

Ka:dle Yu

**Genesis, Exodus, Jonah, and the
New Testament in the Kamula
language of Papua New Guinea**

**Buk Stat, Kiskm Bek, Jona,
na Nupela Testamen long
tokples Kamula long Niugini**

Ka:dle Yu

Genesis, Exodus, Jonah, and the New Testament in the
Kamula language of Papua New Guinea
[xla]

Translation by Wycliffe Bible Translators

© 2005, The Bible Society of Papua New Guinea

Print publication, 2005 by The Bible Society of Papua New Guinea

Web version
2015 Wycliffe Bible Translators, Inc.
<http://www.Wycliffe.org>

<http://pngscriptures.org>

<http://www.ScriptureEarth.org>

Creative Commons license (Attribution-Noncommercial-No Derivative Works)

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0>

Your are free to share — to copy, distribute and transmit the text under the following conditions:

- **Attribution.** You must attribute the work to *Wycliffe Bible Translators* (but not in any way that suggests that they endorse you or your use of the work).
- **Noncommercial.** You may not use this work for commercial purposes.
- **No Derivative Works.** You may not alter, transform, or build upon this work.
- **In addition,** you have permission to port the text to different file formats, as long as you don't change any of the text or punctuation of the Bible.

Notice — For any reuse or distribution, you must make clear to others the license terms of this work.

Tok Orait

Dispela Buk Baibel i kam wantaim tok orait na lo bilong Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivative Works license. Em i tok olsem **yu ken givim kopi long narepela manmeri.** Yu ken wokim kopi na givim long husat i laikim. Tasol, yu mas tok klia dispela samting i kam long <http://tokplesbaibel.org>. Yu no ken kisim mani na salim dispela. **Yu mas givim nating.** Na tu, **yu no ken senisim Tok.**

Ol piksa i kam wantim ol Baibel na narapela buk i stap long dispela sait i gat tok orait long usim wantaim dispela samting tasol. Sapos yu laik narapela tok orait, yu mas askim husat i papa bilong copyright long dispela ol piksa.

Sapos yu laik stretim samting i no orait long dispela tok orait, stretim tok, salim Buk Baibel, o tainim Tok bilong God long nupela tok ples, yu ken **askim mipela.**

Olgeta tok orait na lo long tok ples English i stap long

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0>.

Sapos yu gat askim long dispela, **plis askim mipela.**

Table of Contents

Yeneses.	.Yen	5
Ekeseedes	.Eke	109
Yona	.Yona	158
Ma:tiyu.	.Ma:t	162
Maka	.Maka	246
Luk.	.Luk	298
Yon.	.Yon	385
Taiya dle so	.Taiya	450
Loum.	.Loum	528
1 Kolin	.1Kol	566
2 Kolin	.2Kol	601
Galasiya	.Gal	625
Epeses	.Epe	638
Pilipi	.Pil	650
Kolosi	.Kol	659
1 Tesalonika	.1Tes	668
2 Tesalonika	.2Tes	676
1 Timoti	.1Tim	681
2 Timoti	.2Tim	692
Taites	.Tait	699
Palimon	.Pal	704
Hibulu	.Hib	707
Yeims	.Yei	735
1 Pita.	.1Pita	745
2 Pita.	.2Pita	756
1 Yon.	.1Yon	762
2 Yon.	.2Yon	772
3 Yon.	.3Yon	774
Yuda	.Yuda	776
Bobotimatimale	.Bob	780

Yeneses

Yeneses buka ya: dulu koko

Mosesta 40 sokomoko dulu dla Isalael so eleme dalupa dulu dla sela:mama Yeneses buka iye ilmuwapo.

Yeneses hi i ya: dulu kokoye kotiyamale sitali demama apopo. Yeneses buka itapo Godtapo ta:lamo pato mate epo alisisi hapuloma mate mimita:pele kokoye esemapo. Epame buka itapo batalimaleta kotiyamale ma esemapo. Epame Godta sale Isalael so opata kotiyamale ma esemapo.

Sapta 1-11tapo Godta mita:pele oplami A:dam mate epo Ib mateta batalimale kotiyamale kokoye esemapo. Epame Nowa mate epo yúta opa poyuli koko mate esemapo. Epame Godtapo opata yu hatlo mate ha:ha:lati opaye ta:lamo pato dla hutukuliyapo melepame yu ma meyelope meyelope depo hapili koko ma esemapo.

Sapta 12-26tapo Godta ka:yapa A:iblaham tatile sepame ya: mamadulota God ya: opa ikadepe depo ha:ha:lowe koko atlaleye esemapo. Epame yami Aisek koko mape esemapo.

Sapta 27-36tapo Aisek yami Yokob kokoye esemama Godta ya: watile Isalael hi hamili ma esemapo.

Sapta 37-50tapo Yokob yami Yosep mate epo Isalael sotapo Isip mo dla tale koko ma esemapo.

Epame wua: ma buka i sesa:mama God hi ipo himili halla natilipiye, GOD, eye God hi ikadepe semama YHWH demama apopo.

Ta:lamo kotiyamale sitali

1 ¹Kotiyamale sitali dla Godtapo ta:lamo mate pepele di mate mimita:piyo. ²Epame oloma edla ta:lamota ala ya: mila:pi pohimilalo halemama koko pa:le halaiyo. Epalati kaula patoye amtuwaleta bodepo ellati God ya: Sokota yú di dla sela:iyo. ³Epalati Godta epo atlaiyo, “Hela:dleye hallepe,” diyo. Epalati hela:dleta ma-halaiyo.^a ⁴Epame Godta natili dla hela:dleta ka:pi halaiyo. Epalati ya:tapo amtuwale mate hela:dle mate duka gládepame amtuwale ma meyelo himi epo hela:dle ma

---

^a 1:3 2Kol 4:6

meyelo himi diyo. ⁵Epame Godtapo hela:dleye semama alila diyo, epame amtuwaleye semama utula:la diyo. Epo itapu alilata ma-tlati ma alila amko haleta ma-alaliyo.

⁶⁻⁸Epame Godta epo atlaiyo, “Yú duka glادلalo alisisita hallepe,” diyo. Epalati yú duka glادلalo alisisita ma-halايyo. Epalati Godtapo yú duka glادلalo alisisi iye semama omapla diyo. Epedeme Godtapo yú duka glademama yú semeye omapla di dla hetlati asiyama semeye ta:lamo dla pomeliyo. Epame namba 2 alilata ma-tlati ma alila amko haleta ma-alaliyo.^b

⁹Epame Godta ma epo atlaiyo, “Ta:la sekelleta woyamama ta:la ma meyelo hallepe, epalati yú ma meyelo hallepe,” diyo. Epalati koko eta ma-halايyo. ¹⁰Epalati Godtapo ta:la sekelle semama ta:lamo diyo. Epame yú hatlo alupo pamelleye semama kaula diyo. Epame Godta koko e natipame ka:pi diyo. ¹¹Epedeme Godta ma epo atlaiyo, “Ta:lamo dla alisisi hapuloma mila:pi meyelope meyelope dletapo matelepe,” diyo. ¹²Epalati alisisi mila:pi meyelope meyelope dletapo mataiyo. Epame Godta ya:ta mimita:pele alisisi i tlapame ka:pi diyo. ¹³Epame namba 3 alilata ma-tlati ma alila amko haleta ma-alaliyo.

¹⁴Epame Godta ma epo atlaiyo, “Omapla di dla hela:dlalo alisisita ha:ha:lepe. Yia:tapo alila mate epo utula:la mate duka glادلalo ha:ha:lepe. Epame yia:tapo alilata pololemata mate epo sokomokota pololemata mate imalalo ha:ha:lepe,” diyo. ¹⁵“Epalati hela:dle hapilalo alisisi ewolotapo omapla di dla popa:mama ta:lamo hema hela:dle hapimha:ha:lepe,” diyo. Epalati koko eta mo-woyamaiyo. ¹⁶Epedeme Godtapo hela:dle alisisi patoto dapiyamte mimita:pmama sikemte itiyamale mate hela:dlalo alisisiye alila dla hela:demhallepo depame himiyo. Epame pase sikemte itiyamale mate hela:dlalo alisisiye utula:la dla hela:demhallepo depame himiyo. Ya: ma epame tamili mimita:piyo. ¹⁷Godtapo alisisi hapuloma iye omapla di dla ipila:iyo, yia:tapo ta:lamoye hela:dle hapimha:ha:lepo depame. ¹⁸Epame yia:tapo alila mate epo utula:la mate omha:ha:mama amtuwale mate hela:dle mate duka glademha:ha:lepo depame. Epame Godta koko e natipame ka:pi diyo. ¹⁹Epame namba 4 alilata ma-tlati ma alila amko haleta ma-alaliyo.

²⁰Epalati Godta ma epo atlaiyo, “Yú dula dla pasakalo siyamalalo alisisitapo pasatlepe. Epame teatapo di haliyamale hema hoholiyemsiyamelepe,” diyo. ²¹Epame Godtapo amalo hapuloma mate epo alinepi opi patoto yú dula dla ha:ha:lalo hapuloma mate epo tea hapuloma mate mimita:piyo. Epame Godta koko e natipame ka:pi diyo. ²²Epame yia: watle epo atlaiyo, “Wua: yú dula dla yimlala usulumha:ha:mama kaula patoye pasatlepe. Epalati ta:lamo di hema

^b 1:6-8 2Pita 3:5

teatapo yimlala usulumha:ha:mama teata pasatlepe,” diyo. ²³Epame namba 5 alilata ma-tlati ma alila amko haleta ma-alaliyo.

²⁴Epame Godta ma epo atlaiyo, “Ta:lamo hema alinepi mila:pi meyelope meyelope dle halo mate epo yowo mateta pasatlepe. Epame ilama mape pasatlepe,” diyo. Epalati koko eta ma-halaiyo. ²⁵Epame Godtapo alinepi hapuloma mimita:pame ma alinepi e tlapame ka:pi diyo.

²⁶Epame Godta ma epo atlaiyo, “Di matle oplami di mila:pi sepele mita:plowa, ya:tapo amalo hapuloma mate epo tea hapuloma mate epo alinepi hapuloma halo mate epo yowo mate omhallepo depame,” diyo.^c ²⁷Epame Godtapo oplami ya: mila:pi sepeleye mita:pmama oplami mate aya mate mimita:piyo.^{d e}

²⁸Godta yia: watle epo atlaiyo, “Wua: yimlala isukumama ta:lamoye pasatlepe. Epame wua:tapo ta:lamo omha:ha:mama amalo mate epo tea mate epo alinepi hapuloma mate omha:ha:lepe. ²⁹Na:tapo wua:ta dlowe alisisi opi ta:la dulu dla milimalalo mate epo dali di dla dlomoko mila:pi meyelope meyelope dle mate ma-hapiwapo, wua:tapo demha:ha:lepo depame. ³⁰Amasiyama alinepi hapuloma mate epo tea hapuloma mate dla na:tapo yia:ta dlowe alisisi osamokolo mate epo dali upa mate mahapiwapo,” diyo. Epalati koko eta me-elaiyo.

³¹Godtapo ya:ta mimita:pele alisisi hapuloma i tlapame pta ka:pi diyo. Epame namba 6 alilata ma-tlati ma alila amko haleta ma-alaliyo.

2 ¹Ta:lamo mate epo pepele di mate epo alisisi hapuloma dulu edla ha:ha:lalo mate mimita:mhalaleye medla puame gudiyo. ²Epame alila 7 umuluwedeme hallati Godtapo ya: oko hapulomaye mo-pokadiyo. Epame namba 7 alila dla ya:tapo hedepo polaiyo.^{f g} ³Ya:tapo hedepo polomama namba 7 alila eye aiyalma diyo. Adipalati, ya:tapo alisisi hapuloma mimita:mhalale okota gudlati alila hema hedepo polaiyo.

Iden osalo

⁴⁻⁵Epedeme ta:lamo pato mate epo pepele di mateye ipo mimita:piyo. Lod GODtapo ta:lamo pato mita:pele oloma edla alisisi haletapo ta:lamo edla ala pomatlalo halaiyo. Adipalati, Lod GODtapo tiyota hellowe kokoye yipta pohimiyo. Epame ta:la muwalepame alisisi emalalo oplamiye ala pohalaiyo. ⁶Amasiyama matale yútapo ta:la dulu tle matame ta:la dla delikiyele hamimdiyo. ⁷Epalati oloma edla Lod GODta ta:la polapo oplami mita:piyo. Epame pasakalo halemhala hedleye ya: mu opokoko dla hamilati oplamitapo pasakalo hallowe kotiyamaiyo.^h

⁸Epame Lod GODta Iden mo dla osalo himpame edla ya:ta mita:pele oplamiye pameliyo. Osalo eye salita matlalo tiyama dla halaiyo. ⁹Epame

^c 1:26 1Kol 11:7   ^d 1:27 Ma:t 19:4; Maka 10:6   ^e 1:27-28 Yen 5:1-2   ^f 2:2 Hib 4:4, 10
^g 2:2-3 Eke 20:11   ^h 2:7 1Kol 15:45

ya:tapo dali ka:ka:dleta osalo edla matamama dlomoko dlalo milimilipe diyo. Amasiyama osalo duka edla pasakalo hamilalo dlomoko dali ma halaiyo. Epalati dlomoko dali haleye ka:dle malamale hamilalo mate epo batalimale malamale hamilalo mate ma me-halaiyo.ⁱ

¹⁰Epalati alomata Iden mo dulu tle yemama osalo dulu dla emale alisisita woloma ka:pi matlepo depame ta:la dla delikiyele hamimdiyo. Epame aloma ita ma Iden mo tla:myemama ma aloma dapiyamte dapiyamte dle tatlamaiyo. ¹¹Ka:yapa tladle aloma hiye Pisonpo. Aloma itapo mo pato hale Habila mo duka tle yapo. ¹²Mo edla gold ewala ka:dle mate epo ullu ka:dle dakopala mate epo ewala ka:ka:dle opi mate wokasepo elapo. ¹³Aloma hale tladle hiye Gihonpo. Gihon aloma itapo mo pato hale Kus duka tle yapo. ¹⁴Epame matle aloma hale tladle hiye Tigilispo. Aloma itapo Asul mo tle salita matlalo tiyama dla yapo. Epalati matle aloma hale tladleye Yupalatespo.

¹⁵Epame Lod GODtapo oplamiye Iden osalo dulu dla pameliyo, ya:tapo osalo eye omhalemama oko hamhallepo depame. ¹⁶Epame ya: watle epo atlaiyo, “Osalo dulu hema dlomoko dali hapulomaye me-demhallepe. ¹⁷Amasiyama wa: ka:dle malamale mate batalimale malamale mate hapilalo dlomoko dali dla dlomoko hale podoahame dlowa. Adipalati, wa: dlomoko e doahame delepiye, wa: oloma medla polope,” diyo.

Itapu a:ya mita:pele

¹⁸Epedeme Lod GODta ma epo atlaiyo, “Poka:dena, oplamitapo meyelo halloweye. Na: matle ka:dle gadlalo ya: mate ala:leye mita:plowepo,” diyo.

¹⁹Epame ya:tapo ta:la polapame alinepi hapuloma mate epo tea hapuloma mate mo-mimita:piyo. Epame oplami hala dla elempuwaiyo, ya:tapo yia: hi hapilipo depame. Epalati alinepi hapulomaye oplamita yia: hiye halopiyo. ²⁰Oplamitapo tea hapuloma mate epo alinepi hapuloma mate hi halopimtale oloma edla ya: gadlowe ya: mate ala:le ponatiyo. ²¹Epalati Lod GODtapo oplami watle ellele pato hamilati oplamitapo sikemte elaiyo. Ya: ala sikemte me-ellati GODta ya: tiyape elo haleye holahapame mamisika: godiyo. ²²Epame tiyape elo e mate a:ya mita:pame ma oplami hala dla sempuaiyo.

²³Epalati oplamita epo atlaiyo, “Wata ma-natima, ya:ye na: mate ala:na. Ya:ye na: elo tle epo na: mo tle mita:pelepo. Epedeme ka:dena, ya: hiye a:ya dlepe. Adipalati, ya:ye oplami moto tle holahapame mita:pelepo,” diyo.

²⁴Epapele tle oplamitapo ya: a mate epo ya: wai mate salepo tame ma ya: a:ya mate hatlope depo hallepe. Epame yia:ta madipata ma moto hatlope depo ha:ha:lepe.^j

ⁱ 2:9 Bob 2:7, 22:2, 14   ^j 2:24 Ma:t 19:5; Maka 10:7-8; 1Kol 6:16; Epe 5:31

²⁵Oplami mate a:ya mate madipatata tidali siyapo ha:ha:iyo. Amasiyama yia: dla kapala sisillita pe-elaiyo.

Batalimaleta kotiyamale

3 ¹Lod GODta mimita:pele alinepi hapuloma dulu dla ilamata ya:mkale isikimi elemala natilowe malamaleta ya: dla sikemte pato halaiyo. Epedeme alila haleta ilamata puame a:ya watle epo atlaiyo, “Godta dlomoko dali hapuloma hema dlomoko demiyo duwaye ikadepeta:?” diyo.^k

²Epalati asiyama a:yata ya: watle epo atlaiyo, “Godta di watle atlemama dlomoko hapuloma me-dlomha:ha:lepe duwa. ³Amasiyama hatlo osalo duka dla hala dlomoko dali tlo demiyo duwa. Adipalati, dita dlomoko e doahapo delepiye, dia:ye pallipe duwa.”

⁴Amasiyama ilamata a:ya watle epo atlaiyo, “Yu eye pomikadepe. E isikimi atluwapo. Wua: popalliwa. ⁵Godtapo epo atluwapo, adipalati, ya:malamana, wua:ta dlomoko e delepiye, wua: ma God some ha:ha:lepe depame. Epame ka:ka:dle koko mate bobtalimale koko mate sikemte malastepo ha:ha:lepe depame,” diyo.

⁶A:yatapo ilama yu dalepo medla tulupame ma dlomoko ka:dle natipo doahame dlowe sikemte solotamaiyo. Epame dlomoko e dele koko tle ka:dle malamale halowe ma solotamaiyo. A:yatapo epapele malamale tle dlmokoye dolalipo depame ma dlomoko haleye ya:wolali watle hamiyo. Epalati ya:wolali mape dlomoko eye hame deiyo. ⁷Yia:ta madipata dlomoko dele alotle yia: edla yia:skamu malanatiyo, yia:ta tidali siyapo siyamale kokoye. Epalati yia:tapo pigi dali upa kolepame yia:skamu eyamsiyamaiyo.

⁸Tamila:la oloma edla yia:tapo Lod GODta osalo dulu dla sela:lati daliyo. Epalati yia:tapo ya: tle hemele potame dali upa dulu dla haohaodemsiyamaiyo. ⁹Amasiyama Lod GODta oplami sisilapame epo atlaiyo, “Wa: hadima halema:?” diyo.

¹⁰Epalati asiyama oplamita epo atlaiyo, “Na: wa:ta osalo dulu dla sela:la dalepame wota:mama hemele hema puame haodepo poloma. Adipalati, na:ye tidali siyapo halema,” diyo.

¹¹Asiyama Godta epo atlaiyo, “Anta wa:ta tidali siyapo hala kokoye wa: watle imo? Pona:malamana, wa: na:ta dlomoko demiyo duwaye e doahame deyo,” diyo.

¹²Epalati asiyama oplamita epo atlaiyo, “Wa:ta na: watle a:ya hamiwatapo na: watle dlomoko eye hamilati na: ma eye de,” diyo.

¹³Epalati asiyama Lod GODta a:ya watle epo atlaiyo, “Wa: adipalati koko iye hao?” diyo.

^k 3:1 Bob 12:9, 20:2

Epalati asiyama a:yata ma epo atlaiyo, “Ilamata na:ye elemala natilati na: dlomoko eye doahame de,” diyo.¹

¹⁴Epalati asiyama Lod GODta ilama watle epo atlaiyo, “Wa: Godta kasilamale dulu dla halemama alinepi hapuloma dulu dla hatlo wa: tlope wa: kokota ta:la dla olalimsela:mama isikimi apupu mate demsela:lepe. ¹⁵Epame wa: mate epo a:ya mate dla elle kokota elemama duka gladleta ellepe. Epame elle koko hatlo meta ma wa: mamadulo mate epo a:ya ya: mamadulo mate dla ellepe. Epammama wa:tapo a:ya ya: mamadulo hale hete maku dla yellati ma asiyama ya:tapo wa: dokopalaye supulastelepe,” diyo.^m

¹⁶Epame Godta a:ya watle epo atlaiyo, “Wa:ta owayemala hammama wotiyalle haloweye na:ta ma pato dlowepo. Epalati wa:tapo wotiyalle mate owayimlala hohomhallepe. Amasiyama epapele tlope wa: dla ala wa:wolali sikemte solotamale patota me-ellepe. Epalati ya:tapo wa: omhallalo hallepe,” diyo.

¹⁷⁻¹⁹Epame Godta matle A:damⁿ watle epo atlaiyo, “Wa: mape wa: a:ya yu dalepame na:ta dlomoko demiyo dle dlomokoye delepo. Epedeme wa:ta dlomoko dele koko tle na:tapo ta:laye batalipo mellowepo. Epedeme dlowe alisisita isikimi meyelo pomatlowa, amasiyama osamokolo mate epo tuwale mateta matelepe. Epedeme wa: dlowe alisisi dlowedeme mowolo oko pato hamama ekukulli mate oko hapo de demhallepe. Epapedeme wa: oko pato metlo me-hamhalemama wa:ta polowe sukulu dla malatelepe. Epedeme wa:ta polopiye, wa: motoye matle ta:la yielepe. Adipalati, wa: motoye ta:la mate mita:puwapo,” diyo.^o

²⁰A:damtapo ya:llu hi semama Ib diyo. Adipalati, ya:ye opa hapuloma ya: waipo.

²¹Epame Lod GODtapo alinepi kapalata tluka mimita:pame A:dam mate Ib mate dla didiyemeliyo. ²²Epame ya:ta ma epo atlaiyo, “Watapo oplamiye dia: sepele some halemama ka:ka:dle koko mate batalimale koko mate malanatiloweye me-ya:malamana. Epapedeme di matle ya: watle pasakalo hapimhallalo dlomoko dali tle dlomoko haleye podoahame dene dlowa, ya:tapo kokó pohallalo wekelepo depame,” diyo.^p ²³Epedeme Lod GODta yia:ye Iden osalo dulu tle alikili dla dodolomsaliyo, yia:tapo mo edla osalo hatitimha:ha:lepo depame. ²⁴Epame Godtapo banakaka soye Iden osalo dla tulalo api dla ipila:mama aipa:ya dlapa aloweli some tleka:mama sikemte usiyemale ma medla hitomeliyo, opata matle pasakalo hapimhallalo dlomoko dali tou dla tulala depame.

Kein mate Eibol mate

4 ¹Alotle A:dam mate Ib mate ha:ha:le dulu dla Ibtapo mopapo polopame maseyemala hamaiyo, ya: hiye Kein. Epame Ibta epo atlaiyo, “GODta gadle

¹ 3:13 2Kol 11:3; 1Tim 2:14 ^m 3:15 Bob 12:17 ⁿ 3:17 A:dam hi ya: dulu kokoye oplami demama apopo. ^o 3:17-18 Hib 6:8 ^p 3:22 Bob 22:14

tle na:tapo maseyemala ma-hamalepo,” diyo. ²Epame alotle ma maseyemala hale hamaiyo, ya: hiye Eibol. Epame yia:ta madipata dulu dla Eiboltapo aliya halo omhalemdiyo, epalati ya: bapa Keintapo alisisi emalalo halaiyo.

³Alila haleta Keintapo ya: osalo dla alisisi opi hauwalepame GOD dla namkale dle halopiyo. ⁴Epalati Eiboltapo ya: aliya halota ka:yapa yemala usulliye yumpame mo ka:dle tlope GOD dla namkale dle hamiyo. Epalati GODtapo Eibolta namkale dle alisisi hampuale natipame ka:dena demama siyeiyo. ⁵Amasiyama Keinta namkale dle alisisi halopo pualeye natipame posiyeiyo. Epalati Keintapo sikemte siyaladiyo. ⁶Epalati GODta Kein watle epo atlaiyo, “Wa: adipalati siyaladema:?” ⁷Wa:ta woloma ka:dle koko tlo hamatiye, eta na:tapo wa:ta namkale dle alisisi hamili dla siyelemla. Amasiyama wa: poka:dle koko hamhallepiye, wa: batalimaletapo wa:ye dokopala depo hallowedeme ma-dinapopo wa:ye omhalapo. Amasiyama koko eta wa: dla woyamalala depame, wa: itiyamale mate halane,” diyo.

⁸Alotle Keintapo ya: ei Eibol watle epo atlaiyo, “Di moku dla isikimi hohola:mtlowa,” diyo. Yia: epo ma-tame moku dla ha:ha:mama Keintapo ya: ei Eibol hampame yumiyo. ⁷

⁹Epalati alotle GODta Kein watle epo atlaiyo, “Wa: ei Eibol da:?” diyo. Epalati asiyama Keinta epo atlaiyo, “Na: pona:malamana. Na:ta na: ei motoye omhalemdi?” diyo.

¹⁰Epalati GODta epo atlaiyo, “Wa: adipapalati poka:dle koko i hao? Wa: ei omalitapo ta:la tle na: dla sisilamhalapo. ⁵ ¹¹Epedeme wa: na:ta kasilamale dulu dla halemama matle ta:la muwalepo alisisi pe-emolowa. Adipalati, ta:la edla wa:tapo wa: ei omaliye olostauwapo. ¹²Epapedeme wa: matle alisisi emelepiye, wa: alisisita woloma pomatlowa. Epame wa: woloma mo hatlo dla pohallowa. Amasiyama wa: ta:lamo pato hema isikimi koko pa:le asepe oplami some holomhallepe,” diyo.

¹³Epalati asiyama Keinta GOD watle epo atlaiyo, “Na:ta na: batalimale asiyama dla wotiyalle dulu hema halloweye pasakalo pta kokalena. ¹⁴Adipalati, wa:tapo na:ye mo itle epo wa: mila:pi tle pateka:mu dla tane depo. Epapedeme na:tapo ta:lamo hema asepe oplami some mo pa:le isikimi duka dla holomhallepe. Epapele dulu dla oplami antapo na: umulupiye, ya:tapo na:ye yumilipe,” diyo.

¹⁵Amasiyama GODta Kein watle epo atlaiyo, “Hao, oplami haletapo wa:ye poyumulua. Amasiyama oplami antapo wa:ye yumilipiye, asiyama na:tapo ya: opa 7ye potimolowepo,” diyo. Epame GODtapo Kein dla ulu himiyo, opata ya: natipame poyumulalo wekelepo depame.

Kein ya: mamadulo

¹⁶Epalati Keinta GOD mila:pi tle ma teletamama Nod mo dla halla taiyo. Mo iye Iden osalo tle ma salita matlalo tiyama dla halaiyo. ¹⁷Kein

edla tame hallati ya:lluta mopapo polopame maseyemala hamaiyo, ya: hiye Enok. Oloma edla Keinye mo amko kestamhalaiyo. Epame mo amko e mape semama Enok diyo. ¹⁸Epapedeme Enok yamiye Ilad, epalati Ilad yamiye Mehuyael, epalati Mehuyael yamiye Metusael, epalati Metusael yamiye Lamek.

¹⁹Epalati Lamektapo wola: dapiyamte halomaiyo. A:ya hale hiye Ada, epo a:ya hale hiye Sila. ²⁰Ya: a:ya hale Adatapo maseyemala hamaiyo, ya: hiye Yabal. Yabaltapo ya: tatle ka:yapa kimtimsela:mama halo omhallowe kotiyamaiyo. ²¹Epalati Yabal ya: ei hiye Yubal. Yubaltapo ya: tatle ka:yapa woiyo mate epo pitikako mate sala dodolomalalo halaiyo. ²²Epalati Lamek ya:llu hale Silatapo maseyemala hamaiyo, ya: hiye Tubal Kein. Ya:tapo ka:yapa oli mate epo blons ewala mate aipa:yaye mimita:plowe kotiyamaiyo. Ya: nanaye Namapo.

²³Alila haleta Lamektapo ya: wola: dapiyamte watle epo atlaiyo, “Wua: na: yu daliya. Kipiliyemala haletapo na: heyulati na:ta asiyama ya:ye mo-yumi. ²⁴Epele dulu dla oplami haleta di mama pato Kein yumili hallepiye, asiyama ya: opa 7 ma potimelepe. Amasiyama oplami antapo na:ye yumilipiye, asiyama 77 soye potimelepe,” diyo.^t

Set mate Enos mate

²⁵A:dam ya:llu Ibtapo matle maseyemala hale hamaiyo, ya: hiye Set. Epalati Ibtapo epo atlaiyo, “Godtapo na: watle maseyemala hale, Keinta yumili Eibol mo dla halloweye ma-hamame ilipo,” diyo. ²⁶Epame Set yami Enosta halale oloma edla opatapo GOD dla inoma sumama ya: hi di dla ta:dlowe kotiyamaiyo.

A:dam ya: mamadulo

5 ¹⁻²Godtapo oplami mita:mama ikadepe ya: sepele mita:piyo. Epame ya: sepele mimita:mama oplami mate a:ya mate mimita:piyo. Epame yia: dla siyemama yia: semama oplayemala diyo. Epalati A:dam ya: mamadulo hiye ipo.^u

³A:dam 130 sokomoko ma-halepo gudepame ya:lluta maseyemala hale, A:dam mila:pi himili hamaiyo, ya: hiye Set. ⁴Set hamale alotle A:damtapo 800 sokomoko dulu dla halemama akimlala opi mate epo utukaka opi mate hatitimaiyo. ⁵Epedeme A:damtapo 930 sokomoko halepame powaiyo.

⁶Epame Settapo 105 sokomoko halepame ya:lluta maseyemala hamaiyo, ya: hiye Enos. ⁷Epame Enos hamale alotle Settapo 807 sokomoko dulu dla halemama akimlala opi mate epo utukaka opi mate hatitimaiyo. ⁸Epedeme Settapo 912 sokomoko halepo gudepame powaiyo.

^t 4:24 Ma:t 18:22   ^u 5:1-2 Yen 1:27-28; Ma:t 19:4; Maka 10:6

⁹Epame Enostapo 90 sokomoko halepo gudepame ya:lluta maseyemala hamaiyo, ya: hiye Kenan. ¹⁰Epame Kenan hamale alotle Enostapo 815 sokomoko dulu dla halemama akimlala opi mate epo utukaka opi mate hatitimaiyo. ¹¹Epapedeme Enostapo 905 sokomoko halepame powaiyo.

¹²Epame Kenantapo 70 sokomoko halepo gudepame ya:llutapo maseyemala hamaiyo, ya: hiye Mahalalel. ¹³Epame Mahalalel hamale alotle Kenantapo 840 sokomoko dulu dla halemama akimlala opi mate epo utukaka opi mate hatitimaiyo. ¹⁴Epapedeme Kenantapo 910 sokomoko halepame powaiyo.

¹⁵Epame Mahalalelta 65 sokomoko halepame ya:lluta maseyemala hamaiyo, ya: hiye Yaled. ¹⁶Epame Yaled hamale alotle Mahalalelta 830 sokomoko dulu dla halemama akimlala opi mate epo utukaka opi mate hatitimaiyo. ¹⁷Epedeme Mahalalelta 895 sokomoko halepo gudepame powaiyo.

¹⁸Epame Yaledta 162 sokomoko halepame ya:lluta maseyemala hamaiyo, ya: hiye Inok. ¹⁹Inok hamale alotle Yaledta 800 sokomoko dulu dla halemama akimlala opi mate epo utukaka opi mate hatitimaiyo. ²⁰Epedeme Yaledta 962 sokomoko halepo gudepame powaiyo.

²¹Epame Inokta 65 sokomoko halepame ya:lluta maseyemala hamaiyo, ya: hiye Metusela. ²²⁻²⁴Metusela hamale alotle Inokta 300 sokomoko dulu dla halemama ma akimlala opi mate epo utukaka opi mate hatitimaiyo. Ya: sikemte God malamalalo oplami halaiyo. Epalati Godta 365 sokomoko umpo hallati ya:ye hamame hetaiyo. Epalati opata ma ya:ye ponatiyo.^v

²⁵Epalati Metuselata 187 sokomoko halepo gudepame ya:lluta maseyemala hamaiyo, ya: hiye Lamek. ²⁶Lamek hamale alotle Metuselata 782 sokomoko dulu dla halemama akimlala opi mate epo utukaka opi mate hatitimaiyo. ²⁷Epedeme Metuselata 969 sokomoko halepo gudepame powaiyo.

²⁸Epame Lamekta 182 sokomoko halepo gudepame ya:lluta maseyemala hamaiyo. ²⁹Epalati Lamekta maseyemala e ya: hiye Nowa^w depame epo atlaiyo, “GODta A:damta batalimale tle di wale pasakalo kokalle iye hamiwapo. Epedeme ditapo di do mate ta:la muwalepo dlowe alisisi emha:ha:mama wotiyalle natimha:ha: iye ma maseyemala ita di gadlalo hallepe,” diyo. ³⁰Nowa hamale alotle Lamekta 595 sokomoko dulu dla halemama akimlala opi mate epo utukaka opi mate hatitimaiyo. ³¹Epedeme Lamekta 777 sokomoko halepo gudepame powaiyo.

³²Epalati Nowata 500 sokomoko halepo gudepame ya:llutapo akimlala hatitimaiyo, yia: hiye Sem, epo Ham, epo Yapet.

---

^v 5:22-24 Hib 11:5; Yuda 14   ^w 5:29 Nowa hi ya: dulu kokoye wotiyalle dulu dla gadlalo demama apopo.

Ta:la sota batalimale koko

6 ¹⁻²Ta:lamo pato dla opata sikemte pasatamtaiyo. Epalati oloma edla pepele di dla ha:ha:lalo so opa opitapo ta:la sota hatitimale utukaka ka:ka:dleta popa:la natipame malame halomyaiyo.^x ³Epalati GODta epo atlaiyo, “Na:ta hamili pasakalo halemhala hedletapo oplami dulu dla pase kokó hallowa. Adipalati, opaye isikimi ta:la sopo. Epedeme yia:tapo isikimi 120 sokomoko ha:ha:pame palidemha:ha:lepe,” diyo.

⁴Epedeme pepele di tle malale so opa iwolota wola: ikadepe halopo hatitimale yimlalata sikemte itiyamale mate koko halomha:ha:mdiyu. Epapele tle opata yia: kokoye powowelilalo kokó malaha:ha:mdiyu. Epame yia:ye semama Nepilim^y so demdiyo. Nepilim so iwoloye ka:yapa ta:lamo hema me-ha:ha:mdiyu.^z

⁵GODta natili dla ta:lamo so hapulomatapo sikemte batalimale koko halomha:ha:la natiyo. Epame yia:ta malamale mape alila hapuloma isikimi batalimale koko malamoloweta ella natiyo.^a ⁶Epalati GODtapo ya:ta mimita:pele opata ha:ha:le pasakalo natipame dupa kolle mate epo atlaiyo, “Na: adipalati ta:la soye mimita:puwa? ⁷Na: watapo na:ta mimita:pele opa hapuloma mate epo alinepi hapuloma mate epo tea hapuloma mate potipa:mmellowepo. Adipalati, na:ta mimita:pele so hapuloma i natimama sikemte alima,” diyo. ⁸Amasiyama dulu edla oplami hatlo Nowatapo GOD mila:pi tle ka:dle oplami halaiyo.

Nowata koa tili

⁹Epedeme opa hapuloma dulu dla hatlo Nowatapo God mila:pi tle ka:dle oplami halaiyo.^b ¹⁰Nowatapo ya: akimlala dapahatlope elemhalaiyo, yia: hiye Sem, epo Ham epo Yapet.

¹¹⁻¹³Godtapo ta:lamo so hapulomata batalimale pato dulu dla ha:ha:la natipame Nowa watle epo atlaiyo, “Ta:lamo hema ya:mkale yumuluwe koko mate epo ya:mkale pomalamalalo wekelowe koko mateta pta pato halapo. Epedeme na: ta:lamo mate epo dulu edla ha:ha:lalo so opa hapuloma mate poyuluwepo. ¹⁴Epapedeme wa: dali ka:ka:dle mate koa pato tine. Epame dulu edla hutiyelowe aya alupoli hatitipame dulu mate alikili mate dla tokeyamale alisisi mate hutupamelene, yúta dulu dla tulala depame. ¹⁵Epame koata selemalliye 150 mita hallepe, epo ya:ta popolalloye 25 mita hallepe, epame dopukota didleye 15 mita hallepe. ¹⁶Epedeme wa: eme bodepo matle mosisi kokoloma tilimama eme isili tle mateka:pi medla tilimelepe. Epame kokoloma tlo koa seme dla tilipe.

^x **6:1-4** Yob 1:6, 2:1   ^y **6:4** Nepilim so iwoloye opa sikemte elo seselemallita teta:mama wisi sepeleta ha:ha:iyo.   ^z **6:4** Nam 13:33   ^a **6:5-8** Ma:t 24:37; Luk 17:26; 1Pita 3:20
^b **6:9** 2Pita 2:5

Epame koa dulu dla aya popoliyeleye dapahatlope hallepe. Haleta isili ikadepe dla, epalati haleta duka dla, epalati haleta di ikadepe dla hala dlepe.

¹⁷Epalati na:tapo yú puale pato hamilowepo ta:lamo dla ha:ha: so hapuloma poyulupo depame. Epedeme alisisi hapuloma ta:lamo hema ha:ha:tapo pallipe. ¹⁸Amasiyama wa:tapo, wa: a:ya mate epo wa: akimlala dapahatlope mate epo yia: wola: mate koa dulu dla tumullati na:tapo wua: pasakalo gadlowepo. ¹⁹⁻²⁰Wua:ta koa dulu dla tumama alinepi mila:pi meyelope meyelope dleye patetalo mate epo molalatalo mateta wa: hala dla pumhallati hohopo tumullupe, yia:tapo popalilalo wekelepo depame. ²¹Epame wua:ta tumama wua:ta dlowe alisisi mate epo alinepita dlowe alisisi mate halopo tumullupe.”

²²Epalati Nowatapo Godta atlale koko hapuloma eye ma-haiyo.^c

Yúta ta:lamo gola:dle

7 ¹Epame GODtapo Nowa watle epo atlaiyo, “Wata oloma hema ha:ha: opa hapuloma dulu dla na:ta natiye hatlo wa: tlo sikemte ka:dle oplami halema. Epedeme wa: mate wa: a:ya mate epo wa: akimlala mate epo yia: wola: mate koa dulu dla elemtuwane. ²Epame wua:ta tumama ullu watalo alinepi^d mila:pi meyelope meyelope dleye patetalo mate molalatalo mate hohopo tumullupe. Amasiyama wa: ullu pa:talo alinepi tlo elemtumama alinepi mila:pi meyelope meyelope dleye patetalo dla 7 hohoma epame molalatalo dla 7 hohoma demtapame elemtulupe. ³Epame tea mape patetalo dla 7 hohoma epo molalatalo dla 7 hohoma demtapame elemtulupe. Epalati yia:tapo ma alotle yia: mila:pi sepele usulumha:ha:mama pasatlepo depame. ⁴Wata oloma itle alila 7 pololepo gudlati na:tapo tiyo patoye ta:lamo dla tulune dlowama. Epalati 40 alila mate epo 40 utula:la mate tiyo patota hellepe. Epalati na:ta mimita:pele opa hapuloma mate epo alinepi hapuloma mateye poyuluwepo,” diyo. ⁵Epalati Nowatapo GODta atlale koko hapulomaye ma-haiyo.

⁶Nowaye 600 sokomoko hallati yútapo puaiyo. ⁷Epalati Nowata ya: a:ya mate epo ya: akimlala mate epo yia: wola: mate koa pato dulu dla tuwaiyo, yúta ta:lamo gola:dlati yia:tapo pasakalo hallowe halowedeme.^e ⁸⁻⁹Epalati Godta atlale yu e dolumama tea mila:pi meyelope meyelope dle mate epo alinepi hapuloma mila:pi meyelope meyelope dle matetapo Nowa hala dla puame koa dulu dla tumhalaiyo. Yia:tapo koa dulu dla tumhalemama patetalo mate molalatalo mate tua demhalaiyo. ¹⁰Epame alila 7 mogudlati yútapo ta:lamo patoye dokolomhetaiyo.

^c 6:22 Hib 11:7   ^d 7:2 Ullu pa:talo alinepiye isikimi God hi di dla ta:demama poyupo hapilalo alinepipo. Amasiyama ullu watalo alinepiye God hi di dla ta:demama poyupo pohapilalo wekele alinepipo.   ^e 7:7 Ma:t 24:38-39; Luk 17:27

¹¹Nowata halemama 600 sokomoko umale oloma edla yú mataletapo ta:la dulu tle popokotimyaiyo. Epalati omapla di tle tiyo patota heliyo. Koko iye namba 2 mama dulu dla namba 17 alila umulati apiyo.^f ¹²Epalati tiyotapo 40 alila mate epo 40 utula:la mate dulu dla helemhalaiyo. ¹³Epalati Nowa mate ya:llu mate epo yia: akimlala Sem mate epo Ham mate epo Yapet mate epo yia: wola: mate koa dulu dla tuwaiyo. ¹⁴Yia:ta tumama alinepi mila:pi meyelope meyelope dle dulu dla halo mate epo yowo mate epo tea mila:pi meyelope meyelope dle mate elemtuwaiyo. ¹⁵⁻¹⁶Godta atlale yu e dolumama alinepi hapulomatapo Nowa mate tumhalale dulu edla patetalo mate epo molalatalo mate tua demhalaiyo. Yia:ta hapulomatapo koa dulu dla mo-tupa:mele pokadlati GOD meyelo kokolomaye godiyo.

¹⁷⁻¹⁸Tiyota 40 alila dulu dla helemhallati yúta pumhetamama koata hollowe mo-kotiyamaiyo. ¹⁹Yútapo ta:lamo dokolomhetemama tamali patoto sikemte seselemalli popa:le aloweli diye mo-gola:gola:diyo. ²⁰Epalati tamali patoto aloweli yúta gola:dleye 7 mita ga:tulli epapele halaiyo. ²¹⁻²³Epalati alinepi hapuloma mate epo tea hapuloma mate epo opa hapuloma mate ta:la medla pomelletapo paliyo. Epedeme ta:lamo hema pasakalo ha:ha:lalo alisisi hapulomatapo mosukulu palipa:meliyo. Amasiyama hatlo Nowata koa dulu dla elemtuwale sotapo pasakalo gadlowe haiyo. ²⁴Epalati 150 alila dulu dla yútapo ta:laye gola:depo elaiyo.

Yúta mo-pilli

8 ¹Godtapo Nowa mate epo alinepi hapuloma mate koa dulu dla ha:ha:leye ala me-malahalaiyo. Epammama ya:tapo mosisi dla itiyamale hamiyo, mosisita sikemte hotlomhalemama yúta pillipo depame. ²Epalati Godta ta:la dulu dla yú matale opokoko ha:ha:leye magodlati omapla di tle tiyo patota helemhalale mape keidiyo. ³⁻⁴Epalati yúta woloma pilimtumhalaiyo. Epalati koata yú di dla holomsela:mama mama 5 pololepo gudlati tulume Alalat tamali aloweli di dla gagadiyo. ⁵Amasiyama yúta ala woloma me-pilimtumhalemama mama dapiyamte pololepo gudlati tamali opi aloweli mape mo-wowoyamaiyo.

⁶⁻⁷Epame Nowata ma 40 alila pololepame mosisi kokoloma gowaladepame wako teaye tane diyo. Amasiyama tea itapo ma ilame populalo yúta pillipo depame me-hollomsela:iyo. ⁸Epame ma-alotle Nowatapo seselema teaye tane diyo, yúye mo-pilita: depo natilipo depame. ⁹Amasiyama yúta woloma pilimtumumama dalupa ala me-dodokolopo hallati natipame teata kollowe totamsela:po ilame pulati Nowata ma hamame koa dulu dla pameliyo. ¹⁰Epame Nowa matle alila

^f 7:11 2Pita 3:6

7 halepo gudepame seselema teaye ma tane diyo. ¹¹Epalati seselema teatapo hollomtame sela:po ma tamila:la ilame pumama olipi dali upa amkota:le ketahame mukota yilame puaiyo. Nowa epela malamaiyo, yúye mo-pilimtulupo. ¹²Epame matle alila 7 halepo gudepame seselema teaye ma tane diyo. Epalati ya:tapo hollomtama ma ilame popuwaiyo.

¹³Epalati Nowata koa dulu dla halemama mama 10 umulati eme dokostepo alikili dla natitepo, yúta mo-pilipo halla natiyo. Oloma hema Nowatapo 601 sokomoko umaiyo. ¹⁴Epame ma mama dapiyamte pololepo gudepo alotle natilati ta:lata ma sekelemama kokalestame ella natiyo.

¹⁵Epalati Godtapo Nowa watile epo atlaiyo, ¹⁶“Wa: mate epo wa: a:ya mate epo wa: akimlala mate epo yia: wola: mate koa dulu tle alikili a:ma dla wowoyamaiya. ¹⁷Wua:ta u-ulapo tamama alinepi hapuloma mila:pi meyelope meyelope dle mate eleme alikili dla woyamaiya, yia:tapo yimlala usulumama ta:lamoye matle pasatlepo depame,” diyo.

¹⁸Epalati Nowata ya:llu mate epo ya: akimlala mate epo yia: wola: mate koa dulu tle alikili dla u-ulapo tamalaiyo. ¹⁹Epame alinepi hapulomata koa dulu tle alikili dla u-ulapo tamalemama miyelo yia: sepele siyapota mepo ketamta mepo ketamta depo tamalaiyo.

²⁰Epame Nowatapo GOD dla alinepi poyupo ha:lalo tileye haiyo. Epame ya:tapo GOD hi di dla ta:demama ullu pa:le aliya halo mate tea mate poyupo halomaiyo. ²¹Epalati alinepi halomale ullu seyamaletapo hetame ya: umalati GODta sikemte siyeiyo. Epame ya:skamu epo atlaiyo, “Ta:la sota ma batalimale koko halomha:ha:lata na:tapo ta:lamoye matle poyuluwa. Epapele dulu dla na:malamana, ta:la sotapo koko halomale mate epo momalamale mateye pta batalimana. Epapele tlope na: matle yia:ye popoyuluwa. ²²Amasiyama ta:lamota matle hallowe oloma edla alisisi emolowe alila me-ellepe, epame alisisi hauwallowe alila ma me-ellepe. Epame pomale alila ma me-ellepe, epame alemalle alila ma me-ellepe. Epame tene alila mate epo sali silaple alila mate ma me-ellepe. Epame utula:la mate alila mate ma me-ellepe.”

Godta Nowa dla yu itiyapo himili

9 ¹Godtapo Nowa mate ya: akimlala mate dla epo atlaiyo, “Wua: yimlala sikemte isukumama ta:lamoye pasatlepe.” ²Alinepi hapuloma tea mate epo amalo mateta wua: wowota:le mate ha:ha:lepe. Epapedeme yia:tapo wua:ta itiyamale isili tle ha:ha:lepe. ³Kotiyamale dla na:tapo wua:ye isikimi emale alisisi mate epo dlomoko mate dlomha:ha:iye duwapo. Amasiyama na: ma wata wua: watile atlema, alinepi hapuloma iye dlomha:ha:lepo depame.

⁴Amasiyama wua: mo demama ala omali mate hallati podlowa. Adipalati, pasakaloye omali dulu dla halapo.^h ⁵Epedeme oplami antapo ya:mkale pasakaloye kestlepiye, ya: ma asiyama yumilipe. Epame alinepi aditapo oplami pasakalo kestlepiye, asiyama alinepi e mape yumilipe. ⁶Epedeme oplami antapo ya:mkale omaliye olostlepiye, ya: ma asiyama ya: omaliye olostlepe. Adipalati, Godtapo oplamiye me-ya: mila:pi sepele mita:puwapo.ⁱ ⁷Epedeme Nowa wa: mate epo wa: akimlala mate, wua: yimlala sikemte isukumaiya, wua: mamadulotapo ta:lamo pato hema opa pasatlepo depame.”^j

⁸Epame Godta Nowa mate epo ya: akimlala mate dla ma epo atlaiyo, ⁹“Na: watapo yu itiyamaleye wua: mate epo alotle wua: mamadulota ha:ha:lowe mate dla himima. ¹⁰Epame wua: mate koa dulu tle u-ulapo matiwa alinepi mila:pi meyelope meyelope dle mate dla ma himima. ¹¹Yu itiyapo himili eye ipo. Na: matle pasakalo ha:ha: alisisi hapulomaye yú mate popoyuluwa. Epame matle ta:lamoye yú mate poyuluwa.

¹²Na:tapo wua: mate wua: mamadulo mate epo pasakalo ha:ha:lalo alinepi hapuloma mate dla yu itiyapo himmama ulu himiye ipo. ¹³Eye na:tapo pesepidoloye omapla di dla himima. Pesepidolo itapo na:ta wua: dla yu itiyapo himi i imalalo hallepe. ¹⁴⁻¹⁶Epapedeme pesepidolota wuala dulu dla ella natilipiye, na:tapo wua: mate epame alinepi hapuloma mate dla yu itiyapo himi iye malamolowepo. Epedeme yútapo matle pasakalo ha:ha:lalo alisisi hapulomaye popotimolowa. ¹⁷Adipalati, pesepidolotapo na:ta yu itiyapo himi i ya: ulu himili halapo,” diyo.

Nowa ya: akimlala

¹⁸⁻¹⁹Nowa ya: akimlala iwolotapo koa dulu tle u-ulapo matiyo. Yia: hiye Sem, epo Ham epame Yapet. Amasiyama Hamye Keinan ya: apo. Epedeme akimlala dapahatlope iwolotapo ta:lamo opa hapulomata puale sitali halapo.

²⁰Alotle Nowatapo osalo himpame gla:pi dlomoko emaiyo. ²¹Epame ya: gla:pi dlomoko dala mate wain yú mita:pame depo yiyilamama aya dulu dla tidali siyapo elaiyo. ²²Epalati Keinan ya: a Hamta natipame Sem mate epo Yapet mate dla atlaiyo. ²³Epalati Sem mate epo Yapet mateta yia: ata tidali siyapo ellati natilala depame, tluka hame yia: maka: dla himme kawapo tuwame yia: aye bopudiyo.

²⁴Nowa kawata yulita mo-pa:lati yelepo yami mosukulu hamale Hamta koko halë dalepame epo atlaiyo, ²⁵“Wotiyalle kokotapo Keinan dla pulupe. Epame ya:tapo ya: bapadulo dulu dla isili ikadepe dla asiyama pa:le oko halalo hallepe.” ²⁶Epame ya: matle epo atlaiyo, “Lod, Sem ya:

^h 9:4 Leb 7:26-27, 17:10-14; 19:26; Dit 12:16, 23, 15:23   ⁱ 9:6 Yen 1:26; Eke 20:13
^j 9:7 Yen 1:28

GOD hi di dla ta:diya. Epame Keinanta Sem ya: oko oplami halemama ya: yu dla salladepo sela:lepe. ²⁷Epame Godtapo Yapet watle ta:la pato hamilipe. Epame Yapettapo Sem ya: aya dla hallepe. Epalati Keinantapo yia: yu dla salladepo sela:mama yia: oko oplami hallepe.”

²⁸Yúta opa poyuli alotle Nowatapo 350 sokomoko halaiyo. ²⁹Epedeme Nowatapo 950 sokomoko halepame powaiyo.

10 ¹Nowa ya: akimlala hiye Sem, epo Ham epo Yapet. Epapedeme yúta opa poyuli alotle opa dapahatlope iwolotapo akimlala hatitimaiyo.

Yapet ya: mamadulo

²Yapet ya: akimlala hiye Goma, epo Magog, epo Madai, epo Yaban, epo Tubal, epo Mesek epame Tilas. ³Epalati Goma ya: akimlala hiye Askenas, epo Lipat, epo Togama. ⁴Epalati Yaban ya: akimlala hiye Elisa mate epo Talsis matepo. Epame Kitim so mate epo Lodanim so mateye Yaban ya: mamadulopo.

⁵Epedeme opa hapuloma iwoloye Yapet ya: mamadulopo. Yia:tapo Mediteleniya kaula pili dla yia: elele tle miyelo hutukuliyapo tame hala hala demtaiyo. Epame yia: yu mape meyelope meyelope dle yuhamha:ha:mdiyo.

Ham ya: mamadulo

⁶Epalati Ham ya: akimlala hiye Kus, epo Mislaim, epo Put epame Keinan. ⁷Epalati Kus ya: akimlala hiye Seba, epo Habila, epo Sabata, epo Lama epame Sabateka. Epalati Lama ya: akimlala hiye Seba mate epo Dedan mate.

⁸Kus ya: mama haleye Nimlodpo. Nimlodtapo opahale dulu dla sikemte itiyamale oplami halaiyo. ⁹Epame ya:tapo GOD mila:pi tle ka:pi dlowe alisisi siyomalalo halaiyo. Epapedeme yuta ipo atlapo, “Nimlod some GOD mila:pi tle ka:pi dlowe alisisi siyomalalo halane,” depo. ¹⁰Ka:yapa Nimlodtapo mo hapuloma iye omhalaiyo. Eye Babilonpo, epo Elekpo, epo Akadipo, epo Kalnepo. Mo hapuloma iye Babiloniya mo pato dulu dla hutiyeyiyo. ¹¹Epame ma etle Asiliya mo dla taiyo. Ya: edla tame Niniba mo mate Lehobot Il mo mate epame Kala mo mate kotimaiyo. ¹²Ya: matle Niniba mo ka: epo Kala mo pato ka: duka dla Lesen mo kestoiyo.

¹³Epedeme Ham yami Mislaim ya: mamaduloye ipo, Ludi sopo, epo Anam sopo, epo Lehab sopo, epo Naptu sopo, ¹⁴epo Patlus sopo, epo Kaslu sopo, epo Kaptoli sopo. Epedeme Pilisteya soye Kaslu so yia: mamadulopo.

¹⁵Epalati Ham yami Keinan ya: mamaduloye ipo, Saidon sopo, epo Hitai sopo, ¹⁶epo Yebusi sopo, epo Amoli sopo, epo Gilgasi sopo, ¹⁷epo Hibai sopo, epo Alki sopo, epo Sini sopo, ¹⁸epo Albad sopo, epo Semali

sopo, epo Hamat sopo. Epame alotle Keinan so elele hapuloma ewolotapo hutukuliyapo taiyo. ¹⁹Epedeme Keinan so ta:la sukuluye ipo elema. Saidon mo tle kotiyapo yame Gasa dla gudepo. Epo matle tame Sodom mo mate Gomola mo dla tame umapo. Epame ma etle tame Adama mo mate epo Seboim mo mate dla tame gudepo. Epame ma metle tame Lasa dla mosukulu gudepo.

²⁰Opa hapuloma iwoloye Ham ya: mamadulopo. Yia:tapo mo meyelope meyelope dle dla ha:ha:mtamama yia: yu mape meyelope meyelope dle yuhamha:ha:iyo.

Sem ya: mamadulo

²¹Yapet ya: bapa Semtapo akimlala hatitimaiyo. Epele dulu dla oplami Ebel^k ya: akimlala hapulomaye Sem ya: mamadulopo. ²²Epalati Sem ya: akimlalaye ipo, Elam, epo Asul, epo Alpaksad, epo Lud, epame Alam.

²³Epalati Alam ya: akimlalaye ipo, Us, epo Hul, epo Getel epame Mesek.

²⁴Epalati Alpaksad yamiye Sala, epalati Sala yamiye Ebel.

²⁵Ebelta akimlala dapiyamte hatitimaiyo, maseyemala hale hiye Peleg.^l Adipalati, ya:ta halale oloma edla Godtapo yu hapulomaye hutukuliyapo hamastamama opa hapuloma mape hutukuliyapo hamastaiyo. Peleg ya: ei hiye Yokotan.

²⁶Yokotan ya: akimlalaye ipo, Almodad, epo Selep, epo Hasamabe, epo Yela, ²⁷epo Hadolam, epo Usal, epo Dikila, ²⁸epo Obal, epo Abimael, epo Seba, ²⁹epo Opil, epo Habila, epo mosukuluye Yobabpo. Epedeme opa hapuloma iwoloye Yokotan ya: akimlalapo. ³⁰Yia:ta ha:ha:le moye Mesa mo tle kotiyapo tame salita matlalo tiyama tamali di Sepa mo dla tame gudiyo.

³¹Opa hapuloma iwoloye Sem ya: mamadulopo. Yia:tapo mo meyelope meyelope dle dla ha:ha:mtamama yia: yu mape meyelope meyelope dle yu hamha:ha:iyo.

³²Elele hapuloma iye Nowa ya: akimlala tle puaiyo. Epame yúta opa poyuli alotle opa iwolotapo ta:lammo so hapuloma yia: sitali halapo.

Godtapo yu hapuloma hutukuliyapo melle

11 ¹Ka:yapa ta:lammo pato hema opa hapulomatapo yu hatlo mate yuhamha:ha:iyo. ²Epame opata ha:ha:mtamama toko salita matlalo tiyama dla gilidetepo wou mo ka:dle Babiloniya mo dla natipame ma edla tame ha:ha:iyo. ³⁻⁴Yia: edla tame ha:ha:mama yia:skamu yia: dulu dla epo atlamyaiyo, “Di mo pato kestapame aya patoto halomolowa.

^k **10:21** Hibulu hi iye ya: sitali Ebelpo. Amka:yapa Yu soye Hibulu so demha:ha:uwapo.

^l **10:25** Peleg hi i ya: dulu kokoye duka gladle demama apopo.

Epame di God umuluwedeme aya pato selemalli hatlo hame hetlowa. Epedeme dita mo edla kestepo aya halomelepiye, di ewala mate pohalomolowa, amasiyama sokope tokeyamale mate dukupo blik ewala^m mimita:pame kolumhetamama aya halomolowepo. Dita aya patoto halomelepiye, opata di hi di dla ta:dlepe. Eta dita ta:lamo pato hema pohutukuliyapo tame ha:ha:myelowa,” demyaiyo.

⁵Amasiyama GODtapo opata mo pato kestale mate epo aya pato selemalli hamhetale mate natila malaiyo. ⁶GODta malame natipo epo atlaiyo, “Opa iwoloye hatlopepo, epame yu hatlo yuhamsiyamapo. Epame yia:ta koko ha iye ala ka:yapa kotiyamama amma. Epame ma alotle yia:ta solotamale koko patoto me-halomalala. ⁷Epapedeme di tulum ha:ha:mama yia:ta yu hatlo yuhamsiyamaye duka hutukuliyapo mellowa, yia:ta ya:mkale yu asiyama pomala dallalo weke asiyama pomala dallalo weke demsiyamelepo depame,” diyo.

⁸⁻⁹Epapedeme GODtapo yia:ta yu hatlo yuhamsiyamaleye ma hutukuliyapo mellati yia:tapo aya selemalli hamhetale ma memeliyo. Epalati yia:tapo yia: yu meyelo meyelope dle mate ta:lamo pato dla hutukuliyapo tame ha:ha:myaiyo. Epedeme yia:ta mo pato kestale hiye Babilonpo.ⁿ Adipalati, mo hema GODtapo yu hapulomaye hutukuliyapo meliyo.

Sem ya: mamadulo

¹⁰Yúta opa poyuli alotle sokomoko dapiyamte polollati Semye 100 sokomoko umaiyo. Oloma edla ya:lluta maseyemala hamaiyo, ya: hiye Alpaksad. ¹¹Epo Alpaksad hamale alotle Semtapo 500 sokomoko dulu dla halemama akimlala opi mate utukaka opi mate hatitimaiyo.

¹²Epalati Alpaksadtapo 35 sokomoko halepo gudepame ya:lluta maseyemala hamaiyo, ya: hiye Sala. ¹³Epame Sala hamale alotle Alpaksadta 403 sokomoko dulu dla halemama akimlala opi mate epo utukaka opi mate hatitimaiyo.

¹⁴Epalati Salatapo 30 sokomoko halepo gudepame ya:lluta maseyemala hamaiyo, ya: hiye Ebel. ¹⁵Epame Ebel hamale alotle Salata 403 sokomoko dulu dla halemama akimlala opi mate epo utukaka opi mate hatitimaiyo.

¹⁶Epalati Ebeltapo 34 sokomoko halepo gudepame ya:lluta maseyemala hamaiyo, ya: hiye Peleg. ¹⁷Epame Peleg hamale alotle Ebelta 430 sokomoko dulu dla halemama akimlala opi mate epo utukaka opi mate hatitimaiyo.

¹⁸Epalati Pelegtapo 30 sokomoko halepo gudepame ya:lluta maseyemala hamaiyo, ya: hiye Leu. ¹⁹Epame Leu hamale alotle Pelegta

^m 11:3-4 Yia: blik ewala aya halomolowedeme ka:yapa sokope tokeyamale mate dukupame sekellati ma woloma kokallepo depame dlapa teleka:le dulu dla hatitimdiyo.

ⁿ 11:9 Babilon hi i ya: dulu kokoye hutukuliyapo melle demama apopo.

209 sokomoko dulu dla halemama akimlala opi mate epo utukaka opi mate hatitimaiyo.

²⁰Epalati Leutapo 32 sokomoko halepo gudepame ya:lluta maseyemala hamaiyo, ya: hiye Selug. ²¹Epame Selug hamale alotle Leuta sokomoko 207 dulu dla halemama akimlala opi mate epo utukaka opi mate hatitimaiyo.

²²Epalati Selugtapo 30 sokomoko halepo gudepame ya:lluta maseyemala hamaiyo, ya: hiye Nahol. ²³Epame Nahol hamale alotle Selugta 200 sokomoko dulu dla halemama akimlala opi mate epo utukaka opi mate hatitimaiyo.

²⁴Epalati Naholtapo 29 sokomoko halepo gudepame ya:lluta maseyemala hamaiyo, ya: hiye Tela. ²⁵Epame Tela hamale alotle Naholta 119 sokomoko dulu dla halemama akimlala opi mate epo utukaka opi mate hatitimaiyo.

²⁶Epalati Telatapo sokomoko 70 halepo gudepame akimlala dapahatlope hatitimaiyo, yia: hiye A:iblam, epo Nahol, epame Halan.

Tela ya: akimlala

²⁷Tela ya: akimlalaye A:iblam, epo Nahol, epame Halan. Halan yamiye Lotpo. ²⁸Epame Halan ya: a Tela ala me-hallati Halan mo-powaiyo, Kaldeya mo pato dulu dla ya: mo ikadepe Ul dla. ²⁹⁻³⁰A:iblam mate epo ya: ei Nahol mate wola: halomaiyo. A:iblam ya:llu hiye Selai. Amasiyama Selaiye hamkapi polaiyo. Epalati Nahol ya:lluye Halan yoti Milkapo. Milka ya: bapaye Iskapo. ³¹Epeleye Telatapo yami A:iblam mate epo ya: moma Selai mate epo Halan yami Lot mate elepame Ul mo tle alikili dla woyapame ma Keinan mo dla tamalaiyo. Amasiyama yia: Keinan mo dla tamalemama ma mo pato hale Halan mo dla tame woyapame medla ha:haiyo. ³²Telata 205 sokomoko halepame Halan mo medla powaiyo.

Godta A:iblam sisilamale koko

12 ¹GODta A:iblam watle epo atlaiyo, “Wa: mo mate epo wa: opa mate epo wa: a ya: asiyadulo mate medla salepame na:ta wa: watle mo nati-iliwe mo dla tane.^o ²⁻³Epame na:tapo wa: gademama wa: mamaduloye ma a:ma pasatepo mellowepo. Epame wa: hi mape pato dlowepo. Epapele dulu dla wa: dla siyele hamilalo so dla asiyama na:ta yia: dla siyele hamilowepo. Epame wa: dla wotiyalle hamilalo so dla asiyama na:tapo yia: dla wotiyalle hamilowepo. Epapedeme wa: tle ta:la so hapuloma dla siyele hampulupe.”^p

⁴⁻⁵Epalati A:iblamta 75 sokomoko hallati GODta atlale yu e dolumama Halan moye saliyoume taiyo. Ya: tamama ya:llu Selai mate epo ya:

^o 12:1 Taiya 7:2-3; Hib 11:8 P 12:2-3 Gal 3:8

aluwa Lot mate epo ya:ta Halan mo dla halemama alisisi hapuloma halopo halale mate epame ya: oko so hapuloma mate Keinan mo dla ma-tamalaiyo. ⁶Yia: Keinan mo dulu edla siyamama Sekem mo dla puame woyamaiyo. Epame aiyalma dali Mole mo dla hallalo dla tame woyamaiyo. Oloma edla Keinan soye ala mo medla me-ha:ha:iyo. ⁷Epalati GODta A:iblam watle woyapo epo atlaiyo, “Na:tapo wa: mamadulo dla ta:la iye hamilowepo,” diyo. Epame A:iblamtapo GOD dla alinepi poyupo ha:lalo tile haiyo.^q

⁸Ya: Sekem mo medla halepame matle donapi mo dla hetame Betel moye salita tullalo tiyama dla pomele epo Ai moye salita matlalo tiyama dla pomele depame duka dla kimiyo. Edla mape GOD dla alinepi poyupo ha:lalo tile hapame inoma sumama GOD hi di dla ta:diyo. ⁹Epame ma mo e saliome tamama Negeb mo dla tuluiyo.

A:iblamta Isip mo dla tale

¹⁰Oloma edla Keinan mo dla dlowe alisisita pa:lati A:iblamta ma Isip mo dla hallowedeme tuluiyo. ¹¹Epame yia: Isip mo dla mo-ulatuluwedeme ha:ha:mama A:iblamta ya:llu Selai watle epo atlaiyo, “Wa:ye a:ya pta ka:pi. ¹²Epapedeme dita Isip mo dla tulupiye, mo sota di natipame ipo atlowe sepena, ‘A:ya iye ya:llupo,’ depame na:ye yumama wa: tlo pomellowe sepena. ¹³Epedeme wa:ta asiyama yia: watle atlemama wa:ye notumala dlepe. Wa:ta epapelepiye, yia:ta wa: natimama na:ye poyumuluwa,” diyo.^r

¹⁴Epedeme yia:ta Isip mo dla puame woyamalati Isip sota Selai natipame a:ya pta ka:pi diyo. ¹⁵Epame Isip mo dokopala oplami Pelo ya: oko sotapo Selai natipame ma tame yia: dokopala oplami Pelo watle atlemama a:ya sikemte ka:dena depame ma ya: hala dla sempuaiyo. ¹⁶Epalati dokopala oplami Pelotapo semte Selaiye A:iblam yotimala tepo depame A:iblamye woloma gadiyo. Epammama ya: watle sipi aliya mate epo bulumkiyawa aliya mate epo donki aliya molalatalo mate patetalo mate epame oko so opa mate wola: mate epo ka:mol aliya mate hohopo iyo. ¹⁷Amasiyama A:iblam ya:llu Selai koko tle Pelo mate epo ya: oko so mate dla GODta esiyele pato hamiyo. ¹⁸Epalati Pelotapo A:iblam watle hihimama epo atlaiyo, “Wa: apa kokoye na: watle hauwa? Wa: adipalati na: watle Selaiye na: a:ya pe-epalalo wekuwa? ¹⁹Epame wa: adipalati Selaiye notumala duwa? Wa:ta epo atluwa koko tle na:tapo ya: halowedeme na: aya dla semtauwapo. Epapedeme wa: a:ya ipo. Wa: ya: sepame ma-tane,” diyo. ²⁰Epame Pelotapo A:iblam koko dla ya: opa watle itiyamale yu atlati yia:tapo A:iblam mate ya:llu mate dla ma-taiya diyo. Epalati yia:tapo yia: alisisi hapuloma mate ma-tamalaiyo.

^q 12:7 Taiya 7:5; Gal 3:16   ^r 12:13 Yen 20:2, 26:7

A:iblam mate Lot mateta miyelo ta ta dle koko

13 ¹Epedeme A:iblam mate epo ya:llu Selai mate yia: alisis hapuloma halopo Isip mo saliyome ma Negeb mo dla ilamtaiyo. Epalati ya: aluwa Lotta ya: mate taiyo. ²Epele dulu dla A:iblamtapo alisis pasatale halemama alinepi mate epo mani mate sikemte pasatale oplami halaiyo. ³Epame A:iblamtapo Negeb mo tle ma Betel mo dla umula tamama duka dla kimpole halepo ma a:ma tademtaiyo. Epammtamama tame ya:ta ka:yapa kimili mo Betel ka: epo Ai ka: duka dla woyapo kimiyo. ⁴Epapeleye mo hema ya:tapo ka:yapa puame kimpole halemama God dla alinepi poyupo ha:lalo tile haiyo. Epame ya: ma mo hatlo hema puame GOD dla inoma sumama ya: hi di dla ta:diyo.

⁵Oloma hema Lottapo ya: yimlala mate epo ya: oko so mate epo aliya halo hapuloma mate me-eleme A:iblam mate sela:iyo. ⁶Amasiyama yia:ta madipatata yia: halo hapuloma mate ha:ha:le dulu dla mota yia: mate po-ala:iyo. ⁷Epalati A:iblam ya: aliya halo omha:ha:lalo so mate epo Lot ya: aliya halo omha:ha:lalo so mate ta:la yilo yu topuloliyo. Amasiyama oloma edla yia:ta ha:ha:le mo dla Keinan so mate epo Pelisi so mate meha:ha:iyo. ⁸Epapeleye A:iblamta Lot watle epo atlaiyo, “Wa: mate na: mate ta:la yilo yu dlomha:ha:lowe poka:dena. Epame wa: opa mate epo na: opa mate yu dlomha:ha:lowe poka:dena. Adipalati, di asiya hatlopepo. ⁹Ta:la hatlo ita pe-elasema. Epedeme di duka gladepame meyelo ta meyelo ta dlowe ka:pi. Epedeme mo pato hema wa:ta solotamale hadima ellepie, wa: mo e halepe. Epele dulu dla wa:ta dowala tiyama dla telepiye, na: asiyama weke tiyama dla tlowepo. Amasiyama wa:ta weke tiyama dla telepiye, na: asiyama dowala tiyama dla tlowepo,” diyo.

¹⁰Epalati Lotta mo halowedeme toko Yoden aloma pili dla natitepo, wou mo sikemte ka:dle natiyo. Epame ya:ta mo e natili dla mo eye semte GODta osalo himili tepo diyo. Epame semte Isip mo tepo diyo. Koko iye GODta Sodom mo mate epo Gomola mo mate ala poyulalo hallati apiyo.^s ¹¹Epedeme Lottapo Yoden aloma pili dla mo halowe solotamale atlaiyo. Epapedeme yia:ta madipatatapo duka gladepame meyelo ma-ta meyelo ma-ta diyo. ¹²Epalati A:iblamtapo Keinan mo medla me-halaiyo. Epalati Lottapo Yoden aloma pili dla Sodom mo pato mateka:pi dla kintimsela:mdiyoy. ¹³Amasiyama Sodom sotapo GOD mila:pi tle pta sikemte batalimale koko patoto halomha:ha:iyo.

¹⁴Epapeleye Lotta A:iblam saliyome ma-tlati GODta A:iblam watle epo atlaiyo, “Wa:ta hala mo alikili dla tlamane. ¹⁵Ta:la pato wa:ta nati iye na:ta wa: mate epo wa: mamadulo mate dla hamilowepo. Ta:la itapo kokó halepo ha:ha:le dulu dla wua:lë hallepe.^t ¹⁶Epame na:tapo

^s 13:10 Yen 2:10   ^t 13:15 Taiya 7:5

wa: mamaduloye sikemte pasatapo mellowepo. Epalati yia:tapo asila some sikemte pasatamama opata sesa:loweye po-ala:lowa. ¹⁷Wa: wata sila:tipame mo tlamtane. Adipalati, na: mo pato iye wa: watle hamima.” ¹⁸Epalati A:iblamtapo ya: kimna:ya dokostepo ma Heblon mo dla tame dali patoto polli Mamele mo mateka:pi dla kimpame GOD dla alinepi poyupo ha:lalo tile haiyo.

A:iblamtapo Lot pasakalo gadle

14 ¹Oloma edla Kedolamelta Elam mo dla dokopala oplami halaiyo. Epalati Amlapelta Babiloniya mo dla dokopala oplami halaiyo. Epalati Aliyokta Elasa mo dla dokopala oplami halaiyo. Epalati Tidalta Goim mo dla dokopala oplami halaiyo. ²Dokopala so iwolotapo dokopala so opi do supulastale so mate opahale dlowedeme alumaiyo. Epedeme dokopala so do supulastale ewoloye ipo, Belaye Sodom mo dokopala oplamipo, epalati Bilsaye Gomola mo dokopala oplamipo, epalati Sinabye Adama mo dokopala oplamipo, epalati Semebelye Seboim mo dokopala oplamipo, epame dokopala oplami hale Bela mo dla hallalo. Bela mo i ya: hi haleye Sowa demdepo. ³⁻⁴Dokopala so do supulastale iwoloye Kedolameltapo sokomoko 12 dulu dla yia:ye dokopala depo halemama omhalaiyo. Epame 13 sokomoko mo-umulati dokopala so ewolota ya:ye ma-aliyo. Epapalati yia:tapo Kedolamel mate opahale dlowedeme yia: opa eleme puame Sidim pili dla alumaiyo. Mo iye wata Solo Kaulata gola:depo halapo.

⁵Epame 14 sokomoko umulati Kedolamel mate epo ya: mate tamalale dokopala so mate tame Lepa so, Astelot Kanaim mo dla ha:ha:laloye kotlopame ma Susi so, Ham mo dla ha:ha:laloye kotlomaiyo. Epame yia: ma tame Emi so, Sabe Kiliyataim mo dla ha:ha:laloye kotlomaiyo. ⁶Epame matle Seil tamali di dla ha:ha:lalo Holi soye posalemtime dalupa mo mateka:pi dla hallalo El Palan mo dla gudiyo. ⁷Epame yia: ma i-ilapo puame ma En Mispa mo dla taiyo. Mo i ya: hi haleye Kadespo. Epame yia: mo edla puame Amalek so yia: moye kolahaiyo. Epame yia: ma tame Amoli so, Hasason Tama mo dla ha:ha:laloye kotlopame yia: ta:laye kolahaiyo. Epame yia: matle Sidim pili dla puame alumaiyo.

⁸Epame yia: edla puame alumalati dokopala so do supulastaletapo yia: mate natalimolowedeme dinapiyo. Dokopala so do supulastale ewoloye ipo, Sodom mo dokopala oplami, epo Gomola mo dokopala oplami, epo Adama mo dokopala oplami, epo Seboim mo dokopala oplami, epo Bela mo dokopala oplami. ⁹Epele dulu dla Kedolamel wolotapo dokopala so do supulastale mate natalimaiyo. ¹⁰Yia:ta natalimale dulu dla Kedolamel wolota itiyamalati Sodom so mate epo Gomola so mate potamama opa opiye munamu dulu dla tutula:mtaiyo. Epalati opa opi tlo tamali di dla pehetaiyo. ¹¹⁻¹²Epalati Kedolamel wolota puame Sodom mo mate Gomola

mo mate kotlopame opa mate wola: mate elemtamama A:iblam ya: aluwa Lot mate hamamtaiyo. Adipalati, ya: ma Sodom mo medla halaiyo.

¹³Epame oloma edla hemele teletale oplami haletapo puame Hibulu oplami A:iblam watle koko woyamale hapulomaye atlamaiyo. Oloma edla A:iblamye Amoli oplami Mamele ya: dali patoto mateka:pi dla halaiyo. Epeleye Mamele mate epo ya: eidulo Esko mate Ane mate A:iblamye sikemte gademha:ha:mdiyo. ¹⁴A:iblamta ya: aluwa Lotye opahale sota hamame tale dalepame ya:tapo ya: opa, opahale dlowe sikemte malastale so 318 opa epapeleye elemaiyo. Epame yia:tapo Kedolamel woloye alotle dolumtame Dan mo dla popa:lati umaiyo. ¹⁵Epame utula:la oloma edla A:iblamta ya: opaye huhukulupame alumale meyelo meyelo depo hatitimaiyo. Epame yia:tapo Kedolamel ya: opaye poyumama opi tlo posalem tame Damasko mo tla:mtame tota ikadepe Hobo mo dla woyamaiyo. ¹⁶Epapeleye A:iblamtapo Kedolamel wolota Sodom mo mate Gomola mo mate dla halomale alisisi hapuloma mate epo mo so hapuloma mate ma i-ilapo elempuaiyo. Ya: ilampumama ya: aluwa Lot mate epo ya: alisisi hapuloma mate halopo puaiyo.

Melkisedekta A:iblam yilo inoma sumama ya: hi di dla ta:dle

¹⁷A:iblamta dokopala oplami Kedolamel mate epo dokopala so opi mate kotlopo poyupame pulati Sodom mo dokopala oplamita ya: umuluwedeme Sabe pili dla taiyo. Epedeme mo i ya: hi haleye dokopala sota ha:ha:lalo mo demama apopo.

¹⁸Epame Salem mo dokopala oplami Melkisedek mape daya mate epo wain yú mate halopo A:iblam watle halopila puaiyo. Ya:ye di ikadepe dla hallalo God ka: epo opa ka: duka dla hallalo halaiyo.^u ¹⁹⁻²⁰Epapeleye ya:ta A:iblam watle epo atlaiyo, “Pepele di mate ta:lamu mate mimita:polalo Godta wa: mate hallepe. Epedeme na: di ikadepe dla hallalo God hi di dla ta:dema. Adipalati, wa: dla opahale dlalo soye ya:ta hohopame wa: do tama dla ipila:uwapo,” diyo.

Epame A:iblamta ya:ta opahale dele dulu dla halomale alisisi hapuloma kolumtame 10 dleye meyelo meyelo depo kokolupame ma dulu edla kolumale hatlo tlo Melkisedek watle hamiyo. ²¹Epalati Melkisedekta A:iblam saliyome tlati Sodom mo dokopala oplamita puame A:iblam watle epo atlaiyo, “Na: wa: dla siyema, wa:ta opahale dele dulu dla na: mo so mate epo na: alisisi hapuloma mate ma i-ilapo halomale dla. Epedeme alisisi tlo mowolo halomama asiyama na: mo so opa mate epo wola: mate epo yimlala mate tlo na: watle halopine,” diyo.

²²Amasiyama A:iblamta ya: watle epo atlaiyo, “Na: ta:lamu mate epo pepele di mate mimita:polalo di dla hallalo GOD hi tle wa: watle ipo atlema, ²³Na: wa:

^u 14:18-20 Hib 7:1-10

alिसिसiye pahalomolowa. Adipalati, na: posolotamasema, wa:ta ma alotle na: koko dla atlemama wa:ta na:ye alisisi pasatale oplami duwa dloweye. ²⁴Epapele dulu dla wa: alisisi dulu dla na: opata dlowe alisisi opiye mo-douwa, epedeme eye na:ta wa: dla halomolowe asiyama epo. Amasiyama wa: ka:dena, na: mate tamalale so opa Ane mate Esko mate epo Mamele mate dla alisisi halopiliweye.”

Godta A:iblam dla yu itiyapo himili

15 ¹Koko ita tame gudlati A:iblam inomata meyelope dle oloma edla GODta ya: watle epo atlaiyo, “A:iblam, wa: ase sikemte wota:miya. Na:tapo wa: pasakalo gadlalo halemama wa: dla ka:ka:dle koko halopimhallepe,” diyo.

²⁻³Amasiyama A:iblamta epo atlaiyo, “Na: pato GOD, wa: apa kokoye na: watle hamipa? Adipalati, na: maseyemala pa:le halema. Epedeme na:ta polati na: oko oplami, Damasko dla hallalo Eliyeselta na: elo dla hallalo hallepe. Adipalati, wa:ta na: watle akimlalaye pohapina,” diyo.

⁴Epalati GODta asiyama A:iblam watle atlemama epo atlaiyo, “Wa: oko oplamitapo wa: elo dla pohallowa. Amasiyama mo-wa: maseyemala ikadepetapo wa: elo dla hallepe,” diyo. ⁵Epame Godta A:iblamye aya alikili dla semtame halemama epo atlaiyo, “Wa: inoma mate omapla di dla natine. Wa: ala:lepiye, wa: tamili hapuloma eye sesa:pa:mele pokadene. Wa: mamadulotapo tamili some epo pasatlepe,” diyo.”

⁶A:iblamta GODta atlale yu dla mikadepe diyo. Epalati asiyama GODta ya:ta mikadepe dle natipame ya:ye ka:dle oplami diyo.” ⁷Epame Godta ya: watle epo atlaiyo, “Na:ye GODpo. Na:tapo wa:ye Kaldeya mo dla Ul mo yemala tle hema sempumama api impuwapo. Na:ta mo iye wa: watle hamilati wa:ta mo eye ikadepe wolë dlepo depame sempuwapo,” diyo.

⁸Epalati A:iblamta asiyama epo atlaiyo, “Na: pato GOD, na:ta ikadepe mo i halowepe apa kokota na: ipa:?” diyo.

⁹Epalati GODta A:iblam watle epo atlaiyo, “Wa: na: watle bulumkiyawa aliya molala mate epo gaut aliya molala mate epo sipi aliya pate mate elempuane. Wa: na: watle aliya elempumama sokomoko dapahatlope oloma dla ha:ha:lalo tlo elempuane. Epammama seselema mate epo hilipi yemala mate ma hohopo puane,” diyo.

¹⁰Epalati A:iblamta alinepi hapuloma iwoloye hohopame elempuaiyo. Epame poyupo duka gaglatipame moto semeye seme dla hatitimta epo moto semeye seme dla hatitimta diyo. Amasiyama tea tlo duka pogladlalo mepo hatitimaiyo. ¹¹Epalati kepili tea mo i tlapame di tle keketamsiyamama mallati A:iblamta posaliyo.

¹²Epame salita mo-tutula:mtullati inoma ta:le patota A:iblam dla pulati ya: elaiyo. Epalati milamalo amtuwaleta puame ya: bopudlati natimama

▼ 15:5 Loum 4:18; Hib 11:12   ♪ 15:6 Loum 4:3; Gal 3:6; Yei 2:23

ya: sikemte wota:iyo.^x ¹³Epame GODta ya: watle epo atlaiyo, “Wa: mamadulotapo ta:lamo hale dla tame ha:ha:mama asepe so some ta:la pa:le ha:ha:lepe. Epame yia:tapo 400 sokomoko dulu dla opa dla asiyama pa:le oko halomha:ha:mama wotiyalle dulu dla ha:ha:lepe.”^y ¹⁴Amasiyama yia: dla wotiyalle hapilalo so dla asiyama na:ta wotiyalle hapilowepo. Epame wa: opatapo mo etle alikili dla woyamama alisisi pasatale mate woyamelepe.^z

¹⁵Amasiyama wa:ye, wa: totoyemala ikadepe halemama ka:dle api tle polati alotle koko ita woyamelepe. ¹⁶Epalati wa: mamadulotapo 400 sokomoko dulu dla asiyama pa:le oko dla wotiyalle halomha:ha:pame ma ilame mo hema pumullupe. Adipalati, Amoli so hema ha:ha: yia: batalimaleta ta:mpuame gudlowe sukuluye ala po-umasema.”

¹⁷Epalati salita mo-tullati mota ma-amtuwaiyo. Epalati pakasiyamalalo namtiyape otomale mate epo tuloma otomale mate woyapame mo epallita hutiyae dlatimale duka dla siyamaiyo. ¹⁸Alila oloma edla GODta A:iblam dla yu itiyapo himmama epo atlaiyo, “Wa: mamadulo dla na:ta ta:la iye hamilowepo. Ta:la ya: sukuluye ipo, Isip aloma tle kotiyapame tame Yupalates aloma pato dla gudupo.”^a ¹⁹Amasiyama wata oloma hema opa iwolotapo ta:la hema me-ha:ha:po. Eye Keni sopo, epo Kenisi sopo, epo Kadomona sopo, ²⁰epo Hitai sopo, epo Pelisi sopo, epo Lepa sopo, ²¹epo Amoli sopo, epo Keinan sopo, epo Gilgasi sopo, epame Yebusi sopo. Epedeme opa hapuloma iwolo ta:laye na:tapo wa: mamadulo watle hamilowepo.”

Hagaita Ismael hamale koko

16 ¹A:iblam ya:llu Selaiye yimlala pohohomalalo hamkapi polaiyo. Epeleye ya: aya dulu dla Isip a:ya ipilalo haleta ya: oko hamhalaiyo, ya: hiye Hagai. ²⁻⁴Epapeleye Selaita A:iblam watle epo atlaiyo, “Na: GODta na:ta yimlala hohomolowe apiye godena. Epapedeme wa: wata tame na: oko a:ya ipilalo Hagai hane. Epame ya:ta yimlala hatitimelepiye, eye nolëpo,” diyo. Epalati A:iblamta Selai yu dla dalepo ka:dena depame Hagaiye haiyo. Epedeme koko iye A:iblamta tame Keinan mo dla sokomoko 10 halale oloma edla apiyo. Epalati alotle Hagaita ya:ta mopapo polaleye natipame A:iblam ya:llu ikadepe Selaiye kokosa:mdiyu.

⁵Epalati Selaita A:iblam watle epo atlaiyo, “Hagaita na: kokosa:mhala kokoye e mo-wa: batalimalepo. Amasiyama na:ta ya:ye wa: watle hamiwapo, epapele tlope ma ya:ta mopapo polale natipame ma na:ye kokosa:mhalapo. Epedeme GODta wa: mate epo na: mate di kokoye gladlowe ka:dena,” diyo.

^x 15:12 Yob 4:13, 14   ^y 15:13 Eke 1:1-14; Taiya 7:6   ^z 15:14 Eke 12:40-41; Taiya 7:7

^a 15:18 Taiya 7:5

⁶Epalati A:iblamta asiyama ya: watle epo atlaiyo, “Hagai iye wa: oko a:yapo. Epedeme wa:ta solotamale koko ya: dla halowedeme me-hane,” diyo. Epalati Selaita Hagai dla kasilamama ya: dla wotiyalle hapimhallati ya:tapo wota:mama alikili dla woyapo teletaiyo. ⁷Hagaita teletame dalupa dulu dla woyapo ma Sul mo dla tlalo api alikili dla yú matale hallati medla polaiyo. Epalati GOD ya: banakaka oplamita tulume ya: watle epo atlaiyo, ⁸“Hagai, Selai ya: oko a:ya, wa: hadima tlowedeme adi tle puame poloma:?” diyo.

Epalati asiyama Hagaita epo atlaiyo, “Na:ye na: omhallalo a:ya Selai tle alikili dla woyapo tama,” diyo.

⁹Epalati GOD ya: banakaka oplamitapo ma ya: watle epo atlaiyo, “Wa: ma ilamtame wa: omhallalo a:ya Selai yu dla salladepo sela:ne,” diyo. ¹⁰⁻¹¹Epame ma epo atlaiyo, “Wa:ta mopapo polaye hatostamama maseyemala hamelepe. Epalati wa:tapo ya: hiye Ismael^b dlepe. Adipalati, wa:ta dupa kolle kokoye GODta ma-daluwapo. Epame na:tapo wa: awaduloye sikemte pasatepo mellowepo. Epalati oplami haleta posesa:pa:mellowa. ¹²Amasiyama wa: maseyemala Ismaeltapo aliya yowo some itiyamale mate halemama opa hapuloma dla opahale demhallepe. Epammama ya: eidulo mate ma opahale demhallepe.”

¹³Epame Hagaita koko i natipo sikemte yelemama epo malamaiyo, “Yao ikadepe, na: ikadepe God natili tlope na: popowasema,” diyo. Epammama ya:tapo GOD hi semama, na: natimhallalo God diyo.

¹⁴Epapele koko tle opatapo yú matale e semama Bel Lahai Loi^c demdiyo. Yú matale iye Kades mo ka: epo Beled mo ka: duka dla halaiyo.

¹⁵⁻¹⁶A:iblamta 86 sokomoko halale oloma edla Hagaita maseyemala hamaiyo. Epalati A:iblamta maseyemala watle Ismael hiye hamiyo.^d

Kapala kotimolowe kokoye Godta yu itiyapo himili ulupo

17 ¹A:iblamta 99 sokomoko halale oloma edla GODta ya: dla woyapame epo atlaiyo, “Na:ye itiyamale Godpo. Epedeme wa: na: mila:pi tle sela:mama woloma ullu pa:po hallepe. ²Epame na:ta wa: dla yu itiyapo himiwaye e kokalepame wa: mamadulo mape pasatepo mellowepo,” diyo. ³Epalati A:iblamta ta:la dla akukulume polomama ya: mila:pita ta:la umpo pollati Godta epo atlaiyo, ⁴⁻⁵“Na:ta wa: dla yu itiyapo himiliye ipo, wa:tapo ta:la so hapuloma yia: a hallepe. Epedeme wata oloma hema wa: hiye ma po-A:iblam dlowa, amasiyama wa: hiye ma A:iblaham^e dlepe.^f ⁶Epedeme na:tapo wa: mamaduloye ma-a:ma

^b 16:11 Ismael hi i ya: dulu kokoye God ya: opa yu dallalo demama apopo. ^c 16:14 Bel Lahai Loi hi ya: dulu kokoye na: natimhallalo God ya: yú matale demama apopo.

^d 16:15 Gal 4:22 ^e 17:4-5 A:iblam hi i ya: dulu kokoye mama pato demama apopo. Epame A:iblaham hi i ya: dulu kokoye opa hapuloma yia: a demama apopo. ^f 17:4-5 Loum 4:17

sikemte pasatepo mellowepo. Epalati yia:tapo yia: dulu dla dokopala hi halopo ha:ha:mtelepe. ⁷Epedeme na:tapo wa: mate epo wa: mamadulo mate yia: God depo hallowedeme yu itiyapo himili itapo kokó elepo ellepe.⁸ ⁸Epame wata wa:ta Keinan mo dla asepe oplami some hala mo iye na:tapo wa: watle epo wa: mamadulo watle hamilowepo. Ta:la itapo mepo kokó wua: hi mate ellepe. Epame na:ta wa: mamadulo yia: God hallowepo.”^h

⁹Epame Godta A:iblaham watle ma epo atlaiyo, “A:iblaham wa: mate epo wa: mamadulo mate na: yu dla salladepo siyamelepe. ¹⁰⁻¹¹Epele dulu dla wua:ta na: yu dla salla depo siyamolowe nati-imama wua: dulu dla opa hapulomatapo kapala kotimolowe kotiyapame ma wua: akimlala dla hamilipe.ⁱ ¹²⁻¹³Epame wata oloma itle kotiyapo tamama akimlala hohopo alila ⁸ umalati kapala kotima demha:ha:lepe. Epammama wa: oko so hapuloma mate epo yia: akimlala mate kapala kotima demha:ha:lepe. Epame asepe oplamita puame wa: oko hamhallepiye, ka:dena ya: mate epo ya: akimlala mate kapala kotimha:ha:loweye. Wua: moto dla ulu hutiyetapo wua:ta na:ta yu itiyapo himili koko dulu edla ha:ha:ye alila hapuloma dla botomastamhallepe. ¹⁴Epele dulu dla oplami antapo kapala pokestlalo hallepiye, ya: na: opa dulu dla pohallowa. Adipalati, ya:tapo na:ta yu itiyapo himi iye mo-postamama apelepe,” diyo.

Aisekye yu itiyapo himili maseyemalapo

¹⁵God matle A:iblaham watle epo atlaiyo, “Wa: matle wa: a:ya hi semama po-Selai demhallowa. Amasiyama wa: wata oloma itle tamama wa: a:ya semama Sela demhallepe. ¹⁶Na:tapo ya: gadlati ya:ye maseyemala hamelepe. Epalati wa:tapo ya: a hallepe. Epalati Selatapo ta:la so hapuloma yia: wai hallepe. Epame ya: awadulo opitapo dokopala hi halopo ha:ha:mtelepe,” diyo.

¹⁷Epela dalepame A:iblahamta alumata akukulumpolomama ya: mila:pita ta:la dla umpo eimale mate ya:skamu ya: dla epo atlaiyo, “Ka:deta:, oplamita 100 sokomoko halemama maseyemala himiloweye? Hao, po-ala:na. Epame a:yata 90 sokomoko halemama maseyemala hamoloweye ka:deta:?, Hao, po-ala:na,” diyo. ¹⁸Epame A:iblahamta God watle ma epo atlaiyo, “Ame poka:deta:, wa:ta Ismael ma wa:ta yu itiyapo himili maseyemala dloweye?” diyo.

¹⁹Epalati Godta epo atlaiyo, “Hao pe-epapolowa. Amasiyama wa: a:ya Selatapo wa: elo ikadepe dla hallowe maseyemalaye hamelepe. Epalati wa:ta ya: hiye Aisek dlepe. Epame na:ta wa: dla yu itiyapo himiwatapo ya: mate epo ya: mamadulo mate dla kokó ellepe. ²⁰Amasiyama wa:ta Ismael koko dla otele yu himiliye na: me-dalema. Epedeme na:tapo ya:

g 17:7 Luk 1:55 h 17:8 Taiya 7:5 i 17:10-11 Taiya 7:8; Loum 4:11

gademama ya: mamaduloye sikemte pasatepo mellowepo. Ya:tapo elele 12 sitali hallepe. ²¹Amasiyama na:ta wa: dla yu itiyapo himiwaye ma Aisek mate ellepe. Maseyemala iye Selata sokomoko hale dla alila oloma me-ipapele dla hamelepe.”

²²Godta A:iblaham mate yukamhalale medla gudepame ya: saliyoume me-hetaiyo. ²³⁻²⁷Epalati Godta atlale yu e dolumama alila hatlo medla A:iblahamtapo ya: mate epo yami Ismael mate kapala kotimaiyo. Epame ya: aya dulu dla ha:ha:le opa hapuloma mate epo yia: akimlala hapuloma mate epo ya: oko so opa hapuloma asepe so mate alila hatlo medla kapala kotimaiyo. Amasiyama oloma hema A:iblahamtapo sokomoko ma 99 oloma dla halaiyo. Epalati yami Ismael tlo 13 sokomoko oloma dla halaiyo.

Godta A:iblaham watle Aisek hamolowe koko dla ikadepe atlale

18 ¹Mamele mo dla aiyalma dali patotota ha:ha:le oloma dla GODta A:iblaham watle woyamaiyo. Alila oloma hema sali sikemte alemallati A:iblahamta ya: kimna:ya kokoloma tala homale dla polaiyo. ²Ya: toko edla polomama ipo natitepo, opa dapahatlopeta ya: mateka:pi dla pumha:ha:la natiyo. Epalati A:iblahamta sila:time yia: hala dla kukulumtame heodepo polomama epo atlaiyo,^{j 3} “Na: adulo, wua: na:ye alikili tle olostame tamiya. ⁴⁻⁵Amasiyama wua: aseka dali tau hema hedepo popa:iya. Epalati na: tame wua: hete hoahalomolowe yú mate epo dlowe alisisi mate halopo puluwepo, wua:ta e depame ma itiyamale mate tloweye,” diyo.

Epalati asiyama yia:ta epo atlaiyo, “Ka:dena, wa:ta atla koko eye ka:pi,” diyo.

⁶Epalati A:iblaham hapele tame ya: aya dla tuwame ya:llu Sela watle atlemama epo atlaiyo, “Wa: hapele daya amko tlo hapo daya pato ha:ne,” diyo. ⁷Epame matle kukulumtame ya: aliyata ha:ha:lalo mo dla tame aliya amkota:le sikemte kakaliyapele tlo hampo puame ma ya: oko oplami hale watle hamimama aliya iye ma-hapele yumpo ha:ne, diyo. ⁸Epame A:iblahamtapo aliya mo ya:ta ha:le mate epame bulumkiyawa aliya meme dala mate opa dapahatlope ewolo dla halopo taiyo. Epapeleye yia: daya mo-dlompopa:lati A:iblahamtapo dali tou dla halemama yia: omhalaiyo.

⁹Epalati yia:tapo A:iblaham watle epo atlaiyo, “Wa: a:ya Sela da:?” diyo. Epalati asiyama A:iblahamta epo atlaiyo, “Ya: aya dulu dla me-poloma,” diyo. ¹⁰Epame GODta atlemama epo atlaiyo, “Sokomoko hale dla alila oloma hema na:ta matle pulupiye, wa: a:ya Selatapo maseyemala hamelepe,” diyo.

j 18:2 Hib 13:2

Amasiyama GODta epo atlempollati Selatapo hemele aya dulu dla polomama dalempolaiyo.^k ¹¹Alila oloma edla A:iblaham mate Sela mate mo-totoyimlala ha:haiyo. ¹²Epame Selatapo eimale mate polomama ya:skamu epo atlaiyo, “Na: mate na: oplami mate yimlala hatitimolowe po-ala:na. Adipalati, dia: dla itiyamale ma-hawapo. Epedeme siyele iye ikadepe na: dla pupa:?” diyo.^l

¹³Epalati asiyama GODtapo A:iblaham watle epo atlaiyo, “Adipalati Selatapo eimale mate atlemama ya:skamu ya:ye owayemala hamolowe dla sikemte alluyemala poloma di? ¹⁴Epapele dulu dla koko adita GOD dla kokalle elema:? Epedeme na: sokomoko hale na:ta sale alila dla ma ilame puluwepo. Epalati oloma edla Selatapo maseyemala hamelepe,” diyo.^m ¹⁵Amasiyama Selaye sikemte wota:mama ya:tapo eimale kokoye kesomama, na: pe-eimana, diyo. Amasiyama Godtapo ya: watle epo atlaiyo, “Hao, wa: me-eimalepo,” diyo.

A:iblahamta Sodom mo yilo God dla otele himili

¹⁶Epame opata mo-tlowedeme sillipo ma Sodom tiyama dla tamalemama koloma di tle Sodom moye isili dla hallati omtamalaiyo. Epalati A:iblahamtapo ya: api duka dla pomellowedeme ya: mate taiyo. ¹⁷Epame GODta ya:skamu epo malamaiyo, “Na:ta wata koko halowedeme api iye A:iblaham watle atlamolowe me-ka:pi. ¹⁸Adipalati, A:iblaham ya: mamadulotapo sikemte pasatlepe. Epame na:tapo ya: tle ta:la so hapuloma dla siyele hampulupe. ¹⁹Adipalati, na:tapo ya:ye mo-souwapo, ya:tapo ya: mamaduloye GOD yu imama ka:ka:dle koko tlo halomha:ha:lepo depame. Epalati na:tapo ya: dla yu itiyapo himiwa kokoye e hamilowepo,” diyo.

²⁰Epedeme GODta A:iblaham watle epo atlaiyo, “Sodom mo mate epo Gomola mo mate dla ha:ha:lalo sota batalimale koko patoto halomha:ha:leye na: me-daluwapo. ²¹Epapedeme na: monolo tulume ya:ta koko halomha:ha:le hapulomaye natilowama,” diyo.

²²Epalati opa dapiyamtetapo God mate A:iblaham mate medla ha:ha:lali ya: tlo ma Sodom mo tiyama dla taiyo. Amasiyama A:iblahamtapo GOD mila:pi tle me-halaiyo. ²³Epame A:iblahamta Godta hala mateka:pi dla tuwame halemama epo atlaiyo, “Na: Lod, wa: bobtalimale so poyumama ka:ka:dle so mate poyupa:? ²⁴Wa: mo edla ka:ka:dle so opa 50ta ha:ha:la natimama adipapopa:? Wa: mo eye mepele me-yupa:? ²⁵Amasiyama na:malamana, wa:ye ka:ka:dle so opa mate batalimale so opa mate hatlo godepame po-poyuluwa. Adipalati, wa:ye ta:lamo so opa hapuloma koko glادلalo oplamipo. Epame wa:ye isikimi ka:ka:dle koko siyapo tlo halomdepo,” diyo.

^k 18:10 Loum 9:9 ^l 18:12 1Pita 3:6 ^m 18:14 Luk 1:37

²⁶Epalati GODta asiyama A:iblaham watle epo atlaiyo, “Na:tapo Sodom mo dulu dla ka:ka:dle so opa 50 tlamelepiye, na: yia: yilo mo eye poyuluwa,” diyo.

²⁷Epalati asiyama A:iblahamta God watle epo atlaiyo, “Lod, na: po-ka:dle oplami, na: isikimi ta:lamo oplamipo. Amasiyama epapele tlope na: wa: dla yu hale atlowe solotama. ²⁸Wa: mo edla ma isikimi 45 opa ka:ka:dleta ha:ha:la natimama wa: mo eye me-yupa:?” diyo.

Epalati asiyama Godta epo atlaiyo, “Na: 45 opa ka:ka:dle so natilipiye, na: mo eye poyuluwa,” diyo.

²⁹Epalati A:iblaham matle God watle epo atlaiyo, “Ame wa: 40 opa ka:ka:dle so natimama mo eye me-yupa:?” diyo.

Epalati Godta asiyama ya: watle epo atlaiyo, “40 opa ka:ka:dle so tlamelepiye, na: yia: yilo mo eye poyuluwa,” diyo.

³⁰Epalati A:iblaham matle God watle epo atlaiyo, “Lod, wa: na: dla siyalademiya. Adipalati, na: matle wa: watle yu hale atlowe solotama. Ame wa: ka:ka:dle so opa 30 tlamelepiye, wa: mo eye me-yupa:?” diyo.

Epalati asiyama Godta epo atlaiyo, “Hao, na: ka:ka:dle so opa 30 tlamelepiye, na: yia: yilo mo eye poyuluwa,” diyo.

³¹Epame A:iblahamta mamsika: God watle epo atlaiyo, “Lod, na:ta wa: dla atlanatili yu atlamhala hema wa: ase sikemte alimiya. Amasiyama wa: ka:ka:dle so opa 20ta mo dulu edla ha:ha:la natimama wa: mo eye me-yupa:?” diyo.

Epalati Godta asiyama epo atlaiyo, “20 opata ha:ha:lepiye, na: yia: yilo mo eye poyuluwa,” diyo.

³²Epame A:iblahamta mamsika: epo atlaiyo, “Lod, wa:ta na: dla po-siyaladlalo wekelepiye, na: yu mosukulu tlo wa: dla atlowepo. Wa: opa ka:ka:dle so 10 siyapota ha:ha:la natipame mo eye me-yupa:?” diyo.

Epalati Godta asiyama epo atlaiyo, “Na: ka:ka:dle so opa 10 ewolo yilo mo eye poyuluwa,” diyo. ³³Epame GODta A:iblaham mate yukamhalaley medla gudepame ma-tlati A:iblaham mape ya: aya dla ilame ma-taiyo.

Sodom mo mate Gomola mo mate poyuli

19 ¹Tamila:la oloma edla Lotta Sodom mo kosukulli kokoloma tala dla pollati banakaka so dapiyamte, A:iblaham mate yukamha:ha:le sotapo woyapo pumulaiyo. Epalati Lotta yia: natipame yia: hala dla tame heodepo polomama epo atlaiyo, ²“Na: adulo, wua: aseka na: aya dla hedla puaiya. Epalati na:tapo wua: hete howahalomolowe yú tipo puluwepo. Epame wua: wata utula:la hatlo na: aya dulu hema hutiyepame ma iyela utulalati wua:ta solotamale mo dla tamalaiya,” diyo.

Epalati asiyama yia:ta epo atlaiyo, “Hao, di wata utula:la isikimi mo duka haliyamale dla hutiyelowama,” diyo. ³Amasiyama Lottapo yia:ta madipataye me-ha:ha:pame ya: aya dla eleme hetame daya ilimaiyo.

⁴Epalati yia: daya mo-depo popa:lali Sodom mo opa hapulomata Lot ayaye polomama olostaiyo. ⁵Yia: Lot ayaye polemyemama ya: watle epo atlamyaiyo, “Wata tamila:lala opa dapiyamteta wa: aya dla pumulale soye dia: watle eleme puane. Di solotama, yia: dla namile pasakalo ilimolowama,” demyaiyo.”

⁶Epalati Lotta aya dulu tle alikili dla woyapame kokoloma himomeleme ma opa hapuloma dla epo atlaiyo, ⁷“Namkadulo, wua: batalimale koko ipapele hamiya. ⁸Na: aya dulu dla na: utukaka ipilatalo dapiyamte me-popa:ma. Epedeme na: tame wua: hala dla eleme puluwepo. Epalati wua:ta yia: dla solotamale koko me-haiya. Amasiyama wua: opa dapiyamte, na: aya dulu dla popa: iwolo dla batalimale koko hale pahalowa. Adipalati, yia:ta na: aya dla asepe pumulalepo. Epedeme na:ta yia:ye woloma omhallowama,” diyo.

⁹Epalati asiyama yia:ta epo atlamyaiyo, “Wa: alikili dla gilidene, wa: hadima hallalota? Wa: isikimi asepe oplamita puame hema halema. Wa:ta dia:ye dokopala depo halemama di koko dla humatlowe poka:dena. Ka! Wa: wolomape! Wa: alikili dla po-gilidlalo hallepiye, dita asepe so dla koko halowedeme ape kokoye ma wa: dla sikemte pato halowepo,” demyaiyo. Epame yia:tapo Lotye ma alo dla ka:stamama ya: aya kokolomaye hauwokokomala yakomaiyo.

¹⁰Amasiyama banakaka so opa dapiyamteta haliyamale dla u-ulapo tuwame Lotye hamame aya dulu dla hallumtumama kokoloma tlo himomeliyo. ¹¹Epame yia:tapo aya alikili dla ha:ha:le so opa inomaye usiyepo meliyo, yia:tapo aya kokolomaye woloma ponatilalo wekelepo depame. ^o ¹²⁻¹³Epame banakaka sotapo Lot watle epo atlaiyo, “GODtapo Sodom sota batalimale koko patoto halomha:ha:leye ma-daluwapo. Epame di watle Sodom moye yula tuluiya duwapo. Epedeme wa: a:ya mate epo wa: utukaka mate epo wa: asiyadulo opi mate epo wa: dokodulo mate eleme mo itle hapele alikili dla woyapo tane. Adipalati, Godtapo mo iye yupo hamastlepe,” diyo.

¹⁴Epalati Lotta tame ya: utukaka dapiyamte opa dla halopiliwedeme yu hatitipo ha:ha:le so opa dapiyamte dla epo atlaiyo, “Wua: hapele sillipame mo itle alikili dla wowoyapo taiya. Adipalati, GODta mo iye mo-yuluwedeme amma,” diyo. Amasiyama opa dapiyamte iwolota Lot yu dalemama semte isikimi yia: mate asupumama ammapo diyo.

¹⁵Epame ala ka:yapa alalemtlati banakaka sota Lotye ha:ha:mama epo atlaiyo, “Wa: hapele wa: a:ya mate epo wa: utukaka dapiyamte mate elepame alikili dla woyapo teletane. Adipalati, Godta mo iye yumama wua: mate potimalala depame,” diyo. ¹⁶Amasiyama Lot ala dekelemsela:lali banakaka so opa dapiyamteta Lot do mate epo ya:llu do

ⁿ 19:5-8 Koko 19:22-24   ^o 19:11 2Dok 6:18

mate epo ya: utukaka do mate dla hohopame elepo hapele Sodom mo tle alikili dla woyamaiyo. Adipalati, GODtapo yia:ye sikemte malamaiyo.^p 17Yia:ta hapulomatapo ma alikili dla wowoyapo tamha:ha:lali banakaka oplami haleta yia: watle epo atlaiyo, “Wua: pasakalo malamama alikili dla potaiya. Wua: potamama ma ilame ponatilowa, epame wou mo edla pohedepo ha:ha:lowa. Amasiyama wua: pasakalo yilo tamali di dla pohetlepe,” diyo.

18-19 Amasiyama Lotta epo atlaiyo, “A, wa:ta na:ye sikemte polowamama na: pasakaloye gadlepo. Amasiyama wa: ase dita tamali di dla pohetlepo depame ha:ha:miyo, e pta pateka:mu. Di duka dla hetamha:ha:mama palilala,” diyo. 20 Epame Lotta ya: watle mo yemala hale nati-imama epo atlaiyo, “Mo yemala eye pase pateka:mu, dita edla hapele ullumtloweye. Epedeme dia:ye edla potaiya dene. Epelepiye, dia: popalliwa,” diyo.

21 Epalati banakaka oplamita asiyama epo atlaiyo, “Mope ka:dena, epedeme wua: mo yimka:mala edla potaiya. Na: mo yemala eye poyuluwa. 22 Epapedeme wua: hapele mo yemala edla ullumtaiya. Adipalati, wua: ala mo e po-umulalo hallati na:ta Sodom mo dla koko haloweye po-ala:na,” diyo. Epapele koko tle mo yemala eye semama Sowa^q demdepo.

23 Epalati utulalati ikadepe ma-ala:himhallati Lotta Sowa mo dla tame woyamaiyo. 24 Epapele oloma edla GODta pepele di tle dlapa aloweli tleka:leye Sodom mo mate epo Gomola mo mate dla hamastlati dlapata seseyamama tiyo some heliyo.^r 25 Epalati dlapatapo mo patoto dapiyamte e mate epo dulu edla ha:ha:lalo so opa mate epame alisisi hapuloma mate epame dali hapuloma mate epo ta:la mate hamdepo diskopo tuluiyo. 26 Amasiyama Lot ya:lluta helestame ma ilame natili oloma edla ya: mototapo solo yepame ewala some kokalepo halaiyo.^s

27-28 Utulala oloma edla A:iblahamta ya:ta ka:yapa GOD mila:pi tle halale mo dla tame halemama koloma isili dla natilati Sodom mo mate epo Gomola mo mate dla namile patotapo bulamhetamhalla natiyo.

29 Godtapo wou mo dla ha:ha:le mo patoto poyumama A:iblaham ma sikemte malamaiyo. Epapele koko tle ya:tapo Lotye dlapa hamdele dulu tle seme alikili dla woyamaiyo. Amasiyama dlapa etapo Lotta halale mo dapiyamte eye ma-hamdepo hamastaiyo.

Lot mate ya: utukaka mate

30 Lot mate ya: utukaka mate Sowa mo memeleme ma tamali di dla hetame ha:ha:iyo. Adipalati, Lotta Sowa mo dla halloweye pta wota:iyo.

^p 19:16 2Pita 2:7   ^q 19:22 Sowa hi ya: dulu kokoye yimka:mala demama apopo.

^r 19:24-25 Ma:t 10:15, 11:23-24; Luk 10:12, 17:29; 2Pita 2:6; Yuda 7   ^s 19:26 Luk 17:32

Epedeme yia: tamali di dla hetame teiko hotuwale dulu dla ha:ha:iyo. ³¹Oloma edla Lot yoti patotapo ya:la yemala watle epo atlaiyo, “Di aye mo-totoyemala halemtama. Epame dita ha:ha: mo hema dita opa halopo yimlala hatitimolowe opaye hawapo. ³²Epedeme di ka:dena, di aye kawata yú ipame ya: mate hatlope dlowa, di ata dia: tle akimlala hatitimelepo depame,” diyo. ³³Epame utula:la oloma edla yia: aye kawata yú ipame yoti pato tate ya: a seme elaiyo. Epapele dulu dla yotitapo ya: a mate elepo sila:tili kokoye ya: ata pomalamaiyo.

³⁴Epame ma alila haleta ya: nanatapo ya:la watle epo atlaiyo, “Na:ta na: a mate ma-elalepo. Epedeme ma wata utula:la kawata yú mamisika: ipame wa:ta ya: mate elane, ditapo di a tle yimlala hatitimolowe,” diyo. ³⁵Epapedeme utula:la edla yia:ta yia: aye kawata yú mamisika: ipame ya:la yemalatapo elemama ya: a seme elaiyo. Amasiyama ya: atapo yoti yemalata ya: mate elepo sila:tili kokoye ya: ma pomalamaiyo. ³⁶Epapele koko tle Lottapo ya: utukaka dapiyamte tle yimlala hatitimaiyo. ³⁷Yoti patotapo maseyemala hamaiyo, epame ya: hiye Moab,^t diyo. Epedeme maseyemala itapo Moab so wata ha:ha: yia: mama pato halapo. ³⁸Epalati yoti yimka:mala mape maseyemala hamaiyo, epame ya: hiye Ben-Ami^u diyo. Epedeme maseyemala itapo Amon so wata ha:ha: yia: mama pato halapo.

A:iblaham mate Abimelek mate

20 ¹A:iblahamta Mamele mo melepame ma Negeb mo dla tulume Kades mo ka: epame Sul mo ka: duka dla halaiyo. Epame matle Gela mo dla tame halaiyo. ²Edla halemama A:iblahamtapo ya:llu Selaye opa watle atlemama yotimala diyo. Epalati Gela mo dokopala oplami Abimelekta Selaye sisilamaiyo, ya:ta hala dla pulupo depame. Epame ya: aya dla semhetaiyo.^v

³Amasiyama Godta milamalo tulume Abimelek watle epo atlaiyo, “Wa: polope, adipalati, a:ya wa:ta sisilapame wa: aya dla semhetaley mo-oplami walena,” diyo. ⁴Epapeleye Abimelek ala Sela mate pohatlope dlalo halademe asiyama epo atlaiyo, “Lod, wa: koko pa:le isikimi opaye potipa:?” ⁵Adipalati, A:iblahamtapo Selaye notumala dlati asiyama Sela mape A:iblahamy na: bapa duwapo. Epapele koko tle na:ta Selaye seme hetamama semte ka:dle koko hamapo duwa.”

⁶Epame Godtapo Abimelek watle milamalo epo atlaiyo, “Na:malamana, wa:ye ka:dle malamale mate koko iye halepo. Epapele koko tle na:tapo wa:ta ya: kapala umuluwe apiye himomeluwapo. ⁷Epapedeme wa: a:ya eye ma seme ya:wolali hala dla telepe. Ya:wolaliye na: yu molo atlalo

^t 19:37 Moab hi ya: dulu kokoye a tle puale demama apopo. ^u 19:38 Ben-Ami hi ya: dulu kokoye na: opa yami demama apopo. ^v 20:2 Yen 12:13, 26:7

oplamipo. Epedeme ya:ta wa: yilo inoma sumale yu na: dla atellepiye, eta wa:ye popolowa. Amasiyama wa:ta a:ya iye ya:wolali watle ma ilame posemtlalo wekelepiye, wa: mate epo wa: asiyadulo hapuloma mate pallipe.”

⁸Epalati alila haleta sali ala matamahallati Abimelekta ya: oko so sisilapame ya: dla woyamale koko hapulomaye atlamaiyo. Epalati yia:ta koko e dalepame sikemte wowota:iyo. ⁹Epalati Abimelekta A:iblaham sisilapame ya: watle epo atlaiyo, “Wa: adipapele kokoye dia: watle hauwa? Epalati na:ta wa: dla adipapele batalimale kokoye halati asiyama wa:tapo na: mate epo na: opa mate dla upiyele koko hamila yakoma:?” Epedeme wa:ta na: dla koko haleye poka:dle koko, oplamita epapele koko halowe. ¹⁰Ame wa: adipalati ipapele kokoye na: dla hao?” diyo.

¹¹Epalati A:iblahamta asiyama epo atlaiyo, “Na:ta malamaleta God wowota:lalo soye mo hema poha:ha:mapo duwa. Epalati na:ta malamaleta opata Sela yilo na:ye yumuluwetepo duwa. ¹²Amasiyama ikadepe kokoye epo elema, Selaye notumala ikadepepo. Adipalati, ya:ye na: a yotipo. Epele tlope ya: wai tlo meyelope. Epedeme na:ta ya:ye hauwapo. ¹³Epedeme Godta na: a aya dulu tle na:ye ma asepe so mo dla tane dlali na:ta Sela watle atlemama epo atluwa, ‘Wa: na: malamama opa hapuloma dla atlamsela:mama na:ye wa: bapapo demsela:lepe,’ duwa.”

¹⁴Epalati Abimelekta sipi aliya mate epo bulumkiyawa aliya mate epo ya: oko so opa mate epo wola: mate eleme puame A:iblaham watle pomeliyo. Epalati matle Selaye ya:wolali A:iblaham watle homeliyo. ¹⁵Epalati Abimelekta A:iblaham watle epo atlaiyo, “Mo pato iye nolöpo. Epedeme dulu hema wa:ta solotamale natipame edla hallepe,” diyo. ¹⁶Epalati ya:ta Sela watle epo atlaiyo, “Na:tapo wa: oplami watle 1,000 elo mani hamima. Epapele koko tle na:ta ikadepe kokoye opa hapuloma dla botomastama. Adipalati, na:ta wa: dla koko hale pohana. Epedeme opata wa: koko dla pobatalipo atlowa,” diyo.

¹⁷⁻¹⁸A:iblaham ya:llu dla woyamale koko dla GODtapo Abimelek ya:llu mate epo ya: aya dulu dla oko halomha:ha:lalo wola: mateta yimlala hohomolowe apiye godiyo. Epalati A:iblahamta God watle inoma sumaiyo, wola: ewolota mamisika: yimlala hatitimelepo depame. Epalati yia:tapo ma yimlala hatitimolowe kotiyamaiyo.

Aisek hamale koko

21 ¹GODta Selaye sikemte polowamama ya:ta yu itiyapo himili kokota ikadepe Sela dla woyamelepe diyo. ²Epalati Godta sale alila dla Selatapo mopapo polopame A:iblaham yami hamaiyo. Amasiyama oloma edla A:iblahamye mo-totoyemala ikadepe halaiyo.^w ³Epalati A:iblahamtapo

^w 21:2 Hib 11:11

ya: maseyemala hiye Aisek diyo. ⁴Aisek hamale alotle alila 8 pololepame A:iblahamta Godta atlale yu e dolumama Aisekye kapala ke staiyo.^x

⁵Epele dulu dla A:iblahamye 100 sokomoko oloma dla hallati yami Aisek hamaiyo. ⁶Epame Selata epo atlaiyo, “Godtapo eimela:le sepele kokoye na: dla ma-hauwapo. Epedeme opa hapulomatapo koko i dalemama na: mate eimela:lepe. ⁷Adipalati, yia:tapo na:ta maseyemala hamolowe koko dla pomalaha:ha:na. Amasiyama epele tlope A:iblahamta mo-totoyemala ikadepe hallati na:tapo ya: maseyemala hamalepo,” diyo.

Selata Hagai mate yami Ismael mate alikili dla ayalemale

⁸Aisekta ta:mtamama meme memellati ya: a A:iblahamtapo daya dele pato dinapiyo. ⁹Amasiyama daya dele oloma edla Selata natilati ya: oko a:ya Hagaita himili maseyemala Ismaeltapo Aisekye sikemte tetelemsela:iyo. ¹⁰Selata epapele koko natipame A:iblaham watle epo atlaiyo, “Na: oko a:ya i mate epo yami mate alikili dla tane dene. Adipalati, na: posolotamasema, Isip a:ya e yamita na: maseyemala mate wa: elo dla ha:ha:mama wa: alisisi omha:ha:loweye,” diyo.^y

¹¹Epalati A:iblahamta koko e dalepame sikemte dupa koliyo. Adipalati, Ismael mape yami ikadepepo. ¹²Amasiyama Godta A:iblaham watle epo atlaiyo, “Wa: oko a:ya Hagai mate epo yami Ismael mate ase sikemte malamiya. Selata apa kokoye wa: dla atellepiye, wa: koko eye halepe. Adipalati, Aisekta hatitimolowe yimlatapo wa: mamadulo ikadepe depo ha:ha:lepe,” diyo.^z ¹³Epame God matle epo atlaiyo, “Na: wa: oko a:ya yami ya: mamadulo mape ma a:ma selemalliwepe. Adipalati, ya: mape wa: maseyemalapo,” diyo.

¹⁴Epame alila hale utulala ikadepe A:iblahamtapo Hagai dla daya mate epo aliya kapala dla yú tili mate ya: maka: dla didiyemelepame ma-taiya diyo. Epalati yia:ta madipatata ya: saliyome ma Belseba mo dalupa dulu dla taiyo. ¹⁵Yia: edla tame siyamama yia:ta dlalo yúta mo-pokadlati Hagaita yamiye dali yimlala polli tou homale dla pameliyo. ¹⁶Epame ya: meyelo pateka:mu tiyama dla tame polomama epo malamaiyo, “Poka:dena, na:ta na: maseyemala mate polomama ya:ta polati natiloweye,” diyo. Ya: epo malamama sikemte amaiyo.

¹⁷Amasiyama Godta maseyemalata amale kokoye daliyo. Epalati pepele di tle God ya: banakaka oplamita Hagai sisilapame epo atlaiyo, “Hagai wa: ase sikemte wota:miya, Godta wa: maseyemalata amale kokoye maldallepo,” diyo. ¹⁸“Epedeme wa: sila:time tame maseyemala dla sadle hamine. Adipalati, na:ta ya: mamadulo alotle ha:ha:loweye pasatapo mellowepo,” diyo. ¹⁹Epame Godta ya: inomaye totowatimalati yú matala natiyo. Epame yú tipo hamtame yami watle hamiyo.

^x 21:4 Yen 17:12; Taiya 7:8   ^y 21:10 Gal 4:29-30   ^z 21:12 Loum 9:7; Hib 11:18

²⁰Epedeme Ismaelta ta:mhetale oloma edla Godta ya:ye woloma omhalaiyo. Epame maseyemala etapo dalupa dulu dla halemama aliya sikemte siyomalalo oplami halaiyo. ²¹Ismael ala Palan mo dalupa dulu dla hallati ya: wai Hagaitapo ya:lluye Isip a:ya natiyo.

A:iblaham mate Abimelek mate madipatata yu itiyapo himili

²²Alila haleta Abimelek mate epo opahale so dokopala oplami Pikolo mateta puame A:iblaham watle epo atlaiyo, “Wa:ta halomhala koko hapuloma dulu dla Godtapo wa: mate halapo.”^a

²³Epedeme wa: wata God hi mate yu itiyapo himine, wa:tapo na: dla epo na: yimlala dla epo na: mamadulo dla batalimale koko halala depame. Epele dulu dla na:tapo wa:ta asepe pulati wa: dla ka:dle koko siyapo tlo halomhaluwapo. Epedeme wa: ma asiyama na: dla epo na: mo so dla mape ka:dle koko siyapo tlo halomhalane,” diyo. ²⁴Epalati A:iblahamtapo koko edla me-ka:pi demama yu itiyapo himiyo.

²⁵Epame A:iblahamta ma Abimelek watle epo atlaiyo, “Wa: oko sotapo na:ta yú kolomale haleye uhauwapo. E poka:dena,” diyo.

²⁶Amasiyama Abimelekta ya: watle epo atlaiyo, “Na: koko eye podallalo haluwa, isikimi wata me-dalema. Wa: adipalati ma-hapele na: watle po-atlalo wekuwa?” diyo.

²⁷Epalati A:iblahamtapo sipi aliya mate epo bulumkiyawa aliya mate Abimelek watle hohopo imama yia:ta madipatata ma namkale diyo. ²⁸Epame A:iblahamta matle ya: halo dulu dla sipi aliya molala 7 amkoteta:le tlo alikili dla gililidiyo, Abimelek watle hapilowedeme. ²⁹Epalati Abimelekta natipame epo atlaiyo, “Wa: adipalati wa: sipi aliya 7ye alikili dla ipila:i? Ya: dulu koko apata:?” diyo.

³⁰Epalati asiyama A:iblahamta epo atlaiyo, “Wa: sipi aliya 7 iye hohomane. Adipalati, wa:ta aliya i hohomelepiye, eta yú iye ikadepe na:ta kolomuwa dlepe,” diyo.

³¹Epapedeme yia:tapo mo eye semama Belseba^b diyo. Adipalati, mo hema opa dapiyamte iwolotapo koko hatlo dla yu itiyapo himpame namkale diyo. ³²Yia:ta yu itiyapo himili alotle Abimelek mate epo Pikolo mate Belseba mo saliyome ma Pilisteya mo dla ilame tamalaiyo. ³³Epalati A:iblahamta Belseba mo dla dali emomelepame ma kokó halepo hallalo GOD dla inoma sumama ya: hi di dla ta:diyo. ³⁴Epame A:iblahamtapo Pilisteya mo medla alila selemalli halaiyo.

^a 21:22 Yen 26:26   ^b 21:31 Belseba hi ya: dulu kokoye yu itiyapo himili yú kolomale demama apopo.

Godtapo A:iblahamta mikadepe dle kokoye natili

22 ¹Alila opi alotle Godtapo A:iblahamta mikadepe dle natilowedeme ya: sisilamaiyo. Epalati asiyama A:iblahamta epo atlaiyo, “Na: ipo,” diyo.^c

²Epalati Godta epo atlaiyo, “Wa: wa:ta sikemte dupa ellalo maseyemala Aisek seme Moliya mo dla tane. Epame edla tamali hale na:ta nati-iliwe dla hetame ya:ye yumpame na: watle hamine,” diyo.^d

³Epalati alila hale utulala ikadepe A:iblahamta sila:time God dla namkale dle alisisi ha:lowe dlapa hukulupo ya: donki aliya ko di dla pameliyo. Epo ya: oko so opa dapiyamte mate epo yami Aisek mate eleme Godta ya: watle atlale mo dla taiyo. ⁴Ya: tamama alila dapahatlope pololepo alotle edla Godta ya: watle atlale moye natiyo. ⁵Epalati ya: oko so dapiyamte dla epo atlaiyo, “Wua:ta madipatata donki aliya mate medla popa:iya. Epalati na:tapo na: maseyemala Aisek mate huma tame God hi di dla ta:depame ma wua: hala dla ilame puluwepo,” diyo.

⁶⁻⁷Epame A:iblahamta God dla alisisi ha:po hamilowe dlapa bulumaleye Aisek maka: dla asiyomellati ya:ta asiyame taiyo. Epalati ya: ata dlapa tele mate epo aipa:ya mate halopo taiyo. Yia:ta madipatata tamama Aisekta ya: watle epo atlaiyo, “A,” diyo.

Epalati asiyama ya: ata epo atlaiyo, “Na: maseyemala, adipamma?” diyo.

Epalati Aisekta asiyama epo atlaiyo, “A, na: natima, di dlapa bulumale mate epo dlapa tele mate ma-halopo tamalapo. Amasiyama dita sipi aliya yemala yumpame God hi di dla ta:demama ha:lowe e da:?” diyo.

⁸Epalati A:iblahamta asiyama epo atlaiyo, “God meyelo sipi aliya yemala eye di watle nati-ilipe, dita yumpame God hi di dla ta:demama ha:loweye,” diyo. Epame yia:ta madipatata ma-tamalaiyo.

⁹Yia:ta madipatata Godta atlale mo dla tame woyapame ha:ha:mama A:iblahamtapo God dla alinepi poyupo ha:lalo tile haiyo. Epame di dla dlapa kolupame ma yamiye dea mate keketipoliyepame dlapa di dla himiyo.^e ¹⁰Epame ya: dota ola:mtuwame aipa:ya haiyo, yami Aisek yumuluwedeme. ¹¹Epalati oloma edla GOD ya: banakaka oplamitapo pepele di tle ya: watle epo sisilamaiyo, “A:iblaham, A:iblaham,” diyo.

Epalati asiyama A:iblahamta epo atlaiyo, “Na: ipo,” diyo.

¹²Epalati banakaka oplamita epo atlaiyo, “Wa: maseyemala dla koko hale hamama ya: dla wotiyalle hamimiya. Wata oloma hema wa:ta God wota:le kokoye na: ma-natima. Adipalati, wa: God wota:mama wa: maseyemala hatlopeye podatimana,” diyo.

¹³Epame A:iblahamta helestame natili oloma edla sipi aliyata dokopala dla pate walleta dukulu dla olopo halla natiyo. Epalati A:iblahamta tame

^c 22:1-13 Hib 11:17-19   ^d 22:2 2Kolon 3:1   ^e 22:9 Yei 2:21

aliya eye hampo puame Aisekta elale mo dla himpame yumiyo. Epame God hi di dla ta:demama aliya tlo ha:iyo. ¹⁴Epedeme A:iblahamta mo e semama, GODta kokoye dinapelepe, diyo. Epame ma wata oloma hema opata atlemama, GOD ya: tamali di dla ya:tapo koko dinapelepe, demdepo.

¹⁵Epame GOD ya: banakaka oplamita matle A:iblahamye sisilamama epo atlaiyo, ¹⁶“Yu iye GODta ipo atlema. Na:tapo na: hi tle wa: watle ikadepe koko atlema. Adipalati, wa:tapo wa: maseyemala hatlopeye na: watle hamilowedeme podatimana.”^f ¹⁷Epapele koko tle na:tapo wa: mamaduloye sikemte pasatapo mellowepo. Epalati yia:ta pasatamama omapla di dla tamili ha:ha:ye epapele some ha:ha:lepe. Epame yia:tapo pasatamama yú pili dla asila halemkiye, epapele some ha:ha:lepe. Epame wa: mamadulotapo sikemte itiyamale mate yia: dla opahale dlalo soye posalepame yia: ta:laye kolahademsiyamelepe.^g ¹⁸Epalati na:tapo wa: mamadulo tle ta:la so hapuloma dla siyele hampulupe. Ame adipalati, wa:tapo na: yu dla salladuwa koko tle,” diyo.^h

¹⁹Epame A:iblaham ma ilame tame ya: oko so mate yimkata Belseba mo dla taiyo. Epame A:iblahamtapo mo medla me-halaiyo.

Nahol ya: akimlala

²⁰⁻²³Koko i gudlati alotle A:iblahamtapo oplami haleta ya: watle yu hamili yu iye me-daliyo, “Wa: ei Nahol ya:llu Milkaye akimlala 8 hatitimuwapo.” Epedeme akimlala ewolo hiye ipo, Us, epo Bus, epame Alam ya: a Kemuwel, epo Kesed, epo Haso, epo Pildas, epo Yidalap epame Betuwel. Epalati Betuweltapo Lebekaye himiyo. ²⁴Epame Naholtapo ma a:ya hale Leuma hapame ma akimlala 4 hatitimaiyo. Yia: hiye ipo, Teba, epo Gaham, epo Tahas, epo Maka.

Selata powale koko

23 ¹⁻²Selaye sokomoko 127 halepo gudepame Kiliyat Alba mo dla powaiyo. Mo hatlo i ya: hi haleye Heblonpo. Amasiyama mo iye Keinan mo pato dulu dla elapo. Epalati A:iblahamtapo ya:lluta powale koko dla sikemte dupa kolomama amsela:iyo.

³Epame A:iblahamtapo ya:llu powale motota elale aya dulu tle alikili dla woyapame Hitai so opa dla tame epo atlaiyo, ⁴“Na:ye mo hale oplamita ma wua: mo hema isikimi asepe puame halapo. Epedeme wua: na: watle ta:la nati-ya, na: epalati asiyama mate ta:la e hapame na: a:ya motoye hamatilowama,” diyo.ⁱ

⁵Epalati opa ewolota asiyama ya: watle epo atlaiyo, ⁶“A, wa: di yu dalene. Wa:ye ikadepe diamkale ikadepepo. Di wa:ta wa: allu moto

^f 22:16-17 Hib 6:13-14   ^g 22:17 Hib 11:12   ^h 22:18 Taiya 3:25   ⁱ 23:4 Hib 11:9, 13; Taiya 7:16

hamatilowe ta:la koko dla po-alliwa. Amasiyama mowolo di mo hema ta:la ka:dle natipame wa: a:ya moto edla hamatine,” diyo.

⁷Epalati A:iblahamta po ya: mila:pi tle heodepame ya: watle epo atlaiyo, ⁸⁻⁹“Na:ta na: a:ya hema hamatilowe dla wua:ta solotamelepiye, ka:dena, wua: Sohal yami Epolon dla dallanatiya, ya:tapo ya: ta:la mostukulu gudle dla Makapela mo dla teiko hotuwale elaye na: watle hamilowe depame. Epele dulu dla ya:ta ta:la asiyama dla adisowa selepiye, na: mesowa himilowepo. Adipalati, na: solotama, na: asiyadulota palilati ya: moto mape medla hatimha:ha:lowedeme,” diyo.

¹⁰Epalati Epolonta mo kosukulli kokoloma tala dla yimkadulo Hitai so mate polomama A:iblaham ya dalepame asiyama epo atlaiyo, ¹¹“Na: a, wa: na: yu dalene. Na: watapo Makapela ta:la i mate epame teiko hotuwale mate na: opa mila:pi tle wa: watle hamima, wa:tapo wa: a:ya motoye edla hamatilipo depame,” diyo.

¹²⁻¹³Epolonta epo atla dalepame A:iblahamta opa mila:pi tle heodepame opa hapulomata dallepo depame Epolon watle epo atlaiyo, “Namkale, wa: na: yu dalene. Na: solotama, wa: ta:la iye asiyama mate hapame na: a:ya motoye hamatilowama. Epedeme wa: na:ta wa: watle ta:la asiyama dla mani hamilati wa: siyele mate hane,” diyo.

¹⁴Amasiyama Epolonta A:iblaham watle epo atlaiyo, ¹⁵“Na: a namkale, ta:la i ya: asiyamaye 400 elo manipo. Epapele tlope asiyama eye pokoko. Epedeme wa: isikimi tame wa: a:ya motoye hamatine,” diyo.

¹⁶Epalati ta:la asiyama dla A:iblahamta mo kosukulli kokoloma tala dla popa:le so ya: inoma dali tle 400 elo maniye hame Epolon watle hamiyo. ¹⁷⁻¹⁹Epapele api tle A:iblahamta po Epolon ta:la yemala eye haiyo. Ta:la edla Makapela teiko hotuwale mate epo dali edla ha:ha: mate A:iblahamta halomaiyo. Ta:la iye Mamele mo tle salita matlalo tiyama dla elapo. Epedeme A:iblahamta po ya:llu Sela motoye Makapela mo dla teiko hotuwale dulu dla hamatiyo. ²⁰Mo eye ya:tapo Hitai so dla asiyama mate hauwapo, ya: asiyadulota palilati hatimha:ha:lepo depame.

Aisek mate Lebeka mate

24 ¹A:iblahamta po totoyemala ikadepe halaiyo. Epalati GOD tapo A:iblahamta halomhalale koko hapuloma dulu dla sikemte gademhalemdiyu. ²⁻³Alila haleta A:iblahamta po ya: oko so dokopala oplami sisilapo ya: watle epo atlaiyo, “Na: solotama, wa:tapo na: maseyemala Aisekta a:ya halowe totamtelepo depame. Epedeme wa:tapo ya:ta a:ya halowe totamtamama Keinan a:ya tlo natipo sempulala depame Pepele dimo mate ta:lamo mate omhallalo GOD hi tle yu itiyapo himine. ⁴Adipalati, na: solotama, wa:tapo tame na:ta ka:yapa haluwa mo dla na: asiya dulu dla a:ya hale natipo sempulapo depame,” diyo.

⁵Epalati asiyama ya: oko oplamita epo atlaiyo, “A:ya eta mo hema na: mate puluwe allipiye, na: ma asiyama wa: maseyemala tlo medla semtapa:?” diyo.

⁶ Amasiyama A:iblahamta ya: watle epo atlaiyo, “Hao! Na: maseyemalaye mo edla posemtlowa. ⁷ Adipalati, Pepele dimo omhallalo GODtapo na: asiyadulo dulu tle na: ye sempuame Keinan mo iye na: mamadulo watle ikadepe hamilowe yu atluwapo. Epedeme God etapo ya: banakaka oplamiye tane dlepe, wa: gadlepo depame. Epalati wa:tapo edla tame ya:ta gadle tle na: maseyemalata a:ya halowe api dinapoloweye ka:pi ellepe. ⁸ Amasiyama a:ya ipilalo etapo wa: mate puluwe dla posolotamalalo wekelepiye, epalati wa: wa:ta God hi tle na: maseyemala ya:llu sempuluwe dla mowolo yu itiyapo himi koko itle alikili dla woyamelepe. Amasiyama epapele tlope wa:tapo na: maseyemala tlo mo edla posemtlowa,” diyo. ⁹ Epalati A:iblaham ya: oko oplamitapo God hi tle yu itiyapo himimama epo atlaiyo, “Na: wa:ta na: watle atlale yu e dolumulowama,” diyo.

¹⁰ Epalati A:iblaham ya: oko oplamitapo ka:ka:dle alisisi hapuloma kokopame ka:mol aliya 10 dla hatitipo taiyo. Ya: tamama Alam Nahalaim mo dla tame heyupo ma A:iblaham ya: ei Naholta hallalo mo dla taiyo. ¹¹ Ya: tame tamila:la mo edla woyapame mo alikili dla yú kolomale dla hedlati ka:mol aliyata medla hedepo hutiyemyaiyo. Amasiyama oloma eye mo edla ha:ha:lalo wola:ta yú tilimala pumulumdiyo.

¹² Epapedeme ya:tapo inoma sumama epo atlaiyo, “Lod, na: dokopala oplami A:iblaham ya: GOD, wa:ta A:iblaham dla bokotiyapo malahala koko nati-imama na: watle Aisek ya:lluye wata nati-ine. ¹³ Adipalati, na: yú kolomale mateka:pi hema poloma. Epedeme ipilatalo hapulomata hema yú tilimala pumullupe. ¹⁴ Na: epalati yia: watle yú dallowama. Epalati ipilalo hale antapo na: watle yú tipo hamipame ma na: ka:mol aliya dla yú ilimelepiye, na: epalati edla malanatilowepo, wa:ta Aisek ya:llu saleye. Epapedeme kokota woloma ipo ka:pi ellepiye, na: etle malanatilowepo, wa:ta na: dokopala oplami A:iblaham dla bokotiyapo malamale himhalaye,” diyo.

¹⁵ Ya: ala inoma sumpollati ipilalo hale Lebekata yú tiliwedeme eto hampula natiyo. Ya:ye A:iblaham ya: ei Nahol yami Betuwel yotiyo. Amasiyama ya: awaye Milkayo. ¹⁶ A:ya ipilalo iye pta ka:piyo, epame ya: oplami koko yeliyeiyo. Epeleye ya:ta puame yú kolomale dla yú tipo hetaiyo.

¹⁷ Epalati A:iblaham ya: oko oplamita ya: natipame ya: hala dla hapele puame epo atlaiyo, “Notumala namkale, na: yú sikemte ta:ma, na: yú hamine,” diyo.

¹⁸ Epalati asiyama ya:ta yú tipo halale metlo ya: dla haiyemama epo atlaiyo, “A, yú dene,” diyo. Epalati ya:tapo yúye deiyo.

¹⁹ Ya:ta yú depo gudlati a:ya ipilalota ya: watle epo atlaiyo, “Na: wa: ka:mol aliya mape yú tipo ilimolowama,” diyo. ²⁰ Epame ya:tapo ka:mol aliyata yú dloweye aliyata yú dlalo ita dla yú tilipo puame sisimamaiyo.

²¹ Amasiyama A:iblaham ya: oko oplamita woloma polomama a:yata koko hamsela: tlo ompolaiyo, ya:ta halowe kokoye GODta mo-dinapota: depo malanatilowedeme.

²² Ka:mol aliyata yú dlopo gudlati A:iblaham ya: oko oplamita gold ewalata ka:pi dinapele yiyeleye ya: mu opokoko dla guludepame ma gold ewalata ka:pi tili seipase patotoye ya: do dla didiyemeliyo. ²³ Epo halemama ya: watle epo atlaiyo, “Namkale notumala, wa: a hiye anata?: Epame wa: a aya dulu dla alupoli elema:, na:tapo na: mate pumulale so iwolo mate tame hutiyeloweye?” diyo.

²⁴ Epalati asiyama a:ya ipilalota epo atlaiyo, “Na: aye Nahol yami Betuwelpe, epalati na: awaye Milkapo,” diyo. ²⁵ Epame ma epo atlaiyo, “Yao ka:dena, dia: dla ka:mol aliyata dlowe dayaye me-hutiyema. Epame wua:ta hutiyelowe aya alupoli ma me-elema,” diyo.

²⁶ Epalati oko oplamita GOD mila:pi tle alumata akukumpolomama epo atlaiyo, ²⁷ “Lod, na: dokopala oplami A:iblaham ya: GOD, na: wa: dla siyema. Adipalati, wa:tapo na: dokopala oplami A:iblaham dla yu itiyapo himili e dolumama na:ye woloma sempuame ya: asiyadulo ikadepe dla woyamalepo,” diyo.

²⁸ Epame Lebekata ilame kukulumtame ya: aya dulu dla ha:ha: so dla koko iye atlamaiyo. ²⁹⁻³⁰ Epalati Lebeka ya: bapa Labantapo Lebekata didiyepo puale gold alisisi tlapame epo A:iblaham ya: oko oplamita Lebeka watle atlale yuye dalepame oplami eye salataiyo. Ya: tame natilati oplami etapo ya: ka:mol aliya mate yú kolomale mateka:pi dla hallati natiyo. ³¹ Epalati ya: watle epo atlaiyo, “A namkale, Godta wa:ye gaduwapo. Epele tlope wa: adipapalati alikili hema halema?: Na: mate aya dla puane. Adipalati, na:tapo wua:ta hutiyelowe aya mate epo wua: ka:mol aliyata hutiyelowe aya mate ma-dinapopo pua,” diyo.

³² Epalati A:iblaham ya: oko oplamitapo ya: mate tame aya dulu dla tuwaiyo. Epame Laban ya: opata ka:mol aliya tama di dla hutiyele alisisiye alikili dla hatitipame yia:ye daya ilimaiyo. Epame A:iblaham ya: oko oplami mate epo ya: mate pumulale so mate dla yú tipo hamiyo, yia:tapo yia: hete howahalomelepo depame. ³³ Epame Labantapo yia: watle daya halopo pulati A:iblaham ya: oko oplamitapo epo atlaiyo, “Na: yipta daya podlowa. Amasiyama na:ta puale koko tatile atlepo gudepame daya dlowepo,” diyo. Epalati Labanta epo atlaiyo, “Yao, atlane,” diyo.

³⁴ Epalati ya:ta epo atlaiyo, “Na:ye A:iblaham ya: oko oplamipo. ³⁵ GODtapo A:iblahamye sikemte gademhallati ya:tapo wata oloma hema alisisi sikemte pasatale oplami halapo. Epo GODta ya: dla sipi aliya mate epo gaut aliya mate epame bulumkiyawa aliya mate epame mani mate epo ya: oko so opa mate wola: mate epo ka:mol aliya mate epo donki aliya mate hapuloma hapiwapo. ³⁶ A:iblaham ya:lluye ma alluyemala ikadepe halemama maseyemala hamalati A:iblahamtapo maseyemala

e watle ya: alisisi hapuloma halopiwapo. ³⁷Epame ya:ta a:ya halowe koko dla ma na: watle epo atluwa, 'Wa:tapo na: maseyemalata a:ya haloweye Keinan mo a:yaye sempulala depame God hi tle yu itiyapo himine. ³⁸Amasiyama wa: na: a ya: asiyadulo dla tame na: maseyemala Aisek ya:llu natipo sempuane,' duwa. ³⁹Epalati asiyama na:ta ya: dla epo atluwa, 'A:ya ipilalo eta na: mate puluwe allipiye, na: adipapopa:?' duwa. ⁴⁰Epalati asiyama ya:ta epo atluwa, 'Na:ta mikadepe dlalo GODtapo ya: banakaka oplamiye wa: mate tane dlepe, wa: gadlepo depame. Epalati wa:tapo na: maseyemala Aisek ya:lluye na: opa ikadepe dulu dla natilipe. ⁴¹Epedeme wa: tame na: opa dla woyamalati yia:ta wa: watle na: maseyemala ya:lluye hamame iliwe allipiye, mowolo yu itiyapo himi koko hema pase sikemte pomalamolowa,' duwa.

⁴²Epalati na:tapo wata yú kolomale dla puame polomama God dla epo inoma sumale yu atla, 'Lod, na: dokopala oplami A:iblaham ya: GOD, na: wa: dla otele yu himima, wa:tapo Aisek ya:lluye na: watle nati-ilipo depame. ⁴³Epedeme a:ya ipilalota yú tila pulati na:tapo ya: watle yú dallowepo. ⁴⁴Epalati ya:tapo na: watle yú tipo hamipame na: ka:mol aliya ma yú ilimelepiye, na: epalati malamolowepo, a:ya ipilalo eye na: dokopala oplami yami Aisek ya:llupo,' de.

⁴⁵Na: ala woloma me-inoma sumpollati Lebekata pakasiyamalalo ya: eto hame medla pua. Ya: yú kolomale dulu dla tulume yú tipo matlati na:ta ya: watle epo atla, 'Namkale na: yú hamine,' de. ⁴⁶Epalati ya:tapo ya: eto maka: di dla polaleye na: watle haiyemama, yú i tlo dene de. Epame ma ya:tapo na: ka:mol aliya ma yú ilimili de. Epapedeme na: yú e ma-de, epo na: ka:mol aliya mape yú me-ilima. ⁴⁷Epame na:ta ya: watle, wa: a anata: dlati ya:ta epo atla, 'Na: aye Nahol yami Betuwelpe, epalati na: awaye Milkapo,' de. Epalati na:tapo gold ewalata mita:pele yiyeleta ya: mu opokoko dla guludepame ma gold seipase mape ya: do dla didiyemele. ⁴⁸Epame na:tapo alumata akukulumpolomama na: dokopala oplami A:iblaham ya: GOD dla siyele yu hami. Adipalati, ya:tapo api duka dla na:ye sempuwapo, na:tapo na: dokopala oplami yami ya:lluye woloma ya: opa ikadepe dulu dla natilipo depame. ⁴⁹Epapedeme namkadulo, wua: adipo malama:? Wua: na: dokopala oplamita atlale yuye ka:dena dema:? Wua: dla yu hale ellepiye, na: atlaiya. Epalati asiyama na:ta koko haloweye woloma momalamolowepo," diyo.

⁵⁰Epalati Laban mate Betuwel mate koko i dalepame epo atlaiyo, "Koko iye GOD tle puapo. Epedeme dia: dla koko hale atlowe hawa. ⁵¹Epedeme wa: Lebeka iye me-semtane. Adipalati, ka:dena, ya:tapo GODta dinapele koko dolumama wa: dokopala oplami yami haloweye," diyo.

⁵²Epalati A:iblaham ya: oko oplamita yia: yu e dalepame alumata akukulumpolomama ya: mila:pita ta:la dla gudemama GOD dla siyele ta:diyo. ⁵³Epame goldta mimita:pele alisisi mate epo silbata mimita:pele

alिसisi mate epo kapala alिसisi mate Lebeka dla halopiyo. Epame namkale dle alिसisi opi ka:ka:dle halopame Lebeka ya: wai watle epo ya: bapa watle dla halopiyo. ⁵⁴Koko ita gudlati yia:ta hapulomatapo daya dlopo aya medla hutiyeyo. Yia: epo utulalati sillipame A:iblaham ya: oko oplamita epo atlaiyo, “Di ma ilame na: dokopala oplami hala dla mo-tlowe ka:deta:?” diyo.

⁵⁵Amasiyama Lebeka ya: wai mate epo ya: bapa mateta epo atlaiyo, “Hao, wua: aseka dia: mate alila 10 epapele ha:ha:po gudepame tamalaiya,” diyo. ⁵⁶Amasiyama A:iblaham ya: oko oplamita epo atlaiyo, “Wua: na: hammiya. GODta na:ta puwa kokoye ma-ka:depo dinapopo meluwapo. Epedeme na: ka:dena, na: dokopala oplami hala dla ma ilame tloweyo,” diyo.

⁵⁷Epalati Lebeka ya: wai mate epo ya: bapa mateta epo atlaiyo, “Di aseka amseyemala sisilapame ya:ta solotamale koko atla dallowa,” diyo. ⁵⁸Yia: epame Lebekaye sisilapame ya: watle atlanatiyo, “Wa: oplami i mate tlowe solotama:?” diyo.

Epalati asiyama Lebekata epo atlaiyo, “Yao, na: ya: mate mo-tlowe solotama,” diyo.

⁵⁹Epalati yia:tapo Lebekaye ya: nomopi mate opa ewolo mate taiya diyo. ⁶⁰Epalati yia:tapo Lebeka yilo inoma sumama epo atlaiyo, “Wa: opa hapuloma yia: wai hallepe. Epame wa: awadulotapo yia: dla opahale dlalo soye posalemha:ha:lepe,” diyo.

⁶¹Epame Lebeka mate epo ya: gadlalo ipilatalo mate ka:mol aliya di dla yia: alिसisi mate hetame tamalemama A:iblaham ya: oko oplami mate taiyo.

⁶²Alila oloma edla Aisektapo Bel Lahai Loi mo saliyome ma Negeb mo dla tame halaiyo. ⁶³Ya: edla halemama tamila:la haleta isikimi mo haliyamale dla holomsela:la taiyo. Epo holomsela:mama natilati ka:mol aliyata pumulla natiyo. ⁶⁴Amasiyama Lebeka mape pateka:mu tle Aisek natipame ka:mol aliya di tle ta:la dla pestatuluiyo. ⁶⁵Epame A:iblaham ya: oko oplami watle epo atlaiyo, “Oplami e anta di natilowedeme ta:la api pumhalema:?” diyo.

Epalati asiyama A:iblaham ya: oko oplamita epo atlaiyo, “Oplami eye na: dokopala oplami Aisekta puapo,” diyo. Epalati Lebekata tluka hapame ya: mila:pi bopudiyo.

⁶⁶Yia: tame Aisekye umpo oko oplamitapo ya: watle ya:ta tame koko hauwa hapulomaye esemaiyo. ⁶⁷Epame Aisekta Lebekaye seme ya: wai Selata halale aya dla semtaiyo. Epame yia:ta madipatata ma-halomaiyo. Epame oloma edla Aisekta ya:llu Lebeka dla sikemte malamale himmama asiyama ya: waita powale koko dla dupa kolle pase himiyo.

A:iblaham ya: mamadulo opi

25 1-2 A:iblaham ya:llu Selata powale alotle A:iblahamtapo ma a:ya hale Ketula hapame akimlala opi hatitimaiyo. Akimlala

ewolo hiye ipo, Simlan, epo Yoksan, epo Medan, epo Midiyan, epo Isbak, epo Suwa. ³Epepeleye Yoksantapo Seba mate epo Dedan mate hatitimaiyo. Epedeme Dedan ya: mamaduloye Asul sopo, epo Letu sopo, epo Leom sopo. ⁴Amasiyama Midiyan ya: akimlalaye ipo, Epa, epo Epel, epo Hanok, epo Abida, epo Elda. Asiya hapuloma iwoloye Ketula ya: awadulopo.

⁵A:iblahamtapo ya: alisisi hapulomaye ya: elo dla hallalo maseyemala Aisek watle halopiyo. ⁶Epame ya: ma ala popolalo halemama Hagai mate epo Ketula mateta hatitimale akimlala dla namkale dle alisisi halopiyo. Epame yia:ye ya: elo ikadepe dla hallalo maseyemala Aisek tle alikili a:ma salita matlalo tiyama dla taiya, diyo.

A:iblahamta powale

⁷⁻⁸Epedeme A:iblahamtapo 175 sokomoko halepo gudepame sikemte totoyemala oloma dla halemama powaiyo. ⁹⁻¹⁰Epalati ya: akimlala dapiyamte Aisek mate epo Ismael mateta ya:ye ya:llu Sela hamatili Mamele mo mateka:pi Makapela teiko hotuwale dulu medla hamatiyo. Epepeleye wabasi iye A:iblaham meyelo Hitai oplami Sohal yami Epolon tle haiyo.^j ¹¹A:iblahamta powale alotle Godtapo maseyemala Aisek dla siyemama ka:ka:dle kokoye halopiyo. Epalati ya:tapo tame Bel Lahai Loi mo dla halaiyo.

Ismael ya: mamadulo

¹²Ismaelye A:iblaham ya:llu Sela ya: oko a:ya Hagaita himili maseyemalapo. ¹³Epedeme Ismael ya: akimlalaye ipo, Nebayot, epo Kedal, epo Adibel, epo Mibsam, ¹⁴epo Misima, epo Duma, epo Masa, ¹⁵epo Hadad, epo Tema, epo Yetul, epo Napis, epame Kedema. ¹⁶Ismael ya: akimlala 12 iwolotapo elele 12 sitali ha:ha:po. Yia:ta ha:ha:le mo hi mape opa iwolo hi tlo sasalemaiyo. ¹⁷Epedeme Ismaeltapo 137 sokomoko halepo gudepame powaiyo. ¹⁸Epalati Ismael ya: mamadulotapo Habila mo tle ha:ha:mtamama Sul mo dla tame gudiyo. Yia:ta ha:ha: mo iye Isip mo mateka:pi, Asul mo dla tlalo api dla halapo. Yia: edla ha:ha:mama A:iblaham ya: mamadulo opi hapuloma mate opahale demha:ha:iyo.

Yokob mate Iso mate

¹⁹⁻²⁰A:iblaham yami Aisekta 40 sokomoko oloma dla halemama Padan Alam mo dla hallalo Alam oplami Betuwel yoti Lebekaye haiyo. Amasiyama Lebeke ya: bapaye Labanpo.

²¹Lebekata hamkapi pollati ya:wolali Aisekta GOD dla inoma sumale yu himhallati GODta daliyo. Epalati Lebekata mopapo mo-

^j 25:9-10 Yen 23:3-16

polaiyo. ²²Epalati Lebeka mopapo koko dulu dla akimlala dapiyamteta popa:iyo. Yia:ta dapiyamtetapo ya: koko dulu dla natalimpopa:mama humsiyamaiyo. Epalati Lebekata epo atlaiyo, “Yimlala iwoloye adipapalati na: koko dulu dla natalimpopa:ma:?” diyo. Epapele koko tle ya:tapo GOD dla dalla natilati asiyama GODta epo atlaiyo, ²³“Opa alumale dapiyamtetapo wa: koko dulu dla popa:po. Alumale dapiyamte ewolotapo wa: koko dulu tle wowoyapo ha:ha:mama yia: dulu dla opahale demha:ha:lepe. Yia:ta dapiyamteta epo opahale demha:ha:le dulu dla haletapo itiyamale mate hallati asiyama haletapo pase itiyamale mate hallowa. Epedeme ya: bapatapo ya: ei yu dla salladepo sela:lepe,” diyo.^k

²⁴Owayemala hamolowe alilata mo-pulati Lebekatapo akimlala dapiyamte hohomaiyo. ²⁵Itapu puale maseyemala ya: kapalaye sikemte omteka:piyo, epame dlalo ma sikemte wokasemaiyo. Epapedeme yia:tapo ya: hiye Iso^l diyo. ²⁶Epalati ya: ko tle puale maseyematatapo Iso hete maku dla hamame elaiyo. Epalati yia:tapo ya: hiye Yokob^m diyo. Aisekta 60 sokomoko hallati akimlala dapiyamte iwoloye hohomaiyo.

²⁷Akimlala dapiyamte iwolota teta:le dulu dla Isotapo alila hapuloma dla moku dla yetetalemsela:mama alinepi sikemte siyomalalo halaiyo. Amasiyama Yokobye homta hallalo oplami halemama isikimi hatlo aya dla halemdiyo. ²⁸Aisektapo Isoye sikemte malamdiyo. Adipalati, Isota alinepi siyopo pulati demama ka:pi demdiyo. Amasiyama Lebekatapo Yokob tlo sikemte malamdiyo.

²⁹Alila hale dla Yokobtapo tiyokona opo ha:mhalaiyo. Epalati Isota to hamtaleta pumama daya sikemte ta:le mate puaiyo. ³⁰Epalati ya:tapo ya: ei Yokob watle epo atlaiyo, “Na: ya:mkale, daya ta:mama pola yakoma. Epedeme wa: tiyokona opo omteka:pele eye na: watle hamine,” diyo. Epapele koko tle Iso ya: hi haleye Edomⁿ demdepo.

³¹Epalati Yokobta asiyama epo atlaiyo, “Ka:dena, na: wa: watle hamilowepo. Amasiyama wa: ka:yapa wa:ta di a elo dla halemama ya: alisisi hapuloma omhallowe itiyamale hamhalaye na: watle hamine,” diyo.

³²Epalati Isota asiyama epo atlaiyo, “Na: daya ta:mama mo-pola yakomapo. Epedeme na:ta na: a alisisi omhallowe itiyamale na: dla ela ita apa koko ka:dle na: dla hamipa:?” diyo.

³³Epalati asiyama Yokobta epo atlaiyo, “Wa: ikadepe na: watle mehamili demama God hi tle yu itiyapo himmama atlane,” diyo.^o ³⁴Epalati Isota ya: yu dla tulumama ya: ata ya: watle ya: alisisi omhallepo depo

^k 25:23 Loum 9:12 ^l 25:25 Iso hi ya: dulu kokoye dlalota yumili demama apopo.

^m 25:26 Yokob hi ya: dulu kokoye hete maku dla hamame elale demama apopo.

Amasiyama Hibulu yuta maku dla hamame elale deye elemala natilalo demama apopo.

ⁿ 25:30 Edom hi ya: dulu kokoye omteka:pele demama apopo. ^o 25:33 Hib 12:16

itiyamale hamiliye ma ya: ei Yokob watle hamiyo. Epalati asiyama Yokobtapo ya: watle tiyokona opo mate epo daya mate hapiyo. Epame Isota daya ma-depo gudepame sila:time taiyo. Epapele koko tle Isotapo ya: ata ya: watle ya: alisisi omhallepo depo itiyamale hamiliye pokoko diyo.

Aisekta Gela mo dla halale

26 ¹A:iblahamta halale oloma edla sali pato silapomama daya pa:le kokota pualeye, epapele kokotapo ma mo edla puaiyo. Epalati Aisektapo Pilisteya so yia: dokopala oplami Abimelekta hala mo Gela dla taiyo. ²Adipalati, Godta ya: dla woyapo epo atlaiyo, “Wa: Isip mo dla potlowa. Amasiyama wa:tapo na:ta wa: watle halane dle mo hatlo medla halane. ³Wa:ta edla hallati na:tapo wa: mate halemama wa: gademhallowepo. Epame na:tapo wa: a A:iblaham dla yu itiyapo himiwaye e dolumama mo eye wa: dla epo wa: mamadulo dla hamilowepo.” ⁴Epame na:tapo wa: mamaduloye ma-a:ma pasatepo mellowepo. Yia:tapo omapla di dla tamilita wokasepo elemdiye, epapele some pasatame ellepe. Epame na:tapo ta:la pato iye yia: watle hamilowepo. Epalati ta:lamo meyelope meyelope dle sotapo yia: tle siyele halepe. ⁵Epedeme na:tapo koko iye halowepo. Adipalati, wa: a A:iblahamtapo na: yu mate epo na:ta aiyalma hatitimale mate woloma ka:pi dolumhaluwapo,” diyo. ⁶Epapedeme Aisektapo Godta atlale yu dalepame Gela mo dla halaiyo.

⁷Epapele dulu dla Aisek ya:llu Lebekaye a:ya pta ka:piyo. Epapeleye Gela mo edla ha:ha:lalo opatapo ya: watle epo atlaiyo, “A:ya iye wa: alluta:?” diyo. Epalati Aisektapo mo so opata Lebeka halowedeme ya:ye yumulala depame wota:mama isikimi yia: watle epo atlaiyo, “A:ya iye notumalapo,” diyo.⁴

⁸Amasiyama alila opi mo-pololepo alotle Pilisteya so yia: dokopala oplami Abimelektapo toko mosisi kokoloma tle natitepo Aisektapo ya:llu Lebeka hulumhalla natiyo. ⁹Epalati ya:tapo Aisek sisilapame ya: watle epo atlaiyo, “Lebekaye wa: allu ikadepepo. Ame wa: adipalati dia: dla isikimi mala-atlemama Lebekaye notumala duwa?”

Epapalati asiyama Aisekta ya: watle epo atlaiyo, “Na:ta malamaletapo mo so opata na: a:ya halowedeme na:ye yumulala depo apuwa,” diyo.

¹⁰Epalati asiyama dokopala oplami Abimelektapo ya: watle epo atlaiyo, “Wa: adipapalati epapele koko hamama dia: dla mala-atluwa? Epapele dulu dla na: mo so oplami haletapo wa: alluye seme tame elematiye, mowolo batalimale koko halë itapo ma dia: dla wotiyalle hamilimla,” diyo.

P 26:3-4 Yen 22:16-18   4 26:7 Yen 12:13, 20:2

¹¹Epame dokopala oplamitapo haliyamale dla imale yu hamimama epo atlaiyo, “Oplami antapo Aisek dla epame ya:llu dla wotiyalle hamilipiye, oplami eye polowe dla himilipe,” diyo.

¹²Epedeme Aisektapo mo edla halemama dlowe alisisi emaiyo. Epalati GODta gadle tle ya:tapo emale alisisiye sikemte pasatata hauwaliyo. ¹³Epapele koko tle ya:tapo alisisi sikemte pasatapo halaiyo. ¹⁴Epame ya:tapo ya: aliya halo sikemte pasatapo halemama ya: oko so mape sikemte pasatata halaiyo. Epalati Pilisteya sotapo koko i natipame ya: dla elle pato himiyo. ¹⁵Epammama ya:tapo Aisekta yú dlalo hapulomaye ma ta:lata kakapulomtaiyo. Yú kokolomale iye Aisek ya: a A:iblaham ya: oko sotapo kokolomaiyo.

¹⁶Epalati dokopala oplami Abimelektapo Aisek watle epo atlaiyo, “Wa:tapo dia: dulu dla sikemte itiyamale mate halemama alisisi pasatapo halema. Epapedeme wa: mo itle alikili a:ma woyapo tane,” diyo.

¹⁷Epalati Aisektapo mo etle alikili a:ma woyapo tame ma Gela kikiwi isili wou dla tulume halaiyo. ¹⁸Ya: epame yú kokolomale Pilisteya sota kakapulomtaleyemamisiika: kokolomtaiyo. Epame ya: a A:iblahamta yú kokolomale edla hi halopili hi hatlo metlo ma halopimtaiyo.

¹⁹Epapeleye alila haletapo Aisek ya: oko sotapo koloma kikiwi isili dla yú amko kolomaiyo. ²⁰Amasiyama Gela mo dla aliya omha:ha:lalo sotapo Aisek ya: oko so mate yú kolomale e datimama yu topuloliyo. Epapedeme Aisektapo yú kolomale e ya: hiye semama Esek^r diyo. ²¹Epalati Aisek ya: oko sotapo ma yú hale kolomaiyo. Amasiyama Gela mo dla aliya omha:ha:lalo sota yú kolomale e ma ya:ta datimama ya: mate yu topuloliyo. Epapele koko tle Aisektapo yú kolomale hale e ya: hiye semama Sitna^s diyo. ²²Epame ya: ma etle tame yú hale kolomaiyo. Amasiyama ya: yú kolomale hema yu potopulollalo wekiyo. Epalati Aisektapo yú kolomale e ya: hiye semama Lehobot^t diyo. Epapedeme Aisektapo epo atlaiyo, “GODtapo dia: watle ha:ha:lowe mo patoye ma-hamilipo. Epedeme ditapo hema ha:ha:mama woloma ka:depo ha:ha:lowepo.”

²³Epame Aisektapo mo edla halepame ma Belseba mo dla hetaiyo. ²⁴Epapeleye ya: edla hetame woyamale utula:la oloma edla GODtapo ya: watle tulume epo atlaiyo, “Na:ye wa: a A:iblaham ya: Godpo. Wa: ase sikemte wota:miya! Na:tapo wa: mate halemama wa: gademhallowepo. Epapedeme na:tapo wa: a A:iblaham dla yu itiyapo himiwa eye dolumama wa: mamaduloye pasatapo mellowepo.”

²⁵Epalati Aisektapo tile hapame God dla namkale dle alinepi poyupo ha:mama GOD dla inoma sumama ya: hi di dla ta:diyo. Epame mo edla kintipo ha:ha:mama ya: oko sotapo yú hale kolomaiyo.

---

^r 26:20 Esek hi ya: dulu kokoye yu topulolle demama apopo. ^s 26:21 Sitna hi ya: dulu kokoye ya:mkale dla elle himilowe demama apopo. ^t 26:22 Lehobot hi ya: dulu kokoye mo siyapo elema demama apopo.

Aisekta dokopala oplami Abimelek mate yu itiyapo himili

²⁶Epapeleye Aisekta mo dla hallati Gela mo dokopala oplami Abimelekta ya: hala dla pumama opa dapiyamte mate puaiyo. Oplami haleye ya: gadlalo, ya: hiye Ahusat. Epalati oplami haleye opahale so dokopala oplami Pikolo.^u ²⁷Amasiyama Aisekta yia: watle epo atlaiyo, “Wua: adipalati na: natila pumulo? Na:ta:po wua: mo dla hallati wua:ta:po na:ye alikili a:ma dodolomuwapo,” diyo.

²⁸Epalati asiyama yia:ta:po epo atlaiyo, “Dimalamana, GODta:po wa: mate halapo. Epedeme di solotama, wa:ta:po dia: mate po-opahale dlalo, isikimi sadepo hallepo depame solotamale yuye wa: mate himila pumula. ²⁹Epapedeme ditapo wa: dla wotiyalle pohamilalo wekuwaye, epammama wa: ma asiyama dia: dla wotiyalle pohamilalo wekelowedeme yu itiyapo himine. Adipalati, wa:ta:po dia: mate hallati ditapo wa:ye woloma omha:ha:pame sadle mate wa:ye alikili a:ma woyamane duwapo. Epedeme dimalamana, GODta:po wa: dla sikemte siyemhalemama wa: gademhalapo.”

³⁰Epalati Aisekta daya dele pato dinapopame yimkata daya deiyo. ³¹Epame utulala ikadepe dla Aisek mate epo dokopala oplami Abimelek mate asiyama God hi tle yu itiyapo himi himi demama epo atlaiyo, “Di yimkata woloma sadle mate ha:ha:lowepo,” diyo. Epame alotle Aisekta yia:ye sadle mate ma-taiya diyo.

³²Alila hatlo medla Aisek ya: oko sota:po puame ya: watle epo atlaiyo, “Di yú amkoye koloma,” diyo. ³³Epalati Aisekta yú kolomale eye semama Siba” diyo. Epapele oloma etle kotiyapo pumama Siba yú kolomale mateka:pi dla hala moye wata oloma hema semama Belseba demha:ha:po.

Isota wola: dapiyamte halomale

³⁴Epapeleye Aisek yami Isotapo 40 sokomoko umulati ya:ta:po Hitai mo so wola: dapiyamte halomaiyo. Epedeme ya:llu haleye Beli yoti Yuditpo. Epalati ma ya:llu haleye Elon yoti Basematpo. ³⁵Epapele dulu dla wola: dapiyamte iwolotapo Aisek mate epo Lebeke mate dla pasakalo kokalleye hampuaiyo.

Yokobta ya: a Aisekye isikimi mala-atlale

27 ¹Epapedeme Aisekta mo-totoyemala halemama inoma pa:po halaiyo. Epapele oloma dla ya:ta:po ya: maseyemala itapu hamale Iso sisilapame ya: watle epo atlaiyo, “Na: maseyemala,” diyo. Epalati asiyama Isotapo epo atlaiyo, “Yao, a, atlane,” diyo.

^u 26:26 Yen 21:22   ^v 26:33 Siba hi ya: dulu kokoye yu itiyapo himili demama apopo.

²Epalati ya: atapo ya: watle epo atlaiyo, “Na: mo-totoyemala halemama mo-polowe mateka:pi dla halapo. Epedeme wa: na:ta atlamolowedeme ape yuye woloma dalene. ³⁻⁴Epedeme wa: to hamtame alinepi hale sumpo daya woloma ka:pi ha:po na: watle hampuane. Epalati na:tapo daya eye depame wa: watle asiyadulo dulu dla dokopala depo halemama koko hapuloma omhallowe itiyamaleye hamilowepo. Adipalati, na:ye mo-polowe mateka:pi dla halapo,” diyo.

⁵⁻⁷Epapele dulu dla Aisekta Iso dla yukamhallati Lebeka ma hemele me-dalemhalaiyo. Epapeleye Isota dlowe api ma-tlati ya:tapo yami hale Yokob watle epo atlaiyo, “Na: wa: atapo wa: bapa watle atlemama ‘to hamtapame alinepi hale sumpo hampuame ha:po hamine. Na: epalati depame wa: watle GOD mila:pi tle elele dulu dla dokopala depo halemama koko hapuloma omhallowe itiyamaleye hamilowepo,’ dla dale,” diyo. ⁸Epame Lebekatapo Yokob watle ma epo atlaiyo, “Na: maseyemala, wa: na:ta atlamolowedeme ape koko e dalepame koko eye hane. ⁹Epapedeme wa: wa: aliya kosukulli dla tame gaut aliya kakaliyapele dapiyamteye poyupo puane. Epalati na:tapo aliya mo e mate wa: ata solotamale dayaye ha:lowepo. ¹⁰Epapalati wa: atapo ala popolalo halemama daya eye depame wa: watle itiyamale hamilipe, wa:tapo elele dulu dla dokopala depo halemama koko hapuloma omhallowe,” diyo.

¹¹Epalati Yokobtapo asiyama ya: wai watle epo atlaiyo, “Wai wa: natine, na: bapaye kapala dlalo sikemte wokasemana. Asiyama na: tlo kapala dlalo hawa. ¹²Epapele dulu dla na: atapo na: kapala umpo malanatipame na:ta ya: dla mala-atla koko dla adipo malapa:? Ya:tapo ka:dle koko tlo na: dla pohamilalo ma isikimi wotiyalle tlo na: dla hamilala,” diyo.

¹³Epalati asiyama ya: waitapo ya: watle epo atlaiyo, “Wa: ase malamiya, na:ta wotiyalle eye mepele me-halowepo. Epedeme isikimi na:ta atlale yu eye dolumama gaut aliya halo poyupo halopo puane,” diyo.

¹⁴Epapalati Yokobtapo ya: waita atlale yu eye dolumama aliya halo puyupo pulati ya: waitapo Aisekta solotamale dayaye ha:iyo. ¹⁵Epame Iso ya: kapala alisisi ka:ka:dleye ma Yokob dla didiyemeliyo. ¹⁶Epame gaut aliya halo kapala olale mape Yokob do dla epo tumuku dla didiyemeliyo. ¹⁷⁻¹⁸Epo gudepame Aisekta solotamale mo opo mate epo daya mate Yokob watle hamiyo. Epalati Yokobtapo Aisek watle hamtame hamimama, a diyo. Epalati ya: atapo ya: watle epo atlaiyo, “Yao na: maseyemala, wa: anata:?” diyo.

¹⁹Epalati Yokobtapo isikimi ya: a dla mala-atlemama epo atlaiyo, “Na:ye wa: maseyemala itapu hamale Isopo. Na:tapo wa:ta na: watle atlamale kokoye ma-halepo. Epedeme wa: sila:time polomama daya iye dene. Epame wa:tapo na: watle elele dulu dla dokopala depo halemama koko hapuloma omhallowe itiyamaleye hamine,” diyo.

²⁰Epalati asiyama Aisekta epo atlaiyo, “Wa: adipo alinepi ma hapele sumpo hampuw?” diyo.

Amasiyama Yokobtapo ya: a watle epo atlaiyo, “Wa: Lod wa: GODtapo na: gadlepo,” diyo.

²¹Epalati Aisektapo Yokob watle epo atlaiyo, “Wa: na: mateka:pi dla kulume puane. Epalati na:tapo wa: kapala umpame ikadepe Iso mleni dlowepo,” diyo.

²²Epalati Yokobtapo ya: a Aisek hala dla kulume tuwame pollati Aisekta ya: kapala umpame epo atlaiyo, “Wa:ta yukamale tlo Yokobta yukamale sepena. Amasiyama wa: do u-umamalati tlo Iso do dlalo some halema,” diyo. ²³Epapele dulu dla Aisektapo Yokobye woloma pomalanatilalo wekiyo. Adipalati, Yokob do dlatapo Iso do dlalo some halaiyo. ²⁴Epapele koko tle ya: atapo epo atlaiyo “Wa:ye ikadepe Isota:?” diyo.

Epalati asiyama Yokobta mamisika: isikimi mala-atlemama epo atlaiyo, “Yao, na:ye ikadepe Isopo,” diyo.

²⁵Epalati Aisektapo ya: watle epo atlaiyo, “Wa:tapo na: daya hampualeye na: watle hamine. Epalati na:tapo daya e depame wa: watle elele dulu dla dokopala depo halemama koko hapuloma omhallowe itiyamaleye wa: watle hamilowepo,” diyo. Epalati Yokobtapo daya mate epo wain yú mate halopo puame ya: a watle halopilati ya:tapo daya mate epo wain yú mate deiyo.

²⁶Epame Aisektapo Yokob watle epo atlaiyo, “Na: maseyemala, wa: na: mateka:pi dla kulume puame polomama na:ye hulune,” diyo.

²⁷Epalati Yokobtapo ya: a Aisekta pola mateka:pi dla tuwame polomama ya:ye huliyo. Ya:ye epo me-hulumpollati Aisektapo Iso tluka ullu papame epo malamaiyo, “Yao, iye na: maseyemala ullupo,” diyo.

Epammama ya:tapo elele dulu dla dokopala depo halemama koko hapuloma omhallowe itiyamaleye ya: watle hapimama epo atlaiyo, “Na: maseyemala kapala ullu ka:pi pamalati GODta siyemhala osalo ullu ka:pi some pama.”

²⁸Epedeme Godtapo tiyo mate epo ta:la ka:dle mate wa: dla hapilipe. Epalati wa: dla alisisi pasataletapo matapame dlowe alisisi ka:pita teimelepe.

²⁹Epame mo meyelope meyelope dle dla ha:ha:lalo opatapo wa: yu dla heodepame salladepo siyamelepe.

Epame wa:tapo wa: asiyadulo dulu dla dokopala depo hallati yia:tapo wa: hete sitali isili dla heode demha:ha:lepe.

Epame oplami antapo wa: dla wotiyalle hamilipiye, asiyama Godtapo ya: dla wotiyalle hamilipe.

---

^w 27:27-29 Hib 11:20

Epame oplami antapo wa: dla siyele hamilipiye, asiyama Godtapo ya: dla siyele hamilipe,” diyo.^x

³⁰Epapeleye Aisektapo Yokob watle koko hapuloma atlemhalepo gudepo Yokobta ma-tlati alotle Isotapo dlowe api sela:leta mo-puaiyo.

³¹Epame Iso mape dlowe alisisi ka:pi ha:pame ya: a hala dla hamtame halemama epo atlaiyo, “A, na:po. Epedeme wa: sila:time polomama daya iye dene. Epame wa:tapo elele dulu dla dokopala depo halemama koko hapuloma omhallowe itiyamaleye na: watle hamine,” diyo.

³²Amasiyama ya: a Aisektapo ya: watle epo atlaiyo, “Wa: anata:?” diyo. Epalati Isotapo epo atlaiyo, “Na: wa: maseyemala itapu hamale Isopo,” diyo.

³³Epalati Aisektapo yu i dalepo sikemte eseselalimama epo atlaiyo, “Ame oplami anta api, wa: ala populalo hallati ya: tatle daya ha:pame hampualeye? Na: daya e depame ya: watle elele dulu dla dokopala depo halemama koko hapuloma omhallowe itiyamaleye ma-hami. Epapedeme na: matle wa: watle pohamilowa,” diyo.

³⁴Epalati Isotapo koko i dalepame sikemte dupa kolle mate ammama epo atlaiyo, “A, na: mape, elele dulu dla dokopala depo halemama koko hapuloma omhallowe itiyamaleye hamine,” diyo.

³⁵Amasiyama ya: a Aisektapo ya: watle epo atlaiyo, “Wa: eitapo isikimi na: dla mala-atlepame ya:tapo wa:ta halowe koko patoye ma-ha,” diyo.

³⁶Epalati asiyama Isotapo epo atlaiyo, “Na: ei Yokob^y ya: hi e mate ya:ta moto mate koko halë mate natimama ma-ala:po. Epedeme ya:tapo na: dla mala-atlaleye ma-dapiyamte depo. Epapele dulu dla ya:tapo ka:yapa na:ta na: a elo dla hallowe kokoye kolahauwapo. Epame ma wata oloma hema ya:tapo elele dulu dla dokopala depo halemama koko hapuloma omhallowe itiyamale mape ya:ta ma-halepo,” diyo. Ya: epo atlepame matle ya: a watle epo atlaiyo, “Wa: dla na: watle hapilowe koko opiye me-hutiyema:?” diyo.^z

³⁷Amasiyama Aisektapo ya: watle epo atlaiyo, “Na:tapo Yokob watle itiyamale ma-hamilipo, ya:tapo wa:ye dokopala depo halemama wa: asiyadulo dla mape ya:ta dokopala depo hallepe. Epame na:tapo na: emale alisisi osalo hapuloma ma ya: dla ma-hapi. Epapedeme na: matle apa kokoye wa: watle hamipa: Na: dla koko opiye ma-hawa,” diyo.

³⁸Epalati Isotapo ya: a dla otele pato himimama epo atlaiyo, “A, na: dla hamilowe koko ma-hawapa? Wa: na: dla ma koko opi hapine,” depame ha:ha:mama sikemte amaiyo.^a

³⁹Epalati Aisektapo asiyama epo atlaiyo,

^x 27:29 Yen 12:3   ^y 27:36 Yokob hi ya: dulu kokoye elemala natilalo demama apopo.

^z 27:36 Yen 25:29-34   ^a 27:38 Hib 12:17

“Wa:tapo tiyo pa:le mo dla halemama wa: osalo dulu dla dlowe alisisi emaletapo pomatlowa, pallipe.^b

⁴⁰Epame wa:tapo opa mate sikemte natalimhalemama wa: ei yu dla heodepame salladepo sela:lepe.

Amasiyama wa:tapo ya: tle alikili a:ma gladepo tame mowolo hallepe,” diyo.^c

Yokob mate Iso mate duka gladle

⁴¹Epedeme Isotapo ya: ei Yokob watle elle pato himiyo. Adipalati, ya:ta elele dulu dla dokopala depa halemama koko hapuloma omhallowe kokoye ya: tle mo-kolahalati. Epame ya:ta ya:skamu epo malamaiyo, “Na: aye mo-polowe mateka:pi dla halema. Epedeme na: ata polati dupa kolemana a:lleta tame gudle alotle na:tapo Yokobye yumuluwepo,” diyo.

⁴²Epapeleye Lebekata Isota Yokob yumuluwedeme yu himili dalepame Yokob sisilapo epo atlaiyo, “Wa: bapa Isoye wa: yumuluwedeme yu himsela:po. ⁴³Epedeme wa: na:ta atlama koko i dalepame koko eye hane. Wa: na: bapa Laban, Halan mo dla halaye, edla teletane. ⁴⁴⁻⁴⁵Epedeme wa: edla halemama wa: bapata ma sadlati na:tapo na: oko so watle wa:ye salataiya dlowepo. Epapedeme na:tapo wa:ye po-tane dlalo wekelepiye, wa: bapa Isotapo wa:ye yumilipe. Epalati pona:malamana, ma asiyama opa opitapo wa: bapaye yumulala. Epedeme na: posolotamasema, wua:ta dapiyamteta haohaodloweye,” diyo.

Yokobye ya: awe Laban hala dla tane dle

⁴⁶Epapele dulu dla Lebekatapo ya:wolali Aisek watle epo atlaiyo, “Hitai wola: dapiyamte Isota halomale iwolotapo na: pasakaloye wotiyalle dulu dla semtama. Epedeme na: posolotamasema, Yokobtapo Hitai a:ya hale haloweye,” diyo.

28 ¹Epalati Aisektapo Yokob sisilapame ya: watle epo atlaiyo, “Wa: Keinan mo dla hallalo a:ya hale pahalowa. ²Amasiyama wa: mama Betuwel, Padan Alam mo dla halaye, edla tane. Wa: edla tame wa: awe Laban ya: utukaka dulu dla yoti hale hane. ³Epalati itiyamale Godtapo wa: gademama wa: watle yimlala pasataleye hapilipe, epame wa: mamaduloye pasatepo mellepe. Epalati ta:lamo meyelope meyelope dle sotapo hatlo wa: watle yia: mama dlepe. ⁴Epame Godtapo A:iblaham watle ta:la i hamilowedeme yu itiyapo himiwaye ma alotle wa: watle hamilipe. Amasiyama ditapo ta:la hema watapo asepe so some ha:ha:po,” diyo.^d ⁵Epo atlepo gudepame Aisektapo Yokobye sadle mate Padan Alam mo dla ya: awe Laban mate halla tane, diyo. Epela dalepame Yokobtapo tame Alam oplami Betuwel yami Laban hala dla taiyo.

^b 27:39-40 Hib 11:20   ^c 27:40 Yen 36:8; 2Dok 8:20   ^d 28:4 Yen 17:4-8

⁶Epapeleye Isotapo ya: a Aisekta Yokobye Keinan a:ya pahalalo ma Padan Alam mo dla tame a:ya hane dle kokoye daliyo. ⁷Epame ya: ma me-daliyo, Yokobtapo ya: a Aisek yu dalepame salladepo Padan Alam mo dla tale kokoye. ⁸Epapedeme Iso ya: malanatiyo, ya: atapo ya:ta Keinan wola: dapiyamte halomuwa dla alimhalaleye. ⁹Ya: epela natipame tame A:iblaham yami Ismaelta himili a:ya hale haiyo. Ya: hiye Mahalat, ya:ye Nebayot ya:lapo.

Yokobta elemama milamalo natili

¹⁰Epapedeme Yokobtapo Belseba mo saliyome ma Halan mo dla taiyo. ¹¹Epapeleye ya: mo edla tamama salita mo-tullati duka dla yaliyo. Ya:ye ellowedeme ewala hapame matali some himme elaiyo. ¹²Ya: elemama milamalo natilati tilikali omaletapo ta:lamo tle hitomeleme hetame Pepele dimo dla gudepo halla natiyo. Epalati God ya: banakaka sotapo tilikali etle tulu heta demha:ha:la natiyo.^e ¹³Epapele dulu dla milamalo dulu edla GODtapo ya: mateka:pi dla halemama epo atlaiyo, “Na:ye wa: mama A:iblaham ya: GODpo, epame wa: a Aisek ya: GODpo. Epedeme na:tapo ta:la pato iye wa: watle epo wa: mamadulo watle hamilowepo.^f ¹⁴Epame wa: mamadulotapo sikemte pasatamama apupu some mo pato dla pasalalemtelepe. Wa: mamadulo iwolo tle ta:la so hapuloma dla siyele hampulupe.^g ¹⁵Epame wa:tapo hadima adipo ta demsela:lepiye, na:tapo alila hapuloma dulu dla wa: mate hallowepo. Epo alotle na:tapo wa:ye ta:la hema ma ilame sempuluwepo. Na: wa:ye posaliyome tlowa. Epame monolo atlamale koko iye halomolowepo,” diyo.

¹⁶Epapeleye Yokobtapo elale tle sila:tipame ya:skamu epo atlaiyo, “Na: GODta hema hala kokoye pomalamana. Amasiyama ya: mo hema ma me-halemapo,” diyo. ¹⁷Epammama Yokobtapo sikemte wota:mama epo atlaiyo, “Ikadepe, mo iye God ya: mopo, epame Pepele dimo kokoloma talapo,” diyo.

¹⁸Epapeleye Yokobtapo ma-alallati elale tle sila:tipame ewala ya:ta matali some dokopala himme elaleye hapame oloma hitomeleme pameliyo. Epame dakopala mate ewala di dla sipame mo eye semama aiyalma diyo. ¹⁹Epapele dulu dla ka:yapa mo e ya: hi semama Lus demdiyo. Epapele tlope Yokobtapo matle hi amko semama Betel^h diyo.

²⁰⁻²¹Epame Yokobtapo God dla yu itiyapo himimama epo atlaiyo, “Wa:tapo na:ta tlati na: omtamama dlowe alisisi mate kapala alisisi mate halopimtapame ma ilame woloma sempuame na: a aya dla pomellepiye, eta wa:ye ikadepe na: GOD mleni dlowepo. ²²Epame ewala hema opatapo puame wa: hi di dla ta:de demha:ha:lepe. Epame wa:tapo na: watle hapili

^e 28:12 Yon 1:51   ^f 28:13 Yen 13:14-15   ^g 28:14 Yen 12:3, 22:18   ^h 28:19 Betel hi ya: dulu kokoye Godta hallalo mo demama apopo.

alisisiye kokolumtame 10 depame ma kolumale hatlo tlo wa: watle ilame hami demhallowepo,” diyo.

Yokobta ya: awe Labanta hala mo dla tame woyamale

29 ¹Yokobtapo Betel mo saliyome ma tame salita matlalo tiyama dla tame woyamaiyo. ²Epapeleye ya: puame mo edla natilati yú kolomaleye natiyo. Epame aliya halo alumale dapahatlopetapo yú kolomale mateka:pi edla yú dlowedeme hutiyemyela natiyo. ³Yú kolomale iye ewala patotapo himomeleme polomdiyo. Epapeleye aliya halo omha:ha:lalo sotapo yia: aliya halota ma alupo gudlati ewala yú kolomale himomeleme pollaloye alikili dla kokolustamdiyo, yia: aliyata yú dlomelepo depame. Epame yia: aliyata yú mo-dlopo gudlati ewalata mamisika: himomelemdiyo.

⁴Epapele dulu dla Yokobtapo aliya halo omha:ha:lalo so watle epo atlaiyo, “Namkadulo, wua: apa sota:?” diyo. Epalati asiyama yia:ta epo atlaiyo, “Dia:ye Halan mo so,” diyo.

⁵Epalati asiyama Yokobta yia: watle epo atlaiyo, “Nahol ya: mama Laban wua:malamata:?” diyo. Epalati asiyama yia:ta ya: watle epo atlaiyo, “Yao, dimalamana,” diyo.

⁶Yokobtapo matle yia: watle epo atlaiyo, “Ya:ye me-ka:depo halema:?” diyo. Epalati ma asiyama yia:ta epo atlaiyo, “Yao, ya:ye me-ka:depo halema,” depame matle atlaiyo, “Wa: aseka huma natine. Oplami wa:ta atla e yoti Leisolpiye, sipi aliya halo eleme puaye,” diyo.

⁷Epalati Yokobtapo aliya omha:ha:lalo so ewolo dla epo atlaiyo, “Wua: natiya, saliye ala dukuslopi dla halapo. Epapedeme wata oloma hema wua: aliya haloye yú ilipame osamokolo dlomelepo depame ma hapele eleme tamalaiya,” diyo.

⁸Amasiyama yia:ta asiyama epo atlaiyo, “Hao, di pe-epapolowa. Adipalati, sipi aliya halo omha:ha:lalo sotapo yia: aliya halo mate woloma yimkata mo-puame hema alupo gudlepiye, eta di ewalaye kokolustapame di sipi aliya haloye yú ilimolowama,” diyo.

⁹Yokob ala opa mate me-yukamhallati Leisoltapo ya: a aliya halo eleme yia: hala dla puaiyo. ¹⁰Epalati Yokobta Leisol natipame ewala kokolustapame ya: awe Laban aliya haloye yú ilimaiyo. ¹¹⁻¹²Epame Yokobtapo Leisol dla hamame ammama ya: watle epo atlaiyo, “Na:ye wa: a yotimala Lebeka yamipo,” diyo. Epalati Leisolta yu i dalepame ma hapele kukulumtame ya: a atlaiyo.

¹³Epapalati Labanta ya: awe Yokobye puwo dle koko dalepame ma hapele ya: natila taiyo. Epame ya:ye hamame hulupame aya dla seme hetaiyo. Epalati Yokobtapo ya: dla wowoyamale koko hapulomaye ya: awe Laban watle atlamaiyo. ¹⁴Epalati asiyama Labanta koko e dalepame ya: watle epo atlaiyo, “Wa:ye ikadepe na: omali ikadepepo,” diyo.

Yokobta Liya mate Leisol mate halomale

¹⁵Epedeme Yokobtapo ya: awe mate halemama mama hatlo ma-hamastlati ya: awe Labantapo ya: watle epo atlaiyo, “Wa:ye na: awe demama isikimi asiyama pa:le na: oko hamhallowe poka:dena. Epapedeme wa: apa asiyama yilo na: oko hamhallowe solotama:?” diyo.

¹⁶Amasiyama Labanye ya: utukaka dapiyamte eleme halaiyo, Leisol mate epo ya: nana Liya mate. ¹⁷Epapele dulu dla Liyapapo a:ya ipilalo pase ka:pita polaiyo. Amasiyama Leisol tlope a:ya ipilalo sikemte ka:pita polaiyo. ¹⁸Epapeleye Yokobtapo Leisol tlo ya:ta sikemte solotamale pato elaiyo. Epammama ya:tapo ya: awe watle epo atlaiyo, “Na:tapo Leisol halowedeme sokomoko 7 dulu dla wa: oko hamhallowama,” diyo.

¹⁹Epapalati asiyama ya: awe Labantapo epo atlaiyo, “Yao, me-ka:pi. Adipalati, poka:dena, na:tapo Leisolye wa: watle pohamilalo wekemama ma oplami hale dla hamiloweye. Epedeme wa: na: mate halemama na: oko hamhalane,” diyo.

²⁰Epapele dulu dla Yokobtapo Leisol halowedeme sokomoko 7 dulu dla oko hamhalaiyo. Amasiyama ya: Leisol sikemte solotamale elemama sokomoko 7 iye ya: dla pase pasatale diyo.

²¹Epedeme ya:tapo sokomoko 7 oko hamhalepo depo mogudlati Laban watle epo atlaiyo, “Alilatapo mo-umapo. Wa: Leisolye na: watle mahamine,” diyo.

²²Epalati Labantapo yoti oplami watle hamilowedeme daya dele dinapopame opa hapulomaye puaiya diyo. Epame yia:tapo puame yimkata daya deiyo. ²³Amasiyama ma-tamila:la halemtilati Labanta Yokob mala-atlepame Leisolye poseme pulalo ma Liya tlo seme puaiyo. Epapele dulu dla Yokobtapo pomalanatilalo Liya mate me-elaiyo. ²⁴Epapedeme Labantapo ya: oko a:ya Silpaye ma Liya gademsela:lepo depame hamame iyo.

²⁵Epapeleye Yokobta utulalati sila:tipo natipame Laban watle epo atlaiyo, “Wa: adipalati na: watle isikimi ipo elemo? Adipalati, na: Leisol tlo halowedeme sokomoko 7 dulu dla wa: oko hamhaluwapo. Amasiyama wa: isikimi mala-atlepame ma Liya tlo na: watle hamilipo,” diyo.

²⁶Epalati asiyama Labanta ya: watle epo atlaiyo, “Di mo dulu hema wola:ta opa halomama ya: nana pato me-hallati ya:la yemala tatile oplami pohasemde. ²⁷Epedeme Liya daya dele itapo wiki hatlo hamastlati alotle Leisolye wa: watle hamilowepo. Amasiyama wa: mamisika: sokomoko 7 dulu dla na: oko hamhallepe,” diyo.

²⁸Epapalati Yokobtapo yu e dalepame solotamale me-himiyo. Epame Liya hamili daya deleta mosukulu tame gudlati Labanta yoti hale Leisolye hame Yokob watle hamiyo. ²⁹Epapeleye Labantapo ya: oko a:ya Bilhaye Leisol gademsela:lepo depame hamame iyo. ³⁰Epame Yokobtapo Leisol

mate elaiyo. Epapele dulu dla ya: Leisol tlo sikemte solotamale pato elemama asiyama Liya tlo pase solotamale elaiyo. Epame mamisika: ya:ta Leisol halè asiyama dla sokomoko 7 dulu dla oko hamhalaiyo.

Yokob ya: akimlala

³¹Epedeme GODtapo Yokobta Liya pase solotamalalo wekele koko natipame Liya tlo yimlala isukumelepe diyo, amasiyama Leisol tlo hamkapi pollope diyo. ³²Epapeleye Liyatapo mopapo polopame maseyemala hampame ya: hiye Lubenⁱ diyo. Epedeme Liyatapo epo atlaiyo, “GODtapo na:ta dupa kolle kokoye ma-natiwapo. Epedeme na: oplamitapo wata oloma hema na:ye sikemte solotamale ellepe,” diyo.

³³Epame ya: matle mopapo polopo maseyemala hale hampame, ya: hiye Simiyon^j diyo. Epame ma epo atlaiyo, “GODtapo na: oplamita na:ye pase sikemte malahala kokoye ma-daluwapo,” diyo.

³⁴Epame ya: mamisika: mopapo polopo maseyemala hale hampame ya: hiye Libai^k diyo. Epame epo atlaiyo, “Epedeme watapo na: oplamitapo na:ye sikemte malahallepe. Adipalati, na:tapo ya: akimlala dapahatlopeye mo-hohomuwapo,” diyo.

³⁵Epame mamisika: mopapo polopo maseyemala hale hampame ya: hiye Yuda^l diyo. Epame ma epo atlaiyo, “Wata oloma hema na: GOD hi di dla ta:dlowepo,” diyo. Epame etle tamama mamisika: yimlala opi po-isukumalalo halaiyo.

30 ¹Epedeme Leisoltapo ya:skamu ya:ta yimlala po-isukumalalo wekele koko natipame ya: nana Liya dla elle himhalaiyo. Epammama ya:tapo ya:wolali Yokob watle epo atlaiyo, “Na: yimlala hapine! Wa:ta na: watle yimlala pohapilalo wekelepiye, na: polowepo,” diyo.

²Epalati Yokobtapo yu e dalepo siyaladepame ya: watle epo atlaiyo, “Na: Godta:? Eta wa:ta na: watle epo atlaye. Hao! Hatlo Godtapo yimlalaye hapimhalapo,” diyo.

³Eपालati Leisoltapo Yokob watle epo atlaiyo, “Wa: na: oko a:ya Bilha mate elane, ya:tapo na: yimlala isukumelepo depame,” diyo.

⁴Epammama Leisotapo Bilhaye ya:wolali Yokob watle hamiyo. ⁵Eपालati Bilhata mopapo polopame maseyemala hamaiyo. ⁶Eपालati Leisoltapo maseyemala hiye Dan^m hi sepilaiyo. Epame epo atlaiyo, “Godtapo na:ta inoma sumale yu dalepame asiyama hamipo. Ya:tapo na: kokoye natipame maseyemala na: watle hamipo,” diyo.

ⁱ 29:32 Luben hi ya: dulu kokoye na: maseyemala natine demama apopo. Epame, ya:tapo na:ta dupa kolle koko ma-natima demama apopo. ^j 29:33 Simiyon hi ya: dulu kokoye ya: dalema demama apopo. ^k 29:34 Libai hi ya: dulu kokoye malahallowe koko demama apopo. ^l 29:35 Yuda hi ya: dulu kokoye di dla ta:dlowe demama apopo. ^m 30:6 Dan hi ya: dulu kokoye koko gladle demama apopo.

⁷Epame Bilhatapo mamisika: mopapo polopame maseyemala hale hamaiyo. ⁸Epalati Leisoltapo ya: hiye Naptaliⁿ diyo. Epame epo atluwapo, “Na:tapo na: nana mate nalatimama na:ta ma-tla:mtauwapo,” diyo.

⁹Epapele oloma edla Liya ya: malanatiyo, ya: mopapo godle kokoye. Epammama ya:tapo ya: oko a:ya Silpa hamame ya:wolali Yokob watle hamiyo. ¹⁰Epalati Silpatapo mopapo polopame maseyemala hamaiyo. ¹¹Eपालati Liyata maseyemala hiye Gad^o hi hamiyo. Epame epo atlaiyo, “Ka:dle kokotapo na: dla mo-woyamapo,” diyo.

¹²Epame Silpatapo mamisika: mopapo polopame maseyemala hale hamaiyo. ¹³Epalati Liyatapo maseyemala hiye Asel^p diyo. Epame epo atlaiyo, “Na: wata sikemte siyema. Epedeme wola: hapulomatapo na: watle siyele a:ya demyelepe,” diyo.

¹⁴Epapele dulu dla witi daya hauwallowe alilata pulati Lubentapo osalo dla tame dali dlosalo mopapo pollopo depame dlaloye natipame halopo puame ya: wai Liya watle halopiyo. Epalati Leisolta dalepame Liya watle epo atlaiyo, “Wa: maseyemalata dali dlosalo halopo puale opiye na: watle halopine,” diyo.

¹⁵Amasiyama Liyatapo siyaladepame Leisol watle epo atlaiyo, “Wa:tapo na: oplamiye mo-uhauwapo. Epame mamisika: na: maseyemalata dali dlosalo halopo pualeye uhalomolowedeme apopa?” diyo.

Amasiyama Leisolta ya: watle epo atlaiyo, “Wa:tapo wa: maseyemalata dali dlosalo kolepo halopo pualeye na: watle hamilipiye, na: epalati asiyama wa:ye watapo Yokob mate elane dlowepo,” diyo.

¹⁶Epapeleye tamila:la oloma edla Yokobtapo ya: osalo tle pulati Liyatapo tame ya: umpame epo atlaiyo, “Wata utula:la na:ta wa: mate ellowedeme na: maseyemalata dali dlosalo kolepo pualeye Leisol watle ma-halopi. Epedeme wa: wata na: mate ellepe,” diyo. Epalati Yokobtapo utula:la edla Liya mate elaiyo.

¹⁷Epapele oloma edla Godta Liyata inoma sumale yu dalepame ya: watle maseyemala hale hamiyo. ¹⁸Epame ya:tapo maseyemala e ya: hiye Isakal^l hi hamiyo. Epame epo atlaiyo, “Na:tapo na: oko a:yaye nowolali watle hamilati Godtapo na: watle asiyama ka:dleye hamilipo,” diyo.

¹⁹Epapele dulu dla Liyatapo matle mopapo polopame maseyemala hale hamaiyo. ²⁰Eपालati ya:tapo ya: hiye Sebulun^r diyo. Epame epo atlaiyo, “Godtapo namkale dle alisisi hamimama maseyemala iye hamilipo. Epedeme nowolalitapo na:ye di dla hame hetlepe. Adipalati, na:tapo ya: akimlala 6 mo-isukumuwapo,” diyo.

ⁿ 30:8 Naptali hi ya: dulu kokoye nalatimale demama apopo.   ^o 30:11 Gad hi ya: dulu kokoye ka:dle kokota woyama demama apopo.   ^p 30:13 Asel hi ya: dulu kokoye siyele demama apopo.   ^q 30:18 Isakal hi ya: dulu kokoye asiyama ka:dle demama apopo.   ^r 30:20 Sebulun hi ya: dulu kokoye di dla ta:dlowe demama apopo.

²¹Epame alotle ya: matle amseyemala hamaiyo, epo ya: hiye Daina diyo.

²²Epame Godtapo ma Leisolye malapame ya:ta inoma sumale yu dalepame ya:ta yimlala isukumolowe itiyamale hamiyo. ²³Epalati ya:tapo mopapo polopame maseyemala hamaiyo. Epame epo atlaiyo, “Godtapo na:ta wota:le koko hapulomaye ma-hamastalepo,” diyo. ²⁴Epedeme maseyemala e ya: hiye Yosep^s diyo. Epame ma epo atlaiyo, “Na: malama, GODtapo na: watle ma maseyemala hale hamilipe,” diyo.

Yokob ya: aliya halota sikemte pasatamtale

²⁵Epapedeme Leisoltapo Yosep hamale alotle Yokobtapo Laban watle epo atlaiyo, “Na: solotama watapo mo itle ma na: mo ikadepe dla ilame tlowama. ²⁶Epedeme na:tapo Liya mate epo Leisol mate halomolowedeme wa: oko patoye ma-hamhaluwapo. Epapedeme wa: na: wola: dapiyamte i mate epame na: yimlala mate na: watle halopine. Na: epalati mo-tlowama,” diyo.

²⁷Amasiyama Labantapo asiyama epo atlaiyo, “Hao, wa:ta na: saliyome tlowe poka:dena. Adipalati, na:ta inoma natalimale tle natili dulu dla GODtapo wa: tle na: dla gadle pato himimhalapo. ²⁸Epedeme na: solotama wa:ta hema me-halloweye. Epapedeme wa:ta midla hallepodepame na: asiyamaye adisowa wa: watle hamipa:?” diyo.

²⁹Amasiyama Yokobtapo asiyama ya: watle epo atlaiyo, “Epedeme mo-wa:malamana, na:tapo wa: mate halemama wa: oko patoye ma-hamhaluwapo. Epalati wa: aliya halotapo sikemte mo-pasatamtawapo. ³⁰Epapele dulu dla na:ta ka:yapa puwa oloma edla wa: aliya haloye pase pasataleta halana. Amasiyama wata oloma hema wa: aliya halotapo sikemte kustipo tame elapo. Adipalati, GODtapo na:ta koko halomale tle wa: dla gadle pato himhaluwapo. Amasiyama wata oloma hema alilatapo mo-puapo, na:tapo naskamu na: yimlala siyapo tlo omhalloweye,” diyo.

³¹Epapele tlope Labantapo asiyama Yokob watle ma epo atlaiyo, “Na: asiyama adisowaye wa: watle hamipa:?” diyo.

Epalati asiyama Yokobta ya: watle epo atlaiyo, “Epedeme asiyamaye ipo. Na: solotama wa: aliya halo dulu dla aliya dilikili mate epo dudulalimale mate epo popokalle mate tlo hohomolowama.[†] ³²Epapele dulu dla wa:ta na: watle koko e hane dlepiye, na: eta wa: mate medla halemama wa: oko hamhallepe. ³³Epapedeme itapu dla wa: matle puame na: aliya halo natilati dilikili siyapo mate epo dudulalimale siyapo mate epo popokalle siyapo mate natilipiye, wa: na:ye ikadepe po-uhalalo wekele mleni dlepe.”

---

^s 30:24 Yosep hi ya: dulu kokoye ya:tapo ma hale hamilipe demama apopo.   [†] 30:31 Aliya dilikili mate epo dudulalimale mate epo popokalalimale mateye oloma edla pase pasataiyo. Amasiyama kamale siyapo tlo sikemte pasatepo elaiyo.

³⁴Epalati Labantapo yu edla solotamale himmama epo atlaiyo, “Yao, me-ka:pi,” diyo.

³⁵Amasiyama alila oloma edla Labantapo hemele tame Yokobta ya: dla hohomele dle aliya halo dilikitalo mate epo dudulalimale mate epo popokalalimale mateye elepame pateka:mu dla elemtaiya diyo.

³⁶Epalati Laban ya: akimlalatapo aliya ewoloye eleme mo pateka:mu, duka dla hutiyemama alila dapahatlope polollalo mo dla elemtamalaiyo. Amasiyama Yokobtapo koko i pomalamalalo aliya halo opi medla pomelleye me-omhalaiyo.

³⁷Epapele dulu dla Yokobtapo Labanta ya: aliya uhohopo elemtale natipame ya:tapo dali dlo kolepame kapala dollomama woloma ka:pi dudulumtuluiyo, aliya kapala dudulli some ha:ha:lepo depame.

³⁸Epame aliyata yú dlalo mo mateka:pi dla kellemtaiyo, yia:tapo yú dlomsiyamama dali dudulli natilipo depame. ³⁹Epame yia:tapo dali eta ha:ha: mila:pi tle halomsiyapo depo yimlala usulumama isikimi dudulalimale mate epo popokalalimale mate tlo usullupo depame.

⁴⁰Epame yia:tapo yimlala usullati Yokobtapo yimlala hapuloma hohopo tame miyelo alikili dla ipila:iyo. Epame matle aliya opi tlo elemtame Laban aliya dudulalimale mate dilikitalo mateta ha:ha: yia: mila:pi dla ipila:iyo, yia:tapo halomsiyapo depo yimlala dudulalimale mate dilikitalo mate tlo hatitimelepo depame. Epalati Yokobtapo aliya dudulalimale mate epo dilikitalo mate epo popokalalimale mate ala usulliye elemtame ma ya: aliya mate hatlo godiyo. ⁴¹Epame matle aliya halo i-itiyamaletapo hoholomolowedeme ha:ha:laiyo Yokobtapo dali dudulliye halopame yia: mila:pi dla kellemdiyo. ⁴²Amasiyama aliya halo hohopeyalimaletapo hoholomalati ya: dali dloye pokellalo wekemdiyo. Epapele koko tle aliya halo i-itiyamaleta hatitimale tlo Yokobta hohomdiyo. Amasiyama hohopeyalimaleta hatitimale tlo Labanta hohomdiyo. ⁴³Epapele koko tle Yokob ya: aliyatapo sikemte pasatamtamama ya:ye alisisi pasatale oplami diyo. Epame ya: oko so ma sikemte pasatepo elemama ya: donki aliya mate epo ya: ka:mol aliya mate sikemte kustimtame elaiyo.

Yokobta Laban tle teletale

31 ¹Epedeme Laban ya: akimlalatapo Yokob koko dla yu ipo balemyaiyo, “Ya:tapo di ata omhaluwa aliyaye ma ya:ta hohomama ya:skamu ya:ye alisisi pasatale oplami depo halapo,” demyaiyo. Epalati Yokobta yia:ta yu balemyaley me-daliyo. ²Epame Labanta ya: watle elle himhala koko ma me-malanatiyo.

³Epalati GODtapo ya: watle epo atlaiyo, “Wa: ma ilame wa: mo ikadepe dla tane. Epapalati na:tapo wa: mate hallowepo,” diyo.

⁴Epapele dalepame Yokobtapo ya: wola: dapiyamteye ya:ta aliya omhallalo mo dla pulupo depame yia:ye sisilamaiyo. ⁵⁻⁷Epame yia:

watle epo atlaiyo, “Na: wata mo-malanatima, wua: atapo na: dla elle himhala kokoye. Amasiyama dulu edla na: a Aisek ya: Godtapo na: mate halemama wua: atapo na: watle wotiyalle pohamimdena. Epapedeme wua: mo-wua:malamana, na:tapo wua: a oko pato hamhaluwaye. Epapele tope ya:tapo na: dla isikimi mala-atlale koko hamama na: oko asiyamaye alila opi dla meyelo de epo ma alila opi dla meyelo de demhaluwapo. ⁸Epammama ya:ta atlemama, ‘Wa: oko asiyamaye aliyata yimlala usulumama popokalalimale siyapo usullati wa:tapo hohoma demhallepe,’ dlati aliyatapo yimlala usulumama mepo popokalalimale siyapo tlo usulumduwapo. Epame matle wua: ata atlemama, ‘Wa: aliya yimlala dudulalimale usullati hohoma demhallepe,’ dlati aliyatapo mepo dudulalimale siyapo tlo usulumduwapo. ⁹Epapele koko tle Godtapo wua: a aliya hapulomaye ma na: watle hohopo iwapo.

¹⁰Epapeleye aliyatapo hoholomtlowe alilata pulati na: milamalo natimama ipo natiwa. Aliya hapulomata hoholomyale oloma edla isikimi aliya pate dudulalimale mate epo popokalalimale mate tlo hoholomyela natiwa. ¹¹Epalati milamalo natili dulu edla God ya: banakaka oplamitapo na: watle epo atluwa, ‘Yokob.’ Epapalati na: asiyama epo atluwa, ‘Yao, na: me-dalemelema,’ duwa. ¹²Epalati ya:ta epo atluwa, ‘Wa: natima; isikimi aliya pate dudulli mate epame popokalalimale mateta hoholomyapo. Adipalati, na:tapo Labanta wa: dla batalimale koko hapuloma halomhaluwaye me-natiwa. ¹³Epapedeme na:ye wa:ta duka dla puame Betel mo dla ellati wa: dla malame woyamuwa Godpo. Wa:tapo mo edla ewalaye oloma hitomeleme dakopala ewala di dla sipame na: dla yu itiyapo himiwapo. Epedeme wa: Laban mate halaye memelepame mahapele wa: mo ikadepe dla ilamtane,’ duwa.”^u

¹⁴Epapeleye Leisol mate epo Liya mate Yokobta yia: watle atlamale yu dla ka:pi demama epo atlaiyo, “Di ata polati dita ya: tle alisisi halomolowe hawa. ¹⁵Epame ya:tapo dia:ye elele meyelo so some omhalemama wa:ta di halomama ya: watle asiyama pato himiwaye e isikimi mo-dosomuwapo. ¹⁶Epedeme Godtapo alisisi hapulomaye di a tle mo-kokolahapame ma watapo dia: mate epo di akimlala mate dla hapiwapo. Epapedeme wa: Godta atlamale yu e dalemama dolumane,” diyo.

¹⁷⁻²¹Epedeme Yokobye ya: doko Labanye po-atlalo hemele mo-tlowedeme ma-dinapiyo. Amasiyama alila oloma eye Labantapo ya: aliya halo dlaloye ketlemhalla taiyo. Epalati yoti Leisoltapo mo-tlowedeme sela:mama hemele hetame ya: a Laban aya dla biskapa god dlopi dota mimita:peleye halomaiyo. Epame Yokobtapo ya: wola: dapiyamte mate epo ya: yimlala mate ka:mol aliya di dla ipila:pame ya: a Aisekta hala mo

^u 31:13 Yen 28:18-22

Keinan dla ilame ma-tamalaiyo. Yia: tamalemama yia: alisisi hapuloma mate aliya halo hapuloma mateye eleme tamalaiyo. Yia: tame Yupalates aloma patoye ulupame ma Giliyad mo dla hetamalaiyo.

Labanta Yokob hamolowedeme alotle dodolomtale

²²Epedeme alila dapahatlope mo-pololepo hallati alotle Labantapo toko ipo natitepo Yokobta ma-tale halla natiyo. ²³Epalati ya:ta koko i natipame ya: asiyadulo elepame alila 7 dulu dla Yokobta tale alotle dodolomtamalaiyo. Epapeleye yia: tame Yokobye Giliyad mo dla kimpohalla halla natiyo. ²⁴⁻²⁵Epalati yia: mape seme mateka:pi medla kimpohutiyeiyo. Epalati utula:la oloma edla Godtapo milamalo malame Laban watle epo atlaiyo, “Wa: Yokob watle koko atlamolowedemeye woloma malapo atlamelepe,” diyo.

²⁶Epalati Labantapo tame Yokob umpame ya: watle epo atlaiyo, “Wa: adipalati na:ye mala-atlepame na: utukakaye hemele opahale sota hohopo tamdiye epapele some hohopo puwa? ²⁷Epedeme wa:tapo na: watle woloma wa:ta alikili a:ma woyama kokoye atlematiye, na: eta wa: mate woloma daya dele pato himpame wua:ye sala sale mate alikili a:ma woyamaiya dlemla. ²⁸Epame wa:ta epo hemele tale koko tle na:tapo na: mamadulo dla epo na: utukaka dapiyamte dla namkale dle yu atlepame pohuhulamana. Epapele koko tle wa:ye batalimale koko pato ma-hauwapo. ²⁹Epapedeme na: dla itiyamale elapo, wa:ye batalipo hamastloweye. Amasiyama wa: a ya: Godtapo wata utula:la milamalo malame na: dla epo atla, ‘Wa: Yokob dla koko atlamolowedeme woloma malapo atlamane,’ de. ³⁰Epedeme na: malama, wa:ta wa: a hala dla tlowedeme sikemte malamale pato himhaluwaye. Amasiyama wa: adipalati na: god dlopi dota mimita:pele mate uhalopo puwa?” diyo.

³¹⁻³²Amasiyama Yokobtapo ya:llu Leisolta biskapa god dlopi dota mimita:peleye hemele uhalopo puale kokoye woloma pomalamalalo Laban watle epo atlaiyo, “Na: puluwedeme wa:ye po-atlana. Adipalati, na:ta malamaleta wa:tapo wa: utukakaye ma ilame elemalala duwa. Epedeme dia: dulu dla oplami haletapo wa: god dlopi dota mimita:pele halopo puale hallepiye, ka:dena oplami etlo polowe dla himiloweye. Epapedeme wa: na: asiyadulo mila:pi tle wa: alisisi totapame natipo halopo tane,” diyo.

³³Epalati Labantapo ya: biskapa dlopi dota mimita:pele godye totamtame Yokobta ellalo dla tuwame totama, epo ma Liyata ellalo dla tuwame totama, epame ma tuwame Liya mate epo Leisol mate yia: gadlalo wola:ta hutiyelalo dla tuwame totama diyo. Amasiyama ya: ponatiyo. Epalati ma mosukulu dla Leisolta ellalo dla totamala tuwaiyo. ³⁴Amasiyama biskapa dlopi dota mimita:pele god eye Leisoltapo duli dulu dla hatipame ka:mol aliya dimsisi di dla himpame di tle polaiyo.

Epapele koko tle Labantapo Leisolta ellalo mo dla tuwame totamalati ponatilalo wekiyo.

³⁵Epame Leisoltapo ya: a Laban watle epo atlaiyo, “A, na:ta ka:mol aliya di tle alikili a:ma potullalo pola koko dla wa: na: dla ase sikemte siyalademiya. Adipalati, na:ye na: toto koko natipo poloma,” diyo. Epapalati Labantapo kimna:ya duluye sikemte totamaiyo, amasiyama ya: ponatiyo.

³⁶Epalati Yokobtapo sikemte siyalademama ya: doko Laban watle epo atlaiyo, “Wa: apa batalimaleye na: dla natima:? Epame wa: na: apa aiyalmaye hauwokokomalati wa:tapo na:ye dodolompuo? ³⁷Adipalati, wa:ta na: alisisi hapuloma dulu dla totapame natili kokoye na: asiyadulo mate epo wa: asiyadulo mate yia: mila:pi tle hatitimane. Epalati edla anta ikadepe koko hata:-e depa natilowepo.

³⁸Epedeme na:tapo sokomoko 20 dulu dla wa: oko patoye ma-hamhaluwapo. Epapele dulu dla wa: aliya halota yimlala usulumtale oloma edla aliya yemala haletapo popowana. Epame na:tapo wa: aliya halo dulu dla aliya haleye poyummdena. ³⁹Epame alila opita moko esemalatapo wa: aliya hale yumulati ma asiyama na:tapo na: aliya tlo wa: watle hamame imduwapo. Epame wa: aliya haletapo haodle hallati na: watle asiyama wa:ta himine demduwapo. ⁴⁰Epammhalemama sali patotapo na: dla yumduwapo, epame utula:la kapumale patotapo pulati woloma pe-elemdena. ⁴¹Epame na:tapo sokomoko 20 dulu dla wa: oko hamhalemama asiyama pa:le oko halalo oplami some haluwapo. Epapele dulu dla sokomoko 7 semeye Liya halowedeme wa: oko hamhaluwapo, epame ma sokomoko 7 semeye Leisol halowedeme wa: oko hamhaluwapo. Epame ma mosukulu sokomoko 6 ipiye wa: aliya halo opiye hohomolowedeme oko pato hamhaluwapo. Amasiyama epapele tlope wa:tapo alila hapuloma dulu dla na: oko asiyamaye meyelope meyelope demhaluwapo, woloma hatlo dla pohamimhalana. ⁴²Amasiyama na: a Aisek mate epo na: mama A:iblaham mate yia: Godtapo na: mate haluwapo. Epapele koko tle wa:tapo na:ye alisisi dimi po-tane dena. Amasiyama Godtapo wa:ta na: dla elle himhalemama koko hamhaluwa mate epo na:ta wa: yilo oko pato hamhaluwa mate natipame wata utula:la wa: dla woyapame wa:ye molo atlalepo,” diyo.

Laban mate Yokob mate yu itiyapo himili

⁴³Epalati Labantapo Yokob watle epo atlaiyo, “Liya mate epo Leisol mateye na: utukakapo, epame yia: yimlalaye nolëpo, epame aliya halo e ma nolëpo. Epapele dulu dla koko hapuloma wa:ta hema natiye, eye ikadepe nolëpo. Amasiyama na: na: utukaka mate epo yia: yimlala mate ma ilame hohomolowedeme yu hale po-atlowa. ⁴⁴Epapedeme ka:dena, dita madipatatapo sadle halowedeme yu itiyapo himimama ewalaye hatlo kolumolowa,” diyo.

⁴⁵Epalati Yokobtapo ewala pato hatlo tatile hapame oloma hitomeleme pameliyo. ⁴⁶Epame ya: asiyadulo watle epo atlaiyo, “Ewala opi halopame yimkata mateka:pi dla alupo kolupo pameliya,” diyo. Epalati yia:tapo ewala halopame yimkata alupo kolupo pamelepame ma yimkata Laban mate ewala kolumale mateka:pi dla popa:mama daya deiyo. ⁴⁷⁻⁴⁸Epame Labantapo Yokob watle epo atlaiyo, “Ewala kolumale itapo wa: mate na: mate sadle halowedeme yu itiyapo himi iye nati-imama apelepe,” diyo. Epapele koko tle Labantapo ewala kolumale e ya: hiye semama Yegal Sahaduta” diyo. Amasiyama Yokobta ma ewala kolumale hatlo metlo semama Galed diyo.

⁴⁹Epame Labanta ma epo atlaiyo, “Dita madipatata duka gladepame me-ya: mo dla ta ta dlepiye, GODtapo dia:ye di tle omhallepe,” diyo. Epapeleye ewala kolumale hatlo meye ma opata semama Misa^w diyo. ⁵⁰Epame Labantapo ma epo atlaiyo, “Wa:ta adipammama na: utukaka dla wotiyalle hamipame ma a:ya hale halepiye, wa: malamelepe, Godta dia:ye me-omhalapo. ⁵¹⁻⁵²Epedeme ewala pato oloma hitomeleme pabelle i mate epo ewala hatlo kolumale i matetapo wa: mate epo na: mate sadle halowedeme yu itiyapo himiliye malamama apelepe. Epedeme na:ta wa: watle wotiyalle hamilowedeme ewala kolumale eye pohotlatlowa, epame wa: mape na: watle wotiyalle hamilowedeme ewala kolumale eye pohotlapuluwa. ⁵³Epapedeme wa: mama A:iblaham mate epo na: mama Nahol mate yia: Godtapo dia: dulu dla koko glادلallo hallepe,” diyo. Epalati Yokobtapo ya: a Aisek ya: God hi tle yu itiyapo himili iye dolumhallowepo depame solotamale himiyo.

⁵⁴Epame Yokobtapo tamali di dla God hi di dla ta:demama aliya halo yumpame God watle hamiyo. Epo ya: asiyadulo watle daya dla puaiya diyo. Epapeleye yia: daya depame tamali di medla hutiyeyiyo.

⁵⁵Epame utulalati ikadepe Labantapo ya: utukaka dapiyamte mate epo ya: mamadulo mate dla namkale dle yu atlepame yia:ye huhulapo gudepo ma ya: mo dla ilame taiyo.

Yokobta Iso watle namkale dle alisisi hapilowedeme dinapele

32 ¹Yokobta ya: doko mate esemhalepo depo ma-tlati God ya: banakaka sota tulume ya:ye umaiyo. ²Epalati Yokobtapo yia: natipame epo atlaiyo, “Pona:malamana, iye Godta hedepo yallalo mo sepena,” diyo. Epammama ya:tapo mo e ya: hiye semama Mahanaim^x diyo.

³⁻⁵Yokobtapo ya: yu hamtlalo so taiya demama yia: watle epo atlaiyo, “Wua: tame na: bapa Iso watle yu ipo atlaiye, ‘Na:ye Yokobpo, ya: yu dla

^v **31:47-48** Hi dapiyamte yia: dulu kokoye ewala kolumale itapo dia:ye imelepe demama apopo. ^w **31:49** Misa hi ya: dulu kokoye omhalema demama apopo. ^x **32:2** Mahanaim hi ya: dulu kokoye hedepo yallalo kimna:ya dapiyamte demama apopo.

salladepo sela:lalo oplami. Na:tapo Laban mate halepo gudepame ma wata ya: hala dla ilame pumhalema,' diye. Epame ya: dla ma ipo atellepe, 'Na:ye na: bulumkiyawa aliya mate epo donki aliya mate epo sipi aliya mate epame na: oko so mate puma,' diye. Epame matle ya: watle epo atlaiye, 'Na: yu iye ya: dla hamima, ya:tapo na:ta pua kokoye momolo malapame na:ye sadle mate selepo depame,' diye," diyo. Epapeleye ya:tapo ya: opa watle yu ipo atlepame ya: bapa Iso hala dla taiya diyo. Epalati yia:tapo tame ya: bapa Isoye Seil^y mo dla hallati natipame yu eye atlamaiyo.

⁶Epame yu hamtlalo sotapo ma ilame puame Yokob watle epo atlaiyo, "Wa: bapa Isoye 400 opa eleme hema pumhalapo," diyo.

⁷Epalati Yokobtapo yu i dalepame sikemte wota:iyo. Epammama ya:tapo ya: opa mate epo ya: aliya halo mate alumale dapiyamte dla hukulupo ipila:iyo. ⁸Adipalati, ya: ipo malamaiyo, "Isotapo alumale hale dla puame hustamhallepiye, asiyama alumale hale dla ha:ha:lalo so tlo potlopo depo," malamaiyo.

⁹Epammama Yokobtapo inoma sumama epo atlaiyo, "GOD, wa:ye na: a Aisek ya: Godpo epame na: mama A:iblaham ya: Godpo. Wa:tapo na: watle atlemama, 'wa: mo dla epo wa: asiyadulo dla ma ilame tane,' duwapo. Epame wa:tapo na: mate halemama na:ye gadle himhalli duwapo. ¹⁰Epedeme na:tapo naskamu na:ye koko pa:le depo haluwa tlope wa:tapo na: dla ka:ka:dle kokoye ma-halomhalemduwapo. Epame na:tapo mo-powataliya Yoden aloma ulume Laban hala dla tamama isikimi na: dali ku tlo hame tauwapo. Amasiyama wata oloma hema na: aliya mate epo na: opa mateta sikemte pasatamha:ha:po. ¹¹Epedeme God, na:ye na: bapa Iso do dulu tle seme alikili a:ma woyamane. Adipalati, ya:tapo na: mate na: wola: mate epo na: yimlala mate potimalala depame. ¹²Amasiyama wa:tapo na: dla yu itiyapo himmama, 'wa: mamadulotapo pasatamama asila some sesa:lowe pa:le hallepe,' duwapo. Epame wa: ma na: watle atlemama 'na:tapo wa: mate halemama wa: gadlalo hallowepo' duwapo."^z

¹³⁻¹⁴Epapeleye Yokobtapo medla elepo polomama Iso watle namkale dle alisisi hamiloweye dinapomama ya: gaut aliya dulu dla 200 molalatalo mate epo 20 patetalo mate hohopo alikili dla ipila:iyo. Epame matle sipi aliya dulu dla 200 molalatalo mate epo 20 patetalo mate hohopo alikili dla ipila:iyo. ¹⁵Epame matle ka:mol aliya dulu dla 30 molalatalo mate epo yia: yimlala mate hohopo alikili dla ipila:iyo. Epame ma bulumkiyawa aliya dulu dla 40 molalatalo mate epo 10 patetalo mate hohopo alikili dla ipila:iyo. Epame ma donki aliya dulu dla 20 molalatalo mate epo 10 patetalo mate hohopo alikili dla ipila:iyo. ¹⁶Epammtepo

^y 32:3 Seil mo i ya: hi haleye Edom mopo.   ^z 32:12 Yen 22:17

gudepame Yokobtapo ya: oko so watle aliya halo alumale meyelope meyelope dle iwoloye omhala omhala demtaiya demama yia: watle epo atlaiyo, “Wua: tatle itapu dla tamalemama alumale hale tatle itapu tle tlati ma alumale haleta medla telepe, epalati ma alumale haleta medla ta demha:ha:iya,” diyo.

¹⁷⁻¹⁸ Epapeleye Yokobtapo ya: oko so itapu aliya elemtlalo so watle epo atlaiyo, “Wua: aliya iwolo elemtlali Isota wua: natipo wua: watle atlemama ‘wua: hadima tama:?’ depame ma wua: watle atlemama, ‘iye ana aliyata:?’ depame ma wua: watle atlemama, ‘wua: dokopala oplami anata:?’ dlatiye, ma wua:ta ya: watle ipo atlaiye, ‘Aliya iye wa: yu dla salladepo sela:lalo oplami Yokob tete, ya:tapo wa: watle isikimi namkale dle tle hapilowedeme puma,’ diye,” diyo.

¹⁹ Yokobtapo yu hatlo me-iye aliya alumale meyelope meyelope dle elemtlalo so watle atlamaiyo. ²⁰ Epame yia: watle ma epo atlaiyo, “Wua: tame Iso watle atlemama na:ye ala alotle puma dle yu atloweye welimiyo,” diyo. Adipalati, ya: malamaiyo, “Pona:malamana, na:tapo namkale dle alisisi eye Iso watle momolo hapilipiye, eta ya:tapo na: batalimale dla siyaladepo halaye wellipe,” diyo. ²¹ Ya: epo malapame namkale dle alisisi tatle Iso watle ma-hapila taiya depame ya: tlo aseka medla hedepame alila hatlo medla yaliyo.

Yokobtapo God mate madipata poposila:lepo dudupulli

²²⁻²³ Amasiyama utula:la dukuslopi oloma edla Yokobtapo ya: wola: mate epame ya: akimlala 11 mate epo ya: alisisi hapuloma mate yia: tatle Yabok aloma ulumyame pomeliyo. ²⁴ Amasiyama ya: tlo meyelope ala aloma seme medla me-polaiyo. Epalati oplami haleta utula:la puame ya:ye hamame poposila:lepo ya: mate madipata dudupulalimsiyamaiyo. Yia:ta madipatatapo mepo poposila:lepo dudupulalimsiyamama me-ala:himiyo. ^a ²⁵ Epapele dulu dla oplami hale etapo ya:ta potla:mtlalo wekelati asiyama Yokob tlo akolo dla heyumama akolo holataiyo. ²⁶ Epame Yokob watle epo atlaiyo, “Ma-ala:himima. Epapedeme na: mo-tlowama,” diyo.

Amasiyama Yokobtapo asiyama ya: watle epo atlaiyo, “Na: yilo inoma sumane. Epalati asiyama na:ta wa:ye ma-tane dlowepo,” diyo.

²⁷ Epalati asiyama oplami eta Yokob watle epo atlaiyo, “Wa: hi anata:?” diyo. Epapalati asiyama Yokobta epo atlaiyo, “Na: hiye Yokobpo,” diyo.

²⁸ Epalati asiyama oplamita epo atlaiyo, “Wata oloma itle kotiyapo tamama wa: hiye matle po-Yokob demha:ha:lowa. Amasiyama wa: hiye matle Isael^b demha:ha:lepe. Adipalati, wa:tapo God mate epo opa mate natalimale dulu dla wa:tapo ma-tla:mtalepo,” diyo. ^c

^a 32:24-26 Hos 12:3-4   ^b 32:28 Isael hi ya: dulu kokoye God mate poposila:lepo dudupulli demama apopo.   ^c 32:28 Yen 35:10

²⁹Epalati Yokobtapo oplami e watle epo atlaiyo, “Wa: hiye anata:?” diyo. Epalati asiyama oplami eta epo atlaiyo, “Wa: adipalati na: hiye dallowe solotama:?” depame Yokobye inoma sumale mate gadepame ma-taiyo.^d

³⁰Epalati Yokobtapo mo hi eye semama Peniyel^e depame epo atlaiyo, “Na:ye God mila:pi ikadepeye natilipo, epapele tlope na: pasakalota pohaodena,” diyo.

³¹Epapele dulu dla salita matlati Yokobtapo akolo holatale mepele mo e saliyome woloma sukomtama halaiyo. ³²Epapedeme wata oloma hema Isalael sotapo aliya mo demama akolo oloma dla mo ha:ha:lalo podlomasemde. Ame adipalati, Godtapo Yokobye akolo oloma dla heyumama akolo holatauwapo.

Yokob mate epo Iso mate mamisika: namkale dle

33 ¹⁻²Yokobtapo Peniyel mo saliyome tamhalemama natilati Isotapo ya: 400 opa mate ala pateka:mu tle pumhalla natiyo. Epalati Yokobtapo Isota pula natipame ya: yimlalaye alumale meyelo pe meyelope dle dla hatitimama ya: oko so wola: dapiyamte yia: yimlala mateye wua: tatle itapu dla taiya diyo. Epalati Liya mate epo ya: akimlala mate medla tamalaiya diyo. Epalati Leisoltapo mosukulu ya: maseyemala mate alotle tamalaiya diyo. ³Epame Yokob tlo ya: tatle itapu tle tame ya: bapa Iso ala pateka:mu tiyama tle me-pumhallati ya: umula tamama 7 oloma dla heodepo alumata akukulume pola demtaiyo.

⁴Amasiyama Isota kukulumpuame ya:ye hampo poposila:pame hulumama sikemte amaiyo. Epalati Yokob mape sikemte amaiyo.

⁵Epame Isotapo wola: mate epo yia: yimlala mate pumha:ha:lali tlapame Yokob watle epo atlaiyo, “Wola: iwolo mate epo yimlala iwolo mate anawolota:?” diyo.

Epalati Yokobtapo asiyama ya: watle epo atlaiyo, “Yia:ye Godtapo na: watle halopiwa wola: mate epo yimlala matepo,” diyo.

⁶Epalati ya: oko so wola: dapiyamteta yia: yimlala mate puame Iso hete sitali isili dla heoheodiyo. ⁷Epame ma medla Liyatapo ya: yimlala mate puame Iso hete sitali isili dla heoheodiyo. Epame Leisoltapo mosukulu alotle ya: maseyemala Yosep mate puame Iso hete sitali isili dla heoheodiyo.

⁸Epalati Isotapo asiyama me-halemama Yokob watle epo atlaiyo, “Na:ta duka dla pumama tetla:mpuale aliya haloye adipapoloweta:?” diyo.

Epapalati asiyama Yokobta ya: watle epo atlaiyo, “Na:tapo wa: dla siyele hamimama namkale dle alisisi eye wa: dla halopilipo,” diyo.

⁹Amasiyama Isotapo epo atlaiyo, “Ei yemala, na: dla aliya halo sikemte pasatana, epedeme mowolo me-eleman,” diyo.

^d 32:29 Koko 13:17-18   ^e 32:30 Peniyel hi ya: dulu kokoye God ya: mila:pi demama apopo.

¹⁰Epalati ma asiyama Yokobtapo epo atlaiyo, “Hao, bapa, wa:ta na: natipame namkale dle kokoye nati-imama na:ta namkale dle alisisi halopi-iyē me-halomane. Adipalati, wa:ta na: natipo sikemte siyelati na:tapo wa: mila:pi natimama semte God mila:pi natimapo de,” diyo. ¹¹“Epedeme Godtapo na: mate halemama alisisi hapulomaye na: watle ma-ala:po hapiwapo. Epapedeme na:ta namkale dle alisisi wa: watle halopiye me-halomane,” diyo. Epele dulu dla Yokobtapo sikemte me-ha:ha:mhallati Isotapo namkale dle alisisi eye me-halomaiyo.

¹²Epammama Isotapo Yokob watle epo atlaiyo, “Di yimkata mo-tlowa,” diyo.

¹³Amasiyama Yokobtapo Iso watle epo atlaiyo, “Di yipta yimkata wa: mate potlowa. Adipalati, na: yimlala opiye ala pta yimka:sikili, mo pateka:mu epapeleye hapele tlowe po-ala:na. Epame aliya halo mape yimlala ala yimka:sikili deme meme me-ilimtamalapo. Epapele dulu dla ditapo ma-hapele sikemte ullumtamellepiye, aliya halo yimlala ala usulliye pallipe. ¹⁴Epapedeme wa: tatle itapu me-tane. Di epalati woloma alotle wa: dolumtame wa:ta hallalo Seil mo dla tame woyamolowepo,” diyo.

¹⁵Epalati asiyama Isota epo atlaiyo, “Na:tapo na: opa opiye wa: mate medla pomollowepo, yia:tapo wa: gadlepo depame,” diyo.

Amasiyama Yokobtapo asiyama epo atlaiyo, “Na: natima, wa:ta na: mate mo-sadepo hala kokoye. Epedeme na: sikemte siyema. Epapele dulu dla wa: na: ase sikemte malamiya, aseka wa: mo dla ma ilame tane,” diyo.

¹⁶Epalati Isotapo ma ilame ya: mo Seil dla taiyo. ¹⁷Amasiyama Yokobtapo ya: wola: mate epo ya: yimlala mate mo edla potamallalo ma Sukot mo dla tamalaiyo. Yia: edla tame woyapame ya: wola: mate epo ya: yimlala mateta ha:ha:lowe aya haiyo. Epame ya: aliya halota ha:ha:lowe kimna:ya ma halomaiyo. Epapele koko tle mo hiye Sukot^f demdiyo.

¹⁸Epapele alotle Yokobtapo Sukot mo e saliyoume tame Keinan mo dla tame woyamaiyo. Epame Sekem mo alikili tle kimpo halaiyo. ¹⁹Epapele dulu dla mo ya:ta kimili ta:la eye Sekem ya: a Hamol ya: ta:lajo. Epapeleye Yokobtapo 100 elo mani mate Hamol ya: akimlala tle ta:la eye haiyo.^g ²⁰Epame mo edla Yokobtapo God dla alinepi poyupo ha:lalo tile haiyo. Epo tile e ya: hiye semama El Elohe Isael^h diyo.

Daina uhale koko

34 ¹Alila haletapo Liya yoti Dainata ipilatalo yimkadulo Sekem mo dulu edla ha:ha:lalo soye natila taiyo. ²Amasiyama ya: edla tlati mo dulu edla dokopala hallalo Hibai elele halē oplami Hamol yami

^f 33:17 Sukot hi ya: dulu kokoye kimna:ya demama apopo.   ^g 33:19 Yos 24:32; Yon 4:5

^h 33:20 El Elohe Isael hi ya: dulu kokoye Isael so yia: Godpo demama apopo.

Sekemtapo ya: natipame ya:ye uhaiyo. ³Epame Sekemtapo Dainaye sikemte siyalahamama ya:ta Daina dla sikemte solotamale pato ela kokoye ya: watle atlamaiyo. ⁴Epammama ya:tapo ya: a watle epo atlaiyo, “A, wa: na:ta a:ya i halowe api dinapene,” diyo.

⁵Epapeleye Yokobtapo Sekemta yoti uhale kokoye dalepame koko hale pohalalo, aseka ya: akimlala aliya halo omha:ha:la tale soye ompolaiyo. ⁶Epapele dulu dla Sekem ya: a Hamoltapo yamita Daina halowe kokoye Yokob mate esemolowedeme mo-puaiyo. ⁷Oloma medla Yokob ya: akimlala mape aliya omha:ha:le tle mo-puame woyamaiyo. Epame yia: puame Sekemta koko halë dalepame yiyelepame sikemte siyalasiyaladiyo. Epammama yia:tapo epo atlamyaiyo, “Sekemtapo Isalael so dla batalimale koko halëpa?” demyaiyo.

⁸Epalati Sekem ya: a Hamoltapo Yokob mate epo ya: akimlala mate dla epo atlaiyo, “Na: maseyemala Sekemtapo Daina dla sikemte solotamale pato elema. Epapedeme ya:ta halepo depame ya: watle me-hamiya,” diyo. ⁹“Epedeme ka:dena, ditapo dia: dulu dla di utukakaye asiyama ha asiyama ha dlowe ka:pi,” diyo. ¹⁰“Epapelepiye, eta wua:tapo ma dia: mate yimkata ha:ha:lepe. Epame di ta:la opiye wua:tapo asiyama mate halopame medla me-ha:ha:lepe,” diyo.

¹¹⁻¹²Epalati Sekemtapo Yokob mate epo ya: akimlala mate dla epo atlaiyo, “Wua:tapo Dainaye na: watle hamilipiye, asiyama adipapele koko pato wua:ta halowa dlepiye, na:tapo koko eye wua: watle hapo hamilowepo,” diyo.

¹³Amasiyama Sekemta Dainaye mo-uhale koko tle Yokob ya: akimlalata Sekem mate epo ya: a Hamol mate dla mala-atlemama epo atlamyaiyo, ¹⁴“Di posolotamasema, diyotimalaye kapala pokestlalo wekele oplami dla hamiloweye. Adipalati, koko itapo dia: dla wota:le koko hampulupe,” demyaiyo. ¹⁵“Epapedeme wa:tapo wa: opa mate dita kapala kotipo ha:ha:ye wua: ma epo ha:ha:lepiye, di eta diyotimalaye wa: watle hamilowepo. ¹⁶Epapelepiye, eta ditapo dia: dulu dla wola:ye asiyama ha epo asiyama ha demha:ha:mama mo medla yimkata opa hatlope depo ha:ha:lowepo. ¹⁷Amasiyama wua:tapo kapala pokotimalalo wekelepiye, di eta diyotimalaye wa: watle pohamilalo me-sume mo i saliyome tlowepo,” demyaiyo.

¹⁸⁻¹⁹Epalati Hamol mate epo yami Sekem mate yu i dalepame solotamale himpame Sekemtapo ma-hapele kapala kestla taiyo. Adipalati, ya: Daina halowe dla sikemte solotamale pato elaiyo. Epapele dulu dla Sekem iye ya: asiyadulotapo ya:ye di dla hamhetamdiyo. ²⁰Epapedeme Sekemtapo ya: a Hamol mate mo dulu dla tame opata alupo esemalalo mo dla opa hapuloma sisilapame yia: watle epo atlaiyo, ²¹“Yokob woloye dia: mate namkale depo ha:ha:lowe sikemte solotama. Epapedeme di ka:dena, yia:ye elempuame yimkata ha:ha:mama dia: dulu dla di

utukakaye asiyama haloma epo asiyama haloma demha:ha:loweye.

Epame yia:tapo di ta:la ipiye asiyama mate halowe ma me-ka:pi.

²²Amasiyama dulu edla di koko hatlo itlo halowepo, di yia: mate hatlope depo ha:ha:lowedeme yia:ta kapala kotipo ha:ha:ye, epammama di mape di opaye kapala kotimolowepo. ²³Epedeme dita epapelepiye, eta yia: aliya halo mate epo yia: alisisi hapuloma mate diyole dlepe. Epapedeme ka:dena, dita hapulomatapo kapala kotimoloweye,” diyo.

²⁴Epalati Sekem so hapulomata yu i dalepo ka:dena demama yia:ta hapulomatapo kapala mo-kotimaiyo.

²⁵⁻²⁶Epame alila dapahatlope pololepo alotle opaye ala kapala kotipo hekaka alomale mate me-hutiyemyaiyo. Epalati Yokob ya: akimlala dapiyamte Simiyon mate epo Libai mateta yia: aipa:ya halopame Sekem soye ala pomalamalalo me-popa:myelati mo dulu dla tuwame opa hapulomaye potimtamaiyo. Yia: opa potimtalemama Hamol mate epo Sekem mate ma potimaiyo. Epame yia: Sekem aya dla hetame yotimala Dainaye seme ma yia: aya dla tamalaiyo. ²⁷⁻²⁸Epalati Yokob ya: akimlala opitapo Sekemta yia: yotimala Daina dla koko halë tle asiyama tame mo edla alisisi hapulomaye uhalomama sipi aliya hapuloma mate epo gaut aliya mate epame donki aliya mate epame alisisi hapuloma mate halopame alikili a:ma woyamaiyo. ²⁹Epame wola: mate epo yimlala mate mape hohopame alikili a:ma woyamaiyo.

³⁰Amasiyama Yokobtapo koko i dalepame Simiyon mate epo Libai mate dla epo atlaiyo, “Wua: adipalati koko ipapele hao? Watapo mo hema ha:ha:lalo Keinan so mate epo Pelisi so matetapo dia: dla sikemte elle pato himilipe. Epedeme wua: natiya, dia:ye opa pase pato, epapedeme yia:tapo dia: mate opahale dlepiye, yia:ta di poyulupe,” diyo.

³¹Amasiyama ya: akimlalata asiyama yia: a watle epo atlaiyo, “Ka:deta:, yia:tapo diyotimalaye isikimi duka dla sela:lalo a:ya some semtame uhaloweye?” diyo.

Yokobtapo ma ilame Betel mo dla tale

35 ¹Godtapo ma Yokob watle epo atlaiyo, “Wa: mo i saliyoume ma Betel mo dla halla tane. Adipalati, mo edla wa:tapo ka:yapa wa: bapa tle teletlati wa: dla woyamuwa God eye na:po. Epedeme wa: edla tame God dla alinepi poyupo ha:lalo tile hane,” diyo.ⁱ

²Epalati Yokobtapo ya: wola: mate epo ya: akimlala mate epame opa opi ya: mate ha:ha:lalo so mate dla epo atlaiyo, “Wua: dulu dla biskapa dlopi dota mimita:pele god hutiyeye alikili a:ma pololepame yú huhutapame tluka amko didiyepo ha:ha:iya, God mila:pi tle woloma ha:ha:lowedeme. ³Adipalati, di mo iye melepame ma Betel mo dla telepe. Mo edla na:tapo God dla alinepi

ⁱ 35:1 Yen 28:11-17

poyupo ha:lalo tile hapame ya: hi di dla ta:dlowepo. Adipalati, God eta na:ta upiyele dulu dla sela:lati ya:tapo gadle pato himhaluwapo,” diyo.

⁴Eपालati opatapo yia: dulu dla dlopi dota mimita:pele biskapa god mate epo sutulu mate uptipame Yokob watle halopiyo. Eपालati ya:tapo alisisi eye halopame Sekem mo mateka:pi dla dali pato hallalo hala sitali isili dla muwalepo hatiyo. ⁵Epame Yokob mate epo ya: wola: mate epo ya: yimlala mate epame opa opi yia: mate tale so mate ma-tamalaiyo. Amasiyama Godta mo yimlala mateka:pi dla popa:myale so dla wowota:le hamilati yia:tapo Yokob wolota ma-tlati yia: mate opahale dlowedeme yia: alotle podolumtamallalo wekiyo.

⁶Epapeleye alila haletapo Yokob woloye ma-tame Betel mo dla woyamaiyo. Amasiyama mo Betel i ya: hi haleye semama Lus demdepo. ⁷Epedeme mo edla Yokobtapo God dla alinepi poyupo ha:lalo tile hapame tile e ya: hiye El Betel diyo. Adipalati, ya:tapo Iso tle teletame mo edla ellati Godtapo ya: dla woyamuwapo.

⁸Epapeleye yia: edla ha:ha:lati Yokob ya: wai Lebeka gadlalo a:ya Debolaye mo-powaiyo. Eपालati ya: motoye Betel mo dla dali sitali isili dla hamatiyo. Epame dali e ya: hiye dupa kolomama a:lle dali diyo.

⁹Epapedeme Yokobtapo Betel mo dla hallati Godta matle ya: dla puame woyapame epo atlaiyo, ¹⁰“Wa: hiye matle po-Yokob demha:ha:lowa. Amasiyama wa: hiye matle Isalael demha:ha:lepe.” ¹¹Na:ye itiyamale Godpo. Epame na:tapo wa: mamaduloye ma-a:ma sikemte pasatepo mellowepo. Epame wa: mamadulo opitapo dokopala hi halopo ha:ha:mtelepe.^k ¹²Epapedeme na:tapo A:iblaham mate epo Aisek mate dla hamiwa ta:laye matle wa: mate epo wa: mamadulo mate dla hamilowepo,” diyo.

¹³⁻¹⁴Epapele dulu dla Godta ya: mate yukamhalepo gudepo me-hetlati Yokobtapo ewala pato pamelepame God hi di dla ta:dlowedeme wain yú mate epo dakopala mate ewala di dla simaiyo.^l ¹⁵Epapedeme Yokobtapo mo e semama Betel diyo.

Leisolta mopapo hatostamama powale

¹⁶Epapeleye Yokob wolotapo Betel moye memeleme ma Eपालat mo dla tamalaiyo. Yia: ala duka dla me-tamalemama Leisoltapo owayemala hatostlowedeme wotiyalle natiyo. ¹⁷Epele dulu dla ya: wotiyalle menatimelemama owayemala hatostaiyo. Eपालati ya: gadlalo a:yatapo ya: watle epo atlaiyo, “Ase sikemte wota:miya! Wa: ma maseyemala hale hamapo,” diyo. ¹⁸Amasiyama Leisoltapo dupa mosukulu ketame tulluwedeme yukamama maseyemala hiye Benoni^m diyo. Ya: epo

^j 35:10 Yen 32:28   ^k 35:11-12 Yen 17:4-8   ^l 35:13-15 Yen 28:18-19   ^m 35:18 Benoni hi ya: dulu kokoye na:ta wotiyalle halë maseyemala demama apopo.

atlepame mo-powaiyo. Amasiyama Yokobtapo maseyemala e ya: hiye ma Benyaminⁿ diyo.

¹⁹Epedeme yia: Epalat mo dla tamalemama Leisolta polati duka medla polomeliyo. Epapeleye wata oloma hema Epalat moye semama Betliyem demdepo. ²⁰Epalati Yokobtapo Leisolta powale wabasi malanatilowedeme ewala patota wabasi di tle pameliyo. Epapedeme ewala eye wata oloma hema ala me-polapo.

²¹Epame Yokobtapo ma mo e meleme ma Migidal Edel mo tla:mtame halemama kintimsela:iyo. ²²Epapele dulu dla Yokobta mo edla me-hallati me-ya: maseyemala Lubentapo ya: wai hale Bilhaye uhaiyo. Epapeleye ya: a Yokobtapo koko iye alotle me-daliyo.^o

Yokob ya: akimlala

²³Epedeme iye Yokob ya: akimlala 12 ipo. Epeleye ya:llu hale Liyatapo akimlala 6 hatitimaiyo, yia: hiye Luben, epo Simiyon, epo Libai, epo Yuda, epo Isakal, epame Sebulun.

²⁴Epame ma ya:llu hale Leisoltapo akimlala dapiyamte hatitimaiyo, yia: hiye Yosep mate epo Benyamin mate.

²⁵Epame ya:llu Leisol ya: oko a:ya Bilhatapo akimlala dapiyamte hatitimaiyo, yia: hiye Dan mate epo Naptali mate.

²⁶Epame ya:llu hale Liya ya: oko a:ya Silpatapo akimlala dapiyamte hatitimaiyo, yia: hiye Gad mate epo Asel mate. Epedeme yimlala hapuloma iwoloye Yokobtapo Padan Alam mo dla halemama hatitimaiyo.

²⁷Epapeleye Yokobtapo ya: a Aisek Heblon mo dla hallati natila taiyo. Heblon mo hi haleye Mamele epame Kiliyat Alba. Epedeme mo iye A:iblahamta ka:yapa halale mopo.^p ²⁸⁻²⁹Epapedeme Aisektapo mo edla halemama 180 sokomoko umpame powaiyo. Epalati ya: akimlala dapiyamte Iso mate epo Yokob mateta yia: a motoye polomeliyo.

Iso ya: mamadulo

36 ¹Aisek yami Iso ya: hi haleye Edom demdepo. Epame ya: mape ya: mamaduloye sikemte pasatana.

²Epedeme Isotapo Keinan wola: dapiyamte halomaiyo. A:ya hale hiye Ada, Hitai elele halë oplami Elon yotiyo. Epame a:ya hale hiye Oholibama, Hibai elele halë oplami Sibeon yami Ana yotiyo.^q ³Epame ya: matle ya: nana, Ismael yoti Basemat haiyo. Basemat eye Nebayot ya:layo.^r

⁴Epapeleye Iso ya:llu Adatapo maseyemala hatlo himiyo, ya: hiye Elipas. Epame Iso ya:llu hale Basemattapo maseyemala hatlo himiyo, ya: hiye Luwel. ⁵Epame Iso ya:llu hale Oholibamatapo akimlala dapahatlope

ⁿ 35:18 Benyamin hi ya: dulu kokoye na: dowala do maseyemala demama apopo.

^o 35:22 Yen 49:4   ^p 35:27 Yen 13:18   ^q 36:2 Yen 26:34   ^r 36:3 Yen 28:9

hatitimaiyo, yia: hiye Yus, epo Yalam, epo Kola. Epedeme Isotapo Keinan mo dla halemama akimlala iwoloye hatitimaiyo.

⁶⁻⁸Epedeme Iso mate epo Yokob mate yia:ta madipatata Keinan mo dla ha:ha:le dulu dla yia: aliya halota sikemte pasatamama mo ha:ha:lowe kustimalati ya: bapa Isotapo ya: wola: mate epo ya: yimlala mate epame ya: aliya halo mate epo ya: alisisi hapuloma mate ma mo hale Seil mo dla ha:ha:lala taiyo.

⁹Isoye Edom elele halë so yia: mama patopo. Epedeme ya: mamadulo Seil mo dla ha:ha:lalo so yia: hiye ipo.

¹⁰⁻¹³Iso ya:llu hale Adatapo maseyemala hatlo himiyo, ya: hiye Elipas. Epalati Elipas ya: akimlala hiye Teman, epo Omal, epo Sepo, epo Gatam, epo Kenas. Epame Iso yami Elipasta ma a:ya hale Timna hapame maseyemala hatlo himiyo, ya: hiye Amalek.

Iso ya:llu hale Basemattapo maseyemala hatlo himiyo, ya: hiye Luwel. Epame Luwel ya: akimlala hiye Nahat, epo Yela, epo Sama, epo Misa.

¹⁴Epame ma Iso ya:llu hale Sibeon yami Ana yoti Oholibamata akimlala dapahatlope hatitimaiyo, yia: hiye Yus, epo Yalam, epame Kola.

¹⁵⁻¹⁶Epapele dulu dla Iso ya:llu Adata himili maseyemala Elipas tle elele meyelope meyelope dle iwolota ha:ha:iyo, Teman so, epo Omal so, epo Sepo so, epo Kenas so, epo Kola so, epo Gatam so, epo Amalek so. Epedeme elele meyelope meyelope dle iwoloye Edom mo dla ha:ha:iyo.

¹⁷Epame ma Iso ya:llu hale Basematta himili maseyemala Luwel tle elele meyelope meyelope dle iwolota ha:ha:iyo, Nahat so, epo Yela so, epo Sama so, epo Misa so. Epedeme elele meyelope meyelope dle iwolo mape Edom mo hatlo medla me-ha:ha:iyo.

¹⁸Epame ma Iso ya:llu hale Ana yoti Oholibama tle elele meyelope meyelope dle iwolota ha:ha:iyo. Yus so, epo Yalam so, epo Kola so.

¹⁹Epedeme elele meyelope meyelope dle hapuloma hema hutiyemtuluye, hatlo Iso tle kotiyamale elelepo. Iso ya: hi haleye Edom.

Seil ya: elele halë so

²⁰⁻²¹Iso ala Edom mo dla pohallalo hallati Holi elele halë oplami hale Seil tate mo edla halaiyo. Epedeme elele meyelope meyelope dleta oplami Seil etle kotiyamaleye iwolopo. Lotan so, epo Sobal so, epo Sibeon so, epo Ana so, epo Dison so, epo Esel so, epo Disan so. Epedeme elele meyelope meyelope dle iwolo mape Edom mo hatlo medla me-ha:ha:iyo.

²²Epapeleye Lotan ya: akimlalaye Holi mate epo Homan matepo. Epalati Lotan ya: nanaye Timnapo.

²³Epalati Sobal ya: akimlala hiye Alban, epo Manahat, epo Ebal, epo Sepo, epo Onam.

²⁴Epame ma Sibeon ya: akimlala hiye Aiya mate epo Ana matepo. Epapeleye Ana itapo ya: a donki aliya halo omhalemama dalupa pa:le mo dla yú matale natiyo.

²⁵Epapele dulu dla Ana ya: yimlala hiye Dison mate epo Oholibama matepo.

²⁶Epalati Dison ya: akimlala hiye Hemdan, epo Esban, epo Itlan, epo Kelan.

²⁷Epalati ma Esel ya: akimlala hiye Bilhan, epo Saban, epo Akan.

²⁸Epalati ma Disan ya: akimlala hiye Us mate epo Alan matepo.

²⁹⁻³⁰Epapedeme Holi elele halomale soye iwolopo, Lotan so, epo Sobal so, epo Sibeon so, epo Ana so, epo Dison so, epo Esel so, epo Disan so. Epapedeme elele meyelo meyelo dle iwoloye Seil mo dla ha:ha:iyo.

Edom mo dokopala so

³¹Epapele dulu dla Isael mo omhallalo dokopala ala pohallalo hallati dokopala so opi iwolo tatile Edom moye dokopala depo ha:ha:iyo.

³²Dokopala oplami haleye Beol yami Bela. Ya:ye Dinaba mo dla hallalo oplamipo.

³³Epame Belata mo-polati Yela yami Yobabta halaiyo. Ya:ye Bosla mo dla hallalo oplamipo.

³⁴Epame Yobabta mo-polati matle Husamta halaiyo. Ya:ye Teman mo dla hallalo oplamipo.

³⁵Epame Husamta mo-polati ma Bedad yami Hadadta halaiyo. Ya:ye Abit mo dla hallalo oplamipo. Ya:ta halemama Moab mo dla tame Midiya so mate opahale demama ya: opatapo tla:mtaiyo.

³⁶Epame Hadadta mo-polati ma Samlata halaiyo. Ya:ye Masleka mo dla hallalo oplamipo.

³⁷Epame ma Samlata mo-polati ma Saula halaiyo. Ya:ye Yupalates aloma pili dla Lehobot mo dla hallalo oplamipo.

³⁸Epo Saula mo-polati ma Akbol yami Bal Hananta halaiyo.

³⁹Epame Bal Hananta mo-polati ma Hadadta halaiyo. Ya:ye Pau mo pato dla hallalo oplamipo. Epedeme Hadad ya:lluye Matled yoti Mehetabelo, ya:ye Mesahab ya: awapo.

⁴⁰⁻⁴³Epapedeme Iso elele halomale soye iwolopo. Timna so, epo Alba so, epo Yetet so, epo Oholibama so, epo Ela so, epo Pinon so, epo Kenas so, epo Teman so, epo Mibsal so, epo Magdiel so, epo Ilam so. Epedeme elele meyelo meyelo dle iwolotapo Edom mo pato dulu dla miyelo mepo mo kestapo ha:ha: demtaiyo.

Milamalo natilalo oplami Yosep

37 ¹Yokobtapo ya: ata halale mo Keinan dla me-halaiyo. ²Epapeleye Yokob yami Yoseptapo 17 sokomoko halemama ya: bapadulo Bilha ya: akimlala mate epo Silpa ya: akimlala mate yimkata ya: a aliya halo omha:ha:mdiyo. Epele dulu dla Yoseptapo ya: bapadulota batalimale koko halomyale hapulomaye hemele ya: a watile tame esemdiyo.

³Epapele dulu dla Yokobtapo ya: maseyemala Yosep tlope sikemte malamale pato elemdiyo. Adipalati, ya:tapo mo-totoyemala halemama Yosepye himiwapo. Epeleye alila haletapo ya: atapo Yosep watle tluka alisisi ka:dle hamiyo. ⁴Epalati ya: bapadulotapo tluka alisisi e natipame epo malamaiyo, “Dia: atapo Yosep tlo sikemte malamale pato himhalema,” demdiyo. Epammama yia:tapo Yosep dla elle pato himha:ha:mama ya: dla sadle yu hale po-atlemdiyo.

⁵⁻⁸Epapeleye Yoseptapo ya:ta utula:la elemama milamalo natiliye ya: bapadulo dla esemama epo atlaiyo, “Na: wata utula:la elemama milamalo ipo nati. Dita yimkatatapo osalo dla tame witi daya kolepame keketipoliyemsiyama. Amasiyama dulu edla nolë ketepolli tlo duka dla hitomeleme hallati asiyama wua:lë keketipoliyele tlo alikili tle sillidepo ha:ha:mama nolë dla heode demha:ha:,” diyo.

Epalati ya: bapadulotapo yu i dalepame sikemte siyalasiyalademama ya: watle epo atlaiyo, “Wa: wa:ta malamaleta wa:ta dokopala hi hapame di omhalli depa malahalemama amma:?” diyo. Epammama ya: bapadulotapo ya: dla sikemte elle pato himha:ha:iyo.

⁹Epame Yoseptapo mamsika: milamnatiiyo. Epame ma ya: bapadulo dla esemama epo atlaiyo, “Na: milamnatili hale ipo nati. Sali mate epo mama mate epo tamili 11 matetapo na: dla heoheode dempopa:,” diyo.

¹⁰Epame ya: ma tame ya:ta milamnatiliye ya: a watle atlaiyo. Epalati ya: atapo yu i dalepame alimama epo atlaiyo, “I apa koko dla milamalo natimama api? Wa: na: mate epo wa: wai mate epame wa: bapadulo mateta puame wa: hete sitali isili dla heoheodlepe depa malamama amma:?” diyo.

¹¹Epedeme ya: bapadulotapo koko hema ya: dla siyalasiyalademama elle pato himiyo. Amasiyama ya: atapo koko hema apa koko natimama apuwo depame sikemte malamale pato me-himhalaiyo.^s

Yosepye ya: bapadulota Ismael so dla hamame ili

¹²Epapele dulu dla alila haletapo Yosep ya: bapadulota yia: a aliyaye osamokolo delepo depame Sekem mo mateka:pi dla elemtame ha:ha:iyo. ¹³⁻¹⁴Epalati Yokobta yami Yosep watle epo atlaiyo, “Wa: wa: bapadulo Sekem mo dla ha:ha:ye tame natine. Wa: tame yia: natipame yia:ta koko halomha:ha:ye natipo puame na: watle atlamane,” diyo. Epalati Yoseptapo Heblon mo saliyome ma Sekem mo dla ya: bapadulo natila taiyo. ¹⁵Ya: tame Sekem mo dla ya: bapadulo totamsela:lati oplami haleta ya: natipame ya: watle epo atlaiyo, “Wa: apa totamsela:ma:?” diyo.

¹⁶Epalati asiyama Yosepta ya: watle epo atlaiyo, “Na: na: bapadulo mate epo yia: aliya mateye totamsela:ma. Wa: yia:ye me-nati?” diyo.

^s 37:11 Taiya 7:9

¹⁷Amasiyama oplami eta ma asiyama epo atlaiyo, “Yia: mo iye masaliyome tamalemama ‘di Dotan mo dla tamalema’ duwa,” diyo. Epalati Yoseptapo ma Dotan mo dla tame natilati ya: bapadulota edla yia: aliya halo omha:ha:la natiyo.

¹⁸⁻¹⁹Amasiyama Yosepta ala pateka:mu tle pumhallati ya: bapadulotapo natipame ya:ye yumuluwedeme yu himimama epo atlamyaiyo, “Milamalo natilalo oplami mo-puapo! ²⁰Epedeme ya: yumpame munamu dulu dla hamastlowa. Epame di a watle atlemama moko esemalata yumme dena dlowepo. Epame ya:ta milamalo tlamhalale kokoye apa kokota woyamolowe depo omha:ha:lowepo,” demyaiyo.

²¹⁻²²Amasiyama Lubenta ya: eidulotapo Yosep yumuluwedeme yu himili dalepame yia: watle epo atlaiyo, “Di ya:ye poyumuluwa! Amasiyama isikimi munamu dulu dla me-hamastlowa,” diyo. Epapele dulu dla Lubenta yu ipo atluwaye, ya: malamaiyo, Yosepye ma munamu dulu tle holahapame ya: a hala dla seme puluwedeme apuwapo.

²³⁻²⁴Epapeleye Yosepta pulati ya: bapadulotapo ya:ye hampame ya: a Yokobta tluka ka:dle asiyomelleye uptipame ya:ye munamu dulu dla hamastaiyo.

²⁵Epame yia: daya dlowedeme popa:mama natilati Ismael elele halë sotapo Giliyad mo tle ma Isip mo dla tamalemama ullu ka:dle pamalalo alisisi mate epo dakopala mate halopo ka:mol aliya dla kolupo tamalla natiyo. ²⁶⁻²⁷Epalati Yudatapo ya: bapadulo dla epo ya: eidulo dla epo atlaiyo, “Di poka:dena, di ei bidulo yumpame hemele hatiyomolloweye. Adipalati, ya:ye di ei ikadepepo. Epedeme isikimi Ismael so dla hamame ipame asiyama mani tlo halowa,” diyo. Epalati yia:tapo Yudata atlale yu dalepame solotamale himiyo.

²⁸Epedeme Ismael sotapo mo-mateka:pi dla pumullati ya: bapadulotapo Yosepye munamu dulu tle holahapame ya:ye yia: watle hamame imama asiyama 20 elo mani tlo halomaiyo. Epalati Ismael sotapo Yosepye Isip mo dla hamame tamalaiyo.^t

²⁹Amasiyama Lubenye ya: eidulotapo Yosep munamu dulu tle holahale ya: ponatilalo wekiyo. Epapele koko tle ya:tapo alotle puame munamu dla toko ipo natitepo ya: ei Yosepye ma-hawa hallati sikemte dupa kolemmama ya: tluka tallatalladiyo. ³⁰Epame tame ya: eidulo watle epo atlaiyo, “Yosepye ma-hawa halema. Epedeme na: apa koko hapa:?” diyo.

³¹Epalati Yosep ya: bapadulotapo gaut aliya yumpame Yosep ya: tlukaye omali dla sosokoliyo. ³²Epame omali sosokolle tlukaye hamtame yia: a Yokob watle nati-imama epo atlaiyo, “Di tluka iye mopumulumama api duka dla ella nati. Epedeme tluka iye ikadepe wa: maseyemala teteta: depame woloma malanatilipo depame hampua,” diyo.

^t 37:28 Taiya 7:9

³³Epalati Yokobtapo tluka eye woloma natipo malanatipame epo atlaiyo, “Yao, ikadepe iye na: maseyemala tlukapo. Pona:malamana, moko esemalatapo ya:ye yumme deyo,” diyo.

³⁴Epedeme Yokobtapo ya: maseyemala Yosep yilo dupa kolle pato himimama ya: tluka tallatalladepame ma dupa kolle tluka didiyepo polaiyo. Epame ya:tapo alila selemalli dulu dla ya: maseyemala yilo dupa kolle pato himhalaiyo.

³⁵Amasiyama Yokobtapo epo dupa kolle dulu dla hallati ya: akimlala mate epo ya: utukaka mateta ya: gadlowedeme pumulaiyo. Epapele tlope yia:tapo yia: a gadlowe po-ala:iyo. Epammama Yokobtapo epo atlaiyo, “Na:tapo na: maseyemala yilo me-ipo dupa kolemhalemama me-polowepo,” diyo.

³⁶Epapele alila oloma edla Ismael sotapo Yosepye Isip mo dla hamame tame oplami Potipa watle hamame imama asiyama mani tlo haiyo. Epedeme oplami Potipa iye Isip mo dokopala oplami Pelo ya: aya alikili tle omha:ha:lalo so yia: dokopala oplamipo.

Yuda mate epo Tama mate yia: koko

38 ¹Epapele alila oloma edla Yudatapo ya: bapadulo medla saliyome ma Adulam mo dla hallalo oplami Hila mate halla taiyo.

²Epeleye ya: edla tame halemama Keinan oplami Suwa yoti natipame me-haiyo. ³Epame ya: a:ya e hapo halemama maseyemala himiyo. Epalati maseyemala e ya: hiye El diyo. ⁴Epame ya:llu ma mopapo polopame maseyemala hale himiyo. Epalati ya: waitapo ya: hiye Onan diyo. ⁵Epame yia: ma Kesib mo dla ha:ha:lali ya:llu ma mopapo polopame maseyemala hale hamaiyo. Epalati ya: hiye Sala diyo.

⁶Epeleye itapu hamale maseyemala Elta ma-ta:lali ya: a Yudatapo ya:ta a:ya halowe api ka:diyo. Epalati Eltapo a:ya Tamaye haiyo. ⁷Amasiyama Elye GOD mila:pi tle batalimale koko patoto halomhallati GODtapo ya:ye yumiyo.

⁸Epame Elta mo-polati ya: a Yudatapo yami hale Onan watle epo atlaiyo, “Di aiyalma dolumama wa: bapa ya:llu dupulapi polaye ma wa:ta hane. Epame wa: bapa powale elo dla hallowe maseyemala himine,” diyo.

⁹Amasiyama Onantapo ya: bapa elo dla hallowe maseyemala himilowe posolotamaiyo. Epammama ya:tapo Tama mate elale oloma edla ya: nalakaleye alikili dla o-olotimdiyo, ya:ta mopapo popollalo wekelepo depame. ¹⁰Epapedeme ya:ta ipapele koko hamhallati GODta koko e natimama posiyelalo wekiyo. Epalati GODtapo ya:ye yumiyo.

¹¹Epedeme Yuda ya: posolotamaiyo, ya: maseyemala Salata ma Tama hapame poloweye. Epammama ya: moma Tama watle epo atlaiyo, “Wa: aseka tame wa: a mate halane. Na: maseyemala Salata alotle ta:pame wa:ye halepe,” diyo. Epela dalepame Tamata ma ilame ya: a mate halla taiyo.

¹²Epame sokomoko opi mo-pololepo alotle Yuda ya:llu mo-powaiyo. Epalati ya:tapo ya:llu yilo dupa kolemalaleta ma-tame gudlati ya:mkale Adulam mo dla hallalo oplami Hila mate tame Timna mo dla ya: sipi aliya dlalo ketlemhala natila tamalaiyo.

¹³Amasiyama Yuda ya: moma Tamatapo Yudata Timna mo dla mo-puale kokoye me-daliyo. ¹⁴Epapele dulu dla ya: mo-malamaiyo, Yuda yami Salata mo-pato depo hala kokoye. Amasiyama epapele tlope ya: moma Yudatapo yami Salaye ala ya: watle pohamilalo halaiyo. Epalati asiyama ya:tapo Yuda elemolowedeme ya: dupulapi tluka uptipame isikimi duka dla sela:lalo a:ya some ya: mila:piye tlukata bopudepo tame Enaim mo kosukulli kokoloma tala dla Timna dla tlalo api dla ompolaiyo.

¹⁵⁻¹⁶Epalati Yudatapo edla pumhalemama ya: momata me-polla natipo semte isikimi duka dla sela:lalo a:ya tepo depame ya: mate ella puane diyo. Epalati ya: moma eta epo atlaiyo, “Na:ta wa: mate ellepiye, wa: adisowa na: watle hamipa:?” diyo.

¹⁷Amasiyama Yudatapo ya: moma woloma pomalanatilalo wekemama ya: watle epo atlaiyo, “Na:tapo gaut aliya halo amkota:leye wa: watle hamame iliwepo,” diyo.

Epalati ma asiyama ya: momata ya: watle epo atlaiyo, “Wa:ta ikadepe na: watle gaut aliya halo hamame iliwepo depame na: watle alisisi hale hamine, wa:ta atlama koko eye ikadepe dlowedeme,” diyo.

¹⁸Epalati asiyama Yudata ya: watle epo atlaiyo, “Wa: apa alisisi halowe solotama:?” diyo.

Epalati asiyama ya:ta epo atlaiyo, “Na: solotama, wa:ta meleli sokolomama wa: hi mate himili asiyamhala eye e mate epo wa: dali ku mate halomolowama,” diyo. Epapalati Yudatapo ya: alisisi eye ya: watle halopipame ya: mate elaiyo. Epapele alotle ya: momata mopapo mo-polaiyo. ¹⁹Epapeleye ya: Yuda mate elepame ma ilame tame ya: aya dla duka dla sela:lalo a:yata didiyelalo tluka didiyepo elaleye uptipame ma ya: dupulapi tluka didiyeiyo.

²⁰Epapele dulu dla Yudatapo ya:mkale Hila watle epo atlaiyo, “Gaut aliya iye semtame a:ya e watle hamame imama asiyama na: alisisiye ilame halopo puane,” diyo. Amasiyama ya:mkale Hilaye tame totamsela:po a:ya e ponatilalo wekiyo. ²¹Epalati ya:tapo mo edla ha:ha:lalo so watle epo atlaiyo, “Duka dla sela:lalo a:ya Enaim mo kokoloma tala dla pollaloye da:?” diyo.

Amasiyama yia:ta asiyama epo atlaiyo, “Mo hema duka dla siyamalalo wola: hawa,” diyo.

²²Epalati Hilatapo ma ilame tame Yuda watle epo atlaiyo, “Na: a:ya eye ponatina. Adipalati, mo edla ha:ha:lalo sotapo na: watle atlemama duka dla siyamalalo wola: hema poha:ha:semde de,” diyo.

²³Epalati asiyama Yudata epo atlaiyo, “Mope, ya:ta na: alisisi mehalopo hallepo,” diyo. “Epedeme ditapo gaut aliya ya: watle hamame

iliwedeme semtale tope, di ya: ponatina. Epapedeme dita mamisika: gaut aliya iye semtelepiye, opata di natipo eimela:lepe,” diyo.

²⁴Epapele dulu dla mama dapahatlope mo-pololepo alotle Yudaye daliyo, ya: moma Tamata meyelo duka dla sela:le koko tle mopapo polale kokoye. Epalati Yudatapo koko e dalepame siyalademama epo atlaiyo, “A:ya eye haliyamale dla hamame puame pamelepo dlapata mistaiya,” diyo.

²⁵Amasiyama opatapo ya:ye dlapa dla mo-mistlowedeme hamame woyamalati ya:tapo ya: moma Yuda dla yu hamimama epo atlaiyo, “Oplami dali ku i mate epo meleli sokolomale i mate halopo hallalo oplamiye na: koko dulu dla pola owayemala ya: apo,” diyo.

²⁶Epalati Yudatapo dali ku mate epo meleli sokolomale mate malanatipame na: alisisipo diyo. Epame epo atlaiyo, “Na: batalimalepo, po-ya:ta batalimale. Adipalati, na:tapo na: maseyemala Salaye ma ya: wadle pohamina,” diyo. Epedeme Yudatapo ya: wadle wotiyalle pohamilalo wekepame ma ya: mate pe-ellalo wekiyo.

²⁷Epapeleye Tamata mopapo hatostlowe alilata mo-pulati ya: gadlalo a:yata ya: koko dulu dla owayimlala dapiyamte popa:la natiyo. ²⁸Epalati ya:ta mopapo hatostale oloma edla owayemala haletapo ya: do tatile woyamaiyo. Epalati Tama ya: gadlalo a:yatapo tluka omteka:pele hame owayemala do woyamala himomelemama epo atlaiyo, “Owayemala i tatile hatostama,” diyo. ²⁹Amasiyama epapele tope do eye ma ilame gilidlati ma asiyama ya: bapa tatile ma-hatostaiyo. Epalati ya: gadlalo a:yatapo epo atlaiyo, “Wa: adipammama wa: tatile haliyamale dla hatostao?” diyo. Epapele tle maseyemala e ya: hiye semama Peles^u diyo. ³⁰Epame ma ya: ei, do dla tluka omteka:peleta himomelletapo alotle hatostaiyo. Epalati ya: hiye semama Sela^v diyo.

Yosep mate epo Potipa ya:llu mate

39 ¹Epapele dulu dla Ismael elele halë sotapo Yosepye hamamtame Isip mo dla woyapame ya:ye oplami Potipa wadle asiyama halowedeme hamame iyo. Epedeme oplami Potipa iye Isip mo dokopala oplami Pelo ya: aya alikili tle omha:ha:lalo so ya: dokopala oplamipo.

²Epapeleye Yoseptapo Potipa aya dulu dla hallati GODta ya: mate halemama ya: sikemte gademhalaiyo.^w ³⁻⁴Epalati Potipatapo koko i natipame Yosep wadle ya: aya mate epo ya: alisisi hapuloma mate omhalane diyo. ⁵Epapedeme oloma etle kotiyapo Yoseptapo Potipa aya mate epo alisisi hapuloma mate woloma ka:depo omhallati GODta ya: mate halemama ya: sikemte gademhalaiyo. Epapele koko tle Potipatapo pakasiyamalalo alisisi sikemte pasatale oplami

^u 38:29 Peles hi ya: dulu kokoye hatostama demama apopo. ^v 38:30 Sela hi ya: dulu kokoye omteka:pele demama apopo. ^w 39:2 Taiya 7:9

halaiyo. ⁶Epedeme Yosepta ya: oko epo ka:depo hala natimama Potipatapo koko hale halowe pomalamalalo isikimi daya dlowe tlo sikemte malamdiyo.

⁷Amasiyama Potipa ya:llutapo Yosepta kipiliyemala ka:pi hallati natipame dupa hetamama ya: watle epo atlaiyo, “Na: solotama, wa: mate hatlope dlowedeme,” diyo.

⁸⁻⁹Amasiyama Yoseptapo alimama ya: watle epo atlaiyo, “Hao, na: wa: mate pohatlope dlowa. Adipalati, wa:wolali Potipatapo na: watle koko hapuloma hapimama woloma omhalane duwa. Ya:ta epo atlemama wa: tlo na:ta po-omhalane dena. Ame adipalati, wa:ye ya:llu ikadepepo. Epedeme na: adipammama batalimale koko ipapele wa: dla hapa? Adipalati, God mila:pi tle batalimale koko ipapele halowe poka:dena,” diyo. ¹⁰Amasiyama epapele dulu dla Potipa ya:llutapo Yosepta ya: mate hatlope dlepo depame alila hapuloma ya: ha:ha:mhalem diyo. Amasiyama Yoseptapo alimama ya: tle alikili a:ma teletam diyo.

¹¹⁻¹²Epedeme alila haletapo aya duluye aya siyapo Yosep meyelo hallati Potipa ya:lluta puame Yosep tluka dla hamama epo atlaiyo, “Di aya siyapo dla bidulo ha:ha:po, epedeme wa: matime na: mate hatlope dene,” diyo. Amasiyama a:yata Yosep tluka dla hamamhallati Yosepta teletlati ya: tluka tlo puahaiyo. ¹³⁻¹⁵Epalati a:yatapo Yosepta teletamama tluka tlo medla pomeleme tale halla natipame ya: oko so sisilamaiyo. Epame ya:ta pula natipame ya: watle epo atlaiyo, “Hibulu oplami Yoseptapo na: uhalowedeme na: hamala mati. Epela na:ta alimama sikemte hiyella dalepo teletamama ya: tluka tlo medla pomelle ipo,” diyo.

¹⁶⁻¹⁷Epame ya:ta Yosep tlukaye medla himpolopo depo ya:wolalita mo-tamila:la pulati ya: watle epo atlaiyo, “Wa: oko halalo Hibulu oplami Yoseptapo na: uhala matilipo. ¹⁸Epalati na:ta sikemte hiyellati dalepame teletamama ya: tluka tlo medla pomelemtale ipo,” diyo.

¹⁹⁻²⁰Epalati Potipatapo sikemte siyalademama Yosepye hampame amtuwale aya dulu dla ka:staiyo. Epedeme amtuwale aya iye Isip so ya: dokopala oplami Pelo mape opaye amtuwale aya hatlo medla ka:ka:timhalem diyo.

²¹⁻²³Amasiyama GODtapo Yosep mate halemama ya:ye gadle pato himhalaiyo. Epalati amtuwale aya omhallalo oplamitapo ya: dla ka:dle koko natipame ma ya: watle amtuwale aya dulu dla ha:ha:lalo so hapulomaye omhalane diyo. Epalati Yosepta amtuwale aya dulu dla ha:ha:lalo soye woloma ka:pi omhallati natipame amtuwale aya omhallalo oplamitapo koko opi pahalomalalo isikimi Yosep dla pomelepame me-omhalaiyo.^x

Yosepta opa dapiyamteta milamalo tlamale kokoye bobotimatimale

40 ¹Epapele dulu dla alila haletapo Isip mo dokopala oplami Pelotapo ya: dla wain yú tipo hami demhallalo oplami mate

^x 39:21 Taiya 7:9

epo ya: daya ha:lalo oplami mate dla siyaladiyo. ²⁻³Ya: siyalademama yia:ye hohopame Yosepta amtuwale aya dulu dla hala hatlo medla ka:ka:timaiyo. ⁴Epalati amtuwale aya dokopala oplamita Yosep watle opa dapiyamte ewolo ma wa:ta me-omhalane diyo. Epame Yosepta yia:ye alila hapuloma amtuwale aya dulu medla me-omhalaiyo.

⁵Epapele dulu dla alila haletapo Pelo dla wain yú tipo hamilalo oplami mate epo daya ha:lalo oplami matetapo utula:la hutiyemama milamalo tlamaiyo. Amasiyama yia:ta milamalo tlamaleye yia: dulu kokoye poyia:malamana.

⁶Epapeleye utulalati edla Yosepta matime natilati yia:ta madipatatapo yia: mila:piye sikemte polowastame popa:iyo. ⁷Epalati Yoseptapo yia: watle epo atlaiyo, “Apa kokota wua: dla woyamalati mila:pi sikemte polowastame popa:ma?” diyo.

⁸Eपालati asiyama yia:ta Yosep watle epo atlaiyo, “Di wata utula:la hutiyemama milamalo tlama. Amasiyama milamalo tlamale ya: dulu kokoye oplami antapo di watle bobotimatipa:, dempopa:ma,” diyo.

Epalati Yosepta yia: watle epo atlaiyo, “Hatlo God tlo ala:na, wua:ta milamalo tlamale kokoye woloma wua: watle imoloweye. Amasiyama wua:ta tlamaleye na: watle atlamaiya,” diyo.

⁹⁻¹⁰Epedeme dokopala oplami dla wain yú tipo hamilalo oplamitapo ya: tate ya:ta milamalo natiliye Yosep watle esemama epo atlaiyo, “Na: elemama natilati gla:pi dlomoko dalita dlo dapahatlo tatlamale nati. Epeleye dlo edla dlomoko hahata pupame ma dlomoko ikadepeta dolahutiyemama ma-napo hutie. ¹¹Epapeleye na:tapo dokopala oplami Pelo ya: isilako hapame gla:pi dlomoko dlalipo dala isilako dla okolopame Pelo dla hami,” diyo.

¹²Epalati Yoseptapo ya: watle epo atlaiyo, “Wa:ta milamalo natili ya: dulu kokoye ipo elema. Gla:pi dali dlo dapahatlope tatlamaleye, alila dapahatlope kokoye imama apopo. ¹³Epedeme alila dapahatlope pololepame dokopala oplami Pelotapo wa:ye amtuwale aya dulu tle alikili a:ma hamame woyamelepe. Epalati wa:tapo mamisika: ya: dla wain yú tipo hami demhallepe. ¹⁴Amasiyama wa:tapo ma alikili a:ma woyapame na:ye malamama dokopala oplami Pelo dla na: kokoye atlane, na:ta amtuwale aya dulu itle alikili a:ma woyamelepo depame. ¹⁵Ame adipalati, na:ye dlopi akumale tle na: mo ikadepe memelepame ma hema seme pumuluwapo. Epame na:ye koko pa:le amtuwale aya dulu hema ka:stauwapo. Amasiyama na: batalimale koko hale pohana,” diyo.

¹⁶Epapele dulu dla dokopala oplami Pelo daya ha:lalo oplamitapo Yosepta ya:mkaleta milamalo natili ya: dulu kokoye woloma ka:pi botomastlati natipame Yosep watle epo atlaiyo, “Wata utula:la na:ta milamalo natimama na:ye hakala duli tilimale dapahatlopeye palawa daya kolupame dokopala di dla ipila:po ta. ¹⁷Epapele dulu dla itapu di

tle pameleme polale duli dulu edla palawa daya Pelota delepo depame kolupo hame ta. Amasiyama teata puame palawa daya eye demya,” diyo.

¹⁸Epalati asiyama Yoseptapo ya: watle epo atlaiyo, “Wa:ta milamalo natili ya: dulu kokoye ipo elema. Hakala duli tilimale dapahatlope eye alila dapahatlopepo. ¹⁹Epapedeme alila dapahatlope pololepame Pelotapo wa: dokopala iye ketamastepame wa: motoye deata dali di dla himomeleme ellati teata puame wa: moye delepe,” diyo.

²⁰Epapeleye alila dapahatlope pololepo alotle Pelotapo ya: hamale daya demama ya: oko so hapuloma sisilamaiyo, daya dele dla pulupo depame. Epame ya: dla wain yú tipo hamilalo oplami mate epo daya ha:lalo oplami mate amtuwale aya dulu tle alikili a:ma eleme woyamaiya diyo. ²¹⁻²²Epame yia:tapo mo-pulati Pelota ya: dla wain yú tipo hami demhallalo oplamiye sepame daya ha:lalo oplami tlo yumiya diyo. Epedeme koko hapuloma iye Yosepta atlamale koko mate ala:iyo. ²³Amasiyama wain yú tipo hami demhallalo oplamitapo Yosep kokoye dokopala oplami dla atlowepo depo yu himiliye mo-welipo hamastaiyo.

Isip mo dokopala oplami Pelota milamalo tlamale koko

41 ¹Sokomoko dapiyamte mo-pololepo halemama dokopala oplami Pelotapo milamalo tlamaiyo. Milamalo natimama ya:ye Nael aloma peleyama dla tulume halaiyo. ²Epalati bulumkiyawa aliya kakaliyapele 7tapo aloma yú tle woyapame aloma peleyama dla osamokolo dlomsiyamala natiyo. ³⁻⁴Epapalati bulumkiyawa aliya opi 7 sikemte bobatlalimale mape Nael aloma yú tle wowoyapame bulumkiyawa aliya yimkadulo 7 kakaliyapeleye gola:gola:diyo. Epame Pelota koko i natipame elale tle yieliyo.

⁵Epame ya: sila:timpolopo mamisika: elemama milamalo haleye ipo natiyo. Epeleye ya: elemama natilati witi dali hatlo medla witi daya moko sikemte sosoumale 7ta dola hutiyela natiyo. ⁶⁻⁷Epapele oloma medla witi daya gegeyalimaleta sosoumale 7ta ma medla wowoyapame witi daya sikemte sosoumale ka:ka:dleye gola:gola:diyo. Epapele oloma edla Peloye elale tle me-yieliyo. ⁸Epame utulala ikadepe sila:time polomama ya:ta milamalo tlamaleye apa koko tlamama apiyo depame sikemte momalampolaiyo. Epame ya:tapo ya: opa inoma natalimale so mate epo osolo watalo so mate sisilapame yia: watle bobotimatimaiya diyo. Amasiyama yia:tapo yeitamama yia: dulu kokoye ya: watle po-bobotimatimalalo wekiyo.^y

⁹Epalati Pelo watle wain yú tipo hamilalo oplamita puame ya: watle epo atlaiyo, “Epedeme na: na:ta mo-powataliya wa: watle atli depo weluwaye ma wata wa: watle atlowama,” diyo. ¹⁰“Epapedeme

^y 41:8 Da:n 2:2

mo-powataliya wa:tapo na: mate epo wa: daya ha:lalo oplami mate dla siyalademama dia:ye amtuwale aya dulu dla ka:ka:timuwapo.

¹¹Edla ha:ha:mama utula:la hale dla hutiyemama dita madipatatapo milamalo tlamuwa. Epele tlope dita milamalo tlamale yia: dulu kokoye podimalamana. ¹²Amasiyama dulu edla Hibulu oplami hale, Potipa ya: oko oplamitapo dia: mate amtuwale aya dulu edla me-haluwa. Epapeleye ditapo dita milamalo tlamale kokoye ya: watle atlamalati ya:tapo asiyama di watle yia: dulu kokoye ka:pi bobotimatimuwa. ¹³Epedeme ya:ta di watle atlamuwa kokotapo ikadepe mo-wowoyamuwapo. Epele dulu na:ye matle na: oko kotiyamama wa: dla wain yú tipo hamilalo haluwapo. Amasiyama daya ha:lalo oplami tlo wa:ta yumiwa duwapo,” diyo.

¹⁴Epele dalepame Pelotapo Yosepye ya: hala dla seme puaiya diyo. Epapalati Yoseptapo aiyo tapo yú woloma hutupame tluka ka:ka:dle didiyepo pollati ya: seme Pelo hala dla taiyo.

¹⁵Epalati Pelotapo ya: natipame ya: watle epo atlaiyo, “Na: wata utula:la elemama milamalo nati. Amasiyama ya: dulu koko botomastloweye oplami hale ponatisema. Amasiyama na: oko oplamita atlemama wa: tlo ala:na, dulu koko botomastloweye, de,” diyo.

¹⁶Epalati Yoseptapo asiyama ya: watle epo atlaiyo, “Na: dla malamale hale hawa. Epapele tlope Godtapo wa: watle ya: dulu kokoye botomastlepe,” diyo.

¹⁷⁻¹⁸Epalati Pelota epo atlaiyo, “Na: elemama natilati na:ye Nael aloma pili peleyama dla tulume hala. Epalati bulumkiyawa aliya sikemte kakalialimale 7tapo Nael aloma yú dulu tle wowoyapame aloma pili dla osamokolo dlomsiyama. ¹⁹Epapele aloma medla bulumkiyawa aliya opi sikemte bobatlalimale 7 mape Nael aloma yú tle wowoyamalati nati. Epapele dulu dla na: aliya sikemte bobatlalimale ipapele ponatisemde. ²⁰Epapeleye bulumkiyawa aliya sikemte bobatlalimale 7 iwolotapo yimkadulo sikemte kakalialimaleye gola:gola:de. ²¹Amasiyama yia:ta epo gola:gola:depo ha:ha:le alotle natilati yia: dulu dla teta:le ponatina. Amasiyama yia:ta hapulomatapo poteta:lalo isikimi mepo ka:yapa bobatlalipo ha:ha:uwaye, ma mepo ha:ha:la nati. Na: epalati ma elale tle yiele.

²²Epame na: mamisika: elemama milamalo hale ipo nati. Witi dali hatlo medla witi daya sikemte sosoumale 7ta dola hutiyela nati.

²³⁻²⁴Epalati alotle ma witi daya opi gegeyalimaleta sosoumale 7tapo dali hatlo medla wowoyapame witi daya sikemte sosoumale 7ye gola:gola:dla nati. Epedeme na:tapo na: osolo watalo so watle na:ta milamalo tlamale yia: dulu kokoye na: watle bobotimatimaiya dle tlope, yia: na: watle po-bobotimatimana,” diyo.

²⁵Epalati Yoseptapo Pelo watle epo atlaiyo, “Wa:ta milamalo tlamale dapiyamte dulu hema yia: dulu kokoye ma-hatlope. Wa:ta milamalo

tlamale koko tle Godtapo ya:ta koko halowedeme hala kokoye wa: watle ma-nati-ilipo. ²⁶Epapedeme wa:tapo bulumkiyawa aliya sikemte kakaliyapele 7 tlamale mate epame witi daya sikemte sosoumale 7 dola hutiyela tlamale mate e ya: dulu kokoye sokomoko ka:ka:dle 7po. Epedeme itapu sokomoko 7 dulu edla dlowe alisisitapo sikemte pasatepo ellepe. ²⁷Amasiyama wa:tapo bulumkiyawa aliya sikemte bobatlalimale 7 tlamale mate epo witi daya gegeyalimaleta sosoumale 7 tlamale mate yia: dulu koko mape sokomoko 7po. Amasiyama sokomoko 7 dulu edla daya pa:le kokota ellepe.

²⁸Epedeme Godtapo ya:ta koko halowedeme hala kokoye wa: watle momolo nati-ilipo. ²⁹Epapedeme itapu sokomoko 7 pua dulu hema emale alisisitapo woloma ka:pi matamama dlowe alisisitapo sikemte pasatlepe. ³⁰⁻³¹Amasiyama ma alotle sokomoko 7 opi dulu dla emale alisisitapo woloma ka:pi pomatlalo gegeyalimama pallipe. Oloma edla dayata pa:mama Isip mo patoye sikemte batalipo hamastlepe. Epapele dulu dla opatapo daya pa:le dulu edla ha:ha:mama yia:ta ka:yapa sokomoko 7 ka:ka:dle dulu dla ha:ha:mama dlowe alisisi sikemte poposatilipo ha:ha:uwa kokoye wowellipe. ³²Epedeme Godtapo ikadepe koko i halowedeme ya:tapo milamalo tlamale dapiyamte iye wa: dla nati-ilipo. Epame ya:ta koko i halowe ye podekellowa, ikadepe woyamelepe.

³³Epedeme dokopala oplami, di ka:dena, daya alisisiye momolo itle mo-kokolumha:ha:lowa. Epapedeme wa:tapo oplami hale sikemte malamale oplamiye hulumane, dlowe alisisi kokolumolowe dla dokopala depo halloweye. ³⁴⁻³⁵Epame wa: ma opa opi hohomelepe, yia:tapo sokomoko 7 ka:ka:dle dulu dla Isip mo pato dla siyamama witi daya halopo puame aya dla koluma demha:ha:lepo depame.^z ³⁶Epapedeme wa:tapo koko eye halepiye, etapo sokomoko 7 batalimale dulu dla daya pa:le kokota pulati opata dlowe alisisi me-demha:ha:lepe. Amasiyama wa:ta koko e pahalalo wekelepiye, opa hapuloma Isip mo dulu dla ha:ha: soye pallipe,” diyo.

Pelota Yosepye Isip mo dokopala hallepo depame hulumale

³⁷⁻³⁸Yosepta koko eye atlamalati Isip mo dokopala oplami Pelotapo ya: opa mate yu i dalepame pta ka:pi demama solotamale himmama epo atlaiyo, “Hatlo Yosep tlo ala:na, dokopala oplami halloweye. Adipalati, God ya: Sokotapo ikadepe ya: mate halapo,” diyo.

³⁹Epame Pelotapo Yosep watle epo atlaiyo, “Godtapo na:ta milamalo natili ya: dulu kokoye wa: watle imalepo. Epedeme hatlo wa:ye sikemte ka:depo malamale oplamipo. ⁴⁰Epapedeme wa:tapo na: aya mate epo na: opa mate dokopala depo hallepe. Epalati opa hapulomatapo wa: yu dla

^z 41:35 Mo sotapo witi daya hauwalle oloma dla yia:tapo witi dayaye kokolumale 5 dla hukulupame dulu dla kolumale hatlo tlo Pelo watle halopimha:ha:lepe.

salladepo siyamelepe. Amasiyama hatlo monolo na:tapo wa: dokopala oplami hallowepo.^a ⁴¹Epedeme na:tapo wa:ye Isip mo pato dulu hema dokopala oplami hallepo depame itiyamale hamima,” diyo. ⁴²Epo atlepame Pelotapo Yosepta itiyamale ya: tle halë eye nati-iliwedeme ya: domoko dla alisisi asiyamhallaloye pustepo ma Yosep domoko dla asiyomeliyo. Epame Yosep watle tluka alisisi ka:ka:dle didiyemelepo ma ya: tumuku dla gold meleli sokolomaleye asiyomeliyo.^b ⁴³Epame ya:tapo Yosep watle ma ya: aliya koa hale hamiyo. Epapele dulu dla Yoseptapo aliya koa etle tlati ya: oko sotapo itapu tle tamalemama yu teta:le mate, “heodiya heodiya, Isip mo dokopala oplami mo-puma,” demtamalem diyo.

⁴⁴Epame Pelotapo Yosep watle ma epo atlaiyo, “Na:ye Isip so yia: dokopala oplami Pelopo. Amasiyama epapele tlope ma wa: dla itiyamale pato elapo. Epedeme oplami haletapo wa: podallalo Isip mo dulu hema koko hale pahalowa,” diyo. ⁴⁵⁻⁴⁶Epame Pelotapo Yosep watle hi amko hamimama Sapenat Paneya diyo. Epame ya: watle Potipela yoti Asenat hamiyo. Oplami Potipela iye Heliyopolis mo dla Isip so yia: god dla alinepi poyupo hapilalo oplami halaiyo. Epedeme Yoseptapo 30 sokomoko hallati Pelotapo ya: watle mo dokopala depo omhallowe hi hamiyo. Epalati ya:tapo Isip mo pato dulu dla sela:mama mo hapulomaye tlamtam diyo.

⁴⁷Epedeme sokomoko 7 ka:ka:dle dulu dla alisisitapo ka:pi matamama dlowe alisisitapo sikemte pasatepo elaiyo. ⁴⁸Epalati Isip sota emale alisisi hauwalle oloma dla Yoseptapo alisisi opiye aya patoto halopo dulu edla kokolumhalaiyo. ⁴⁹Epapedeme dlowe alisisitapo sikemte poposatilimama isikimi asila some sesa:lowe api pa:po halaiyo.

⁵⁰Daya pa:le kokota ala populalo hallati Yosep ya:llu Asenattapo akimlala dapiyamte hatitimaiyo. ⁵¹Epalati Yoseptapo itapu hamale maseyemala ya: hiye Manase^c depame epo atlaiyo, “Godtapo na:ta upiyele dulu dla puwa malamale mate epame na:ta totosomale mate mo-welipo hamastauwapo,” diyo. ⁵²Epame ya: maseyemala hale hiye Eplaim^d depame epo atlaiyo, “Godtapo na:ta upiyele hamhaluwa mo hema yimlalaye halopima,” diyo.

⁵³Epapele dulu dla Isip mo dla sokomoko 7 ka:ka:dle dulu dla ha:ha:mama dlowe alisisita pasatilipo ha:ha:le alilata ma-tame gudiyo. ⁵⁴Epalati Yosepta atlamale koko mate ala:mama ma sokomoko 7 dulu dla sali pato sisilapomama daya pa:lowe alilatapo mo-kotiyamaiyo. Epapele oloma dla mo hapulomatapo dlowe alisisita mo-pa:iyo. Amasiyama hatlo Isip mo dla Yosepta aya patoto halomale dulu dla dlowe alisisita me-poposatilipo hutiyeyiyo.^e ⁵⁵Epedeme daya pa:le kokota Isip mo dla pulati

^a 41:40 Taiya 7:10   ^b 41:42 Da:n 5:29   ^c 41:51 Manase hi i ya: dulu kokoye mo-welima demama apopo.   ^d 41:52 Eplaim hi i ya: dulu kokoye yimlala isukuma demama apopo.   ^e 41:54 Taiya 7:11

opatapo daya teta:mama Pelo hala dla tame daya halomolowedeme daliyo. Epalati Pelota asiyama yia: watle epo atlaiyo, “Wua: Yosep hala dla tame daliya. Epame ya:ta atlamale yu e dolumaiya,” diyo.^f

⁵⁶Epapeleye daya pa:le kokota Isip mo patoye ma-halati asiyama Yoseptapo dlowe alisisi kokolumale aya patoto halomale kokolomaye dodokotimaiyo. Epalati Isip sota ya: hala dla puame dayaye mani mate halomha:ha:iyo. ⁵⁷Epapedeme daya pa:le kokota ta:lamo pato dla pulati opatapo mo opi tle Isip mo dla Yosep hala dla mani mate daya halomala pumhalaiyo.

Yosep ya: bapadulota Isip mo dla daya hala tale

42 ¹⁻²Daya pa:le kokotapo Keinan mo ma me-haiyo. Epalati Yosep ya: a Yokobtapo Isip mo dla dlowe alisisita ala me-elale kokoye dalepame ya: akimlala watle epo atlaiyo, “Wua: adipalati isikimi hohola:mha:ha:ma:? Na: Isip mo dla daya hutiyuwo dle kokoye me-dale. Epedeme wua: tulume dayaye halomaiya. Poka:dena, dita daya dimi ha:ha:mama palliweye,” diyo.^g

³Epalati Yokob ya: akimlala 10tapo yu e dalepame Isip mo dla daya halomala tuluiyo. ⁴Amasiyama Yokobtapo Yosep ya: ei Benyaminye ya: bapadulo mate taiya dloweye posolotamaiyo. Adipalati, api duka dla koko haletapo ya: dla woyamalala depame. ⁵Epapedeme Keinan so opa opitapo Isip mo dla daya halomala tullati Yokob ya: akimlala mape daya halomolowedeme yia: mate tame Isip mo dla wowoyamaiyo.

⁶Yia: edla tame woyapame daya halomolowedeme dokopala oplami Yosep hala dla tame ya: hete sitali isili dla heoheodiyo. ⁷⁻⁸Epapele dulu dla ya: bapadulo iwolotapo Yosepye woloma pomalanatilalo wekiyo. Amasiyama Yosep ya: tlope ya: bapadulo iwoloye me-malanatiyo. Amasiyama epapele tlope ya:tapo yia: watle ya: kokoye pobotomastlalo wekemama yia: watle yu itiyamale mate epo atlaiyo, “Wua: apa sota:?” diyo.

Epalati asiyama yia:ta epo atlaiyo, “Dia:ye Keinan sopo. Di daya pa:lali hema daya halomolowedeme pumula,” diyo.

⁹Epapele dulu dla Yoseptapo sokomoko mo-powataliya dla milamalo natimama ya: bapadulotapo ya: dla heoheoduwa koko malapame yia: watle epo atlaiyo, “Wua: Isip moye isikimi wota: siyamalalo so opapo. Epedeme wua: di mota itiyamale pa:po ela kokoye isikimi kolemnatila pumulo?” diyo.^h

¹⁰⁻¹¹Amasiyama yia:tapo asiyama epo atlaiyo, “Hao, dokopala oplami, di powota: tlalo so opa. Dia:ye isikimi wa: hala dla daya halomala pua. Epame di mape isikimi oplami hatlope ya: akimlalata pumula,” diyo.

^f 41:55 Yon 2:5   ^g 42:1-2 Taiya 7:12   ^h 42:9 Yen 37:5-10

¹²Epalati Yoseptapo asiyama yia: watle epo atlaiyo, “Hao, wua: isikimi na: dla mala-atlapo. Adipalati, wua: isikimi di mota itiyamale pa:po ela kokoye wota: natila pumulana,” diyo.

¹³Amasiyama yia:tapo ya: watle epo atlaiyo, “Hao, di koko edla popuwana. Adipalati, dia:ye isikimi oplami hatlo ya: akimlalo. Di atapo akimlala 12 hatitimuwa. Epapele tlope di 10 sotapo hema pumulalepo. Epalati di ei, alo ikadepe hamaleye di a mate Keinan mo medla saliyome pumula. Amasiyama di ei yemala hale tlo mo-pouwa,” diyo.

¹⁴Amasiyama Yoseptapo yia: watle epo atlaiyo, “Medla gudiyai! Adipalati, na:ta ka:yapa wua: watle ma-atlalepo, wua:ye mo hema isikimi wota: pumulalepo. ¹⁵⁻¹⁶Amasiyama na: wua:ta atlama kokoye ikadepeta: e depame, wua: ei yemala natilowe solotama. Epapedeme wua: dulu dla haletapo ma ilamtame wua: ei yemala sempuainya. Amasiyama opi wua:ye na:tapo amtuwale aya dulu dla ka:ka:timolowepo. Epapele dulu dla wua:tapo wua: ei yemala posempulalo wekelepiye, wua: ikadepe mo hema wota: pumulale sota ammama apelepe,” diyo. ¹⁷Epame Yoseptapo yia:ta hapulomaye amtuwale aya dulu dla alila dapahatlope ha:ha:lepo depame ka:ka:timaiyo.

¹⁸Alila dapahatlope mogudlati Yoseptapo yia: watle epo atlaiyo, “Na:ye God yu dla heodlalo oplamipo. Epedeme wua: na:ta atlati koko eye halepiye, eta wua:ye po-potimolowa me-ha:ha:lepe. ¹⁹⁻²⁰Wua: dulu dla oplami hale tlo amtuwale aya dla ka:stlowepo. Amasiyama opi wua: tlope daya halopame ma ilame wua: a hala dla tamalaiya. Amasiyama wua: ei yemalaye na: watle seme puainya. Epele dulu dla wua:tapo ikadepe ya:ye seme pulupiye, na: eta wua:ta atlamale kokoye ikadepe tepo dlowepo. Epalati na:tapo wua:ye popotimolowa,” diyo. Epalati Yosep ya: bapadulotapo yu e dalepame yu hale po-atlalo me-ka:pi diyo.

²¹Epame yia:tapo yia: dulu dla yia:skamu yu hamyemama epo atlamyaiyo, “Ditapo mo-powataliya me-di ei dla batalimale koko hauwa tle asiyama di watle wotiyalle koko itapo woyamapo. Adipalati, ditapo di eiye munamu dulu dla hamastlati ya:tapo gadle yilo dia: dla otele himmama sisilamalati dita ya:ye pogadena,” demyaiyo. ²²Epame Lubenta epo atlaiyo, “Na:tapo wua: watle atlemama, ya: dla wotiyalle hamimiya duwapo. Amasiyama wua:tapo na: yu podallalo ya: dla wotiyalle me-hamiwapo. Epapele koko tle ya: omali asiyama dla ma dita wotiyalle hapo,” diyo.ⁱ

²³Epele dulu dla Yoseptapo ya: bapadulota atlamyale koko hapulomaye me-dalepo halaiyo. Amasiyama ya: bapadulota malamaleye semte yia: yuye ya: podallalo wekemapo diyo. Adipalati, Yoseptapo ya: bapadulo mate yukamhalemama isikimi Isip so yu mate yukamhallati asiyama

ⁱ 42:22 Yen 37:21-22

oplami haletapo yia: watle ma Hibulu yu mate ilaha demhalaiyo.

²⁴Epeleye Yoseptapo ya: bapadulota epo yu hamyela dalepame helestame tumama amaiyo. Epame ma helestame halemama ya: bapadulo dulu dla Simiyon tlo hamame do keketipoliyepo amtuwale aya dulu dla ka:staiya, diyo.

Yosep ya: bapadulota ma ilame Keinan mo dla tale

²⁵Epame Yosepta ya: bapadulo koko dla ma ya: oko so watle epo atlaiyo, “Dayaye yia: yekalo dla atilipame yia: mani mape ma ilame yia: yekalo dulu medla hatiya. Epame yia:ta duka dla tamalemama daya dlomtlowe ma halopiya,” diyo. ²⁶Epalati Yosep ya: bapadulotapo yekalo daya atilimaleye donki aliya di dla kolupame ma Keinan mo dla ilame tamalaiyo.

²⁷Yia: tame duka dla hutiyelowedeme popa:mama yia: bapa haletapo ya: donki aliya daya iliwedeme ya: yekalo daya atiliye towastame natilati ya:ta daya halë maniye ma ilame ya: yekalo dulu dla hamatili halla natiyo. ²⁸Epalati natipame sikemte yielepo yia: watle epo atlaiyo, “Na:ta daya halë maniye ma ilame yekalo dulu dla hamatili halema,” diyo. Amasiyama yia:tapo yu i dalepo yiyelepame dupa yulumale mate epo atlamyaiyo, “God adipalati di watle koko ipapele hama:?” demyaiyo.

²⁹Yia: Keinan mo dla tame woyapame yia: dla wowoyamuwa koko hapulomaye yia: a watle atlamaiyo. ³⁰Epame matle ya: watle epo atlaiyo, “Isip mo dokopala oplamitapo dia: dla sikemte mukolli yu atlemama dia:ye wota: pumulale so duwa. ³¹Amasiyama epalati ditapo asiyama ya: watle epo atluwa, ‘Dia:ye ikadepe wota: popuwana. ³²Epame dia:ye oplami hatlo ya: akimlalapo duwa. Epapele dulu dla di ei hale tlo mo-polati asiyama di ei mosukulu hallalo tlo mo medla di a mate me-halema,’ duwa. ³³Epalati Isip dokopala oplamitapo di watle ipo atluwa, ‘Wua: dulu dla wua: bapa hale tlo medla pomelepo daya halopo ma ilame tame wua: a hala dla tamalaiya,’ duwa. ³⁴‘Amasiyama wua: ei yemala tlo hema sempuaiya. Wua:tapo wua: ei yemalaye na: hala dla sempulati natilipiye, na: eta wua: yu dla mikadepe demama wua:ye powota: pumulale so dlowepo,’ duwa. ‘Epalati na:tapo wua: bapa Simiyonye amtuwale aya tle hamame woyamalati wua:tapo daya me-haloma demha:ha:lepe,’ duwa.”

³⁵Epame yia: a watle yu epo atlepo ha:ha:mama yia: yekalo daya atilimaleye gowalagowala depo natitepo, yia: yekalo dulu dla yia:ta daya halomale maniye ma i-ilapo yekalo dulu dla hatili halla natiyo. Epalati yia:tapo yia: a mate yia: manita ma yia: yekalo dulu dla me-hutiyela natipame yiyelepome sikemte wowota:iyo. ³⁶Amasiyama yia: a Yokobtapo koko e natipame yia: watle epo atlaiyo, “Wua: na:tapo na: akimlala hapulomaye me-pokadlepo depame ipapele kokoye halomtamalema:?”

Adipalati, Yosepye mo-haoduwapo. Epame Simiyon ma mo-haodlepo. Epame wua: matle Benyamin iye hamame tlowedeme apopa? Upiyele kokota na: dla mo-woyamapo,” diyo.

³⁷Epalati asiyama Lubentapo epo atlaiyo, “Na:tapo Benyaminye Isip mo dla seme tapame ya:ye ma ilame woloma sempuluwepo. Amasiyama wa: na:ta Benyaminye posempulalo wekelati natipame asiyama na: akimlala dapiyamteye wa:ta potimelepe,” diyo.

³⁸Amasiyama Yokobtapo asiyama epo atlaiyo, “Hao, na: maseyemala Benyamintapo wua: mate Isip mo dla potlowa. Adipalati, ya: bapa Yosep mo-polati yia: wai Leisol ya: akimlala dulu dla ma hatlo ya:ta halapo. Epedeme ya:ta Isip mo dla tamama koko haleta ya: dla woyamelepiye, dupa kolle kokotapo na: dla sikemte pasatamama na:ye polope,” diyo.

Yosep ya: bapadulota ma ilame Isip mo dla tale

43 ¹Daya pa:le kokota ala Keinan mo dla me-ellati Yokobtapo ya: akimlala mate yia:ta Isip mo tle daya halopo pualeye dlomha:ha:mama mosukulu pokadiyo. ²Epalati Yokobtapo ya: akimlala watle epo atlaiyo, “Ma ilame tame Isip mo dla daya opiye halomaiye,” diyo.

³⁻⁵Amasiyama Yudatapo ya: watle epo atlaiyo, “Di edla tamalemama Benyamin dimi tloweye poka:dena. Adipalati, dokopala oplamita di watle ipo atluwa, ‘Wua: ma hema ilampumulumama Benyamin posempulalo wekelepiye, wua: matle na:ta hala dla puame daya pohalomolowa,’ duwa. Epedeme di Isip mo dla ma ilame tamalemama Benyamin mate semtlowe ka:pi,” diyo.

⁶Epalati Yokobta asiyama ya: watle epo atlaiyo, “Wua: adipalati upiyele na: watle hamimama wua: ei yemala me-halema dle koko ya: watle atluwa?” diyo.

⁷Amasiyama ya: akimlalatapo ya: watle epo atlaiyo, “Dokopala oplamitapo di watle di kokoye sikemte dlalemtumama wua: a totoyemala ma me-halema; epame wua: ei ma me-halema: demtuwa. Di epalati ya: yu asiyama dla di koko hapulomaye ya: dla atlamuwa. Epapele dulu dla ma ya:ta atlemama wua: ei ma me-sempumulaiye dla dalepame sikemte yiyeluwa,” diyo.

⁸Epame Yudatapo ya: a watle epo atlaiyo, “Ka:dena, wa: Benyaminye na: mate ta dene, etapo dita ma hapele tame Isip mo dla daya halopame ma ilame pulupe. Amasiyama dita pe-epapalalo wekelepiye, dita hapulomaye daya yilo pallipe. ⁹Na: ikadepe koko wa: watle atlema, na:tapo ya:ye ma ilame wa: hala dla sempuluwepo. Amasiyama na:tapo wa: hala dla posempulalo wekelepiye, e na: batalimalepo, monolo asiyama halowepo. ¹⁰Amasiyama epele dulu dla di alilaye dosomha:ha:po. Adipalati, wa:ta Benyaminye dia: mate potane desema.

Wa:tapo dia:ye ka:yapa ma-hapele taiya dematiye, di etapo mo edla tepo pua dleye ma dapiyamte depo ha:ha:lemla.”

¹¹Epalati yia: atapo yia: watle epo atlaiyo, “Epapelepiye mope, Benyamiye me-sentaiya. Amasiyama wua: tamalemama dokopala oplami dla namkale dle alisisi ipapeleye halopo tamalaiya. Ullu ka:depo pamalalo dakopala mate, epame topsiyo mate, epo isole ta mate epo bolipi ta mate halopo telepe. ¹²Epame wua: yekalo dulu dla mani hutiyeuwaye ma ilame tame dokopala oplami watle halopiye. Pona:malamana, oplami haleta yeliyele koko tle wua: yekalo dulu dla mani hatiwayo. Epame ma mani opi wua:ta halopo taye eta daya amko halomaiye. ¹³Epammama Benyamin ma seme ma-tamalaiya. ¹⁴Epapedeme na: God dla inoma sumale yu himma, ya:tapo dokopala oplami dla sadle hamilati Benyamin mate epo Simiyon mateye ma ilame wua: mate pumullupo depame. Amasiyama Godtapo yia:ye paliya dlepiye, eta mepo palliwe ka:pi. Na: God yu dla heodlowepo,” diyo.

¹⁵Epalati Yokob ya: akimlalatapo namkale dle alisisi mate epo mani mate halopame Benyamin seme Isip mo dla Yosep hala dla ma hapele tamalaiyo. ¹⁶Yia: Isip mo dla tame Yosep hala dla woyamalati Yoseptapo Benyamin natipame ya: oko oplami watle epo atlaiyo, “Opa iwolotapo wata alila dla na: mate daya delepe. Epedeme yia:ye na: aya dla eleme hetame aliya halo yumpo di daya ha:ne,” diyo.

¹⁷Epalati Yosep ya: oko oplamitapo Yosepta atlale koko dolumama yia:ye elemhetaiyo. ¹⁸Amasiyama yia:ye epo elemtamallati yia: sikemte wowota:le mate epo atlamtamalaiyo, “Ka:yapa di duli dulu dla mani ma i-ilapo hatiwa koko tle ya:tapo dia:ye hema hohopo tapo. Epame ya:tapo di donki aliyaye ma ya:ta elepame dia:ye hohopo asiyama pa:le oko dla hatitimalala,” demtamalaiyo.

¹⁹Epapeleye yia: Yosep aya dla tame woyapame ya: oko oplami watle epo atlaiyo, ²⁰⁻²²“Ditapo amka:yapa daya halomala puwa oloma edla di daya halopo tame duka dla hutiyelowedeme popa:mama natilati dita daya halomuwa maniye ma ilame di yekalo dulu dla hatili halla natiwa. Amasiyama di podimalamana, oplami antapo mani eye ma ilame di yekalo dla hatiwo. Epedeme di mani eye ma ilame wa: watle hamilowedeme hampumama dita daya amko halowe mani mate me-halopo pua,” diyo.

²³Amasiyama Yosep ya: oko oplamitapo asiyama yia: watle epo atlaiyo, “Ase sikemte momalamama wowota:miya. Adipalati, wua: mate epo wua: a mate wua: Godtapo wua: maniye ma ilame wua: yekalo dulu dla hatitimuwayo. Ame adipalati, di mani wua:ta halopiwaye ma-halomuwapo,” diyo. Epame ya: yu i atlepo gudepo halemama Simiyonye yia: watle hamame matiyo.

²⁴Epapeleye Yosep ya: oko oplamitapo yia:ye aya dulu dla elemhetame yia: hete howahalomolowe yú tipo hamipame ma yia: donki aliya daya

ilimaiyo. ²⁵Epame yia: watle atlemama, “wua: na: dokopala oplami mate tamila:la daya delepe,” dlati dalepame yia:tapo Yosep watle namkale dle alisisi hamiloweye ma-dinapopo popa:iyo.

²⁶Epeleye Yosepta mo-pulati natipame yia:tapo namkale dle alisisiye halopo tuwame ya: hete sitali dla heoheodepo popa:iyo. ²⁷Epalati Yoseptapo yia: watle epo atlaiyo, “Wua: a totoyemala ala me-ka:depo halema:?” diyo.

²⁸Epalati asiyama yia:tapo ya: watle epo atlaiyo, “Di a totoyemalaye me-ka:pi halema,” depame Yosep hete isili dla mamisika: heoheodiyo.

²⁹Epame Yoseptapo Benyamin natipame yia: watle epo atlaiyo, “Iye wua: ei yemala ikadepe ipa?” diyo. Epo halemama Benyamin watle atlemama, “Na: maseyemala, Godtapo wa: mate hallepe,” diyo. ³⁰Amasiyama Yoseptapo Benyamin sikemte malamama ya:ta ellalo dulu dla tuwame amaiyo. ³¹Epame amale kaiyoye hiyolepame ma haliyamale dla ulamatiyo. Epame ya:ta dupa kolle kokoye me-hamame sela:mama ya: oko so watle daya halopo matiya diyo.

³²Epepeleye yia: daya dlowedeme popa:mama Yosep meyelo polaiyo. Epame ya: bapadulo ma miyelo popa:iyo. Epalati Isip so Yosep mate daya dlalo so mape miyelo popa:iyo. Adipalati, Isip sotapo yia: aiyalma dolumama Hibulu so mate yimkata daya podesemdiyo. ³³Amasiyama yia: ala daya dlowedeme popa:mama Yoseptapo ya: bapaduloye woloma ipila:mama ya: bapa Luben tle kotiyapo ipila:mtame ya: ei Benyamin dla tame gudiyo. Amasiyama Yosep ya: bapadulotapo koko i natipame sikemte yiyeliyo. ³⁴Epame Yoseptapo ya: oko so watle epo atlaiyo, “Wua:ta opa iwolo daya ilimama Benyamin tlo sikemte iye,” diyo. Epalati Yosep ya: bapadulotapo sisiyele mate daya pato deiyo.

Yosep ya: isilakoye Benyamin yekalo dulu dla hamatili

44 ¹Epepele dulu dla ya: bapadulota daya ma-dempopa:po gudlati Yoseptapo tuwame ya: oko oplami watle epo atlaiyo, “Wa: opa iwolo dayaye yia: yekalo dla atilimama sikemte poposatilimane. Epame yia: mani mape i-ilapo hatine. ²Epame yia: ei yekalo dulu dla na: silba isilako mape medla hamatine,” diyo. Epalati ya: oko oplamitapo Yosepta atlamale koko hapulomaye halomaiyo.

³Epame utulala ikadepe ya: bapadulotapo yia: yekalo daya atilimaleye yia: donki aliya dla kolupame ma-tamalaiyo. ⁴⁻⁵Epepeleye yia: ala mo saliyome mateka:pi tiyama dla me-tamha:ha:lati Yoseptapo ya: oko oplami watle atlemama, “Wa: opa ala tamalale so alotle dodolomtame yia: watle ipo atlane, ‘Na: dokopala oplamitapo wua: dla ka:dle koko halepo. Epepele tlope wua: adipalati batalimale koko hamama ya:ta yú dlalo isilakoye uhampuo? Isilako etle na: dokopala oplamitapo itapu dla wowoyamolowe kokoye atlamdepo,’ dene,” diyo.

⁶Epalati Yosep ya: oko oplamitapo ma-hapele yia: ko tle dodolomtame yia: umpame Yosepta ya: watle atlale kokoye ma yia: watle atlaiyo. ⁷Amasiyama yia:ta yu i dalepame ya: watle epo atlaiyo, “Di adipammama koko ipapele hapa?: Epapedeme di ikadepe koko wa: watle atlema, di alisisi hale upohana. ⁸Epedeme dita amka:yapa daya halomala puwa oloma edla di daya halopo tame Keinan mo dla natilati dita daya halomuwa maniye ma ilame di yekalo dulu dla hatili haluwa. Epalati mani eye ma i-ilapo wa: watle halopo pumuluwapo. Epapedeme di adipammama wa: dokopala oplami tle alisisi hale dita uhapa?: ⁹Epedeme wa: di yekalo totowatipame yekalo dulu tlamtane. Epapele dulu dla wa: oplami ana yekalo dulu dla isilako e ellepiye, wa: oplami etlo polowe dla himilipe. Epalati dita hapulomatapo wa: dokopala oplami dla asiyama pa:le oko halalo so depo ha:ha:lowepo,” diyo.

¹⁰Epalati asiyama Yosep ya: oko oplamitapo epo atlaiyo, “Me-ka:pi, epapele tlope isikimi isilako halalo oplami tlope asiyama pa:le oko halalo hallepe. Amasiyama wua:ta hapulomaye ma-tamalaiya dlowepo,” diyo.

¹¹⁻¹²Epalati yia:tapo yia: yekalo daya atilimaleye ipila:lai Yosep ya: oko oplamitapo yekalo dulu tlamtamama yia: bapa pato Luben yekalo tle kotiyapame totamtame yia: ei yemala Benyamin yekalo dulu edla isilako ella natiyo. ¹³Epalati ya: bapadulotapo koko i natipame sikemte dupa kolle pato himmama yia: tluka tallatalladlalimaiyo. Epame yia: yekaloye ma donki aliya dla ipila:pame ma ilame Yosep hala dla tamalaiyo.

¹⁴Epapeleye yia: Yosep aya dla tame Yosep natipame ya: hete sitali isili dla heoheodiyo. ¹⁵Epalati Yosepta yia: watle epo atlaiyo, “Wua: apa koko halowedeme na: isilako uhame tao? Wua: powua:malamata:, oplami na: ipapeletapo inoma natalimale tle opata hemele koko halomalalo tlamoloweye?” diyo.

¹⁶Amasiyama Yudatapo ya: watle epo atlaiyo, “Dia: dla yu hale atlowe pa:ma. Adipalati, Godtapo dita batalimale koko halomuwa dla asiyama hamimama apeyo. Epapedeme hatlo di ei yemala Benyamintapo asiyama pa:le oko halalo pohallowa. Amasiyama dita yimkatatapo asiyama pa:le oko halomha:ha:lowepo,” diyo.

¹⁷Amasiyama epalati Yosepta asiyama ya: watle epo atlaiyo, “Hao, na: pe-epapolowa. Isikimi na: isilako uhale oplami tlope na:tapo na: asiyama pa:le oko dla pamolowepo. Amasiyama wua:ta hapulomaye wua: a hala Keinan mo dla ma-tamalaiya,” diyo.

¹⁸Epalati Yudatapo itapu dla tame halemama Yosep watle epo atlaiyo, “Dokopala oplami, na:malamana, wa:ye Pelota itiyamale hamhala epapeleye hamhalapo. Amasiyama na:ye wa: mila:pi tle koko pa:le oplami. Epapele tlope na: solotama, wa: mate woloma kulume yukamolowedeme. ¹⁹Epedeme dita ka:yapa daya halomala pulati wa:ta di watle ipo atluwapo, ‘Wua: a waleta?: Epame wua: ei yemala waleta:?’

duwapo. ²⁰Epalati dita wa: watle atlemama, yao, dia: a mate epo di ei yemala Benyamin, di ata mo-totoyemala halemama himili ma me-halema, duwapo. Epedeme na: a ya:llu hale Leisol ya: akimlala dapiyamte dulu dla hatlo Benyamin tlo halapo. Adipalati, ya: bapaye mo-pouwapo. Epapele koko tle ya: atapo ya:ye sikemte malamale pato elemde.

²¹Epame wa:ta atlemama wua: ei yemalaye sempuaiye, na: natilowama duwapo. ²²Epalati ditapo wa: watle ipo atluwapo, 'Maseyemala etapo ya: a saliyomtlowe poya:malamana. Ya:tapo ya: a saliyome telepiye, ya: ata isikimi mo-polope,' duwapo. ²³Amasiyama wa:tapo di watle epo atluwapo, 'Wua:ta wua: ei yemala posempulalo wekelepiye, wua: matle puame na: mila:pi ponatilowa,' duwapo. ²⁴Epalati ditapo ma ilame Keinan mo dla tame di a watle koko hapuloma wa:ta atlamuwa kokoye ya: watle atlamuwapo.

²⁵Epalati di ata atlemama, 'ma ilame tame Isip mo dla daya opi halomaiya,' duwapo. ²⁶Epalati asiyama ditapo ya: watle epo atluwapo, 'di dia: ei yemalaye posemtlalo wekelepiye, di ma dokopala oplami ponatila tlowa,' duwapo. ²⁷Amasiyama di atapo di watle epo atluwa, 'mo-wua:malamana, na: aya Leisoltapo akimlala dapiyamte hatitimuwapo. ²⁸Dulu edla haleye moko esemalata yumme douwayo, epalati hatlo tlo me-halapo. ²⁹Epapedeme wua:tapo Benyamin ma seme tamama duka dla koko haletapo ya: dla woyamelepiye, na:tapo dupa kolle pato natimama me-polope,' duwapo."

³⁰Epame Yudatapo ma Yosep watle epo atlaiyo, "Epedeme na:ye na: ei yemala dimi Keinan mo dla ilame potlowa. Adipalati, di atapo yami Benyamin tlope sikemte malamale pato elapo. Epapele dulu dla dita ma ilame tamalemama Benyaminta dia: mate populalo wekelati natipame ya:ye polope. ³¹Epapedeme di batalimaletapo ya:ye pomama apelepe. ³²Epame na: matle na: a watle ipo atluwa, 'na:tapo Benyamin wa: hala dla ma ilame posempulalo wekelepiye, e na: batalimalepo, monolo asiyama halowepo,' duwapo. ³³Epedeme ka:dena, na:tapo na: ei Benyamin mo dla halemama asiyama pa:le oko halowama. Epalati asiyama wa:ta Benyamin tlo ya: a hala dla ilamtane dene. ³⁴Adipalati, na: Benyaminta na: mate potlalo wekelepiye, na: adipo na: a hala dla tapa:? Epedeme na: dupa kolle ipapeleye na: a hala dla hamtlowe posolotamasema," diyo.

Yoseptapo ya:skamu ya: kokoye ya: bapadulo dla botomastale

45 ¹Epapele dulu dla Yoseptapo Yudata atlamale yu dalepame ya:skamu ya:ta dupa kolle koko hamoloweye po-ala:iyo. Epame ya:ta ya: oko so hapulomaye aseka alikili a:ma taiya depame meyelo ya: bapadulo mate halemama sikemte amaiyo.^j ²Epapele dulu dla Yoseptapo sikemte di dla amalati ya: oko sotapo dalepame ma tame Pelo atlaiyo.

j 45:1 Taiya 7:13

³Epame Yoseptapo ya: bapadulo watle epo atlaiyo, “Na:ye Yoseppo! Na: a me-halema:?” diyo. Amasiyama ya: bapadulotapo Yosepta yia: watle epo atla dalepame sikemte wowota:iyo.

⁴Epame Yosepta yia: watle epo atlaiyo, “Na: mateka:pi dla kulume pumulaiya,” diyo. Epalati yia:tapo mo-kulume pumullati mamisika: yia: watle epo atlaiyo, “Na:ye ikadepe wua: ei Yoseppo! Na:ye wua:tapo Ismael so dla asiyama mate hamame ilati yia:tapo na:ye Isip mo hema hamame puwapo. ⁵Epapedeme wua:ta na: dla ipapele koko hauwa dla ase sikemte dupa kolle hatitimama wua: dulu dla alli momalamiya. Adipalati, Godtapo na:ye hema puane duwapo, na:tapo opa hapulomata daya pa:le koko dulu dla ha:ha:lali yia: pasakalo gadlepo depame. ⁶Epedeme daya pa:le kokota elemama sokomoko dapiyamte mo-pololepo. Epame ditapo daya pa:le koko dulu dla ha:ha:lowe sokomoko ala itapu a:ma do supulastale me-hutiyepo. Dulu edla dlowe alisisita pomatlowa. ⁷Amasiyama Godtapo na:ye momolo itapu hema tane duwapo, na:tapo wua: mate epo wua: yimlala mate wua: pasakalo gadlepo depame.

⁸Epapedeme yao, ikadepe, wua:tapo na:ye hema potane dena, amasiyama God meyelo na:ye momolo hema tane duwapo. Epame ya:tapo Pelota itiyamale hapulomaye na: dla hapiwapo. Epalati na:tapo Isip mo patoye dokopala depo omhalapo. ⁹Epedeme wua: ma hapele na: a hala dla tame na:ta wua: watle atlamale kokoye ma ya: watle atlemama ‘wa: maseyemala Yosep dla Godtapo Isip mo pato omhallowe itiyamaleye hamiyo. Epapedeme wa: ma hapele ya: hala dla pulupo duwa,’ delepe.^k ¹⁰⁻¹¹Epalati wua:tapo wua: yimlala mate epame wua: mamadulo mate epame wua: aliya mate puame Isip mo dulu dla Gosen mo dla ha:ha:lepe. Epedeme wua:tapo na: mateka:pi hema ha:ha:lali na:tapo wua:ye woloma omhallowepo. Adipalati, daya pa:le kokota ellowe ye sokomoko do supulastale me-a:ma hutiyepo. Amasiyama wua:tapo hema populalo wekelepiye, wua: mate epo wua: yimlala matetapo daya dlowe pa:mama pallipe,” diyo.

¹²Epame Yoseptapo mamisika: yia: watle epo atlaiyo, “Wua: watapo wua:skamu me-malanatipo, na:ye ikadepe wua: ei Yoseppo. Epame Benyamin wa: mape na:ye me-malanatipo, na:ye ikadepe wa: bapa Yoseppo. ¹³Epapedeme wua: tame na: a watle na:ta Isip mo hema dokopala depo itiyamale hapo hala kokoye atlaiye. Epame wua:ta hema tlama koko hapuloma mape tame ya: watle atlepame ya:ye hema ma hapele sempuaiya,” diyo.

¹⁴Epapeleye Yoseptapo yu i atlemhalepo gudepame Benyamin hamame poposila:lepo amaiyo. Epalati Benyamin mape asiyama ya:ye hamame amaiyo. ¹⁵Epame matle ya: bapadulo hapuloma hohopo poposila:lepame amhalaiyo. Epame alotle yia:tapo yimkata esempopa:iyo.

^k 45:9-11 Taiya 7:14

¹⁶Epapele dulu dla Pelo mate epo ya: oko so mateta Yosep ya: bapadulota puale koko dalepame sikemte sisiyeiyo. ¹⁷⁻¹⁸Epammama Pelotapo Yosep watle epo atlaiyo, “Wa: bapadulo atlamane, yia:tapo yia: dayaye donki aliya dla kolupame yia: a mate epo yia: wola: mate epo yia: yimlala mate elemala telepo depame. Epalati na:tapo Isip mo hema yia:ta ha:ha:lowe ta:la ka:dleye hamilowepo. Epalati yia:tapo edla ha:ha:mama dlowe alisisi pasatale dulu dla ha:ha:lepe. ¹⁹⁻²⁰Amasiyama yia: tamalemama na: aliya koa opi elemtamellemo, yia:tapo ma ilame pumulumama yia: wola: mate yia: yimlala mate epo yia: a mate elempumulluweye. Epele dulu dla yia: pumulumama yia: alisisi medla pomeleme pumullupo. Adipalati, yia:ta hema pumullati na:tapo yia: watle ta:la ka:dle mate epo alisisi ka:ka:dle mate halopiliwepo,” diyo.

²¹Epapeleye Yoseptapo Pelota atlamale yu dolumama ya: bapadulo watle aliya koa mate epo yia:ta duka dla tamama daya dlowe mate halopiyo. ²²Epame ya: bapadulo dla tluka amko didiyelowe halopiyo. Amasiyama Benyamin tlo tluka didiyelowe do supulastale mate epo 300 elo mani mate halopiyo. ²³Epame ya: a watle namkale dle hamimama donki aliya 10 dla Isip mo dla alisisi ka:ka:dle hutieyele kolupame hamiyo. Epame donki aliya molala 10 dla daya kolupo hamiyo, ya: atapo Isip mo dla pumama daya dempulupo depame. ²⁴Epapeleye ya: bapadulota ma-tlati yia: watle epo atlaiyo, “Wua: duka dla tamalemama woloma tamalaiye, ase sikemte momalamtamalemiyo,” diyo.

²⁵Epapedeme yia: Isip mo saliyome tame yia: ata hala Keinan mo dla tame woyamaiyo. ²⁶Epame ya: watle epo atlaiyo, “A, Yosepye ala me-halema! Ya:ye popolalo wekena! Ya:ye Isip mo dla dokopala oplami halapo,” diyo. Amasiyama yia: a Yokobtapo yu i dalepame sikemte yielemama pomikadepe dlalo wekiyo. ²⁷Amasiyama ya:tapo Yosepta atlamale koko hapuloma dalepame ma ya:ta aliya koa halopili dla natimama edla mikadepe diyo. ²⁸Epame epo atlaiyo, “Na: watapo wua:ta atlama koko dla mikadepe dema. Adipalati, na: maseyemala Yosepye ala me-halemapo. Epedeme na: Isip mo dla tame ya: natipame edla polowepo,” diyo.

Yokobta Isip mo dla tale

46 ¹Epapeleye alila haletapo Yokobta ya: wola: mate epame yia: yimlala mate Isip mo dla ma-tamalaiyo. Yia: tamalemama Belseba mo dla woyapame Yokobta ya: a Aisek ya: God hi di dla ta:demama aliya halo poyupame God watle hapiyo.

²Epalati utula:la oloma edla Godtapo milamalo tulume ya: watle epo atlaiyo, “Yokob, Yokob!” Epalati Yokobta asiyama epo atlaiyo, “Lod, na: ipo,” diyo.

³Epalati Godtapo ya: watle epo atlaiyo, “Na:ye wa: a Aisek ya: Godpo. Epedeme wa: Isip mo dla tloweye powota:lowa. Adipalati, edla na:tapo

wa: mamadulo pasatepo mellowepo. ⁴Epedeme wa:ta Isip mo dla tame hallepiye, na:tapo waye woloma omhallowepo. Epame alotle na:tapo wa: mamaduloye Isip mo tle Keinan mo hema eleme puluwepo. Epame wa:ta polowedeme ellati Yoseptapo wa: gadlalo hallepe,” diyo.

⁵⁻⁷Epame yia: utulalati ma-tamalemama Yokob ya: akimlatatapo yia: a mate epo yia: wola: mate epame yia: yimlala mateye Pelota aliya koa hapili di dla ipila:po tamalaiyo. Yia: tamalemama yia: halo mate epo yia: alisisi Keinan dla halomale hapuloma mate me-halopo Isip mo dla tamalaiyo.¹

⁸Epapele dulu dla Yokob ya: akimlala, Isalael so iwolotapo yia: a Yokob mate yimkata Isip mo dla tamalaiyo. Eye iwolopo, itapu hamale maseyemalaye Lubenpo. ⁹Epame Lubenta hatitimale akimlalaye iwolopo, Hanok, epo Palu, epo Heslon, epame Kalmi.

¹⁰Epame Luben ko tle himili maseyemala haleye Simiyonpo. Epalati Simiyonta hatitimale akimlalaye iwolopo, Yemuel, epo Yamin, epo Ohad, epo Yakin, epo Sohal, epo ma haleye Saul, Keinan a:yata himili.

¹¹Epame Simiyon ko tle himili maseyemala haleye Libaipo. Epalati Libaita hatitimale akimlalaye iwolopo, Geson, epo Kohat, epame Melali.

¹²Epame Libai ko tle himili maseyemala haleye Yudapo. Epalati Yudata hatitimale akimlalaye iwolopo, El, epo Onan, epo Sala, epo Peles, epame Sela. Amasiyama El mate Onan mateye ala Isip mo dla populalo ha:ha:mama Keinan mo medla paliyo. Epele dulu dla Yuda yami hale Pelesta hatitimale akimlalaye Heslon mate epo Hamul matepo.

¹³Epame Yuda ko tle himili maseyemala haleye Isakalpo. Epalati Isakalta hatitimale akimlalaye iwolopo, Tola, epo Puwa, epo Yasub, epo Simlon.

¹⁴Epame Isakal ko tle himili maseyemala haleye Sebulunpo. Epalati Sebulunta hatitimale akimlalaye iwolopo, Seled, epo Elon, epo Yahelel.

¹⁵Epapele dulu dla akimlala iwoloye Yokob ya:llu hale Liyatapo Padan Alam mo dla ha:ha:mama hatitimalepo. Epele dulu dla ya: amseyemala hatlo tlo himiyo, ya: hiye Daina. Epedeme Liya yimlala mate epo ya: awadulo mate hatlo godepo sesa:lati 33 umaiyo.

¹⁶Epame Yokob ya:llu hale Silpata ka:yapa hamale maseyemalaye Gadpo. Epalati Gadta hatitimale akimlalaye iwolopo, Sepon, epo Hagi, epo Suni, epo Esbon, epo Eli, epo Alodi, epo Aleli.

¹⁷Epame Gad ko tle himili maseyemala haleye Aselpo. Epalati Aselta hatitimale akimlalaye iwolopo, Imna, epo Isba, epo Isbi, epo Beliya. Epame yia:otumala hatloye Selapo. Amasiyama Beliya ya: akimlalaye Hebel mate epo Malkiel matepo.

¹⁸Epapele dulu dla akimlala iwoloye Yokob ya:llu hale Silpata hatitimalepo. Epedeme ya: akimlala iwolo mate epo ya: awadulo mate

¹ 46:5-7 Taiya 7:15

hatlo godepo sesa:lati 16 umaiyo. Amasiyama Silpa iye Labanta yoti Liya watle hamame ili oko a:yapo.

¹⁹Epame ma Yokob ya:llu hale Leisolta hatitimale akimlalaye Yosep mate epo Benyamin matepo.

²⁰Epapeleye Yoseptapo Heliyopolis mo dla alinepi poyupo god dla hamilalo oplami Potipela yoti Asenat haiyo. Epame akimlala dapiyamte hatitimaiyo, yia: hiye Manase mate epo Eplaim matepo.^m

²¹Epame Benyaminta hatitimale akimlalaye iwolopo, Bela, epo Bekel, epo Asbel, epo Gela, epo Naman, epo Ehi, epo Los, epo Mupim, epo Hupim, epo Alad.

²²Epapedeme Leisolta hatitimale akimlala mate epo ya: awadulo mate hatlo godepo sesa:lati 14 umaiyo.

²³Epame Yokob ya:llu hale Bilhata ka:yapa hamale maseyemalaye Danpo. Epalati Dan yamiye Husimpo

²⁴Epame Dan ko tle himili maseyemala haleye Naptalipo. Epalati Naptalita hatitimale akimlalaye iwolopo, Yasiyel, epo Guni, epo Yesel, epo Silem.

²⁵Epapele dulu dla akimlala iwoloye Yokob ya:llu hale Bilhata hatitimalepo. Epedeme ya: akimlala mate epo ya: awadulo mate hatlo godepo sesa:lati 7 umaiyo. Amasiyama Bilha iye Labanta yoti hale Leisol watle hamame ili oko a:yapo.

²⁶Epapedeme Yokob ya: yimlala mate epo ya: mamadulo mate hatlo godepame Isip mo dla tlowedeme sesa:lati 66 umaiyo. Amasiyama yia:ta yia:skamu sesa:le oloma dla Yokob ya: momaduloye posesa:lalo wekiyo.

²⁷Epame alotle Yokob yami hale Yosep mate epo ya: akimlala Isip mo dla hohomale mate ma hatlo godepo sesa:lati 70 umaiyo.ⁿ

Yokobta ya: akimlala mate Isip mo dla tame woyamale

²⁸Epapele dulu dla Yokob ala Isip mo dla puluwedeme duka dla pumhalemama yami Yuda watle epo atlaiyo, “Wa: tatile tame Yosep atlane, ya: puame Gosen mo dla dia:ye umulupo,” diyo. ²⁹Epalati Yudatapo tame Yosep atlati ya:tapo ya: aliya koa tle tame Gosen mo dla ya: a umaiyo. Epame ya:tapo ya: a mila:pi natipame ya: a dla poposila:lepo hamame sikemte ammama kelliwe pa:iyo.

³⁰Epalati ya: atapo Yosep watle epo atlaiyo, “Na: maseyemala, wa: ala me-halemapo! Epedeme na: wata oloma hema wa: mila:pi natipame polowe mleni,” diyo.

³¹Epame Yoseptapo ya: a mate epo ya: bapadulo mate dla epo atlaiyo, “Na: tame Pelo watle atlemama wua:ye Keinan mo tle mo-puame ma Gosen mo dla popa:ma dlowama. ³²Epame ma ya: watle atlemama

^m 46:20 Yen 41:50-52   ⁿ 46:27 Taiya 7:14

wua:ye aliya halo omha:ha:lalo so deme wua: aliya mate epo wua: alisisi hapuloma mate me-halopo pumulana dlowepo. ³³⁻³⁴Epapedeme Pelotapo wua:ye sisilapame wua: watle atlemama, wua: apa oko halomha:ha:mdi? dlati, asiyama ya: watle atlemama, dia:ye di mamadulota mo-powataliya aliya omha:ha:lalo oko hampuwademe, di mape mepo aliya omha:ha:mde, diye. Adipalati, wua:tapo Pelo watle epo atellepiye, asiyama ya:tapo wua: watle atlemama Gosen mo medla ha:ha:iya dlepe. Ame adipalati, Isip soye aliya omha:ha:lalo so mate yimkata poha:ha:semde,” diyo.

Yokobta Gosen mo hapo halale

47 ¹Epapeye Yosepta Pelo hala dla tame ya: watle epo atlaiyo, “Na: a mate epo na: bapadulo mate epo yia: aliya halo mate epame yia: alisisi hapuloma mate Keinan mo tle mo-puame Gosen mo dla popa:ma,” diyo.

²⁻³Epalati Yosepta ya: bapadulo do supulastaleyeye Pelo hala dla elemplati Pelota yia: watle epo atlaiyo, “Wua: apa oko halomdi?” diyo.

Epalati asiyama yia:tapo ya: watle epo atlaiyo, “Dia:ye di mamadulotapo mo-powataliya aliya omha:ha:lalo ha:ha:deme, di mape aliya omha:ha:lalo ha:ha:ma. ⁴Amasiyama di mo Keinan dla daya pa:le kokota elemama di aliyata dlowe osamokolo ma hawa. Epalati natipame di hema ha:ha:la pumula. Epedeme ka:deta:, ditapo Gosen mo dla ha:ha:loweye?” diyo.

⁵Epalati Pelotapo Yosep watle epo atlaiyo, “Watapo wa: a mate epo wa: bapadulo mate mo-pumulalepo. ⁶Epedeme ka:dena, yia:tapo Isip mo dulu hema ha:ha:loweye. Epapedeme Gosen mo ka:dleye yia: watle hamine. Epame yia: dulu dla oplami hale aliya omhallowe sikemte malastale hallepiye, ya: ka:dena na: aliya halo mate omhalloweye,” diyo.

⁷Epame Yoseptapo ma tame ya: a Yokobye Pelo hala dla sempulati ya:tapo Pelo dla namkale dle yu atlemama Godta wa: mate hallepe diyo. ⁸Epalati Pelota asiyama ya: watle epo atlaiyo, “Wa: sokomoko adisowata:?” diyo.

⁹Epalati Yokobta asiyama ya: watle epo atlaiyo, “Na:ye ta:lamo wotiyalle dulu dla halemama 130 sokomoko pololuwa. Amasiyama na: mamadulota ha:ha:le sokomokota na: sokomokoye tla:mtana,” diyo. ¹⁰Ya: epo atlepo Pelo watle atlemama Godta wa: mate hallepe depame ma-taiyo.

¹¹Epapedeme Yoseptapo Pelo yu dolumama ya: a mate epo ya: bapadulo mate dla ta:la ka:pi Lamses mo mateka:pi dla ellaloye yia: watle hamiyo. ¹²Epame yia: watle daya pasataleye alemdiyo.

Daya pa:le kokotapo mo pato halä

¹³Epapeye daya pa:le kokotapo mo pato hamama Isip mo mate epo Keinan mo mate dla dlowe alisisi emaletapo hapuloma paliyo. ¹⁴Epalati

opatapo Yosepta Isip mo dla aya dulu dla daya kokolumtaleye puame mani mate halomha:ha:iyo. Epapalati Yoseptapo maniye halopame ma Pelo ya: mani isilako dla kolumhalaiyo. ¹⁵Amasiyama Isip sota yia: maniye daya halomha:ha:mama mo-pokapokadlati Yosep hala dla tame ya: wadle epo atlaiyo, “Di daya halomha:ha:mama di maniye mo-pokapokadema. Epedeme wa: di daya isikimi me-hapine. Adipalati, wa:ta pe-epapalalo wekelepiye, di pallipe,” diyo.

¹⁶Epalati asiyama Yoseptapo yia: wadle epo atlaiyo, “Wua: mani ma hawa hallepiye, isikimi asiyama wua: aliya haloye na: wadle hohopo iya. Epalati na:tapo asiyama wua: wadle daya halopimhallowepo,” diyo. ¹⁷Epapedeme opatapo Yosep wadle aliya halo hohopo pumula demha:ha:laiyo asiyama ya:tapo daya alema demhalaiyo. Yia:ta epammha:ha:mama yia: hos aliya mate epo yia: sipi aliya mate epame yia: gaut aliya mate epo yia: bulumkiyawa aliya mate epo yia: donki aliya mate Yosep wadle hapimha:ha:mdiyoye. Epammtamama sokomoko hatlo ma-hamastlati opata daya halomha:ha:mama yia: aliya halo hapuloma mo-pokapokadiyo.

¹⁸Epalati yia: Yosep hala dla tame epo atlaiyo, “Ditapo wa: wadle asiyama mate daya halomha:ha:mama di mani mate epame di aliya halo mate mo-pokapokadepo. Epapedeme di ma apa alisisi wa: dla halopimama asiyama daya halopa:? Dia: dla di alisisi hapulomaye ma-hawa, isikimi di moto i mate epo di ta:la mate tlo me-hutiyepo. ¹⁹Epapedeme poka:dena, ditapo daya teta:le koko tle palimama di ta:laye isikimi koko pa:le batalipo hamastloweye. Epedeme wa:tapo daya mate epo dlowe alisisi emolowe ale mate di wadle hapilati asiyama ditapo di moto mate epo di ta:la mate wa: wadle hapilowepo. Epame ditapo Pelo dla asiyama pa:le oko hamha:ha:laiyo ya:tapo di ta:la omhallepe,” diyo.

²⁰Epapele dulu dla daya pa:le kokotapo Isip moye sikemte batalipo hamastlati Isip so hapulomatapo daya yilo yia: ta:la hapulomaye Yosep wadle halopimama pokapokadiyo. Epalati Pelotapo yia: ta:la hapulomaye omhalaiyo. ²¹Epame Yoseptapo Isip so hapulomaye Pelo dla asiyama pa:le oko halalo so diyo. ²²Amasiyama god dla alinepi poyupo hapilalo so tlo yia: ta:laye daya yilo Yosep wadle pahalopilalo wekiyo. Adipalati, Pelotapo yia: oko asiyamaye hapimama daya mate halopimdiyo.

²³Epame Yoseptapo opa wadle epo atlaiyo, “Watapo wua: mate epo wua: ta:la mateye dokopala oplami Pelo tetepo. Epedeme na:tapo wua: wadle dlowe alisisi emolowe aleye halopiliwepo. ²⁴Epalati wua:tapo dlowe alisisiye empame ma-hauwallowe oloma dla pulati hauwalemama opi tlo Pelo wadle halopi demha:ha:lepe. Epame muwolo haloma dulu edla opiye tlo demama asiyama opi tlo ale emolowe koluma demha:ha:lepe,” diyo.

²⁵Epalati asiyama yia:tapo Yosep wadle epo atlaiyo, “Wa:tapo di pasakaloye gaduwapo. Epapedeme ditapo dokopala oplami Pelo dla

asiyama pa:le oko hamha:ha:mama ya: yu dla salladepo siyamolowepo,” diyo.

²⁶Epalati Yoseptapo aiyalma himiyo, Isip sota dlowe alisisi emale hauwalemama kolumale do supulastale dulu dla kolumale hatlo tlo Pelo watle hami demha:ha:lepo depame. Epapedeme aiyalma himili iye wata oloma hema ala me-elapo. Amasiyama epapele dulu dla alinepi poyupo god dla halopilalo so yia: ta:la tlo Pelo dla pohalopilalo wekiyo.

Yokobta ya:ta polati ya: moto hamatilowe atlale

²⁷Epapedeme Isalael sotapo Gosen mo dla ha:ha:mama yimlala sikemte isukumama opata pasatamtaiyo.

²⁸⁻³⁰Epapeleye Yokobtapo Isip mo dla tame halemama 17 sokomoko pololiyo. Epame ya:tapo ma 147 sokomoko umulati polowetapo ya: dla mo-teteka:mpuaiyo. Epalati ya:tapo ya: maseyemala Yosep sisilapame ya: watle epo atlaiyo, “Wa: ikadepe na:ye sikemte malahalema dlepiye, wa: na: motoye Isip mo hema pohamatilowa. Amasiyama wa: tame Keinan mo dla na: mamadulo hatili wabasi hatlo medla na: motoye hamatine,” diyo.^o

Epalati Yoseptapo asiyama ya: watle epo atlaiyo, “Yao, na:ta wa:ta atlama koko hapuloma eye halowepo,” diyo.

³¹Epame ma Yokobtapo ya: watle epo atlaiyo, “Wa: watapo na: mila:pi tle God hi tle yu itiyapo himine, wa:ta ikadepe na: motoye Keinan mo dla hamatiloweye,” diyo. Epalati asiyama Yoseptapo God hi mate yu itiyapo himiyo, ya: a motoye Keinan mo dla hamatiloweye. Epalati Yokobtapo ya:ta ellalo dla dokopala himme elemama inoma sumaiyo.

Yokobtapo ya: mamadulo yilo God dla otele himili

48 ¹Epapele dulu dla alila haletapo Yosepta ya: ata sikemte esiyem-elale dalepame ya: akimlala dapiyamte Manase mate Eplaim mate elepo Gosen mo dla ya: a natila puaiyo. ²Epapeleye ya: a Yokobta Yosepta puale dalepame esiyem-elale mepapele itiyamale hapame sila:time polaiyo. ³⁻⁴Epame yami Yosep watle epo atlaiyo, “Itiyamale Godtapo mo-powataliya na:ye Keinan mo pato dulu dla Lus mo yemala dla pollati na: watle woyapo epo atluwapo, ‘Na:tapo wa: mamaduloye pasatapo mellowepo. Epalati wa: opatapo pasatamama pato dlepe. Epame na:tapo Keinan mo iye wa: mamadulo watle hamilowepo. Ta:la itapo yia: hi mate kokó mepo ellepe,’ duwapo.”^p

⁵Epame Yokobtapo Yosep watle ma epo atlaiyo, “Na: ala Isip mo hema populalo hallati wa:tapo akimlala dapiyamte Eplaim mate Manase mate hatitimuwapo. Amasiyama na: solotama, na:tapo wa: akimlala dapiyamte ewoloye ma na:ta hohopame na: akimlala ikadepe dlowepo. Yia:tapo

^o 47:28-30 Yen 49:29-32, 50:6 P 48:3-4 Yen 28:13-14

na: akimlala itapu hatitimale Luben mate epo Simiyon mate epapele some na: akimlala depo ha:ha:lepe. ⁶Epame ma alotle wa:ta akimlala isukumelepiye, akimlala ewolotapo mo-wa: akimlala ikadepe depo ha:ha:lepe. Amasiyama yia:tapo Eplaim mate epo Manase mate yia: elo dla ha:ha:lepe. ⁷Epedeme na:tapo wa: akimlala Eplaim mate epo Manase mateye wa: wai Leisol ya: akimlala ikadepe dlowepo. Adipalati, wa: wai Leisoltapo Keinan mo dla dia:ye Padan Alam mo tle ma Epalat^q mo dla pumha:ha:mama duka dla pouwapo. Epalati na:tapo dupa kolle pato mate ya: motoye Epalat dla tlalo api mateka:pi dla polomoluwapo.”^r

⁸⁻¹⁰Amasiyama Yokobye mo-totoyemalata inoma pa:mama yami Yosep ya: akimlala natipo epo atlaiyo, “Akimlala iwoloye anawolota:?” diyo.

Epalati asiyama Yosepta epo atlaiyo, “Na: akimlalapo. Akimlala iwoloye na:ta Isip mo dla hallati Godtapo na: watle halopiwapo,” diyo.

Epalati na:tapo yia:ye hohopo inoma sumama God dla ta:dlowepo,” diyo. Epedeme Yoseptapo ya: akimlala dapiyamteye ya: hala dla elempulati Yokobtapo yia:ye hohopo poposila:lepo huhulamaiyo.

¹¹Epame Yokobtapo ma Yosep watle epo atlaiyo, “Na:ta malamaletapo wa:ye ma ponatilalo wekelowe tepo demduwa. Amasiyama wata Godtapo hatlo wa: tlo ponati-ina, amasiyama wa: akimlala mape na: watle me-nati-ilipo,” diyo.

¹²Epame Yoseptapo ya: akimlala dapiyamteye yia: mama Yokob mulu tle hohopo alikili dla ipila:pame asiyama ya:tapo ya: a hete isili dla heodepo polaiyo. ¹³Epame Yoseptapo ya: maseyemala pato Manaseye ya: a do dowala tiyama dla pameliyo. Epalati ya: ei Eplaimye hamame ya: a do weke tiyama dla pameliyo. ¹⁴⁻¹⁵Amasiyama Yokobtapo akimlala dapiyamte iwolo dla inoma sumale mate yia:ye God dla ta:demama ya: dowala dotapo ya: ei Eplaim dokopala dla hamaiyo. Epalati ya: weke dotapo ya: bapa Manase dokopala dla hamaiyo. Epo halemama epo atlaiyo, “Na: mama A:iblaham mate epo na: a Aisek mate yia: God wa:tapo na: pasakaloye woloma omhalemduwapo. ¹⁶Epame wa: banakaka oplamitapo na:ta wotiyalle dulu dla pollati na:ye gademduwapo. Epedeme wa: akimlala dapiyamte iwoloye gademama yia: mate halane. Epame yia: tle na: a hi mate epo na: hi mate epo na: mama hi mate ma-a:ma selemalipo melemama yia: yimlala mate epo yia: mamadulo mate pasatapo melene,” diyo.

¹⁷⁻¹⁸Amasiyama Yokobtapo ya: dowala dota Eplaim dokopala dla hama epela asiyama ya: weke dota ya: bapa Manase dokopala dla hama depo halemama inoma sumalati yami Yosepta koko e natipame posiyeyo. Epammama ya:tapo ya: a doye alikili a:ma poloko demama

^q 48:7 Epalat mo hi haleye Betliyem. ^r 48:7 Yen 35:16-19

epo atlaiyo, “A, wa: dowala doye itapu hamale maseyemala dokopala dla pohamamhalasema. Amasiyama ma ya: ei yemala dokopala dla hamamhalapo. Epedeme wa: dowala doye itapu hamale maseyemala Manase dokopala dla hamolowe ka:pi,” diyo.

¹⁹Amasiyama ya: ata Yosep watle epo atlaiyo, “Na:ta koko i haye na:malamana. Adipalati, ya: ei yemala Eplaim ya: mamadulotapo sikemte pasatamama ya: bapa Manase ya: mamaduloye tla:mtelepe,” diyo.

²⁰Epame Yokobtapo akimlala dapiyamte iwoloye inoma sumale mate ta:demama epo atlaiyo, “Alotle Isalael sotapo yimkadulo watle epo atlamyelepe, ‘Godtapo Eplaim mate epo Manase mate dla gadle pato himhaluwaye, epammama ya:tapo wua: watle mepo gadle pato himhallepe,’ demyelepe,” diyo. Epammama ya:tapo ya: ei yemala hi tatle itapu tle himimama asiyama ya: bapa hi tlo alotle himiyo.^s

²¹Epame Yokobtapo yami Yosep watle epo atlaiyo, “Na:ye mo-polowe mateka:pi dla halapo. Epedeme Godtapo wa: mate hallepe. Epame ma ya:tapo wua:ye wua: mamadulo watle Keinan mo hamili duwa edla elemtelepe,” diyo.

²²Epame Yokobtapo ma ya: watle epo atlaiyo, “Keinan mo dulu dla Sekem ta:laye pta ka:pi. Epedeme ta:la eye wa: bapadulo watle pohamilowa. Amasiyama Yosep wa: watle hamilowepo. Ta:la eye na:tapo Amoli so mate natalimama kolahauwapo,” diyo.

Yokobta ya: akimlala itapu kokoye molo atlamale

49 ¹⁻²Yokobtapo ya: akimlala hapulomaye sisilapame ya: watle epo atlaiyo, “Wua:ta hapuloma yimkata na: mateka:pi dla puame alumaiya. Epalati na:tapo wua: watle itapu dla wowoyamolowe kokoye atlamolowepo. Adipalati, na:ye Yokob, wua: a Isalaelpo,” diyo.

³Epammama ya:tapo ya: maseyemala itapu hamale watle epo atlaiyo, “Luben wa:ye na: kipiliyemala omalita ka:yapa himili maseyemalapo. Epame wa:tapo na: akimlala hapuloma dulu dla wa:ta itapu halemama wa: eiduloye tla:mtame haluwapo. ⁴Amasiyama wa:ye wa:skamu wa: moto hamoloweye powa:malamana. Adipalati, wa:tapo wa: wai hale uhale koko tle na: dla wota:le hampuwapo. Epapedeme wa: eidulo dulu dla wa:tapo podokopala depo hallowa.

⁵Epame Simiyon wa: mate epo wa: ei Libai mateye wua: dulu dla sadle halowe powua:malamana. Adipalati, wua:ye yimkadulo mate sikemte natalimha:ha:mde. ⁶Epedeme wua:tapo batalimale koko halomolowedeme yu hatitimale dulu dla na: mate pohallowa. Adipalati, wua: sikemte siyalasiyaladepame aipa:yata upo opaye mo-potimuwapo. Epame isikimi asupumale koko tle bulumkiyawa aliya heteye ma-hauwokokomuwapo.

^s 48:20 Hib 11:21

7Epapedeme na:tapo wua: koko e natimama keteyamale yu atlema. Ka:dle kokota wua: dla populuwa. Epame wua: mamadulotapo Isalael so elele dulu dla meyelohe meyelohe depo tame ha:ha:myelepe.

8Epame Yuda wa:ye wa: bapadulo mate epo wa: eidulo matetapo wa: dla sisiyemama wa: hete sitali isili dla heoheodemha:ha:lepe. Adipalati, wa:ta itiyamaletapo wa: dla opahale dlalo sota itiyamaleye tla:mtame hallepe. 9Epame wa:ye layon esemala some ya: nomsu yumdepame oplami haleta pohustlalo woloma ka:pi elemdiye, epapele some hallepe.^t 10Epedeme Isalael so dulu dla Yuda elele halomale sotapo dokopala ha:ha:mtetelepe. Epammtamama yia: dulu tle ma ikadepe dokopala oplami halloweta alotle pulupe. Epalati opa hapulomatapo hatlo ya: yu dla heodepo sallademha:ha:lepe. 11Epame wa: gla:pi dlomoko dalitapo sikemte pasatamama wain yú ma sikemte pasatepo hallepe. 12Epame wa: inomatapo dikimama wain yú some hallepe. Epalati wa: a:petapo sikemte kamama memeko some hallepe.

13Amasiyama Sebulun wa:ye kaula pato peleyama dla halemsele:lepe. Epame wa:ta hallowe mo edla koa patototapo puame hedlowe koa sitali ka:pita halemyelepe. Epame wa: ta:la sukulutapo tame Saidon mo dla gudlepe.

14Epame Isakal wa:ye itiyamale donki aliyatapo upiyele alisisi pato asiyame pupo depo hedepo elemdiye, epapele some hallepe. 15Epame wa:tapo puame hedlowe mo ka:dle natipame ma edla asiyama pa:le oko halowe ma po-alimhallowa.

16Amasiyama Dan wa:tapo Isalael so dulu dla yia: koko gladlalo hallepe. 17Epame wa:ye kolape ilama some halemama hos aliya hete dla yiellati yota ta:la dla teyu demhallepe.”

18Epapele dulu dla Yokobtapo epo atlaiyo, “Lod GOD, na: wa:ta na: pasakalo gadlowe koko dla omhalapo,” diyo. Epame ma ya: akimlala dla helestame epo atlaiyo,

19“Gad wa:ye opatapo puame hustepo dodoloma demha:ha:lepe. Epalati asiyama wa:tapo yia:ye posallati, yia:tapo wa: tle potademha:ha:lepe.

20Epame Asel wa: ta:la dla dlowe alisisi ka:ka:dleta matelepe. Epalati wa:tapo dokopala sota dlalo dlowe alisisiye halomhallepe.

21Amasiyama Naptali wa:ye diya aliya malalatapo ya: yimlala ka:ka:dle usulupame inoma tetleyamama tlesela:mdiye epapele some sela:lepe.

22Epame Yosep wa:ye dlomoko dali dlo seselemallita sikemte milimaletapo yú matala mateka:pi dla halemdiye, epapele some hallepe.

23Amasiyama wa: dla opahale dlalo sotapo wa:ye sikemte siyaladle mate husta demhallepe. 24Amasiyama epapele tlope wa:tapo woloma kokalepo halemama to hinale tlo woloma kokata hama demhallepe. Adipalati,

^t 49:9 Nam 24:9; Bob 5:5

Yokob ya: God itiyamaletapo wa: gadlepe. Ame adipalati, Godtapo aliya halo omhallalota ya: aliya woloma omhalemdiye, epapele some wa:ye omhallepe. Ya:ye Isalael so yia: molopa kestale depo halapo. ²⁵Wa: a ya: Godtapo wa:ye gadlepe. Ya:tapo wa: watle tiyo mate epo yú matale mate halopilipe. Epame wa: watle mamadulo pasataleye halopilipe. ²⁶Epedeme na: maseyemala, na:ta atlamale ka:ka:dle koko itapo wa: dla pasatamama tamali aloweli selemalliye bopudlepe. Adipalati, wa:tapo wa: bapadulo dulu dla itapu hamale some hallepe.

²⁷Amasiyama Benyamin wa:ye moko esemala epapele some hallepe. Wa:tapo wa: dla opahale dlalo soye potipame yia: alisisiye halopo puame wa: opa dla hukulupo alema demhallepe.”

²⁸Epedeme yu iye Yokobtapo itapu dla ya: akimlala 12 dla wowoyamolowe kokoye momolo atlamale yu ipo. Epedeme Yokob ya: akimlala 12 iwolotapo Isalael so elele 12 sitali ha:ha:po.

Yokobta powale koko

²⁹⁻³⁰Epapele dulu dla Yokobtapo ya: akimlala 12 watle epo atlaiyo, “Na:ye mo-polowe mateka:pi dla polapo. Epedeme na: motoye Makapela teiko hotuwale dulu dla na: mamadulo hatili medla hamatiye. Wabasi iye Keinan mo pato dulu dla Mamele mo yemala dla halapo. Adipalati, na: mama A:iblahamtapo wabasi eye mo-powataliya Hitai elele halë oplami Epolon tle asiyama mate hauwapo.” ³¹Epedeme mo edla A:iblaham mate epo ya:llu Sela mate hatiwapo. Epame mo hatlo medla Aisek mate epame ya:llu Lebeke mate hatiwapo. Epame mo hatlo medla na:tapo na: a:ya Liyaye polomoluwapo.” ³²Ame adipalati, na: mama A:iblahamtapo popoliyelowe ta:la iye Hitai so tle asiyama mate ma-hauwapo.”

³³Epapele dulu dla Yokobtapo ya: akimlala dla yu hapuloma ma-atlapo gudepame ya: heteye woloma ya:ta ellalo dla ola:po elemama mosukulu dupa ketamtuluiyo.”

50 ¹Epapeleye Yokobta mo-polati yami Yoseptapo ya: a dla hamame poposila:lepo ammela:iyo. ²Epame ya: opa watle yu hamimama ya: a motoye hapele hutulala depame woloma dinapiya diyo. ³Epalati yia:tapo Isip so yia: toto koko dolumama powale moto eye alila 40 dulu dla dinapomama dakopala mate huhutupiliyeiyo. Epapele dulu dla Isip sotapo Yokobta polati alila 70 dulu dla dupa kolle pato himha:ha:iyo.

⁴Epame yia:ta dupa kolletapo ma-tame gudlati Yoseptapo Pelo ya: oko so watle epo atlaiyo, “Wua: yu iye dokopala oplami Pelo watle hamtaiya. ⁵Na: atapo mo-polowedeme elemama epo atluwa, ‘Wua: na:ta polati na: motoye Keinan mo dla hamtame na: mamadulo hatili wabasi hatlo medla hamatiye,’ duwa. Epalati na:tapo ya: motoye edla hamtame

u 49:29-30 Yen 23:3-20 v 49:31 Yen 25:9-10, 35:29 w 49:33 Taiya 7:15

polomilowedeme God hi tle yu itiyapo himiwa. Epapedeme na: solotama, na: a motoye edla hamtame polomilipame ma ilame puluwama,” diyo.^x

⁶Epalati Pelotapo yu i dalepame solotamale himmama epo atlaiyo, “Wa:ta God hi tle yu itiyapo himili e dolumama wa: a motoye edla tame polomilipame ma ilame puane,” diyo.

⁷⁻⁹Epapalati Yoseptapo ya: a moto polomila tlati opa hapuloma Pelo ya: oko so mate epo Pelo ya: opa aliya koa tle siyamalalo so mate epo Isip mo dokopala so mate epame Yosep ya: asiyadulo hapuloma mate yimkata tamalaiyo. Amasiyama Yosep ya: asiyadulo yimlala yimka:sikili mate epame yia: aliya halo mate tlo Gosen mo medla pomelepo tamalaiyo.

¹⁰Epapeleye yia: tame Yoden aloma mateka:pi dla Atad so yia: witi daya supulallalo mo dla woyamaiyo. Yia: edla tame woyapame Yosep mate epo opa hapuloma ya: mate tale so mate dupa kolle pato himpo a:lemha:ha:mama alila 7 pololiyo. ¹¹Amasiyama mo edla ha:ha:lalo sota yia:ta dupa kolle pato natipo epo atlaiyo, “Isip soye dupa kolle pato himha:ha:po,” diyo. Epapele koko tle opatapo mo eye semama Abel Mislaim^y diyo.

¹²⁻¹³Epapedeme Yosep mate epo ya: bapadulo mate yia: a Yokobta atlamale yu e dolumama ya: motoye hamtame Keinan mo dulu dla Makapela teiko hotuwale dulu dla polomiliyo. Adipalati, popoliyele hatiliwe ta:la iye A:iblahamta Hitai elele halë oplami Epolon tle asiyama mate haiyo.^z

**Yosep ya: bapadulotapo Yosepta yia: dla
wotiyalle hamilala depo wowota:le**

¹⁴Epapedeme Yosepta ya: bapadulo mate yia: a motoye mo-wabasi dulu dla polomilipame ma yimkata Isip so mate ilame Isip mo dla pumulaiyo. ¹⁵Amasiyama yia: a Yokobta mo-powale alotle Yosep ya: bapadulotapo wowota:mama yia:skamu epo atlamyaiyo, “Yoseptapo dita ya: watle batalimale koko halomuwaye ala me-malahalemama di watle di batalimale asiyama hamilala,” demyaiyo. ¹⁶Epammama yia:ta Yosep watle yu hamimama epo atlaiyo, “Di atapo mo-polowedeme elemama di watle yu ipo atluwa, ¹⁷“Wua:ta mo-powataliya Yosep watle batalimale koko hauwaye, wua: asiyama ya: watle namkale dle yu atlaiya, ya:tapo wua: batalimaleye wellipo depame,’ duwa. Epapedeme Yosep, di wa: dla otele pato himma, wa:tapo dita mo-powataliya wa: dla batalimale koko hauwaye wellipo depame. Adipalati, dia:ye di a ya: God yu dla salladepo siyamalalo sopo,” diyo. Amasiyama Yoseptapo ya: bapadulota yu hamili i dalepame dupa kolomama sikemte amaiyo.

---

^x 50:5 Yen 47:29-31   ^y 50:11 Abel Mislaim hi i ya: dulu kokoye Isip sota dupa kolle himili demama apopo.   ^z 50:12-13 Taiya 7:16

¹⁸Epame ya: bapadulotapo puame ya: hete sitali dla heodepo popa:mama epo atlaiyo, “Dia:ye wa: yu dla salladepo siyamama asiyama pa:le oko halomha:ha:lowepo,” diyo.

¹⁹Amasiyama Yoseptapo asiyama yia: watle epo atlaiyo, “Wua: ase sikemte wowota:miya. Na:ta adipo Godta dinapele kokoye ma meyeloje depa:? ²⁰Adipalati, wua:tapo na: dla batalimale koko halowa depame apuwapo. Epapele tloje Godtapo batalimale koko etle ma ka:dle koko tlo hauwapo. Epame wua:tapo na:ye Isip mo hema hamame iwaye koko pa:le po-apena. Amasiyama opa hapuloma pasakalo gadlepo depo apuwapo. ²¹Epedeme wua: ase na: natipo wowota:miya. Na:tapo wua: mate epo wua: yimlala mate woloma omhallowepo,” diyo. Epammama ya:tapo yia: dla polowamale mate yukamama yia: dupa malamaleye woloma hahatotimaiyo.

Yosepta powale koko

²²Epapele dulu dla Yoseptapo ya: bapadulo mate Isip mo dla halemama sokomoko pasatale pololiyo. ²³Epame ya: ala me-halemama yami Eplaimta hatitimale mate epo ya: mamadulo ewolota hatitimale mape me-tlamaiyo. Epame ma yami hale Manasetta himili maseyemala Makita hatitimale mape me-tlamaiyo.

²⁴Epapeleje Yoseptapo mo-polowe mateka:pi dla polomama ya: bapadulo watle epo atlaiyo, “Na:ye mo-polowe mateka:pi dla polapo. Amasiyama Godtapo wua:ye woloma omhallepe. Epame ya:tapo wua:ye Isip mo tle ma Keinan mo dla elemtelepe. Adipalati, ta:la iye ya:tapo di mamadulo A:iblaham mate epo Aisek mate epo Yokob mate dla hamilowepo depo yu itiyapo himiwapo. ²⁵Epapedeme Godtapo wua:ye Isip mo tle eleme alikili a:ma woyamolowe alilata mo-pulati tamalemama na: elo mate hamtlowe dla God hi tle na: dla yu itiyapo himiya,” diyo. Epalati yia:tapo koko eye ikadepe halowa demama God hi tle yu itiyapo himiyo.^a

²⁶Epapele dulu dla Yoseptapo 110 sokomoko umpo halemama edla powaiyo. Epame ya: motoye Isip so yia: toto koko dolumama woloma ka:pi dinapopame ewalata wabasi tili dulu dla hamatiyo.

^a 50:25 Eke 13:19; Yos 24:32; Hib 11:22

Ekседes

Ekседes buka ya: dulu koko

Mosesta 40 sokomoko dulu dla Isalael so eleme dalupa dulu dla sela:mama Ekседes buka i ma ilimuwapo.

Epedeme Ekседes hi i ya: dulu kokoye alikili dla woyamale demama apopo. Oloma edla Isalael sotapo Isip mo dla asiyama pa:le oko hamha:ha:mama wotiyalle dulu dla ha:ha:iyo. Epapedeme buka itapo Godta Isalael opaye adipo Isip mo tle alikili dla eleme woyamuwa dle kokoye atlamapo. Epapeleye Godta Mosesye sisilamuwapo, ya:tapo Isalael soye elepo alikili dla woyamelepo depame.

Epame buka hatlo me-itapo Godta aiyalma 10 hapili koko ma atlamapo.

Isalael so opata ta:le

1 ¹⁻⁵Epedeme Yokob ya: akimlala iwolotapo yia: a mate Isip mo dla tamalaiyo. Luben, epo Simiyon, epo Libai, epo Yuda, epo Isakal, epo Sebulun, epo Benyamin, epo Dan, epo Naptali, epo Gad, epo Asel. Yia:tapo tamalemama me-yia: wola: mate epo yia: yimlala mate elemtamalaiyo. Amasiyama Yosep tlo ya: tatile Isip mo dla matame halaiyo. Yokob ya: akimlala mate epo ya: mamadulo mate Isip mo dla tame hatlo godepo sesa:lati 70 umaiyo.^a

⁶Yosep mate epo ya: bapadulo mate Isip mo dla ha:ha:po depo mo-totoyimlala momama paliyo. Epame yia: mate teta:le so mape mo-paliyo. ⁷Amasiyama Isalael sota yimlala sikemte isukumama Isip mo patoye kustiplate elaiyo.^b

⁸Epame alotle Yosep koko yeliyele oplamitapo Isip mo dla dokopala oplami halaiyo.^c ⁹Epapeleye dokopala oplami Pelo etapo ya: opa wale epo atlaiyo, “Wua: natiya, Isalael soye sikemte pasatamama di opaye tla:mtla yakomapo. ¹⁰Epapedeme di api totamolowa, Isalael sota sikemte pasatlala depo himomolloweye. Adipalati, yia:tapo yia: opata ma-ta:lati natipame potlowedeme

---

^a 1:1-5 Yen 46:8-27   ^b 1:7 Taiya 7:17   ^c 1:8 Taiya 7:18

opahale so opi mate hatlope depame dia: mate opahale dlala,” diyo.^d

¹¹Epammama yia:tapo Isalael sota itiyamaleta pa:lepo depame asiyama pa:le oko patoto dla hatitipame yia: omha:ha:lalo so ma hohomaiyo. Epalati Isalael sotapo mo patoto dapiyamte Pitom mate epo Lames mate kotipo aya halomtamaaiyo, Pelotapo ya: alisisi hapuloma edla hatitimelepo depame. ¹²Amasiyama epapele tlope yia: oko pato mehalomha:ha:mama yia: yimlala ma-a:ma sikemte isukumaiyo. Epapalati Isip sotapo Isalael sota epo sikemte me-a:ma pasatamtlati natipame wowota:iyo. ¹³⁻¹⁴Epammama asiyama yia:tapo oko sikemte patoto aya halomolowe oko mate epo osalo hatitimolowe oko mate tlo yia: watle halopimha:ha:mama pasakalo kokalle dla elemtamalaiyo.

¹⁵Epapele dulu dla Isip mo dokopala oplami Pelotapo Hibulu^e so wola:ta yimlala hohomalati mopapo natilalo so wola: dapiyamte Sipla mate epo Puwa mate dla yu hamimama epo atlaiyo, ¹⁶“Wua: Hibulu so wola:ta owayimlala hohomale dulu dla akimlala hohomalati e tlo potimama asiyama utukaka hohomalati e tlo woloma natidemha:ha:iye,” diyo. ¹⁷Amasiyama dulu edla wola: dapiyamte iwolotapo God tlo wowota:mama dokopala oplami Pelo yu dla posalladlalo Isalael so wola:ta akimlala hohomalati popotimasemdiyo. ¹⁸Epalati Pelotapo mopapo natilalo so wola: dapiyamte ewoloye sisilapame yia: watle epo atlaiyo, “Wua: adipalati Hibulu so wola:ta akimlala hohomalati popotimalalo wekemduwa?” diyo.

¹⁹Epalati asiyama yia:tapo epo atlaiyo, “Dokopala oplami, wa: natine, Hibulu so wola:ye owayimlala hohomolowe dla sikemte i-itiyamana, po-Isip so wola: epapena. Epapele koko tle dita ma hapele tuwame yia: gadloweye pta dekelemde,” diyo.

²⁰⁻²¹Epalati Godta mopapo natilalo so wola: ewolo dla siyemhallati yia: ma yia: yimlala sikemte hohomaiyo. Epalati Isalael sotapo ma a:ma sikemte pasatamtaiyo.

²²Epedeme Pelotapo matle Isip so hapuloma watle yu ipo hamiyo, “Wua: Hibulu wola:ta owayimlala hohomama akimlala hohomalati Nael aloma dla polole demha:ha:iye. Amasiyama utukaka hohomalati tlo popotimha:ha:lowa,” diyo.^f

Moses hamale

2 ¹Epammtale oloma edla Libai elele halë oplami haletapo me-ya: asiya dulu dla a:ya hale haiyo. ²Epame alotle a:ya eta mopapo polopame maseyemala hamaiyo. Epo natitepo owayematatapo ka:pi hallati natipame ya:ye mama dapahatlope dulu dla hemele hatiyomeleme

^d 1:10 Taiya 7:19   ^e 1:15 Hibulu so deye Isalael so demama apopo.   ^f 1:22 Taiya 7:19

halaiyo.^g ³ Amasiyama mama dapahatlope mo-pololepo hallati alotle ya: waita matle owayemala hemele hatiyomollowe apiye mo-paiyo. Epalati ya:tapo duli ka:pi yú di dla hollalo tipo owayemalaye duli dulu dla hamatipame Nael aloma yú dla osamokolo polli dulu dla tuwame pameliyo. ⁴ Epame owayemala ya: nanata pateka:mu tle halemama apa kokota owayemala dla woyamolowe depo omhalaiyo.

⁵ Epo alotle Isip mo dokopala oplami Pelo yotitapo aloma dla yú hutula malaiyo. Epalati ya: oko so wola: ya: mate malale sotapo aloma yú peleyama dla siyamaiyo. Epapeleye Pelo yotitapo toko ipo natitepo dultitapo osamokolo dulu dla yú tama di dla holompolla natipame ya: oko a:ya hale watle duli eye ya: watle hampuane diyo. ⁶ Epame duli dulu gowaladepo natilati owayemala maseyemalatapo duli dulu dla elemama amme ella natiyo. Epapalati ya:tapo owayemalata amale dalepame sikemte polowamama epo atlaiyo, “Pona:malamana, owayemala iye Hibulu a:yata himiwayo,” diyo.

⁷ Epalati owayemala ya: nana hemele haodepo halaletapo Pelo yoti hala dla matime halemama epo atlaiyo, “Ka:deta:, na:ta Hibulu a:ya haleta wa: owayemala eye nomopi ilipo depame hema sempuluweye?” diyo.

⁸ Epalati Pelo yotitapo ka:pi demama Hibulu a:ya haleye salatane diyo. Epalati owayemala ya: nana eta tame owayemala e hamale a:ya ikadepe tlo sempuaiyo. ⁹ Epalati Pelo yotitapo ya: watle epo atlaiyo, “Na: owayemala iye wa:ta woloma omhalemama meme imhalane. Epalati na:tapo wa: watle asiyama hamilowepo,” diyo. Epalati ya:tapo owayemala eye hamamtame woloma omhalaiyo. ¹⁰ Epedeme maseyemala etapo mo-pato dlati ya: waitapo Pelo yoti hala dla mo-pomolla taiyo. Epalati Pelo yotitapo asiyama maseyemala eye ma ya: maseyemala ikadepe diyo. Epame ya: hiye semama Moses^h diyo. Epame epo atlaiyo, “Na:tapo ya:ye yú di dla holomsela:lai natipo hamame holahauwapo,” diyo.ⁱ

Mosesta Isip mo tle teletale

¹¹ Epapele dulu dla Mosesta mo-oplami depo halemama ya: opa Hibulu sota oko pato hamha:ha:leye natila taiyo. Epame ya: edla tame omhallati Isip oplamitapo Hibulu oplamiye sikemte hopolla natiyo.^{j k} ¹² Epalati Mosestapo ya:ta hala alikili dla tlama tepo oplami haleta ya: po-omhallalo wekelati asiyama ya:tapo Isip oplamiye yumpame hemele ta:la muwalepo hamatiyo. ¹³ Epame ma alila haleta tame natilati Hibulu so opa dapiyamtetapo me-ya:mkale mate nalatimha:ha:la natiyo. Epalati Mosestapo oplami ya:mkale sikemte hopolemhala watle epo atlaiyo, “Wa: adipalati mo-wa: amkale Hibulu oplamiye hopolemhalema:?” diyo.

^g 2:2 Taiya 7:20; Hib 11:23 ^h 2:10 Moses hi ya: dulu kokoye hamame holahalowe demama apopo. ⁱ 2:10 Taiya 7:21 ^j 2:11 Hib 11:24 ^k 2:11-14 Taiya 7:23-28

¹⁴Epalati oplami ya:mkale hopolemhalaletapo Moses watle epo atlaiyo, “Anta wa:ye dokopala hi hamilati dia:ye omhalane duwa? Wa:ye wa:ta Isip oplami yumuwaye, epammama na: ma yumuluwedeme amma:?” diyo. Epalati Mosestapo yu e dalepame ya:ta hemele koko hauwaye manatiwayo depa malapame wota:iyo.

¹⁵Epapeleye Pelotapo koko i dalepame Mosesye hampo yumuluwedeme totamaiyo. Amasiyama Mosestapo Pelota ya: yumili dle koko dalepame ma Midiya mo dla teletaiyo. Ya: edla teletame halemama yú kolomale mateka:pi dla tame polaiyo.¹ ¹⁶Epele dulu dla mo edla alinepi poyupo God dla hapilalo oplami halaiyo, ya: hiye Yetlo. Ya:ye ya: utukaka wolupalatalo 7 elemhalaiyo. Epapeleye yia:tapo yia: a sipi aliya halo yú ilimolowedeme yú tilimala pumulaiyo. ¹⁷Amasiyama aliya omha:ha:lalo so opitapo yia: natipo posaliyo. Epalati Mosestapo utukaka ewolo gademama opa ewoloye dodolomsalepame ma utukaka yia: aliya tlo yú ilimaiyo.

¹⁸Epame yia:ye yia: a Yetlo hala dla tame woyamalati yia: atapo yia: watle epo atlaiyo, “Wua: wata ma-hapele pumuluma. Wua: aliya pasataleye adipo hapele yú ilimo?” diyo.

¹⁹Epalati asiyama yia:tapo ya: watle epo atlaiyo, “Isip oplami haletapo dia:ye gademama aliya halo omha:ha:lalo so opa opiye alikili dla dodolomsalepame di yú tilipame di aliya halo ma yú ilima,” diyo.

²⁰Epapalati yia: atapo yia: watle epo atlaiyo, “Oplami eye da:? Wua: ya:ye isikimi duka dla pomeleme pumiya. Amasiyama wua: ya:ye di aya dla seme matame popa:mama daya iliwe ka:pi,” diyo.

²¹Epalati Mosesta yia: aya dla hetaiyo. Epame aya edla me-hallati oplami Yetlo etapo yoti Sipolaye ya: watle hamiyo. ²²Epapedeme Mosestapo Sipola hapo halemama maseyemala himpame ya: hiye Gesom^m demama epo atlaiyo, “Na:ye asepe oplami some ya:mkale ta:la dla tame halema,” diyo.

²³⁻²⁵Epapele oloma edla sokomoko opi mo-pololepo alotle Isip mo dokopala oplami Peloye mo-powaiyo. Amasiyama Isalael sotapo wotiyalle upiyele dulu medla asiyama pa:le oko halomha:ha:mama ikiyelemha:ha:iyo. Epalati Godtapo yia:ta wotiyalle upiyele dulu dla gadle yilo a:lemha:ha:leye me-dalepame yia: sikemte malahalaiyo. Epammama ma ya:tapo A:iblaham mate epo Aisek mate epo Yokob mate dla yu itiyapo himili kokoye malamaiyo.ⁿ

Dalupa asiyale dulu dla dlapata hamdemhalale koko

3 ¹Epapedeme alila haletapo Mosesta ya: doko Yetlo aliya halo omhalaiyo. Oplami iye Midiya mo dla aliya poyupo God dla hapilalo

¹ 2:15 Taiya 7:29; Hib 11:27   ^m 2:22 Gesom hi ya: dulu kokoye asepe oplami demama apopo.   ⁿ 2:23-25 Yen 15:13-14

halaiyo. Epapeleye Mosestapo ya: doko aliyaye eleme dalupa dulu dla sela:mama Sainai tamali kikiwi isili dla tame woyamaiyo. Tamali iye God ya: aiyalma tamalipo. ²Epapele dulu dla tamali edla GOD ya: banakakatapo dlapa tele aloweli mate dalupa asiyale dulu tle ya: dla woyamaiyo. Epalati Mosestapo dlapata dalupa asiyale dulu tle ullumama tleka:mhallati natitepo dlapatapo dali upaye ikadepe pohamdlo halla natiyo. ³Epalati ya:skamu epo atlaiyo, “Koko iye pta sikemte ulugiyemana. Epedeme na: ma woloma kulume tuwame natili,” diyo.

⁴Amasiyama Mosesta kulume pula natipame GODtapo dlapa ullumhala dulu tle ya: watle epo sisilamaiyo, “Moses, Moses.” Epalati asiyama ya:ta epo atlaiyo, “Na: ipo,” diyo.

⁵Epalati Godtapo ya: watle epo atlaiyo, “Wa: ase hema sikemte kulume matimiya. Adipalati, wa:ta dolemhala ta:laye aiyalma ta:lapo. Epedeme wa: hete alisisi uptimane,” diyo. ⁶Epame Godta ma epo atlaiyo, “Na:ye wa: mamadulo A:iblaham mate epo Aisek mate epame Yokob mate yia: Godpo,” diyo. Epalati Mosestapo God natilowe wota:mama ya: mila:piye bopudiyo.

⁷Epapalati GODtapo Moses watle epo atlaiyo, “Na: na: opa Isael sotapo Isip mo dla asiyama pa:le oko hamha:ha:mama wotiyalle dulu dla ha:ha:ye me-natima. Epame Isip sotapo yia: dla wotiyalle hapimha:ha:lati a:lemha:ha: kokoye me-dalemhalemama yia:ye sikemte malahalema.

⁸Epapedeme na:tapo yia:ye Isip mo tle alikili dla eleme mo hale ka:dle dla tlowedeme malalepo. Mo eye pta pato epame dlowe alisisi mape pta wokasemana. Wata oloma hema Keinan so mate epo Hitai so mate epo Amoli so mate epo Pelisi so mate epo Hibai so mate epo Yebusi so matetapo mo edla ha:ha:po. Amasiyama na:tapo yia: ta:la eye kolahapame ma na: opa Isael so watle hamilowepo. ⁹Yao, ikadepe, na: opatapo gadle yilo na: dla otele himha:ha:mama a:lemha:ha: kokoye me-daluwa. Epame Isip sotapo yia: watle wotiyalle pato hapimha:ha: koko mape me-natima. ¹⁰Epapedeme na:tapo wa:ye Isip so yia: dokopala oplami Pelo hala dla tane dema, wa:tapo na: opa Isael soye eleme Isip mo tle alikili dla woyamelepo depame.”

¹¹Amasiyama Mosestapo God watle epo atlaiyo, “Na: po-ala:na, na:tapo wa: opa Isael soye eleme alikili dla woyamolowedeme Pelo hala dla tame yu ka:dloweye,” diyo.

¹²Epalati asiyama Godta Moses watle epo atlaiyo, “Na:tapo wa: mate hallowepo. Epedeme na:tapo ikadepe wa:ye tane duwa kokoye wa: dla nati-imama Isael so opaye alikili dla eleme woyapo puame ma tamali hema na: dla inoma sumama na: hi di dla ta:dlepe,” diyo.

¹³Epapele dulu dla Mosestapo God watle epo atlaiyo, “Na:tapo wa: opa Isael so watle tame atlemama, wua: mamadulo yia: Godta na:ye wua:

hala dla tane duwa, dlati ma asiyama yia:ta atlemama ya: hiye anata: dlati, na: apa kokoye yia: watle atlepa:?" diyo.^p

¹⁴⁻¹⁵Epapalati Godta Moses watle epo atlaiyo, "Na:ye Na:po^q. Epedeme wa: Isalael so hala dla tame yia:ye atlamane, na:ye yia: mamadulo A:iblaham mate epo Aisek mate epo Yokob mate yia: GODpo. Epame na: hiye Na:ye Na:po. Epapedeme na: hi etapo kokó elepo ellepe. Epapedeme wata oloma itle kotiyapo tamama opa hapulomatapo na: hi eye malastlepe.^r

¹⁶Epedeme wa: Isip mo dla tame Isalael so dokopala opaye elepame yia: watle yu iye ipo atlamelepe, na:ye yia: mamadulo A:iblaham mate epo Aisek mate epo Yokob mate yia: Lod GODpo. Na:tapo Isip sota Isalael so dla wotiyalle pato hapimha:ha: kokoye ma-natiwa. ¹⁷Epapedeme na:tapo yia:ye Isip mo dla upiyele dulu dla ha:ha: tle alikili dla eleme woyapame yia: watle Keinan so mate epo Hitai so mate epo Amoli so mate epo Pelisi so mate epo Hibai so mate epo Yebusi so mate yia: ta:laye hamilowepo. Ta:la eye pta pato, opatapo edla ha:ha:mama dlowe alisisi dlowe yie pta pasatana.

¹⁸Epalati Isalael dokopala sotapo wa: yu dalepame mikadepe dlepe. Epame wa:tapo yia: mate yimkata Pelo hala dla tame ipo atlamane, 'Hibulu so di GODtapo dia: dla woyamuwa. Epapedeme di solotama, alila dapahatlope dulu dla tlalo mo dla tame ha:ha:mama alinepi poyupame di GOD dla hapimha:ha:loweye,' dlepe. ¹⁹Amasiyama Pelotapo wua:ye po-yipta taiya dlowa. Amasiyama ya:tapo ikadepe God halema dle koko natipame eta wua:ye taiya dlepe. ²⁰Epapedeme na:tapo na:ta itiyamale pato mate Isip so dulu dla ulugiyemale koko halomama yia: dla wotiyalle hamilowepo. Epalati Pelotapo ulugiyemale koko e natimama alotle wua:ye taiya dlepe.

²¹Epedeme na:tapo Isip so dla wotiyalle hamilowe alotle yia:tapo wowota:mama wua:ta solotamale koko hapulomaye halopimyelepe. Epalati wua:tapo Isip mo e saliyome tamalemama yia: alisisi hapulomaye halopo tamellepe.^s ²²Epame Isalael so wola:tapo yia: mateka:pi dla ha:ha:lalo Isip so wola: dla tame gold ewala mate epo silba ewala mateta mimita:pele alisisi mate epo kapala alisisi mate dlalepo halopame ma yia: yimlala dla didiyemellepe. Epapele koko tle Isalael sotapo Isip so alisisi ka:ka:dle hapulomaye halopame alikili dla woyamelepe."

Godtapo Mosesta ulugiyemale koko halomolowe dla itiyamale hamili

4 ¹Mosesta asiyama God watle epo atlaiyo, "Ame opatapo na: yu dla dalepame pomikadepe dlalo wekelati na: adipapopa: Epame ma

p 3:13 Eke 6:2-3   q 3:14 God ya: hi ikadepeye YHWHpo. Epedeme hi i ya: dulu kokoye Na:ye Na:po demama apopo. Yon 8:58 dla Yesuta ya:skamu ya: hi semama Na:ye Na:po duwapo.   r 3:14 Bob 1:4, 8   s 3:21-22 Eke 12:35-36

yia:ta atlemama GODta wa: dla powoyamana dlati na: ma adipo atlepa:?" diyo.

²Amasiyama epalati GODtapo Moses watle epo atlaiyo, "Wa: apa alisisiye wa: dota hamhalema:?" diyo. Epalati Mosestapo asiyama epo atlaiyo, "Iye na: dali kupo," diyo.

³Epalati GODtapo epo atlaiyo, "Ta:la dla hamastane," diyo. Epalati Mosestapo ya: dali kuye ta:la dla hamastlati ilama yieiyo. Epela natipame Mosesta ilama natipo wota:mama alikili dla pesta taiyo.

⁴Amasiyama GODtapo Moses watle epo atlaiyo, "Tila: dla hamame ta:dene," diyo. Epalati Mosestapo ilamaye tila: dla hamame ta:dlati ilamatapo ma ya: dali ku yieiyo.

⁵Epalati GODtapo epo atlaiyo, "Dali ku i mate Isalael so opa mila:pi tle ipapele koko halepe. Epalati yia:tapo ikadepe na:tapo wa: dla woyamana depame mikadepe dlepe. Ame adipalati, na:ye yia: mamadulo A:iblaham mate epo Aisek mate epo Yokob mate yia: GODpo."

⁶Epame GODta mamisika: Moses watle epo atlaiyo, "Wa: doye wa: kapumale tluka dulu dla hamatipame holahane," diyo. Epalati Mosestapo ya: doye ya: kapumale tluka dulu dla hamatipo holahalati ya: do dla heheyapata demama kamkamyaiyo.

⁷Epame ma Godtapo ya: watle epo atlaiyo, "Wa: doye mamisika: tluka dulu dla hamatipame holahane," diyo. Epalati ya:tapo ya: doye tluka dulu dla ma hamatipo holahalati ya: dotapo ma ka:pi halemama ma meyelo hallalo epo halaiyo. ⁸⁻⁹Epame GODtapo ma epo atlaiyo, "Isalael sotapo wa: yu dalepame ma wa:ta koko e halomale dla pomikadepe dlalo wekelepiye, wa: ma Nael aloma dla yú tipame ta:la dla olostane. Epalati yútapo pakasiyamalalo omali yielepe," diyo.

¹⁰Amasiyama Mosestapo GOD watle epo atlaiyo, "Na: opa mila:pi tle yu woloma ka:pi po-atlasemde. Epame wata na:ta wa: mate yukamhalepo alotle ma adipo ka:pi yukamalalo halepa:?" Adipalati, na: ala me-yu olopo yukamhalapo," diyo.

¹¹Amasiyama GODtapo asiyama ya: watle epo atlaiyo, "Anta opa dla yukamolowe hamimdi? Epame anta opa dla yu pa:le mate molo pa:le mate hamimdi? Epame anta opa dla inoma pa:le hamimdi? Epame inoma kokowelalimale so dla anta ma natilowe hamimdi? Koko hapuloma eye GOD na:tapo hapimhalapo. ¹²Epapedeme wa: Isip mo dla tane. Edla na:tapo wa: gademama wa:ta yukamolowe yuye hamilowepo," diyo.

¹³Amasiyama Mosestapo God dla otele himimama epo atlaiyo, "Lod, wa: na:ye tane demiya. Amasiyama wa: oplami hale tlo tane dene," diyo.

¹⁴Epalati GODtapo Mosesta atlale yu dalepame ya: mate siyalademama ya: watle epo atlaiyo, "Ame wa: bapa A:lon adipapeta:?" Ya:ye opa mila:pi tle pta ka:pi yukamde. Epapedeme ya:ye api duka dla wa:ye umuluwedeme mo-pumhalapo. Ya:tapo wa:ye natipame siyelepe.

15-16 Epedeme A:lontapo wa:ta atlamolowe yuye opa dla atlamelepe. Wa:tapo na: some halemama A:lon watle koko hapulomaye atlamhallati ma ya:tapo opa hapuloma dla atlamhallepe. Epapedeme na:tapo wua:ta madipatata yuhalowe koko dla gadle pato himilowepo. Epame wua:ta halomolowe kokoye imolowepo. 17Epedeme wa: dali ku mate hamtane. Eta wa:tapo e mate ulugiyemale kokoye halomelepe,” diyo.

Mosesta ma Isip mo dla ilame tale koko

18 Epapeleye koko ita gudlati Moses ma ilame tame ya: doko Yetlo watle epo atlaiyo, “Ka:deta; na:ta ma Isip mo dla ilame tame na: asiyaduloye ala me-woloma ka:depo ha:ha:ma: depo natiloweye?” diyo.

Epalati Yetlotapo ya: watle epo atlaiyo, “Yao ka:pi, woloma tane,” diyo.

19 Epapeleye Moses ala Midiya mo dla hallati GODtapo ya: watle epo atlaiyo, “Wa: Isip mo dla ma ilame tane. Adipalati, opa wa:ye yumuluwedeme yu himha:ha:le soye mo-palina,” diyo. 20 Epapalati Mosestapo ya:llu mate epo ya: akimlala mate donki aliya di dla ipila:pame Isip mo dla tamalaiyo. Yia: tamalemama Godta hamtane dle dali ku mate hamtamalaiyo.

21 Epame GODtapo Moses watle epo atlaiyo, “Wa: Isip mo dla tame dokopala oplami Pelo mila:pi tle na:ta wa: watle ulugiyemale koko halomolowe nati-iwaye e halomane. Amasiyama epapele dulu dla na:tapo ya: dupaye kokalepo mellowepo. Epalati ya:ta na: opaye yipta alikili a:ma powoyamaiya dlowa. 22 Epalati wa:ta ma Pelo watle ipo atellepe, Isalael soye na: itapu himili maseyemala epapele some halapo. 23 Epapedeme Pelotapo na: maseyemalaye hapele alikili a:ma woyamane dlepo. Epalati na: maseyemalatapo tame na: hi di dla ta:dlepo. Amasiyama Pelota ya:ye alikili a:ma powoyamane dlalo wekelepiye, asiyama na:tapo ya: maseyemala itapu hamaleye yumuluwama,” diyo.^t

24 Epapeleye Mosestapo Isip mo dla tamama ya:llu mate epo ya: yimlala mate duka dla hutiyeyiyo. Yia: duka edla hutiyelati GODtapo Mosesye yumula yakomaiyo. 25-26 Amasiyama ya:llu Sipolatapo ya: maseyemala kapala kestopame kapala eye hame Moses hete dla gudemama epo atlaiyo, “Na: maseyemala kapala kestale omali itapo wa: pasakaloye gadlepe,” diyo. Epapele dulu dla GODtapo Mosesye poyumina.

27 Epapele oloma edla GODtapo A:lon watle epo atlaiyo, “Wa: tame dalupa dulu dla Mosesye umane,” diyo. Epalati A:lontapo yu e dalepame tame Mosesye God ya: aiyalma tamali kikiwi isili dla halla natipame ya:ye poposila:lepo huliyo. 28 Epame Mosestapo GODta ya:ta Isip mo dla tame atlamelepo depo yu halopili hapuloma mate epo ya:ta ulugiyemale koko halomelepo depo atlamale koko hapuloma mateye ma A:lon watle atlamaiyo.

^t 4:23 Eke 12:29

²⁹Epame Moses mate epo A:lon mate Isip mo dla tame Isalael so dokopala so hapuloma elepame yimkata puame alumaiyo. ³⁰Epapele oloma edla A:lontapo GODta Moses watle atlamale koko hapulomaye ma yia: watle atlamaiyo. Epame Mosestapo opa hapuloma mila:pi tle ulugiyemale koko halomalati opatapo koko e natipame mikadepe diyo. ³¹Epedeme GODtapo yia:ta wotiyalle dulu dla ha:ha:leye natipo gadlepe depame, yia:tapo GOD dla heodepo sisiyemama ya: hi di dla ta:diyo.

Moses mate A:lon mate Isip mo dokopala oplami Pelo hala dla tale

5 ¹Moses mate epo A:lon mate Isalael so dla yu atlamha:ha:po gudepame ma Pelo hala dla tame epo atlaiyo, “Isalael so dia: Lod GODtapo wa: watle epo atluwa, wa:tapo ya: opaye hapele alikili a:ma woyamaiya dloweyo, yia:tapo dalupa dulu dla tame ya: hi di dla ta:demama daya delepo depame duwa.”

²Amasiyama Pelota yia: watle epo atlaiyo, “GOD iye anata?: Na: adipammama ya: yu dla dalepo salladepame Isalael soye alikili a:ma woyamaiya depa?: Na: GOD i ya: kokoye pona:malamana. Epapedeme na: Isalael soye alikili a:ma powoyamaiya dlowa,” diyo.

³Epalati Moses mate epo A:lon mateta epo atlaiyo, “Hibulu so dia: Godtapo dia: watle woyamuwa. Epapedeme di solotama, alila dapahatlope dulu dla tlalo mo dla tame ha:ha:mama alinepi poyupame di GOD dla hapimha:ha:loweyo. Amasiyama wa:ta dia:ye alikili a:ma powoyamaiya dlalo wekelepiye, Godtapo esiyelo pato mate epo opahale koko mateta dia:ye poyuluwe sepena,” diyo.

⁴⁻⁵Amasiyama Pelotapo asiyama yia: watle epo atlaiyo, “Wua: adipalati oko hamha:ha: so opaye eleme alikili dla woyamala yakoma?: Hibulu so opa pasataletapo na: okoye hamha:ha:po. Epedeme wua:tapo yia:ye pe-eleme tlowa. Epapedeme wua: ma ilame oko halomala tamalaiya,” diyo.

⁶Alila oloma edla Pelotapo Isalael so yia: omha:ha:lalo so dla epo atlaiyo, ⁷“Wua: Hibulu so opata blik ewala” mimita:pelepo depame matle osamokolo totolle pohapimha:ha:lowa. Amasiyama yia: miyelo tame osamokolo totolle totapame halopo pua demha:ha:lepe. ⁸Amasiyama epapele dulu dla yia:tapo blik ewala mimita:pmama alila hatlo dulu dla adisowa mimita:mduwa, ma mesowa mimita:mha:ha:lepe. Adipalati, yia:ye sasalalimama ma na: watle atlemama, di dalupa dulu dla tame di God hi di dla ta:demama alinepi poyupo ya: watle hapilowama, demha:ha:po. ⁹Epapedeme opa iwoloye oko sikemte pato halomha:ha: diya, yia:tapo Mosesta bobokolomale yu atlamsela: koko dla podallalo wekelepo depame,” diyo.

---

^u **5:7** Isip sotapo blik ewala mate yia: aya halomdiyo. Yia:tapo soko pe tokeyamale mate epo osamokolo totolle mate woloma dukupame sali dla hatitimduwapo, blik ewala yielepo depame.

¹⁰Epalati Isalael so omha:ha:lalo sota tame Isalael so watle epo atlaiyo, “Pelotapo yu ipo atla, ya: matle wua:ta blik ewala mimita:plowe dla osamokolo totolleye pohalopiliwa de. ¹¹Amasiyama muwolo tame osamokolo totolleye totapame halopo puame sokope tokeyamale mate dudukumha:ha:lepe, blik ewala mimita:ploweye. Epammha:ha:mama wua:ta ka:yapa alila hatlo dla adisowa mimita:mduwa ma mepapele mimita:mha:ha:lepe,” diyo.

¹²Epalati opatapo Isip mo pato dulu dla osamokolo totolleye totamtamalaiyo. ¹³Epapele dulu dla yia: omha:ha:lalo sotapo opata oko sikemte halepo depame itiyamale mate ha:ha:limyemama epo atlamha:ha:iyo, “Wua: alila hapuloma dulu dla blik ewalaye mimita:mtame sale sukulu mate dla gude demha:ha:lepe,” diyo.

¹⁴Amasiyama Isalael sota blik ewala mimita:pmama sale sukulu dla tame pogudiyo. Epalati yia: omha:ha:lalo sotapo yia:ye hohopolemama epo atlaiyo, “Wua: ka:yapa blik ewalaye sikemte pasatale mimita:mduwapo. Ame wua: ma adipalati tatla mate epo wata mate pasto mimita:i?” diyo.

¹⁵Epapalati asiyama Isalael so yia: dokopala sotapo ma Pelo hala dla tame epo atlaiyo, “Wa: adipalati dia: dla wotiyalle ipapele hapimhalema:?” diyo. ¹⁶“Epedeme wa: natine, oplami haletapo di watle osamokolo totolleye pohapimhalasema. Ame wa: opata ma adipalati di watle atlemama ka:yapa blik ewala mimita:mduwa ma mesowaye mimita:piya demha:ha:ma:? Wa: opatapo dia:ye hohopollepo, amasiyama koko iye podi batalimale, mo-wa: opa yia: batalimalepo,” diyo.

¹⁷Amasiyama Pelotapo yia: watle epo atlaiyo, “Muwolo sasalalimama oko halomala allimama apopo. Epammama wua:tapo alila hapuloma na: watle epo atlamdepo, ‘Di dalupa dulu dla tame GOD hi di dla ta:demama alinepi poyupo hapilowama,’ demdepo. ¹⁸Epapedeme wua: ma oko hala taiya. Di wua: watle osamokolo totolle pohapilowa. Amasiyama wua: ka:yapa blik ewala mimita:mduwa mesowaye matle mimita:mha:ha:lepe,” diyo.

¹⁹Epapele dulu dla yia:tapo Pelota yu ipo atlamala dalepame epo momalamaiyo, “Dia:ye wotiyalle dulu dla mo-tutula:lepo,” diyo. ²⁰Epame yia:ta Pelo mate yu hamha:ha:po ilame tamalale oloma edla Moses mate epo A:lon mateta yia: natilowedeme yia: omha:ha:iyo. ²¹Epalati yia:tapo Moses mate epo A:lon mate dla epo atlaiyo, “GODtapo wua: batalimale asiyama hamilipe. Adipalati, wua:ta koko halë tle Pelo mate epo ya: oko so mateta dia: dla wotiyalle hamimama dia: potimala yakomapo,” diyo.

Godtapo ya: opaye Isip mo tle eleme alikili dla woyamolowe yu atlale

²²Epalati Mosestapo yia: saliyomtame halemama inoma sumale yu epo atlaiyo, “Lod, wa: adipalati wotiyalle patoye wa: opa dla hampuma:? Wa: adipalati na:ye hema puane duwa? ²³Na:tapo Pelo hala dla tame wa:ta

na: watle atlamelepo depo yu hamiwa hapulomaye ma atlamuwapo. Epapele tope oloma etle kotiyapo puwa oloma edla Pelotapo wa: opa dla ala wotiyalle me-halopimhalapo. Epapele dulu dla wa: yia:ye woloma pogademhalasema,” diyo.

6 ¹Epalati GODtapo asiyama Moses watle epo atlaiyo, “Epedeme wa: watapo na:ta Pelo dla koko halowedeme apiye natilipe. Epapele dulu dla ya:tapo na:ta itiyamale natipame na: opaye Isip mo tle alikili a:ma woyamaiya demama yia:ye posallepe,” diyo.

²Epame Godtapo ma Moses watle epo atlaiyo, “Na:ye GODpo.”

³Epedeme na:tapo A:iblaham mate epo Aisek mate epo Yokob mate dla woyamalati yia:tapo na:ye itiyamale God demduwapo. Amasiyama yia: na: hi ikadepeye poyia:malamana. Adipalati, na:tapo na: hi ikadepe Na:ye Na:poye yia: watle pobotomastana. ⁴Epame na:tapo Keinan ta:la yia: watle hamilowe yuye me-itiyapo himiwapo. Epedeme oloma edla yia: Keinan mo eye ala pahalalo isikimi asepe so some ha:ha:uwapo. ⁵Amasiyama na: yia: watle yu itiyapo himiwaye powelina. Epame wata oloma hema Isalael sota a:lle kokoye na: me-dalemde. Adipalati, Isip sotapo yia: watle wotiyalle pato halopimha:ha:po. ⁶Epedeme wa: tame Isalael soye atlamane, na:ye GODpo. Na:tapo na:ta itiyamale pato nati-imama yia:ye Isip sota yia: watle wotiyalle hapimha:ha: dulu etle eleme alikili dla woyamolowepo. Epame asiyama Isip so dla wotiyalle pato hamilowepo. ⁷Epapedeme Isalael soye na:tapo na: opa ikadepe dlepe, epame na:tapo yia: God depo hallowepo. Epalati asiyama yia:tapo na:ye yia: GOD demama Isip sota yia: dla wotiyalle hamili tle alikili dla eleme tlalo God dlepe. ⁸Epame na:tapo yia:ye na:ta A:iblaham mate epo Aisek mate epo Yokob mate dla yu itiyapo himiwa mo edla eleme tlowepo. Epame mo eye yiole ikadepe depame yia: watle hamilowepo. Na:ye GODpo.”

⁹Epalati Mosestapo Godta ya: watle atlamale koko hapulomaye ma Isalael so watle atlamaiyo. Amasiyama yia:tapo wotiyalle pato dulu dla ha:ha: natipame ma Moses yu dla mikadepe dloweye alliyo.

¹⁰Epedeme GODtapo Moses watle epo atlaiyo, ¹¹“Na: opa Isalael soye Isip mo tle alikili a:ma woyamelepo depame wa:ta tame Isip mo dokopala oplami Peloye atlane,” diyo.

¹²Amasiyama Mosestapo GOD watle epo atlaiyo, “Isalael sotapo na: yu dalepame pomikadepe desema. Epapedeme adipammama ma Pelota na: yu dalepame mikadepe depa:? Adipalati, na: opa mila:pi tle woloma poyukamasemde,” diyo.

¹³Amasiyama GODta Moses mate epo A:lon mate dla epo atlaiyo, “Wua: tame Pelo hala dla itiyamale hapame Isalael so opaye eleme Isip mo tle alikili dla woyamaiye,” diyo.

Moses mate epo A:lon mate yia: mamadulo hi

¹⁴Isael yami Luben ya: akimlala iwolotapo yia: elele dulu dla dokopala ha:ha:iyo, yia: hiye Hanok, epo Palu, epo Heslon epo Kalmi.

¹⁵Epame Simiyon ya: akimlala iwolotapo dokopala ha:ha:iyo, yia: hiye Yemuel, epo Yamin, epo Ohad, epo Yakin epo Sohal, epo Saul. Amasiyama Saul ya: waiye Keinan a:yayo.

¹⁶Epame Moses ya: mama Libai ya: akimlalaye iwolopo, Geson, epo Kohat, epo Melali. Epedeme Libaitapo 137 sokomoko halepame edla powaiyo.^w

¹⁷Epame Libai yami Geson ya: akimlalaye, Libini mate epo Simei matepo.

¹⁸Epame Libai yami Kohat ya: akimlalaye iwolopo, Amlam, epo Isal, epo Heblon, epo Usiyel. Epedeme Kohattapo 133 sokomoko halepame edla powaiyo.

¹⁹Epame Libai yami Melali ya: akimlalaye Mahali mate epo Musi matepo.

Epapedeme opa iwolotapo Libai elele dulu dla dokopala so ha:ha:iyo.

²⁰Epapele dulu dla Kohat yami Amlamtapo me-ya: a yotimala Yokebed haiyo. Epame a:ya itapo akimlala dapiyamte hohomaiyo, yia: hiye A:lon mate epo Moses matepo. Epedeme Amlamtapo 137 sokomoko halepame edla powaiyo.

²¹Epame Kohat yami Isal ya: akimlalaye iwolopo, Kola, epo Nepeg, epo Sikili.

²²Epame ma Kohat yami Usiyel ya: akimlalaye iwolopo, Misael, epo Elspan, epo Sitli.

²³Epapeleye A:lontapo Aminadab yoti Eliseba haiyo. Eliseba ya: bapaye Nasonpo. Epeleye Elisebatapo hatitimale akimlalaye iwolopo, Nadab, epo Abihu, epo Eleyasa, epame Itamal.

²⁴Epame Isal yami Kola ya: akimlalaye iwolopo, Asil, epo Elkana, epo Abiyasap. Epapele dulu dla opa iwolotapo Kola ya: asiya dulu dla dokopala ha:ha:iyo.

²⁵Epame A:lon yami Eleyasatapo Putiyel yoti hale haiyo. Epeleye a:ya etapo maseyemala hatlo himiliye Pineyaspo.

Epedeme opa iwolotapo Libai elele dulu dla asiya meyelope meyelope dle dokopala ha:ha:iyo.

²⁶Epapedeme A:lon mate epo Moses mate ewolo dla GODtapo atlemama, "Isael so elele hapulomaye Isip mo tle eleme alikili a:ma woyamaiya," demduwapo. ²⁷Epame iwolotapo Isip mo dokopala oplami Pelo dla atlamama, "Isael soye alikili a:ma woyamaiya dene," demduwapo.

^w 6:16-19 Nam 3:17-20, 26:57-58; 1Kolon 6:16-19

Godta Moses mate epo A:lon mate dla yu atlale

²⁸Epedeme Mosestapo Isip mo dla hallati GODtapo ya: watle yukamama epo atluwapo, ²⁹“Na:ye GODpo. Epapedeme Isip so dokopala oplami Pelo watle na:ta wa: watle atlamuwa koko hapulomaye ya: watle atlamane,” diyo. ³⁰Amasiyama Mosestapo GOD watle epo atlaiyo, “Na: yu pase ka:pi yukamasemde. Epedeme Pelotapo na: yu podallowa,” diyo.

7 ¹Epalati GODta Moses watle epo atlaiyo, “Na:tapo wa:ye Pelo mila:pi tle na: some hallepodepame pamellowepo. Epalati wa: bapa A:lontapo wa:ta atlamolowe yu hapulomaye Pelo watle atlamhallepe. ²Epedeme na:tapo wa: watle atlamuwa koko hapulomaye ma A:lon watle atlamane. Epalati ma ya:tapo Pelo watle atlemama Isalael soye alikili a:ma woyamelepo dlepe. ³Amasiyama na:tapo Pelo ya: dupa malamaleye kokalepo mellowepo. Epame na:tapo ulugiyemale koko patotoye Isip mo dla halomolowepo.^x ⁴⁻⁵Amasiyama epapele dulu dla ya:ta koko eye tlapame ya: dupa malamaleye ala pomeyelo dlowa, wua:ta alikili a:ma woyamoloweye. Amasiyama na:tapo na:ta itiyamale pato mate Isip so dla wotiyalle hamimama Isalael so elele hapulomaye eleme alikili a:ma woyamolowepo. Epalati Isip sotapo e natimama na:ye ikadepe GOD mleni dlepe.”

⁶Epalati Moses mate epo A:lon mate GOD yu dla dalepo salladepame Pelo dla tame yu i atlamaiyo. ⁷Oloma edla Mosesye 80 sokomoko umpo halaiyo. Epalati A:lon tlo 83 sokomoko umpo halaiyo.

A:lon dali kutapo ilama yiele koko

⁸Epame GODta Moses watle epo atlaiyo, ⁹“Pelotapo wua: watle atlemama ulugiyemale koko halomaiya dlati, wa: A:lon atellepe, ya:tapo Pelo mila:pi tle ya: dali kuye hamastlepo depame. Epapelepiye, dali ku etapo ma ilama yielepe,” diyo.

¹⁰Epapalati Moses mate epo A:lon mate GODta atlamale yu e dolumama Pelo hala dla tamalaiyo. Yia: tame ulugiyemale koko halomama A:lontapo ya: dali kuye Pelo mila:pi tle epo ya: oko so mila:pi tle hamastlati ilama yieiyo. ¹¹⁻¹²Epela natipame asiyama Pelotapo ya: osolo watalo so opa sisilamaiyo. Epalati yia:tapo puame yia: osolo mate ulugiyemale koko halomama yia: dali kuye polollati ilama yiyeyo. Amasiyama A:lon ya: ilamatapo osolo watalo so yia: ilama hapulomaye gola:gola:diyo. ¹³Epalati Pelotapo GODta atlamale yu mate ala:mama ya: dupa sikemte kokalepame Moses mate epo A:lon mate yia: yu dla podaliyo.

Yúta ma omali yiele koko

¹⁴Epame GODtapo Moses watle epo atlaiyo, “Pelo dupaye sikemte kokalemama na: opaye alikili a:ma woyamane dloweye alipo. ¹⁵Epedeme

^x 7:3 Taiya 7:36

utulala ikadepe Pelotapo Nael aloma pili dla telepe. Epalati wa: mape wa: dali ku ilama yieuwa e hame ya: hala dla tame ya: watle yu ipo atlane, ¹⁶‘Hibulu so yia: Lod GODtapo na:ye wa: hala dla tane de, wa:tapo ya: opaye alikili a:ma woyapo taiya dlati yia:tapo dalupa dulu dla tame yia: God dla inoma sumama ya: hi di dla ta:demha:ha:lepo depame. Amasiyama wa: ala yu eye woloma podalesema. ¹⁷Epapedeme wata GODtapo ya:ta ikadepe GOD depo hala kokoye wa: dla nati-imama ma ulugiyemale koko hale halepe. Eye na:tapo na:ta hamhala dali ku i mate Nael aloma dla heyulati yútapo ma omali yielepe.’ ¹⁸Epapele dulu dla amalo yú dulu dla ha:ha:lalotapo palimama yúye hutallu pamalati opatapo matle Nael aloma dla yú podlomolowa,’ dlepe,” diyo.

¹⁹Epame GODtapo ma Moses watle epo atlaiyo, “Wa: A:lon atlane, ya:tapo ya: dali ku mate aloma hapuloma dla epo yú kolomale hapuloma dla epo kaula hapuloma dla dlokomelepo depame. Epapalati yú hapuloma Isip mo dulu dla hutiyetapo ma omali yiyelepe. Epalati oloma edla dopa dla yú tilimale mate epo eto dla yú tilimale mate aya dulu dla popa:mtale hapuloma mape omali yiyelepe,” diyo.

²⁰Epalati Moses mate epo A:lon mate GODta atlamale yu dla salladepame Nael aloma yú pili dla Pelo natila tulumalaiyo. Yia: tulume Pelo mate epo ya: oko so mate umpame Godta Pelo watle atlaiye dle yu hapulomaye atlamaiyo. Epame yia: mila:pi tle ha:ha:mama A:lontapo ya: dali ku mate Nael aloma dla heyuiyo. Epalati aloma yútapo omali yieiyo. ²¹Epame amalo yú dulu dla ha:ha:laloye palimama aloma yúye hutallu pamolowe kotiyamaiyo. Epalati Isip sotapo yú dlowe ka:dle hale hawa halaiyo. Adipalati, Isip mo pato dulu dla yú hapulomaye omalita hapo halaiyo.

²²Epapele dulu dla Pelo ya: osolo so mape yia: dali ku mate aloma yú dla heyulumalati aloma yútapo omali yieiyo. Epapele koko natipame Pelotapo GODta atlamale yu mate ala:mama ya: dupa sikemte kokalepame Moses mate epo A:lon mate yia: yu pohaiyo. ²³Epame ya:tapo ma ilame ya: aya dla tame polomama Moses mate epo A:lon mateta halomale kokoye pokoko depame mo-weliyo. ²⁴Epalati Isip sotapo yia:ta yú dlowe hawa hallati ma tame Nael aloma peleyama dla yú dlowe amko kokolalimyaiyo.

Gulugulepi koko

²⁵Nael aloma yúta omali yiepo elale dulu dla alila 7 pololepo gudlati GODtapo matle Moses watle epo atlaiyo,

8 ¹“Wa: tame Pelo dla yu ipo atlane, ya:tapo na: opaye alikili a:ma woyamaiya dlepo depame. Epalati yia:tapo tame na: dla inoma

sumha:ha:mama na: hi di dla ta:demha:ha:lepo. ²Epapele dulu dla Pelota allipiye, na:tapo Isip mo patoye gulugulepi mate yuluwepo. ³Epapele oloma edla Nael alomaye gulugulepitapo kustipo tame ellepe. Yia:tapo aloma yú tle wowoyapame Pelo aya dla hetame ya: aya alupoli dulu dla epo ya:ta ellalo dla hehetamyelepe. Epame ya: oko so aya dla ma hehetamyemama mo so aya hapuloma dla mape wokasepo ellepe. Epame yia:tapo aya hapuloma tile mate epo daya kolumalalo ita mate dla hehetamyelepe. ⁴Epame gulugulepitapo ma Pelo dla epo ya: oko so dla epame ya: mo so dla hehetamyelepe.”

⁵Epame GODtapo matle Moses watle epo atlaiyo, “Wa: A:lon atlane, ya:tapo ya: dali ku mate aloma dla epo yú kolomale dla epo kaula dla dlokomelepo, gulugulepitapo yú dulu tle wowoyapame Isip mo pato pasatlepo depame,” diyo.

⁶Epalati A:lontapo ya: dali kuye aloma dla epo yú kolomale dla epo kaula dla dlokomaio. Epalati gulugulepita wowoyapame Isip mo pato dla hapo elaiyo. ⁷Amasiyama osolo watalo so yia: mape yia: osolo mate ulugiyemale koko halomalati gulugulepitapo yú dulu tle wowoyamaiyo.

⁸Epalati Pelotapo Moses mate epo A:lon mate ya: hala dla pumullupo depame sisilamaiyo. Epame yia: watle epo atlaiyo, “Gulugulepi ita na: tle epo na: opa tle alikili a:ma telepo depame GOD dla inoma sumaiya. Wua:ta epapelepiye, eta na:tapo wua: opaye alikili a:ma woyamaiya dlowepo. Epalati yia:tapo dalupa dulu dla tame yia: GOD hi di dla ta:demama alinepi poyupo hapilipe,” diyo.

⁹Epalati Mosestapo asiyama epo atlaiyo, “Yao, ka:pi. Amasiyama wa:ta na: watle alila hamine, na:tapo wa: mate epo wa: oko so mate epo wa: opa mate yilo God dla inoma sumale himmama gulugulepiye potimelepo depame. Amasiyama Nael aloma dla gulugulepi hala tlo me-pomellepe,” diyo.

¹⁰⁻¹¹Epalati Pelota asiyama epo atlaiyo, “Wa: inoma sumane, iyela gulugulepita pa:lepo depame,” diyo.

Epalati asiyama Mosesta epo atlaiyo, “Yao ka:pi, wa:ta atla koko eta me-woyamelepe. Epapele dulu dla wa: gulugulepi ita mosukulu pali kokoye natipame malamelepe, di GODta itiyamaletapo wa: godta itiyamaleye tla:mtame halapo. Amasiyama hatlo Nael aloma dla gulugulepi hala tlo me-ha:ha:lepe,” diyo.

¹²Epame Moses mate epo A:lon mate Pelo medla pomelepame ma ilame tamalaiyo. Epapeleye Mosestapo GODta gulugulepiye potimelepo depame otele himmama inoma sumaiyo.

¹³Epalati GODtapo Mosesta inoma sumale yu dalepame gulugulepi hapuloma mo dulu dla hapo elaleye potimaiyo. ¹⁴Epame gulugulepi hapuloma mo-potimaleye ma yimkata hatlo kolupo pamele kolupo pamele demtamalaiyo. Epalati hutallutapo mo patoye haiyo.

¹⁵ Amasiyama Pelotapo gulugulepita mo-palli koko natipame GODta atlamale yu mate ala:mama ya: dupa malamaleye ala sikemte me-kokalepame Moses mate epo A:lon mate yia: yu dla podaliyo.

Sase kapala koko

¹⁶ Epame GODta ma Moses watle epo atlaiyo, “Wa: A:lon atlane, ya: dali ku hapame ta:la apupu dla heyulupo depame. Epalati Isip mo pato dulu dla apuputapo sase kapala yiyelepe,” diyo.

¹⁷⁻¹⁸ Epela dalepame A:lontapo ya: dali ku mate ta:la apupu dla heyuiyo. Epapele oloma dla apuputapo sase kapala yiyepame Isip mo pato dulu dla opa hapuloma dla epo yia: aliya halo dla topulumyaiyo. Epame Pelo ya: osolo watalo so mape solotamaiyo, yia: osolo mate ta:la apupuye ma sase kapala yiyelepo depame. Amasiyama yia: po-ala:iyo. ¹⁹ Epalati yia: tame Pelo watle epo atlaiyo, “Podimalamana, Godta itiyamaletapo koko iye hasema,” diyo. Amasiyama Pelotapo GODta atlamale yu mate ala:mama ya: dupa sikemte kokalepame Moses mate epo A:lon mate yia: yu dla podaliyo.^z

Momokama diki koko

²⁰ Epame GODtapo matle Moses watle epo atlaiyo, “Wa: utulala ikadepe Pelotapo Nael aloma pili dla tlati tame ya: umpame ipo atellepe, ya:tapo na: opaye alikili a:ma woyamaiya dlepo depame. Epalati yia:tapo tame inoma sumale mate na: hi di dla ta:demha:ha:lepo. ²¹ Epapele dulu dla ya:tapo na: opaye alikili a:ma powoyamaiya dlalo wekelepiye, asiyama na:tapo Isip so watle momokama diki hapulomaye tuluiya dlowepo. Epalati momokama dikitapo malame mo pato dulu dla pasatapo elemama Pelo mate epo ya: oko so mate epo ya: mo so mate dla topulumyelepe. Epame yia: aya dulu dla mape sikemte topulumyelepe. ²²⁻²³ Amasiyama momokama dikita pulupiye, yia: na: opa Gosen mo dla ha:ha:lalo so dla puame potopulluwa. Amasiyama yia: isikimi puame Isip so dla topulumyelepe. Epapedeme Pelotapo ipapele koko natimama ikadepe GODtapo mo hema halemapo dlepe. Epapedeme iyela na:ta ulugiyemale koko iye halati momokama dikita mallepe,” diyo.

²⁴ Epapele dulu dla GODta meyelo atlale koko dolumama alila haletapo momokama dikitapo mo-malaiyo. Epapeleye momokama diki patotota ketame pumama Pelo ya: aya mate epo ya: oko so aya mate epo mo so yia: aya mate dla topulumyaiyo. Epammama Isip mo patoye momokama dikita hapo elaiyo.

²⁵ Epalati Pelotapo Moses mate epo A:lon mate sisilapame yia: watle epo atlaiyo, “Na: wua: dla itiyamale hamima, wua:tapo wua: opa eleme

^z 8:19 Luk 11:20

alinepi poyupo God dla halopila tlepo depame. Amasiyama wua: Isip mo saliyome tamiyo, medla me-ha:ha:mama apelepe,” diyo.

²⁶Epalati asiyama Mosesta epo atlaiyo, “Hao, di epapele koko pohalowa. Adipalati, ditapo Isip so mila:pi tle alinepi poyupo GOD dla halopimha:ha:lepiye, yia:tapo di natila allimama ewalata di kelemelepe. ²⁷Epedeme di ka:dena, GODta yu himili e dolumama alila dapahatlope dulu dla tlalo mo dla tame alinepi poyupo ya: dla hapiloweye,” diyo.

²⁸Epalati Pelota asiyama epo atlaiyo, “Yao ka:pi, epapele tope wua: edla tamalemama ika sikemte mo pateka:mu dla potlowa. Amasiyama wua: momokama dkitapo na: tle alikili a:ma telepo depame wata na: yilo inoma sumaiya,” diyo.

²⁹Epalati Mosesta epo atlaiyo, “Na:tapo wa: mate yukamhalepo tame GOD dla inoma sumuluwepo. Epalati iyela momokama dkitapo pa:lepe. Amasiyama wa: dia:ye mala-atlepame ma malamale meyelope depo opata alikili a:ma woyapo tame alinepi poyupo GOD dla hapilowe apiye pohimomollowa,” diyo.

³⁰Epame Mosestapo Pelo mate yukamhalepo gudepo tame inoma sumaiyo. ³¹Epalati GODtapo Moses yu dalepame momokama diki hapulomaye alikili a:ma posaliyo. Epele dulu dla Isip mo pato dla momokama dikita ma-hawa ikadepe halaiyo. ³²Amasiyama Pelota matle ya: dupa kokalemama Isalael soye alikili a:ma powoyamaiya dlalo wekiyo.

Aliya halota palli koko

9 ¹Alila haleta GODta ma Moses watle epo atlaiyo, “Wa: Pelo hala dla tame ipo atlane, ya:tapo na: opaye alikili a:ma woyamaiya dlepo depame. Epalati yia:tapo tame na: dla inoma sumha:ha:mama na: hi di dla ta:demha:ha:lepo. ²⁻³Amasiyama Pelotapo na: opaye alikili a:ma woyamaiya dlowe dla ala me-alimhallepiye, na:tapo ya: aliya halo hapuloma dla esulumale pato hamilowepo. Epalati ya: hos aliya mate epo donki aliya mate epo ka:mol aliya mate epame bulumkiyawa aliya mate epo sipi aliya mate epame gaut aliya mateta esulumale pato halomama pallipe. ⁴Amasiyama Isalael so yia: aliya tlo popalliwa, me-ka:pi ha:ha:lepe. Isikimi Isip so aliya siyapo tlo alomama pallipe. ⁵Epedeme iyela eye alilapo, na:tapo esiyele patota yia: halo dla tulune dloweye,” diyo.

⁶Epapele dulu dla alila haletapo GODtapo esiyele kokota aliya halo dla tulune dlati Isip so yia: aliya halo hapuloma tlo palimama asiyama Isalael so yia: aliya halo hapuloma dulu dla haleta po-polalo wekiyo. ⁷Amasiyama Pelota Isalael so halo hapuloma dulu dla haleta ikadepe popolalo wekele koko dalepame ya: dupaye ala me-kokalemama Isalael soye alikili a:ma mo-woyamaiya dloweye aliyo.

Sose yulumale koko

⁸Epame ma alila haletapo GODta Moses mate epo A:lon mate dla epo atlaiyo, “Wua: tilepu halopame Pelo mila:pi dla tame ha:ha:mama Moses wa:tapo tilepuye di dla kustelege. ⁹Epalati tileputapo mo pato dulu dla pasalalem tamama opa dla epo yia: halo dla soseta yulumtelepe,” diyo.

¹⁰Epalati Moses mate epo A:lon mate tilepu halopame Pelo hala dla tame ha:ha:mama Mosestapo tilepuye hapame di dla kustaiyo. Epalati tileputapo Isip mo pato dulu dla pasalalem tamama soseta opa hapuloma dla epo yia: aliya halo hapuloma dla yulumaiyo.^a ¹¹Epapele dulu dla osolo watalo sotapo ma Moses hala dla puluweye po-ala:iyo. Adipalati, yia: mape soseta sikemte yulumaiyo. ¹²Amasiyama GODtapo Pelo ya: dupa ma-a:ma kokalepo meliyo. Epalati Pelotapo GODta atlamale yu mate ala:mama Moses mate epo A:lon mate yia: yu dla podaliyo.

Tiyo ewala sepeleta helle koko

¹³GODta ma Moses watle epo atlaiyo, “Wa: utulala ikadepe Pelo hala dla tame ipo atlane, ya:tapo na: opaye Isip mo tle alikili a:ma woyamaiya dlepo depame. Epalati yia:tapo tame na: dla inoma sumha:ha:mama na: hi di dla ta:demha:ha:lepo. ¹⁴Amasiyama ya:tapo na: opaye potaiya dlalo wekelepiye, na:tapo asiyama ya: mate epo ya: oko so mate epo ya: mo so opa mate dla sikemte wotiyalle pato hamilowepo. Epalati ya:tapo na:ta itiyamale pato e natipame ma god opita itiyamale mate ala:lepiye, po-ala:lowa. ¹⁵Epapele dulu dla na:ta itiyamaletapo ya: mate epo Isip so hapuloma mateye mopotimelemla. ¹⁶Amasiyama na:tapo ya:ye aseka me-hallepo duwapo, na:ta itiyamale nati-imama epo na: hita ta:lamo hema pato dlepo depame.^b

¹⁷Amasiyama epapele tlope ya: ala ya:skamu ya: tlo pato demama na: opaye ma alikili a:ma woyamaiya dloweye alipo. ¹⁸Epapedeme iyela utulalati na:tapo tiyo patoto ewala sepeleye omapla di tle tulune dlepe. Epapele dulu dla Isip sota ka:yapa tiyo patoto ewala sepele epapeleye ponatimdena. ¹⁹Epedeme poka:dena Pelo ya: opa mate epo ya: aliya halo mate haliyamale dla ha:ha:loweye, yia:ta hapulomatapo woloma aya dulu dla ha:ha:lepe. Adipalati, na:tapo iyela tiyo patoto ewala sepeleye tulune dlowepo. Epapele dulu dla opa mate epame aliya halo mate ala me-haliyamale dla siyamelepiye, tiyo ewala sepeleta di tle helemama yia:ye potimelepe.”

²⁰Epalati Pelo ya: oko so opitapo Moses yu dalepo mikadepe demama yia: opa mate epo yia: aliya halo mate eleme aya dulu dla tumulaiyo. ²¹Amasiyama Pelo ya: oko so opa opitapo yu edla dalepo pomikadepe dlalo wekemama yia: opa mate epo yia: aliya halo mate aya dulu dla pe-lemtulalo wekiyo.

^a 9:10 Bob 16:2   ^b 9:16 Loum 9:17

²² Epalati GODta Moses watle epo atlaiyo, “Wa: dali ku hame omapla di dla dlokomane, tiyo patoto ewala sepeleta omapla di tle Isip so opa mate epo yia: aliya mate epo yia:ta emale alisisi mate dla hellepo depame,” diyo.

²³⁻²⁵ Epalati Mosesta yu e dalepame omapla di dla ya: dali ku mate dlokomalati natipame Godtapo tiyo patoto ewala sepeleye hamimama omapla mate sikemte hane diyo. Epapele koko tle alikili haliyamale dla siyamale opa mate epo aliya halo mate poyuiyo. Epame emale alisisi hapuloma mate epo dali hapuloma mate batalipo hamastaiyo. Epapele dulu dla Isip sotapo ka:yapa tiyo ewala sepele patoto ipapeleye ponatimdiyo.^c ²⁶ Amasiyama Isalael sota ha:ha: mo Gosen dla tiyo ewala sepele itapo pehellalo wekiyo.

²⁷ Epapalati Pelota Moses mate epo A:lon mate sisilapame yia: watle epo atlaiyo, “Na: wata natima, na: batalimale koko ma-hauwapo. Adipalati, wua: GOD tlo ikadepe koko atlamhaluwapo. Amasiyama na: mate epo na: opa mate tlo batalimale api dla tamalana. ²⁸ Epedeme tiyo ewala sepeleta helemhala iye medla gudlepo depame, wua: GOD dla inoma sumale himiya. Epalati na:tapo wua:ye alikili a:ma mo-woyamaiya dlowepo,” diyo.

²⁹ Epapalati asiyama Mosestapo epo atlaiyo, “Na:tapo mo dulu tle alikili dla tame GOD dla inoma sumalati omaplata hamhala mate epo tiyo ewala sepeleta helemhala mateta medla gudlepe. Epalati wa: edla malamelepe, ta:lamo patoye GODta omhalapo. ³⁰ Amasiyama na:malamana, wa: mate epo wa: oko so mateye ala Lod GOD po-wowota:mha:ha:sema,” diyo.

³¹ Epapedeme tluka mimita:polalo sematipi dali mate epo bali daya mate mo-hauwallowe oloma dla hutiyelati tiyo ewala sepeleta helemama batalipo hamastaiyo. ³² Amasiyama witi daya tlo ala ta:la dulu dla emtademe pobatalimalalo wekiyo.

³³ Epapalati Mosestapo alikili a:ma woyapo tame inoma sumalati omapla halë mate epo tiyo ewala sepeleta helle mate medla ka:liyo. ³⁴⁻³⁵ Epapele dulu dla Pelotapo tiyota me-keillati natipame ma ya:ta yu himili hauwokokomaiyo. Epedeme GODta atlale yu dolumama Pelo mate epo ya: oko so mate yia: dupaye sikemte kokalalimama Isalael so opaye alikili a:ma powoyamaiya dlalo wekiyo.

Wolomopi koko

10 ¹⁻² Epame GODta ma Moses watle epo atlaiyo, “Na:tapo Pelo mate epo ya: oko so mate yia: dupaye kokalalipo meluwapo, na:ta itiyamale kokoye yia: dla nati-imhalemama ulugiyemale koko halomhallowedeme. Epapedeme na:ta ikadepe GOD depo halemama

^c 9:23-25 Bob 8:7, 16:21

ulugiyemale koko patoto Isip so dla halomhala iye ma wua:tapo wua: yimlala dla epo wua: mamadulo dla esemha:ha:lepe. Epapedeme wa: Pelo hala dla ma ilamtane,” diyo.

³Epalati Moses mate epo A:lon mate Pelo hala dla ilamtame epo atlaiyo, “Hibulu so dia: Lod GODtapo epo atla, ‘Wa: adipalati ya: yu dla poheodlalo ala me-dalla alimhalema:? Wa: ya: opa dia:ye hapele alikili a:ma woyamaiya dene, ditapo tame ya: dla inoma sumha:ha:mama ya: hi di dla ta:demha:ha:lepo depame. ⁴Amasiyama wa:tapo dia:ye alikili a:ma powoyamaiya dlalo wekelepiye, ya:tapo iyela ma wua: watle wotiyalle hale hamimama wolomopiye tulune dlepe. ⁵Epalati wolomopita sikemte pasatamama Isip moye hapo ellepe. Epapele dulu dla tiyo ewala sepeleta helemama emale alisisi hauwokokomama opi me-popomelleye ma wolomopi eta mosukulu dlopa:mele pokadlepe. Epame yia:tapo dalupa hapuloma mape dlopa:mele pokadlepe. ⁶Epame wolomopi hapulomatapo wa: aya mate epo wa: oko so aya mate epo wa: mo so aya mate dla hehetamyelepe. Epapele dulu dla Isip sotapo ka:yapa wolomopi sikemte pasatale ipapeleye ponatimdena,’ ” diyo. Mosestapo yu iye Pelo dla atlamhalepo gudepame ma taiyo.

⁷Epalati Pelo ya: oko sotapo ya: hala dla puame epo atlaiyo, “Wa: adipalati oplami ita dia: dla wotiyalle me-hamimhallopo depame me-semhalema:? Ya: koko tle di Isip mo patoye mo-batalipo elapo. Epedeme wa: Hibulu so iwoloye ma hapele alikili a:ma woyamaiya dene, yia:tapo tame yia: GOD dla inoma sumama ya: hi di dla ta:demha:ha:lepo depame,” diyo.

⁸Epalati Pelota yu i dalepame Moses mate epo A:lon mate ma sisilapame yia: watle epo atlaiyo, “Ka:dena, wua:tapo ma tame wua: GOD dla inoma sumama ya: hi di dla ta:demha:ha:loweye. Amasiyama epapele dulu dla wua: na: watle atlaiya, ikadepe anawolota wua: mate tapa:?” diyo.

⁹Epalati Mosesta asiyama epo atlaiyo, “Isalael so hapulomatapo na: mate telepe. Epapedeme opolatalo yimlala mate epame amkoteta:le so mate di aliya halo hapuloma mate eleme na: mate tamellepe. Adipalati, di ma edla tame daya pato demama di GOD hi di dla ta:dlowama,” diyo.

¹⁰Epalati asiyama Pelota epo atlaiyo, “Hao, wua: pe-epapolowa! Wua: isikimi na: dla mala-atlowedeme aposema. Epedeme na: wua: yimlala mate epo wua: wola: mate eleme alikili a:ma powoyamaiya dlowa. ¹¹Epele dulu dla wua: GOD dla inoma sumama ya: hi di dla ta:dlowedeme apelepiye, wua: isikimi opa siyapo tlo elemtaiya. Amasiyama wua: wola: mate epo wua: yimlala mate tlo medla pomelepame taiya,” diyo. Pelota epo atlepame Moses mate epo A:lon mateye ya: aya dulu tle alikili a:ma posaliyo.

¹²Epalati GODta Moses watle epo atlaiyo, “Wa: dali ku hapame Isip mo pato dla dlokomane. Epapalati wolomopita puame emale alisisi tiyo

ewala sepeleta helemama hauwokokomama opi me-pomelleye ma yia:ta dlomama mosukulu pokadlepo depame,” diyo.

¹³⁻¹⁴Epalati Mosestapo ya: dali ku hame Isip mo pato dla dlokomaiyo. Epalati GODtapo mosisi patoye tulune dlati mosisitapo salita matlalo tiyama tle alila mate utula:la mate sikemte hotlomhalaiyo. Epame utulala ikadepe opata hutiyele tle sillipo natitepo wolomopi hapulomatapo Isip moye sikemte hapo ella natiyo. Epapele dulu dla ka:yapa yia:tapo wolomopi sikemte wokasemale ipapeleye ponatimdiyo. Epame matle alotle ipapele ponatilowe sepena.^d ¹⁵Epedeme wolomopitapo Isip ta:la pato dla sikemte topulumyemama kustipo tame elaiyo. Epame yia:tapo dalupa hapuloma mate epo emale alisisi mate sikemte dlomha:ha:mama mosukulu pokapokadiyo. Epapele koko tle Isip mo patoye sikemte batalipo hamastaiyo.

¹⁶Epalati Pelotapo Moses mate epo A:lon mate ma hapele sisilapame yia: watle epo atlaiyo, “Na:tapo wua: GOD dla epame wua: dla batalimale koko ma-halepo. ¹⁷Epedeme na: batalimale hiyolepo welipame GOD dla inoma sumale himiya, wolomopi hapuloma ita pa:lepo depame,” diyo.

¹⁸⁻¹⁹Epapele dulu dla Mosestapo ya: tle tame GOD dla inoma sumale himilati GODtapo sokomoko pato hamiyo. Epalati sokomokota bibikilimama wolomopi hapulomaye hahala:po tame Omteka:pele Kaula dla ka:ka:timaiyo. Epapele alotle wolomopi haletapo matle Isip mo dulu dla posela:iyo. ²⁰Amasiyama GODtapo Pelo dupa malamaleye mamisika: kokalepo mellati ya:tapo Isalael soye alikili a:ma powoyamaiya dlalo wekiyo.

Isip mo pato dla motiti tuwale koko

²¹Epame GODta ma Moses watle epo atlaiyo, “Wa: do omapla di dla ta:depo dlokomane. Epalati motiti patota puame Isip mo patoye bopudlepe,” diyo. ²²Epalati Mosesta ya: doye omapla di dla ta:depo dlokomalati motiti patotapo puame Isip moye haiyo. Epapele dulu edla motiti pato tuwale etapo elemama alila dapahatlope pololiyo.^e ²³Epalati oloma edla Isip sotapo pohoholelalo isikimi hatlo aya dulu dla ha:ha:iyo. Amasiyama Isalael sota ha:ha: mo tlo motiti potulalo hela:dleta ala me-halaiyo.

²⁴Epapalati Pelota Mosesye sisilapame ya: watle epo atlaiyo, “Epedeme wua:ta hapuloma mo-wua: wola: mate epo mo-wua: yimlala mate alikili a:ma woyapo tame wua: GOD dla inoma sumama ya: hi di dla ta:demha:ha:iya. Amasiyama wua: tamalemama wua: aliya halo tlo pe-elemtlowa,” diyo.

²⁵Epalati Mosesta asiyama epo atlaiyo, “Hao, di pe-epapolowa. Adipalati, di aliya halo iye poyupame GOD dla namkale dle alisisi hapilowama.

^d 10:13-15 Bob 9:2-3   ^e 10:22 Sam 105:28; Bob 16:10

²⁶Epapele dulu dla di alinepi adipapele tlo ya: dla poyupo hapipa: dle kokoye ala podimalamana. Epedeme di bidulo edla tame ha:ha:mama alinepi woloma tlapame poyupo di GOD dla hapiloweye tlamolowama. Epapedeme di aliya halo hapulomaye me-eleme tlowama,” diyo.

²⁷Amasiyama GODta Pelo dupa malamaleyale ala me-kokalepo mellati Isalael soye ma alikili a:ma powoyamaiya dlalo wekiyo. ²⁸Epammama ya:tapo siyalademama Moses watle epo atlaiyo, “Wa: na: aya itle alikili a:ma tane. Na:ta matle wa: mila:pi natilipiye, wa: yumuluwepo,” diyo.

²⁹Epalati Mosesta asiyama epo atlaiyo, “Ka:pi, eye wa:ta solotamale kokopo. Na: matle ilame wa: hala dla populuwa,” diyo.

Itapu hohomale akimlalata palliwe koko atlale

11 ¹Epame GODtapo ma Moses watle epo atlaiyo, “Na:tapo mosukulu wotiyalle hatlopeye Pelo mate epo ya: opa Isip so mate dla hamilowepo. Epalati yia:tapo wotiyalle iye natimama asiyama Pelota wua:ye Isip mo tle alikili a:ma taiya demama mosukulu dodolomsallepe. ²Epedeme wa: Isalael so dla atlamane, yia:tapo gold ewala mate epo silba ewala mateta mimita:pele alisisiye yimkadulo Isip so dla dlapame halomelepo depame,” diyo. ³Adipalati, GODtapo Isip so dla dupa malamale ka:dle hamiyo, ma yia:tapo Isalael so mate ka:pi namkale demha:ha:lepo depame. Epammama Pelo ya: oko so mate epo Isip so hapuloma matetapo ma Mosesye pato oplami demdiyo.

⁴Epalati Mosestapo Pelo watle epo atlaiyo, “GODtapo ipo atla, wata utula:la dukuslopi dla ya:tapo Isip mo pato duka tle tlowepo de. ⁵Epapele oloma edla itapu hohomale akimlala hapulomata palliwe. Epele dulu dla wa: maseyemala itapu hamale tatle polope, epame Isip so yia: akimlala itapu hohomale so hapuloma mape medla palimtelepe. Epame wua: aliya halo dulu dla mape itapu usulli patetalo hapuloma ma palliwe de. ⁶Epapele dulu dla sikemte a:lle yu patotapo Isip mo pato dla ellepe. Epapedeme a:lle yu epapeleye ka:yapa podalemдена, epame a:lle yu ipapele mape alotle ma podallowa. ⁷Amasiyama Isalael so dulu dla itapu hohomale so akimlala hapulomatapo popalilalo, me-ha:ha:lepe de. Koko hapulomatapo Isalael so dulu dla woloma me-homta ellepe. Epame yia: aliya halo dulu dla haleta popolowa. Wa:ta koko i natimama malamelepe, GODtapo Isalael so gadlalo halaye. ⁸Epame ma wa: oko sotapo na: hete sitali dla puame heodepo otele yu mate epo atlamyelepe, ‘Wa: mo itle wa: opa mate epo wa: alisisi mate alikili a:ma mo-woyapo tane,’ demyelepe. Epalati na:tapo na: alisisi hapuloma halopo na: opa eleme alikili a:ma woyamolowepo,” diyo. Mosestapo yu iye atlemhalepo gudepame siyaladle mate Pelo aya tle alikili a:ma woyapo taiyo.

⁹Ka:yapa GODtapo Moses watle epo atlaiyo, “Pelotapo wa: yu dla dlapame poheodemhallowa. Epalati na:tapo ulugiyemale koko

patotoye Isip mo dla halomhallowepo,” diyo. ¹⁰Epapele koko tle Moses mate epo A:lon matetapo ulugiyemale koko patotoye Pelo mila:pi tle halomha:ha:iyo. Amasiyama GODtapo Pelo dupa malamaleye ala me-kokalepo meledemhalemdiyo, Isalael sota Isip mo tle alikili dla wowoyamalala depame.

Godta Namilatale daya dele imale

12 ¹Epedeme Moses mate epo A:lon mate ala Isip mo dla me-ha:ha:lati GODta yia: watle epo atlaiyo,^f ²“Itapu woyampola mama iye wua:ta ka:yapa sokomoko kotiyamolowe mamapo. ³Epedeme wua: Isalael so watle yu iye atlamaiya. Mama woyampola ita alila 10 umulati yia:ta daya dlowe dla dinapomama aya hatlope hatlope dle dulu dla yia: halo amkota:leye hihimapo elempulupe. ⁴Epapele dulu dla aya ya: atapo aliya hulumelepiye, ya: aya dulu dla ha:ha: so opata dlowe mate ala:le hulumelepe. Amasiyama ya: aya dulu dla ha:ha: sota aliya eye miyelo dlowe po-ala:lalo wekelepiye, ya: ka:dena, ya:mkadulo ya: mateka:pi dla ha:ha: so atlepame yimkata delepe. ⁵Epame yia:ta aliya potimolowedeme hulumelepiye, woloma sokomoko hatlo hamastale sipi aliya pate epapele o gaut aliya pate epapeleta hekaka pa:talo tlo hulumelepe.

⁶Epedeme aliya halo huhulalimale iwoloye hihimapo ha:ha:mama mama i ya: alila 14 umulati tamila:la medla potimelepe. ⁷Epame aliya omali tilipame yia:ta daya dempopa:lowe aya kokoloma tala alikili dla huhutupiliyemtelepe. ⁸Epame utula:la edla aliya mo eye woloma totopame palawa daya yist pa:le mate ha:po demama mala epapele mate delepe. ⁹Yia: daya demama mo ala hesulupo ha:leye podlowa, epame tini dla atili mape podlowa. Amasiyama woloma aliya patoye mepo ka:pi totomale tlo delepe. ¹⁰Epapele utula:la edla yia:tapo aliya mo hapulomaye depa:mele pokadlepe. Amasiyama yia:ta mo popokadlalo wekelepiye, mo hapuloma eye dlapa dla mistlepe. ¹¹Yia: daya dlomolowedeme woloma tluka alisisi mate epo hete alisisi mate didiyepo popa:mama dali ku mape halomelepe. Epame daya e demama ma hapele hahamale mate delepe. Epapedeme daya dele iye semama GODta Namilatale daya dele dlepe.

¹²Epedeme utula:la oloma edla na:tapo Isip mo pato dulu dla tamama akimlala itapu hohomale so hapuloma mate epo alinepi pate itapu usulalimale hapuloma mate potimtlowepo. Epedeme na:tapo koko i hamama na:ta itiyamaleta Isip so yia: god hapuloma tla:mtame hala kokoye botomastlowepo. Adipalati, na:ye GODpo. ¹³Epapedeme na:tapo itapu hohomale akimlala potimolowedeme mo dulu dla tumama omalita wua: aya kokoloma tala dla huhutupiliyemtale halla natilipiye, aya eye

^f 12:1-13 Leb 23:5; Nam 9:1-5, 28:16; Dit 16:1-2

di tle namilatadentlowepo. Epapele dulu dla na:ta Isip so dla wotiyalle hamilowe etapo ma wua: akimlala dla populuwa.

¹⁴Epedeme Isalael so wua:tapo na:ta wua: di tle namilatamama wua: yimlala popotimalalo wekele kokoye powowellawa, woloma sikemte malaha:ha:mama sokomoko hapuloma dulu dla alila i umulati na:ta Namilatale daya dele iye hademha:ha:lepe.⁸ ¹⁵Epedeme Namilatale daya dele alila oloma edla wua: aya dulu dla yist hutiyepiye, alikili dla polollepe. Epame ma alila 7 dulu dla palawa daya yist mate dukumale podemha:ha:lowa. Epapedeme dulu edla oplami antapo palawa dayaye yist mate dukupo delepiye, ya:ye Isalael so tle alikili a:ma mosukulu geda:dlepe. ¹⁶Epame alila 7 dulu edla itapu kotiyamale alila mate dla epame mosukulu alila mate dla wua:ta yimkata puame na: dla inoma sumama na: hi di dla ta:demha:ha:lepe. Amasiyama itapu kotiyamale alila mate epame mosukulu gudlowe alila mate dla wua: oko pahalomha:ha:lowa. Isikimi daya dlowe tlo dinamha:ha:lepe.

¹⁷Epapedeme sokomoko hapuloma dla alila 7 dulu edla wua:tapo palawa daya yist mate podukumalalo wekele daya dele iye de demha:ha:lepe. Adipalati, wua:tapo alila oloma edla na:ta wua:ye Isip mo tle alikili a:ma eleme woyamuwa kokoye malaha:ha:lepo depame. ¹⁸Epapedeme wua: daya dele iye itapu mama hema alila 14 umulati tamila:la edla kotiyapame me-tame alila 21 tamila:la dla gudlepe. Alila dulu hema ha:ha:mama palawa dayaye yist mate dukupo podlomha:ha:lowa. ¹⁹⁻²⁰Amasiyama alila 7 dulu edla Isalael so opa aya dulu dla yist hutiyepiye, alikili dla polollepe. Epame dulu edla oplami antapo palawa dayaye yist mate dukupo delepiye, ya:ye Isalael so tle alikili a:ma mosukulu geda:dlepe. Epapele dulu dla asepe so opi wua: mate ha:ha: mape palawa dayaye yist mate dukupo podlomha:ha:lowa. Epedeme wua: alotle mo hadima tame ha:ha:mtepiye, wua: koko iye me-hademha:ha:lepe.”

Isalael sotapo ka:yapa Godta Namilatale daya dele

²¹Epapele dulu dla Godta yukamhalale mogudlati ma Mosestapo Isalael so dokopala soye sisilapame yia: wadle epo atlaiyo, “Epedeme wua: Namilatale daya dlowedeme aliya halo huhulupame poyuiya. ²²Epame omali tilipame dali tatala hauwalepo omali dla saodepame kokoloma tala alikili dla huhutupiliyemtaiya. Epame utula:la edla oplami haletapo alikili a:ma po-ulatlowa, amasiyama woloma aya dulu dla popa:mtelepe. ²³Epalati GODtapo itapu hohomale akimlala potimolowedeme Isip mo dulu dla sela:lepe. Amasiyama ya: tamama aya kokoloma tala alikili dla omali huhutupiyele halla natilipiye, di tle namilatademsela:lepe.

§ 12:14-20 Eke 23:15, 34:18; Leb 23:6-8; Nam 28:17-25; Dit 16:3-8

Epammama ya:tapo powale hamsela:lalo banakaka oplami watle aya dulu edla akimlalaye popotimane dlowa.^h

²⁴Epapedeme sokomoko hapuloma dulu dla wua: mate epo wua: mamadulo mate daya dele koko iye ha demha:ha:lepe. ²⁵Epame alotle GODta wua: watle hamilowepo depo yu itiyapo himili mo dla tame ha:ha:mama Namilatatale daya dele iye sokomoko hapuloma dulu dla me-de demha:ha:lepe. ²⁶⁻²⁷Epapele dulu dla wua: yimlalatapo ‘daya dele koko iye apa kokota?’ dlati ma asiyama wua:ta yia: watle epo atellepe, ‘Iye GODta Namilatatale daya delepo,’ dlepe. ‘Adipalati, GODta Isip mo dulu dla malame sela:mama itapu hohomale akimlala hapuloma tlo potimama asiyama Isalael so dia: akimlala tlo me-pomeluwapo,’ dlepe.”

Mosesta epo atla dalepame Isalael sotapo God dla heoheodepo popa:mama ya: hi di dla ta:diyo. ²⁸Epame yia: tame GODta Moses mate epo A:lon mate dla atlamale yu e woloma dolumama koko hapuloma eye halomaiyo.

Godta itapu hohomale akimlala potimale

²⁹Epapele utula:la dukuslopi oloma dla GODtapo Isip mo dulu dla sela:mama Isip so yia: itapu hohomale akimlala hapulomaye potimtaiyo. Epammama Pelo yami tatile yumpame matle Isip so yia: akimlala hapuloma itapu hohomale soye potimtaiyo. Epame itapu usulli alinepi patetalo mape potimtaiyo.ⁱ ³⁰Epapedeme utula:la oloma edla Pelo mate epo ya: oko so mate epo Isip so hapuloma mate sillipame sikemte a:lemyaiyo. Adipalati, yia: aya hapuloma dulu dla yia: akimlala itapu hohomale so hapulomatapo mo-palipo hutiyemtaiyo.

Isalael sotapo Isip mo tle alikili dla woyapo tale

³¹⁻³²Epedeme utula:la oloma edla Pelotapo Moses mate epo A:lon mate sisilapame yia: watle epo atlaiyo, “Wua:ta hapuloma wata ma-tamalaiya! Wua: wola: mate epo wua: yimlala mate epo wua: aliya halo mate me-eleme ma-tamalaiya, wua: GOD hi di dla ta:dlowedeme. Amasiyama wua: tamama God dla inoma sumale mate na: gadiya,” diyo.

³³Epammama Isip so mape Isalael so dla epo atlamyaiyo, “Wua: di mo itle ma hapele alikili a:ma woyapo tamalaiya. Adipalati, wua:ta hema me-ha:ha:lepiye, dita hapulomatapo palilala,” demyaiyo. ³⁴Epalati Isalael sota ma-tamhalemama palawa daya yist mate podudukumalalo wekeleye ita dla kukutipame tlukata popoliyepo momka:tipo tamhalaiyo. ³⁵Epame yia:tapo Mosesta yu atlamale e dolumama Isip so dla gold alisisi mate epo silba alisisi mate epo tluka alisisi mate dlalepo halopame tamalaiyo.^j ³⁶Adipalati, GODtapo Isip so dla dupa malamale ka:dle hamiyo, ma

^h 12:23 Hib 11:28   ⁱ 12:29 Eke 4:22-23   ^j 12:35-36 Eke 3:21-22

yia:tapo Isalael so mate ka:pi namkale demha:ha:lepo depame. Epedeme Isalael sota mo-tlowedeme Isip so watle alisisi otlomyelati Isip sotapo alisisi hapulomaye yia: watle halopiyo. Epapele koko tle Isalael sotapo ma-tamalemama Isip so yia: alisisi ka:ka:dle hapulomaye halopo alikili dla woyamaiyo.

³⁷Epapedeme Isalael sotapo Isip mo tle ma-tamalemama Lamses mo tle ma Sukot mo dla tamalaiyo. Yia: alikili dla mo-woyapo tame ha:ha:mama opa siyapo tlo sesa:lati 600,000 umaiyo. ³⁸Yia: tamalemama yia: aliya halo hapuloma mate eleme tamalaiyo. Epame opa opi mape yia: mate me-tamalaiyo. ³⁹Epame yia: duka dla tame hedepo daya dlowedeme palawa dayaye yist mate podukumalalo isikimi mepo halopo deiyo. Adipalati, yia:tapo yia: daya alisisiye woloma podinapolalo ma hapele Isip mo tle alikili dla woyamaiyo.

⁴⁰⁻⁴¹Epapele dulu dla Isalael sotapo Isip mo dulu dla 430 sokomoko ha:ha:pame alikili dla woyamaiyo.^k ⁴²Epame utula:la oloma edla GODtapo yia:ye alikili a:ma eleme woyamolowedeme woloma ka:pi omhalaiyo. Epapedeme sokomoko hapuloma dulu dla alila eye umulati asiyama Isalael sotapo GODta yia:ye eleme alikili a:ma woyamale koko malamama utula:la edla ompopa:demha:ha:lepe.

Namilatale daya dele koko dla imale

⁴³Epapele dulu dla GODtapo Moses mate epo A:lon mate dla epo atlaiyo, “Wua:ta Namilatale daya dele iye demha:ha:lepiye, isikimi Isalael so siyapota demha:ha:lepe. ⁴⁴Epedeme wua: dla asiyama pa:le oko halalo oplami hallepiye, wua: ka:yapa ya: kapala tatile kestapame alotle ya:ye Godta Namilatale dayaye dene demha:ha:lepe. ⁴⁵Amasiyama kapala pokotimalalo wekele asepe sotapo Godta Namilatale daya iye podlomha:ha:lowa.

⁴⁶Wua: Namilatale daya i demama woloma wua: aya dulu dla delepe. Oplami haletapo moye hame alikili dla powoyamolowa. Epame elo mape pohauwokokomolowa.^l ⁴⁷Epapedeme Isalael so opa hapulomatapo daya dele dulu hema ha:ha:lepe, haleta alikili dla po-ulatlowa.

⁴⁸Epame asepe so wua: mate ha:ha: dulu hema yia: ma GODta Namilatale daya dele iye yia: mate dlowe solotamelepiye, yia: ka:yapa yia: opa siyapo tatile kapala kotimelepe. Epame yia:tapo wua: mate Namilatale daya deleye yimkata delepe. Daya dele iye kapala pokestlalo wekele oplamitapo podlowa. ⁴⁹Epame Isalael so mape me-epapena. Yia: dulu dla kapala pokotimalalo wekele so opa ha:ha:lepiye, yia: mape Godta Namilatale daya dele iye podlowa.”

⁵⁰Epapedeme Isalael sotapo GODta Moses mate epo A:lon mate dla atlamale yuye woloma dolumaiyo. ⁵¹Epedeme alila hatlo medla GODta

^k 12:40 Yen 15:13; Gal 3:17   ^l 12:46 Nam 9:12; Yon 19:36

Isalael so elele meyelo pe meyelo pe dle hapulomaye Isip mo tle eleme alikili a:ma woyamaiyo.

**Itapu hohomale akimlala koko mate epo palawa
daya yist dimi dlowe koko mate**

13 ¹Epame GODtapo Moses watle epo atlaiyo, ²“Wua: akimlala itapu hohomale soye na: watle hohopo iya. Epame wua: aliya halo patetalo itapu usulli mape na: watle hohopo iya. Adipalati, akimlala itapu hohomale mate epo aliya halo patetalo itapu usulli mate nolëpo,” diyo.^m

³Epalati Mosestapo Isalael so watle epo atlaiyo, “Alila iye wua:tapo Isip mo dulu dla asiyama pa:le oko halomha:ha:latai GODtapo ya:ta itiyamale pato mate wua:ye eleme alikili a:ma woyamapo. Epedeme wua: alila iye malamama palawa daya yist mate dukumale podlowa. ⁴Epedeme watapo Abib mama oloma hema wua:ye Isip mo tle ma alikili a:ma woyamapo.

⁵Epapedeme GODtapo ka:yapa wua: mamadulo dla yu itiyapo himimama wua:ye mo hale, dlowe alisisi sikemte wokasemale dla eleme tlowepo duwapo. Amasiyama wata oloma hema Keinan so mate epo Hitai so mate epo Amoli so mate epo Hibai so mate epo Yebusi so mateta mo edla me-ha:ha:po. Amasiyama epapele tlope GODtapo ya: ta:laye ma wua: watle hamilipe. Epame wua: mo edla ha:ha:mama sokomoko hapuloma dulu dla itapu mama hema palawa daya yist mate podukumalalo wekele daya dele iye de demha:ha:lepe. ⁶⁻⁷Epedeme alila 7 dulu dla wua: palawa daya yist mate dukumaleye podlomha:ha:lowa. Wua: dulu dla yist hutieyepiye, alikili a:ma polollepe. Epame daya dele mosukulu alila dla daya pato demama GOD hi di dla ta:de demha:ha:lepe. ⁸Epammha:ha:le oloma edla wua: yimlala watle wua:ta daya de ya: dulu kokoye ya: watle atlemama ipo atlemha:ha:lepe, ‘Dita koko i haye, GODta dia:ye Isip mo tle alikili a:ma eleme woyamuwa kokoye malamama apopo,’ dlepe. ⁹Epedeme daya dele koko itapo wua: do dla epo wua: daptala dla ulu epapele some hutieyepiye, wua:tapo GODta imale kokoye wowelilala depame. Adipalati, ya:ta itiyamaleta wua:ye eleme Isip mo tle alikili dla woyamuwapo. ¹⁰Epapedeme sokomoko hapuloma dulu dla ya: alilata umulati wua:tapo palawa daya yist mate podukumalalo wekele daya dele iye de demha:ha:lepe.

¹¹⁻¹²GODtapo wua: mamadulo dla yu itiyapo himili dolumama Keinan moye wua: watle hamilati wua:tapo edla ha:ha:mama wua: akimlala itapu hohomaleye GOD watle hohopo imha:ha:lepe. Epame aliya halo dulu dla itapu patetalo usulli mape GOD watle hohopo imha:ha:lepe. Adipalati, itapu hohomale akimlala mate epo alinepi patetalo mateye GOD tetepo.ⁿ

¹³Amasiyama wa: donki aliya tlo GOD watle hamili hallepiye, wa: e tlo

^m 13:2 Nam 3:13; Luk 2:23   ⁿ 13:11-12 Eke 34:19-20; Luk 2:23

ma ilame hammama asiyama sipi aliya amkota:le tlo GOD watle hamilipe. Amasiyama epapele dulu dla wa: sipi aliya yumuluwe allipiye, donki aliya tlo tumuku kestelepe. Epapedeme wua: akimlala itapu hohomale GOD watle hohopo iliye ma ya: tle asiyama mate ilame hohomelepe.

¹⁴Epapedeme wua: yimlalatapo wua: watle atlemama wua: apa koko hama: dlati yu iye yia: watle atlamha:ha:lepe, ‘Dita koko i haye, dita Isip mo dulu dla asiyama pa:le oko pato hamha:ha:lati GODta itiyamaletapo dia:ye eleme alikili a:ma woyamuwapo. ¹⁵Epame oloma edla Pelotapo dia:ye alikili a:ma woyamaiya dloweye sikemte alimama posolotamdena. Epalati GODtapo Isip so yia: itapu hohomale akimlala mate epo yia: aliya halo itapu usulli patetalo mateye potimuwapo. Epapedeme epapele koko tle ditapo di aliya halo itapu usulli patetaloye poyupo GOD watle hapimdepo. Epame di akimlala itapu hohomale so GOD watle hohopo iliye ma ilame bidulo hohomolowedeme di halo tlo poyupo hapimdepo,’ dlepe. ¹⁶Epedeme God watle alinepi poyupo hapilowe koko itapo wua: do dla epo wua: daptala dla ulu epapele some hutieyelepe. Adipalati, wua:tapo GODta itiyamaleta wua:ye eleme Isip mo tle alikili dla woyamale kokoye wowelilala depame.”

Godta ya: opa Isalael soye elemtale

¹⁷Epapeleye Pelota Isalael soye ma-taiya dlati Godtapo yia:ye eleme api kiyele Pilsteya so mo dla tlalo api tle potlalo wekiyo. Adipalati, ya: malamaiyo, yia:tapo api kiyele tle tlali opahale sotapo yia: mate natalimalati ma ilame Isip mo dla tamallala depame. ¹⁸Epammama ya:tapo yia:ye api selemalli dalupa dulu tle ma Omteka:pele Kaula pili dla elemtaiyo. Epame yia: tamalemama yia: opahale alisisiye mo-dinapopo tamalaiyo.

¹⁹Epedeme Mosestapo tamama Yosep powale elo mate halopo taiyo. Adipalati, Yoseptapo mo-powataliya mo-polowedeme elemama Isalael so watle yu itiyamale mate epo atlaiyo, “Godtapo wua:ye Isip mo tle alikili a:ma eleme woyamalati tamalemama na: elo mate halopo tabellepe,” diyo.^o

²⁰Epapeleye Isalael sotapo Sukot mo saliyome ma Etam mo dla taiyo. Etam mo eye dalupa mateka:pi dla halapo. ²¹Epedeme yia: alila tamallati GODtapo wuala dulu tle yia:ye elemtamdiyo. Epalati asiyama utula:la tamallati Godtapo yia: dla hela:dle hamimama dlapa ulli aloweli dulu tle yia:ye elemtamdiyo. Godtapo ipapele api tle yia:ye imtlati yia:tapo alila mate epo utula:la mate me-tamalemdiyo. ²²Amasiyama wuala mate epo dlapa ulli aloweli mateta yia: posaliyome tlalo itapu tle yia: elemtaiyo.

Omteka:pele Kaula ulli koko

14 ¹GODta ma Moses watle epo atlaiyo, ²“Opa watle yu iye atlamane, yia: ma ilame Pihahilot mo dla ta diya. Mo eye Bal

^o 13:19 Yen 50:25; Yos 24:32

Sepon mo mateka:pi, Migidol ka: epo kaula ka: duka dla halapo. Epedeme yia: tame kaula pili dla kimpo ha:ha:lepo. ³Adipalati, Pelota malamelepe, Isalael soye dalupa dulu dla tloweye api yeitamama wowota:msiyamayo dlepe. ⁴Amasiyama na:tapo Pelota malamaleye mamisika: kokalepo mellowepo, ya:tapo ya: opa mate wua:ye ma hohomala telepo depame. Amasiyama na:ta yia: watle halowe kokotapo opa hapuloma dla na:ta itiyamale kokoye nati-iliwepo. Epalati Isip sotapo na:ye ikadepe GOD mleni dlepe,” diyo. Epalati Isalael sotapo God yu i dalepo dolumaiyo.

⁵Epapele dulu dla Pelo mate epo ya: oko so mateta Isalael sota ma ilame popumullalo ma a:ma potale halla dalepame epo atlamyaiyo, “Wua: natiya, Isalael soye di asiyama pa:le oko halalo sopo. Epedeme di yia:ye adipalati alikili a:ma woyamaiya duwa?” demyaiyo. ⁶Epalati Pelotapo ya: aliya koa hame ya: opa mate Isalael soye alotle dodolomtaiyo. ⁷Ya:ta tamama 600 aliya koa ka:ka:dle mate epo aliya koa hapuloma mo dulu dla siyamalalo mate elepame taiyo. Epele dulu dla aliya koa hapuloma di edla opatapo mo-popa:mtaiyo. ⁸⁻¹⁰Epapeleye GODta Pelo dupa malamale kokalepo mellati ya:tapo ya: opa mate Isalael soye dodolomtamallati Isalael sotapo sisiyele mate kaula mateka:pi dla ellalo Pihahilot mo dla mala tamalaiyo. Yia: edla tulume kintimha:ha:mama alo dla natilati Pelotapo ya: opa mate epo ya: aliya koa hapuloma mate alotle pumulla natiyo. Epalati yia:tapo sikemte wowota:mama gadle yilo GOD dla a:liyo. ¹¹Epame Moses dla epo atlamyaiyo, “Wa: adipalati dia:ye Isip mo tle hema elempuwa? Epame wa: di Isip mo dla palilati hatiliwe wabasi hawa hallati dia:ye dalupa dulu hema pallipo depame elempuwa? ¹²Epame ditapo wa: watle ma-atlamduwapo, ‘Wa: di memelene. Di Isip mo medla asiyama pa:le oko halomha:ha:lowama,’ demduwapo. Epapele dulu dla di asiyama pa:le oko dulu medla ha:ha:matiye, di dalupa dulu hema puame popalima,” demyaiyo.

¹³Epalati Mosestapo epo atlaiyo, “Wua: ase sikemte wowota:miya. Woloma kokalepo ha:ha:iya. Adipalati, wua: wata GODtapo wua: gadle kokoye natilipe. Ame adipalati, wua:tapo Isip so iwolo yia: mila:piye matle ponatilowa. ¹⁴Epapedeme wua: isikimi omha:ha:iya. Epalati GODta wua: yilo nalatimelepe,” diyo.

¹⁵Epalati GODta Moses watle epo atlaiyo, “Wa: adipalati gadle yilo na: dla otele himhalema: Wa: opa atlamane, kaula pili dla tulume popa:lepo depame. ¹⁶Epame wa: dali ku hapame kaula pato di dla dlokomane. Epalati kaula patotapo meyelo duka gladlati wa: mate epo Isalael so mate ta:la sekelle tle seme dla ulumtelepe. ¹⁷⁻¹⁸Epame na:tapo Pelo mate epo ya: opa mate yia: dupa malamaleye kokalepo mellati yia:tapo wua: alotle dodolomelepe. Amasiyama na:ta yia: watle halowe kokotapo opa hapuloma dla na:ta itiyamale kokoye nati-iliwepo. Epalati Isip sotapo na:ye ikadepe GOD mleni dlepe.”

¹⁹⁻²⁰Epalati God ya: banakaka mate epo wuala mateta itapu tle api imtamalaleye matle alo dla tulumel Isalael so ka: epo Isip so ka: duka dla halemama Isalael so dla hela:dle hamimama asiyama Isip so watle amtuwale hamiyo. Epammama yia:tapo Isalael so hala dla puluweye amtuwaleta api himomeleme halaiyo.

²¹Epalati Mosestapo ya: dali ku hamhalemama kaula pato di dla dlokomaio. Epalati GODtapo salita matlalo tiyama tle mosisi pato hamilati mosisitapo utula:la patoye hotlomhalemama kaula yú patoye duka gladiyo. ²²Epalati yúta duka gladepeame duka dla ta:la sekelleta woyamellati Isalael sota etle seme dla ulumha:ha:iyo. Yia: kaula patoye ta:la sekelle tle ulumha:ha:mama natilati yútapo seme mate seme mate dla kosukulli some halaiyo.^p

²³Epalati Pelo ya: opata koko e natipame yia: aliya koa mate Isalael sota ulli alotle kotiyapame uliyo. ²⁴Epapeleye ma alallowe mateka:pi dla hallati GODtapo wuala dulu tle epame dlapa ulli aloweli dulu tle Isip so natipame yia: dla yeitamale hamiyo. ²⁵Epame yia: aliya koa heteye bobtalipo mellati yia:tapo a:ma tloweye memeliyo. Epapala natipame yia:tapo yia:skamu yia: dulu dla epo atlamyaiyo, “Di itle ma ilame tamali dla tlowa. Adipalati, GODtapo Isalael so yilo dia: mate natalimama aposema,” demyaiyo.

²⁶Epalati GODtapo Moses watle epo atlaiyo, “Wa: dali ku mamisika: ta:depeame kaula di dla dlokomane. Epalati yúta ma ilame puame godemama Isip so mate epo yia: aliya koa mateye gola:dlepe,” diyo. ²⁷⁻²⁸Utulala ikadepe salita mo-matlali Mosesta ya: dali ku di dla ta:depo halemama kaula pato dla dlokomaio. Epalati yútapo ma ilame mo-godla puaiyo. Isip sota epela natipame ma ilame potlati yia: mate epo yia: aliya koa mateye yúta hapuloma gola:demama potimaiyo. Epapedeme ipapele koko tle GODtapo Isip so hapulomaye potimama oplami haletapo alikili a:ma po-ulataiyo.

²⁹⁻³⁰Epapedeme alila oloma edla GODtapo Isalael soye Isip so do tle eleme alikili a:ma woyamaiyo. Adipalati, ya:tapo kaula patoye duka gladepeame yúta seme mate seme mate dla kosukulli some hallati Isalael sotapo ta:la sekelle tle seme dla uliyo. Asiyama Isip sotapo ullati yú patota ma godemama poyuiyo. Epalati Isalael sotapo Isip so palli motoye yú peleyama dla hutiyemyelati tlamaiyo. ³¹Epapele dulu dla yia:tapo GODta ya:ta itiyamale nati-imama Isip so dla wotiyalle hamili koko natipame GOD dla sikemte wowota:le mate ya: dla mikadepe demama ma ya: oko oplami Moses dla mape mikadepe diyo.

Moses mate epo Isalael so mate God hi di dla ta:demama sala dolumale

15 ¹Epapedeme Moses mate epo Isalael so mate GOD hi di dla ta:demama sala iye dolumaiyo.

- “Na:tapo GOD hi di dla ta:demama sala iye dolumolowepo.
 Adipalati, ya:tapo Isip so mate natalimama ya:ta itiyamaletapo
 yia:ye ma-tla:mtalepo.
 Epame ya:tapo aliya koa mate epo yo di dla popa:lalo so mate yú dla
 mo-yumatilipo.
^a 2 Epedeme GODtapo na: dla itiyamale hamilalo halapo epame na:
 pasakalo gadlalo halapo.
 Epedeme na: ya: dla sala solowama.
 Epame na:ta ya:ye na: God ikadepe demama
 ya: hi di dla ta:dlowepo.
 Epame na: mamadulo yia: God ikadepe demama
 ya: dla siyele hamilowepo.
^r 3 Epapedeme GODye opahale dlalo dokopala oplamipo.
 Epedeme GODye ya: hi ikadepepo.
 4 Epapele dulu dla Pelo ya: opa mate epo yia: aliya koa mate Godtapo
 Omtaka:pele Kaula dulu dla mo-yumatilipo.
 5 Epame yútapo yia: dokolomama ewala some u-upiyemama
 ollotulume ta:la umpo popa:po.
 6 Epame GOD wa:tapo Isip soye wa:ta itiyamale pato mate mo-potipo
 hamastalepo.
 7 Epame wa:ta itiyamaletapo wa: dla opahale dlalo soye batalipo
 hamastalepo.
 Epame wa:ta siyaladleye pta sikemte dlapa sepene.
 Epapedeme wa: dla opahale dlalo soye dlapata osamokolo
 hamdemdiye epapelepo.
 8 Epame wa:ta hedletapo mosisi some bibikilimama kaula patoye duka
 gladuwapo.
 Epalati yútapo kokalepame kosukulli some haluwapo.
 9 Epapedeme ka:yapa Isip sotapo hatetalemama epo atlamyeuwapo,
 ‘Ditapo Isalael soye dodolomtame
 yia:ye hohopo aipa:ya mate poyupame yia: alisisi hapuloma
 halomolowepo,’ demyeuwapo.
 10 Amasiyama wa:ta hedletapo mosisi some bibikilimama
 yia:ye yúta gola:depo poyumama yú dulu dla ewala some ollo-ollo
 dlalimuwapo.
 11 Epapedeme god hale wa: epapele halema:?
 Hao, hawa ikadepe.
 Adipalati, wa:ye sikemte aiyalma depo halemama hela:dle mate
 itiyamale mate halapo.
 Epame wa:tapo ulugiyemale koko patoto halomdepo.

12 Epame wa:ta itiyamale tle Isip soye ta:lamota gola:dene dlepo.

13 Epapedeme wa: kokó halepo hallalo bokotiyapo malamaletapo wa:ta ma ilame hohomale opa dia:ye eleme telepe.

Epame wa:tapo yia:ye wa:ta hallalo mo dla eleme pulupe.

14 Epedeme opa opitapo koko i dalepame sikemte wowota:myelepe.

Epapele dulu dla Pilsteya soye sikemte wowota:mama yia:ta itiyamaleye pa:lepe.

15 Epame Edom dokopala so mate epo Moab dokopala so mate sikemte eseselalalimale mate dupa yulumama wowota:myelepe.

Epame Keinan so tlo sikemte yiyellepe.

16 Epapele dulu dla opa ewolotapo wa:ta itiyamale natipame wowota:mama dali sokotalo some ha:ha:myelepe.

Yia:tapo mepo ha:ha:lati wa: opa, wa:ta ma ilame hohomale sotapo tamhalemama tetla:mha:ha:lepe.

17 Epame wa:tapo yia:ye elemtame wa:ta hallalo tamali dla ipila:lepe.

Adipalati, tamali eye wa: dota mita:pele aiyalma ayapo.

18 GOD, wa:ta dokopala depo hallowe kokotapo kokó halepo hallepe.”

19 Epapedeme sala iye Isalael sotapo God hi di dla ta:demama dolumaiyo. Adipalati, Godtapo kaula patoye duka gladlati Isalael sota ta:la sekelle tle seme dla uliyo. Amasiyama Isip sota ullati GODta yúye ma hame puame bopudemama yia:ye poyuiyo. 20 Epalati God yu molo atlalo a:ya, A:lon ya: nana Miliyamtapo wola: opi mate sila:sila: halopo siyalemama Miliyamta itapu sala hamastepo yomaiyo. 21 Epammama ya: sala ipo dolumaiyo,

“GOD hi di dla ta:demama sala iye dolumaiya.

Adipalati, ya:tapo Isip so mate natalimama ya:ta itiyamaletapo yia:ye ma-tla:mtalepo.

Epame ya:tapo aliya koa mate epo yo di dla popa:lalo so mate yú dla mo-yumatilipo.”

Yú haka:letapo ma opalli koko

22 Epame Mosestapo Isalael soye elepame Omteka:pele Kaula saliyome ma Sul dalupa dulu dla tamalemama alila dapahatlope dulu dla yú dimi tamalaiyo. 23 Epame yia: puame Mala mo dla yú natiyo. Amasiyama yú eye haka:lati podlomaiyo. Epedeme mo e ya: hiye semama Mala^s demdepo. 24 Epapeleye yia: edla puame natitepo yú dloweta pa:lati Moses yu balemama, “Di yú hadima tame tilipo dlopa:?” demyaiyo.

25 Epalati Mosestapo gadle yilo GOD dla otele himiyo. Epapalati GODtapo dali tatalaye nati-iyoy. Epame Mosestapo dali tatala eye hame yú dla hamastlati yútapo ma opaliyo.

^s 15:23 Mala hi ya: dulu kokoye haka:le demama apopo.

Epapedeme Mala mo edla GODtapo Isalael sota ikadepe ya: dolumolowe depame aiyalma amkoye ipo imaiyo, ²⁶“Wua: hatlo na: yu dla dalepo salladepo siyamama na:ta solotamale koko tlo dolumha:ha:iya. Wua:ta epapelepiye, eta na:ta Isip so dla wotiyalle hapiwa epapele wotiyalleye ma wua: watle pohapilowa. Adipalati, na:tapo GOD depo halemama wua:ta alomaleye ka:ka:dlalo halapo,” diyo.

²⁷Epame yia:tapo Mala moye saliyome ma Elim mo dla puaiyo. Epapeleye Elim mo edla yú matale 12 me-popa:iyo. Epame olo dali 70 ma medla ha:ha:iyo. Epalati yia:tapo yú matale mateka:pi medla kintimaiyo.

Godta Isalael so dla daya hapimhalale

16 ¹Epapedeme Isalael sotapo Elim mo saliyome ma Sin dalupa dulu dla taiyo. Epapeleye mo eye Sainai tamali ka: epo Elim mo ka: duka dla halaiyo. Epapele dulu dla yia: Isip mo tle woyapame mama hatlope dulu dla puame Sin dalupa dulu dla woyamaiyo.

²Epame yia: edla puame ha:ha:mama Moses mate epo A:lon mate dla yu balemyemama epo atlamyaiyo, ³“Wua: adipalati dia:ye hema eleme puwa? Hema daya dlowe hawa ikadepe. Amasiyama Isip mo dla di dlowe alisisi sikemte dlomduwapo. Epapeleye ka:dena, di edla ha:ha:mama palliwe tlo ka:pipo. Amasiyama wua:tapo dia:ye daya teta:le koko tle pallipo depame hema elempuwa,” demyaiyo.

⁴Epalati GODtapo yia:ta yu balle koko dalepame Moses watle epo atlaiyo, “Na:tapo dayaye pepele di tle wua: dla hamimama tiyo some hellepe. Epalati opatapo tame alila hatlo mate ala:le daya haloma demha:ha:lepe. Epapele dulu dla haletapo dayaye alila hatlo dla dlowe dla tla:mtale pahalowa. Adipalati, ipapele koko tle na:tapo yia:ta ikadepe na:ta aiyalma hapili dolumha:ha:ma: depo omhallepe. ⁵Amasiyama alila 6 umulati tlo dayaye alila dapiyamte dulu dla dlowe mate ala:le halepe.”

⁶⁻⁸Epapalati Moses mate epo A:lon mate Isalael so sisilapame yia: watle epo atlaiyo, “Wua: adipalati dia: dla yu balemha:ha:ma:? Wua:ta yu balemha:ha:ye dia: dla po-aposema. Amasiyama wua: GOD dla apopo. Epapele dulu dla GODtapo wua:ta ya: dla yu balle kokoye ma-daluwapo. Epapedeme wata tamila:la wua:tapo ikadepe GODta wua:ye Isip mo tle alikili a:ma eleme woyamuwa dle kokoye natilipe. Epame wua:tapo utulala ikadepe ya:ta itiyamale mamisika: natilipe. Adipalati, GOD meyelo wua:ta tamila:la dlowe mo mate epo utulalati dlowe daya mate wua: dla halopimhallati wua: natilipe,” diyo.

⁹Epammama Mosestapo A:lon watle epo atlaiyo, “Wa: Isalael so atlamane, GOD hala dla pulupo depame. Adipalati, Godtapo yia:ta yu balle kokoye ma-dallepo,” diyo. ¹⁰Epapeleye A:lontapo ala opa dla me-

^t 16:4 Yon 6:31

yukamhalemama toko alikili dla ipo natitepo GOD ya: hela:dletapo wuala dulu dla halla natiyo.

¹¹ Epame GODta ma Moses watle epo atlaiyo, ¹² “Na:tapo yia:ta yu balle kokoye me-daluwa. Epedeme wa: opa watle ipo atlamane, yia: tamila:la hapuloma dla mo dloma epo utulalati hapuloma dla daya dloma demha:ha:lepe. Epalati yia:ta epo dlomha:ha:mama na:ye yia: Lod GODpo dlepe,” diyo.

¹³ Epapele tamila:la oloma edla tuluma tea hapulomatapo ketame puame kimna:ya alikili dla popa:myaiyo. Epalati utulalati ikadepe dla kimna:ya alikili tle mamdulotapo osamokolo dla popa:myaiyo.

¹⁴ Amasiyama mamdulotapo mo-pa:lali toko ipo natitepo amaloka kapa sepeletapo ta:la dla kamyela natiyo. ¹⁵ Epapele dulu dla Isael sota koko i natipame apa alisisita: depo momalamyaiyo. Epalati Mosestapo yia: watle epo atlaiyo, “Eye GODta daya hamimama apopo.” ¹⁶ Epedeme ya:tapo epo atlamuwapo, ‘Wua: dulu dla daya i halomama isikimi wua: kimna:ya dulu dla ha:ha:lalo so mate ala:le tlo halomelepe,’ duwapo.”

¹⁷⁻¹⁸ Epalati opatapo Moses yu dalepo tame dayaye yia: mate ala:le halomama opa opitapo pasatale halomalati opitapo koweta halomaiyo.”

¹⁹ Epame Mosestapo epo atlaiyo, “Daya i dlomama ma utulalati dloweye pohatitimolowa,” diyo.

²⁰ Amasiyama opa opitapo Moses yu podallalo daya utulalati dloweye me-hatitimaiyo. Epalati utulalati dayatapo hutumama hutalluta pamelati wokakata wokasepo elaiyo. Epapalati Mosesta koko e natipame opa ewolo mate sikemte siyaladiyo.

²¹ Epapeleye opatapo utulala hapuloma dla daya yia: mate ala:le halomdiyo. Epame salitapo mo duka dla hetamama sikemte alemallati daya yia:ta halomama opi popomelletapo potolumdiyo. ²² Epapele dulu dla alila 6 umulati yia:ta daya halomama alila dapiyamte dulu dla dlowe mate ala:le halomaiyo. Epapalati Isael dokopala sota koko e natipame Moses hala dla woloma atla puaiyo. ²³ Epalati Mosestapo yia: watle epo atlaiyo, “GODta atlale e dolumama iyelaye dita GOD dla inoma sumuluwe alilapo. Epapedeme wua: daya wata dloweye wata dukupame ha:lepe. Epame wata atilowe mape wata atilipe. Epame wua:ta iyela dlowa depo halomale alisisi tlope me-hatitimelepe,” diyo.”

²⁴ Epalati yia:tapo Mosesta atlale yu e woloma dolumale koko tle yia:ta inoma sumalalo alila dla dlowepo depo kolumale dayata pohutlalo wekiyo. ²⁵ Epammama Mosestapo opa watle epo atlamaiyo, “Wua:ta tatla daya hatitimuwaye wata dloomaiya. Adipalati, wata alila iye GOD dla inoma sumuluwe alilapo. Epedeme ya: watapo dia: watle daya amko pohamilowa. ²⁶ Epapedeme wua: alila 6 dulu dla daya haloma demha:ha:lepe.

u 16:15 1Kol 10:3 v 16:17-18 2Kol 8:15 w 16:23 Eke 20:8-11

Amasiyama alila 7ye dita isikimi hedepo popa:mama God dla inoma sumuluwe alilapo. Epedeme wua: alila edla daya amko hale ponatilowa.”

²⁷Epapele tlope opa opitapo yia:ta inoma sumalalo alila medla daya halomala taiyo. Amasiyama yia: tame natilati daya hale ponatiyo.

²⁸Epalati GODta koko e natipame Moses watle epo atlaiyo, “Wua:ye adipalalo na: yu dla dalepame dolupa:?” ²⁹Epedeme na:ta wua: dla inoma sumalalo alilaye hamiwapo, wua:ta hedlepo depame. Epapele koko tle na:tapo wua: watle 6 alila umulati daya ma halopiwapo, wua:tapo alila dapiyamte dla demtelepo depame. Epedeme inoma sumalalo alila edla oplami haletapo alikili a:ma pohlomsela:lowa. Amasiyama woloma yia: aya dulu dla ha:ha:lepe,” diyo. ³⁰Epalati opa hapulomatapo inoma sumalalo alila edla woloma hedepo popa:iyo.

³¹Epapeleye Isalael sota Godta yia: watle daya hamili e semama mena^x daya diyo. Mena daya iye dlomoko ta kamale epapele sepena. Amasiyama ya: tlo sikemte opalimama topsiyo dala mate dukumale daya some halemdiyoy. ³²Epame Mosestapo opa watle epo atlaiyo, “GODtapo epo atlema, mena daya opiye di mamadulo alotle ha:ha:mtlowe sota natiloweye woloma hatitimelepo dema. Epapelepiye, etapo wua:ta Isip mo tle woyapo dalupa dulu dla siyamalati Godta wua:ta delepo depame mena daya hapimhaluwaye yia: ma me-natilipe.”

³³Epammama Mosestapo A:lon watle epo atlaiyo, “Wa: ita dla mena dayaye kolupame GOD mila:pi tle woloma ka:pi pamelene, di mamadulo alotle ha:ha:lowe sota natilipo depame,” diyo.^z

³⁴Epapedeme A:lontapo GODta Moses watle atlamale yu dalepame mena daya kolumaleye woloma kokó mepo ellepo depame God mila:pi tle pameliyo.

³⁵⁻³⁶Epapele dulu dla Isalael sotapo 40 sokomoko dulu dla isikimi mena daya tlo dlomsiyamama yia:ta ha:ha:lowe mo Keinan dla puame woyamama medla gudiyo.^a

Ewala dulu tle yú malale

17 ¹Epedeme Isalael sotapo GODta atlamale yu dolumama Sin dalupaye saliyome tamalemama mo hale tle ma mo hale dla ta demsiyamama puame Lepidim mo dla kimtimaiyo. Amasiyama mo edla opata yú dlowe hawa ikadepe halaiyo. ²Epalati yia:tapo yú yilo Moses yu balemymama epo atlamyaiyo, “Wa: di yú hamine,” demyaiyo.

Epapalati asiyama Mosestapo yia: watle epo atlaiyo, “Wua: adipalati na: dla yu balemha:ha:mama GODta itiyamale dla pomikadepe dlalo ha:ha:ma:?” diyo.

^x 16:31 Mena hi ya: dulu kokoye “i apata:?” demama apopo. ^y 16:31 Nam 11:7-8

^z 16:33 Hib 9:4 ^a 16:35 Yos 5:12

³Amasiyama opatapo yú sikemte teta:lati Moses yu balemama epo atlamyaiyo, “Wa:ta dia:ye Isip mo tle alikili a:ma eleme woyamuwaye ipo yú teta:le koko tle dia: mate epo di yimlala mate epame di aliya halo mate pallipo depo apuwa?” demyaiyo.

⁴Epalati Mosestapo GOD watle otele yu himimama epo atlaiyo, “Na: opa iwolo dla apa koko hapa:? Adipalati, yia:tapo na:ye ewala mate kelepame yumula yakomapo,” diyo.

⁵Epalati GODtapo asiyama Moses watle epo atlaiyo, “Wa: tate opa mila:pi tle tamama Isalael dokopala so opa opiye eleme tane. Epo tamama wa:ta Nael aloma dla heyuwa dali ku mate hamtane. ⁶Epedeme na: tate tame Sainai tamali dla ewala dla wa: ompollowepo. Epalati wa:ta alotle puame wa: dali ku mate ewala edla heyulati yútapo alowamelepe. Epalati opatapo edla yú dlomelepe,” diyo. Epapeleye Mosestapo Godta atlamale yu dolumama dokopala so opa opi memoha:ha:lali koko eye haiyo. ⁷Epame mo eye semama Masa epo Meliba^b diyo. Adipalati, Isalael sotapo Moses yu balemyemama epo atlamyaiyo, “GODye ikadepe dia: mate halema:?” demyaiyo.

Amalek so mate opahale dele

⁸Epedeme Isalael soye Lepidim mo dla kintipo ha:ha:lali Amalek sota puame kotlomaiyo. ⁹Epalati Mosestapo Yosuwatle epo atlaiyo, “Wa: iyela opa opi elepame Amalek so mate tame natalimane. Epalati na:tapo tamali di dla hetame God ya: dali ku hame hallowepo,” diyo.

¹⁰Epalati Yosuwatapo Mosesta atlamale yu dolumama ya: opa elepame Amalek so mate natalimolowedeme ma-tlati asiyama Mosestapo A:lon mate epo oplami hale Hul mate tamali di dla hetamalaiyo. ¹¹Epapele dulu dla Mosestapo do di dla ta:ta:depo hallati Isalael sotapo sikemte itiyamale mate natalimha:ha:iyo. Amasiyama Mosestapo ma ya: do isili a:ma hahaliyomtullati asiyama Amalek sota sikemte itiyamale mate natalimha:ha:iyo. ¹²Epapele dulu dla Mosestapo ya: do ta:ta:depo halaleye do mo-popalilati A:lon mate epo Hul mate ewala hampuame pamelepame Mosesye di edla polane diyo. Epame Mosesta ewala di edla pollati A:lontapo do seme dla hama epo Hul do seme dla hama depame ta:ta:depo ha:ha:lali sali mo-tulumtaiyo. ¹³Epapele tle Yosuwatapo ya: opa mate Amalek soye kotlomama potimaiyo.

¹⁴Epalati GODta Moses watle epo atlaiyo, “Opatapo wua:ta Amalek so mate natalimhala koko iye welilala depame buka dla ilimane. Epame Yosuwatle sesa:po ine. Adipalati, na:tapo Amalek so hapulomaye

^b 17:7 Masa hi ya: dulu kokoye “ikadepeta:?” demama apopo. Epame Meliba hi ya: dulu kokoye yu balle demama apopo.

mosukulu potipo polollowepo. Epalati opata yia: kokoye mosukulu wellipe,” diyo.^c

¹⁵Epammama Mosestapo God dla alinepi poyupo ha:lalo tile hapame ya: hi semama, “Na:ta opahale dele dulu dla GODta na: gadlalo halapo,” diyo. ¹⁶“Adipalati, na:tapo na: doye GOD dla ta:ta:depo hallati ya:tapo na:ye gadlepo. Epapedeme wata oloma itle tamama GODtapo Amalek so mate kokó mepo opahale demhallepe,” diyo.

Yetlota ya: doko Moses natila puale

18 ¹⁻⁴Epapele dulu dla Mosestapo ka:yapa mo-powataliya ya:llu Sipola mate epo ya: akimlala dapiyamte mate ya: doko Yetlo hala dla taiya diyo. Moses yami ka:yapa itapu hamale hiye Gesom^d diyo. Adipalati, Mosesta epo atlaiyo, na:ye mo hema asepe puwapo. Epame yami hale hiye Eliyesel^e diyo. Adipalati, Mosesta epo atlaiyo, “Na: a ya: Godta na: gademama Pelota siyaladle tle alikili a:ma seme woyamuwapo,” diyo.^f

Epeleye Moses ya: doko Yetlo iye Midiya mo dla alinepi poyupo God dla hapilalo oplami halaiyo. Epapeleye ya:tapo GODta Moses mate epo Isael so mate dla gademama yia:ye eleme Isip mo tle alikili dla woyamale kokoye dalepame natila puaiyo.

⁵⁻⁶Epedeme ya: pumama ya: doko Moses watle yu hamimama epo atlaiyo, “Na: wa: allu mate epame wa: akimlala dapiyamte mate eleme wa: natila puma,” diyo. Epammama yia:tapo Moses mate epo Isael so mate ala dalupa dulu dla God ya: tamali mateka:pi dla kimpopo:lati edla puame woyamaiyo.

⁷Epalati Mosesta ya: dokota pula natipame ya: dla tame heodepame ya:ye hamame huliyo. Epame namkale dle yu atlepeame yia:ye ya: kimna:ya dla elemtuwaiyo. ⁸Epame Mosestapo ya: doko watle GODta Isael so yilo Pelo dla epo Isip so dla koko halomhalale hapulomaye esemaiyo. Epame yia:tapo Isip mo tle alikili dla woyapo pumama pasakalo kokalle dulu dla pulati GODta yia: gademhalale mape esemaiyo.

⁹⁻¹⁰Epapeleye ya: doko Yetlotapo yu i dalepame siyemama epo atlaiyo, “GOD hi di dla ta:diya! Adipalati, ya:tapo wua:ye Pelo mate epame ya: opa mate yia: do dulu tle eleme alikili a:ma woyamuwapo. ¹¹Epapedeme na: wata malama, wua: GODtapo god hapulomaye tla:mtame halapo. Adipalati, ya:tapo Isael soye Isip sota itiyamale tle elepame alikili dla woyamuwapo,” diyo. ¹²Epammama ya:tapo alinepi poyupo God watle hamimama namkale dle alisisi opi mate halopi-iyu. Epalati A:lon mate

^c 17:14 Dit 25:17-19; 1Sa:m 15:2-9 ^d 18:1-4 Gesom hi ya: dulu kokoye asepe oplami demama apopo. ^e 18:1-4 Eliyesel hi ya: dulu kokoye Godye na: gadlalopo demama apopo. ^f 18:1-4 Eke 2:21-22; Taiya 7:29

epo Isalael so dokopala so opa opi mate yimkata puame ya: mate God mila:pi tle popa:mama daya deiyo.

Koko gladlalo so hohomale koko

¹³Epame Mosesta utulalati sila:time opa koko gladlowedeme ya:ta pollalo dla pollati Isalael sota ya: hala dla pumhalaiyo. Adipalati, yia: solotamaiyo, yia: dulu dla yu topulolle koko mate epame upiyele koko mate hutiyemyaye Mosesta ka:depo gladlepo depame. Epammama opatapo utulalati kotiyapame Moses hala dla ta demha:ha:mama tamila:la dla tame gudemdiyo. ¹⁴Yia:ta epammha:ha:lati Moses ya: doko Yetlota koko i natipame ya: watle epo atlaiyo, “Wa: opa hapuloma iwolo natine. Yia: alila hapuloma wa: dla puame alupo koko gladlowedeme utulalati kotiyapo tame tamila:la dla gude demha:ha:po. Epapedeme wa: adipalati mowolo koko iye hamhalema:?” diyo.

¹⁵⁻¹⁶Amasiyama Mosestapo ya: watle epo atlaiyo, “Opatapo yia: dulu dla yu topulolle koko mate epo upiyele koko mate hutiyelati Godta solotamale koko dlallepo depame gadle yilo na: hala dla pumulumama ammdopo. Epalati na:tapo yia: kokoye gladepame yia: watle God ya: aiyalma kokoye imdepo,” diyo.

¹⁷Amasiyama Moses ya: dokotapo epo atlaiyo, “Wa: koko iye woloma ka:dle api tle po-ammhalasema. ¹⁸Adipalati, wa: mate epame opa wa: natilowa depo pumhalale so mateye sikemte susukalemama hohopeyalimelepe. Ame adipalati, oko eye pta pato, oplami hatlota halowepe po-ala:na. ¹⁹⁻²⁰Epedeme na:tapo wa:ye woloma molo atlati Godtapo wa: mate hallepe. Epapele dulu dla wa:tapo opa yilo God mate yukamhalaye pta ka:pi, epame wa:tapo yia: watle God ya: aiyalma dolumha:ha:mama woloma ka:depo ha:ha:lowe koko imhalaye e ma pta ka:pi. ²¹Amasiyama wa: opa opiye huhulumane, yia:tapo wa:ta opa koko glademhala oko ipiye yia:ta halepo depame. Epapele dulu dla wa: opa ewolo hohomama woloma God wowota:lalo so tlo hohomelepe. Epame mani yilo yimkadulo koko gladlowa depo malamalalo soye pohohomolowa. Amasiyama woloma ikadepe koko halomalalo so tlo huhulupame hohomelepe. Epame alumale meyelo meyelo dle dla ipila:mtamama opitapo 10 opa epapele omha:ha:, epame opa opitapo 50 opa epapele omha:ha:, epame opitapo 100 opa epapele omha:ha:, epame opitapo 1,000 opa epapele omha:ha:demtelepe. ²²Epapedeme opa iwolotapo koko gladlalo so ha:ha:lepe. Amasiyama koko patoto tlope wa: hala dla gladlowedeme pua demha:ha:lepe. Epapele koko tle yia:tapo wa: oko ipiye gademha:ha:lati wa:tapo posukallowa. ²³Epapedeme koko iye Godta solotamale kokopo. Epapele dulu dla wa:ta koko i hamhalepiye, eta wa: posukallowa. Epalati opatapo yia: kokoye ka:depo gladla natipame sisiyele mate ma ilamtademha:ha:lepe.”

²⁴Epalati Mosestapo ya: dokota molo atlale yu dalepame koko eye ka:dena demama me-haiyo. ²⁵Epammama ya:tapo alumale meyelo pe meyelo pe dle omha:ha:mtlowe opa ka:ka:dle hohomaiyo. ²⁶Epame yia:tapo opa koko glademha:ha:midiyo. Amasiyama isikimi koko patoto tlo Moses hala dla halopo pumdiyo.

²⁷Epapele dulu dla koko ita tame gudlati Moses ya: dokotapo ya: saliyome ma me-ya: mo dla taiyo.

Godta Sainai tamali dla malale koko

19 ¹⁻²Epedeme Isalael sota Lepidim mo dla kintipo ha:ha:po ma tamalaiyo. Epele dulu dla yia:tapo Isip mo tle alikili a:ma woyapo tamalemama mama dapiyamte pololepame Sainai dalupa dulu dla puame woyapame Sainai tamali kikiwi isili dla kintimaiyo.

³Epame Mosestapo Sainai tamali di dla hetlati GODtapo ya: sisilamama epo atlaiyo, “Wa: Isalael so watle yu iye atlamane. ⁴Yia:tapo na:ta Isip so dla koko halomuwaye ma-tlamuwapo. Epame na:tapo yia:ye Isip mo tle alikili a:ma eleme woyapo na:ta hala mo hema elempumama kepilitapo ya: yemala suku dla pamelepo hollomtamiye, epapele some puwaye yia: me-natiwapo. ⁵Epapedeme yia:tapo na: yu dalepame salladepo dolumsiyamelepiye, eta yia:ye ikadepe na: opa dlepe. Epapele dulu dla ta:lamo so hapulomaye nolëpo. Amasiyama hatlo yia: tlope ikadepe na:ta sesalemale sopo.^{g h} ⁶Epedeme yia:tapo na: ka: epo ta:lamo so opa hapuloma ka: duka dla ha:ha:lalo so depo ha:ha:lepe. Epedeme wa:tapo yu iye Isalael so watle atlamane,” diyo.ⁱ

⁷Mosestapo GODta ya: watle atlamale koko hapuloma eye dalepame tulume ma Isalael so dokopala so sisilapame yia: watle atlamaiyo.

⁸Epalati asiyama opa hapulomatapo yu e dalepame epo atlamyaiyo, “Di GODta atlamale koko hapuloma eye halomolowepo,” demyaiyo. Epalati Mosestapo yia:ta atlamale yu asiyamaye ma GOD dla hamila hetaiyo.

⁹Epame ya:tapo opata atlamale yuye GOD watle atlapo gudlati asiyama GODtapo ya: watle epo atlaiyo, “Na:tapo wuala deiyamale dulu tle wa: hala dla puluwepo. Epame na:tapo wuala deiyamale dulu etle wa: mate yukamhallati opatapo e dalepame wa:ye ikadepe na: yu molo atlalo oplami tepo dlepe,” diyo.

¹⁰Epame GODta ma Moses watle epo atlaiyo, “Wa: opa watle tame yu iye atlamane. Yia:tapo na: mateka:pi dla puluwedeme wata alila mate epame iyela mate woloma ka:pi dinapomama yia: kapala alisisi mape woloma ka:pi howahalomelepo. ¹¹Adipalati, iyela popa:po alallati na:tapo opa hapulomata natilipo depame Sainai tamali di dla mollowepo. ¹²⁻¹³Epedeme opata siyamama tamali kikiwi isili ikadepe edla pumullala

^g 19:5 Dit 4:20, 7:6, 14:2, 26:18; Tait 2:14   ^h 19:5-6 1Pita 2:9   ⁱ 19:6 Bob 1:6, 5:10

depame sukulu himine. Adipalati, oplami antapo epame alinepi aditapo holomsela:mama sukulu himili eye me-tla:mtame tamali umulupiye, ya:ye ewala mate kelepo yumilipe o tota suma:himilipe. Epapele dulu dla oplami haletapo epo yumili oplami motoye po-umuluwa. Amasiyama hulutapo sisilamelepiye, eta opatapo sukulu himili edla puame alumelepe.”^j

¹⁴Epame Mosestapo ma ilame tulume Godta atlamale kokoye opa watle atlamaiyo. Epalati yia:tapo yu e dalepame woloma dinapomama yia: kapala alisisiye woloma ka:pi howahalomaiyo. ¹⁵Epame Mosesta yia: watle ma epo atlaiyo, “Wua: Godta dia: dla mollowe alila dla dinapomama wua: wola: kapala po-umamolowa,” diyo.

¹⁶Epame Godta mollowe alila utulalati dla omapla halë mate epo hela:hela:dle mate hamama wuala deiyamaletapo tamali aloweli di dla bopudepo halaiyo. Epalati hulu yutapo sikemte palimhallati opa hapuloma kimna:ya dla popa:letapo sikemte wowota:iyo.^{k l} ¹⁷Epame Mosestapo opaye eleme tamali kikiwi isili dla God hala dla tamalaiyo. Yia: tame tamali kikiwi isili sukulu himili dla ha:ha:mama omha:ha:iyo. ¹⁸Epalati GODtapo dlapa dulu tle Sainai tamali di edla mallati tamali eye namiletapo sikemte haiyo. Namileta epo sikemte bulamhetamhallati allu tuwale patota tuwaiyo. ¹⁹Epapele dulu dla hulu yutapo ala pokeillalo me-hallati Mosestapo God watle yukamaiyo. Epalati Godtapo omapla halë dulu tle ya: watle asiyama yu atlaiyo.

²⁰Epapedeme GODtapo Sainai tamali di dla malame halemama Moses sisilamama epo atlaiyo, “Wa: tamali di hema matane,” diyo. Epalati Mosestapo tamali di dla hetaiyo. ²¹Eपालati GODtapo ya: watle epo atlaiyo, “Wa: tulume opaye yu itiyamale mate atlamane, yia:tapo sukulu himili eye tla:me na:ta hala hema pulala depame. Adipalati, yia:ta epapelepiye, yia: pallipe. ²²Epame na: dla alinepi poyupo hapilalo so mape sukulu himili i tla:mpulupiye yia: ma pallipe. Eपालala depame yia: mape yu hatlo me-dolumama aiyalma depa ha:ha:lepe.”

²³Amasiyama Mosestapo GOD watle epo atlaiyo, “Opatapo tamali dla kulume populuwa. Adipalati, na:tapo wa:ta atlamale koko e dolumama tamali dla tla aiyalma depame sukulu me-himiwapo. Ame adipalati, tamali iye aiyalmapo,” diyo.

²⁴Eपालati GODta Moses watle epo atlaiyo, “Wa: tulume A:lonye hema seme matane. Amasiyama wa: opa opi mate epame na: dla alinepi poyupo hapilalo so mateye sukulu himili tla:me hema mata demiya. Yia:ta epapelepiye, na:tapo yia: potimolowepo,” diyo.

²⁵Epapedeme Mosestapo ma ilame tulume opa watle Godta atlamale kokoye atlamaiyo.

^j 19:12-13 Hib 12:18-20   ^k 19:16 Bob 4:5   ^l 19:16-18 Dit 4:11-12

Godta aiyalma 10 hapili

- 20** ¹Epame Godtapo epo atlaiyo,
² “Na:ye wa: Lod GODpo. Na:tapo wa:ta Isip
mo dla asiyama pa:le oko pato hamhallati seme alikili a:ma
woyamuwapo. ³Epedeme wa: Godye hatlo na:ta halapo. Wa: god
hale dla pomikadepe dlowa.
- ⁴Epame biskapa godye dlopi dota mita:pmiyo. Epedeme wa: pepele di
dla ha:ha:lalo mila:pi mate epo ta:lamo dla ha:ha:lalo mila:pi mate
epo yú dulu dla ha:ha:lalo mila:pi mate dla tlapame wa: dota dlopi
mimita:pame edla heodepo siyemama wa: god demhalemiya.^m
- ⁵Adipalati, na:tapo wa:ta epammhallati wa: yilo siyaladle
mate hahamhalapo. Epapele dulu dla oplami antapo na:ye
alimhallepiye, asiyama na:tapo ya: mate epo ya: yimlala mate
epo ya: mamadulo mate dla ya: batalimale asiyama hamilowepo.ⁿ
- ⁶Amasiyama oplami antapo na:ye sikemte malahalemama na:
yu dla dalepame salladepo sela:lepiye, asiyama na:tapo ya: mate
epo ya: mamadulo alotle ha:ha:mpuluwe so dla na:ta bokotiyapo
malamale patoye yia: dla himhallowepo.
- ⁷Epedeme wa: Lod GOD hiye isikimi posolowa. Adipalati, na:tapo
epapalalo oplami dla wotiyalle hamilipe.
- ^o ⁸Epame wa:ta inoma sumalalo alilaye woloma aiyalma depo
halane.^p ⁹Adipalati, wa: dla alila 6 me-hutiyepo, wa:tapo alila
edla wa:ta solotamale oko halomoloweye.^q ¹⁰Amasiyama 7
alila dla oko hala aiyalmapo. Adipalati, alila eye na: hi di
dla ta:demha:ha:mama na: dla inoma sumha:ha:lowe alilapo.
Epapele dulu dla alila oloma edla wa: mate epo wa: yimlala
mate epame wa: oko so mate epame wa: aliya matetapo oko
pohalomha:ha:lowa. Epame asepe so wa: mate ha:ha: mape oko
pohalomha:ha:lowa. ¹¹Adipalati, alila 6 dulu dla na:ta omapla
mate epo ta:lamo mate epo kaula mate epame dulu edla ha:ha:lalo
alisisi hapulomaye mimita:puwapo. Epame 7 alila dla na:ta hedepo
poluwapo. Epapele koko tle na:ta 7 alila iye aiyalma duwapo.
- ^r ¹²Epame wa: a yu mate epo wa: wai yu mate dla heodepo salladepo
sela:ne. Wa:ta epapelepiye, etapo na:ta wa: watle ta:la hami hema
kokó hallepe.
- ^s ¹³Epame ya:mkale yumula aiyalma.

^m 20:4-5 Eke 34:17; Leb 19:4, 26:1; Dit 4:15-18, 27:15   ⁿ 20:5-6 Eke 34:6-7; Nam 14:18; Dit 7:9-10
^o 20:7 Leb 19:12   ^p 20:8 Eke 16:23-30, 31:12-14   ^q 20:9-10 Eke 23:12, 31:15, 34:21, 35:2; Leb 23:3
^r 20:11 Yen 2:1-3; Eke 31:17   ^s 20:12 Dit 27:16; Ma:t 15:4, 19:19; Maka 7:10, 10:19; Luk 18:20;
Epe 6:2, 3

^t 14 Epame upo opa mate epo upo wola: mate uhala aiyalma.

^u 15 Epame ya:mkale alisisi uhala aiyalma.

^v 16 Epame ya:mkale hi mate isikimi mala-atla aiyalma.

^w 17 Epame ya:mkale alisisi natipame etlo na:ta: halowo depame solotamale himila aiyalma. Epapele dulu dla ya:mkale aya mate epo ya:mkale ya:llu mate epo ya: oko so mate epo ya: halo mate epo ya: alisisi hapuloma mateye na:ta halomolowo depame solotamale himila aiyalma.”^x

¹⁸ Epalati opatapo omapla yu mate epo hulu yu mate dalemama omaplata hela:hela:dle mate epo namile patota tamali di dla bulamhetamhallati natiyo. Epalati yia:tapo sikemte wowota:le mate eseselalalimama pateka:mu tle omha:ha:iyo.^y ¹⁹ Epammama yia:tapo Moses watle epo atlamyaiyo, “Wa:tapo dia: dla yukapo ilipiye, eta di dallowepo. Amasiyama Godta dia: dla yukapo ilipiye dia: palliwe sepena,” demyaiyo.

²⁰ Epalati asiyama Mosesta yia: watle epo atlaiyo, “Ase sikemte wowota:miya. Godtapo ya:ta itiyamale nati-iliwedeme ipapele api tle dia: dla mo-malalepo. Epapedeme wowota:le mate ya: yu dla salladepo siyamama batalimale koko halomiya,” diyo.

²¹ Amasiyama opatapo ala me-pateka:mu dla ha:ha:lati Mosesta meyelope namile amtuwale dulu dla God mateka:pi dla kulume hetaiyo.

Opata biskapa god dlopi dota mita:pele dla sisiyemha:ha:le

32 ¹ Epame ma Mosesta tamali di dla hetame ma ilame hapele pomallalo wekelati Isalael sotapo A:lon hala dla puame alupame ya: watle epo atlaiyo, “Di Isip mo tle hema elempuwa Mosesye hapele popuasema. Di podimalamana ya:ye hadima tauwo? Epedeme wa: di elemtlowe godye dota mita:pene,” demyaiyo.^z

² Epalati A:lontapo yia: watle epo atlaiyo, “Wua: wola: mate epo wua: akimlala mate epame wua: utukaka mateta gold sutulu molo dla didiyepo siyamaye na: watle uptipo halopiya,” diyo. ³ Epapalati yia:ta hapulomatapo yia: gold sutulu uptipame A:lon watle halopimyaiyo. ⁴ Epalati ya:tapo eye halopame dlapa dla holopo potollati bulumkiyawa aliya mila:pi sepeleye mita:piyo. Epame opatapo i natipame epo atlamyaiyo, “Isalael so, iye di godpo. God itapo dia:ye Isip mo tle eleme alikili a:ma woyamuwapo,” demyaiyo.^a

^t 20:13 Yen 9:6; Leb 24:17; Ma:t 5:21, 19:18; Maka 10:19; Luk 18:20; Loum 13:9; Yei 2:11 ^u 20:14 Leb 20:10; Ma:t 5:27, 19:18; Maka 10:19; Luk 18:20; Loum 13:9; Yei 2:11 ^v 20:15 Leb 19:11; Ma:t 19:18; Maka 10:19; Luk 18:20; Loum 13:9 ^w 20:16 Eke 23:1; Ma:t 19:18; Maka 10:19; Luk 18:20 ^x 20:17 Loum 7:7, 13:9 ^y 20:18-19 Hib 12:18-19 ^z 32:1 Taiya 7:40 ^a 32:4 1Dok 12:28; Taiya 7:41

⁵Epalati A:lonta yu i dalepame God dla alinepi poyupo ha:lalo tileye bulumkiyawa aliya ya:ta mita:pele mateka:pi dla hapame epo atlaiyo, “Iyela GOD hi di dla ta:demama daya pato dlowepo,” diyo.

⁶Epapeleye utulala ikadepe dla opatapo aliya haloye poyupo dlopi dota mita:pele god dla hapimama halomha:ha:iyo. Epame yia:tapo daya pato demama kawata yúye sikemte dlopame siyalemyemama wola: mate epo opa mate uhalomyaiyo.^b

⁷Epapele oloma dla Mosestapo tamali di dla ala me-hallati GODtapo opata koko halomha:ha: natipame ya: watle epo atlaiyo, “Wa: ma ilame tulune. Adipalati, opa wa:ta eleme Isip mo tle alikili a:ma woyamuwaye batalimale koko pato halomha:ha:po. ⁸Epedeme na:tapo yia: watle molo atluwa yuye ma-hamastana. Epame yia:tapo biskapa god dlopi dota mita:pele bulumkiyawa mila:pi sepeleye mita:pame edla sisiyemha:ha:po. Epame yia:tapo alinepi poyupo ya: watle hapimha:ha:mama epo atlamha:ha:po, ‘Isael so, iye di godpo. Ya:tapo dia:ye Isip mo tle eleme alikili a:ma woyamuwapo,’ demyapo. ⁹Epedeme na: iwolota dupa kokalalimale kokoye ma-natima. ¹⁰Epedeme na: yia: dla sikemte siyalademama yia:ye hapuloma poyupa:mollowama. Epapele dulu dla wa: na: apiye pohimomollowa. Amasiyama Moses, hatlo wa: tle na:tapo na: opaye ma pasatlowepo,” diyo.

¹¹Amasiyama GODta malamale meyeloape dlepo depame Mosestapo ya: dla otele pato himimama epo atlaiyo, “GOD, wa:ta itiyamaletapo opa iwoloye Isip mo tle eleme alikili a:ma woyamuwapo. Epapedeme wa:ta siyaladleta yia:ye potimiya.^c ¹²Wa:ta yia:ye potimelepiye, asiyama Isip sotapo epo malamelepe, ‘Godta ya: opaye isikimi potimolowedeme Isip mo itle eleme alikili a:ma woyamana,’ dlepe. Epapedeme wa:ta siyalademama yia:ye potimele dleye memelene. ¹³Adipalati, wa:tapo di mamadulo A:iblaham mate epo Aisek mate epo Yokob mate dla yu itiyapo himiwa kokoye e malamane. Ame adipalati, wa:tapo yia: watle epo atluwapo, yia: mamadulotapo sikemte pasatamama tamili some hallepe. Epame wa:ta yia: watle hamili duwa moye yia:ta halepe duwapo. Epame ta:la itapo yia: hi mate kokó mepo ellepe duwapo,” diyo.^d ¹⁴Epalati GODtapo Moses yu dalepo ya:ta malamaleye meyeloape depame yia:ye popotimalalo wekiyo.

¹⁵⁻¹⁶Epame Mosestapo tamali di tle Godta ewala dapiyamte dla aiyalma 10ye seme mate seme mate hatitipo halopiliye halopo tuluiyo. ¹⁷Moses ala tulumhallati ya: gadlalo oplami Yosuwata api duka dla ala me-ompolomama dallati opata siyalle yu daliyo. Epame Moses watle epo atlaiyo, “Na: opahaleta di opaye hustepo kotlomale yuye dalesema,” diyo.

¹⁸Amasiyama Mosesta ya: watle asiyama epo atlaiyo, “Hao, opahale sota kotlomale yu epapele podalesema. Amasiyama siyalemama sala sale yu tlo dalema,” diyo.

^b 32:6 1Kol 10:7   ^c 32:11-14 Nam 14:13-19   ^d 32:13 Yen 22:16-17, 17:8

¹⁹Epedeme Mosesta kimna:ya dla tulum natilati biskapa god dota mita:pele bulumkiyawa aliya mila:pi sepele mate epo opata siyalle koko mate natipame sikemte siyaladiyo. Epammama ya:tapo ewala dapiyamteye medla pololemama susupolatalemaiyo. ²⁰Epo halemama biskapa god dlopi dota mita:peleye dlapa dla mistaiyo. Epame sikemte potolumama sokane some hallati yú dla kustaiyo. Epame yú eye Isalael so watle dlomaiya diyo. ²¹Epo A:lon dla helestame halemama epo atlaiyo, “Opa iwolotapo wa: dla apa koko halati asiyama wa:tapo yia:ye batalimale koko pato hema elemtuluwa?” diyo.

²²Epalati A:lonta asiyama Moses watle epo atlaiyo, “Wa: ase na: mate sikemte siyalademiya. Adipalati, opa iwolo kokoye mo-wa:malamana. Yia:ye alila hapuloma batalimale koko halomolowe dla ma-dinapopo siyamdepo. ²³Epapedeme yia:tapo puame na: watle epo atlemama dia:ye Isip mo tle alikili dla eleme woyamuwa Mosesye hadima tauwa? Epedeme wa: di elemtlowe godye dota mita:pene, duwapo. ²⁴Epalati na:tapo yia: yu dalepame yia: watle atlemama wua: gold sutulu uptipame na: watle halopo puaiya duwapo. Epame yia:tapo alisisi eye mo-halopo pulati na:tapo e halopame dlapa alemalle dla potolupo depame bulumkiyawa aliya mila:pi sepele iye mita:puwapo,” diyo.

²⁵⁻²⁶Epapele dulu dla Mosestapo A:lonta opa batalipo eleme tale koko tle opahale sota yia: natipo eimela:lala depo malapame kimna:yata popa:mtame gudle dla halemama yu teta:le mate yia: watle epo atlaiyo, “Opa anawolotapo GOD tiyama dla ha:ha:lepiye, na:ta hala dla pumulaiya,” diyo. Epalati Libai elele halomale sotapo ya: hala dla pumulaiyo. ²⁷Epalati ya:tapo yia: watle epo atlaiyo, “Isalael so di Lod GODtapo epo atlema, ‘Wua: aipa:ya halopame kimna:ya dulu dla siyamama mo-wua: amkadulo mate epame mo-wua: asiyadulo mate potimtamalaiya,’ ” diyo. ²⁸Epalati yia:tapo Moses yu dalepame kimna:ya dulu dla siyamama 3000 opaye potimaiyo.

²⁹Epame Mosestapo Libai elele halomale so watle epo atlaiyo, “Wua:tapo God yu dalepo salladepame mo-wua: amkadulo mate epo mo-wua: asiyadulo mate potimolowe dla wowota:mama po-alina. Epapele koko tle wua:tapo Isalael so dulu dla GOD ka: epo opa ka: duka dla ha:ha:lalo so depo ha:ha:lepe,” diyo.

³⁰Epame ma alallati Mosesta opa watle epo atlaiyo, “Wua:tapo batalimale pato ma-halomalepo. Epapedeme na: ma ilame tamali di dla wua: bobtalimale yilo GOD mate yukamama otele himila hetlowepo. Adipalati, pona:malamana, ya:tapo wua: bobtalimaleye hiyollowe sepena,” diyo.

³¹Epammama Mosestapo ma ilame hetame GOD watle epo atlaiyo, “Opata batalimale koko pato hamama yia:skamu biskapa god dlopi dota mita:pame edla sisiyemha:ha:uwapo. ³²Epapedeme na: wa: dla otele

pato himima, wa:tapo yia: bobtalimaleye hiyolepo wellipo depame. Amasiyama wa:tapo yia: bobtalimale hiyollowe allipiye, asiyama na: hi wa: buka dulu dla elaye e tlo hiyostane,” diyo.^e

³³Epalati GODta asiyama Moses watle epo atlaiyo, “Opa anawolotapo na: dla batalimale koko mo-halomuwa, opa ewolo hi tlope na:tapo na: buka tle hiyotimolowepo. ³⁴Epapedeme na:ta wua: watle hamilowepo depo yu itiyapo himiwa mo dla wa: opa eleme ma-tane. Epalati na: banakaka oplamitapo wua:ta tlati itapu tle telepe. Epapele dulu dla na:tapo yia: watle yia: bobtalimale asiyama hamilowe alilata woyamalati yia: watle yia: bobtalimale asiyamaye hamilowepo,” diyo.

³⁵Epammama opatapo A:lonta biskapa god mita:pele dla mikadepe depo edla sisiyemha:ha:le koko tle GODtapo yia: batalimale asiyama dla esiyele pato hamiyo.

33 ¹GODta ma Moses watle epo atlaiyo, “Wa:ta Isip mo tle elempuwa opa mate mo i saliyome na:ta: mo-powataliya wua: watle hamili duwa mo dla tane. Adipalati, na:tapo A:iblaham mate epo Aisek mate epo Yokob mate dla yu itiyapo himmama mo eye yia: mamadulo watle hamili duwapo.^f ²⁻⁵Mo eye pta ka:pi, dlowe alisisiye pta wokasemana. Wua:ta tlati na:tapo na: banakaka oplamiye wua: mate tane dlowepo, ya:tapo wua: mate halemama Keinan so mate epo Amoli so mate epo Hitai so mate epo Pelisi so mate epo Hibai so mate epo Yebusi so mateye alikili a:ma posallepe. Amasiyama Isalael soye na: yu dolumolowe dla pta dupa kokalalimale sopo. Epapedeme na:ta yia: mate potlowa. Adipalati, na:tapo yia:ta duka dla tamalemama dupa kokalalimale koko natipame yia: potimalala. Epapedeme watapo yia:ta yia:skamu yia: moto dla goldta mimita:pele alisisi mate dinapele kokoye medla uptimelepe. Epalati na:tapo yia: dla halowe kokoye alotle atlowepo,” diyo.

Epalati opatapo GODta atlale yu i dalepame sikemte dupa kolle mate a:lemyemama yia:tapo goldta mimita:pele alisisi didiyepo ha:ha:leye medla uptimyaiyo. ⁶Epapele koko tle Isalael sotapo Sainai tamali kikiwi isili dla gold alisisi matle didiyepo siyamoloweye mosukulu medla memeliyo.

God mate yukamalalo kimna:ya

⁷Isalael sota kimtimale alikili tle Mosestapo kimna:ya hale hapame semama God mate yukamalalo kimna:ya demdiyo. Opatapo GOD tle yu dallowe solotamama kimna:ya edla tamdiyo. ⁸Amasiyama Mosestapo God mate yukamalalo kimna:ya edla tlati opatapo yia: kimna:ya tle sillipame kokoloma tle omha:ha:lati Mosesta kimna:ya dulu dla

^e 32:32 Sam 69:28; Bob 3:5   ^f 33:1 Yen 12:7, 26:3, 28:13

tumdiyo. ⁹Mosestapo kimna:ya dulu dla mo-tulati wuala deiyamaletapo kokoloma tala dla malame bodepo halemdiyo. Epalati GODtapo Moses mate yukamhalemdiyo. ¹⁰Epalati opata wualata mo-malla natipame yia: kimna:ya kokoloma tala dla ha:ha:mama God dla heoheodemdiyo. ¹¹GODtapo Moses mate yukamhalemama oplamita ya:mkale mate mila:pi hatlo atumapo yukamhalemdiye, epammhalemdiyo. Mosestapo God mate yukamhallepo gudepame ilame tlati asiyama ya: gadlalo kipiliyemala Nun yami Yosuwata tlope God mate yukamalalo kimna:yaye posaliyome tasemdiyo.

Mosestapo Godta ya: gadlepo depo solotamale

¹²Mosestapo GOD watle epo atlaiyo, “Wa:ta na: watle atlemama opa iwoloye elemtane demhalapo. Amasiyama wa: ala na: gadepo tlowe oplamiye ponati-isema. Epame wa:tapo na: natipo siyemama na:ye wa:mkale ikadepe demdepo. ¹³Amasiyama wa:ta ikadepe na: dla siyemhalema dlepiye, na: watle wa:ta malamale kokoye imane. Epalati asiyama na:tapo wa: yu dla salladepo sela:lali wa:ta natipame siyemhala kokota me-ellepe. Epele dulu dla wa: malamane, opa iwoloye wa:ta sesalemale sopo,” diyo.

¹⁴Epalati GODta Moses watle epo atlaiyo, “Hawa, na:ta wa: gademama wa: mate tlowepo,” diyo.

¹⁵Epalati Mosesta epo atlaiyo, “Wa:ta ikadepe dia: mate potlalo wekeli dlepiye, dia:ye wa:ta sale mo edla taiya demiya. ¹⁶Amasiyama wa:ta dia: mate telepiye, eta mo opi sotapo wa:ta ikadepe dia: dla siyemhalemama dia: mate hala kokoye malamelepe. Epame yia:tapo dia:ye ikadepe wa:ta sesalemale so opa mleni dlepe,” diyo.

¹⁷Epalati GODta Moses watle epo atlaiyo, “Na:tapo wa:ta solotamale koko halowepo. Adipalati, wa:ye namkale ikadepepo. Epedeme na: wa: dla siyema,” diyo.

¹⁸Epalati Mosesta God watle epo atlaiyo, “Na: wa:ta hela:dle mila:pi ikadepe natilowe solotama,” diyo.

¹⁹Epalati GODtapo Moses watle epo atlaiyo, “Na:ye GODpo. Epedeme na:tapo na:ta: sesalemale so dla polowamale koko mate epo bokotiyapo malamale koko mate nati-imdepo. Epapedeme na:tapo wa: watle na:ta hela:dle nati-imama na: hi ma atlowepo.[§] ²⁰Amasiyama wa: na: mila:pi ikadepe tlo ponatilowa. Adipalati, na: mila:pi ikadepe natilalo oplamiye polope,” diyo. ²¹Epame matle epo atlaiyo, “Na: mateka:pi dla teiko halaye wa: edla hetame halane. ²²Epalati na:ta hela:dle mate wa: hala dla pumama na: do mate wa:ye kukomama teiko dulu dla hemele hatiyomellowepo. ²³Epame na:ta wa:ye ma-tla:mtamama wa:ta isikimi na:

§ 33:19 Loum 9:15

ko tlo natilipo depame wa:ye ma haliyamale dla pamollowepo. Adipalati, opata na: mila:pi ikadepeye natilowe pta aiyalma.”

Ewala amko dapiyamte

34 ¹GODta Moses watle ma epo atlaiyo, “Na:ta ka:yapa aiyalma kokoye ewala dapiyamte dla hatitipo hapilati wa:ta hauwokokomuwa epapele ewalaye ma amko mimita:pene. Epalati ma na:tapo aiyalma hatlo meye monolo hatitimolowepo. ²Epapedeme wa: iyela utulalati ewala dapiyamte e halopame Sainai tamali di dla na: hala dla matelepe. ³Epele dulu dla oplami haletapo wa: mate pomatlowa. Epame opa mate alinepi mateta tamali mateka:pi dla populuwa,” diyo.

⁴Epalati Mosestapo GODta atlale yu e dolumama ewala dapiyamte mimita:pame halopo utulalati ikadepe Sainai tamali di dla hetaiyo. ⁵Epalati GODtapo wuala dulu dla malame Moses mate halemama ya: hi ikadepe semama na:ye GODpo diyo. ⁶Epame ya:tapo Mosesye mehallati tla:mtamama epo atlaiyo, “Na:ye GODpo. Na: dla polowamale koko mate epo sadle koko mate epo bokotiyapo malamale koko mate hutiyepo. Epapele dulu dla na: na:ta yu itiyapo hatitimale hapulomaye pohauwokokomasemde.^h ⁷Na: opa hapulomaye bokotiyapo malamama yia: bobtalimaleye hiyotipo welimdepo. Epapele tlope na:tapo batalimale walle oplami dla asiyama pohamilalo powekesemde. Epedeme adulo yia: bobtalimale asiyama dla na:tapo yia: yimlala dla epo yia: mamadulo dla asiyama wotiyalle hapimdepo,” diyo.

⁸Mosesta alumata ta:la dla akukulumpolomama God dla heodepo epo atlaiyo, ⁹“Na: God, wa:ta ikadepe na: dla siyemhalema dlepiye, di saliyoume tamiya. Na:malamana, opa iwoloye wa: yu dolumolowe dla pta dupa kokalalimale so. Amasiyama epapele tlope di bobtalimaleye wa:tapo hiyostepo welipame ma wa: opa ikadepe dene,” diyo.

¹⁰Epalati GODta epo atlaiyo, “Na:tapo yu itiyapo himma, Isalael sotapo ikadepe na:ta sesalemale so depo ha:ha:loweye. Epapedeme na:tapo yia: mila:pi tle ulugiyemale koko patoto ta:lamo hema pohalalo wekele kokoye halomolowepo. Yia:tapo na:ta wa: yilo itiyamale pato mate wa: gademhala kokoye natipame yiyellepe. ¹¹Epapedeme na:tapo Amoli so mate epo Keinan so mate epo Hitai so mate epo Pelisi so mate epo Hibai so mate epo Yebusi so mateye na:ta wua: watle hamilowe mo tle alikili a:ma dodolomsallowepo. Amasiyama na:ta epapelepo depame wua:tapo na:ta atla yu hema dolumha:ha:iya. ¹²Eye, wua:tapo mo edla ha:ha:lalo so opa mate namkale demha:ha:miya. Wua:ta yia: mate namkale demha:ha:lepiye, yia:tapo wua:ye batalimale koko dla elemtullupe. ¹³Amasiyama wua:tapo yia:ta alinepi poyupo yia: god dla ha:lalo tile

^h 34:6-7 Eke 20:5-6; Nam 14:18; Dit 5:9-10, 7:9-10

hapulomaye dodokotimaiya. Epame yia: aiyalma ewalaye susupolatipame ma yia: aiyalma daliye hauwokokomaiya.ⁱ ¹⁴Epame wua: hatlo na: dla heodemha:ha:mama god opi dla mikadepe demha:ha:miya. Adipalati, na:tapo wua: yilo hahamalalo GOD halapo. ¹⁵Epedeme wua: wolomape! Mo edla ha:ha:lalo so opa mate namkale depo ha:ha:miya. Adipalati, yia:tapo wua:ye na: tle eleme ma yia: biskapa god dla sisiyemama yia: dla hapili daya ma dlomlala. ¹⁶Epedeme wua:tapo wua: akimlala dla edla ha:ha:lalo mo so wola: halopimiya. Adipalati, yia:tapo wua: akimlalaye eleme yia: biskapa god dla sisiyelowe dla tullala.

¹⁷Epedeme biskapa godye dlopi dota mimita:miya.^j

¹⁸Sokomoko hapuloma dulu dla Abib mama umulati alila 7 dulu dla wua: yimkata alupame daya dele demama palawa daya yist mate podukumalalo wekele dlomha:ha:iya. Adipalati, Abib mama dulu dla alila oloma iye na:tapo wua:ye Isip mo tle alikili dla eleme woyamuwapo.^k

¹⁹Wua: akimlala itapu hohomale soye na: watle hohopo iya. Epame wua: aliya halo patetalo itapo usulli mape na: watle hohopo iya.^l ²⁰Amasiyama wa: donki aliya tlo na: watle hamili hallepiye, wa: e tlo ma ilame hammama asiyama sipi aliya amkota:le tlo yumpame na: watle hamilipe. Amasiyama epapele dulu dla wa: sipi aliya yumuluwe allipiye, donki aliya tlo tumuku kestlepe. Epapedeme wua: akimlala itapu hohomale na: watle hohopo iliyeye ma asiyama mate na: tle ilame hohomelepe.

Oplami haleta namkale dle alisisi dimi na: hala dla populuwa.^m

²¹Alila 6 dulu dla wua: oko dla ha:ha:lepe. Amasiyama alila 7ye wua:ta hedepo popa:lowe alilapo. Epele dulu dla wua: dlowe alisisi emolowe alila mate epo hauwallowe alila mate dla alila ita woyamelepiye, aseka mepapele hedlepe.ⁿ

²²Witi dayata ma-namalati hauwalepame yimkata alupo daya pato de demha:ha:lepe^o. Epame Kotiyopa alila dla Kimna:ya daya dele demama yimkata alupo daya pato de demha:ha:lepe.^p ²³Epapedeme sokomoko hatlo dulu dla wua: opa hapulomatapo dapahatlo oloma dla na: mila:pi tle hetame alumademha:ha:lepe. Adipalati, na:ye Isalael so wua: Lod Godpo. ²⁴Amasiyama wua:ta ta:la halowedeme ha:ha: mo edla ha:ha:lalo soye na:tapo dodolomsalepame ma ta:la eye popolalepo mellowepo. Epalati wua:ta mo edla ha:ha:mama sokomoko hatlo dulu dla alumale dapahatlope i halomha:ha:lati opa ewolotapo ma ilampuame wua: ta:la halowedeme wua:ye pokotlomolowa.

ⁱ 34:13 Dit 16:21   ^j 34:17 Eke 20:4; Leb 19:4; Dit 5:8, 27:15   ^k 34:18 Eke 12:14-20; Leb 23:6-8; Nam 28:16-25   ^l 34:19 Eke 13:2   ^m 34:20 Eke 13:13   ⁿ 34:21 Eke 20:9-10, 23:12, 31:15, 35:2; Leb 23:3; Dit 5:13-14   ^o 34:22 Witi daya hauwalepo daya dele iye ma alotle Yu sota semama Pentikos daya dele demdiyo.   ^p 34:22 Leb 23:15-21, 39-43; Nam 28:26-31

²⁵Wua:tapo na: watle alinepi poyupo hapimha:ha:mama wua: yist mate dukumale alisisiye pohapimha:ha:lowa. Epame wua:tapo Namilatale daya dele dla daya pomelleye pohatitimha:ha:lowa, dlapa dla mistemha:ha:lepe.^q

²⁶Na:ye wua: Lod Godpo. Epedeme wua:ta emale alisisitapo ka:yapa milimale alisisiye hauwalepame na: aiyalma aya dla halopo pua demha:ha:lepe.

Epame gaut aliya yemalaye ya:ya memeko mate hatlo dukupo ha:miya.”^r

²⁷Epame GOD matle Moses watle epo atlaiyo, “Yu iye buka dla hatitimane. Adipalati, na:tapo wa: dla epo Isalael so dla yu itiyapo himiwa ya: asiyamaye wua:tapo na:ta imuwa koko hapuloma iye woloma dolumha:ha:lepe,” diyo.

²⁸Mosestapo tamali di dla 40 alila mate epo utula:la mate dulu dla GOD mate halemama daya mate epo yú mate podlalo halaiyo. Epame Godta ewala dapiyamte dla aiyalma koko 10ye hatitimaiyo.

Moses ya: mila:pita sikemte hela:demama usiyemale koko

²⁹Mosestapo Sainai tamali di dla God mate yukamhalepo depame ewala dapiyamte dla aiyalma koko hatitimaleye halopo malaiyo. Amasiyama ya: malemama ya:ta GOD mate yukamhalale koko tle ya: mila:pita usiyemale mate halaleye ya:skamu pomalanatiyo.^s ³⁰Oloma edla A:lon mate epo Isalael so mate Moses mila:pitapo hela:demama usiyemale mate hallati natipame wowota:mama ya: hala dla kulume potumulaiyo. ³¹Amasiyama Mosestapo yia: sisilamaiyo. Epalati A:lontapo Isalael opa yia: dokopala so eleme Moses hala dla tulati ya:tapo yia: mate yukamhalaiyo. ³²Epame alotle Isalael so opa hapulomatapo puame ya: hala dla alumalati ya:tapo Sainai tamali di dla GODta ya: watle aiyalma koko hamiliye ma yia: watle imhalaiyo.

³³Mosestapo yia: mate yukamhalepo gudepame ya: mila:piye tluka mate bopudiyo. Adipalati, ya: mila:pitapo ala me-sikemte usiyemhalaiyo. ³⁴⁻³⁵Epalati Mosestapo kimna:ya dla tame GOD mate yukamolowedeme ya: mila:pi bopudlalo tlukaye alikili dla himimdiyo. Epame Godta atlamale kokoye ma Isalael so watle atlamolowedeme halemama ya: mila:pi ma bopudemdiyo. Adipalati, yia:ta natilati Moses ya: mila:pitapo sikemte usiyemale mate halemdiyo.

---

q 34:25 Eke 12:10   r 34:26 Dit 24:21, 26:2   s 34:29-35 2Kol 3:7-16

Yona

Yona buka ya: dulu koko

Yona buka iye buka takala dulu dla elapo. Yonaye Yu so mo dla God yu molo atlalo oplami halaiyo. Epedeme buka dulu hema Godta Yona watle epo atlaiyo, “Wa: Niniba mo dla na: yuye hamtane,” diyo. Amasiyama Niniba so mate Yu so mate opahale demha:ha:mdiyoy. Epapele koko tle Yonaye Niniba mo dla tlowe aliyo. Adipalati, ya: solotamaiyo, Godta Niniba mo so poyulupo depame.

Yonata God tle teletale

1 ¹Alila haleta Godta Amitai yami Yona watle epo atlaiyo,^a ²“Wa: Niniba mo pato dla na: yuye itiyamale mate atlamhalla tane. Adipalati, na:tapo yia:ta batalimale koko pato halomha:ha:leye manatima,” diyo.

³Amasiyama Yonata God yu dalepame alimama teletaiyo. Ya: Yopa mo dla tulume kaula peleyama dla koa pato natiyo. Koa eye Talsis mo dla tlowedeme elaiyo. Ya: koa edla asiyama himpame posokolopo ma Talsis mo dla taiyo, God tle hemele haodlowedeme.

⁴Oloma edla GODta sokomoko patoye kaula dla hamiyo. Epalati ulo patotota sillimama koa patoye gaglatimale yakomtaiyo. ⁵Epedeme koa sosollalo sota wowota:mama yia: god meyelope meyelope dle dla otele hatitimaiyo, yia: gadlepo depame. Epame yia: koata holokamelepo depame, yia: alisisi koa dulu dla hutiyeye yú dulu dla pololiyo.

Amasiyama Yonaye koa dulu isili ikadepe dla tulume sikemte elaiyo. ⁶Epalati koa dokopala oplamita tulume Yonata ellati esesa:mama epo atlaiyo, “Wa: apa ham-elema:? Sila:tipame wa: God dla inoma sumama sisilamane. Pona:malamana, wa: Godta di natipo bokotiyamama di pasakalo gadlowe sepena,” diyo.

⁷Epalati koa sosollalo sota yia:skamu yia: dulu dla atlanati atlanati demama epo atlamyaiyo, “Sokomoko mate epo ulo mate sila:ti iye, anta batalimaleta amma:?” demyaiyo. “Epedeme di osolo mate koko i

---

^a 1:1 2Dok 14:25

malanatilowa,” diyo. Epame yia: osolo ipo ha:ha:mama natilati Yona tlo malanatiyo.

⁸Epedeme yia: Yona watle epo atlaiyo, “Di atlane, sokomoko pato puaye, anta batalimaleta api? Wa: apa oplamita:? Wa: hadima halemndi? Wa: apa oko hamdi?” demyaiyo.

⁹Epalati Yonata yia: watle asiyama epo atlaiyo, “Na:ye Hibulu oplami. Na: pepele di mate epo ta:lamo mate mimita:pele God dla mikadepe demde,” diyo. ¹⁰Epame koa sosollalo so watle ya:ta GOD tle teleta kokoye atlaiyo. Epalati yia:ta yiyelepame Yona watle epo atlaiyo, “Wa: ka:dle koko pohasema,” demyaiyo.

¹¹Oloma edla ulo patotota ma-a:ma ta:mtlati koa sosollalo sota Yona watle epo atlaiyo, “Sokomoko ita ka:lipo depame, di apa koko wa: dla hapa:?” diyo.

¹²Epalati Yonata asiyama yia: watle epo atlaiyo, “Na: batalimaletapo sokomoko patota wua: dla mo-pualepo. Epedeme na: tlo hampame kaula dla hamastaiya. Epelepiye, ulo patoto mate epo sokomoko mateta medla ka:lilpe,” diyo.

¹³Amasiyama yia: Yona yu podallalo ma tamali dla sosolomtlowe solotamaiyo. Epele tlope sokomoko mate epo ulo matetapo itiyamama yia:ta tamali dla tlowe apiye ponatiyo. ¹⁴Epedeme yia: God watle yu sisikalle mate epo atlamyaiyo, “God, dita Yonaye hamame yú dla ka:stlati asiyama wa:ta dia:ye potimiya. Adipalati, koko iye podi batalimale, wa:ta dinapele kokopo,” demyaiyo.

¹⁵Epame yia: Yona hamame kaula duka dla ka:stlati pakasiyamalalo oloma medla ulo mate sokomoko mate ka:ka:liyo. ¹⁶Epalati yia:tapo Godta itiyamale koko i natipame wowota:mama aliya halo yupo GOD watle hamimama ya: dolumtlowe yu hatitimaiyo.

¹⁷Yonaye yú dulu dla ollodemtullati GODta yu himili dolumama amalo patota puame ya:ye gola:diyo. Epalati ya:tapo amalo koko dulu dla elemama alila dapahatlope pololiyo.^b

Yonata inoma sumale

2 ¹Yonaye amalo koko dulu dla polomama, ya: Lod GOD dla inoma sumama epo atlaiyo,

²“Na: ewatalo ga:tulli dulu dla tulume polowe mateka:pi dla polomama wa: dla sisilamalati wa:tapo na: yu daluwapo. ³Wa:ta na:ye ewatalo yú ga:tulli duka dla hamastlati yú pato itiyamaletapo na:ye polumama namilatauwapo.

⁴Lod, na:ta malamaleye, wa:ta na:ye wa: mila:pi tle mosukulu alikili a:ma hamastamapo duwa. Epame Yu so aiyalma aya mape ponatilalo wekelowe tepo duwa.

^b 1:17 Mat 12:40

⁵Yúta na:ye gola:dlati na:tapo yú dulu dla susukulumeluwapo. Epame yú dulu dla ollotulume ellati dokomakita na: dokopala dla popoliyemyeuwapo.

⁶⁻⁷Na: ewatalo ga:tulli dulu dla tulume alikili a:ma woyamolowe pa:le dla elemama na:ta malamaleta na: pasakaloye alikili a:ma haodlowe tepo duwa. Amasiyama na:ta dulu edla polomama wa: dla otele himilati wa:ta wa: aiyalma aya dla polomama na: yuye me-daluwapo. Epedeme na: GOD wa:tapo na: pasakaloye gaduwapo.

⁸Opa anawolotapo biskapa god dla mikadepe demdi, epapele soye Godta yia: dla bokotiyapo malamale himhala ka:dleye ponatilowa.

⁹Amasiyama na: wa: dla siyele sala semama aliya halo yupo hamilowepo. Epame na:tapo alila hapuloma dulu dla wa: yu dla salladepo sela:lowedeme solotamale himilowepo. Adipalati, pasakalo gadle kokoye hatlo GOD wa: tle puapo,” diyo.

¹⁰Epame GODtapo amalo pato dla atlaiyo, Yonaye tamali dla tame mumullupo depame.

Yonata ma God yu dla salladle

3 ¹⁻²GODta ma Yona watle epo atlaiyo, “Wa: tame Niniba mo pato dla na:ta wa: watle atlamale yuye ma opa watle atlamelepe,” diyo.

³Oloma hema Yonatapo GOD yu dla salla depame Niniba mo pato dla God yu hamtaiyo. Niniba mo iye pta pato, oplamitapo Niniba mo eye seme tle ma seme dla ulumyeli dlepiye, ya: me-ulumhalemama alila dapahatlopeye polollepe. ⁴Yona Niniba mo pato dla woyapame tamhalemama opa dla God yu atlamolowe kotiyaptaiyo. Ya: yu itiyamale mate epo atlamtaiyo, “40 alila alotle Godta Niniba moye batalipo hamastlepe,” demtaiyo.^c

⁵Epapeleye Niniba sota God yu dalepo mikadepe demama opa hapuloma dokopala so mate epo mo so mate yia: bobtalimale tle heheletimaiyo. Epedeme yia:ta yia: bobtalimale tle heheletimale nati-imama daya podlalo ha:ha:mama dupa kolle tluka didiyepo ha:ha:iyo.

⁶Niniba mo dokopala oplamita koko i natipo ya:ta pollalo tle sila:time tluka ka:ka:dle uptipame ma dupa kolle tluka didiyepo tile apupu dla polaiyo. ⁷Epame ya:tapo Niniba so hapuloma dla yu i hamiyo, “Yu iye dokopala oplami mate epo ya: gadlalo so mate tle wua: dla puapo. Opa hapuloma mate epo yia: halo hapuloma matetapo daya mate epo yú mate podlomolowa. ⁸Amasiyama opa mate epo yia: halo mate dupa kolle tluka tlo didiyelepe. Epame opa hapulomata God dla otele himimama yia: bobtalimale tle ya: hala dla heheletimelepe. ⁹Adipalati, pona:malamana, Godta ya:ta malamale meyelope depame dia:ye popoyulalo wekelowe sepena,” diyo.

^c 3:4-5 Ma:t 12:41; Luk 11:32

¹⁰Epedeme opa hapulomatapo yia: bobtalimale tle God hala dla heheletimalati Godta yia: natipame yia: polowamama yia: popoyulalo wekiyo.

Yonata Godta bokotiyapo malamale dla siyaladle

4 ¹Godta Niniba so popoyulalo wekelati Yonata alimama sikemte siyaladiyo. ²Epame ya: siyalademama inoma sumale yu mate God dla epo atlaiyo, “GOD, na:ta na: mo dla halemama malamawaye, wa:tapo Niniba mo so watle yia: batalimale asiyama pohamilowe tepo duwa. Epedeme na: Talsis mo dla teletauwa. Adipalati, na:malamana, wa: dla bokotiyapo malamale pato mate epo polowamale pato mate halapo. Epame wa: sadle mate halemama ma hapele posiyaladesemde, epame batalimale asiyama hamiloweye alimdepo.” ³Epedeme GOD, wa: na: pasakalo hane. Na: hallowe posolotamasema, polowe tlo ka:pi,” diyo.^e

⁴Amasiyama GODta epo atlaiyo, “Yona, wa: apa koko dla siyaladle himma:?” diyo.

⁵Epalati Yonata siyalademama Niniba mo tle alikili a:ma ulatame salita matlalo tiyama dla tame halemama usi hupo polaiyo. Ya: edla polomama apa kokota Niniba mo dla woyamolowe depame ompolaiyo.

⁶Lod GODta Yonata homale dla pollopo depame dukulu emaiyo. Epame Yonata dukulu natipo sikemte siyeiyo. ⁷Amasiyama alila hale dla sali ala sokotalo teimhallati GODta yu himili dolumama sosota puame dukulu dlosalo kotimalati dukuluta powaiyo.

⁸Epame salita matlati Godta alemalle pato hamiyo. Oloma edla salita sisikalle mate tulume Yona dokopala dla sikemte domaiyo. Epalati Yonaye powatlowe mateka:pi dla polomama polowe tlo solotamaiyo. Epammama ya:ta epo atlaiyo, “Na: pasakalo hallowe posolotamasema, polowe tlo ka:pi,” diyo.

⁹Amasiyama Godta Yona watle epo atlaiyo, “Yona, wa:ta dukuluta polati siyaladlowe poka:dena,” diyo. Epalati asiyama Yonata God watle epo atlaiyo, “Na: sikemte siyalademama polowe solotama,” diyo.

¹⁰Epalati GODta epo atlaiyo, “Dukulu iye utula:la haleta peapame ma utula:la haleta mo-powapo. Amasiyama wa: dukulu empame po-omhalana. Wa: adipalati dukulu yilo sikemte polowama:?” ¹¹Na:ta Niniba so yilo polowama tlo ka:pipo. Adipalati, Niniba mo pato dulu dla na: koko yeitamale so 120,000 opata yia: halo mate me-ha:ha:po,” diyo.

^d 4:2 Eke 34:6   ^e 4:3 1Dok 19:4

Ka:dle molo atlale yu Ma:tiyuta ilimale Ma:tiyu

Ma:tiyu buka ya: dulu koko

Ma:tiyuye Yesu ya: alotle tlalo oplami halepo. Ya: hi haleye Libai demdepo. Ya:ta Yu sotapo Yesu dla mikadepe dlepo depame yu ilimale iye hamiwapo. Epapele koko tle ya:ta yu ilimale dulu hema Yesutapo Buka Takala dla atla kokoye ala:msela:uwa depo. Epame Yesuye Yu sota omha:ha:uwa Kelisopo depo.

Yesu ya: mamadulo (Luk 3:23-38)

- 1 ¹ Yesu Kelisoye Deibidi mate epo A:iblaham mate yia: asiya dulu tle puwapo. Epedeme Yesu ya: mamadulo hiye ipo.
- 2 A:iblaham tle kotiyapame yamiye Aisekpo, epo Aisek yamiye Yokob, epo Yokob yamiye Yuda mate epo akimlala opi matepo.
- 3 Epedeme Yuda ya: akimlalaye Peles mate Sela mate (yia: waiye Tama), epo Peles yamiye Heslon, epo Heslon yamiye Lam.
- 4 Epo Lam yamiye Aminadab, epo Aminadab yamiye Nason, epo Nason yamiye Salmon.
- 5 Epo Salmon yamiye Boas (Boas ya: waiye Leihab), epo Boas yamiye Obed (Obed ya: waiye Lut), epo Obed yamiye Yesi.
- 6 Epo Yesi yamiye dokopala oplami halale Deibidipo. Epedeme Deibidi yamiye Solomon. (Solomon ya: waiye oplami Yulaya powale ya: sepeyamayo.)
- 7 Epo Solomon yamiye Lehoboam, epo Lehoboam yamiye Abiya, epo Abiya yamiye Asa.
- 8 Epo Asa yamiye Yehosapat, epo Yehosapat yamiye Yeholam, epo Yeholam yamiye Yusaya.
- 9 Epo Yusaya yamiye Yotam, epo Yotam yamiye Ahas, epo Ahas yamiye Hesekeya.

10 Epo Heskaya yamiye Manase, epo Manase yamiye Amon, epo Amon yamiye Yosaya.

11 Epo Yosaya yamiye Yekonaya mate epo akimlala opi matepo.

Oloma hema Isalael soye Babilon mo dla elemtaiyo, wotiyalle dulu dla ka:ka:timolowedeme. 12 Epedeme Isalael sota Babilon mo dla wotiyalle dulu dla ha:ha:le oloma edla Yekonayatapo maseyemala himiyo, ya: hiye Selatiyel. Epo Selatiyel yamiye Selubabel.

13 Epo Selubabel yamiye Abiyud, epo Abiyud yamiye Eliyakim, epo Eliyakim yamiye Asol.

14 Epo Asol yamiye Sadok, epo Sadok yamiye Akim, epo Akim yamiye Eliyud.

15 Epo Eliyud yamiye Eleyasa, epo Eleyasa yamiye Matan, epo Matan yamiye Yokob.

16 Epo Yokob yamiye Yosep. Epedeme Yoseptapo Meli hauwapo. A:ya Meli itapo Yesu opata semama Keliso dlaloye hamuwapo.

17 Epedeme A:iblahamta halale oloma etle kotiyapo tame dokopala oplami Deibidita halale oloma edla, Yesu ya: mamaduloye 14 sota ha:ha:po. Epame dokopala oplami Deibidita halale oloma etle kotiyapo tame Babilon sota Isalael soye wotiyalle dulu dla elemtale oloma edla, Yesu ya: mamadulo ma 14 sota ha:ha:po. Epame etle kotiyapo tame Yesu hamale oloma edla mape Yesu ya: mamaduloye 14 sota ha:ha:po.

Yesu Keliso hamale

(Luk 2:1-7)

18 Yesu Keliso hamale kokoye ipo elema. Ya: wai Meliye Yosep watle hamilowedeme yu himpo ha:ha:iyo. Amasiyama yia: ala pahalalo ha:ha:mama Meli ya:skamu malanatiyo, ya:ta Hela:dle Sokota itiyamale tle mopapo polaley. 19 Amasiyama Yosepye koko iye dalepo batalipo malapame Meliye memellowe solotamaiyo. Epele tlope Yosepye koko ka:dle oplamiyo. Epapedeme ya: posolotamaiyo, opa inoma dali tle Meli memelloweye. Epammama ya: solotamaiyo, Meli halowepo depo yu himiliye hemele memellowedeme.

20 Yosep ala koko hema me-momalamhallati God ya: banakakata milamalo ya: dla tulume epo atlaiyo, "Yosep, Deibidi ya: mama, wa: Meli halowe koko dla ase sikemte wota:miya. Adipalati, ya:ye Hela:dle Sokota itiyamale tle mopapo polapo. 21 Epedeme ya:tapo maseyemala hamelepe. Epalati wa:tapo ya: hiye Yesu" sepilipe. Adipalati, ya:tapo ya: opaye yia: batalimale dulu tle elepo alikili dla woyamelepe," diyo.

22 Epapedeme koko hapuloma ita mo-wowoyamaiyo, Lodta ya: tle yu hapame molo atlalo oplami mati tle atlamale kokota mikadepe dlepo depame. Adipalati, ya:ta epo atluwapo,

---

^a 1:21 Yesu hi ya: dulu kokoye Hibulu yu mate pasakalo gadlalo demama apopo. Hibulu yu iye Yu so yia: yu ikadepepo.

²³ “Ipi lalo oplami koko yeliyeletapo mopapo polopame maseyemala hamelepe.

Epalati opata ya: hiye Imanuwel sepilipe,” duwapo.

Hi i ya: dulu kokoye ipo elema, Godye dia: mate halapo.

²⁴ Yosep ya: elale tle sila:tipame Lod ya: banakakata ya: watle atlamale yu e dolumama Meli me-haiyo. ²⁵ Amasiyama Yosep Meli hapo halemama ya: kapala ala po-umulalo hallati Melita maseyemala hamaiyo. Epalati Yoseptapo maseyemala hiye Yesu sepiyo.

Tamili sesa:lalo sota Yesu natila tale

2 ¹ Helodtapo Yu so mo dokopala oplami halale oloma edla Yudiya mo dulu dla Betliyem mo yemala dla Melitapo Yesuye hamaiyo. Yesu hamale alotle tamili sesa:lalo sotapo salita matlalo tiyama tle Yelusalem dla pumulaiyo. ² Yia: puame Yelusalem dla woyapo epo atlamsiyamaiyo, “Maseyemala Yu so dokopala oplami hallowe hamaleye hadima elema?: Adipalati, di ala di mo dla ha:ha:mama ya: tamilita mo-woyampolla natipame ya: hi di dla ta:dlowedeme pumula,” demsiyamaiyo.

³ Amasiyama dokopala oplami Helod mate epo opa hapuloma Yelusalem dla ha:ha:lalo so mate koko i dalepame sikemte momalamaiyo. ⁴ Epammama Helodta aiyalma aya dokopala so mate epo aiyalma imalalo so mate sisilapame epo atlaiyo, “Kelisoye hadima hamelepe demduwa?” diyo.

⁵ Epalati asiyama yia:ta epo atlaiyo, “Yudiya mo pato dulu dla Betliyem mo yemala dla hamelepe demduwa. Adipalati, God tle yu hapame molo atlalo oplamita ipo hatitimuwapo,

⁶ ‘Betliyem so,

Yuda mo pato dulu dla wua: moye yimka:malapo.

Amasiyama wua: mo yimka:mala etle dokopala hallowe oplamiye pulupe.

Ya:tapo na: opa Isalael soye omhallepe,’ demduwapo.”

⁷ Epalati Helodta koko i dalepame tamili sesa:lalo so tle tamilita woyamale alila dallowedeme hemele yia: sisilamaiyo. ⁸ Epame yia:ta asiyama yuye atla dalepame yia:ye Betliyem dla taiya demama yu ipo hamiyo, “Wua: tame maseyemalaye woloma totamtame natipo ma ilame puame na: atlaiye. Epalati na: ma tame ya: dla siyele hamilowepo,” diyo.

⁹⁻¹⁰ Epalati tamili sesa:lalo sotapo Helod yu dalepame ma-tamallati yia:ta yia: mo dla tamili natili hatlo metlo ma natiyo. Yia: tamili e natipame sisiyele mate tamili eta itapu tlati dolumtamalaiyo. Yia: tamili dolumtamha:ha:lali tamilita tame maseyemalata ela aya di dla hedepo polaiyo. ¹¹ Epalati tamili sesa:lalo sota maseyemalata ela aya dulu dla tuwame natilati maseyemalaye ya: wai Melita hamame polla natiyo. Epalati yia:tapo heodepo popa:mama maseyemala dla siyele hamimama ya: hi

di dla ta:diyo. Epame ya: watle namkale dle alisisi ipapele halopiyo, gold mani epo ullu ka:pi pamalalo sosoko epame kapala huhutamalalo dakopala alisisi ka:dle. ¹²Amasiyama yia: ma i-ilapo tlowedeme hutiyelati Godta milamalo yia: watle epo atlaiyo, “Wua: ma i-ilapo tamalemama Helod hala dla potlowa. Amasiyama wua: api hale tle ma wua: mo dla taiye,” diyo. Epalati yia:tapo yu e dolumama api hale tle yia: mo dla tamalaiyo.

Isip mo dla potale

¹³Epo alotle tamili sesa:lalo sota ma-tamallati utula:la edla Yosep ellati milamalo God ya: banakakata tulume epo atlaiyo, “Wa: sila:time maseyemala mate epo ya: wai mate eleme Isip mo dla teletane. Adipalati, Helod ya: opatapo maseyemala e yumuluwedeme totampumullupe. Epedeme wua: potame Isip mo dla ha:ha:lepe. Wua: edla tame ha:ha:lali ma na:ta wua:ta ilampuluwe yuye atlowepo,” diyo.

¹⁴Epela dalepame utula:la edla Yosepta sila:time maseyemala mate ya: wai mate elepame Isip mo dla potaiyo. ¹⁵Yia: edla tame Helodta polopo depame omha:ha:iyo. Epedeme koko ita mo-woyamaiyo, Lodtapo ya: tle yu hapame molo atlalo oplami mati tle atlale yuta mikadepe dlowedeme. Yu eye ipo,

“Isip mo dulu tle na:tapo na: maseyemalaye sisilamuwapo.”

Akimplala potimale

¹⁶Amasiyama Helodtapo tamili sesa:lalo sota ya: po-atlalo ma api hale tle yia: mo dla taleye dalepame sikemte siyaladiyo. Epalati ya:tapo ya: opa watle yu itiyamale hamiyo, yia:tapo Betliyem mo dla epo mo yimlala opi mateka:pi dla popa:mya dla tame akimplala yimka:sikili potimelepo depame. Epalati yia:tapo tame akimplala sokomoko dapiyamte oloma dla ha:ha:lalo so mate epo yia: ko tle hohomale so mate potimtaiyo. Adipalati, Helodta ya:skamu epo malamaiyo, “Tamili sesa:lalo sota tamili natiwa tle puame wata oloma hema sokomoko dapiyamte mo-pololepo. Epedeme na:ta na: opa watle akimplala sokomoko dapiyamte mate epo yia: ko tle hohomale so mate potimtaiya dlepiye, eta maseyemala e ma yumilipe,” diyo. ¹⁷Epedeme ipapele kokota woyamama God tle yu hapame molo atlalo oplami Yelemayata atlamale yu mate ma-ala:uwapo. Adipalati, ya:ta ipo ilimuwapo,

¹⁸“A:lle yu mate wowolimiyale yu mate Lama mo dla dalepo.

Adipalati, a:ya Laiseltapo ya: yimlala yilo amsela:po.

Epedeme ya: sikemte amsela:mama ka:lliwepo ponatisema.

Adipalati, ya: yimlala hapulomaye mo-potimuwapo.”

Yosepta Nasalet dla tale

¹⁹Yosep ala Isip mo dla me-hallati dokopala oplami Helodye mo-powaiyo. Epalati God ya: banakaka oplamitapo Yosep ellati milamalo

tulume epo atlaiyo, ²⁰“Wa: sila:time maseyemala mate ya: wai mate elepame Isalael mo dla ma ilamtane. Adipalati, maseyemala yumuluwa dlalo soye mo-paliwa,” diyo.

²¹Epalati Yosep yu i dalepame maseyemala mate ya: wai mate eleme ma ilame Isalael mo dla taiyo. ²²⁻²³Amasiyama Helodta polati ma yami Akeleyosta Yudiya mo dla dokopala oplami halaiyo. Epalati Yosepta dalepame mo edla tlowe wota:iyo. Epalati God ya: banakakata mamisika: milamalo tulume ya: watle epo atlaiyo, “Wa: Yudiya mo dla potlowa,” diyo. Yoseptapo banakaka oplamita epo atla dalepame ma Ga:lili mo pato dulu dla Nasalet mo yemala dla halla taiyo. Epapedeme Godta ya: tle yu hapame molo atlalo oplami mati tle atlale kokotapo mo-mikadepe duwapo. Adipalati, ya:ta epo atluwapo,

“Opata Kelisoye semama Nasalet oplami dlepe,” duwapo.

Yon opa yú dla ka:ka:timalalo oplamita yu atlamale

(Maka 1:1-8; Luk 3:1-18; Yon 1:19-28)

3 ¹Epedeme Yon opa yú dla ka:ka:timalalo oplamitapo puame Yudiya mo dalupa dulu dla God yu epo atlamsela:iyo, ²“Wua: malamale meyelope depame wua: bobtalimale tle heheletimaiya. Adipalati, Pepele dimo kokota^b puluweye mo-mateka:pi,” demsela:iyo. ³Epedeme Yon opa yú dla ka:ka:timalalo oplami kokoye God tle yu hapame molo atlalo oplami Aisayata ipo atluwapo,

“Oplami haletapo dalupa dulu dla yu ipo teta:mhalapo,
‘Lod apiye dinapiya.

Epame ya: apiye ka:depo dolepo himiya,’ demhalapo.”

⁴Yonye ka:mol aliya dlalota tluka dedlemale asiyamsela:mama alinepi kapalata akolo dla nosowe some asiyamsela:mdiyoy. Epo ya: wolomopi mate topsiyo mate demsela:mdiyoy. ⁵Opa hapulomatapo Yon yu dallowedeme pumulumama opitapo Yelusalem tle epo Yudiya tle epame opitapo Yoden aloma pili dla ha:ha:lalo tle pumhalaiyo. ⁶Yia: Yon yu dalepame yia: bobtalimale bobotimatimalati Yontapo yia:ye Yoden yú dla ka:ka:timaiyo.

⁷Amasiyama Pa:lisi so opa opi mate epo Sa:dusi so opa opi mate Yonta opa yú dla ka:ka:timhallati puame wowoyamaiyo. Epalati Yonta yia: natipame yia: watle epo atlaiyo, “Wua:ye ilama yimlalapo. Antapo wua: watle atlemama isikimi yú tutula:le kokota wua:ye Godta kasilamale pua tle hemele haohaodlepe duwa? ⁸Wua:ta wua: bobtalimale tle ikadepe heheletimaleye wua:ta ha:ha:le pasakalo tle nati-ya. ⁹Epame wuskamu wua: tlo A:iblaham ya: mamadulo depame Godta kasilamale tle hemele

^b 3:2 Alila hapuloma Ma:tiyutapo God ya: mo koko demama isikimi Pepele dimo koko demde.

haohaodlepe demiya. Adipalati, na: wua: watle ikadepe koko atlema. God ya: dla itiyamale elapo, ewala popa: itapo ma A:iblaham ya: mamadulo ikadepe yiyeloweye. ¹⁰Mutupa:yatapo dali tou dla ma-dinapopame womelapo. Epedeme dali aditapo dlomoko ka:dle pomilimalalo hallepiye, dali eye wostapame dlapa dla mistlepe.

¹¹Na:tapo wua:ta wua: bobtalimale tle malamale meyelope dle dla wua:ye isikimi yú siyapo dla ka:ka:tima. Amasiyama na: ko tle pua oplamita itiyamaletapo na: tla:mtana. Epedeme na:ta ya: hete alisisi uptipo halopo tlowe poka:dena. Ya:tapo wua:ye itiyamale hamimama Hela:dle Soko mate epo dlapa mate dla ka:ka:timelepe. ¹²Ya:tapo witi daya mate epo daya kasili mate duka gladlowedeme ya: oko alisisi mate ma-dinapopo halapo. Ya:ta witi daya mate epo kasili mate duka gladepame daya siyapo tlo aya dla kolumelepe. Epame asiyama daya kasili tlo posumtlalo wekelalo dlapa dla mistlepe.”

Yesuta yú tulli

(Maka 1:9-11; Luk 3:21-22)

¹³Alila oloma edla Yesuye Ga:lili mo tle Yoden aloma dla puaiyo, Yontapo ya:ye yú dla ka:stlepo depame. ¹⁴Amasiyama Yonta Yesuye yú dla ka:stlowe alimama ya: watle epo atlaiyo, “Wa: adipalati na:ta wa:ye yú dla ka:stlepo depame na: hala dla puo? Ka:dlepo, wa:ta na: tlo yú dla ka:stloweye,” diyo.

¹⁵Epalati asiyama Yesuta ya: watle epo atlaiyo, “Ka:dena, wata oloma hema wa:ta na: tlo mepo yú dla ka:stloweye. Adipalati, iye Godta solotamale koko ipo,” diyo. Epalati Yonta yu i dalepame Yesuye yú dla ka:staiyo.

¹⁶Epame Yesuye yú dla tulupo hetame halemama natilati Pepele dita gowaladepo hallati God ya: Hela:dle Sokotapo seselema tea some ya: dla malla natiyo. ¹⁷Epalati Pepele di tle yuta epo malaiyo, “Iye na:ta sikemte dupa ellalo maseyemala ikadepepo. Na: ya: dla sikemte siyema,” diyo.

Saitenta Yesuye elemala natili

(Maka 1:12-13; Luk 4:1-13)

4 ¹Hela:dle Sokota Yesuye dalupa dulu dla semtaiyo, Saitenta ya:ye elemala natilipo depame. ²Ya: 40 alila mate utula:la mate daya dimi sela:le oloma dla ma daya ta:le patota ya: dla puaiyo. ³Epalati Saitenta puame Yesu watle epo atlaiyo, “Wa: ikadepe God Yami dlepiye, wa: ewala hutuie i atlane daya yiyelepo depame,” diyo.

⁴Amasiyama Yesuta epo atlaiyo, “God yu bukata epo atlapo, ‘Oplamitapo daya siyapo tlo demhalemama pasakalo pohallowa. Amasiyama ya: God yu tlo daya some demhalemama pasakalo hallepe,’ ” diyo.

⁵Epame matle Saitenta Yesu seme Yelusalem dla taiyo. Epame aiyalma aya dopuko di ikadepe dla Yesuye pamelepame ya: watle epo atlaiyo, ⁶“Wa: ikadepe God Yami dlepiye, wa: dopuko di itle ta:la dla putuko dene. Adipalati, God yu bukata epo atlapo,

‘Godtapo ya: banakaka so watle,
wa:ye woloma omha:ha:iya, dlepe.

Epalati yia:tapo wa:ye yia: dota hamelepe,
wa: heteta tulume ewala dla heyulala depame.’ ”

⁷Amasiyama Yesuta epo atlaiyo, “God yu bukata ma epo atlapo,
‘Wa: Lod wa: Godta itiyamale natilowedeme ya:ye elemala natimiya,’ ” diyo.

⁸Saiten matle Yesu seme tamali pato di dla hetaiyo. Epame ya: watle ta:lamo patotota yia:ta itiyamale mate hela:dle mate hutiye kokoye nalatiyo. ⁹Epame Saitenta ma ya: watle epo atlaiyo, “Wa: na: dla heodepo siyele ta:dlepiye, na:tapo ta:lamo pato iye wa: watle hamilowepo,” diyo.

¹⁰Epalati Yesuta ya: watle epo atlaiyo, “Saiten, wa: na: tle alikili a:ma tane. Adipalati, God yu bukata epo atlapo,
‘Wa: hatlo Lod wa: God dla heodepo siyele ta:demama ya: yu dla salladepo sela:ne.’ ”

¹¹Epapele oloma edla Saitentapo Yesu saliyoume taiyo. Epalati banakaka sotapo Yesuye puame gadiyo.

Yesuta Ga:lili dla ya: oko kotiyamale

(Maka 1:14-15; Luk 4:14-15)

¹²Yesutapo Yon opa yú dla ka:ka:timalalo oplamiye amtuwale aya dla ka:stale dalepame ma Ga:lili dla ilamtaiyo. ¹³Ya: Nasalet mo saliyoume ma Kapaniyem mo dla halla taiyo. Kapaniyem mo iye Ga:lili kaula peleyama dla halapo. Ta:la eye Sebulun mate epo Naptali mate yia: asiyadulo ta:lajo. ¹⁴Koko itapo mo-woyamaiyo, God tle yu hapame molo atlalo oplami Aisayatapo atlale mate ala:lowedeme. Adipalati, ya:ta yu ipo atluwapo,

¹⁵“Ga:lili so, wua: po-Yu so mate ha:ha:po.

Wua: ta:laye Ga:lili kaula peleyama dla elapo, Yoden aloma seme dla.

Epame opata wua: ta:laye Sebulun mate epo Naptali mate yia: ta:la demdepo.

Epedeme wua: na: yu daliya.

¹⁶Opa amtuwale dulu dla ha:ha:lalo so, wua: hela:dle pato natilipe.

Epame powaleta bopudepo ha:ha:lalo so, wua: dla hela:dle patota pulupe.”

¹⁷Epame oloma edla Yesutapo God yu imolowe kotiyamama epo imsula:iyo, “Wua: malamale meyelohe depame wua: bobtalimale tle

heheletimaiya. Adipalati, Pepele dimo kokota puluweye mo-mateka:pi,” demsela:iyo.

Yesutapo ya: alotle tlalo so ka:yapa hohomale
(Maka 1:16-20; Luk 5:1-11)

¹⁸Alila haleta Yesu Ga:lili kaula peleyama tle polomyemama amalo halomsiyamalalo so opa dapiyamte Saimon mate epo ya: ei Endulu mate tlamaiyo. Saimon ya: hi haleye Pitayo. Epapeleye yia: mata yú dulu dla hatitimsiyamalati Yesuta pumama yia: natiyo. ¹⁹Epame yia: watle epo atlaiyo, “Wua: na: dolumpumulaiya. Wua: ka:yapa amalo halomalalo so depo ha:ha:uwapo. Amasiyama ma wata oloma itle wua: opaye ma God dla elempulalo so depo ha:ha:lepe,” diyo. ²⁰Epalati yia: yu e dalepame yia: mata medla pomelepame Yesu mate tamalaiyo.

²¹Epame yia: etle ma tamalemama amalo halomsiyamalalo so opa opi tlamaiyo, Sebedi ya: akimlala dapiyamte Yeims mate epo ya: ei Yon mate. Yia:ye yia: a mate koa dulu dla mata dinampopa:iyo. Epalati Yesuta yia: watle epo atlaiyo, “Na: dolumpumulaiya,” diyo. ²²Epalati yia: yu e dalepame yia: mata mate epo yia: a mate koa dulu medla salepame Yesu mate tamalaiyo.

Yesuta esusulumale so ka:ka:dle

²³Epedeme Yesu Ga:lili mo pato dulu dla mo yimlala hapuloma dulu dla sela:mama yia:ta inoma sumalalo aya hapuloma dla ka:dle yu Pepele dimo kokoye imsela:iyo. Epamsela:mama esusulumale so hapuloma mape ka:ka:demsela:iyo. ²⁴Epalati Ga:lili mo seme Siliya demdiye edla ha:ha:lalo so mape ya:ta koko halomsela:leye daliyo. Epapele koko tle opatapo esiyele mila:pi meyelope meyelope dle so opaye Yesuta ka:ka:dlepo depame ya: hala dla hohopo pumhalaiyo. Epedeme yia:tapo esiyele mila:pi meyelope meyelope dle ipapeleye Yesu hala dla hohopo pumhalaiyo. Opitapo sikemte wotiyalle dulu dla ha:ha:lalo soye hohopo pumulaiyo, epela opitapo bataliya watalo soye hohopo pumulaiyo, epela opitapo yiyilalimale soye hohopo pumulaiyo, epela opitapo moto palli soye hohopo pumulaiyo. Epalati Yesutapo yia:ta hapulomaye ka:ka:diyo. ²⁵Epedeme opa hapuloma Ga:lili tle epame Dekapolis tle epo Yelusalem tle epame Yudiya tle epame mo opi Yoden aloma seme dla ha:ha:lalo tle Yesu hala dla puame ya: dolumtamalaiyo.

Yesuta opa imale
(Luk 6:20-23)

5 ¹Yesu opa hapulomata ya: hala dla pula natipame tamali di dla hetame polaiyo. Epalati ya: alotle tlalo sota ya: dla puame alumaiyo. ²Epapele oloma edla ya:tapo God yu yia: watle imolowe kotiyamama epo atlaiyo,

- 3 “Opa anawolotapo gadle yilo God dla hitaha:ha:ma:, wua: sisiyeiya.
Adipalati, Pepele dimo kokoye wuolepo.
- 4 Epame opa anawolotapo dupa kolle mate a:lemha:ha:ma:, wua:
sisiyeiya.
Adipalati, Godtapo wua:ye gadlepe.
- 5 Epame opa anawolotapo homta ha:ha:ma:, wua: sisiyeiya.
Adipalati, Godtapo ta:lamo patoye wua: watle hamilipe.
- 6 Epame opa anawolotapo Godta solotamale koko tlo halomolowa
depo sikemte solotamha:ha:ma:, wua: sisiyeiya.
Adipalati, Godtapo wua:ta hatlo ya:ta solotamale koko tlo
halomha:ha:lepo depame wua:ye gadlepe.
- 7 Epame opa anawolotapo yimkadulo polowamale mate ha:ha:ma:,
wua: sisiyeiya.
Adipalati, asiyama Godtapo wua: dla polowamale mate hallepe.
- 8 Epame opa anawolotapo yia: dupa dulu tle ullu pa:po ha:ha:ma:,
wua: sisiyeiya.
Adipalati, wua:tapo God natilipe.
- 9 Epame opa anawolotapo yimkaduloye sadle mate ha:ha:lepo depame
gademha:ha:ma:, wua: sisiyeiya.
Adipalati, Godtapo wua:ye ya: akimlala dlepe.
- 10 Epame opa anawolotapo Godta solotamale koko dolumha:ha:mama
wotiyalle halomha:ha:ma:, wua: sisiyeiya.
Adipalati, Pepele dimo kokoye wuolepo.
- 11 Epedeme opatapo na: koko yilo wua: putlopame hopolemyemama
wua: hi mate mala-atlamyelepiye, wua: sisiyeiya. 12 Adipalati, Pepele di
dla wua:ta halowe asiyama patoye wua: hi mate ma-dinapopo hutiyepo.
Epapedeme wua: malamaiya, wua: dla wotiyalle hapimha:ha: so yia:
mamadulotapo ka:yapa ha:ha:uwa God yu molo atlamalalo so dla
wotiyalle mepapeleye halopimha:ha:uwapo.”

Solo mate hela:dle mate
(Maka 9:50; Luk 14:34-35)

13 “Wua: ta:lamo so dla solo epapele some ha:ha:po. Amasiyama
solotapo ya:ta opalli pa:lepiye, ma adipo ya:ta opalliye hapa:? Epedeme
solo ita ya:ta opalli pa:lepiye, ya: ma koko pa:le ellepe. Epalati ta:la dla
hamastlati opata di tle dolemsiyamelepe.

14 Epame wua:ye ta:lamo so hapuloma dla hela:dle epapele some
ha:ha:po. Adipalati, tamali di dla mo pollopiye, mo eye hemele
pohaodepo pollowa. Hao, haliyamale dla gillistame polomdepo.
15 Epedeme oplami haletapo tulomaye otopame kawapo mate
pobopudesemde. Hao. Ya: tuloma otopame haliyamale dla pamelemdepo,
opatapo aya dulu dla popa:mama hela:dle natilipo depame. 16 Epapele tle

ka:dena, wua:tapo ta:lamo so dla hela:depo ha:ha:loweye. Epapelepiye, opatapo wua:ta koko ka:dle halomha:ha: natipame yia:tapo wua: A God Pepele di dla hala hi di dla ta:dlepe.”

Godta aiyalma koko hatitimale

¹⁷“Epedeme wua: na:ye Godta aiyalma koko hatitimale mate epo ya: tle yu hapame molo atlamalalo sota God yu hatitimale mateye batalimolowedeme puwayo depo malamha:ha:miya. Hao, na: epapolowedeme popuana. Amasiyama na: isikimi yia:ta atlamale koko hapuloma eye ala:po pustlowedeme puwapo. ¹⁸Epedeme na: ikadepe koko wua: watle atlema. Ta:lamo mate epo pepele di mateta ala popa:lalo me-ha:ha:lali Godta aiyalma hatitimale dulu dla hi ilalimale yemala haleta alikili dla pohaodlowa. Amasiyama aiyalmata atlamale koko hapulomata mepo wowoyamelepe. ¹⁹Epedeme oplami antapo Godta aiyalma hatitimale dulu dla aiyalma hatlo yimka:mala dla posalladlalo halemama yimkadulo ma mepapele koko imhallepiye, ya:ye Pepele dimo dla yimka:mala ikadepe hallepe. Amasiyama oplami antapo Godta aiyalma hatitimale hapuloma dla salladepo halemama yimkadulo ma mepapele koko imhallepiye, ya:ye Pepele dimo dla pato depo hallepe. ²⁰Epedeme na: ikadepe koko wua: watle atlema. Wua:ta God dla salladleta aiyalma imalalo so mate epo Pa:lisi so mateta God dla salladleye potla:mtlalo wekelepiye, wua: Pepele dimo dla po-ulatuluwa.”

Siyaladlowe koko

²¹“Epedeme Godtapo mo-powataliya di mamadulo dla yu ipo atluwaye wua: ma-daluwapo, ‘Ya:mkale yumula aiyalma, epame ya:mkale yumulalo oplamiye koko gladle dla hamamhetlepe,’ duwa kokoye. ²²Amasiyama na: matle koko hema ipo atlema. Oplami antapo ya:mkale dla siyaladle mate hallepiye, ya: ma koko gladle dla hamamhetlepe. Epame oplami antapo ya:mkale watle, ‘wa: poka:dle oplami’ dlepiye, ka:dena, wua: ya:ye mo dokopala so dla hamamtame ya: koko gladloweye. Epame oplami antapo ya:mkale watle, ‘wa: yiyilamale oplami’ dlepiye, ka:dena, ya:ye asiyama Dlapa mo dla ka:stloweye.

²³⁻²⁴Epedeme wa: God watle namkale dle alisisi hamilowedeme halemama ma pakasiyamalalo medla wa: amkaleta wa: dla elle himhala koko malamelepiye, wa: namkale dle alisisiye medla himpame ma hapele tame wa: amkale e mate namkale dlepe. Epame ma ilame puame namkale dle alisisi eye God watle hamilipe.

²⁵Epedeme wa: alilalo oplamita wa:ye koko gladle dla semtlali wa: hapele api duka dla ya: mate tamama ya:ta wa: dla alli elaye pustlepo depame ya: mate namkale dlepe. Amasiyama wa:ta koko e pahalalo wekelepiye, ya:tapo wa:ye koko gladlalo oplami dla semtame wa:

koko gladlepe. Epalati ma koko gladlalo oplamitapo wa:ye amtuwale aya omhallalo oplami dla homellepe. Epalati etle ya:tapo wa:ye ma amtuwale aya dulu dla ka:stlepe. ²⁶Epedeme na: ikadepe kokoye atlema, wa: amtuwale aya dulu edla halemama alikili dla woyamolowe apiye ponatilowa. Amasiyama wa:tapo ya:ta sale mani sukulu mate ala:po himilipiye, eta wa:ye alikili dla woyamelepe.”

A:ya uhalowe koko mate epo a:ya mellowe koko mate
(*Ma:t 19:19; Maka 10:11-12; Luk 16:18*)

²⁷“Epedeme wua: yu ipo atlati ma-daluwapo, ‘Ya:mkale a:ya uhala aiyalma’ duwa kokoye. ²⁸Amasiyama na: matle wua: watle ipo atlema, oplami antapo ya:mkale a:yaye inomata sikemte omelemama dupata malamale tle ya: mate hatlope dlowe solotamelepiye, ya: a:ya eye ya:ta malamale tle mo-uhapo. ²⁹Epedeme wa: dowala inomata wa:ye batalimale dla semtullupiye, ka:dena, wa: dowala inoma eye holame hamastloweye. Ame adipalati, poka:dena, wa:ta wa: inoma dapiyamte mate halemama Dlapa mo dla tloweye. Amasiyama ka:dena, wa:ta inoma hatlope mate Pepele dimo dla ulatuluweye. ³⁰Epame wa: dowala dota wa:ye batalimale dla semtullupiye, ka:dena, wa: dowala do eye ketamastloweye. Ame adipalati, poka:dena, wa:ta wa: do dapiyamte mate halemama Dlapa mo dla tloweye. Amasiyama ka:dena, wa:ta do hatlope mate Pepele dimo dla ulatuluweye.

³¹Epame wua: yu ipo atlati ma-daluwapo, ‘Oplami antapo ya: a:ya memellowe solotamelepiye, ya:ye a:ya mellalo pepa dla yu ilipame a:ya watle hamilipe,’ duwapo. ³²Amasiyama na: matle koko hema wua: watle ipo atlema, wa: a:ya pomellowa. Epapele tlope dulu hema a:yatapo oplami hale uhalepiye, wa: eta ka:dena, wa: a:ya e memelloweye. Amasiyama wa: isikimi koko pa:le wa: a:ya e memellepiye, etapo a:ya eye batalimale koko dla semtullupe. Adipalati, dulu edla a:ya etapo ma oplami hale halepiye, ya: oplami eye uhapo. Epame oplami mape a:ya eye uhapo.”

Koko halowedeme aiyalma solowe

³³“Epame wua: di mamadulo dla yu ipo atlati ma-daluwapo, ‘Wa: God dla koko hale halowedeme aiyalma sepame aiyalma eye ma popostlowa,’ duwapo. ³⁴Amasiyama na: matle koko hema ipo atlema, wa: koko hale halowedeme aiyalma posemhallowa. Epedeme wa: Pepele dimo hi sepame aiyalma posolowa. Adipalati, eye Godta pollalo mopo. ³⁵Epame ta:lamo hi sepame aiyalma posolowa. Adipalati, eye Godta ya: hete kellepo pollalo mopo. Epame Yelusalem mo hi sepame aiyalma posolowa. Adipalati, mo eye dokopala oplami ya: mopo. ³⁶Epame wa: dokopala umpame aiyalma posolowa. Adipalati, wa:ta atla kokotapo wa: dokopala dulu kokosase haleye mila:pi pomeyelopedesemde. ³⁷Epedeme wa: koko hale halowedeme solotamelepiye,

isikimi ‘yao, na: me-solotama’ dlepe. Epame koko hale halowe allipiye, isikimi ‘hao, na: posolotamasema’ dlepe. Adipalati, wua:ta pe-epapalalo isikimi aiyalma tlo selepiye, wa: yu eye Saiten tle pua atlapo.”

Asiyama halowe koko

(Luk 6:29-30)

³⁸“Epame wua: yu ipo atlati ma-daluwapo, ‘Wa: ya:mkale heyumama inoma topa:dlepiye, ka:dena, oplami haleta asiyama wa: heyumama inoma topa:dloweye. Epame matle wa: ya:mkale a:pe nama dla heyumama a:pe hatlo holamastlepiye, ka:dena, ma asiyama oplami haleta wa: a:pe nama dla heyumama a:pe holamastloweye.’ ³⁹Amasiyama na: koko edla ma ipo atlema, wa: oplami haleta wa: dla batalimale koko adipapele halepiye, wa: asiyama epapele kokoye ya: watle ponati-iliwa. Epedeme oplami haletapo wa: damta dla heyulupiye, ka:dena, ma damta seme dla heyulupo depame ya: dla haiyelloweye. ⁴⁰Epame oplami haleta wa: sede halowe solotamama wa:ye koko gladle dla hamamtepiye, ka:dena, wa:tapo wa: sede e mate epame wa: kapumale tluka mate ya: watle me-hapine. ⁴¹Epame oplami haletapo wa: mate mo hale dla tlowa depo puame ha:ha:melepiye, ka:dena, wa: ya: gademama ya: mate telepe. ⁴²Epedeme oplami haleta wa: dla alisisi otelepiye, ya: dla isikimi me-hamine.”

Wua: dla opahale demha:ha: soye sikemte bokotiyapo malamha:ha:iya

(Luk 6:27-28, 32-36)

⁴³“Epedeme wua: yu ipo atlati ma-daluwapo, ‘Wa: amkale tlo bokotiyapo malamama asiyama wa: dla opahale dlalo oplami tlo aline’ duwaye. ⁴⁴Amasiyama na: ma koko hema wua: watle ipo atlema, wua: dla opahale demha:ha: soye bokotiyapo malamha:ha:iya. Epammama wua: dla wotiyalle hapimha:ha: so yilo inoma sumale himme ha:ha:iya. ⁴⁵Epedeme wua:ta ipapele koko hamha:ha:lepiye, eta wua:ye Pepele di dla hala A God ya: akimlala ikadepe dlepe. Epapele dulu dla Godtapo ka:ka:dle so dla epo bobtalimale so dla sali ka:depo silaple mate epo tiyo mate hapimhalapo.

⁴⁶Epapedeme wua: isikimi hatlo wua: dla sikemte malamale himha:ha: so tlo malamha:ha:lepiye, wua: asiyama ka:pi hapa:? Hao, pahalowa. Adipalati, batalimale so mape mepamdepo. ⁴⁷Epame wua: isikimi wua: amkadulo tlo namkale demhalepiye, e ka:dle kokota:? Hao, alikili so ma koko mepapele hamdepo. ⁴⁸Epedeme wua: A Godta opa hapuloma sikemte bokotiyapo malamhalaye, mepammama wua: ma opa hapulomaye bokotiyapo malamha:ha:iya.”

Atali so gadlowe koko

6 ¹“Epapedeme wua: isikimi opata natilipo depame ka:ka:dle koko halomha:ha:miya. Adipalati, wua: koko ipapele halomha:ha:lepiye, wua: A God Pepele di dla hala tle asiyama pahalowa.

²Epapele dulu dla wa: atali so watle alisisi halopiliwedeme haliyamale opa inoma dali tle halopimiya. Adipalati, yiskamu pepeyalimalalo sotapo opata yia: tlo ka:ka:dle so dlepo depame ipapele kokoye inoma sumalalo aya dla epame mo duka dla halomsiyamdepo. Epedeme na: ikadepe koko wua: watle atlema. Yia:ta epapele koko halomha:ha:lati opata yia: natipo sisiyemha:ha: tle yia: asiyama ma-hamha:ha:po. Epapedeme yia: God tle asiyama hale pohalowa. ³⁻⁴Epedeme wa: atali so watle alisisi halopiliwedeme apelepiye, wa: hemele yia: watle halopilipe. Epalati wa: A Godta wa:ta hemele ka:dle koko ha e natipame wa: watle asiyama hamilipe.”

Inoma sumolowe koko

(Luk 11:2-4)

⁵“Epame wua: inoma sumama yiskamu pepeyalimalalo so some ha:ha:miya. Adipalati, yia:ye opata yia: natilipo depame mo duka dla epame inoma sumalalo aya dulu dla itapu ikadepe dla tuwame ha:ha:mama inoma sumha:ha:mdepo. Epedeme na: ikadepe koko wua: watle atlema. Yia:ta epapele koko halomha:ha: tle yia: asiyama ma-hamha:ha:po. Epapedeme yia: God tle asiyama hale pohalowa. ⁶Amasiyama wa: inoma sumolowedeme wa: aya dulu dla tuwame kokoloma himomelepame opata ponatilalo wekelalo A God dla inoma sumelepe. Epalati ya:tapo wa:ta ya: watle epo inoma sumale himhala natipame wa: watle asiyama hamilipe.

⁷Epame wua: inoma sumama God koko yeitamale sota inoma sumalalo some inoma sumha:ha:miya. Adipalati, yia:ta inoma sumale dulu dla isikimi koko pa:le yu sikemte seselemalli atlamtamdepo. Adipalati, yia:ta malamaletapo Godta yia:ta inoma sumale yu seselemalli atlamalati tlo sikemte dallowe solotama demdepo. ⁸Epedeme wua: yia: some koko pa:le inoma sumale yu atlamha:ha:miya. Adipalati, wua:ta solotamale kokoye wua: A God ya: tatle mo-malapo halemdepo. ⁹Amasiyama wua:ta inoma sumale dulu dla ipo inoma sumha:ha:lepe,

‘Di A Pepele di dla hallalo,

hatlo wa: hita alila hapuloma dulu dla aiyalma depo hallepe.

¹⁰Epame di solotama, wa: mo kokota pulupo depame.

Epame Pepele dimo dla wa:ta solotamale koko halomha:ha: epapele kokoye

ma ta:lamo sota halomha:ha:lepe.

¹¹Epame alila hapuloma dulu dla dita dlowe alisisiye halopimhalane.

¹²Epame di bobtalimaleye hihiyotipo woweline.

Adipalati, di mape diamkadulota dia: dla batalimale koko halomde hapulomaye wowelimdepo.

¹³Epame dia:ye elemala natili kokalle dla elemtaiya demiya.

Amasiyama dia:ye Saitenta itiyamale tle alikili dla eleme woyamane.’

¹⁴Epedeme wua:tapo wua: amkadulota wua: dla batalimale koko halati yia: batalimaleye wellipe. Wua:ta epapelepiye, asiyama wua: A Pepele di dla halatapo wua: bobtalmaleye hiyotipo wowellipe. ¹⁵Amasiyama wua:tapo wua: amkadulota wua: dla bobtalmale koko halati yia: bobtalmaleye powelilalo wekelepiye, asiyama wua: Atapo wua: bobtalmaleye pohiyotipo welilowa.”

Daya dimi inoma sumha:ha:lowe koko

¹⁶“Epame wua: daya dimi inoma sumha:ha:mama ase yiskamu pepeyalimalalo sota aplalo some amha:ha:miya. Adipalati, yia: daya dimi ha:ha:mama yia: mila:pi sikemte alistame ha:ha:mdepo, opatapo yia:ta daya dimi ha:ha: koko natilipo depame. Epedeme na: ikadepe koko wua: watle atlema. Yia:ta epapele koko hamha:ha: tle yia: God tle asiyama pahalowa. ¹⁷Amasiyama wa: daya dimi inoma sumpollowedeme apelepiye, wa: mila:pi woloma howahapame alisisi woloma dinapopo siyele mila:pi himimpollepe. ¹⁸Wa:ta epo pollopiye, opata wa:ta daya dimi hala kokoye pomalanatilowa. Amasiyama opata ponatilalo wekelalo A Godtapo wa:ta hemele daya dimi pola kokoye natipame wa: watle asiyama ka:dle hamilipe.”

Alisisi poposatilipo ha:ha:lowe koko

(Luk 12:33-34)

¹⁹“Epapedeme wua: ase ta:lamo hema alisisi sikemte poposatilipame kokolupo ha:ha:miya. Adipalati, ta:lamo hema wua: alisisi opiye musasuta dlomdepo. Epame opiye miyelo batalimdepo. Epame opiye uhalalo sotapo tuwame uhalomdepo. ²⁰Amasiyama wua: Pepele dimo dla alisisi sikemte kokolupo ha:ha:iya. Adipalati, mo edla musasutapo alisisi podlomasemde, epo alisisitapo miyelo pobatalimasemde, epame uhalalo sota tuwame alisisi upohalomasemde. ²¹Epapedeme wua: alisisi pasatale kokotapo mo hadima hutieyelepiye, wua:ta malamale mape edla hatitipo ha:ha:mdepo.

²²Epedeme wa: inomatapo wa: moto pato dla tuloma epapele some halapo. Epedeme wa: inomata ka:depo hallepiye, wa: moto patota hela:dle dulu dla hallepe. ²³Amasiyama wa: inomata batalimelepiye, wa: moto patoye amtuwale dulu dla hallepe. Epapele dulu dla wa: dla hela:dle elaye sumtame hallepiye, wa: ikadepe sikemte amtuwale dulu dla halapo.

²⁴Epapedeme oplamitapo dokopala so dapiyamte yu dla salladepo sela:mama oko haloweye po-ala:na. Adipalati, ya: dokopala oplami hale tlo solotamama haleye allipe. Epammama ya:tapo dokopala oplami hale yu dla salladepo sela:mama ma hale yu dla posalladlowa. Epapedeme wa: poka:dena, God dla salladepo sela:lalotapo matle mani dla salladepo sela:loweye.”

Hatlo God dla hitaha:ha:iya*(Luk 16:13, 12:22-31)*

²⁵“Epedeme na: wua: dla atlema, wua:ta ha:ha:mama daya demha:ha:lowe mate epo tluka didiyemha:ha:lowe mate dla ase sikemte momalamha:ha:miya. Adipalati, dlowe alisisita koko pato pohalasema. Hao. Amasiyama wua: pasakalota koko pato halapo. Epame tluka alisisita koko pato pohalasema. Hao. Amasiyama wua: motota koko pato halapo. ²⁶Epedeme wua: tea natipame malamaiya. Yia: dlowe alisisiye empame ma pohauwalesemde. Epame yia: dla yia:ta dlowe alisisi kokolumolowe aya hawapo. Amasiyama epapele tope wua: A Pepele di dla halatapo yia:ye dlowe alisisi ilimhalapo. Amasiyama wua: A God mila:pi tle teata pase koko pato pohalasema, amasiyama wua:tapo ya: mila:pi tle koko patoto ha:ha:po. ²⁷Epedeme oplami antapo tluka alisisi mate epo daya dlowe koko mate dla sikemte momalamhalemama ya: pasakaloye ma a:ma selemalemdi?

²⁸Epedeme wua: adipalati tluka alisisi dla sikemte momalamha:ha:ma:? Amasiyama wua: isikimi moku dla dali haha ka:ka:dleta ha:ha:mde dla natimama malamaiya. Adipalati, yia:tapo yiskamu gadlowe dla oko hapame ma yia: tluka podedalimasemde. ²⁹Epedeme na: wua: watle atlema, ka:yapa Solomonta dokopala oplami haluwa oloma edla ya:tapo tluka alisisi mila:pi ka:ka:dle didiyemhaluwapo. Amasiyama moku dla dali haha ha:ha:mde yia: mila:pitapo Solomonta tluka didiyemhaluwa mila:piye tla:mtame halapo. ³⁰Epedeme dali haha ka:dletapo wata u-uplatipo ha:ha:po depame ma alila hale dla pakasiyamalalo mo-totolemdepo. Epapele tope Godtapo dali haha dla mepo tluka ka:ka:dle didiyemelemhalema dlepiye, na: ma mikadepe dema, Godtapo wua:ye tluka ka:ka:dle didiyemelemhalapo. Wua: ase mikadepe dle pa:talo so some ha:ha:miya.

³¹Epedeme wua: ase sikemte momalamha:ha:mama ipo atlemha:ha:miya, ‘Di dita daya mate yú mate dlowe hadima hapa:? Epame dita tluka didiyelowe ma hadima hapa:?’ demha:ha:miya. ³²Adipalati, alikili sotapo ipapele alisisi yilo sikemte momalamha:ha:mdepo. Amasiyama wua: A Pepele di dla halaye meya:malamana, wua:ta ipapele alisisi halomolowedeme solotamale himha:ha:ye. ³³Epedeme wua: Pepele dimo koko totamama wua: Ata solotamale koko tatle alaiya. Wua:ta epapelepiye, asiyama ya:tapo wua:ta totamha:ha: alisisi hapulomaye wua: watle hapilipe. ³⁴Epedeme wua: iyelata koko halopo puluwe dla ase sikemte momalamha:ha:miya. Adipalati, iyela kokoye e iyela kokopo. Amasiyama wua: wata alila dla koko wowoyamolowe tlo momalamaiya.”

Yimkadulo kokoye isikimi glademha:ha:miya*(Luk 6:37-38, 41-42)*

7 ¹“Wa: wa: amkaleye batalimale oplami demiya, epalati asiyama wa:ye pobatalimale oplami dlowa. ²Adipalati, wa:tapo ya:mkale kokoye adipo gladlepiye, asiyama wa: koko ma mepo gladlepe.

³Wa: adipalati wa: amkale inoma dla hakaka yemala ela tlo sikemte natimama asiyama wa: inoma dla sokotalo patota ela tlo ponatilalo wekema:?

⁴Epame wa: inoma dla sokotalo pato elaye ponatilalo, wa: ma adipalati wa: amkale dla atlemama, ‘Wa: inoma dla hakaka yemala elaye holahamastali,’ demdi? ⁵Wa: ikadepe wa:skamu pepemalalo oplamipo. Adipalati, wa: ka:dena, wa: inoma dla sokotalo pato ela e tatile holamastloweye. Eta wa: amkale inoma dla hakaka yemala elaye woloma natipo holamastlepe.

⁶God watle halopiliwe alisisiye esemala watle halopimiya. Adipalati, esemalaye isikimi ilame wa: yellepe. Epame wa: dla ka:ka:dle alisisi hutiyeye aliya dla pololemiya. Adipalati, aliyata alisisi eye dlolemsela:mama batalimelepe.”

Totamelepiye, natilipe

(Luk 11:9-13)

⁷“Epapedeme na: wua: dla atlema, wua: atlanatiya. Epapelepiye, wua: dla hapilipe. Epame wua: totamaiya. Epapelepiye, wua: natilipe. Epame wua: kokoloma dla heyulumaiya. Epapelepiye, kokolomaye wua: dla gowaladlepe. ⁸Adipalati, atlanatilalo oplamitapo koko halepe. Epame totamalalo oplamitapo koko natilipe. Epame kokoloma dla heyulumalalo oplami watle kokolomaye gowaladlepe.

⁹Epapedeme adulo wua: daliya. Oplami antapo ya: maseyemalata daya yilo amalati ya: watle ewala hamimdi? ¹⁰Epame ya:tapo ma amalo yilo amalati wa: ya: watle wa:ha:le hamimdi? ¹¹Wua: batalimale so tlope, wua:malamana, wua: yimlala dla ka:ka:dle alisisi tlo halopiliweye. Epapedeme dimalamana, A God Pepele di dla halata ya: watle alisisi otomha:ha:lalo so dla alisisi ka:ka:dle hapimhalapo. ¹²Wua: apa kokoye opata wua: dla halepo depo solotamelepiye, ka:dena, wua: tatile ya: dla epapele kokoye halepe. Adipalati, Mosesta aiyalma hatitimale mate epo God tle yu hapame molo atlamalalo sota hatitimale mateta imale ya: dulu kokoye ipo.”

Kokoloma kokotomale

(Luk 13:24)

¹³“Epapedeme kokoloma kokotomale tle u-ulapo tuwaiya. Adipalati, Dlapa mo dla tlalo api kokolomaye pta pato epame api mape pta pato. Epapele tle opa hapulomatapo kokoloma etle u-ulapo api medla tamhalapo. ¹⁴Amasiyama pasakalo apiye pta yimka:mala. Epame api edla ulatulalo kokoloma ma pta yimka:mala. Epame isikimi opa pastotapo api e natipame api etle tamhalapo.”

Biskapa God yu molo atlamalalo so woloma natiya

(Luk 6:43-44)

¹⁵“Ka:e, wolomape! Wua: biskapa God yu molo atlamalalo soye woloma natiya. Adipalati, ya:ye kapala di tle ka:ka:dle so some pumdepo.

Amasiyama yia: opasi dulu tle moko esemala kakasilamale epapele some pumdepo. ¹⁶Epedeme wua: yia:ta moto mate koko halomale tle yia:ta ha:ha: kokoye malanatimdepo. Adipalati, pigi dlomoko mate epo gla:pi dlomoko mate biskapa dali dla pomilimasemde. ¹⁷Epedeme dlomoko dali ka:dletapo dlomoko ka:ka:dle siyapo tlo mimdepo. Epame dlomoko dali batalimaletapo dlomoko bobtalimale siyapo tlo mimdepo. ¹⁸Epedeme dlomoko dali ka:dletapo dlomoko batalimale pomisemde. Epame dlomoko dali batalimaletapo dlomoko ka:dle pomisemde. Hao. ¹⁹Epapele dulu dla dlomoko dali aditapo dlomoko ka:ka:dle pomilalo hallepiye, dali eye wostapame dlapa dla mistlepe. ²⁰Epapele koko tle wua: biskapa God yu molo atlamalalo soye yia:ta dlomoko milimale tle yia: kokoye malanatilipe.

²¹Epedeme pase opa hapulomata Lod, Lod demha:ha: sotapo Pepele dimo dla po-ulahetlowa. Amasiyama opa anawolotapo na: A Pepele di dla halata solotamale koko tlo halomha:ha:ma:, ewolota hetlepe. ²²Epapedeme koko gladle oloma dla opa opitapo na: watle puame epo atlamyelepe, ‘Lod, Lod, di wa: hi tle God yu atlamsiyamduwapo, epame wa: hi tle bataliya yimlalaye opa dulu tle alikili dla dodolomsalemsiyamama ulugiyemale koko ma halomsiyamduwapo,’ demyelepe. ²³Amasiyama na:tapo yia: watle asiyama epo atellepe, ‘Wua: pona: opa ikadepe, na: tle alikili a:ma dla tamalaiya, wua: bobtalimale sopo.’ ”

Opa dapiyamteta aya halomale

(Luk 6:47-49)

²⁴“Oplami antapo na: yu dalepame salladepo sela:lepiye, ya:ye oplamita aya hamama munamu sikemte mumuwalepo alumiti kellepo aya halë epapele some halapo. ²⁵Adipalati, sokomoko mate tiyo mate puame aya dla heyulati ayata me-kokalepo polaiyo. Ame adipalati, aya alumiti munamuye sikemte halopo kelliyo. ²⁶Amasiyama oplami antapo na: yu dalepame posalladlalo sela:ma:, ya:ye oplamitapo aya hamama munamu pase mumuwallalo wekele epapele some halapo. ²⁷Adipalati, sokomoko mate tiyo mate ya: aya dla puame heyulati ayata pokokallalo dokalamhamastauwapo.”

²⁸Yesuta imhalepo gudlati opa hapulomata ya:ta imale koko natipame sikemte yiyeliyo. ²⁹Adipalati, ya:ta imale dulu dla po-aiyalma imalalo sota imalalo epapiyo. Amasiyama ya:ye sikemte itiyamale oplamita imalalo epapele some halaiyo.

Yesuta kapala batalimale oplami ka:dle

(Maka 1:40-45; Luk 5:12-16)

8 ¹Yesu tamali di tle mallati opa hapulomatapo ya: alotle dolumtamalaiyo. ²Epapele oloma edla kapala batalimale oplamita

puame Yesu hete sitali dla polomama epo atlaiyo, “Lod, wa: na: ka:dlowe solotamelepiye, na: ka:dene,” diyo.

³Epalati Yesuta ya: do mate oplami ummama epo atlaiyo, “Na: wa: ka:dlowe solotama, epedeme wa: ma-ka:dene,” diyo. Epalati pakasiyamalalo ya: kapala batalimaleta ma-ka:diyo.

⁴Epame Yesuta ya: watle epo atlaiyo, “Wa: tame opa opi watle na:ta wa: ka:dle kokoye atlemiyo. Amasiyama wa: tame God ka: epo opa ka: duka dla hallalo oplami watle wa: kapalata ka:dle kokoye nati-ine. Epame wa:ta ka:dle koko dla Mosesta atlale namkale dle alisisi mate God watle hapine, opata koko etle wa:ta ka:dle kokoye malanatilipo depame,” diyo.

Loum opahale so omhallalo oplamita mikadepe dle koko

(Luk 7:1-10)

⁵Yesu Kapaniyem mo dla tame woyamalati Loum opahale so omhallalo oplamita gadle yilo Yesu watle puame epo atlaiyo, ⁶“Lod, na: oko oplami haleye sikemte esiyeme elemama sila:tilowe wekepo elema,” diyo.

⁷Epalati Yesuta ya: watle epo atlaiyo, “Na: tame ya:ye ka:dlowepo,” diyo.

⁸Amasiyama Loum opahale so omhallalo oplamita epo atlaiyo, “Lod, wa:ta na: aya dla puluwe poka:dena. Adipalati, na: batalimale oplami. Wa: isikimi metle halemama yu tlo atlane, na: oko oplamita ka:dlepo depame. ⁹Adipalati, na: ma opa opi isili tle oko hamhalemama ya: yu dla salladepo sela:mdepo. Epame opa opi mape na: isili tle ha:ha:mama na: yu dla salladepo siyamdepo. Epedeme na:ta na: oko oplami hale watle, ‘huma tane,’ dlati ya: edla tamdepo. Epame ma hale watle atlemama, ‘hema puane,’ dlati ya: ma pumdepo. Epame matle hale watle, ‘wa: koko i hane,’ dlati ya: ma koko e hamdepo. Epapedeme wa: mape isikimi yu tlo atlane, na: oko oplamita ka:dlepo depame.”

¹⁰Yesuta yu i dalepo yelepame ya: alotle dolumtale so hapuloma watle epo atlaiyo, “Na: ikadepe koko wua: watle atlema. Na:ta Isael mo dla sela:uwa dla mikadepe dle kokalle oplami ipapele ponatimdena. ¹¹Epapedeme na: wua: watle atlema, opa hapuloma ta:lam meyelo meyelo dle tle puame Pepele dimo dla A:iblaham mate epo Aisek mate epo Yokob mate yimkata daya dlowedeme puame popa:lepe. ¹²Amasiyama Yu soye alikili amtuwale dla polollepe. Epalati edla ha:ha:mama a:lle mate a:pe tetekelalimha:ha:lepe.”

¹³Epo halemama Yesuta Loum opahale so omhallalo oplami watle epo atlaiyo, “Wa: aya dla ma-tane. Wa:ta mikadepe dle tle wa:ta solotamale koko eta ma-hallepe,” diyo. Epapele oloma medla Loum opahale so omhallalo oplami ya: oko oplami aya dla esiyeme elaletapo ma-ka:diyo.

Yesuta opa hapuloma ka:ka:dle koko

(Maka 1:29-34; Luk 4:38-41)

¹⁴Epame Yesuye Pita aya dla taiyo. Ya: edla tame natilati Pita ya: dokotapo aya dulu edla esiyeme ella natiyo. ¹⁵Epalati Yesuta a:ya e ya: do

dla hamalati esিয়েতা ya: tle pa:iyo. Epame ya:tapo sila:time daya ha:po Yesu watle hamiyo.

¹⁶Epapele tamila:la oloma edla opatapo bataliya watalo so hapulomaye Yesu hala dla hohopo pumhalaiyo. Epalati ya:tapo yu itiyamale mate bataliya yimlalaye opa dulu tle alikili dla dodolomsalepame esusulumale so opa hapuloma mape ka:ka:diyo. ¹⁷Epedeme God tle yu hapame molo atlalo oplami Aisayata atlamale yu mate ala:lowedeme apiyo. Adipalati, ya:ta ipo atluwapo,

“Ya:tapo dia: dla hutiyе esusulumale koko hapulomaye ma ya:ta halomama
dia: tlo ka:ka:depo meluwapo.”

Yesu dolumtlowe koko

(Luk 9:57-62)

¹⁸Yesutapo opa hapulomata ya: hala dla puame alummyela natipame ya: alotle tlalo so watle epo atlaiyo, “Di kaula seme dla ulluwa,” diyo.

¹⁹Epalati oloma medla aiyalma imalalo oplami haleta puame ya: watle epo atlaiyo, “Imalalo oplami, wa:ta hadima adipo tamsela:lepiye, na: wa: dolumsela:lowepo,” diyo.

²⁰Yesu asiyama ya: watle epo atlaiyo, “Moku dla moko esemalata ha:ha:laloye me-ha:ha:po, epame tea hapulomata hutiyelalo etoye me-popa:po. Amasiyama Opa Yami dla ya:ta ellalo ayaye pohalasema, hawa,” diyo.

²¹Epalati opa opi Yesu alotle dolumsiyamale so dulu dla oplami haletapo Yesu watle epo atlaiyo, “Lod, na: wa: dolumtlowe solotama. Amasiyama wa: aseka na: dla alila hamine, na:ta na: a polati hamatilipo depame,” diyo.

²²Amasiyama Yesuta ya: watle epo atlaiyo, “Wa: na: dolumpuane. Adipalati, soko tle palli sotapo miyelo palli soye hatimha:ha:lepe,” diyo.

Yesuta sokomoko mate ulo mate ka:lli

(Maka 4:35-41; Luk 8:22-25)

²³Epame Yesu mate epo ya: alotle tlalo so mate koa dla tulume alupame tamalaiyo. ²⁴Yia: tamha:ha:lati sokomoko patota bibikilimama ulo patotota silliyо. Epame ulo patotota sillimama yia: koa dla yuta pasataiyo. Amasiyama Yesuye koa dulu dla sikemte pa:tame elaiyo.

²⁵Epalati Yesu ya: alotle tlalo sota tuwame ya: esesa:mama epo atlaiyo, “Lod, wa: di gadene. Di yu dla tutula:la yakoma,” diyo.

²⁶Amasiyama Yesuta elale tle yelepо yia: watle epo atlaiyo, “Wua: adipalati sikemte wowota:ma:? Wua:ta mikadepe dleye pta yimka:sikili ikadepe,” diyo. Epame ya: sila:time sokomoko mate ulo mateta keidlepo depame yu itiyamale mate atlaiyo. Epalati sokomoko mate epo ulo mateta medla keidlati kaulata ma woloma keilipo elaiyo.

²⁷Epalati Yesu ya: alotle tlalo sota koko i natipame yiyelepame wowota:mama epo atlamyaiyo, “Oplami iye adipapele oplamita:? Mosisi mate epo ulo mateta ya: yu dla dalepame keidlepo,” demyaiyo.

Yesuta bataliya watalo so opa dapiyamte ka:ka:dle

(Maka 5:1-20; Luk 8:26-39)

²⁸Epame Yesu kaula seme dla ulumyame Gadala mo so ta:la dla tame woyamaiyo. Ya: edla tame woyamalati bataliya watalo so opa dapiyamteta popliyele hatili mo tle ya: hala dla puame wowoyamaiyo. Opa dapiyamte iwolota yiyilamsiyamama sikemte itiyamale mate siyamalati mo sota popliyele hatili api etle posiyamasemdiyo. ²⁹Epalati bataliya watalo sotapo puame Yesu watle yu teta:le mate epo atlaiyo, “God Yami, wa: dia: dla apa koko hala puo? Wa:ye Godta alila himili ala me-hallati duka medla dia:ye mo-batalimala puo?” diyo.

³⁰Yia:ta ha:ha: mateka:pi medla aliya halo hapulomatapo ketame modlomsiyamaiyo. ³¹Epalati bataliyatapo Yesu watle otomama epo atlaiyo, “Wa: dia:ye alikili dla dodolomsallowedeme apelepiye, ka:dena, wa: dia:ye aliya dulu dla tuwaiya dene,” diyo.

³²Epalati Yesuta yia: watle aliya dulu dla tuwaiya diyo. Epapele oloma edla bataliya yimlalatapo opa dapiyamte iwolo tle u-ulapo tame ma aliya dulu dla tumulaiyo. Epalati aliya hapulomatapo donapi di tle ullumtulume yú dla tutula:mama paliyo.

³³Aliya omha:ha:lalo sotapo koko i natipame ma hapele yia: mo dla ullumtame aliya dla koko woyamale mate epo opa dapiyamteta ma ka:dle koko mate atlamtaiyo. ³⁴Epalati mo dulu edla ha:ha:lalo so opa hapulomatapo Yesu natila taiyo. Yia: tame ya: natipo ya: watle otomama epo atlamyaiyo, “Wa: di mo itle alikili a:ma tane,” demyaiyo.

Yesuta akoloyale oplami ka:dle

(Maka 2:1-12; Luk 5:17-26)

9 ¹Epame Yesu ya: ma koa dulu dla posokolepame ilame ya:ta hallalo mo Kapaniyem dla uliyo. ²Ya: edla yame woyamalati opatapo akoloyale oplamiye wa:ya dla himpame ya: hala dla hamampumulaiyo. Epalati Yesu yia:ta mikadepe dle natipame akoloyale oplami watle epo atlaiyo, “Namkale, wa: ase sikemte wota:miya. Wa: bobtalimaleye mo-hiyotipame wellipo,” diyo.

³Amasiyama aiyalma imalalo so opa opitapo Yesuta ipo atla dalepame allimama ipo momalampopa:iyo, “Oplami iye God hi mate putlopo atlalepo. Adipalati, hatlo God tlo ya: dla batalimale hiyotimolowe itiyamale elapo,” dempopa:iyo.

⁴Amasiyama Yesu yia:ta momalamale ma-natipame epo atlaiyo, “Wua: adipalati na:ta atlale kokoye batalipo momalampopa:mama

sikemte allimpopa:ma:? ⁵Wua: akoloyale oplami i natiya. Ya: dla adipo atlowe tlo kokaleta:? ‘Na:ta wa: batalimaleye ma-hiyostalepo,’ dlowe kokota kokaleta:? O ‘Wa: sila:time ma-tane,’ dlowe kokota kokaleta:? ⁶Epedeme Opa Yamita ta:lamu hema batalimale hiyotimolowe dla itiyamale hamsela:ye wua:ta natilipo depame na:tapo wata akoloyale oplami iye ka:dlowepo.” Epo atlepame Yesutapo akoloyale oplami watle epo atlaiyo, “Wa: sila:time wa: wa:ya hame wa: aya dla ma-tane,” diyo. ⁷Epalati akoloyale oplamita sila:time ya: aya dla ma-taiyo. ⁸Epame opa hapulomata koko i natipo yiyelepame God hi di dla ta:demyaiyo. Adipalati, Godta itiyamale iye opa dla hamili natipame.

Yesuta Ma:tiyu sisilamale
(Maka 2:13-17; Luk 5:27-32)

⁹Koko i gudlati alotle Yesu ma tamama natilati ta:kis mani halomalalo oplami Ma:tiyuta ta:kis mani halomalalo aya dulu dla polla natiyo. Epalati ya: watle epo atlaiyo, “Wa: na: dolumpuane,” diyo. Epalati ya: sila:time Yesu mate taiyo.

¹⁰Yesutapo ya: alotle tlalo so mate Ma:tiyu aya dla hetame daya dempopa:lali ta:kis mani halomalalo so mate epo batalimale so mateta puame ya: mate hatlo godepo daya dempopa:iyo. ¹¹Amasiyama Pa:lisi sotapo koko i natipame allimama Yesu ya: alotle tlalo so watle epo atlaiyo, “Wua: imalalo oplami adipapalati ta:kis mani halomalalo so mate epo batalimale so mate daya dempoloma:?” diyo.

¹²Epalati Yesuta yu i dalepame asiyama epo atlaiyo, “Esiyele pa:talo sotapo dakopala ilalo oplami hala dla potasemde. Amasiyama isikimi esusulumale sotapo dakopala ilalo oplami hala dla tamdepo. ¹³Epedeme God yu buka dla ipo atlapo, ‘Na: ya:mkale gadlowe tlo sikemte malamama asiyama wua:ta na: dla alinepi poyupo hapilowe koko tlo pase malamasemde,’ depo. Epapedeme wua: tame yu ipo atla ya: dulu kokoye woloma totamaiya. Adipalati, na:ta puwaye, ka:ka:dle soye sisilamolowedeme popuana. Amasiyama bobtalimale so tlo sisilamolowedeme puwapo.”

Daya aiyalma depo hallowe koko dla atlanatili
(Maka 2:18-22; Luk 5:33-39)

¹⁴Alila haletapo Yon ya: alotle tlalo sota puame Yesu watle epo atlaiyo, “Dia: mate epo Pa:lisi so mate inoma sumha:ha:mama daya aiyalma depo ha:ha:mdepo. Ame adipalati wa: alotle tlalo so tlo daya po-aiyalma dlalo ha:ha:ma:?” diyo.

¹⁵Epalati asiyama Yesuta ya: watle wayu mate epo atlaiyo, “A:ya halalo oplamita a:ya halowedeme daya dinapopo yimkadulo sisilamelepe. Epalati yimkadulota puame, dayaye aiyalma depo popa:pa:? Hao. Yia:

sisiyele mate a:ya halalo oplami mate popa:mama dayaye yimkata dempopa:lepe. Amasiyama alila haleta a:ya halalo oplamiye yia: tle alikili dla hamame telepiye, eta yia:tapo daya aiyalma depo popa:lepe.”

¹⁶Yesu ma wayu mate epo atlaiyo, “Oplamitapo tluka takala dla tluka amko ketahame badepo podedlemasemde. Adipalati, tluka amkota itiyamama tluka takalaye tallatallademama opokoko sikemte pato dlepe. ¹⁷Epedeme matle oplamitapo wain yú amkoye aliya kapalata ita iwale takala dla posimasemde. Adipalati, wain yú amkota itiyamama aliya kapalata iwale ita takalaye gladlati wain yúye alikili dla olotlepe. Epapedeme ka:dena, wain yú amkoye woloma aliya kapalata iwale ita amko dla simoloweye. Epapelepiye, eta wain yú mate epo ita mate pobatalimolowa.”

Yesuta amseyemala ka:dle mate epo a:ya hale ka:dle mate

(Maka 5:21-43; Luk 8:40-56)

¹⁸Yesu yu ala atlempollati inoma sumalalo aya omhallalo oplamita puame ya: hete sitali dla heodepo polomama epo atlaiyo, “Na: amseyemalaye ala poa. Epedeme wa: puame ya:ta ka:dlepo depame wa: dotapo ya:ye umane,” diyo. ¹⁹Epalati Yesu mate epo ya: alotle tlalo so mate sillipame oplami ya: mate tamalaiyo.

²⁰⁻²¹Yia: ala me-tamaha:ha:lali a:ya hale 12 sokomoko dulu dla ya: toto koko natimama ka:lliwe pa:le esiyele hampollalota yia: mate tamama epo malamtaiyo, “Na: isikimi Yesu tluka ipi tlo umili, eta na:ye ka:dlepe,” diyo. Ya: epo malapame opa dulu tle tuwame Yesu tluka ipi umaiyo.

²²Epapele oloma medla Yesu helestame a:ya natipo ya: watle epo atlaiyo, “Namkale, wa: ase wota:miya. Wa:ta mikadepe dletapo wa:ye ma-ka:dlepo,” diyo. Epalati a:yatapo oloma medla ma-ka:diyo.

²³Epame Yesu ma etle tame inoma sumalalo aya omhallalo oplami aya dla hetaiyo. Yia: edla hetame natilati opa opitapo dupa kolle salaye pitikako epapele mate sesa:lalimyaiyo. Epalati opitapo wowolimiyemama a:lemyaiyo. ²⁴Yesuta koko e natipame yia: watle epo atlaiyo, “Wua: alikili a:ma taiya. Amseyemala iye popowame elasema. Amasiyama ya:ye isikimi elema,” diyo. Epalati yia:ta hapulomata Yesu yu dalepame pomikadepe dlalo isikimi eimelemyaiyo. ²⁵Amasiyama Yesutapo opa hapulomaye alikili dla posalepame amseyemalata elale aya dla tuwame ya: do dla hamaiyo. Epalati amseyemalata mo-powame elale tle ma-sila:tiyo. ²⁶Epapalati mo hapulomata koko iye ma-dlalemtaiyo.

Yesuta inoma pa:talo so mate epo yu pa:le oplami mate ka:ka:dle

²⁷Yesu aya etle tulume tamhallati inoma pa:talo so opa dapiyamtetapo ya: alotle dolumtamalaiyo. Yia: tamalemama yu teta:limale mate ipo atlamtamalaiyo, “Deibidi Yami, wa: di polowamama di gadene,” demtamalaiyo.

²⁸Epame Yesu ma aya dulu dla hetlati inoma pa:talo so iwolota ya: hala dla pumulaiyo. Epalati Yesuta yia: watle epo atlaiyo, “Wua:ye ikadepe na:ta wua: ka:dlepe demama na: hala dla pumulo?” diyo. Epalati asiyama yia:ta epo atlaiyo, “Yao Lod, di mikadepe dema,” diyo.

²⁹Epapalati Yesuta yia: inoma dla ummamama epo atlaiyo, “Wua:ta mikadepe dle koko tle wua: dla wua:ta solotamale kokota woyamelepe,” diyo. ³⁰Epalati yia: inomatapo ma-ka:ka:diyo. Amasiyama Yesutapo yu itiyamale mate yia: watle epo atlaiyo, “Wua: tame koko iye opa opi dla atlamiyo,” diyo. ³¹Amasiyama yia:ta dapiyamteta tame opa hapuloma dla Yesu kokoye atlamtaiyo.

³²Inoma pa:talo so ala alikili a:ma woyapo tamha:ha:lata opata ma bataliya walle oplamiye Yesu hala dla seme pumulaiyo. Oplami iye bataliyatapo ya: dulu dla halemama yu pa:po halaiyo. ³³Epapeleye Yesutapo bataliya yemalaye ya: tle alikili a:ma dla dodolomalati ya:tapo matle yukamolowe kotiyamaiyo. Epalati opa hapulomata koko i natipo yiyelepame epo atlamyaiyo, “Di Isalael mo dulu dla ipapele koko ponatimha:ha:mdena,” demyaiyo.

³⁴Amasiyama Pa:lisi sotapo epo atlamyaiyo, “Bataliya yimlala yia: dokopala oplamitapo Yesu watle itiyamale hamilati itiyamale etle bataliya yimlalaye alikili dla dodolomsalemsela:ma,” demyaiyo.

Yesuta opa sikemte polowamale

³⁵Epedeme Yesuta mo hapuloma dulu dla sela:mama Yu sota inoma sumalalo aya hapuloma dla ka:dle yu Pepele dimo kokoye imsela:mdiyoy. Epame esusulumale so hapuloma ma ka:ka:demsela:mdiyoy. ³⁶Epapeleye Yesutapo opa hapuloma natipame sikemte polowamaiyo. Adipalati, yia:ye gadle pa:le ha:ha:mama sipi aliyata yia: omhallalota pa:lata ha:ha:mdiyoy, epapele some popa:iyo. ³⁷Epo halemama Yesutapo ya: alotle tlalo so watle epo atlaiyo, “Osalo dulu dla alisisi hapulomata ma-hauwallowe oloma dla ha:ha:ma. Amasiyama alisisi hauwallowe so tlo pase pasatana. ³⁸Epedeme wua: inoma sumale yu mate osalo omhallalo oplami dla atlaiya, ya:tapo ya: osalo dulu dla emale alisisi hauwallalo soye taiya dlepo depame,” diyo.

Yesuta opa 12 hohomale

(Maka 3:13-19; Luk 6:12-16)

10 ¹Yesutapo ya: alotle tlalo so 12 sisilapame yia: watle itiyamale hamiyo, yia:tapo opa dulu tle bataliya yimlalaye alikili dla dodolomsalemsiyamama esusulumale so ma ka:ka:demsiyamelepo depame.

²Epapedeme Yesutapo Taiya dle so 12 iwoloye hohomaiyo. Saimon, ya: hi hale Pita, epame ya: ei Endulu, epo Sebedi ya: akimlala dapiyamte Yeims

mate epo ya: ei Yon mate, ³ epame Pilipi, epo Batolome, epo Tomas, epo ta:kis mani halomalalo oplami Ma:tiyu, epame Alpiyes yami Yeims, epo Tadiyes, ⁴ epame Loum gamani so mate opahale demhalale oplami Saimon, epo Yudas Iskaliyot, alotle Yesuye opahale so do tama dla homelle oplami.

Yesuta opa 12 taiya dle
(Maka 6:7-13; Luk 9:1-6)

⁵ Yesuta opa 12 iwoloye taiya demama yia: watle yu ipo hamiyo, “Wua: tamalemama po-Yu so mate epo Samaliya so mate dla potlowa. ⁶ Amasiyama Isalael so opa dla telepe. Adipalati, yia:ye sipi aliya halota yia: omhallalo pa:le ha:ha:mdiye, epapele some ha:ha:po. ⁷ Epedeme wua: tamama God yu ipo atlamtelepe, ‘Pepele dimo kokoye mo-mateka:pi halema,’ demtamellepe. ⁸ Epammama esusulmale so ma ka:ka:dlepe, epo palli so dla ma pasakalo hapilipe, epame kapala bobtalimale so ma ka:ka:dlepe, epame bataliya yimlalaye opa dulu tle alikili dla dodolomsallepe. Na:ta wua: watle itiyamale hami iye asiyama pa:na. Epapedeme wua: ma opa gagademsiyamama asiyama yilo po-otomsiyamolowa.

⁹ Wua: tamama mani mate pahalopo tlowa. ¹⁰ Epame duli pahalopo tlowa. Epame sede ma dapiyamte pahalopo tlowa. Epo hete alisisi ma pahalopo tlowa. Epame dali ku ma pahalopo tlowa. Adipalati, oko soye yia: oko asiyama halomdepo.

¹¹ Wua: mo hadima telepiye, wua: edla tame koko ka:dle oplami hale totamelepe. Wua: epapele oplami hale natipame ya: mate ya: aya dla ha:ha:lepe. Epame wua:ta mo etle mo-tlowedemeta aya eye saliyomta demsiyamelepe. ¹² Wua: aya hadima eleme hetlepiye, wua: aya edla ha:ha:lalo so watle namkale dle yu atlemama, ‘Godta sadleta wua: mate hallepe,’ dlepe. ¹³ Epalati aya dulu edla ha:ha:lalo sota wua: mate namkale demama sadle mate wua:ye elemhetlepiye, wua:ta namkale dle yu atlamaletapo yia: mate hallepe. Amasiyama yia:ta wua:ye pe-elemhetlalo wekelepiye, wua:ta namkale dle yu atlamaletapo yia: mate pohallowa.

¹⁴ Epame wua: mo hadima tlati opata wua:ye pe-elemhetlalo wekemama wua: yu ma podallalo wekelepiye, wua: mo e saliyome tlowedeme yia: mo sokopeta wua: hete dla popolahaleye hihiyollepe, Godta kasilamale kokota yia: dla pua kokoye imolowedeme. ¹⁵ Epedeme na: mikadepe koko wua: dla atlema. Koko gladle oloma edla wua: alilalo so epapeleye asiyama sikemte wotiyalle pato halepe. Amasiyama Sodom so mate epo Gomola so mate yia: asiyama wotiyalle yimka:mala halepe.”

Pumhala wotiyalle koko
(Maka 13:9-13; Luk 21:12-17)

¹⁶ “Epapedeme na: wua:ye sipi aliya halo epapele some moko esemala kakasilamale dulu dla taiya dema. Epedeme wua: ilamata kakaletalimale

epapele some ha:ha:iya. Epame wua: ma banapita ullu pa:pame salladepo sela:mdiye, wua: ma epapiya.

¹⁷Epedeme wua: wolomape. Opata wua:ye hohopame koko glادلalo aya dلا eleme ta demha:ha:lepe. Epame wua:ye yia: inoma sumalalo aya dلا eleme hetame hohopole demha:ha:lepe. ¹⁸Epo na: koko tle wua:ye dokopala so patoto mila:pi dلا elemhetame ipila: demha:ha:lepe. Amasiyama wua:ta edla na: kokoye yia: watle epo po-Yu so dلا atlama demha:ha:lepe. ¹⁹Epapele dulu dلا opata wua:ye koko glادلe aya dلا hohopo hetlati wua: ase wua:ta atlowe dلا sikemte pomomalamolowa. Adipalati, oloma edla Hela:dle Sokotapo wua:ta atlowe malamale ka:dleye hapilalo hallepe. ²⁰Epalati wua: muwolo poyuhalowa, amasiyama God ya: Hela:dle Sokota wua: mate halemama yukamelepe.

²¹Oloma edla oplamitapo ya: bapa mate ya: ei mateta pallipo depame yia: allimha:ha: so dلا homellepe. Epame atapo ya: yimlala dلا ma mepapelepe. Epame akimlalatapo sillipame yia: adulo mate epo waidulo mate palliwe dلا eleme telepe. ²²Adipalati, wua:ta na: dلا mikadepe dلا koko tle opa hapulomata wua: dلا elle pato himha:ha:lepe. Amasiyama antapo ya:ta mikadepe dleye kokalepo halemama mosukulu dلا tame woyamelepiye, ya: pasakalo hallowe halepe. ²³Epedeme wua: opata wua: dلا wotiyalle hamilati ma etle mo hale dلا potlepe. Epame ma mo edla ha:ha:lalo sota wua: dلا wotiyalle hamilati wua: ma mo hale dلا pota demsiyamelepe. Amasiyama na: ikadepe koko wua: watle atlema. Wua: ala mepamsiyamalati Opa Yamita medla me-pulupe.

²⁴Epedeme imalalo oplamiye ya: alotle tlalo sota potla:mtame halasema. Epame oko halalo sota yia: dokopala oplamiye potla:mtame ha:ha:sema. ²⁵Epapele dulu dلا yia: imalalo oplami dلا apa kokota woyamelepiye, ya: alotle tlalo so ma ma-dinapopo ha:ha:lepe, mepapele kokota yia: dلا woyamalala depame. Epame dokopala oplami dلا apa kokota woyamelepiye, ya: oko halalo oplami ma ma-dinapopo hallepe, ya: dلا mepapele kokota woyamalala depame. Epedeme aya ya: ata hi batalimale hapo hallepiye, aya dulu edla ha:ha:lalo so ma hi batalimale halopo ha:ha:lepe.”

Ta:la so wowota:miya

(Luk 12:2-7)

²⁶“Epapedeme wua: alimha:ha: so dلا ase sikemte wowota:miya. Adipalati, hemele towalipo hutiye koko hapulomaye ma haliyamale dلا bobotimatimelepe. Epame opata podallalo wekemduwa kokoye ma haliyamale dلا atlamelepe. ²⁷Epedeme na:ta wua: mate sela:mama hemele atlamsela: koko hapulomaye ma wua:tapo haliyamale dلا bobotimatimelepe. Epame na:ta apa kokoye wua: dلا hemele molo yu atlamsela:ma:, ma alotle aya dopuko di tle koko eye yu sisiyatlemale

mate atlamelepe. ²⁸Epedeme wua: opa wua: alimha:ha: so natipo ase wowota:mha:ha:miya. Adipalati, yia: isikimi wua: moto tlo potipame ma koko hale halowe ye po-ala:na. Amasiyama wua: hatlo God tlo wowota:mha:ha:iya. Adipalati, ya:tapo wua: motoye potipame matle wua: sokoye Dlapa mo dla ka:ka:timolowe ye ala:na. ²⁹Epedeme wua: malamaiya, daliyama tea yimlala dapiyamteye isikimi palli manita halomdepo. Amasiyama dulu edla tea yimlala haleta polowe ye wua: A God tatile malamdepo. ³⁰Epedeme God me-ya:malamana, wua: dokopala dla kokosase hapuloma ha:ha:ye. Adipalati, ya:tapo hapuloma eye ma-sesa:uwapo. ³¹Epedeme wua: ase sikemte wowota:mha:ha:miya. Adipalati, God mila:pi tle teata koko pato pohalasema. Hao. Wua:tapo koko pato ha:ha:po.

³²Epedeme oplami antapo opa mila:pi tle halemama ya:ta na: dla mikadepe dle kokoye botomastlepiye, asiyama na:tapo na: A God Pepele di dla hala ya: mila:pi tle ya:ye na: oplami dlowepo. ³³Amasiyama oplami antapo opa mila:pi tle halemama ya:ta na: dla mikadepe dle kokoye botomastlowe wota:lepiye, asiyama na:tapo na: A God Pepele di dla hala ya: mila:pi tle ya:ye welliwepo.”

Duka gladlowe koko
(Luk 12:51-53, 14:26-27)

³⁴“Epedeme wua: na:tapo ta:lamo hema sadle hampuwayo depo malamha:ha:miya. Adipalati, na: sadle koko pohampuana, asiyama duka gladle kokoye hampuwapo. ³⁵Epedeme na:ta puwa ya: dulu koko epapena.

Akimlalatapo me-yia: adulo mate duka gladle ellepe.

Epame utukakatapo me-yia: waidulo mate duka gladle ellepe.

Epame meneledulotapo me-yia: meneledulo mate duka gladle ellepe.

³⁶Epapele dulu dla mo-wa: asiyadulotapo wa: mate duka gladle ellepe.

³⁷Oplami antapo ya: a mate epo ya: wai mate epo yami mate epo yoti mate dla sikemte malamale pato himhalemama, asiyama na: dla malamale yimka:mala himhallepiye, ya:ye na: dolumtlowe po-ala:na.

³⁸Epame oplami antapo meyelo ya: dali yekelehmihili maka:himme na: dolumpuluwe allipiye, ya:ye na: mate po-ala:na. ³⁹Epedeme oplami antapo ya: pasakalo meyelo omhalli dlepiye, ya: pasakaloye haodlepe. Amasiyama oplami antapo na: koko dla ya: pasakalo haodlepiye, ya: halepo halepo pasakalo halepe.”

Asiyama ka:pi halowe
(Maka 9:41)

⁴⁰“Oplami antapo wua:ye ya: aya dla semhetlepiye, ya:ye na: semhetamama apopo. Epedeme oplami antapo na:ye semhetlepiye, ya:ye

na: A na: tane duwaye e semhetamama apelepe. ⁴¹Epame oplami antapo God tle yu hapame molo atlalo oplamiye ya: aya dla semhetlepiye, ya: God tle yu hapame molo atlalo oplamita asiyama haloweye, ya: ma asiyama epapele halepe. Epame ma oplami antapo ka:dle oplamiye ya: aya dla semhetlepiye, ya:ye ka:dle oplamita asiyama haloweye, ya: ma asiyama epapele halepe. ⁴²Epame oplami antapo na: dolumalalo oplamita yú ta:lali yú tipo hamilipiye, ya: ma asiyama pato halepe. Epedeme koko iye ikadepepo.”

11 ¹Yesuta ya: alotle tlalo so ¹²dla koko i atlamhalepo gudepame ma Ga:lili mo pato dulu dla God yu imsula:la taiyo.

Yesu mate epo Yon opa yú dla ka:ka:timalalo mate

(Luk 7:18-35)

²Yon opa yú dla ka:ka:timalalo oplamitapo amtuwale aya dulu dla halemama Kelisota koko halomsela:le dalepame ya: alotle tlalo so opa opi watle Yesu hala dla taiya diyo. ³Epalati yia: tame Yesu hala dla woyapo ya: watle epo atlaiyo, “Yonta dia:ye wa: watle taiya demama yu ipo hami, ‘Wa: ikadepe Keliso, dita omha:ha:uwa oplamita:? O, di ala oplami hale tlo me-omha:ha:pa:?’ de,” diyo.

⁴Epalati asiyama Yesuta yia: watle epo atlaiyo, “Wua: ma ilame tame Yon watle wua:ta tlamale koko mate epo dlalle koko mate atlamaiye.

⁵Adipalati, inoma pa:talo sota ma tlamapo. Epame akoloyalemale so mape ma ka:ka:depo siyamapo. Epame kapala bobtalimale so mape ma ka:ka:depo siyamapo. Epame molo pa:talo so mape ma ka:ka:depo dlalemsiyamapo. Epame palli so mape ma sillipo siyamapo. Epame ka:dle yuye atali sota ma-dalepo. ⁶Epapedeme opa anawolota na: koko tle pokustamlalo wekelepiye, Godta yia: dla siyelepe.”

⁷Yon ya: alotle tlalo sota ma ilame tlali Yesuta opa watle Yon koko atlemama epo atlaiyo, “Wua: dalupa dulu dla apa koko natila tauwa? Mosisita osamokolo dla yumama holumhallati natila tauwa? ⁸Wua: oplamita tluka ka:ka:dle didiyepo pollati natila tauwa? Hao. Adipalati, tluka ka:ka:dle didiyelalo soye dokopala sota popa:lalo aya dla popa:mdepo. ⁹Epame wua: God tle yu hapame molo atlalo oplami natila tamama apuwa? Yao, wua:ta tame natiwa oplami Yon etapo God tle yu hapame molo atlamalalo so ka:yapa ha:ha:uwaye ma-tla:mtame halapo.

¹⁰Adipalati, God yu buka dla ipo atlaleye Yon koko atlapo,

‘Na:tapo na: yu hamsela:lalo oplami tatile tane dlowepo.

Ya:tapo wa: apiye dinapelepo depame,’ depo.

¹¹Epapedeme na:tapo ikadepe kokoye wua: watle atlema. Yonta ka:yapa ha:ha:mpuwa opa hapulomaye tla:mtame halapo. Amasiyama epapele tlope oplami antapo Pepele dimo koko dla yimka:mala depo hallepiye, ya:tapo Yonye tla:mtame halapo. ¹²Epedeme Yonta God yu atlamsela:uwa

oloma etle kotiyapo puame wata oloma hema batalimale sotapo Pepele dimo kokoye batalipo hamastlowedeme sikemte akumyemama ma yia:ta eledostla yakomduwapo. ¹³Yon ala pohallalo hallati Mosesta aiyalma hatitimale mate epo God tle yu hapame molo atlamalalo sota hatitimale mateta Pepele dimo kokoye atlamhaluwapo. ¹⁴Epedeme wua: yia:ta atlamale yu hema mikadepe dlepiye, eta wua:tapo Yonye ma Ilayapo dlepe. Adipalati, God yu bukatapo Ilayata puluwe kokoye ma-atlamhaluwapo. ¹⁵Epedeme molo watalo so, wua: yu iye woloma daliya.”

¹⁶Epame Yesu matle epo atlaiyo, “Wata oloma hema opa ha:ha:ye adipapele sota? Yia:ye akimlala yimka:sikili some api duka dla popa:mama yimkadulo watle asiyama atla asiyama atla dempopa:mama ipo atlampopa:mdepo, ¹⁷‘Dita siyele sala dodolumpopa:lati wua:ta posiyalemdena. Epame dita dupa kolle sala dodolumpopa:lati wua:ta po-a:lemdena,’ demdepo. ¹⁸Wua: ma epapele so some ha:ha:po. Adipalati, Yon opa yú dla ka:ka:timalalota puwaye, ya: daya mate wain yú mate podemsela:na. Amasiyama wua:ta ya:ye bataliya walena demyapo. ¹⁹Epame Opa Yami mape mo-puwapo. Ya:ta puame daya mate wain yú mate demsela:lati wua:ta ya:ye daya mate wain yú mate sikemte dlalo oplami demyapo. Epame wua:tapo ya:ye ta:kis mani halomalalo so mate epo batalimale so mate namkale dlalo oplami demyapo. Amasiyama God ya: opata ka:depo ha:ha:la natipame opa opitapo e natimama God kokoye ka:pi demha:ha:lepe.”

Yesuta pomikadepe dle so moye sikemte atlamale

(Luk 10:13-15)

²⁰Yesutapo mo opi dla ulugiyemale koko hapuloma halomsela:lati mo so opata yia: bobtalimale tle poheheletimalalo wekelati ya:tapo ipapele so koko dla sikemte atlemama epo atlaiyo, ²¹“Ka:e, Kolasin so mate epo Betsaida so mate, wua: wolomape! Wotiyalle patota wua:ye omelapo. Adipalati, na:ta wua: mo dla ulugiyemale koko patoto halomsela:uwa epapeleye ma po-Yu so mo Taya mate epo Saidon mate dla halomsela:matiye, yia: pakasiyamalalo yia: bobtalimale tle heheletimelemla. Epame yia:ta yia: bobtalimale koko tle ma-heheletimale kokoye nati-imama tluka bobtalimale didiyepame tilepu huhutapo siyamelemla. ²²Epedeme na: wua: dla atlema, Godta koko gladle oloma dla Taya so mate epo Saidon so mate dla wotiyalle yimka:mala hamilipe. Amasiyama Kolasin so wua: mate epo Betsaida so wua: mate dla wotiyalle pato hamilipe. ²³Amasiyama Kapaniyam so, wua: alila oloma edla wua:ye Pepele dimo dla ta:dlepo depo momalaha:ha:ma:? Hao. Wua:ye hohopame Dlapa mo dla ka:ka:timelepe. Na:ta wua: mo dla ulugiyemale koko patoto halomsela:uwa epapeleye ma Sodom mo dla halomsela:matiye, wata oloma hema Sodom moye pobatalimalalo

ala me-hallemla. ²⁴Amasiyama na: wua: dla atlema, Godta koko gladle oloma edla Sodom mo so dla wotiyalle yimka:mala hamilipe. Amasiyama Kapaniyem so wua: dla wotiyalle pato hamilipe.”

Na: hala dla puame hedle haiya

(Luk 10:21-22)

²⁵Epalati Yesuta epo atlaiyo, “A, pepele di mate epo ta:lamo mate wa:tapo Lod depo halapo. Epedeme na: wa: dla siyele hamima. Adipalati, wa:tapo wa: mo koko hemele hutiyeye, koko malamale so dla pobotomastlalo wekuwapo. Amasiyama wa:tapo isikimi koko yeitamale so dla botomastauwapo. ²⁶Yao A, ikadepe, koko iye wa:ta solotamale kokopo.”

²⁷Yesu ma opa watle epo atlaiyo, “Na: Atapo koko hapulomaye na: watle ma-halopiwapo. Oplami haletapo Yamiye poya:malamana. Amasiyama hatlo A tlo Yamiye ya:malamana. Epame oplami haletapo Aye poya:malamana. Amasiyama hatlo Yami tlo Aye ya:malamana. Epame opa anawolo dla Yamita A kokoye botomastlowe solotamelepiye, opa ewoloye A kokoye yia: ma malamelepe.

²⁸Epedeme opa anawolotapo upiyele alisisi didiyepo siyamama susukalle mate siyama:, wua: na: hala dla puaiya. Epalati na:tapo wua: watle hedle hamilowepo. ²⁹Epame na:ta imale kokoye hapame na: koko natipo dolumaiya. Adipalati, na:ye pta sikemte sadena. Epapedeme wua: puame na: dla hedle haiya. ³⁰Adipalati, na:ta imale koko wua: dla hamilowedeme halaye pase kokalena. Epame na:tapo wua:ta didiyepo telepo depame alisisi kokomale hamilowedeme hala iye pta sikemte holokamana.”

Pa:lisi sota yia:ta inoma sumalalo alila koko dla Yesu mate yu toplolole

(Maka 2:23-28; Luk 6:1-5)

12 ¹Yu so inoma sumalalo alila hale dla Yesuta ya: alotle tlalo so mate witi daya emale dulu tle tamalaiyo. Epame Yesu ya: alotle tlalo sota daya teta:mama witi dlomoko hauwalepame dlomtamalaiyo.

²Epalati Pa:lisi sota koko i natipame Yesu watle epo atlaiyo, “Wa: alotle tlalo sota adipalati dita inoma sumalalo alila dla dlowe alisisi hauwali? Yia: di aiyalma ma-hauwokokomalepo,” diyo.

³Yesuta asiyama epo atlaiyo, “Wua: God yu buka dla Deibidi mate ya:mkadulo mate yia:ta daya teta:lali koko halëye posesa:mdi? ⁴Adipalati, Deibiditapo God ya: aiyalma aya dulu dla tuwame aiyalma dayaye hapame ya:mkadulo mate douwapo. Amasiyama aiyalma daya iye di aiyalma dolumama isikimi God ka: epo opa ka: duka dla ha:ha:lalo so siyapota dlomduwapo. Epapele tlope Deibiditapo di aiyalma postamama ya: opa mate mepele dlomuwapo. ⁵Epame wua: Mosesta aiyalma

hatitimale dulu dla yu haleta ipo atlaye wua: posesa:sem-di? Eye God ka: epo opa ka: duka dla ha:ha:lalo soye dita inoma sumalalo alila dla aiyalma aya dulu dla yia: oko halomdepo. Yia:ta epamha:ha:mdiy-e eta yia: ma aiyalma hauwokokomdepo. Amasiyama Godta koko e natimama pobatalimana desemde. ⁶Epedeme na: wua: dla atlema, koko hale amkotapo wata oloma hema mo-puame halemama aiyalma ayata itiyamaleye mo-tla:mtame halapo. ⁷Epapedeme God yu bukata epo atlapo,

‘Na: ya:mkale gadlowe tlo sikemte malamama asiyama wua:ta na: dla alinepi poyupo hapilowe koko tlo pase malamase-ma,’ depo.

Wua: yu e ya: dulu koko ikadepe sikemte malastame ha:ha:lepiye, wua: na: alotle tlalo soye pobatalimale so dlowa. ⁸Adipalati, Opa Yamitapo wua:ta inoma sumalalo alilaye ya:ta dokopala depo halapo.”

Yesuta do seme powale oplami ka:dle

(Maka 3:1-6; Luk 6:6-11)

⁹Yesuta yu i atlamhalepo gudepame ma etle yia:ta inoma sumalalo aya dla hetaiyo. ¹⁰Epame aya dulu edla oplami hale do seme powale ma me-polaiyo. Epapele dulu dla Pa:lisi sotapo Yesuye batalimale oplami dlowe api totamama ya: watle epo atlaiyo, “Dita inoma sumalalo alila dla oplami ka:dloweye ka:deta:?” diyo.^c

¹¹Amasiyama Yesutapo yia: watle epo atlaiyo, “Wua: dulu dla wua: sipi aliya epapeleta dita inoma sumalalo alila dla munamu dulu dla teyulupiye, wua: ya:ye poholahalalo wekepa:? Hao. Wua: ya:ye munamu dulu tle holalepe. ¹²Epapedeme God mila:pi tle sipi aliyatapo koko pato pohalase-ma. Hao. Oplamitapo koko pato halapo. Epapedeme oplamitapo dita inoma sumalalo alila dla ka:dle koko haloweye aiyalma kokota pobatalimana desema.”

¹³Epammama Yesutapo do seme powale oplami watle epo atlaiyo, “Wa: do powaleye mo-dolene,” diyo. Epalati oplamita ya: do powaleta mo-dollati ya: dota ma-ka:demama ma ya: do seme ka:dle some halaiyo. ¹⁴Epalati Pa:lisi sotapo koko i natipame siyalasiyalademama yia:ta inoma sumalalo aya tle alikili dla tamalaiyo. Yia: tame yiskamu yia: dulu dla Yesuye adipo hampo yumpa: dle kokoye esemaiyo.

Yesuye Godta sale oplamipo

¹⁵Epedeme Yesu yia:ta yu hatitimpopa:le koko dalepame ma mo hale dla taiyo. Epalati opa hapulomatapo ya: dolumtamalaiyo. Epapalati

---

^c 12:10 Pa:lisi sotapo Yesu watle ipo atlaiyo, adipalati, yia: aiyalma koko dolumama yia:ta inoma sumalalo alila dla esiyele oplami hale ka:dloweye aiyalmayo.

ya:tapo yia: dla esusulumale hutiyele hapulomaye ka:ka:depame yia: watle itiyamale mate epo atlaiyo, ¹⁶“Na: kokoye ase opa hapuloma dla esemsiyamiyo,” diyo. ¹⁷Eye God tle yu hapame molo atlalo oplami Aisayata atlamale mate ala:lowedeme apiyo. Adipalati, ya:tapo epo atluwapo,

¹⁸ “Na: oko oplami natiya.

Ya:ye na:ta sale oplamipo.

Na: ya:ye sikemte malamama

ya: dla siyema.

Natapo na: Sokoye ya: watle hamilowepo.

Epalati ya:tapo ikadepe kokoye po-Yu so hapuloma dla atlamelepe.

¹⁹ Epame ya:tapo oplami hale mate yu ga:ga:lemama yu potopulolowa.

Epo oplami haletapo ya:ta yu topulolle yuye mo duka dla podallowa.

²⁰ Epame ya:tapo osamokolo illiye popostlowa.

Epo tuloma yimka:mala ullumhallaloye posumtlowa.

Epedeme ya:tapo opaye epo gagademhala kokoye yipta pomellowa.

Amasiyama opa hapulomata Godta solotamale koko tlo dolumha:ha:la natipame medla gudlepe.

²¹ Epapedeme ya: hi tle po-Yu so opa hapulomatapo yia:ta

omha:ha:mama dalemha:ha: pasakaloye halepe.”

Yesu mate Belsebul mate

(Maka 3:20-30; Luk 11:14-23)

²² Oloma edla opatapo oplami hale bataliya yemalata ya: dulu dla tuwame halemama inoma mate epo yu mate pa:po halaleye Yesu hala dla hamampumulaiyo. Epalati Yesutapo ya:ye ka:diyo. Epapele oloma medla oplamitapo ya: inoma mo-towanatipame yukamolowe ma mo-kotiyamaiyo. ²³ Opa hapulomata koko i natipo yiyelepame epo atlamyaiyo, “Oplami iye Deibidi Yami mle,” demyaiyo.

²⁴ Amasiyama Pa:lisi sotapo koko i dalepame epo atlamyaiyo, “Yesuye Belsebulta itiyamale tle bataliya yimlalaye alikili dla dodolomsalemsela:ma. Adipalati, Belsebulye bataliya yimlala yia: apo,” demyaiyo.

²⁵ Amasiyama Yesu yia:ta malamaleye momalanatipame yia: watle epo atlaiyo, “Mo hatlope sotapo yiskamu yia: dulu dla duka gladepame opahale dlepiye, mo eye pohallowa, batalimelepe. Epame asiya hatlope sota yiskamu yia: dulu dla duka gladepame opahale dlepiye, asiya ewoloye poha:ha:lowa, batalimelepe. ²⁶ Epapedeme Saitentapo bataliya yimlalaye alikili dla dodolomsalemhallepiye, eta ya:skamu ya: alumale dulu dla duka gladepame opahale dlepe. Ya:ta epapelepiye, adipammama ya: mo kokota kokó elepa? Batalimelepe. ²⁷ Amasiyama na:ta bataliya

yimlalaye alikili dla dodolomsalemsela: itiyamale iye ikadepe Belsebulta itiyamale tle amsela:ma dlepiye, ame mo-wua: opata bataliya yimlala alikili dla dodolomsalemsiyamaye itiyamale adi tle hapo siyamama amma:? Epedeme wua: opa ewolotapo wua:ta na: dla atlamyaley pomikadepe dlowa. ²⁸Amasiyama na:tapo God ya: Sokota itiyamale tle bataliya yimlalaye alikili dla dodolomsalemsela:ma dlepiye, God ya: mo kokotapo wua: dla mo-puwapo.

²⁹Epedeme oplami haletapo itiyamale oplami aya dla hetame alisisi uhalomolowedeme apelepiye, ya: ka:yapa itiyamale oplami tatle dea mate yupo himilipe. Epame alotle ya: aya dulu dla hetame ya: alisisi uhalomelepe.

³⁰Epapedeme oplami antapo na: tiyama tle pohallalo wekelepiye, ya:ye na: mate opahale demhalapo. Epame oplami antapo na: mate opaye God hala dla pe-elepulalo wekelepiye, ya:tapo opaye God tle ma alikili dla dodolomsalemalapo. ³¹Epedeme na: wua: watle ikadepe koko atlema. Batalimale koko hapuloma opata halomde mate epo yu batalimale God hi mate putlopo atlepiye, Godta howahapo hiyostlepe. Amasiyama oplami antapo Hela:dle Soko watle putlopo atlepiye, Godta ya: batalimaleye pohowahapo hiyostlowa. ³²Epedeme oplami antapo Opa Yami dla batalipo putlopo atlepiye, Godtapo ya: batalimaleye howahapo hiyostlepe. Amasiyama oplami antapo Hela:dle Soko dla batalipo putlopo atlepiye, ya: kokó elepo ellalo batalimale hapo. Epedeme ya: batalimaleye Godtapo pohowahapo hiyostlowa.”

Dlomoko tle dali malanatimdepo

(Luk 6:43-45)

³³“Epedeme dlomoko dali ka:dletapo dlomoko ka:ka:dle mimdepo. Epame dlomoko dali batalimaletapo dlomoko batalimale mimdepo. Epedeme dlomoko dali hapulomaye yia: dlomoko tle malanatimdepo. ³⁴Epedeme wua: ilama yimlalapo. Wua: bobtalimale so depo ha:ha: tle ma adipammama ka:ka:dle koko atlapa:? Epapedeme adipapele kokotapo oplami dupa dulu dla pasatepo ellepiye, ya: mati tle epapele kokoye atlamdepo. ³⁵Epedeme ka:dle oplamitapo ka:ka:dle koko ya: dupa dulu dla hutiyeye ya: mati tle halopo wowoyamdepo. Epalati batalimale oplamitapo ya: dupa dulu tle bobtalimale kokoye halopo wowoyamdepo. ³⁶Epapele dulu dla na: mikadepe koko wua: watle atlema. Koko gladle oloma edla opa hapuloma hatlope hatlope dletapo yia:ta bobtalimale yu atlamale hapulomaye God dla bobotimatimelepe. ³⁷Epedeme Godtapo wa: koko glademama mowolo yu adipo atlamsela:mduwa yu e mate wa: kokoye gladlepe. Epapele dulu dla wa: yu ka:ka:dle tlo atlamsela:mduwayo, ya:tapo wa:ye ka:dle oplami dlepe. Amasiyama wa: yu bobtalimale tlo atlamsela:mduwayo, ya:tapo wa:ye batalimale oplami dlepe.”

Opata ulugiyemale koko natilowe solotamale

(Maka 8:11-12; Luk 11:29-32)

³⁸Alila hale dla Pa:lisi so opi mate epo aiyalma imalalo so opi mate Yesu hala dla puaiyo. Yia:tapo Yesuta itiyamale hamsela:ye ikadepe God tle malata: depame ya: watle epo atlaiyo, “Imalalo oplami, di wa:ta ulugiyemale koko hale halati natilowe solotama,” diyo.

³⁹Yesuta asiyama yia: watle epo atlaiyo, “Wata oloma hema ha:ha: so opaye pta bobtalimana. Epame yia: ma God kokoye pokoko desemde. Epammama yia: isikimi ulugiyemale koko tlo tlamha:ha:lowedeme na: watle atlamha:ha:po. Amasiyama na: yia: dla ulugiyemale koko hale ponati-iliwa. Isikimi God tle yu hapame molo atlalo oplami Yona koko tlo yia: watle nati-iliwepo. ⁴⁰Yonatapo alila dapahatlope amalo pato koko dulu dla eluwapo. Epammama Opa Yami mape alila dapahatlope ta:la dulu dla ellepe. ⁴¹Epedeme Niniba sotapo koko gladle oloma dla wua: mate ha:ha:mama wua: kokoye gladepo wua:ye batalimale so dlepe. Adipalati, Yonata God yuye yia: dla hampulati yia:tapo yia: bobtalimale tle ma-heheletimuwapo. Amasiyama na:tapo Yonaye tla:mtame halapo. Epapele tlope na:ta God yuye wua: dla hampulati wua:ta dalepame wua: bobtalimale tle poheheletimana. ⁴²Epame koko gladle oloma dla Siba mo dokopala a:ya mape wua: mate koko gladle dla halemama wua: kokoye gladepo wua:ye batalimale so dlepe. Adipalati, ya:tapo mo pateka:mu tle pato oplami Solomonta imale koko dalla puwapo. Amasiyama na:ta Solomonye tla:mtame halapo. Epapele tlope wua:tapo na: yuye dalla allipo.”

Bataliyata ma ilame puluwe koko

(Luk 11:24-26)

⁴³“Epedeme bataliya yemalata oplami tle alikili dla ulatelepiye, ya: tame dalupa dulu dla ya:ta hedlowe moye totamsela:lepe. Ya: epo totamsela:mama ya:ta hedlowe mo ponatilalo wekelati ma ya:skamu epo atellepe, ⁴⁴‘Na: na:ta haluwa aya dla ma ilame tali,’ dlepe. Ya: epo puame natili dla ayata ala aya siyapo woloma hakaka towalipo hallati natilipe. ⁴⁵Epalati ya: ma tame bataliya yimlala opi 7 sikemte i-itiyamale tlo elempuame aya edla hallepe. Epapelepiye, oplami itapo ya:ta ka:yapa haluwaye memelepame ma sikemte batalipo hallepe. Epapedeme wata oloma hema batalimale dulu dla ha:ha:lalo so dla epapele kokota woyamelepe.”

Yesu ya: wai mate epo ya: eidulo mate

(Maka 3:31-35; Luk 8:19-21)

⁴⁶Yesu opa alumale dla ala me-yukamhallati ya: wai mate epo ya: eidulo mateta alikili tle puame ha:ha:mama ya: mate yukamolowe

solotamaiyo. ⁴⁷Epalati oplami haletapo Yesu watle epo atlaiyo, “Wa: wai mate epo wa: eidulo mateta wa: mate yukamolowe solotamama alikili dla puame omha:ha:ma,” diyo.

⁴⁸Amasiyama Yesutapo ya: watle epo atlaiyo, “Na: wai anata:? Epo na: eidulo ma anawolota:?” diyo. ⁴⁹Epame ya:ta ya: alotle tlalo so dla do dlokomama epo atlaiyo, “Iwolye na: wai mate epo na: eidulo matepo. ⁵⁰Adipalati, opa anawolotapo na: A Pepele di dla halata solotamale koko halomha:ha:lepiye, ewolye na: eidulopo, epo notimadulopo, epo na: waidulo ikadepepo.”

Witi daya ale ka:ka:lle mate wayu atlale

(Maka 4:1-9; Luk 8:4-8)

13 ¹Alila hatlo medla Yesu aya dulu tle alikili dla woyapame Ga:lili kaula peleyama dla polla tuluiyo. ²Ya: edla tulume impollati opa hapulomatapo ya:ta imale dallowedeme ya: hala dla puame sikemte alumaiyo. Epalati Yesuta koa dla posokolome polomama impollati opa hapulomata tamali tle dalempopa:iyo.

³Epame ya:tapo koko hapulomaye wayu mate opa hapuloma dla impolomama epo atlaiyo, “Alila haleta oplami haletapo witi daya aleye ka:ka:lila taiyo. ⁴Ya: witi daya ale ka:ka:lemsela:mama ale opitapo api duka dla teteyuiyo. Epalati teata puame deiyo. ⁵⁻⁶Epalati witi daya ale opitapo ewala ta:la dla teteyupame hapele popeyalimaiyo. Amasiyama ya:ye sali alemalleta yumama pakasiyamalalo paliyo. Adipalati, ta:la popta:deme ya: keseye ta:la dulu dla sikemte potutula:lalo wekiyo. ⁷Epo ma witi daya ale opita osamokolo dulu dla teteyuiyo. Yia: epame pakasiyamalalo popeyalimaiyo. Amasiyama ya:ta teta:le oloma edla osamokolota ya: mate matamama dukuluta popolielati ya:ta hapulomata paliyo. ⁸Epame witi daya ale opita ta:la ka:dle dla teteyuiyo. Epame ya:tapo popeyalipo teta:pame dlomoko sikemte milimaiyo. Epele dulu dla witi daya ale opitapo 100 dlomoko milimaiyo. Epo opitapo 60 dlomoko milimaiyo. Epo opitapo 30 dlomoko milimaiyo. ⁹Epedeme molo watalo so opa, wua: yu i daliya.”

Adipapalati Yesuta wayu mate imsela:mduwa?

(Maka 4:10-12; Luk 8:9-10)

¹⁰Epalati Yesu ya: alotle tlalo sota puame Yesu watle epo atlaiyo, “Wa: adipalati opa watle wayu mate imsela:mdi?” diyo.

¹¹Yesu asiyama ya: watle epo atlaiyo, “Wua:tapo Pepele dimo kokoye malastlepe. Adipalati, ka:yapa Godta ya: mo kokoye hemele hatiyomeleme haluwaye wata wua: dla botomastapo. Amasiyama ya: opa opi dla pobotomastana. ¹²Epedeme woloma ka:pi dallalo oplami dla Godtapo ka:pi malamale pasataleye hamilipe. Amasiyama oplami

antapo na: yuye podallalo wekelepiye, Godtapo ya: dla ka:dle malamale yemala elaye kolahalepe. ¹³Na:tapo opa watle wayu mate imsula:mdepo. Adipalati,

‘yia:tapo natimama ya: dulu kokoye woloma ponatilalo wekelepo depame.

Epame yia:tapo dalepame woloma ya: dulu kokoye pomalamalalo wekelepo depame.’

¹⁴Epalati Aisayata atlale yutapo yia: tle ikadepe depo. Adipalati, ya:ta ipo atluwapo,

‘Wua: woloma kulume dallepe,

amasiyama wua: woloma pomalamolowa.

Epame wua: woloma kulume natilipe,

amasiyama wua: woloma pomalanatilowa.

¹⁵Adipalati, yia: dupa dulu malamaleye pta kokalalimana.

Epapedeme yia: molo mate epo yia: inoma mateye ma-hihimamuwapo.

Amasiyama yia:ta inomata natipo molota dalepame malamale hapo na: dla ilame pumatiye,

Eta na:ta yia: bobtalimaleye hiyotimelemla.’

¹⁶Amasiyama Godtapo wua: dla siyemhalapo. Adipalati, wua: inomatapo koko tlamha:ha:po, epame wua: molotapo koko dlalemha:ha:po. ¹⁷Epedeme na: wua: watle ikadepe koko atlema. God

tle yu hapame molo atlalo so ka:yapa ha:ha:uwa mate epo God mila:pi tle ka:ka:dle so opa matetapo wua:ta wata tlamde kokoye natilowa depame omha:ha:uwapo. Amasiyama yia: potlamana. Epame wua:ta wata dlalemde koko mape dallowa depame omha:ha:uwapo. Amasiyama yia: podalena.”

Wayu ya: dulu koko
(Maka 4:13-20; Luk 8:11-15)

¹⁸Yesu ma epo atlaiyo, “Epapedeme witi daya ale ka:ka:lle wayu i ya: dulu kokoye woloma daliya. ¹⁹Epapedeme opa opitapo witi ale api duka dla teteyuli epapele some ha:ha:po. Yia: ka:dle yu Pepele dimo kokoye dalepame woloma pahalalo wekelepiye, Saitenta puame God yu iye yia: dupa dulu tle kolahamdepo.

²⁰Epalati opa opitapo witi daya aleta ewala ta:la dla teteyuli epapele some ha:ha:po. Epedeme yia:tapo God yu atla dalepame siyele mate ma-hamdepo. ²¹Amasiyama God yutapo yia: dupa dulu dla kese woloma potutula:semde. Epedeme yia:ta God yuye dalepame isikimi alila kiyeye dla mikadepe demdepo. Amasiyama yia:ta God yu hamale koko tle kokalle koko mate epo wotiyalle koko mateta yia: dla woyamalati yia:ta God yu dla ha:ha: etle ma-hapele alikili dla potamdepo.

²² Epalati opa opitapo witi daya ale osamokolo dulu dla teteyuli epapele some ha:ha:po. Yia:tapo God yu dalepame hamdepo. Amasiyama ta:lamo pasakalo momalamale mate epo alisisi poposatilipo ha:ha:lowe malamale mateta yia:ta mikadepe dleye yumdepo. Epapele koko tle yia:ta mikadepe dle kokota dlomoko pomilimasemde.

²³ Epapalati opa opitapo witi daya ale ta:la ka:dle dla teteyuli epapele some ha:ha:po. Yia:tapo God yu dalepame woloma hamdepo. Epammama yia:ta dlomoko milimama opita 100 dlomoko milimdepo, epo opita 60 dlomoko milimdepo, epo opita 30 dlomoko milimdepo.”

Witi daya ale mate epo osamokolo ale mate

²⁴ Epame matle Yesutapo wayu hale mate ipo imaiyo, “Pepele dimo kokoye ipapena. Oplami haletapo witi daya aleye ya: ta:la dla ka:ka:liyo. ²⁵ Amasiyama utula:la edla opa hapulomata mo-hutiyelati ya: dla opahale dlalo oplamitapo puame ya:ta witi daya ale ka:ka:lle di tle osamokolo aleye ka:ka:lemtaiyo. ²⁶ Epedeme witi dayata matapame dlomoko milimale oloma edla osamokolo ma mataiyo.

²⁷ Epalati ya: oko sota puame epo atlaiyo, ‘Wa: osalo dulu dla witi daya ale siyapo tlo ka:ka:luwapo. Amasiyama adipammama osamokolo ma dulu medla matama:?’ diyo.

²⁸ Epapalati asiyama ya:ta epo atlaiyo, ‘Dia: mate opahale dlalo oplamitapo puame ka:ka:luwayo,’ diyo.

Epame ya: oko sotapo ya: watle epo atlaiyo, ‘Ka:deta:, dita tame osamokolo eye poptalipo alikili dla polollowe?’ diyo.

²⁹ Amasiyama ya:tapo yia: watle epo atlaiyo, ‘Hao, wua: pe-epapolowa. Adipalati, wua: osamokolo e poptalimama witi daya mate poptalilala. ³⁰ Epedeme aseka yia:ta yimkata mepo teta:lepo. Epame hauwallowe oloma dla na:tapo na: oko so watle osamokolo tatile poptalipame dlapa dla mistaiya dlowepo. Amasiyama witi daya tlo woloma hauwalepame na: aya dla hampuame kolumaiya dlowepo.’ ”

Masted dlomoko ale yimka:mala mate epo yist mate dla Yesuta wayu imale (Maka 4:30-32; Luk 13:18-21)

³¹ Epame matle Yesutapo wayu hale mate ipo imaiyo, “Pepele dimo kokoye ipapena. Oplamitapo masted dlomoko ale yemala yimka:mala ikadepeye hamtame emomellepe. ³² Amasiyama dlomoko ale yemala etapo peyapame ta:lepiye, osalo dulu edla dlomoko dali eta pato hallepe. Epalati teatapo puame ya: dlo dla eto tilimyelepe.”

³³ Epame matle Yesutapo wayu hale mate ipo imaiyo, “Pepele dimo kokoye ipapena. A:yatapo palawa daya ha:lowedeme ka:yapa dukumama palawa daya pato dulu dla yist yimka:malaye kustamdepo. Epalati yist yimka:mala etapo palawa dayaye sikemte ta:mdepo.”

³⁴Epedeme Yesutapo isikimi wayu ipapele mate opa hapulomaye imsula:mdiyo. ³⁵Ya:ta ipapele koko halomsela:uwaye God tle yu hapame molo atlalo oplamita atluwa koko mate ala:lowedeme apuwapo. Adipalati, ya:ta ipo atluwapo,

“Na:tapo opa watle God yu imama
wayu mate imsula:lowepo.

Epame na:tapo ka:yapa ta:lamo kotiyamale tle hemele hahatuyopo hutiyele kokoye
ma haliyamale dla bobotimatimelepe.”

Witi daya mate epo osamokolo mate wayu atlale ya: dulu koko

³⁶Yesu opa alumaleye medla pomelepame ma aya dulu dla hetaiyo. Epalati ya: alotle tlalo sota ya: watle puame epo atlaiyo, “Wa: di watle witi daya ale mate osamokolo ale mate ka:ka:lle wayu ya: dulu kokoye woloma imane,” diyo.

³⁷Epapalati Yesuta yia: watle epo atlaiyo, “Witi daya ale ka:ka:lle oplamiye e Opa Yamipo. ³⁸Epalati witi daya ale ka:ka:lle osaloye ta:lamopo. Epedeme witi daya aleye God ya: akimlalapo. Amasiyama osamokolo aleye Saiten ya: akimlalapo. ³⁹Epapele dulu dla osamokolo ale ka:ka:lle oplamiye Saitenpo. Epapedeme hauwallowe alilaye ta:lamo mosukulupo. Epalati witi daya hauwallalo soye God ya: banakaka sopo.

⁴⁰Epedeme osamokoloye potopame dlapa dla mistemdiye, epammama ta:lamo mosukulu dla Opa Yamita Saiten ya: akimlalaye dlapa dla epo mistlepe. ⁴¹⁻⁴²Epapele dulu dla Opa Yamitapo ya: banakaka soye taiya dlepe, yia:tapo tame opa anawolotapo yimkaduloye batalimale koko dulu dla elemtullalo so mate epo batalimale koko halomalalo so mateye eleme Dlapa mo dla ka:ka:timelepe. Epalati yia:tapo dulu edla a:lemha:ha:mama yia: a:pe tetekelalimyelepe. ⁴³Amasiyama Godta ka:dena dle sotapo yia: A God mo dla sali some silapompopa:lepe. Epedeme molo walle oplamitapo yu iye dallepe.”

Mani hemele hatiyomeleme elale koko mate wayu atlale

⁴⁴“Epapedeme Pepele dimo kokoye ipapena. Oplamitapo ta:la muwalemmtamama oplami haleta mani sikemte pato mo-powataliya hemele hatiyomelleye natilipe. Ya: mani e natipame matle ta:la mate kakapulomelepe. Epame ma siyele mate ya: aya dla ilame tame ya: alisisi hapulomaye opa watle hapipame asiyama mani tlo halepe. Ya: epame mani e mate ta:la e halepe. Epammama dulu edla mani pato hemele hatiyomeleme ela eye e ma ya:tapo halepe.”

Moli ka:dle mate wayu atlale

⁴⁵“Epame Pepele dimo koko ma ipapena. Oplamitapo moli epapele totamsela:lepe. ⁴⁶Ya: totamsela:mama moli sikemte ka:dle natilipiye,

ya: tame ya: alisisi hapulomaye opa wadle hapipame asiyama mani tlo halepe. Ya: epame mani e mate moli ka:dle eye halepe.”

Amalo halalo mata mate wayu atlale

⁴⁷“Epame Pepele dimo koko ma ipapena. Amalo halomalalo sotapo yia: mataye yú dula dla pololepame amalo sikemte halomdiye epapena. ⁴⁸Epapele dula dla amalota yia: mata dla sikemte tumulale hallepiye, yia: mata eye hallumhetame tamali di dla popa:mama hukullupe. Yia: hukulumama amalo ka:ka:dle tlo dula dula dla hamama, asiyama huhutalemale tlo polollepe. ⁴⁹Epapedeme ta:lamu mosukulu dla koko epapeleta me-woyamelepe. Epammama God ya: banakaka sotapo ta:lamu pato dla tame ka:ka:dle so mate bobtalimale so mate duka gladlepe. ⁵⁰Epame bobtalimale so tlope Dlapa mo dla ka:ka:timelepe. Epalati yia:tapo dula edla a:lemha:ha:mama yia: a:pe tetekelalimyelepe.”

⁵¹Yesu epo halemama ya: alotle tlalo so dla epo atlaiyo, “Wua: na:ta atlama ya: dula kokoye woloma malama:?” diyo. Epalati yia:tapo asiyama epo atlaiyo, “Yao, di me-malama,” diyo.

⁵²Epalati Yesuta yia: wadle epo atlaiyo, “Aiyalma imalalo oplami antapo Pepele dimo kokoye sikemte malastame hallepiye, ya:ye aya ya: a epapele some halapo. Ya:tapo aya dula etle alisisi amko mate epo takala mate halopo pua demhallepe.”

Yesuye ya: mo sota alli

(Maka 6:1-6; Luk 4:16-30)

⁵³Yesu opa hapulomaye wayu mate imhalepo gudepame ma-taiyo. ⁵⁴Ya: ma ilame tame ya: mo ikadepe Nasalet dla halemama yia:ta inoma sumalalo aya dla hetame opaye God yu mate imhalaiyo. Epalati opa hapulomatapo ya:ta imale dalepame sikemte yiyelemama epo atlamyaiyo, “Oplami ita imale hamsela:leye hadima hauwa? Epame ya:ta ulugiyemale koko halomsela:ye, apa kokota:?” ⁵⁵Ya: isikimi Meli yamipo. Epame ya:ye isikimi hema hallalo aya halalo oplami yamipo. Epo ya:ye Yeims mate epo Yosep mate epo Saimon mate epo Yudas mate yia: bapapo. ⁵⁶Epame yotumadulo mape dia: mate midla popa:po. Epapedeme Yesuta koko halomsela: iye hadima hauwa?” demyaiyo. ⁵⁷Epedeme yia:ta ipo malamale tle Yesuta imale haloweye alliyo.

Epalati Yesuta yia: wadle epo atlaiyo, “Opatapo God tle yu hapame molo atlalo oplami yu dla dalepame heodemdepo. Amasiyama ya: mo so mate epo ya: asiyadulo mateta ya: yu dla dalepame poheodesemde,” diyo.

⁵⁸Epedeme Yesu yia:ta ya: dla mikadepe dle pa:le natipame ya: mo edla ulugiyemale kokoye pase halomaiyo.

Yon opa yú dla ka:ka:timalalo oplami yumili

(Maka 6:14-29; Luk 9:7-9)

14 ¹⁻¹²Alila haleta Ga:lili mo omhallalo oplami Helodtapo ya: ei Pilipi ya:llu Helodiyasye kolahaiyo. Epalati Yonta koko i

natipame Helodye sikemte atlemama epo atlemdiyo, “Wa:ta wa: ei ya:llu kolahaloweye poka:dena. Adipalati, eye aiyalmapo,” demdiyo.

Epalati Helodta sikemte siyaladepame Yonye amtuwale aya dla ka:staiyo. Epammama ya: solotamaiyo, Yon yumuluwedeme. Epele tlope ya: opa wota:mama poyumiyo. Adipalati, opa hapulomata Yonye God tle yu hapame molo atlalo oplami demdiyo.

Epame alotle Helod ya: hamale alilata umalati ya:tapo ya:mkadulo mate eleme puame daya dempolaiyo. Epalati Helodiyas yotitapo puame yia: mila:pi tle ka:pi yomama Helod dla siyele hamiyo. Epalati asiyama Helodtapo yu itiyamale himimama ya: watle epo atlaiyo, “Wa:ta solotamale alisisiye na: watle atlepiye, na:ta alisisi eye wa: watle hamilowepo,” diyo. Ya: epo atla dalepo yomhalepo gudepame ya: wai hala dla tuwame ya:ta solotamale kokoye daliyo. Epo ma ilame matime Helod watle epo atlaiyo, “Na: Yon opa yú dla ka:ka:timalalo oplami dokopala tlo solotama. Epedeme wa: watapo ya: dokopalaye ketahapo kowepa dla himme puame na: watle hamine,” diyo.

Helodta koko i dalepame Yon dokopala ketahapo hamiloweye posolotamaiyo. Amasiyama ya:ta amseyemala watle yu itiyapo himili kokoye ya: mate daya dempopa:le so ma me-daliyo. Epapedeme ya:tapo koko hema alliweye api ponatiyo. Epedeme ya:tapo ya: opa watle yu itiyamale hamiyo, yia:tapo tame Yon dokopalaye ketahame hampulupo depame. Epalati ya: opatapo tame Yon dokopalaye ketahapo kowepa dla himimpuame amseyemala watle hamiyo. Epalati ma ya:tapo ya: wai watle hamiyo. Epalati Yon ya: alotle tlalo sota puame Yon motoye hamtame wabasi dla hamatiyo. Epo tame Yesu watle atlaiyo.

Epapele koko alotle Helodtapo Yesuta koko halomsela:le dalepame ya: oko so watle epo atlaiyo, “Oplami iye Yon opa yú dla ka:ka:timalalo oplami mle. Epedeme ya:tapo powale tle sila:time ma ulugiyemale koko ipapele halomsela:po,” diyo.

Yesuta 5,000 opa daya ilimale

(Maka 6:30-44; Luk 9:10-17; Yon 6:1-14)

¹³ Yesuye Helodta Yon yumili koko dalepame koa dla tulume posokoleme homta ellalo mo dla hedlowedeme taiyo. Amasiyama opa hapuloma mo meyelope meyelope dle dla ha:ha:lalo sota koko i dalepame tamali api tle Yesu hala dla tamalaiyo. ¹⁴ Yesu koa tle tamali dla posokolome halemama opa hapuloma alumale natipame yia:ye sikemte polowamama esusulumale soye ka:ka:diyo.

¹⁵ Yesu epamsela:lali ya: alotle tlalo sota tamila:la puame ya: watle epo atlaiyo, “Sali mo-tulupo. Epedeme wa: opa hapuloma iye ma-taiya dene, yia:tapo mo mateka:pi hema popa: dla tame daya halomelepo depame. Adipalati, dita popa: mo iye daya pa:na,” diyo.

¹⁶Epalati Yesuta yia: watle epo atlaiyo, “Wua: yia:ye daya halomala taiya demiya. Amasiyama muwolo yia:ye daya halopiya,” diyo.

¹⁷Epalati asiyama yia:tapo ya: watle epo atlaiyo, “Dia: dla isikimi daya mo-halomale do supulastale mate amalo dapiyamte mateta hutiyema,” diyo.

¹⁸Epalati Yesuta asiyama epo atlaiyo, “Daya e mate epo amalo e mate na: watle halopo puaiya,” diyo. ¹⁹Epame ya: opa hapulomaye tuptu dla popa:iya depame daya mo-halomale do supulastale mate amalo dapiyamte mate halopame pepele di dla omhalemama God dla siyele yu atlepame daya hauwokokomaiyo. Epame ya: alotle tlalo so watle hapiyo, yia:tapo ma opa hapuloma watle alemelepo depame. ²⁰Opa hapulomatapo daya dlopame sikemte susukalemama daya popokadiyo. Epalati Yesu ya: alotle tlalo sota daya akutu mate amalo akutu mate popomelleye yekalo 12 dla atilimama sikemte poposatilimaiyo.

²¹Epedeme opa mate epo wola: mate epame yimlala mate daya i deiyo. Amasiyama sesa:le oloma edla opa siyapo tlo sesa:mama 5,000 umaiyo.

Yesuta yú di tle tale

(Maka 6:45-52; Yon 6:15-21)

²²Yesuta 5,000 opa daya ilipo gudepame ya: alotle tlalo so watle epo atlaiyo, “Wua: tatle koa hame kaula seme dla uliya. Na: opa iwoloye taiye depo alotle puluwamo,” diyo. ²³Epame ya: opa alumaleye ma-taiya depame ma meyelo hallowedeme tamali di dla inoma sumala hetaiyo. Ya: tamali di edla hetame hallati ma-amtuwaiyo. ²⁴Amasiyama oloma edla ya: alotle tlalo sotapo koa dla alupame mo-kaula dukuslopi dla tamha:ha:iyo. Epalati mosisita ulo mate puame yia: koa dla heyulati yia:tapo sikemte itiyamale mate koa sosolemtamalaiyo.

²⁵Epo utulala ikadepe ala iki yulumhallati Yesutapo yú di tle yia: hala dla taiyo. ²⁶Epalati yia:tapo Yesu natipame sikemte yiyelepo wowota:mama ikiyeliyo. Adipalati, yia:ta malamaleta semte bataliyata pumapo diyo.

²⁷Amasiyama Yesuta yia: watle epo atlaiyo, “Ase sikemte wowota:miya. Na:ta puma,” diyo.

²⁸Epalati Pitata epo atlaiyo, “Lod, ikadepe wa:ta puma dlepiye, wa: ma na:ye yú di tle puane dene,” diyo.

²⁹Epalati asiyama Yesuta epo atlaiyo, “Puane.” Epapele oloma dla Pitata tulume yú dla posokolome yú di tle kotiyapo Yesu hala dla taiyo. ³⁰Amasiyama ya: tamama ulo patotota pumhalla natipame sikemte wota:iyo. Epapele oloma edla ya:tapo yú dulu dla mo-ollodemtulumama yu teta:le mate epo atlaiyo, “Lod, na: gadene,” diyo.

³¹Epalati Yesuta pakasiyamalalo ya: dota ola:mtulume ya:ye hampame ya: watle epo atlaiyo, “Wa:ta mikadepe dleye pta yimka:mala. Wa: adipalati malamale tatlamo?” diyo.

³²Epame yia:ta madipatata koa dulu dla poposokollati mosisita medla kaliyo. ³³Epalati ya: alotle tlalo sota Yesu hete sitali dla tulume heodepo popa:mama epo atlaiyo, “Wa:ye ikadepe God Yamipo,” diyo.

Genesalet mo dla esusulumale sota Yesu hala dla puale
(Maka 6:53-56)

³⁴Yesu mate ya: alotle tlalo so mate kaula ulume Genesalet mo dla tame woyapame koa himiyo. ³⁵Edla ha:ha:lalo opata Yesu malanatipame mo meyelope meyelope dle dla yu hamtamalaiyo. Epalati opata esusulumale so opa hapulomaye Yesu hala dla hohopo pumhalaiyo. ³⁶Epalati esusulumale sota Yesu watle otomama epo atlamyaiyo, “Di isikimi wa: tluka ipi tlo umamolowama,” demyaiyo. Epapele dulu dla Yesu tluka ipi umamale so hapulomata ma-kaka:dlalimaiyo.

Godta aiyalma imale mate opata aiyalma imale mate
(Maka 7:1-13)

15 ¹Pa:lisi so opa opi mate epo aiyalma imalalo so opa opi mate Yelusalem tle puame Yesu hala dla alupame ya: watle epo atlaiyo, ²“Wa: alotle tlalo sota di toto koko podolumalalo wekemama yia: doye woloma pohowahalomalalo daya dlompopa:ye adipalati amma:?” diyo.

³Amasiyama Yesuta yia: watle epo atlaiyo, “Ame wua: adipalati Godta imale aiyalma kokoye melepame ma opata imale aiyalma koko dolumsiyama:?” ⁴Adipalati, Godta epo atluwapo, ‘Wa: a mate wa: wai mate yia: yu dla heodepo salladepo siyamaiya. Amasiyama antapo ya: a mate ya: wai mate dla yu batalimale atlepiye, ya:ye yumuluwe ka:pi,’ duwapo. ⁵Amasiyama wua:ta atlemama oplamitapo ya: a mate ya: wai mate gadlowe yilo alisisi himhalaleye ma God watle hamiloweye ka:pi demdepo. ⁶Epapele koko tle wua:tapo oplamita ya: a mate ya: wai mate gadlowe yilo dinapopo halaleye humatlemdepo. Wua:ta ipapele koko hamha:ha:mama Godta aiyalma hamili koko tlo podolumalalo, ma wua: toto koko tlo dolumha:ha:po. ⁷Wua: wuskamu pepemalalo sopo. God tle yu hapame molo atlalo oplami Aisayata ikadepe koko atluwapo, wua: epapele so dla. Adipalati, ya:ta ipo ilimuwapo,

⁸ ‘Opa iwolotapo isikimi mati tle na: dla siyele ta:demdepo.

Amasiyama yia: dupa dulu dla na: malamaleye hawa ikadepe.

⁹ Epedeme yia:ta na: dla heodepame na: hi di dla ta:demha:ha:ye dulu koko pa:na.

Adipalati, yia:tapo opata imale aiyalmaye na:ta imale tepo depame ma opa watle imsiyamapo.’ ”

Apa kokota opaye batalimdi?
(Maka 7:14-23)

¹⁰Yesuta opa hapuloma sisilapame yia: watle epo atlaiyo, “Wua:ta hapuloma na: yu dalepame malamale haiya. ¹¹Epedeme wua: natiya,

oplamitapo dlowe alisisi demdeta ya: dupa duluye pobatalimasemde. Amasiyama oplami ya: dupa dulu tle malamale woyamdeta ya: dupa duluye batalimdepo,” diyo.

¹²Epalati ya: alotle tlalo sota ya: watle puame epo atlaiyo, “Wa: Pa:lisi sotapo wa:ta atlamale koko dla siyalasiyaladeye me-malanatima?” diyo.

¹³Amasiyama Yesuta asiyama yia: watle epo atlaiyo, “Dlomoko dali adiye na: Ata pe-emalalo wekuwa, dlomoko dali hapuloma eye kese mate dodokalepo polollepe. ¹⁴Epedeme Pa:lisi soye dlomoko dali epapele some ha:ha:po. Wua: yia: ase sikemte malamiya. Yia: inoma pa:talo so epapele some ha:ha:mama opaye elemtapo. Epapedeme inoma pa:le oplamitapo ya:mkale inoma pa:le oplami haleye semtlepiye, yia:ta madipatata munamu dulu dla teteyulupe.”

¹⁵Epalati Pitata epo atlaiyo, “Wa:ta atla wayu ya: dulu kokoye di watle woloma imane,” diyo.

¹⁶Epalati asiyama Yesutapo epo atlaiyo, “Wua: ala yu i ya: dulu kokoye yeitampopa:pa? ¹⁷Epedeme wua: natiya, wua:ta dlowe alisisi hame dlomdeta wua: dupa dulu pobatalimasemde. Adipalati, dlowe alisisi iye isikimi koko dulu dla tulupame ma alikili dla ulatamdepo. ¹⁸Amasiyama oplami mati tle yukamde koko hapulomatapo ya: dupa dulu tle woyapame ya:ye batalimdepo. ¹⁹Adipalati, ya: dupa dulu tle ipapele kokota wowoyamdepo, batalimale koko malamolowe, epo ya:mkale yumuluwe, epo ya:mkale ya:llu mate ya:mkale ya:wolali mate uhalowe, epo opa mate wola: mate uhalomolowe, epo upo alisisi uhalowe, epo ya:mkale mala-atlowe, epo ya:mkale hi mate putlopo atlowe. ²⁰Epedeme batalimale koko hapuloma itapo wa:ye batalimale oplami demdepo. Amasiyama do pohowahalalo daya dlomdetapo wa:ye pobatalimale oplami desemde.”

Po-Yu a:yata mikadepe dle koko

(Maka 7:24-30)

²¹Yesu mo eye saliyome ma Taya mo mate epo Saidon mo mate dla taiyo. ²²Ya: edla tame woyamalati a:ya haletapo ya: hala dla puaiyo. A:ya eye Keinan a:yayo. Epapeleye ya:tapo Yesu natipame yu teta:le mate epo atlaiyo, “Lod, Deibidi Yami, wa: na: polowamane. Adipalati, na: amseyemalaye bataliyata ya: dulu dla tuwame halemama ya: dla wotiyalle pato hapimhalemde,” diyo.

²³Amasiyama Yesuta yu e dalepame yu hale po-atlaiyo. Epalati ya: alotle tlalo sota Yesu watle puame epo atlaiyo, “A:ya iye di dolumsela:mama sikemte yu teta:msela:ma. Epedeme wa: ya:ye ma-tane dene,” diyo.

²⁴Epalati Yesutapo yia: watle epo atlaiyo, “Godtapo na:ye isikimi Isael so dla tane duwapo. Adipalati, Isael soye ma sipi aliya halo epapele some mo-haohaodepo ha:ha:po,” diyo.

²⁵Epedeme a:yatapo ma puame Yesu hete sitali dla heodepo polomama epo atlaiyo, “Lod, na: gadene,” diyo.

²⁶Epalati Yesuta asiyama a:ya watle wayu mate epo atlaiyo, “Yimlala dayaye halopame ma esemala dla ilimolowe ye poka:dena,” diyo.

²⁷Amasiyama a:yatapo Yesu watle epo atlaiyo, “Yao, Lod, wa: ikadepe atlapo. Epapele tlope esemalaye yia: ata daya demama akutu ta:la dla teteyulati dlomsiyamdepo,” diyo.

²⁸Epalati Yesuta ya: watle epo atlaiyo, “A:ya, wa:ta mikadepe dleye pta pato. Epedeme na:tapo wa:ta atlale kokoye ala:lowepo,” diyo. Epapele oloma medla a:ya e ya: amseyemalata ma-ka:diyo.

Yesuta 4,000 opa daya ilimale

(Maka 8:1-10)

²⁹Yesu mo e saliyome ma Ga:lili kaula peleyama tle polomyaiyo. Ya: etle ma hetame tamali di dla polaiyo. ³⁰Epalati opata Yesu watle esusulumale so hohopo puame ya: hete sitali dla ipila:iyo. Opitapo akoloyalemale so hohopo pumhalaiyo, epo opitapo inoma pa:talo so, epo opitapo moto palli so, epo opitapo yu pa:talo so, epame esusulumale opi mila:pi meyelo pe meyelo pe dle so opi ma me-hohopo pumhalaiyo. Epalati Yesutapo esusulumale so hapulomaye ka:ka:diyo. ³¹Epapele dulu dla opata koko i natipame sikemte yiyelemama Isalael so yia: God dla siyele pato ta:diyo. Adipalati, yu pa:talo sota ma yuhamyaiyo, epame moto palli so ma mo-sillipo siyamaiyo, epame akoloyalemale so ma ka:ka:depo siyamaiyo, epame inoma pa:talo so ma ma-tlamaiyo.

³²Epalati Yesutapo ya: alotle tlalo so sisilapame epo atlaiyo, “Opa alumale iwoloye na: mate alila dapahatlope dla siyamuwapo. Epame ma yia:ta daya dimi popa:lati natipame yia: sikemte bokotiyama. Na: yia: daya po-ilimalalo ma-taiya dlowe tlope yia: api duka dla tamalemama daya yilo hopeyalimelepe,” diyo.

³³Epalati ya: alotle tlalo sota ya: watle epo atlaiyo, “Dlowe pa:le mo hema dita hadima dlowe hapo opa pato iwolo ilipa:?” diyo.

³⁴Epalati Yesuta asiyama epo atlaiyo, “Wua: dla daya adisowata hutiyema:?” diyo.

Epalati yia:ta asiyama epo atlaiyo, “Isikimi daya 7 mate epo amalo dapiyamte yemalata hutiyema,” diyo.

³⁵⁻³⁶Epalati Yesuta opa hapulomaye ta:la dla popa:iya depame daya 7 mate epo amalo mate halopo siyele yu God dla hamiyo. Epo daya mate amalo mate hauwokokopo ya: alotle tlalo so watle hapiyo, opa watle alemelepo depame. ³⁷Opa hapulomata daya dlopo sikemte susukaliyo. Epalati ya: alotle tlalo sota daya akutu ipi popomelle ye yekalo 7 dla atilimama poposatilimaiyo. ³⁸Epedeme opa mate epo wola: mate epame yimlala mate daya i deiyo. Amasiyama sesa:le oloma dla opa siyapo

tlo sesa:mama 4,000 umaiyo. ³⁹Yesu opa hapuloma ma-taiya depame ya: alotle tlalo so mate koa dla tulume alumaiyo. Epame Magadan mo mateka:pi dla uliyo.

Opata ulugiyemale koko natilowe solotamale

(Maka 8:11-13; Luk 12:54-56)

16 ¹Epame Pa:lisi so mate epo Sa:dusi so mate Yesu hala dla puame ya:ta itiyamale hamsela:ye ikadepe God tle malata: depame epo atlaiyo, “Wa: pepele di tle ulugiyemale koko di watle nati-ine,” diyo.

²⁻³Amasiyama Yesuta yia: watle epo atlaiyo, “Wua: tamila:la salita ka:pi tutula:la natipame epo atlemdepo, ‘Iyela sali ka:pi hallepe,’ demdepo. Epame wua: ma utulalati wuala dikilita pepele di bopudepo ellati natipame, ‘Wata tiyo hellepe,’ demdepo. Epedeme wua: ipapele kokota wowoyamoloweye mo-wua:malamana. Amasiyama wata oloma hema wowoyamhala koko hapuloma yia: dulu kokoye powua:malamana.

⁴Wata oloma hema ha:ha: so opaye pta bobtalimana. Epame yia: ma God kokoye pokoko desemdepo. Epammama yia: ulugiyemale koko tlo tlamha:ha:lowedeme na: watle atlamha:ha:po. Amasiyama na: yia: dla ulugiyemale koko hale ponati-iliwa, isikimi Yona koko tlo yia: watle nati-iliwepo.” Yesu koko i atlepo gudepame yia: saliyome ma-taiyo.

Pa:lisi so mate epo Sa:dusi so mate yia:ta imale dolumiya

(Maka 8:14-21)

⁵Epame Yesu mate epo ya: alotle tlalo so mate kaula seme dla uliyo. Yia: edla tame popa:mama ya: alotle tlalo sota yia:ta daya dimi puale kokoye momalampopa:iyo. ⁶Yia: epo momalampopa:liti Yesuta yia: watle epo atlaiyo, “Ka:e, wolomape! Pa:lisi so mate Sa:dusi so mate yia:ta imale kokoye daya haka:le sepena. Adipalati, daya amko ka:dleye daya haka:le mate dukumelepiye, daya amko ka:dleye batalimelepe.”

⁷Amasiyama Yesu ya: alotle tlalo sota koko i dalepame yiskamu yia: dulu dla esempopa:mama epo atlamyaiyo, “Dita daya pohame pulalo wekele koko tle Yesutapo di natipo yu epo atlapo,” demyaiyo.

⁸Epapalati Yesuta yia:ta momalampopa:leye ma-natipame yia: watle epo atlaiyo, “Wua: adipapalati wua:ta daya pohampulalo wekele koko dla sikemte momalampopa:ma? Wua:ta mikadepe dleye pta yimka:sikilipo.

⁹Epame wua: na:ta itiyamale dla ala pomikadepe dlalo ha:ha:pa? Epame wua: na:ta 5,000 opaye daya do supulastale mate hauwokokopo ilimuwaye mo-woweluwapa? Epame yia:ta daya dlopo popomellati wua:tapo yekalo adisowa dla atilimuwa? ¹⁰Epame wua: ma na:ta 4,000 opaye daya 7 mate hauwokokopo ilimuwaye wua: e ma mo-woweluwapa? Epame yia:ta daya dele popomelleye yekalo adisowa dla atilimuwa?

¹¹Epedeme na: daya kokoye wua: watle po-atlana. Wua: koko iye adipalati

ala pomalamalalo popa:ma:? Amasiyama na:ta atlama kokoye wua:tapo Pa:lisi so mate epo Sa:dusi so mate yia:ta imale dla tullala depame wuskamu woloma omha:ha:lepo depo yu i atlalepo.” ¹² Epalati ya: alotle tlalo sotapo edla malanatiyo, Yesuta ikadepe daya koko dla po-atlalo, isikimi Pa:lisi so mate epo Sa:dusi so mateta imale koko dla atlaleye.

Pitata Yesu kokoye botomastale

(Maka 8:27-30; Luk 9:18-21)

¹³ Yesuta tame Kasaliya Pilipi mo dla sela:mama ya: alotle tlalo so watle epo atlaiyo, “Opatapo Opa Yamiye ana demdi?” diyo.

¹⁴ Epalati yia:ta ya: watle epo atlaiyo, “Opa opitapo wa:ye Yon opa yú dla ka:ka:timalalo demdepo. Epame ma opita wa:ye Ilaya mle demdepo. Epalati asiyama opita wa:ye Yelemaya mle demdepo. Epame ma opita wa:ye God tle yu hapame molo atlamalalo so ka:yapa ha:ha:uwa oplami hale mle demdepo.”

¹⁵ Epalati Yesuta asiyama yia: watle epo atlaiyo, “Amasiyama wua:ta na:ye ana demdi?” diyo.

¹⁶ Epalati Saimon Pitata asiyama epo atlaiyo, “Wa:ye Keliso, kokó halepo halemhala God Yamipo,” diyo.

¹⁷ Epapalati asiyama Yesuta ya: watle epo atlaiyo, “Saimon Pita, Yona yami, wa:ye siyene. Adipalati, oplami haletapo wa: watle koko iye po-imana. Amasiyama na: A Pepele di dla halatapo wa: imalepo. ¹⁸ Epedeme Pita, na: wa: dla atlema, wa:ye ewalapo. Epedeme na:tapo ewala tama hema na: sosye kotiyamolowepo. Epapele dulu dla polowe itiyamaletapo sos eye potla:mtlowa. ¹⁹ Epame na: Pepele dimo kokoloma eloye wa: watle hapilowepo. Epedeme wa: apa kokoye ta:lamo hema polupo ellepiye, Pepele dimo dla ma mepo polupo ellepe. Epame wa: apa kokoye ta:lamo hema towastlepiye, Pepele dimo dla ma mepo towastlepe.”

²⁰ Ya: epo halemama yu itiyamale mate ya: alotle tlalo so watle epo atlaiyo, “Wua: opa watle atlemama na:ye Kelisopo demiyo,” diyo.

Yesuta ya:ta polowe koko atlale

(Maka 8:31-33; Luk 9:22)

²¹ Epame oloma etle Yesutapo ya: alotle tlalo so watle ya:ta polowe kokoye atlamsela:lowe kotiyamaiyo. Epammama ya:ta yia: watle epo atlaiyo, “Na:ye Yelusalem dla hetlati Yu so dokopala so mate epo aiyalma aya dokopala so mate epo aiyalma imalalo so mateta na: dla wotiyalle hamilipe. Epame opata na:ye yumulati wabasi dulu dla powame elepo alila dapahatlope dla ma pasakalo depame sila:tilipe,” diyo.

²² Epalati Pitata Yesuye alikili dla hamamtame halemama ya: watle epo atlaiyo, “Hao Lod, koko ipapeleta wa: dla woyamoloweye poka:dena,” diyo.

²³ Amasiyama Yesuta Pita dla helestame halemama epo atlaiyo, “Saiten, na: tle alikili a:ma tane. Wa:ta yu ipo atlatapo na:ye pogadesema. Adipalati, wa:ta yu atlaleye God tle popuasema. Amasiyama opata malamale tle puapo,” diyo.

Yesu yilo hallowe

(Maka 8:34-38; Luk 9:23-26)

²⁴ Yesu matle ya: alotle tlalo so dla epo atlaiyo, “Oplami antapo na: dolumpuluwe solotamelepiye, ya: ya:skamu ya:ta solotamale koko hamsela:ye memelepame ya: dali yekelehmihiliye maka:himsela:mama na: dolumpulupe. ²⁵ Amasiyama oplami antapo ya: pasakaloye meyelo gadlowedeme apelepiye, ya: pasakaloye haodlepe. Amasiyama oplami antapo na: yilo ya: pasakaloye haodlepiye, ya: matle halepo halepo pasakalo halepe. ²⁶ Amasiyama oplami antapo ta:lamo pato hema halemama ya:ta solotamale koko hapulomaye ma-halopame hatlo pasakalo hallowe koko tlo hotlepiye, ya: ma apa koko hapa:? Hawa. Adipalati, ya:ta alisisi hapuloma ta:lamo hema halopo halale e mate halepo halepo pasakalo pohalowa. ²⁷ Epapedeme Opa Yamitapo ya: ata hela:dle mate epo ya: banakaka so mate pumama opa hapuloma dla ya:ta halomha:ha:le asiyamaye mepo ala:po halopilipe. ²⁸ Epapele dulu dla na: mikadepe koko wua: watle atlema. Wua: dulu dla opa opi me-ha:ha:po. Yia:tapo Opa Yamita ya: Pepele dimo koko mate pulati natipame alotle pallipe.”

Yesuta Moses mate Ilaya mate yukamhalale

(Maka 9:2-10; Luk 9:28-36)

17 ¹ Epame alila 6 mogudlati Yesutapo Pita mate epo Yeims mate epo Yeims ya: ei Yon mate tamali di ikadepe dla miyelo ha:ha:la hetaiyo. ² Yia: edla hetame popa:mama natilati Yesutapo ya: Pepele dimo mila:pi himhalla natiyo. Epalati ya: mila:pitapo sali some hela:demama usiyemaiyo. Epame ya: tlukatapo sikemte kamama hela:dle some halaiyo. ³ Yia: edla me-ompopa:mama natilati Moses mate epo Ilaya mate wowoyapo Yesu mate yuhamha:ha:iyo. ⁴ Epalati Pitata Yesu watle epo atlaiyo, “Lod, di mo hema ha:ha:lowe ka:pi. Epedeme wa:ta ka:dena dlepiye, na: hema kimna:ya dapahatlope kimtimolowepo. Kimna:ya haleye wolépo, epame haleye Moses tete, epame haleye Ilaya tete dlowepo,” diyo.

⁵ Pita ala me-yukamhallati wuala sikemte hela:dletapo malame yia:ye bopudiyo. Epalati wuala dulu tle yuta epo atlaiyo, “Iye na:ta sikemte malamama dupa ellalo maseyemalapo. Na: ya: dla sikemte siyema. Epedeme ya: yu dla daliya,” diyo.

⁶ Epalati Pita wolota koko i natipame sikemte wowota:mama ta:la dla tulume hutiyemama yia: mila:pi isili dla poutalepo hutiyeyiyo.

⁷Amasiyama Yesuta puame yia: dla umama epo atlaiyo, “Wua: silliya. Ase sikemte wowota:miya,” diyo. ⁸Epalati yia:ta sillipame toko natitepo Yesuta meyelo halla natiyo.

Yesu ya: alotle tlalo sotapo Ilaya koko dla atlanatili
(Maka 9:11-13)

⁹Epame yia: tamali di tle malemha:ha:mama Yesuta yia: watle epo atlaiyo, “Wua:ta tlamale kokoye opa opi watle atlamiyoy. Amasiyama Opa Yamita popo sila:time me-hetlati alotle atlamsiyamaiye,” diyo.

¹⁰Epalati Pita wolota Yesu watle epo atlanatiyo, “Adipalati aiyalma imalalo sota imama ‘Ilayata itapu pulati Kelisota alotle pulupe’ demdi?” diyo.

¹¹Yesuta asiyama yia: watle epo atlaiyo, “Ikadepe, Ilaya tatile puame koko hapulomaye ma woloma ka:ka:depo dinapepe. ¹²Amasiyama na: wua: dla atlema, Ilayaye mo-puwapo. Epapele tlope opatapo ya:ye woloma pomalanatilalo ya: dla wotiyalle halopimyeuwapo. Epammama yia:tapo Opa Yami dla ma mepo wotiyalle halopimyelepe.”

¹³Epalati yia:tapo Yesuta epo atla dalepame asiyama yia:ta malamaleta Yon opa yú dla ka:ka:timalaloye semte ikadepe Ilayata pua tepo diyo.

Yesuta bataliya walle maseyemala ka:dle
(Maka 9:14-29; Luk 9:37-43)

¹⁴Yesuta ya: alotle tlalo so dapahatlope mate tamali di tle tulume opa hapuloma yia: ompopa:le so dla woyamalati oplami haleta puame Yesu hete isili dla heodepo polomama epo atlaiyo, ¹⁵“Lod, wa: na: maseyemalaye polowamane. Adipalati, ya:tapo yiyilamaleta ya: dla halati ya:skamu yú dulu dla epo dlapa dulu dla tutula:msela:mama wotiyalle pato hamde. ¹⁶Epapeleye na:tapo maseyemala eye wa: alotle tlalo so dla puame nati-ilati yia:tapo ya:ye poka:dena,” diyo.

¹⁷Asiyama Yesuta epo atlaiyo, “Wua:ye mikadepe dle pa:talo bobtalimale sopo. Wua:ta na: dla mikadepe dlepo depame na: alila adisowaye wua: mate halepa:? Amasiyama maseyemala eye na: watle hamampuaiya,” diyo. ¹⁸Epame Yesuta maseyemala dulu tle bataliyaye alikili dla dodolomaiyo. Epapele oloma edla maseyematatapo ma-ka:diyo.

¹⁹Koko ita tame gudlati alotle Yesu ya: alotle tlalo sotapo miyelo popa:mama Yesu watle epo atlaiyo, “Di dipalati bataliyaye maseyemala tle alikili dla dodolomolowe dla itiyamale hawa halo?” diyo.

²⁰Epalati Yesuta asiyama yia: watle epo atlaiyo, “Wua:ta mikadepe dleye pta yimka:sikili ikadepe. Epapele koko tle wua:ta bataliya i alikili dla dodolomolowe itiyamale hawa halalepo. Epedeme na: ikadepe koko wua: dla atlema. Wua:ta mikadepe dleta dlomoko ale yimka:sikili epapele some wua: dla me-hutiyelepiye, eta wua: ala:na, tamali watle atlemama

‘ma huma tame polane’ dlepiye, mepapelepe. Epedeme koko haletapo wua: dla pokokallowa. [21 Amasiyama bataliya ipapeleye isikimi daya aiyalma depo halemama inoma sumale mate alikili dla dodolomlala.”]

Yesuta ya:ta polowe koko dla ma atlale

(Maka 9:30-32; Luk 9:43-45)

22 Yesu ya: alotle tlalo sota puame Ga:lili dla alupame ha:ha:lali Yesuta yia: watle epo atlaiyo, “Opa Yamiye opa do tama dla homellepe. 23 Epalati yia:tapo ya:ye yumilipe. Amasiyama ya:ye powame elepame ma dapahatlope alila dla ma pasakalo depame sila:tilipe.” Epalati Yesu ya: alotle tlalo sotapo yu i dalepame sikemte dupa koliyo.

Aiyalma aya gadlowe koko dla ta:kis mani hatitimolowe

24 Epame matle Yesu mate epo ya: alotle tlalo so mate tame Kapaniyem mo dla woyamalati aiyalma aya gadlowe koko dla ta:kis mani halomalalo sotapo Pita watle puame epo atlaiyo, “Wua: imalalo oplamiye aiyalma aya gadlowe koko dla ta:kis mani hatitimdi?” diyo.

25 Epalati Pitata asiyama epo atlaiyo, “Yao, me-hatitimdepo,” diyo. Amasiyama Pita ala aya dulu dla tumhallati Yesuta ya: watle epo atlaiyo, “Pita, wa: koko iye na: dla atlane. Ta:lamo dokopala sotapo opa anawolo tle ta:kis mani halomdi? Me-yia: yimlala tle halomdi, o opa opi tle halomdi?” diyo.

26 Epalati Pitata asiyama epo atlaiyo, “Opa opi tle halomde,” diyo.

Epalati asiyama Yesuta epo atlaiyo, “Epedeme dokopala oplami ya: yimlalatapo yia: a watle ta:kis mani pohatitimolowa. 27 Amasiyama di poka:dena, aiyalma aya gadlowe koko dla ta:kis mani halomalalo so iwolo dla siyaladle hamiloweye. Epapedeme wa: tame kaula dla tudi pololepame amalo yelene. Epame ya: mati gowalastame elo mani natilipe. Epame wa: mani e hamtame yia: dla ta:kis mani hamimama nolë mate epo wolë mate hatitimane,” diyo.

Pepele dimo dulu dla anta pato halema?:

(Maka 9:33-37; Luk 9:46-48)

18 1 Alila oloma edla Yesu ya: alotle tlalo sotapo puame Yesu watle epo atlaiyo, “Pepele dimo dulu dla anta pato halema:?” diyo.

2 Epalati Yesutapo maseyemala hale sisilapame yia: dulu dla pamelepo halemama ya: alotle tlalo so watle epo atlaiyo, 3 “Na: ikadepe koko wua: watle atlema. Wua: malamale meyelo depame maseyemala yimka:mala ipapele some poha:ha:lalo wekelepiye, wua: Pepele dimo dla po-u-ulapo tuluwa. 4 Epedeme oplami antapo maseyemala yimka:mala ipapele some ya:skamu isili dla hamtulupo hallepiye, ya:ye Pepele dimo dulu dla pato depo halapo.

⁵Epame oplami antapo maseyemala ipapeleye na: hi tle ya: aya dla seme hetlepiye, ya: na:ye seme hetamama apelepe. ⁶Amasiyama na: dla mikadepe dlalo maseyemala yimka:mala ipapeleye oplami antapo seme batalimale koko dla tullupiye, ka:dena, oplami eye ewala patota tumuku dla himomeleme ewatalo dla hamastloweye.

⁷Ka:e, ta:lamo dla ha:ha:lalo so, wua: yimkadulo! Adipalati, ta:lamo pato hema wua: batalimale dla elemtullalo kokoye pta pasatana. Epedeme epapele kokota me-pumhallepe. Amasiyama oplami antapo ipapele koko kotiyamhalema; wa:ye wolomape! Godtapo epapele oplami dla wotiyalle sikemte pato hamilipe. ⁸Epedeme wa: do aditapo wa:ye batalimale dla hamame tullupiye, ka:dena, do seme e ketamastloweye. Ame adipalati, ka:dlepo, wa:ta do hatlope mate Pepele dimo dla ulatuluweye. Amasiyama poka:dena, wa:tapo do dapiyamte mate halemama kokó elepo ellalo Dlapa mo dla tulluweye. Epame wa: hete aditapo wa:ye batalimale dla hamame tullupiye, ka:dena, hete seme e ketamastloweye. Ame adipalati, ka:dlepo, wa:ta hete hatlope mate Pepele dimo dla ulatuluweye. Amasiyama poka:dena, wa:tapo hete dapiyamte mate halemama kokó elepo ellalo Dlapa mo dla tulluweye. ⁹Epame wa: inoma adita wa:ye batalimale dla hamame tullupiye, ka:dena, inoma seme eye holamastloweye. Ame adipalati, ka:dlepo, wa:ta inoma hatlope mate Pepele dimo dla ulatuluweye. Amasiyama poka:dena, wa:ta inoma dapiyamte mate halemama Dlapa mo dla tulluweye.

¹⁰Epedeme wua: wolomape. Yimlala yimka:sikili iye koko pa:talo so demiya. Adipalati, yia: banakaka soye Pepele dimo dla na: A mila:pi tle me-ha:ha:po. [¹¹Epedeme Opa Yamitapo alikili dla haohaodle soye gadla puwapo.”]

Sipi aliyata haodle

(Luk 15:3-7)

¹²“Oplamitapo 100 sipi aliya haloye omhallepe. Epapele dulu dla hatlota haodlepiye, ya: ma apa koko hapa:? Ka:dena, ya:tapo ⁹⁹ sipi aliya opiye medla pomelepame ma hatlo haodle tlo totamtlepe. ¹³Epedeme na: ikadepe koko wua: watle atlema. Ya: ⁹⁹ aliya halo pohaohaodlalo wekele dla siyele me-elapo. Amasiyama ya: hatlo haodleye totapo ma natili dla sikemte siyele pato elapo. ¹⁴Epapedeme wua: A Pepele di dla halata posolotamasema, yimlala ipapele dulu dla haleta haodloweye.”

Wa: amkale mikadepe dle oplamita batalimale dulu dla tullati gadene

¹⁵“Epedeme wa: amkale mikadepe dle oplamitapo wa: dla batalimale koko halepiye, ka:dena, wa: hemele ya: hala dla tame atellepe. Epapele dulu dla ya:ta wa: yu dallepiye, wa: oplami eye batalimale dla ma-tlati ma ka:dle api dla sempumama apelepe. ¹⁶Amasiyama ya:tapo wa: yu

dalepo pahalalo wekelepiye, wa: epalati ma mikadepe dle so opa opiye ya: hala dla elemtelepe, yia:ta wa: gadlepo depame. ¹⁷Epapele dulu dla ya:tapo ma yia: yu podallalo wekelepiye, epalati koko iye sos dokopala so dla atlane. Amasiyama ya: ala me-sos dokopala so yu dla podallalo wekelepiye, wa: epalati ya:ye ma alikili oplami dlepe.

¹⁸Epedeme na: ikadepe koko wua: dla atlema. Wua: apa kokoye ta:lamo hema polupo ellepiye, Pepele dimo dla ma mepo polupo ellepe. Epame wua: apa kokoye ta:lamo hema towastlepiye, Pepele dimo dla ma mepo towastlepe.

¹⁹Epedeme na: ma ikadepe koko wua: dla atlema. Ta:lamo hema opa dapiyamtetapo malamale hatlope depame koko hadima inoma sumale pato himimpopa:lepiye, yia: koko eye na: A Pepele dimo dla hala tle mahalepe. ²⁰Epapedeme opa dapiyamte epapele o dapahatlope epapeleta na: hi tle puame alupo popa:lepiye, na: yia: mate me-halapo.”

Ya:mkale popolowamalalo wekelalo oplami

²¹Epapele oloma edla Pitata puame Yesu watle epo atlaiyo, “Lod, namkale mikadepe dle oplamita na: dla batalimale koko halomhallati asiyama na:ta ya: batalimaleye adisowa oloma dla wowelipa: 7 oloma dla tame gudepa:?” diyo.

²²Epalati asiyama Yesuta epo atlaiyo, “Hao, 7 oloma edla ya: batalimaleye powelilowa, amasiyama 77 oloma dla ya: batalimaleye wowellipe.

²³Epedeme Pepele dimo kokoye ipapena. Dokopala oplami ya: oko sotapo ya: tle ya: maniye isikimi samta halomaiyo, alotle ma mesowa ya: watle hapilowedeme. ²⁴Epapeleye ya: oko oplami hale, ya: tle mani pato holaleye, ya: hala dla sempuaiyo. ²⁵Amasiyama oplami etapo mani mesowa ilame hamiloweye po-ala:iyo. Epalati dokopala oplamitapo ya: opa watle epo atlaiyo, ‘Oplami i mate epo ya:llu mate epo ya: yimlala mate epame ya: alisisi hapuloma mate tame opa opi watle hohopo ipame asiyama mani tlo hapo ma na: watle hampuaiya,’ diyo.

²⁶Epalati oko oplami etapo ya: dokopala oplami hete sitali isili dla teyume alumata kellepo polomama otele mate epo atlaiyo, ‘Wa: na: polowamama aseka alila yimka:mala omhalane. Na: monolo alotle asiyama mesowa himilowepo,’ diyo.

²⁷Epalati dokopala oplamita ya:ye sikemte polowamama ya: watle epo atlaiyo, ‘Wa:ta na: mani hauwa asiyama dla wa:ta na: watle alotle hamili dleye memelene. Adipalati, na: ma koko eye mo-welima. Epedeme wa: siyele mate tane,’ diyo.

²⁸Epalati oko oplamita ma ilame tamama natilati ya:mkaleta pula natiyo. Oplami itapo oko oplami ya: tle mani pastoye isikimi samta haiyo. Epapeleye oko oplami etapo ya: natipame tumuku dla hamame

popokalemama epo atlaiyo, ‘Wa:ta na: tle mani hauwaye wata asiyama mesowaye na: watle hamine,’ diyo.

²⁹Epalati asiyama ya:mkale etapo oko oplami e ya: hete isili dla teyume alumata kellepo polomama otele mate epo atlaiyo, ‘Wa: na: polowamama aseka alila yimka:mala omhalane. Adipalati, na: ma monolo alotle mani mesowaye wa: watle hamilowama,’ diyo. ³⁰Amasiyama oko oplamitapo ya:mkaleta epo atlati alimama ya:ye hamamtame amtuwale aya dulu dla ka:staiyo, ya:tapo hapele asiyama mesowa hamilipo depame.

³¹Amasiyama dokopala oplami ya: oko so opitapo koko i natipame dupa kolemama yia: dokopala oplamiye atla tamalaiyo. ³²Epalati dokopala oplamita koko i dalepame ya: oko oplami eye sisilapame ya: watle epo atlaiyo, ‘Wa:ye sikemte batalimale oplami ikadepepo. Wa:ta isikimi yepa:ta na: mani pato hapame ma alotle himiloweye wa: dla po-ala:lalo wekelati na:ta wa:ye polowamama mope memelene duwapo. ³³Epedeme wa: ma asiyama wa: amkale polowamama epapolowe ka:pipo,’ diyo. ³⁴Epo atlepame dokopala oplamitapo siyalademama ya: oko oplami e watle epo atlaiyo, ‘Wa:ta wa: amkale popolowamalalo amtuwale aya dla ka:staleye, na: ma asiyama wa:ye mepo amtuwale aya dla ka:stlowepo. Epame wa:tapo na: tle mani pato isikimi samta hauwaye ma mesowa himilipe,’ diyo.”

³⁵Yesuta yu i atlepo gudepame ma opa watle epo atlaiyo, “Epedeme wua:tapo wua: amkale mikadepe dle oplami ya: batalimaleye wua: dupa dulu tle powelilalo ha:ha:lepiye, asiyama na: A Pepele di dla halatapo wua: batalimaleye powelilowa.”

Yesuta a:ya mellowe koko dla imale

(Maka 10:1-12)

19 ¹Yesu koko i atlemhalepo gudepame Ga:lili mo saliyome ma Yudiya mo dla tamama Yoden aloma ulumtaiyo. ²Ya: edla tlati opa hapulomatapo ya: dolumtamalaiyo. Epalati Yesutapo yia: dulu dla esusulumale hutiyele hapulomaye ka:ka:diyo.

³Epame oloma edla Pa:lisi so opita puame Yesu dla batalimale koko natilowedeme ya: watle epo atlaiyo, “Oplamitapo isikimi koko pa:le dla a:ya melloweye aiyalma elema:?” diyo.

⁴Epalati Yesuta asiyama yia: watle epo atlaiyo, “Wua: God yu posesa:lalo wekemdi? Godtapo ta:lamo mita:ple oloma edla oplami mate epo a:ya mate mimita:puwapo. ⁵Epame Godta epo atluwapo, ‘Epedeme oplamitapo ya: a mate epo ya: wai mate melepame ma ya:llu mate hatlope depo hallepe. Epame yia:ta madipatatapo moto hatlope depo ha:ha:lepe,’ duwapo. ⁶Epedeme yia:ta ha:ha:le dulu dla yia: podapiyamte, amasiyama yia: ma hatlopepo. Epapedeme Godta yia:ta dapiyamte ma-hatlope dleye ma oplami haleta poduka gladlowa.”

⁷Amasiyama Pa:lisi sota ma asiyama Yesu watle epo atlaiyo, “Ame adipalati Mosesta atlemama a:ya mellowedeme isikimi a:ya mellalo pepa tlo ilipo a:yaye ma-tane demha:ha:iye duwa?” diyo.

⁸Epalati asiyama Yesuta epo atlaiyo, “Mosestapo wua: dupa dulu kokalalimale tlapame wua:ta wua: wola: memelloweye me-ka:pi duwapo. Amasiyama kotiyamale sitali dla Godtapo a:ya mellowe kokoye po-atlana. ⁹Epedeme na: wua: watle atlema, oplamitapo ya:llu pomellowa. Amasiyama a:ya etapo oplami hale uhalepiye, etapo ya:wolalitapo ya:ye mellowe ka:pi. Epedeme oplamitapo ya:lluye isikimi koko pa:le melepame ma a:ya hale halepiye, ya: a:ya eye uhapo.”

¹⁰Epalati Yesu ya: alotle tlalo sotapo ya: watle epo atlaiyo, “Epedeme epapele kokotapo ellepiye, poka:dena, oplamitapo a:ya haloweye,” diyo.

¹¹Epalati Yesuta yia: watle epo atlaiyo, “Imale koko iye opa hapuloma dla potasema. Amasiyama isikimi wola: halomalalo so dla tapo. ¹²Adipalati, opa opiye wola: halopo yimlala hatitimoloweye po-ala:na. Adipalati, yia: waidulota yia: hohomale tle yia: mepapena. Epapele koko tle yia: wola: pohalomasemde. Epalati opa opiye me-yimkadulotapo yia: moto dla ulu hatitimale koko tle yia: mape wola: pohalomha:ha:sema. Epalati asiyama opa opitapo Pepele dimo koko yilo wola: pohalomha:ha:sema. Epedeme oplami antapo a:ya hali dlepiye, ya: ka:dena, na:ta a:ya halowe koko dla ima iye dolumelepe.”

Yesu mate yimlala yimka:sikili mate

(Maka 10:13-16; Luk 18:15-17)

¹³Opa opitapo yia: yimlalaye Yesu hala dla elempumulaiyo, Yesutapo yia: yilo inoma sumama ya: do mate yia: u-umamelepo depame. Epalati ya: alotle tlalo sota koko e natipame ya:ye humatlaiyo. ¹⁴Amasiyama Yesuta ya: alotle tlalo so watle epo atlaiyo, “Yimlalaye na: hala dla pumula diya, yia: humatlemiya. Adipalati, ipapele sotapo Pepele dimo dla u-ulapo tulupe,” diyo. ¹⁵Epame ya:tapo ya: do mate yia: u-umapame ma mo hale dla taiyo.

Alisisi pasatale oplami

(Maka 10:17-31; Luk 18:18-30)

¹⁶Oplami haleta Yesu watle puame epo atlaiyo, “Imalalo oplami, na: apa koko ka:dle hapo, halepo halepo pasakalo hapa:?” diyo.

¹⁷Epalati Yesu asiyama ya: watle epo atlaiyo, “Wa: adipalati na: watle puame ka:dle koko dalema:? Hatlo God tlo ka:dle halapo. Epapedeme wa: halepo halepo pasakalo halowedeme apelepiye, wa: aiyalma koko dolumhalane.”

¹⁸Asiyama oplamita epo atlaiyo, “Apa aiyalma kokota:?” diyo.

Epalati Yesu ya: watle epo atlaiyo, “Wa: ya:mkale yumula aiyalma, epo wa: upo a:ya uhala aiyalma, epo wa: upo alisisi uhala aiyalma, epo

wa: amkale hi mate isikimi mala-atla aiyalma, ¹⁹ amasiyama wa: a mate epo wa: wai mate yia: yu dla heodepame salladepo sela:lepe, epame wa: wa:skamu sikemte bokotiyapo malamdiye, epammama wa: amkale ma sikemte bokotiyapo malamelepe.”

²⁰ Amasiyama oplamitapo Yesu watle epo atlaiyo, “Aiyalma koko hapuloma iye na:ta mo-dolumhaluwapo. Epele tlope na: ma apa koko hapa?” diyo.

²¹ Epalati Yesuta ya: watle asiyama epo atlaiyo, “Wa: ullu pa:po halemama woloma Godta solotamale koko mate ala:po halli dlepiye, wa: tame wa: alisisi hapulomaye opa opi watle hapipame asiyama mani tlo hapo puame atali so dla hapine. Wa:ta epapelepiye, Pepele dimo dla alisisi pasataletapo wa: hi mate ellepe. Epame ma na: dolumpuane,” diyo.

²² Oplamitapo Yesu yu i dalepame sikemte dupa kolle mate taiyo. Adipalati, ya:ye alisisi pasatepo halaiyo. ²³ Epalati Yesuta ya: alotle tlalo so watle epo atlaiyo, “Na: ikadepe kokoye wua: dla atlema. Alisisi pasatale oplamitapo Pepele dimo dla ulatuluweye pta kokalena. ²⁴ Epedeme na: matle wua: dla atlema, ka:mol aliyatapo tluka dedlemalalo tuwale opokoko tle ulatuluweye ka:deta:? Hao, po-ulatuluwa. Epedeme e ma epapena, alisisi pasatale sota Pepele dimo dla ulatuluweye pta kokalena,” diyo.

²⁵ Amasiyama ya: alotle tlalo sota imale i dalepame yiyelemama epo atlaiyo, “Ame epo kokalleye oplami anta ulatupa?” diyo.

²⁶ Epalati Yesuta yia: watle omhalemama epo atlaiyo, “Oplamita meyelo ya: pasakalo gadloweye po-ala:na. Amasiyama God tlo ala:na. Adipalati, ya:ta koko hapuloma haloweye pokokalena,” diyo.

²⁷ Epalati Pitata Yesu watle epo atlaiyo, “Dia:ye wa: dolumpumama di alisisi hapulomaye medla pomelepo pumulalepo. Epapedeme di asiyama apa koko hapa?” diyo.

²⁸ Epalati asiyama Yesuta epo atlaiyo, “Na: ikadepe kokoye wua: watle atlema. Godta koko hapuloma ma-amko dlowe oloma edla Opa Yamitapo dokopala depame ya:ta pollalo mo dla pollope. Epalati oloma edla na: dolumsiyamalalo so 12 wua: mape dokopala sota popa:lalo mo 12 dla popa:mama Isalael so elele 12ye ompopa:lepe.

²⁹ Epame oplami antapo na: hi yilo ya: bapadulo mate epo ya: eidulo mate epo ya: nanadulo mate epo yotumadulo mate epo ya: a mate ya: wai mate epo ya: yimlala mate epo ya: ta:la mate epo ya: aya mate salepame na: dolumpulupiye, ya:ta wata oloma hema asiyama pato halepe. Epame ma alotle ya:tapo halepo halepo pasakaloye halepe. ³⁰ Epedeme itapu dla ha:ha:lalo so opita ma alo dla ha:ha:lepe. Asiyama alo dla ha:ha:lalo so opita ma itapu dla ha:ha:lepe.”

Oko so koko dla wayu atlale

20 ¹ “Pepele dimo kokoye ipapena. Osalo ya: atapo utulala ikadepe oko so elemala telepe, ya:ta gla:pi dlomoko emale dla oko halepo

depame. ²Epame ya:tapo opa opi natipo yia: mate yia: oko asiyama dla esemama alila hatloye elo mani hatlo hamilipe diyo. Epame yia:ye mo-oko hala taiya diyo.

³Epedeme osalo ya: atapo sali inoma 9 oloma dla hallati ya: mamisika: mo dulu dla tamama natilati opa opitapo isikimi koko pa:le duka dla siyamalati natiyo. ⁴Epalati ya:tapo yia: watle epo atlaiyo, 'Wua: ma tame na: alisisi emale dla oko haiya. Epalati na:tapo tamila:la dla wua: oko asiyama mate ala:le mani hapilowepo,' diyo. ⁵Epame yia:ye mo-oko dla taiyo.

Epo alila hatlo medla sali inoma mo-duka dla hallati ya: opa opi mape elemtame ya: osalo dulu dla oko haiya diyo. Epame ma alila hatlo medla sali inoma dapahatlope oloma dla hallati ya: matle opa opiye eleme tame oko hapiyo. ⁶Epame ma alila hatlo medla sali inoma do supulastale oloma dla hallati ya: ma mo dulu dla ilamtame natilati opa opitapo koko pa:le siyamalati natiyo. Epalati ya:tapo yia: watle epo atlaiyo, 'Wua: adipalati koko pa:le alila pato isikimi hema ha:ha:ma:?' diyo.

⁷Epalati asiyama yia:ta epo atlaiyo, 'Oplami haleta dia:ye ya: oko halepo depo di watle po-atlana,' diyo. Epalati ya:ta yia: watle atlemama, 'wua: ma na: osalo dla oko hala puaiya,' diyo.

⁸Epame tamila:la oloma edla osalo ya: atapo ya: oko oplami hale watle epo atlaiyo, 'Osalo dulu dla oko halomalalo so sisilapame yia: oko asiyama mani halopine,' diyo. 'Epedeme wa: mani halopimama opa alo ikadepe tle pumulale so tatile halopine,' diyo.

⁹Eपालati oko sotapo asiyama halomolowedeme mo-puame alumalati alotle oko hala tlalo so tatile yia: oko asiyama dla elo mani hatlope hatlope dle halopiyo. ¹⁰Epalati opa yia: tatile utulala ikadepe oko hala tamalale sota koko e natipame yia:ta malamaleta yia: tlo yia: oko asiyamaye pato halomelepe depo momalampopa:iyo. Amasiyama yia: ma elo mani hatlo me-epapele halomaiyo. ¹¹Yia: mani i halopame allimama osalo ya: a watle epo atlaiyo, ¹²'Dia: tlo alila pato sali alemalle dla oko hamha:ha:lepo. Amasiyama opa iwoloye isikimi sali inoma kiyele dla oko halepo. Epapele tope wa: adipalati yia: watle mani hapili mepapeleye ma di watle hapi?' diyo.

¹³Epalati osalo ya: ata yia: dulu dla oplami hale watle epo atlaiyo, 'Na: batalimale koko hale wa: dla pohana. Adipalati, wa: alila hatlope oko asiyama elo mani hatlo me-epapeleye hali depame oko halowe solotamalepo. ¹⁴Epedeme wa: mani e hame ma-tane. Na: solotama, na:tapo wa: watle mani hamili mepapeleye ma opi watle hapilowedeme. ¹⁵Adipalati, na: ka:dena, na:tapo na: mani mate na:ta solotamale koko haloweye. Epapele tope wa: adipalati na:ta ka:dle koko halati ma na: watle siyaladema:?' diyo."

¹⁶Epalati Yesuta ma epo atlaiyo, "Epedeme wata oloma hema alo dla ha:ha: sotapo ma itapu dla ha:ha:lepe. Epame ma itapu dla ha:ha: sotapo ma alo dla ha:ha:lepe."

Yesu mamisika: ya:ta polowe koko atlale*(Maka 10:32-24; Luk 18:31-34)*

¹⁷Yesu Yelusalem dla hetamama ya: alotle tlalo soye alikili dla hohopo tame halemama yia: watle epo atlaiyo, ¹⁸“Ka:e! Di Yelusalem dla matamayo. Edla Opa Yamiye Yu so aiyalma aya dokopala so mate epo aiyalma imalalo so mate dla homellepe. Epalati yia:tapo ya: koko gladepe, ya:ta polowe kokoye atlepame ma po-Yu so dla homellepe. ¹⁹Epame po-Yu sota ya:ye hampame ya: dla tetlemyemama putlopo atlamyelepe. Epame ya:ye hopolemtame dali yekelehmihili di dla gogodlepe. Amasiyama ya:ye wabasi dulu dla powame elepame ma dapahatlope alila dla pasakalo depame sila:tilipe.”

Yeims mate epo Yon mate yia: waita solotamale koko*(Maka 10:35-45)*

²⁰Epame Sebedi ya: akimlala Yeims mate epo Yon mateye yia: waita eleme Yesu hala dla puaiyo. Epame yia: waitapo ya: akimlala koko dla Yesu watle dalla natilowedeme ya: hete sitali dla polaiyo.

²¹Epalati Yesuta ya: watle epo atlaiyo, “Wa: apa kokoye na: watle atla puo?” diyo. Epalati asiyama ya:ta Yesu watle epo atlaiyo, “Wa: mo kokota pulati na: akimlala dapiyamte dulu dla haletapo wa: dowala tiyama dla pola epo haletapo wa: weke tiyama dla pola dlowe ka:deta:?” diyo.

²²Amasiyama Yesuta yia: watle epo atlaiyo, “Wua: wua:ta atla kokoye powua:malama. Wua: na:ta wotiyalle pato halowedeme halaye wua: ma mepapele halowe ala:ta:?” diyo.

Epalati asiyama yia:ta epo atlaiyo, “Yao, di ma-ala:na,” diyo.

²³Epalati Yesuta asiyama yia: watle epo atlaiyo, “Ikadepe, wua: ma wotiyalle mepapele halepe. Amasiyama na: dowala tiyama dla popa:lalo so mate epo na: weke tiyama dla popa:lalo so mate sesalemoloweye na: dla itiyamale hawa. Amasiyama isikimi na: Ata ma-sesalemale so siyapotapo mo edla popa:lepe.”

²⁴Epaapele dulu dla Yesu ya: alotle tlalo so opa opitapo yu i dalepame Yeims mate epo Yon mate dla sikemte siyalasiyaladiyo. ²⁵Epalati Yesuta yia: sisilapame yia: watle epo atlaiyo, “Po-Yu so dokopala sotapo yia: isili tle ha:ha:lalo soye sikemte itiyamale mate omha:ha:mdepo. ²⁶Amasiyama wua: dulu dla epapolowe poka:dena. Epedeme wua: dulu dla anta pato hallowe solotamelepiye, ya: ka:yapa wua: yu dla salladepo sela:lepe. ²⁷Epame antapo itapu hallowe solotamelepiye, ya: ka:yapa ya:skamu isili dla hamtulupame ya: motoye yimkadulo gadlowe oko dla himilipe. ²⁸Adipalati, Opa Yamita ta:lamo hema puwaye, opata ya: gadlepo depame popuana. Amasiyama ya:ta opaye gadlowedeme puwapo. Epo opata pasakalo halepo depame polowedeme puwapo.”

Yesuta inoma pa:talo opa dapiyamte ka:ka:dle

(Maka 10:46-52; Luk 18:35-43)

²⁹Yesutapo ya: alotle tlalo so mate Yeliko mo meleme tamha:ha:lali opa hapulomatapo yia: dolumtamalaiyo. ³⁰Eapele oloma edla inoma pa:talo so opa dapiyamteta api duka dla popa:iyo. Yia:tapo Yesuta pua koko dalepame yu teta:le mate epo atlampopa:iyo, “Lod, Deibidi Yami, wa: di polowamama di gadene,” dempopa:iyo.

³¹Amasiyama opata yia: watle epo atlaiyo, “Wua: yu dimi popa:iya,” diyo. Amasiyama opata yia: watle epo atlati yia:tapo yia: yu podallalo ma sikemte yu teta:le mate epo atlempopa:iyo, “Deibidi Yami, wa: di polowamama di gadene,” dempopa:iyo.

³²Epalati Yesutapo medla hedepame yia: sisilapo yia: watle epo atlaiyo, “Wua: na:ta wua: watle apa koko halepo depo solotama:?” diyo.

³³Epalati asiyama yia:ta ya: watle epo atlaiyo, “Di inoma ka:dene. Di ma tlamsiyamolowe solotama,” diyo.

³⁴Yesuta yia: polowamama yia: inomaye u-umamaiyo. Epalati pakasiyamalalo yia: inomata ma-ka:ka:dlati yia:tapo Yesu alotle dolumtamalaiyo.

Yesuta Yelusalem dla tale

(Maka 11:1-11; Luk 19:28-40; Yon 12:12-19)

21 ¹Yesu mate ya: alotle tlalo so mate Yelusalem mo mateka:pi dla tamalemama Olipi tamali kikiwi isili dla mo yemala Betapage dla woyamaiyo. Yia: edla puame woyapo ha:ha:mama Yesuta ya: alotle tlalo so opa dapiyamteye taiya demama epo atlaiyo, ²“Wua: mo yemala itapu pola huma taiya. Wua: edla tame natilati donki aliyata ya: yemala mate kikitama hihimapo ha:ha:lali natilipe. Epalati wua: yia: kikitamaye totowatipame na: watle elemplupe. ³Eapele dulu dla oplami haletapo wua:ye atlepiye, wua: asiyama atlemama, ‘Lodta aliya i solotamuwo,’ dlepe. Epalati oplamita wua: watle me-elemtaiya dlepe,” diyo.

⁴Epedeme koko ita wowoyamaleye God tle yu hapame molo atlamalalo oplamita atlamale yu mate ala:lowedeme apiyo. Adipalati, ya:ta ipo atluwapo,

⁵“Wua: Yelusalem so atlaiya, ‘Wua: dokopala oplamiye wua: dla mo-puapo.

Ya:ye pta sadena. Ya:ye donki aliya yemala tle puapo.’ ”

⁶Eapeleye Yesu ya: alotle tlalo sotapo tame Yesuta atlamale koko eye halomaiyo. ⁷Yia: tame donki ya:ya mate epo donki yemala mate eleme pumulaiyo. Epame yia: kapumale tluka uptipame donki aliya dimsisi di dla kolumalati Yesutapo di dla hetame polaiyo. ⁸Epalati opa hapulomatapo yia: kapumale tlukaye uptipame api duka dla

yalem tlali opitapo usiye kolepame Yesuta tlowe api dla yalem taiyo.
 9Epalati Yesutapo aliya di tle ma-tamhallati itapu dla tamha:ha:le so opa mate epo Yesu ko tle pumha:ha:le so matetapo yu teta:le mate epo atlamtamalaiyo,

“Deibidi Yami dla sisiyeiya.

Lod hi tle pua oplami dla sisiyeiya.

Di ikadepe dla hallalo God dla sisiyeiya,” demtamalaiyo.

10Yesu Yelusalem mo dulu dla mo-ulatulati opa hapuloma edla ha:ha:le sotapo yiyelepame epo atlamyaiyo, “Oplami iye anata:?” demyaiyo.

11Epalati opa alumaletapo asiyama epo atlaiyo, “Iye God tle yu hapame molo atlalo oplami Yesupo. Ya:ye Galili mo pato dulu dla Nasalet mo yemala tle puapo,” diyo.

Yesuta opaye Yu so aiyalma aya tle dodolomsalle

(Maka 11:15-19; Luk 19:45-48; Yon 2:13-22)

12Yesu Yelusalem dla puame aiyalma aya dla hetaiyo. Ya: hetame natilati opata aiyalma aya dulu edla alinepi mate alisisi opi mateye asiyama mate halomyela natiyo. Epela natipame alimama ya:tapo aya dulu dla hutiyele alisisi yia: adulo mate epo alisisi e halomalalo so opa mate alikili dla dodolomsaliyo. Epo mani mila:pi meyelope meyelope dle omha:ha:lalo sota mani kolumalaloye dodokotipo pololiyo. Epame opata seselema tea halopo puame hatitimalalo mape dodokotimaiyo.

13Epame Yesuta yia: watle epo atlaiyo, “God yu bukata ipo atlapo, ‘Na: aiyalma ayaye inoma sumalalo aya demha:ha:lepe,’ depo. Amasiyama epapele tlope wua:tapo God ya: aya iye ma uhalalo aya dlepo,” diyo.

14Epapele oloma edla Yesu aiyalma aya dulu dla hallati inoma pa:talo so mate epo akoloyalemale so mate ya: hala dla pumulaiyo. Epalati ya:tapo yia:ye ka:ka:diyo.

15Amasiyama aiyalma aya dokopala so mate epo aiyalma imalalo so mate Yesuta koko ka:dle halomale natipame sikemte siyalasiyaladiyo. Epammama yia:tapo yimlalata aiyalma aya dulu dla ha:ha:mama “Yesu Deibidi Yami dla sisiyeiya” demyela dalepame sikemte alliyi. 16Epame ma yia:ta Yesu watle epo atlaiyo, “Wa: yimlalata atlamya kokoye me-dalema:?” diyo.

Epalati asiyama Yesuta yia: watle epo atlaiyo, “Yao, me-dalema. Amasiyama wua: God yu bukata atla kokoye ala posesa:lalo ha:ha:ma? Adipalati, God yu bukata epo atlapo,

‘Godtapo yimlala mate epo owayimlala mateta ya: hi di dla ta:dlowe kokoye me-imuwapo,’ depo.”

17Epame Yesu yia: saliyome Yelusalem tle ma Betani mo dla ella taiyo.

Pigi dlomoko dalita powale

(Maka 11:12-14, 20-24)

¹⁸Utulalati Yesu ma Yelusalem dla ilame tamama daya ta:iyo. ¹⁹Epalati tamama pigi dlomoko dalita api duka dla hallati dlomoko mita: depo natila tuwaiyo. Amasiyama dlomoko tlo pomilalo isikimi upa siyapo asipo halla natiyo. Epalati Yesutapo pigi dlomoko dali edla epo atlaiyo, “Wa: matle dlomoko pomimhallowa,” diyo. Epapele oloma medla dalitapo pakasiyamalalo mo-powaiyo.

²⁰Yesu ya: alotle tlalo sotapo koko i natipo yiyelepame epo atlaiyo, “Pigi dlomoko dali iye adipammama pakasiyamalalo mo-poma:?” diyo.

²¹Epalati Yesutapo asiyama yia: watle epo atlaiyo, “Na: ikadepe koko wua: watle atlema. Wua: mikadepe depo ha:ha:mama malamale potatlamalalo hallepiye, na:ta dali hema koko halëye wua: ma epapele koko haloweye ala:lepe. Epame hatlo koko ipapele tlo pohalomolowa. Amasiyama wua: koko opi patoto ma me-halomelepe. Epammama wua:ta tamali hema atlemama ‘wa:skamu dokastapame yú dulu dla tulune,’ dlepiye, koko eta mepapelepe. ²²Epapedeme wua: apa koko solotamama koko eye ikadepe hali depo mikadepe dle mate God dla otele himilipiye, wua: koko eye halepe.”

Yesuta itiyamale dla atlanatili

(Maka 11:27-33; Luk 20:1-8)

²³Yesu ma Yu so aiyalma aya dla hetame opa watle God yu imhallati aiyalma aya dokopala so mate epo Yu so dokopala so mateta puame Yesu watle epo atlaiyo, “Wa: apa itiyamale tle koko iye hamsela:ma:? Anta wa: watle itiyamale iye hamiwa?” diyo.

²⁴⁻²⁵Epalati Yesuta asiyama yia: watle epo atlaiyo, “Na: mape wua: watle atlanatili yu hatlo atlowama. Anta Yon watle itiyamale hamiwa, opa yú dla ka:ka:timelepo depame? Godta itiyamale hamiwa, o oplamita itiyamale hamiwa? Epedeme wua:ta asiyama yu na: watle atlepiye, epalati na: ma asiyama na:ta itiyamale hamsela: iye wua: watle atlowepo,” diyo.

Epalati yia:ta yu i dalepame yiskamu yia: dulu dla esemyemama epo atlamyaiyo, “Di adipo atlepa:? Di Yonta itiyamaleye God tle puwa dlepiye, ma asiyama Yesuta di watle epo atellepe, ‘Ame wua: adipalati Yon yu dla pomikadepe dlalo wekuwa?’ dlepe. ²⁶Epame di ma ya:ta itiyamaleye oplami tle puwa dlepiye, ma asiyama opata dia: dla siyalasiyaladlepe. Adipalati, opa hapulomata Yonye God tle yu hapame molo atlalo oplami ikadepe demdepo.” ²⁷Epammama yia:ta asiyama Yesu watle epo atlaiyo, “Di podimalamana, Yonta itiyamale halë sitaliye,” diyo.

Epalati asiyama Yesuta yia: watle epo atlaiyo, “Na: ma asiyama wua: watle na:ta itiyamale hamsela: iye po-atlowa,” diyo.

Yesuta akimlala dapiyamte mate wayu atlale

²⁸“Epedeme wua: koko hema apa koko malama:? Oplami haletapo akimlala dapiyamte elemhalaiyo. Epapeleye ya:tapo ka:yapa hamale maseyemala dla epo atlaiyo, ‘Wa: tame na: gla:pi dlomoko emale osalo dla oko hane,’ diyo.

²⁹Amasiyama maseyematapo atlemama, ‘Na: alima,’ depame ma alotle malamale meyelope depame oko hala taiyo.

³⁰Epame ya: ata ma tame ya: maseyemala hale dla epo atlaiyo, ‘Wa: tame na: gla:pi dlomoko emale osalo dla oko hane,’ diyo. Epalati ya: maseyematata atlemama, ‘Yao, na: oko hala tlowepo,’ depame ma potlalo wekiyo.

³¹Epedeme akimlala dapiyamte dulu hema maseyemala aditapo ya: ata solotamale koko hauwa?”

Epalati asiyama aiyalma aya dokopala so mate epo Yu so dokopala so mateta epo atlaiyo, “Ka:yapa hamale maseyematapo ya: ata solotamale kokoye hauwapo,” diyo.

Epalati Yesuta yia: watle epo atlaiyo, “Na: ikadepe koko wua: watle atlema. Ta:kis mani halomalalo so mate epame opa ala:msiyamalalo so wola: matetapo yia: tatile Pepele dimo dla u-ulapo tumama asiyama wua: tlo alikili dla pomellepe. ³²Adipalati, Yontapo wua:ye api ka:dle nati-
ilati wua: ya: yu dalepame pomikadepe dena. Amasiyama bobtalimale so ewolotapo Yon yu dalepame mikadepe duwapo. Epame wua:tapo yia:ta mikadepe dle koko natipame malamale pomeyelope dlalo ha:ha:mama Yon yu dla ala pomikadepe dlalo wekuwapo.”

Batalipo omha:ha:lalo so kokoye wayu mate atlale

(Maka 12:1-12; Luk 20:9-19)

³³“Epame wayu hale i ma daliya. Alila haleta osalo ya: atapo ya: osalo dla gla:pi dlomoko ale emaiyo, epame alikili kosukuliyo. Epo dlomoko dala okolloweye ta:la dla munamu muwalepame matle alisisi e ompollowe kimna:ya di dla haiyo. Ya: epame opa opi watle omha:ha:iye depame ma mo hale pateka:mu dla halla taiyo. ³⁴Ya: edla tame hallati dlomokota milipame namolowe alilata mo-puaiyo. Epalati ya:tapo ya: oko so opi watle ya: osalo dla tame dlomokoye halopo puaiye diyo.

³⁵Amasiyama osalo omha:ha:lalo sota yia:ta pula natipame hohopo opi tlo hohopoliyo. Epame opi tlo ewala mate kelepo potimaiyo. ³⁶Epalati osalo ya: ata koko i dalepame matle oko so pasataleye taiya diyo. Amasiyama osalo omha:ha:lalo sotapo yia: mape mepo hohopolemama opi tlo ewalata kelepo potimaiyo. ³⁷Epalati ma mosukulu dla ya: maseyemala tlo tane demama epo malamaiyo, ‘Osalo omha:ha:lalo sotapo na: maseyemala dla heodemama ya:ye poyumlowa,’ diyo.

³⁸Amasiyama osalo omha:ha:lalo sotapo osalo ya: a yamita pulati natipame yiskamu yia: dulu dla epo atlamyaiyo, ‘Maseyemala itapo osalo ya: a elo dla hallala. Epedeme ya:ye yumpame osalo iye dita halowa,’ demyaiyo. ³⁹Eparamama yia:tapo maseyemala eye osalo alikili dla hamamtame yumiyoy. ⁴⁰Epedeme osalo ya: ata puame ya: osalo omha:ha:lalo so dla apa koko hapa:?”

⁴¹Epalati aiyalma aya dokopala so mate epo Yu so dokopala so mateta asiyama epo atlaiyo, “Osalo ya: ata puame osalo omha:ha:lalo soye potipame osaloye ma opa opi watle omha:ha:iya dlepe. Epedeme opa ewolotapo dlomoko ma hauwallowe oloma edla hauwalepame yoye halopi demha:ha:lepe.”

⁴²Epalati Yesuta yia: watle epo atlaiyo, “Wua: God yu bukata atlama kokoye posesalalo wekemdi? Adipalati, edla ipo atlapo,

‘Aya halalo sota alumiti allimama

alumiti hamastaletapo ma wata aya duka dla molopa kestale some halapo.

Epedeme koko iye Lodta hauwapo.

Epalati dita koko i natipo yiyelemama sikemte ka:dena depo.’

⁴³Epedeme na: ikadepe koko wua: watle atlema. Pepele dimo kokoye wua: tle kolahapame ma opa anawolotapo Godta solotamale koko tlo halomha:ha:ma:, ma ewolo watle halopilipe. ⁴⁴Epedeme oplami antapo alumiti edla kustamtame teyulupiye, ya:ye susupulastepo hamastlepe. Epame alumiti etapo oplami haleye goludlepiye, oplami eye totola:timtame ellepe,” diyo.

⁴⁵Epalati aiyalma aya dokopala so mate epo Pa:lisi so mate Yesuta wayu atlamale koko dalepame “di koko atlemhalema,” depo momalamaiyo. ⁴⁶Eparamama yia:tapo Yesu hamolowe apiye totamaiyo. Amasiyama opa hapulomatapo Yesuye God tle yu hapame molo atlalo oplami ikadepe demyelati dalepame ya:ye hamolowe wowota:iyo.

A:ya hamili daya dele dla wayu atlale

(Luk 14:15-24)

22 ¹Epame Yesu matle wayu mate ipo atlaiyo, ²“Pepele dimo kokoye ipapena. Dokopala oplamitapo yamita a:ya halowe dla daya pato dinapiyo. ³Ya: daya ma dinapopo gudepame ma ya: oko so watle taiya demama epo atlaiyo, ‘Wua: na:ta daya dinapele dla pulupo depame yu halopimtauwa opaye elempuaya,’ diyo. Epalati ya: oko sota yu hamtame opa ewolo atlamalati asiyama yia:ta pula alliyo. ⁴Epela dalepame dokopala oplamitapo ya: oko so opa opiye mamisika: tame atlamama epo atlaiye diyo, ‘Aliya haloye mo-poyupo halema, epame daya ma ma-dinapopo halema. Epapedeme wua: a:ya hamili daya dele dla puame daya deiya diye,’ diyo. ⁵Amasiyama yia:tapo yu hamtame

atlati opa opita yu i dalepame allimama ma yia: oko dla tamalaiyo.

⁶Epalati ma opa opitapo yu i dalepo dokopala oplami ya: oko so opaye hohopolepame potimaiyo. ⁷Epalati dokopala oplamitapo koko i dalepo sikemte siyaladepame ya: opa hapuloma watle atlemama, ‘Yimkadulo potimalalo so ewoloye potipame yia: mo ma dlapa mistaiya,’ diyo.

⁸Epame dokopala oplamitapo ya: oko so watle ma epo atlaiyo, ‘Daya patoye mo-dinapopo elema. Amasiyama na:ta sisilamale soye me-yia: batalimale koko tle populalo wekelepo. ⁹Epedeme wua: tame mo duka dla siyama opa hapulomaye daya delepo depame elempuaiya,’ diyo. ¹⁰Epalati ya: oko sota tame opa hapuloma ka:ka:dle so mate epo bobtalimale so mate elepame daya dele dla pumulaiyo. Epapele oloma edla aya dulu eye opata alumama sikemte pasataiyo.

¹¹Amasiyama dokopala oplamita aya dulu edla opa natila hetamama natilati oplami haletapo a:ya hamili dla tluka didiyelalo epapele posilalo puame polla natiyo. ¹²Epalati dokopala oplamita ya: watle epo atlaiyo, ‘Namkale, wa: aya hamili dla tluka didiyelalo epapele posiyampolasema. Wa: aya dulu hema adipo matao?’ diyo. Amasiyama oplami etapo asiyama atlowe yu pa:iyo.

¹³Epalati dokopala oplamitapo ya: oko so watle epo atlaiyo, ‘Oplami iye do mate epo hete mate kokotipoliyepame alikili amtuwale dla hamastaiya. Ya: edla halemama amale mate a:pe tetekelemhallepe,’ diyo.

¹⁴Epedeme Godtapo opa hapulomaye ma-sisilamhalapo. Amasiyama ya: isikimi opa opi tlo elemhalapo.”

Sisa dla ta:kis mani hapilowe koko

(Maka 12:13-17; Luk 20:20-26)

¹⁵Epame Pa:lisi sotapo alikili dla tame Yesutapo batalimale koko atlati ya:ye hamolowe kokoye esemaiyo. ¹⁶Epammama yia:tapo yia: opa mate epo Helod ya: opa mate Yesu hala dla taiya diyo. Epalati opa ewolota tame Yesu watle epo atlaiyo, “Imalalo oplami, dimalamana, wa:ye ikadepe koko tlo halalo oplamipo. Epame wa:ta God koko imama ikadepe koko siyapo tlo imdepo. Epame wa: opa powota:semde. Epo wa: opa isikimi kapala di dla potlamasemde. ¹⁷Epedeme wa: di atlane, di ka:deta; Loum dokopala oplami Sisa watle ta:kis mani halopiliweye?” diyo.

¹⁸Yesu yia:ta batalipo malamale kokoye momalanatipame yia: watle epo atlaiyo, “Wua: wuskamu pepemalalo sopo. Wua: adipalati na:ye elemala natilowedeme amma:? ¹⁹Epedeme wua:ta ta:kis mani kolumha:ha:lalo mani haleye na: watle nati-ya.” Epalati yia:ta ya: watle elo mani hale hamiyo. ²⁰Epalati Yesutapo yia: watle epo atlaiyo, “Mani hema ana mila:pi mate epo ana hi mate hutiyema:?” diyo.

²¹Epalati asiyama yia:ta epo atlaiyo, “Sisa mila:pi mate epo ya: hi mateta hutiyema,” diyo. Epapalati Yesuta yia: watle epo atlaiyo, “Wua:

epapedeme Sisa teteye Sisa watle halopiya, epame God teteye God watle halopiya,” diyo.

²²Yia:tapo yu i dalepo sikemte yiyelepame Yesu saliyome ma-tamalaiyo.

Palli tle ma silliwé dla Yesu watle atlanatili

(Maka 12:18-27; Luk 20:27-40)

²³Epame alila oloma edla Sa:dusi so opa opita Yesu hala dla pumulaiyo. Opa iwolota atlemama, “Palli sota ma posilliwa,” demdepo. Epeleye yia:tapo puame Yesu watle epo atlaiyo, ²⁴“Imalalo oplami, Mosesta di watle molo atlale yuye ipo ilipo hamiwapo. ‘Oplamitapo a:ya hapo yimlala pohatitimalalo halepo polopiye, ma oplami e ya: eita sepeyama eye hapo ya: bapa elo dla ha:ha:lowe yimlala hatitimelepe,’ duwapo. ²⁵Epapedeme oplami haletapo akimlala 7 hatitimaiyo. Epame yia: bapa tatle a:ya haiyo. Epo yimlala pohatitimalalo halemama powaiyo. Epalati ma medla hallalota ya: bapa ya:llu sepeyama me-eye haiyo. ²⁶Ya: mape yimlala pohatitimalalo powaiyo. Epela ma medla hallalota sepeyama hatlo me-eye haiyo. Amasiyama ya: mape yimlala pohatitimalalo powaiyo. Epamtamama akimlala 7 hapuloma ewolotapo yimlala pohatitimalalo pataiyo. ²⁷Epo a:ya sepeyama eta mosukulu powaiyo. ²⁸Epapedeme palli tle silliwé oloma edla a:ya eye ikadepe ana ya:llu depa: Adipalati, yia:ta 7ta a:ya hatlo metlo halompuwapo,” diyo.

²⁹Amasiyama Yesuta asiyama yia: watle epo atlaiyo, “Wua:ye yeitamale sopo. Adipalati, wua: Godta itiyamale mate epo ya: yu mate ala yeitamha:ha:po. ³⁰Adipalati, palli sota wabasi tle sillipiye, yia: matle wola: mate epo opa mate pahalomha:ha:lowa. Amasiyama yia:tapo God ya: banakaka sota Pepele di dla ha:ha:ye epapele some ha:ha:lepe. ³¹Epedeme wua: Godtapo palli sota matle pasakalo depo silliwé koko dla atlale yuye posesa:semdi? Adipalati, ya:ta epo atluwapo, ³²‘Na:ye A:iblaham ya: Godpo, epo Aisek ya: Godpo, epame Yokob ya: Godpo,’ duwapo. Epapedeme God iye popalli so yia: God. Hao, pasakalo ha:ha:lalo so yia: Godpo.” ³³Epalati opatapo Yesuta imale koko i dalepame sikemte yiyeliyo.

Aiyalma hatitimale dulu dla adita patota:?

(Maka 12:28-34; Luk 10:25-28)

³⁴Yesuta Sa:dusi sota yuhalowe api himomelle koko natipame asiyama Pa:lisi sotapo yimkata alupame esemaiyo. ³⁵Epame yia: dulu dla aiyalma imalalo oplami haleta Yesu elemala natilowedeme puame ya: watle epo atlaiyo, ³⁶“Imalalo oplami, Mosesta aiyalma hatitimale dulu dla aiyalma adi tlo sikemte patota:?” diyo.

³⁷Epalati Yesutapo asiyama epo atlaiyo,

“Wa: Lod wa: Godye sikemte malahalane,
wa: dupa dulu malamale tle, epo wa: soko tle, epame wa:ta
malamale tle.’

³⁸Epedeme aiyalma hatitimale dulu dla aiyalma itapo ikadepe pato
halapo. ³⁹Epame ya: ko tle aiyalma hale pato me-epapele sepeleye ipo,
‘Wa:ta wa:skamu sikemte malamdiye,
epammama wa: amkale ma sikemte malamhalane.’

⁴⁰Epedeme Mosesta aiyalma hatitimale hapuloma mate epo God tle yu
hapame molo atlamalalo sota hatitimale hapuloma matetapo aiyalma
dapiyamte iwolo dla hitaha:ha:po.”

Kelisoye ana yamita:?

(Maka 12:35-37; Luk 20:41-44)

⁴¹Pa:lisi so ala yimkata me-alupo popa:lali Yesuta yia: watle epo
atlaiyo, ⁴²“Wua: Keliso kokoye adipo malama:, ya:ye ana yamita:?” diyo.
Epalati yia:tapo epo atlaiyo, “Deibidi yamipo,” diyo.

⁴³Epalati asiyama Yesuta yia: watle epo atlaiyo, “Ame adipalati
Deibiditapo Soko tle atlemama Kelisoye ya: Lod duwa? Deibidita meyelo
epo atluwapo, adipalati,

⁴⁴‘Godta na: Lod watle epo atluwapo,
Wa: na: dowala tiyama dla polane.

Epalati na:tapo wa: watle opahale demha:ha: soye wa: hete sitali isili
dla hatitimolowepo,’ duwapo.

⁴⁵Epedeme Deibidita Kelisoye ya: Lod duwapo. Ame adipammama
Kelisoye Deibidi yami depa:?” diyo. ⁴⁶Epalati oplami haletapo ya: yu ipi
dla yu hale asiyama po-atlaiyo. Epedeme oloma etle ma oplami haletapo
Yesu watle atlanatili yu hale atloweye wowota:mdiyu.

Yesuta aiyalma imalalo so mate epo Pa:lisi so mate yia: koko dla imale

(Maka 12:38-39; Luk 11:43-46, 20:45-46)

23 ¹Epame Yesuta ma opa hapuloma dla epo ya: alotle tlalo so
dla epo atlaiyo, ²“Aiyalma imalalo so mate epo Pa:lisi so mate
yia: dla itiyamale elapo, yia:tapo Mosesta aiyalma hatitimale wua: dla
imoloweye. ³Epedeme yia: yu dla salladepo siyamama yia:ta atlamha:ha:
kokoye halomha:ha:iya. Amasiyama wua: yia:ta moto mate koko
halomha:ha: e natipame wua: ma e halomiya. Adipalati, yia: aiyalma
koko wua: dla ipo ma miyelo moto mate koko eye pahalomasemde.
⁴Epapedeme yia:ta aiyalma imale kokotapo opa dla upiyele pato
hapimdepo. Amasiyama yia:tapo yimkadulo gagademama upiyele ipi eye
ma miyelo pohasemde.

⁵Epedeme yia:ta koko halomale dulu dla isikimi opatapo yia:ye natilipo
depo ammdipo. Epame yia: God yu ipi ilalimaleye dawale patoto tilimale

epapele dulu dla hatitipo didiyepo siyamdepo, opata natilipo depame. Epame opata natilipo depame yia:ta inoma sumama tluka didiyelalo patoto seselemalliye didiyepo siyamdepo. ⁶Yia: epame dita inoma sumalalo aya dla epo daya pato dele dla itapu ikadepe dla popa:lowe tlo solotamdepo. ⁷Epame api duka dla opata yia: dla heodepame namkale dle yu atlamalati yia: sikemte dallowe tlo solotamdepo. Epame yia: ma solotamdepo, opatapo yia: watle imalalo so dlepo depame.

⁸Amasiyama poka:dena, opatapo wua: watle atlemama imalalo oplami dloweye. Adipalati, wua: imalalo oplamiye hatlopepo. Epame wua: dulu dla haleta potla:mtamhalasema. ⁹Epame ta:lamo hema oplami hale watle atlemama a demiya. Adipalati, wua: A hatlope Pepele dimo dla halapo. ¹⁰Epame poka:dena, oplami haletapo wua: watle atlemama dokopala oplami dloweye. Adipalati, wua: dokopala oplami mape hatlo Kelisopo. ¹¹Epedeme wua: dulu dla salladepo sela:lalo oplamitapo pato halapo. ¹²Epapedeme opa anawolotapo yiskamu yia:ye di dla halopo hetamha:ha:ma; asiyama Godtapo yia:ye isili dla ipila:lepe. Amasiyama opa anawolotapo yiskamu yia:ye isili dla halopo tulumha:ha:ma; yia:ye asiyama Godta di dla ipila:lepe.”

Ka:e, aiyalma imalalo so mate epo Pa:lisi so mate!

(Luk 11:39-52, 20:47)

¹³“Epapedeme ka:e, aiyalma imalalo so mate epo Pa:lisi so mate, wua: wuskamu sikemte pepeyalimalalo sopo! Wua: yimkadulota Pepele di dla ulatuluweye api komha:ha:po. Epame wua: muwolo edla po-ulatuwase mde.

[¹⁴Ka:e, aiyalma imalalo so mate epo Pa:lisi so mate, wua: wuskamu sikemte pepeyalimalalo sopo! Wua: isikimi elemale tle sepeyamataloye dodolomsalepame yia: ayaye kokolahamdepo. Epame wua: opa hapuloma inoma dali tle inoma sumale yu seselemalli atlamdepo. Epedeme wua: asiyama wotiyalle pato halepe.]

¹⁵Ka:e, aiyalma imalalo so mate epo Pa:lisi so mate, wua: wuskamu sikemte pepeyalimalalo sopo! Wua: solotamde, po-Yu so opatapo ma Yu so dlepo depame ta:lamo pato dla opaye totamsiyamdepo. Epame wua:ta oplami hale ma-hampame wua:ta batalipo imale koko mate ya:ye sikemte batalipo hamastamdepo. Epapele koko tle wua:tapo ya:ye Dlapa mo dla semtamama ammdrepo.

¹⁶Ka:e, wua: wolomape! Wua: inoma watalo so tlope ma inoma pa:talo so some opaye elemtapo. Epame wua:tapo ipo imdepo, ‘Oplami haletapo yu itiyapo himimama aiyalma aya hi mate aiyalma soloweye pase koko pato,’ demdepo. ‘Amasiyama oplami antapo aiyalma aya dulu dla mani ela hi tle yu itiyapo himimama aiyalma selepiye, e tlo koko pato,’ demdepo. ‘Epammama ma alotle yu itiyapo himili eye

pohauwokokomolowa,' demdepo. ¹⁷Wua: yiyilamale sopo! Manita koko pato pohalasema. Amasiyama aiyalma ayata koko pato halapo. Adipalati, mani eta aiyalma aya dulu dla ellati mani e ma aiyalma depo elapo.

¹⁸Epame wua: ma ipo imdepo, 'Oplami haletapo yu itiyapo himimama God watle namkale dle alisisi ha:po hamilalo tile, aiyalma aya dulu dla pola, e ya: hi tle aiyalma solowe ye pase koko pato,' demdepo. 'Amasiyama ya:ta yu itiyapo himimama tile edla namkale dle alisisi himili e hi tle aiyalma selati e tlo sikemte koko pato,' demdepo. ¹⁹Wua: inoma pa:talo sopo. Aiyalma aya dulu dla tile pola dla himili alisisita koko pato pohalasema. Amasiyama tileta koko pato halapo. Adipalati, tiletapo namkale dle alisisi hamili eye aiyalma demdepo. ²⁰Epedeme oplami antapo yu itiyapo himimama tile hi tle aiyalma selepiye, ya: isikimi tile hi siyapo mate aiyalma posolowa. Amasiyama ya:tapo tile hi mate epo tile edla namkale dle alisisi himili e ya: hi mate aiyalma selepe. ²¹Epame oplami antapo yu itiyapo himimama aiyalma aya hi tle aiyalma selepiye, ya: isikimi aiyalma aya hi siyapo mate aiyalma posolowa. Amasiyama ya:tapo aiyalma aya hi mate epame dulu edla hallalo God hi mate aiyalma selepe. ²²Epame oplami antapo yu itiyapo himimama Pepele dimo hi tle aiyalma selepiye, ya: isikimi Pepele dimo hi siyapo mate aiyalma posolowa. Amasiyama God hi mate epo ya:ta pollalo hi mate aiyalma selepe.

²³Epapedeme ka:e, aiyalma imalalo so mate epo Pa:lisi so mate, wua: wuskamu sikemte pepeyalimalalo sopo! Wua: God dla namkale dle alisisi hapimama mala mate epo sosoko mate epo alisisi opi yimka:sikili mate woloma kolumale 10 dulu dla kolumale hatlope God watle hapi demha:ha:mama asiyama aiyalma hatitimale dulu dla koko patoto hutiyeye halomolowe tlo wowelimdepo. Eye ka:dle koko halowe mate, epo ya:mkale bokotiyapo malamolowe koko mate, epo mikadepe dlowe koko matepo. Epedeme koko patoto e tlo woloma halomha:ha:iya. Epammama God dla namkale dle alisisi halopiliwe koko ma wowelimiya. ²⁴Wua: inoma pa:talo sopo. Wua: amama yemalata wua: daya dla pollati woloma natipame alikili dla auwemdepo. Amasiyama aliya patota wua: mila:pi dla ellati e ponatilalo me-gola:demdepo.

²⁵Epapedeme ka:e, aiyalma imalalo so mate epo Pa:lisi so mate, wua: wuskamu sikemte pepeyalimalalo sopo! Wua: muwolo kapo mate epo palita mate alikili tlo sikemte howahalomama asiyama dulu tlo pohowahalalo wekemdiye, wua: ma mepo ha:ha:po. Adipalati, wua:tapo kapala di tlo howahalomdepo. Amasiyama wua: dupa duluye batalimale koko mate epame alisisi solotamolowe koko mateta sikemte poposatilipo hutiyepo. ²⁶Pa:lisi so, wua: ikadepe sikemte inoma pa:talo sopo. Wua: ka:yapa wua: kapo dulu mate epo palita dulu mate tatile howahalomaiya. Epapelepiye, alikili ma mepo ullu pa:po hallepe.

²⁷Epapedeme ka:e, aiyalma imalalo so mate epo Pa:lisi so mate, wua: wuskamu sikemte pepeyalimalalo sopo! Wua: wabasi ka:pi dinapopo halemdiye, epapele some ha:ha:po. Adipalati, wabasi di tle tlo sikemte ka:pi dinapopo halemdopo. Amasiyama duluye powale elo mate hutallu mate sikemte wokasepo elemdepo. ²⁸Epammama wua: opa mila:pi tle wuskamu wua:ye ka:ka:dle so demsiyamdepo. Amasiyama wua: isikimi wuskamu pepeyalimalalo sopo. Adipalati, wua: opasi duluye batalimale kokota poposatilipo hutiyepo.

²⁹Epapedeme ka:e, aiyalma imalalo so mate epo Pa:lisi so mate, wua: wuskamu sikemte pepeyalimalalo sopo! Wua:ta God tle yu hapame molo atlamalalo so palli hatili wabasi di tle aya yimlala halopame ka:pi dinapomha:ha:po. Epammama ka:ka:depo ha:ha:le sota palli wabasi mape wua:ta mepo ka:depo dinapomha:ha:po. ³⁰Epame wua: ma epo atlamha:ha:po, 'Di mamadulota ha:ha:uwa oloma edla di ma me-ha:ha:matiye, di God tle yu hapame molo atlamalalo soye dia: mate pe-epo potima,' demha:ha:po. ³¹Amasiyama wua:ta epo atlamha:ha: koko tle muwolo wuskamu wua:ye God tle yu hapame molo atlamalalo so potimale yia: mamadulopo demha:ha:po. ³²Epedeme wua: mamadulotapo batalimale koko kotiyapo meluwaye ma wua:ta mosukulu dla tame gudiya. ³³Wua: ilama yimlalo. Apa kokotapo wua:ta Dlapa mo dla tamalaye himomelepa:?

³⁴Epedeme na: wua: watle God tle yu hapame molo atlamalalo so mate epo ka:ka:dle so mate epo God yu imalalo so mate taiya dlowepo. Amasiyama wua:tapo opiye potimelepe. Epo opiye dali yekelemhimili dla gogodlalimelepe. Epame opiye aiyalma aya dulu dla hohopollepe. Epalati opiye wua:tapo wotiyalle hapimha:ha:mama mo hale tle ma mo hale dla dodolomsalemha:ha:lepe. ³⁵Epedeme ta:lamo hema wua: mamadulotapo ka:ka:depo ha:ha:lalo soye mo-potimpuwapo. Epammama yia:tapo ka:dle oplami Eibol tle yumuluwe kotiyapame potimpuame Belekaya yami Sekalaya yumpo guduwapo. Epedeme yia:tapo Sekalayaye aiyalma aya ka: epo God dla alinepi poyupo halomalalo tile ka: duka dla hallati yumuwapo. Epapedeme wata ha:ha: so wua:tapo wua: mamadulota ka:yapa God tle yu hapame molo atlamalalo so potimpuwa yia: batalimale asiyamaye wua:ta halepe. ³⁶Epedeme na: ikadepe kokoye wua: dla atlema. Wua:tapo wua: mamadulo batalimale asiyamaye halepe."

Yesuta Yelusalem koko dla dupa kolle

(Luk 13:34-35)

³⁷"Yelusalem, Yelusalem, wa: adipalati God tle yu hapame molo atlamalalo so potimama Godta taiya dle soye ewala mate kelemhalemdi! Na: alila adisowa dla gagapota ya: yimlalaye woloma suku dulu dla ipila:po opolomdiye, epapolowedeme na:ta wa: yimlalaye elemuluwe

solotamduwapo. Amasiyama yia: posolotamdena. ³⁸Epapedeme Yelusalem so, wua: daliya. Wua: aiyalma ayaye aya siyapo hallepe. ³⁹Epapedeme na: ikadepe kokoye wua: watle atlema. Wua: matle na: mila:piye ponatilowa. Amasiyama alilata pulati wua:tapo epo atlamyelepe, 'God hi mate pua oplami dla sisiyeiya,' demyelepe. Epapele oloma edla wua:tapo ma na: mila:pi natilipe."

Yesuta aiyalma aya dokostlowe atlale

(Maka 13:1-2; Luk 21:5-6)

24 ¹Yesu aiyalma aya saliyome ma-tamhallati ya: alotle tlalo sota puame ya: watle atlemama "aiyalma aya ka:pi dinapele pola i natine," diyo. ²Amasiyama Yesuta epo atlaiyo, "Wua: koko hapuloma iye woloma natiya. Na: ikadepe koko wua: watle atlema. Aya hema ewala haletapo matle yimkadulo tama di dla popopa:lowa. Amasiyama aya e dokostlati ewala hapuloma etapo matle ta:la dla teteyupo tulume popa:myelepe," diyo.

Wotiyalleta kotiyamolowe alila

(Maka 13:3-23; Luk 21:7-24)

³Epame Yesu Olipi tamali di dla hetame pollati ya: alotle tlalo sota miyelo puame ya: watle ipo atlanatiyo, "Wa: di atlane, aiyalma aya dokostlowe alilaye adipalalota:? Epame wa:ta puluwedeme hallati apa kokota woyapa:? Epame ta:lamo mosukuluta woyamolowedeme hallati ma apa kokota di watle nati-ipa:?"

⁴Amasiyama Yesuta ma yia: watle epo atlaiyo, "Ka:e wolomape! Oplami haleta wua:ye ikadepe api tle ma alikili dla elemtullala. ⁵Adipalati, opa opitapo na: hi mate puame atlamyemama yiskamu yia:ye Kelisopo demyelepe. Epamyemama yia:ta opa pasataleye ikadepe api tle alikili dla eleme telepe. ⁶Epapedeme wua: opahale koko mate epo natalimale koko mateta wowoyamalati dalepame ase sikemte wowota:miyo. Ame adipalati, koko ipapele tate wowoyamelepe. Amasiyama dulu edla mosukulu alilata yipta populuwa.

⁷Mo haletapo mo hale mate opahale de demyelepe. Oloma edla mo opi dla daya pa:le kokotapo pulupe. Epo allutuwale patotota mo opi dla ellepe. ⁸Epapele kokota wowoyamelepiye, wotiyalle alilata kotiyamama apelepe.

⁹Epapele dulu dla opatapo wua: dla wotiyalle hapipame potimolowe dla eleme telepe. Epame wua:ta na: dla mikadepe dle koko tle opa hapulomatapo wua: dla elle pato himha:ha:lepe. ¹⁰Epapele oloma edla opa opitapo yia:ta mikadepe dleye polollepe. Epammama yia:tapo yimkadulo mikadepe dle soye allimama yia: dla opahale demha:ha: so dla hohopo ilipe. ¹¹Epame biskapa God yu molo atlamalalo sotapo wowoyapame opa opiye

elemala natilipe. ¹²Epapele dulu dla batalimale kokota sikemte ta:mhetlati asiyama opatapo ya:mkale bokotiyapo malamolowe kokota pomelepe. ¹³Amasiyama oplami antapo ya:ta mikadepe dleye kokalepo halemama mosukulu dla tame woyamelepiye, ya: pasakalo hallowe halepe. ¹⁴Epedeme mo hapuloma dla opa hapulomata ikadepe koko dlallepo depame ka:dle yu Pepele dimo kokoye atlamtelepe. Epalati ka:dle yuye opa hapuloma dla ma-atlamtepo gudepo hallati ta:lamo mosukuluta edla woyamelepe.

¹⁵Epedeme sesa:lalo oplami, wa: yu i ya: dulu kokoye woloma hane. Adipalati, God tle yu hapame molo atlalo oplami Da:niyolta epo atluwapo, 'Wua: ulugiyemale alisisi batalimaletapo aiyalma aya dulu dla tulumhalla natilipe,' duwapo. ¹⁶Epalati Yudiya sotapo ulugiyemale alisisi e natipame tamali di dla pohetlepe. ¹⁷Epame oloma edla aya potopali dla pollalo oplamitapo poka:dena, ma aya dulu dla tuwame ya: alisisi halomolowe. ¹⁸Epame osalo dulu dla sela:lalo oplamitapo ma ilame aya dla ya: tluka alisisi pahalomala tlowa. ¹⁹Epo oloma edla mopapo koko watalo so mate epo owayimlala meme ilimalalo so matetapo potloweye pta kokalle pato natilipe. ²⁰Epapedeme wua:ta potlowe alilata teneyapi dla o dita inoma sumalalo alila dla powoyamalalo wekelepo depame God dla inoma sumale yu himme ha:ha:iya. ²¹Adipalati, oloma edla wotiyalle koko patota pulupe. Epedeme ta:lamo kotiyamale oloma etle pualeye, opatapo wotiyalle koko ipapele ponatimdena. Epame wotiyalle koko pato ita tame gudlepiye, ma alotle wotiyalle koko ipapele ponatilowa. ²²Amasiyama epapele tope Godta wotiyalle alila iye kiyepo mellepe. Adipalati, ya:ta alila selemalipo melematiye, oplami haleta wotiyalle dulu edla halloweye po-ala:ma. Amasiyama wotiyalle dulu edla Godta sesa:lemale so opa ma me-ha:ha:deme ya:tapo alila eye kiyepo mellepe.

²³Oloma edla oplami haleta puame, wua: watle atlemama, 'Iye Kelisopo' o 'Huma natine, eye Kelisopo,' dlatiye, ya: yu dla mikadepe demiyo. ²⁴Adipalati, biskapa elemala natilalo keliso mate epo biskapa God yu molo atlamalalo so matetapo puame ulugiyemale koko patoto halomelepe, Godta sesa:le so elemolowa depame. ²⁵Epedeme koko iye ala powowoyamalalo hallati na: tate wua:ye molo atlamayo.

²⁶Epapedeme oplami haletapo wua: watle atlemama 'Kelisoye dalupa dulu dla halema,' dlati natila tamiyo. Epame ma ya:tapo 'Kelisoye aya dulu dla halema,' dlati mikadepe demiyo. ²⁷Adipalati, omplatapo hela:hela:demama ta:lamo pato hela:demdiye, epapele some wua:tapo Opa Yamita pulati natilipe. ²⁸Mo hadima hutale ellepiye, kepilitapo hutale e dlowedeme tame edla topulumdepo."

Opa Yamita puluwe koko

(Maka 13:24-37; Luk 21:25-36, 17:26-36)

²⁹"Epame wotiyalle alila ita tame gudlati pakasiyamalalo

‘salita sumtlepe.

Epalati mamata ma hela:dle pohamilowa.

Epo tamili mape omapla di dla popa:ye ta:la dla teteyulupe.

Epame itiyamale alisisi omapla di dla ha:ha:tapo hohoulalumama
itiyamale pa:lepe.’

³⁰Oloma edla Opa Yamita puluwe kokoye omapla di dla imale koko hamilati opata natilipe. Epalati opa hapulomatapo koko e natipame dupa kolle mate sikemte a:lemyelepe. Epapele oloma edla opatapo Opa Yamiye wuala dulu tle hela:dle mate epo itiyamale pato mate pulati natilipe.

³¹Epame ya:ta pumama ya: banakaka soye hulu yu mate taiya dlepe, Godta sesa:le so opa hapuloma ta:lamo pato dla ha:ha:mtaye elemtelepo depame.

³²Epedeme wua: ipili dali tle koko i malamaiya. Wua: ipili tokiyeta matlati natipame sali silaplowe alilata mo-kotiyama depo malamdepo.

³³Epedeme koko i ma epapena. Wua: na:ta atlama koko ita wowoyamalati natipame Opa Yamita puluweye mo-mateka:pi mle dlepe. ³⁴Na: ikadepe kokoye wua: wadle atlema. Wata oloma hema ha:ha: soye ala me-ha:ha:lali koko hapuloma ita wowoyamelepe. ³⁵Epedeme pepele di mate epo ta:lamo mate pa:lepe. Amasiyama na: yu tlo popa:lowa.

³⁶Epedeme Opa Yamita puluwe alilaye oplami haleta poya:malamana. Epame God ya: banakaka so Pepele di dla ha:ha: mate epo God Yami mate yia: ma poyia:malamana. Amasiyama hatlo God tlo alila eye ya:malamana. ³⁷Epedeme Nowata haluwa oloma edla koko wowoyamuwaye, epammama ma Opa Yamita puluwe oloma dla mepo woyamelepe. ³⁸Adipalati, Nowata halale oloma edla yúta ala populalo hallati opatapo daya mate epo yú mate dlomha:ha:mama opa mate wola: mate halomha:ha:mdiyoye. Epamha:ha:le oloma edla alila haleta Nowatapo koa dulu dla tuwaiyo. ³⁹Nowata koa dulu dla tulati opa hapulomatapo koko woyamoloweye ala yeitapo ha:ha:lali yúta puame poyuiyo. Epammama Opa Yamita puluwe alila dla opa hapulomata dinapopo ha:ha:lali populuwa. ⁴⁰Amasiyama alila oloma edla opa dapiyamtetapo osalo dulu dla oko hamsiyamalati hale tlo hamame hetamama hale tlo medla pomellepe. ⁴¹Epame oloma edla wola: dapiyamtetapo daya yulumha:ha:lali hale tlo hamame hetamama hale tlo medla pomellepe.

⁴²Epedeme wua: woloma dinapopo omha:ha:iya. Adipalati, powua:malamana Lodta puluwe alilaye. ⁴³Amasiyama wua: koko iye woloma malamaiya. Oplamitapo uhalalo oplamita ya: aya dla puluwe alilaye dallepiye, ya: ma-dinapo polomama ompollepe. Epame uhalalo oplamita mo-pulati natipame ya:ye dodolomelepe. ⁴⁴Epapedeme wua: mape ma-dinapopame dalemha:ha:mama omha:ha:iya. Adipalati, wua: powua:malamana, Opa Yamita puluwe alilaye.”

Okokadepo halalo oplami mate epo okobatalipo halalo oplami mate
(Luk 12:41-48)

⁴⁵“Kokodla salladepo selamama okokadepo hamhallalo oplami anata? Dokopala oplamitapo epapele oplami dla itiyamale hamilipe, yatapo ya: oko so hapuloma omhalemama ma yia: dla daya alemhallepo depame.

⁴⁶Adipalati, dokopala oplamitapo haka:ma dla tame halepo puame natilati ya: oko oplamita woloma ya: okoye kokadepo hamhalale natipame ya: dla siyele hamilipe. ⁴⁷Epapedeme na: wua: dla mikadepe koko atlema. Dokopala oplamitapo ya: oko oplamita woloma okoye kokadepo hamhalla natilipiye, yatapo ma ya: watle ya: alisisi hapulomaye omhalane dlepe.

⁴⁸⁻⁴⁹Amasiyama okobatalipo halalo oplamitapo ya: dokopala oplamita ala hapele populalo hallati natipame epo atellepe, ‘Na: dokopala oplami hapele popuasema,’ depame ya:mkadulo oko soye hopolemhalemama kawata yú dlalo so eleme daya mate yú mate dlomhalemdepo. ⁵⁰Ya: epamhalemama podinapolalo hallati ya: dokopala oplamita puame woyamelepe. ⁵¹Epalati ya: dokopala oplamitapo puame ya:ye sikemte hopolepame alikili dla kastlepe, yatapo yiskamu pepemalalo so mate hallepo depame. Epalati yatapo edla tame halemama amale mate a:pe tetekelemhallepe.”

Ipilatalo 10 koko dla wayu atlale

25 ¹“Alila oloma edla Pepele dimo kokota puluweye ipapena. Ipilatalo 10tapo yia: tuloma halopo a:ya hala pua oplami dla ompopala taiyo. ²Epapeleye yia: dulu dla wola: 5 opiye sikemte sasalalimale soyo. Asiyama wola: 5 opi tlo sikemte hutulli soyo. ³Epapele dulu dla sasalle so wola: yia: tamalemama tuloma yú pasto tilipo tamalaiyo. ⁴Amasiyama hutulli so tlo tuloma yú pato tilipo tamalaiyo. ⁵Yia: tame ompopala:lati a:ya halowedeme pua oplamiye yipta popuaiyo. Epalati yia:ta hapulomata inoma teta:mama mo-hutiyeiyo.

⁶Epame mo-utula:la dukuslopi dla oplami haletapo yu teta:le mate epo atlaiyo, ‘A:ya hala pulalo oplamiye mo-mateka:pi dla pumhalemo. Epedeme wua: tame ya:ye umaiya,’ diyo.

⁷Epalati ipilatalo hapulomata yimkata sillipame yia: tuloma o-ota:timaiyo. ⁸Amasiyama sasalle sotapo hutulli so wola: watle epo atlaiyo, ‘Di tuloma yúye mo-pokadla yakoma. Wua: di tuloma yú hapiya,’ diyo.

⁹Epalati asiyama hutulli so wola:tapo yia: watle epo atlaiyo, ‘Hao. Dita di tuloma yúye wua: tuloma dla sisimamelepiye, dia: mate po-ala:lowa. Epapedeme wua: tame alisisi aya dla tuloma yú amko tilimaiya,’ diyo.

¹⁰Amasiyama yia: ala tuloma yú tilimala tlati a:ya hala pulalo oplamita mo-puame woyamaiyo. Epalati hutulli so wola: ya: ompopala:letapo ya:

mate daya dlowedeme aya dulu dla me-hetaiyo. Yia: aya dulu edla me-hetame popa:lati kokolomaye mo-godiyo.

¹¹ Amasiyama sasalle sotapo ma-alotle puame kokoloma dla heyulumama epo atlaiyo, ‘Kokoloma gowaladiya, di aya dulu dla tuluwama,’ demha:haiyo.

¹² Amasiyama a:ya hala pulalo oplamitapo asiyama yia: watle epo atlaiyo, ‘Hao. Wua: pomatiliwa. Adipalati, na: wua: kokoye ikadepe pona:malamana,’ diyo.

¹³ Epedeme wua: woloma omha:ha:mama dalemha:ha:iya. Adipalati, Opa Yamita puluwe alilaye powua:malamana.”

Oko so dapahatlope koko dla wayu atlale

(Luk 19:11-27)

¹⁴ “Epame Pepele dimo koko ma ipapele some hallepe. Dokopala oplamitapo mo pateka:mu dla tlowedeme ya: oko so sisilamaiyo. Epame yia: watle ya: alisisi woloma omha:ha:iye diyo. ¹⁵ Epammama ya:ta ya: oko so dla mani halopimama yia:ta momalamale mate ala:le maniye halopiyo. Epammama ya:tapo sikemte malamale oplami watle 5,000 elo mani halopiyo. Epo ma oplami hale ya: ko tle hallalo watle 2,000 elo mani halopiyo. Epame ma mosukulu alo dla hallalo oplami watle 1,000 elo mani halopiyo. Epame ya: ma mo pateka:mu dla halla taiyo. ¹⁶ Epapalati ya: oko so dulu dla 5,000 elo mani halomale oplamitapo mani e mate tame alisisi aya tipo halemama ma 5,000 elo mani opi halomaiyo. ¹⁷ Epalati 2,000 elo mani halomale oplami mape mepapiyo. Epammama ya:tapo 2,000 elo mani mate ma tame alisisi aya tipo halemama ma 2,000 elo mani opi halomaiyo. ¹⁸ Amasiyama 1,000 elo mani halomale oplamiye ya: mani e hapame tame koko hale pohalalo isikimi ta:la muwalepo dulu dla hamatiyo. Epapele koko tle ya: mani hale pohaiyo.

¹⁹ Dokopala oplamitapo mo pateka:mu dla tame halepo depame ma ilame mo-puaiyo. Ya: puame ya:ta mani halopili soye sisilamaiyo, ya:ta yia: watle mani hapiliye ma adisowa hutiyema: depo dallowedeme.

²⁰ Epalati 5,000 elo mani halomale oplamitapo mani hampuame epo atlaiyo, ‘Dokopala oplami, wa:ta na: watle 5,000 elo mani halopwaye ma wata mo-pasatamama 10,000 elo mani umpo elapo,’ diyo.

²¹ Epalati dokopala oplamitapo asiyama ya: watle epo atlaiyo, ‘Wa: ka:depo oko halalo oplamipo. Wa:ta oko ka:pi halë natipo na: siyema. Epedeme wa:ta yimka:sikili koko woloma omhaluwa tle asiyama na:tapo wa: watle ma patoto kokoye omhalane dlowepo. Epapedeme wa: na: mate matime daya dele dla polomama siyele mate polane,’ diyo.

²² Epalati 2,000 elo mani halomale oplamitapo mani hampuame ya: dokopala oplami watle epo atlaiyo, ‘Dokopala oplami, wa:ta na: watle 2,000 elo mani halopwaye ma wata mo-pasatamama 4,000 elo mani umpo elapo,’ diyo.

²³Epalati dokopala oplamitapo asiyama ya: watle epo atlaiyo, ‘Wa: ka:depo oko halalo oplamipo. Wa:ta oko ka:pi halë natipo na: siyema. Epedeme wa:ta yimka:sikili koko woloma omhaluwa tle asiyama na:tapo wa: watle ma patoto kokoye omhalane dlowepo. Epapedeme wa: na: mate matime daya dele dla polomama siyele mate polane,’ diyo.

²⁴Epalati ma 1,000 elo mani halomale oplamitapo puame ya: dokopala oplami watle epo atlaiyo, ‘Dokopala oplami, na:malamana, wa:ye sikemte itiyamale oplami. Epame wa: opa opita emale alisisiye wa:ta isikimi me-hauwalemdepo. ²⁵Epapedeme na: wota:mama wa: mani mate koko hale pohalalo isikimi tame ta:la muwalepo dulu dla hamatiwa. Epedeme wa:ta na: watle mani hamiwa mesowata ela ipo,’ diyo.

²⁶Epalati ya: dokopala oplamitapo asiyama ya: watle epo atlaiyo, ‘Wa: sikemte batalipo omhallalo oko oplamipo. Wa:ta malamaleta na:ye ya:mkale alisisi emaleye isikimi me-hauwalemde dlepo. ²⁷Amasiyama wa: adipalati na: manita ta:lepo depame hamtame mani omha:ha:lalo so aya dla pohimilalo wekuwa? Wa:ta na: maniye edla tame himimatiye, eta na:ta ilame puale oloma dla manita mo-pato depo ellati halemla,’ diyo.

²⁸Epedeme dokopala oplamitapo ya: opa dla epo atlaiyo, ‘Wua: ya: watle 1,000 elo mani hutiyeye e halopame ma 10,000 elo mani halomalalo oplami watle halopiya. ²⁹Adipalati, opa anawolotapo ya: dla hapili alisisiye woloma ka:depo omha:ha:lepiye, asiyama ya: dla ma pasataleye hapilipe. Amasiyama opa anawolota ya: dla hapili alisisiye batalipo omha:ha:lepiye, ya: dla hutiyeye alisisi hapuloma kokolahalepe. ³⁰Epedeme batalipo omhallalo oko oplamiye alikili amtuwale dulu dla hamastaiya. Ya: edla halemama amale mate a:pe tetekelemhalepe.’ ”

Mosukulu alila dla koko gladle

³¹“Opa Yamitapo ya:ta itiyamale mate epo banakaka so hapuloma mate pulupiye, oloma edla ya:ta hela:dle pato mate puame ya:ta pollalo mo dla pollope. ³²Epalati ta:lamo meyelo meyelo dle so hapulomaye banakaka sotapo elempuame ya: mila:pi dla ipila:lepe. Epalati ya:tapo aliya omhallalo oplamitapo ya: aliya duka hukulumama sipi aliya ma meyelo ipila: epame gaut aliya ma meyelo ipila: demdiye, epammama ya:tapo ta:la so hapulomaye duka hukulupame alumale dapiyamte dla ipila:lepe. ³³Epammama ya:tapo opa alumale haleye ya: dowala tiyama dla ipila:pame ma alumale haleye ya: weke tiyama dla ipila:lepe.

³⁴Ya: epame ya: dowala tiyama dla ha:ha: so watle epo atellepe, ‘Na: ata sesa:le so opa wua: puaiya, Godta ta:lamo kotiyamale dla wua: yilo dinapopo himili moye halowedeme. ³⁵Adipalati, na:ta daya ta:mpollati wua:tapo daya hapimduwapo. Epo na:ta yú ta:mpollati wua:tapo yú imduwapo. Epame na: asepe oplami some pulati wua:tapo na:ye wua: aya dla seme hetamduwapo. ³⁶Epame na: tluka alisisi pa:le pollati wua:tapo

na:ye tluka didiyemelemduwapo. Epame na:ta esiyemellati wua:tapo na:ye woloma gademduwapo. Epame na: amtuwale aya dulu dla pollati wua:tapo na:ye puame natimduwapo,' dlepe.

³⁷Epalati asiyama ya: dowala tiyama dla ipila:le ka:ka:dle so opatapo epo atellepe, 'Lod, di adipalalo wa:ta daya ta:msela:lati natipo daya imduwa? Epame di adipalalo wa:ta yú ta:mpollati natipo yú imduwa?

³⁸Epame di adipalalo wa:ta asepe oplami some pula natipame di aya dla seme hetamduwa? Epame di adipalalo wa:ta tluka alisisi pa:le sela:lati tluka alisisi didiyemelemduwa? ³⁹Epame di adipalalo wa:ta esiyemellati wa:ye woloma gademduwa? Epame di adipalalo wa:ta amtuwale aya dulu dla pollati wa: natila tamduwa?' demyelepe.

⁴⁰Epalati dokopala oplamitapo asiyama epo atellepe, 'Na: ikadepe kokoye wua: dla atlema. Wua:ta opa opi gagademduwaye na: dla ammduwapo,' dlepe.

⁴¹Epame dokopala oplamita ma ya: weke tiyama dla ha:ha: so dla epo atellepe, 'Wua: na: tle alikili a:ma taiya. Adipalati, wua:ye Godta kasilamale dulu dla ha:ha:lalo sopo. Epedeme wua:ye Godta Saiten mate epo ya: banakaka so mate dla posumtlalo wekele dlapa dinapopo himili dla taiya. ⁴²Adipalati, na: daya ta:mpollati wua:tapo na:ye daya po-imdena. Epame yú ta:mpollati yú po-imdena. ⁴³Epame na:ta asepe oplami some pulati na:ye poseme hetamdena. Epame na:ta tluka pa:le pollati wua:tapo na:ye tluka podidiyemelemdena. Epame na:ta esiyemellati wua:tapo na:ye woloma pogademdena. Epame na:ta amtuwale aya dulu dla pollati wua:tapo puame na: ponatimdena,' dlepe.

⁴⁴Epalati asiyama ya:ta epo atellepe, 'Lod, di adipalalo wa:ta daya ta:le mate yú ta:le mate polla natiwa? Epame di adipalalo wa:ta asepe oplami some pulati natiwa? Epame di adipalalo wa:ta tluka pa:le pollati natiwa? Epame di adipalalo wa:ta esiyemellati natiwa? Epo di adipalalo wa:ta amtuwale aya dulu dla pollati natiwa?' demyelepe.

⁴⁵Epalati dokopala oplamitapo asiyama epo atellepe, 'Na:ta wua: watle ikadepe koko atlema. Wua:ta opa opi gadla allimduwaye na: dla ammduwapo,' dlepe.

⁴⁶Epedeme opa iwoloye kokó elepo ellalo wotiyalle dla tame ha:ha:lepe. Amasiyama Godta ka:dena dle sotapo kokó elepo ellalo pasakalo dla ulatulupe."

Yesu yumuluwedeme yu himili

(Maka 14:1-2; Luk 22:1-2; Yon 11:45-53)

26 ¹Yesuta koko hapuloma iye atlepo gudepame matle ya: alotle tlalo so watle epo atlaiyo, ²"Wua: mo-wua:malamana, Godta Namilatale daya dele kotiyamoloweye alila dapiyamte ma a:ma hutiyepo. Epame alila oloma edla Opa Yamiye dali yekelehmihili di dla gogodlepo depame opahale so dla homellepe," diyo.

³Epame oloma edla Yu so dokopala so mate epame aiyalma aya dokopala so mateta yia: dokopala oplami Kayapas aya dla alupame esemaiyo. ⁴Yia:ta esemale dulu dla isikimi mala-atlale koko tle Yesuye hampame yumuluwa depo yu himiyo. ⁵Epammama yia:ta epo atlaiyo, “Di daya dele alila dla ya:ye poyumulowa. Adipalati, opata siyaladle ta:dlala,” diyo.

**Betani mo dla a:yata dakopala ullu ka:dle mate Yesu
dokopala dla simale**

(Maka 14:3-9; Yon 12:1-8)

⁶Yesu Betani mo dla Saimon kapala batalimale oplami aya dla taiyo. ⁷Ya: edla halemama daya dempollati a:ya hale isilako dla dakopala ullu ka:dle tipo hampuaiyo. Ya: dakopala hampuame Yesu dokopala di dla simaiyo. Amasiyama dakopala iye mani pta patota halë alisisipo.

⁸Epalati Yesu ya: alotle tlalo sota koko i natipame sikemte allimama epo atlaiyo, “A:ya i adipalati dakopala ullu ka:dleye koko pa:le dla simama me-pokadi? ⁹Ya: ka:dena, dakopala ullu ka:dleye opa watle hamipame asiyama mani pato hapo, alisisi pa:talo so gadloweye,” diyo.

¹⁰Amasiyama Yesuta yia:ta alli kokoye natipame yia: watle epo atlaiyo, “A:ya ita halë koko natipame ya: dla batalipo atlemiya. Adipalati, ya:tapo na: dla ka:dle koko halëpo. ¹¹Epedeme alisisi pa:talo sotapo alila hapuloma dulu dla wua: mate ha:ha:lepe. Amasiyama na: alila hapuloma dulu dla wua: mate pohallowa. ¹²Ya:tapo na: motota wabasi dla ellowe malamama dakopalata na: dla simalepo. ¹³Na: wua: watle mikadepe koko atlema. Opata ta:lamo hadima ka:dle yu atlamtelepiye, yia:tapo a:ya ita koko halë ma atlamtelepe. Epalati opata ya: koko ma malamelepe.”

Yudasta Yesu hamame iliwe yu ka:dle

(Maka 14:10-11; Luk 22:3-6)

¹⁴Epame Yesu ya: alotle tlalo so 12 dulu dla hallalo hale Yudas Iskaliyotta aiyalma aya dokopala so watle tame epo atlaiyo, ¹⁵“Na:ta Yesu wua: watle hamame ilipiye, wua: asiyama apa alisisiye na: watle hamipa:?” diyo. Epalati asiyama yia:tapo 30 elo maniye ya: watle halopiyo. ¹⁶Epalati oloma etle tamama Yudastapo Yesuye yia: do dla hamame iliwe api totamaiyo.

Yesuta ya: alotle tlalo so mate Godta Namilatale daya dele

(Maka 14:12-21; Luk 22:7-13, 21-23; Yon 13:21-30)

¹⁷Isip mo tle alikili dla woyamale malamale daya dele kotiyamale alila dla Yesu ya: alotle tlalo sota tame Yesu watle epo atlaiyo, “Di hadima tame Namilatale daya dloweye dinapopa:?” diyo.

¹⁸Epalati Yesuta asiyama epo atlaiyo, “Wua: Yelusalem dla tame oplami hale natipo ipo atellepe, ‘Imalalo oplamita epo atla, Ya:ta sale alilata

mo-puwo. Epedeme ya:ta ya: alotle tlalo so eleme wa: aya dla Namilatale daya dele dloweyo,' dlepe." ¹⁹Yesuta epo atla dalepame ya: alotle tlalo sotapo yu e dolumama tame Namilatale daya dinapiyo.

²⁰Epame Yesutapo tamila:la oloma edla ya: alotle tlalo so eleme daya dlowedeme polaiyo. ²¹Yia: edla daya dempopa:mama Yesuta epo atlaiyo, "Na: ikadepe koko wua: watle atlema. Wua: dulu dla oplami haletapo na:ye opahale do tama dla homellepe," diyo.

²²Yesu ya: alotle tlalo sota yu i dalepame dupa kolle mate popa:mama Yesu watle epo atlamyaiyo, "Lod, na:ta: na:ta:?" demyaiyo.

²³Yesu asiyama yia: watle epo atlaiyo, "Oplami antapo na: mate palita hatlope dla daya saodepo delepiye, oplami eye na: opahale do tama dla hamame iliwe epo. ²⁴Amasiyama God yu bukata atla e dolumama Opa Yamitapo polope. Amasiyama Opa Yami opahale do tama dla homallalo oplamiye wolomape. Ya: wotiyalle dulu dla tullupe. Epapalala depame ya: waita ya:ye pohamalalo wekematiye, eta ya: ka:dlemla."

²⁵Epalati Yesu opahale do tama dla homallalo oplami Yudasta epo atlaiyo, "Imalalo oplami, na:ta:?" diyo. Epalati Yesuta asiyama ya: watle epo atlaiyo, "Yao, mowolo ma-atlapo," diyo.

Lod malamale daya dele

(Maka 14:22-26; Luk 22:19-20; 1Kol 11:23-25)

²⁶Yia: daya dempopa:lati Yesuta daya hapame God dla siyele yu atlepame hauwokokomaiyo. Epame ya: alotle tlalo so watle alemama epo atlaiyo, "Daya halopo deiya. Iye na: motopo," diyo.

²⁷Epame Yesu matle isilako hapame God dla siyele yu atlepo gudepame ya: alotle tlalo so watle hamimama epo atlaiyo, "Wua:ta hapuloma yú i deiya. ²⁸Iye na: omalipo, opa hapuloma yia: bobtalimale howahalowe yilo dla olostapo. Na: omalitapo Godta opa mate yu itiyapo himili amkoye kokalepo. ²⁹Epedeme na: ikadepe koko wua: watle atlema. Na: wata oloma itle tamama wain yú matle podlowa. Amasiyama na:tapo alotle wua: mate wain yú amkoye na: A mo dla dlowepo."

³⁰Epame yia:tapo siyele sala sepo gudepo ma Olipi tamali dla taiyo.

Yesuta Pitata ya: welilowe kokoye atlale

(Maka 14:27-31; Luk 22:31-34; Yon 13:36-38)

³¹Yesuta matle ya: alotle tlalo so watle epo atlaiyo, "Wua:ta hapulomata wata utula:la na: saliyome potlepe. Adipalati, God yu bukata epo atlapo,

'Godtapo sipi omhallalo oplamiye yumulati
sipi hapulomata ya: tle potlepe.'

³²Epame Yesu ma epo atlaiyo, "Amasiyama na: powale tle sila:tipame na: tatle tame Ga:lili dla wua: omhallowepo."

³³Epalati Pitata asiyama Yesu watle epo atlaiyo, “Opa hapulomatapo wa: saliyome potlepiye, asiyama na: tlo wa: posaliyome tlowa,” diyo.

³⁴Amasiyama Yesuta ya: watle epo atlaiyo, “Na: wa: watle ikadepe koko atlema. Wata utula:la gagapo ala poyulumalalo hallati wa:tapo na: kokoye dapahatlope oloma dla wellipe,” diyo.

³⁵Amasiyama Pitata ya: watle epo atlaiyo, “Na: pe-epapolowa. Opara wa:ye yumama yumilipiye, na: mate polowepo,” diyo. Epalati ya: alotle tlalo so hapulomata ma yu hatlo mepo atlamyaiyo.

Yesuta Getsemani osalo dla God dla inoma sumhalale

(Maka 14:32-42; Luk 22:39-46)

³⁶Yesuta Getsemani osalo dla ya: alotle tlalo so mate tame halemama yia: watle epo atlaiyo, “Wua: midla popa:iye. Na: huma tame inoma sumolowama,” diyo. ³⁷Ya: epo halemama isikimi Pita mate epo Sebedi ya: akimlala dapiyamte mate tlo eleme hetaiyo. Ya: hetame hallati dupa kolle mate opasi upiyele mateta ya: dla puaiyo. ³⁸Epalati ya:ta yia: watle epo atlaiyo, “Na: opasi duluye upiyele patota hetamama polowe mateka:pi dla puma. Epedeme wua: hema ha:ha:mama omha:ha:iye,” diyo.

³⁹Yesu epo atlepame yia: tle alikili a:ma tame alumata kellepo ta:la dla heodepo polomama inoma sumpolaiyo. Ya: inoma sumama epo atlaiyo, “A, wa: solotamelepiye, na: dla wotiyalle pua iye alikili a:ma hamastane. Amasiyama mowolo solotamale koko tlo hane, pona:ta solotamale koko,” diyo.

⁴⁰Epame ya: inoma sumhalepo tame natilati ya: alotle tlalo so dapahatlopete mo-hutiyelati natiyo. Epalati natipame Pita watle epo atlaiyo, “Saimon, wua: adipalati hutiyema:? Wua: poka:deta:, alila yimka:mala dla na: mate inoma sumha:ha:loweye? ⁴¹Wua: omha:ha:mama inoma sumha:ha:iya, wua:tapo elemala natili dla tullala depame. Adipalati, soko wua: dulu dla halatapo solotamapo, itiyamolowedeme. Amasiyama wua: motota hohopeyamapo,” diyo.

⁴²Ya: matle tame ipo inoma sumaiyo, “A, na:ta wotiyalle halowe koko hema api hatlo ita ellepiye, na: wotiyalle me-halowepo. Adipalati, na:tapo wa:ta solotamale koko tlo halowepo.”

⁴³Yesu ma tame inoma sumhalepo depo puame natilati ya: alotle tlalo so dapahatlopete inoma teta:mama mo-hutiyela natiyo. ⁴⁴Epalati Yesu matle ilame tame dapahatlope oloma dla inoma sumale yu hatlo metlo atlamaiyo.

⁴⁵Ya: matle ilame puame ya: alotle tlalo so dla epo atlaiyo, “Wua: ala me-sikemte hutiyepa? Adipalati, Opa Yamiye batalimale so dla hamame iliwe alilata mo-puapo. ⁴⁶Epedeme huma natiya, na: batalimale so watle hamame iliwe oplamiye mo-puapo. Epedeme silliya, medla tlowa.”

Opata Yesu yumuluwedeme hamame tale
(Maka 14:43-50; Luk 22:47-53; Yon 18:3-12)

⁴⁷Yesu ala me-yukamhallati ya: alotle tlalo so oplami hale Yudastapo Yesu hamolowe so opa elempuame edla woyamaiyo. Epapeleye Yesu hamolowe so opa iwoloye aiyalma aya dokopala so mate epo Yu so dokopala so mateta taiya diyo. Epalati yia:ta pumama aipa:ya mate epo bulukupi mate halopo puaiyo. ⁴⁸Epapele dulu dla Yudasta ala puluwedeme halemama Yesu hamolowe so watle epo atlaiyo, “Na:ta tame oplami hullupiye, oplami epo. Wua: epalati ya:ye woloma hamame taiye,” diyo. ⁴⁹Epedeme Yudas opa me-eleme puame halemama Yesu hala dla tame epo atlaiyo, “Namkale, imalalo oplami,” depame ya:ye huliyo.

⁵⁰Epalati Yesuta ya: watle epo atlaiyo, “Namkale, wa:ta hala puale kokoye hane,” diyo. Epalati opata puame Yesu ma-hamaiyo. ⁵¹Amasiyama ya: alotle tlalo so oplami haleta aipa:ya hame aiyalma aya dokopala oplami ya: oko oplami haleye heyumama molo ketamastaiyo.

⁵²Epalati Yesuta ya: watle epo atlaiyo, “Wa: aipa:ya alikili dla himine. Adipalati, yimkadulo potimolowedeme aipa:ya halopo siyamalalo soye yia: ma aipa:ya tama dla pallipe. ⁵³Epedeme wa: powa:malamata; na:ta gadle yilo na: A dla atlepiye, ya:tapo na: gadlepo depame ya: banakaka so hapulomaye tuluiya dlepe. ⁵⁴Amasiyama na:ta epelepiye, God yu buka dla na:ta wotiyalle hapo polowe koko dla atlaleye adipo ala:pa?” diyo.

⁵⁵Epame Yesuta ya: hamala puale so opa watle epo atlaiyo, “Wua: na: uhalalo oplamita hallati natipame na:ye hamolowedeme aipa:ya mate epo bulukupi mate halopo pumulo? Amasiyama wua: na:ye alila hapuloma aiyalma aya dulu dla imsela:la natimduwapo. Ame wua: adipalati na:ta edla hallati pohamalalo wekemduwa? ⁵⁶Epele tlope wata wua:ta na: hamala puale kokotapo God tle yu hapame molo atlamalalo sota atlamale yu mate ma-ala:po.” Epalati oloma edla Yesu ya: alotle tlalo so hapulomata ya: saliyome mo-potaiyo.

Opata Yesuye dokopala so dla hamamtale
(Maka 14:53-65; Luk 22:54-55, 63-71; Yon 18:13-14, 19-24)

⁵⁷Opata Yesu hamame aiyalma aya dokopala oplami Kayapas aya dla seme hetaiyo. Amasiyama aya dulu edla aiyalma imalalo so mate epo Yu so dokopala so mate yia: tatile ma-alupo popa:iyo. ⁵⁸Epalati Pitata alo ikadepe tle Yesu dolumtame aiyalma aya dokopala oplami aya alikili dla halaiyo. Ya: edla aiyalma aya dokopala oplami ya: oko so mate polomama Yesu dla apa koko halowe depo ompolaiyo.

⁵⁹Epalati aiyalma aya dokopala so mate epo Yu so dokopala so mate Yesu yumuluwedeme ya: batalimale totamaiyo. ⁶⁰Epammama opata isikimi Yesu hi mate mala-atlamyemama koko meyelope meyelope dle

atlamyaiyo. Amasiyama yia:ta koko meyelope meyelope dle atlamyale dulu dla ikadepe koko hale ponatiyo, yia:tapo Yesu yumuluweye.

⁶¹Epalati opa dapiyamteta ma alotle puame epo atlaiyo, “Di Yesuta epo atla daluwa, ‘Na: dla itiyamale elapo, aiyalma aya iye dokostapame ma alila dapahatlope dulu dla amko halowe,’ duwa.”

⁶²Epalati aiyalma aya dokopala oplamita sila:time Yesu watle epo atlaiyo, “Wa: opata wa: koko dla yu meyelope meyelope dle atlamya dla asiyama yu po-atlalo wekepa:?” diyo. ⁶³Amasiyama Yesu yu hale po-atlaiyo. Epalati aiyalma aya dokopala oplamita matle ya: watle epo atlaiyo, “Na: God hi tle wa: dla atlema, wa: di atlane, wa: ikadepe God Yami Kelisota:?” diyo.

⁶⁴Yesu asiyama epo atlaiyo, “Yao, mowolo ma-atlapo. Epame na: wua: dla ma-atlema. Wua: Opa Yamiye God dowala tiyama dla polla natilipe. Epame ya:tapo pepele di tle wuala dulu dla malla natilipe.”

⁶⁵Aiyalma aya dokopala oplamita yu i dalepame sikemte alimama ya: tluka tallatallademama epo atlaiyo, “Oplami iye God hi mate putlopo atlema. Epedeme di ya: koko gladlowe dla ma yu opi dlallowe posolotamasema. Adipalati, wua: ma-dallepo ya:ta God hi mate putlopo atlaleye. ⁶⁶Epedeme wua: apa koko ya: dla halowe solotama:?” diyo.

Epalati asiyama Yu so dokopala sota epo atlaiyo, “Ya: polowe ka:dena,” diyo.

⁶⁷Epame yia:tapo ya: dla mitikape tilitipame tetlemyaiyo. Epame ya: mila:pi dla heyulumyemama ya: watle epo atlamyaiyo, ⁶⁸“Keliso, anta wa:ye heyu?” demyaiyo.

Pitata Yesu welli

(Maka 14:66-72; Luk 22:56-62; Yon 18:15-18, 25-27)

⁶⁹Pita ala aya alikili dla me-pollati aiyalma aya dokopala oplami ya: oko a:ya haleta puame ya: watle epo atlaiyo, “Wa: mape Yesu Ga:lili oplami mate sela:uwa oplami halepo,” diyo.

⁷⁰Epalati Pitata opa hapuloma mila:pi tle epo atlaiyo, “Na: wa:ta atla kokoye pona:malamana,” diyo.

⁷¹Ya: epame aya kosukulli kokoloma tala dla hallati oko a:ya haletapo ya: natipame opa edla ha:ha:le so dla epo atlaiyo, “Oplami i mape Yesu Nasalet oplami mate sela:uwapo,” diyo.

⁷²Epalati Pitata matle yu itiyamale mate epo atlaiyo, “Na: ikadepe koko atlema. Na: oplami e ya: kokoye pona:malamana,” diyo.

⁷³Alila yimka:mala popa:pame edla ha:ha:le so opata puame Pita watle epo atlaiyo, “Ikadepe, wa: ma Yesu mate sela:uwa oplami hale wa:po. Adipalati, wa:ta yukamatapo Ga:lili sota yuhalaloye epo yukamapo. Epedeme wa:ta yukamale kokota wa: kokoye botomastapo,” diyo.

⁷⁴Epalati Pitata yu itiyamale mate God hi tle aiyalma semama yia: watle epo atlaiyo, “Na: pona:malamana, oplami eye,” diyo. Pitata

epo atlepo hallati gagapota mo-yulumaiyo. ⁷⁵Epalati Pitata gagapota yulumalati dalepame Yesuta atlale yu malamaiyo. Adipalati, Yesuta ya: watle ipo atluwapo, “Wa: gagapota ala poyulumalalo hallati wa:tapo dapahatlope oloma dla na: kokoye wellipe,” duwapo. Epapedeme ya: yu e malapame alikili dla ulatame sikemte dupa kolle mate amaiyo.

Yudasta ya:skamu yumili

27 ¹Utulalati ikadepe aiyalma aya dokopala so hapuloma mate epo Yu so dokopala so hapuloma mateta Yesu yumuluwe koko dla esempopa:mama yu mo-kokalepo himiyo. ²Epame yia:ta Yesu doye deata kokotipoliyepame gamani dokopala oplami Paelet hala dla semtaiyo.

³Yesu opahale do tama dla homallalo oplami Yudasta Yesuye ikadepe mo-yumuluwe dla halema dla dalepame sikemte dupa yumama wota:iyo. Epammama ya:ta 30 elo mani halomaleye matle aiyalma aya dokopala so mate epo Yu so dokopala so mate dla hamila taiyo. ⁴Ya: tame yia: watle epo atlaiyo, “Na: batalimale koko hauwa. Adipalati, batalimale pa:le oplamiye na:tapo opahale so dla homeluwapo,” diyo. Amasiyama dokopala sota asiyama epo atlaiyo, “E podi koko. Wa: kokopo. Mowolo ka:dene,” diyo.

⁵Epalati dalepame Yudasta mani eye aiyalma aya medla kustapame ma ilame tame ya:skamu tumuku dla dea himomelepo yumiyoye.

⁶Epalati aiyalma aya dokopala sota mani kikilamha:ha:mama epo atlamyaiyo, “Mani iye ma ilame aiyalma aya dla hamilowe poka:dena. Adipalati, mani iye omali olostlowe dla asiyama himiwapo,” demyaiyo.

⁷Yia: epame mani e mate koko haloweye esepame isilako mimita:plalo oplami ya: ta:la haiyo, po-Yu sota palilati hatimha:ha:loweye.

⁸Epapedeme opata ta:la e semama omali ta:la demdepo. ⁹⁻¹⁰Epalati oloma edla koko etapo God tle yu hapame molo atlalo oplami Yelemayata atlale mate ma-ala:iyo. Adipalati, ya:ta epo atluwapo,

“Yia:tapo Isalael sota ya: moto asiyama dla sale 30 elo maniye halopame matle isilako mimita:plalo oplami ta:laye haiyo, Lodta na: watle atlale yu e dolumama.”

Paeletta Yesu koko gladle

(Maka 15:2-15; Luk 23:3-5, 13-25; Yon 18:33-19:16)

¹¹Yesuye Loum gamani oplami Paelet hala dla seme hetlati asiyama gamani oplamita ya: watle epo atlaiyo, “Wa:ye ikadepe Yu so dokopala oplamita:?” diyo. Epalati Yesuta asiyama ya: watle epo atlaiyo, “Yao, wa:ta atla mepo,” diyo.

¹²Epalati aiyalma aya dokopala so mate epo Yu so dokopala so mateta Yesuye batalimale pasatale oplami depame ya: dla batalimale

yu atlamyelati ya: asiyama yu hale po-atlaiyo. ¹³Epalati Paeletta ya: watle epo atlaiyo, “Wa: opata wa: koko dla yu meyelope meyelope dle atlamyaye podallalo wekema:?” diyo. ¹⁴Amasiyama Yesuta yu hale po-atlalo wekelati gamani oplamita koko e natipame sikemte momalamaiyo.

¹⁵Sokomoko hapuloma dulu dla Paeletta Yu sota sisiyelepo depame Godta Namilatale daya dele oloma edla opata solotamale oplami haleye amtuwale aya dulu tle hamame alikili dla woyamdiyo. ¹⁶Oloma edla batalimale pasatale oplami hale Balabasye amtuwale aya dulu dla halaiyo. ¹⁷Epeleye opa hapulomata alumalati Paeletta yia: watle epo atlaiyo, “Na: oplami adi tlo amtuwale aya tle alikili dla hamame woyapa: Balabasta; o Yesu, opata Keliso demdeta:?” diyo. ¹⁸Epele dulu dla ya: mo-malanatiyo, Yu so dokopala sota Yesu dla sikemte elle himimama ya: watle hamame pualeye.

¹⁹Paelet ala koko glادلalo mo dla me-pollati ya:luta ya: watle yu hamimama epo atlaiyo, “Wa: batalimale pa:le oplami edla koko hale hamiyo. Adipalati, na: wata utula:la milamalo ya: koko dla pta batalipo nati,” diyo.

²⁰Amasiyama aiyalma aya dokopala so mate epo Yu so dokopala so mateta opa hapuloma watle ha:ha:limiyemama epo atlamyaiyo, “Paelet watle atlemama ‘Yesu tlo yum mama Balabas tlo alikili dla hamame woyamane,’ diya,” demyaiyo.

²¹Epalati Paeletta opa hapuloma dla epo atlaiyo, “Wua: oplami adi tlo na:ta amtuwale aya dulu tle alikili dla hamame woyamolowe solotama:?” diyo. Epalati opa hapulomata ya: yu ipi dla epo atlamyaiyo, “Balabas tlo alikili dla hamame woyamane,” demyaiyo.

²²Epalati Paeletta epo atlaiyo, “Na:ta Balabasye amtuwale aya tle alikili dla hamame woyamelepiye, ame na: Yesu, opata Keliso demdiye, adipapopa:?” diyo.

Epalati asiyama opa hapulomata yu teta:le mate epo atlamyaiyo, “Ya:ye dali yekelehmimili di dla gogodiya,” demyaiyo.

²³Asiyama Paeletta yia: watle epo atlaiyo, “Wua: ya:ta apa batalimale koko halë hallati natipo ya:ye yumuluwedeme amma:?” diyo. Amasiyama opa hapulomata sikemte yu sisikalle mate epo atlamyaiyo, “Ya:ye dali yekelehmimili di dla gogodiya,” demyaiyo.

²⁴Epalati opata ya:ta solotamale koko pahalalo wekemama siyaladle ta:dla natipame ya:tapo yú tipo opa hapuloma mila:pi tle ya: do howahamama epo atlaiyo, “Wua:ta oplami i ya: omali olostlepiye, pona: mate, amasiyama wua: kokopo,” diyo.

²⁵Epalati opa hapulomata epo atlaiyo, “Ya: omalita olosta asiyamaye dita di yimlala mate halowepo,” diyo.

²⁶Epedeme Paeletta opa hapulomata Balabasye amtuwale aya tle alikili dla hamame woyamaiyo. Epame ya: opa watle “Yesuye tuwale dea mate hopolepame dali yekelehmimili di dla gogodiya,” diyo.

Opahale sota Yesu tetlemyale*(Maka 15:16-20; Yon 19:2-3)*

²⁷Epalati opahale sota Yesuye tuwale dea mate hopolepo Paelet aya dukuslopi haliyamale dla hamame hetaiyo. Epame edla opahale so opi hapuloma sisilapo alumaiyo. ²⁸Yia: edla alupo Yesuye tetlowedeme ya: tluka uptipo ma patoto sota didiyelalo tluka omteka:ple selemalli didiyemeliyo. ²⁹Epame tuwale dea tipo ya: dokopala dla asiyomelepame ya: dowala do dla dali hamiyo. Epame Yesu dla tetlemyemama ya: dla heodepame epo atlamiyaiyo, “Yu so dokopala oplami dla sisiyeiya,” demyaiyo. ³⁰Epame ya: dla mitikape tilitimemama ya: dla dali hamiliye ma kolahapame ya: dokopala dla siyomyaiyo. ³¹Epapopo gudepame opahale sotapo ya:ta tluka didiyepo halaleye uptipame ma ya: tluka ikadepe didiyemeliyo. Epame ya:ye seme dali yekelemhimili di dla gogodlowedeme taiyo.

Yesu dali yekelemhimili di dla gogodle*(Maka 15:21-32; Luk 23:26-43; Yon 19:17-27)*

³²Opahale sota Yesu seme mo dulu tle alikili dla ulatame tamama Kulene oplami Saimon umaiyo. Ya: umpame Yesuta dali yekelemhimili hamtaley ma ya: wadle hamtane diyo. ³³Yia: epo tame Golgota mo dla woyamaiyo. Mo hi ya: dulu kokoye dokopala elo. ³⁴Yia: edla puame Yesu wadle wain yúye etle yú mate dukupo hamiyo. Amasiyama Yesu yú iye isikimi yimka:mala dla natipame memeliyo. ³⁵Epame opahale sota Yesuye dali yekelemhimili di dla gogodepame Yesu tluka hukulluwedeme yia: dulu dla ewala mate tatipiyele hale tatipiyeyo. ³⁶Yia: Yesu tluka hukulupo popa:mama ya: ompopa:iyo. ³⁷Epame oplami haleta yia:ta Yesu yumili sitali kokoye opata natilipo depame Yesu dokopala di dla ipo ilipo badiyo,

IYE YU SO DOKOPALA OPLAMI YESUPO

³⁸Epame uhalalo so opa dapiyamte mape dali yekelemhatitimale di dla gogodlalimaiyo, haleta ya: dowala tiyama dla epo haleta ya: weke tiyama dla diyo.

³⁹Epalati opata api etle tetla:po tamhalemama Yesu natipo yia: dokopala popokalimyaiyo. Epame ya: wadle batalipo tetlalimemama tepelemyaiyo. ⁴⁰Epamyemama ya: wadle epo atlamiyaiyo, “Wa:ta ipo atluwapo, ‘Na:ta aiyalma ayaye dokostapame ma alila dapahatlope dulu dla amko halepe,’ duwapo. Epapedeme wa: ikadepe God Yami dlepiye, wa: dali yekelemhimili di tle malame wa:skamu wa: gadene,” demyaiyo. ⁴¹Epame aiyalma aya dokopala so mate epo aiyalma imalalo so mate epo Yu so dokopala so mate yia: mape Yesuye tepelememama epo atlamiyaiyo, ⁴²“Ya:ye opa opi tlo gagademsele:mduwapo, amasiyama

ya: wata ya:skamu ya: pogadesema. Ya:ye ikadepe Keliso, di Isalael so dokopala oplami dlepiye, ya: dali yekelehmihili di tle mollowe ka:pi. Di eta ya:ta malla natipame ya: dla mikadepe dlowepo. ⁴³Ya:ye God dla mikadepe demduwapo. Epedeme Godta ya: dla siyemhalematiye, eta Godta wata ya: pasakalo gadlemla. Adipalati, ya:ye ya:skamu atlemama, 'na: God Yami,' demsela:mduwapo."

⁴⁴Epame uhalalo so opa dapiyamte Yesu mate dali yekelehmihili di dla gogodle so mape ya: watle putlopo atlamyaiyo.

Yesuta powale koko

(Maka 15:33-41; Luk 23:44-49; Yon 19:28-30)

⁴⁵Sali mo-dukuslopi dla hallati mo patota motiti tumama sali inoma dapahatlope pololiyo. ⁴⁶Epame motiti tuwaleta ma hawa hallati Yesuta yu teta:le mate epo sisilamaiyo, "*Ilai, Ilai, lama sabakatani.*" Yu i dulu kokoye ipapena, "Na: God, na: God, wa: adipalati na: melema:?"

⁴⁷Epalati opa mateka:pi dla ha:ha:leta Yesuta semte Ilaya sisilamapo depame epo atlaiyo, "Wua: daliya. Ya:ye Ilaya sisilamapo," diyo. ⁴⁸Epame oplami haleta dali selemalli ipi dla tluka polupo wain yú haka:le dla saodepame Yesu mati dla haiyeiyo, ya:tapo delepo depame. ⁴⁹Epalati opata epo atlaiyo, "Di ya:ye Ilayata puame hamame tulluwe depame aseka me-omha:ha:lowa," diyo.

⁵⁰Epame oloma edla Yesu yu sikemte di dla teta:pame powaiyo.

⁵¹Epalati Yesuta powale oloma edla aiyalma aya dulu dla tluka deiyamaleta komaleye di tle tallademtulume isili dla gudiyo. Epame allu patota tumama teita meyelo glaglademyaiyo. ⁵²⁻⁵³Epame wabasi mape gowalagowaladiyo. Epalati God ya: opa opi pallitapo sillipo yia: wabasi tle alikili dla wowoyapo siyamaiyo. Epame Yesuta popo sila:tili alotle yia: mape Yelusalem dla tame yiskamu yia:ye opa opi dla nalati-iyo.

⁵⁴Epalati opahale so omhallalo oplami mate epo ya: mate Yesu omha:ha:le so mateta allutuwale mate epo koko opi edla wowoyamale mate tlapame sikemte wowota:mama epo atlamyaiyo, "Ikadepe, oplami iye God Yamipo," demyaiyo.

⁵⁵Epame wola: opi Yesu mate Ga:lili tle pumulale sota pateka:mu tle Yesu dali yekelehmihili di dla ellati omha:ha:iyo. Wola: iwoloye Yesu mate Ga:lili tle pumulumama ya: gadempumulaiyo. ⁵⁶Epapeleye wola: opiye iwolopo. Meli Magadalin, epo Yeims mate Yosep mate yia: wai Meli, epame Sebedi ya:llupo.

Yesu wabasi dla hamatili

(Maka 15:42-47; Luk 23:50-56; Yon 19:38-42)

⁵⁷Tamila:la oloma edla alisisi pasatale oplami hale Alimatiya mo tle puaiyo. Ya: hiye Yosep. Ya: mape Yesu dolumtlalo oplami hale halaiyo.

⁵⁸Epapeleye ya:tapo tame Paelet watle Yesu moto halowedeme daliyo. Epalati Paelettapo ya: opa watle atlemama “Yesu motoye Yosep watle hamiya,” diyo. ⁵⁹⁻⁶⁰Epalati Yosepta Yesu motoye hapame tluka amko kamale mate polupame me-ya: wabasi tei seselemale dla muwalle dulu dla hamatiyo. Epame wabasi dulu dla tullalo kokolomaye ewala patota kokolum-malame himomeleme taiyo. ⁶¹Epalati Meli Magadalin mate epo Meli hale mateta wabasi mateka:pi dla popa:mama ompopa:iyo.

Yesu wabasi alikili tle woloma omha:ha:le

⁶²⁻⁶³Epo alallati Yu sota inoma sumalalo alila dla aiyalma aya dokopala so mate epo Pa:lisi so mateta Paelet hala dla tame ya: watle epo atlaiyo, “Isikimi mala-atlalo oplami Yesu itapo epo atlemduwapo, ‘Na:ye wabasi dulu dla alila dapiyamte elepame ma dapahatlope alila dla sila:tilowepo,’ demduwapo. ⁶⁴Epapedeme di solotama, wa: opata alila dapahatlope dulu dla wabasi alikili tle omha:ha:lepo depame. Adipalati, ya: alotle tlalo sota puame ya: moto uhamtapame ma isikimi mala-atlemama ya: motoye mo-sila:time hetana dlala depame. Epapelepiye, alotle mala-atlowe koko itapo ya:ta ka:yapa mala-atlale kokoye tla:mtelepe.”

⁶⁵Epalati Paeletta epo atlaiyo, “Wua: na: opa opi elemtame wabasiye woloma ka:pi omha:ha:iya,” diyo. ⁶⁶Epalati yia:ta hapulomata tame wabasi dla ha:ha:mama wabasi dulu dla ulatulalo api ewalata himomelle dla ulu himiyo, oplami haleta hemele tumama ewala alikili dla gilidle hallati natilowedeme. Epo gudepame omha:ha:lalo so watle omha:ha:iya diyo.

Yesuta wabasi tle sila:tili

(Maka 16:1-10; Luk 24:1-12; Yon 20:1-10)

28 ¹Yu sota inoma sumalalo alilata tame gudepo alallati Meli Magadalin mate epo Meli hale mateta wabasi natila tamalaiyo.

²Yia: ala wabasi dla tamha:ha:lali pakasiyamalalo allutuwale patota tulati Lod ya: banakakata pepele di tle malame ewalaye alikili dla kokolustame di dla polaiyo. ³Ya:tapo tluka kamkamale didiyepo polomama sikemte hela:dle mate usiyepo polaiyo. ⁴Epalati wabasi omha:ha:lalo so opatapo sikemte wowota:mama eseselalle mate powatatalepo palli some hutiyeyio.

⁵Amasiyama banakaka oplamita wola: dapiyamte watle epo atlaiyo, “Wua: ase sikemte wowota:miya. Na:malamana, wua: Yesu dali yekelemhimili di dla gogoduwaye e totamsiyamapo. ⁶Ya: hema pe-elasma. Ya:ta meyelo atluwa yu e dolumama ya: ma-sila:time hetana. Epedeme wua: puame ya: motota elale mo natiya. ⁷Epame wua: ma hapele tame ya: alotle tlalo so watle ipo atlaiye, ‘Yesuye ma-sila:time

hetana. Epame ya: tatl tame yia:ye Ga:lili dla ompolapo. Yia: edla tame ya:ye natilipe,' diye. Iye na: yupo, wua: dla.”

⁸Epo atla dalepame wola:ta ma ilame hapele sisiyele mate tamalemama me-wowota:mtamalaiyo, ya: alotle tlalo so atlamolowedeme. ⁹Epo wowota:mtamalati pakasiyamalalo Yesuta api duka dla yia: umpame epo atlaiyo, “Namkadulo,” diye. Epalati wola: dapiyamte iwolotapo puame ya: hete sitali dla heodepo ya: hete dla hohopo popa:mama ya: dla siyele hamiyo. ¹⁰Epalati Yesuta yia: watle epo atlaiyo, “Wua: ase sikemte wowota:miya. Wua: tame na: alotle tlalo soye atlaiye, yia:tapo tame Ga:lili dla na: natilipo,” diye.

Wabasi omha:ha:laloye manita inoma bopudle

¹¹Wola: dapiyamte iwolota Yesu ya: alotle tlalo soye ala atla tamha:ha:lali wabasi omha:ha:lalo sota tame aiyalma aya dokopala so watle wabasi dla koko wowoyamale hapulomaye atlamaiyo. ¹²Epela dalepame aiyalma aya dokopala sota Yu so dokopala so mate esemaiyo. Yia: esepame mani pato wabasi alikili tle omha:ha:lalo so watle hamimama epo atlaiyo, ¹³“Wua: opa dla ipo atlaiye, ‘Di utula:la sikemte hutiyelati Yesu ya: alotle tlalo sota hemele puame Yesu motoye hamta’ diye. ¹⁴Epame gamani oplami Paeletta koko i dalepo siyaladlepiye, ditapo ya:ta siyaladleye pustamama wua: koko ka:dlowepo,” diye. ¹⁵Epalati wabasi omha:ha:lalo sotapo mani hapame yia:ta haiya dle kokoye haiyo. Epapele koko tle mala-atlale koko eye Yu sotapo yia: dulu dla yu hamsiyamama ala me-hamsiyamapo.

Yesuta ya: alotle tlalo so watle taiya dle

(Maka 16:14-18; Luk 24:36-49; Yon 20:19-23; Taiya 1:6-8)

¹⁶Yesu ya: alotle tlalo so 11ta Yesuta atlale yu dolumama Ga:lili dla tame tamali hale dla hetaiyo. ¹⁷Yia: edla hetame Yesu natipame ya: dla siyele hamiyo. Amasiyama yia: dulu dla opitapo malamale tatlalimaiyo. ¹⁸Epalati Yesuta yia: mateka:pi dla puame halemama epo atlaiyo, “Pepele dimo mate epo ta:lamo mate dla koko hapuloma omhallowe itiyamaleye na: watle ma-hamiwapo. ¹⁹Epapedeme wua: opa hapuloma ta:lamo meyelope meyelope dle dla ha:ha:mta so dla tame yia:ta na: dla mikadepe dlepo depame ka:dle yuye atlamtaiya. Epammama yia:ye A hi tle epo Maseyemala hi tle epame Hela:dle Soko hi tle yú dla ka:ka:timtaiya. ²⁰Epame molo atlale yu na:ta wua:ta dolumha:ha:lepo depo hamiwaye ma yia: watle hamiya, ma yia:ta yu eye dolumha:ha:lepo depame. Amasiyama wua: malamaiya, wata oloma itle kotiyapame ta:lamo mosukulu dla telepiye, na:tapo alila hapuloma dulu dla wua: mate hallowepo.”

Ka:dle molo atlale yu Makata ilimale Maka

Maka buka ya: dulu koko

Makaye po-Yesu alotle tlalo oplami ikadepe. Amasiyama pona:malamana, ya: mape Yesuta koko hamsela:lali natilowedeme dolumsela:uwayo. Ya:tapo Polo mate Banabas mate gagademselamama ma alotle Pita gadlalo haluwapo. Makatapo yu iye po-Yu so watle ilipo hamiwapo, yia:tapo Yesu dla mikadepe dlepo depame. Ya:ta yu ilimale dulu hema koko patoye ipapena. Eye, Yesuta itiyamaletapo Saitenta itiyamaleye tla:mtame halapo. Adipalati, Yesutapo ta:lamo hema sela:mama esusulumale so ka:ka:demsela:mama ulugiyemale koko patoto halomsela:uwapo. Epame bataliya yimlala mape opa dulu tle alikili dla dodolomsalemsela:uwapo.

Yonta Yesu api dinapele koko

(*Ma:t 3:1-12; Luk 3:1-18; Yon 1:19-28*)

1 ¹Epedeme ka:dle molo atlale yu God yami Yesu Keliso kokoye ipo kotiyamaiyo.

²God tle yu hapame molo atlalo oplami Aisayata ya: buka dla ipo hatitimuwapo,

“Na:ta na: yu hamsela:lalo oplamiye tane dlowepo.

Epalati ya: tatle tame wa: apiye dinapelepe.

³Ya:ye dalupa dulu dla ipo sisilamhalapo,

‘Lod apiye dinapiya.

Epame ya: apiye ka:depo dolepo himiya.’ ”

⁴Epedeme Yontapo dalupa dulu dla woyapame opaye yú dla ka:ka:timpuaiyo. Ya:ta epo atlamsela:iyo, “Wua: bobtalimale tle heheletipame yú dla tutula:iya. Epalati Godtapo wua: bobtalimaleye hiyotipo wellipe,” demsela:iyo.

⁵Epedeme Yudiya so opa hapuloma mate epo Yelusalem so opa hapuloma mate Yon yu dalla tamalaiyo. Yia: Yon yu dalepame yia: bobtalimale bobotimatimalati Yontapo yia:ye Yoden yú dla ka:ka:timaiyo.

⁶Yonye ka:mol aliya dlalota tluka dedlemale asiyamsela:mama alinepi kapalata akolo dla nosowe some asiyamsela:mdiyo. Epo ya: wolomopi mate epo topsiyo mate demsela:mdiyo. ⁷Ya: opa dla ipo atlamsela:iyo, “Oplami hale na: ko tle pulupe. Ya:ta itiyamaleye pato, na:ta itiyamaleye tla:mtana. Na: poka:dena, ya: hete sitali dla heodepame ya: hete alisisi uptimoloweye. ⁸Na:tapo wua:ye yú siyapo dla ka:ka:tima, amasiyama ya:tapo wua:ye itiyamale hamimama Hela:dle Soko dla ka:ka:timelepe.”

Yesu yú tulli mate elemala natili mate

(Ma:t 3:13–4:11; Luk 3:21-22, 4:1-13)

⁹Alila oloma edla Yesu Ga:lili mo pato dulu dla Nasalet mo tle Yon hala dla pulati Yonta ya:ye Yoden yú dla ka:staiyo. ¹⁰Yesu yú tulupo hetame halemama natilati Pepele dita gowaladepo hallati Hela:dle Sokota seselema tea some ya: dla malla natiyo. ¹¹Epalati Pepele di tle yuta epo malaiyo, “Wa:ye na: dupa ellalo maseyemala ikadepepo, na: wa: dla sikemte siyema,” diyo.

¹²Koko ita tame gudlati Sokota Yesuye dalupa dulu dla semtaiyo. ¹³Ya: 40 alila dulu edla alinepi mate hallati Saitenta ya:ye elemala natimdiyo. Epalati God ya: banakaka sota ya:ye gademdiyo.

Yesuta ya: alotle tlalo so ka:yapa hohomale

(Ma:t 4:12-22; Luk 4:14-15, 5:1-11)

¹⁴Yu so dokopala oplami Helodta Yon amtuwale aya dla ka:stale alotle Yesu Ga:lili mo pato dla tame God tle puale ka:dle yuye epo atlamsela:iyo, ¹⁵“Ka:dle alilata mo-puapo, epame God ya: mo kokota puluweye mo-mateka:pi. Epedeme wua: malamale meyelohe depame wua: bobtalimale tle heheletipo ka:dle yu dla mikadepe diya.”

¹⁶Alila haleta Yesu Ga:lili kaula peleyama tle tamhalemama natilati amalo halomalalo so opa Saimon mate ya: ei Endulu mate mata hatitimsiyamala natiyo. ¹⁷Yesuta yia: watle epo atlaiyo, “Na: dolumpumulaiya. Wua: ka:yapa amalo halomsiyamuwapo. Amasiyama wata oloma itle wua: opaye ma God dla elempulalo so depo ha:ha:lepe,” diyo. ¹⁸Epalati yia: yu e dalepame yia: mata medla pomelepame Yesu mate tamalaiyo.

¹⁹Yia: ma etle tamalemama amalo halomsiyamalalo opa opi tlamaiyo, Sebedi ya: akimlala Yeims mate epo Yon mate. Yia: koa dulu dla mata dinampopa:iyo. ²⁰Yesu yia: natipame yia: watle epo atlaiyo, “Na: dolumpumulaiya,” diyo. Epalati yia:tapo pakasiyamalalo yia: a Sebedi mate epo ya: oko so opa mate koa dulu medla salepame Yesu mate tamalaiyo.

Bataliya walle oplami

(Luk 4:31-37)

²¹Yesu ya: alotle tlalo so mate Kapaniyem mo dla taiyo. Yia: edla tame ha:ha:lali Yu sota inoma sumalalo alilata puaiyo. Epalati Yesu inoma sumalalo aya dla hetame God yu imolowe kotiyamaiyo. ²²Epapele dulu dla opa hapulomatapo ya:ta imale koko dalepame sikemte yiyeliyo. Adipalati, ya:ta imale dulu dla po-aiyalma imalalo sota imalalo epapiyo. Amasiyama ya:ye sikemte itiyamale oplamita imalalo epapele some imhalaiyo.

²³Epalati pakasiyamalalo bataliya walle oplami edla polaleta Yesuta imale dalepame yu teta:mama epo atlaiyo, ²⁴“Yesu Nasalet oplami, wa: apa hamsela:ma:? Wa: dia:ye bobtalimala puo? Na:malamana, wa:ye God tle malale aiyalma oplamipo,” diyo.

²⁵Epalati Yesuta bataliya yemala watle yu itiyamale mate epo atlaiyo, “Keidene, epo ya: tle alikili dla ulatane,” diyo.

²⁶Epalati bataliya yemalata oplami watle eseselalle pato hamipame hiyelle mate ya: tle alikili dla ulataiyo. ²⁷Oyata i natipame yiyelle mate yimkadulo watle ipo atlanati atlanati demyaiyo, “Koko i adipapeta:? Imale amko sepena. Adipalati, Yesuta bataliya yemala watle itiyamale mate atlati ya: yu dla salladepo alikili dla ulatalepo.”

²⁸Epalati Ga:lili mo pato dla opa hapulomata koko i pakasiyamalalo dlalemtaiyo.

Yesuta esusulumale so ka:ka:dle

(Ma:t 8:14-17; Luk 4:38-41)

²⁹Inoma sumaleta tame gudlati Yesutapo Yeims mate epo Yon mate eleme tame Saimon mate Endulu mate yia: aya dla hetaiyo. ³⁰⁻³¹Amasiyama aya dulu edla a:ya hale Saimon ya: doko esiyeme elaiyo. Yesuta esiyele koko iye dalepame ya: natila tuwaiyo. Epapeleye ya:ta ellalo dla tuwame halemama ya: do dla hamame sila:time pamelle oloma dla esiyeleta mo-pa:iyo. Epalati ya:tapo sila:time daya ha:po yia: watle alemaiyo.

³²⁻³³Tamila:la edla salita mo-tulli hallati opata Yesu hala dla esusulumale so hapuloma mate epo bataliya watalo so hapuloma mate elempumulaiyo.

³⁴Epalati Yesuta esiyele mila:pi meyelope meyelope dle halomale soye ka:ka:diyo. Epame bataliya yimlala opa dulu dla ha:ha:leye alikili dla dodolomsalemama yia: watle yu hamiyo diyo. Adipalati, bataliya yimlala hapulomaye yia:malamaiyo, Yesuye ikadepe God Yamipo.

Yesuta Ga:lili mo pato dulu dla yu hamtale

(Luk 4:42-44)

³⁵Utulala ikadepe ala pohela:dlalo hallati Yesu elale tle sila:time aya saliyome keilipo elale mo dla inoma sumala taiyo. ³⁶Epalati Saimon

mate epo yimkadulo mate toko sillipo natitepo Yesuta hawa hallati ya: totamtaiyo. ³⁷Yia: tame Yesu natipame ya: watle epo atlaiyo, “Opa hapulomata wa: totamsiyama. Epedeme wa: ilamtloweyo,” diyo.

³⁸Amasiyama Yesuta yia: watle epo atlaiyo, “Hao, di ilame potlowa. Amasiyama di mo yimlala opi mateka:pi popa:mya dla tlowepo. Edla tame na:tapo God yu atlamolowepo. Adipalati, na: ipapele koko hala puwapo,” diyo.

³⁹Epedeme ya: Ga:lili mo pato dulu dla mo yimlala hapuloma dla tame Yu so inoma sumalalo aya dla God yu atlamsela:iyo. Epame bataliya yimlala mape opa dulu tle alikili dla dodolomsalemsela:iyo.

Kapala batalimale oplami

(Ma:t 8:1-4; Luk 5:12-16)

⁴⁰Kapala batalimale oplamita Yesu watle puame alumata kellepo polomama epo atlaiyo, “Wa: na: ka:dlowe solotamelepiye, na: ka:dene,” diyo.

⁴¹Yesu ya: sikemte polowamale mate ya: ummama ya: watle epo atlaiyo, “Na: wa: ka:dlowe solotama, epedeme wa: ma-ka:dene,” diyo.

⁴²Epalati pakasiyamalalo ya: kapala batalimaleta ma-ka:diyo.

⁴³Yesuta ya:ye ma-tane demama yu itiyamale mate ipo atlaiyo, ⁴⁴“Wa: tame na:ta wa: ka:dleye opa opi dla atlamiyo. Amasiyama wa: tame God ka: epo opa ka: duka dla hallalo oplami watle wa: kapalata ka:dle kokoye nati-ine. Epame wa:ta ka:dle koko dla Mosesta atlale namkale dle alisisi mate God watle hapine, opata koko etle wa:ta ka:dle kokoye malanatilipo depame.”

⁴⁵Amasiyama ya: Yesu yu hamastapame ma opa hapuloma watle ya: kapala ka:dle kokoye esemsela:iyo. Epapele tle Yesuta mo hadima tama:, opa hapulomata ya: natilowedeme sikemte alumata demsiyamdiyo. Epedeme ya: ma mo opi dla opa inoma dali dla potademselaiyo. Amasiyama ya: opa pa:le mo dla hallati opata mepele mo meyelope meyelope dle tle ya: hala dla pumhalemdiyo.

Yesuta akoloyale oplami ka:dle

(Ma:t 9:1-8; Luk 5:17-26)

2 ¹Alila opi alotle Yesu ma ilame Kapaniyem mo dla pulati opata ya:ta puale kokoye mo edla ma-dlalemtaiyo. ²Epedeme opa hapulomata puame ya: aya dulu mate alikili mate sikemte alumalati Yesuta yia: watle God yu imhalaiyo.

³Epalati akoloyale oplami haleye opa dapiyamte dapiyamte dleta dea tili dla himpo Yesuta hala aya dla hamame pumulaiyo. ⁴Yia: solotamaiyo, Yesu hala dla hamame tuluwedeme, amasiyama opata kustimama api ponatiyo. Yia: epalati oplami akoloyale eye dea tili mate aya dopuko

di dla hamame hetaiyo. Epame Yesuta yukamhala oloma etle opokoko pokolepo dea tili mate isili a:ma halumtuluiyo. ⁵Opata akoloyale oplami dopuko di tle halumtulumhimitati Yesuta yia:ta mikadepe dle natipame akoloyale oplami watle epo atlaiyo, “Namkale, wa: bobtalimaleye mo-hiyotipo wellipo,” diyo.

⁶Amasiyama edla popa:le aiyalma imalalo so opa opita Yesuta atlale yu i dalepame allimama ipo momalampopa:iyo, ⁷“Oplami iye adipalati ipo atlo? Ya: God hi mate putlopo atlalepo. Adipalati, hatlo God dla itiyamale elapo, opa batalimale hiyotimolowe,” dempopa:iyo.

⁸Amasiyama Yesu yia:ta momalampopa:leye ma-natipame yia: watle epo atlaiyo, “Wua: adipalati na:ta atlale koko dla sikemte momalampopa:mama allimpopa:ma:? ⁹Wua: akoloyale oplami i natiya. Ya: dla koko adipo atlowe tlo kokaleta:? ‘Na:ta wa: batalimaleye ma-hiyostalepo,’ dlowe kokota kokaleta:? O, ‘wa: sila:time wa: wa:ya hame ma-tane,’ dlowe kokota kokaleta:? ¹⁰Epedeme Opa Yamita ta:lamo hema batalimale hiyotimolowe dla itiyamale hamsela:ye wua:ta natilipo depame na:tapo wata akoloyale oplami iye ka:dlowepo,” diyo. Epo atlepame Yesuta akoloyale oplami watle epo atlaiyo, ¹¹“Wa: sila:time wa: wa:ya hame wa: aya dla tane,” diyo. ¹²Epalati opa hapulomata me-ompopa:latai akoloyale oplamita pakasiyamalalo sila:time ya: wa:ya hame ya: aya dla ma-taiyo. Epapeleye akoloyale oplamita ma-sila:timtla natipame yia:ta hapulomata sikemte yiyelepame God dla siyele ta:demyemama epo atlamyaiyo, “Di koko ipapele ponatisemde,” demyaiyo.

Yesuta Libai sisilamale
(*Ma:t 9:9-13; Luk 5:27-32*)

¹³Yesu Ga:lili kaula pili dla ma ilamtlatai opa hapulomata ya: hala dla puame alumaiyo. Epalati ya:tapo yia: watle God yu imhalaiyo. ¹⁴Epame Yesu kaula pili dla sela:mama natilatai oplami hale Alpiyes yami Libaiye ta:kis mani halomalalo aya dla polla natiyo. Epalati Yesuta ya: watle epo atlaiyo, “Wa: na: dolumpuane,” diyo. Epalati ya:tapo sila:time Yesu mate taiyo.

¹⁵Yesutapo ya: alotle tlalo so mate Libai aya dla hetame daya dempolaiyo. Epalati ta:kis mani halomalalo so mate epo batalimale so Yesu dolumsiyamale so mate yia: ma Yesu mate hetame hatlo godepo daya dempopa:iyo. ¹⁶Amasiyama Pa:lisi so opa mate epo aiyalma imalalo so opa mate koko i natipame allimama, Yesu ya: alotle tlalo so watle epo atlaiyo, “Yesu adipapalati ta:kis mani halomalalo so mate epo batalimale so mate daya dempoloma:?” diyo.

¹⁷Yesu yu i dalepame yia: watle epo atlaiyo, “Esiyele pa:talo sotapo dakopala ilalo oplami hala dla potasemde. Amasiyama isikimi

esusulmale sotapo dakopala ilalo oplami hala dla tamdepo. Epedeme na:ta puwaye, ka:ka:dle soye sisilamolowedeme popuana. Amasiyama bobtalimale so tlo sisilamolowedeme puwapo.”

Daya aiyalma depo hallowe koko dla atlanatili

(Ma:t 9:14-17; Luk 5:33-39)

¹⁸Alila haleta Yon opa yu dla ka:ka:timalalo ya: alotle tlalo so mate epo Pa:lisi so yia: alotle tlalo so mate God dla inoma sumha:ha:lowedeme daya aiyalma depo ha:ha:iyo. Epalati opa opita puame Yesu watle epo atlaiyo, “Wa: natine, Yon ya: alotle tlalo so mate epo Pa:lisi so yia: alotle tlalo so mateta daya aiyalma depo ha:ha:po. Ame adipalati wa: alotle tlalo so tlo daya po-aiyalma dlalo ha:ha:ma:?” diyo.

¹⁹Epalati asiyama Yesuta yia: watle wayu mate epo atlaiyo, “A:ya halalo oplamita a:ya halowedeme daya dinapopo yimkadulo sisilamelepe. Epalati yimkadulota puame dayaye aiyalma depo popa:pa:? Hao. Yia: sisiyele mate a:ya halalo oplami mate popa:mama dayaye yimkata dempopa:lepe. Adipalati, poka:dena, a:ya halalo oplamita yia: mate pollati yia:ta daya aiyalma depo popa:loweye. ²⁰Amasiyama alila haleta a:ya halalo oplamiye yia: tle alikili dla hamame telepiye, eta yia:tapo daya aiyalma depo popa:lepe.”

²¹Yesuta ma wayu hale mate epo atlaiyo, “Oplamitapo tluka takala dla tluka amko ketahame badepo podedlemasemde. Adipalati, tluka amkota itiyamama tluka takalaye tallatallademama opokoko sikemte pato dlepe. ²²Epedeme matle oplamitapo wain yú amkoye aliya kapalata ita iwale takala dla posimasemde. Adipalati, wain yú amkota itiyamama aliya kapalata iwale ita takalaye gladlati wain yúye alikili dla olotlepe. Epapedeme ka:dena, wain yú amkoye woloma aliya kapalata iwale ita amko dla simoloweye.”

Yu so inoma sumalalo alila dla atlanatili

(Ma:t 12:1-8; Luk 6:1-5)

²³Yu sota inoma sumalalo alila haleta Yesuta ya: alotle tlalo so mate witi daya emale dulu tle tamalaiyo. Yia: tamalemama ya: alotle tlalo sota witi dlomoko hauwalepo demtamalaiyo. ²⁴Epalati Pa:lisi sota koko i natipame Yesu watle epo atlaiyo, “Wa: alotle tlalo soye adipalati dita inoma sumalalo alila dla dlowe alisisi hauwali? Yia: di aiyalmaye ma-hauwokokomalepo,” diyo.

²⁵Epalati Yesuta asiyama yia: watle epo atlaiyo, “Wua: God yu buka dla Deibidi mate ya:mkadulo mate yia:ta daya teta:lati koko halëye posesa:mdi? ²⁶Adipalati, Abiyatata aiyalma aya dokopala depo halale oloma edla Deibidita ya: opa mate daya teta:lati aiyalma aya dulu dla hetame aiyalma daya God dla hamili douwapo. Amasiyama di aiyalma

dolumama isikimi God ka: epo opa ka: duka dla ha:ha:lalo sota daya e dlomduwapo. Epapele tlope Deibidita mepele daya e demama ya: opa watle hapiwapo.”

²⁷Yesu matle Pa:lisi so watle epo atlaiyo, “Godta di watle inoma sumalalo alila i himiwaye di watle wotiyalle koko hamiwa? Hao, pe-epapena. Isikimi di gadlowe dla inoma sumalalo alila iye himiwapo, dita hedepo popa: demha:ha:lepo depame. ²⁸Epedeme Opa Yamitapo wua:ta inoma sumalalo alilaye ya:ta dokopala depo halapo.”

Yesuta do seme powale oplami ka:dle

(Ma:t 12:9-14; Luk 6:6-11)

3 ¹Yu so inoma sumalalo alila haleta Yesu ya:ta inoma sumalalo aya dla hetaiyo. Aya dulu edla do seme powale oplami hale me-polaiyo. ²Epapeleye Pa:lisi sotapo Yesuta ya: aiyalma hale postamama do seme powale oplami ka:dlowe depo omsiyamaiyo. Adipalati, ya: aiyalma koko dolumama ya:ta inoma sumalalo alila dla esiyele oplami hale ka:dloweye aiyalmayo.

³Yesuta do seme powale oplami watle epo atlaiyo, “Wa:ta pola metle sila:timpuame haliyamale hema halane,” diyo. ⁴Epame Yesu Pa:lisi so watle epo atlaiyo, “Dita inoma sumalalo alila dla apa koko haloweta aiyalmata?: Ka:dle koko haloweta:, o batalimale koko haloweta?: Epame pasakalo gadloweta:, o pasakalo yumuluweta:?” Epalati Pa:lisi sota ya: yu dalepame allimama yu opi po-atlamaiyo. ⁵Yesuta Pa:lisi so tlapame ya: watle sikemte siyaladiyo. Amasiyama ya: ma ya: yilo sikemte dupa koliyo. Adipalati, ya:ta oplami i gadlowe dla dupa kokalalimale tlapame. Epame do seme powale oplami watle epo atlaiyo, “Wa: do dolene,” diyo. Epalati oplamita ya: do dolle oloma edla ya: dota ma-ka:diyo.

⁶Epalati Pa:lisi sota koko i natipame allimama ya:ta inoma sumalalo aya tle alikili dla tamalaiyo. Yia: tame Helod ya: alumale so mate Yesuye adipo hampo yumpa: dle kokoye esemaiyo.

Opa hapulomata Yesu dolumtale

⁷⁻⁸Yesu ya: alotle tlalo so mate Ga:lili kaula dla tlati opa hapulomata ya: dolumtaiyo. Opa hapuloma iwoloye mo meyelo meyelo dle itle pumulaiyo, opita Ga:lili tle epo Yudiya tle epo Yelusalem tle epo Idumiya tle epo Yoden aloma seme dla ha:ha:lalo mo tle epo Taya mate epo Saidon mate epame mo e mateka:pi dla ha:ha:lalo mo tle. Epedeme opa hapulomata Yesuta koko hamsela:le dlalepame mo meyelo meyelo dle itle Yesu hala dla pumulaiyo.

⁹⁻¹⁰Opa hapuloma iwolota Yesu hala dla alumalati Yesuta esusulumale so opiye ka:ka:diyo. Epalati natipame esusulumale so opi hapulomata Yesu tluka ipi umuluwedeme opa alumale dulu dla sikemte

akumtumulaiyo. Epedeme opata epo sikemte akumtumullati Yesuta ya: alotle tlalo so watle epo atlaiyo, “Na: koa hale momolo himme popa:iya,” diyo.

¹¹Epapele dulu dla bataliya watalo sota Yesu natipame ya: hete sitali dla teteyupo ikiyelemhutiyemama epo atlamyaiyo, “Wa:ye God Yamipo,” demyaiyo. ¹²Epalati Yesuta bataliya yimlala watle yu itiyamale mate epo atlamaiyo, “Wua: opa watle atlemama na:ye God Yamipo demiyo,” diyo.

Yesuta Taiya dle so 12 hohomale

(Ma:t 10:1-4; Luk 6:12-16)

¹³Yesu tamali di dla hetame halemama ya:ta solotamale so opa tlo sisilamaiyo. ¹⁴Epame yia: dulu dla ma opa 12 tlo hohomaiyo, ya: mate siyamelepo depame. Epame yia: watle Taiya dle so hi halopimama yia: watle epo atlaiyo, “Na:ta wua:ye taiya dlowepo, God yu atlamsiyamelepo depame. ¹⁵Epo wua: watle itiyamale hamilowepo, wua:tapo bataliya yimlala opa dulu dla ha:ha:ye alikili dla dodolomsalemsiyamelepo depame,” diyo.

¹⁶Epapele dulu dla Yesuta opa 12 iwolo hohomaiyo, Saimon (Yesuta ya: hi hale sepo iyo, Pita) ¹⁷epo Sebedi ya: akimlala dapiyamte Yeims mate epo ya: ei Yon mate. (Yesutapo yia: hi hale sepo ilimaiyo, Bouwaneges. Adipalati, hi i dulu kokoye omapla some halalo so.) ¹⁸Epo Endulu epo Pilipi epo Batolome epo Ma:tiyu epo Tomas epo Alpiyes yami Yeims epo Tadiyes epo Loum gamani so mate opahale demhalale oplami Saimon ¹⁹epo Yudas Iskaliyot (alotle Yesu opahale do tama dla homelle.)

Yesu mate Belsebul mate

(Ma:t 12:22-32; Luk 11:14-23, 12:10)

²⁰Yesu ma ilame aya dla tlati opata matle sikemte alumaiyo. Opata edla alumtumama Yesu mate ya: alotle tlalo so mate daya dlowe alila ponatiyo.

²¹Epalati Yesu ya: asiyadulota Yesuta daya podlalo koko hamsela:le dalepame Yesu hamala puaiyo. Adipalati, yia:ta malamaleta Yesuye semte yiyilamselemapo depame.

²²Epalati aiyalma imalalo so Yelusalem tle pumulaleta epo atlaiyo, “Yesuye bataliya walena. Ya: dulu dla bataliya yimlala yia: dokopala oplami Belsebulta halapo. Epedeme ya:tapo Yesu dla itiyamale hamilati bataliya yimlala opa dulu dla ha:ha:ye alikili dla dodolomsalemalapo,” diyo.

²³Epalati Yesuta aiyalma imalalo so sisilapame yia: watle wayu mate epo imaiyo, “Saiten adipo ya:skamu opa dulu tle alikili dla dodolomsalepa:?” ²⁴Epedeme mo hatlope sotapo yiskamu yia: dulu dla duka gladepame opahale dlepiye, mo eye pohallowa, batalimelepe.

²⁵Epame asiya hatlope sota yiskamu yia: dulu dla duka gladepame opahale dlepiye, asiya ewoloye poha:ha:lowa, batalimelepe. ²⁶Epo Saitentapo ya:skamu ya: opa mate duka gladepame opahale dlepiye, ya: mo kokota kokó pe-ellowa, medla pa:lepe.

²⁷Epedeme oplami haleta itiyamale oplami aya dla hetame alisisi uhalomolowedeme apelepiye, ya: ka:yapa itiyamale oplami tatle dea mate yupo himilipe. Epame alotle ya: aya dulu dla hetame alisisi uhalomelepe. ²⁸Epedeme na: wua: watle ikadepe koko atlema, batalimale koko hapuloma opata halomde mate epo yu batalimale God hi mate putlopo atlamde mateye Godta howahapo hiyostlepe. ²⁹Amasiyama oplami antapo Hela:dle Soko watle putlopo atlepiye, ya: kokó elepo ellalo batalimale hapo. Epedeme ya: batalimaleye pohowahapo hiyostlowa.”

³⁰Epapele dulu dla aiyalma imalalo sota Yesuye bataliya walena dlati Yesuta koko iye yia: watle epo atlamaiyo.

Yesu ya: wai mate epo ya: eidulo mate

(Ma:t 12:46-50; Luk 8:19-21)

³¹Epame Yesu ya: wai mate ya: eidulo mateta ya: natila pumulaiyo. Epeleye yia: puame alikili dla ha:ha:mama Yesu mate yukamolowe solotamama oplami hale watle Yesu atla tuane diyo. ³²Epalati opa hapuloma Yesu mate popa:leta ya: watle epo atlaiyo, “Wa: wai mate epo wa: eidulo mate alikili dla wa: omha:ha:uwo,” diyo.

³³Epalati Yesuta asiyama yia: watle epo atlaiyo, “Na: wai anata:? Epo na: eidulo ma anawolota:?” diyo. ³⁴Amasiyama Yesuta opa hapuloma ya: mate popa:le so dla tlapame yia: watle epo atlaiyo, “Wua:ye na: wai mate epo na: eidulo matepo. ³⁵Adipalati, opa anawolotapo Godta solotamale koko halomha:ha:lepiye, ewoloye na: eidulopo epo notimadulopo epo na: waidulo ikadepepo.”

Witi daya ale ka:ka:lle mate wayu atlale

(Ma:t 13:1-9; Luk 8:4-8)

4 ¹Alila haleta Yesu Ga:lili kaula pili dla imhallati opa hapulomata dallowedeme ya: hala dla puame sikemte alumaiyo. Epalati Yesuta koa dla posokolome yú duka tiyama dla akustepo polomama opaye impolaiyo. Epalati opa hapulomata tamali tle popa:mama dalempopa:iyo.

²Yesuta imsula:le dulu dla isikimi wayu mate imsula:mdiyo. Epedeme ya: wayu i mate opa iwolo imama epo atlaiyo, ³“Na:ta koko atlowedeme apiye wua: daliya. Alila haleta oplami haletapo witi daya aleye ka:ka:lla taiyo. ⁴Ya: witi daya ale ka:ka:lemsela:mama ale opitapo api duka dla teteyuiyo. Epalati teata puame deiyo. ⁵⁻⁶Epalati witi daya ale opitapo ewala ta:la dla teteyupame hapele popeyalimaiyo. Amasiyama yia:ye sali alemalleta yumama pakasiyamalalo paliyo. Adipalati, ta:la popta:deme

yia: keseye ta:la dulu dla sikemte potutula:lalo wekiyo. ⁷Epo ma witi daya ale opita osamokolo dulu dla teteyuiyo. Yia: epame pakasiyamalalo popeyalimaiyo. Amasiyama yia:ta teta:le oloma edla osamokolota yia: mate matamama dukuluta popoliyelati yia:ta hapulomatapo dlomoko pomilimalalo paliyo. ⁸Epame witi daya ale opita ta:la ka:dle dla teteyuiyo. Epame yia:tapo popeyalipo teta:pame dlomoko sikemte milimaiyo. Epele dulu dla witi daya ale opitapo 100 dlomoko milimaiyo. Epo opitapo 60 dlomoko milimaiyo. Epo opitapo 30 dlomoko milimaiyo.”

⁹Yesuta yu mosukulu gudemama epo atlaiyo, “Molo watalo so, wua: yu iye woloma daliya,” diyo.

Adipapalati Yesu wayu mate imsula:mduwa?

(Ma:t 13:10-17; Luk 8:9-10)

¹⁰Yesuta opa impolopo gudlati yia:ta hapulomata ma yia: mo dla i-ilapo tamalaiyo. Epalati Yesu ya: alotle tlalo so mate epo opa opi Yesu dolumtale so mate medla popa:mama ya: watle epo atlaiyo, “Wa: adipalati opa watle wayu mate imsula:mdi?” diyo.

¹¹Epalati Yesu asiyama yia: watle epo atlaiyo, “Wua:tapo God ya: mo kokoye malastlepe. Adipalati, ka:yapa God ya: mo kokoye hemele hatiyomme eluwaye, wata wua: dla mo-botomastapo. Amasiyama alikili sotapo wayu tlo dallepe, epele tlope yia:tapo wayu yia: dulu kokoye woloma pomalamolowa. ¹²Adipalati, God yu bukata ipapele so opa watle epo atlapo,

‘Opa ipapele sotapo woloma kulume natilipe,

amasiyama yia: pomalanatilowa.

Epame yia: woloma kulume dallepe,

amasiyama yia: woloma pomalamolowa.

Epedeme yia: natipame dalemama malamale meyelope dematiye,

eta Godta yia: batalimaleye hyotimelemla.’ ”

Yesuta witi daya ale ka:ka:lle wayu dulu koko imale

(Ma:t 13:18-23; Luk 8:11-15)

¹³Yesuta ma yia: watle epo atlaiyo, “Wayu i ya: dulu kokoye pase kokalena. Ame adipalati wua: wayu i ya: dulu kokoye woloma pomalamalalo wekema:? Epedeme wua: wayu i woloma pomalamalalo wekiye, wayu opi mape adipo malapa:?”

¹⁴Epedeme witi daya ale ka:ka:llalo oplamiye God yu atlalo oplami epapelepo. Ya:tapo God yuye witi daya ale some ka:ka:lemdepo.

¹⁵Epapedeme opa opitapo witi daya ale opi api duka dla teteyuli epapele some ha:ha:po. Yia: God yu ma-dalemdepo, amasiyama Saitentapo pakasiyamalalo yia: tle kolahamdepo.

¹⁶Epame opa opiye witi daya ale ewala ta:la dla teteyuli epapele some ha:ha:po. Yia: God yu atla dalepame siyele mate ma-

hamdepo. ¹⁷Amasiyama God yutapo yia: dupa dulu dla kese woloma potutula:semde. Epedeme yia:ta God yuye dalepame isikimi alila kiyele dla mikadepe demdepo. Amasiyama yia:ta God yu hamale koko tle kokalle koko mate epo wotiyalle koko mateta yia: dla woyamalati yia:ta God yu dla ha:ha: etle ma-hapele alikili dla potamdepo.

¹⁸Epalati opa opitapo witi daya ale osamokolo dulu dla teteyuli epapele some ha:ha:po. Yia:ta God yu dalepame hamdepo. ¹⁹Amasiyama ta:lamo pasakalo momalamale mate epo alisisi poposatilipo ha:ha:lowe momalamale mate epo batalimale koko momalamale mateta yia:ta mikadepe dleye yumdepo. Epapele koko tle yia:ta mikadepe dle kokota dlomoko pomilimasemde.

²⁰Eपालati opa opitapo witi daya ale ta:la ka:dle dla teteyuli epapele some ha:ha:po. Yia:ta God yu dalepame yia: dupa dulu dla woloma hatitimdepo. Epammama yia:ta dlomoko milimama opita 100 dlomoko milimdepo, epo opita 60 dlomoko milimdepo, epo ma opita 30 dlomoko milimdepo.”

Yesuta tuloma bopudlowe wayu atlale

(Luk 8:16-18)

²¹Yesu matle wayu hale imama epo atlaiyo, “Wua: tuloma otopo kawapota di tle bopudemdi? Hao. Wua: tuloma otopame woloma haliyamale dla pamelemdepo. ²²Epedeme watapo na: wayuye tuloma kawapota bopudle epapele some hutiyepo. Amasiyama alotle na: wayu koko ita haliyamale dla wowoyamelepe. ²³Epedeme molo walle oplamitapo na:ta atlama koko i dallepe.”

²⁴⁻²⁵Epame Yesuta matle yia: watle epo atlaiyo, “Na: yu iye woloma dalepame haiya. Adipalati, oplami antapo na: yuye hapame woloma dolumsela:lepiye, alotle Godtapo ya: watle malamale ka:dle hamilipe. Amasiyama oplami antapo na: yuye woloma podallalo wekelepiye, alotle Godta ya: dla malamale ka:dle yemala elaye kolahalepe.”

Yesuta God ya: mo kokota ta:leye dlomoko ale tle imale

(Ma:t 13:31-34; Luk 13:18-19)

²⁶Yesu matle wayu mate epo atlaiyo, “God ya: mo kokoye ipapena. Oplamitapo dlomoko aleye ta:la dla ka:ka:llepe. ²⁷Epo ya: utula:la hapuloma mate alila hapuloma mate elepo sila:ti elepo sila:ti demhalemama ya:ta dlomoko ale ka:ka:lleta popeyalipo teta:ye ponatisemde. Epedeme ya: poya:malamana, ya: dlomoko ale ka:ka:lleta adipo teta:ma: dle kokoye. ²⁸Amasiyama dlomoko aleta ta:la dulu dla hutiyemama meyelo popeyalipo teta:mdepo. Epame yia: teta:mama mupamu tate wowoyamdepo. Epo alotle upata u-uplatimalati yia: moto ma edla wowoyamdepo. Epame alotle yia: motota teta:pame dlomoko

milimdepo. ²⁹Epalati dlomoko teta:po napo hutiyelati yo ka:ka:llalo oplamita puame dlalimdepo.”

³⁰Yesu matle yia: watle epo atlaiyo, “God ya: mo kokoye adipapeta? Na: adipapele koko mate God ya: mo kokoye wua: dla ipa:? Epedeme God ya: mo koko ipapena. ³¹Oplamitapo masted dlomoko ale yemala yimka:mala ikadepeye hamtame emomellepe. ³²Amasiyama dlomoko ale yemala etapo peyapame ta:lepiye, osalo dulu edla dlomoko dali eta pato hallepe. Epalati ya: dlota pateka:mu dla yalentlati teata homale edla puame eto tilimyelepe.”

³³Yesu opa dla God yu atlamsela:mama wayu ipapele mate sikemte atlamsela:mdiyu. Adipalati, wayu ipapeleta yia:ta malamale mate ala:mdiyu. ³⁴Eapele tlope ya: opa hapuloma watle wayu ya: dulu kokoye po-imsela:mdiyu. Amasiyama ya: alotle tlalo sota miyelo ya: mate popa:lati ya:tapo wayu ya: dulu kokoye woloma yia: watle imdiyo.

Yesuta sokomoko mate ulo mate ka:lli

(Ma:t 8:23-27; Luk 8:22-25)

³⁵Alila eta sali mo-tullati Yesutapo ya: alotle tlalo so watle epo atlaiyo, “Di kaula seme dla ulluwa,” diyo. ³⁶Epame Yesu ya: alotle tlalo so mate ya:ta God yu atlampolale koa e hame opa saliyome kaula seme dla uliyo. Epalati opa opi mape koa opi dla alupo alotle pumulaiyo.

³⁷Yia: seme dla ulumha:ha:lali pakasiyamalalo sokomoko patota bibikilimaiyo. Epalati yia: ala me-tamha:ha:lali ulo patotota sillipame yia: koa dulu dla yúta sosowalatamama yia: koaye yú dulu dla ollodla yakomaiyo.

³⁸Amasiyama Yesu kei dla matali himme elaiyo. Epalati ya: alotle tlalo sotapo ya: esesa:mama ya: watle epo atlaiyo, “Imalalo oplami, wa: dita yú tutula:la yakomaye wa: me-natima:?” diyo.

³⁹Epalati Yesuta elale tle yelep sila:time halemama sokomoko mate epo ulo mate dla epo atlaiyo, “Wua: medla kekeidiya,” diyo. Epalati oloma edla sokomoko mate ulo mateta medla kekeidiyo. ⁴⁰Yesu koko i hapo halemama ya: alotle tlalo so watle epo atlaiyo, “Wua: adipalati wowota:ma:? Wua: ala mikadepe dle me-pa:po ha:ha:pa?” diyo.

⁴¹Amasiyama ya: alotle tlalo sotapo sikemte wowota:mama yiskamu yia: dulu dla atlanati atlanati demyemama epo atlamyaiyo, “Oplami iye anata:? Sokomoko mate epo ulo mateta ya: yu dalepo keka:llipo,” demyaiyo.

Yesuta bataliya walle oplami ka:dle

(Ma:t 8:28-34; Luk 8:26-39)

5 ¹Epedeme Yesuta ya: alotle tlalo so mate Ga:lili kaula seme dla uliyo. Yia: tame Gelasa so yia: mo ipi dla yia: koa himiyo. ²Epo

Yesu ala koa tle tamali dla hetamhallati bataliya walle oplamita pakasiyamalalo popliyele hatili mo tle woyapame Yesu hala dla puaiyo.

³⁻⁴Oplami iye popliyele hatili mo dla halemdiyo. Ya:ye sikemte itiyamaiyo. Epapele koko tle opata ya: do mate epo ya: hete mate oli deata yupo himmdiyo. Amasiyama ya:ta itiyamaleta oli deaye mepele gelledemdiyo. Epame oplami haleta ya: omhalloweye po-ala:mdiyo. ⁵Ya: alila hapuloma mate epo utula:la hapuloma mate popliyele hatili mo dla epo koloma di dla hehetamsela:mama ewalata ya:skamu ya: kapala kotimsela:mama hihiyelemsela:mdiyo.

⁶Epedeme oplami itapo Yesu ala pateka:mu tle natipame kukulumtame ya: hete sitali isili dla heodepo polaiyo. ⁷⁻⁸Epalati Yesuta ya: watle epo atlaiyo, “Bataliya, wa: ya: tle alikili dla ulatane,” diyo. Amasiyama Yesu ala epo atlemhallati bataliya walle oplamita asiyama yu teta:le mate epo atlaiyo, “Yesu, sikemte di dla hallalo God Yami, wa: apa koko na: dla hala puo? Na: God hi mate wa: dla atlema, na: dla wotiyalle hamimiya,” diyo.

⁹Epalati Yesuta ya: watle epo atlaiyo, “Wa: hi anata:?” diyo. Epalati ya:ta asiyama Yesu watle epo atlaiyo, “Na: hiye Atumkaka. Adipalati, dia:ye sikemte pasatana,” diyo. ¹⁰Epame ya:ta Yesu watle ma otomama epo atlaiyo, “Wa: dia:ye mo itle alikili dla dodolomsalemiya,” diyo.

¹¹Epapele oloma dla donapi di dla aliya halo hapulomatapo ketame modlomsiyamaiyo. ¹²Epela natipame Atumkakata Yesu watle otomama epo atlaiyo, “Wa: dia:ye aliya dulu dla tuwaiya dene,” diyo.

¹³Epalati Yesuta yia:ye aliya dulu dla tumulaiya diyo. Oloma edla bataliya yimlalata oplami tle u-ulapo tame ma aliya dulu dla tumulaiyo. Epalati 2,000 aliya epapeleta donapi di tle ullumtulume yú dulu dla tutula:mama me-paliyo.

¹⁴Epalati aliya omha:ha:lalo sota koko i natipame potame yia: mo dla epo yia: dakase aya dla atlamtaiyo. Epalati mo sota koko i dalepame woloma natila tamalaiyo. ¹⁵Opa hapulomata puame Yesu hala dla natitepo bataliya walle oplamita malamale ma-ka:depo tluka didiyepo polla natiyo. Epalati yia:ta hapulomatapo sikemte wowota:iyo. ¹⁶Epame aliya omha:ha:lalo sotapo Yesuta bataliya walle oplami ka:dle mate epo aliyata palli koko mate yia: watle matle woloma atlamaiyo. ¹⁷Epalati opata koko i dalepame wowota:mama Yesu watle epo atlaiyo, “Wa: di mo itle alikili a:ma woyapo tane,” diyo.

¹⁸Epalati Yesuta ma ilame tlowedeme koa dla posokolome hallati oplami ya:ta ka:dleta ya: watle epo atlaiyo, “Na: wa: mate tlowe solotama,” diyo. ¹⁹Amasiyama Yesuta ya: watle epo atlaiyo, “Hao, wa: na: mate potlowa. Wa: ma aya dla ilame tame Lodta wa: polowamama wa: dla koko pato halëye wa: asiyadulo dla atlamane,” diyo. ²⁰Epalati ya: ma ilame tame Dekapolis mo dla Yesuta ya: gadle kokoye atlamsela:iyo. Ya:ta koko i atlamsela:lati opata dlalepame sikemte yiyeliyo.

Yesuta Yelus yoti ma pasakalo hamili mate epo esieyele a:ya ka:dle mate
(Ma:t 9:18-26; Luk 8:40-56)

²¹Yesu ma ilame ya: alotle tlalo so mate kaula seme dla uliyo. Yia: yame kaula seme peleyama dla ha:ha:lali opa hapulomata yia: hala dla alumaiyo. ²²Opa alumale dulu dla oplami hale halaiyo, ya: hiye Yelus. Ya:tapo mo edla Yu so inoma sumalalo aya omhalemndiyo. Ya: Yesu natipame ya: hete sitali isili dla tulume heodepo polomama otele mate epo atlaiyo, ²³“Na: amseyemala me-ipilalo yemalaye mo-polowe mateka:pi dla elema. Epedeme wa: puame na: amseyemalaye dota hamame inoma sumane, ya:ta ka:depo hallepo depame,” diyo. ²⁴Epalati Yesuta ya: yu dalepame ya: mate taiyo.

Amasiyama dulu edla opa hapulomata Yesu mate tamama sikemte kustipo tamalaiyo. ²⁵⁻²⁶Epalati opa alumale dulu edla a:ya hale ya: toto koko natimama ka:liwe pa:le esieyele hamhalaiyo. Ya: 12 sokomoko dulu dla esieyele i mate halemama dakopala ilalo sota ya:ye ka:dlepo depame mani pato yia: watle hamastamndiyo. Amasiyama yia:tapo ya:ye poka:dlalo isikimi ya: dla wotiyalle tlo me-hapimha:ha:mama esieyeleta me-ta:mtaiyo. ²⁷⁻²⁸Epedeme ya: Yesuta opa ka:ka:demsela: dalepame ya: epo malamaiyo, “Na: isikimi tame Yesu tluka ipi tlo umili, eta na:ye ka:dlepe,” diyo. Ya: epo malapame opa dulu tle tuwame Yesu tluka ipi umaiyo. ²⁹Ya:ta tame Yesu tluka ipi umale oloma edla ya: toto koko natili esieyeleta ya: tle mo-pa:iyo. Epame esieyeleta mo-pa:lali ya: ya:skamu epo malamaiyo, “Wata esieyele iye na: tle mo-pa:po,” diyo.

³⁰Epalati Yesu pakasiyamalalo ya:ta itiyamaleta alikili dla ulatlali natipo helestame halemama opa dla epo atlaiyo, “Oplami anta na: tluka ipi umo?” diyo. ³¹Epalati ya: alotle tlalo sota ya: watle epo atlaiyo, “Wa: adipapalati ‘oplam i anta na: umo,’ dema:? Wa: natine, opa hapulomata wa: mate kustipo tamalemama wa: umamtamalapo.”

³²Amasiyama Yesu me-tlamhalaiyo, ya: tluka umale oplami natilowedeme. ³³Epalati a:ya Yesu tluka umaleta ya:skamu ya:ta ka:dle koko malapame wota:mama eseselalle mate Yesu hete sitali isili dla puame polomama ya:ta ka:dle kokoye Yesu watle atlaiyo. ³⁴Epalati Yesuta asiyama ya: watle epo atlaiyo, “Namkale, wa:ta na: dla mikadepe dletapo wa:ye ma-ka:dlepo. Epedeme siyele mate tane. Adipalati, esieyeleta wa: tle mo-pa:lepo,” diyo.

³⁵Yesu ala me-yukamhallati opa Yelus aya tle puame Yelus watle epo atlaiyo, “Wa: amseyemala mo-powame elema. Epedeme wa:ta imalalo oplami sempuluweye koko pa:na,” diyo. ³⁶Amasiyama Yesuta yia:ta atlale yu dalepame yia: yu pohalalo Yelus watle epo atlaiyo, “Wa: ase sikemte wota:miya. Isikimi na: dla mikadepe dene,” diyo.

³⁷Yesu epame Yelus aya dla tamama opa hapuloma medla pomelepo ma isikimi Pita mate epo Yeims mate epo Yeims ya: ei Yon mate tlo elemtaiyo.

³⁸Epame yia: tame Yelus aya dla natilati opa hapulomata a:lemymama sikemte wowolimyaiyo. ³⁹Epalati Yesuta aya dulu dla hetame halemama yia: watle epo atlaiyo, “Wua: adipalati a:lemymama wowolimyema?: Amseyemala iye popowame elasema. Ya: isikimi elapo,” diyo.

⁴⁰Amasiyama yia:tapo Yesu yu dalepame eimelemyaiyo. Epalati Yesuta yia: watle, “aya dulu itle alikili a:ma u-ulapo taiya,” diyo. Epame ya: alotle tlalo so mate amseyemala ya: a mate epo ya: wai mate elepame amseyemalata ela aya dulu dla tuwaiyo. ⁴¹Yesu tuwame amseyemala powame ela do dla hamame halemama epo atlaiyo, “Amseyemala, wa: sila:tine,” diyo. ⁴²Epapele oloma edla amseyemala mo-powame elaleta ma sila:timsela:iyo. Epalati opa hapulomata koko i natipame sikemte yiyeliyo. ⁴³Epame Yesuta yia: watle yu itiyamale mate epo atlaiyo, “Wua: na:ta amseyemala i ka:dle kokoye opa opi watle atlamiyo,” diyo. Epo halemama “amseyemalaye daya hamiya,” diyo.

Ya: mo sota yia: oplami alli
(*Ma:t 13:53-58; Luk 4:16-30*)

6 ¹Yesu ya: alotle tlalo so mate mo etle ma ilame ya: mo ikadepe Nasalet dla taiyo. ²Ya: mo edla tame hallati Yu so inoma sumalalo alilata puaiyo. Epalati Yesuta yia:ta inoma sumalalo aya dla hetame halemama opaye God yu mate imhalaiyo.

Epalati opa hapulomata ya:ta imale dalepame sikemte yiyelemama epo atlamyaiyo, “Oplami ita malamale adipapeta?: Ya:ta imale hamsela:leye hadima hauwa? Epame ya: dota ulugiyemale koko halomsela:ye, apa kokota?: ³Ya: isikimi Meli yami, aya halalo oplamipo. Epo ya:ye Yeims epo Yosep epo Yudas epo Saimon yia: bapapo. Epame yotumadulo mape dia: mate midla popa:po,” demyaiyo. Epedeme yia:ta ipo malamale tle Yesuta imale haloweye alliyo.

⁴Epalati Yesuta yia: watle epo atlaiyo, “Opatapo God tle yu hapame molo atlalo oplami yu dla dalepame heodemdepo. Amasiyama ya: mo so mate epo ya: asiyadulo mate epo ya: aya dulu dla ha:ha:lalo so matetapo ya: yu dla dalepame peheodesemde,” diyo.

⁵Epedeme Yesu yia:ta ya: dla allimama mikadepe dle pa:le natipame ya: ulugiyemale koko pase halomaiyo. Isikimi esusulumale so hatlope hatlope dle tlo ya: do mate hohopame ka:ka:diyo. ⁶Epapeleye ya: yia:ta mikadepe dle pa:le natipo yelepame Nasalet mo tle ma mo opi yimka:sikili dla God yu imsela:la taiyo.

Yesuta ya: alotle tlalo so 12 taiya dle
(*Ma:t 10:5-15; Luk 9:1-6*)

⁷Yesu ya: alotle tlalo so 12 sisilapame yimkata alumaiyo. Epalati Yesuta yia: dulu dla dapiyamte dapiyamte depo hohomtapame, “Mo meyelo

meyelope dle dla taiya,” diyo. Yia: watle taiya demama bataliya yimlala alikili dla dodolomsallowe itiyamale mate hamiyo.

⁸ Yesuta yia: watle yu itiyamale mate epo hamiyo, “Wua: tamama alisisi opi pohalopo tlowa, isikimi dali ku tlo halopo tabellepe. Epame daya ma pohalopo tlowa. Epo duli ma pohalopo tlowa. Epo mani ma pohalopo tlowa. ⁹ Amasiyama hete alisisi didiyepame tluka alisisi mape isikimi wua:ta didiyepo ha:ha: metlo didiyepo tabellepe.

¹⁰ Wua:ta mo dla tame woyamale oloma edla opata wua:ye yia: aya dla seme hetlepiye, wua: aya hatlo medla hutiyemha:ha:lepe. Epame wua:ta mo etle mo-tlowedemeta aya eye saliyomta demsiyamelepe.

¹¹ Epame wua: mo hadima tlati opata wua:ye pe-elemhetlalo wekemama wua: yu ma podallalo wekelepiye, wua: mo e saliyome tlowedeme yia: mo sokopeta wua: hete dla popolahaleye hihiyollepe, Godta kasilamale kokota yia: dla pua kokoye imolowedeme.”

¹² Epapeleye Yesuta ya: alotle tlalo so watle koko i ipo gudepame yia:ye taiya diyo. Epalati yia: tame God yu opa dla atlamsiyamama epo atlamsiyamaiyo, “Wua: malamale meyelope depame wua: bobtalimale tle heheletimaiya,” demsiyamaiyo. ¹³ Epame bataliya yimlala opa dulu dla ha:ha:leye yia:ta alikili dla dodolomsalemsiyamaiyo. Epame esusulumale so mape dakopala mate yia: dokopala dla huhutupiliyelati esiyeteleta yia: tle pa:mdiyoy.

¹⁴⁻¹⁶ Epalati alotle Yesuta itiyamale mate ulugiyemale koko halomsela:lali opata Yesu koko dla epo atlemdiyo, “Oplami iye Yon opa yú dla ka:ka:timalalo oplami mle. Epedeme ya: powale tle ma-sila:timpuame ulugiyemale koko i halomsela:yo,” demdiyo. Epo opa opita ma epo atlemdiyo, “Yesuye God tle yu hapame molo atlalo oplami hale Ilaya mle,” demdiyo. Epalati ma opa opitapo epo atlemdiyo, “Ya: God tle yu hapame molo atlalo so ka:yapa ha:ha:uwa so epapele oplami hale mle,” demdiyo.

Amasiyama Helodta Yesu koko dalepame epo atlaiyo, “Ya:ye Yonpo. Na:ta dokopala ketamastauwata matle powale tle pasakalo depo sila:timsela:yo,” diyo.

Yon opa yú dla ka:ka:timalalo yumili

(Ma:t 14:1-12; Luk 9:7-9)

¹⁷⁻²⁰ Alila haleta Helodta ya: ei Pilipi ya:llu Helodiyasye kolahalati Yon opa yú dla ka:ka:timalalota ya:ye sikemte golemama epo atlemdiyo, “Wa:ta wa: ei ya:llu kolahaleye, koko e poka:dena,” demdiyo.

Epalati Helodiyasta siyaladepame tame Helod watle Yon amtuwale aya dulu dla ka:stlepo depame atlaiyo. Epalati Helodta ya: opaye taiya dlali yia:tapo tame Yon hampame amtuwale aya dulu dla ka:staiyo.

Amasiyama Helodiyasta Yon sikemte alimama ya: yumuluwe solotamaiyo. Epele tlope Helodta Yon yumuluwe wota:mama ya:ye

woloma omhalaiyo. Adipalati, Helod ya: malamaiyo, Yonye ka:dle oplamipo. Epedeme Helodta Yonta God yu atlemhallati dalepame halowe ye malamale tatlamdiyo. Epele tlope ya: Yon yuye me-dallowe solotamdiyo.

²¹ Amasiyama alotle Helodiyas dla Yon yumuluwe alila ka:dleta puaiyo. Epedeme Helod hamale alila dla daya pato dlowedeme gamani dokopala so mate epo ya: opahale dokopala so mate epo Ga:lili mo dulu dla dokopala ha:ha:lalo so hapuloma mate Helodta sisilamaiyo. ²² Yia: puame daya dempopa:lali Helodiyas yotita puame yia: watle siyele hamimama yomaiyo. Ya: yopo gudlati Helodta ya: watle epo atlaiyo, “Wa:ta apa koko solotamale na: dla atlepiye, na: koko eye wa: dla hamilowepo,” diyo. ²³ Ya: epo polomama ya:skamu aiyalma saiyo, meyelo yu himili postlala depo. Epame matle ya: watle epo atlaiyo, “Na: watle wa:ta solotamale koko atlemama na: ta:la seme mate halowe solotamelepiye, na: wa: watle hamilipe,” diyo.

²⁴ Epalati amseyemalata tame ya: wai Helodiyas hala dla ya:ta solotamale koko daliyo. Epapalati ya: waita epo atlaiyo, “Wa: tame ipo atlane, ‘Na: Yon dokopala ketahalē halowe solotama’ dene,” diyo. ²⁵ Epalati amseyemalata ya: wai yu dalepo hapele ilamtame Helod watle epo atlaiyo, “Na: solotama, Yon dokopalaye ketahapo kowepa dla himimpulati halowama,” diyo.

²⁶ Helodta yu i dalepame sikemte dupa koliyo. Amasiyama ya: opa hapuloma inoma dali dla ya:ta aiyalma sale postloweye wota:mama amseyemala yu dla alliweye posolotamaiyo. ²⁷⁻²⁸ Epammama ya:tapo amtuwale aya omhallalo oplami hale watle epo atlaiyo, “Wa: tame Yon dokopalaye ketahapo kowepa dla himimpuane,” diyo. Epalati ya: tame amtuwale aya dulu dla Yon dokopalaye ketahapo kowepa dla himimpuame amseyemala watle hamiyo. Epalati amseyemalatapo dokopala eye hame ma ya: wai watle hamiyo.

²⁹ Epalati Yon ya: alotle tlalo sota koko i dalepame puame Yon moto hapame ta:la dla muwalepo polomeliyo.

Yesuta 5,000 opa daya ili

(*Ma:t 14:13-21; Luk 9:10-17; Yon 6:1-14*)

³⁰ Yesuta ya: alotle tlalo so watle taiya dlati yia: tame siyapo ma i-ilapo puame Yesu hala dla alupame yia:ta koko halomsiyamale mate epo yia:ta imsiyamale mate Yesu watle atlamaiyo. ³¹ Amasiyama opa hapulomata Yesu hala dla ta epo pua demsiyamalati Yesu mate ya: alotle tlalo so mate daya dlowe alila ka:dle ponatiyo. Epedeme Yesuta ya: alotle tlalo so watle epo atlaiyo, “Di aseka bidulo keilipo elale mo dla hedla tlawa,” diyo.

³² Epame Yesuta ya: alotle tlalo so mate tulume koa dla alupo kaula seme dla homta ellalo mo dla uliyo. ³³ Yia: kaula seme dla ala

ulumha:ha:lali opata yia: natipame mo meyelope meyelope dle tle Yesuta ta mo edla yia: tatile tamali api ullumtamalaiyo. Yia: ma-tame edla ompopa:lali Yesuta ya: alotle tlalo so mate koa tle pumulaiyo. ³⁴Yesu koa tle tamali dla posokolome halemama opa hapuloma alumale natipame yia: sikemte polowamaiyo. Adipalati, yia:ye sipi aliya halota omhallalo pa:le epapele some popa:iyo. Epalati natipame Yesuta yia: watle God koko hapuloma imolowe kotiyamaiyo.

³⁵⁻³⁶Yesu ala opa dla me-imhallati salita mo-tulumtaiyo. Epalati ya: alotle tlalo sota ya: watle epo atlaiyo, “Sali mo-tulupo. Epedeme wa: opa hapuloma iye ma-taiya dene, yia:tapo mo mateka:pi hema popa: dla tame daya halomelepo depame. Adipalati, dita popa: mo iye daya pa:na,” diyo.

³⁷Amasiyama Yesuta yia: watle epo atlaiyo, “Muwolo yia:ye daya halopiya,” diyo. Epalati ya: alotle tlalo sota Yesu watle epo atlaiyo, “Wa: adipalati dimsilamale koko dia: dla atlema:? Wa: natine, oplamitapo opa alumale isowa daya ilimolowe mani halowedeme sokomoko hatlo dulu dla oko halepiye, mani eta opa hapuloma iye po-ala:lowa,” diyo.

³⁸Amasiyama Yesuta yia: watle epo atlaiyo, “Wua: dla daya adisowata hutiyema:? Tame tlamaiya,” diyo.

Epalati yia:ta tame tlapo puame epo atlaiyo, “Isikimi daya mo-halomale do supulastale mate epo amalo dapiyamte mateta me-hutiyema,” diyo.

³⁹Epalati Yesuta ya: alotle tlalo so watle atlemama “Opaye tuptu dla alupo popa: alupo popa: demtaiya,” diyo. ⁴⁰Epalati opata alumale meyelope meyelope depo popa:mtamama opita 100 sota popa: epo opita 50 sota popa: demtaiyo. ⁴¹Epalati Yesuta daya mo-halomale do supulastale mate amalo dapiyamte mate halopame pepele di dla omhalemama God dla siyele yu atlepame daya hauwokokomaiyo. Epame ya: alotle tlalo so watle hapiyo, yia:tapo ma opa hapuloma watle alemelepo depame. Ya: epame amalo ma hauwokokopo ya: alotle tlalo so watle alemaiya diyo.

⁴²Opa hapulomata daya dlopo sikemte susukalemama daya popokadiyo. ⁴³Epalati Yesu ya: alotle tlalo sota daya akutu mate amalo akutu mate popomelleye yekalo 12 dla atilimama poposatilimaiyo.

⁴⁴Epedeme opa mate epo wola: mate epame yimlala mate daya i deiyo. Amasiyama sesa:le oloma dla opa siyapo tlo sesa:mama 5,000 umaiyo.

Yesuta yú di tle tale

(Ma:t 14:22-33; Yon 6:15-21)

⁴⁵Daya dele gudlati Yesuta ya: alotle tlalo so watle epo atlaiyo, “Wua: tatile kaula seme Betsaida dla uliye. Na: opa iwoloye taiye depo alotle puluwamo,” diyo. ⁴⁶Yesu opa hapulomaye ma-taiya depame meyelo tamali di dla inoma sumala hetaiyo.

⁴⁷Epame tamila:la eta ya: alotle tlalo so koaye mo-kaula dukuslopi dla tamhallati Yesu meyelope tamali dla ala me-halalaiyo. ⁴⁸⁻⁴⁹Ya: halemama

natilati mosisita puame ya: alotle tlalo so koa dla sikemte yulati yia:ta koa sosolemtamama susukalle mate tamha:ha:la natiyo.

Epo utulala ikadepe ala iki yulumhallati Yesutapo yú di tle yia: hala dla taiyo. Yesu yia: koa ala tla:me tamhallati ya: alotle tlalo sota ya: natipame semte bataliya tepo depame ikiyeliyo. ⁵⁰Epalati Yesuta ya: alotle tlalo sota ya: natipo wowota:mama ikiyellati yia: watle epo atlaiyo, “Ase sikemte wowota:miya. Na:ta puma,” diyo. ⁵¹Epame ya: ma koa dulu dla posokollati oloma edla mosisita ka:liyo. Epo ya: alotle tlalo sota koko i natipame sikemte yiyeliyo. ⁵²Adipalati, yia:ye Yesuta 5,000 opa dla daya ilimale edla Yesuta itiyamaleye woloma pomalanatiyo. Ame adipalati, yia: dupa sikemte kokalalimaiyo.

Yesuta Genesalet mo dla esusulumale so ka:ka:dle

(Ma:t 14:34-36)

⁵³Yia: kaula ulume Genesalet mo dla tame woyapame koa himiyo. ⁵⁴Yia:ta koa tle tamali dla posokoleme tale oloma edla opatapo Yesu pakasiyamalalo malanatiyo. ⁵⁵Oyata Yesu malanatiyame mo meyelope meyelope dle dla yu hame ullumtamalaiyo, esusulumale soye Yesu hala dla hohopo pumullupo depame.

⁵⁶Epedeme Yesuta mo hadima tamsela:uwa edla opata esusulumale soye hohopo puame haliyamale dla ipila: demsiyamdiyo, Yesuta yia:ye ka:ka:dlepo depame. Epalati esusulumale so hapulomata Yesu watle otomama epo atlamyaiyo, “Di isikimi wa: tluka ipi tlo umamolowama,” demyaiyo. Epapele dulu dla ya: tluka ipi umamale so hapulomata ma-ka:ka:dlalimaiyo.

Godta aiyalma imale mate opata aiyalma imale mate

(Ma:t 15:1-9)

7 ¹Pa:lisi so mate epo Yelusalem tle pumulale aiyalma imalalo so mateta Yesu hala dla puame alumaiyo. ²Yia: puame natilati Yesu ya: alotle tlalo so opita yia: toto koko mate podolumalalo yia: do pohowahalomalalo daya me-dlompopa:la natiyo. ³Epapele dulu dla Pa:lisi so mate Yu so opi mate yia: toto koko dolumama yia: do howahalopo daya dlomdepo. Adipalati, yia:ta malamdepo, yia:ta do pohowahalomalalo daya delepiye, eta yia: dupa dulu batalimelepe, demdepo. ⁴Epame yia: alisisi halomalalo aya tle alisisi halopo puame dlowedeme yia: tatle yú ka:pi huhutapame daya dlomdepo. Yia: epo yia: toto koko opi dolumama, yia: kapo epo yia: eto epo yia: disi mape woloma howahalomdepo.

⁵Epedeme Pa:lisi so mate aiyalma imalalo so mate Yesu watle epo atlaiyo, “Wa: alotle tlalo sota di toto koko podolumalalo wekemama yia: doye woloma pohowahalomalalo daya dlompopa:ye adipalati amma:?” diyo. ⁶Amasiyama Yesuta yia: watle epo atlaiyo, “Wua: wuskamu

pepemalalo sopo. God tle yu hapame molo atlalo oplami Aisayata wua: koko dla ikadepe koko ipo atluwapo,

‘Opa iwolotapo isikimi mati tle na: dla siyele ta:demdepo.

Amasiyama yia: dupa dulu dla na: malamaleye hawa ikadepe.

⁷Epedeme yia:ta na: dla heodepame na: hi di dla ta:demha:ha:ye dulu koko pa:na.

Adipalati, yia:tapo opata imale aiyalmaye na:ta imale tepo depame ma opa watle imsiyamapo.’”

⁸Yesu ma yia: watle epo atlaiyo, “Wua:ye Godta imale aiyalma dla dolumsiyamuwaye memelepame ma opata aiyalma imale dolumsiyamapo,” diyo.

⁹Yesu me-yukamhalemama epo atlaiyo, “Wua: Godta aiyalma hatitimaleye wua:ta woloma ma alikili dla himina, ma wua: toto koko dolumulowedeme. ¹⁰Epedeme Mosesta aiyalma hatitimaleta epo atlapo,

‘Wa: a mate wa: wai mate yia: yu dla heodepo salladepo siyamaiya.

Amasiyama antapo ya: a mate ya: wai mate dla putlomale yu atlepiye, ya:ye yumuluwe ka:pi.’

¹¹Epedeme oplamitapo God watle namkale dle alisisi hamilowedeme yu himimdepo. Epame alotle ma ya: a mate ya: wai mate alisisi pa:lati yia: gadlowedeme solotamdepo. ¹²Amasiyama aiyalma imalalo so, wua:tapo ya: watle epo atlemdepo, ‘Wa: a mate wa: wai mate matle gadlowe poka:dena. Adipalati, wa: yu me-himiwapo, wa: alisisi God watle hapilowedeme,’ demdepo. ¹³Epedeme ipapele koko tle wua:ta aiyalma opa dla imsiyamama Godta aiyalma imaleye ma-hamastauwapo. Epame wua: koko opi hapuloma ipapele ma halomsiyamapo.”

Oplami dupa dulu batalimolowe koko

(Mat 15:10-20)

¹⁴Yesuta opa hapuloma sisilapame yia: watle epo atlaiyo, “Wua:ta hapuloma na: yu dalepame malamale haiya. ¹⁵⁻¹⁶Epedeme wua: natiya, oplamitapo dlowe alisisi demdeta ya: dupa duluye pobatalimasemde. Amasiyama oplami ya: dupa dulu tle malamale batalimale woyamdeta ya: dupa duluye batalimdepo. Epedeme molo walle oplamita yu i dallepe.”

¹⁷Yesu opa saliyome aya dulu dla hetlati ya: alotle tlalo sota ya: watle epo atlaiyo, “Wa: di watle wa:ta wayu esemale ya: dulu kokoye imane,” diyo.

¹⁸Epalati Yesu ma yia: watle epo atlaiyo, “Wua: mape yu i dulu kokoye ala me-yeitampopa:pa? Epedeme wua: natiya, wua:ta dlowe alisisi hame dlomdeta wua: dupa duluye pobatalimasemde. ¹⁹Adipalati, dlowe alisisiye isikimi koko dulu dla tulupame ma alikili dla ulatamdepo.” Epapedeme Yesuta koko i atlemama dlowe alisisi hapulomaye me-dlowe ka:pi diyo.

²⁰Yesu ma epo atlaiyo, “Oplami dupa dulu tle batalimale koko woyamdeta ya:ye batalimdepo. ²¹Epedeme oplami dupa dulu tle ipapele

kokota wowoyamdepo, eye batalimale koko malamolowe, epo opa mate wola: mate uhalomolowe, epo upo alisisi uhalowe, epo ya:mkale yumuluwe, epo ya:mkale ya:llu mate ya:mkale ya:wolali mate uhalowe, ²²epo alisisi sikemte halomolowe malamale, epo poka:ka:dle koko halomolowe, epo ya:mkale mala-atlowe, epo opa inoma dali dla wota:le koko halowe, epo ya:mkale ellewe, epo ya:mkale hi mate putlopo atlowe, epo ya:skamu di dla hamhetlowe, epo dokopala pa:msiyamolowe. ²³Epedeme batalimale koko hapuloma ita oplami dupa dulu tle woyapame oplamiye batalimdepo.”

Po-Yu a:yata mikadepe dle koko
(*Ma:t 15:21-28*)

²⁴Yesutapo sila:time mo e saliyome Taya mo mate epo Saidon mo mate dla tame woyamaiyo. Ya: posolotamaiyo, ya:ta mo edla tame woyapame aya hale dla pollati opata puame ya: natiloweye. Amasiyama epapele tlope ya:tapo ya:skamu opata ya: natilala depame hemele haodloweye api ponatiyo.

²⁵⁻²⁶Epalati po-Yu a:ya hale Ponesiya Siliya mo dla hallalota Yesu koko dalepame ya: hala dla puaiyo. Ya: puame Yesu hete sitali dla teyume elemama epo atlaiyo, “Na: amseyemalaye bataliya walena. Epedeme wa: puame na: amseyemala dulu dla bataliya halaye alikili a:ma dodolomane,” diyo.

²⁷Yesu ya: yu dalepame wayu mate epo atlaiyo, “Yimlala dayaye hapo esemala watle ilimolowe poka:dena. Yimlala tattle daya ilimolowe ka:pi,” diyo.

²⁸A:ya asiyama Yesu yu dla epo atlaiyo, “Yao Lod, wa: ikadepe atlapo. Amasiyama esemalatapo ta:la dla siyamama yimlalata daya dele akutuye dlomsiyamdepo,” diyo. ²⁹Epalati Yesuta asiyama ya: watle epo atlaiyo, “Wa:ta asiyama yu ka:dle na: watle hamilipo. Epedeme wa: tame aya dla wa: amseyemala natine, ma-ka:depo polapo. Bataliyaye wata ya: dulu dla ma-hawa,” diyo.

³⁰Epalati ya: tame yoti natilati bataliyata ya: dulu dla ma-hawa hallati ma-ka:depo polaiyo.

Molo mate yu mate pa:le oplami ka:dle

³¹Yesu matle Taya mo saliyome Saidon mo tle tame Dekapolis mo dla woyapo ma Ga:lili kaula dla tuluiyo. ³²Yesu Ga:lili mo dla tame woyamalati opa opita oplami yu pa:mama molo mate pa:leye ya: hala dla hamampuaiyo. Yia: puame epo atlaiyo, “Wa: dota oplami i hamame inoma sumane, ya:ta ka:dlepo depame,” diyo. ³³Epalati Yesuta oplami iye hamame alumale dulu tle alikili dla pameliyo. Yesu epo halemama oplami ya: molo opokoko dla domokota kekesopame mitikape do dla tupodepame ya: te dla umaiyo. ³⁴Yesu pepele di

dla omhalemama inoma supo hedemama ya: watle ya: yu mate epo atlaiyo, “Epata,” diyo. Yu i ya: dulu kokoye mo-gowalagowaladiya demama apopo.

³⁵Oloma edla oplami ya: molota ma-ka:depo daliyo. Epo ya: teta ma-ka:depo yukamolowe kotiyamaiyo. ³⁶Epame Yesuta opa hapuloma watle yu itiyamale mate epo atlaiyo, “Wua: oplami ita ka:dle kokoye opa opi watle atlamaiyo,” diyo. Amasiyama ya:ta yia: watle sikemte atlemama, “Ya: kokoye opa opi dla atlemiyo,” dleye, ma opata yu e podallalo ma sikemte opa opi watle me-atlamsiyamaiyo.

³⁷Epedeme opa hapulomatapo koko hema dlalepame sikemte yiyelepame epo atlamyaiyo, “Yesu koko hapuloma woloma ka:depo halomsela:po. Ya: molo pa:talo so mate yu pa:talo so mate ka:ka:demsela:mdepo,” demyaiyo.

Yesuta 4,000 opa daya ili

(Ma:t 15:32-39)

8 ¹⁻²Alila haleta opa hapuloma ma Yesu hala dla alupame ya: mate siyamaiyo. Edla siyamama Yesuta opata daya dimi popa:le natipame ya: alotle tlalo so sisilapame yia: watle epo atlaiyo, “Opa alumale iwoloye na: mate alila dapahatlope siyamuwapo. Epame ma yia:ta daya dimi popa:lali natipame yia: sikemte bokotiyama. ³Na: yia: daya po-ilimalalo ma-taiya dlowe tlope, yia: api duka dla tamalemama daya yilo hopeyalimelepe. Adipalati, opa opi yia: mo pateka:pi,” diyo.

⁴Yesu ya: alotle tlalo sota ya: watle epo atlaiyo, “Dlowe pa:le mo hema dita hadima tame dlowe hapo opa pasatale iwolo adipo ilipa:?” diyo.

⁵Epalati Yesuta ya: alotle tlalo so watle epo atlaiyo, “Wua: dla daya adisowata hutiyema:?” diyo. Epapalati yia:ta asiyama epo atlaiyo, “Isikimi daya mo-halomale 7 tlo me-hutiyema,” diyo.

⁶Epalati Yesuta opa hapulomaye ta:la dla popa:iya depame daya 7 halopo siyele yu God dla hamiyo. Epo daya hauwokokopo ya: alotle tlalo so watle hapiyo, ma yia:ta opa watle alemelepo depame. ⁷Epame yia: dulu dla amalo yimlala ma me-hutiyeyiyo. Epalati Yesuta amalo yimlala e halopame siyele yu God watle hamiyo. Epame ya: alotle tlalo so watle hapiyo, ma yia:ta opa watle alemelepo depame.

⁸Opa hapulomata daya dlopo sikemte susukaliyo. Epalati ya: alotle tlalo sota daya akutu ipi popomelleye yekalo 7 dla atilimama sikemte poposatilimaiyo.

⁹Yia:ta daya dele alotle opa siyapo sesa:mama 4,000 umaiyo. Epo alotle Yesuta opaye ma i-ilapo yia: aya dla taiya diyo. ¹⁰Ya: opa hapuloma ma-taiya depame ya: alotle tlalo so mate koa dulu dla tulume alupame Dalmanuta mo dla uliyo.

Pa:lisi sota ulugiyemale koko natilowe solotamale

(Ma:t 16:1-4)

¹¹Yia: tame Dalmanuta mo dla woyamalati Pa:lisi sota puame Yesu mate yu dlomaiyo. Adipalati, yia: solotamaiyo, Yesuta itiyamaleye

ikadepe God tle puma: depo natilowedeme. Epammama yia:ta Yesu watle “ulugiyemale koko hane,” diyo.

¹²Epalati Yesuta yia:ta mikadepe dle pa:le natipame alimama yia: watle epo atlaiyo, “Wua: adipalati ulugiyemale koko natilowe tlo sikemte solotama:? Wua: adipapele ulugiyemale koko natipo Godta itiyamale dla mikadepe dlowama:? Epedeme na: wua: dla ikadepe koko atlema. Na: wua:ta natilipo depame ulugiyemale koko hale pohalowa,” diyo.

¹³Yesu yu i atlepame ya: alotle tlalo so mate koa dulu dla tulumu alupo ma kaula seme dla uliyo.

Pa:lisi so mate epo Helod mate yia: koko dla Yesuta daya haka:le mate wayu atlane
(*Ma:t 16:5-12*)

¹⁴Yia: kaula seme dla ulumama Yesu ya: alotle tlalo sota daya pato halowe welimama isikimi yimka:mala tlo hame tamalaiyo.

¹⁵Epalati Yesuta yia: watle molo atlemama epo atlaiyo, “Ka:e wolomape! Pa:lisi so mate epo Helod mate yia:ta imale kokoye daya haka:le sepena. Adipalati, daya amko ka:dleye daya haka:le mate dukumelepiye, daya amko ka:dleye batalimelepe.”

¹⁶Amasiyama Yesu ya: alotle tlalo sota koko i dalepame yiskamu yia: dulu dla esempopa:mama epo atlamiyaiyo, “Dita daya pohampulalo wekele koko tle Yesutapo di natipo yu epo atlapo,” demyaiyo.

¹⁷Epalati Yesuta yia:ta momalampopa:leye ma-natipame yia: watle epo atlaiyo, “Wua: adipapalati wua:ta daya pohampulalo wekele koko dla sikemte momalampopa:ma:? Epame wua: na:ta itiyamale dla ala pomikadepe dlalo ha:ha:mama dupa kokalalipo ha:ha:pa? ¹⁸⁻¹⁹Wua: inoma watalo sopo, amasiyama wua: inoma eta potlamasemde. Epame wua: molo watalo sopo, amasiyama wua: molo eta podlalesemde. Epedeme wua: na:ta 5,000 opa daya do supulastale mate hauwokokopo ilimuwaye mo-woweluwapa? Epame yia:ta daya dlopo popomellati wua: yekalo adisowa dla daya akutu popomelle atilimuwa?”

Epalati ya: alotle tlalo sota ya: watle epo atlaiyo, “Yekalo 12 dla atilimuwa,” diyo.

²⁰Yesu matle yia: watle epo atlaiyo, “Epame 4,000 opaye na:ta daya 7 mate hauwokokopo ilimalati wua: yekalo adisowa dla daya akutu popomelle atilimuwa?” diyo.

Epalati yia:ta asiyama epo atlaiyo, “Yekalo 7 dla atilimuwa,” diyo.

²¹Epalati Yesuta yia: watle epo atlaiyo, “Amasiyama wua: koko e tlapame ma na:ta itiyamale dla ala pomikadepe dlalo ha:ha:pa?” diyo.

Yesuta Betsaida mo dla inoma pa:le oplami ka:dle

²²Yesu mate ya: alotle tlalo so mate ma Betsaida mo dla uliyo. Yia: edla tame woyamalati opata inoma pa:le oplami Yesu watle hamampuame

epo atlaiyo, “Wa: dota oplami i hamame inoma sumane, ya:ta ka:dlepo depame,” diyo.

²³Epalati Yesuta oplami iye hamame opa dulu tle alikili dla pameliyo. Yesu epo halemama ya: inoma dla mitikape tupodepame dota ya: inoma u-umapo halemama epo atlaiyo, “Wa: wata me-natima:?” diyo. ²⁴Epalati oplamita alikili dla tlapame epo atlaiyo, “Yao, na: wata me-natima. Amasiyama opa siyama tlo woloma pomalanatisema, isikimi dali some siyama,” diyo. ²⁵Epalati Yesu matle oplami inoma dla ya: dota umamaiyo. Oloma edla oplamita ya: inoma sikemte towanatipame alisisi woloma ka:pi tlamaiyo. ²⁶Yesu oplami i ka:depame ya: aya dla tane demama epo atlaiyo, “Wa: koko iye opa opi watle atlamaiyo,” diyo.

Pitata Yesu kokoye botomastale

(Ma:t 16:13-20; Luk 9:18-21)

²⁷Yesu matle ya: alotle tlalo so mate Kasaliya Pilipi mo yimlala dla sela:mama ya: alotle tlalo so watle epo atlaiyo, “Wua: na: atlaiya, opata na:ye ana demdi?” diyo.

²⁸Epalati yia:ta asiyama ya: watle epo atlaiyo, “Opa opita wa:ye Yon opa yú dla ka:ka:timalalo demdepo. Epalati ma opita wa:ye Ilaya mle demdepo. Epalati ma opita wa:ye God tle yu hapame molo atlalo so ka:yapa ha:ha:uwa oplami hale mle demdepo.”

²⁹Amasiyama Yesuta yia: watle epo atlaiyo, “Amasiyama wua:ta na:ye ana demdi?” diyo.

Epalati Pitata Yesu watle epo atlaiyo, “Wa:ye Godta sale oplami Kelisopo,” diyo. ³⁰Epalati Yesuta yia: watle epo atlaiyo, “Opa opi watle atlemama na:ye Kelisopo demiyo,” diyo.

Yesuta meyelo polowe koko atlale

(Ma:t 16:21-23; Luk 9:22)

³¹Yesutapo ya: alotle tlalo so watle ya:ta polowe kokoye imolowe kotiyamama epo atlaiyo, “Opa Yamiye sikemte wotiyalle natilipe. Epapele dulu dla Yu so dokopala so mate epo aiyalma aya dokopala so mate epo aiyalma imalalo so mateta ya: dla sikemte elle pato himilipe. Epame opata ya:ye yumilipe. Amasiyama ya:tapo wabasi dulu dla powame elepame ma dapahatlope alila dla sila:tilipe.” ³²Yesuta ya: koko iye ya: alotle tlalo so watle haliyamale dla botomastepo atlaiyo.

Epalati Pitata koko i dalla alimama Yesu hamame alikili dla woyapo halemama ya: watle “epo atlemiya,” diyo. ³³Amasiyama Yesutapo ya: alotle tlalo so watle omhalemama Pita watle epo atlaiyo, “Saiten, na: tle alikili a:ma tane. Adipalati, wa:ta yu atlaleye God tle popuasema. Amasiyama opata malamale tle puapo.”

Yesuta ya: alotle tlowe koko imale*(Ma:t 16:24-28; Luk 9:23-27)*

³⁴Yesuta opa hapuloma mate ya: alotle tlalo so mate sisilapame yia: watle epo atlaiyo, “Oplami antapo na: dolumpuluwe solotamelepiye, ya: ya:skamu ya:ta solotamale koko hamsela:ye memelepame ya: dali yekelemhimiliye maka:himsela:mama na: dolumpulupe. ³⁵Amasiyama oplami antapo ya: pasakaloye meyelo gadlowedeme apelepiye, ya: pasakaloye haodlepe. Amasiyama oplami antapo na: yilo epame ka:dle yu yilo ya: pasakaloye haodlepiye, ya: matle kokó halepo halepo pasakalo halepe. ³⁶Amasiyama oplami antapo ta:lamo pato hema halemama ya:ta solotamale koko hapulomaye mo-halopame hatlo pasakalo hallowe koko tlo hotlepiye, ya: ma apa koko hapa:? Hawa. ³⁷Adipalati, ya:ta alisisi hapuloma ta:lamo hema halopo halale e mate kokó halepo halepo pasakalo pohalowa.

³⁸Epedeme wata oloma hema batalimale alila dla ha:ha:mama opata God mo-wowelipo. Amasiyama opa anawolota dulu edla ha:ha:mama na: mate epo na:ta imale mate dla wowota:mha:ha:lepiye, asiyama Opa Yamita ya: Ata hela:dle mate epo ya: banakaka so mate puame ya: dla wota:le hamilipe.”

9 ¹Yesu ma epo atlaiyo, “Epedeme na: mikadepe koko wua: watle atlema. Wua: dulu dla opa opi me-ha:ha:po. Yia:tapo God ya: mo kokota itiyamale mate pulati natipame alotle pallipe.”

Yesuta Moses mate Ilaya mate yukamhalale*(Ma:t 17:1-8; Luk 9:28-36)*

²Epame 6 alila mogudlati alotle Yesuta Pita mate epo Yeims mate epo Yon mate eleme tamali di dla miyelo ha:ha:la hetaiyo. Yia: edla hetame popa:mama natilati Yesuta ya: Pepele dimo mila:pi himhalla natiyo.

³Epalati ya: tlukata sikemte kamama wapoko some halemama sikemte usiyemaiyo. Epedeme ta:lamo oplami haleta ya: tluka howahamama ipo kamoloweye api hawa.

⁴Yia: edla me-ompopa:mama natilati Moses mate epo Ilaya mate wowoyapo Yesu mate yuhamha:ha:iyo. ⁵⁻⁶Epalati natipame wowota:mama Pitatapo woloma pomalamalalo Yesu watle epo atlaiyo, “Dokopala oplami, di mo hema ha:ha:lowe ka:pi. Epedeme di kimna:ya dapahatlope kimtimolowepo. Kimna:ya haleye wolëpo, epame haleye Moses tete, epame haleye Ilaya tete dlowepo,” diyo.

⁷Amasiyama Pitata ala me-yukamhallati wualata puame yia:ye bopudiyo. Epalati yuta wuala dulu tle epo atlaiyo, “Iye na:ta sikemte malamama dupa ellalo maseyemalapo. Epedeme ya: yu dla daliya,” diyo.

⁸Epalati Pita wolota yu i dalepame alikili tlamaiyo. Amasiyama yia: oplami hale ponatiyo. Isikimi Yesuta meyelo yia: mate halla natiyo.

⁹Epame yia: tamali di tle malemha:ha:mama Yesuta yia: watle epo atlaiyo, “Wua:ta tlamale kokoye opa opi watle atlamiyo. Amasiyama Opa Yamita popo sila:time me-hetlati alotle opa opi dla atlamsiyamaiye,” diyo.

¹⁰Epalati Pita wolota Yesu yu dalepame woloma haiyo. Epame yia: dulu dla powale tle sila:tilowe koko tlo esemama ya: dulu kokoye woloma totamaiyo.

Yesu ya: alotle tlalo sota Ilaya koko dla atlanatili

(Ma:t 17:9-13)

¹¹Matle Pita wolota Yesu watle epo atlanatiyo, “Adipalati aiyalma imalalo sota imama ‘Ilayata itapu pulati Kelisota alotle pulupe’ demdi?”

¹²Epalati Yesuta asiyama yia: watle epo atlaiyo, “Ikadepe, Ilaya tatle puame koko hapulomaye ma woloma ka:depo dinapelepe. Ame adipalati God yu bukata atlemama ‘Opa Yamiye opata elle pato himimama wotiyalle pato hamilipe’ demdi? ¹³Amasiyama na: wua: watle atlema, Ilayaye mo-puwapo. Epalati opata God yu bukata atla mate ala:mama ya: watle wotiyalle koko ma-hapiwapo.”

Yesuta bataliya walle maseyemala ka:dle

(Ma:t 17:14-21; Luk 9:37-43)

¹⁴Yesuta ya: alotle tlalo so dapahatlopeye tamali di tle eleme malame halemama natilati ya: alotle tlalo so opita aiyalma imalalo so mate yu dlomha:ha:la natiyo. Epalati opa hapulomata puame edla alupo ha:ha:iyo. ¹⁵Epo alupo ha:ha:mama Yesu natipo yiyelepame sisiyele mate Yesu hala dla ullumtamalaiyo. ¹⁶Epalati Yesuta yia: watle epo atlaiyo, “Wua:ta yu dlomha:ha:leye apa koko dla api?” diyo.

¹⁷Epalati alumale dulu edla oplami haleta epo atlaiyo, “Imalalo oplami, na: maseyemala yu pa:leye wa: watle hamampua. Adipalati, ya:ye bataliya walena. ¹⁸Epedeme bataliyata ya: dla hetlati teyume kikiyamtame elemama a:pe tetekelle mate mitikape totowa:leme elemde. Epeleye na:ta wa: alotle tlalo so watle ‘bataliya iye alikili dla dodolomaiya,’ dlati yia:ta pododolomana.”

¹⁹Epalati Yesuta yia: watle epo atlaiyo, “Wua:ye mikadepe dle pa:le bobtalimale sopo. Wua:ta na: dla mikadepe dlepo depame na: alila adisowaye wua: mate halepa:? Amasiyama maseyemala eye na: watle hamampuaiya.” ²⁰Epalati opatapo maseyemalaye Yesu hala dla hamampulati bataliyata Yesu natipame maseyemala watle eseselalle hamiyo. Epalati maseyemalata ta:la dla teyume duduplumelemama mitikape totowa:lemelaiyo.

²¹Epalati Yesuta maseyemala ya: a watle epo atlaiyo, “Maseyemala iye adipalalo koko i kotiyamuwa?” diyo. Amasiyama ya: ata Yesu watle epo atlaiyo, “Ya: ala yimka:mala halemama koko iye kotiyamuwa. ²²Epedeme

bataliyata maseyemala i yumuluwedeme dlapa dulu dla epo yú dulu dla ka:ka:timhalemde. Epedeme wa: dla ala:lepiye, dia:ye polowamama na: maseyemala i ka:dene,” diyo.

²³Epalati Yesuta ya: watle epo atlaiyo, “Wa: adipalati na: watle atlemama ‘wa: dla ala:lepiye’ dema? Amasiyama anta God dla mikadepe dlepiye, koko hapuloma ya: dla pokokalena,” diyo.

²⁴Maseyemala ya: ata Yesu yu dalepame yu teta:le mate epo atlaiyo, “Na: God dla mikadepe dema, epedeme na:ta mikadepe dle yimka:malaye ma pato depo melene,” diyo.

²⁵Opata Yesu hala dla puame ala me-alumyelati Yesuta bataliya watle epo atlaiyo, “Wa: opa dla molo mate yu mate pa:le hapilalo soko, na: wata yu itiyamale mate wa: dla atlema. Maseyemala ya: tle alikili dla ulatane. Epame matle ya: dla potuluwa,” diyo.

²⁶Epalati bataliyata maseyemalaye ta:la dla hamastapame hiyelle mate alikili dla ulataiyo. Maseyemala ta:la dla teyume elemama powale some elaiyo. Epalati opa hapulomata epo atlamyaiyo, “Maseyemala iye mo-powame elayo,” demyaiyo. ²⁷Amasiyama Yesuta maseyemalaye do dla hamame sila:time pameliyo.

²⁸Epame Yesuta ma aya dulu dla hetlati ya: alotle tlalo sota miyelo ya: mate popa:mama ya: watle epo atlaiyo, “Di adipalati bataliyaye maseyemala tle alikili dla dodolomolowe dla itiyamale hawa halo?” diyo. ²⁹Epalati Yesuta asiyama yia: watle epo atlaiyo, “Bataliya yimlala ipapeleye isikimi daya aiyalma depo halemama inoma sumhalale koko tle alikili dla dodolomlala,” diyo.

Yesuta ya:ta polowe koko ma atlale

(Ma:t 17:22-23; Luk 9:44-45)

³⁰Yesu matle ya: alotle tlalo so mate mo e meleme Ga:lili mo dulu tle tamalaiyo. Amasiyama ya: posolotamaiyo, oplami haleta ya:ta hala natilowe. ³¹Adipalati, ya: isikimi ya: alotle tlalo so tlo imsela:mama yia: watle epo atlaiyo, “Opa Yamiye opa do tama dla homellepe. Epalati yia:tapo ya:ye yumilipe. Amasiyama ya:ye powame elepame ma dapahatlope alila dla ma pasakalo depame sila:tilipe,” diyo.

³²Epalati ya: alotle tlalo sota yu i dulu kokoye woloma pomalamalalo wekemama ya: watle atlanatiloweye wowota:iyo.

Anta pato halema:?

(Ma:t 18:1-5; Luk 9:46-48)

³³Yesuta ya: alotle tlalo so mate Kapaniyem dla mo-puaiyo. Yia: puame aya dulu dla hetame popa:mama Yesuta yia: watle epo atlaiyo, “Wua: api duka dla pumulumama apa koko balempumulo?” diyo. ³⁴Amasiyama ya: alotle tlalo sota ya: yu dalepo titiyalepo popa:iyo. Adipalati, yia:

dulu dla anta pato halema: dle kokoye api duka dla pumulumama balempumulaiyo.

³⁵ Epalati Yesuta yia: sisilapo polomama yia: watle epo atlaiyo, “Epedeme anta pato hallowe solotamelepiye, ya: ya:skamu ya:ye alo dla himpame ya: motoye yimkadulo gadlowe dla himilipe.” ³⁶ Yesu epame maseyemala hamame duka dla pamelepo matle ya: mulu dla pamelemama epo atlaiyo, ³⁷ “Oplami antapo maseyemala ipapeleye na: hi tle ya: aya dla seme hetlepiye, ya: na:ye seme hetamama apelepe. Epame oplami antapo na:ye ya: aya dla seme hetlepiye, ya:tapo na: a na: tane duwaye seme hetamama apelepe.”

Anta di watle po-opahale dlalo halema:, ya:ye diamkalepo
(Luk 9:49-50)

³⁸ Epalati Yonta Yesu watle epo atlaiyo, “Imalalo oplami, di oplami hale wa: hi mate bataliya yimlalaye alikili dla dodolomsalemhalla natiwa. Epalati dita ya:ye humatluwa. Adipalati, ya: di alumale dulu dla pohalasesemde,” diyo.

³⁹ Amasiyama Yesuta epo atlaiyo, “Ya: humatlemiya. Adipalati, anta na: hi mate ulugiyemale koko halepiye, ya: na: hi dla poputlopo atlasema. ⁴⁰ Epedeme anta dia: dla po-opahale dlalo halema:, ya:ye diamkalepo. ⁴¹ Na: wua: watle mikadepe koko atlema. Oplami antapo Keliso dolumalalo oplamita yú ta:mpollati yú tipo hamilipiye, ya: koko edla asiyama halepe.”

Batalimale dla hamame tulluwe
(Ma:t 18:6-9; Luk 17:1-2)

⁴² “Epedeme na: dla mikadepe dlalo maseyemala yimka:malaye oplami antapo seme batalimale koko dla tullupiye, ka:dena, oplami eye ewala patota tumuku dla himomeleme ewatalo dla hamastloweye.

⁴³ Epame wa: do aditapo wa:ye batalimale dla hamame tullupiye, ka:dena, do seme eye geda:dloweye. Ame adipalati, ka:dlepo, wa:ta do hatlope mate siyele mo dla ulatuluweye. Amasiyama wa:ta do dapiyamte halemama Dlapa mo dla tloweye poka:dena. Adipalati, Dlapa mo edla dlapata posumtasemde. ⁴⁴ (-)

⁴⁵ Epame wa: hete aditapo wa:ye batalimale dla hamame tullupiye, ka:dena, hete seme eye geda:dloweye. Ame adipalati, ka:dlepo, wa:ta hete hatlope mate siyele mo dla ulatuluweye. Amasiyama wa:ta hete dapiyamte halemama Dlapa mo dla tloweye poka:dena. ⁴⁶ (-)

⁴⁷ Epame wa: inoma aditapo wa:ye batalimale dla hamame tullupiye, ka:dena, inoma seme eye holamastloweye. Ame adipalati, ka:dlepo, wa:ta inoma seme tiyape mate God ya: mo dla ulatuluweye. Amasiyama wa:ta inoma dapiyamte halemama Dlapa mo dla tloweye poka:dena. ⁴⁸ Adipalati,

‘Dlapa mo edla wokakata popalisemde,
epame dlapa ma posumtasemde.’

⁴⁹Opa hapulomaye solota dlapa some dusukopo hamastlepe.

⁵⁰Epedeme soloye ka:pi alisisipo. Amasiyama solota ya:ta opalli pa:lepiye, ma adipo ya:ta opalli hapa:? Pahalowa. Epame dimalamana, solotapo dlowe alisisi dla opalli hamimdepo. Epedeme wua: mape solo some ha:ha:mama yimkadulo sadle mate ka:pi ha:ha:iya.”

Yesuta a:ya mellowe koko dla imale

(Ma:t 19:1-12; Luk 16:18)

10 ¹Yesu Ga:lili mo saliyome Yudiya dla tamama Yoden aloma ulumtaiyo. Ya: edla tlati opa hapulomatapo ya: dolumtamalaiyo. Epalati yia: watle ya:ta imalalo epo imaiyo.

²Epalati Pa:lisi so opita puame Yesu dla batalimale koko natilowedeme ya: watle epo atlaiyo, “Oplamita ya:llu melloweye aiyalma elema:?” diyo.

³Yesu asiyama yia: watle epo atlaiyo, “Koko hema Mosesta wua: watle apa aiyalma imuwa?” diyo. ⁴Epalati yia:ta epo atlaiyo, “Mosesta di watle imama ‘a:ya memellowedeme isikimi a:ya mellalo pepa tlo ilipo, a:yaye ma-tane de demha:ha:iye,’ duwa.”

⁵Yesu matle yia: watle epo atlaiyo, “Mosesta wua: dupa kokalalimale tlapame wua: watle aiyalma ipo imuwapo. ⁶Amasiyama Godta ta:lamu mita:ple oloma edla ‘ya: oplami mate a:ya mate mimita:puwapo.

⁷Epedeme oplamitapo ya: a mate ya: wai mate melepame ma ya:llu mate hatlope depo hallepe. ⁸Epame yia:ta madipatatapo moto hatlope depo ha:ha:lepe.’ Epedeme yia:ta ha:ha:le dulu dla yia: podapiyamte, amasiyama yia: ma hatlopepo. ⁹Epapedeme Godta yia:ta dapiyamte ma-hatlope dleye ma oplami haleta poduka gladlowa.”

¹⁰Alotle Yesu ya: alotle tlalo sota aya dulu dla popa:mama a:ya mellowe kokoye mamisika: Yesu watle atlanatiyo. ¹¹Epalati Yesuta asiyama yia: watle epo atlaiyo, “Oplami antapo ya:llu memelepame matle a:ya hale halepiye, ya: a:ya eye uhapo. Epammama ya:tapo ya:llu takala dla batalimale koko hamipo. ¹²Epame ma a:ya haleta ya:wolali memelepame ma oplami hale halepiye, ya: mape oplami eye uhapo.”

Yesu mate yimlala yimka:sikili mate

(Ma:t 19:13-15; Luk 18:15-17)

¹³Opa opitapo yia: yimlala eleme Yesu hala dla hohopo pumulaiyo, Yesutapo yia:ye ya: do mate u-umamelepo depame. Amasiyama ya: alotle tlalo sota koko e natipame yia:ye humatlaiyo. ¹⁴Epalati Yesuta yia: watle siyaladle mate epo atlaiyo, “Yimlalaye na: hala dla pumula diya, yia: humatlemiya. Adipalati, epapele sota God ya: mo koko dla u-ulapo tulupe. ¹⁵Epedeme na: mikadepe koko wua: watle atlema. Oplami antapo

yimlala ipapele some God ya: mo kokoye pohalalo wekelepiye, ya: mo edla po-ulatuluwa.” ¹⁶Epame Yesuta yimlalaye mulu dla ipila:po ya: dota yia: hohopo polomama inoma supo yia: watle siyele hamiyo.

Alisisi pasatale oplami
(*Ma:t 19:16-30; Luk 18:18-30*)

¹⁷Yesu mo e saliyome tlowedeme hallati oplami haleta kukulumpuame ya: hete sitali dla alumata kellepo polomama ya: watle epo atlaiyo, “Ka:depo imalalo oplami, na: apa koko hapo, halepo halepo pasakalo hapa:?” diyo.

¹⁸Yesu asiyama ya: watle epo atlaiyo, “Wa: adipalati na: watle ka:dle oplami dema:? Oplami haletapo ka:dle oplami pohalasema. Amasiyama hatlo God tlo ka:dle halapo. ¹⁹Epedeme wa: di aiyalma kokoye mo-wa:malamana. Wa: ya:mkale yumula aiyalma, epo wa: upo a:ya uhala aiyalma, epo wa: upo alisisi uhala aiyalma, epo wa: amkale hi mate isikimi mala-atla aiyalma, epo wa: ya:mkale elemale tle ya: alisisi uhala aiyalma, amasiyama wa: a mate wa: wai mate yia: yu dla salladepo sela:lepe.”

²⁰Amasiyama oplamita Yesu watle epo atlaiyo, “Imalalo oplami, na:ta yimka:mala tle sila:tiwaye aiyalma koko hapuloma eye mo-dolumpuwapo,” diyo.

²¹Epalati Yesuta ya: dla omhalemama ya: bokotiyapo malamale mate ya: watle epo atlaiyo, “Wa: dla koko hatlo tlo hotepo halapo. Epedeme wa: tame wa: alisisi hapulomaye opa opi watle hapipame asiyama mani tlo hame puame atali so watle hapine. Epalati Pepele dimo dla alisisi pasataletapo wa: hi mate ellepe. Epame wa: ma na: dolumpuane,” diyo.

²²Oplami koko i dalepame posiyelalo mila:pi sikemte upiyestame taiyo. Adipalati, ya:ye sikemte alisisi pasatepo halaiyo.

²³Epame Yesu oplamita ma-tlati omhalemama ya: alotle tlalo so watle epo atlaiyo, “Alisisi pasatale sotapo God ya: mo koko dla ulatuluweye pta kokalena,” diyo. ²⁴Amasiyama ya: alotle tlalo sota yu i dalepame sikemte yiyeliyo. Epalati Yesu matle yia: watle epo atlaiyo, “Namkadulo, God ya: mo koko dla ulatuluweye pta kokalena. ²⁵Epedeme ka:mol aliya patota tluka dedlemalalo tuwale opokoko tle ulatuluwe ka:deta:? Hao, po-ulatuluwa. Epedeme e ma epapena, alisisi pasatale sota God ya: mo koko dla ulatuluweye pta kokalena.”

²⁶Amasiyama ya: alotle tlalo sota imale i dalepame sikemte yiyelepo epo atlamiyaiyo, “Ame epo kokalleye anta ulatupa:?” demyaiyo.

²⁷Epalati Yesuta yia: watle omhalemama epo atlaiyo, “Oplamita meyelo ya: pasakalo gadloweye po-ala:na. Amasiyama God tlo ala:na. Adipalati, ya:ta koko hapuloma halomoloweye pokokalena,” diyo.

²⁸Epalati Pitata Yesu watle epo atlaiyo, “Dia:ye wa: dolumpumama di alisisi hapulomaye medla pomelepo pumuluwapo,” diyo.

²⁹⁻³⁰ Amasiyama Yesuta yia: watle epo atlaiyo, “Na: wua: watle mikadepe koko atlema. Oplami antapo na: dolumpumama ya: aya mate epo ya: bapadulo mate epo ya: eidulo mate epo ya: nanadulo mate epo yotumadulo mate epo ya: a mate ya: wai mate epo ya: yimlala mate epo ya: ta:la mate salepame na: yu ka:dle yilo na: dolumpulupiye, ya:tapo wata oloma hema asiyama pato halepe. Epame matle ta:lamo hema ya:ta aya mate epo asiyadulo mate epo ta:la mate poposatilipo hallepe. Epame ya:ta na: yu yilo wotiyalle ma me-natimhalemama alotle halepo halepo pasakalo halepe. ³¹ Epedeme itapu dla ha:ha:lalo so opita ma alo dla ha:ha:lepe. Asiyama alo dla ha:ha:lalo so opita ma itapu dla ha:ha:lepe.”

Yesu mamisika: ya:ta polowe koko atlale

(Ma:t 20:17-19; Luk 18:31-34)

³² Yesuta ya: alotle tlalo so eleme Yelusalem dla hetamama Yesu meyelo itapu taiyo. Epalati ya: alotle tlalo sota ya: ko tle tamalemama sikemte momalamtamalaiyo. Amasiyama opa opita ya: ko tle dolumtamalemama sikemte wowota:mtamalaiyo.

Epalati Yesu matle ya: alotle tlalo so tlo hohopo alikili dla tame halemama Yelusalem dla koko woyamoloweye yia: watle ipo atlamaiyo, ³³ “Ka:e! Di Yelusalem dla matamayo. Edla Opa Yamiye Yu so aiyalma aya dokopala so mate epo aiyalma imalalo so mate dla homellepe. Epalati yia:tapo ya: koko gladepo ya:ta polowe kokoye atlepame ma po-Yu so watle homellepe. ³⁴ Epame po-Yu sota ya: hampame ya: dla tetlemymama putlopo atlamyelepe. Epame ya: watle mitikape tilitimymama tuwale dea mate hopolepame yumilipe. Amasiyama ya:ye wabasi dulu dla powame elepame ma dapahatlope alila dla ma pasakalo depame sila:tilipe.”

Yeims mate Yon mate yia:ta solotamale koko Yesu watle atlale

(Ma:t 20:20-28)

³⁵ Sebedi ya: akimlala Yeims mate Yon mate Yesu watle puame epo atlaiyo, “Imalalo oplami, di wa: watle dita solotamale koko hale atlowama,” diyo. ³⁶ Epalati Yesu asiyama epo atlaiyo, “Wua: apa kokoye na: watle atlowe solotama:?” diyo. ³⁷ Asiyama yia:ta epo atlaiyo, “Di solotama, wa: mo kokota pulati dita dapiyamte dulu dla haleta wa: dowala tiyama dla pola epame haleta wa: weke tiyama dla pola dloweye,” diyo.

³⁸ Amasiyama Yesuta yia: watle epo atlaiyo, “Wua: wua:ta atla kokoye powua:malamana. Epedeme wua: na:ta wotiyalle pato halowedeme halaye, wua: ma mepapele halowe ka:deta: Epame na:ta polowedeme halaye, wua: ma halowe ka:deta:?”

³⁹ Epalati yia:ta asiyama epo atlaiyo, “Yao, di ka:dena, e haloweye,” diyo.

Epalati Yesuta asiyama epo atlaiyo, “Ikadepe, wua: mape na:ta wotiyalle halowedeme halaye e halepe. Epame na:ta polowedeme halaye, wua: mape e halepe. ⁴⁰Amasiyama na: dowala tiyama dla popa:lowe so mate epo na: weke tiyama dla popa:lowe so mate sesalemolowe ye na: dla itiyamale hawa. Amasiyama isikimi na: Ata ma-sesalemale so siyapotapo mo edla popa:lepe.”

⁴¹Epalati Yesu ya: alotle tlalo so opita yu i dalepame Yeims mate Yon mate dla sikemte siyalasiyaladiyo. ⁴²Yesu koko i natipame yia: sisilapo epo atlaiyo, “Po-Yu so dokopala sotapo yia: isili tle ha:ha:lalo soye sikemte itiyamale mate omha:ha:mdepo. ⁴³Amasiyama wua: dulu dla epapolowe poka:dena. Epedeme wua: dulu dla anta pato hallowe solotamelepiye, ya: ka:yapa wua: yu dla salladepo sela:lepe. ⁴⁴Epame antapo itapu hallowe solotamelepiye, ya: ka:yapa ya:skamu isili dla hamtulupame ya: motoye yimkadulo gadlowe oko dla himilipe. ⁴⁵Epedeme Opa Yamita ta:lamo hema puwaye, opata ya: gadlepo depame popuana. Amasiyama ya:ta opaye gadlowedeme puwapo. Epo opata pasakalo halepo depame polowedeme puwapo.”

Yesuta inoma pa:le oplami Batimayos ka:dle
(*Ma:t 20:29-34; Luk 18:35-43*)

⁴⁶⁻⁴⁷Yesu mate epo ya: alotle tlalo so mate ma Yeliko mo dla puaiyo. Epame yia: ma Yeliko mo ma-saliyome tamalemama opa hapulomata yia: dolumtamalaiyo. Yia: ma-tamha:ha:lali Timaes yami Batimayos inoma pa:le api duka dla otompollalota Yesuta pua koko daliyo. Ya: Yesu Nasalet oplamita pua dalepame yu teta:le mate epo atlaiyo, “Yesu, Deibidi Yami, na: polowamama na: gadene,” dempolaiyo. ⁴⁸Epalati opa opita ya: wadle humatlemama epo atlamiyaiyo, “Wa: yu dimi polane,” demyaiyo. Amasiyama opata ya: wadle epo atlamiyelati ya:tapo yia: yu podallalo ma sikemte yu teta:le mate epo atlempolaiyo, “Deibidi Yami, wa: na: polowamama na: gadene,” dempolaiyo.

⁴⁹Epalati Yesuta hedepo halemama epo atlaiyo, “Oplami e hema pua diya,” diyo. Epame opata inoma pa:le oplami wadle epo atlaiyo, “Ase sikemte malamiya. Wa: sila:timtane. Yesu wa: sisilamapo,” diyo. ⁵⁰Epalati inoma pa:le oplamita hapele sila:time ya: kapumale tlukaye ya:ta polale medla hamastapo Yesu hala dla taiyo.

⁵¹Epalati Yesuta ya: wadle epo atlaiyo, “Wa: na:ta wa: wadle apa koko halepo depo solotama:?” diyo. Epalati inoma pa:le oplamita asiyama epo atlaiyo, “Imalalo oplami, na: inoma ka:dene. Na: ma natilowe solotama,” diyo.

⁵²Epalati Yesuta ya: wadle epo atlaiyo, “Wa: ma-tane. Wa:ta mikadepe dleta wa:ye ma-ka:dlepo,” diyo. Epalati pakasiyamalalo inoma pa:le oplamitapo ya: inomata ma-ka:dlati Yesu dolumtaiyo.

Yesuta Yelusalem dla tuwale koko
(*Ma:t 21:1-11; Luk 19:28-40; Yon 12:12-19*)

11 ¹Yesuta ya: alotle tlalo so mate Yelusalem dla tamama Olipi tamali kikiwi isili dla mo yimlala Betapage mate epo Betani mate mateka:pi dla puame woyamaiyo. Yia: edla puame ha:ha:mama Yesu ya: alotle tlalo so dapiyamte taiya demama epo atlaiyo, ²“Wua: mo yemala itapu pola huma taiya. Wua: mo edla tame donki aliya amkota:le kikitama himomeleme halla natilipe. Ya:ye opata di dla ala popopa:lalo wekelalo. Epeleye wua:ta kikitama towastepo hema sempuaiye. ³Epapele dulu dla wua:ta epo sempulati oplami haleta wua: watle atlemama, ‘Wua: adipalati donki aliya kikitama towastepo semtama:?’ dlatiye, wua: asiyama ya: watle atlemama, ‘Lodta aliya i solotamuwo, epame ma alotle ilame semtaiya dloweyo,’ dlepe.”

⁴Epalati ya: alotle tlalo so dapiyamteta mo edla tame natilati aliya eye aya hale alikili dla himomeleme hallati kikitama towastaiyo. ⁵Yia: aliya kikitama towastamha:ha:lati opa opita puame yia: watle epo atlaiyo, “Wua: adipalati aliya kikitama towastamha:ha:ma:?” diyo. ⁶Epalati ya: alotle tlalo sota asiyama yu atlemama Yesuta ipo atlaiye dleye epo atlaiyo. Epalati opata aliyaye yia: watle me-semtaiya diyo.

⁷Yia: aliya seme puame Yesu hala dla woyamaiyo. Epame yia: kapumale tluka uptipame donki aliya dimsisi di dla kolumalati Yesutapo di dla hetame polaiyo. ⁸Opa hapulomata Yesu watle sisiyemama yia: kapumale tluka uptipo api dla yalemtilati opa opita usi kolepame Yesuta tlowe api dla yalemtaiyo.

⁹Epame Yesuta ma-tamhallati itapu dla tamha:ha:le so opa mate epo Yesu ko tle pumha:ha:le so matetapo yu teta:le mate epo atlamtamalaiyo, “God hi di dla ta:diya.

Lod hi tle pua oplami dla sisiyeiya.

¹⁰Epedeme wua: God ya: mo koko dla sisiyeiya.

Adipalati, ya:tapo di mama Deibidita omhaluwa mo koko epapeleye hampuapo.

Di ikadepe dla hallalo God dla sisiyeiya,” demtamalaiyo.

¹¹Epame Yesu Yelusalem dla tame Yu so aiyalma aya dla hetame woloma tlamsela:iyo. Epo ma-apomtilati ya: alotle tlalo so 12 eleme ma Betani mo dla taiyo.

Yesuta pigi dlomoko dali dla yu atlale
(*Ma:t 21:18-19*)

¹²Yesu Betani dla elepo ma Yelusalem dla pumama daya ta:iyo. ¹³Ya: daya ta:le mate pumama natilati pateka:mu dla pigi dlomoko dalita upa asipo halla natiyo. Epalati ya: dlomoko tlo dlowedeme dlomoko mipo

halema: depo natila tuwaiyo. Amasiyama ya: tame natilati dlomoko pomilalo upa tlo asipo halaiyo. Adipalati, oloma eye pigi dlomokota pomilimolowe alila. ¹⁴Epalati Yesuta pigi dlomoko dali dla epo atlaiyo, “Wa: matle dlomoko pomimhallowa,” diyo.

Yesuta epo atlati ya: alotle tlalo so ma me-daliyo.

Yesuta opaye Yu so aiyalma aya tle dodolomsalle

(Ma:t 21:12-17; Luk 19:45-48; Yon 2:13-22)

¹⁵Yesu Yelusalem dla puame Yu so aiyalma aya dla hetaiyo. Ya: hetame natilati opata alinepi mate alisisi opi mateye asiyama mate halomyela natiyo. Epela natipame alimama ya:tapo aya dulu dla hutiyele alisisi yia: adulo mate epo alisisi e halomalalo so opa mate alikili dla dodolomsaliyo. Epo mani mila:pi meyelope meyelope dle omha:ha:lalo sota mani kolumalaloye dodokotipo pololiyo. Epame opata seselema tea halopo puame hatitimalalo mape dodokotimaiyo.

¹⁶Yesu ma epo halemama opa watle epo atlaiyo, “Oplami haleta ma alisisi halopo pumama di aiyalma aya dulu itle olomasepele potuwa demha:ha:lowa,” diyo. ¹⁷Epammama opa watle ma ipo imaiyo, “God yu bukata epo atlapo,

‘Na: aiyalma ayaye opa hapulomata inoma sumalalo aya demha:ha:lepe.’

Amasiyama epapele tlope wua:tapo God ya: aya iye ma uhalalo aya dlepo.”

¹⁸Epalati aiyalma aya dokopala so mate epo aiyalma imalalo so mate yu i dalepame wowota:mama Yesu yumuluwe api totamaiyo. Adipalati, yia: natiyo, opa hapulomata ya:ta imale koko dalepame woloma haiyo.

¹⁹Epame tamila:la edla Yesuta ya: alotle tlalo so mate Yelusalem saliyomtaiyo.

Yesuta pigi dali tle imale

(Ma:t 21:20-22)

²⁰Alila hale utulala ikadepe yia: ma Betani tle Yelusalem dla tamalemama natilati pigi dali Yesuta atlaleta mo-powame halla natiyo. Yia:ta dali i natili dla dlo tle tulumelalalo hapuloma haleta pasakalo pohalaiyo. ²¹Epalati Pitata koko i natipame Yesuta atlale yu malamaiyo. Epammama Yesu watle epo atlaiyo, “Imalalo oplami, wa: natine, dali tatla wa:ta isikimi yu mate atluwaye mo-powame halapiye,” diyo.

²²Epalati Yesuta asiyama epo atlaiyo, “Wua: God dla mikadepe diya. ²³Epedeme na: ikadepe koko wua: watle atlema. Oplami antapo tamali watle atlemama ‘wa: dokalamtame kaula dla tulune’ demama ya: dupa dulu dla malamale potatlamalalo wekemama ya:ta atla yu dla mikadepe dlepiye, Godta koko e halepe. ²⁴Epedeme na: wua: watle atlema, wua:

God watle apa koko otomama koko eye mikadepe ma-hana dlepiye, wua: koko eye ma-halepe.

²⁵Epame wa: inoma sumama apa batalimale wa: amkaleta wa: dla ma hauwa, wa: batalimale eye wellipe. Epalati wa: A God Pepele di dla halata asiyama wa: batalimaleye hiyostepo wellipe. ²⁶Amasiyama wa:ta wa: amkale batalimaleye powelilalo wekelepiye, asiyama wa: A God Pepele di dla halata wa: batalimale pohiyostepo welilowa.”

Yesuta itiyamale dla atlanatili

(Ma:t 21:23-27; Luk 20:1-8)

²⁷⁻²⁸Yia: mo-puame Yelusalem dla woyapame Yesu aiyalma aya dla hetame sela:iyo. Ya: edla hetame sela:lati aiyalma aya dokopala so mate epo aiyalma imalalo so mate epo Yu so dokopala so mateta ya: watle puame epo atlaiyo, “Wa: apa itiyamale tle koko i hamsela:ma? Anta wa: watle itiyamale i hamiwa?” diyo.

²⁹⁻³⁰Epalati Yesuta asiyama yia: watle epo atlaiyo, “Na: mape wua: watle atlanatili yu hatlo atlowama. Anta Yon watle itiyamale hamiwa, opa yú dla ka:ka:timelepo depame? Godta itiyamale hamiwa, o oplamita itiyamale hamiwa? Epedeme wua:ta asiyama yu na: watle atlepiye, epalati na: ma asiyama na:ta itiyamale hamsela: iye wua: watle atlowepo,” diyo.

³¹Epalati yia:ta yu i dalepame yiskamu yia: dulu dla esemyemama epo atlamiyaiyo, “Di adipo atlepa:? Di Yonta itiyamaleye God tle puwa dlepiye, ma asiyama Yesuta di watle epo atellepe, ‘Ame wua: adipalati Yon yu dla pomikadepe dlalo wekuwa?’ dlepe. ³²Epame di ma ya:ta itiyamaleye oplami tle puwa dlepiye, ma asiyama opata dia: dla siyalasiyaladlepe. Adipalati, opa hapulomata Yonye God tle yu hapame molo atlalo oplami ikadepe demdepo.” ³³Epedeme yia: asiyama Yesu watle epo atlaiyo, “Di podimalamana, Yonta itiyamale halë sitaliye,” diyo. Epalati Yesuta asiyama yia: watle epo atlaiyo, “Na: ma asiyama wua: watle na:ta itiyamale hamsela: iye po-atlowa,” diyo.

Batalipo omha:ha:lalo so kokoye wayu mate atlale

(Ma:t 21:33-46; Luk 20:9-19)

12 ¹Yesu matle wayu mate yia: watle epo atlaiyo, “Alila haleta oplami hale osalo himpame gla:pi dlomoko ale empo alikiliye kosukuliyo. Epo dlomoko dala okolloweye ta:la dla munamu muwalepame matle alisisi e ompollowe kimna:ya di dla haiyo. Ya: epame opa opi watle omha:ha:iye depame ma mo hale pateka:mu dla halla taiyo.

²Ya: edla tame hallati dlomokota milipame namolowe alilata mo-puaiyo. Epalati ya:tapo ya: oko oplami hale watle ya: osalo dla tame dlomokoye halopo puane diyo. ³Amasiyama ya: edla tame woyamalati

osalo omha:ha:lalo sota ya:ye hopolopame alisisi dimi ma ilame tane diyo. ⁴Epela natipame osalo ya: ata ma ya: oko oplami hale tane diyo. Amasiyama ya: mape omha:ha:lalo sota ya:ye hopolemama dokopala dla ulu hatitipame ya: watile wota:le hamipo tane diyo. ⁵Epalati osalo ya: ata matle ya: oko oplami hale tane diyo. Amasiyama omha:ha:lalo sota ya: ma hopolopo yumiyu. Epamtamama osalo ya: ata ya: oko so hapuloma taiya diyo. Amasiyama dlomoko emale omha:ha:lalo sota opa opi hohopolemama opa opi tlo potimaiyo.

⁶Epame osalo ya: ata ya: oko so hapuloma mo-pokadiyo. Epalati ma ya:ta bokotiyapo malamale maseyemala hatlo tlo tane demama epo malamaiyo, ‘Osalo omha:ha:lalo sotapo na: maseyemala dla heodemama ya:ye poyumuwa,’ diyo.

⁷Amasiyama osalo omha:ha:lalo sotapo osalo ya: a yamita pulati natipame yiskamu yia: dulu dla epo atlamyaiyo, ‘Maseyemala itapo osalo ya: a elo dla hallala. Epedeme ya:ye yumpame osalo iye dita kolahalowepo,’ demyaiyo. ⁸Epame yia: maseyemala hamamtame yumpo ya: motoye dlomoko emale kosukulli alikili dla hamastaiyo.

⁹Epedeme osalo ya: ata puame ya: osalo omha:ha:lalo so dla apa koko hapa:? Ya: puame yia:ye potipame ma opa amko hohopo ya: osaloye omha:ha:iya dlepe. ¹⁰Epedeme wua: God yu bukata atlama kokoye posesa:lalo wekemdi? Adipalati, edla ipo atlapo,

‘Aya halalo sota alumiti allimama

alumiti hamastaletapo ma wata aya duka dla molopa kestale some halapo.

¹¹ Epedeme koko iye Lodta hauwapo.

‘Epalati dita koko i natipo yiyelemama sikemte ka:dena depo.’ ”

¹² Epalati Yu so dokopala sota wayu i dalepame epo momalamaiyo, “Yesuye di koko atlapo,” demyaiyo. Epammama yia:ta Yesu hamolowe api totamaiyo. Amasiyama yia: opa wowota:mama pohamalalo ma i-ilapo tamalaiyo.

Ta:kis mani halopiliwe koko
(*Ma:t 22:15-22; Luk 20:20-26*)

¹³Epame Yu so dokopala so hapulomata Pa:lisi so opi mate Helod ya: opa mate Yesu hala dla taiya diyo, yia:tapo Yesuta batalimale yu sepele atlati ya:ye hamolowedeme. ¹⁴Epedeme Pa:lisi so mate Helod ya: opa mate puame Yesu watile epo atlaiyo, “Imalalo oplami, dia: dimalamana, wa:ye ikadepe koko tlo atlamalalo oplamipo. Epo wa: ma opaye powota:semde. Epame wa: opa kapala di dla potlamasemde. Amasiyama wa: ikadepe God koko tlo imsela:mdepo. ¹⁵Epedeme wa: di atlane, di ka:deta:, Loum dokopala oplami Sisa watile ta:kis mani halopiliweye?” diyo.

Yesu yia:ta ya: elemala natiliye malanatipo epo atlaiyo, “Wua: adipalati na:ye elemala natima:? Elo mani hema hampuaiya, na: natili,” diyo. ¹⁶Epalati opata ya: watle elo mani hamiyo. Yesu elo mani hame halemama yia: watle epo atlaiyo, “Mani hema ana mila:pi mate epo ana hi mate hutiyema:?” diyo. Epalati opata asiyama epo atlaiyo, “Sisa mila:pi mate epo ya: hi mateta hutiyema,” diyo.

¹⁷Yesu asiyama yia: watle epo atlaiyo, “Wua: epapedeme Sisa teteye Sisa watle halopiya, epame God teteye God watle halopiya,” diyo.

Epalati opata Yesu yu i dalepame sikemte yiyeliyo.

Palli tle silliwe dla Yesu watle atlanatili

(Ma:t 22:23-33; Luk 20:27-40)

¹⁸Epame alila oloma edla Sa:dusi so opa opita Yesu hala dla pumulaiyo. Opa iwolota atlemama, “Palli sota ma posilliwa,” demdepo. Epeleye yia:tapo puame Yesu watle epo atlaiyo, ¹⁹“Imalalo oplami, Mosesta di watle molo atlale yuye ipo ilipo hamiwapo, ‘Oplamitapo a:ya hapo yimlala pohatitimalalo halepo polopiye, ma oplami e ya: eita sepeyama eye hapo ya: bapa elo dla ha:ha:lowe yimlala hatitimelepe,’ duwapo. ²⁰Epapedeme oplami haletapo akimlala 7 hatitimaiyo. Epame yia: bapa tatle a:ya haiyo. Epo yimlala pohatitimalalo halemama powaiyo. ²¹Epalati ma medla hallalota ya: bapa ya:llu sepeyama me-eye haiyo. Ya: mape yimlala pohatitimalalo powaiyo. Epela ma medla hallalota sepeyama hatlo me-eye haiyo. Amasiyama ya: mape yimlala pohatitimalalo powaiyo. ²²Epamtamama akimlala 7 hapuloma ewolotapo yimlala pohatitimalalo pataiyo. Epo a:ya sepeyama eta mosukulu alotle powaiyo. ²³Epapedeme palli tle silliwe oloma edla a:ya eye ikadepe ana ya:llu depa:? Adipalati, yia:ta 7ta a:ya hatlo metlo halompuwapo,” diyo.

²⁴Yesu asiyama yia: watle epo atlaiyo, “Wua:ye yeitamale sopo. Adipalati, wua: Godta itiyamale mate epo ya: yu mate ala yeitamha:ha:po. ²⁵Adipalati, palli sota wabasi tle ma sillipiye, yia: matle wola: mate epo opa mate pohalomha:ha:lowa. Amasiyama yia:tapo God ya: banakaka sota Pepele di dla ha:ha:ye, epapele some ha:ha:lepe. ²⁶Wua: Mosestapo ya: buka dla palli sota matle pasakalo depo silliwe koko dla ilimaleye posesa:lalo wekuwa? Adipalati, yu eye dalupa asiyale dulu tle dlapata hamdemhallati Godta dlapa dulu tle Moses watle epo atluwapo, ‘Na:ye A:iblaham ya: Godpo, epo Aisek ya: Godpo, epame Yokob ya: Godpo,’ duwapo. ²⁷Epapedeme God iye popalli so yia: God. Hao, pasakalo ha:ha:lalo so yia: Godpo. Epedeme wua: pta sikemte yeitamale sopo.”

Aiyalma hatitimale dulu dla adita patota:?

(Ma:t 22:34-40; Luk 10:25-28)

²⁸Epalati aiyalma imalalo oplami haleta puame Yesu ya: Sa:dusi so mate yu demhallati natiyo. Epame Yesuta Sa:dusi sota atlanatili yu ipi dla

asiyama yu ka:ka:dle hapimhalla dalepame ya:tapo Yesu watle epo atlaiyo, “Mosesta aiyalma hatitimale dulu dla aiyalma adi tlo sikemte patota:?” diyo.

²⁹Epalati asiyama Yesuta ya: watle epo atlaiyo, “Di aiyalma hatitimale dulu dla aiyalma patoye ita elapo,

‘Isalael so wua: daliya.

Lodye di Godpo. Ya:ta hatlo di God halapo.

³⁰Epedeme wua: Lod wua: Godye sikemte malamaiya,

wua: dupa dulu malamale tle, epo wua: soko tle, epo wua:ta malamale tle, epo wua:ta itiyamale tle.’

³¹Epame aiyalma pato haleye ipo,

‘Wa: wa:skamu sikemte malamdiye,

epammama wa: amkale ma sikemte malamhalane.’

Epedeme aiyalma dapiyamte iwolotapo koko patoto ha:ha:po.”

³²Epalati aiyalma imalalo oplamita Yesu watle epo atlaiyo, “Imalalo oplami, wa: ikadepe koko atlalepo. Epedeme Lod hatlo ya:ta God halapo, god hale hawa. ³³Epedeme di Lod sikemte malamolowa, di dupa dulu malamale tle, epo dita malamale tle, epo dita itiyamale tle. Epame diskamu sikemte malamdiye, epammama dia: amkadulo ma sikemte malamolowepo. Epedeme aiyalma dapiyamte iwolo dolumoloweta koko pato halapo. Adipalati, aiyalma dapiyamte iwolotapo God watle alinepi poyupo dlapa dla halomalalo mate epo alisisi God watle hapilalo mate tla:mtame halapo.”

³⁴Yesu oplamita asiyama yu ka:dle atla dalepame ya: watle epo atlaiyo, “Wa: God ya: mo koko dla ulatuluweye mo-mateka:pi dla halapo,” diyo.

Epalati oplami haleta ma Yesu watle atlanatiloweye wowota:iyo.

Kelisoye ana yamita:?

(Ma:t 22:41-46; Luk 20:41-44)

³⁵Yesu Yu so aiyalma aya dla opa hapuloma imhalemama epo atlaiyo, “Adipalati aiyalma imalalo sotapo Kelisoye Deibidi yamipo demdi?

³⁶Deibiditapo meyelo Hela:dle Soko tle ipo atluwapo,

‘Godta na: Lod watle epo atluwapo,

Wa: na: dowala tiyama dla polane.

Epalati na:tapo wa: watle opahale demha:ha: soye wa: hete sitali isili dla hatitimolowepo,’ duwapo.

³⁷Epedeme Deibidita Kelisoye ‘na: Lod’ duwapo. Ame adipalati aiyalma imalalo sotapo Kelisoye Deibidi yami demdi?”

Epalati opa hapulomata sisiyele mate Yesu yu woloma daliyo.

Yesuta aiyalma imalalo so opa koko atlale

(Ma:t 23:1-36; Luk 20:45-47)

³⁸Yesu matle epo atlaiyo, “Ka:e! Wua: aiyalma imalalo so opa woloma natiye. Yia: tluka ka:ka:dle tlo didiyepo siyamdepo. Epo yia: solotamde,

opata yia: natipame yia: watle heodepo siyele yu atlamelepo depame. ³⁹Yia: epame dita inoma sumalalo aya dla epo daya pato dele dla itapu ikadepe dla popa:lowe tlo solotamdepo. ⁴⁰Yia: epo isikimi elemale tle sepeyamataloye dodolomsalepame yia: ayaye kokolahamdepo. Epame yia:tapo isikimi opata dallepo depame inoma sumale yuye sikemte seselemalli atlamdepo. Epedeme yia: asiyama wotiyalle pato halepe.”

A:ya sepeyamata namkale dle alisisi himili

(Luk 21:1-4)

⁴¹Opata aiyalma aya dulu dla namkale dle mani kolumha:ha:lati Yesu mani kolumalalo isilako mateka:pi dla polomama ompolaiyo. Yesu ompollati alisisi pasatale so opa hapulomata namkale dle alisisi patoto kolumha:ha:iyo.

⁴²Epalati sepeyamata puame palli mani elo dapiyamte tlo isilako dulu dla kolumaiyo. ⁴³Yesu sepeyama e natipame ya: alotle tlalo so sisilapo epo atlaiyo, “Na: wua: watle mikadepe koko atlema. A:ya sepeyama itapo hamilita alisisi pasatale sota hapiliye ma-tla:mtalepo. ⁴⁴Adipalati, alisisi pasatale soye mani patoto yia: dla me-hutiyelati mani ophata tlo hapilipo. Amasiyama sepeyama iye, ya: dla mani mosukulu elaleye etlo hamilipo. Epedeme ya: dla daya dlowe mani ma-hawapo.”

Yesuta aiyalma aya dokostlowe atlale

(Ma:t 24:1-2; Luk 21:5-6)

13 ¹Yesu ya: alotle tlalo so mate aiyalma aya tle tulumha:ha:mama ya: alotle tlalo so oplami haleta ya: watle epo atlaiyo, “Imalalo oplami, wa: di aiyalma aya i natine. Ewala aya pta ka:pi ikadepe. Ewala tlamane, pta patoto,” diyo. ²Yesuta asiyama ya: watle epo atlaiyo, “Aya iye woloma natine. Adipalati, aya hema ewala haletapo matle yimkadulo tama di dla popopa:lowa. Amasiyama aya e dokostlati ewala hapuloma etapo matle ta:la dla teteyupo tulume popa:myelepe.”

Wotiyalleta kotiyamolowe alila

(Ma:t 24:3-28; Luk 21:7-24)

³Yesu ma etle Olipi tamali di dla hetame polomama aiyalma aya ompolaiyo. Epalati Pita mate Yeims mate epo Yon mate epo Endulu mate miyelo puame Yesu watle epo atlaiyo, ⁴“Wa: di atlane, aiyalma aya dokostlowe alilaye adipalalota:? Epame koko ita mo-puluwe mateka:pi dla hallati apa kokota di watle nati-ipa:?” diyo.

⁵Yia:ta epo atlati Yesuta yia: watle imolowe kotiyamama epo atlaiyo, “Ka:e, wolomape! Oplami haleta wua:ye ikadepe api tle ma alikili dla eleme tullala. ⁶Adipalati, opa opitapo na: hi mate puame atlamyemama yiskamu yia:ye Kelisopo demyelepe. Epamyemama yia:ta opa pasataleye ikadepe api tle alikili dla me-eleme telepe.”

⁷Epame Yesu ma epo atlaiyo, “Epapedeme wua: opahale koko mate epo nalatimale koko mateta wowoyamalati dalepame ase sikemte wowota:miyo. Ame adipalati, koko ipapele tatile wowoyamelepe. Amasiyama dulu edla mosukulu alilata yipta populuwa. ⁸Mo haletapo mo hale mate opahale de demyelepe. Epame allutuwale patotota mo opi dla ellepe. Oloma edla mo opi dla daya pa:le kokotapo pulupe. Epapele kokota wowoyamelepiye, wotiyalle alilata kotiyamama apelepe.

⁹Epedeme wua: wolomape! Opata wua:ye hohopame koko gladlalo aya dla eleme ta demha:ha:lepe. Epame wua:ye yia: inoma sumalalo aya dla eleme hetame hohopole demha:ha:lepe. Epo na: koko tle wua:ye dokopala so patoto mila:pi dla elemhetame ipila: demha:ha:lepe. Amasiyama wua:ta edla na: kokoye yia: watile atlama demha:ha:lepe.

¹⁰Epedeme ka:dle yu tatile ta:lamo pato dla atlamtepo gudepo hallati ta:lamo mosukuluta edla woyamelepe.

¹¹Epo opata wua:ye koko gladle aya dla hohopo hetlali wua: ase wua:ta atlowe dla sikemte pomomalamolowa. Amasiyama Hela:dle Sokota wua: watile oloma edla wua:ta atlowe yu hamilipiye, yu etlo atlamelepe. Adipalati, wua: muwolo poyuhalowa, amasiyama Hela:dle Sokota wua: mate halemama yuhalepe.

¹²Oloma edla oplamitapo ya: bapa mate ya: ei mateta pallipo depame yia: allimha:ha: so dla homellepe. Epame atapo ya: yimlala dla ma mepapelepe. Epame akimlalatapo sillipame yia: adulo mate epo waidulo mate palliwe dla eleme telepe. ¹³Adipalati, wua:ta na: dla mikadepe dle koko tle opa hapulomata wua: dla elle pato himha:ha:lepe. Amasiyama antapo ya:ta mikadepe dleye kokalepo halemama mosukulu dla tame woyamelepiye, ya: pasakalo hallowe halepe.

¹⁴Epedeme sesa:lalo oplami, wa: yu i ya: dulu kokoye woloma hane. Adipalati, wua:tapo ulugiyemale alisisi batalimaletapo ya:ta pohallalo wekele mo dla tulumhalla natilipiye, Yudiya so wua:ye tamali di dla ma hapele pohetlepe. ¹⁵Epame oplami aya potopali dla pollalo ya: mape ya: poka:dena, ma aya dulu dla tuwame ya: alisisi halomoloweye. Amasiyama ya: ma hapele tamali di dla telehetlepe. ¹⁶Epame osalo dulu dla sela:lalo oplami ya: mape ma ilame aya dla ya: tluka alisisi pahalomala tlowa.

¹⁷Epo oloma edla mopapo koko watalo so mate epo owayimlala ala meme ilimalalo so matetapo potloweye pta kokalle pato natilipe. ¹⁸Epapedeme wua:ta potlowe alilata teneyapi dla powoyamalalo wekelepo depame God dla inoma sumale yu himme ha:ha:iya. ¹⁹Adipalati, oloma edla wotiyalle koko patota pulupe. Epedeme ta:lamo kotiyamale oloma etle pualeye, opatapo wotiyalle koko ipapele ponatimdena. Epame wotiyalle koko pato ita tame gudlepiye, ma alotle wotiyalle koko ipapeleye ponatilowa. ²⁰Amasiyama epapele tlope Godta wotiyalle alila iye kiyepo mellepe. Adipalati, ya:ta alila selemalipo melematiye, oplami haleta wotiyalle

dulu edla halloweye po-ala:ma. Amasiyama wotiyalle dulu edla Godta sesalemale so opa ma me-ha:ha:deme ya:tapo alila eye kiyepo mellepe.

²¹Oloma edla oplami haleta puame wua: watle atlemama, ‘Iye Kelisopo,’ o ‘Huma natine, eye Kelisopo,’ dlatiye, ya: yu dla mikadepe demiyo. ²²Adipalati, biskapa elemala natilalo keliso mate epo biskapa God yu molo atlamalalo so matetapo puame ulugiyemale koko patoto halomyelepe, Godta sesa:le so elemolowa depame. ²³Epedeme koko iye ala powowoyamalalo hallati na: tatl wua:ye molo atlamayo. Epedeme wuskamu woloma omha:ha:iya.”

Opa Yamita puluwe koko
(*Ma:t 24:29-44; Luk 21:25-33*)

²⁴“Epame wotiyalle alila ita tame gudlati,
‘salita sumtlepe.

Epalati mamata ma hela:dle pohamilowa.

²⁵Epo tamili mape omapla di dla popa:ye ta:la dla teteyulupe.

Epame itiyamale alisisi omapla di dla ha:ha:tapo hohoulalumama
itiyamale pa:lepe.’

²⁶Oloma edla opata Opa Yamiye wuala dulu tle hela:dle mate itiyamale pato mate pulati natilipe. ²⁷Epame ya:ta pumama ya: banakaka soye taiya dlepe, Godta sesa:le so opa hapuloma ta:lamo pato dla ha:ha:mtaye elemtelepo depame.

²⁸Epedeme wua: ipili dali tle koko i malamaiya. Wua: ipili tokiyeta matlati natipame sali silaplowe alilata mo-kotiyama depo malamdepo.

²⁹Epedeme koko i ma epapena. Wua: na:ta atlama koko ita wowoyamalati natipame Opa Yamita puluweye mo-mateka:pi halayo depo malamelepe.

³⁰Epedeme na: mikadepe koko wua: watle atlema. Wata oloma hema ha:ha: soye ala me-ha:ha:lali koko hapuloma ita wowoyamelepe.

³¹Epedeme pepele di mate epo ta:lamo mate pa:lepe. Amasiyama na: yu tlo popa:lowa.

³²Epedeme Opa Yamita puluwe alilaye oplami haleta poya:malamana. Epame God ya: banakaka so Pepele di dla ha:ha: mate epo God Yami mate yia: ma poyia:malamana. Amasiyama hatlo God tlo alila eye ya:malamana. ³³Epo wua: mape alila eta puluweye powua:malamana. Epedeme wua: dinapo omha:ha:iya.

³⁴Alila eye ipapena. Oplamitapo mo hale dla tamama ya: oko so watle ya: ayaye omha:ha:iye depo telepe. Ya: epo ya: oko so watle aya e omha:ha:lowe oko meyelope meyelope dle hapilipe. Epame kokoloma omhallalo watle ‘woloma ka:pi omhalane,’ dlepe.

³⁵Epapedeme aya yoye na:po. Epedeme wua: woloma omha:ha:iye. Adipalati, wua: powua:malamana, na:ta puluwe alilaye. Epapedeme pona:malamana, tamila:la puluwe, o utula:la dukuslopi puluwe, o iki

ala yulumhallati puluwe, o utulala ikadepe puluwe. ³⁶Alila hapuloma dinapopo omha:ha:iya. Adipalati, na:ta puame wua:ye hutiyela natilowe ye poka:dena.

³⁷Epedeme na: wua: watle epo opa hapuloma watle koko i atlema, wua: woloma dinapopo omha:ha:iya.”

Dokopala sota Yesu yumuluwedeme esemale

(Ma:t 26:1-5; Luk 22:1-2; Yon 11:45-53)

14 ¹Godta Namilatale daya dele dlowe mate epo Isip mo tle alikili dla woyamale malamale daya dele dlowe mate alila dapiyamte umuluwe ma a:ma hutieyiyo. Epalati aiyalma aya dokopala so mate epo aiyalma imalalo so mateta esemama isikimi mala-atlale koko tle Yesuye hampo yumuluwedeme api totamaiyo. ²Amasiyama yia: yiskamu epo atlaiyo, “Di daya dele dulu dla ya:ye poyumuluwa. Adipalati, opata siyaladle ta:dlala,” diyo.

Betani mo dla a:yata dakopala ullu ka:dle mate Yesu dokopala dla simale

(Ma:t 26:6-13; Yon 12:1-8)

³Yesu Betani mo dla Saimon kapala batalimale oplami aya dla taiyo. Ya: edla hetame daya dempollati a:ya hale isilako dla ullu ka:depo pamalalo dakopala tipo hampuaiyo. Ya: puame isilako glastepo Yesu dokopala di dla simaiyo.

⁴Epalati opa opi edla popa:le sotapo koko i natipame sikemte allimama yiskamu epo atlamyaiyo, “A:ya i adipalati dakopala ullu ka:dleye koko pa:le dla simama me-pokadi?” ⁵Ya: ka:dena, dakopala ullu ka:depo pamalalo iye opa watle hamipame asiyama mani pato hapo alisisi pa:talo so gadlowe ye,” demyaiyo. Yia:ta epo atlemama a:yaye batalipo atlamyaiyo.

⁶Amasiyama Yesuta yia: watle epo atlaiyo, “A:ya ita koko ha dla natipo ya:ye batalipo atlamiya. Adipalati, ya:tapo na: dla ka:dle koko halëpo. ⁷Epedeme alisisi pa:talo sotapo alila hapuloma dulu dla wua: mate ha:ha:lepe. Epalati wua:ta yia:ye gagademha:ha:lepe. Amasiyama na: alila hapuloma dulu dla wua: mate pohallowa. ⁸Epedeme a:ya itapo ya:ta haleli dle kokoye na: dla halëpo. Ya:tapo na: motota wabasi dulu dla ellowe ye malamama dakopalata na: dla simalepo. ⁹Na: wua: watle mikadepe koko atlema. Opata ta:lamo hadima ka:dle yu atlamtelepiye, yia:tapo a:ya ita koko halë ma atlamtelepe. Epalati opata ya: koko ma malamelepe.”

Yudasta Yesu hamame iliwe yu ka:dle

(Ma:t 26:14-16; Luk 22:3-6)

¹⁰Epame Yesu ya: alotle tlalo so 12 dulu dla hallalo oplami hale Yudas Iskaliyotta aiyalma aya dokopala so watle tame Yesu hamame iliwe ye

yu himiyo. ¹¹Epalati yia:ta yu i dalepame sikemte sisiyemama ya: watle asiyama mani hamilowe yu atlaiyo. Epalati Yudastapo Yesuye yia: do dla hamame iliwe api totamaiyo.

Yesuta ya: alotle tlalo so mate Godta Namilatale daya dele

(Ma:t 26:17-25; Luk 22:7-14, 21-23; Yon 13:21-30)

¹²Isip mo tle alikili dla woyamale malamale daya dele kotiyamale alila dla Yu sota Godta Namilatale daya dele tatle dlowedeme sipi aliya haloye poyumdiyo. Epedeme Yesu ya: alotle tlalo sota Yesu watle epo atlaiyo, “Di hadima tame Namilatale daya dloweye dinapopa:?” diyo.

¹³Epalati Yesuta asiyama ya: alotle tlalo so dapiyamte tlo taiya demama epo atlaiyo, “Wua: Yelusalem dla tuwaiya. Wua: edla tuwame natilati oplami haleta yú tipo tamhallati umulepe. Wua: ya: umpame ya: dolumtelepe. ¹⁴Wua: ya:ta tame aya dulu dla hetlati ha:ha:mama aya yo ikadepe watle ipo atellepe, ‘Imalalo oplamita ya: alotle tlalo so mate Godta Namilatale daya dlowe mo da:?’ dlepe. ¹⁵Epalati ya:tapo aya alupoli pato di dla hallaloye wua: watle nati-ilipe. Wua: epalati dita Godta Namilatale daya dloweye edla dinapelepe,” diyo.

¹⁶Epalati Yesu ya: alotle tlalo so dapiyamteta Yelusalem dla ma-taiyo. Yia: tame natilati koko hapuloma Yesuta yia: watle atlamaletapo mepo hutiyela tlamaiyo. Epalati yia:tapo Namilatale daya dloweye edla dinapiyo.

¹⁷Epo ma tamila:la oloma edla Yesuta ya: alotle tlalo so 12 eleme puame aya dulu edla hetaiyo. ¹⁸Yia: edla daya dempopa:mama Yesuta yia: watle epo atlaiyo, “Na: ikadepe koko wua: watle atlema. Wua: dulu dla oplami hale na: mate daya dempolatapo na:ye opahale do tama dla homellepe,” diyo.

¹⁹Yesu ya: alotle tlalo sota yu i dalepame dupa kolle mate popa:mama Yesu watle epo atlamyaiyo, “Na:ta:, na:ta:?” demyaiyo.

²⁰Yesu asiyama yia: watle epo atlaiyo, “Wua:ta 12 dulu dla oplami antapo na: mate palita hatlope dla daya saodepo delepiye, oplami eta na:ye opahale do tama dla hamame ilipe. ²¹Amasiyama God yu bukata atla e dolumama Opa Yamitapo polope. Amasiyama Opa Yami opahale do tama dla homallalo oplamiye wolomape. Ya: wotiyalle dulu dla tullupe. Epapalala depame ya: waita ya:ye pohamalalo wekematiye, eta ya: ka:dlemla.”

Lod malamale daya dele

(Ma:t 26:26-30; Luk 22:19-20)

²²Yia: daya dempopa:lati Yesu daya hame God watle siyele yu atlepame daya hauwokokomaiyo. Epame ya: alotle tlalo so watle alemama epo atlaiyo, “Daya halopo deiya. Iye na: motopo,” diyo.

²³ Epame Yesu matle isilako hapame God dla siyele yu atlepo gudepame ya: alotle tlalo so watle hamiyo. Epalati yia:ta hapulomata yú deiyo.

²⁴ Yesu ma epo atlaiyo, “Iye na: omalipo, opa hapuloma yia: bobtalimale howahalowe yilo dla olostapo. Na: omali itapo Godta opa mate yu itiyapo himili amkoye kokalepo. ²⁵ Epedeme na: ikadepe koko wua: watle atlema. Na: wata oloma itle tamama wain yú matle podlowa. Amasiyama alotle God ya: mo dla wain yú amkoye dlowepo.”

²⁶ Epame yia:tapo siyele sala sepo gudepo ma Olipi tamali dla taiyo.

Yesuta Pitata ya: welilowe kokoye atlale
(*Ma:t 26:31-35; Luk 22:31-34; Yon 13:36-38*)

²⁷ Yesuta matle ya: alotle tlalo so watle epo atlaiyo, “Wua:ta hapulomata na: saliyome potlepe. Adipalati, God yu bukata epo atlapo,

‘Godtapo sipi omhallalo oplamiye yumulati
sipi hapulomata ya: tle potlepe,’ depo.”

²⁸ Epame Yesu ma epo atlaiyo, “Amasiyama na: powale tle ma sila:tipame na: tatile tame Ga:lili dla wua: omhallowepo,” diyo.

²⁹ Epalati Pitata asiyama Yesu watle epo atlaiyo, “Opa hapulomatapo wa: salepame potlepiye, asiyama hatlo na: tlo wa: posaliyome tlowa,” diyo.

³⁰ Amasiyama Yesuta ya: watle epo atlaiyo, “Na: wa: watle ikadepe koko atlema. Wata utula:la gagapota dapiyamte oloma dla ala poyulumalalo hallati wa:tapo na: kokoye dapahatlope oloma dla wellipe,” diyo.

³¹ Amasiyama Pitata Yesu yu ipi dla yu itiyamale mate epo atlaiyo, “Na: pe-epapolowa. Opata wa:ye yumama yumilipiye, na: wa: mate polowepo,” diyo. Epalati ya: alotle tlalo so hapuloma ma yu hatlo me-epo atlamyaiyo.

Yesuta Getsemani osalo dla inoma sumhalale
(*Ma:t 26:36-46; Luk 22:39-46*)

³² Epame Yesu ya: alotle tlalo so mate Getsemani osalo dla tamalaiyo. Epame Yesuta yia: watle epo atlaiyo, “Na: tame inoma sumhallati wua: hema ompopa:iye,” diyo.

³³ Ya: epame isikimi Pita epo Yeims epo Yon tlo eleme hetaiyo. Ya: edla hetame hallati dupa kolle mate opasi upiyele mateta ya: dla puaiyo.

³⁴ Epalati ya: Pita wolo watle epo atlaiyo, “Na: opasi duluye upiyele patota hetamama polowe mateka:pi dla puma. Epedeme wua: hema ha:ha:mama omha:ha:iye,” diyo.

³⁵⁻³⁶ Epame ya: yia: tle yimka:mala alikili dla tame alumata ta:la dla kellepo polomama ipo inoma sumpolaiyo, “A, koko hapulomaye wa: dla pokokalena. Epedeme wa: solotamelepiye, wotiyalle pato na: dla puaye alikili dla hamastane. Amasiyama pona:ta solotamale koko, wa:ta solotamale koko tlo hane.”

³⁷Yesu inoma sumhalepo tame natilati ya: alotle tlalo so dapahatlopeta mo-hutiyela natiyo. Epalati natipame Pita watle epo atlaiyo, “Saimon, wa: adipalati elema? Wa: poka:deta; alila yimka:mala dla na: mate inoma sumhalloweye? ³⁸Epedeme wua: omha:ha:mama inoma sumha:ha:iya, wua:tapo elemala natili dulu dla tullala depame. Adipalati, soko wua: dulu dla halatapo solotamapo, itiyamolowedeme. Amasiyama wua: motota hopeyamapo.”

³⁹Epame Yesu matle tame ya:ta ka:yapa inoma sumale yu atlamale hatlo metlo mamisika: atlamaiyo. ⁴⁰Epo matle ilampuame natilati ya: alotle tlalo so dapahatlopeta inoma teta:mama mo-hutiyela natiyo. Epapele dulu dla yia:tapo yiyelepame wowota:mama Yesu watle yu hale atlowe pa:iyo.

⁴¹Epame Yesu matle tame inoma sumhalepo ilampuame natilati ya: alotle tlalo so dapahatlopeta ma hutiyela natiyo. Epalati yia: watle epo atlaiyo, “Wua: ala me-sikemte hutiyepa? Wua: hutiyepa mogudiya. Adipalati, Opa Yamiye batalimale so dla hamame iliwe alilata mo-puapo. ⁴²Epedeme huma natiya, na: batalimale so watle hamame iliwe oplamiye mo-puapo. Epedeme wua: silliya, medla tlowa.”

Opata Yesu yumuluwedeme hamame tale
(*Mat 26:47-56; Luk 22:47-53; Yon 18:3-12*)

⁴³Yesu ala me-yukamhallati ya: alotle tlalo so oplami hale Yudastapo Yesu hamolowe so opa elempuame edla woyamaiyo. Epapeleye Yesu hamolowe so opa iwoloye aiyalma aya dokopala so mate epo Yu so dokopala so mateta taiya diyo. Epalati yia:ta pumama aipa:ya mate epo bulukupi mate halopo puaiyo.

⁴⁴Epapele dulu dla Yudasta ala puluwedeme halemama Yesu hamolowe so watle epo atlaiyo, “Wua: na:ta tame oplami hullupiye, oplami epo. Wua: epalati ya:ye woloma hamame taiye,” diyo. ⁴⁵Epedeme Yudas opa me-eleme puame halemama Yesu hala dla tame epo atlaiyo, “Namkale, imalalo oplami” depame ya:ye huliyo. ⁴⁶Epalati opata Yesu ma-hamaiyo.

⁴⁷Amasiyama ya: alotle tlalo so oplami haleta aipa:ya hame aiyalma aya dokopala oplami ya: oko oplami haleye heyumama molo ketamastaiyo.

⁴⁸Epame Yesuta ya: hamala puale so opa watle epo atlaiyo, “Wua: na: uhalalo oplamita hallati natipame na:ye hamolowedeme aipa:ya mate epo bulukupi mate halopo pumulo? ⁴⁹Amasiyama wua: na:ye alila hapuloma aiyalma aya dulu dla imsela:la natimduwapo. Ame wua: adipalati na:ta edla hallati pohamalalo wekemduwa? Epele tope wua:ta na: hamala puale kokotapo God tle yu hapame molo atlamalalo sota atlamale yu mate ma-ala:po.”

⁵⁰Epalati ya: alotle tlalo so hapulomata ya: saliyome mo-potaiyo. ⁵¹Epapele dulu dla kipiliyemala haleta tluka siyapo tlo polupo Yesu

hamame tlati alotle dolumtaiyo. ⁵²Epalati opata ya: hamolowedeme tluka dla hamalati ya: tluka tlo yia: dla pomelepo ya: tlo tidali siyapo teletaiyo.

Yesuye dokopala so hala dla koko gladlowedeme hamamhetale
(*Ma:t 26:57-68; Luk 22:54-55, 63-71; Yon 18:13-14, 19-24*)

⁵³Opata Yesuye aiyalma aya dokopala oplami aya dla hamame hetaiyo. Epalati aiyalma aya dokopala so mate epo Yu so dokopala so mate epo aiyalma imalalo so mateta aya edla alumaiyo.

⁵⁴Epalati Pitata alo ikadepe tle Yesu dolumtame aiyalma aya dokopala oplami aya alikili tle halaiyo. Ya: edla halemama aya e oko so mate kakapumalati dlapa tilimpopa:iyo.

⁵⁵⁻⁵⁶Epalati aiyalma aya dokopala so mate epo Yu so dokopala so mate Yesu yumuluwedeme ya: batalimale totamaiyo. Epammama opata isikimi Yesu hi mate mala-atlamyemama koko meyelope meyelope dle atlamyaiyo. Amasiyama yia:ta koko meyelope meyelope dle atlamyale dulu dla ikadepe koko hale ponatiyo, yia:tapo Yesu yumuluweye.

⁵⁷Epalati opa opita sillipame Yesu hi mate ipo mala-atlamyaiyo, ⁵⁸“Di oplami ita ipo atla daluwa, ‘Na: opata halë aiyalma aya iye dokostepo ma alila dapahatlope dulu dla opata dota pohalalo wekele aiyalma aya amko halowepo’ duwa.” ⁵⁹Amasiyama yia:ta yu meyelope meyelope dle atlamyale dulu dla ikadepe koko ponatiyo.

⁶⁰Epalati aiyalma aya dokopala oplamita opa alumale dulu tle sila:tipame halemama Yesu watle epo atlaiyo, “Wa: opata wa: koko dla yu meyelope meyelope dle atlamyale dla asiyama yu po-atlalo wekepa:?” diyo. ⁶¹Amasiyama Yesuta ya: watle asiyama yu hale po-atlaiyo. Epalati aiyalma aya dokopala oplamita matle ya: watle epo atlaiyo, “Wa: God Yami Kelisota:?” diyo.

⁶²Yesu asiyama epo atlaiyo, “Yao, na:po. Epedeme wua: Opa Yamiye ya: A God dowala tiyama dla polla natilipe. Epame ya:tapo pepele di wuala dulu tle malla natilipe,” diyo.

⁶³Aiyalma aya dokopala oplamita yu i dalepame sikemte alimama ya: tluka tallatallademama epo atlaiyo, “Oplami iye God hi mate putlopo atlema. Epedeme di ya: koko gladlowe dla ma yu opi dlallowe posolotamasema. ⁶⁴Adipalati, wua: ma-dallepo, ya:ta God hi mate putlopo atlaleye. Epedeme wua: apa koko ya: dla halowe solotama:?” diyo.

Epalati Yu so dokopala so hapulomata epo atlamyaiyo, “Yesuye pta batalimale oplami. Epedeme ya: polowe ka:dena,” demyaiyo. ⁶⁵Yia: epo atlapame Yesu dla tetlemyemama ya: watle mitikape tilitimyaiyo. Epalati opita Yesu inoma bopudepame ya: heyulumyemama epo atlamyaiyo, “Anta wa:ye heyu?” demyaiyo. Epame aiyalma aya dokopala oplami ya: oko sota Yesuye hopoliyo.

Pitata Yesu welli koko*(Ma:t 26:69-75; Luk 22:56-62; Yon 18:15-18, 25-27)*

⁶⁶⁻⁶⁷Pita ala dlapa me-timpollati aiyalma aya dokopala oplami ya: gadlalo a:ya haleta puame Pita malanatipame ya: watle epo atlaiyo, “Wa: ma Nasalet oplami Yesu mate sela:uwa hale wa:po,” diyo.

⁶⁸Epalati Pitata koko eye isikimi demama asiyama epo atlaiyo, “Na: pona:malamana, wa:ta atla oplami kokoye,” diyo. Pita epo atlepo ma ya: tle alikili a:ma teletaiyo. Epalati oloma edla gagapota ka:yapa yulumaiyo.

⁶⁹Epame a:ya hatlo meta matle Pitata opa opi mate halla natipame yia: watle epo atlaiyo, “Oplami iye Yesu mate sela:uwa hale ya:po,” diyo.

⁷⁰Amasiyama Pitata koko eye ma isikimi demama epo atlaiyo, “Na: oplami e kokoye pona:malamana,” diyo.

Epame opata ma yimka:mala ha:ha:po Pita watle epo atlaiyo, “Ikadepe, wa: ma Yesu mate sela:uwa oplami hale wa:po. Adipalati, wa: mape Ga:lili oplamipo,” diyo. ⁷¹Epalati Pitata yu itiyamale mate koko eye isikimi depo God hi tle aiyalma semama yia: watle epo atlaiyo, “Na: pona:malamana, wua:ta atla oplami e ya: kokoye,” diyo.

⁷²Pitata epo atlepo hallati gagapota dapiyamte oloma dla yulumaiyo. Epalati Pitata Yesuta ya: watle atlale yu i malamaiyo, “Wa: gagapota yulumale ala podapiyamte dlalo hallati wa: na: kokoye dapahatlope oloma dla wellipe.” Epapedeme ya: yu i malapame dupa kolle pato hapame sikemte amaiyo.

Yesu Paelet watle hamame hetale*(Ma:t 27:1-2, 11-14; Luk 23:1-5; Yon 18:28-38)*

15 ¹Epedeme utulala ikadepe aiyalma aya dokopala so mate epo aiyalma imalalo so mate epo dokopala so opi hapuloma mate esempopa:iyo. Yia: esepo gudepame Yesu doye deata kokotipoliyepame gamani oplami Paelet hala dla semtaiyo.

²Epalati Paeletta Yesu natipame ya: watle epo atlaiyo, “Wa: ikadepe Yu so dokopala oplamita:?” diyo. Epalati Yesuta asiyama epo atlaiyo, “Yao, wa:ta atla hatlo mepo,” diyo. ³Epalati aiyalma aya dokopala sota Yesu dla batalipo atlamyemama ya: watle batalimale pasatale oplami demyaiyo. ⁴Epalati Paelet ma Yesu watle epo atlaiyo, “Wa: opata wa: koko dla yu meyelope meyelope dle atlamyaye podallalo wekema:?” diyo. ⁵Amasiyama Yesu yia: watle yu hale po-atlaiyo. Epalati Paeletta koko e natipame sikemte yeliyo.

Paeletta Yesu tlo alikili dla hamame woyamolowedeme solotamale*(Ma:t 27:15-26; Luk 23:13-25; Yon 18:39-19:16)*

⁶Sokomoko hapuloma dulu dla Paeletta Yu sota sisiyelepo depame Godta Namilatale daya dele oloma edla opata solotamale oplami haleye amtuwale aya dulu tle hamame alikili dla woyamdiyo.

⁷Epepeleye oloma edla oplami hale ya: hi Balabasye amtuwale aya dulu dla halaiyo. Adipalati, ya: ka:yapa yimkadulo mate Loum gamani so opa mate natalimama oplami hale yumiyo.

⁸Epedeme opa hapulomata puame Paelet watle epo atlaiyo, “Wa: amtuwale aya dulu dla hallalo oplami hale alikili dla hamame woyamdepo. Epedeme wa: ma sokomoko hema oplami hale alikili dla hamame woyamane,” diyo.

⁹⁻¹⁰Epele dulu dla Paelet mo-malanatiyo, Yu so dokopala sota Yesu dla sikemte elle himimama ya: watle hamame pualeye. Epammama ya:ta opa hapuloma watle epo atlaiyo, “Wua: solotama; na:ta wua: dokopala oplami Yesu tlo alikili dla hamame woyamoloweye?” diyo. ¹¹Amasiyama aiyalma aya dokopala sota opa hapuloma watle ha:ha:limyemama epo atlamyaiyo, “Paelet watle atlemama, ‘Yesu tlo yummama Balabas tlo alikili dla hamame woyamane,’ diya,” demyaiyo.

¹²Epalati Paeletta koko i dalepo yia: watle epo atlaiyo, “Na:ta Balabasye amtuwale aya tle alikili dla hamame woyamelepiye, ame na: Yesu, wua:tapo wua: dokopala oplami demdiye, adipapopa:?” diyo.

¹³Epalati yia:ta asiyama Paelet watle epo atlamyaiyo, “Ya:ye dali yekelehmimili di dla gogodiya,” demyaiyo. ¹⁴Epalati Paelet asiyama yia: watle epo atlaiyo, “Wua: ya:ta apa batalimale koko halè hallati natipame ya:ye yumuluwedeme amma:?” diyo. Amasiyama opa hapulomata sikemte yu sisikalle mate epo atlamyaiyo, “Ya:ye dali yekelehmimili di dla gogodepo himiya,” demyaiyo.

¹⁵Epalati Paeletta opa hapulomata sisiyelepo depame Balabasye amtuwale aya tle alikili dla hamame woyamaiyo. Epame ya: opa watle asiyama Yesuye tuwale dea mate hopolepame dali yekelehmimili di dla gogodiya diyo.

Opahale sota Yesu tetlemyale

(Ma:t 27:27-31; Yon 19:2-3)

¹⁶Epalati opahale sota Yesuye tuwale dea mate hopolepo Paelet aya dukuslopi haliyamale dla hamame hetaiyo. Epame edla opahale so opi hapuloma sisilapo alumaiyo. ¹⁷⁻¹⁸Yia: edla alupo Yesuye tetlemyelowedeme patoto sota didiyelalo tluka omteka:ple selemalli asiyomeliyo. Epame tuwale dea tipo ya: dokopala dla asiyomelepame epo atlamyaiyo, “Yu so dokopala oplami dla heodepo sisiyeiya,” demyaiyo. ¹⁹Epame bulukupita Yesu dokopala dla hohopolemyemama ya: watle mitikape tilitimyaiyo. Epo tetlemyemama ya: dla alumata ta:la dla kellepo heoheodlalimyaiyo. ²⁰Epo gudepame opahale sota ya: tluka omteka:pele asiyomelleye pustapame ma ya: tluka ikadepeye asiyomeliyo. Epame Paelet aya tle Yesu ma-hamame dali yekelehmimili di dla gogodlowedeme semtamalaiyo.

Yesu dali yekelehmihili di dla gogodle
(*Ma:t 27:32-44; Luk 23:26-43; Yon 19:17-27*)

²¹Opahale sota Yesu edla hamame tamha:ha:mama Kulene oplami hale ya: hi Saimonye api duka dla Yelusalem dla pumhalla umaiyo. Epalati yia:tapo ya:ye hampame “Yesu dali yekelehmihili hamtane,” diyo. Saimon iye Alesenda mate Lupus mate yia: ayo.

²²Yia: Yesu hamame Golgota mo dla taiyo. Mo hi ya: dulu kokoye dokopala elo. ²³Epame edla semtame ha:ha:mama oplami haleta Yesu watle wain yúye wotiyalle pa:lalo yú mate dukupo hamiyo. Amasiyama Yesu yú e dloweye aliyo.

²⁴⁻²⁵Epame salita mo-kokalemtilati opahale sota Yesuye dali di dla mogodepo himiyo. Epo yia:tapo Yesu tluka hukulupo halomolowedeme yia: dulu dla ewala mate tatipiyele hale tatipiyeyiyo. ²⁶Epame oplami haleta yia:ta Yesu yumili sitali kokoye opata natilipo depame Yesu dokopala di dla yu ipo ilipo badiyo,

YU SO DOKOPALA OPLAMI

²⁷Epame uhalalo so opa dapiyamte mape dali yekelehmhatitimale di dla gogodlalimaiyo, haleta ya: dowala tiyama dla epo haleta ya: weke tiyama dla diyo. [²⁸Epedeme God yu bukata epo atlapo,

“Ya:ye uhalalo oplami some polope.”

Epeleye Yesutapo uhalalo oplami some mo-polowedeme elemama yu iye mikadepe duwapo.]

²⁹Epalati opata api tle tetla:po tamhalemama Yesu natipo yia: dokopala popokalimiyemama ya: watle batalipo tetlemyaiyo. Epamyemama ya: watle epo atlamyaiyo, “Wa: ipo atluwapo, ‘Na:tapo aiyalma ayaye dokostapame ma alila dapahatlope dulu dla amko halepe’ duwapo.

³⁰Epedeme wa: dali yekelehmihili di tle malame wa:skamu wa: gadene,” demyaiyo.

³¹Epame aiyalma aya dokopala so mate epo aiyalma imalalo so mate yia: mape yiskamu yia: dulu dla Yesu tetlemyemama epo atlamyaiyo, “Ya:ye opa opi tlo gagademsela:mduwapo, amasiyama ya: wata ya:skamu pogadesema. ³²Epame ya:ye ikadepe Keliso, di Isalael so dokopala oplami dlepiye, ya: dali yekelehmihili di tle mollowe ka:pi. Di eta ya:ta malla natipame ya: dla mikadepe dlowepo,” demyaiyo.

Epame uhalalo so opa dapiyamte Yesu mate dali yekelehmihili di dla gogodle so mape ya: watle putlopo atlamyemama tetlemyaiyo.

Yesuta powale koko

(*Ma:t 27:45-56; Luk 23:44-49; Yon 19:28-30*)

³³Sali mo-dukuslopi dla hallati mo patota motiti tumama sali inoma dapahatlope pololiyo. ³⁴Epame motiti tuwaleta ma hawa hallati Yesuta

yu teta:le mate epo sisilamaiyo, “*Ilai, Ilai, lama sabakatani.*” Yu i dulu kokoye ipapena, “Na: God, na: God, Wa: adipalati na: melema:?”

³⁵Epalati opa mateka:pi dla ha:ha:leta Yesuye semte Ilaya sisilamapo depame epo atlamyaiyo, “Wua: daliya, ya:ye Ilaya sisilamapo,” demyaiyo. ³⁶Epame oplami haleta dali selemalli ipi dla tluka polupo wain yú haka:le dla saodepame Yesu mati dla haiyeiyo, ya:tapo delepo depame. Ya: epame epo atlaiyo, “Di ya:ye Ilayata puame hamame tulluwe depame aseka me-omha:ha:lowa,” diyo.

³⁷Epame oloma edla Yesu yu sikemte di dla teta:pame powaiyo.

³⁸Epalati Yesuta powale oloma edla aiyalma aya dulu dla tluka deiyamaleta komaleye di tle tallademtulum isili dla gudiyo.

³⁹Epame opahale so omhallalo oplamita Yesu dali yekelehmimili isili dla halemama Yesuta powale kokoye woloma natipame epo atlaiyo, “Ikadepe, oplami iye God Yamipo,” diyo.

⁴⁰⁻⁴¹Epame wola: opi Yesu mate Ga:lili tle pumulale sota pateka:mu tle Yesu dali yekelehmimili di dla ellati omha:ha:iyo. Alumale dulu edla ha:ha:le so wola:ye Meli Magadalin mate epo Meli hale (Yeims yimka:mala mate Yosep mate ya: wai), epo Salome matepo. Epeleye wola: dapahatlope iwoloye Yesu mate Ga:lili dla siyamama Yesuye gademsiyamaiyo.

Yesu wabasi dla hamatili

(*Ma:t 27:57-61; Luk 23:50-56; Yon 19:38-42*)

⁴²⁻⁴³Epame ma tamila:la oloma edla Yosep Alimatiya oplamita Paelet hala dla taiyo. Ya: mape Yu so dokopala oplami hale halemama God ya: mo kokota puluwe dla omhalaiyo. Epeleye Yu so inoma sumalalo alila umuluwe mo-mateka:pi hallati ya:tapo powota:lalo Paelet watle Yesu moto hame tlowedeme tame daliyo. ⁴⁴Amasiyama Paeletye Yesuta mo-powale yu dalepame sikemte yelepame ya: opahale dokopala oplami sisilapame ya: watle epo atlaiyo, “Yesu mo-pouwo de, mikadepeta:?” diyo. ⁴⁵Epalati asiyama yuye ya: opahale dokopala oplamita atla dalepame Yosep watle “Yesu motoye hamtane,” diyo.

⁴⁶Epalati Yosepta tame tluka selemalli hapo Yesu moto dali yekelehmimili tle hamtulume tlukata poliyo. Epame Yesu motoye hamtame tei seselemale dulu dla wabasi muwalle dla hamatiyo. Epo ewala patota kokolum-malame tulalo api himomeliyo.

⁴⁷Amasiyama Meli Magadalin mate epo Meli Yosep ya: wai mateta Yesu moto hamatili moye me-natiyo.

Yesu ma wabasi dulu dla pe-elasema

(*Ma:t 28:1-8; Luk 24:1-12; Yon 20:1-10*)

16 ¹Epame Yu sota inoma sumalalo alilata tamila:la ma-tame mogudlati Meli Magadalin mate epo Meli Yeims ya: wai mate

epo Salome mate ka:depo ullu pamalalo dakopala Yesu moto dla huhutupilyelowe halomaiyo. ²Epame Sande alila utulala ikadepe sali mo-matamhallati yia: Yesu wabasi natila taiyo. ³Yia: tamalemama epo atlamtaiyo, “Ewala pato wabasi tulalo api himomelleye, anta alikili dla kokolustlowe?” demtamalaiyo.

⁴Amasiyama yia: tame natilati ewala pato eye mo-kokolustale halla natiyo. ⁵Epalati wola: ewolota wabasi dulu dla tuwame yia: dowala tiyama dla natilati kipilyemalata tluka kamkamale selemalli asiyame polla natipame sikemte wowota:iyo.

⁶Amasiyama ya:ta yia: watle epo atlaiyo, “Wua: ase sikemte wowota:mia. Na:malamana, wua:ye Yesu Nasalet oplami dali yekelemhimili di dla gogoduwaye totamsiyamapo. Amasiyama ya:ye hema hawa. Wua: puame ya:ta elale natiya. Ya: hema pe-elasema. Ya: powale tle mo-sila:time hetana. ⁷Epedeme wua: tame Pita mate epo Yesu ya: alotle tlalo so opi mate dla atlaiye, yia:tapo Ga:lili dla telepo depame. Adipalati, Yesuye ya: tatle tame Ga:lili dla yia:ye ompolapo. Epedeme yia: tame Ga:lili dla Yesuye natilipe. Adipalati, Yesuta ka:yapa yia: watle koko iye ma-atluwapo.”

⁸Epalati wola:tapo wabasi tle wowota:le mate ullumtamalemama eseselalalimtamalaiyo. Amasiyama yia: api duka dla tamalemama oplami hale po-atlaiyo. Adipalati, yia: sikemte wowota:le mate tamalaiyo.

Yesuta ka:yapa opa opi watle tame woyamale

(Ma:t 28:9-10; Yon 20:11-18)

⁹Yesuta Sande alila utulala ikadepe powale tle sila:tipo ya: ka:yapa Meli Magadalin hala dla tame woyamaiyo. Meli iye Yesuta ka:yapa ala popolalo sela:mama bataliya yimlala 7ye ya: tle alikili dla dodolomsaliyo. ¹⁰⁻¹¹Epeleye Meli itapo Yesu natipame tame Yesu mate siyamale so opa dupa kolle mate a:lempopa:lati yia: watle epo atlaiyo, “Na: Yesuye powale tle ma-sila:time sela:la nati,” diyo. Amasiyama yia:tapo ya: yu dalepame pomikadepe diyo.

¹²Epo ma alotle Yesuta ya: mila:pi meyelope depo ya: mate siyamale opa dapiyamte api duka dla tamha:ha:lati tame woyamaiyo. ¹³Epalati ma opa dapiyamte iwolota yia:ta Yesu natiliye tame opa Yesu mate siyamale watle atlamalati yia:tapo yia: yu dla ma pomikadepe diyo.

Yesuta ma ya: alotle tlalo so 11 dla tame woyamale

(Ma:t 28:16-20; Luk 24:36-49; Yon 20:19-23; Taiya 1:6-8)

¹⁴Epame alotle Yesu ma ya: alotle tlalo so 11ta daya dempopa:lati tame woyamaiyo. Epame yia: watle yu itiyamale mate epo atlaiyo, “Wua: mikadepe dle pa:talo sopo. Wua: adipalati opa opita ka:yapa na: natipo puame atlamalati edla pomikadepe dlalo weki?” diyo.

¹⁵Yesu ma yia: watle epo atlaiyo, “Wua: ta:lamo pato dla tame ka:dle yuye opa hapuloma dla atlamsiyamaiya. ¹⁶Epedeme oplami antapo ka:dle yu dla mikadepe depo yú dla tullupiye, ya:ye kokó elepo ellalo pasakalo halepe. Amasiyama oplami antapo ka:dle yu dla pomikadepe dlalo wekelepiye, ya:ye Dlapa mo dla ka:stlepe.

¹⁷Epame ka:dle yu dla mikadepe dle sota na:ta itiyamale mate ulugiyemale koko halomsiyamelepe. Epedeme yia:tapo bataliya yimlalaye na: hi tle alikili dla dodolomsalemsiyamelepe, epo ulugiyemale yu mate yuhamyelepe, ¹⁸epame yia:tapo ilama dota hohomsiyamelepe, epame yati dala dlomelepiye, yia: popalliwa, epame yia: dota esusulumale soye hohomsiyamalati esusulumale sota ma-ka:ka:dlalimelepe.”

¹⁹Lod Yesuye yu i atlemhalepo gudlati Godta itiyamaleta ya:ye Pepele dimo dla hamame hetaiyo. Epame ya: God ya: dowala tiyama dla polaiyo.

²⁰Epalati Yesu ya: alotle tlalo sota Yesu yu dolumama ta:lamo pato dla ka:dle yu atlamtaiyo. Epalati Lodta yia: mate hallati ulugiyemale koko halomsiyamaiyo, opata ka:dle yu dla dlalepo mikadepe dlepo depame.]

Ka:dle molo atlale yu Lukta ilimale Luk

Luk buka ya: dulu koko

Oplami Luk iye po-Yu oplami epame po-Yesu alotle tlalo oplami. Amasiyama ya:ye tuwale siyomalalo tiyama tle dokota oplami halemama ya:mkale Polota God yu hamsela:lati ya: mate sela:iyo. Koko pato Lukta buka hema ilimaleye ipapena. Eye, Yesutapo hatlo Yu so tlo gadlowedeme popuana. Amasiyama ya:tapo Yu so mate epo ta:lamo so hapuloma mate gadlowedeme puwapo. Epame wotiyalle dulu dla ha:ha:lalo so mate epo dupa kolle dulu dla ha:ha:lalo so mate gadlowedeme puwapo. Epame Yesuta opa imsela:le kokoye ya: buka hema ilimuwapo.

---

1 ¹⁻² Godta dia: dulu dla oko hamhaluwaye opa opitapo kotiyamale tle koko e tlapame yia: ma God oko hamama opa dulu dla koko eye atlamsiyamuwapo. Yia:ta atlamsiyama koko eye di ma me-daluwa. Epalati ma opa opitapo ikadepe yo dlalle so mate epo koko e tlamale so mateta atlamala dalepame yia: koko eye buka dla ilalimuwapo. ³⁻⁴ Epedeme na: ma koko hapuloma eye na:ta woloma kotiyamale tle malastademe na: mape yu iye woloma ilima. Epapedeme Tiyopoles namkale, wa:ta daluwa koko eye wa:ta woloma ikadepe koko dlepo depame na:ta wa: watile yu ilimale iye hamima.

Yon opa yú dla ka:ka:timalalo hamolowe kokoye botomastale

⁵ Helodta Yudiya mo dla dokopala oplami halale oloma edla God ka: epo opa ka: duka dla hallalo oplami hale halaiyo, ya: hiye Sekalaya. Ya: God ka: epo opa ka: duka dla ha:ha:lalo so alumale hale Abiya alumale dulu dla halaiyo. Epo ya:llu hiye Elisabet, ya: ma A:lon ya: asiyapo. ⁶ Epapeleye Sekalaya mate Elisabet mate God mila:pi tle woloma ka:ka:depo ha:ha:mama Godta molo atlale yu woloma dolumha:ha:iyo.

7 Amasiyama yia: yimlala hawa ha:ha:iyo. Adipalati, Elisabet ya:ye hamkapi a:ya polomama ma-alluyemala halaiyo. Epalati Sekalaya mape mo-totoyemala halaiyo.

8 Alila haleta Sekalaya ya: alumale sota oko halowe alilata pulati Sekalayata Yu so aiyalma aya dla hetame God mila:pi tle halemama oko hamhalaiyo. 9 Epalati God ka: epo opa ka: duka dla ha:ha:lalo sota yia: dulu dla oplami hale hulomolowedeme ewala mate tatipiyele hale tatipiyemdiyo. Epapedeme yia:ta yia: dulu dla epo ewala mate tatipiyemama Sekalayata tla:mtaiyo. Epalati yia:ta Sekalayaye Lod ya: aiyalma aya dulu dla ullu ka:dle seyamale ha:lepo depame hulumaiyo. Epedeme Sekalayata Yu so aiyalma aya dla hetame ullu ka:dle seyamale ha:mhalaiyo. 10 Epame ya:tapo ullu ka:dle seyamale ha:mhallati opa hapulomata aiyalma aya alikili tle ha:ha:mama inoma sumha:ha:iyo.

11 Sekalayaye aiyalma aya dulu dla me-hallati God ya: banakaka oplamita ullu ka:dle seyamale ha:lalo tile dowala tiyama dla woyame halaiyo. 12 Epalati Sekalayata banakaka oplami natipame sikemte yelepame wota:iyo. 13 Amasiyama God ya: banakakata ya: watle epo atlaiyo, “Sekalaya, wa: ase sikemte wota:miya. Godta wa:ta inoma sumhaluwaye ma-daluwapo. Wa: allu Elisabetta mopapo polopame maseyemala hamelepe. Epalati wa:tapo maseyemala ya: hiye Yon dlepe. 14 Ya:tapo wa: dla siyele hampulupe, epame opa hapulomata ya: hamalati sisiyelepe. 15 Adipalati, ya:tapo Lod mila:pi tle pato oplami hallepe. Epedeme ya:tapo kawata yú podlowa. Amasiyama ya:ye ya: waita ya: hamale tle kotiyapo Hela:dle Sokota pasatepo hallepe. 16 Ya:tapo Isael soye mamisika: Lod yia: God hala dla elempulupe. 17 Ya: Ilayata itiyamale mate haluwa epapele some halemama Lodta puluwedeme hallati ya: tatile olomasepele pulupe. Epame ya:tapo opaye Lodta pua koko dla dinapomama adulo mate yia: yimlala mateye sadle koko dla elempulupe. Epame ya:tapo God yu dla posalladepo siyamalalo sota malamaleye ma ka:dle koko halowe malamale dla elempulupe.”

18 Amasiyama Sekalayata God ya: banakaka oplami watle epo atlaiyo, “Na: apa koko natipame wa:ta atla kokoye ikadepe depa:? Adipalati, na:ye mo-totoyemala halapo, epame na: a:ya ma ma-alluyemala polapo,” diyo.

19 God ya: banakaka oplamita asiyama ya: watle epo atlaiyo, “Na: hiye Ga:ibilyelpo. Na:ye God mila:pi tle halemdepo. Godtapo na:ye tulune de, na:tapo wa: watle ka:dle yu iye atlepo depame. 20 Amasiyama wa: dalene, wa: yu pa:le oplami depo hallepe. Adipalati, wa: na: yu dla pomikadepedesema. Epedeme wa: yu pa:po hallati na:ta wa: watle atlamale koko ita wowoyamolowe alilata umulati edla natipame matle yukamelepe,” diyo.

21 Sekalayata aiyalma aya dulu dla halemama kokó dlati opa hapulomata alikili dla omha:ha:mama epo atlamyaiyo, “Ya: apa koko

hamhalemama amma:?” demyaiyo. ²²Epalati Sekalayata aiyalma aya tle matime poyukamalalo halemama isikimi do yu mate atlamaiyo. Epalati opata koko e natipame momalamaiyo, “Ya:ye aiyalma aya dulu dla halemama inomata meyelope dlati ulugiyemale koko tlamayo,” diyo.

²³Sekalayata aiyalma aya dulu dla oko hamhalale alilata mo-puame gudlati ya: ma ilame ya: mo dla taiyo. ²⁴Alotle Sekalaya ya:llu Elisabetta mopapo pollati mama 5 dulu dla ya:ta hatlo ya: aya dulu dla halaiyo. ²⁵Epame Elisabetta ya:skamu epo malamdiyo, “Lodta na: gaduwapo, epame ya:tapo na:ta opa mila:pi dla hamkapi polomama wota:mduwaye ma-hamastauwapo,” demdiyo.

Yesu hamolowe kokoye botomastale

²⁶⁻²⁷Elisabetta mopapo polaleye mama 6 mo-pololepo hallati Godta ma ya: banakaka oplami Ga:ibilyeye tulune diyo, homta pollalo ipilalo Meli watle. Meliye Ga:lili mo pato dulu dla Nasalet mo dla hallalo a:yayo. Epapeleye Deibidi mate asiya hatlope oplami haleta Meli halowedeme halaiyo, ya: hiye Yosep. ²⁸Epeleye God ya: banakaka oplamita tulume Meli watle epo atlaiyo, “Namkale, Godta sale a:ya wa:po. Godta wa: mate halapo,” diyo.

²⁹Meli yu i dalepo yelepame yu i ya: dulu kokoye sikemte momalamaiyo. ³⁰Amasiyama God ya: banakaka oplamita asiyama Meli watle epo atlaiyo, “Meli, wa: ase sikemte wota:miya. Adipalati, Godta sale a:ya wa:po. ³¹Wa:tapo mopapo polopame maseyemala hamelepe. Epame wa:tapo ya:ye Yesu sepilipe. ³²Ya:tapo pato hallepe, epame ya:ye di ikadepe dla hallalo God Yami dlepe. Epame Lod Godta ya: mama Deibidita dokopala haluwa moye ma ya: watle hamilipe. ³³Epalati ya:tapo Yokob ya: asiya dulu dla dokopala oplami hallepe. Epame ya:ta dokopala depo hallowe kokota sukulu pa:le ellepe,” diyo.

³⁴Epalati Melita asiyama God ya: banakaka watle epo atlaiyo, “Koko iye adipo na: dla epo woyapa:? Na: oplami koko yeliyena,” diyo.

³⁵Amasiyama God ya: banakaka oplamita epo atlaiyo, “Hela:dle Sokota wa: dla tullupe, epame di ikadepe dla hallalo Godta itiyamaleta wa:ye bopudlepe. Epapedeme wa:ta hamolowe maseyemalaye aiyalmapo, epame ya:ye God Yami dlepe. ³⁶Epedeme wa: dalene. Wa: aya Elisabet malamane. Ya:ye mo-alluyemala polomama hamkapi a:ya poloma duwapo. Amasiyama ya:ye watapo mopapo pola mama ma 6 halapo. ³⁷Adipalati, God ya: dla koko hapuloma dulu dla kokalle hawa,” diyo.

³⁸Melita epo atlaiyo, “Na:ye Lod ya: yu dla salladepo sela:lalo a:yapo. Epedeme wa:ta atlamale kokota na: dla wowoyamelepe,” diyo. Epalati God ya: banakaka oplamita Meli saliyome taiyo.

Melita Elisabet natila tale

³⁹⁻⁴⁰Epame oloma edla Melitapo dinapopame ma hapele Elisabet natila taiyo. Ya: Yudiya tamali mo dla hetame Sekalayata hala mo

yemala dla woyapame ma Sekalaya aya dla taiyo. Ya: Sekalaya aya dla hetame Elisabet natipame namkale dle yu atlaiyo. ⁴¹Elisabetta Melita namkale dle yu atla dalle oloma edla owayemalatapo ya: koko dulu dla humsela:iyo. Epame Elisabetye Hela:dle Sokota tulume ya: dla haiyo. ⁴²Epalati ya:ta yu teta:le mate epo atlaiyo, “Wola: hapuloma dulu dla Godta wa: dla siyele pato hamimama wa: koko dulu dla pola maseyemala dla mape siyele hamipo. ⁴³Na: popato a:ya tlope, na: Lod ya: waita na: natila pualepo. Koko edla na: sikemte siyema. ⁴⁴Epame wa:ta na: watle namkale dle yu atlati owayemala na: koko dulu dla polata siyemama humsela:. ⁴⁵Wa: Lodta wa: dla woyamolowe koko atlati dalepame yu edla mikadepe duwa koko tle Lodta wa: dla siyele hamilipe,” diyo.

Melita God hi di dla ta:demama siyele hamili

- ⁴⁶Epame Melita epo atlaiyo,
 “Na: dupa dulu tle Lod dla siyele yu atlama.
⁴⁷Epame na: sokota na: God na: pasakalo gadlalo dla siyema.
⁴⁸Adipalati, ya:ta malamale pato himiwapo,
 ya: yu dla salladepo sela:lalo koko pa:le a:ya na: dla.
 Epedeme oloma itle tamama opa hapulomatapo na: watle siyele a:ya dlepe.
⁴⁹Adipalati, itiyamale Godtapo na: dla koko patoto ma-halomuwapo.
 Ya: hiye aiyalmapo.
⁵⁰Opa anawolotapo God wowota:mha:ha:ma:,
 yia: dla Godta polowamaletapo kokó ellepe.
⁵¹Ya: dotapo koko patotoye ma-halomuwapo.
 Epame ya:tapo yiskamu yia: tlo ka:ka:dena depo di dla halopo
 hetlalo soye alikili a:ma posaluwapo.
⁵²Epo ya:tapo dokopala depo popa:lalo soye ma isili dla ipila:pame
 atali soye gagademama di dla halopo hetauwapo.
⁵³Epame ya:tapo daya pa:talo soye ka:ka:dle alisisi mate gadepame
 asiyama alisisi poposatilimale soye alisisi dimi alikili a:ma
 posaluwapo.
⁵⁴⁻⁵⁵Epame ya:tapo di mamadulo mate yu itiyapo himiwaye e dolumama
 ya: yu dla salladepo siyamalalo Isalael soye gaduwapo.
 Epedeme ya:ta polowamale kokotapo A:iblaham mate ya: mamadulo
 mate dla kokó ellepe.”
⁵⁶Meliye Elisabet mate halemama mama dapahatlope pololepo
 gudepame ma ilame ya: mo dla taiyo.

Yon opa yú dla ka:ka:timalalo hamale

⁵⁷Elisabetta owayemala hamolowe alilata mo-pulati ya: maseyemala hamaiyo. ⁵⁸Godta Elisabet watle koko ka:dle halë edla ya: asiyadulo mate

epo ya: mateka:pi dla ha:ha:lalo so mate koko i dalepo siyele yimkata Elisabet mate ta:diyo. ⁵⁹Epame maseyemala hamale alotle alila 8 umulati yia:ta hapuloma maseyemala e ya: kapala kestlowedeme puame alumaiyo. Epame yia: solotamaiyo, maseyemala hiye ya: a Sekalaya hi sepilowedeme. ⁶⁰Amasiyama ya: waita epo atlaiyo, “Hao, ya: hiye Yon dlepe,” diyo.

⁶¹Amasiyama yia:ta Elisabet watle epo atlaiyo, “Yonye powa: toto hi,” diyo.

⁶²Epame yia: ma maseyemala ya: a watle maseyemala hi dallowedeme do yu mate atlaiyo. ⁶³Epalati Sekalayata opa watle hotowe mate namkalapi mate daliyo, maseyemala hi himilowedeme. Epame ya:ta maseyemala hiye epo himiyo, “Ya: hiye Yon.” Epalati opa hapulomata koko i natipo sikemte yiyelepame momalamyaiyo. ⁶⁴Epame pakasiyamalalo Sekalayata poyukamalalo halaleta matle yukamolowe kotiyapame God dla siyele ta:demsela:iyo.

⁶⁵Epalati mo edla ha:ha:lalo sotapo koko i natipo wowota:iyo. Epame Yudiya tamali mo dla ha:ha:lalo so mape koko iye dlalemtaiyo. ⁶⁶Epame koko i dallalo sota momalamama epo atlamyaiyo, “Maseyemala iye adipapele oplamita halepa:?” demyaiyo. Adipalati, yia: natiyo, Lodta itiyamaleta ya: mate hallati.

Sekalayata God hi di dla ta:demama siyele hamili

⁶⁷Yon ya: a Sekalayata Hela:dle Sokota pasatepo halemama amile dla wowoyamolowe kokoye momolo epo atlamyaiyo,

⁶⁸ “Isalael so yia: Lod God hi di dla ta:diya.

Adipalati, ya:tapo puame asiyama mate dia:ye ya: hala dla elempulupe.

⁶⁹Epame dia: dla God ya: oko oplami Deibidi ya: asiya dulu tle pasakalo gadlalo oplami pato di watle ma-hamipo.

⁷⁰ Koko iye Godta ka:yapa ya: mila:pi tle aiyalma depo ha:ha:uwa molo atlamalalo so mati tle di watle ma-atlamuwapo.

⁷¹Epapedeme Godtapo dia:ye dia: mate opahale demha:ha: sota itiyamale tle

epo dia: dla allimha:ha: so dulu tle alikili dla eleme woyamelepe.

⁷²⁻⁷³ Epame ya:tapo di mamadulo dla polowamale kokoye himhalli duwapo.

Epame ya:tapo A:iblaham mate yu itiyapo himili eye malahalli duwapo.

⁷⁴Epapedeme Godtapo dia:ye dia: mate opahale demha:ha: so do dulu tle eleme alikili dla woyamelepe, ditapo God ya: oko hamha:ha:mama wota:le pa:po ha:ha:lepo depame.

75 Adipalati, ya:tapo dia:ye ya: mila:pi tle mo-ullu pa:talo so dlepe.

76 Amasiyama na: maseyemala, wa:ye opatapo di ikadepe dla hallalo
God yu molo atlalo oplami dlepe.

Adipalati, wa:tapo Lodta puluwedeme hallati wa: tatile tame ya:
apiye dinapelepe.

77 Wa:tapo ya: opaye pasakalo halowe kokoye imelepe,
eye Godta ya: bobtalimale howahalowe kokoye apopo.

78 Godtapo dia:ye polowamama sikemte malahalapo.

Epapedeme Pepele di tle dia: dla alila amkota alallowedeme
pulupe.

79 Hela:dle itapo polowe dulu dla ha:ha: so mate

epo amtuwale dulu dla ha:ha: so mate dla domala pulupe.

Epame hela:dle itapo dia:ye Godta sadle dla elemtelepe.”

80 Yontapo ta:mama Soko tle itiyamale oplami depo halaiyo. Ya:tapo
dalupa dulu dla halepo depame ma alilata pulati Isael so opa dla ka:dle
yu atla puaiyo.

Yesu hamale

(*Ma:t 1:18-25*)

2 ¹Oloma edla Sisa Augustusta Loum mo dokopala depo halemama
hi halalo so watle yu hamimama epo atlaiyo, “Wua: tame Loum mo
pato dulu dla opa hapuloma hi halomtelepe,” diyo. ²Hi halomtale iye
hi pohalomalalo ha:ha:po depame ka:yapa hi halomolowe kotiyamama
apiyo. Hi halomtale iye Kulenyosta Siliya mo dla dokopala halale oloma
dla apiyo. ³Epalati opa hapulomata yia: hi hapilowedeme yia: mo ikadepe
dla tamalaiyo.

⁴Epedeme Yosepye Deibidi ya: mama halepo. Epapedeme ya: Ga:lili
mo dulu dla mo hale Nasalet tle ma Yudiya mo dla mo hale Betliyem dla
ya: hi hamilowedeme hetaiyo. Adipalati, Betliyem mo eye Deibidi ya:
asiyadulo mo ikadepepo. ⁵Ya: Meli, ya: watle hamilowa depo yu himme
ha:ha:leye me-sume hetaiyo, hi halopiliwedeme. Amasiyama oloma edla
Meliye mopapo mo-polaiyo. ⁶Yia: ala Betliyem mo dla tame woyamalati
Melita owayemala hamolowe alilata mo-puaiyo. ⁷Epalati ya:tapo ka:yapa
owayemala hammama maseyemala hamaiyo. Ya: maseyemala hampame
tlukata polupo aliyata daya dlalo aya helemale dla himiyo. Adipalati,
asepe sota ha:ha:lalo aya dulu edla alupoli hale hawa halaiyo.

Halo omha:ha:lalo sota Yesu hamale koko dalle

⁸Yesu hamale utula:la edla halo omha:ha:lalo sota Betliyem
mateka:pi dla yia: sipi aliya ompopa:iyo. ⁹Epalati Lod ya: banakakata
pakasiyamalalo yia: mateka:pi dla woyamaiyo. Epame Lod ya: hela:dleta
yia: halati yia: sikemte wowota:iyo. ¹⁰Amasiyama banakaka oplamita yia:

watle epo atlaiyo, “Wua: ase sikemte wowota:miya. Adipalati, na:tapo opa hapulomata sisiyelowe ka:dle yuye wua: dla hampualepo. ¹¹ Watapo Deibidi mo dla opa pasakalo gadlowe maseyemalaye ma-hamalepo. Ya:ye wua:ta dalemha:ha:mama omha:ha:uwa Keliso Lodpo. ¹² Wua:tapo ya:ye ipo malanatilipe, maseyemala eye tlukata polupo aliyata daya dlalo aya helemale dla ella natilipe,” diyo.

¹³ Epalati pakasiyamalalo banakaka so alumale patota malame ka:yapa malale banakaka oplami mate hatlo godepame God dla siyele ta:demama epo atlamyaiyo,

¹⁴ “Pepele di dla hallalo God dla siyele ta:diya.

Epame ta:lamo hema Godta solotamale so dla sadleta ellepe,” demyaiyo.

¹⁵ Banakaka sota ma i-ilapo pepele di dla hetlati halo omha:ha:lalo sota yiskamu yia: dulu dla epo atlamyaiyo, “Di Betliyem mo dla tame Lodta di watle atlamale kokoye natila tlowa,” demyaiyo.

¹⁶ Yia: ma hapele tame natilati Meli mate Yosep mate maseyemalaye aliyata daya dlalo aya helemale dla himimpopa:la natiyo. ¹⁷ Yia: tame maseyemala natipame ma Yosep mate Meli mate dla banakaka oplamita yia: watle maseyemala ya: koko dla atlamale yuye ma yia: watle atlamaiyo. ¹⁸ Epalati halo ompopa:lalo sota maseyemala koko dla atlamala dallalo so hapulomata sikemte yiyeliyo. ¹⁹ Amasiyama Melitapo koko i dalepame alila hapuloma dulu dla powelilalo me-malahalaiyo. ²⁰ Halo omha:ha:lalo sota ma ilame tamalemama yia:ta dalle koko mate epo tlamale koko mate dla God watle siyele pato ta:diyo. Adipalati, yia:ta tlamale hapulomaye banakaka oplamita atlamale yu mate ma-ala:iyo.

²¹ Epame owayemala hamale alotle alila 8 umulati maseyemalaye kapala kestaiyo. Epame ya: watle Yesu hiye sepilaiyo. Adipalati, hi iye ka:yapa ya: ala Meli koko dulu dla popollalo hallati banakaka oplamita hi iye hamiyo.

Yesuye aiyalma aya dla hamame hetale

²²⁻²⁴ Meli mate Yosep mate Mosesta aiyalma hatitimale dolumama yia:ta God mila:pi tle ma ullu pa:po ha:ha:lowedeme dinapele alilata tame gudlati^a yia: Yesu seme Yelusalem dla taiyo. Epame yia: Yu so aiyalma aya dla hetame yia:ta ma God mila:pi tle ullu pa:po ha:ha:lowedeme tea dapiyamte poyupo God dla halopiyo. Adipalati, Lod ya: aiyalmata epo atlapo, “Wua: seselema tea dapiyamte o hilipi tea yimlala dapiyamteye

^a **2:22-24** Yu so a:yatapo Mosesta aiyalma hatitimale dolumama owayemala hampame 40 alila dulu dla ullu walle depame meyelo ya: aya dla polomdiyo. Epame 40 alila eta mogudlati ma ullu pa:le a:ya dlowedeme tame Yu so aiyalma aya dla God watle namkale dle alisisi halopimdiyo.

na: dla poyupo halopiya,” depo. Epammama yia: aiyalma aya dla hetame Yesuye ma God watle hamiyo. Adipalati, Lod ya: aiyalmata epo atlapo, “Itapu hohomale akimlala hapulomaye God watle halopiya,” depo.

²⁵Alila oloma edla Yelusalem dla totoyemala hale halaiyo, ya: hiye Simiyon. Ya:ye God mila:pi tle ka:dle oplami halemama God tlo sikemte malahalemduyo. Epapeleye ya:tapo Godta Isalael so dla upiyele ela e hamastlowe alilata puluwe dla dalemhalemama omhalaiyo. Epalati Hela:dle Sokotapo ya: mate halaiyo. ²⁶Amasiyama Hela:dle Sokota ka:yapa ya: watle ma-atlaiyo, ya:tapo totoyemala ikadepe halemama Lodta sale Kelisoye natipame poloweye. ²⁷Epapedeme Hela:dle Sokota Simiyonye aiyalma aya dla semhetlati Meli mate Yosep mate owayemala Yesuye aiyalma koko dolumolowedeme aiyalma aya dla hamame hetla natiyo. ²⁸Ya: Yesu natipo hamame halemama God dla siyele yu atlaiyo. ²⁹Ya:ta God dla siyele yu atlemama epo atlaiyo,

“Lod, wa:ta na:ye Keliso natipame polope duwapo.

Epedeme na: siyema, wata na:tapo sadle mate poloweye.

³⁰⁻³¹ Adipalati, na: inoma mate pasakalo gadlalo oplami,

wa:tapo opa hapuloma dla hamiwaye na: ma-natilipo.

³² Ya:ye hela:dlepo, po-Yu so opa dla God kokoye botomastlepo depame.

Epame ya:tapo wa: opa Isalael so dla hela:dleye hampulupe.”

³³ Yesu ya: a mate ya: wai mate Simiyonta atlamale yu dalepame sikemte yiyeliyo. ³⁴Epame Simiyontapo God hi tle yia: dla siyele hamimama Meli watle epo atlaiyo, “Godtapo maseyemala iye ma-sauwapo, Isalael so opita ya: tle kustamtame teteyumha:ha:lati asiyama opitapo ya: tle gadle hapame ma sillimha:ha:lepo depame. Epame opa opitapo ya: koko haloweye allimama ya: mate opahale dlepe. ³⁵Epapele koko tle ya:tapo yia: dupa dulu dla hemele koko hutiyeye haliyamale dla bobotimatimelepe. Epame dupa kolle kokotapo wa: dupaye aipa:yata suma sepelepe,” diyo.

³⁶ Oloma edla God tle yu hapame molo atlalo a:ya hale aiyalma aya dulu edla halaiyo, ya: hiye Ana. Ya: Asel elele halë a:yayo. Epame ya: a hiye Panuwel. Ya: ma-alluyemala halaiyo. Ya: ka:yapa oplami hapame sokomoko 7 dulu dla oplami mate halepo depame ya:wolaliye mopowaiyo. ³⁷Epame ya:ye dupulapi polomama 84 sokomoko umaiyo. Ya: aiyalma ayaye posaliyome tlalo alila mate utula:la mate God hi di dla ta:demhalemama daya aiyalma depo inoma sumhalemduyo. ³⁸Epapeleye Simiyonta Meli mate Yosep mate yukamhallati ya: ma oloma medla puaiyo. Ya: puame God dla siyele yu atlemama Yelusalemye upiyele dulu tle alikili a:ma woyamolowe dla omha:ha: so watle Yesu kokoye atlamaiyo.

³⁹Yosep mate Meli mate Lodta atlamale aiyalma koko hapulomaye ma-halopo gudepame ma Ga:lili mo dulu dla yia: mo ikadepe Nasalet dla

taiyo. ⁴⁰Maseyemalatapo itiyamale mate ta:pame ka:depo malamaletapo ya: dla pasatepo halaiyo. Epalati Godta bokotiyapo malamaleta ya: mate halaiyo.

Maseyemala Yesuta aiyalma aya dla hetame polale

⁴¹Sokomoko hapuloma dulu dla Yesu ya: wai mate ya: a mate Yelusalem dla Godta Namilatale daya dla hetamdiyo. ⁴²Sokomoko haleta yia: matle Namilatale daya dlowedeme hetaiyo. Oloma edla Yesuye sokomoko 12 halaiyo. ⁴³Epapeleye daya dele alilata mo-puame gudlati yia: ma Nasalet mo dla ilame ma-taiyo. Amasiyama maseyemala Yesuye ya: a mate ya: wai mate podallalo Yelusalem dla me-halaiyo. ⁴⁴Amasiyama ya: a mate ya: wai mate yia:ta malamaleta Yesuye semte yimkadulo mate ma-tamapo depame yia: ma ma-tamalaiyo. Yia: tame duka dla hutiyelowedeme popa:mama Yesuye yimkadulo dulu dla totamaiyo. ⁴⁵Yia: edla totamama Yesuye ponatilalo wekelati ma ilame Yelusalem dla Yesu natila taiyo. ⁴⁶Yia: Yesu totamale alila dapahatlope gudepame natilati Yesuye Yu so aiyalma aya dla aiyalma imalalo so mate yuhampopa:lati natiyo. Dulu edla Yesuta aiyalma imalalo sota imha:ha:lati dalempolomama asiyama atlanatili yu atlampolaiyo. ⁴⁷Epalati asiyama aiyalma imalalo sota atlanatili yu ipi dla ya:ta asiyama yu ka:ka:dle atlampolla dalepame opa hapulomata ya:ta malamale ka:pi natipame sikemte yiyeliyo. ⁴⁸Yesu ya: wai mate ya: a mate Yesuta aiyalma imalalo so mate yukampollati natipame sikemte yiyeliyo. Epame ya: waita epo atlaiyo, “Maseyemala, wa: adipalati di watle ipapele koko hao? Wa: a mate na: mate wa: totamsiyamama dupa sikemte kiyetame siyama,” diyo.

⁴⁹Amasiyama Yesuta yia: watle epo atlaiyo, “Wua: adipalati na: totamsiyamo? Wua: powua:malamata:, na:ta na: A aya dla hallowe?” diyo. ⁵⁰Amasiyama yia: Yesu yu ya: dulu kokoye woloma pomalamaiyo.

⁵¹Epame Yesuye ma yia: mate Nasalet dla ilame taiyo. Epame edla yia: mate halemama yia: yu dla salladepo sela:iyo. Epapedeme Melitapo alila hapuloma dulu dla koko hapuloma iye me-malahalemdiyo.

⁵²Yesuye ta:mama ka:depo malamale mate ta:iyo. Epalati Godta ya: dla siyemhallati opa ma ya: dla sikemte sisiyemdiyo.

Yon opa yú dla ka:ka:timalalo oplamita yu atlamale

(*Ma:t 3:1-12; Maka 1:1-8; Yon 1:19-28*)

3 ¹Taibiliyes Sisata 15 sokomoko Loum dokopala oplami halale oloma edla opa iwolotapo ya: isili tle dokopala popa:iyo, Pontes Paeletta Yudiya mo omhalaiyo, epalati Helodta Ga:lili mo omhalaiyo, epalati ya: ei Pilipita Ituliya mo mate Tlakonitis mo mate omhalaiyo. Epalati Lisaniyasta Abilene mo omhalaiyo. ²Epalati Anas mate Kayapas mate Yu so aiyalma aya dokopala so ha:ha:iyo. Alila oloma edla Sekalaya yami

Yonta dalupa dulu dla hallati God yuta ya: dla puaiyo. ³Epalati ya: tame Yoden aloma pili dla sela:mama opa watle God yuye epo atlamsela:iyo, “Wua: bobtalimale tle heheletipame yú dla tutula:iya. Epalati Godtapo wua: bobtalimaleye hiyotipo wellipe,” demsela:iyo. ⁴Koko iye God tle yu hapame molo atlalo oplami Aisayata ya: buka dla hatitimale yu mate mala:po. Adipalati, ya:ta ya: buka dla ipo ilimuwapo,

“Oplami haletapo dalupa dulu dla yu ipo teta:mhalapo,
‘Lod apiye dinapiya.

Epame ya: apiye ka:depo dolepo himiya.

⁵Epame koloma walle apiye ma woloma kekesomaiya,
apita woloma ka:depo ellepo depame.

Epame api doduluwelalimaleye ma woloma ka:depo dololepo
hatitimaiya.

Epame api dla momkalalimale hapulomaye ma woloma badiya.

⁶Epalati opa hapulomatapo God tle pasakalo gadle puaye natilipo
depame.’ ”

⁷Opa alumaleta Yonta yia:ye yú dla ka:ka:timelepo depo pumullati Yonta yia: watle epo atlaiyo, “Wua:ye ilama yimlalapo. Antapo wua: watle atlemama isikimi yú tutula:le kokota wua:ye Godta kasilamale pua tle hemele haohaodlepe duwa? ⁸Wua:ta ha:ha:le pasakalo tle wua:ta wua: bobtalimale tle ikadepe heheletimaleye nati-iya. Epame wuskamu wua: tlo A:iblaham ya: mamadulo depame Godta kasilamale tle hemele haohaodlepe demiya. Adipalati, na: wua: watle ikadepe koko atlema. God ya: dla itiyamale elapo, ewala popa: itapo ma A:iblaham ya: mamadulo ikadepe yiyeloweye. ⁹Mutupa:yatapo dali tou dla ma-dinapopame womelapo. Epedeme dali aditapo dlomoko ka:ka:dle pomilimalalo hallepiye, dali eye wostapame dlapa dla mistlepe.”

¹⁰Epalati opata Yon yu dalepame asiyama epo atlaiyo, “Ame di apa koko hapa:?” diyo.

¹¹Epalati asiyama Yonta yia: watle epo atlaiyo, “Wa: dla sede dapiyamte hutieyepiye, ka:dena, wa:tapo hale hame wa: amkale sede pa:le oplami dla hamiloweye. Epame wa: dla daya ellepiye, ka:dena, wa:tapo wa: amkale daya pa:le oplami mate daya dloweye,” diyo.

¹²Epame ta:kis mani halomalalo so mape yia: ma yú tutula:lowedeme Yon watle puame epo atlaiyo, “Imalalo oplami, di ma apa koko hapa:?” diyo.

¹³Yonta asiyama epo atlaiyo, “Wua:ta opa dla mani halomha:ha:mama seme wua:ta halowa depo malamama ta:kis mani himilowe saleye ase sikemte tla:mtame hademha:ha:miya. Amasiyama ala:le tlo opa dla hademha:ha:iya,” diyo.

¹⁴Epame opahale sota Yon watle epo atlaiyo, “Di ma apa koko hapa:?” diyo.

Epalati asiyama Yontapo yia: watle epo atlaiyo, “Wua: yimkadulo mani uhalowedeme yia:ye ha:ha:limha:ha:miya. Epame yimkadulo mani uhalowedeme isikimi yia: mala-atlamsiyamiya. Amasiyama isikimi wua:ta wua: oko asiyama dla mani hademha:ha: dla mepo ha:ha:iya,” diyo.

¹⁵Opa hapulomata Keliso tlo omha:ha:le dla Yonta pulati natipame yia:ta malamaleta Yonye semte Keliso tepo diyo. ¹⁶Amasiyama Yonta yia: watle epo atlaiyo, “Na:tapo wua:ye isikimi yú siyapo dla ka:ka:tima. Amasiyama na: ko tle pua oplamita itiyamaleta na: tla:mtana. Epedeme na: poka:dena, ya: hete alisisi uptimoloweye. Ya:tapo wua:ye itiyamale hamimama Hela:dle Soko mate epo dlapa mate dla ka:ka:timelepe. ¹⁷Ya:tapo witi daya mate epo daya kasili mate duka gladlowedeme ya: oko alisisi mate ma-dinapopo halapo. Ya:ta witi daya mate epo kasili mate duka gladepame daya siyapo tlope aya dla kolumelepe. Epame asiyama daya kasili tlo posumtlalo wekelalo dlapa dla mistlepe.” ¹⁸Yontapo ka:dle yu mate api meyelope meyelope dle tle opa elempluwedeme God yu atlamsela:iyo.

¹⁹Amasiyama Ga:lili mo dokopala oplami Helodta batalimale koko hamsela:mama ya: ei ya:llu Helodiyasye kolahaiyo, ya:wolali me-hallati. Epalati Yonta koko i natipame ya: atlemama ya: batalimale opi mate ya: dla bobotimatimaiyo. ²⁰Epalati alotle Helodta siyaladepame ya: batalimale pato hale hamama Yonye amtuwale aya dla ka:staiyo.

Yesu yú dla ka:stale
(*Ma:t 3:13-17; Maka 1:9-11*)

²¹Yonta opa yú dla ka:ka:timhalale oloma edla Yesu ma yú dla ka:staiyo. Yesu yú tulupo hetame inoma sumhallati pepele di kokolomata gowaladiyo. ²²Epalati Hela:dle Sokotapo seselema tea some ya: dla malaiyo. Epalati pepele di tle yuta epo malaiyo, “Wa:ye na: dupa ellalo maseyemala ikadepepo. Na: wa: dla sikemte siyema,” diyo.

Yesu ya: mamadulo hi
(*Ma:t 1:1-17*)

²³Yesuye sokomoko 30 oloma dla halemama God yu atlowe motiyamaiyo. Opa hapulomatapo Yesuye Yosep yamipo depo malamdiyo. Yosep ya: a hiye Heli, ²⁴Heli ya: a hiye Matat, Matat ya: a hiye Libai, Libai ya: a hiye Melki, Melki ya: a hiye Yanai, Yanai ya: a hiye Yosep, ²⁵Yosep ya: a hiye Matatiyas, Matatiyas ya: a hiye Amos, Amos ya: a hiye Nahum, Nahum ya: a hiye Esli, Esli ya: a hiye Nagai, ²⁶Nagai ya: a hiye Mat, Mat ya: a hiye Matatiyas, Matatiyas ya: a hiye Semei, Semei ya: a hiye Yosek, Yosek ya: a hiye Yoda,

- 27 Yoda ya: a hiye Yowana, Yowana ya: a hiye Lesa, Lesa ya: a hiye Selubabel, Selubabel ya: a hiye Selatiyel, Selatiyel ya: a hiye Neli, 28 Neli ya: a hiye Melki, Melki ya: a hiye Adi, Adi ya: a hiye Kosam, Kosam ya: a hiye Elmadam, Elmadam ya: a hiye El,
- 29 El ya: a hiye Yosuwa, Yosuwa ya: a hiye Eliyesel, Eliyesel ya: a hiye Yolim, Yolim ya: a hiye Matat, Matat ya: a hiye Libai, 30 Libai ya: a hiye Simiyon, Simiyon ya: a hiye Yuda, Yuda ya: a hiye Yosep, Yosep ya: a hiye Yonam, Yonam ya: a hiye Eliyakim,
- 31 Eliyakim ya: a hiye Meleya, Meleya ya: a hiye Mena, Mena ya: a hiye Matata, Matata ya: a hiye Neiten, Neiten ya: a hiye Deibidi, 32 Deibidi ya: a hiye Yesi, Yesi ya: a hiye Obed, Obed ya: a hiye Boas, Boas ya: a hiye Salmon, Salmon ya: a hiye Nason,
- 33 Nason ya: a hiye Aminadab, Aminadab ya: a hiye Adimin, Adimin ya: a hiye Alni, Alni ya: a hiye Heslon, Heslon ya: a hiye Peles, Peles ya: a hiye Yuda, 34 Yuda ya: a hiye Yokob, Yokob ya: a hiye Aisek, Aisek ya: a hiye A:iblaham, A:iblaham ya: a hiye Tela, Tela ya: a hiye Nahol,
- 35 Nahol ya: a hiye Selug, Selug ya: a hiye Leu, Leu ya: a hiye Peleg, Peleg ya: a hiye Ebel, Ebel ya: a hiye Sala, 36 Sala ya: a hiye Keinan, Keinan ya: a hiye Alpaksad, Alpaksad ya: a hiye Sem, Sem ya: a hiye Nowa, Nowa ya: a hiye Lamek,
- 37 Lamek ya: a hiye Metusela, Metusela ya: a hiye Inok, Inok ya: a hiye Yaled, Yaled ya: a hiye Mahalael, Mahalael ya: a hiye Keinan, 38 Keinan ya: a hiye Enos, Enos ya: a hiye Set, Set ya: a hiye A:dam, A:dam ya: aye God.

Saitenta Yesuye elemala natili

(Ma:t 4:1-11; Maka 1:12-13)

4 1 Yesuta Yoden aloma tle ma ilamtlati Hela:dle Sokota ya: dla pasatapame ya:ye dalupa dulu dla semtaiyo. 2 Ya: 40 alila dalupa dulu dla hallati Saitentapo ya:ye elemala natimhalem-diyo. Ya: alila dulu edla sela:mama daya dimi halaiyo. Epo 40 alila eta tame gudlati ya: dla daya ta:leta puaiyo.

3 Epela natipame Saitenta ya: watle epo atlaiyo, “Wa: ikadepe God Yami dlepiye, wa: ewala ela i atlane daya yelepo depame,” diyo.

4 Amasiyama Yesuta epo atlaiyo, “God yu bukata epo atlapo, ‘Oplamitapo daya siyapo tlo demhalemama pasakalo pohallowa,’ ” diyo.

5 Saiten matle Yesu seme tamali di dla hetaiyo. Epame Saitenta Yesu watle pakasiyamalalo ta:lamo pato hapulomaye nalati-iyu. 6-7 Epo Yesu watle epo atlaiyo, “Ka:yapa Godta alisisi hapuloma iye na: watle hapilati na:tapo omhaluwapo. Amasiyama wa: wata na: dla heodepo siyele ta:dlepiye, ta:lamo

pato i mate epo alisisi hapuloma dulu dla ha:ha: mate wa: watle hapilowepo. Adipalati, na: dla itiyamale elapo, ma oplami hale dla hapiloweye.”

⁸Epalati Yesuta asiyama Saiten watle epo atlaiyo, “God yu bukata epo atlapo,

‘Wa: hatlo Lod wa: God dla heodepo siyele ta:demama ya: yu dla salladepo sela:ne.’ ”

⁹Epame matle Saitenta Yesu seme Yelusalem dla taiyo. Epame aiyalma aya dopuko di ikadepe dla Yesuye seme hetame pamelepame ya: watle epo atlaiyo, “Wa: ikadepe God Yami dlepiye, wa: dopuko di itle ta:la dla putuko dene. ¹⁰Adipalati, God yu bukata epo atlapo,

‘Godtapo ya: banakaka so watle,
wa:ye woloma omha:ha:iya, dlepe.

¹¹Epalati yia:tapo wa:ye yia: dota hamelepe,
wa: heteta tulume ewala dla heyulala depame.’ ”

¹²Asiyama Yesuta epo atlaiyo, “God yu bukata ma epo atlapo,
‘Wa: Lod wa: Godta itiyamale natilowedeme ya:ye elemala natimiya,’ ” diyo.

¹³Saitenta Yesuye elemala natimsela:le mogudlati ma ilampuluwe malamama aseka alila yimka:mala dla Yesu saliyo me taiyo.

Yesu ya: mo sota ya:ye alli
(*Ma:t 13:53-58; Maka 6:1-6*)

¹⁴⁻¹⁵Yesuye Hela:dle Sokota pasatapame itiyamale mate ma Ga:lili dla ilame taiyo. Epame ya:tapo Yu so inoma sumalalo aya hapuloma dla imsela:lali opata ya: dla sisiyemdiyo. Epalati Ga:lili mo pato dulu dla opa hapulomata Yesu koko dlalemtaiyo.

¹⁶Alila haleta Yesu ya:ta ta:le mo ikadepe Nasalet dla taiyo. Epame Yu sota inoma sumalalo alila dla ya: ma meyelo aplalo epammama yia:ta inoma sumalalo aya dla hetame halemama God yu buka sesa:lowedeme sila:tiyo. ¹⁷Epalati God tle yu hapame molo atlalo oplami Aisayata ilimale bukaye ya: watle hamiyo. Ya: buka hapame dollomtame yu hatitimale oloma hema gowaladepo yu iye sesa:iyo,

¹⁸“Lod ya: Hela:dle Sokoye na: mate halapo.

Adipalati, ya:tapo na:ye sauwapo, ka:dle yuye atali so dla hampulupo depame.

Epame ya:tapo na:ye tane duwapo,
amtuwale aya dulu dla deata popoliyepo ha:ha: soye dea totowatimelepo depame.

Epame inoma pa:talo sota matle ka:depo tlamelepo depame.

Epame Lodtapo na:ye tane duwapo,
opata allimha:ha: soye upiyele etle elepame alikili dla woyamelepo depame.

19 Epame na:tapo Lodta namkale dle alilata puaye opa watle imolowedeme.”

20 Yesu buka sesa:po gudepame ma ilame buka omhallalo watle hamipame polaiyo. Epalati opa hapuloma aya dulu edla popa:le sotapo Yesu watle woloma inoma kokata omhutiyeiyo. 21 Epame ya:ta yia: watle epo atlaiyo, “Wua:ta God yu buka dla atla dalle kokotapo wata wua: dla mo-woyamalepo,” diyo.

22 Epalati ya: yu dallalo so opa hapulomatapo ya:ye ka:dle oplami depame ya:ta atlamale yu ma ka:pi diyo. Yia: epo atlepame ma epo atlamyaiyo, “Dimalamana, ya:ye Yosep yamipo. Epapele tlope ya: adipammama yu ipo ka:pi atlo?” demyaiyo.

23 Yesuta ma yia: watle epo atlaiyo, “Na: mikadepe dema, wua:tapo na: watle epo atlamyelepe, ‘Dakopala ilalo oplami, wa:skamu wa: ka:dene. Epame wa:ta Kapaniyem mo dla ulugiyemale koko halomuwaye ma wa: mo ikadepe hema halomane,’ demyelepe,” diyo.

24 Amasiyama Yesu ma yia: watle epo atlaiyo, “God tle yu hapame molo atlalo oplamiye ya: mo so ikadepeta allipe. 25 Epedeme wua: daliya, Ilayata halale oloma edla sali silaple patota puwapo. Epalati sokomoko dapahatlope epo mama 6 dulu dla tiyota pehellalo haluwapo. Oloma edla Isalael mo dla dupulapitalo me-popa:uwapo. 26 Amasiyama dulu edla Godta Ilayaye yia: gadlepo depame po-atlana. Amasiyama ya: Ilayaye isikimi po-Yu a:ya Saidon mo dulu dla mo hale Salipat dla pollalo dupulapi tlo gadla tane duwapo. 27 Epame ma Ilaisata halale oloma edla Isalael mo dla kapala bobtalimale sota wokasepo ha:ha:uwapo. Amasiyama Ilaisata opa ewoloye pogadena. Amasiyama ya: po-Yu oplami Naman, Siliya mo dla hallalo tlo gademama ya:ye ka:duwapo,” diyo.

28 Opa inoma sumalalo aya dla popa:leta yu i dalepame sikemte siyalasiyaladiyo. 29 Epame yia: sillipame Yesuye hamame tamalaiyo, mo alikili dla tei seselemale halale di tle ka:stlowedeme. 30 Amasiyama Yesu opa alumale dulu metle alikili a:ma woyapame taiyo.

Bataliya walle oplami

(Maka 1:21-28)

31 Epame Yesu matle Ga:lili mo dulu dla mo hale Kapaniyem mo dla taiyo. Ya: edla tame halemama inoma sumalalo alila haleta yia:ta inoma sumalalo aya dla hetame God yuye imhalaiyo. 32 Epalati opata ya:ta imale dalepame sikemte yiyeliyo. Adipalati, ya:ye sikemte itiyamale mate imhalaiyo.

33 Inoma sumalalo aya edla bataliya walle oplami hale polaiyo. Ya:tapo yu teta:le mate Yesu watle epo atlaiyo, 34 “Hei, Yesu Nasalet oplami, wa: dia: dla apa koko hala puo? Wa: di bobtalimala puo? Amasiyama wa: di meleme tane. Adipalati, na:malamana, wa:ye God tle malale aiyalma oplamipo,” diyo.

³⁵ Epalati Yesuta bataliya yemala watle itiyamale mate epo atlaiyo, “Wa: keidepame oplami dulu etle alikili dla ulatane,” diyo. Yesuta epo atlati bataliya yemalatapo ulatlowedeme oplamiye opa inoma dali dla ka:stapame wa:ya dla teyume ellati ya: tle alikili dla ulataiyo. Amasiyama bataliya yemalata ya: tle ulatamama ya: dla wotiyalle hale pohamilalo wekiyo.

³⁶ Epalati opatapo koko i natipame yiyelle mate epo atlamyaiyo, “Ya:ta atlale kokoye adipapeta? Adipalati, ya:tapo itiyamale mate bataliya yimlala watle yu atlati yia:tapo ya: yu dla dalepo salladepame alikili dla u-ulapo tamdepo,” demyaiyo. ³⁷ Epalati opatapo koko i natipame mo opi edla popa:mta dla esemtaiyo.

Yesuta opa ka:ka:dle

(Ma:t 8:14-17; Maka 1:29-34)

³⁸ Yesu inoma sumalalo aya tle ma Saimon aya dla taiyo. Aya dulu edla a:ya hale Saimon ya: dokoye esiyeme elaiyo. Epalati opatapo ya:ye Yesuta ka:dlepo depame Yesuye atlaiyo. ³⁹ Epalati Yesuta tuame ya:ta ela mateka:pi dla halemama esiyele alikili dla ayalemama epo atlaiyo, “Wa: ya: tle alikili a:ma woyamane,” diyo. Epalati pakasiyamalalo esiyele ya: tle ma-hawa hallati ya:tapo ma-ka:depame sila:tipo daya ha:po yia: watle alemaiyo.

⁴⁰ Salita mo-tullati opata esusulumale so hapulomaye Yesu watle eleme pumhalaiyo. Epalati ya:tapo ya: do mate esusulumale so hapulomaye hohopame ka:ka:diyo. ⁴¹ Epame Yesuta bataliya watalo soye ka:ka:dlati bataliya yimlalata yia: tle u-ulapo tamhalemama yu teta:le mate “Wa:ye God Yamipo,” demyaiyo. Amasiyama Yesuta itiyamale mate yia: watle epo atlaiyo, “Wua: yuhamiya,” diyo. Adipalati, bataliya yimlalaye yia:malamana, Yesuye Godta sale Kelisopo.

⁴² Ma utulala ikadepe Yesu elale tle sila:time keilipo elale mo dla taiyo. Amasiyama ya: ko dla opatapo ya: hawa hallati ya: totamsiyamaiyo. Opata Yesu totamtame natipame ya: watle epo atlaiyo, “Wa: di saliyome tamiya,” diyo. ⁴³ Amasiyama Yesutapo yia: watle epo atlaiyo, “Na: ka:dena, mo opi dla ma God ya: mo kokoye atlamtloweye. Adipalati, Godta koko edla na:ye tane duwapo,” diyo. ⁴⁴ Epame Yesutapo Yu so mo pato dla yia:ta inoma sumalalo aya hapuloma dla God yu imsela:mديو.

Yesuta ya: alotle tlalo so ka:yapa hohomale

(Ma:t 4:18-22; Maka 1:16-20)

5 ¹ Alila hale dla Yesuta Ga:lili kaula peleyama dla God yu atlemhallati opa hapulomata dallowedeme alumama sikemte kustimtame elaiyo. ² Yesu me-halemama amalo halomalalo sota yia: mata howahalomolowedeme koa dapiyamte tamali di dla hallumhetame

hatitimaleye natiyo. ³Yesu koa dapiyamte dulu dla Saimon koa dla tulume polomama Saimon watle, “Koaye yú duka tiyama dla akustane,” diyo. Epame koa dulu etle polomama opata tamali di dla popa:lati God yu impolaiyo.

⁴Yesu opa dla God yu atlepo gudepame Saimon watle epo atlaiyo, “Wa: koa yú duka dla solemtuame wua: amkadulo mate wua: mataye amalo tulupo depame yú dulu dla pololiya,” diyo.

⁵Amasiyama Saimonta epo atlaiyo, “Imalalo oplami, di wata utula:la mata polelemsiyamama oko pato ha, epele tlope amalo pohana. Amasiyama wa:ta atlademe na: mataye yú dulu dla polollowepo,” diyo.

⁶Yia: epame yia: mataye yú dulu dla polollati amalo hapulomata yia: mata dulu dla tumama yia: mataye tallatalladla yakomaiyo. ⁷Epalati yia:tapo yimkadulo koa hale dla ha:ha:lalo soye do yu mate sisilamaiyo, yia: gadlepo depame. Epo yia:ta mo-pulati yia: koa dapiyamteye amalota sikemte poposatilimama koa ollo-ollodla yakomaiyo.

⁸Saimon Pitata koko i natipame Yesu hete sitali dla heodepo polomama epo atlaiyo, “Lod, na: tle alikili a:ma tane, na:ye batalimale oplami,” diyo.

⁹Adipalati, ya: mate ya:mkadulo mate yia:ta amalo hapuloma halomale natipame sikemte yiyeliyo. ¹⁰Epame Saimon mate oko halalo so Yeims mate Yon mate yia: ma koko i natipame sikemte yiyeliyo. Opa dapiyamte Yeims mate Yon mate iwoloye Sebedi ya: akimlalay.

Epame Yesuta Saimon watle epo atlaiyo, “Wa: ase sikemte wota:miya. Wa: ka:yapa amalo halomalalo haluwapo. Amasiyama wata oloma itle wa:ye ma opaye God dla elempulalo hallepe,” diyo. ¹¹Epame yia: tame yia: koaye tamali dla himpame alisisi hapuloma medla salepame ma Yesu mate tamalaiyo.

Yesuta kapala batalimale oplami ka:dle

(Mat 8:1-4; Maka 1:40-45)

¹²Alila haleta Yesu ma mo hale dla taiyo. Mo edla kapala batalimale oplami halaiyo. Oplami itapo Yesu natipame Yesu hete sitali dla heodepo polomama epo atlaiyo, “Lod, wa: na: ka:dlowe solotamelepiye, na: ka:dene,” diyo.

¹³Epalati Yesuta ya: do mate oplami ya: dla ummama epo atlaiyo, “Na: wa: ka:dlowe solotama, epedeme wa: ma-ka:dene,” diyo. Epalati pakasiyamalalo ya: kapala batalimaleta ma-ka:diyo.

¹⁴Epame Yesuta ya: watle yu itiyamale mate epo atlaiyo, “Wa: tame opa opi watle na:ta wa: ka:dle kokoye atlemiyo. Amasiyama wa: tame God ka: epo opa ka: duka dla hallalo oplami watle wa: kapalata ka:dle kokoye nati-ine. Epame wa:ta ka:dle koko dla Mosesta atlale namkale dle alisisi mate God watle hapine, opata koko etle wa:ta ka:dle kokoye malanatilipo depame,” diyo.

¹⁵Epapele tlope opatapo Yesu kokoye mo hapuloma dla esemtlati opa hapulomata ma-dlalemtaiyo. Epalati opa hapulomata Yesuta God yu atla dallowedeme pumhalaiyo. Epame ya:ta yia: dla esusulumale hutiyeye ka:ka:dlepo depame. ¹⁶Amasiyama ya: alila hapuloma opa hapuloma tle alikili dla woyapame meyelo homta ellalo mo dla inoma sumala tamdiyo.

Yesuta akoloyale oplami ka:dle

(Ma:t 9:1-8; Maka 2:1-12)

¹⁷Alila haleta Yesu opa imhallati Pa:lisi so mate aiyalma imalalo so mate yia: ma medla popa:iyo. Opa iwoloye opita Ga:lili mo hapuloma tle epo opita Yudiya tle epame opita Yelusalem tle pumulaiyo. Epalati Yesutapo esusulumale so ka:ka:dlepo depame Lodta itiyamaleta ya: mate halaiyo.

¹⁸Epalati oloma edla opa opita akoloyale oplamiye dea tili dla himpo Yesuta hala aya dla hamame pumulaiyo. Yia: solotamaiyo, Yesu hala dla hamame tuluwedeme. ¹⁹Amasiyama opata kustimama api ponatiyo. Yia: epalati oplami akoloyaleye dea tili dla himili memmate aya dopuko di dla hamame hetaiyo. Epame aya dopuko di tle opokoko pokolopame dea tili mate Yesuta hala oloma dla halumtuluyio.

²⁰Epalati Yesu yia:ta mikadepe dle natipame akoloyale oplami watle epo atlaiyo, “Namkale, wa: bobtalimaleye mo-hiyotipame wellipo,” diyo.

²¹Amasiyama edla popa:le aiyalma imalalo so mate epo Pa:lisi so mateta ya: yu dalepame epo momalampopa:iyo, “Oplami i anata:? Ya: God hi mate putlopo atlalepo. Adipalati, hatlo God tlo ya: dla batalimale hiyotimolowe itiyamale elapo,” dempopa:iyo.

²²Amasiyama Yesu yia:ta momalamale ma-natipame epo atlaiyo, “Wua: adipalati na:ta atlale koko dla sikemte momalampopa:mama allimpopa:ma:?”

²³Wua: akoloyale oplami i natiya. Ya: dla adipo atlowe tlo kokaleta:? ‘Na:ta wa: batalimaleye ma-hiyostalepo,’ dlowe kokota kokaleta:? O, ‘Wa: sila:time ma-tane,’ dlowe kokota kokaleta:?’ ²⁴Epedeme Opa Yamita ta:lamo hema batalimale hiyotimolowe dla itiyamale hamsela:ye wua:ta natilipo depame na:tapo wata akoloyale oplami iye ka:dlowepo,” diyo. Epo atlepame Yesuta akoloyale oplami dla omhalemama ya: watle epo atlaiyo, “Na:ta wa: dla atlema, wa: sila:time wa: wa:ya hame wa: aya dla ma-tane,” diyo. ²⁵Epalati akoloyale oplamita pakasiyamalalo yia: inoma dali dla sila:time ya: wa:ya hame ma-tamama God dla siyele ta:demtaiyo. ²⁶Opa hapulomatapo koko i natipo yiyelepame wowota:le mate God dla siyele ta:demama epo atlamyaiyo, “Di wata pta ulugiyemale koko pato nati,” demyaiyo.

Yesuta Libai sisilamale

(Ma:t 9:9-13; Maka 2:13-17)

²⁷Koko ita tame gudlati alotle Yesu aya dulu tle alikili dla woyapo taiyo. Ya: tamama natilati ta:kis mani halomalalo oplami Libaita ta:kis

halomalalo aya dulu dla polla natiyo. Epalati ya: watle epo atlaiyo, “Wa: na: dolumpuane,” diyo. ²⁸Epalati Libaita sila:time alisisi hapuloma medla pomelepame Yesu mate taiyo.

²⁹Epame Libaita Yesu watle daya pato dinapiyo. Epalati ta:kis mani halomalalo so hapuloma mate epo opa opi mate puame aya edla Yesu mate daya dempopa:iyo. ³⁰Amasiyama Pa:lisi so mate epo aiyalma imalalo so mate koko i natipame allimama Yesu ya: alotle tlalo so watle epo atlaiyo, “Wua: adipapalati ta:kis mani halomalalo so mate epo batalimale so mate daya dempopa:ma:?” diyo.

³¹Epalati Yesuta asiyama epo atlaiyo, “Esiyele pa:talo sotapo dakopala ilalo oplami hala dla potasemde. Amasiyama isikimi esusulumale sotapo dakopala ilalo oplami hala dla tamdepo. ³²Epapedeme na:ta puwaye, ka:ka:dle soye sisilamolowedeme popuana. Amasiyama bobtalimale sota yia: bobtalimale tle ma heheletimelepo depame puwapo,” diyo.

Daya aiyalma depo hallowe koko dla atlanatili

(Ma:t 9:14-17; Maka 2:18-22)

³³Opa opita Yesu watle epo atlaiyo, “Yon ya: alotle tlalo sotapo inoma sumha:ha:mama dayaye aiyalma depo ha:ha:mdepo. Epame Pa:lisi so yia: alotle tlalo so ma epamdepo. Ame adipalati wa: alotle tlalo sota alila hapuloma daya mate yú mate dlomha:ha:ma:?” diyo.

³⁴Epalati asiyama Yesuta wayu mate yia: watle epo atlaiyo, “A:ya halalo oplamita a:ya halowedeme daya dinapopo yimkadulo sisilamelepe. Epalati yimkadulota puame dayaye aiyalma depo popa:pa:? Hao. Yia: sisiyele mate a:ya halalo oplami mate popa:mama dayaye yimkata dempopa:lepe. ³⁵Amasiyama alila haleta a:ya halalo oplamiye yia: tle alikili dla hamame telepiye, eta yia:tapo daya aiyalma depo popa:lepe.”

³⁶Epame Yesuta ma wayu mate yia: watle epo atlaiyo, “Oplamitapo ya: tluka amko dla ketahame tluka takala dla badepo podedlemasemde. Epapelepiye, tluka amkoye batalimelepe. Epame tluka amko tle ketahame takala dla badepo dedlemaleta tluka takala mate po-ala:lowa. ³⁷Epapedeme matle oplamitapo wain yú amkoye aliya kapalata ita iwale takala dla posimasemde. Adipalati, wain yú amkota itiyamama aliya kapalata iwale ita takalaye gladlati wain yúye alikili dla otlepe. ³⁸Epapedeme ka:dena, wain yú amkoye woloma aliya kapalata iwale ita amko dla simoloweye. ³⁹Epapedeme oplamitapo wain yú takala delepiye, ya: matle wain yú amko pota:lowa. Adipalati, ya:ta epo atellepe, ‘Wain yú takala tlo pta sikemte opalina,’ dlepe.”

Pa:lisi sota yia:ta inoma sumalalo alila koko dla Yesu mate yu topulolle

(Ma:t 12:1-8; Maka 2:23-28)

6 ¹Yu so inoma sumalalo alila hale dla Yesuta ya: alotle tlalo so mate witi daya emale dulu tle tamalaiyo. Epame ya: alotle tlalo sota witi

dlomokoye hauwalepame kapala o-osomama moko dulu tlo dlomtaiyo. ²Epalati Pa:lisi so opita koko i natipame yia: watle epo atlaiyo, “Wua: adipalati dita inoma sumalalo alila dla dlowe alisisi hauwali? Wua: di aiyalma ma-hauwokokomalepo,” diyo.

³Yesuta asiyama yia: watle epo atlaiyo, “Wua: God yu buka dla Deibidi mate ya:mkadulo mate yia:ta daya teta:lati koko halëye posesa:semidi? ⁴Adipalati, Deibiditapo God ya: aiyalma aya dla tuwame aiyalma dayaye hapame ya:mkadulo mate douwapo. Amasiyama aiyalma daya iye di aiyalma dolumama isikimi God ka: epo opa ka: duka dla ha:ha:lalo so siyapota dlomduwapo. Epapele tlope Deibiditapo di aiyalma postamama ya: opa mate mepele daya eye dlomuwapo,” diyo. ⁵Yesu matle yia: watle epo atlaiyo, “Opa Yamitapo wua:ta inoma sumalalo alilaye ya:ta dokopala depo halapo,” diyo.

Yesuta do seme powale oplami ka:dle

(Ma:t 12:9-14; Maka 3:1-6)

⁶Yu sota inoma sumalalo alila hale dla Yesuye inoma sumalalo aya dla hetame opaye imhalaiyo. Aya dulu edla oplami do seme powale ma mepolaiyo. ⁷Amasiyama aiyalma imalalo so mate Pa:lisi so mateta Yesuye woloma omsiyamaiyo, ya:tapo yia:ta inoma sumalalo alila dla do seme powale oplami ka:dla natipame ya:ye aiyalma postlalo oplami dlowedeme. Adipalati, yia: aiyalma koko dolumama yia:ta inoma sumalalo alila dla esiyele oplami hale ka:dloweye aiyalmayo. ⁸Epapele tlope yia:ta malamaleyeye Yesuta momalanatipame do seme powale oplami watle epo atlaiyo, “Wa: sila:time haliyamale hema puame halane,” diyo. Epalati do seme powale oplamita sila:time haliyamale dla tuwame halaiyo.

⁹Epame Yesuta Pa:lisi so mate epo aiyalma imalalo so mate dla epo atlaiyo, “Di aiyalmata dita inoma sumalalo alila koko dla apa koko atlema:? Alila edla ka:dle koko haloweta ka:pita:? O batalimale koko haloweta ka:pita:? Epame aiyalma koko eta di watle dita inoma sumalalo alila dla oplami pasakalo gadlowe koko atlema:? O oplami pasakalo yumuluwe koko atlema:?” diyo.

¹⁰Yesu yia: watle epo atlepame ma yia: dla omhalemama do seme powale oplami dla epo atlaiyo, “Wa: do seme powaleyeye mo-dolene,” diyo. Epalati oplamitapo ya: do powaleyeye mo-dollati ya: dota ma-ka:diyo. ¹¹Epapalati Pa:lisi so mate aiyalma imalalo so mate koko i natipame sikemte siyalasiyalademama yiskamu yia: dulu dla Yesuye adipo hampo yumpa: dle kokoye esemyaiyo.

Yesuta ya: alotle tlalo so 12 hohomale

(Ma:t 10:1-4; Maka 3:13-19)

¹²Alila haletapo Yesu tamali di dla hetame utula:la patoye God dla inoma sumhalaiyo. ¹³Epame alallati ya:tapo ya: dolumtamalale so opa

hapuloma sisilapame ma yia: dulu dla ya: opa 12 tlo hohopame yia: watle Taiya dle so hi hapiyo. Epedeme Yesuta Taiya dle so hohomaleye iwolopo. ¹⁴Saimon (oplami iye Yesuta ya: hi haleye ma Pita diyo), epo Saimon ya: ei Endulu, epo Yeims, epo Yon, epo Pilipi, epo Batolome, ¹⁵epo Ma:tiyu, epo Tomas, epo Alpiyes yami Yeims, epo Loum gamani so mate opahale demhalale oplami Saimon, ¹⁶epame Yeims yami Yudas, epo Yudas Iskaliyot (alotle Yesuye opahale so do tama dla homelle.)

Yesuta opa imhalemama opa hapuloma ka:ka:dle
(*Ma:t 4:23-25*)

¹⁷Yesuye tamali di tle ya: alotle tlalo so 12 mate tulume tamali kikiwi isili wou mo dla ha:ha:iyo. Yia: edla tulume ha:ha:mama natilati Yesu dolumsiyamalalo so hapuloma mate epo opa opi hapuloma Yudiya tle epo Yelusalem tle epo kaula pato peleyama pili dla ha:ha:lalo Taya mo mate Saidon mo mate tle pumulale so tlamaiyo. ¹⁸Yia:tapo Yesuta God yu atlali dallowedeme pumulaiyo. Epame yia: dla esusulumale hutiyeye ka:ka:dlepo depame pumulaiyo. Epapele dulu dla Yesutapo opa dulu dla bataliya yimlalata wotiyalle hapimha:ha:leye ka:ka:diyo. ¹⁹Opa hapulomatapo Yesu kapalaye umuluwedeme solotamaiyo. Adipalati, yia: natiyo, itiyamaleta Yesu tle woyapame opa hapulomaye ka:ka:demhallati.

Wua: sisiyeiya
(*Ma:t 5:1-12*)

²⁰Yesuta ya: alotle tlalo so watle omhalemama epo atlaiyo,
“Alisisi pa:talo so, wua: sisiyeiya.

Adipalati, God ya: mo kokoye wuolepo.

²¹Daya teta:mha:ha: so, wua: sisiyeiya.

Adipalati, wua:ye daya susukallepe.

Epame dupa kolle mate a:lemha:ha: so, wua: sisiyeiya.

Adipalati, wua:ta eimelelowe alilata pulupe.

²²⁻²³Epedeme Opa Yami koko tle opata wua:ye allimama ayalemyelepiye, wua: sisiyeiya. Epame yia:tapo wua:ye batalimale so depame wua: putlomyelepiye, wua: oloma edla sisiyele pato mate ha:ha:iya. Adipalati, Pepele di dla wua:ta halowe asiyama patoye wua: hi mate ma-dinapopo elapo. Epapedeme wua: malamaiya, wua: dla wotiyalle hapimha:ha: so yia: mamadulotapo ka:yapa ha:ha:uwa God yu molo atlamalalo so dla wotiyalle mepapeleye halopimha:ha:uwapo.”

Ka:e wolomape!

²⁴“Ka:e, alisisi poposatilimale so, wua: wolomape!

Adipalati, wua:ta siyele kokoye ma-hauwapo.

²⁵Ka:e, daya wata susukalemha:ha: so, wua: wolomape!

Adipalati, alotle wua: dla daya ta:le kokota pulupe.

Ka:e, eimelemha:ha: so, wua: wolomape!

Adipalati, wua: alotle dupa kolle mate a:lemha:ha:lepe.

²⁶ Ka:e, opa hapulomata ka:ka:dena demha:ha: so, wua: wolomape!

Adipalati, wua: dla ka:ka:dena demha:ha: so yia: mamadulotapo
biskapa God yu molo atlamalalo so dla mepo ka:ka:dena
demha:ha:uwapo.”

Wua: dla opahale demha:ha: soye bokotiyapo malamha:ha:iya
(Ma:t 5:38-48, 7:12)

²⁷“Anawolota na: yu dalema:, na: wua: watle atlema, wua: dla opahale demha:ha: so dla bokotiyapo malamha:ha:iya, epame wua: dla allilalo so dla ka:ka:dle koko halomha:ha:iya. ²⁸Wua: dla puputlomalalo so yilo inoma sumha:ha:iya. Epame wua: dla wotiyalle halopilalo so yilo inoma sumha:ha:iya. ²⁹Epame oplami haletapo wa: damta dla heyulupiye, ka:dena, damta seme ma haiyeloweye. Epame oplami haleta wa: kapumale tlukaye hamtlati ya: watle wa: sede ma me-hamine. ³⁰Epame opa opita wa: dla alisisi otlati yia: watle isikimi me-hapine. Epame opata wa: alisisi halopo tlati yia: tle matle ilame halomli demiya. ³¹Wua: apa kokoye opata wua: dla halepo depo solotamelepiye, ka:dena, wua: tatle yia: dla epapele kokoye halepe.

³²Wua: isikimi wua: bokotiyapo malamalalo so dla bokotiyapo malamha:ha:lepiye, opata wua:ye ka:ka:dle so depa:? Hao. Adipalati, batalimale so mape yia: bokotiyapo malamalalo so dla asiyama bokotiyapo malamha:ha:mdepo. ³³Epame wua: isikimi wua: dla ka:ka:dle koko halomalalo so dla ka:ka:dle koko halomha:ha:lepiye, opata wua:ye ka:ka:dle so depa:? Hao. Adipalati, batalimale so mape mepamdepo. ³⁴Epame wua: isikimi wua: dla ma ilame hapilalo ala:le so dla alisisi hapimha:ha:lepiye, opata wua:ye ka:ka:dle so depa:? Hao. Adipalati, batalimale so mape mepamdepo. Yia:ta asiyama ilame halowe malamama yia: alisisiye opa opi dla hapimdepo. ³⁵Amasiyama wua:ye wua: dla opahale demha:ha: so dla bokotiyapo malamha:ha:iya. Epame yia: dla ka:ka:dle kokoye halomha:ha:iya. Epame yia: dla alisisiye isikimi hapipame matle yia: dla asiyama halowa depo malamiya. Wua:ta ipapele koko tlo halomha:ha:lepiye, wua: asiyama pato halepe. Epame wua:ye di dla hallalo God ya: yimlala dlepe. Adipalati, Godtapo ya: dla haiyalle yu po-atlalo wekelalo so mate epo bobtalimale so mate dla ka:ka:dle koko halopilalo halapo. ³⁶Wua: A Godye yimkadulo polowamalalo halapo. Epapedeme wua: mape yimkadulo polowamale mate ha:ha:iya.”

Yimkadulo batalimale kokoye ase sikemte malamiya
(Ma:t 7:1-5)

³⁷“Wa: wa: amkale kokoye isikimi glademhalemiya, epalati asiyama wa: kokoye poglademhallowa. Epame wa: amkaleye batalimale oplami

demiya, epalati asiyama wa:ye pobatalimale oplami dlowa. Epame apa batalimaleye wa: amkaleta wa: dla hauwa, wa: ya: batalimale eye weline. Wa:ta epapelepiye, asiyama wa: batalimaleye wellipe. ³⁸Epedeme wa: isikimi hamilowe tlo hapimhallepiye, wa: ma asiyama halepe. Wa:ta opa opi dla hapimhallepiye, Godta wa: dla asiyama pato hamilipe. Epapedeme Godta wa: dla hamili koko itapo wa: dla pasatamama alikili dla kulumhallepe. Wa:ta adisowaye wa: amkale watle hamilipiye, asiyama Godta mesowaye wa: watle hamilipe.”

³⁹Epame Yesu matle wayu i atlamaiyo, “Inoma pa:le oplamita ya:mkale inoma pa:le semtlowe ka:deta? Hao. Adipalati, yia:ta madipatata munamu hatlo medla teteyulupe. ⁴⁰Epedeme ala malamale hamhallalo maseyemalata ya: imalalo oplamita malamaleye potla:mtame halasema. Hao. Amasiyama ya: imalalo oplamita maseyemalaye woloma ipo gudlepiye, eta maseyemalata malamaleye imalalo oplamita malamale mate ma-ala:lepe.

⁴¹Wa: adipalati wa: amkale inoma dla hakaka yemala ela tlo sikemte natimama asiyama wa: inoma dla sokotalo patota tuwame ela tlo ponatilalo wekemdi? ⁴²Epame wa: inoma dla sokotalo pato elaye ponatilalo, wa: ma adipalati wa: amkale dla atlemama, ‘Wa: inoma dla hakaka yemala elaye holahamastali,’ demdi? Wa: ikadepe wa:skamu pepemalalo oplamipo. Adipalati, wa: ka:dena, wa: inoma dla sokotalo pato ela tate holamastloweye. Eta wa: amkale inoma dla hakaka yemala elaye woloma natipo holamastlepe.”

Dlomoko tle dali malanatimdepo

(Ma:t 7:16-20, 12:33-35)

⁴³“Epedeme dlomoko dali ka:dletapo dlomoko batalimale pomisemde. Epame dlomoko dali batalimaletapo dlomoko ka:dle pomisemde. Hao.

⁴⁴Adipalati, dlomoko dali hapulumaye yia: dlomoko tle malanatimdepo. Epapedeme pigi dlomoko mate gla:pi dlomoko mate biskapa dali dla pomilimasemde. Hao. ⁴⁵Epedeme ka:dle oplamitapo ka:ka:dle koko ya: dupa dulu dla hutiyeye ya: mati tle halopo wowoyamdepo. Epalati batalimale oplamitapo ya: dupa dulu tle bobtalimale koko hutiyeye halopo wowoyamdepo. Epapedeme adipapele kokota oplami dupa dulu dla pasatepo ellepiye, ya: mati tle epapele kokoye atlamelepe.”

Opa dapiyamteta aya halomale

(Ma:t 7:24-27)

⁴⁶“Wua: adipalati na: dla ‘Lod, Lod,’ demha:ha:mama asiyama na:ta atla kokoye pohalalo ha:ha:ma:? ⁴⁷Oplami antapo na: dla puame na: yu dalepame salladepo sela:lepiye, ya:ye ipapena. ⁴⁸Ya:ye oplamita aya hamama munamu sikemte mumuwalepo alumiti kellepo aya halä epapele some halapo.

Adipalati, yúta pupo tulumama aya dla heyulati ayata podokalamhamastana. Ayata me-ka:pi kokalepo poluwapo. ⁴⁹Amasiyama oplami antapo na: yu dalepame posalladlalo sela:ma:, ya:ye oplamitapo aya hamama munamu pase mumuwallalo wekele epapele some halapo. Adipalati, yúta pupo tulumama ya: aya dla heyulati ayata pokokallalo dokalamhamastauwapo.”

Loum opahale so omhallalo oplamita mikadepe dle koko

(Ma:t 8:5-13)

7 ¹Yesuta koko hapuloma iye opa dla imhalepo gudepame ma Kapaniyem mo dla taiyo. ²Kapaniyem mo edla Loum opahale so omhallalo oplami halaiyo. Epeleye oloma edla ya: oko oplami haleta a:mhalemama mo-polowe mateka:pi dla halaiyo. Amasiyama ya:ta ya: oko oplami itlo sikemte malamdiyo. ³Epapeleye ya:ta Yesuta puale dalepame Yu so dokopala opa opi watle Yesu salataiya diyo, Yesutapo puame ya: oko oplamiye ka:dlepo depame. ⁴Epalati Yu so dokopala so opa ewolota puame Yesu watle otele mate epo atlaiyo, “Di sikemte solotama, wa:ta tame opahale so omhallalo oplamiye gadlepo depame. ⁵Adipalati, ya:tapo di opaye sikemte malamama di inoma sumalalo ayaye hauwapo,” diyo. ⁶Epalati Yesuta yu i dalepame yia: mate taiyo.

Yesu ala aya mateka:pi dla tamhallati opahale omhallalo oplamita ya:mkaduloye taiya dlai yia:ta puame Yesu watle epo atlaiyo, “Opahale so omhallalo oplamita wa: watle yu ipo hami. Wa:ta ya: aya dla tloweye ya: pase malamasemuwo. Adipalati, ya: ya:skamu batalimale oplami depame wa:ye ya: aya dla pumiyo de. ⁷Epame ya: ma wa: hala dla puluweye pase malamasemuwo. Epapele tlope ya: solotamuwo, wa:tapo isikimi wa:ta hala metle ya: oko oplamita ka:dlepo depame yu tlo atlane, de. ⁸Epame ya: ma epo atla, ya: ma opa opi isili tle oko hamhalemama yia: yu dla salladepo sela:mduwo. Epame ya: ma ya: isili dla oko halalo so opa opi me-ha:ha:uwo. Epedeme ya:tapo ewolo watle huma taiya dlai yia: ma tamduwo. Epame hema puaiya dlai yia: ma pumduwo. Epame koko e haiya dlai yia: ma koko e hamduwo. Epedeme ya: koko epapele hamdedeme, wa: ma isikimi metle halemama yu tlo atlepo de, ya: oko oplamita ka:dlepo depame.”

⁹Epalati Yesuta opahale omhallalota yu hamili dalepame sikemte yeliyo. Epame opa alumale ya: dolumpuale dla helestame omhalemama epo atlaiyo, “Na:ta Isalael mo dla sela:uwa dla mikadepe dle kokalle oplami ipapele ponatimdena,” diyo.

¹⁰Epalati opahale omhallalo oplamita taiya dle sota ma ilame tame natilati opahale omhallalo oplami ya: oko oplamita ma-ka:depo polla natiyo.

Yesuta sepeyama yamiye powale tle ma pasakalo dle

¹¹Epame alila opi alotle Yesu mo hale Nain dla taiyo. Epalati ya: alotle tlalo so mate epo opa opi hapuloma mateta ya: dolumtamalaiyo. ¹²Ya:

tame mo kosukulli kokoloma mateka:pi dla tamhallati opatapo mo dulu tle kipiliyemala powale motoye momka:tipo pumulaiyo. Kipiliyemala powale iye sepeyama hale yami hatlope ikadepeyo. Epalati opa hapulomata sepeyama mate pumulaiyo. ¹³Lodta sepeyama i natipame ya: sikemte polowamama ya: watle epo atlaiyo, “Ase sikemte ammiya,” diyo.

¹⁴Epame Yesuta tame powale moto tomsosomale dali ipi dla umulati powale moto hamtamha:ha:leye medla hediyo. Epalati Yesuta kipiliyemala powale watle epo atlaiyo, “Maseyemala, na: wa: dla atlema, wa: sila:tine,” diyo. ¹⁵Epalati maseyemalata sila:time polomama yukamalati Yesuta maseyemalaye ya: wai watle semtaiyo.

¹⁶Opa hapulomata koko i natipame sikemte yiyelepame God dla siyele yu ta:demyaiyo. Epamyemama yia:ta epo atlamyaiyo, “God tle yu hapame molo atlalo oplami patotapo dia: dulu dla mo-woyamalepo. Epame Godtapo ya: opa gadlowedeme mo-pualepo,” demyaiyo. ¹⁷Opata Yesuta koko halë i natipame Yu so mo hapuloma dla epame mo opi dla ma esemtamalaiyo.

Yon opa yú dla ka:ka:timalalota Yesu koko dalepame atlanatili
(*Ma:t 11:2-6*)

¹⁸Yon ya: alotle tlalo sota Yesuta koko halomsela:leye Yon watle atlamaiyo. Epalati Yonta koko i dalepame ya: alotle tlalo so dapiyamteye tame Yesu watle ipo atlanatiye diyo, ¹⁹“Wa: ikadepe Keliso, dita omha:ha:uwa oplamita:? O di ala oplami hale tlo me-omha:ha:pa:? diye,” diyo.

²⁰Epalati yia: tame Yesu watle epo atlaiyo, “Yon opa yú dla ka:ka:timalalo oplamita dia:ye wa: watle taiya demama yu ipo hami, ‘Wa:ye ikadepe Keliso, dita omha:ha:uwa oplamita:? O di ala oplami hale me-omha:ha:pa:?’ de,” diyo.

²¹Amasiyama oloma edla Yesutapo esusulumale so mate epo bataliya watalo so mate epame inoma pa:talo so mate ka:ka:demsela:iyo. ²²Ya: epamsela:deme ya:ta Yon ya: alotle tlalo so watle epo atlaiyo, “Wua: ma ilame tame Yon watle wua:ta tlamale koko mate epo dlalle koko mate atlamaiye. Adipalati, inoma pa:talo sota ma tlamapo. Epame akoloyalemale so mape ma ka:ka:depo siyamapo. Epame kapala bobtalimale so mape ma ka:ka:depo siyamapo. Epame molo pa:talo so mape ma ka:ka:depo dlalemsiyamapo. Epame palli so mape ma sillipo siyamapo. Epame ka:dle yuye atali sota ma-dalepo. ²³Epapedeme oplami antapo na: koko tle pokustamtlalo wekelepiye, Godta ya: dla siyemhalapo.”

Yesutapo Yon opa yú dla ka:ka:timalalo oplami koko atlale
(*Ma:t 11:7-19*)

²⁴Yon ya: alotle tlalo sota ma ilame tlati Yesuta opa watle Yon koko atlemama epo atlaiyo, “Wua: dalupa dulu dla apa koko natila tauwa?”

Mosisita osamokolo dla yumama holumhallati natila tauwa? ²⁵Wua: oplamita tluka ka:ka:dle didiyepo pollati natila tauwa? Hao. Adipalati, tluka ka:ka:dle didiyelalo soye dokopala sota popa:lalo aya ka:ka:dle dla popa:mdepo. ²⁶Amasiyama wua: God tle yu hapame molo atlalo oplami natila tamama apuwa? Yao, wua:ta tame natiwa oplami Yon eta God tle yu hapame molo atlalo so ka:yapa ha:ha:uwaye ma-tla:mtame halapo.

²⁷Adipalati, God yu buka dla ipo atlaleye Yon koko atlapo,
 ‘Na:tapo na: yu hamsela:lalo oplami tatile tane dlowepo.

Ya:tapo wa: apiye dinapelepo depame.’

²⁸Epapedeme na:tapo ikadepe kokoye wua: watle atlema. Yonta ka:yapa ha:ha:mpuwa opa hapulomaye tla:mtame halapo. Amasiyama epapele tlope oplami antapo God ya: mo koko dla yimka:mala depo hallepiye, ya:tapo Yonye tla:mtame halapo,” diyo.

²⁹Opa hapuloma mate epo ta:kis mani halomalalo so opi mate yu i dalepame God yuye ka:pi demyaiyo. Adipalati, yia: mape Yonta yú dla ka:ka:timaiyo. ³⁰Amasiyama Pa:lisi so mate epo aiyalma imalalo so mate Godta solotamale koko yia:ta halepo dleye e halomala allimama yú dla potutula:lalo wekiyo.

³¹Epame Yesu matle epo atlaiyo, “Wata oloma hema opa ha:ha:ye adipapele sota:?” ³²Yia:ye akimlala yimka:sikili some api duka dla popa:mama yimkadulo watle asiyama atla asiyama atla dempopa:mama ipo atlampopa:mdepo, ‘Dita siyele sala dolumpopa:lali wua:ta po-a:lemdena,’ demdepo. ³³Wua: ma epapele some ha:ha:po. Adipalati, Yon opa yú dla ka:ka:timalalota puwaye, ya: daya mate wain yú mate podemsela:na. Amasiyama wua:ta ya:ye bataliya walena demdepo. ³⁴Epame Opa Yami mape mo-puwapo. Ya:ta puame daya mate wain yú mate demsela:lali wua:ta ya:ye daya mate wain yú mate sikemte dlalo oplami demyapo. Epame wua:tapo ya:ye ta:kis mani halomalalo so mate epo batalimale so mate namkale demhalema demyapo. ³⁵Amasiyama opa anawolotapo Godta malamaleye malastapame dolumha:ha:lepiye, yia:ta Godta malamaleye ka:pi demha:ha:po.”

Batalimale a:yata Yesu hete howahalë

³⁶Alila hale dla Pa:lisi oplami hale Saimonta Yesuye seme ya: aya dla daya dla hetaiyo. ³⁷Mo edla a:ya hale opa ala:msela:lalo halaiyo. Epapeleye ya: Yesuta Pa:lisi oplami aya dla daya dempolale dalepame ullu ka:dle pamalalo dakopalaye isilako dla tipo hampuaiyo. ³⁸Epame Yesu ko tle heodepo ampolomama ya: kaiyota Yesu heteye delikiyetaiyo. Ya: epame ya: kokosase mate hiyolempolomama Yesu heteye hulumpolaiyo. Epame dakopala ullu ka:dle pamalalota Yesu hete dla simpelaiyo.

³⁹Epalati Pa:lisi oplami Saimonta koko e natipame epo momalampolaiyo, “Oplami iye ikadepe God tle yu hapame molo atlalo

oplami dematiye, eta a:ya ya: umpolaye malanatilimla. Adipalati, a:ya iye batalimale a:yapo,” diyo.

⁴⁰Amasiyama Yesuta Pa:lisi oplami watle epo atlaiyo, “Saimon, na: wa: watle koko hale atlowe solotama,” diyo.

Epalati Saimonta epo atlaiyo, “Imalalo oplami, atlane,” diyo.

⁴¹Epalati Yesuta ya: watle epo atlaiyo, “Oplamitapo opa dapiyamte watle mani halopiyo. Ya:tapo oplami hale watle 500 elo mani hamimama ma oplami hale watle 50 elo mani hamiyo. ⁴²Amasiyama alotle opa dapiyamte iwolotapo yia: dla mani hawa hallati asiyama mesowa yo dla pohalopilalo wekiyo. Epalati yota koko e natipame yia: watle epo atlaiyo, ‘Mope weliya,’ diyo. Epedeme opa dapiyamte dulu hema adita yoye sikemte malamuwu?” diyo.

⁴³Saimonta asiyama ya: watle epo atlaiyo, “Mani pato holahalale oplamita yoye sikemte malamuwapo,” diyo.

Epalati Yesuta Saimon watle epo atlaiyo, “Wa: ikadepe koko atlalepo,” diyo.

⁴⁴Yesuta a:ya watle ompolomama ma Saimon watle epo atlaiyo, “Wa: a:ya i natine. Na:ta wa: aya dla pulati na: hete howahalowe yúye na: watle pohamina. Amasiyama a:ya itapo ya: kaiyo mate na: hete howahapame ya: kokosase mate na: heteye hihiyollepo. ⁴⁵Epame na:ta wa: aya dla pulati wa:ta siyemama na:ye pohuluna. Amasiyama na:ta wa: aya dla puale oloma dla a:ya itapo na: hete hulumpolomama duka pogudena. ⁴⁶Epame wa:tapo dakopala ullu ka:dle mate na: dokopala dla posimana. Amasiyama a:ya itapo na: hete dla simalepo. ⁴⁷Epapedeme na:ta wa: dla ikadepe koko atlema. A:ya i ya: batalimale hapulomaye mo-howahapo wellipo. Epedeme ya:tapo na: sikemte malamale kokoye haliyamale dla botomastalepo. Amasiyama oplami antapo na:ta ya: batalimale yimka:malaye howahapo wellipiye, asiyama ya:ta na: malamaleye pase pato,” diyo.

⁴⁸Epame Yesuta a:ya watle epo atlaiyo, “Wa: batalimale hapulomaye mo-howahapo wellipo,” diyo.

⁴⁹Epalati opa opi yia: mate daya dempopa:le sota koko i natipame yiskamu yia: dulu dla epo atlamyaiyo, “Oplami i anata:? Ya: batalimale kokoye adipo howahapo weli demsela:ma:?” demyaiyo.

⁵⁰Yia: epo atlampopa:liti Yesuta a:ya watle epo atlaiyo, “Wa:ta na: dla mikadepe dle kokotapo wa: pasakalo hallowe kokoye ma-halepo. Epedeme wa: siyele mate tane,” diyo.

Yesu wolo gagademsiyamale wola:

8 ¹Koko ita tame gudlati Yesuta ka:dle yu God ya: mo kokoye imsela:mama mo hale tle ma mo hale dla ta demsela:iyo. Epalati ya: alotle tlalo so 12 mape ya: mate siyamaiyo. ²Epalati esusulumale so

wola: Yesuta ka:ka:dle mate epo bataliya watalo so wola: Yesuta ka:ka:dle mateta ya: mate siyamaiyo. Wola: ewoloye iwolopo. Meli, ya: hi haleye Magadalin. Yesutapo a:ya i ya: opasi dulu tle bataliya yimlala 7 alikili dla dodolomsaliyo. ³Epo a:ya hale Helod ya: aya omhallalo oplami Kusa ya:llu Yowana, epo Susana, epame wola: opi mape yia: mate me-siyamaiyo. Wola: iwolotapo Yesu mate epo ya: alotle tlalo so mateye yia: alisisi mate gagademsiyamdiyo.

Witi daya ale ka:ka:lle mate wayu atlale

(Ma:t 13:1-9; Maka 4:1-9)

⁴Opa hapulomata mo meyelo pe meyelo pe dle tle puame alumhallati Yesuta wayu i mate esemhalaiyo. ⁵“Alila haleta oplami haletapo witi daya aleye ka:ka:lla taiyo. Ya: witi daya ale ka:ka:lemsela:mama ale opitapo api duka dla teteyuiyo. Epalati opata api tle tamhalemama hete mate witi aleye dlolemhallati teata puame deiyo. ⁶Epalati witi daya ale opitapo ewala ta:la dla teteyuiyo. Epame yia:ta popeyapo teta:le oloma dla ma pakasiyamalalo paliyo. Adipalati, ewala ta:la dulu dla yú hawa halaiyo. ⁷Epo witi daya ale opita osamokolo dulu dla teteyuiyo. Yia: epame pakasiyamalalo popeyamaiyo. Amasiyama teta:le oloma dla osamokolota yia: mate matamama dukuluta popoliyelati yia:ta hapulomata paliyo. ⁸Epame witi daya ale opita ta:la ka:dle dla teteyuiyo. Epame yia:tapo popeyapo teta:pame sikemte milimaiyo. Epele dulu dla witi daya ale hapulomatapo milimama 100 dlomoko milimtaiyo.”

Yesuta yu i atlepo gudepame yu teta:le mate epo atlaiyo, “Molo watalo so, wua: yu iye woloma daliya,” diyo.

Wayu ya: dulu koko

(Ma:t 13:10-23; Maka 4:10-20)

⁹Yesu ya: alotle tlalo sota Yesu watle atlemama epo atlaiyo, “Wayu i ya: dulu kokoye adipo elema:?” diyo. ¹⁰Epalati Yesu asiyama yia: watle epo atlaiyo, “Wua:tapo God ya: mo kokoye malastlepe. Adipalati, ka:yapa Godta ya: mo kokoye hemele hatiyomme eluwaye wata wua: dla botomastapo. Amasiyama opa opi dla na: wayu siyapo tlo atlemde. Adipalati, ‘yia:tapo natimama ya: dulu koko woloma ponatilalo wekelepo depame.

Epame yia:tapo dalepame woloma ya: dulu kokoye pomalamalalo wekelepo depame.’

¹¹Epapedeme wayu i ya: dulu kokoye ipo. Witi daya aleye God yupo. ¹²Epedeme opa opitapo witi daya ale api duka dla teteyuli epapele some ha:ha:po. Yia:tapo ka:dle yuye ma-dalemdepo. Amasiyama Saitenta God yu iye yia: dupa dulu tle alikili a:ma dla hame tamdepo, yia:tapo mikadepe depame pasakalo hallowe halala depame.

¹³Epalati opa opitapo witi daya aleta ewala ta:la dla teteyuli epapele some ha:ha:po. Epedeme yia:tapo God yu atla dalepame siyele mate ma-hamdepo. Amasiyama witi daya aleta ewala ta:la dla kese woloma potutula:lalo wekeleye, yia: ma epamdepo. God yutapo yia: dupa dulu dla kese woloma potutula:semde. Epedeme yia:ta God yuye dalepame isikimi alila kiyele dla mikadepe demdepo. Amasiyama yia:ta God yu hamale koko tle kokalle koko mate epo wotiyalle koko mateta yia: dla woyamalati yia:ta God yu dla ha:ha: etle ma alikili dla potamdepo.

¹⁴Epalati opa opitapo witi daya ale osamokolo dulu dla teteyuli epapele some ha:ha:po. Yia:tapo God yu dalepame hamdepo. Amasiyama ta:lamu pasakalo malamale mate epo alisisi poposatilipo ha:ha:lowe malamale mate epo yia: motota solotamale koko mateta ta:mama yia:ta mikadepe dleye yumdepo. Epapele koko tle yia:ta mikadepe dle kokota dlomoko pomilimasemde.

¹⁵Epalati opa opitapo witi daya ale ta:la ka:dle dla teteyuli epapele some ha:ha:po. Yia:tapo yia: dupa dulu tle ka:depo malamale mate epo hutulli mate God yu dalepame woloma yia: dupa dulu dla kokata hatitimdepo. Epame yia:tapo kokalepo ha:ha:mama dlmokoye sikemte milimdepo.”

Na: yu dla woloma daliya
(Maka 4:21-25)

¹⁶“Oplami haletapo tulomaye otopame kawapo mate pobopudesemde, epame hemele pohimisemde. Hao. Ya: tuloma otopame haliyamale dla pamelemdepo, opatapo aya dulu dla matimama hela:dle natilipo depame. ¹⁷Adipalati, koko hapuloma wata hemele towalipo hutiyeye alotle ma haliyamale dla botomastlepe. Epame opata podallalo wekemduwa kokoye ma haliyamale hela:dle dla botomastlepe. ¹⁸Wua: na: yu iye woloma daliya. Adipalati, woloma ka:pi dallalo oplami dla Godtapo ka:pi malamaleye hamilipe. Amasiyama oplami antapo ya:skamu ya:ye God ya: mo kokoye ya:malamana depame ma na: yuye podallalo wekelepiye, Godtapo ya: dla malamale yemala ela eye kolahalepe.”

Yesu ya: asiyadulo ikadepe
(Ma:t 12:46-50; Maka 3:31-35)

¹⁹Alila haleta Yesu ya: wai mate ya: eidulo mate ya: natila pumulaiyo. Amasiyama opata sikemte pasatame hallati yia: Yesu hala dla pokulumtuwaiyo. ²⁰Epalati oplami haletapo Yesu watle epo atlaiyo, “Wa: wai mate epo wa: eidulo mateta wa: mate yukamolowe solotamama alikili dla puame omha:ha:ma,” diyo. ²¹Epalati Yesuta asiyama ya: watle epo atlaiyo, “Opa anawolotapo Godta imale dalepame salladepo siyama; ewoloye na: wai mate na: eidulo matepo,” diyo.

Yesuta sokomoko mate ulo mate ka:lili

(Ma:t 8:23-27; Maka 4:35-41)

²²Alila haleta Yesuta ya: alotle tlalo so watle epo atlaiyo, “Di kaula seme dla ulluwa,” diyo. Epame yia: tulum koa dla alupo ma-tamalaiyo.

²³Yia: kaula duka dla mo-ulumha:ha:lati Yesu elletati elaiyo. Epalati pakasiyamalalo sokomoko patota bibikilimama kaula dla ulo patotota silliyoy. Epame ulo patotota sillimama yia: koa dla yúta pasatapame yia:ye koa mate yú dulu dla ollodla yakomaiyo.

²⁴Epalati ya: alotle tlalo sota tuwame Yesu esesa:mama epo atlamyaiyo, “Dokopala oplami, di yú dulu dla tutula:la yakoma,” demyaiyo. Epalati Yesuta elale tle sila:time sokomoko mate ulo mateta keidlepo depame yu itiyamale mate atlaiyo. Epalati sokomoko mate epo ulo mateta medla keidlati kaulata ma woloma keilipo elaiyo. ²⁵Epame Yesuta ya: alotle tlalo so watle epo atlaiyo, “Wua:ta mikadepe dle da:?” diyo.

Epalati Yesu ya: alotle tlalo sota koko i natipame yiyelepame wowota:mama epo atlamyaiyo, “Oplami i anata:? Mosisi mate epo ulo mateta ya: yu dla dalepame keidlepo,” demyaiyo.

Yesuta bataliya walle oplami ka:dle

(Ma:t 8:28-34; Maka 5:1-20)

²⁶Epame Yesu mate ya: alotle tlalo so mate Ga:lili tle kaula ulumyame seme Gelasa so mo dla woyamaiyo. ²⁷Yesu koa tle alikili dla postatulumama bataliya walle oplami natiyo. Oplami iye mo-powataliya tluka dimi moku dla sela:mama popliyele hatili mo dla halemdiyo.

²⁸⁻²⁹Epame bataliyata itiyamaleta ya:ye halati opata ya:ye oli dea mate keketipoliyepo himmdiyo. Amasiyama bataliyata itiyamaleta oli dea keketipolieleye kotipame oplami seme moku dla teletamdiyo. Epapeleye oplami itapo Yesu natipame ta:la dla teyume hiyeleme elaiyo. Epalati Yesuta ya: watle epo atlaiyo, “Bataliya, wa: ya: tle alikili dla ulatane,” diyo. Amasiyama Yesu ala epo atlemhallati bataliya walle oplamita asiyama yu teta:le mate epo atlaiyo, “Yesu, sikemte di dla hallalo God Yami, wa: apa koko na: dla hala puo? Na: wa: dla atlema, na: dla wotiyalle hamimiya,” diyo.

³⁰Epalati Yesuta ya: watle epo atlaiyo, “Wa: hi anata:?” diyo.

Epalati asiyama ya:ta epo atlaiyo, “Di hiye Atumkaka,” diyo. Adipalati, bataliya yimlala hapulomatapo ya: dulu dla ha:ha:iyo. ³¹Epame Atumkakata Yesu watle otomama epo atlaiyo, “Wa: dia:ye Dlapa mo dla taiya demiya,” diyo.

³²Epapele oloma dla donapi di dla aliya halo hapulomatapo ketame modlomsiyamaiyo. Epela natipame Atumkakata Yesu watle otomama epo atlaiyo, “Dia:ye aliya dulu dla tuwaiya dene,” diyo.

Epalati Yesuta yia:ye aliya dulu dla tumulaiya diyo. ³³Epalati bataliya yimlala hapulomata oplami etle alikili dla u-ulapo tame ma aliya dulu dla tumulaiyo. Epalati aliya hapulomatapo donapi di tle ullumtulume yú dla tutula:mama paliyo.

³⁴Epalati aliya omha:ha:lalo sota koko i natipame potame yia: mo dla epo yia: dakase aya dla atlamtaiyo. ³⁵Epalati opata koko i dalepame natila pumulaiyo. Yia: puame natitepo bataliya walle oplamitapo ma-ka:depame Yesu hete sitali dla polomama malamale ka:dle mate tluka didiyepo polla natiyo. Epalati yia:ta hapulomatapo sikemte wowota:iyo. ³⁶Epalati aliya omha:ha:lalo sota Yesuta bataliya walle oplami ka:dle kokoye yia: watle atlamaiyo. ³⁷Epalati Gelasa so hapulomatapo sikemte wowota:mama Yesu watle epo atlamyaiyo, “Wa: mo itle alikili dla woyamane,” demyaiyo. Epalati Yesuta mo-tlowedeme ya: koa dla tulume posokoliyo.

³⁸Amasiyama bataliya walle oplami Yesuta ka:dletapo Yesu mate tlowe solotamaiyo. Amasiyama Yesuta ya: watle epo atlaiyo, ³⁹“Hao, wa: na: mate potlowa. Amasiyama wa: aya dla ilame tame Godta wa: dla koko pato halëye opa dla atlamane,” diyo. Epalati ya: ma ilame tame opa hapuloma watle Yesuta ya: ka:dle kokoye atlamsela:iyo.

**Yesuta Yelus yoti ma pasakalo hamili koko mate epo esiyele a:ya ka:dle
koko mate**

(Ma:t 9:18-26; Maka 5:21-43)

⁴⁰Yesu matle kaula seme dla ullati opa hapuloma ya: ompopa:letapo ya:ta pula natipame sikemte sisiyeiyo. ⁴¹Epalati pakasiyamalalo oplami hale Yu so inoma sumalalo aya omhallalo oplami Yelusta puame Yesu hete sitali isili dla heodepo polomama ya: watle epo atlaiyo, “Wa: na: aya dla puane. ⁴²Adipalati, na: amseyemala hatlope 12 sokomoko dla hallaloye a:mama mo-pola yakomelema,” diyo. Epalati Yesutapo api duka dla ala Yelus aya dla tamhallati opa hapulomatapo ya: mate tamama sikemte kustipo tamalaiyo.

⁴³Epalati opa alumale dulu edla a:ya hale ma me-taiyo. Ya:ye ya: toto koko natimama ka:lliwe pa:le esiyele hame halemama sokomoko 12 pololiyo. Amasiyama oplami haleta ya:ye poka:diyo. ⁴⁴Epapeleye a:ya itapo Yesu tamhallati hemele ko tle puame Yesu tluka ipi dla umaiyo. Epalati pakasiyamalalo ya:ta esiyele hame sela:leta medla pa:iyo.

⁴⁵Epalati Yesuta epo atlaiyo, “Anta na:ye umo?” diyo. Amasiyama opa hapulomata epo atlamyaiyo, “Dita wa:ye po-umana,” demyaiyo. Epalati Pitata Yesu watle epo atlaiyo, “Dokopala oplami, opa hapulomatapo wa: mate tamama wa: umamtamalapo,” diyo.

⁴⁶Amasiyama Yesuta epo atlaiyo, “Hao, pe-epapena. Oplami haleta na:ye uma. Adipalati, opa ka:ka:dlalo itiyamale na: dla elaleta na: tle alikili dla woyamaleye na: me-nati,” diyo.

⁴⁷A:ya ita koko halëye ma haliyamale dla botomastla yakomalati ya:tapo hemele haodlowe pa:iyo. Epalati ya:tapo eseselalle mate tame Yesu hete sitali dla heodepo polaiyo. Epame opa hapulomata me-dalemha:ha:lali ya:tapo ya: dla esiyele elale koko mate epame ya:ta ka:dle koko mateye Yesu watle esemaiyo. ⁴⁸Epalati Yesuta a:ya watle epo atlaiyo, “Namkale, wa:ta mikadepe dleta wa:ye ma-ka:dlepo. Epedeme wa: siyele mate tane,” diyo.

⁴⁹Yesu ala a:ya i watle atlemhallati oplami haleta Yelus aya tle puame Yelus watle epo atlaiyo, “Wa: amseyemalaye mo-powame elema. Epedeme wa:ta imalalo oplami hema sempuluweye koko pa:na,” diyo.

⁵⁰Amasiyama Yesuta koko i dalepame Yelus watle epo atlaiyo, “Wa: ase sikemte wota:miya. Isikimi na: dla mikadepe dene. Epelepiye, wa: amseyemalata ma-ka:dlepe,” diyo.

⁵¹Yia: tame aya dla ha:ha:lali Yesutapo isikimi Pita mate epo Yon epo Yeims epame amseyemala ya: wai mate epo ya: a mate tlo eleme aya dulu dla hetaiyo. ⁵²Yia: aya dulu dla tuwame natilati opa hapulomatapo amseyemalata powame ellati a:lemyemama wowolimyaiyo. Epalati Yesuta yia: watle epo atlaiyo, “Wua: a:lempopa:ye medla gudiya. Adipalati, amseyemalaye popowame elasema. Amasiyama ya: isikimi elapo,” diyo.

⁵³Amasiyama yia: Yesutapo epo atlati eimelemyaiyo. Adipalati, yia: amseyemalata powale kokoye mo-malanatiyo. ⁵⁴Epapele tlope Yesutapo amseyemala powale do dla hampame ya: watle epo atlaiyo, “Amseyemala, wa: sila:tine,” diyo. ⁵⁵Epalati amseyemalaye mo-powame elaleta ma sila:tiyo. Epalati Yesutapo yia: watle atlemama “Ya: watle daya hamiya,” diyo. ⁵⁶Amseyemala ya: a mate ya: wai mate koko i natipame sikemte yiyeliyo. Amasiyama Yesutapo yia: watle epo atlaiyo, “Opa opi dla wua:ta natili koko iye atlemiyo,” diyo.

Yesuta ya: alotle tlalo so 12 taiya dle

(Ma:t 10:5-15; Maka 6:7-13)

9 ¹Yesutapo ya: alotle tlalo so 12 sisilapame yia: watle itiyamale hamiyo, yia:tapo bataliya yimlalaye opa dupa dulu tle alikili dla dodolomsalemsiyamama esusulumale so ma ka:ka:demsiyamelepo depame. ²Epame ya:tapo yia:ye taiya diyo, yia:tapo opaye God ya: mo koko imsiyamama esusulumale so ma ka:ka:demsiyamelepo depame. ³Epammama ya:tapo yia: watle epo atlaiyo, “Wua: tamalemama wua: dali ku pohalopo tlowa, epo duli ma pohalopo tlowa, epo daya ma pohalopo tlowa, epo mani ma pohalopo tlowa. Epame sede mape dapiyamte pohalopo tlowa, isikimi hatlo tlo halopo telepe.

⁴Wua:ta mo dla tame woyamale oloma edla opata wua:ye yia: aya dla seme hetlepiye, aya hatlo medla hutiyemha:ha:lepe. Epame wua:ta mo etle mo-tlowedemeta aya eye saliyomta demsiyamelepe. ⁵Epame

wua: mo hadima tlati opata wua:ye pe-elemhetlalo wekelepiye, wua: mo e saliyoume tlowedeme yia: mo sokopeta wua: hete dla popolahaleyehi hihiyollepe, Godta kasilamale kokota yia: dla pua kokoye nati-iliwedeme.”

⁶Epalati yia:tapo ma-tamalaiyo. Yia: mo hale tle ma mo hale dla ta demsiyamama ka:dle yu atlamsiyamaiyo, epame esusulumale so hapuloma ma ka:ka:demsiyamaiyo.

Helodta Yesu koko dla totokoleyaple

(Ma:t 14:1-12; Maka 6:14-29)

⁷Yesuta koko halomsela:le hapulomaye Ga:lili mo omhallalo oplami Helodta me-daliyo. Epame koko itapo ya: watle totokoleyaple hamiyo. Adipalati, opa opitapo Yesu koko dla epo atlamdiyo, “Yon opa yú dla ka:ka:timalalo mo-powaleta ma ilame puame koko i halomsela:ma,” demdiyo. ⁸Epalati opita epo atlamdiyo, “Ya:ye God tle yu hapame molo atlalo oplami Ilaya mle,” demdiyo. Epalati ma opa opita epo atlamdiyo, “Ya:ye God tle yu hapame molo atlalo so ka:yapa ha:ha:uwa haleta ma ilame puwayo,” demdiyo. ⁹Epedeme Helodta epo atlaiyo, “Yonye na:ta yumiya dlati mo-yumuwapo. Ame i anata; na:ta koko patoto dlemlhalaye?” diyo. Epammama ya:tapo Yesu natilowe ye sikemte solotamaiyo.

Yesuta 5,000 opa daya ilimale

(Ma:t 14:13-21; Maka 6:30-44; Yon 6:1-14)

¹⁰Yesuta taiya dle so 12tapo ma ilame puame Yesu watle yia:ta halomsiyamale koko hapulomaye atlamaiyo. Epame Yesuta yia: eleme Betsaida mo dla miyelo ha:ha:la tamalaiyo. ¹¹Amasiyama opa hapulomata koko i dalepame yia: mape alotle tamalaiyo. Epalati Yesutapo yia:ta pula natipame yia: watle puaiya depame yia: watle God ya: mo kokoye imhalemama esusulumale so mape ka:ka:demhalaiyo.

¹²Yesu epamsela:lati ya: alotle tlalo sota tamila:la puame ya: watle epo atlaiyo, “Opa hapuloma iye ma-taiya dene, yia:tapo mo mateka:pi hema popa: dla tame daya mate yia:ta hutiyelowe aya mate tlamelepo depame. Adipalati, dita popa: mo iye daya dlowe mate hutiyelowe aya mate pa:na,” diyo.

¹³Amasiyama Yesuta yia: watle epo atlaiyo, “Muwolo yia:ye daya halopiya,” diyo.

Epalati asiyama yia:ta epo atlaiyo, “Opa iye pta pasatana. Amasiyama dia: dla isikimi daya mo-halomale do supulastale mate amalalo dapiyamte mateta hutiyema. Epele tlope wa: ma dita daya opi halomala telepo depame atlema:?” diyo. ¹⁴Adipalati, oloma edla alumale dulu dla opa siyapo sesa:mama 5,000 umaiyo.

Amasiyama Yesuta ya: alotle tlalo so watle epo atlaiyo, “Opa hapulomata daya dlowedeme 50 opata alumale hatlo tipo popa: epo 50

opata alumale hatlo tipo popa: demtaiya diya.”¹⁵ Epalati opata daya dlowedeme epo popa:mtaiyo. ¹⁶Epalati Yesutapo daya mo-holomale do supulastale mate amalo dapiyamte mate halopame pepele di dla omhalemama God dla siyele yu atlepame daya hauwokokomaiyo. Epame ya: alotle tlalo so watle hapiyo, yia:tapo ma opa hapuloma watle alemelepo depame. ¹⁷Opa hapulomatapo daya dlopame sikemte susukalemama daya popokadiyo. Epalati Yesu ya: alotle tlalo sota daya akutu mate amalo akutu mate popomelleye yekalo 12 dla atilimama sikemte poposatilimaiyo.

Yesuye Kelisopo

(Ma:t 16:13-19; Maka 8:27-29)

¹⁸Alila haleta Yesu meyelo inoma sumpollati ya: alotle tlalo sota ya: hala dla pumulaiyo. Epalati Yesuta yia: watle epo atlaiyo, “Opatapo na:ye ana demdi?” diyo.

¹⁹Epalati asiyama yia:ta epo atlaiyo, “Opa opita wa:ye Yon opa yú dla ka:ka:timalalo demdepo. Epame ma opita wa:ye Ilaya mle demdepo. Epalati asiyama opita wa:ye God tle yu hapame molo atlamalalo so ka:yapa ha:ha:uwa haleta ma ilame puana demdepo.”

²⁰Epalati Yesuta asiyama yia: watle epo atlaiyo, “Amasiyama wua:ta na:ye ana demdi?” diyo.

Epapalati Pitata asiyama epo atlaiyo, “Wa:ye Godta sale Kelisopo,” diyo.

²¹Epalati Yesutapo ya: alotle tlalo so watle epo atlaiyo, “Wua: opa opi watle atlemama na:ye Kelisopo demiyo,” diyo.

Yesuta ya:ta polowe koko atlale

(Ma:t 16:21; Maka 8:31)

²²Epame Yesu matle ya: alotle tlalo so watle epo atlaiyo, “Opa Yamiye sikemte wotiyalle natilipe. Epalati Yu so dokopala so mate epame yia: aiyalma aya dokopala so mate epo aiyalma imalalo so mateta ya: dla sikemte elle pato himilipe. Epame opata ya:ye yumilipe. Amasiyama ya:tapo wabasi dulu dla powame elepo ma dapahatlope alila dla sila:tilipe.”

Yesuta ya: alotle tlowe koko imale

(Ma:t 16:24-28; Maka 8:34-38)

²³Yesu matle opa hapuloma dla epo atlaiyo, “Oplami antapo na: dolumpuluwe solotamelepiye, ya: ya:skamu ya:ta solotamale koko hamsela:ye memelepame alila hapuloma ya: dali yekelehmihiliye maka:himsela:mama na: dolumpulupe. ²⁴Amasiyama oplami antapo ya: pasakaloye meyelo gadlowedeme apelepiye, ya: pasakaloye haodlepe.

Amasiyama oplami antapo na: yilo ya: pasakaloye haodlepiye, ya: matle halepo halepo pasakalo halepe. ²⁵Amasiyama oplami antapo ta:lamu pato hema halemama ya:ta solotamale koko hapulomaye mo-halopame hatlo pasakalo hallowe koko tlo hotlepiye, ya: ma apa koko hapa:? Hawa. ²⁶Epame oplami antapo na: mate epo na: yu mate dla wota:mhallepiye, asiyama Opa Yamita ya: hela:dle mate epo ya: ata hela:dle mate epame God ya: banakaka sota hela:dle mate puame ya: dla wota:le hamilipe. ²⁷Epapedeme na: wua: dla mikadepe koko atlema. Wua: dulu dla opa opi me-ha:ha-po. Yia:tapo God ya: mo kokota pulati natipame alotle pallipe.”

Yesuta Moses mate Ilaya mate yukamhalale

(Ma:t 17:1-8; Maka 9:2-8)

²⁸Epame 8 alila epapeleta mogudlati alotle Yesuta Pita epo Yon epo Yeims iwolo tlo tamali di dla eleme inoma sumala hetaiyo. ²⁹Yesu inoma sumhallati ya: mila:pita meyelo depame ya: tlukata sikemte kamama usiyemaiyo. ³⁰Epalati pakasiyamalalo opa dapiyamte Moses mate epo Ilaya mate wowoyapo Yesu mate yuhamha:ha:iyo. ³¹Yia:tapo Pepele di hela:dle usiyemale mate wowoyapame Yesuta God yu dolumama Yelusalem dla tame poloweeyese emha:ha:iyo. ³²Pita wolo sikemte hutiyepo sillipame toko ipo natitepo Yesuta hela:dle mate halemama opa dapiyamte mate yuhamha:ha:la natiyo. ³³Opa dapiyamteta Yesu mate yuhamha:ha:po mo-tlowedeme ha:ha:lali Pitata woloma pomalamalalo Yesu watle epo atlaiyo, “Dokopala oplami, di mo hema ha:ha:lowe ka:pi. Epedeme di kimna:ya dapahatlope kimtimolowepo. Kimna:ya haleye wolépo, epame haleye Moses tete, epame haleye Ilaya tete dlowepo,” diyo.

³⁴Pita ala me-yukampollati wualata malame yia:ye bopudlati sikemte wowota:iyo. ³⁵Epalati pakasiyamalalo wuala dulu tle yuta epo atlaiyo, “Oplami iye na:ta sale maseyemalapo. Epedeme ya: yu dla daliya,” diyo. ³⁶Wuala dulu tle yuta yukamhalepo gudlati yia: Yesuta meyelo halla natiyo. Pita wolotapo yia:ta tamali di dla tlamale koko iye opa opi watle yipta po-atlamaiyo.

Yesuta bataliya walle maseyemala ka:dle

(Ma:t 17:14-18; Maka 9:14-27)

³⁷Yia: epo ma alallati tamali di tle malemha:ha:lali opa hapulomata ma hapele Yesu hala dla pumulaiyo. ³⁸Epalati opa alumale dulu tle oplami haleta Yesu watle yu teta:le mate epo atlaiyo, “Imalalo oplami, wa: na: maseyemala hatlope ikadepe i natine. ³⁹Adipalati, bataliyata ya: opasi dulu dla hetlati ya:tapo yiyelle mate teyupame hiyeleme elemama mati tle atulu totowa:lemelemde. Bataliyatapo ya: dla wotiyalle hapimhallati ya:tapo alila hapuloma dulu dla pase ka:depo sela:semde. ⁴⁰Epeleye

na:tapo wa: alotle tlalo so watle ‘bataliya iye alikili dla dodolomaiya’ dlati yia:ta pododolomana.”

⁴¹Asiyama Yesuta epo atlaiyo, “Wua:ye mikadepe dle pa:le bobtalimale sopo. Wua:ta na: dla mikadepe dlepo depame na: alila adisowaye wua: mate halepa:? Amasiyama wa: maseyemalaye na: watle hamampuane,” diyo.

⁴²Maseyemala ala Yesu hala dla hamame pumhallati bataliyata ya: dla hetaiyo. Epalati ya:ta yiyelle mate ta:la dla teyuiyo. Epalati Yesuta bataliyaye alikili dla dodolopo maseyemalaye ma-ka:depame ya: a watle sentaiyo. ⁴³Epalati opa hapulomatapo Godta itiyamale koko natipame sikemte yiyeliyo.

Yesuta koko halomale hapuloma dla opata ala me-momalamyelati Yesuta ya: alotle tlalo so watle epo atlaiyo, ⁴⁴“Opa Yamiye opa do tama dla homellepe. Epedeme wua: wata na:ta koko atla iye wowelimiyo,” diyo. ⁴⁵Amasiyama ya: alotle tlalo sota Yesuta atlale ya: dulu kokoye woloma pomalamalalo wekiyo. Adipalati, ya: dulu kokoye yia: tle hemele haodepo elaiyo. Epapedeme yia:ta ma Yesu watle atlanatiloweye wowota:iyo.

Anta pato halema:?

(Ma:t 18:1-5; Maka 9:33-37)

⁴⁶Yesu ya: alotle tlalo sota yia: dulu dla anta pato halema: depame yia: dulu dla yu dlomaiyo. ⁴⁷Amasiyama Yesuta yia:ta momalampopa:leye ma-natipame maseyemala yimka:malaye hampo ya: mateka:pi dla puame hallati ya: alotle tlalo so watle epo atlaiyo, ⁴⁸“Oplami antapo maseyemala ipapeleye na: hi tle ya: aya dla seme hetlepiye, ya: na:ye seme hetamama apelepe. Epame oplami antapo na:ye ya: aya dla seme hetlepiye, ya:tapo na: A na: tane duwaye seme hetamama apelepe. Epapedeme wua: dulu dla anta ya:skamu yimka:mala dlepiye, ya:tapo pato hallepe.”

Anta wa: mate po-opahale dlalo halema: ya:ye wa: amkalepo

(Maka 9:38-40)

⁴⁹Epalati Yon epo atlaiyo, “Dokopala oplami, di oplami haleta bataliyaye wa: hi mate oplami dulu tle alikili dla dodolomse:lati natiwa. Epalati dita ya:ye humatluwa. Adipalati, ya: di alumale dulu dla pohalaseemde,” diyo.

⁵⁰Amasiyama Yesuta ya: watle epo atlaiyo, “Ya: humatlemiya. Adipalati, anta wua: dla po-opahale dlalo halema:, ya:ye wua: amkalepo.”

Samaliya sota Yesu alli

⁵¹Yesu ya:ye ma-hamame Pepele di dla hetlowe alilata mo-teteka:mpulati ya: solotamaiyo, Yelusalem dla tlowedeme. ⁵²Epammama

ya:tapo opa opi tatile Samaliya mo yemala hale dla taiya diyo, yia:tapo tame edla ya:ta ellowe mo dinapelepo depame. ⁵³Amasiyama mo sota Yesuta Yelusalem dla tama dle koko dalepame ya: hamolowe allimama ya: watle ellowe aya pohamiyo. ⁵⁴Epalati Yesu ya: alotle tlalo so Yon mate Yeims mate koko i dalepame ya: watle epo atlaiyo, “Lod, wa: solotama: ditapo mo so iwoloye poyulupo depame pepele di tle dlapaye malane dloweye,” diyo. ⁵⁵Amasiyama Yesuta yia: dla helestame halemama yia:ye sikemte atlamaiyo. ⁵⁶Epame yia: ma mo hale dla tamalaiyo.

Yesu dolumtlowa depo yu atlamale so

(*Mat 8:19-22*)

⁵⁷Yesu ya: alotle tlalo so mate api tle tamha:ha:lali oplami haleta puame Yesu watle epo atlaiyo, “Wa:ta hadima adipo tamsela:lepiye, na: wa: dolumsela:lowe,” diyo.

⁵⁸Yesu asiyama ya: watle epo atlaiyo, “Moku dla moko esemalata ha:ha:laloye me-ha:ha:po, epame tea hapulomata hutiyelalo etoye me-popa:po. Amasiyama Opa Yami dla ya:ta ellalo ayaye pohalasema, hawa,” diyo.

⁵⁹Epame Yesu matle oplami hale watle epo atlaiyo, “Wa: na: dolumpuane,” diyo. Amasiyama oplamita asiyama epo atlaiyo, “Lod, wa: aseka na: dla alila hamine, na:tapo na: a polati hamatilipo depame,” diyo.

⁶⁰Epalati Yesuta asiyama ya: watle epo atlaiyo, “Ka:dena, soko tle palli sotapo miyelo palli soye hatimha:ha:lepe. Amasiyama wa: puame God yuye opa dla atlamsela:ne,” diyo.

⁶¹Epalati oplami haleta ma epo atlaiyo, “Lod, na: wa: dolumtlowe solotama. Amasiyama na: aseka tame na: yimlala dla namkale dle yu atlowama,” diyo.

⁶²Yesu ma asiyama ya: watle epo atlaiyo, “Oplami antapo na: dolumtamama ma ilame tlowedeme alo dla natimtelepiye, epapele oplamita God ya: mo koko yilo oko haloweye po-ala:na,” diyo.

Yesuta 72 opaye taiya dle

10 ¹Koko ita tame gudlati Lodtapo 72 opa hohomaiyo. Epame yia: dulu dla opa dapiyamte dapiyamte depo hohomtapame ya:ta tlowe olomasepele dla mo yimlala popa:mta dla yia: tatile taiya diyo. ²Epammama ya:tapo yia: watle epo atlaiyo, “Osalo dulu dla alisisi hapulomata ma-hauwallowe oloma dla ha:ha:ma. Amasiyama alisisi hauwallowe so tlo pase pasatana. Epedeme osalo omhallalo oplami dla atlaiya, ya:tapo ya: osalo dulu dla emale alisisi hauwallalo soye taiya dlepo depame. ³Epapedeme wua: taiya. Amasiyama wua: malamale mate telepe. Adipalati, na:tapo wua:ye aliya halo epapele some moko esemala kakasilamaleta ha:ha: dulu medla taiya dema. ⁴Wua: tamama mani mate

epo duli mate epo hete alisisi mate pohalopo tlowa. Epame wua: api duka dla tamama opa opi umpame yia: mate poyuhademtlowa.

⁵Wua: mo hale dla tame woyamalati aya hadima eleme hetlepiye, wua: tatle aya edla popa: so watle namkale dle yu atlemama, ‘Godta sadle kokotapo wua: mate hallepe,’ dlepe. ⁶Epalati sadle opatapo aya edla ha:ha:lepiye, wua:ta namkale dle yu atlamaletapo yia: mate mehallepe. Amasiyama aya dulu edla sadle oplami hale hawa hallepiye, wua:ta namkale dle yu atlamaletapo yia: mate pohallowa. ⁷Epame aya adiye wua: watle hamilipiye, wua: aya hatlo medla ha:ha:lepe. Epame wua:ta aya hatlo medla ha:ha:mama yia:ta wua: watle dlowe alisisi hapilati dlomha:ha:lepe. Adipalati, oko halalo soye yia: oko asiyama halomdepo. Epapedeme wua: aya hale dla ha:ha:mama ma aya hale dla potademsiyamolowa.

⁸Wua: mo hale dla tlati opata wua: dla namkale demama dlowe alisisi hapilipiye, metlo dlomha:ha:iya. ⁹Epame mo edla esusulmale soye ka:ka:demama yia: watle ‘God ya: mo kokoye wua: mateka:pi dla halapo,’ dlepe. ¹⁰⁻¹¹Amasiyama wua: mo hale dla tame woyamalati opa edla ha:ha: sota wua:ye allimama aya pohamilalo wekelepiye, wua: mo duka dla tame yu teta:le mate yia: mo sokopeta wua: hete dla popolahaley ma yia: inoma dali dla hihiyollepe, Godta kasilamale kokota puaye yia: dla imama. Epame yia: watle epo atellepe, ‘Wua: malamaiya, God ya: mo kokoye wua: mateka:pi dla halema,’ dlepe. ¹²Epapedeme na: wua: dla mikadepe koko atlema, mo so aditapo wua:ta pulati natipame siyele mate wua:ye pe-elemalalo wekelepiye, asiyama Godta koko gladle alila dla yia:ta wotiyalle pato halepe. Amasiyama Sodom sota wotiyalle yimka:mala halepe.”

Yesuta pomikadepe dle so moye sikemte atlamale

(Ma:t 11:20-24)

¹³“Ka:e, Kolasin so mate epo Betsaida so mate, wua: wolomape! Wotiyalle patota wua:ye omelapo. Adipalati, na:ta wua: mo dla ulugiyemale koko patoto halomsela:uwa epapeleye ma po-Yu so mo Taya mate epo Saidon mate dla halomsela:matiye, yia: pakasiyamalalo yia: bobtalimale tle heheletimelemla. Epame yia:ta yia: bobtalimale koko tle ma-heheletimale kokoye nati-imama tluka bobtalimale didiyepame tilepu huhutapo siyamelemla. ¹⁴Epapele koko tle Godta koko gladle oloma dla Taya so mate epo Saidon so mate dla wotiyalle yimka:mala hamilipe. Amasiyama Kolasin so mate epo Betsaida so mate dla wotiyalle pato hamilipe. ¹⁵Amasiyama Kapaniyem so, wua: alila oloma edla wua:ye Pepele dimo dla ta:dlepe depo momalaha:ha:ma:? Hao. Wua:ye hohopame Dlapa mo dla ka:ka:timelepe.

¹⁶Epapedeme oplami antapo wua: yuye dalepame halepiye, ya: na: yuye hamama apelepe. Amasiyama oplami antapo wua: yu dalepame

wua:ye sikemte allipiye, ya: na:ye alimama apelepe. Amasiyama oplami antapo na:ye allipiye, ya: na: A na: tane duwa oplamiye alimama apelepe.”

72 sota ma ilampuale

¹⁷Yesuta 72 opa taiya dle sota sisiyele mate ma ilame puame epo atlaiyo, “Lod, dita wa: hi mate atlamsiyamalati bataliya yimlala opa dulu dla ha:ha:leta di yu dalepo salladepame alikili dla potamduwa,” diyo.

¹⁸Yesu asiyama yia: watle epo atlaiyo, “Na: Saitentapo pakasiyamalalo omaplata hela:hela:demdiye epapele some Pepele di tle teyulati natiwa.

¹⁹Epedeme wua: daliya, na:tapo wua:ta ilama mate kalepatyewala mateye di dla wua: hete mate dlolemsiyamelepo depame itiyamale ma hamiwapo. Epapedeme itiyamale etapo Saitenta itiyamaleye tla:mtame halapo. Epedeme alisisi haleta wua: dla wotiyalle pohamilowa.

²⁰Amasiyama bataliya yimlalata wua: yu dalepo salladepame alikili dla potale koko dla ase sikemte sisiyemiya. Amasiyama wua: hita ikadepe Pasakalo Buka dla hutieye koko dla sisiyeiya.”

Yesuta ya: A God dla siyele hamili

(Ma:t 11:25-27, 13:16-17)

²¹Epalati Yesu Hela:dle Sokota ya: dla pasatapame siyele mate halemama epo atlaiyo, “A, Pepele dimo mate epo ta:lamo mate wa:tapo Lod depo halapo. Epedeme na: wa: dla siyema. Adipalati, wa:tapo wa: mo koko hemele hutiyeye, koko malamale so dla pobotomastlalo wekuwapo. Amasiyama wa:tapo isikimi koko yeitamale so dla botomastauwapo. Yao A, ikadepe, koko iye wa:ta solotamale kokopo.

²²Na: Atapo koko hapulomaye na: watle ma-halopiwapo. Epedeme oplami haletapo Yamiye poya:malamana. Amasiyama hatlo A tlo Yamiye ya:malamana. Epame oplami haletapo Aye poya:malamana. Amasiyama hatlo Yami tlo Aye ya:malamana. Epame opa anawolo dla Yamita A koko botomastlowe solotamelepiye, opa ewoloye A kokoye yia: ma malamelepe.”

²³Epame ya: alotle tlalo so siyapo dla helestame halemama yia: watle epo atlaiyo, “Wua:tapo tlamde koko dla sisiyeiya. ²⁴Adipalati, na: wua: watle ikadepe koko atlema. God tle yu hapame molo atlalo so ka:yapa ha:ha:uwa mate epo Yu so dokopala so ka:yapa ha:ha:uwa mateta wua:ta wata tlamde kokoye natilowa depame omha:ha:uwapo. Amasiyama yia: potlamana. Epame wua:ta wata dlalemde koko mape dlallowa depame omha:ha:uwapo. Amasiyama yia: podlalena.”

Samaliya oplamita namkale dle koko

²⁵Alila hale dla aiyalma imalalo oplami haleta puame Yesuye ikadepe Godta aiyalma hatitimale hapulomaye malastepo halema: depame epo

atlaiyo, “Imalalo oplami, na: pasakalo hallowe halowedeme apa koko hapa:?” diyo.

²⁶Yesu asiyama epo atlaiyo, “God yu bukata adipo atlema:? Epame wa: sesa:pame malamale hamdi?” diyo.

²⁷Oplamita asiyama epo atlaiyo,

“Wa: Lod wa: Godye sikemte malamhalane, wa: dupa dulu malamale tle epo wa: soko tle epame wa:ta itiyamale tle epame wa:ta malamale tle. Epame wa:ta wa:skamu sikemte malamdiye, epammama wa: amkale ma sikemte malamhalane,” diyo.

²⁸Yesu asiyama ya: watle epo atlaiyo, “Wa: ikadepe koko atlalepo. Epedeme wa: ipapele koko halomhallepiye, eta wa: pasakalo hallowe halepe,” diyo.

²⁹Amasiyama oplamita ya:skamu ya: tlo ka:dena demama epo atlaiyo, “Ame namkale anata:?” diyo.

³⁰Epalati Yesuta ya: watle esemale hale i esemaiyo, “Oplami haletapo Yelusalem tle ma Yeliko dla tulumhalaiyo. Ya: ala api duka dla tulumhallati uhalalo sota ya:ye hopolopame api duka medla himpo ya: tluka mate epo ya: alisisi hapuloma mate uhalopo taiyo. ³¹Ya: api duka medla pola yakomellati God ka: epo opa ka: duka dla hallalo oplami haleta api hatlo metle pumama natiyo. Ya: pumama natitepo oplamita mo-pola yakomellati natipame alikili tle olostame taiyo. ³²Epalati ya: ko tle aiyalma aya dla oko halalo Libai asiya oplami hale ma pumama natitepo oplamita api duka dla ella natipame alikili tle olostame taiyo. ³³Amasiyama Samaliya oplami mape api hatlo metle pumama natitepo oplamita api duka dla mo-pola yakomella natiyo. Ya: oplami i natipame ya:ye sikemte polowamaiyo. ³⁴Epame ya: oplamita ela dla tuwame ya: kapala kotimale dla dakopala hutupamalalo mate wain yú mate sisimapo populiyeiyo. Epame ya:ye ya: aliya koa di dla himpo ma asepe so aya dla hamame tame ya: omhalaiyo. ³⁵Epame ma alallati Samaliya oplami etapo asepe so aya omhallalo oplami watle elo mani dapiyamte halopimama epo atlaiyo, ‘Oplami iye wa:ta woloma omhalane. Amasiyama wa:ta oplami i omhalemama mani i pokadepame ma wa: mani mate gademhallepiye, ma na:ta puale oloma dla asiyama mesowa wa: watle hamilowepo,’ diyo.”

³⁶Epame Yesu matle epo atlaiyo, “Opa dapahatlope dulu hema uhalalo sota hopolle oplami ya:mkale ikadepe anata:?” diyo.

³⁷Epalati aiyalma imalalo oplamita asiyama epo atlaiyo, “Oplamita ya: polowamama ya: gadle oplami tlo ya:mkale ikadepepo,” diyo.

Epalati Yesuta ya: watle epo atlaiyo, “Yao, ikadepe. Epedeme wa: ma tame epapele koko hamsela:ne,” diyo.

Meli mate Mata mate

³⁸Yesu mate ya: alotle tlalo so mate tamalemama mo hale dla tame woyamaiyo. Epalati mo edla hallalo a:ya hale Matatapo Yesuye ya: aya

dla seme hetaiyo. ³⁹Epalati Mata ya:la Melita puame Yesu hete sitali dla polomama ya: yu dalempolaiyo. ⁴⁰Oloma edla Matata aya dulu dla Yesu ya: alumale so daya ha:mselemama okota pasatlai puame Yesu watle epo atlaiyo, “Lod, na:latapo wa: mate pollati na:tapo monolo oko hamsela: pta sukalema. Epedeme wa: poka:deta; ya:ta na: gadla pulupo depame ya: atloweye?” diyo.

⁴¹Amasiyama Lodta epo atlaiyo, “Mata namkale, wa: koko hapuloma halomsela:mama sikemte momalamsela:po. ⁴²Amasiyama koko hapuloma dulu dla koko hatlo tlo patopo. Epapeleye Melitapo ka:dle koko pato eye ma-halëpo. Epedeme oplami haleta koko eye ya: tle pokolahalowa,” diyo.

Yesuta inoma sumolowe koko imale

(Ma:t 6:9-13, 7:7-11)

11 ¹Alila haleta Yesu mo hale dla tame inoma sumhalepo gudlati ya: alotle tlalo so oplami haleta epo atlaiyo, “Lod, Yonta ya: alotle tlalo so dla inoma sumolowe imsela:uwaye, epammama wa: ma dia:ye inoma sumolowe koko imane,” diyo.

²Epalati Yesuta yaia: watle epo atlaiyo, “Wua: inoma sumama ipo atellepe,

A, hatlo wa: hita alila hapuloma dulu dla aiyalma depo hallepe. Epame di solotama, wa: mo kokota pulupo depame.

³Epame alila hapuloma dulu dla dita dlowe alisisiye halopimhalane.

⁴Epame di bobtalimaleye hihiyotipo woweline.

Adipalati, di mape diamkadulota dia: dla batalimale koko halomde hapulomaye wowelimdepo.

Epame dia:ye elemala natili kokalle dla elemtaiya demiya.”

⁵⁻⁶Yesu inoma sumale yu i imhalepo gudepame ma yaia: watle epo atlaiyo, “Wua: yu hale iye malamaiya. Asepe oplami haletapo utula:la dukuslopi dla wa: aya dla pulupe. Amasiyama wa: dla ya: daya iliwe hawa hallati wa: mo dulu dla wa: amkale hala dla daya hala telepe. Wa: tame wa: amkale aya kokoloma dla heyulumhalemama epo atellepe, ‘Namkale, asepe oplami haleta na: aya dla pua, amasiyama na: dla ya: gadlowe daya hawa. Epedeme na: wa: hala dla daya hala pua,’ dlepe.

⁷Epalati wa: amkale aya dulu dla elata epo atellepe, ‘Wa: ma ilame tane. Adipalati, na: mate na: yimlala mate kokolomaye ma-himomeleme hutiyema. Epedeme na: sila:time wa: dla alisisi hale pohamilowa,’ dlepe.

⁸Amasiyama na: wua: dla ikadepe koko atlema. Ya:ta wa:ye isikimi namkale depame sila:time alisisi pahalopiliwa. Amasiyama wa:ta kokoloma dla me-heyulumhalemama otomhallelepiye, eta ya:tapo sila:time wa: dla alisisi halopilipe.

⁹Epapedeme na: wua: dla atlema, wua: atlanatiya. Epelepiye, wua: dla hapilipe. Epame wua: totamaiya. Epelepiye, wua: natilipe. Epame

wua: kokoloma dla heyulumaiya. Epelepiye, kokolomaye wua: dla gowaladlepe. ¹⁰ Adipalati, atlanatilalo oplamitapo koko halepe. Epame totamalalo oplamitapo koko natilipe. Epame kokoloma dla heyulumalalo oplami watle kokolomaye gowaladlepe.

¹¹ Epapedeme adulo wua: daliya. Oplami antapo ya: maseyemalata amalalo yilo amalati ya: watle wa:ha:le hamimdi? ¹² Epame ya:tapo temoko yilo amalati wa: ya: watle kalepateyewala hamimdi? ¹³ Wua: batalimale so tolope, wua:malamana, wua: yimlala dla ka:ka:dle alisisi tlo halopiliweye. Epapedeme dimalamana, A God Pepele di dla halatapo ya: dla otele himha:ha:lalo so dla Hela:dle Soko isikimi me-hapimhalapo.”

Yesu mate Belsebul mate

(Ma:t 12:22-30; Maka 3:20-27)

¹⁴ Alila hale Yesuta yu pa:le oplami dupa dulu tle bataliyaye alikili dla dodolomaiyo. Epame bataliyata oplami dulu tle alikili dla ulatlali yu pa:le oplamita ma yukamaiyo. Epalati opa hapulomata koko i natipame sikemte yiyeliyo. ¹⁵ Amasiyama opa opita epo atlamyaiyo, “Yesuye Belsebulta itiyamale tle bataliya yimlalaye alikili dla dodolomsalemsela:ma. Adipalati, Belsebulye bataliya yimlala yia: dokopala oplamipo,” demyaiyo. ¹⁶ Epalati opa opitapo Yesuta itiyamale hamsela:ye ikadepe God tle malata: depame ya: watle epo atlaiyo, “Wa: pepele di tle ulugiyemale kokoye di watle nati-ine,” diyo.

¹⁷ Amasiyama Yesu yia:ta malamaleyeye momalanatipame yia: watle epo atlaiyo, “Mo hatlope sotapo yiskamu yia: dulu dla duka gladepe opahale dlepiye, mo eye pohallowa, batalimelepe. Epame asiya hatlope sota yiskamu yia: dulu dla duka gladepe opahale dlepiye, asiya ewoloye poha:ha:lowa, batalimelepe. ¹⁸ Epapedeme Saitentapo ya:skamu ya: alumale dulu dla duka gladepe opahale demha:ha:lepiye, adipammama ya: mo kokota kokó elepa:? Batalimelepe. Adipalati, wua:ta na:ye Belsebulta itiyamale mate bataliyaye alikili dla dodolomsalemsela:ma dlati koko iye wua: dla atlema. ¹⁹ Amasiyama na:ta bataliya yimlalaye alikili dla dodolomsalemsela: itiyamale iye ikadepe Belsebulta itiyamale tle amsela:ma dlepiye, ame mo-wua: opata bataliya yimlala alikili dla dodolomsalemsiyamaye itiyamale adi tle hapo siyamama amma:? Epedeme yia:tapo wua:ta na: dla atlamyaleyeye pomikadepe dlowa. ²⁰ Amasiyama na:tapo Godta itiyamale tle bataliya yimlalaye alikili dla dodolomsalemsela:ma dlepiye, God ya: mo kokotapo wua: dla mo-puapo.

²¹ Epapedeme itiyamale oplamita ya: to mate epo ya: uma mate halopo ya: aya omhallepiye, ya: aya dla hutiye alisisiye upohalomolowa. ²² Amasiyama ma oplami hale sikemte itiyamaleta pulupiye, ya:tapo aya omhallaloye hopolopame ya: to mate ya: uma mate kokolahalepe. Epame

aya dulu dla hetame ya: alisisi hapuloma halopame ma opa opi watle alemelepe.

²³Epapedeme oplami antapo na: tiyama tle pohallalo wekelepiye, ya:ye na: mate opahale demhalapo. Epame oplami antapo na: mate opaye God hala dla pe-elempulalo wekelepiye, ya:tapo opaye God tle ma alikili dla dodolomsalemhalapo.”

Bataliyata ma ilame puluwe koko

(Ma:t 12:43-45)

²⁴“Epedeme bataliyata oplami tle alikili dla ulatelepiye, ya: tame dalupa dulu dla ya:ta hedlowe moye totamsela:lepe. Ya: epo totamsela:mama ya:ta hedlowe mo ponatilalo wekelati ma ya:skamu epo atellepe, ‘Na: na:ta haluwa aya dla ma ilame tali,’ dlepe. ²⁵Ya: epo puame natili dla ayata woloma hakaka towalipo hallati natilipe. ²⁶Epalati ya: ma tame bataliya yimlala opi 7 sikemte i-itiyamale tlo elempuame aya edla hallepe. Epapelepiye, oplami itapo ya:ta ka:yapa haluwaye memelepame ma sikemte batalipo hallepe.”

Anawolota sisiyele mate ha:ha:ma:?

²⁷Yesu koko iye opa dla atlemhallati a:ya haleta opa alumale dulu tle yu teta:le mate epo atlaiyo, “Ka:dena, Godtapo a:ya wa: hampame wa: imsela:uwa dla siyele hamilowe ka:pi,” diyo.

²⁸Amasiyama Yesuta ya: watle epo atlaiyo, “Hao, namkale, koko pe-epo elasema. Opa anawolotapo God yu dalepame salladepo siyama:, ewolo dla Godtapo siyele hapimhalapo,” diyo.

Opata ulugiyemale koko natilowe solotamale

(Ma:t 12:38-42)

²⁹Opata Yesu hala dla puame alumalati Yesuta yia: watle epo atlaiyo, “Wata oloma hema ha:ha: so opaye pta bobtalimana. Epame yia: ma God kokoye pokoko desemde. Epammama yia: isikimi ulugiyemale koko tlo tlamha:ha:lowedeme na: watle atlamha:ha:po. Amasiyama na: yia: dla ulugiyemale koko hale ponati-iliwa. Isikimi Yona koko tlo yia: watle nati-iliwepo. ³⁰Adipalati, Godta Yona dla koko hauwatapo Niniba so dla imuwapo, ya:ta ikadepe Yonaye tane duwa kokoye. Epapedeme Opa Yami dla koko woyamolowe mape wata oloma hema ha:ha: so watle imelepe, Godtapo ikadepe ya:ye tane duwa kokoye.”

³¹Epame koko gladle oloma dla Siba mo dokopala a:ya mape wua: mate koko gladle dla halemama wua: kokoye gladepo wua:ye batalimale so dlepe. Adipalati, ya:tapo mo pateka:mu tle pato oplami Solomonta imale koko dalla puwapo. Amasiyama na:ta Solomonye tla:mtame halapo. Epapele tope wua:tapo na: yuye dalla allipo. ³²Epedeme Niniba

sotapo koko gladle oloma dla wua: mate ha:ha:mama wua: kokoye gladepo wua:ye batalimale so dlepe. Adipalati, Yonata God yuye yia: dla hampulati yia:tapo yia: bobtalimale tle ma-heheletimwapo. Amasiyama na:tapo Yonaye tla:mtame halapo. Epapele tlope na:ta God yuye wua: dla hampulati wua:ta dalepame wua: bobtalimale tle poheheletimana.

Di moto dla inomata hela:dle halapo

(Ma:t 5:15, 6:22-23)

³³“Oplamitapo tuloma otopame hemele pohimisemde, epame kawapota pobopudesemde. Hao. Ya: tuloma otopame haliyamale dla pamelemdepo, opatapo aya dulu dla matimama hela:dle natilipo depame. ³⁴Epapedeme wa: moto pato dulu dla wa: inomatapo tuloma some halapo. Epedeme wa: inomata ka:depo hallepiye, wa: moto patota hela:dle dulu dla hallepe. Amasiyama wa: inomata batalimelepiye, wa: moto patoye amtuwale dulu dla hallepe. ³⁵Epapedeme wolomape! Wa: moto dla hela:dle halata amtuwa demiya. ³⁶Epapedeme wa: moto dla hela:dle patota halemama amtuwale hale hawa hallepiye, wa: motoye tulomata hela:dle dulu dla hala sepelepe.”

Yesuta Pa:lisi so mate epo aiyalma imalalo so mate dla sikemte atlamale

(Ma:t 23:1-36; Maka 12:38-40)

³⁷Yesu yu atlemhalepo gudlati Pa:lisi oplami haletapo ya: seme ya: aya dla daya dla taiyo. Epalati Yesuta ya: mate tame daya dlowedeme polaiyo. ³⁸Pa:lisi oplamitapo Yesuta Yu so toto koko dolumama daya dlowedeme do pohowahalalo wekelati natipame sikemte yelepo momalamaiyo.

³⁹Amasiyama Lodta ya: watle epo atlaiyo, “Pa:lisi so wua:ye isikimi mo-wua: kapo mate epo palita mate alikili tlo sikemte howahalomama asiyama dulu tlo pohowahalalo wekemdiye, wua: ma epapele some ha:ha:po. Adipalati, wua:tapo kapala alikili tlo howahalomdepo. Amasiyama wua: dupa duluye batalimale koko mate epame alisisi solotamolowe koko mateta sikemte poposatilipo hutiyepo. ⁴⁰Wua: dokopala pa:talo sopo. Adipalati, Godtapo alikili mate epo dulu mate mimita:puwapo. ⁴¹Epapedeme wua: palita dulu dla hutiyete mate epo kapo dulu dla hutiyete mate atali so watle halopiya. Wua:ta epamha:ha:lepiye, eta wua:ye kapala di tle epo dupa dulu tle ullu pa:talo so depo ha:ha:lepe.

⁴²Ka:e, Pa:lisi so, wua: wolomape! Adipalati, wua:tapo God dla namkale dle alisisi hapimama mala mate epo sosoko mate epo alisisi opi yimka:sikili mate woloma kolumale 10 dulu dla kolumale hatlope God watle hapi demha:ha:mama asiyama aiyalma hatitimale dulu dla koko patoto hutiyete halomolowe tlo wowelimdepo. Eye atali so gadlowe koko mate epo God malamolowe koko matepo. Epapedeme wua: God dla alisisi halopimha:ha:mama koko patoto dapiyamte i ma halomha:ha:iya.

⁴³Ka:e, Pa:lisi so, wua: wolomape! Adipalati, opata wua: natilipo depame inoma sumalalo aya dla hetame itapu dla popa-lowe tlo solotamdepo. Epame api duka dla opata wua: dla heodepame namkale dle yu atlanti wua: sikemte solotamdepo.

⁴⁴Ka:e, Pa:lisi so, wua: wolomape! Adipalati, wua:ye wabasi some ha:ha:po. Opata wabasi pomalanatilalo di metle me-siyamde, wua: epapele some ha:ha:po.”

⁴⁵Epalati aiyalma imalalo oplami haleta Yesu watle epo atlaiyo, “Imalalo oplami, wa:ta Pa:lisi so dla bobtalimale so dleta dia: dla ma siyaladle hami,” diyo.

⁴⁶Epalati Yesutapo ma aiyalma imalalo so watle epo atlaiyo, “Ka:e, aiyalma imalalo so, wua: wolomape! Adipalati, wua:ta aiyalma imale kokotapo opa dla upiyele pato hapimdepo. Amasiyama wua:tapo yia:ye gademama upiyele ipi eye ma muwolo pohasemde.

⁴⁷Ka:e, aiyalma imalalo so, wua: wolomape! Adipalati, wua:ta God tle yu hapame molo atlamalalo so hatili wabasi di tle aya yimlala halopame ka:pi dinamha:ha:po. Amasiyama wua: powua:malamata, opa ewoloye wua: mamadulota potimuwapo. ⁴⁸Wua:tapo wua: mamadulota koko halomuwaye ka:dena depame yia:ta potimale so wabasi diye wua:ta dinamha:ha:po.

⁴⁹Epapedeme Godta wua:ta koko halomha:ha: kokoye ya: tatile ma-natipame epo atluwapo, ‘Na:tapo God tle yu hapame molo atlamalalo so mate epo taiya dle so mate Isalael so dla taiya dlowepo. Amasiyama yia:tapo opi tlo potimama opi tlo isikimi wotiyalle tlo hapilipe,’ duwapo. ⁵⁰⁻⁵¹Epedeme ta:lamo kotiyamale tle pumama wua: mamadulotapo God tle yu hapame molo atlamalalo soye potimuwapo. Epammama yia:tapo Eibol tle yumuluwe kotiyapame potimpuame Sekalaya yumpo guduwapo. Adipalati, yia:tapo Sekalayaye aiyalma aya ka: epo God dla alinepi poyupo halomalalo tile ka: duka dla yumuwapo. Epapedeme wata ha:ha: so wua:tapo wua: mamadulota ka:yapa God tle yu hapame molo atlamalalo so potimpuwa yia: batalimale asiyamaye wua:ta halepe. Epedeme na: ikadepe kokoye wua: dla atlema. Adipalati, wua:tapo wua: mamadulo batalimale asiyama halepe.

⁵²Epapedeme ka:e, aiyalma imalalo so, wua: wolomape! Adipalati, wua:ta God ya: mo koko malamolowe kokoloma eloye wua:ta hemele hatiyomeleme ha:ha:po. Epo wua:tapo opata kokoloma etle tulala depame himomelepame ma muwolo potumulasema.”

⁵³Yesutapo Pa:lisi so mate aiyalma imalalo so mate dla atlemhalepo gudlati yia:tapo sikemte siyalasiyaladepame Yesu watle atlanatili kokalle atlamyaiyo. ⁵⁴Adipalati, yia: solotamaiyo, Yesutapo asiyama yu atlale dulu dla Mosesta aiyalma hatitimale hale postlati ya:ye hampame wotiyalle hamilowedeme. Amasiyama Yesuta yia: saliyome ma-taiyo.

Yesuta yiskamu pepeyalimalalo so dla molo atlale

(Ma:t 10:26-27)

12 ¹Oloma edla opa hapulomatapo Yesu hala dla sikemte alumtumama kustipo tame elaiyo. Epalati Yesuta ka:yapa ya:

alotle tlalo so watle epo atlaiyo, “Wua: wolomape! Pa:lisi sota yiskamu pepeyalimde kokotapo daya haka:le epapele some halapo. Adipalati, daya amko ka:dleye daya haka:le mate dukumelepiye, daya amko ka:dleye batalimelepe. ²Epedeme hemele towalipo hutiye koko hapulomatapo ma haliyamale dla bobotimatimelepe. Epame opata podallalo wekemduwa kokoye ma haliyamale dla atlamelepe. ³Epedeme wua:tapo hemele atlamuwa yuye ma opata haliyamale dla dlallepe. Epame wua:ta aya dulu dla hemele molo yu atlamuwa kokoye ma alotle opa hapulomata dallepo depame aya dopuko di tle yu sisiyatlemale mate atlamelepe.”

Hatlo God tlo wowota:mha:ha:iya
(*Ma:t 10:28-31*)

⁴“Epapedeme namkadulo, na: wua: dla ikadepe koko atlema. Wua: opa wua: alimha:ha: so natipo ase wowota:mha:ha:miya. Adipalati, yia: isikimi wua: moto tlo potipame ma koko hale haloweye po-ala:na. ⁵Amasiyama na:ta wua: watle atlema, wua: God tlo wowota:mha:ha:iya. Adipalati, hatlo ya:tapo oplamiye yumpame ma Dlapa mo dla ka:stlowe itiyamale elapo. Epapedeme wua: hatlo ya: tlo wowota:mha:ha:iya. ⁶Epapedeme wua: malamaiya, daliyama tea yimlala do supulastaley isikimi palli manita halomdepo. Amasiyama epapele dulu dla Godtapo tea yimlala iye powelisemde. ⁷Epapedeme God me-ya:malamana, wa: dokopala dla kokosase hapuloma ha:ha:ye. Adipalati, ya:tapo hapuloma eye ma-sesa:uwapo. Epapedeme wua: ase sikemte wowota:mha:ha:miya. Adipalati, God mila:pi tle teata koko pato pohalasema. Hao. Wua:ta koko patoto ha:ha:po.”

Opa inoma dali dla Keliso kokoye bobotimatimaiya
(*Ma:t 10:32-33, 12:32, 10:19-20*)

⁸“Epapedeme na: ikadepe koko wua: watle atlema. Oplami antapo opa mila:pi tle halemama ya:ta na: dla mikadepe dle kokoye botomastlepiye, asiyama na:tapo God ya: banakaka so mila:pi tle halemama ya:ye na: oplami dlowepo. ⁹Amasiyama oplami antapo opa mila:pi tle halemama ya:ta na: dla mikadepe dle kokoye botomastlowe wota:lepiye, asiyama na:tapo God ya: banakaka so mila:pi tle halemama ya:ye welliwepo. ¹⁰Epame oplami antapo Opa Yami dla batalipo putlopo atlepiye, Godtapo ya: batalimaleye howahapo hiyostlepe. Amasiyama oplami antapo Hela:dle Soko dla batalipo putlopo atlepiye, ya: batalimaleye Godtapo pohowahapo hiyostlowa.

¹¹Epapedeme opata wua:ye inoma sumalalo aya dla epo dokopala so aya dla wua: koko gladlowedeme eleme hetlati wua:tapo wuskamu gadlowe yu atlowe dla ase sikemte momalamiya. ¹²Adipalati, wua:ta edla hetame halemama yukamolowe yuye Hela:dle Sokota wua:ye imelepe.”

Yesuta alisisi pasatale oplami koko mate wayu atlale

¹³Opa alumale dulu dla oplami haleta epo atlaiyo, “Imalalo oplami, wa: na: bapa atlane, ya:ta di a powale elo dla halemama alisisi hapuloma omhalaye seme na: watle hapilipo depame,” diyo.

¹⁴Yesu asiyama ya: watle epo atlaiyo, “Namkale, na: dla itiyamale elema; na:tapo wua:ta dapiyamte dla wua: a alisisi duka hukulupo alemoloweye?” diyo. ¹⁵Yesu ma opa hapuloma edla popa:le so watle epo atlaiyo, “Ka:e, wua: wolomape! Wua: alisisi poposatilipo halopo ha:ha:lowe koko dla ase sikemte solotamiya. Adipalati, alisisi poposatilipo ha:ha:lowe kokotapo pasakalo ikadepeye pohalopimhalasema,” diyo.

¹⁶Yesu yu i atlepame ma wayu i atlaiyo, “Alisisi pasatale oplami ta:la dla ya:ta alisisi emaletapo dlowe alisisi sikemte milimaiyo. ¹⁷Epalalati ya:tapo ya:skamu epo atlaiyo, ‘Na: dla dlowe alisisi i kolumolowe aya hawa. Epedeme na: ma apa koko hapa:?’ depame epo atlaiyo, ¹⁸‘Na: na: alisisi kolumalalo aya takala iye dokostepo ma aya amko patoto halomolowepo. Epame na:ta dlowe alisisi mate alisisi opi mate dulu edla kokolumolowepo. ¹⁹Epapelepiye, na: dla alisisi ka:ka:pi pasataleta sokomoko hapuloma dulu dla kolupo ellepe. Epedeme na:tapo ma oko hale pohamhallowa. Amasiyama isikimi hatlo halemama siyele mate daya mate epo yú mate demhallowepo,’ diyo.

²⁰Amasiyama Godta ya: watle epo atlaiyo, ‘Wa: yiyilamale oplamipo. Epapedeme wata utula:la na:tapo wa: pasakaloye wa: tle kolahalowepo. Epalati wa:ta wa:skamu gadlowe alisisi kokolupo haluwaye ma oplami anta hapa:?’ diyo.”

²¹Epedeme Yesu ma epo atlaiyo, “Oplami antapo ta:lamo hema alisisi pasatale kolupo halemama asiyama God mila:pi tle Pepele di dla alisisi pokolumalalo hallepiye, ipapele kokota ya: dla woyamelepe,” diyo.

Hatlo God dla hitaha:ha:iya

(*Ma:t 6:25-34, 19-21*)

²²Yesu ma ya: alotle tlalo so watle epo atlaiyo, “Wua: wua:ta ha:ha:mama daya demha:ha:lowe mate epo tluka didiyemha:ha:lowe mate dla ase sikemte momalamha:ha:miya. ²³Adipalati, dlowe alisisita koko pato pohalasema. Hao. Amasiyama wua: pasakalota koko pato halapo. Epame tluka alisisita koko pato pohalasema. Hao. Amasiyama wua: motota koko pato halapo. ²⁴Epapedeme wua: tea natipame malamaiya. Yia: dlowe alisisiye empame ma pohauwalesemde. Epame yia: dla yia:ta alisisi kokolumolowe aya hawapo. Amasiyama epapele tlope Godtapo yia:ye dlowe alisisi ilimhalapo. Amasiyama God mila:pi tle teata koko pato pohalasema, amasiyama wua:tapo koko patoto ha:ha:po. ²⁵Epedeme oplami antapo tluka alisisi mate epo daya dlowe koko mate

dla sikemte momalamhalemama ya: pasakaloye ma a:ma selemalemdi?
²⁶Wua: dla koko yimka:mala epapele halowe itiyamale hawa hallepiye,
 ame wua: ma adipalati koko opi hapuloma halomolowe dla sikemte
 momalamha:ha:mdi?

²⁷Epame wua: ma moku dla dali haha ka:ka:dleta ha:ha:mde dla
 natimama malamaiya. Adipalati, yia:tapo yiskamu gadlowe dla oko
 hapame ma yia: tluka podedlalimasemde. Epedeme na: wua: watle
 atlema, ka:yapa Solomonta dokopala oplami haluwa oloma edla ya:tapo
 tluka alisisi mila:pi ka:ka:dle didiyemhaluwapo. Amasiyama moku dla
 dali haha ha:ha:mde yia: mila:pitapo Solomonta tluka didiyemhaluwa
 mila:piye tla:mtame halapo. ²⁸Epedeme dali haha ka:dletapo wata
 u-uplatipo ha:ha:po depame ma alila hale dla pakasiyamalalo mo-
 totolemdepo. Epapele tlope Godtapo dali haha dla mepo tluka ka:ka:dle
 didiyemelemhalema dlepiye, na: ma mikadepe dema, Godtapo wua:ye
 tluka ka:ka:dle didiyemelemhalapo. Wua: ase mikadepe dle pa:talo so
 some ha:ha:miya. ²⁹Epame wua:ta daya mate yú mate dlomha:ha:lowe
 dla ase sikemte momalamha:ha:miya. ³⁰Adipalati, ta:lamo sota ipapele
 alisisi yilo sikemte momalamha:ha:mdepo. Amasiyama wua: Aye me-
 ya:malamana, wua:ta ipapele alisisi halomolowedeme solotamale
 himha:ha:ye. ³¹Epedeme wua: ka:yapa ya: mo koko tatile totamaiya.
 Wua:ta epapelepiye, asiyama ya:tapo wua:ta totamha:ha: alisisi
 hapulomaye wua: watle hapilipe.

³²Epedeme wua: ase sikemte wowota:mha:ha:miya. Adipalati, sipi
 aliya halo omha:ha:lalota ya: aliya woloma omha:ha:mdiye, epapele
 some Godtapo wua:ye woloma omhalapo. Epedeme wua: wowota:le mate
 ha:ha:miya. Adipalati, wua: Ata wua: watle ya: mo kokoye hamilowedeme
 solotamhalapo. ³³Wua: alisisiye opa watle hapipame asiyama mani
 halopame ma atali so watle alemaiya. Wua:ta epapelepiye, asiyama
 Pepele dimo dla alisisi pasatale kokotapo wua: hi mate omellepe. Alisisi
 pasatale koko etapo Pepele dimo dla elemama popa:lowa. Adipalati, mo
 edla uhalalo sota alisisi upohalomasemde, epame musasuta tluka alisisiye
 podlomasemde. ³⁴Epedeme wua: alisisi pasatale kokotapo mo hadima
 hutiyelepiye, wua:ta malamale ma edla hatitipo ha:ha:mdepo.”

Opa Yamita puluwe koko dla dinapopo ha:ha:iya

(Mat 24:45-51)

³⁵“Epedeme wua: tluka dinapopame koko dla dalemha:ha:mama tuloma
 o-otopo ha:ha:iya. ³⁶Adipalati, oko sotapo yia: dokopala oplamita a:ya hamili
 daya dele tle pulati natilowedeme omha:ha:mdiye, epapele some ha:ha:iya.
 Adipalati, ya:tapo puame kokoloma dla heyulumalati yia:ta hapele tuwame
 kokoloma gowaladlowedeme. ³⁷Oko sotapo ya:ta puluwe dla dalemha:ha:mama
 me-ompopa:lepiye, eta dokopala oplamiye puame yia: natipo siyelepe. Epedeme

na: wua: dla ikadepe koko atlema. Dokopala oplami etapo ya: oko so natipo siyemama yia: watle popa:iya depame ya:tapo yia: daya dinapelepe. ³⁸Epedeme pona:malamana, dokopala oplamita puluwe alilaye. Ya: utula:lala dukuslopi dla puluwe, o ala iki yulumhallati puluwe. Amasiyama ka:dlepo, ya: oko sotapo ya:ta pua dla dalemha:ha:mama me-omha:ha:lepiye, eta ya: natipo yia: dla siyelepe. ³⁹Amasiyama wua: koko iye woloma malamaiya. Oplamitapo uhalalo oplamita ya: aya dla puluwe alilaye dallepiye, ya: ma-dinapo polomama ompollepe. Epame uhalalo oplamita mo-pulati natipame ya:ye dodolomelepe. ⁴⁰Epapedeme wua: ma ma-dinapopame dalemha:ha:mama omha:ha:iya. Adipalati, wua: powua:malamana, Opa Yamita puluwe alilaye.”

⁴¹Epalati Pitata epo atlaiyo, “Lod wa: wayu iye isikimi hatlo dita dallepo depo amma:, o opa hapulomata dallepo depo amma:?” diyo.

⁴²Epalati Lodta asiyama epo atlaiyo, “Koko dla salladepo sela:mama oko ka:depo hamhallalo oplami anata:? Dokopala oplamitapo epapele oplami dla itiyamale hamilipe, ya:tapo ya: oko so hapuloma omhalemama ma yia: dla daya alemhallepo depame. ⁴³Epame dokopala oplamitapo ma haka:ma dla tame halepo puame natilati ya: oko oplamita woloma ya: okoye ka:depo hamhalale natipame ya: dla siyele hamilipe. ⁴⁴Epapedeme na: wua: dla mikadepe koko atlema. Dokopala oplamitapo ya: oko oplamita woloma okoye ka:depo hamhalale natilipiye, ya:tapo ma ya: watle ya: alisisi hapulomaye omhalane dlepe.

⁴⁵Amasiyama oko batalipo halalo oplamitapo ya: dokopala oplamita ala hapele populalo hallati natipame epo atellepe, ‘Na: dokopala oplami hapele popuasema,’ depo ya:mkadulo oko soye hopolepame daya mate kawata yú mate demhalemama yiyilamhallepe. ⁴⁶Ya: epamhalemama podinapolalo hallati ya: dokopala oplamita puame woyamelepe. Epalati ya: dokopala oplamitapo puame ya:ye sikemte hopolepame alikili dla ka:stlepe, ya:tapo posalladepo siyamalalo so mate hallepodepame.

⁴⁷Epedeme oko oplami antapo ya: dokopala oplamita solotamale kokoye mo-malapame ma koko e pahalomalalo hallepiye, ya:ye asiyama sikemte hopollepe. ⁴⁸Amasiyama oko oplami antapo ya: dokopala oplamita solotamale koko pomalamalalo halemama koko e pahalalo hallepiye, ya:ye asiyama pase sikemte hopollowa. Epedeme Godtapo opa anawolo watle oko pato halomha:ha:lepo depame malamale patoto mo-halopiwa, ya: solotamapo, malamale e mate oko e halomha:ha:lepo depame. Epame Godta opa anawolo watle isikimi oko yimka:sikili mo-halopiwa, ya: solotama, oko yimka:sikili eye halomha:ha:lepo depame.”

Sadle koko hawa, amasiyama duka gladleta ellepe

(Mat 10:34-36)

⁴⁹“Na:tapo ta:lamo hema puwaye, ta:lamo iye dlapa seledla puwapo. Amasiyama na: solotama, dlapa etapo mo-ullumhallati natilowedeme.

⁵⁰Amasiyama na:ta wotiyalle halowe alila ma mo-puapo. Epedeme na: dla dupa yuli patota elema. Epapele tlope na:ta wotiyalle dulu etle ulatelepiye, eta dupa yuli na: dla ela iye medla pa:lepe. ⁵¹Epedeme wua:ta malamaleta na:ye ta:lamo hema sadle hampuwa depo malamdi? Hao, duka gladle kokoye hampuwapo. ⁵²Epapedeme wata oloma itle tamama aya hatlo dla ha:ha:lalo so dulu dla duka gladle ellepe. ⁵³Epammama adulutapo yia: akimlala mate duka gladle ellepe. Epame waidulo mape yia: utukaka mate duka gladle ellepe. Epame meneledulotapo me-yia: meneledulo dulu dla duka gladle ellepe.”

Kokota wowoyamolowe alilaye woloma malanatilowe

(Ma:t 16:2-3)

⁵⁴Yesu ma opa watle epo atlaiyo, “Wua: pepele di dla natitepo wualata dikipo pula natilipiye, wua: pakasiyamalalo epo atlemdepo, ‘Wata tiyo hellepe,’ demdepo. Epalati tiyota me-helemdepo. ⁵⁵Epame wua: pepele di dla natitepo pepele dikili siyapota ella natilipiye, wua: ma pakasiyamalalo epo atlemdepo, ‘Wata sali ka:dlepe,’ demdepo. Epalati salitapo mepo ka:demdepo. ⁵⁶Wua: koko yeitamale sopo. Wua: tiyota hellowe koko mate epo salita silaplowe koko mate mo-wua:malamana. Ame adipalati wua: wata oloma hema wowoyamhala kokoye pomalanatilalo ha:ha:ma:?”

Wa: dla opahale depo hala oplami mate sadle yu himine

(Ma:t 5:25-26)

⁵⁷“Wua: adipalati muwolo ka:ka:dle koko halomolowe tlo pomalamalalo ha:ha:ma:? ⁵⁸Epedeme wa: alilalo oplamita wa:ye koko gladle dla semtlati wa: hapele api duka dla ya: mate tamama ya:ta wa: dla alli elaye pustlepo depame ya: mate namkale dlepe. Amasiyama wa:ta koko e pohalalo wekelepiye, ya:tapo wa:ye koko gladlalo oplami dla semtame wa: koko gladlepe. Epalati ma koko gladlalo oplamitapo wa:ye amtuwale aya omhallalo oplami dla homellepe. Epalati etle ya:tapo wa:ye ma amtuwale aya dulu dla ka:stlepe. ⁵⁹Epedeme na: ikadepe kokoye atlema. Wa: amtuwale aya dulu edla halemama alikili dla woyamolowe apiye ponatilowa. Amasiyama wa:tapo ya:ta sale mani sukulu mate ala:po himilipiye, eta wa:ye alikili dla woyamelepe.”

Wua: wua: bobtalimale tle poheheletimalalo wekelepiye, wua: pallipe

13 ¹Alila oloma edla opata puame Yesu watle Ga:lili so opita God dla alinepi poyupo halomha:ha:lati Paelettapo yia:ye potimale kokoye atlaiyo. ²Epalati Yesutapo asiyama yia: watle epo atlaiyo, “Wua: koko i natimama adipo malama:? Ga:lili so opi potimale iwolota Ga:lili so hapuloma dulu dla hatlo yia:ta batalimale koko patoto halomha:ha:lati

apuwa? ³Hao, pe-epapena. Amasiyama wua:ta wua: bobtalimale tle malamale meyelo pe depame God dla poheheletimalalo wekelepiye, wua: ma mepapelepe. ⁴Epame wua: ma koko hale i malamaiya. Sailoam mo dla aya di ikadepe dla halëta dokolahapo tulumama 18 opa potimuwapo. 18 opa potimale iwolotapo Yelusalem so dulu dla batalimale koko patoto halomha:ha:lata apuwa? ⁵Hao, pe-epapena. Amasiyama wua:ta wua: bobtalimale tle malamale meyelo pe depame God dla poheheletimalalo wekelepiye, wua: ma mepapelepe.”

⁶Epame Yesutapo yia: watle wayu hale i atlaiyo, “Oplamita gla:pi dlomoko emale dulu dla pigi dlomoko dali halaiyo. Epeleye alila haleta yo emalalo oplamitapo pigi dlomoko halowedeme natila puaiyo. Amasiyama ya: puame natitepo pigi dlomoko dalita dlomoko pomilalo halaiyo. ⁷Epalati ya:tapo ya: oko oplami watle epo atlaiyo, ‘Sokomoko dapahatlope dulu dla na: solotamduwa, pigi dali ita dlomoko mila dlowedeme. Amasiyama ya: dlomoko pomimhalana. Epapedeme wostane. Poka:dena, ya:ta na: alisisi emale dulu dla halloweye,’ diyo.

⁸Epalati asiyama ya: oko oplamitapo ya: watle epo atlaiyo, ‘Di aseka sokomoko hatlo dulu dla omha:ha:mama na:tapo woloma ta:la imhallowepo. ⁹Epapele dulu dla ya:ta dlomoko milipiye, ka:dena. Amasiyama ya:ta dlomoko pomilalo wekelepiye, eta di dlomoko dali e wostlowepo,’ diyo.”

Yesuta poutamsela:lalo aya ka:dle

¹⁰Yu sota inoma sumalalo alila hale dla Yesutapo yia:ta inoma sumalalo aya hale dla hetame imhalaiyo. ¹¹Oloma edla a:ya hale 18 sokomoko dulu dla halemama bataliyata ya: dulu dla hallati ya:ta alila hapuloma dulu dla poutamsela:mdiyoy. ¹²Epapeleye Yesutapo ya: natipame ya:ye itapu dla sisilapame ya: watle epo atlaiyo, “A:ya, wa:ta alila hapuloma poutamsela: kokoye wata mo-pa:lepe,” diyo. ¹³Epo atlepame Yesuta ya: do mate a:ya eye umaiyo. Epalati pakasiyamalalo poutamsela:lalo a:yatapo matle dolepo sela:lowe kotiyapame God dla siyele ta:diyo.

¹⁴Epapalati inoma sumalalo aya omhallalotapo Yesuta yia:ta inoma sumalalo alila dla a:ya ka:dle natipame sikemte siyalademama opa watle epo atlaiyo, “Sande hatlo dulu dla alila 7 me-hutiyepo. Epedeme opata isikimi 6 alila dulu dla oko halowe tlo ka:pi. Epapedeme ka:dlepo, wua:tapo alila 6 dulu hema esusulumale so elempuame ka:ka:dloweye. Amasiyama poka:dena, wua:ta dita inoma sumalalo alila dla puame epapele koko haloweye,” diyo.

¹⁵Epalati asiyama Lodta yia: watle epo atlaiyo, “Wua: wuskamu pepeyalimalalo sopo. Adipalati, wua:ta hapulomatapo dita inoma sumalalo alila dla wua: donki aliya mate bulumkiyawa aliya mate

kikitama totowatipame yú ilimolowedeme elemtamdepo. ¹⁶Epapedeme wua:tapo dita inoma sumalalo alila dla wua: alinepi gagademdepo. Ame poka:deta:, na:ta dita inoma sumalalo alila dla A:iblaham ya: mama hale a:ya iye ka:dloweye? Adipalati, Saitenta itiyamaletapo a:ya iye 18 sokomoko dulu dla dea some populiyepo haluwapo.”

¹⁷Yesuta yu i atlale kokotapo ya: mate siyalasiyaladle so dla wota:le hamiyo. Amasiyama opa opi tlo Yesuta koko ka:ka:dle halomale natipame sikemte sisiyeiyo.

God ya: mo kokoye Yesuta wayu mate imale

(Ma:t 13:31-33; Maka 4:30-32)

¹⁸Epame Yesu ma yia: watle epo atlaiyo, “God ya: mo kokoye adipapeta? Na: adipapele koko mate God ya: mo kokoye wua: dla ipa:? ¹⁹Epedeme God ya: mo kokoye ipapena. Oplamitapo masted dlomoko ale yemalaye hamtame ya: osalo dulu dla emomellepe. Epalati dlomoko ale yemala etapo peyapo ta:pame dlo yalemtilati teatapo edla puame eto tilimiyemdepo.

²⁰Epame na: ma adipapele koko tle God ya: mo kokoye ipa:? ²¹Eye ipapena. A:yatapo palawa daya ha:lowedeme ka:yapa dukumama palawa daya pato dulu dla yist yemalaye kustamdepo. Epalati yist yemala etapo palawa dayaye sikemte ta:mdepo.”

Kokoloma kokotomale

(Ma:t 7:13-14, 21-23)

²²Yesutapo Yelusalem dla tamama mo yimlala opi api duka dla popa:myaleye tetla:mtamama God yu imtaiyo. ²³Epamtilati oplami haletapo Yesu watle epo atlanatiyo, “Lod, opa isikimi pastota pasakalo hallowe hapa:?” diyo.

Epalati asiyama ya:ta epo atlaiyo, ²⁴“Wua: kokoloma kokotomale tle ulatuluwedeme sikemte itiyamaiya. Adipalati, na: wua: watle ikadepe kokoye atlema. Opa hapulomatapo kokoloma kokotomale etle tuluwedeme sikemte itiyameyelepe, amasiyama yia: potuluwa. ²⁵Adipalati, aya yotapo sila:time kokoloma godlepe. Epalati wua:tapo alikili tle siyamama kokoloma heyulumyelepe, kokoloma gowaladlepo depame. Epammama epo atlamyelepe, ‘Dokopala oplami, kokoloma gowaladene. Di tuluwama,’ demyelepe.

Amasiyama ya:tapo epo atellepe, ‘Na: wua: koko pona:malamana, wua: apa sota:?’ dlepe.

²⁶Epalati asiyama wua:ta epo atellepe, ‘Di wa: mate siyamama daya mate yú mate yimkata dlomsiyamduwapo. Epame di mo dla wa:tapo di watle ka:dle yuye imsela:uwapo,’ dlepe.

²⁷Amasiyama ya:tapo wua: watle ma epo atellepe, ‘Na: wua:ye pona:malamana. Wua: apa sota:? Wua: na: hala dla pumulumiya. Na: tle alikili a:ma taiya, wua: bobtalimale koko halomalalo sopo,’ dlepe.

²⁸Epedeme wua:ye God ya: mo koko tle alikili dla pomallati alikili tle ha:ha:mama A:iblaham mate epo Yokob mate epo Aisek mate epo God tle yu hapame molo atlamalalo so mate God ya: mo koko dulu dla popa:lati natipame a:lemyemama a:pe tetekelalimha:ha:lepe. ²⁹Epalati ta:lamo pato dulu dla mo hapuloma tle opatapo God ya: mo koko dulu dla daya dlowedeme puame popa:lepe. ³⁰Epalati oloma edla itapu dla ha:ha:lalo so opitapo ma alo dla ha:ha:lepe. Epalati asiyama alo dla ha:ha:lalo so opitapo ma itapu dla ha:ha:lepe.”

Yesutapo Yelusalem malamale koko

(*Ma:t 23:37-39*)

³¹Alila oloma edla Pa:lisi so opita puame Yesu watle epo atlaiyo, “Wa: mo i melepame ma mo hale dla tane. Adipalati, Helodye wa: yumuluwe solotama,” diyo.

³²Epalati asiyama Yesuta yia: watle epo atlaiyo, “Wua: tame esemala e atlaiye, na:ye wata mate epo iyela mate bataliya watalo so mate esusulumale so mate ka:ka:demhallowamo. Epame ma alallati na:ta na: oko gudlepe de diye. ³³Ikadepe, wata mate epo iyela mate epame alallati mate na:tapo na: okoye me-hamtlowepo. Adipalati, opatapo God tle yu hapame molo atlalo oplamiye Yelusalem mo alikili dla yumuluweye poka:dena.

³⁴Yelusalem, Yelusalem, wa: adipalati God tle yu hapame molo atlamalalo so potimama Godta taiya dle soye ewala mate kelemhalemdi? Na: alila adisowa dla gagapota ya: yimlalaye woloma suku dulu dla ipila:po opolomdiye, epapolowedeme na:ta wa: yimlalaye elempuluwe solotamduwapo. Amasiyama wa: posolotamdena. ³⁵Epapedeme Yelusalem so, wua: daliya. Wua: aiyalma ayaye aya siyapo hallepe. Epedeme na: ikadepe kokoye wua: watle atlema. Wua: matle na: mila:piye ponatilowa. Amasiyama alilata pulati wua:tapo epo atlamyelepe, ‘God hi mate pua oplami dla sisiyeiya,’ demyelepe. Epapele oloma edla wua:tapo ma na: mila:pi natilipe.”

Yesuta Pa:lisi oplami aya dla tale

14 ¹Yu sota inoma sumalalo alila haleta Yesuye Pa:lisi so dokopala oplami aya dla hetame daya dlowedeme polaiyo. Epalati opata Yesuye woloma kulume natimyaiyo. ²Adipalati, aya dulu edla oplami hale esiyele patota hamama ya: moto hapuloma hoholopo elaiyo. ³Epapele natipame Yesuta Pa:lisi so mate epo aiyalma imalalo so mate dla epo atlaiyo, “Di aiyalmata dita inoma sumalalo alila dla opa ka:ka:dloweye ka:pi dema:?” diyo. ⁴Amasiyama yia: yu hale po-atlaiyo. Epalati Yesuta oplami eye ya: do mate umpame ka:diyo. Epame ya:ye ma-tane diyo.

⁵Epame ya: ma Pa:lisi so mate epo aiyalma imalalo so mate dla epo atlaiyo, “Wua: dulu dla wua: maseyemala hale epapeleta o bulumkiyawa

epapeleta dita inoma sumalalo alila dla munamu dulu dla teyulupiye, wua: ya:ye poholahalalo wekepa:? Hao. Wua: ya:ye munamu dulu tle holalepe,” diyo. ⁶Epalati yia:tapo Yesu watle asiyama yu atloweye pa:iyo.

**Ya:skamu di dla hamhetlowe koko mate epo
isili dla hamtuluwe koko mate**

⁷Yesu aya dulu edla polomama natilati opata daya dele dla pumhalemama itapu dla popa:lowe tlo sikemte solotamaiyo. Epalati Yesutapo wayu i mate yia: watle epo atlaiyo, ⁸“Oplami haletapo wa: watle a:ya hamili daya dele dla puane dlati wa: puame daya dlowedeme yipta itapu ikadepe dla tuwame polomiya. Adipalati, pato oplami haleta wa: ko tle puluwe sepene. ⁹Epalati aya yotapo wa: watle epo atellepe, ‘Wa:ta pola eye pato oplamita pollopo. Epedeme wa: sila:time alo tiyama dla tuwame polane,’ dlepe. Epalati wa: sikemte wota:le mate alo ikadepe dla tuwame pollopo. ¹⁰Amasiyama a:ya hamili daya dele dla wa:ye puane dlati wa: puame daya dlowedeme polomama aseka alo ikadepe dla tuwame pollopo. Wa:ta alo edla polla natipame yo meyelo puame wa:ye itapu dla tuwame polane dlepe. Epalati daya dele edla popa:le sotapo koko i natipame wa: dla sisiyelepe. ¹¹Epedeme opa anawolotapo yiskamu yia:ye di dla halopo hehetamha:ha:ma:, asiyama yia:ye Godta isili dla halopo tullupe. Amasiyama opa anawolotapo yiskamu yia:ye isili dla halopo tulumha:ha:ma:, asiyama yia:ye Godta di dla halopo hetlepe.”

¹²Epame Yesuta ma ya: puane dle Pa:lisi oplami watle epo atlaiyo, “Wa: daya dele pato dinapomama wa: hatlo wa: amkadulo mate epo wa: bapadulo mate epo wa: asiyadulo mate epame wa: amkadulo alisisi poposatilimale so mate tlo sisilamiya. Adipalati, yia: ma asiyama wa:ye mepo gadlepe. Epapele koko tle wa: asiyama hale pohalowa.

¹³Amasiyama wa: daya dele pato dinapomama isikimi atali so mate epo akoloyeyalemale so mate epame inoma pa:talos so mate tlo elemelepe.

¹⁴Adipalati, wa:tapo koko ipapele halepiye, Godta wa:ye asiyama hamilipe. Ame adipalati, yia:tapo asiyama wua:ye mepo gadloweye polala:na. Epapedeme God mila:pi tle ka:ka:depo ha:ha:lalo sota palli tle silliwle oloma edla Godta wa:ye asiyama hamilipe.”

**Wayu mate daya dele pato koko dla esemale
(Ma:t 22:1-10)**

¹⁵Yesu mate yimkata daya dempopa:le so haleta yu i dalepame Yesu watle epo atlaiyo, “God ya: mo koko dla hetame yimkata daya dlowe so, wua: sikemte sisiyeiya,” diyo.

¹⁶Epalati Yesuta ya: watle epo atlaiyo, “Oplami haletapo daya dele pato dinapopame opa hapuloma sisilamaiyo. ¹⁷Epame daya mo-dlowedeme, ya: oko oplami hale watle tame ya:ta sisilamale soye elempuane diyo.

¹⁸Epalati ya: oko oplamita yia:ye me-elemala pulati natipame yia:tapo daya dele dla pula allimama ma koko opi dla epo pestame atlamyaiyo. Epammama oplami haleta ya: watle epo atlaiyo, 'Na: ala ta:la hauwa. Epedeme na: tame ta:la eye natilowama. Epedeme wa: tame wa: dokopala oplami atlane, na: daya dele dla populuwa dene,' diyo.

¹⁹Epalati ma oplami haleta epo atlaiyo, 'Na: ala bulumkiyawa 10 hohomuwa. Epedeme aliya ewolo mate oko halowe ye ka:deta: depame yia: mate oko hala tlowama. Epapedeme wa: tame wa: dokopala oplami atlane, na: daya dele dla populuwa dene,' diyo.

²⁰Epame ma oplami haleta epo atlaiyo, 'Na: ala a:ya hauwa. Epapedeme na: daya dele dla populuwa,' diyo.

²¹Opata epo atlamyelati yu hamtlalo oplamita ma ilame tame ya: dokopala oplami watle opata atlamyale koko hapulomaye ya: watle atlamaiyo. Epalati daya dele dokopala oplamiye sikemte siyalademama ma ya: oko oplami watle epo atlaiyo, 'Wa: hapele tame mo duka dla atali so mate epo akoloyeyalemale so mate epo inoma pa:talo so mate elempuane,' diyo.

²²Epalati pakasiyamalalo ya: oko oplamita tame opa elempuame ya: dokopala oplami watle epo atlaiyo, 'Na: opa opi me-eleme puale tlope, asiyama aya alupoli opiye ala me-aya siyapo halema,' diyo.

²³Epalati dokopala oplamita ma ya: oko oplami watle epo atlaiyo, 'Wa: ma tame api duka dla isikimi hohola:msiyama so mate epo dakase aya dla ha:ha:lalo so mate elempuane, na: aya dulu dla alupoli siyapo elata ma-ala:mama pasatlepo depame. ²⁴Epapedeme na: ikadepe koko wa: watle atlema. Daya dele dulu hema na:ta ka:yapa opa sisilamalati pula alli sotapo na:ta dinapele dayaye podlowa,' diyo."

Yesu dolumtlowe kokoye adipapeta?

(*Mat 10:37-38*)

²⁵Opa hapulomatapo Yesu dolumtlati Yesutapo yia: watle helestame halemama epo atlaiyo, ²⁶"Oplami antapo ya: a mate epo ya: wai mate epo ya:llu mate epo ya: yimlala mate epo ya: asiyadulo mate epame ya: pasakalo mate dla malamale pato himhalemama asiyama na: dla malamale yimka:mala himhallepiye, ya: na: dolumolowe po-ala:na. ²⁷Epame oplami antapo meyelo ya: dali yekelehmihili maka:himme na: dolumpuluwe allipiye, ya:ye pona: oplami.

²⁸Oplamitapo kapo aya halowe solotamelepiye, ya: ka:yapa polomama ya:ta kapo aya halowe maniye ma-ala:ta: depame ya: mani sesa:lepe.

²⁹Adipalati, ya: ka:yapa mani tatile posesa:lalo oko kotiyapo hamtelepiye, manita pa:mama oko ma duka dla gudlepe. ³⁰Epalati opata ayaye pogudlalo pollati natipame eimelemyemama epo atellepe, 'Oplami iye mani ala:leta kapo aya hauwa,' demyelepe.

³¹Wayu haleye ipapena. Mo dapiyamtetapo opahale dlepe. Epapele dulu dla mo hale so tlo 10,000 opa elepo pulupe. Epalati mo haletapo 20,000 opa elepo pulupe. Amasiyama 10,000 opa eleme opahale dla tlalo dokopala oplamitapo ka:yapa woloma polomama 20,000 opa mate nalatimoloweye momalampollope. ³²Epame ya:ta ya: opa mate 20,000 opa mate nalatimoloweye po-ala:lalo wekelepiye, ya:tapo ya: oplami haleye 20,000 opa eleme pua dokopala oplami dla yu hamtane dlepe, ya: mate ma sadle halowedeme.

³³Epapedeme oplami antapo na: dolumpuluwe solotamelepiye, ya:tapo ya: alisisi hapulomaye medla salepame na: dolumpulupe.

³⁴Soloye ka:pi alisisipo. Amasiyama ya:ta opallita pa:lepiye, wa: ma adipo ya:ta opalliye hapa:? ³⁵Epedeme solo eye koko pa:le ellati opata hamastlepe. Amasiyama molo walle oplamitapo koko iye woloma dallepe.”

Yesuta sipi aliyata alikili dla haodle koko mate wayu atlale

(Ma:t 18:12-14)

15 ¹Ta:kis mani halomalalo so mate epo batalimale so mate Yesu yu dalloedeme puame popa:iyo. ²Amasiyama Pa:lisi so mate aiyalma imalalo so mateta koko i natipame allimama epo atlamyaiyo, “Oplami itapo batalimale so elepame yia: mate daya demsela:mdepo,” demyaiyo.

³Epalati Yesutapo wayu iye yia: watle epo atlaiyo, ⁴“Oplamitapo 100 sipi aliya haloye omhallepe. Epapele dulu dla hatlota haodlepiye, ya: ma apa koko hapa:? Ka:dena, ya:tapo 99 sipi aliya opiye medla pomelepame ma hatlo haodle tlo totamtlepe. ⁵⁻⁶Ya: totamtame natilipiye, ya: siyemama sipi aliya eye aya dla asiyame pulupe. Epo ya:mkaduloye sisilapame epo atellepe, ‘Na: sipi aliya alikili dla haodleye wata ma-nati. Epedeme wua: puame na: mate siyele ta:diya,’ dlepe. ⁷Epapedeme na: wua: watle mikadepe koko atlema. Pepele dimo dla 99 ka:ka:dle so koko dla siyele kokota me-elapo. Amasiyama batalimale oplami hatlota ya: batalimale tle malamale meyelo depame ma God hala dla helestlepiye, Pepele dimo dla sikemte siyele patota ellepe.”

Yesuta elo manita alikili dla haodle koko tle wayu atlale

⁸“Alila hale dla a:ya hale ya: elo mani 10 dulu dla hatlope tlo alikili dla haodlepe. Epalati ya: apa koko hapa:? Ya:tapo tuloma otopame totamsela:mama ya: aya duluye pumoko mate towallipe. ⁹Epame ya:tapo ya: elo mani alikili dla haodle e natilipiye, ya:tapo ya:mkaduloye sisilapame epo atellepe, ‘Na: elo mani alikili dla haodleye wata ma-nati. Epapedeme wua: puame na: mate siyele ta:diya,’ dlepe. ¹⁰Epapedeme na: wua: watle mikadepe koko atlema. God mila:pi tle batalimale oplami

hatlopetapo ya: batalimale tle malamale meyelope depame ma God hala dla helestlepiye, God ya: banakaka so Pepele di dla ha:ha:tapo siyele pato ta:dlepe.”

Yesuta maseyemalata alikili dla haadle koko tle wayu atlale

¹¹Yesu matle wayu hale i mate opa watle epo esemaiyo, “Oplami haletapo ya: akimlala dapiyamte elemhalaiyo. ¹²Epapeleye alila haleta ya: ei yemalatapo ya: a watle epo atlaiyo, ‘Wa:ta polati na:ta wa: alisisi halomolowe ye momolo wata na: watle halopine,’ diyo. Epalati ya: atapo ya: akimlala dapiyamte dulu dla ya: alisisiye duka hukulupo halopiyo.

¹³Epalati ya: ei yemala etapo alila opi alotle ya: ata ya: watle halopili alisisiye halopame ma mo hale pateka:mu dla taiyo. Ya: edla tame poka:ka:dle koko dulu dla halemama ya: mani patoye pokadiyo. ¹⁴Ya:ta ya: mani pato pokadle oloma edla sali silapomama daya pa:le kokota mo edla puaiyo. Epalati ya:tapo ma atali yemala some halemama daya ta:le pato natimdiyo. ¹⁵Epalati ya:tapo mani oko halowedeme mo so oplami hale dla tame woyamaiyo. Epalati mo so oplamitapo ya:ye dakase aya dla tame ya: aliyaye omhalane diyo. ¹⁶Epalati maseyemala etapo tame aliyaye daya ilimhalemama aliyata dlalo dayaye natipame dlowe solotamdiyo. Amasiyama oplami haletapo aliya daya e mate epo daya opi mate ya:ta delepo depame pohapimdiyo.

¹⁷Ya:ta epamhalale dulu dla alila hale dla ya: dla malamale ka:dleta pulati ya:ta epo malamaiyo, ‘Na: a ya: oko so hapuloma dulu dla oplami haleta daya ta:le ipapele mate pohalase mde. Amasiyama na:tapo hema daya ta:mhalemama pola yakomhalapo. ¹⁸Epapedeme na: ilame tame na: a watle ipo atlowepo, “A, na:tapo God mate epo wa: mate dla batalimale kokoye ma-hauwa. ¹⁹Epapedeme matle wa:tapo na:ye na: maseyemala dlowe ye poka:dena. Amasiyama ka:dena, wa:tapo na:ye wa: oko oplami hale dlepe,”’ diyo. ²⁰Epame ya:tapo ya: a hala dla ma-taiyo.

Amasiyama ya: ala pumhallati ya: ata ya:ye pateka:mu tle malanatipame ya: maseyemala yilo sikemte malamaiyo. Epammama ya:tapo ma hapele kukulumtame ya: maseyemala dla batalipo poposila:lipo huliyo.

²¹Epalati yamitapo ya: watle epo atlaiyo, ‘A, na: God mate epo wa: mate dla batalimale koko ma-hauwa. Epedeme wa:tapo na:ye ma na: maseyemala dlowe ye poka:dena,’ diyo.

²²Amasiyama ya: atapo ya: oko so watle epo atlaiyo, ‘Tluka alisisi ka:ka:dle mate epo hete alisisi mate epo do dla didiyelalo alisisi mate hapele halopo puame ya: dla didiyemeleiya. ²³Epame na: halo dulu dla bulumkiyawa aliya kakaliyapele tlo yumpo ha:iya. Epame yimkata daya demama sisiyelowepo. ²⁴Adipalati, na: maseyemala iye mo-pouwa tlope ma pasakalo depo. Epame mo-haoduwa tlope ma wata ma-natilipo,’ diyo. Epame yia:tapo yimkata daya demama siyele ta:diyo.

²⁵Yia: epamha:ha:latai ya: bapaye ya: alisisi emale dulu dla oko hamsela:leta pumama ya: a aya dulu dla opata siyele ta:demama sala sale yu daliyo. ²⁶Epalati ya:tapo ya: oko oplami hale sisilapame ya: watle ya: a aya dulu dla apa kokoye hamha:ha:ma: depame daliyo. ²⁷Epalati ya: oko oplamitapo ya: watle epo atlaiyo, 'Wa: eiye wata mo-pua. Epedeme wa: atapo ya: maseyemalata ma ka:pi ilame pula natipame siyemama aliya halo kakaliyapeleye yumpo daya demha:ha:po,' diyo.

²⁸Epalati ya: bapatapo koko i dalepame alimama daya dele dulu dla potuwaiyo. Epapalati ya: atapo puame yami patota daya dele dla tulupo depame ha:ha:maiyo. ²⁹Amasiyama ya:ta ya: a watle epo atlaiyo, 'Na:tapo sokomoko hapuloma dulu dla wa: oko oplami some wa: yu dla salladepo sela:mama oko pato hamhaluwapo. Epapele tlope wa: gaut aliya halo yemalaye na: watle yumpo wa: amkadulo mate dene pe-epamdena. ³⁰Amasiyama wa: maseyemala itapo wa: alisisi mate wa: mani mate halopo tame duka dla siyamalalo wola: mate halemama pokadepo pulati asiyama wa:tapo ya: dla siyemama aliya kakaliyapeleye yumpame daya pato demha:ha:pa?' diyo.

³¹Amasiyama ya: ata yami watle epo atlaiyo, 'Na: maseyemala, wa:tapo alila hapuloma na: mate halemduwapo. Epapedeme na: alisisi hapulomaye wolëpo. ³²Amasiyama watapo dita sisiyelowe ka:pi. Adipalati, wa: ei yemala iye mo-pouwa tlope ma pasakalo dlepo. Epame mo-haoduwa tlope ma wata ma-natilipo,' diyo."

Mani batalipo omhallalo oplami

16 ¹Yesutapo ya: alotle tlalo so watle epo atlaiyo, "Alila hale alisisi pasatale oplamitapo ya: mani omhallalo semhalaiyo. Epapele dulu dla alisisi pasatale oplami ya: daliyo, ya: mani omhallalo oplamita hemele ya: mani udemhalaleye. ²Epame ya:tapo ya: mani omhallaloye sisilapame ya: watle epo atlaiyo, 'Wa: na: maniye batalipo omhalana. Epedeme wa: ka:dena, wa:ta hamhaluwa koko hapulomaye buka dla ilipame na: watle nati-ilipe. Adipalati, poka:dena, ma wa:ta na: mani omhalloweye. Epedeme wa: oko wata mellepe,' diyo.

³Epalati mani omhallalo oplamita epo momalamaiyo, 'Na: dokopala oplamita na: okoye ma-ketahamastalepo. Epedeme na: ma apa koko hapa:? Na: dla alisisi emolowedeme ta:la muwalloweye itiyamale hawa. Epame na:ta opa dla mani isikimi otomsela:loweye pta wota:ma. ⁴Amasiyama na:ta na: oko mellati namkadulota na:ye yia: aya dla semhetlepo depame na:ta koko haloweye wata mo-malama,' diyo.

⁵Epo malapame ya:tapo ya: dokopala oplami dla alisisi isikimi dota halomha:ha:le soye sisilalimaiyo. Epame ka:yapa oplami hale watle epo atlaiyo, 'Wa:ta na: dokopala oplami dla apa alisisi hauwaye ma asiyama ilame pohamilalo halema:?' diyo.

⁶Epalati oplami etapo asiyama epo atlaiyo, ‘Na: 100 palastiki dla tuloma yú tilimale halomuwaye asiyama ala pohamilalo halema,’ diyo.

Epalati asiyama mani omhallalo oplamita ya: watle epo atlaiyo, ‘Dokopala oplami ya: bukaye ipo. Epedeme wa: hapele polomama buka hema wa:ta 100 palastiki dla tuloma yú tilimale halomaleye hiyostapame ma isikimi 50 palastiki dla tilimale tlo halomuwa dene,’ diyo.

⁷Epame mani omhallalo oplamitapo ma oplami hale watle epo atlaiyo, ‘Wa:ta na: dokopala oplami dla apa alisisi halomuwaye ma asiyama ilame pohamilalo halema:?’ diyo.

Epalati asiyama ya:ta epo atlaiyo, ‘Na: 100 yekalo dla palawa daya atilimale halomuwaye asiyama ala pohamilalo halema,’ diyo.

Epalati asiyama mani omhallalo oplamita ya: watle epo atlaiyo, ‘Dokopala oplami ya: bukaye ipo. Epedeme wa: hapele polomama buka hema wa:ta 100 yekalo dla palawa daya atilimale halomuwaye hiyostapame ma isikimi 80 yekalo dla atilimale tlo halomuwa dene,’ diyo.

⁸Amasiyama ya: dokopala oplamitapo koko i dalepame ya: mani batalipo omhallalo watle epo atlaiyo, ‘Wa:tapo wata opa opi gagadletapo ma alotle wa: gadlepe,’ diyo.”

Epapedeme Yesu ma epo atlaiyo, “Yao, ta:lamo sotapo yiskamu ya: tlo malamama yimkadulo tle gadle halowe api hapulomaye sikemte malastana. Amasiyama God ya: opaye epapele koko halowe ye pase malamasemde. ⁹Epapedeme na: wua: dla mikadepe koko atlema. Ta:lamo hema ha:ha:mama wua: mani mate wua: alisisi mate yimkadulo gagademha:ha:mama namkale demha:ha:iya. Wua:ta epamha:ha:lepiye, asiyama alisisi eta pa:lali Godta wua:ye Pepele di dla kokó hallalo aya dla elemhetlepe.

¹⁰Epapedeme wa: yimka:mala kokoye woloma ka:pi omhallepiye, eta wa: ma pato kokoye woloma omhallowe ala:lepe. Epame oplami antapo yimka:mala koko dla omhallowe po-ala:lalo wekelepiye, ya: ma pato koko omhallowe po-ala:lowa. ¹¹Epapedeme wa:tapo ta:lamo alisisiye woloma ka:pi po-omhallalo wekelepiye, wa: ma adipo Pepele dimo alisisiye woloma omhalepa:? ¹²Epame wa: ma wa: amkadulo alisisiye woloma ka:pi po-omhallalo wekelepiye, wa: ma adipo mo-wa: alisisi ikadepeye omhalepa:?”

¹³Epapedeme oplamitapo dokopala so dapiyamte yu dla salladepo sela:mama oko halowe ye po-ala:na. Adipalati, ya: dokopala oplami hale tlo solotamama haleye allipe. Epammama ya:tapo dokopala oplami hale yu dla salladepo sela:mama ma hale yu dla posalladlowa. Epapedeme wa: poka:dena, God dla salladepo sela:lalotapo matle mani dla salladepo sela:lowe ye.”

¹⁴Epalati Pa:lisi sotapo Yesuta atlale yu i dalepame ya: yu ipi dla tepelemama eimelemyaiyo. Adipalati, Pa:lisi so iwoloye mani sikemte

solotamale sopo. ¹⁵Amasiyama Yesuta yia: watle epo atlaiyo, “Wua:ye isikimi opata ka:ka:dle so dlepo depame wua:tapo wuskamu pepemdepo. Epapele dulu dla Godtapo wua: dupa duluye natimdepo. Epapedeme opata wua: koko natipame ka:ka:dena demdiye, asiyama Godta wua: koko eye batalimana demhalapo.

¹⁶Godta aiyalma koko hatitimale mate epo God tle yu hapame molo atlamalalo sota yu hatitimale mateta opaye elempuame Yonta haluwa oloma dla puame guduwapo. Epalati ma Yon ko tle ka:dle yu God ya: mo kokoye opa dla atlampuwapo. Epalati opatapo God ya: mo koko edla tuluwedeme sikemte itiyamapo. ¹⁷Epapedeme ta:lamu mate epo pepele di mate pa:lepe. Amasiyama Godta aiyalma hatitimale dulu dla hi ilalimale yemala haleta alikili dla pohaodlowa.

¹⁸Epapedeme oplami antapo ya:llu memelepame ma a:ya hale halepiye, ya: a:ya eye uhapo. Epame oplami antapo a:ya ya:wolalita memelleye ma ya:ta halepiye, ya: ma a:ya eye uhapo.”

Alisisi pasatale oplami mate Lasales mate

¹⁹“Alila hale alisisi pasatale oplami halaiyo. Ya:tapo alila hapuloma tluka ka:ka:dle siyapo tlo didiyemhalemama daya ma isikimi ka:ka:dle siyapo tlo demhalemdiyo. ²⁰⁻²¹Oloma edla alisisi pa:le oplami hale halaiyo, ya: hiye Lasales. Ya: moto hapulomaye hiliyamama hekakata sikemte yulupo halaiyo. Epapeleye ya:tapo alila hapuloma alisisi pasatale oplami aya kokoloma tala dla elemama ya:ta daya ka:dle dele hulluta teteyulati dlowe solotamdiyo. Epalati esemalatapo puame ya: hekakaye sosopo demyemdiyo.

²²Amasiyama alila opi alotle alisisi pa:le oplami Lasalesye mo-powaiyo. Epalati God ya: banakaka sota ya:ye hamame tame A:iblahamta hala mateka:pi dla pameliyo. Epalati alotle alisisi pasatale oplami ma mo-powaiyo. Epalati opatapo ya: motoye wabasi dulu dla hamatiyo. ²³Ya: popo tame palli sota ha:ha:lalo mo dla halemama wotiyalle dulu dla halaiyo. Ya: edla halemama toko di dla natitepo A:iblahamtapo Lasales seme pateka:mu dla halla natiyo. ²⁴Epalati ya:tapo sisilamama epo atlaiyo, ‘A A:iblaham, wa: na: polowamane. Epammama Lasalesye na: watle tane dene, ya:tapo puame ya: domoko mate yú dla saodepame na: te dla ummama pomale hamilipo depame. Adipalati, na:ye dlapa dulu hema wotiyalle mate halema,’ diyo.

²⁵Amasiyama A:iblahamta asiyama epo atlaiyo, ‘Na: maseyemala, wa: malamane, wa:tapo pasakalo haluwa oloma edla wa:tapo isikimi ka:ka:dle alisisi siyapo tlo halomhaluwapo. Amasiyama Lasalestapo alisisi dimi isikimi atali oplami haluwapo. Epapedeme watapo Lasalestapo hema siyele mate hallati asiyama wa:tapo wotiyalle dulu dla halapo. ²⁶Epame koko haleye, wua: ka: epo di ka: dukaye ga:tulliye pta pato, opata seme

dla ulluweye po-ala:na. Epedeme dia: tiyama tle opata wua:ta ha:ha: dla ulluweye api hawa ikadepe. Epame wua:ta ha:ha: etle opata dita ha:ha: hema ulluwe mape api hawa ikadepe,' diyo.

²⁷Amasiyama alisisi pasatale oplamita epo atlaiyo, 'A A:iblaham, na: solotama, wa:tapo Lasalesye na: a aya dla ma ilame tane dlepo depame.

²⁸Adipalati, na: a aya dla na: eidulo 5 me-ha:ha:ma. Epedeme ka:dena, Lasalesta ma ilame tame yia:ye molo atloweye, yia:tapo palipame ma wotiyalle mo hema pulala depame,' diyo.

²⁹Epalati asiyama A:iblahamta epo atlaiyo, 'Yia: dla Mosesta aiyalma hatitimale mate epo God yu molo atlamalalo sota God yu hatitimale mate me-hutiyepo. Epedeme ka:dena, yia:tapo molo atlale yu e dalepame malamale ka:dloweye,' diyo.

³⁰Amasiyama alisisi pasatale oplamitapo epo atlaiyo, 'Hao, pe-epapolowa. Powale oplami haletapo ma ilame tame yia:ye atlepiye, eta yia:tapo yia: bobtalimale tle malamale meyeloje depame God hala dla heheletimelepe,' diyo.

³¹Amasiyama A:iblahamta ma epo atlaiyo, 'Yia:tapo Mosesta aiyalma hatitimale mate epo God yu molo atlamalalo sota God yu hatitimale mate dla dalepame pomikadepe dlalo wekelepiye, yia: adipammama mopowale oplamita puame atlati mikadepe depa:?' diyo."

Batalimale dla seme tulluwe koko

(Ma:t 18:6-7, 21-22; Maka 9:42)

17 ¹Alila haleta Yesutapo ya: alotle tlalo so watle epo atlaiyo, "Opata kustamtame batalimale dla tulluwe kokoye me-pumhallepe. Amasiyama oplami antapo koko eye kotiyamsela:ma:, ya: wolomape! ²Epapedeme ka:dena, epapele oplamiye ewala patota tumuku dla himomeleme ewatalo dla hamastloweye. Adipalati, poka:dena, ya:tapo maseyemala yimka:malaye batalimale koko dla semtloweye. ³Epapedeme wua: wuskamu woloma omha:ha:iya.

Epedeme wa: amkale mikadepe dle oplamitapo batalimale koko hala natilipiye, ya: atlane. Epame ya:tapo ya: batalimale koko dla dupa kolle mate ma ilame pulupiye, ya: batalimale kokoye weline. ⁴Epame ya:tapo alila hatlo dulu dla wa: watle batalimale koko pasatale hapame matle puame namkale dle yu atla demsela: ma pasatlepiye, wa: ka:dena, ya: batalimale kokoye weli demhalloweye."

Mikadepe dle koko

⁵Taiya dle sotapo Lod watle epo atlaiyo, "Dita mikadepe dle kokoye ta:po melene," diyo.

⁶Epalati asiyama Lodta epo atlaiyo, "Wua:ta mikadepe dleta dlomoko ale yimka:mala epapele some wua: dla me-hutiyelepiye, eta wua: ala:na,

dakiyako dlomoko dali hema atlemama ‘wa: wa: kese mate dodokalepo tame ma kaula dla halane,’ dlepiye, mepapelepe,” diyo.

Dokopala oplami ya: oko oplami koko

7“Oko oplamitapo ya: dokopala oplami osalo dla ta:la muwalemhalale tle o sipi aliya halo omhalale tle pulupiye, ya: isikimi puame daya tlo podlowa, hao. 8 Ya: ka:yapa ya: dokopala oplami daya tatle ha:pame ya: watle hamilipe. Epame ya: dokopala oplamita daya ma-depo gudlati ma ya:tapo alotle daya mate yú mate delepe. 9 Amasiyama ya: epo oko hamsela: dla ya: dokopala oplamitapo asiyama ya: watle namkale dle yu po-atlowa. Adipalati, eye ya: okopo. 10 Epapedeme wua: ma epapolowe ka:pi. Wua: apa kokoye na:ta wua: watle haiya dlepiye, wua:tapo koko e halopame ma epo atlowe tlo ka:pi, ‘dia:ye isikimi oko so. Epapedeme di dita oko hamsiyama iye koko hale halowa depo po-aposema’ dlepe,” diyo.

Yesuta kapala bobtalimale so 10 ka:ka:dle

11 Yesu ala Yelusalem dla tamama Ga:lili ka: epo Samaliya ka: duka dla taiyo. 12 Ya: ala api duka dla mo yemala hale dla tamhalemama kapala bobtalimale so 10 natiyo. Kapala bobtalimale sotapo Yesu natipo ya: mateka:pi dla popumulaiyo. Amasiyama isikimi pateka:mu tle ha:ha:mama yu teta:le mate Yesu watle epo atlaiyo, 13 “Yesu, dokopala oplami, wa:ta di polowamama di gadene,” diyo.

14 Epalati ya:ta yia: natipame epo atlaiyo, “Wua: tame God ka: epo opa ka: duka dla ha:ha:lalo so watle wuskamu wua:ye nati-iyē,” diyo. Yia: Yesuta epo atla dalepame tamalale oloma edla yia: kapalatapo ma-ka:ka:diyo.

15 Epalati yia: dulu dla oplami haleta ya: kapalaye ma-ka:dla natipame Yesu hala dla ilame pumama yu teta:le mate God dla siyele ta:dempuaiyo. 16 Epo puame Yesu hete sitali dla heodepo polomama Yesu watle siyele hamiyo. Oplami iye Samaliya oplamiyo.

17 Epalati Yesutapo epo atlaiyo, “Na: 10 opaye ka:ka:dlepo. Amasiyama opa opi ewolo da:? 18 Ame adipalati, po-Yu oplami itapo meyelo God dla siyele hamilowedeme ma ilame puo?” diyo. 19 Epame Yesuta oplami i watle epo atlaiyo, “Wa:ta na: watle mikadepe dletapo wa:ye ma-ka:dlepo. Epedeme wa: sila:time ma-tane,” diyo.

God ya: mo kokota puluwe koko

(Ma:t 24:23-28, 37-41)

20 Alila hale dla Pa:lisi sota Yesu watle epo atlaiyo, “God ya: mo kokoye adipalalo pupa:?” diyo.

Epalati asiyama Yesutapo yia: watle epo atlaiyo, “God ya: mo kokoye haliyamale dla pula opata ponatilowa. 21 Epame opatapo God ya: mo

kokoye hema halema o huma halema pe-epapolowa. Adipalati, God ya: mo kokoye wua: dulu dla halapo,” diyo.

²²Epame ma ya: alotle tlalo so dla epo atlaiyo, “Alilata pulupe, wua:tapo Opa Yami ya: alilata pulati natilowe solotamoloweye. Amasiyama wua: ponatilowa. ²³Epame ma opata wua: watle atlemama ‘Opa Yami huma halema’ o ‘hema halema’ dlati ya: yu dla mikadepe depame edla tame natimiyo. ²⁴Amasiyama Opa Yamita puluwe oloma edla opa hapulomatapo poyeitapo ha:ha:lowa. Adipalati, omaplatapo hela:hela:demama ta:lamo pato hela:demdiye, epapele some wua:tapo Opa Yamita pulati natilipe. ²⁵Epapele tlope Opa Yamitapo ka:yapa ya: tatile wotiyalle dulu dla ulatulupe. Epalati wata oloma hema ha:ha: sotapo ya:ye elle pato himilipe.

²⁶Nowata haluwa oloma edla koko wowoyamuwaye, epammama ma Opa Yamita puluwe oloma dla mepo wowoyamelepe. ²⁷Adipalati, Nowata halale oloma edla opatapo daya mate epo yú mate dlomha:ha:mama opa mate wola: mate halomha:ha:mdiyoye. Epamha:ha:le oloma edla alila haleta Nowatapo koa dulu dla tulati yúta puame opa hapulomaye poyuiyo.

²⁸Epame ma epapele kokota Lotta halale oloma edla woyamuwapo. Adipalati, Lotta halale oloma edla opatapo daya mate epo yú mate dlomha:ha:mdiyoye. Epame alisisiye yimkadulo watle asiyama hami asiyama hami demha:ha:mdiyoye. Epame dlowe alisisi ma ema epo aya ma haloma demha:ha:mdiyoye. ²⁹Epamha:ha:lali alila haleta Lottapo Sodom mo saliyome tlali pepele di tle dlapa mate epo ewala teleka:le mateta malame Sodom moye hamdeiyo.

³⁰Epedeme Opa Yamita puluwe oloma edla opa hapulomatapo ipapele koko dulu medla ha:ha:myelati pulupe. ³¹Epame oloma edla aya potopali dla pollalo oplamitapo poka:dena, ma aya dulu dla tuwame ya: alisisi halomoloweye. Epame poka:dena, oplami osalo dulu dla sela:lalota ma ilame aya dla puluweye. ³²Ame adipalati, wua: Lot ya:llu kokoye malamaiya. ³³Epedeme oplami antapo ya: pasakaloye meyelo gadlowedeme apelepiye, ya: pasakaloye haodlepe. Amasiyama oplami antapo na: koko dla ya: pasakaloye haodlepiye, ya: halepo halepo pasakalo halepe. ³⁴Epapedeme na: ikadepe koko wua: watle atlema. Alila oloma edla opa dapiyamtetapo aya hatlo dla hutiyelepe. Epalati hale tlo hamame hetamama hale tlo medla pomellepe. ³⁵Epame oloma edla wola: dapiyamtetapo daya yulumha:ha:lepe. Epalati a:ya hale tlo hamame hetamama hale tlo medla pomellepe. [³⁶Epame alila oloma edla opa dapiyamtetapo osalo dulu dla oko hamsiyamelepe. Epalati oplami hale tlo hamame hetamama hale tlo medla pomellepe.”]

³⁷Yesuta yu ipo atlepo gudlati ya: alotle tlalo sota ya: watle epo atlaiyo, “Lod, koko iye hadima wowoyapa:?” diyo. Epalati Lodta asiyama ya: watle epo atlaiyo, “Mo hadima hutale ellepiye, kepilitapo hutale e dlowedeme tame edla topulumdepo,” diyo.

Dupulapi mate koko glادلalo oplami mate

18 ¹Yesu matle ya: alotle tlalo so watle wayu i mate imaiyo, yia:tapo alila hapuloma hutulli mate inoma sumha:ha:mama posusukallalo wekelepo depame. ²Epanmama ya:ta epo atlaiyo, “Mo hale dla koko glادلalo oplami halaiyo. Epapeleye ya:ta Godye powota:lalo halemama opa ma pomalamalalo halaiyo. ³Epame mo hatlo medla dupulapi hale ma me-halaiyo. Epeleye a:ya itapo alila hapuloma koko glادلalo oplami hema puame otomama epo atlemdiyo, ‘Wa: na: gademama na: dla opahale demhala oplami ya: kokoye gladene,’ demdiyo.

⁴Amasiyama koko glادلalo oplamita ka:yapa a:ya i gadloweye posolotamdiyo. Epapele tlope a:ya itapo alila hapuloma ya: dla pumhallati natipame epo malamaiyo, ‘Na: Godye powota:semde epame opa mape pomalamasemde. ⁵Amasiyama na: a:ya i ya: yu dalemhala pta sukalema. Epapedeme ya:tapo mamisika: na: aya dla populalo wekelepo depame ya: gadlowepo,’ diyo.”

⁶Epapedeme Lodta epo atlaiyo, “Koko batalipo glادلalo oplami koko i natipame woloma malamale haiya. Adipalati, koko glادلalo oplami ita ka:yapa a:ya i gadloweye alimhalepame ma alotle ya: gaduwapo. ⁷Epapedeme poka:deta:, Godta ya:ta sesalemale sota ya: dla utula:la mate alila mate otele himha:ha:la natipame pogادلalo wekemdi? Epame ya:ye yia:ta inoma sumale yu dalepame asiyama hamiloweye dekelemdi? ⁸Amasiyama na:ta wua: dla mikadepe kokoye atlema. Godtapo ya: opata ya: dla otele himila natipame ya: hapele solotamale mate yia: gademdepo. Amasiyama Opa Yamita ma ilame puale oloma edla ya: ta:lamo hema mikadepe dle kokota ella natipa:?”

Pa:lisi oplami mate ta:kis mani halomalalo oplami mate

⁹Opa opitapo yiskamu yia: tlo ka:ka:dena depame asiyama opa opi tlo bobtalimana dlalo so dla Yesutapo wayu iye atlaiyo. ¹⁰“Opa dapiyamte Pa:lisi oplami mate epo ta:kis mani halomalalo oplami mate Yu so aiyalma aya dla inoma sumala hetaiyo. ¹¹Pa:lisi oplamitapo sila:time halemama ipo inoma sumaiyo, ‘God, na: wa: dla siyele yu atlema. Adipalati, na:ye opa opi pe-epapena. Ame adipalati, yia:tapo upo alisisi halomdepo, epame poka:ka:dle koko halomdepo, epame upo opa mate upo wola: mate uhalomdepo. Epame na: ma wa: dla siyele yu atlema. Adipalati, na: ta:kis mani halomalalo oplami hala pe-epapena. ¹²Adipalati, na: Sande hatlo dla alila dapiyamte dulu dla inoma sumhalemama dayaye aiyalma depo halemde. Epame na:ta alisisi halomde oloma dla na: 10 alisisi dulu dla hatlo tlo wa: watle hamimde,’ diyo.

¹³Amasiyama ta:kis mani halomalalo oplamitapo alo ikadepe tle sila:time ya:skamu ya: yilo dupa kolle mate heodepo halemama epo

inoma sumaiyo, ‘God, na:ye batalimale oplami ikadepe. Epedeme wa: na: gadene,’ diyo.

¹⁴Epedeme na: wua: dla ikadepe kokoye atlema. Ta:kis mani halomalalo oplami itapo ya: aya dla ilame tamama God mila:pi tle ka:dle oplami depo tauwapo. Amasiyama Pa:lisi oplami dla ipapeleta pe-elana. Epapedeme yiskamu di dla halopo hetlalo soye asiyama Godta yia:ye isili dla halopo tutula:lepe. Amasiyama yiskamu isili dla halopo tutula:lalo soye asiyama Godta yia:ye di dla halopo hetlepe.”

Yesu mate yimlala yimka:sikili mate

(Ma:t 19:13-15; Maka 10:13-16)

¹⁵Opa opitapo yia: yimlalaye Yesu hala dla elempumulaiyo, Yesutapo yia:ye ya: do mate u-umamelepo depame. Epalati ya: alotle tlalo sota koko e natipame yia:ye humatlaiyo. ¹⁶Amasiyama Yesuta yimlalaye sisilapame ya: alotle tlalo so watle epo atlaiyo, “Yimlalaye na: hala dla pumula diya, yia: humatlemiya. Adipalati, ipapele sotapo God ya: mo koko dla u-ulapo tulupe. ¹⁷Epapedeme na: wua: watle mikadepe kokoye atlema. Oplami antapo yimlala yimka:sikili ipapele so some God ya: mo kokoye pahalalo wekelepiye, ya: mo edla po-ulatuluwa.”

Alisisi pasatale oplami

(Ma:t 19:16-30; Maka 10:17-31)

¹⁸Dokopala oplami haleta Yesu watle puame epo atlaiyo, “Ka:depo imalalo oplami, na: apa koko hapo, halepo halepo pasakalo hapa:?” diyo.

¹⁹Epalati Yesu asiyama ya: watle epo atlaiyo, “Wa: adipalati na:ye ka:dle oplami dema:? Oplami haletapo ka:dle oplami pahalasema. Amasiyama hatlo God tlo ka:dle halapo. ²⁰Epedeme wa: di aiyalma kokoye mo-wa:malamana. Upo a:ya uhala aiyalma, epame ya:mkale yumula aiyalma, epame upo alisisi uhala aiyalma, epame wa: amkale hi mate mala-atla aiyalma, amasiyama wa: a mate wa: wai mate yia: yu dla heodepame salladepo sela:lepe.”

²¹Amasiyama oplamita Yesu watle epo atlaiyo, “Na:ta yimka:mala tle sila:tiwaye na: aiyalma koko hapuloma eye mo-dolumpuwapo,” diyo.

²²Epalati Yesuta ya: yu dalepame asiyama epo atlaiyo, “Wa: dla ala koko hatlo tlo hotepo halapo. Epedeme wa: tame wa: alisisi hapulomaye opa opi watle hapipame asiyama mani tlo hapo puame atali so dla hapine. Epalati Pepele dimo dla alisisi pasataletapo wa: hi mate ellepe. Epame wa: ma na: dolumpuane,” diyo.

²³Oplamitapo Yesu yu i dalepame sikemte dupa koliyo. Adipalati, ya:ye alisisi sikemte pasatepo halaiyo. ²⁴Oplamita ma ilame tla omhalemama Yesuta ya: alotle tlalo so watle epo atlaiyo, “Alisisi pasatale oplamitapo God ya: mo koko dla ulatuluweye pta kokalena. ²⁵Epedeme ka:mol

aliyatapo tluka dedlemalalo tuwale opokoko tle ulatuluweye ka:deta? Hao, po-ulatuluwa. Epedeme e ma epapena, alisisi pasatale sota God ya: mo koko dla ulatuluweye pta kokalena,” diyo.

²⁶Amasiyama ya: alotle tlalo sota imale i dalepame epo atlaiyo, “Ame epo kokalloye anta ulatupa:?” diyo.

²⁷Epalati Yesuta yia: watle epo atlaiyo, “Oplamita meyelo ya: pasakalo gadloweye po-ala:na. Amasiyama God tlo ala:na. Adipalati, ya:ta koko hapuloma haloweye pokokalena,” diyo.

²⁸Epalati Pitata Yesu watle epo atlaiyo, “Di wa: dolumpumama di alisisi hapulomaye salepo pumulalepo,” diyo.

²⁹⁻³⁰Yesu asiyama yia: watle epo atlaiyo, “Na: ikadepe kokoye wua: watle atlema. Oplami antapo God ya: mo koko yilo ya: aya mate epo ya:llu mate epo ya: bapadulo mate epo ya: eidulo mate epo ya: a mate ya: wai mate epo ya: yimlala mate salepame pulupiye, ya:tapo wata oloma hema asiyama pato halepe. Epame ma alotle ya:tapo halepo halepo pasakaloye halepe,” diyo.

Yesu matle ya:ta polowe koko atlale

(Ma:t 20:17-19; Maka 10:32-34)

³¹Epalati Yesu matle ya: alotle tlalo so 12 tlo hohopo alikili dla elemtame halemama yia: watle epo atlaiyo, “Di wata Yelusalem dla me-hetapo. Epapedeme God tle yu hapame molo atlamalalo sota ka:yapa Opa Yami koko dla hatitimale koko hapulomatapo edla wowoyamelepe. ³²Epalati ya:ye po-Yu so dla homellepe. Epalati yia:tapo ya: dla tetlemyemama putlopo atlamyelepe. Epame ya: dla mitikape tilitimymama tuwale dea mate hopolepame yumilipe. ³³Amasiyama ya:ye wabasi dulu dla powame elepame ma dapahatlope alila dla ma pasakalo depame sila:tilipe,” diyo.

³⁴Amasiyama Yesu ya: alotle tlalo sota yu e dalepame ya: dulu kokoye woloma pohana.

Yesuta inoma pa:le oplami ka:dle

(Ma:t 20:29-34; Maka 10:46-52)

³⁵Yesuta Yeliko mo mateka:pi dla pumhallati inoma pa:le oplamitapo Yesuta pua api duka dla polomama opa watle mani otompolaiyo.

³⁶Epammama ya:tapo opa alumale patota yuhampula dalepame opa opi watle, “apa kokota woyama;,” depame dalla natiyo. ³⁷Epalati opata ya: watle atlemama epo atlaiyo, “Yesu Nasalet oplamitapo opa mate tamama amma,” diyo.

³⁸Ya: epela dalepame yu teta:le mate epo sisilamaiyo, “Yesu Deibidi Yami, wa: na: polowamama na: gadene,” dempolaiyo.

³⁹Amasiyama itapu tlalo sotapo ya: watle yu itiyamale mate epo atlaiyo, “Wa: yu dimi polane,” diyo. Amasiyama opata ya: watle epo atlamyelati

ya:tapo yia: yu podallalo ma sikemte yu teta:le mate epo atlempolaiyo, “Deibidi Yami, wa: na: polowamama na: gadene,” dempolaiyo.

⁴⁰Epalati Yesu ya: yu dalepame medla hedepo halemama opa opi watle epo atlaiyo, “Oplami eye hema sempuaiya,” diyo. Epapeleye inoma pa:le oplamiye Yesu hala dla mo-sume puame ha:ha:lali Yesuta ya: watle epo atlaiyo, ⁴¹“Wa: na:ta wa: watle apa koko halepo depa solotama:?” diyo.

Epalati inoma pa:le oplamita asiyama epo atlaiyo, “Lod, na: inoma ka:dene. Na: ma natilowe solotama,” diyo.

⁴²Epalati Yesuta ya: watle epo atlaiyo, “Epedeme wa: wata wa: inoma mo-towanatine. Adipalati, wa:ta mikadepe dleta wa:ye ma-ka:dlepo,” diyo. ⁴³Epalati pakasiyamalalo ya: inomatapo ma-ka:ka:diyo. Epalati ya:tapo Yesu alotle tamama God dla siyele ta:demtaiyo. Epame koko i natili so hapuloma ma God dla siyele ta:demtamalaiyo.

Ta:kis mani halomalalo oplami Sa:kiyes koko

19 ¹Yesu Yeliko dla puame woyapame ma mo duka tle tamhalaiyo. ²Mo edla ta:kis mani halomalalo dokopala oplami hale halaiyo, ya: hiye Sa:kiyes. Epame ya:ye alisisi pta pasatale halaiyo. ³Yesuta api duka tle tamhallati opatapo ya: natimymama sikemte kustimtame elaiyo. Epalati Sa:kiyes ya: ma Yesu natilowe solotamaiyo, amasiyama ya:ye sikemte elo kiyedeme ya:ta Yesu natilowe apiye opata kukomaiyo. ⁴Epalati Sa:kiyes ya: Yesu natilowedeme ya: tatle api olomasepele dla kukulumtame dali di dla hetame polaiyo.

⁵Yesuta puame Sa:kiyesta dali di dla pollati natipame ya: watle epo atlaiyo, “Wa: hapele malane. Na: solotama, wa: mate wa: aya dla tlowedeme,” diyo.

⁶Epalati ya:tapo malame sikemte siyele mate Yesuye ya: aya dla semtaiyo.

⁷Epalati opata koko i natipame sikemte allimama epo atlamyaiyo, “Yesuye batalimale oplami aya dla tapa?” demyaiyo.

⁸Epalati yia: tame Sa:kiyes aya dla popa:mama Sa:kiyesta sila:time epo atlaiyo, “Lod, na: wata ipapele koko halowama. Na: na: alisisi semeye atali so watle halopilowama. Epame na: opa mani na:ta isikimi elemale tle halomuwaye, ma ilame yia: watle pato halopilowama,” diyo.

⁹Epalati Yesuta Sa:kiyes yu dalepame epo atlaiyo, “Watapo aya dulu hema ha:ha:lalo so dla pasakalo halowe kokoye ma-hampualepo. Adipalati, oplami Sa:kiyes i mape A:iblaham ya: mama halepo. ¹⁰Ame adipalati, Opa Yamita puwaye opa alikili dla haohaodle soye totapo hohopame yia: pasakalo gadlowedeme puwapo,” diyo.

Dokopala oplamita ya: oko so watle mani hapili

(*Mat 25:14-30*)

¹¹Opata Yesu yu i dalempopa:mama epo momalampopa:iyo, “Yesu wata Yelusalem mateka:pi dla puame polapo. Epedeme God ya: mo

kokota woyamolowe ma mo-mateka:pi mle,” demyaiyo. Epela natipame Yesuta wayu iye atlaiyo, ¹²⁻¹³“Pato oplami haleye mo pateka:mu dla tame halepo dokopala hi hapo ma ilame puluwedeme halemama ya: oko so 10 sisilapame yia: watle mani oplami dokopala walleye hatlope hatlope depo halopimtaiyo. Epame ya:tapo yia: watle epo atlaiyo, ‘Wua: na:ta ma-ilame puluwe dla omtamama mani ita ta:lepo depame alisisi aya tilimolowe kokotiyamaiye,’ diyo.

¹⁴Amasiyama ya: epo ma-tlati ya: mo sotapo ya:ta dokopala hi halowe dla allimama ya: ko tle opa opi taiya diyo, yia:tapo yia:ta alli kokoye tame botomastlepo depame.

¹⁵Amasiyama epapele tlope oplami etapo dokopala hi hapame ma ilame puaiyo. Ya: puame ya:ta mani halopili soye sisilamaiyo, mani ma adisowa hutiyema: depo natilowedeme.

¹⁶Epalati itapu hallalo oplamita puame epo atlaiyo, ‘Wa:ta na: watle mani oplami dokopala walle hamiwa e mate alisisi aya tipo halemama ma mepapele 10 halomuwa,’ diyo.

¹⁷Epalati dokopala oplamitapo ya: dla siyele yu atlemama epo atlaiyo, ‘Wa: ka:pi apuwapo. Epedeme wa:tapo yimka:mala koko hema woloma ka:pi natili tle wa: ma mo 10ye wa:ta dokopala depo halemama omhallepe,’ diyo.

¹⁸Epalati ma medla hallalo oko oplamita puame epo atlaiyo, ‘Na: mape wa:ta mani oplami dokopala walle hamiwa e mate alisisi aya tipo halemama ma mepapele 5 halomuwa,’ diyo.

¹⁹Epalati asiyama dokopala oplamitapo ya: watle ‘Mo 5ye wa:ta dokopala depo halemama omhallepe,’ diyo.

²⁰Epalati ma mosukulu dla hallalo oko oplamita puame epo atlaiyo, ‘Dokopala oplami, wa: mani ipo. Na: wa:ta hamilati hamtame tluka mate polupo hemele himiwa. ²¹Adipalati, wa:ye pta itiyamale oplami, epedeme na: wa: pta wota:uwa. Epame na:malamana, wa:ye wa:ta itiyamale tle opa opita hatitimale alisisiye halomdepo. Epame opa opita emale alisisiye hauwalemdepo,’ diyo.

²²Epalati ya: dokopala oplamita ya: watle epo atlaiyo, ‘Wa: batalipo omhallalo oko oplamipo. Epedeme mowolo yu ipo atlamale koko tle na:tapo wa: kokoye gladlowepo. Ame adipalati, wa:ta atlemama na:ye sikemte itiyamale oplami dlepo. Epame wa:tapo na: watle atlemama na:ta itiyamale tle opata hatitimale alisisiye isikimi halomde dlepo. Epame opa opita emale alisisiye isikimi me-hauwalemde dlepo. ²³Epapele dulu dla wa: adipalati na: maniye ta:lepo depame mani omha:ha:lalo aya dla pohimilalo wekuwa, na:ta ma ilame puame mani eye halepo depame?’ diyo.

²⁴Ya: epo halemama ya: opa watle epo atlaiyo, ‘Wua: ya: dla mani oplami dokopala walle elaye holapame ma mani oplami dokopala walle 10 halomale oplami watle hamiya,’ diyo.

²⁵Epalati yia:tapo ya: watle epo atlaiyo, ‘Dokopala oplami, wa: natine, ya: mani oplami dokopala walle 10 mo-halopo halapo,’ diyo.

²⁶Amasiyama dokopala oplamitapo yia: watle epo atlaiyo, ‘Na: ikadepe koko wua: watle atlema. Opa anawolotapo yia: dla hapili alisisiye woloma omha:ha:lepiye, yia: dla ma pasataleye halopilipe. Amasiyama opa anawolota yia: dla hapili alisisiye woloma po-omha:ha:lalo wekelepiye, yia: dla alisisi yimka:sikili hutiyeye alikili dla halopo woyamelepe. ²⁷Epedeme opa anawolota na:ta dokopala oplami hi halowedeme apalati na: dla alliwa, yia:ye haliyamale hema eleme puame potimaiya,’ diyo.”

Yesuta Yelusalem dla tale

(*Ma:t 21:1-11; Maka 11:1-11; Yon 12:12-19*)

²⁸Yesu yu iye atlemhalepo gudepame ma Yelusalem dla mu himtaiyo. ²⁹Ya: tame Olipi tamali kikiwi isili dla mo dapiyamte Betapage mate epo Betani mate mateka:pi dla tame woyamaiyo. Epame ya: alotle tlalo so dapiyamte watle taiya demama epo atlaiyo, ³⁰“Wua: mo yemala itapu pola huma taiya. Wua: mo edla tame donki aliya amkota:le kikitama himomeleme halla natilipe. Ya:ye opata di dla ala popopa:lalo wekelalo. Epeleye wua:ta kikitama towastepo hema sempuaiye. ³¹Epapele dulu dla oplami haletapo puame wua: watle atlemama, ‘Wua: adipalati donki aliya kikitama towastama:?’ dlatiye, wua: asiyama ya: watle atlemama, ‘Lodta aliya i solotamuwo,’ dlepe.”

³²Epalati ya: alotle tlalo sota Yesuta atlamale yu dalepame mo edla ma-tamalaiyo. Yia: tame natilati koko hapulomaye Yesuta atlamale yu mate ma-ala:po hutiyeyo. ³³Epalati yia: donki aliya ye kikitama towastamha:ha:lali aliya yota yia: watle epo atlaiyo, “Wua: adipalati aliya kikitama towastamha:ha:ma:?” diyo.

³⁴Epalati asiyama yia:ta epo atlaiyo, “Lodta aliya iye solotamuwo,” diyo.

³⁵Epammama yia: donki aliya iye Yesu hala dla sempuaiyo. Epame yia: kapumale tluka uptipo donki aliya dimsisi di dla hatitipame Yesuye hamame di dla pameliyo. ³⁶Ya: aliya di tle tamhallati opatapo yia: kapumale tlukaye uptipame ya:ta tlowe api dla yalemtoiyo.

³⁷Epame Yesuta Olipi tamali di tle Yelusalem dla tulumhallati ya: dolumsiyamalalo so hapulomatapo ya:ta ulugiyemale koko halomsela:le koko dla God dla siyele pato ta:demtuluyio. ³⁸Epammama yia:tapo yu teta:le mate epo atlamyaiyo,

“God hi tle pua dokopala oplami dla sisiyeiya.

Epame Pepele di dla sadletapo ellepe.

Di ikadepe dla hallalo God dla sisiyeiya,” demyaiyo.

³⁹Amasiyama alumale pato dulu edla Pa:lisi so opa opi me-ha:ha:iyo. Yia:tapo Yesu watle epo atlaiyo, “Imalalo oplami, wa: wa: alotle tlalo sotapo yu keillipo depame yu itiyamale mate atlamane,” diyo.

⁴⁰Amasiyama Yesuta asiyama yia: watle epo atlaiyo, “Na: ikadepe koko wua: watle atlema. Opa iwolotapo yia:ta yu dimi telepiye, asiyama ewala hutiyemyatapo yu teta:lalimyelepe,” diyo.

Yesuta Yelusalem mo natipame amale

⁴¹Yesu Yelusalem mateka:pi dla tamhalemama Yelusalem mota itapu dla polla natipo ammama epo atlaiyo, ⁴²“Yelusalem so, wua: adipapeta?: Na: sikemte solotama, wata wua:tapo sadle hame puluwe koko tlope sikemte malamelepo depame. Amasiyama wua: koko eye woloma pomalamasema. Adipalati, sadle koko eye wua: tle hemele haodepo elapo. ⁴³Epedeme alilatapo wua: dla pulupe, wua: dla opahale dlalo sota wua: moye polemama olostame guguwoudepo ha:ha:lepe. ⁴⁴Epame yia:tapo wua: aya dodokotipame opa hapulomaye poyulupe. Epame wua: mo dodokotimale dulu edla ewala haletapo ma woloma yimkadulo tama di dla popopa:lowa. Epapedeme ipapele kokotapo woyamelepe. Adipalati, Godtapo wua: gadlowedeme puwaye wua:ta e woloma pomalanatina.”

Yesuta Yu so aiyalma aya dla hetale

(Ma:t 21:12-17; Maka 11:15-19; Yon 2:13-22)

⁴⁵Yesu Yelusalem mo dla tuwame Yu so aiyalma aya dla hetaiyo. Ya: aya dulu edla tuwame halemama natilati opatapo alisisiye asiyama mate halomyela natiyo. Epalati ya:tapo alisisi yia: adulo hapulomaye aya dulu etle alikili dla dodolomsalemama epo atlemsela:iyo, ⁴⁶“Wua: malamaiya, God yu bukata epo atlapo,

‘Na: aiyalma ayaye isikimi inoma sumalalo ayapo,’ depo.

Amasiyama epapele tlope wua:tapo God ya: aya iye ma mo-uhalalo aya dlepo,” diyo.

⁴⁷Yesu Yelusalem mo dla tame halemama alila hapuloma Yu so aiyalma aya dla hetame opa watle God yu imhalem-diyo. Amasiyama aiyalma aya dokopala so mate epo aiyalma imalalo so mate epame Yu so dokopala so mate Yesu yumuluweye api totamaiyo. ⁴⁸Epapele tlope yia: Yesu yumuluweye api ponatiyo. Adipalati, opatapo Yesuta imale kokoye sikemte kulume dalemym-diyo.

Yesuta itiyamale dla atlanatili

(Ma:t 21:23-27; Maka 11:27-33)

20 ¹Alila hale dla Yesu Yu so inoma sumalalo aya dla hetame opa watle God yu imhallati aiyalma aya dokopala so mate epo aiyalma imalalo so mate epame Yu so dokopala so mateta puame Yesu watle epo atlaiyo, ²“Wa: apa itiyamale tle koko iye hamsela:ma?: Anta wa: watle itiyamale iye hamiwa?” diyo.

³Epalati Yesuta asiyama yia: watle epo atlaiyo, “Na: mape wua: watle atlanatili yu hatlo atlowama. Epapedeme wua:ta na: atlaiya, ⁴Anta Yon

watle itiyamale hamiwa, opa yú dla ka:ka:timsela:lepo depame? Godta itiyamale hamiwa o oplamita itiyamale hamiwa?” diyo.

⁵Epalati yia:ta yu i dalepame yiskamu yia: dulu dla esemyemama epo atlamyaiyo, “Di adipo atlepa:? Di Yonta itiyamaleye God tle puwa dlepiye, ma asiyama Yesuta di watle epo atellepe, ‘Ame wua: adipalati Yon yu dla pomikadepe dlalo wekuwa?’ dlepe. ⁶Epame di ma ya:ta itiyamaleye oplami tle puwa dlepiye, ma asiyama opata dia: dla siyalasiyalademama dia:ye ewalata kelemelepe. Adipalati, opa hapulomata Yonye God yu molo atlalo oplami ikadepe demdepo,” demyaiyo.

⁷Epammama yia:ta asiyama Yesu watle epo atlaiyo, “Di podimalamana, Yonta itiyamale halë sitaliye,” diyo.

⁸Epalati asiyama Yesuta yia: watle epo atlaiyo, “Na: ma asiyama wua: watle na:ta itiyamale hamsela: iye po-atlowa,” diyo.

Batalipo omha:ha:lalo so kokoye wayu mate atlale

(Ma:t 21:33-46; Maka 12:1-12)

⁹Epame Yesu ma wayu hale i mate opa watle epo atlaiyo, “Alila haleta oplami hale ya: osalo dulu dla gla:pi dlomoko emaiyo. Ya: dlomoko empame opa opi watle omha:ha:iye depame ma mo hale pateka:mu dla halla taiyo. ¹⁰Ya: edla tame hallati dlomokota milipame namolowe alilata mo-puaiyo. Epalati ya:tapo ya: oko oplami hale watle ya: osalo dla tame dlomokoye halopo puane diyo. Amasiyama ya: edla tame woyamalati osalo omha:ha:lalo sota ya:ye hopolopame alisisi dimi ma ilame tane diyo. ¹¹Epela natipame yotapo ma oplami haleye tane diyo. Amasiyama omha:ha:lalo sota oplami i mape hopolemama ya: watle wota:le hamipame alisisi dimi ma ilame tane diyo. ¹²Epalati yota mamisika: ya: oko oplami haleye ma tane diyo. Amasiyama ya: mape omha:ha:lalo sotapo hopolepame alikili a:ma dodolomaiyo.

¹³Epela natipame yotapo ya:skamu epo malamaiyo, ‘Na: apa koko hapa:? Na: matle na: dupa ellalo maseyemala tlo tane dlowepo. Pona:malamana, epelepiye, yia:ta ya: dla heodepame ya: yu dla salladlowe sepena,’ diyo.

¹⁴Amasiyama osalo omha:ha:lalo sotapo osalo ya: a yamita pulati natipame yiskamu yia: dulu dla epo atlamyaiyo, ‘Maseyemala itapo osalo ya: a elo dla hallala. Epedeme ya:ye yumpame osalo iye dita halowa,’ demyaiyo. ¹⁵Epammama yia: maseyemala eye osalo alikili dla hamame tame yumio.”

Yesutapo yu iye atlepo gudepame halemama ya: yu dalempopa:lalo so watle epo atlaiyo, “Osalo yota ma osalo omha:ha:lalo so dla apa koko hapa:? ¹⁶Ya: puame yia:ye potipame ma opa amko hohopo ya: osaloye omha:ha:iya dlepe,” diyo.

Epalati opa hapuloma Yesu yu dalempopa:letapo epo atlamyaiyo, “Koko ipapeleta woyamoloweye poka:dena,” demyaiyo.

¹⁷Amasiyama Yesuta yia: dla omhalemama epo atlaiyo, “Ame adipalati God yu bukata ipo atlema:?”

‘Aya halalo sota alumiti allimama

alumiti hamastaletapo ma aya duka dla molopa kestale some halapo.’

¹⁸Epedeme oplami antapo alumiti edla kustamtame teyulupiye, ya:ye susupulastepo hamastlepe. Epame alumiti etapo oplami haleye goludlepiye, oplami eye totola:timtame ellepe,” diyo.

¹⁹Epalati aiyalma imalalo so mate epo aiyalma aya dokopala so mateta, “Yesuye wayu i mate di kokoye atlemhalema,” depame ya:ye medla hamolowedeme api totamaiyo. Amasiyama yia: Yesu hamoloweve opa alumale pato natipame wowota:iyo.

Sisa dla ta:kis mani hapilowe koko

(Ma:t 22:15-22; Maka 12:13-17)

²⁰Epapele dulu dla aiyalma imalalo so mate epo aiyalma aya dokopala so mateta Yesu yumuluwe api totamama opa opi taiya demama epo atlaiyo, “Wua: tame Yesu mate namkale depo siyamama ya: watle atlanatili yu atlamsiyamaiye. Epapele dulu dla Yesuta asiyama yu batalimale adipapele atlepiye, dita ya:ye hampame gamani dokopala oplami dla homellowepo,” diyo. ²¹Yia: epalati tame Yesu watle yu o-opalimama epo atlaiyo, “Imalalo oplami, dimalamana, wa:ta imale dulu dla wa: isikimi ka:dle koko siyapo tlo imdepo. Epame wa: opaye isikimi kapala di hema potlamasemde. Amasiyama wa: ikadepe God koko tlo imsula:mde. ²²Epedeme wa: di atlane, di ka:deta:, Loum dokopala oplami Sisa watle ta:kis mani halopiliweye?” diyo.

²³Amasiyama Yesuye yia:ta yu o-opalli mate ya: hamolowedeme apele malanatipame yia: watle epo atlaiyo, ²⁴“Na: watle elo mani hale nati-ya,” diyo. Epame ya:ta mani hapo halemama epo atlaiyo, “Mani hema ana mila:pi mate epo ana hi mate hutiyema:?” diyo.

²⁵Epalati asiyama yia:ta epo atlaiyo, “Sisa mila:pi mate epo ya: hi mateta hutiyema,” diyo. Epapalati Yesuta halemama yia: watle epo atlaiyo, “Wua: epapedeme Sisa teteye Sisa watle halopiya, epame God teteye God watle halopiya,” diyo.

²⁶Epalati yia:ta Yesuta asiyama yu ka:depo hamilati dalepame sikemte yiyelemama yu opi po-atlamaiyo. Epammama yia:tapo Yesuta opa mila:pi tle batalipo atlati ya:ye hamoloweve api ponatiyo.

Palli tle ma silliwe dla Yesu watle atlanatili

(Ma:t 22:23-33; Maka 12:18-27)

²⁷Epame Sa:dusi so opa opita Yesu hala dla pumulaiyo. Opa iwolota atlemama, “palli sota ma posilliwa,” demdepo. Epeleye yia:tapo puame Yesu watle epo

atlaiyo, ²⁸“Imalalo oplami, Mosesta di watle molo atlale yuye ipo ilipo hamiwa, ‘Oplamitapo a:ya hapo yimlala pohatitimalalo halepo polopiye, ma oplami e ya: eita sepeyama eye hapo ya: bapa elo dla ha:ha:lowe yimlala hatitimelepe’ duwapo. ²⁹Epapedeme oplami haletapo akimlala 7 hatitimaiyo. Epame yia: bapa tatle a:ya haiyo. Epo yimlala pohatitimalalo halemama powaiyo. ³⁰Epalati ma medla hallalota ya: bapa ya:llu sepeyama me-eye haiyo. Ya: mape yimlala pohatitimalalo powaiyo. ³¹Epo ma medla hallalota sepeyama hatlo me-eye haiyo. Amasiyama ya: mape yimlala pohatitimalalo powaiyo. Epamtamama akimlala 7 hapuloma ewolotapo yimlala pohatitimalalo pataiyo. ³²Epo a:ya sepeyama eta mosukulu powaiyo. ³³Epedeme palli tle silliwe oloma edla a:ya eye ikadepe ana ya:llu depa:? Adipalati, yia:ta 7ta a:ya hatlo metlo halompuwapo,” diyo.

³⁴Amasiyama Yesuta asiyama yia: watle epo atlaiyo, “Wata ha:ha: oloma hema opatapo wola: haloma epo wola:tapo opa haloma demha:ha:po. ³⁵Amasiyama Godta sesa:le sotapo palli tle sillipo ha:ha:lepiye, yia: matle opa mate epo wola: mate pohalomha:ha:lowa. ³⁶Adipalati, yia:ye God ya: banakaka so some ha:ha:mama matle popalliwa. Epame yia:ye God ya: akimlala depo ha:ha:lepe. Adipalati, Godtapo yia:ye palli tle me-elepo ta:ta:duwapo. ³⁷Epedeme Mosesta mo-powataliya ya: buka dla opata palli tle silliwe kokoye me-imuwapo. Adipalati, ya:tapo dali upaye dlapata hamdemhallati natili kokoye ilipo hamimama epo atluwapo, ‘Lodye A:iblaham mate epo Aisek mate epo Yokob mate yia: Godpo,’ duwapo. ³⁸Epapedeme God iye popalli so yia: God. Hao, pasakalo ha:ha:lalo so yia: Godpo. Adipalati, Godta natili dulu dla opa hapulomaye pasakalo ha:ha:po.”

³⁹Epalati aiyalma imalalo so opitapo Yesuta yu atlamale dalepame ka:pi demyaiyo. ⁴⁰Epalati dulu edla ma oplami haleta Yesu watle atlanatili yu hale atloweye wowota:iyo.

Kelisoye ana yamita:?

(Ma:t 22:41-46; Maka 12:35-37)

⁴¹Epame Yesuta ma opa watle atlanatili yu i atlaiyo, “Adipalati opa opita Kelisoye Deibidi yami demdi? ⁴²Amasiyama Deibidi meyelo Sam buka dulu dla ipo atluwapo,

‘Godta na: Lod watle epo atluwapo,
Wa: na: dowala tiyama dla polane.

⁴³Epalati na:tapo wa: watle opahale demha:ha: soye wa: hete sitali isili dla hatitimolowepo,’ duwapo.

⁴⁴Epedeme Deibidita Kelisoye ya: Lod duwapo. Ame adipammama Kelisoye Deibidi yami depa:?” diyo.

Yesuta aiyalma imalalo so koko atlale

(Ma:t 23:1-36; Maka 12:38-40)

⁴⁵Opa hapulomata ala me-dalemha:ha:lati Yesuta ya: alotle tlalo so watle epo atlaiyo, ⁴⁶“Ka:e! Wua: aiyalma imalalo so opa woloma natiye.

Yia: tuka ka:ka:dle tlo didiyepo siyamdepo. Epo yia: solotamde, opata yia: natipame yia: watle heodepo siyele yu atlamelepo depame. Yia: epame dita inoma sumalalo aya dla epo daya pato dele dla itapu ikadepe dla popa:lowe tlo solotamdepo. ⁴⁷Yia: epo isikimi elemale tle sepeyamataloye dodolomsalepame yia: ayaye kokolahamdepo. Epame yia: opa hapuloma inoma dali tle inoma sumale yu seselemalli atlamdepo. Epedeme yia: asiayama wotiyalle pato halepe.”

A:ya sepeyamata namkale dle alisisi himili

(Maka 12:41-44)

21 ¹Yesu aiyalma aya dla ala me-halemama natilati alisisi pasatale sota namkale dle mani isilako dla kolumha:ha:iyo. ²Epalati oloma edla sepeyama a:ya haleta palli mani dapiyamteye puame kolumalati natiyo. ³Epalati Yesuta natipame epo atlaiyo, “Na: ikadepe kokoye wua: watle atlema. A:ya sepeyama itapo hamilita alisisi pasatale sota hapiliye ma tla:mtalepo. ⁴Adipalati, alisisi pasatale so yia: mani patoto yia: dla me-hutiyelati mani opihata tlo hapilipo. Amasiyama sepeyama iye, ya: dla mani mosukulu elaleye etlo hamilipo. Epedeme ya: dla daya dlowe mani ma-hawapo,” diyo.

Yesuta aiyalma aya dokostlowe mate ta:lamo mosukulu dla koko wowoyamolowe mate atlale

(Ma:t 24:1-14; Maka 13:1-13)

⁵Oloma edla opa opitapo aiyalma aya ewalata ka:depo halë mate epo opata God dla hapili alisisita aiyalma aya dulu dla hutiyelati natipame pta ka:ka:pi demyaiyo. Amasiyama Yesuta yia:ta atlamyale yu dalepame yia: watle epo atlaiyo, ⁶“Wua:ta wata aya mate epo alisisi mate tlapame ka:ka:pi dleye alotle dokostlepe. Epapele dulu dla ewala haletapo ma yimkadulo tama di dla popopa:lowa. Amasiyama aya e dokostlati ewala hapuloma etapo matle ta:la dla teteyupo tulume popa:myelepe,” diyo.

⁷Epalati opata ya: watle epo atlaiyo, “Imalalo oplami, aiyalma aya dokostlowe alilaye adipalalota:? Epame koko ita wowoyamolowedeme hallati apa kokota di watle nati-ipa:?” diyo.

⁸Amasiyama Yesuta ma yia: watle epo atlaiyo, “Ka:e wolomape! Oplami haleta wua:ye ikadepe api tle ma alikili dla elemtullala. Adipalati, opa opitapo na: hi mate puame atlamyemama yiskamu yia:ye Kelisopo demyelepe. Epamyemama yia:tapo God ya: alilata mo-puapo demyelati yia: yu dla dalepame edla tulumiyu. ⁹Epapedeme wua: opahale koko mate epo natalimale koko mateta wowoyamalati dalepame ase sikemte wowota:miyo. Ame adipalati, koko ipapele tatile wowoyamelepe. Amasiyama dulu edla mosukulu alilata yipta populuwa.”

¹⁰Epame Yesu mamisika: yia: watle epo atlaiyo, “Mo haletapo mo hale mate opahale de demyelepe. ¹¹Epame oloma edla mo opi dla allutuware

patota ellepe, epo daya pa:le kokotapo pulupe. Epame esiyele mila:pi meyelope meyelope dletapo mo pato dla pasalalemtelepe. Epapele oloma edla opatapo ulugiyemale kokota omapla di dla wowoyamalati natipame wowota:lepe.

¹² Amasiyama koko itapo ala powowoyamalalo hallati wua:tapo na: hi yilo wotiyalle pato halepe. Epapele dulu dla opatapo wua: kokoye gladlowedeme yia: inoma sumalalo aya dla elemheta demha:ha:lepe. Epame yia:tapo wua:ye amtuwale aya dla ka:ka:tima demha:ha:lepe. Epo ma yia:tapo na: koko tle wua:ye dokopala so patoto mila:pi dla elemhetame ipila: demha:ha:lepe. ¹³ Amasiyama oloma edla alila ka:dleta me-woyamelepe, wua:tapo na: kokoye yia: wadle botomastloweye. ¹⁴ Epedeme wua: koko iye woloma malamaiya. Adipalati, opatapo wua:ye koko gladle dla elemhetlatiye, ase wua:ta yu atlamolowe koko dla sikemte momalamiyo. ¹⁵ Ame adipalati, oloma edla na:tapo wua: wadle malamale ka:pi mate epo yu atlamolowe ka:pi mate halopiliwepo, wua: dla alli sotapo wua: yu dalepame asiyama yu atlowe pa:lepo depame. ¹⁶ Epame oloma edla wua: adulo mate epo wua: waidulo mate epo wua: bapadulo mate epo wua: eidulo mate epo wua: asiyadulo mate epame mo-wua: amkadulo matetapo wua:ye wua: dla wotiyalle hapimha:ha: so do tama dla pomellepe. Epame yia:tapo wua: dulu dla opa opiye potimelepe. ¹⁷ Epapedeme opa hapulomatapo na: yilo wua: dla elle pato himha:ha:lepe. ¹⁸ Amasiyama wua: dokopala di dla kokosase yemala haletapo pohaodlowa. ¹⁹ Epedeme woloma kokalepo ha:ha:iya. Wua:ta epo kokalepo ha:ha:lepiye, eta wua: pasakalo hallowe halepe.”

Yesuta Yelusalem mota batalimolowe koko atlale

(Ma:t 24:15-21; Maka 13:14-19)

²⁰ “Epapedeme wua: Yelusalem moye opahale sota aya polemyemama olostame guguwoudepo hallati natilipiye, wua: eta malamelepe, Yelusalem moye mo-batalimolowedeme apopo dlepe. ²¹ Epalati oloma edla Yudiya mo dla ha:ha:lalo so wua: tamali di dla pohetlepe. Epame opa anawolotapo oloma edla Yelusalem mo dulu dla me-ha:ha:lepiye, yia: ma hapele potlepe. Epame opa anawolotapo oloma edla Yelusalem mo alikili tle ha:ha:lepiye, yia: ma mo dulu edla potuluwa. ²² Adipalati, oloma edla Godtapo ya: yu buka dla atlamale koko mate ala:mama wotiyalle asiyama hamimama apelepe. ²³ Epalati oloma edla mopapo koko watalo so mate epo owayimlala ala meme ilimalalo so mate yia: dla sikemte kokalle koko natilipe. Adipalati, oloma edla Godta kasilamaleta pulati dupa kolle pato mate wotiyalle pato mateta mo hema pulupe. ²⁴ Dulu edla opa opiye opahale so aipa:yata potimelepe. Epame opa opiye deata keketipoliyepo asiyama pa:le oko halowedeme mo opi dla elemta demha:ha:lepe. Epalati oloma edla Yelusalemye po-Yu sotapo kolahapame hete dollepe. Yia: me-hete dolemha:ha:lati Godta yia:ta gudlowe alila hamilipe.”

Opa Yamita puluwe koko
(*Ma:t 24:29-35; Maka 13:24-31*)

²⁵“Epapedeme ulugiyemale kokotapo sali dla epo mama dla epo tamili dla wowoyamelepe. Epalati ta:lamu hema kaula dla ulu patotota hehetamama sikemte bibikilimale yu dallepe. Epalati opata sikemte dupa yulumama wowota:myelepe. ²⁶Epame pepele di dla itiyamale alisisi hutiyetapo houlalimelepe. Epalati opatapo yia: dla apa kokota wowoyama:e depame wowota:mama powatatalemelepe. ²⁷Epalati oloma edla opatapo Opa Yamiye itiyamale mate epo hela:dle mate wuala dulu dla pulati natilipe. ²⁸Epedeme wua: koko hapuloma itapo mo-kokotiyamla natilipiye, wua: wowota:le pa:po sillipame omha:ha:iya. Adipalati, Godta wua: dla pasakalo hallowe hamiloweye mo-mateka:pi puapo.”

Ipili tokiye tle wayu atlale
(*Ma:t 24:32-35; Maka 13:28-31*)

²⁹Yesu ma koko hema wayu i mate epo atlaiyo, “Wua: ipili dali natimama dali opi ma tlamaiya. ³⁰Wua: ipili dali tokiyeta matlati natipame sali silaplowe alilata mo-kotiyama depo malamdepo. ³¹Epapedeme e ma epapena. Wua: na:ta atlama koko ita wowoyamalati natipame God ya: mo kokota puluweye mo-mateka:pi mle dlepe. ³²Epedeme na: mikadepe koko wua: watle atlema. Wata oloma hema ha:ha: soye ala me-ha:ha:lali koko hapuloma ita wowoyamelepe. ³³Epedeme pepele di mate epo ta:lamu mate pa:lepe. Amasiyama na: yu tlo popa:lowa.”

Wuskamu woloma omha:ha:iya

³⁴“Epapedeme wua: wuskamu woloma omha:ha:iya. Epame wua: ase daya mate yú mate dlomha:ha:mama ta:lamu koko malamalepapo wua:ta malamale dla sikemte poposatilimiya. Ame adipalati, aliyatapo dea susumale dulu dla godemdiye, epammama na:ta puluwe alilata wua: dla epo yiyelle hamilala. ³⁵Adipalati, alila etapo opa hapuloma ta:lamu hema ha:ha: so dla pulupe. ³⁶Epedeme wua: wuskamu woloma omha:ha:mama inoma sumale pato himha:ha:iya, wua:tapo alila eta woyamolowe dla itiyamale mate ulatulupo depame, epame Opa Yami mila:pi tle itiyamale mate ha:ha:lepo depame.”

³⁷Yesu alila hapuloma Yu so aiyalma aya dla hetame opa watle God yu imhalepo gudepame ma utula:la me-ellowedeme Olipi tamali dla ta demhalemديو. ³⁸Epalati opatapo Yesuta imale koko dallowedeme utulala ikadepe aiyalma aya dla puame alumديو.

Yudasta Yesuye dokopala so dla hamame iliwedeme yu ka:dle
(*Ma:t 26:14-16, 14:10-11*)

22 ¹Isip mo tle alikili dla woyamale malamale daya dele alilata mo-teteka:mpuaiyo. Daya dele iye Yu sota ma semama Godta

Namilatale daya dele demdiyo. ²Alila oloma edla aiyalma aya dokopala so mate epo aiyalma imalalo so mateta opa alumale pato natipame wowota:mama hemele Yesu yumuluwedeme api totamaiyo.

³Epapele oloma edla Saitenta Yudas Iskaliyot opasi dulu dla tuwaiyo. Yudas iye Yesu ya: alotle tlalo so 12 dulu dla ya: ma halepo. ⁴Epedeme Yudasta aiyalma aya dokopala so mate epo aiyalma aya alikili tle omha:ha:lalo so mate dla taiyo, ya:ta Yesuye yia: watle hamame iliwe kokoye esemolowedeme. ⁵Epalati yia:ta koko i dalepame ka:pi depame sisiyemama Yudas watle mani hamilowe yu atlaiyo. ⁶Epapalati Yudasta ya: ma koko hema ka:pi demama Yesuye hemele yia: do dla hamame iliwe api totamaiyo.

Godta Namilatale daya dele dlowedeme dinapele

(Ma:t 26:17-25; Maka 14:12-21; Yon 13:21-30)

⁷Isip mo tle alikili dla woyamale malamale daya dele kotiyamale alila dla Yu sota Godta Namilatale daya dele tatle dlowedeme sipi aliya haloye poyumdiyo. ⁸Epedeme Yesu ma Pita mate Yon mate dla epo atlaiyo, “Wua: tame dita Namilatale daya dloweye dinapiye,” diyo.

⁹Epalati asiyama yia:ta ya: watle epo atlaiyo, “Di hadima tame daya dloweye dinapopa:?” diyo.

¹⁰⁻¹¹Epalati Yesuta asiyama yia: watle epo atlaiyo, “Wua: Yelusalem dla tuwaiya. Wua: edla tuwame natilati oplami haleta yú tipo tamhallati umulepe. Wua: ya: umpame ya: dolumtelepe. Wua: ya:ta tame aya dulu dla ulatulati ha:ha:mama aya yo ikadepe watle ipo atellepe, ‘Imalalo oplamita ya: alotle tlalo so mate Godta Namilatale daya dlowe mo da:?’ dlepe. ¹²Epalati ya:tapo aya alupoli pato di dla hallaloye wua: watle nati-ilipe. Wua: epalati dita Godta Namilatale daya dloweye edla dinapelepe,” diyo.

¹³Epalati Pita mate Yon mate yu i dalepo tame natilati koko hapuloma Yesuta atlamaletapo mepo hutiyela tlamaiyo. Yia: epapalati Namilatale daya dloweye edla dinapiyo.

Lod malamale daya dele

(Ma:t 26:26-29; Maka 14:22-25; 1Kol 11:23-25)

¹⁴Epedeme yia:ta daya dlowe alilata mo-pulati Yesuta ya: alotle tlalo so mate daya dlowedeme polaiyo. ¹⁵Yesu polomama ya: alotle tlalo so watle epo atlaiyo, “Na: solotamale pato himhaluwa, na:ta wotiyalle dulu dla ala po-ulatulalo halemama wua: mate Godta Namilatale daya dloweye. ¹⁶Adipalati, na: wua: watle ikadepe koko atlema. Na: matle Godta Namilatale daya dele iye yipta podlowa. Amasiyama God ya: mo kokota pumama daya dele i ya: dulu koko ikadepeye haliyamale dla botomastlepiye, eta na: daya dele iye matle dlowepo,” diyo.

¹⁷Epame Yesu isilako hapame God dla siyele yu atlepo gudepame yia: watle hamimama epo atlaiyo, “Wua: isilako i hapame ya:mkaleta depo gudepo ma ya:mkale dla hami demtaiya. ¹⁸Adipalati, na: wata oloma itle tamama wain yú matle podlowa. Amasiyama God ya: mo kokota pulati na: matle yú eye dlowepo,” diyo.

¹⁹Yesu ma daya hapame God watle siyele yu atlepame daya hauwokokomaiyo. Epame ya: alotle tlalo so watle alemama epo atlaiyo, “Iye na: motopo, wua: yilo hamipo. Epedeme wua: na: malamale mate ha:ha:mama daya iye dlomha:ha:lepe,” diyo.

²⁰Yia: daya depo gudepame Yesu ma isilako hapame God dla siyele yu atlaiyo. Epame ya: alotle tlalo so watle hamimama epo atlaiyo, “Isilako iye Godta na: omali tle yu itiyapo himili amko ipo. Na: omali itapo wua: yilo olostapo.

²¹Amasiyama wua: natiya, na:ye opahale do tama dla homellowe oplamiye dulu hema na: mate me-daya dempolapo. ²²Epedeme Opa Yamiye Godta yu himili dolumama polope. Amasiyama Opa Yami opahale do tama dla homallalo oplamiye wolomape. Ya: wotiyalle dulu dla tullupe.”

²³Epalati ya: alotle tlalo sota yu i dalepame yiskamu yia: dulu dla atlamyemama, “Anta dia: dulu dla koko ipapele hapa:?” demyaiyo.

Anta pato halema: dle koko dla yu topulolle

²⁴Epame Yesu ya: alotle tlalo sota me-yiskamu yia: dulu dla anta pato halema: demyemama yu topuloliyo. ²⁵Epalati Yesuta koko i natipame yia: watle epo atlaiyo, “Po-Yu so dokopala sotapo yia: isili tle ha:ha:lalo soye sikemte itiyamale mate omha:ha:mdepo. Epapele tope miyelo yiskamu yia:ye opa dla ka:ka:dle koko halomalalo so demdepo. ²⁶Amasiyama wua: dulu dla epapolowe poka:dena. Epedeme wua: dulu dla anta pato halema:? Ka:dena, ya: ka:yapa ya:skamu ya:ye yimka:mala depame isili dla hamtulupame salladepo siyamalalo oko halepe. ²⁷Epedeme wua: natiya, daya dlowedeme pollalo oplami mate epo daya alemalalo oplami mate dulu dla anta pato halema:? Eye polomama daya dlalo oplamita pato halapo. Amasiyama wua: dulu dla na:ye daya alemalalo oplami epapele some halapo.

²⁸Wua: na:ta upiyele dulu dla sela:lali wua:tapo na:ye pomelemtamdena. ²⁹Epapedeme na: Atapo ya: opa omhallowe itiyamale na: watle hamiwaye, epammama na: ma itiyamale epapeleye wua: watle hamilowepo. ³⁰Epedeme na: mo kokota pulati dulu edla wua: na: mate popa:mama daya dlowepo. Epame wua:tapo dokopala oplamita pollalo mo dla popa:mama Isael so elele 12ye omha:ha:lepe,” diyo.

Yesuta Pitata ya: welilowe koko atlale

(Ma:t 26:31-35; Maka 14:27-31; Yon 13:36-38)

³¹Yesu ma polomama Saimon Pita watle epo atlaiyo, “Saimon, Saimon, Saitentapo wua:ye ikadepe kokaleta:e depame elemala natilowedeme

God tle itiyamale ma-hauwapo. ³²Amasiyama na: wa: yilo inoma sumale pato me-himiwa, wa:ta mikadepe dleye haodlala depame. Epame wa:ta na: hala dla ma ilame puale oloma edla wa: amkadulo mikadepe dle soye itiyamale hamilipe,” diyo.

³³Amasiyama Pitata asiyama ya: watle epo atlaiyo, “Lod, na: wa: mate amtuwale aya dulu dla epo polowe dla tulluweye mo-dinapopo sela:ma,” diyo.

³⁴Yesuta asiyama Pita watle epo atlaiyo, “Pita, na: wa: watle ikadepe koko atlema. Wata utula:la gagapo ala poyulumalalo hallati wa: dapahatlope oloma dla na: kokoye wellipe,” diyo.

³⁵Yesu ma ya: alotle tlalo so watle epo atlaiyo, “Wua: na:ta ka:dle yu atlamsiyamelepo depame taiya demama mani mate epo duli mate epo tluka alisisi opi mate halopo tamiyo duwapo. Amasiyama wua: dulu edla siyamama kokalle koko natiwa?” diyo.

Epalati asiyama yia:ta ya: watle epo atlaiyo, “Hao, ponatina,” diyo.

³⁶Amasiyama Yesuta ma yia: watle epo atlaiyo, “Wata oloma hema oplami antapo ya: dla mani mate epo duli mate hutiyelepiye, me-halopo telepe. Epame oplami antapo ya: dla aipa:ya hawa hallepiye, ya:tapo ya: kapumale tlukaye oplami hale watle hamimama asiyama mani tlo hapo aipa:ya halepe. ³⁷Adipalati, God yu bukata epo atlapo, ‘Ya:ye batalimale so mate hatlope depo ellepe,’ depo. Epedeme God yu bukata atlamale koko eta na: dla woyamelepe. Yao, ikadepe, God yu bukata na: koko dla atlamale koko hapulomata mo-woyamala puapo,” diyo.

³⁸Amasiyama ya: alotle tlalo sota ya: watle epo atlaiyo, “Lod, wa: natine, dia: dla aipa:ya dapiyamte me-hutiyepo,” diyo. Amasiyama Yesuta yia: watle epo atlaiyo, “Medla gudiya,” diyo.

Yesuta olipi tamali dla inoma sumhalale

(Ma:t 26:36-46; Maka 14:32-42)

³⁹Yesu meyelo aplalo epammama Yelusalem tle alikili a:ma woyapo Olipi tamali dla taiyo. Epalati ya: alotle tlalo sota ya: mate taiyo.

⁴⁰Epame yia: tame edla ha:ha:mama Yesuta yia: watle epo atlaiyo, “Wua: inoma sumale himha:ha:iya, wua:tapo elemala natili dulu dla tullala depame,” diyo. ⁴¹Yesu epo atlepame yia: tle alikili a:ma tame alumata kellepo polomama inoma sumpolaiyo. ⁴²Ya: inoma sumama epo atlaiyo,

“A, wa: solotamelepiye, na: dla wotiyalle pua iye alikili a:ma hamastane. Amasiyama mowolo wa:ta solotamale koko tlo hane, pona:ta solotamale koko,” diyo. ⁴³Epalati God ya: banakakata Pepele di tle malame ya:ye gademama itiyamale hamiyo. ⁴⁴Epapele dulu dla ya:tapo dupa yuli pato mate God dla sikemte inoma sumale pato himimpolaiyo. Epalati ya: ekukullitapo omali some ta:la dla tatakalemhalaiyo.

⁴⁵Epame ya: inoma sumhalepo gudemo tame natilati ya: alotle tlalo soye dupa kolempo:po depo mo-hutiyele halla natiyo. ⁴⁶Epalati Yesuta

yia: watle epo atlaiyo, “Wua: adipalati hutiyema? Wua: sillipame inoma sumale himimpopa:iya, wua:tapo elemala natili dla tullala depame,” diyo.

Opata Yesu yumuluwedeme hamame tale
(*Ma:t 26:47-56; Maka 14:43-50; Yon 18:3-11*)

⁴⁷Yesu ala ya: alotle tlalo so dla me-yukamhallati ya: alotle tlalo oplami hale Yudastapo opa alumaleye elempuame woyamaiyo. Epame Yudastapo Yesuye hulluwedeme puaiyo. ⁴⁸Amasiyama Yesuta ya: watle epo atlaiyo, “Yudas, wa: Opa Yamiye hulli mate hampame opahale do tama dla homellowedeme apopa?” diyo.

⁴⁹Epalati Yesu ya: alotle tlalo sotapo opata Yesu hamala pua koko natipame epo atlaiyo, “Lod, di aipa:ya mate nalatipa?” diyo. ⁵⁰Epammama Yesu ya: alotle tlalo oplami haletapo aiyalma aya dokopala oplami ya: oko oplami haleye aipa:yata heyumama ya: dowala moloye ketamastaiyo.

⁵¹Amasiyama Yesuta ya: alotle tlalo so watle epo atlaiyo, “Medla gudiya, koko epapele hamiya,” diyo. Epame oplami ya: molo dla umpame ya:ye ka:diyo.

⁵²Yesu epo halemama ya:ye hamala pumulale aiyalma aya dokopala so mate epo aiyalma aya alikili tle omha:ha:lalo so mate epo Yu so dokopala so mate dla epo atlaiyo, “Wua: na: uhalalo oplamita hallati natipame na:ye hamolowedeme aipa:ya mate epo bulukupi mate halopo pumulo? ⁵³Amasiyama wua: na:ye alila hapuloma aiyalma aya dulu dla imsela:la natimduwapo. Ame wua: adipalati na:ta edla hallati pohamalalo wekemduwa? Amasiyama wata iye wua: alilata mo-pualepo. Adipalati, wata iye amtuwale dokopala oplami Saiten ya: alilapo,” diyo.

Pitata Yesu welli
(*Ma:t 26:69-75; Maka 14:66-72; Yon 18:15-18, 25-27*)

⁵⁴Epame opata Yesuye hampame aiyalma aya dokopala oplami aya dla semtaiyo. Epalati Pitata alo ikadepe tle dolumtaiyo. ⁵⁵Ya: dolumtame opata aya alikili dla dlapa mipo dlapa tilimpopa:lati ya: ma yia: mate dlapa timpolaiyo. ⁵⁶Pita ala dlapa me-timpollati aya edla oko halalo ipilalo haleta puame Pita watle woloma omhalemama epo atlaiyo, “Oplami i mape Yesu mate sela:uwa halepo,” diyo.

⁵⁷Amasiyama Pitata asiyama epo atlaiyo, “A:ya, na: oplami eye pona:malamana,” diyo.

⁵⁸Epo ma alotle oplami haleta puame ya: natipo ya: watle epo atlaiyo, “Wa: ma Yesu mate sela:uwa oplami halepo,” diyo.

Epalati Pitata asiyama epo atlaiyo, “Oplami eye pona;” diyo.

⁵⁹Epo ma edla pola ma alowellati ma oplami haleta yu itiyamale mate puame epo atlaiyo, “Mikadepe, oplami i mape ya: mate sela:uwa halepo. Adipalati, ya: mape Ga:lili oplamipo,” diyo.

⁶⁰Epalati Pitata asiyama epo atlaiyo, “Oplami, wa:ta atla kokoye na: ikadepe sikemte yeliyena,” diyo. Pita ala me-yukamhallati gagapotapo mo-yulumaiyo. ⁶¹Epalati Lodta alo dla helestapo Pita watle omelaiyo. Epapele oloma dla Pitatapo Yesuta atlale yu iye malamaiyo, “Wa: wata utula:la gagapo ala poyulumalalo hallati wa:tapo na: kokoye dapahatlope oloma dla wellipe,” dleye. ⁶²Epapedeme ya: yu e malapame alikili dla ulatame sikemte dupa kolle mate amaiyo.

Yesuye dokopala sota esemale dla semhetale
(*Ma:t 26:59-68; Maka 14:55-65; Yon 18:19-24*)

⁶³Epame Yesu hamame popa:lalo sotapo ya:ye tetlemyemama hopoliyo. ⁶⁴Epame yia:ta ya: inomaye tluka mate ketopolipame heyulumyemama, “Anta wa:ye heyu,” demyaiyo. ⁶⁵Epamyemama yu batalimale opi mate ya: watle atlamyaiyo.

⁶⁶Epo ma alallati Yu so dokopala so mate epo aiyalma aya dokopala so mate epo aiyalma imalalo so mate yimkata alumaiyo. Epame Yesuye yia:ta esemale edla semhetaiyo. ⁶⁷Epalati yia:tapo popa:mama Yesu watle epo atlaiyo, “Wa: di watle atlane, wa:ye ikadepe Godta sale Kelisota:?” diyo.

Yesu asiyama yia: watle epo atlaiyo, “Na:ta wua: watle atlepiye, wua: na:ye pomikadepe dlowa. ⁶⁸Epame na:ta wua: watle atlanatili yu atlepiye, wua: asiyama yuye na: watle ilame po-atlowa. ⁶⁹Amasiyama wata oloma itle Opa Yamiye pato Godta ya: dowala tiyama dla pabellepe,” diyo.

⁷⁰Epalati asiyama yia:ta hapulomata epo atlaiyo, “Epedeme wa:ye ikadepe God Yamita:?” diyo. Epalati asiyama Yesuta yia: watle epo atlaiyo, “Wua:ta na:ye God Yami dleye, e mikadepepo,” diyo.

⁷¹Epalati yia:ta epo atlaiyo, “Epedeme di ya: koko gladlowe dla ma yu opi dlallowe posolotamasema. Adipalati, ya: meyelo ya: kokoye motomotastamama ya:ye God Yami dlepo. Epedeme wata ya: yumuluwe ka:pi,” diyo.

Yesuye Paelet mate epo Helod mate dla seme hetale
(*Ma:t 27:1-2, 11-26; Maka 15:1-15; Yon 18:28-19:16*)

23 ¹Epame dokopala so alumatapo sillipame Yesuye Paelet watle semtaiyo. ²Yia: tame Paelet watle Yesu kokoye atlamyemama epo atlamyaiyo, “Di oplami itapo di opaye batalimale api dla elemtlati natipame hamuwa. Adipalati, ya:tapo di opata Sisa watle ta:kis mani kolumde dla humatlepepe ma ya:skamu ya:ye dokopala oplami Keliso demsela:mduwapo,” demyaiyo.

³Epalati Paeletapo Yesu watle epo atlaiyo, “Wa: ikadepe Yu so dokopala oplamita:?” diyo.

Epalati Yesuta asiyama epo atlaiyo, “Yao, wa:ta atla mepo,” diyo.

⁴Epalati Paeletta Yu so aiyalma aya dokopala so mate epo opa opi edla alupo ha:ha:le so watle epo atlaiyo, “Na: ya: hamolowe dla batalimale koko hale ponatisema,” diyo.

⁵Amasiyama yia: koko eye memellowe allimama yu itiyamale mate epo atlamyaiyo, “Opata Loum gamani so dla siyalasiyaladlepo depame ya:tapo Yudiya mo pato dulu dla opa watle yiyilamale kokoye imsula:mduwapo. Ya: koko iye Ga:lili mo tle kotiyapame ma hema puame ammsela:po,” demyaiyo.

⁶Epalati Paeletta koko i dalepame Yesuye ikadepe Ga:lili oplamita: depame opa watle dalla natiyo. ⁷Epapele dulu dla ya:tapo Yesuye ikadepe Ga:lili oplami dle kokoye malanatipame Yesuye Helod watle semtaiya diyo. Adipalati, Helodta Ga:lili mo dla dokopala oplami halaiyo. Oloma edla Helodye Yelusalem dla puame hallati apiyo.

⁸Epapele dulu dla Helodtapo Yesu natipame sikemte siyeiyo. Adipalati, ya: mo-powataliya Yesu kokoye dlalemhalemama ya: natilowe solotamdiyo. Epammama ya:ye Yesuta ulugiyemale koko ya: mila:pi tle halepo depame sikemte solotamaiyo. ⁹Epapedeme Helodtapo Yesu watle atlanatili yu pasatale atlamaiyo. Amasiyama dulu edla Yesuta ya: watle yu hale po-atlaiyo. ¹⁰Oloma edla aiyalma aya dokopala so mate epo aiyalma imalalo so mate Yesu dla batalipo atlamyemama ya:ye batalimale pasatale oplami demyaiyo. ¹¹Epame Helodtapo ya: opa mate Yesuye tetlemyemama ya: watle dokopala sota didiyelalo tluka alisisiye asiyomeliyo. Epame ya:ye Paelet watle ilame semtaiya diyo. ¹²Alila oloma edla Helod mate epo Paelet mate namkale diyo. Yia:ta ka:yapa ha:ha:leye namkale dle ipapeleta yia: dulu dla pe-elaiyo.

¹³Yesuye Paelet watle ilame semtlati natipame Paelettapo aiyalma aya dokopala so mate epo Yu so dokopala so mate epo opa hapuloma mate sisilapame epo atlaiyo, ¹⁴“Wua:tapo oplami iye Yu sota Loum gamani so dla siyaladlepo depame yiyilamale koko imsula:ma demyemama na: watle sempualepo. Amasiyama na:tapo wua: inoma dali tle ya: koko gladleye, ya: dla batalimale koko hale ponatina. ¹⁵Epapele dulu dla Helod mape Yesu dla batalimale koko hale ponatina. Epammama ya:tapo ya:ye ma di watle semtaiya dlepo. Epedeme wua: me-natipo, oplami i yumuluweye, ya: dla batalimale hale hawa ikadepe. ¹⁶Epapedeme na:ta isikimi ya:ye hopolepame tane dlowepo.”

[¹⁷Amasiyama Paelettapo Yu sota sisiyelepo depame yia:ta Godta Namilatale daya dele oloma edla oplami haleye amtuwale aya dulu tle alikili dla hamame woyamdiyo.] ¹⁸Epapeleye opa hapulomatapo yu teta:le mate epo atlamyaiyo, “Yesu tlo yum mama asiyama Balabasye amtuwale aya tle alikili dla hamame woyamane,” demyaiyo. ¹⁹Oplami Balabas iye Loum gamani so mate opahale demama oplami hale yumiyoye. Epapele tle ya:ye amtuwale aya dulu dla ka:staiyo.

²⁰Paeletta Yesuye alikili a:ma hamame woyamoloweye sikemte solotamama mamisika: opa watle atlaiyo. ²¹Amasiyama opata asiyama ya: watle yu teta:le mate epo atlamyaiyo, “Ya:ye dali yekelehmimili di dla gogodiya, dali yekelehmimili di dla gogodiya,” demyaiyo.

²²Epalati Paeletta ma opa dla atlemama epo atlaiyo, “Wua: ya:ta apa batalimale koko halë hallati natipame ya:ye yumuluwedeme amma?: Na:ta ya: koko gladle oloma edla na: ya: yumuluwe dla hamame tulluwe batalimale koko hale ponatina. Epedeme na:tapo ya:ye isikimi hopoliya depame tane dlowepo,” diyo.

²³Amasiyama opa hapulomatapo yu sikemte di dla teta:lalimale mate “Yesuye dali di dla gogodepo himiya,” demyaiyo. Yia:ta epamyelati Paeletta dalemhalepo depame sukalemama yia: watle mope diyo.

²⁴Epammama ya:tapo yia: yu dalepame opata solotamale koko haiyo.

²⁵Epedeme Paeletta Loum gamani so dla opahale demama ya:mkaale yumulalo oplami Balabas tlo amtuwale aya dulu tle alikili a:ma woyamane diyo. Amasiyama ya: Yesuye dali yekelehmimili di dla polopo depame opa dla homeliyo.

Yesu dali yekelehmimili di dla gogodle

(*Ma:t 27:32-44; Maka 15:21-32; Yon 19:17-27*)

²⁶Epame opahale sota Yesuye mo dulu tle ma alikili dla semtamha:ha:lali Kulene oplami Saimonye api duka dla Yelusalem dla pumhallati umaiyo. Epame yia:tapo dali yekelehmimiliye hapame ma ya: maka: dla himpame Yesu ko tle tane diyo. ²⁷Epalati oloma edla opa hapulomatapo Yesu hamame tamhallati alotle dolumtamalaiyo. Epapele dulu dla wola: opi ma me-tamalemama Yesu yilo a:lle mate wowolimtamalaiyo. ²⁸Epalati Yesuta helestame yia: dla omhalemama epo atlaiyo, “Yelusalem so wola:, wua: na: yilo ase sikemte a:limiya. Amasiyama wuskamu wua: yilo a:lemama wua: yimlala yilo ma a:liya. ²⁹Adipalati, wotiyalle alilata mo-pulati opata yu ipo atlamyelepe, ‘Yimlala pohohomalalo wekelalo so wola: wua: mate epo wola: yimlala pohohopo meme ilimalalo so wola: wua: mate sisiyeiya.’ ³⁰Adipalati, epapele oloma edla

‘opatapo epo atlamyelepe,

“Tamali mate tutuka: pemtalalimale mate, dia: dla illipo malame bopudiya,” ’ demyelepe.

³¹Epapedeme ipapele kokotapo dali upa pasakalo dla woyamelepiye, ma apa kokotapo dali upa tolle dla woyapa:?” diyo.

³²Epame oloma edla opahale sota Yesu semtamama uhalalo so dapiyamte ma dali yekelehmimili di dla potimolowedeme elemtamalaiyo. ³³Yia: puame mo alikili tamali hale, ya: hi Dokopala elo demdiye, edla puame woyamaiyo. Yia: epame Yesuye dali yekelehmimili di dla

gogodiyo. Epame uhalalo so dapiyamte ma gogodemama haleta ya: dowala tiyama dla gogode epo haleta ya: weke tiyama dla gogode diyo. ³⁴Amasiyama Yesuta dali yekelehmimili di dla elemama epo atlaiyo, “A, opa iwolota batalimale koko ipapele na: dla halëye hiyostepo weline. Adipalati, ya: ya:ta koko halë iye poyia:malamana,” diyo. Epame opahale sota Yesu tlukaye hukulupo halomolowedeme ya: dulu dla ewala mate tatipiyele hale tatipiyeiyo.

³⁵Opa hapulomatapo alikili tle omha:ha:lati Yu so dokopala sota Yesuye tepelemale mate tetlemyemama epo atlamyaiyo, “Ya: opa opi tlo gagademsela:mduwapo. Epedeme ya:ye ikadepe Godta sale oplami Keliso dlepiye, ya: ya:skamu ya: gadlowe ka:pi,” demyaiyo.

³⁶Epame opahale so ya: mape Yesuye tetlemyaiyo. Epammama wain yú haka:le sipo Yesuta delepo depame ya: watle hamimama epo atlaiyo, ³⁷“Wua: ikadepe Yu so ya: dokopala oplami dlepiye, wa: wa:skamu wa: gadene,” diyo.

³⁸Yesu ya: dokopala di tle yu ilimale ipo ilipo badiyo,

OPLAMI IYE YU SO DOKOPALA OPLAMIPO

³⁹Oloma edla uhalalo oplami hale Yesu ela seme tle gogodepo elaletapo tepelemale yu mate Yesu watle epo atlaiyo, “Wa: ikadepe Keliso dlepiye, wa: wa:skamu gademama di ma gadene,” diyo.

⁴⁰Amasiyama uhalalo oplami haleta ya:mkale yu ipi tle yu itiyamale mate epo atlaiyo, “Wa: God powota:ma:? Adipalati, ya:ta wotiyalle haye wa: ma mepapele hapo. ⁴¹Amasiyama wa: mate epo na: mateye di batalimale asiyama dla palipo. Ame Yesuye, ya: dla batalimale hale hawa,” diyo.

⁴²Epame ya: ma Yesu watle epo atlaiyo, “Yesu, wa:ta wa: mo dla ulatumama na:ye malamelepe,” diyo.

⁴³Epalati Yesuta ya: watle epo atlaiyo, “Na: wa: dla ikadepe koko atlema. Watapo wa:ye na: mate siyele mo dla pollope,” diyo.

Yesuta powale koko

(*Ma:t 27:45-56; Maka 15:33-41; Yon 19:28-30*)

⁴⁴Sali mo-dukuslopi dla hallati mo patota motiti tumama sali inoma dapahatlope pololiyo. ⁴⁵Epalati aiyalma aya dulu dla tluka deiyamaleta komaleye meyelo duka talladiyo. ⁴⁶Epapele oloma edla Yesuta yu teta:le mate epo atlaiyo, “A, na: na: pasakaloye wa: do dla hamima,” diyo. Yesu yu mosukulu ipo atlepame powaiyo.

⁴⁷Epalati opahale so omhallalo oplamita Yesu dali yekelehmimili isili tle omhalemama Yesuta powale koko natipame God hi di dla ta:demama epo atlaiyo, “Ikadepe, oplami iye batalimale hale hawa ikadepe mleni,” diyo. ⁴⁸Epame opa hapuloma edla natilowa depo tame omha:ha:le sotapo koko e natipo ma i-ilapo tamalemama sikemte dupa kolle mate tamalaiyo.

49 Amasiyama Yesu ya: amkadulota alikili tle koko iye omha:ha:iyo. Epame yia: dulu dla wola: opi Yesu mate Ga:lili tle pumulale so yia: mape medla ha:ha:mama omha:ha:iyo.

Yesu wabasi dulu dla hamatili

(Ma:t 27:57-61; Maka 15:42-47; Yon 19:38-42)

50-51 Dulu edla oplami hale halaiyo, ya: hiye Yosep. Ya: Yudiya mo pato dulu dla Alimatiya mo yemala dla hallalo oplamiyo. Ya:ye ka:dle oplami halemama God ya: mo kokota puluweye omhalaiyo. Epame ya:ye Yu so dokopala so alumale dulu dla ya: ma hale halaiyo. Amasiyama Yu so dokopala sota Yesuye Loum gamani sota yumulupo depo yia: dla homallati ya: koko edla alimama humatlaiyo. 52 Epapeleye ya: Yesu powale moto halowedeme Paelet wadle dalla taiyo. 53 Epame ya: Yesu motoye dali yekelemhimili di tle isili dla hame tulume tlukata polupame tei seselemale dulu dla wabasi muwalle dla tuwame himiyo. Wabasi eye ala amko ikadepe, oplami powale moto haleye ala dulu edla pohamatilalo ha:ha:iyo. 54 Amasiyama alila oloma eye Yu sota inoma sumolowe alilata mo-kotiyamalati apiyo.

55 Epapele dulu dla wola: Yesu mate Ga:lili tle pumulale sotapo Yosepta Yesu motoye wabasi dla hamatiliwedeme tlati yia: ma dolumtamalaiyo. Yia: tame Yosepta Yesu moto wabasi dulu dla hamatili kokoye woloma natiyo. 56 Epame yia: ma ilame tame dakopala ullu ka:depo pamalaloye Yesu moto dla huhutupiliyelowedeme dinapiyo. Amasiyama yia: Yu sota inoma sumolowe alilata mo-kotiyamalati Mosesta aiyalma hatitimale e dolumama aseka hedepo popa:iyo.

Yesuta wabasi dulu tle ma sila:time hetale

(Ma:t 28:1-10; Maka 16:1-8; Yon 20:1-10)

24 1 Sande alila utulala ikadepe wola: iwolota yia:ta ullu ka:depo pamalalo dakopala dinapeleye halopo Yesu wabasi dla tamalaiyo. 2 Yia: tame natilati kokoloma tala dla ewala himomeleme elaleye ma alikili a:ma dla kokolustame ella natiyo. 3 Amasiyama yia: tuwame natilati Lod Yesu motoye hawa halaiyo. 4 Yia: tuwame ala me-omha:ha:mama momalamha:ha:lati opa dapiyamte tluka kamkamaleta sikemte usiyemale didiyepo pakasiyamalalo yia:ta ha:ha: mateka:pi dla wowoyapo ha:ha:iyo. 5 Epalati yia:ta yiyelepo sikemte wowota:mama yia: dokopala isili dla potalepo tuluiyo. Amasiyama opa dapiyamteta yia: wadle epo atlaiyo, “Wua: adipalati pasakalo hallalo oplamiye ma wabasi dulu dla totamsiyama:?” 6 Ya: dulu hema pe-elasema. Amasiyama ya:ye ma sila:time hetana. Epedeme wua: ya:ta wua: mate Ga:lili dla sela:mama atlamuwa kokoye mo-woweluwapa? 7 Adipalati, ya:tapo epo atluwapo, ‘Opa Yamiye batalimale so dla homallati yia:tapo

ya:ye dali yekelehmimili dla gogodlepe. Epame ya:ye wabasi dulu dla alila dapiyamte elepame ma dapahatlope alila dla sila:time hetlepe,' duwapo." ⁸Epalati wola:tapo yu e dalepame Yesuta atlamsela:le yuye mo-malamaiyo.

⁹Epame yia: wabasi tle ma ilame tame Taiya dle so 11 mate epo opa hapuloma Yesu doluntale so mate dla yia:ta tlamale koko hapulomaye atlamaiyo. ¹⁰Epedeme koko i tlamale so wola:ye iwolopo, Meli Magadalin epo Yowana epo Yeims ya: wai Meli epame wola: opi. ¹¹Amasiyama wola: iwolota puame Taiya dle so dla atlamalati yia:tapo pomikadepe dlalo wekemama ma wola: watle, "Wua: isikimi bobokolomale yu atlamyema," demyaiyo. ¹²Amasiyama Pitata sila:tipame wabasiye natilowedeme kukulumtaiyo. Ya: tame wabasi dla heodepo tuwame halemama toko ipo natitepo Yesu moto bopudepo elale tluka siyapota wabasi dulu dla me-ella natiyo. Epalati Pitata ma ilame tamama koko hema sikemte momalamtaiyo.

Opa dapiyamteta Emaus mo dla tamalemama Yesu natili

¹³Alila hatlo medla Yesu alotle dolumsiyamalalo so dapiyamtetapo Yelusalem mo saliyome ma Emaus mo dla tamalaiyo. Emaus mo eye Yelusalem mo tle pase pateka:mu, isikimi 11 kilomita selemalli enamaiyo. ¹⁴Yia: tamalemama Yesu dla koko wowoyamale hapulomaye esemtamalaiyo. ¹⁵Epame yia: me-tamalemama esemtamallati Yesuta ko tle puame yia: umpame ma yia: mate tamalaiyo. ¹⁶Amasiyama opa dapiyamte iwoloye Yesu woloma pomalanatiyo. Adipalati, Godta yia:ta Yesu woloma malanatiloweye api himomeliyo.

¹⁷Epalati Yesuta yia: watle epo atlaiyo, "Wua: apa kokoye esemtamalemama yuhamtamalema:?" diyo.

Amasiyama yia: api duka medla hedepo ha:ha:mama dupa kolle mate yia: mila:pi upiyestame ha:ha:iyo. ¹⁸Epammama yia: dulu dla oplami hale hi Keleopas demdiye, eta Yesu watle epo atlaiyo, "Yelusalem mo dla asepe so ha:ha: dulu edla hatlo wa: tlo koko edla wowoyamaleye podallalo wekelepa?" diyo.

¹⁹Epalati Yesuta asiyama ya: watle epo atlaiyo, "Wa: apa koko atlema:?" diyo.

Epapalati asiyama yia:ta ya: watle epo atlaiyo, "Di Yesu Nasalet oplami kokoye atlema. Adipalati, ya:ye God tle yu hapame molo atlalo oplami depo halemama God mila:pi tle epo opa mila:pi tle God yuye itiyamale mate atlamsela:mduwapo. Epammama ya:tapo ulugiyemale koko patotoye halomsela:mduwapo. ²⁰Amasiyama aiyalma aya dokopala so mate epo di dokopala so mateta ya:ye Loum gamani sota yumulupo depame yia: dla homeluwapo. Epalati yia:tapo ya:ye dali yekelehmimili di dla gogodepo yumuwapo. ²¹Amasiyama dita malamaleta ya:ta Isael soye Loum gamani

sota itiyamale tle alikili dla eleme woyamelepe depo dalemha:ha:mama omha:ha:uwapo. Epedeme koko hapuloma iye tatla huta wowoyamuwapo. 22-23 Epame di alumale dulu dla wola: opita di watle yiyelle hami. Adipalati, wata utulalati yia: toko tame wabasi natitepo Yesu moto hawa halla natiwo. Epalati yia:ta puame di watle atlemama 'dia:ye inomata meyelo demama God ya: banakaka so nati,' de. Epalati banakaka sotapo Yesuta ma pasakalo hala kokoye yia: watle atluwo. 24 Epame di alumale dulu dla ha:ha:lalo so opa opi yia: mape toko tame wabasiye natitepo, wola:ta atlamale koko mate alemama Yesu motoye hawa halla natiwo."

25 Epalati Yesuta yia: watle asiyama epo atlaiyo, "Wua: sikemte yeitamale sopo. Wua: adipalati God tle yu hapame molo atlamalalo sota atlamale koko dla ala pomikadepe dlalo ha:ha:pa? 26 Adipalati, yia:tapo epo atluwapo, 'Godta sale Kelisoye wotiyalle koko ipapele hapame ma hela:dle mate epo itiyamale mate God hala dla hetame pollope,' duwapo." 27 Epame Yesuta yia: watle Moses mate epo God tle yu hapame molo atlamalalo so hapuloma mateta Keliso koko dla hatitimale yu ya: dulu kokoye woloma yia: watle imaiyo.

28 Yia: Emaus mo mateka:pi dla pumha:ha:mama Yesuta yia: watle epo atlaiyo, "Na: hema pohedlowa. Amasiyama na: ala me-tlowama," diyo. 29 Amasiyama opa dapiyamteta yu itiyamale mate ya: watle epo atlaiyo, "Namkale, wa: yipta tamiya, wa: dia: mate elane. Adipalati, ma-apola yakoma," diyo. Epedeme ya: yia: mate ella taiyo.

30 Epame yia: aya dla hetame daya dlowedeme popa:mama Yesu daya hapame siyele yu atlepo gudepame hauwokokopo yia: watle alemaiyo. 31 Epapele oloma edla pakasiyamalalo yia:tapo Yesuye woloma malanatiyo. Yia: Yesuye malanatilati ya:tapo meyelo me-haodiyo. 32 Epalati yia:ta dapiyamteta popa:mama yiskamu epo atlampopa:iyo, "Yao ikadepe, di api duka dla pumha:ha:lali ya:tapo God yu ya: dulu kokoye di watle atlamalati di dupa dulu dla sikemte siyeleta heta," diyo.

33 Epo yia: sillipame ma hapele Yelusalem dla tamalaiyo. Yia: tame natilati Taiya dle so 11 mate epo Yesu dolumsiyamale opa hapuloma mate yimkata edla alupo popa:la natiyo. 34 Epalati opa edla alupo popa:leta yia: watle epo atlamyaiyo, "Yao, ikadepe, Lodye powale tle ma sila:time hetana. Epame ya: ma Saimon Pita hala dla tame woyamalepo," demyaiyo. 35 Epalati asiyama opa dapiyamte iwolota yia:ta Yesuye api duka dla tamalemama umale mate epo Yesuta yia: mate polomama daya hauwokokomalati malanatili koko mate yia: watle atlamaiyo.

Yesuta ya: alotle tlalo so dla tame woyamale
(*Ma:t 28:16-20; Maka 16:14-18; Yon 20:19-23; Taiya 1:6-8*)

36 Yia: ala koko hema me-yuhampopa:lali Yesuta pakasiyamalalo yia:ta popa: duka metle me-woyapo halaiyo. Ya: epo halemama yia: watle epo atlaiyo, "Namkadulo, sadleta wua: mate ellepe," diyo.

³⁷Amasiyama yia:tapo ya:ye semte bataliya tepo depame sikemte yiyelepo wowota:iyo. ³⁸Epalati asiyama Yesuta yia: watle epo atlaiyo, “Wua: adipalati epo sikemte wowota:mama totokoleyaple kokota wua: dulu dla elema:?” ³⁹Epedeme wua: na: do mate epo na: hete mate tlapame ikadepe na:po depo malamaiya. Epame na: moto umaiya, wua:tapo na:ye ikadepe moto walle tepo depo malamelepo depame. Adipalati, bataliya yimlalye yia: dla moto hawa,” diyo.

⁴⁰Ya: yu iye atlapame yia: watle ya: do ulu mate epo hete ulu mate nalati-iyo. ⁴¹Amasiyama yia:tapo sisiyele mate yiyelepo popa:mama ala yia: dupa dulu dla me-totokoliyapele mate popa:la natipame Yesuta yia: watle epo atlaiyo, “Wua: dla dlowe alisisi yemala hale elema:?” diyo. ⁴²Epalati yia:tapo ya: watle amalalo totomale yemala hamiyo. ⁴³Epapalati ya:tapo yia: inoma dali tle amalalo eye deiyo.

⁴⁴Epame ya:tapo yia: watle epo atlaiyo, “Na:ta wua: mate sela:uwa oloma edla na: wua: watle ipo atlamduwapo, ‘Na: koko dla Mosesta hatitimale mate epo God yu molo atlamalalo sota hatitimale mate epo Sam buka dla hatitimale mateta na: dla woyamelepe,’ demduwapo. Epedeme wata koko itapo na: dla mo-woyamapo,” diyo.

⁴⁵Epame Yesuta yia:ta God yu bukata atlama kokoye woloma malastlepo depame yia:ta malamaleye hohototimaiyo. ⁴⁶Yesu epo halemama yia: watle epo atlaiyo, “Epedeme God yu bukatapo ipo atlapo, ‘Godta sale Kelisoye wotiyalle hapame alila dapiyamte wabasi dulu dla powame elepo gudepame ma dapahatlope alila dla sila:time hetlepe.’” ⁴⁷Epame Yesuta ma yia: watle epo atlaiyo, “Wua: Yelusalem tle kotiyapame ta:lamo pato dla tame na: hi tle opa watle ipo imsiyamaiya, ‘Wua: malamale meyeloje depame wua: bobtalimale tle heheletimaiya. Epalati Godtapo wua: bobtalimaleye hiyotipo wellipe,’ demsiyamelepe. ⁴⁸Epapedeme wua:ta na: koko iye tlapame atlamsiyamelepe. ⁴⁹Epedeme wua: yipta Yelusalemye meleme tamiyo. Amasiyama wua: aseka medla me-ha:ha:lali Pepele di tle itiyamale mallati halepe. Adipalati, na:tapo na: Ata atlale yu e dolumama wua: watle Hela:dle Soko hamilowepo,” diyo.

Yesuye Pepele di dla hamame hetale

(Maka 16:19-20; Taiya 1:9-11)

⁵⁰Epame Yesuta ya: alotle tlalo so eleme Betani mo mateka:pi dla tamalaiyo. Yia: edla tame woyapame Yesuta ya: do ta:ta:depame yia: yilo inoma sumama siyele yu atlaiyo. ⁵¹Ya: epamhallati Pepele di dla ya:ye hamame hetaiyo. ⁵²Epalati yia:tapo Yesu hiye di dla ta:depame sisiyele mate Yelusalem dla i-ilapo tamalaiyo. ⁵³Epame yia: alila hapuloma dulu dla Yu so aiyalma aya dla ha:ha:mama God dla siyele ta:demha:ha:mdiyo.

Ka:dle molo atlale yu Yonta ilimale Yon

Yon buka ya: dulu koko

Yon buka iye Yesu ya: alotle tlalo oplami hale Yonta ilimuwapo. Ya:ta yu ilimale dulu dla koko pato ipo elema. Yesuye Kelisopo epame ya:ye God Yami ikadepepo. Epedeme dita Yesu dla mikadepe dlepiye, eta ditapo pasakalo hallowe halepe.

Yuta ma oplami moto ye

1 ¹Ka:yapa ta:lamo ala pomita:plalo hallati Yu tatle haluwapo. Yu etapo God mate haluwapo. Epame Yu eye Godpo. ²Ya:ye ka:yapa ta:lamo kotiyamale oloma edla God mate haluwapo.

³Epedeme alisisi haleye ya: dimi mita:ple hawa ikadepe. Amasiyama alisisi hapulomaye hatlo ya: tle mimita:puwapo. ⁴Epapele dulu dla pasakaloye hatlo ya: dulu dla eluwapo. Pasakalo etapo opa hapuloma dla hela:dle hamilalo haluwapo. ⁵Epedeme hela:dle etapo amtuwale dulu dla hela:dle hamimhalapo. Epalati hela:dle eye amtuwaleta sumtuloweye po-ala:na.

⁶Epedeme oloma edla Godtapo oplami hale tane duwapo, ya: hiye Yon. ⁷Ya:tapo opa dla hela:dleta puluwe kokoye atlamolowedeme puwapo. Epalati opa hapulomatapo yu e dalepame mikadepe dlepo depame.

⁸Yon ya:ye pohela:dle, amasiyama ya:ye opa dla ikadepe hela:dle kokoye atlamolowedeme puwapo. ⁹Adipalati, hela:dle ikadepe etapo ta:lamo pato dla dompumama opa hapuloma dla hela:dle hamilowe kokota mo-mateka:pi dla hallati apuwapo.

¹⁰Epapedeme Yuye ta:lamo dla haluwapo. Epame ta:lamo patoye ka:yapa ya: tle mita:puwapo. Amasiyama ta:lamo sotapo ya:ye woloma pomalanatina. ¹¹Ya:ye ya: opa ikadepe dla puwapo. Amasiyama ya: opa

ikadepeta ya:ye posolotamana. ¹² Amasiyama opa anawolotapo ya:ye hampame ya: dla mo-mikadepe duwa, ya: opa ewolo dla itiyamale ma-hamiwapo, yia:tapo God ya: akimlala depo ha:ha:lepo depame. ¹³ Epapedeme yia:tapo God ya: akimlala duwaye, opa ikadepeta owayimlala hohomde api tle po-apena. Amasiyama Godta solotamale tle yia:ye God ya: akimlala duwapo.

¹⁴ Epedeme Yutapo oplami moto yepame dia: dulu dla haluwapo. Ya:ye bokotiyapo malamale mate epo ikadepe koko mateta pasatepo haluwapo. Epame ditapo ya:ta hela:dleye me-natiwapo. Hela:dle eye Atapo Yami hatlo dla hamilalo hela:dle epapelepo.

¹⁵ Yontapo ya: koko dla atlemama yu teta:le mate epo atluwapo, “Na:tapo atlamsela:mama, oplami hale na: ko tle pulupe demsela:uwaye, oplami eye ipo. Ya:ta itiyamaletapo na:ta itiyamaleye tla:mtana. Adipalati, ya:ye na: ala pohallalo hallati ya: tatile ka:yapa ma-haluwapo.”

¹⁶ Epedeme ya: dla bokotiyapo malamale pasatale ela dulu tle ditapo alila hapuloma ya: tle bokotiyapo malamaleye halomha:ha:po. ¹⁷ Epapedeme aiyalma kokoye Moses tle puwapo. Amasiyama bokotiyapo malamale koko mate epo ikadepe koko mateye Yesu Keliso tle puwapo. ¹⁸ Epapele dulu dla oplami haletapo Godye ya: inoma mate ponatina. Amasiyama God Yami hatlotapo di watle God kokoye mo-botomastauwapo. Adipalati, ya:tapo God mateka:pi dla halemama ikadepe God depo halapo.

Yon opa yú dla ka:ka:timalalota Keliso kokoye botomastale
(*Ma:t 3:1-12; Maka 1:1-8; Luk 3:1-18*)

¹⁹ Yelusalem dla ha:ha:lalo Yu so dokopala sotapo God ka: epo opa ka: duka dla ha:ha:lalo so mate epo Libai elele halë so opa mate Yon hala dla taiya diyo, yia:tapo Yonye ikadepe anata: depo dalla natilowedeme. Epedeme yia: Yon hala dla tame epo atlaiyo, “Wa:ye ikadepe anata:?” diyo. ²⁰ Epalati Yontapo yia: yu ipi dla asiyama yu atloweye po-aliyo. Epammama ya:tapo yia: watle haliyamale dla atlemama epo atlaiyo, “Na:ye po-Keliso,” diyo.

²¹ Epalati yia: ma asiyama ya: watle epo atlaiyo, “Ame wa:ye anata:? Wa:ye Ilayata:?” diyo.

Epalati asiyama ya:tapo epo atlaiyo, “Hao, pona:,” diyo.

Epalati ma asiyama yia:tapo ya: watle epo atlaiyo, “Wa:ye God tle yu hapame molo atlalo oplami pulupe depo omha:ha:uwa oplami wa:ta:?” diyo.

Epalati asiyama ya:tapo yia: watle epo atlaiyo, “Hao, pona:.”

²² Epalati ma yia:ta epo atlaiyo, “Ame wa: anata:? Di solotama, dia: dokopala so dla asiyama yu tame atlowama. Epapedeme wa:skamu wa:ye ana demdi?” diyo.

²³Epalati asiyama Yontapo God tle yu hapame molo atlalo oplami Aisayata atlale yu mate yia: watle epo atlaiyo,

“Na:ye dalupa dulu dla sisilamhala oplamipo,
Wua: Lod apiye ka:depo dolepo himiya.”

²⁴Epalati Yu so dokopala sota taiya dle so Pa:lisi sotapo asiyama Yon watle epo atlaiyo, ²⁵“Wa:ta atlemama, ‘na:ye po-Keliso epo na:ye po-Ilaya epame na:ye podita omha:ha:uwa God tle yu hapame molo atlalo oplami,’ dlepo. Ame wa: adipalati opaye yú dla ka:ka:timsela:ma:?” diyo.

²⁶Epalati asiyama Yonta yia: watle epo atlaiyo, “Na:tapo opaye isikimi yú siyapo dla ka:ka:tima. Amasiyama oplami haleye wua: dulu dla me-halapo. Epapele tlope wua: ya: kokoye powua:malamana. ²⁷Ya:ye na: ko tle pua oplamipo. Amasiyama na:tapo ya: hete alisisi dea totowatimoloweye po-ala:na.”

²⁸Epedeme Yontapo Betani mo dla opaye Yoden aloma seme dla yú ka:ka:timhallati koko iye woyamaiyo.

Yesuye God ya: La:mpo

²⁹Alila hale dla Yesuta ya: hala dla pulati Yonta natipame epo atlaiyo, “Natiya, iye God ya: La:mpo.^a Ya:tapo ta:lamo so yia: bobtalimale hapulomaye howahalopo wellipe. ³⁰Epedeme na:tapo pulupe depo atlamsela:uwa oplami eye ipo. Adipalati, na:tapo epo atlamsela:uwapo, oplami hale na: ko tle pulupe. Ya:ta itiyamaletapo na:ta itiyamaleye tla:mtana demduwapo. Epame ya:ye na: ala pohallalo hallati ya: tatle ka:yapa ma-haluwapo demduwapo. ³¹⁻³³Epedeme Isael sota ya: kokoye woloma malastlepo depame na:tapo yia:ye yú dla ka:ka:timala puwapo.”

Epedeme Yonta ma ya:ta natili kokoye epo atlaiyo, “Na: ka:yapa Kelisoye anata: depame woloma pomalanatina. Amasiyama Godtapo na: watle epo atluwapo, ‘Wa: Kelisoye ipo malanatilipe. Sokota ya: dla malame ya: mate hallati natilipe. Epedeme ya:tapo opa dla itiyamale hamimama Hela:dle Soko dla ka:ka:timalalo hallepe,’ duwapo. Godta epo atlati dalepame alotle na: Hela:dle Sokoye seselema tea some malame ya: dla kolepo pollati natiwa. ³⁴Epapedeme na: koko iye ikadepe natipame ya:ye mikadepe God Yamipo demama yu iye wua: dla atlama.”

Yesuta ya: alotle tlalo so ka:yapa hohomale

³⁵Alila haletapo Yonta ya: alotle tlalo so opa dapiyamte mate mo hatlo medla ma me-ha:ha:iyo. ³⁶Epapele oloma edla Yesuta tlati natipame yia: watle epo atlaiyo, “Wua: natiya, eye God ya: La:mpo,” diyo.

³⁷Epalati Yon ya: alotle tlalo so opa dapiyamteta yu e dalepame Yesu alotle dolumtamalaiyo. ³⁸Epalati Yesuta yia:ta dapiyamteta ya: alotle

^a 1:29 La:m deye sipi aliya halo amkota:le semama apopo. Adipalati, Isael sota po batalimale howahalowe dla sipi aliya amkota:le ipapeleye yumpame God watle hapimdiyo.

dolumpumullati natipame helestame yia: watle epo atlaiyo, “Wua: apa koko hala puma:?” diyo.

Epapalati asiyama yia:tapo ya: watle epo atlaiyo, “Labai, wa: hadima halemdi?” diyo. Labai hi ya: dulu kokoye imalalo oplami depo.

³⁹Epalati asiyama ya:tapo epo atlaiyo, “Wua: puame natiya,” diyo. Epalati opa dapiyamte iwolotapo sali inoma mo-tamila:la halemmlati yia:tapo Yesu mate tame ya:ta halemde moye natiyo. Epame ya: mate alila pato medla ha:ha:iyo.

⁴⁰Epedeme opa dapiyamte iwolo dulu dla oplami hale hiye Endulupo, Saimon Pita ya: ei. ⁴¹Epapedeme Enduluta Yesu natipame ya: bapa Saimon totamaiyo. Ya: totamtame ya: natipame ya: watle epo atlaiyo, “Di Mesaya ma-nati,” diyo. Mesaya deye Keliso demama apopo.^b ⁴²Epame Enduluta Saimonye Yesu hala dla semtaiyo. Epalati Yesuta ya: natipame ya: watle epo atlaiyo, “Saimon, Yon yami, wa: hiye ma Kepas dlepe.” Kepas deye Pita demama apopo.^c

Yesuta Pilipi mate Nataniyol mate sisilamale

⁴³Epame ma alila haleta Yesu ya: solotamaiyo, ma Ga:lili dla tlowedeme. Epapele oloma dla ya: oplami hale Pilipi umpame ya: watle epo atlaiyo, “Wa: na: dolumpuane,” diyo.

⁴⁴Oplami Pilipi iye Betsaida oplamipo. Epapele dulu dla Betsaida mo iye Endulu mate epo Pita mate yia: mo ikadepepo. ⁴⁵Epapeleye Pilipita tame Nataniyol natipame ya: watle epo atlaiyo, “Di Moses mate epo God tle yu hapame molo atlamalalo so mateta yia: buka dla yu ilimama oplami hale alotle pulupe demduwa oplami eye ma-nati. Ya:ye Yosep yami, Nasalet mo dla hallalo oplami Yesupo,” diyo.

⁴⁶Amasiyama Nataniyoltapo Pilipi watle epo atlaiyo, “Adipammama koko ka:dle Nasalet mo tle woyapa:?” diyo. Epalati Pilipita asiyama ya: watle epo atlaiyo, “Mowolo puame natine,” diyo.

⁴⁷Epalati Nataniyolta Yesu mateka:pi dla pulati Yesuta ya: natipame epo atlaiyo, “Wua: natiya, oplami iye Isael oplami ikadepepo. Ya:ye ikadepe koko atlalo oplamipo,” diyo.

⁴⁸Epapalati asiyama Nataniyolta ya: watle epo atlaiyo, “Wa: adipo na: kokoye malamo?” diyo. Epalati asiyama Yesuta ya: watle epo atlaiyo, “Na: wa:ye Pilipita ala po-tame natilalo hallati wa:ye pigi dali tou dla pollati nati,” diyo.

⁴⁹Epalati Nataniyolta Yesu watle epo atlaiyo, “Labai, wa:ye God Yamipo. Epame wa:ye Isael so yia: dokopala oplamipo,” diyo.

---

^b 1:41 Epedeme Hibulu yuta Mesaya de mate epo Guliki yuta Keliso de mate ya: dulu kokoye hatlo Godta sale oplami demama apopo. ^c 1:42 Epedeme Hibulu yuta Kepas de mate epo Guliki yuta Pita de mate ya: dulu kokoye hatlo ewala semama apopo.

⁵⁰Epapalati asiyama Yesuta Nataniyol watle epo atlaiyo, “Wa: na:ta wa:ye dali tou dla pollati nati dla dalepame mikadepe dema:? Amasiyama koko eye yimka:mala, wa: alotle koko patotoye tlamelepe. ⁵¹Epedeme na: ikadepe koko wua: watle atlema. Wua: Pepele dimo kokolomatapo gowaladepo hallati God ya: banakaka sotapo Opa Yami tle heta tulu heta tulu demha:ha:la natilipe,” diyo.

Ka:na mo dla oplamita a:ya halë

2 ¹Alila dapiyamte mo-pololepo alotle Ga:lili mo pato dulu dla Ka:na mo yemala dla oplamita a:ya halë daya deiyo. Oloma edla Yesu ya: wai ma medla halaiyo. ²Epalati Yesu mate epo ya: alotle tlalo so mateye daya dele edla pulupo depame sisilamaiyo. ³Daya dele oloma edla wain yútapo mo-pokadlati natipame Yesu ya: waita Yesu watle epo atlaiyo, “Wain yúye mo-pokadena,” diyo.

⁴Epalati asiyama Yesuta ya: watle epo atlaiyo, “Wai namkale, wa: na:ta apa koko halepo depame na: hala dla puo? Na: alila ala po-umasema,” diyo.

⁵Epapalati asiyama ya: waita aya dulu dla oko halalo so watle epo atlaiyo, “Wua: Yesuta wua: watle yu atlati yu e dalepame koko eye haiya,” diyo.

⁶Epapele dulu edla ewalata mimita:ple eto 6 popa:iyo. Epapeleye eto 6 eye 100 lita yú tilimalalo etopo. Yu sotapo yia: toto koko dolumama eto dulu edla yú tilipame do mate palita mate woloma howahalomdiyo.

⁷Epapeleye Yesutapo aya dulu dla oko halalo so watle epo atlaiyo, “Eto hapuloma iye yúta poposatilimaiya,” diyo. Epalati yia:tapo eto hapulomaye yúta poposatilimaiyo.

⁸Epame ya:tapo oko so watle ma epo atlaiyo, “Wua: yú tipame daya dele dla dokopala dlalo oplami watle tame hamiya,” diyo. ⁹Epalati yia:ta tame eto 6 dulu dla yú tilimama natilati wain yúta mo-popa:la natiyo. Epalati yia:tapo wain yú tipo hamtame dokopala oplami dla hamiyo. Epalati dokopala oplamitapo wain yú eye dla natiyo. Epapele dulu dla ya: wain yú ita puale sitaliye ya: yeliyena. Amasiyama ya: oko so tlo yia:malamana. ¹⁰Epammama ya:tapo a:ya hala puale oplamiye sisilapame ya: watle epo atlaiyo, “Opata daya dele oloma edla yia: wain yú opalli tatlle ilimdepo. Epame opatapo yú e mo-pokadlati natipame ma wain yú pase opalilalo wekeleye ilimdepo. Amasiyama wa: wain yú sikemte opalliye himimpolopo depo alotle hame woyamalepo,” diyo.

¹¹Epedeme Ga:lili mo pato dulu dla Ka:na mo yemala dla Yesutapo ka:yapa itapu ulugiyemale koko nati-imama ya:ta hela:dle mate nati-iyo. Epalati ya: alotle tlalo sotapo koko e natipame ya: dla mikadepe diyo.

¹²Epedeme koko ita tame gudlati Yesutapo ya: wai mate epo ya: eidulo mate epame ya: alotle tlalo so mate Kapaniyem mo dla tamalaiyo. Epame yia: edla tame ha:ha:mama alila opi pololiyo.

Yesuta aiyalma aya dla opa dodolomsalle koko
(*Ma:t 21:12-13; Maka 11:15-17; Luk 19:45-46*)

¹³Epapele dulu dla Yu sota Namilatale daya dele alilata mo-teteka:mpulati Yesutapo Yelusalem dla hetaiyo. ¹⁴Epame ya: edla hetame natilati opatapo aiyalma aya dulu dla bulumkiyawa aliya mate epo sipi aliya mate epo hilipi tea mateye asiyama mate halomha:ha:la natiyo. Epame opa opitapo mani mila:pi meyelope meyelope dleye i-ilapo halomha:ha:la natiyo. ¹⁵Epalati Yesutapo alimama dea halopame kikitama epapele tipo kikitama e mate aliya ompopa:le so hapulomaye heyulumtamama yia: aliya mate alikili dla dodolomsaliyo. Epame mani i-ilapo halompopa:le helemale mape alikili dla heheletipo polollati manita alikili a:ma dla kukutipo hutiyemyaiyo. ¹⁶Epame ma hilipi tea ipila:po ompopa:lalo so watle epo atlaiyo, “Alisisi hapuloma iye itle alikili a:ma halopo woyamaiya. Wua: na: A ayaye ma wua:ta alisisi halomalalo aya demiya,” diyo.

¹⁷Epapedeme koko ita woyamalati natipame Yesu ya: alotle tlalo sotapo God yu buka dulu dla ipo atlama kokoye malamaiyo,

“Na:ta wa: aya koko dla sikemte malamama
na: dupa duluye dlapa some sikemte teleka:ma.”

¹⁸Epalati Yu so dokopala sota Yesuta alisisi hapuloma hatitipo ompopa:le soye aiyalma aya dulu tle alikili dla dodolomsalle koko natipame ya: watle epo atlaiyo, “Wa: apa itiyamale hapame koko ipapele hao? Epedeme wa: itiyamale iye God tle hauwa dlepiye, wa: ka:dena, di watle ulugiyemale koko hale nati-ine,” diyo.

¹⁹Epalati asiyama Yesuta yia: watle epo atlaiyo, “Wua:tapo aiyalma aya iye dokostlepiye, na:tapo matle alila dapahatlope dulu dla halowepo,” diyo.

²⁰Epalati yia:tapo ya: watle epo atlaiyo, “Di 46 sokomoko dulu dla aya iye hauwapo. Epapele dulu dla wa: adipammama ma alila dapahatlope dulu dla aya i hapa:?” diyo. ²¹Amasiyama Yu so dokopala so iwolota Yesuta atlamale kokoye woloma pomalamana. Adipalati, Yesutapo aiyalma aya koko atlaleye ya:skamu ya: moto atlemama apiyo. ²²Epapedeme Yesuta popo sila:timhetale alotle Yesu ya: alotle tlalo sotapo Yesuta atlamale koko iye malamaiyo. Epammama yia:tapo God yu bukata atlale mate epo Yesuta atlamale yu mate dla mikadepe diyo.

²³Yesuta Namilatale daya dele oloma dla Yelusalem dla hetame ulugiyemale koko halomhallati opa hapulomata e natipame ya: dla mikadepe diyo. ²⁴Amasiyama Yesuta yia:ta ya: dla mikadepe dle koko e natimama pase mikadepe diyo. Adipalati, ya: opa hapuloma dupa dulu malamaleye ya: malastana. ²⁵Epedeme ya: dla oplami haletapo opata yia: dupa dulu dla malamale hutiyeye imoloweye po-ala:na. Adipalati, ya: tatle yia: dupa dulu dla malamale hutiyeye hapulomaye mo-malastame halaiyo.

Nikodimasta Yesu hala dla puale

3 ¹Epedeme oplami hale halaiyo, ya: hiye Nikodimas. Ya:ye Palisi oplami halemama Yu so dokopala so dulu dla ya: ma dokopala oplami hale halaiyo. ²Epapeleye ya:tapo utula:la Yesu hala dla puame ya: watle epo atlaiyo, “Labai, dimalamana, wa:ye Godta tane dle imalalo oplami wa:po. Adipalati, oplamitapo isikimi meyelo ulugiyemale koko ipapele pahalomsela:lowa. Amasiyama Godtapo ya: mate hallepiye, eta ya: ulugiyemale koko ipapeleye halomelepe,” diyo.

³Epapalati Yesuta asiyama ya: watle epo atlaiyo, “Na: ikadepe koko wa: watle atlema. Oplamita mamisika: pahalalalo wekelepiye, ya: God ya: mo koko dla po-ulatuluwa,” diyo.

⁴Amasiyama Nikodimasta asiyama epo atlaiyo, “Oplamitapo mo-ta:po halemama ma-adipammama ya: waita mamisika: hampa:? Ya: po-ala:na, ma yimka:mala dlati ya: waita ma hamoloweye,” diyo.

⁵Amasiyama Yesuta ma epo atlaiyo, “Na: ikadepe koko wa: watle atlema. Oplamitapo yú tle epo Hela:dle Soko tle ma po-amko dlalo hallepiye, ya: God ya: mo koko dla po-ulatuluwa. ⁶Ta:lamo sotapo ta:lamo yimlala hatitimdepo. Amasiyama Hela:dle Sokota pasakalo hapimhala soye God ya: akimlala demha:ha:po. ⁷Epapedeme wa: na:ta wa: watle atlemama, ma amko dene dle yu dalemama ase sikemte yelemiya. ⁸Wa: mosisita ya:ta solotamale dla hotlomde yuye me-dalemdepo. Amasiyama wa: ya:ta pumde api mate epo tamde api mate powa:malamana. Epedeme Hela:dle Sokota pasakalo hapimha:ha: so dla ma epamhalapo.”

⁹Epalati Nikodimasta epo atlaiyo, “Koko iye adipo woyapa:?” diyo.

¹⁰Epapalati Yesuta ya: watle epo atlaiyo, “Wa: Isalael so dulu dla imalalo oplami hala metlo, ma ala koko iye pomalamalalo halapa?

¹¹Epedeme na: ikadepe koko wa: watle atlema. Na:ta momalamale mate epo na:ta tlamale koko mateye Yu so wua: dla atlamsela:po. Epapele tlope wua: na: yu hala allipo. ¹²Epedeme na:ta wua: watle ta:lamo hema koko hapuloma hutiyeye wua: dla atlamalati wua: pomikadepe dlalo wekelepo. Epapele dulu dla wua: ma adipo na:ta Pepele dimo dla hutiyeye koko wua: dla atlati mikadepe depa:? ¹³Epapedeme hatlo Opa Yamitapo Pepele di tle ta:lamo hema maluwapo. Epame hatlo ya:tapo ma ilame Pepele dimo dla hetlepe. ¹⁴Epedeme Mosesta dalupa dulu dla olita mita:ple ilama hame ta:duwaye, epammama opata Opa Yami mape epo hamame ta:dlepe. ¹⁵Epapedeme opa anawolotapo ya: dla mikadepe dlepiye, yia:ye kokó halepo hallalo pasakalo halepe.

¹⁶Godtapo di ta:la so sikemte bokotiyapo malapame Yami hatlope tulune duwapo. Epedeme opa anawolotapo ya: dla mikadepe dlepiye, yia: popalliwa, amasiyama yia:ye halepo halepo pasakalo halepe.

¹⁷Epapedeme Godtapo Yami ta:lamo hema tulune duwaye, ta:lamo

so batalimale asiyama hamilipo depo po-apena. Amasiyama ta:lamo sota ya: tle pasakalo gadle halepo depame tulune duwapo. ¹⁸Epedeme opa anawolotapo God Yami dla mikadepe depo ha:ha:ma:, yia: watle batalimale asiyama pohamilowa. Amasiyama opa anawolotapo ya: dla pomikadepe dlalo ha:ha:ma:, yia:ye yia: bobtalimale asiyama mo-halomolowedeme ha:ha:po. Adipalati, yia: God Yami hatlo dla pomikadepe dena. ¹⁹Epedeme hela:dletapo ta:lamo hema mo-puwapo. Amasiyama ta:la sotapo hela:dle eye posolotamalalo wekepame ma amtuwale tlo sikemte solotamuwapo. Adipalati, yia:ta moto mate koko halomha:ha:leye pta batalimana. Epapele koko tle Godtapo yia: batalimale asiyama hamilipe. ²⁰Epapedeme batalimale koko halomha:ha:lalo soye hela:dle allimama hela:dle dla puluweye sikemte wowota:mdepo. Adipalati, hela:dletapo yia:ta batalimale koko halomha:ha:leye haliyamale dla nati-ilala depame. ²¹Epedeme opa anawolotapo ikadepe koko halomha:ha:ma:, yia: hela:dle dla matiloweye powowota:semde. Adipalati, eta yia:ta Godta solotamale koko halomha:ha:ye nati-ipo.”

Yon opa yú dla ka:ka:timalalota Yesu koko atlale

²²Epame matle koko ita tame gudlati Yesutapo ya: alotle tlalo so mate Yelusalem meleme ma Yudiya mo seme dla tamalaiyo. Yia: edla tame ha:ha:mama opaye yú dla ka:ka:timaiyo. ²³⁻²⁴Amasiyama Yon ya: ala amtuwale aya dulu dla poka:stlalo hallati Salim mo mateka:pi Aion dla opaye yú dla ka:ka:timhalaiyo. Adipalati, mo edla yú pato halaiyo. ²⁵Epapele oloma edla Yon ya: alotle tlalo sotapo Yu sota yia: toto koko dolumama do mate epo hete mate howahalomde koko dla Yu oplami hale mate yu topuloliyo. ²⁶Epame yia: puame Yon watle epo atlaiyo, “Labai, wa:ta ka:yapa Yoden aloma seme dla di watle oplami hale koko atlemama ya:ye Kelisopo duwaye, oplami etapo wata ma opaye yú dla ka:ka:timhalema. Epalati opa hapulomatapo ma ya: hala dla tamhalapo,” diyo.

²⁷Amasiyama Yonta epo atlaiyo, “Oplamitapo isikimi meyelo koko pahalowa. Amasiyama Godta ya: watle itiyamale hamilipiye, ya: eta koko e halepe. ²⁸Epedeme wua: na:ta atlemama na:ye po-Keliso duwa kokoye ma-daluwapo. Amasiyama na:ye isikimi ya: api dinapolowe koko dla tane dle oplamipo. ²⁹Epapedeme oplamitapo a:ya halepiye, ya: gadlalo oplamitapo ya: mateka:pi dla halemama ya: yu dalepame sikemte siyemdepo. Epapele api tle na: mape wata sikemte siyele mate halapo. ³⁰Epedeme ka:dena, Kelisota di ikadepe dla hallati asiyama na:ta isili ikadepe dla hallowe ka:pi.

³¹Epedeme Pepele di tle puale oplamitapo opa hapuloma tla:mtame halapo. Amasiyama ta:lamo tle puale oplamiye e ta:lamo oplamipo.

Adipalati, ya: isikimi ta:lamo hema koko hutiyepo hapuloma tlo atlamdepo. Epapedeme Pepele di tle puale oplamitapo di ikadepe dla halapo. ³² Ya: ya:ta tlamale koko mate epo dlalle koko mate ma-atlamdepo. Amasiyama oplami haletapo ya: yu pohasemde. ³³ Amasiyama oplami antapo ya: yu dalepame mikadepe dlepiye, ya:tapo God yuye ikadepe demama apelepe. ³⁴ Epedeme Godta tane dle oplamitapo God tle yu hapame atlamsela:lepo. Adipalati, Godtapo ya: Hela:dle Soko sukulu pa:le ya: watle ma-hamiwapo. ³⁵ Godtapo Yami bokotiyapo malamama koko hapulomaye ya:ta dokopala depo hallepo depame itiyamale ma-hamiwapo. ³⁶ Epedeme oplami antapo ya: dla mikadepe dlepiye, ya:ye halepo halepo pasakalo halepe. Amasiyama oplami antapo ya: dla pomikadepe dlalo wekelepiye, ya:ye halepo halepo pasakalo pahalowa. Amasiyama Godta siyaladletapo ya: mate kokó me-hallepe.”

Yesu mate epo Samaliya a:ya mate

4 ¹ Pa:lisi sotapo Yesuta opa pasatale yú dla ka:ka:timsela:mama Yonta opa yú dla ka:ka:timsela:le tla:mtale kokoye daliyo. Epame opa hapulomatapo Yesu dolumtale koko ma me-daliyo. ² Epapele dulu dla Yesu meyelo opaye yú dla poka:ka:timsela:na. Amasiyama ya: alotle tlalo sotapo opaye yú dla ka:ka:timsiyamaiyo. ³ Epeleye Yesutapo Pa:lisi sota ya: koko mo-malamale koko dalepame Yudiya mo saliyome ma Ga:lili mo dla ilame taiyo.

⁴ Epame ya: Ga:lili dla ilame tamama Samaliya mo dla tlalo api tle taiyo. ⁵ Yesuta Samaliya mo edla puame mo yemala Saika demde dla puame woyamaiyo. Epedeme Saika mo yemala iye Yokobtapo yami Yosep watle ta:la hamili mateka:pi dla halapo. ⁶ Epapeleye Yokobta yú kolomaleye edla ala me-polaiyo. Epapele dulu dla Yesu ya: mo selemalli pualeta sukalemama hopeyamalati yú kolomale mateka:pi edla hedepo polaiyo. Oloma eye sali mo-dukuslopi dla hallati apiyo.

⁷⁻⁸ Epame Yesu ya: alotle tlalo soye mo dulu dla daya halomala tlati Samaliya a:yata yú kolomale edla yú tla puaiyo. Epalati Yesutapo ya: watle epo atlaiyo, “Na: yú tipo hamine,” diyo.

⁹ Amasiyama a:yata ya:ta atlale dalepame yeliyo. Adipalati, Yu so mate epo Samaliya so mate posadepo ha:ha:mdiyo. Epapedeme a:yatapo Yesu watle epo atlaiyo, “Wa: adipalati na: watle yú dalema:? Adipalati, wa:ye Yu oplamipo. Amasiyama na:ye Samaliya a:yapo,” diyo.

¹⁰ Epalati asiyama Yesuta ya: watle epo atlaiyo, “Wa: Godta isikimi hapimhala koko malastapame epo wa: watle yú yilo otele oplami ya: koko ma malastale hallepiye, wa: ya: watle pasakalo hapimhala yú dallepe. Epalati asiyama ya:tapo wa: watle hamilipe,” diyo.

¹¹ Amasiyama a:yatapo asiyama Yesu watle epo atlaiyo, “Wa: pasakalo hamilalo yú iye hadima tipa:? Epame wa: dla yú tilowe eto hawa. Epame

yú kolomale i mape pta sikemte ga:tluna. ¹²Epedeme wa: di mama Yokobye isili dla hamtulumama ma asiyama wa: tlo di dla hamhetapa? Adipalati, di mama Yokobtapo yú kolomale iye kolomuwapo, epame ya:tapo ya: akimlala mate epo ya: aliya mate yú kolomale hatlo hema yú dlomha:ha:mduwapo.”

¹³Epalati asiyama Yesuta ya: watle epo atlaiyo, “Opa anawolotapo yú kolomale hema yú dlomelepiye, yia: ma alotle yú teta:lepe.

¹⁴Amasiyama oplami antapo na:ta yú hami iye delepiye, ya: ma alotle yú pota:lowa. Epedeme pasakalo hamilalo yú na:ta hami etapo ya: tle matale pokostapame alowamhalemama halepo halepo pasakaloye hapimhallepe.”

¹⁵Epalati asiyama a:yatapo ya: watle epo atlaiyo, “Wa:ta atla yú eye na: watle hamine, na:ta ma alotle yú pota:lalo hallepo depame. Epame na: ma posolotamasema, hema puame ma yú tidemhallowe,” diyo.

¹⁶Eपालati Yesuta ya: watle epo atlaiyo, “Wa: tame wa:wolali sempuane,” diyo.

¹⁷Epalati asiyama a:yata ya: watle epo atlaiyo, “Na: oplami hawa,” diyo.

Epalati asiyama Yesuta epo atlaiyo, “Wa:ta oplami hawa dleye, wa: ikadepe koko atlalepo. ¹⁸Amasiyama dulu edla wa: opa do supulastale epapele mo-halopo haluwapo. Epapedeme oplami watapo wa: mate halaye, powa:wolali ikadepe,” diyo.

¹⁹Epalati asiyama a:yata ya: watle epo atlaiyo, “Wa:ye God yu molo atlalo oplami hale mle. ²⁰Epedeme di mamadulotapo tamali di hema God dla sisiyemha:ha:mduwapo. Amasiyama Yu so wua:tapo atlemama hatlo Yelusalem mo dla God dla sisiyelowe ka:pi demdepo,” diyo.

²¹Eपालati Yesuta asiyama ya: watle epo atlaiyo, “Na: ikadepe koko wa: watle atlema. Alilata mo-pulupe, opatapo A God dla sisiyelowedeme Yelusalem dla ma potlalo weke epo Samaliya dla ma potlalo weke demha:ha:lowe. ²²Samaliya so wua:ye, wua:ta sisiyemde kokoye powua:malamana. Amasiyama di Yu so, dia: tlo dita sisiyemde kokoye dimalamana. Adipalati, pasakalo gadle halowe kokoye hatlo Yu so tle puapo. ²³Epapedeme alilata pulupe, amasiyama alila eye mo-puapo, mikadepe ya: dla sisiyelalo sotapo woloma Soko tle epame ikadepe koko tle A God dla sisiyelowe. Adipalati, A Godta ipapele api tle ya: dla sisiyelalo so tlo sikemte totamhalapo. ²⁴Epapedeme God ya:ye Sokopo. Epedeme ya: dla sisiyelalo sotapo woloma Soko tle epame ikadepe api tle ya: dla sisiyelowe ka:pi,” diyo.

²⁵Epalati asiyama a:yata epo atlaiyo, “Na:malamana, Mesaya, opata semama Keliso demdiye, mo-pulupe. Epedeme ya:ta puame di watle koko hapulomaye woloma imelepe,” diyo.

²⁶Eपालati asiyama Yesuta ya: watle epo atlaiyo, “Eye wa: mate yukamhala oplami na:po,” diyo.

²⁷Epamha:ha:le oloma edla Yesu ya: alotle tlalo sota mo dulu tle puame Yesuta a:ya mate yukamhallati natipame sikemte yiyeliyo. Amasiyama oplami haletapo ya:ta a:ya mate yukamhalale koko dla atlanatili yu hale po-atlaiyo.

²⁸Epame a:ya etapo ya: eto medla pamelepame ma mo dulu dla opa atla taiyo. ²⁹A:yata tame epo atlaiyo, “Wua: puame oplami hale i natiya. Ya:tapo na:ta koko halomhaluwa hapulomaye atlamhalalepo. Epedeme pona:malamana, ya:ye Keliso sepena.” ³⁰Epalati mo so hapulomatapo Yesu natila tamalaiyo.

³¹Opa hapulomatapo ala Yesu natila pumha:ha:lati Yesu ya: alotle tlalo sota Yesu watle epo atlamyaiyo, “Imalalo oplami, daya dene,” demyaiyo.

³²Amasiyama Yesuta yia: watle epo atlaiyo, “Na:ta daya dlowe melapo. Amasiyama na: daya eye powua:malamana,” diyo.

³³Epalati Yesu ya: alotle tlalo sotapo yiskamu yia: dulu dla epo atlamyaiyo, “Oplami haleta ya: dla daya ma-hamiyo,” demyaiyo.

³⁴Amasiyama Yesutapo yia: watle epo atlaiyo, “Na: dayaye Godta solotamale koko halowe kokopo. Epame ya:ta na:ye tane duwapo, ya:ta oko hamiliye hamtame mosukulu dla gudlepo depame. ³⁵Epedeme wua: ipo atlamha:ha:po, ‘mama dapiyamte dapiyamte dle pololepame alisisi emaleye hauwallowepo,’ demha:ha:po. Amasiyama na: ikadepe koko wua: watle atlema. Wua: inoma towanatipame alisisi emale dla natiya. Adipalati, alisisi emaleye ma-hauwallowe oloma dla ha:ha:po. ³⁶Epapedeme alisisi emale hauwallalo sotapo asiyama ka:dle halomha:ha:po. Adipalati, yia:tapo opaye dlomoko some dlalepame halopo puame kokó halepo halepo pasakalo halowe mo dla kolumelepe. Epedeme alisisi emalalo so mate epo alisisi hauwallalo so mate yimkata sisiyelepe. ³⁷Epapele dulu dla yuta ipo atla kokotapo ikadepe depo, ‘Opa opitapo alisisiye emelepe. Epalati ma opa opitapo alisisi eye hauwallepe.’ ³⁸Epedeme na: wua:ta alisisi pe-emalalo wekele mo dla emale alisisi hauwalla taiya dema. Adipalati, mo edla opa opitapo oko pato ma-hauwapo. Epapele tlope ma wua:ta tame hauwallepe.”

Samaliya sota mikadepe dle koko

³⁹Samaliya a:yatapo opa watle tame atlemama, “Na:ta koko halomhalale hapulomaye ya:ta na: watle atlepa:mele de,” dlati Samaliya sotapo yu e dalepame Yesu dla mikadepe diyo. ⁴⁰Epammama yia:tapo puame Yesu watle atlemama, “Wa: aseka dia: mate halane,” diyo. Epalati Yesutapo alila dapiyamte yia: mate halaiyo. ⁴¹Epapele dulu dla opa hapuloma mape ya:ta atlamale yu dalepame ya: dla mikadepe diyo. ⁴²Epammama yia:tapo a:ya watle epo atlaiyo, “Di ka:yapa wa:ta Yesu kokoye di watle atlamalati wa: yu dla dalepame mikadepe duwapo. Amasiyama di watapo bidulo ya:ta atlamhallati dalepame mikadepe

dema. Epedeme dimalama, oplami iye ta:lamo opa hapuloma yia: pasakalo gadlalo oplamipo,” diyo.

⁴³⁻⁴⁴Epapele dulu dla Yesutapo Samaliya sota mikadepe dle koko natipame ya:skamu epo atlaiyo, “God tle yu hapame molo atlalo oplamiye ya: mo so ikadepeta allipe,” diyo. Yesu alila dapiyamte Samaliya dla halepo gudepame ma Ga:lili mo dla taiyo. ⁴⁵Epame ya: Ga:lili dla puame woyamalati opata ya:ye sadle mate semhetaiyo. Adipalati, yia: mape Yesuta Yelusalem dla Namilatale daya dele oloma dla ulugiyemale koko halomhalalaye me-natiyo.

Yesuta gamani oplami yami ka:dle

⁴⁶Epame Yesu Ga:lili mo dla halemama ma Ka:na mo dla taiyo. Mo eye ya:tapo yú ikadepeye ma wain yú dla yepo meluwapo.

Epapele oloma dla Kapaniyem mo dla gamani oplami hale yamitapo esiyemhalaiyo. ⁴⁷Epapeleye gamani oplami etapo Yesuta Yudiya mo tle ma Ga:lili mo dla puale koko dalepame Yesu hala dla taiyo. Ya: tame Yesu watle epo atlaiyo, “Na: maseyemalaye esiyemhalemama mo-pola yakomelema. Epedeme wa: puame na: maseyemalaye ka:dene,” diyo.

⁴⁸Amasiyama Yesuta epo atlaiyo, “Wua: adipalati ulugiyemale koko tlo tlapame mikadepe dlowe tlo sikemte sosolotama?” diyo.

⁴⁹Epalati asiyama oplami eta Yesu dla epo atlaiyo, “Wa: na: maseyemala mo-polala depame hapele puame ya:ye ka:dene,” diyo.

⁵⁰Amasiyama Yesuta ya: watle epo atlaiyo, “Wa: ma ilamtane. Wa: maseyemalaye ma-ka:dlepo,” diyo.

Epapalati oplamitapo Yesuta atlamale koko dla dalepo mikadepe depame ma ya: mo dla ilamtaiyo. ⁵¹Epame ya: ala me-api duka dla tamhallati ya: oko sota puame ya: watle epo atlaiyo, “Wa: maseyemalaye mo-ka:depo poloma,” diyo.

⁵²Epalati oplami eta asiyama yia: watle epo atlaiyo, “Ya: sali inoma oloma hadima hallati esiyelea ya: tle kelestauwa?” diyo. Epapalati asiyama yia:ta epo atlaiyo, “Tatla alila salita mo-gidlati oloma edla kelestauwa,” diyo.

⁵³Epalati oplami ya: malamaiyo, adipalati, sali mo-gidle oloma eye Yesutapo ya: watle atlemama, “wa: maseyemalaye mo-ka:dlepo,” dle oloma epo. Epedeme oplami ya: mate epo ya: aya dulu dla ha:ha:lalo so mate Yesu dla mikadepe diyo.

⁵⁴Epapedeme Yesutapo Yudiya mo tle ma Ga:lili mo dla puame ulugiyemale koko halëye ita ma dapiyamte diyo.

Yesuta Betesda yú kolomale dla oplami ka:dle

5 ¹Epedeme koko ita tame gudlati Yu sotapo daya dele hale dlowedeme Yelusalem dla hetlati Yesu ya: mape edla hetaiyo. ²Epapeleye

Yelusalem mo kosukulli dla kokoloma hale Sipi Aliya Kokoloma demde mateka:pi dla dlopi dota yú huhutamalalo kolomale me-polaiyo. Yú huhutamalalo kolomale ya: hiye Yu so yu mate semama Betesda demdepo. Epeleye yú kolomale alikili tle aya halomale 5ta popa:iyo. ³⁻⁴Epepeleye esusulumale so mate epo inoma kokowele so mate epo akoloyalemale so mate epo moto palli so mateta aya edla hutiyemdiyo. [Epedeme yia: edla hutiyemama banakaka oplami haleta tulume yúye pumelepo depame omhutiyemdiyo. Adipalati, banakaka oplamita yú pumhalepo gudlati alotle ya: tatile yú dulu edla tullalo oplamiye ma-ka:dlepe demdiyo.] ⁵Epepeleye esusulumale so hutiyele dulu edla oplami hale 38 sokomoko dulu dla esiyemhalale oplami elaiyo. ⁶Yesuta ya:ta mo-powataliya esiyemhalale natipame ya: watle epo atlaiyo, “Wa: matle ka:dlowe solotama:?” diyo.

⁷Epalati asiyama oplami eta ya: watle epo atlaiyo, “Yúta mo-pumhallati na: gademama na: hamame tuluwe oplamita pa:mde,” diyo. “Adipalati, na: ala tulluwe me-dekelehallati oplami hale ya: tatile tulumde,” diyo.

⁸Epalati Yesuta ya: watle epo atlaiyo, “Wa: sila:time wa: wa:ya hame ma-tane,” diyo.

⁹Epepele oloma medla oplamitapo ma-ka:depo sila:time ya: wa:ya hame ma-taiyo. Amasiyama koko ita woyamaleye Yu sota inoma sumalalo alila dla apiyo. ¹⁰Epedeme Yu so dokopala sotapo oplamita wa:ya hamtla natipame ya: watle epo atlaiyo, “Inoma sumalalo alila hema oplami haleta wa:ya hamtla aiyalma,” diyo.

¹¹Amasiyama oplamita asiyama epo atlaiyo, “Oplami na: ka:dletapo atlemama, ‘Wa: wa:ya hame ma-tane,’ dlati na: epalati ma-tama,” diyo.

¹²Epalati asiyama yia:tapo ya: watle epo atlaiyo, “Oplami anta wa: watle atlemama, ‘wa: wa:ya hamtane,’ di?” diyo.

¹³Amasiyama oplami etapo ya: ka:dle oplamiye woloma pomalamalalo wekiyo. Adipalati, opa hapulomata sikemte alumtulati Yesuye ya: saliyome ma-tale halaiyo.

¹⁴Alotle Yesutapo oplami eye aiyalma aya dla pollati natipame ya: watle epo atlaiyo, “Wa: natine, wa: wata ma-ka:dlepo. Epedeme wa: matle batalimale koko halomsela:miyo. Wa: matle batalimale koko halomsela:lepiye, koko batalimale patota ma wa: dla woyamalala,” diyo.

¹⁵Epalati oplamitapo tame Yu so dokopala so dla atlemama epo atlaiyo, “Yesuta na:ye ka:de,” diyo.

¹⁶Epepele dulu dla Yesutapo Yu sota inoma sumalalo alila dla koko ipapele halati Yu so dokopala sotapo siyalasiyalademama ya: dla sikemte alliyo. ¹⁷Amasiyama Yesutapo yia: watle epo atlaiyo, “Na: Aye alila hapuloma dulu dla oko hamhalapo. Epapedeme na: mape alila hapuloma dulu dla ala me-oko hamhalapo,” diyo.

¹⁸Yesuta yu epo atlati asiyama yia:tapo ya: yumuluweye sikemte solotamaiyo. Adipalati, ya:tapo hatlo Yu sota inoma sumalalo alilaye

popostana, amasiyama Godye ma ya: A ikadepe depame ma ya:skamu ya:ye God mate hatlopepo dlati apiyo.

Yesuta Godta itiyamale hamhala koko

¹⁹Epedeme Yesutapo Yu so dokopala so watle epo atlaiyo, “Na: ikadepe kokoye wua: watle atlema. Maseyemalatapo meyelo solotamale tle koko hale pohalowa. Amasiyama Maseyemalatapo isikimi ya: Ata koko halomde e natipame ya: ma koko eye hamdepo. ²⁰Epedeme Atapo Yami sikemte bokotiyapo malamama ya:ta koko halomhalemde hapulomaye Yami watle nati-imdepo. Epapedeme wua:tapo Yamita koko halati natipo yiyellepo depame Atapo ya: watle koko sikemte patoto halomolowe nati-ilipe. ²¹Epapele dulu dla Atapo palli soye ma pasakalo hapimhalaye, epammama Yami mape ya:ta solotamale so dla pasakalo hapimhalapo. ²²Epedeme Aye opa koko pogladesemde. Amasiyama ya:tapo Maseyemala watle itiyamale ma-hamiwapo, ya:tapo opa hapuloma koko gladlalo hallepo depame. ²³Epapele dulu dla Atapo koko i hauwapo, opatapo A dla heodemama sisiyemdiye, epammama yia:ta Maseyemala dla ma heodepo sisiyelepo depame. Epapedeme oplami antapo Maseyemala dla heodepo siyele pohamilalo halema; ya:ye A God ya: tane dle oplami dla mape heodepo siyele pohamimhalasema.

²⁴Epedeme na: ikadepe koko wua: watle atlema. Oplami antapo na: yuye dalepame na:ye tane dle oplami dla ma mikadepe dlepiye, ya:ye halepo halepo pasakalo ma-hamhalapo. Epapele oplamiye ya: batalimale asiyama pohamilowa. Ya:ye powale tle mo-ulatame pasakalo dla halapo. ²⁵Epapedeme na: ikadepe kokoye wua: watle atlema. Alilatapo pulupe, amasiyama alila eye mo-puapo, soko palli sotapo God Yami yu dalloweye. Epapele dulu dla opa anawolotapo ya: yu dalepame ya: dla mikadepe dlepiye, yia:ye pasakalo hallowe halomelepe. ²⁶Adipalati, Atapo pasakalo hapilowe dla itiyamale hamhalaye, epammama ya:tapo itiyamale hatlo me-epapeleye Maseyemala watle ma-hamiwapo. ²⁷Epame Atapo Maseyemala watle itiyamale ma-hamiwapo, ya:tapo opa hapuloma yia: koko gladlepo depame. Adipalati, ya:ye Opa Yamipo.

²⁸Epedeme na:ta atlamale yu hema dalepo ase sikemte yiyelemiya. Adipalati, alilatapo mo-pulupe, palli so yia: wabasi dulu dla hutiyele sotapo Opa Yami yu dalepame yia: wabasi dulu tle silliweye. ²⁹Epapele dulu dla opa anawolotapo ka:ka:dle koko halomha:ha:uwa, yia:ye halepo halepo pasakalo halomolowe dla sillipe. Amasiyama opa anawolotapo batalimale koko halomha:ha:uwa, yia:ye yia: batalimale asiyama halomolowe dla sillipe. ³⁰Epedeme na: monolo koko pohalomasemde. Adipalati, Atapo na:ye tane demama koko gladlowe koko ma na: watle imuwapo. Epapedeme na:ta koko gladleye pta sikemte ala:na. Adipalati, na: na:ta solotamale tle koko pohalomsele:semde. Amasiyama na: isikimi na:ye tane dle oplamita solotamale koko tlo halomsela:po.

³¹Epedeme na:tapo naskamu na: kokoye opa dla atlamsela:loweye po-ala:na. ³²Amasiyama haletapo na: kokoye ikadepe atlamhalapo. Adipalati, na:malamana, ya:ye na: koko dla woloma ikadepe koko tlo atlamhalapo.

³³Epedeme wua:tapo opaye Yon hala dla taiya duwapo. Epalati ya:tapo yia: dla ikadepe koko atluwapo. ³⁴Amasiyama na: koko dla mikadepe atlamhalaye oplami tle po-apesema. Amasiyama na: wua:ta pasakalo hallowe halepo depame koko hapuloma iye wua: watle atlamapo. ³⁵Yonye tuloma epapele some hela:dle wua: watle hampuwapo. Epalati wua:tapo alila kiyele dulu dla hela:dle dulu edla ha:ha:lowedeme sikemte sisiyeuwapo.

³⁶Epedeme Yontapo na: koko dla ikadepe kokoye atlamsela:uwapo. Amasiyama epapele tope wua:ta na: dla mikadepe dlepo depame Godtapo na: tle koko patoto halomhalatapo Yonta na: koko atlamsela:uwaye ma-tla:mtamhalapo. Adipalati, na:ta koko halomhala etapo Ata na:ye tane duwa kokoye nati-ipo. ³⁷Epame na: A, na:ye tane duwa mape na: koko dla ikadepe koko atlapo. Amasiyama wua: ya:ta yukamala dallowe powua:malamana, epame ya: mila:pi ma natilowe powua:malamana. ³⁸Epapedeme wua: God yu dalepame wua: dupa dulu dla pomikadepe desemde. Adipalati, wua: Ata tane dle oplami dla pomikadepe desema.

³⁹Wua: God yu bukaye woloma ka:pi sesa:pame momalamha:ha:mama asiyama yu etapo wua: dla pasakalo hamilipe demha:ha:mdepo.

Amasiyama wua:ta yu sesa:mha:ha:mde eye isikimi na: koko tlo atlapo.

⁴⁰Epapele tope wua:tapo na:ta wua: watle pasakalo hamilipo depame na: hala dla popuasemde.

⁴¹Epame na: ma wua:ta na: dla adipapele koko atlamde dla na: pase sikemte malamasema. ⁴²Adipalati, na:malamana, wua: dla God sikemte malamolowe kokoye hawa. ⁴³Epedeme na:tapo na: A God hi tle puwapo. Epapele tope wua:ta na:ye posolotamana. Amasiyama wua: oplamitapo meyelo ya: hi tle pulati ya: tlo solotamama ya:ye semdepo. ⁴⁴Epame wua: isikimi opata wua: hi di dla ta:dlepo depame solotamha:ha:mama asiyama God hatlota wua: hi ta:dlowe tlo posolotamha:ha:sema. Ame wua: adipammama na: dla mikadepe depa:?

⁴⁵Epedeme wua: na:tapo wua:ye A mila:pi tle batalimale so dlepe depo malamiya. Amasiyama Moses, wua:tapo wua: pasakalo gadlalo oplami demduwatapo wua:ye A mila:pi tle batalimale so dlepe. ⁴⁶Epapele dulu dla wua: Mosesta atlamale yu dla mikadepe dematiye, eta wua: ma na:ta atlamale yu dla dalepo mikadepe dlemla. Adipalati, Mosestapo na: kokoye buka dla ilimuwapo. ⁴⁷Amasiyama wua: Mosesta hatitimaleye pomikadepe dlalo ha:ha:po. Epedeme wua: ma adipammama na:ta atlama koko dla ma mikadepe depa:?”

Yesuta 5,000 opa daya ilimale

(Ma:t 14:13-21; Maka 6:30-44; Luk 9:10-17)

6 ¹Epedeme koko ita tame gudlati Yesutapo ma Ga:lili kaula seme dla uliyo. Ga:lili kaula i ya: hi haleye Taibiliyes kaula demdepo. ²Epapeleye Yesutapo esusulumale so opa hapuloma ka:ka:demhalale koko tle opa hapulomatapo e natipame ya: dolumtamalaiyo. ³Epapalati Yesuta ya: alotle tlalo so mate tamali di dla hetame polaiyo. ⁴Epapedeme oloma edla Yu so yia: Namilatale daya dele alilatapo ma-teteka:mpuaiyo.

⁵Epapele oloma edla Yesuta opa hapulomata ya: hala dla pula natipame Pilipi watle epo atlaiyo, “Di daya hadima hapo opa hapuloma iye ilipa:?” diyo.

⁶Epedeme Yesu ya:ta opa iwolo dla halowe kokoye mo-malapo halemama ma isikimi Pilipita mikadepe dle natilowedeme ya: watle ipo atluwapo.

⁷Epalati asiyama Pilipita epo atlaiyo, “Di mani pato hadima hapo daya halopame opa pasatale iye ilipa:? Adipalati, oplamitapo opa iwolo daya ilimolowe mani halowedeme sokomoko hatlo dulu dla oko halepiye, mani eta opa hapuloma iye po-ala:lowa,” diyo.

⁸⁻⁹Epalati Yesu ya: alotle tlalo oplami hale Saimon Pita ya: ei Endulutapo epo atlaiyo, “Dulu hema maseyemala hale dla daya do supulastale mate epo amalo dapiyamte mate me-halopo halema. Amasiyama dlowe alisisi yemala eye opa hapuloma i mate po-ala:na,” diyo.

¹⁰Epalati Yesutapo ya: alotle tlalo so watle epo atlaiyo, “Opa hapulomata popa:lepo depame atlamaiya,” diyo. Epapalati opa hapulomatapo tuptu dla mo-popa:myaiyo. Epapele dulu dla isikimi opa siyapo sesa:mama 5,000 epapele umaiyo. ¹¹Epalati Yesutapo daya hapame God dla namkale dle yu atlepo hauwokopame opa hapuloma dla alemaiya diyo. Epame amalo ma hapame mepo apiyo. Epalati opa hapulomatapo daya dlomama sikemte susukaliyo.

¹²Yia:ta daya dlopo mo-susukalepo popa:liti Yesutapo ya: alotle tlalo so watle epo atlaiyo, “Daya akutu opi popomelle hapulomaye kikilahaiya,” diyo ¹³Epalati Yesu ya: alotle tlalo sotapo daya akutuye kikilahamtapame yekalo 12 dla atilimama poposatilimaiyo. Daya iye isikimi do supulastale tle pasatamama akutu popomelle ipo.

¹⁴Opa hapulomatapo Yesuta ulugiyemale koko halë i natipame epo atlamyaiyo, “Ikadepe, oplami iye God tle yu hapame molo atlalo oplami dita pulupe depo omha:ha:uwa oplamipo,” demyaiyo. ¹⁵Epame Yesutapo yia: dokopala oplami hallepo depame solotamama Yesu watle puame akumyaiyo. Amasiyama Yesuta yia:ta malamale ma-natipame ma meyelo tamali di dla hetaiyo.

Yesuta yú di tle tale

(Ma:t 14:22-33; Maka 6:45-52)

¹⁶Tamila:la oloma edla Yesu ya: alotle tlalo sotapo Yesu ompopa:lowedeme koa sitali dla tuluiyo. ¹⁷Amasiyama Yesu ala

populalo hallati ma-antuwaiyo. Epalati yia:tapo koa dla tulume alupame Kapaniyem mo dla kotiyapo tamalaiyo. ¹⁸Yia: ala me-sosolemtamha:ha:lali mosisi patota pumama ulo patototapo hehetamhalaiyo. ¹⁹Yia: 5 kilomita selemalli epapele tamha:ha:lali Yesutapo yú di tle yia: hala dla pula natiyo. Yia: epalati sikemte wowota:iyo. ²⁰Amasiyama Yesutapo yia: watle epo atlaiyo, “Wua: ase sikemte wowota:miya. Na:ta puma,” diyo. ²¹Epalati asiyama yia:tapo sisiyele mate ya:ye koa dulu dla posokolene diyo. Epapele oloma edla koatapo pakasiyamalalo yia:ta ta mo dla tame tamali dla gusulludiyo.

Yesuye pasakalo dayapo

²²Alila hale utulalati Yesuta daya ilimale so hapulomatapo koa sitali hatlo medla tulume Yesu ompopa:iyo, yia:ta malamaleta semte Yesuye ala medla me-halemapo depame. Adipalati, yia: Yesu ya: alotle tlalo sotapo yia: tatile miyelo koa hamtlali natiyo. ²³Epapele oloma dla koa opita Taibiliyes mo tle puame yia:ta popa: dla woyamaiyo. ²⁴Epapele dulu dla yia:ye Yesu mate epo ya: alotle tlalo so mate potlamalalo wekelati ma koa etle Kapaniyem mo dla Yesu totamala taiyo.

²⁵Yia: ulumtame Kapaniyem mo dla woyapame Yesu natipo epo atlaiyo, “Labai, wa: adipalalo hema puwa?” diyo.

²⁶Epalati Yesutapo asiyama epo atlaiyo, “Na: ikadepe kokoye wua: watle atlema. Wua:ta na: totampualeye na:ta ulugiyemale koko halomhallati natiwa koko tle popuana. Amasiyama wua: isikimi na:ta wua: daya ilimalati sikemte susukaluwa koko tle ma na: totampumulalepo. ²⁷Epedeme wua: pakasiya pa:lalo alisisi daya epapele dla ase sikemte totamsiyamiya. Amasiyama wua: kokó elepo ellalo pasakalo daya tlo totamsiyamiya. Opa Yamitapo daya iye wua: watle hamilipe. Adipalati, A Godtapo meyelo ya: uluye Yami dla me-himiwapo.”

²⁸Epalati asiyama yia:ta epo atlaiyo, “Godta apa kokoye dita hamha:ha:lepo depame sikemte solotama:?” diyo.

²⁹Amasiyama Yesutapo asiyama yia: watle epo atlaiyo, “God ya: solotamapo, wua:tapo ya:ta tane dle oplami dla mikadepe dlepo depame.”

³⁰⁻³¹Epalati opatapo ya: watle epo atlaiyo, “Dita wa: dla mikadepe dlepo depame wa: apa ulugiyemale koko di watle nati-ipa:? Adipalati, God yu bukata atlemama di mamadulotapo dalupa dulu dla siyamuwa oloma edla Mosestapo pepele di tle mena dayaye yia: watle hapimduwapo. Epapedeme Mosestapo di mamadulo dla epapele koko hauwapo. Ame wa: dita wa: dla mikadepe dlepo depame apa kokoye di watle nati-ipa:?” diyo.

³²Epalati asiyama Yesutapo yia: watle epo atlaiyo, “Na: ikadepe koko wua: watle atlema. Mosestapo wua: mamadulo watle pepele di tle daya pohapina. Amasiyama na: Atapo yia: watle daya eye hapimduwapo.

Epapedeme ma ya:tapo woloma ikadepe dayaye Pepele di tle wua: watle hamilipe. ³³Epedeme God ya: pasakalo dayaye Pepele di tle ma ta:lamo hema malale oplamipo. Adipalati, ya:tapo ta:la so dla pasakalo hapimhalapo.”

³⁴Epalati asiyama opatapo ya: watle epo atlaiyo, “Wa: alila hapuloma dulu dla di watle pasakalo daya eye hapimhalane,” diyo.

³⁵Epame Yesutapo epo atlaiyo, “Na:ye pasakalo dayapo. Epedeme oplami antapo na: hala dla pulupiye, ya: matle daya pota:lowa. Epame oplami antapo na: dla mikadepe dlepiye, ya: yú ma pota:lowa.

³⁶Epapedeme na: wua: watle koko hapulomaye ma-atlamuwapo, epame wua: na: koko ma-natiwapo. Amasiyama wua: ala na: dla pomikadepe desema. ³⁷Epedeme na: Ata na: watle hapili sotapo na: hala dla pumullupe. Epalati na:tapo yia: dulu dla oplami haleye po-alliwa.

³⁸Adipalati, na:tapo Pepele di tle ta:lamo hema maluwaye, monolo solotamale koko halowedeme pomalana. Amasiyama na: A, na: tane dle oplamita solotamale koko tlo hala maluwapo. ³⁹Epapele dulu dla ya:ta solotamale kokoye ipo. Ya: posolotamasema, ya:ta na: watle hapili so dulu dla oplami haletapo haodloweye. Amasiyama mosukulu alila dla na:tapo yia:ye palli tle ma pasakalo dla hohopo ta:ta:dlowepo. ⁴⁰Adipalati, na: Ata solotamapo, opa anawolotapo Maseyemala natipame ya: dla mikadepe dlepiye, yia:ye halepo halepo pasakalo halepe. Epalati na:tapo mosukulu alila dla yia:ye palli tle hohopo ta:ta:dlowepo.”

⁴¹Epapele oloma edla Yesutapo atlemama, “Na:ye Pepele di tle malale dayapo,” dlati Yu sotapo dalepame siyalasiyalademama yu baliyo.

⁴²Epame yia:tapo epo atlamyaiyo, “Oplami iye Yosep yami Yesupo. Adipalati, di ya: a mate epo ya: wai mate dimalamana. Epapedeme ya:ye adipo atlemama, ‘na:ye Pepele di tle maluwa,’ demsela:ma:?” demyaiyo.

⁴³Amasiyama Yesuta asiyama yia: watle epo atlaiyo, “Wua: dulu dla yu balle koko elaye medla gudiya,” diyo. ⁴⁴Adipalati, Atapo na:ye tane duwapo. Epapedeme oplamitapo meyelo na: hala dla populuwa. Amasiyama Atapo ha:ha:mhallalo oplamita na: hala dla pulupe. Epalati na:tapo mosukulu alila dla ya:ye powale tle hamame ta:dlowepo.

⁴⁵Epapedeme God tle yu hapame molo atlalo oplami haletapo epo hatitimuwapo, ‘Godtapo opa hapulomaye imelepe,’ duwapo. Epedeme opa anawolotapo A yu dalepame ya: tle koko malamelepiye, yia:ta na: hala dla pulupe. ⁴⁶Epedeme oplami haletapo Aye ponatina. Amasiyama hatlo A God tle malale oplamitapo A natiloweye, ya:malamana. ⁴⁷Epapedeme na: ikadepe kokoye wua: watle atlema. Oplami antapo na: dla mikadepe dlepiye, ya:ye halepo halepo pasakalo halepe. ⁴⁸Epedeme na:ye pasakalo hamilalo dayapo. ⁴⁹Epapele dulu dla wua: mamadulotapo dalupa dulu dla mena daya dlomsiyamduwapo. Epapele tlope daya e dele soye mo-paliwapo. ⁵⁰Amasiyama pasakalo hamilalo daya iye Pepele di tle

maluwapo. Epapele dulu dla daya e dlalo sotapo popalliwa. ⁵¹Epedeme Pepele di tle malale pasakalo daya eye na:po. Epapele dulu dla opa anawolotapo daya eye dlomelepiye, yia:ye kokó ha:ha:po ha:ha:lepe. Epedeme na:ta hamilowe daya eye na: mopo, ta:lamo sotapo pasakalo halepo depame.”

⁵²Epalati Yu sotapo yu i dalepame yia: dulu dla yu balemyemama epo atlamyaiyo, “Oplami iye adipo ya: moye di watle delepo depo hamipa:?” demyaiyo.

⁵³Epalati Yesutapo yia: watle epo atlaiyo, “Na: ikadepe koko wua: watle atlema. Wua: Opa Yami omali mate mo mate podlalo wekelepiye, ikadepe pasakalotapo wua: dulu dla pohallowa. ⁵⁴Epedeme opa anawolotapo na: mo mate epo na: omali mate dlomelepiye, yia:ye halepo halepo pasakalo halomelepe. Epalati mosukulu alila dla na:tapo yia:ye palli tle hohopo ta:ta:dlowepo. ⁵⁵Na: omali mate epo na: mo mateye dlowe alisisi ikadepepo. ⁵⁶Epapele dulu dla opa anawolotapo na: mo mate epo na: omali mate dlomha:ha:ma:, yia:ye na: dulu dla ha:ha:po. Epalati na: mape yia: dulu dla halapo. ⁵⁷Epedeme na: tane duwa Atapo pasakalo halemhallati na: mape halapo. Epapedeme na: mo mate epo na: omali mate demhallalo oplamitapo na: tle pasakalo hamhallepe. ⁵⁸Epapele dulu dla na:ye wua: mamadulotapo daya dlomsiyamale pe-epapena. Adipalati, yia:ta daya e dlomsiyamuwatapo yia: dla pasakalo pohamina. Amasiyama na:ye Pepele di tle malale pasakalo daya ikadepepo. Epedeme oplami antapo daya iye delepiye, ya:ye kokó halepo halepo pasakalo hallepe.”

⁵⁹Yesutapo Kapaniyem inoma sumalalo aya dulu dla opa hapulomaye imhalemama koko hapuloma iye atlamhalaiyo.

Pasakalo hamilalo yu

⁶⁰Epapeleye Yesu ya: dolumsiyamale so opa opitapo Yesuta imale koko dalepame epo atlamyaiyo, “Imale koko iye pta sikemte kokalena. Oplami anta yu i halowe ala:ta:?” demyaiyo.

⁶¹Epapele dulu dla Yesutapo ya: dolumsiyamale sota yia: dulu dla yu balempopa:le malapame yia: watle epo atlaiyo, “Na:ta atlama koko itapo wua: dla wotiyalle hamima:? ⁶²Koko ita wua: dla wotiyalle hamima dlepiye, amasiyama wua: Opa Yamita ma ilame Pepele di dla hetla natipo adipo malapa:? ⁶³Epedeme Sokotapo pasakalo hapimhalapo. Amasiyama mota solotamale kokotapo pasakalo pohapimhalasema. Epapedeme na:ta wua: watle atlamale yu dulu hema Soko mate pasakalo mate elapo.”

⁶⁴Yesu ya: tatl ma-natiyo, opa anawolotapo ya: dla pomikadepe dlalo wekelowe soye. Epame ya:ye hamame opahale do tama dla homellowe oplami mape ma-natiyo. Epapedeme ya:tapo yia: watle epo atlaiyo, “Opa opi wua: dulu dla ha:ha:ye ala na: dla pomikadepe desema. ⁶⁵Epapele koko tle na:tapo yu iye wua: watle ma-atlalepo, ‘Oplami haletapo isikimi

na: hala dla populuwa. Amasiyama Atapo ha:ha:mhallalo oplamita na: hala dla pulupe,' dlepo.”

⁶⁶Yesutapo yu i atlamhalepo gudlati ya: dolumsiyamalalo so opa opitapo ma ya: dolumala allimama ya: tle alikili a:ma potamalaiyo.

⁶⁷Epalati Yesutapo ya: alotle tlalo so 12 watle epo atlaiyo, “Wua: ma na: saliyomtapa:?” diyo.

⁶⁸Amasiyama Saimon Pitata epo atlaiyo, “Lod, di ana hala dla tapa?: Hatlo wa: yutapo pasakalo hapimhalapo. ⁶⁹Epedeme di wa: dla mikadepe dema. Adipalati, dimalamana, wa:ye God tle malale aiyalma oplamipo,” diyo.

⁷⁰Amasiyama Yesu asiyama yia: watle epo atlaiyo, “Na:tapo opa 12 wua:ye mo-hohomuwapo. Amasiyama wua: dulu dla bataliya walle oplami ma me-halapo.” ⁷¹Epedeme Yesutapo yu ipo atluwaye, Saimon Iskaliyot yami Yudas kokoye atlemama apuwapo. Adipalati, Yudasye ya: mape Yesu ya: alotle tlalo so 12 alumale dulu dla haluwapo. Amasiyama alotle ya:tapo Yesuye hamame opahale do tama dla homeluwapo.

Yesu ya: eidulota Yesu dla pomikadepe dle koko

7 ¹Epedeme koko ita tame gudlati Yesutapo Yudiya mo dla sela:la alimama ma isikimi Ga:lili mo dla sela:iyo. Adipalati, Yudiya mo edla Yu so dokopala sotapo Yesu yumuluwe api totamsiyamaiyo. ²Epapeleye Yu sotapo yia: Kimna:ya daya dele alilata mo-teteka:mpuaiyo. ³Epalati Yesu ya: eidulotapo ya: watle epo atlaiyo, “Wa: mo i melepame ma Yudiya mo dla tane, wa: dolumsiyamalalo sotapo wa:ta ulugiyemale koko halati natilipo depame. ⁴Adipalati, oplamitapo opa hapulomata ya: koko malastlepo dlepiye, ya: hemele pohaohaodemse:lowa. Epedeme wa: ulugiyemale kokoye woloma haliyamale dla halomsela:ne, opata wa: koko natilipo depame,” diyo. ⁵Epapele dulu dla Yesu ya: eiduloye ala Yesu dla pomikadepe dlalo ha:ha:iyo.

⁶Epalati Yesuta asiyama yia: watle epo atlaiyo, “Na:ta Yelusalem dla tlowe alilaye ala po-umasema. Amasiyama wua: tlo tamalaiya. ⁷Epedeme ta:lamo sotapo wua:ye po-allisemde. Amasiyama yia:tapo na: tlo allimdepo. Adipalati, na:tapo yia:ta batalimale koko halomale hapulomaye haliyamale dla bobotimatipo atlamhalapo. ⁸Epapedeme wua: tlo daya dele dla tamalaiya. Amasiyama na: tlo potlowa. Adipalati, na: alila ala po-umasema.” ⁹Yesuta epo atlepame Ga:lili mo medla me-halaiyo.

Yesutapo Kimna:ya daya dele dla opa imhalale koko

¹⁰Yesu ya: eidulota Kimna:ya daya dele dlowedeme Yelusalem dla me-hetale hallati Yesu ya: ma alotle hetaiyo. Amasiyama ya: opa inoma dali dla tla alimama hemele hetaiyo. ¹¹Epalati daya dele dulu edla Yu so dokopala sotapo Yesu totamyemama, “Yesu da:?” demyaiyo.

¹² Epalati opa alumale patotapo hemele yia: dulu dla Yesu koko dla yu topulolemyemama opita, “Yesuye oplami ka:pi,” dlati asiyama opita, “Hao, ya:ye opa isikimi elemale tle alikili dla elemtama,” demyaiyo. ¹³ Amasiyama yia:tapo dokopala so wowota:mama yia:ta Yesu koko dla yu topulolleye haliyamale dla po-apena.

¹⁴ Epame daya demha:ha:le mo-duka dla hallati Yesutapo aiyalma aya dla hetame God yu imolowe mo-kotiyamaiyo. ¹⁵ Epalati Yu sotapo ya:ta imale koko natipame sikemte yiyeliyo. Yia:tapo yiyelemama epo atlamyaiyo, “Oplami iye adipammama God yu hapulomaye sikemte malastepo halema:? Adipalati, ya:ye posukulu dena,” demyaiyo.

¹⁶ Epalati asiyama Yesutapo yia: watle epo atlaiyo, “Na:ta imale koko iye isikimi na: tle popuasema. Amasiyama na: tane dle God tle puapo. ¹⁷ Epedeme Godta solotamale koko tlo hali depo malamalalo oplamitapo na:ta imale koko ita ikadepe God tle puaye malanatilipe. Epame na:ta isikimi monolo malamale tle po-imalalo wekemde koko ma malanatilipe. ¹⁸ Epapedeme oplamitapo isikimi ya:ta malamale tle imsela:lepiye, ya:ye ya:skamu ya: hi di dla ta:dlowedeme apopo. Amasiyama oplami antapo isikimi ya: tane dle oplami koko tlo imsela:lepiye, ya:ye ya: tane dle oplami hi tlo di dla ta:dlowedeme apepepe. Epapedeme ipapele oplami dla woloma ka:dle koko mate ikadepe koko mateta elapo. ¹⁹ Epedeme Mosestapo wua: watle aiyalma hatitimale mahamiwapo. Epapele tlope wua: dulu dla oplami haletapo aiyalma eye woloma podolumhalasema. Epame wua: ma adipalati na: yumuluwedeme amma:?”

²⁰ Epalati opatapo asiyama ya: watle epo atlaiyo, “Wa: bataliya yemalata wa: dulu dla hetlati yu epo atlapo. Di wa: yumuluwe yu potatlempopa:sema,” diyo.

²¹ Amasiyama Yesutapo yia: watle asiyama epo atlaiyo, “Na:tapo wua:ta inoma sumalalo alila dla ulugiyemale koko hatlo halati wua:ta hapulomata natipame me-yiyeluwapo. ²² Epapele dulu dla wua: mape Mosesta aiyalma hatitimale dolumha:ha:mama wua:ta inoma sumalalo alila dla oko mehalomha:ha:mdepo. Adipalati, wua:tapo Mosesta aiyalma hatitimale dolumama wua: akimlala opiye wua:ta inoma sumalalo alila dla kapala kotimdepo. Epele dulu dla ikadepe Mosestapo kapala kotimolowe dla aiyalma hatitimale iye pohamina. Amasiyama wua: mama A:iblahamta hamiwapo. ²³ Epapedeme wua:tapo Mosesta aiyalma hatitimale hauwokokomalala depame inoma sumalalo alila dla owayimlala kapala kotimha:ha:mdepo. Ame wua: adipalati na:ta esiyele oplamiye wua:ta inoma sumalalo alila dla ka:dlati na: watle siyalasiyaladema:? ²⁴ Epapedeme wua: koko iye woloma sikemte momalamelepiye, eta wua:tapo na:ta atlama kokoye ikadepe mleni dlepe.”

Yesuye ikadepe Kelisota?

²⁵ Epedeme Yesuta yu ipo atlati dalepame Yelusalem so opa opitapo yia: dulu dla epo atlamyaiyo, “Oplami iye di dokopala sota yumuluwa

demde oplami eye ipa? ²⁶Amasiyama ya:tapo opa hapuloma inoma dali tle imhallati oplami haletapo yu hale po-atlasema. Epedeme di dokopala sota ya:ye ikadepe Keliso mle deyo. ²⁷Amasiyama dita omha:ha: Kelisota pulupiye, oplami haletapo ya:ta puale mo woloma pomalamolowa. Epapele tlope Yesuta puale moye, ma-dimalamana,” demyaiyo.

²⁸Epalati Yesutapo aiyalma aya dla imhalemama yu teta:le mate epo atlaiyo, “Yao, ikadepe, wua: na: koko mate epo na:ta hallalo mo mate mo-wua:malamana. Amasiyama na: monolo solotamale tle hema puame pohalasema. Hao, na: tane duwa oplamiye ikadepepo, epele tlope wua: ya:ye powua:malamana. ²⁹Asiyama hatlo na: tlo na:malamana. Adipalati, na: ya: tle puwa oplamipo, ya:tapo na:ye wua: dla tane duwapo.”

³⁰Epapele oloma edla dokopala so yia: solotamaiyo, Yesuye medla hamolowedeme. Amasiyama oplami haletapo ya: dla koko hale pohaiyo. Adipalati, ya: alilatapo ala popuana. ³¹Amasiyama opa opitapo Yesu dla mikadepe demama epo atlamyaiyo, “Oplami haleta ulugiyemale koko halomsela:mama Yesuta ulugiyemale koko halomsela: iye potla:mtlowa. Epedeme Yesu iye ikadepe dita omha:ha:uwa Kelisopo,” demyaiyo.

³²Epapeleye opatapo Yesu koko dla epo atlamyelati Pa:lisi so mate epo dokopala so mateta dalepame aiyalma aya alikili tle omha:ha:lalo so watle, “Yesu hamala taiya,” diyo.

³³Yesu ma opa dla atlemama epo atlaiyo, “Na: ala alila kiyele yemala hema wua: mate hallowepo. Epame ma ilame na:ye tane duwa oplami hala dla tlowepo. ³⁴Epalati wua: ma oloma edla na:ye totamelepe. Amasiyama wua: na: ponatilowa. Adipalati, wua: na:ta tame hallowe mo dla tloweye po-ala:na,” diyo.

³⁵Epalati Yu sotapo yiskamu yia: dulu dla epo atlamyaiyo, “Di ya:ye hadima tale hallati ya: ponatilalo wekepa:? Podimalamana, ya: ma di opa opita Guliki so mo dla tame ha:ha:ye, ya: ma edla tame hallowedeme apeyo. Epame Guliki so dla God yu imsela:lowedeme apeyo. ³⁶Epame ya:ta di watle atlemama ‘Wua: na: totamelepe, amasiyama wua: na: ponatilowa,’ dleye, apa koko atlemama api? Epame, ‘wua: na:ta tame hallowe mo dla tloweye po-ala:na,’ dle ma apa koko atlemama api?” demyaiyo.

Pasakalo yú koko

³⁷Epapeleye Kimna:ya daya dele mosukulu alilaye pta koko pato. Epedeme alila oloma edla Yesuta sila:time halemama yu teta:le mate epo atlaiyo, “Oplami antapo yú ta:mhallepiye, ya: puame na: hala dla yú delepe. ³⁸Epame God yutapo epo atlapo, ‘Oplami antapo na: dla mikadepe dlepiye, pasakalo halemhala yútapo ya: dulu tle alowamhallepe.’” ³⁹Epedeme Yesutapo koko i atluwaye, ya: dla mikadepe dle so dla Hela:dle Soko hamilowe kokoye atlemama apuwapo.

Amasiyama oloma edla Hela:dle Soko eye ala opa watle pohamina. Adipalati, Yesuye ala A hala dla pehetana.

⁴⁰Epapedeme opa opitapo Yesuta atlamale yu dalepame epo atlamyaiyo, “Oplami iye ikadepe God tle yu hapame molo atlalo oplami dita pulupe depo omha:ha:uwa oplami i mle,” demyaiyo.

⁴¹Epalati opa opitapo epo atlamyaiyo, “Ya:ye Kelisopo,” demyaiyo. Amasiyama ma opita epo atlamyaiyo, “Hao, ya:ye po-Keliso. Adipalati, Keliso adipammama Ga:lili mo tle pupa:?” ⁴²Ame adipalati, God yu bukata epo atlapo, ‘Kelisoye Deibidi ya: mamadulo dulu tle pulupe. Epame ya:ye Deibidi ya: mo Betliyem dla hamelepe,’ depo,” demyaiyo.

⁴³Epammama Yesu koko dla opa dla duka hukulli elaiyo. ⁴⁴Epame opa opi yia: solotamaiyo, Yesuye hamolowedeme. Amasiyama oplami haletapo ya: dla koko hale pohaiyo.

Yu so dokopala sotapo pomikadepe dle koko

⁴⁵Epapele oloma edla Yesu hamala taiye dle sota ma isikimi ilame pula natipame Yu so dokopala so mate epo Pa:lisi so mateta yia: watle epo atlaiyo, “Wua: adipalati Yesu hema pohamame pulalo weki?” diyo.

⁴⁶Amasiyama yia:tapo asiyama epo atlaiyo, “Di oplami haleta Yesuta yu atlemhalale epo atlati podalesemde,” diyo.

⁴⁷Epapalati asiyama Pa:lisi sota yia: watle epo atlaiyo, “Wua: mape ya:ta imale koko dla mo-tuluyo?” ⁴⁸Amasiyama Pa:lisi so dia: dulu dla epo dokopala so dia: dulu dla oplami haleta ya: dla mikadepe dle pohalasema, hao. ⁴⁹Amasiyama isikimi mo sotapo ya: dla mikadepe demyapo. Adipalati, yia: Mosesta aiyalma hatitimaleye poyia:malamana. Epedeme yia:ye Godta kasilamale dulu dla ma-ha:ha:po.”

⁵⁰Epapeleye yia: dulu dla Pa:lisi oplami hale me-halaiyo, ya: hiye Nikodimas. Ya:ye ka:yapa utula:la Yesu natila tale oplamipo. Epedeme ya:tapo epo atlaiyo, ⁵¹“Mosesta aiyalma hatitimale dolumama di poka:dena, oplamiye ya: koko tatile pogladlalo isikimi ya: batalimale asiyama hamiloweye,” diyo.

⁵²Epalati Pa:lisi so opa opi mate epo dokopala so mateta ya: watle epo atlaiyo, “Wa: mape Ga:lili oplamita:?” Wa: God yu woloma sesa:pame malamane. Adipalati, God yu bukata atlemama, God tle yu hapame molo atlalo oplami haleye Ga:lili mo tle populuwa depo.”

[⁵³Epame esemale medla gudepame opa hapulomatapo me-yia: aya dla tamalaiyo.

A:yata upo oplami uhalé koko

8 ¹Amasiyama Yesu tlo Olipi tamali dla taiyo. ²Epame utulala ikadepe ma aiyalma aya dla hetame hallati opa hapulomatapo ya: hala dla pumulaiyo. Epalati ya:tapo edla polomama opaye impolaiyo.

³Epapele oloma edla aiyalma imalalo so mate epo Pa:lisi so mateta upo oplami uhalë a:yaye hamame puame opa mila:pi tle pameliyo. ⁴Epammama yia:tapo Yesu watle epo atlaiyo, “Imalalo oplami, di a:ya itapo upo oplamiye uhamse:lali natipo hema hamampua. ⁵Epedeme Mosesta aiyalma hatitimaletapo epo atlapo, ‘A:ya hale antapo koko ipapele halepiye, ya:ye ewala mate kelepo yumi demha:ha:lepe,’ depo. Epapedeme wa: di atlane, di a:ya hema apa koko hapa:?” diyo. ⁶Epapele dulu dla yia:tapo apa api tle Yesuye hampa: depame ya: watle atlanatili iye atlaiyo.

Amasiyama Yesuta ta:la dla heodepo polomama ya: do mate ta:la dla ilimpolaiyo. ⁷Amasiyama yia: atlanatili yu ala me-atlamha:ha:lali Yesutapo sila:time halemama yia: watle asiyama epo atlaiyo, “Epapedeme wua: dulu dla oplami anta batalimale koko pohalalo wekemdi, ya: tatile a:ya hema ewala hame hotlepe,” diyo. ⁸Yesu epo ma ta:la dla tulume heodepo polomama ya: do mate ta:la dla ilimpolaiyo.

⁹Epalati opata Yesu yu dalepame wowota:mama tototalo tle kotiyapo meyelo teleta meyelo teleta demtamama amkoteta:le dla tame gudiyo. Yia:ta hapulomata potamama isikimi Yesu mate a:ya mate tlo medla pomeliyo. ¹⁰Epalati Yesutapo sila:timhalemama a:ya e watle epo atlaiyo, “A:ya, wa: alilalo so opa hapuloma hema ha:ha:le da:? Oplami haleta wa: watle wa: batalimale asiyama dla wotiyalle hamiloweye, me-pomeli?” diyo.

¹¹Epalati asiyama a:ya eta Yesu watle epo atlaiyo, “Hao, oplami hale popomelena. Yia:ta hapulomata mosukulu pota,” diyo.

Epalati Yesutapo ya: watle epo atlaiyo, “Na: mape wa: watle batalimale asiyama pohamilowa. Epedeme wa: ma-tane. Amasiyama wa: batalimale koko matle halomhalemiyo,” diyo.]

Yesuye ta:lamo hela:dlepo

¹²Epame Yesuta matle opa dla imhalemama epo atlaiyo, “Na:ye ta:lamo hela:dlepo. Epedeme na: dolumpulalo oplamitapo amtuwale dulu dla posela:lowa. Amasiyama ya:tapo pasakalo halemhallalo dla semtlalo hela:dleye halepe,” diyo.

¹³Epalati Pa:lisi sotapo asiyama epo atlaiyo, “Wa: isikimi wa:skamu wa: koko tlo atlamhalema. Epedeme di wa:ye pomikadepe desema,” diyo.

¹⁴Epalati Yesutapo asiyama yia: watle ma epo atlaiyo, “Yao ikadepe, na:ta atlama koko iye naskamu na: kokoye atlamama apopo. Epapele tlope na:ta atlama koko iye ikadepe. Adipalati, na: na:malamana, na:ta halepo maluwa moye. Epame na: ma na:malamana, na:ta tame hallowe moye. Amasiyama wua: na:ta puwa mo mate epo na:ta tlowe mo mateye ala powua:malamana. ¹⁵Epedeme wua: ta:la sota yimkadulo koko glademde api tle koko glademdepo. Amasiyama na: ya:mkale

koko pogladesemde. ¹⁶Epapele tlope na:ta opa koko gladli dlepiye, na: woloma ikadepe koko tle ka:depo koko gladlepe. Adipalati, na:ye monolo pohalaseama. Na: A, na:ye tane duwatapo na: mate halapo.

¹⁷Epapedeme Mosesta aiyalma hatitimaletapo epo atlapo, 'Koko hatlo dla opa dapiyamtetapo mikadepe dlepiye, koko eye ikadepepo,' depo.

¹⁸Epapedeme na: mape aiyalma koko edla dolumama naskamu na: koko dla mikadepe koko atlapo. Epame na: A mape na: koko dla ya: ma ikadepe koko atlapo."

¹⁹Epalati asiyama Pa:lisi sota ya: watle epo atlaiyo, "Wa: a da:?" diyo. Amasiyama Yesutapo yia: watle epo atlaiyo, "Wua: ala na: A koko mate epo na: koko mate pomalamalalo ha:ha:pa? Wua: na: koko malamaleta ammatiye, eta na: A koko mape wua:malamelemla," diyo.

²⁰Epedeme Yesutapo koko hapuloma iye aiyalma aya dulu dla mani kolumalalo mo mateka:pi dla halemama opaye imhalaiyo. Amasiyama oplami haletapo ya:ye pohamana. Adipalati, ya: alila ikadepeye ala popuana.

Yesuta ya:skamu ya: koko atlale

²¹Epame Yesutapo ma epo atlaiyo, "Wua: na:ta haka:ma dla tlati na: totamelepe. Amasiyama wua: na:ta ta mo dla puluweye po-ala:na. Epedeme wua: batalimale dulu dla me-ha:ha:mama batalimale mate me-pallipe," diyo.

²²Amasiyama Yu sotapo epo atlamyaiyo, "Yesu adipammama ipo atlema:, 'wua: na:ta ta mo dla puluweye po-ala:na,' dema:? Pona:malamana, Yesu ya:skamu yumuluwedeme apeyo," demyaiyo.

²³Epalati Yesuta yia: yu dalepame asiyama epo atlaiyo, "Wua: mo isili hema ha:ha:lalo sopo. Amasiyama na:ye di dla hallalo oplamipo. Epapedeme wua:ye ta:lamo sopo. Amasiyama na:ye pota:lamo oplami.

²⁴Epapele koko tle na:tapo wua: watle atlemama, wua: batalimale dulu dla pallipe dlepo. Adipalati, na:tapo 'Na:ye Na:po' dlati wua: na:ye pomikadepe dlalo wekelepiye, wua:tapo wua: batalimale dulu dla pallipe."

²⁵Epalati asiyama yia:ta epo atlaiyo, "Ame wa:ye anata:?" diyo. Epalati asiyama Yesutapo yia: watle epo atlaiyo, "Ka:yapa kotiyamale dla na:tapo na: koko hapulomaye wua: watle ma-atlamuwapo. ²⁶Epedeme na:tapo wua: dla batalimale so dlowe kokoye pta pasataleta elema. Amasiyama na: isikimi na: tane duwa oplamita atlamale koko tlo ma opa dla atlamsela:mde. Adipalati, ya:ye isikimi ikadepe koko tlo atlalo oplami."

²⁷Epapele dulu dla Yesutapo ya: A koko atlemhalaleye, Yu sotapo dalepame woloma pomalamalalo wekiyo. ²⁸Epalati Yesutapo ma yia: watle epo atlaiyo, "Epedeme wua:tapo Opa Yamiye hamame ta:dlepiye, edla wua:tapo na: kokoye woloma malanatilipe. Epame wua: mape

na:ta monolo solotamale tle koko pahalomalalo wekemsela: ma malanatilipe. Adipalati, na:ye isikimi na: Ata imale koko tlo atlamsela:po. ²⁹Epedeme na: tane duwa oplamiye na: mate halapo. Epapedeme ya: na:ye pomeleme tasemde. Adipalati, na: isikimi ya: dla siyele hamilowe koko tlo halomsela:po.” ³⁰Epapeleye Yesuta koko iye atlammhallati opa hapulomatapo ya: dla mikadepe diyo.

**Ikadepe kokota batalimale dulu tle opa eleme
alíkili dla woyamolowe koko**

³¹Epapele dulu dla Yesutapo ya: dla mikadepe dle so watle epo atlaiyo, “Wua:tapo na:ta imale kokoye woloma kokata hampame e dolumsiyamelepiye, eta wua:ye ikadepe na: dolumalalo so dlepe. ³²Epame wua: mape ikadepe koko ma malastlepe. Epalati asiyama ikadepe kokotapo wua:ye wotiyalle upiyele dulu tle alíkili dla eleme woyamelepe.”

³³Epalati ma yia:tapo Yesu watle epo atlaiyo, “Dia:ye A:iblaham ya: mamadulopo. Epedeme dia:ye oplami haleta dokopala depo halemama wotiyalle dulu dla asiyama pa:le oko dla pohatitipo halana. Ame wa: adipalati di watle atlemama, ‘wotiyalle upiyele dulu tle ma alíkili dla woyamaiya,’ dema:?”

³⁴Epalati Yesutapo asiyama yia: watle epo atlaiyo, “Na:ye ikadepe koko wua: watle atlema. Oplami antapo batalimale koko halepiye, batalimaletapo ya:ye dokopala depo halapo. ³⁵Epedeme wua: malamaiya, asiyama pa:le oko halalo oplamitapo ya: dokopala oplami mate woloma aya dulu dla kokó pahalasemde. Amasiyama Maseyematatapo ya: A aya dulu dla kokó halepo halemdepo. ³⁶Epapedeme Maseyematatapo wua:ye batalimale dulu tle alíkili dla eleme woyamelepiye, wua:ye dulu etle ikadepe ma alíkili a:ma woyamapo. ³⁷Epedeme na:malamana, wua:ye A:iblaham ya: mamadulopo. Amasiyama epapele tlope wua: na: yumuluwedeme sikemte solotamapo. Adipalati, wua: na:ta imale kokoye woloma pohasema. ³⁸Epedeme na:tapo na: Ata na: watle imale kokoye wua: watle atlamsela:po. Amasiyama wua: mape wua: ata imale kokoye dolumsiyamapo.”

³⁹Epalati yia: Yesu watle asiyama epo atlaiyo, “Di aye A:iblahampo,” diyo.

Amasiyama Yesuta asiyama yia: watle epo atlaiyo, “Wua:ye ikadepe A:iblaham ya: akimlala depo ha:ha:leta ammatiye, eta wua:ye A:iblahamta koko halomhalale epapele kokoye ma wua:ta halomha:ha:lemla.

⁴⁰Epapele tlope wua: na:ta Godta na: watle ikadepe koko hamiliye atlamsela:lati na:ye yumuluwedeme sikemte solotamapo. Amasiyama A:iblahamtapo epapele kokoye pohamdena. ⁴¹Epapedeme wua:tapo wua: ata koko halomhalale hatlo metlo ma wua:ta halomha:ha:po.”

Epalati yia:tapo Yesu watle epo atlaiyo, “Dia:ye pogupa yimlala. Amasiyama Godye hatlo di A ikadepepo,” diyo.

⁴²Amasiyama Yesutapo ma asiyama yia: watle epo atlaiyo, “Godye wua: A ikadepe dematiye, wua: na:ye sikemte bokotiyapo malamelemla. Adipalati, na:ye God tle puame hema halapo. Ya:tapo na:ye tane duwapo. Epedeme na: monolo solotamale tle puame hema pohalasema. ⁴³Wua: adipalati na:ta atlamhala koko iye dalepame woloma pohalalo wekema? Pona:malamana, wua: na:ta imale koko iye dalla allimapo apopo. ⁴⁴Epapedeme wua: aye Saitenpo. Epedeme wua:tapo ya: koko natipame ya:ta solotamale koko halowe tlo sikemte solotamha:ha:po. Adipalati, ya:tapo ka:yapa kotiyamale sitali tle ya:mkale yumulalo oplami halemama ya:mkale mala-atlalo oplami depo haluwapo. Ame adipalati, ya: dulu dla ikadepe koko hale hawa ikadepe. Epedeme ya:tapo mala-atlepiye, ya:tapo isikimi ya:skamu ya:ta hala koko ikadepeye nati-imdepo. Adipalati, ya:ye mala-atlalo oplami ikadepepo. Epapele dulu dla ya:ye mala-atlalo koko hapuloma dulu dla yia: a ikadepe hatlo ya:ta halapo. ⁴⁵Amasiyama na: ikadepe koko tlo atlamsela:lali wua:tapo na:ta atlamsela: koko dla pomikadepe desema. ⁴⁶Epedeme wua: dulu dla oplami hale halema:, na:ye batalimale oplami dloweye? Hao, pohalasema. Wua: adipalati na:ta ikadepe koko tlo atlamsela:lali na: dla pomikadepe dlalo wekema? ⁴⁷Epedeme God ya: opatapo God yu dalepame yu eta atlama kokoye halomha:ha:lepe. Amasiyama wua:ye po-God ya: opa. Epapele koko tle wua: ya: yuta atlama koko dalepame pohasema.”

Yesuta A:iblaham tla:mtamhala koko

⁴⁸Epame Yu sotapo asiyama Yesu watle epo atlaiyo, “Dita wa:ye Samaliya oplami bataliya walle dleye, ikadepe atlalepo.”

⁴⁹Amasiyama Yesutapo asiyama yia: watle epo atlaiyo, “Na: dulu dla bataliya yemala haleta pohalasema, hawa ikadepe. Amasiyama na: isikimi hatlo na: A hi di dla ta:demama apopo. Epapele tlope wua:tapo na: dla putlomale yu atlalepo. ⁵⁰Epedeme opata na: hi di dla ta:dlepo depame na:tapo koko iye pohamsela:sema. Amasiyama haletapo sikemte solotamapo, opata na: hi di dla ta:dlepo depame. Ya:ye koko gladlalo oplamipo. ⁵¹Epapedeme na: ikadepe koko wua: watle atlema. Oplami antapo na: yu dalepame salladepo sela:lepiye, ya:ye popolowa.”

⁵²Epalati Yu sotapo Yesu watle epo atlaiyo, “Di wata mo-malanatima, wa:ye bataliya walle oplamipo. Adipalati, wa:tapo ka:yapa ipo atlalepo, ‘oplami antapo na: yu dalepame salladepo sela:lepiye, ya:ye popolowa,’ dlepo. Amasiyama di mama A:iblaham mate epo God tle yu hapame molo atlamalalo so mate mo-paliwapo. ⁵³Epedeme wa: di mama A:iblahamye wa:ta tla:mtlowedeme amma:? Adipalati, di mama A:iblahamye mo-pouwapo, epame God yu molo atlamalalo so mape mo-paliwapo. Epapele dulu dla wa: wa:skamu wa:ye ana depo malama:?” diyo.

⁵⁴Epalati Yesutapo ma asiyama yia: watle epo atlaiyo, “Na:ta koko hamsela: ita isikimi na: hi tlo di dla ta:dlowe kokota ammatiye, na:ta koko hamsela: iye koko pa:le hallemla. Amasiyama na: Atapo na: hi di dla ta:demhalapo. Ya:ye wua:tapo wua: God demdepo. ⁵⁵Amasiyama wua:ye ya: powua:malamana. Amasiyama na: tlo na:malamana, ya:ye. Ame adipalati, na:ta atlemama, ‘na: ya: kokoye yeliyena,’ dematiye, na: mape wua:ta mala-atlamha:ha:ye epammama naskamu na:ye mala-atlalo oplami dlemla. Epapele tlope na: ya: kokoye na:malamana, epame na: ya:ta atlamhala koko dla salladepo sela:po. ⁵⁶Epedeme wua: mama A:iblahamtapo na:ye natipame sikemte siyeuwapo.”

⁵⁷Epalati asiyama yia:tapo ya: watle epo atlaiyo, “Wa: ala wa:ta halaleye 50 sokomoko po-umasema. Epapele tlope wa: adipammama, ‘na:ye A:iblaham me-natiwa,’ dema:?”

⁵⁸Amasiyama Yesutapo asiyama yia: watle epo atlaiyo, “Na:tapo ikadepe kokoye wua: watle atlema. Na:ye Na:po. Adipalati, A:iblaham ala pohallalo hallati na: tatle ka:yapa ma-haluwapo.” ⁵⁹Yesuta epo atla dalepame yia:tapo siyalasiyaladepame ewala halopo ya:ye ewala mate kelemala yakomaiyo. Amasiyama Yesutapo aiyalma aya dulu tle hemele alikili a:ma woyamaiyo.

Yesutapo oplami mepo inoma pa:le hamale ka:dle

9 ¹Epedeme Yesu ya: tamhalemama oplami hale natiyo. Ya:ye ya: waita hammama mepo inoma pa:le hamaiyo. ²Epapeleye Yesu ya: alotle tlalo sotapo Yesu watle epo atlaiyo, “Labai, ana batalimaletapo ya:ye mepo inoma pa:le hamuwa? Me-ya: batalimaleta apuwa, o ya: wai mate epo ya: a mate yia: batalimaleta apuwa?” diyo.

³Epalati Yesutapo epo atlaiyo, “Oplami inoma pa:le iye me-ya: batalimaleta po-apena, epame ya: wai mate epo ya: a mate yia: batalimaleta po-apena. Amasiyama oplami etapo mepo inoma pa:le hamuwa ya: dulu kokoye ipo elema. Godtapo ya:ta itiyamale kokoye ya: tle nati-iliwedeme apuwapo. ⁴Epedeme di alila ala me-hela:depo hallati na: tane dle oplami ya: oko hamtlowepo. Epame utula:lata mo-pulati opatapo ma oko pohamha:ha:lowa. ⁵Epedeme na:tapo ta:lamo hema ala me-halatapo ta:lamo tuloma epapele some halapo.”

⁶Yesu yu iye atlepame ta:la dla mitikape tisitepo dota giligidepame oplami inoma dla hutupameliyo. ⁷Epame oplami watle epo atlaiyo, “Wa: tame Sailoam yú kolomale dla wa: inoma solopahane,” diyo. Epedeme Sailoam de ya: dulu kokoye tane demama apopo. Epalati oplamitapo tame inoma solopapame inoma mo-towanatipo taiyo.

⁸Epapele dulu dla oplami e ya: asiyadulo mate epo opa opi mate ya:ta alila hapuloma dulu dla api duka dla otompolomduwa koko malapame sikemte yiyeliyo. Epame yia:ta epo atlamyaiyo, “Api duka dla otompolomduwa oplami ita:?” demyaiyo.

⁹Epalati opa opitapo epo atlamyaiyo, “Yao, oplami hatlo mepo,” demyaiyo. Amasiyama opa opitapo epo atlamyaiyo, “Hao, oplami poya: mle, oplami hale ya: sepele mle,” demyaiyo. Epalati oplami meyelo epo atlaiyo, “Oplami eye ikadepe na:po,” diyo.

¹⁰Epalati yia:tapo ya: watle epo atlaiyo, “Wa: inoma adipammama ma-ka:di?” diyo.

¹¹Epalati ya:tapo epo atlaiyo, “Oplami ya: hi Yesu demdiye, etapo sokope solupame na: inoma dla hutupamele, epame na: watle, ‘Sailoam yú kolomale dla inoma solopahala tane,’ de. Na: epalati tame yú dla na: inoma solopahalati na: inomata mo-ka:de,” diyo.

¹²Epalati yia:tapo ya: watle epo atlaiyo, “Oplami eye da:?” Amasiyama ya:tapo yia: watle epo atlaiyo, “Na: pona:malamanana,” diyo.

Pa:lisi sotapo Yesuta inoma pa:le oplami ka:dle ya: sitali totamale

¹³⁻¹⁴Yesutapo inoma pa:le oplami i ka:dleye Yu sota inoma sumalalo alila dla apiyo. Epapedeme opatapo Yesuta inoma kowele oplami ka:dle iye Pa:lisi so hala dla semtaiyo. ¹⁵Epalati Pa:lisi sotapo ya: watle epo atlaiyo, “Wa: inoma adipammama ka:di?” diyo. Epalati asiyama ya:tapo yia: watle epo atlaiyo, “Yesutapo sokope solupame na: inoma dla hutupamele. Epame na:ta na: inoma yú dla howahalati na: inomata mo-towanati,” diyo.

¹⁶Epela dalepame Pa:lisi sotapo epo atlamyaiyo, “Oplami Yesu iye God tle popuana. Adipalati, ya:ye God tle pualeta ammatiye, ya: dita inoma sumalalo alila dla oko halowe aiyalma himiliye popostlalo wekelemla,” demyaiyo.

Amasiyama opitapo epo atlamyaiyo, “Adipammama batalimale oplamitapo ulugiyemale koko ipapele halomsela:ma:?” demyaiyo. Epapele koko tle Pa:lisi sotapo Yesu koko dla yia: dulu dla duka gladle elaiyo.

¹⁷Epame Pa:lisi sotapo mamisika: oplami dla atlanatiyo, “Wa: oplami wa: inoma ka:dleye ana depo malama:?” diyo. Epalati oplamitapo asiyama epo atlaiyo, “Na: ya:ye God tle yu hapame molo atlalo oplami dema,” diyo.

¹⁸Amasiyama oplami itapo ikadepe inoma kowepo halale kokoye Yu so dokopala sotapo woloma pomikadepe diyo. Epammama yia:tapo oplami ya: a mate epo ya: wai mate sisilamaiyo, mikadepeta: depo dallowedeme. ¹⁹Epame yia:ta mo-puame ha:ha:lali dokopala sota yia: watle epo atlaiyo, “Maseyemala iye wua:tapo mepo inoma pa:le hamuwa? Epame ya: ma adipammama watapo inoma mo-ka:depo poloma:?” diyo.

²⁰Epalati ya: a mate epo ya: wai mateta asiyama epo atlaiyo, “Yao, iye di maseyemala ikadepepo, ya:ye mepo inoma pa:le hamuwa.

²¹Amasiyama di podimalamana, ya:ta ya: inoma ka:dle kokoye. Epame di ma podimalamana, ya: ka:dle oplamiye. Epedeme wua: maseyemala ya:

dla dalla natiya. Adipalati, ya:ye mo-patopo, ya:ta ya:skamu ya: koko wua: watle atloweye,” diyo. ²²Yia:tapo yia: dokopala so natipo wowota:mama isikimi yia: watle yu ipo atlaiyo. Adipalati, Yu so dokopala so ewolotapo yu himimama epo himiyo, “Oplami antapo Yesuye Kelisopo dlepiye, ya:ye aiyalma aya dulu tle hi kestepo alikili dla polokode demha:ha:lowepo,” diyo. ²³Epapele koko tle ya: a mate epo ya: wai mateta atlemama, “Ya:ye mo-patopo. Ya:ta ya:skamu ya: koko atloweye ma-ala:na,” diyo.

²⁴Epedeme Yu so dokopala sota inoma koweke oplamiye mamisika: sisilapame ya: watle epo atlaiyo, “Wa: God mila:pi tle ikadepe kokoye di watle atlane. Adipalati, dimalamana, wa: ka:dle oplamiye batalimale oplamipo.”

²⁵Amasiyama oplamitapo asiyama epo atlaiyo, “Na: pona:malamana, ya:ye batalimale oplamita: o ka:dle oplamita:. Epapele dulu dla koko hatlo na:ta sikemte malamaye, na: ka:yapa inoma kokowepo sela:uwapo. Amasiyama na: watapo na: inomaye mo-ka:depo sela:po.”

²⁶Epalati asiyama yia:tapo ya: watle epo atlaiyo, “Oplami itapo wa: watle apa koko halati wa: inomata mo-ka:di?” diyo.

²⁷Epalati oplami eta asiyama epo atlaiyo, “Na:ta wua: watle koko hapuloma ma-atlamalepo. Amasiyama wua: na: yu eye woloma podalena. Epame wua: ma adipalati koko eye mamisika: dallowama:? Epedeme wua: ma ya: alotle dolumolowe solotamama amma:?” diyo.

²⁸Epapalati yia:tapo sikemte siyalasiyalademama ya: watle epo atlaiyo, “Wa: tlo ya: dolumtlalo oplamipo. Amasiyama dia:ye Moses ya: alotle dolumtlalo sopo. ²⁹Adipalati, dimalamana, Godtapo Moses watle yukamuwaye. Amasiyama di podimalamana, wa: ka:dle oplami kokoye.”

³⁰Epalati oplami etapo asiyama epo atlaiyo, “Koko iye adipapeta:? Ya:tapo na: inomaye ka:dlepo. Amasiyama wua: ya: kokoye ala me-yeitapo ha:ha:pa?
³¹Adipalati, dimalamana, God ya:ye batalimale koko halomalalo so yu dla podalemhalasema. Amasiyama ya:ye ya: yu dla salladepame ya:ta solotamale koko halomsiyamalalo so yu tlo dalemhalapo. ³²Epedeme ka:yapa ta:lamo kotiyamale tle puwa oloma edla oplami haletapo mepo inoma pa:le hamale oplamiye ka:diyo dle koko atlati podalemдена. ³³Amasiyama Yesutapo na: inomaye ka:dlepo. Epapele dulu dla ya:ye God tle pomallalo wekematiye, ya:ye na: inoma poka:dldlo wekelemla.”

³⁴Epalati yia:tapo allimama asiyama ya: watle epo atlaiyo, “Wa:ye wa: hamale oloma etle puwa dla mepo batalimale oplami depo haluwapo. Epapedeme wa: adipammama ma dia: watle koko imala yakoma:?” diyo. Epame yia:tapo ya:ye inoma sumalalo aya dulu tle alikili dla ka:staiyo.

Soko tle inoma kokowepo hallowe koko

³⁵Epapeleye Yu so dokopala sotapo inoma pa:le oplamiye inoma sumalalo aya tle ka:stlati Yesutapo ya: natipame ya: watle epo atlaiyo, “Wa: Opa Yami dla mikadepe dema:?” diyo.

³⁶Epalati oplamita asiyama epo atlaiyo, “Opa Yamiye anata?: Na: atlane, epalati na:tapo ya: dla mikadepe dlowepo,” diyo.

³⁷Epalati Yesuta ya: watle epo atlaiyo, “Wa: ya:ye ma-natilipo. Epedeme ya:tapo wata wa: mate yukamhalapo,” diyo.

³⁸Epalati oplamita asiyama epo atlaiyo, “Lod, na: wa: dla mikadepe dema.” Epammama ya:tapo Yesu dla heodepo siyele hamiyo.

³⁹Epapedeme Yesutapo epo atlaiyo, “Na:tapo ta:lamo hema puwatapo koko gladle hampuwapo. Eye inoma pa:talo sotapo ma towanatilipo depame, epame inoma ka:ka:dle sotapo ma inoma kokoweipo depame.”

⁴⁰Epapeleye Pa:lisi so opa opitapo Yesuta yu ipo atla dalepame ya: watle epo atlaiyo, “Wa: di ma inoma pa:talo so depo atlema:?” diyo.

⁴¹Epalati Yesutapo asiyama yia: watle epo atlaiyo, “Wua: inoma kokoweile so depo ha:ha:leta ammatiye, wua:ye pobatalimale so dema. Amasiyama wuskamu wua:ye inoma pokokowelalimale so dletapo wua:ye ala me-batalimale so depo ha:ha:po.”

Sipi aliya mate epo yia: omhallalo oplami mate

10 ¹Yesu ma epo atlaiyo, “Na: ikadepe koko wua: watle atlema. Oplamitapo sipi aliya kosukulli dulu dla tumama woloma kokoloma tle potulalo ma kosukulli alikili tle hauwokokopo tulupiye, ya:ye uhalalo oplamipo. ²Amasiyama woloma kokoloma tle ulatulalo oplamiye sipi omhallalo oplami ikadepepo. ³Epedeme kokoloma omhallalo oplamitapo ya:ta tulupo depame kokolomaye gowala demdepo. Epame sipi aliyaye yia: omhallalo yu dallowe yia:malamana. Adipalati, ya:tapo yia: hiye sesalepame yia:ye eleme sela:mdepo. ⁴Epapedeme ya:ta ya: aliyatapo mo-u-ulapo tapa:mele dlati ya:tapo itapu tamdepo. Epalati yia:ta ya: ko tle dolumtamdepo. Adipalati, yia:ye yia: a yu yia:malamana. ⁵Amasiyama yia:tapo isikimi oplami haleta tlati podolumalalo, ya: tle potlepe. Adipalati, yia:ye oplami e ya: yu dallowe poyia:malamana.”

⁶Yesutapo wayu i mate opa watle imaiyo. Amasiyama yia: wayu e ya: dulu kokoye woloma pomalamana.

Yesuye kokolomapo

⁷Epalati Yesutapo matle yia: watle epo atlaiyo, “Na: ikadepe koko wua: watle atlema. Na:ye sipi aliya kosukulli kokolomapo. ⁸Epedeme na: ala populalo hallati yia: tatle puale soye uhalalo sopo. Epapele koko tle sipi aliyatapo yia: yu podalena. ⁹Epapedeme na:ye kokolomapo. Oplami antapo na: tle ulatulupiye, ya:ye pasakalo gadle kokoye halepe. Ya:tapo tua epo mati demhalemama Godta gadle ka:pi natimhallepe. ¹⁰Epedeme uhalalo oplamita pulupiye, ya: isikimi uhalowe koko dla puapo, epame ya:mkale yumuluwe koko dla puapo, epame alisisi bobtalimolowedeme puapo. Amasiyama na:ta puwaye, wua:tapo pasakalo gadle kokoye

halomha:ha:mama koko ka:dle siyapo tlo halomha:ha:lepo depame puwapo.”

Yesuye sipi aliya omhallalo oplami ka:dlepo

¹¹ “Epapedeme na:ye ka:dle sipi aliya halo omhallalo oplamipo. Na:tapo na: sipi aliya halo yilo polowedeme puwapo. ¹² Amasiyama isikimi asiyama yilo halo omha:ha:lalo sota sipi aliyaye batalipo omha:ha:mdepo. Adipalati, sipi aliya iye poyia: halo ikadepe. Epapedeme yia:tapo moko esemala epapeleta pula natipame aliyaye isikimi medla salepo potamdepo. Epalati moko esemalata puame sipi aliya haloye poyumama opiye alikili a:ma dodolomsalemdepo. ¹³ Adipalati, asiyama dla oko halalo sotapo sipi aliya halo pasakaloye woloma pomalamalalo isikimi potamdepo.

¹⁴⁻¹⁵ Epapedeme na:ye ka:dle sipi aliya halo omhallalo oplamipo. Epapele dulu dla Atapo na: kokoye sikemte malastepo hallati asiyama na:tapo A kokoye malastepo halapo. Epapedeme na: aliya halota na: malastepo halaye, epammama na: ma asiyama yia: malastepo halapo. Epedeme na:tapo na: sipi aliya halo yilo polowedeme puwapo. ¹⁶ Epame na: dla aliya halo opi alumale dulu hema poha:ha:lalo wekele soye meha:ha:po. Epedeme na: solotama, yia: mape dulu hema hohopo eleme puame ipila:lowedeme. Epalati yia:tapo na: yu dallepe. Epame yia:tapo yimkata alumale hatlope depo ha:ha:mama omhallalo oplami mape hatlope depo hallepe.

¹⁷ Epedeme Atapo na:ye sikemte bokotiyapo malamhalapo. Adipalati, na:tapo na: pasakaloye opa yilo alikili dla himpame mamisika: halepo depame. ¹⁸ Epapedeme oplami haletapo na: pasakaloye na: tle pokolahalowa. Amasiyama na: pasakaloye monolo opa yilo isikimi mehamilowepo. Epapele dulu dla na: dla itiyamale me-elapo, na:tapo na: pasakaloye opa yilo hamipame mamisika: monolo haloweye. Adipalati, koko iye na: Atapo na:ta halepo depame atluwapo.”

¹⁹ Epapeleye Yu sotapo Yesu yu dalepame yiskamu yia: dulu dla yu topulolemama duka gladiyo. ²⁰ Epammama opa opitapo epo atlamyaiyo, “Ya:ye bataliya yemalata tuwame hallati yiyilamsela:po. Epedeme ya: yu dla dalemiya,” demyaiyo.

²¹ Amasiyama opa opitapo epo atlamyaiyo, “Bataliya walle oplamitapo adipammama koko ka:dle ipapele atlamsela:pa:? Epame bataliya walle oplamita adipammama inoma pa:le oplamiye ka:depa:?” demyaiyo.

Yu sota Yesu dla pomikadepe dle koko

²²⁻²³ Epedeme tene oloma dla Yelusalem dla Yu sotapo yia: aiyalma aya kokoloma gowaladle daya dele elaiyo. Epalati daya dele alilata umulati Yesutapo aiyalma aya dulu edla Solomon potopali dla sela:iyo.

²⁴Epalati Yu sotapo ya: natipo puame ya:ye silligodepo ha:ha:mama ya: watle epo atlaiyo, “Di alila pasatale dulu dla wa: koko dla sikemte momalamha:ha:ma. Epedeme wa: kokoye di watle haliyamale dla atlane, wa:ye ikadepe Kelisota:?” diyo.

²⁵Amasiyama Yesutapo yia: watle epo atlaiyo, “Na:tapo na: koko hapulomaye wua: watle ma-atlamuwapo. Epapele tlope wua: koko edla pomikadepe dena. Epedeme na:tapo na: A hi tle ulugiyemale koko halomdetapo wua: watle na: kokoye me-imdepo. ²⁶Amasiyama wua:tapo pomikadepe desema. Adipalati, wua:ye pona: sipi aliya halo. ²⁷Epedeme na: sipi aliya halotapo na: yuye dalemdepo. Epame na: mape yia:ye na:malamana. Epedeme yia:tapo na:ye dolumdepo. ²⁸Epapedeme na:tapo yia: watle kokó halepo halepo pasakaloye hapilati yia:tapo popalliwa. Epame oplami haletapo na: do dulu tle yia:ye pokolahalowa. ²⁹Epedeme na: Atapo na: sipi aliya halo iye na: watle ma-hapiwapo. Adipalati, ya:ta itiyamaletapo opa opita itiyamaleye tla:mtame halapo. Epapedeme oplami haletapo na: sipi aliya haloye na: A do dulu tle kolahaloweye po-la:na. ³⁰Epapele dulu dla na: mate epo A mateye hatlopepo.”

³¹Epalati Yu sotapo matle ewala halopame Yesu kelemala yakomaiyo. ³²Amasiyama Yesutapo asiyama yia: watle epo atlaiyo, “Ata na: dla itiyamale hamilati na:tapo wua: dulu dla ka:ka:dle koko hapulomaye halomsela:uwapo. Amasiyama wua:tapo ka:ka:dle koko hapuloma dulu hema adi tlo batalimana depame na:ye yumuluwedeme amma:?” diyo.

³³Amasiyama ma yia:ta epo atlaiyo, “Di wa:ta ka:dle koko halomuwa dla wua:ye yumuluwedeme po-aposema. Amasiyama wa:tapo God dla putlomale yu atlaleye, di epalati wa:ye yumuluwedeme apopo. Adipalati, wa:ye isikimi oplami ikadepe tlope, ma wa:ta atlemama, ‘na:ye Godpo’ demhalapo.”

³⁴Epapalati Yesutapo yia: watle epo atlaiyo, “Mo-wua: aiyalma hatitimale dulu dla Godtapo epo atlapo, ‘Wua:ye god opipo,’ depo. ³⁵Epele dulu dla dimalamana, God yu bukata atlama kokoye ikadepe koko atlamapo. Epedeme Godtapo hema ya: yu halalo so watle epo atluwapo, ‘Wua:ye god opipo,’ duwapo. ³⁶Ame wua: adipapalati na:tapo, ‘na:ye God Yamipo,’ dlati matle na: watle atlemama, ‘wa:ye God putlomhalema,’ dema: Adipalati, Atapo na:ye sepame ta:lamo dla tane duwapo.

³⁷Epedeme wua: na: Ata koko halomhalemde koko eye na:ta pohalomalalo hallepiye, eta wua: na: dla mikadepe demiya. ³⁸Amasiyama wua:ta na: dla pomikadepe dlalo wekemamaye, isikimi na:ta koko halomsela: i natimama edla mikadepe diya. Adipalati, wua:ta epapelepiye, eta na:ta A mate hatlope depo hala kokoye nati-ilipe.”

³⁹Epalati opatapo yu i dalepame Yesuye mamisika: hamolowe solotamaiyo. Amasiyama Yesutapo yia: tle alikili a:ma taiyo.

⁴⁰⁻⁴¹Epame Yesu ma ilame Yoden aloma ulume taiyo, Yontapo ka:yapa opa yú dla ka:ka:timhalale mo dla. Ya: edla tame hallati opa hapulomatapo ya: hala dla puame ha:ha:mama yiskamu yia: dulu dla epo atlamyaiyo, “Yonye ulugiyemale koko pohalomse:mdena. Amasiyama ya:tapo Yesu koko atlamsela:mduwa hapulomaye ikadepe mleni,” demyaiyo. ⁴²Epame oloma edla opa hapuloma ewolotapo Yesu dla mikadepe diyo.

Lasalesta powale koko

11 ¹⁻²Betani mo dla hallalo oplami hale esiyemhalaiyo, ya: hiye Lasales. Epame ya: nanadulo Meli mate epo Mata mate yia: mape Betani mo edla ha:ha:mdiyoy. A:ya Meli iye alotle Lod Yesu hete dla dakopala ullu ka:dle pamalalo mate sipame ya: kokosase mate hiyolle a:ya ipo. ³Epapeleye Meli mate epo Mata mate oplami hale dla yu hamiyo, ya:tapo Yesu atla telepo depame. Epalati ya:ta tame Yesu dla epo atlaiyo, “Lod, wa:ta sikemte malamalalo oplamiye esiyemelema,” diyo.

⁴Amasiyama Yesu yu e dalepame epo atlaiyo, “Esiyele ya: dla ela etapo ya: dla polowe pohampuluwa. Epedeme koko itapo woyamaye, opata koko itle Godta itiyamale mate epo Yamita itiyamale mate natilipo depame apopo,” diyo. ⁵Epapele dulu dla Yesutapo Mata mate epo ya:la Meli mate epo yia: ei Lasales mate sikemte malamaiyo. ⁶Epapele tlope ya: Lasalesta esiyemhalale kokoye dalepame yipta potlalo, aseka alila dapiyamte medla me-halaiyo.

⁷Alila dapiyamte e mogudlati Yesutapo ya: alotle tlalo so watle epo atlaiyo, “Di ma ilame Yudiya mo dla tlowa,” diyo.

⁸Amasiyama ya: alotle tlalo sotapo ya: watle epo atlaiyo, “Labai, wa: ala edla hallati Yu sotapo wa:ye ewalata kelemala yakomuwapo. Epapeleye wa: ma adipalati ma edla ilame tla yakoma:?” diyo.

⁹Epalati Yesuta epo atlaiyo, “Alila hatlo dulu dla sali inoma 12 me-hutiyepo. Epedeme oplamitapo alila sela:lepiye, ya: hete pokustamtlowa. Adipalati, ya:ye hela:dle dulu dla sela:po. ¹⁰Amasiyama oplamitapo utula:la sela:lepiye, ya:ye kustamtelepe. Adipalati, ya: dla hela:dle hawa.”

¹¹Yesuta yu iye atlemhalepame ma epo atlaiyo, “Dia: amkale Lasalesye me-elapo. Epedeme na: tame ya:ye esesa:lowama,” diyo.

¹²Epalati ya: alotle tlalo sotapo epo atlaiyo, “Lod, ya:ye isikimi elaleta ammatiye, ya: matle sila:tilimla,” diyo.

¹³Amasiyama Yesuta atlale ya: dulu kokoye Lasalesta ikadepe mo-powame elale kokoye atlaiyo. Epapele tlope Yesu ya: alotle tlalo sota Lasalesye semte ikadepe elemapo depame epo malamaiyo.

¹⁴Epammama Yesutapo yia: watle haliyamale dla epo atlaiyo, “Lasalesye mo-powame elema. ¹⁵Epedeme na: siyema, na:ta wua: yilo hapele ya: ponatila tana. Amasiyama wata wua:tapo na:ta tame ya: dla

koko halati natipame na: dla mikadepe dlepe. Epedeme ya: hala dla tlowa.”

¹⁶Epalati Tomas ya: hi hale Didimas demdetapo alotle tlalo so opa opi watle epo atlaiyo, “Di ma Yudiya mo dla tame yimkata Yesu mate palliwepo,” diyo.

Yesuye opa palli tle ta:ta:depame pasakalo hapilalo halapo

¹⁷Yesuta puame Betani mo edla woyamale oloma dla Lasalesye wabasi dulu dla elemama alila dapiyamte dapiyamte dle mo-pololepo halaiyo.

¹⁸Betani mo iye Yelusalem tle pase pateka:muyo, isikimi 3 kilomita api selemalli epapiyo. ¹⁹Epedeme Yu so opa opitapo Yelusalem tle Meli mate epo Mata mate yia: Lasalesta powale koko dla yimkata dupa kolle himilowedeme mo-puame ha:ha:iyo.

²⁰Epapeleye Matatapo Yesuta puale koko dalepame api duka dla ya:ye umuluwedeme taiyo. Amasiyama Meli tlo aya dla me-polaiyo.

²¹Epalati Matatapo Yesu umpo ya: watle epo atlaiyo, “Lod, wa: hema me-halematiye, eta na: eiye popolalo wekema. ²²Amasiyama na:malamana, wa: apa koko God dla atlanatiliyiye, Godtapo koko eye wa: watle hamilipe,” diyo.

²³Epalati Yesuta asiyama epo atlaiyo, “Wa: eiye matle sila:time pasakalo dlepe,” diyo.

²⁴Epalati Matatapo asiyama epo atlaiyo, “Na:malamana, ya:ye mosukulu alila dla palli sotapo matle silliwe oloma edla ya:ye matle sila:time pasakalo dlepe,” diyo.

²⁵Epapalati Yesutapo ya: watle epo atlaiyo, “Na:tapo opaye palli tle ta:ta:depame yia: watle pasakalo hapilalo halapo. Epedeme oplami antapo na: dla mikadepe depo halemama polopiye, ya:ye ikadepe popolowa. Amasiyama ya: ala me-hallepe. ²⁶Epame oplami antapo popolalo halemama na: dla mikadepe dlepiye, ya:ye popolowa, kokó hallepe. Epedeme Mata, wa: koko hema mikadepe dema:?”

²⁷Epalati asiyama Matata epo atlaiyo, “Yao, Lod, na: koko hema mikadepe dema. Adipalati, wa:ye God Yami Keliso, ta:lamo hema pulupe demduwa oplamipo,” diyo.

²⁸Matatapo yu i atlemhalapo gudepame ma ilame tame ya:la Meli watle hemele epo atlaiyo, “Imalalo oplamiye mo-puame halema. Epedeme ya: wa: natilowe solotamuwo,” diyo. ²⁹Melitapo yu i dalepame sila:time hapele taiyo, Yesu natilowedeme.

³⁰Yesu mo dulu dla pomatilalo, ala Matata tame ya: umale mo medla me-halaiyo. ³¹Epedeme Yu sotapo Meli gademama ya: mate aya dla me-popa:iyo. Epapeleye ya:ta ma hapele sila:time tale koko natipame ya: mate tamalaiyo. Yia:ta malamaleta Meliye wabasi dla tame amolowedeme ammapo diyo.

³²Amasiyama Melitapo Yesuta hala mo dla tame ya: hete sitali dla heodepo polomama epo atlaiyo, “Lod, wa: hema halematiye, eta na: eiye popolalo wekema,” diyo.

³³Yesutapo Meli mate epo Yu so opi, Meli mate pumulale sota yimkata a:lle koko natipame sikemte dupa koliyo. ³⁴Epammama ya:tapo yia: watle epo atlaiyo, “Wua: ya:ye hadima polomoluwa?” diyo. Epalati asiyama yia:ta epo atlaiyo, “Lod, wa: aseka hema puame natine,” diyo.

³⁵Epalati Yesu ya: mape Lasales yilo me-amaiyo.

³⁶Epalati Yu sotapo koko e natipame epo atlaiyo, “Natiya. Yesuye Lasales sikemte malamapo,” diyo.

³⁷Amasiyama opa opitapo epo atlamyaiyo, “Oplami iye inoma pa:le oplamiye ka:duwapo. Ame ya:ye adipalati Lasalesye poka:dlalo wekuwa?” demyaiyo.

Yesuta Lasalesye ma pasakalo dle koko

³⁸Yesu ala me-dupa kolle pato mate Lasales polomilli mo mateka:pi dla tuwaiyo. Wabasi iye tei seselemale dulu dla mita:ple munamu halaiyo. Epame kokolomaye ewala patota himomelepo halaiyo.

³⁹Epapeleye Yesutapo opa watle atlemama, “Ewala eye alikili dla kokolustaiya,” diyo.

Epalati Lasales ya: nana Matatapo epo atlaiyo, “Lod, ya:ye ma-alila dapiyamte dapiyamte dle dulu dla wabasi dulu dla elademe hutallu pato mo-pamayo,” diyo.

⁴⁰Epalati Yesuta asiyama ya: watle epo atlaiyo, “Na:ta wa: dla ma-atlalepo. Epedeme wa: na: dla mikadepe dlepiye, wa: Godta itiyamaleye natilipe,” diyo.

⁴¹Epalati opatapo wabasi kokoloma tulalo dla himomeleme polale ewalaye alikili dla kokolustaiyo. Epame Yesutapo pepele di dla omhalemama epo atlaiyo, “A, na: siyema, wa:ta na:ta inoma sumale yuye me-dalemdepo. ⁴²Epame na:malamana, wa:ye alila hapuloma na:ta inoma sumaleye dalemdepo. Amasiyama opa hema ha:ha: sotapo wa:ta na:ye tane duwa koko dla mikadepe dlepo depame na: koko iye atlema.”

⁴³Yesutapo yu epo atlemhalepo gudepame yu teta:le mate epo atlaiyo, “Lasales, wa: wabasi tle ma haliyamale dla ulamatine,” diyo. ⁴⁴Epalati Lasalestapo haliyamale dla ulamatime halemama ya: do mate epo ya: hete mate epo ya: mila:pi mate tlukata me-popoliyepo halaiyo. Epalati Yesutapo opa watle epo atlaiyo, “Wabasi tluka ya: dla popoliyepo halaye alikili a:ma totowatimaiya,” diyo.

Yesu yumuluwe api totamale

(Ma:t 26:1-5; Maka 14:1-2; Luk 22:1-2)

⁴⁵Epedeme Yu so opa opi Meli mate ha:ha:le sotapo koko i natipame Yesu dla mikadepe diyo. ⁴⁶Amasiyama opitapo Pa:lisi so hala dla tame

Yesuta koko halēye atlaiyo. ⁴⁷Epapalati aiyalma aya dokopala so mate epo Pa:lisi so mateta Yu so dokopala so hapuloma sisilapame epo atlaiyo, “Di apa koko hapa:? Adipalati, oplami iye ulugiyemale koko pasatale mohalomsela:po. ⁴⁸Di koko hale pohalalo wekelepiye, opa hapulomatapo ya: dla mikadepe demama ya: dolumelepe. Epalati Loum gamani sotapo di aiyalma ayaye batalipo hamastamama di opa ma batalimelepe,” diyo.

⁴⁹Epapeleye sokomoko oloma edla aiyalma aya dokopala hallalo oplami Kayapastapo opa alumale so ewolo dla epo atlaiyo, “Wua: koko yeitamale sopo. ⁵⁰Epedeme wua: ala pomalamalalo ha:ha:pa? Oplami hatlopetapo opa hapuloma yilo polowe ka:pi. Epapelepiye, opa hapulomaye pobobtalimolowa,” diyo.

⁵¹Epapedeme Kayapastapo koko i atluwaye, isikimi meyelo malamale tle po-atlana. Amasiyama ya:ye sokomoko oloma edla aiyalma aya dokopala halemama Yesutapo Yu so yilo polowe kokoye momolo natipame atluwapo. ⁵²Amasiyama hatlo Yu so yilo polowedeme po-apena. Amasiyama God ya: opa meyelo meyelo depo ha:ha:mtaye ma hatlope dlowedeme apuwapo. ⁵³Epapele alila oloma etle kotiyapo tamalemama Yu so dokopala sotapo Yesu yumuluwe api totamtamaiyo.

⁵⁴Epapele koko tle Yesuta matle Yu so mila:pi tle haliyamale dla posela:mdiyoy. Amasiyama ya:ye etle ma dalupa mateka:pi dla mo yemala hale, Eplaim demdiye, edla ya: alotle tlalo so mate tame halaiyo.

⁵⁵Epame Godta Namilatale daya dele alilata mo-teteka:mpulati Yu so mo yimlala yimka:sikili dla ha:ha:mtale so opitapo Yelusalem dla hetamaiyo, yiskamu ya:ye God mila:pi tle dinapolowedeme. ⁵⁶Epedeme ya:tapo Yelusalem dla hetame Yesuye totamaiyo. Epammama aiyalma aya dla tame yiskamu ya: dulu dla epo atlamyaiyo, “Wua:ta malamale adipamma:? Yesuye daya dele hema puluwe?” demyaiyo.

⁵⁷Amasiyama aiyalma aya dokopala so mate epo Pa:lisi so mateta opa watle yu hamimama epo atlaiyo, “Oplami antapo Yesuta hala mo malamale hallepiye, ya: puame di atellepe, epalati dita tame ya:ye hamolowepo,” diyo.

Melita Yesu hete dla dakopala ullu ka:dle simale

(Ma:t 26:6-13; Maka 14:3-9)

12 ¹Namilatale daya dloweye alila 6 a:ma me-ellati Yesu ya:ye Lasalesta hallalo mo Betani dla ilame taiyo. Lasales iye Yesuta powale tle ma pasakalo dle oplami ipo. ²Epame tamila:la oloma edla Yesu ya:mkadulotapo Yesu dla daya pato dinapiyo. Epapele dulu edla Matatapo daya alemsula:iyo. Epalati Lasales ya: mape dulu medla Yesu mate daya dempolaiyo. ³Epalati Melitapo ullu ka:dle pamalalo dakopala hapame Yesu hete dla simaiyo. Epame Yesu heteye ya: kokosase mate hiyolempollati ya: ullu ka:dletapo aya duluye haiyo. Amasiyama ullu ka:dle pamalalo alisisi iye mani patota halalo alisisipo.

⁴Epapele oloma edla Yesu ya: alotle tlalo oplami hale edla polaiyo, ya: hiye Yudas Iskaliyot. Oplami iye alotle Yesuye opahale do tama dla homellowedeme haluwapo. Epeleye ya:tapo epo atlaiyo, ⁵“Ullu ka:dle pamalalo dakopala iye mani pta patota hamdepo. Ame poka:deta; dakopala ka:dle iye opa watle hamipame ma asiyama mani tlo hapo alisisi pa:talo so watle hapiloweye,” diyo. ⁶Amasiyama Yudasta yu ipo atluwaye, ya: atali so dla polowamale elemama yu iye po-atlana. Amasiyama ya:ye uhalalo oplami deme ya:tapo yu ipo atluwapo. Adipalati, ya:tapo Yesu ya: alotle tlalo so mani omhalemama mani hemele me-uhamhaluwapo.

⁷Epame Yesuta epo atlaiyo, “Melita koko ha dla natipo ya:ye batalipo atlemiya. Adipalati, ya:ta koko halëye na:ta polowe koko dla dinapomama koko i halëpo. ⁸Epedeme alisisi pa:talo sotapo alila hapuloma dulu dla wua: mate ha:ha:lepe. Amasiyama na: alila hapuloma dulu dla wua: mate pohallowa,” diyo.

Dokopala sota Lasales yumuluwedeme esemale

⁹Epapele dulu dla Yu so hapulomatapo Yesuta Betani mo dla puame halale koko dalepame Yesu natila tamalemama Lasales ma me-natila tamalaiyo. Adipalati, Yesutapo ya:ye powale tle ma pasakalo duwapo. ¹⁰Epapele koko tle aiyalma aya dokopala sotapo Lasales ma me-yumuluwe solotamaiyo. ¹¹Adipalati, Lasalesta ma pasakalo dle koko tle Yu so opa opitapo yia: dokopala so salepame ma Yesu dla mikadepe demyaiyo.

Yesuta Yelusalem dla tale

(Mat 21:1-11; Maka 11:1-11; Luk 19:28-40)

¹²Epame alila haletapo opa hapuloma Yelusalem dla Namilatata daya dla tale sotapo Yesuta puale kokoye daliyo. ¹³Epame yia:tapo usi kolepame Yesu umula tamalemama yu teta:le mate epo atlamtamalaiyo, “God hi di dla ta:diya.

Lod hi tle pua oplami dla sisiyeiya.

Epame Isalael so yia: dokopala oplami dla sisiyeiya,” demtamalaiyo.

¹⁴Epapele oloma dla Yesutapo donki aliya amkota:leye natipame ya: dimsisi di dla polaiyo. Koko itapo woyamaleye God yu bukata atlamale koko mate ala:mama apuwapo. Adipalati, God yutapo epo atlapo,

¹⁵“Yelusalem so, wua: ase wowota:miya.

Wua: dokopala oplamitapo donki aliya dimsisi di dla pollati sempuapo,” depo.

¹⁶Amasiyama oloma edla Yesu ya: alotle tlalo sotapo koko iye woloma pomalamaiyo. Amasiyama Yesutapo popo sila:tili alotle yia:tapo Yesu dla wowoyamuwa koko hapulomata God yu bukata atlale mate ala:uwa kokoye malanatiwapo.

¹⁷Epedeme Yesuta Lasalesye ma wabasi dulu tle sisilapame ma pasakalo dle natili sotapo ma tame opa opi watle atlamyaiyo. ¹⁸Epalati opa hapulomatapo Yesuta ulugiyemale koko halë e dalepame ya: natila tamalaiyo. ¹⁹Amasiyama Pa:lisi sotapo yiskamu yia: dulu dla epo atlamyaiyo, “Wua: natiya. Dia: dla itiyamale mo-pa:po. Adipalati, opa hapulomatapo ma ya: tlo mo-dolumtamalapo,” demyaiyo.

Yesutapo ya:ta polowe koko atlale

²⁰Epapedeme Guliki so opitapo Yelusalem dla Namilatatale daya dele dla hetlalo so mate hetaiyo. ²¹Epapeleye yia: tame Ga:lili mo dulu dla Betsaida mo yemala dla hallalo oplami Pilipi watle epo atlaiyo, “Namkale, di Yesu natilowe solotama,” diyo. ²²Epalati asiyama Pilipitapo Endulu atlepame yia:ta madipatata Yesu tame atlaiyo.

²³Epalati asiyama Yesuta yia: watle epo atlaiyo, “Alilatapo mo-puapo, Opa Yamitapo ya:ta hela:dle halowe. ²⁴Epedeme na: ikadepe koko wua: watle atlema. Dlomokotapo ta:la dla podowatullalo ala dali dlo di dla me-dowa ellepiye, ya: tle ale amkota yipta po-peyamolowa. Amasiyama dlomokotapo ta:la dla mo-dowatulume elemama hutulupiye, eta ya: moko tle ale amkota peyapo pato depame dlomoko pasatale milipe. ²⁵Epapedeme opa anawolotapo yia: pasakalo dla sikemte malamale pato hutiyelepiye, yia: pasakaloye haodlepe. Amasiyama ta:lamo hema ya: pasakalo dla pase malamale pato himhallalo oplamitapo ya: pasakaloye pohaodlowa. Amasiyama ya: halepo halepo pasakalo halepe. ²⁶Epedeme oplami antapo na: oko halowe solotamelepiye, ya: na: dolumpulupe. Epelepiye, oplami etapo na:ta hallowe mo dla ya: mate hallepe. Epedeme na: oko halalo oplami dla na: Atapo siyemhalapo.

²⁷Epapele dulu dla na: wata oloma hema sikemte dupa kolema. Epedeme na: ka:deta; A watle atlemama, ‘A, wotiyalle na: dla pua iye alikili a:ma hamastane,’ dloweye? Hao, pe-epapolowa. Ame adipalati, na: wotiyalle e halowedeme ta:lamo hema mo-puwapo. ²⁸Epedeme A, opa dla wa: hita pato depo hala kokoye nati-ine.”

Epalati yutapo pepele di tle epo malaiyo, “Na: opa dla na: hita pato depo hala kokoye ma-nati-iwapo. Epame na: matle yia: watle nati-iliwepo,” diyo. ²⁹Amasiyama opata yu i dalepame, “semte omaplata hamapo,” diyo. Epalati opa opita malamaletapo, “semte banakaka oplamita Yesu mate yukamhalemapo,” diyo.

³⁰Epame Yesutapo ma epo atlaiyo, “Yu etapo pualeye na: gadlowedeme popuana. Amasiyama wua: gadlowedeme pualepo. ³¹Epapedeme Godtapo ta:lamo so koko gladlowe alilaye mo-puapo. Epame wata ta:lamo dokopala oplami Saitenye alikili a:ma ka:stlepe. ³²Epedeme opatapo na:ye ta:la tle di dla ta:dlepiye, na:tapo opa hapulomaye na: hala dla

elempuluwepo.” ³³Yesutapo koko i atluwaye, ya:ta adipo popa: dle kokoye atlemama apuwapo.

³⁴Epalati opatapo epo atlamyaiyo, “Dita aiyalma hatitimale koko tle dalem diye, Kelisoye kokó hallepe dla dalemdepo. Ame wa: adipalati Opa Yamiye ma ta:la tle di dla ta:dlepe dema:? Epame Opa Yami iye anata:?” demyaiyo.

³⁵Amasiyama Yesutapo yia: watle epo atlaiyo, “Hela:dleta alila kiyele dla wua: mate hallepe. Epapedeme hela:dle dulu edla siyamaiya, amtuwaletapo ma wua: bopudlala depame. Epapele dulu dla wua: amtuwale dulu dla siyamelepiye, wua: wua:ta ta apiye woloma pomalanatilowa. ³⁶Epedeme hela:dleta ala wua: mate me-hala dla hela:dle edla mikadepe diya. Wua:ta epapelepiye, wua: eta hela:dle ya: akimlala depo ha:ha:lepe.” Yesu yu i atlemhalepo gudepame opata ya:ye ma natilala depame hemele haka:ma dla taiyo.

Yu sota Yesu dla ala pomikadepe dlalo wekele koko

³⁷Yesutapo ulugiyemale koko hapuloma opa mila:pi tle halomhalaiyo. Amasiyama opatapo ala ya: dla pomikadepe diyo. ³⁸Epedeme koko ita woyamaleye God tle yu hapame molo atlalo oplami Aisayata atlamale koko mate ala:mama apiyo. Ya:tapo epo atluwapo,

“Lod, anta dita atlama kokoye mikadepe duwa?

Epame Lodta itiyamaleye anawolo watle bobotimatimuwa?”
duwapo.

³⁹Epedeme opatapo Yesu dla pomikadepe dena. Adipalati, Aisayatapo matle epo atluwapo,

⁴⁰“Lodtapo opa hapuloma inomaye mo-hihimamuwapo.

Epame ya:tapo yia:ta malamale hapulomaye mo-hihimamuwapo,
yia:tapo woloma ponatilalo wekelepo depame,
epame woloma pomalamalalo wekelepo depame,
epame ma Lod dla heheletipame gadle pohalalo wekelepo
depame.”

⁴¹Epedeme Aisayata Yesuta hela:dle natipame ya: koko dla epo atlamuwapo.

⁴²Epapele tlope opa opi mate epo Yu so dokopala so opi mateta Yesu dla mikadepe diyo. Amasiyama yia:ta Pa:lisi so wowota:mama yia:ta mikadepe dle kokoye haliyamale dla pobotomastaiyo. Adipalati, Pa:lisi sotapo yia: hi inoma sumalalo aya dulu dla hutiyeye kotimalala depame. ⁴³Epapele koko tle yia:ta yia: dokopala so wowota:mama God tle siyele halowe tlo pase malamalalo asiyama opa tle siyele halowe tlo sikemte momalamdiyo.

⁴⁴Amasiyama Yesutapo yu teta:le mate epo atlaiyo, “Oplami antapo na: dla mikadepe dlepiye, ya:ye na: tane duwa oplami dla ma mikadepe

demhalemama apopo. ⁴⁵Epame oplami antapo na:ye natilipiye, ya:ye na: tane duwa oplami ma natimama apopo. ⁴⁶Epedeme na:tapo ta:lamo amtuwale hema puwaye, tuloma epapele some hela:dle hampuwapo. Epapele dulu dla oplami antapo na: dla mikadepe dlepiye, ya:ye amtuwale dulu dla ma posela:lowa.

⁴⁷Epapedeme oplami antapo na: yu dalepame posalladlalo wekelepiye, na:tapo ya: kokoye pogladlowa. Adipalati, na:tapo ta:lamo hema puwaye, opa koko gladlowedeme popuana. Amasiyama opa pasakaloye gadlowedeme puwapo. ⁴⁸Epapele dulu dla oplami antapo na: alimama na:ta imale koko ma hala allipiye, asiyama mosukulu alila dla na:ta atlamhala yu itapo ya: kokoye gladlepe. ⁴⁹Adipalati, na: monolo isikimi na:ta malamale tle yu iye po-atlamasema. Amasiyama na: A, na: tane duwata atlamane dlati yu eye atlamhalapo. ⁵⁰Epedeme Godta atlamale yu itapo opa dla halepo halepo pasakalo hampulupe. Epapele koko tle na:tapo na: Ata atlamale koko ikadepeye ma wua: watle atlamhalapo.”

Yesuta ya: alotle tlalo so heteye yú mate howahalomale

13 ¹Yu sota Namilatale daya dlowe alilata mo-mateka:pi hallati Yesu ya: ma malamaiyo, ya:ta ta:lamo i saliyome ma ya: A hala dla hetlowe alilata mo-mateka:pi dla puaye. Epapedeme ya:tapo ta:lamo hema halemama ya: alotle tlalo soye sikemte bokotiyapo malamale mate halemama ya:ta polowe sukulu dla tame gudiyo.

²Epapedeme Yesutapo ya: alotle tlalo so mate tamila:la daya dempopa:iyo. Epapele dulu edla Saimon Iskaliyot yami Yudas watle Saitenta malamale batalimale ma-hamiyo, ya:tapo Yesuye opahale do tama dla homellepo depame. ³Epame Yesu ya:ye mo-malamaiyo, ya: Atapo koko hapuloma omhallowe itiyamale ya: dla hamiwaye. Epame ya: ma mo-malamaiyo, ya:tapo God tle pupame ma God hala dla ilame hetlowe kokoye. ⁴Epammama ya:tapo daya dempopa:le tle sila:tipo ya:ta asilalo tluka hale pustepo kapala hiyollalo tluka hapame ya: akolo dla poliyo. ⁵Epame ita dulu dla yú sipo ya: alotle tlalo so heteye howahalomtapame ma kapala hiyollalo tluka ya: akolo dla asiyame halale hame yia: heteye hihiyoliyo.

⁶Epamtame Saimon Pita hete howahalowedeme apalati Saimon Pitatapo epo atlaiyo, “Lod, wa: na: hete ma howahalowedeme apopa?” diyo.

⁷Epalati Yesuta epo atlaiyo, “Wa: na:ta wata koko ha i ya: dulu kokoye woloma pomalamolowa. Amasiyama alotle wa:tapo wata na:ta koko ha ya: dulu kokoye malamelepe,” diyo.

⁸Epapalati Pitatapo epo atlaiyo, “Wa: na: heteye pohowahalowa,” diyo. Epalati Yesutapo asiyama epo atlaiyo, “Wa: na:ta wa: hete pohowahalalo wekelepiye, wa:ye pona: oplami,” diyo.

⁹Epalati Saimon Pitatapo ma epo atlaiyo, “Lod, wa: hatlo na: hete siyapo tlo pohowahalowa. Amasiyama na: do mate epo na: dokopala mate hapuloma howahalomane,” diyo.

¹⁰Amasiyama Yesutapo epo atlaiyo, “Yú mo-hutale oplami moto dla ulluye ma hawa halapo. Epedeme ya: ka:dena, ma isikimi ya: hete siyapo tlo howahalowe. Epapedeme wua:ye ullu ma-hawa ha:ha:po. Amasiyama epapele tope wua: dulu dla oplami hale ala ullu mate me-halapo.” ¹¹Epedeme Yesu ya: mo-malamaiyo, ya: hamame opahale do tama dla homellowe oplamiye. Epammama ya:tapo epo atlaiyo, “Oplami hale wua: dulu dla ala ullu mate me-halema,” diyo.

¹²Yesutapo ya: alotle tlalo so hete howahalomtepo gudepame ma tluka asiypolla tumama epo atlaiyo, “Wua: na:ta ala edla koko hale ya: dulu kokoye me-malama?” ¹³Epedeme wua:ta na: watle atlemama, ‘imalalo oplami,’ epo ‘Lod,’ demdepo. Wua:ta na: dla epo atlamde kokoye ikadepepo. Eye na:po. ¹⁴Epapedeme wua: imalalo oplami epo wua: Lod na:tapo wua: heteye mo-howahalomalepo. Epedeme wua: mape wua: amkadulo heteye asiyama howahaloma asiyama howahaloma demha:ha:iya. ¹⁵Na:ta wua: dla koko hale i natipo dolumaiya. ¹⁶Epedeme na: ikadepe koko wua: watle atlema. Isikimi oko halalo oplamita ya: dokopala oplamiye tla:mtame pohalasema. Epame do sesa:le hamtlalo oplamita ya: tane dle oplamiye tla:mtame pohalasema. ¹⁷Epapele dulu dla wua: koko iye malapame epo hamha:ha:lepiye, Godtapo koko iye natimama siyelepe.

¹⁸Epedeme na:ta atlama kokoye pase wua:ta hapuloma dla po-atlasema. Adipalati, na:malamana, na:ta mo-hohomuwa soye. Amasiyama God yu bukata epo atlapo, ‘Oplami na: mate daya dempolatapo na: mate opahale dlepe.’ Epapedeme God yu bukata epo atla kokota ikadepe woyamolowe tlo ka:pi. ¹⁹Epapedeme koko ita ala powoyamalalo hallati na:tapo wua: watle koko iye atlema. Amasiyama koko itapo ikadepe woyamelepiye, eta wua:ta na:ye ikadepe Keliso mleni dlepe. ²⁰Epedeme na: ikadepe koko wua: watle atlema. Oplami antapo na:ta tane dle oplamiye ya: aya dla seme hetlepiye, ya: na:ye seme hetamama apelepe. Epame oplami antapo na:ye ya: aya dla seme hetlepiye, ya: na: A na: tane duwaye e seme hetamama apelepe.”

Yesuta ya:ye opahale do tama dla homelle oplami botomastale
(*Ma:t 26:20-25; Maka 14:17-21; Luk 22:21-23*)

²¹Yesutapo yu i atlemhalepo gudepame dupa kolle mate halemama ya: alotle tlalo so watle epo atlaiyo, “Na: ikadepe koko wua: watle atlema. Wua: dulu dla oplami haletapo na:ye opahale so do tama dla homellepe,” diyo.

²²Epapalati ya: alotle tlalo sota yiskamu yia: dulu dla asiyama nati asiyama nati demyemama, “koko iye ana watle atlema;,” demyaiyo.

²³Epapele oloma edla Yesu ya: alotle tlalo so dulu dla Yesuta sikemte malamalalo oplamiye ya: mateka:pi dla me-polaiyo. ²⁴Epapeleye Saimon Pitata oplami e watle inomata gidiyo, ya:tapo Yesuta atlamale kokoye oplami anta apopa: depo dalla natilowedeme.

²⁵Epalati ya:tapo Yesu dla hitapolomama ya: watle epo atlaiyo, “Lod, oplami anta wa:ye opahale so do tama dla homelepa:?” diyo.

²⁶Epalati Yesuta asiyama epo atlaiyo, “Na:tapo dayata dala dulu dla saodepame hamilipiye, oplami etapo na:ye opahale so do tama dla homellepe.” Epame Yesutapo daya hapo dala dla saodepame Saimon Iskaliyot yami Yudas watle hamiyo. ²⁷Yudasta daya e halë oloma edla Saitentapo ya: opasi dulu dla me-hetaiyo. Epalati Yesutapo ya: watle epo atlaiyo, “Wa:ta koko halowedeme malapola kokoye ma hapele hane,” diyo. ²⁸Epapele dulu dla Yesuta Yudas watle epo atluwa ya: dulu kokoye ya: alotle tlalo sotapo woloma pomalamaiyo. ²⁹Adipalati, yia:ta malamaletapo semte Yudasta Namilatale daya ma hala telepo demapo diyo. Epalati opa opita malamaleta maniye semte atali so dla hapila tane demapo diyo. Adipalati, Yesu ya: alotle tlalo so dulu dla Yudasta mani omhalem-diyo. ³⁰Epedeme mo-utula:la hallati Yudastapo Yesuta daya hamili hapame alikili a:ma ulataiyo.

Molo atlale yu amko

³¹Yudasta ma-alikili a:ma ulatale hallati Yesutapo epo atlaiyo, “Epedeme Opa Yamita hela:dleye wata mo-botomastapo. Epame Godta hela:dleye Yami tle mo-botomastapo. ³²Epapedeme Godta hela:dleye Yami tle botomastlepiye, asiyama Godtapo Yamita hela:dleye me-ya: dulu dla botomastlepe. Epedeme koko eye ya:ta ma hapele halepe.

³³Epedeme namkadulo, na: ala alila kiyele dulu dla wua: mate me-hallepe. Epame na:ta ma-tlati wua: ma na: totamelepe, amasiyama wua: na: ponatilowa. Epapedeme na:ta Yu so dla ma-atlamuwa kokoye mamisika: wata wua: watle atlama. Wua: na:ta ta mo dla wua: ma tloweye po-ala:na.

³⁴Epapedeme na: ma molo atlale yu amkoye wua: watle hamima. Wua:tapo wua: amkaduloye asiyama bokotiyapo malama asiyama bokotiyapo malama demha:ha:lepo depame. Na:ta wua: sikemte bokotiyapo malamhala epammama, wua: amkale asiyama bokotiyapo malama asiyama bokotiyapo malama demha:ha:iya.

³⁵Epapele dulu dla wua:ta ya:mkale asiyama bokotiyapo malama ya:mkale asiyama bokotiyapo malama dle dulu dla ha:ha:lepiye, etapo opa hapulomata wua:ye ikadepe na: dolumtlalo so mleni dlepe.”

Pitata Yesu welilowe kokoye Yesuta momolo atlale (Ma:t 26:31-35; Maka 14:27-31; Luk 22:31-34)

³⁶Amasiyama Saimon Pitatapo epo atlaiyo, “Lod, wa: hadima tlowedeme amma:?” diyo. Epalati Yesuta asiyama epo atlaiyo, “Wa: wata

oloma hema na:ta ta dla puluweye po-ala:na. Amasiyama alotle wa: ma me-pulupe,” diyo.

³⁷Epalati Pitata ma epo atlaiyo, “Lod, na: adipalati wata wa: mate tloweye po-ala:lalo wekema:? Na: wa: yilo poloweye ma-dinapopo halapo,” diyo.

³⁸Amasiyama Yesuta asiyama epo atlaiyo, “Wa: ikadepe na: yilo poloweye ma-dinapopo halema:? Epedeme na: ikadepe koko wa: watle atlema. Wa: gagapota ala poyulumalalo hallati wa: tatile na: kokoye dapahatlope oloma dla wellipe,” diyo.

Yesuye apipo A hala dla hetloweye

14 ¹Epedeme Yesutapo epo atlaiyo, “Wua: ase sikemte dupa momalamale mate ha:ha:miyo. Amasiyama wua: God dla mikadepe demama na: dla ma mikadepe diya. ²Adipalati, na: A aya dla alupoli sikemte pasatale me-hutiyepo. Epapedeme koko itapo ikadepe pe-ellalo wekematiye, na: koko iye wua: watle po-atlamalalo wekelemla. Epedeme na: edla wua:ta tame ha:ha:lowe moye dinapela tlowepo. ³Epedeme na:ta tame koko hapulomaye mo-dinapopo gudepame ma ilame puame wua:ye elemolowepo. Epame wua: ma mo edla yimkata na: mate ha:ha:lowepo. ⁴Epapedeme wua: na:ta ta mo apiye mo-wua:malamana.”

⁵Amasiyama Tomastapo Yesu watle epo atlaiyo, “Lod, di wa:ta ta moye di yeitamana. Di adipammama wa:ta ta apiye malapa:?” diyo.

⁶Epalati Yesutapo epo atlaiyo, “Na:ye apipo. Epame na:ye ikadepe kokopo. Epame na:ye pasakalopo. Epedeme oplami haletapo isikimi api hale tle A hala dla potlowa. Amasiyama ya: hatlo na: tle A hala dla telepe. ⁷Wua: na: kokoye malamelepiye, eta wua: na: A koko ma malamelepe. Amasiyama wata oloma itle wua:tapo ya:ye mo-malamapo. Epame wua: ma ya:ye ma-natipo.”

⁸Epalati Pilipitapo epo atlaiyo, “Lod, wa: di watle Aye nati-ilipiye, di eta selledlepe,” diyo.

⁹Amasiyama Yesutapo asiyama Pilipi watle epo atlaiyo, “Na: alila pasatale dulu dla wua: mate ma-haluwapo. Epapele dulu dla wa: ala na: kokoye pomalamalalo halapa? Epedeme oplami antapo na:ye manatiwa, ya:ye A ma ma-natiwapo. Epapedeme wa: adipalati na: watle atlemama, ‘Aye di watle nati-ine,’ dema:? ¹⁰Epapele dulu dla wa: na:ta A dulu dla hala koko mate epo Ata na: dulu dla hala koko mate dla ala pomikadepe dlalo halapa? Epedeme na:ta wua: watle yu atlamsela: iye monolo malamale tle hame po-atlamsela:sema. Amasiyama Atapo na: mate halemama na: tle ya: okoye hamhalapo. ¹¹Epedeme na:ta atlemama, Aye na: dulu dla halapo, epame na: mape A dulu dla halapo, dle koko dla dalepame mikadepe diya. Amasiyama wua: na:ta atlamale yu hema

pomikadepe dlalo wekelepiye, na:ta ulugiyemale koko halomsela:uwa dla natipame mikadepe diya.

¹²Epapedeme na: ikadepe koko wua: watle atlema. Oplami antapo na: dla mikadepe dlepiye, ya: na:ta ulugiyemale koko halomsela: ipapeleye ya: ma me-halomelepe. Yao, ikadepe, ya:tapo ulugiyemale koko opi sikemte patoto ma me-halomelepe. Adipalati, na:ye A hala dla tama.

¹³Epapele dulu dla wua: apa kokoye na: hi tle dalla natilipiye, na: koko eye halepe, Ata hela:dleye Maseyemala tle botomastlepo depame.

¹⁴Epapedeme wua: apa kokoye na: hi tle dalla natilipiye, na: koko eye halowepo.”

Yesutapo Hela:dle Sokota puluwe kokoye atlale

¹⁵“Wua: na:ye malaha:ha:lepiye, eta wua: ma na:ta molo atlale yu dla salladepo siyamelepe. ¹⁶Epalati na:tapo A watle dalla natilowepo, ya:tapo wua: watle gadlalo hale hamilipo depame. Gadlalo etapo wua: mate kokó halepo hallepe. ¹⁷Gadlalo eye Hela:dle Sokopo. Ya:tapo wua: watle ikadepe kokoye nati-imhallepe. Epapele dulu dla ta:lamo sotapo ya: hamoloweye po-ala:lowa. Adipalati, yia:tapo ya:ye ponatilowa, epame ya: koko mape pomalamolowa. Amasiyama wua: tlo ya: koko mo-wua:malamanana. Adipalati, ya:ye wua: mate halapo. Epame wua: dulu dla kokó mepo hallepe.

¹⁸Epedeme na:tapo wua:ye atali yimlala some isikimi duka dla popomelepo hallowa. Amasiyama na: matle ilame wua: hala dla puluwepo. ¹⁹Epapele dulu dla alila kiyele dla ta:lamo sotapo na: mila:pi ma ponatilowa. Amasiyama wua: alotle na: mila:piye ma me-natilipe. Epapele dulu dla na:ta pasakalo depo halademe wua: mape pasakalo ha:ha:lepe. ²⁰Epapele dulu dla na:tapo powale tle ma pasakalo dlepiye, eta wua:tapo na:ta A dulu dla hala kokoye malamelepe. Epame wua:tapo na: dulu dla ha:ha:lali na:tapo wua: dulu dla halapo. ²¹Epedeme oplami antapo na:ta molo atlale yu dla dalepame salladepo sela:lepiye, oplami etapo na:ye sikemte malahalapo. Epame na: dla sikemte malahalalo oplami dla asiyama na: Atapo ya:ye sikemte bokotiyapo malamhalapo. Epame na: mape ya:ye sikemte bokotiyapo malamhalapo. Epame na:tapo ya: dla na: kokoye nati-iliwepo.”

²²Epalati Yudas Iskaliyot ya: daiyotapo epo atlaiyo, “Lod, wa: adipalati wa:skamu wa:ye ta:lamo so dla ponati-ilalo wekemama ma di watle nati-iliwepo dema:?” diyo.

²³Amasiyama Yesutapo asiyama epo atlaiyo, “Oplami antapo na:ye sikemte malahallepiye, ya: na:ta imale koko dla ma salladepo sela:lepe. Epalati na: Atapo ya:ye sikemte bokotiyapo malamhallepe. Epame na: mate epo na: A mate ya: hala dla puame yimkata ya: mate ha:ha:lepe.

²⁴Amasiyama oplami antapo na:ye pomalamalalo halema; ya: na:ta

imale dla posalladepo sela:sema. Epapele dulu dla na:ta imale iye monolo malamale tle wua: dla po-imhalasema. Amasiyama imale iye na: A, na:ye tane duwa tle puapo.

²⁵Epapedeme na: ala wua: mate me-halemama koko hapuloma iye wua: dla ma-atlamhaluwapo. ²⁶Amasiyama na: Atapo Hela:dle Sokoye na: hi tle wua: hala tulune dlepe, ya:tapo wua:ye gadlalo halemama koko hapulomaye imelepo depame. Epame ma ya:tapo koko hapuloma na:ta wua: watle me-imuwaye, ma wua: watle malamale hapimhallepe.

²⁷Epedeme na:ta sadleye wua: dla hamima. Sadle na:ta hami iye ta:lamo sota wua: watle hamilalo pe-epapena. Epapedeme wua: ase dupa sikemte momalamale mate epo wowota:le mate ha:ha:miya.

²⁸Epedeme wua: na:ta atlemama, ‘na:ye na: A hala dla tame halepo ma ilame puluwepo,’ duwa kokoye, wua: me-daluwapo. Epapedeme wua: ikadepe na:ye sikemte malamha:ha:leta ammatiyeye, wua: eta na:ta na: A hala dla heta koko dla sisiyelemla. Adipalati, ya:tapo na:ye tla:mtamhalapo. ²⁹Epapele dulu dla na:tapo koko hapuloma ala powowoyamalalo hallati wua: watle koko hapuloma iye ma-atlamalepo, wua:tapo koko eta alotle woyamalati natipame mikadepe dlepo depame. ³⁰Epedeme watapo na:ta wua: imolowe alilata mogudlowe mo-mateka:pi halapo. Adipalati, ta:lamo dokopala oplami Saitenye mo-puapo. Amasiyama ya: dla itiyamale hawa ikadepe, na:ye tla:mtloweye. ³¹Epapedeme ta:lamo sotapo na:ta A sikemte malahala kokoye malastlepo depame na:tapo na: Ata solotamale koko halowepo.

Epapedeme sillipame mo-tlowa.”

Yesuye ikadepe dlomoko dalipo

15 ¹“Epapedeme na:ye ikadepe dlomoko dalipo. Epalati na: Atapo osalo omhallalo halapo. ²Epame ya:tapo na: dla gugoudepo ha:ha: dali dlotapo dlomoko pomilimalalo wekelati kotipame alikili dla pololemalapo. Amasiyama dlo aditapo dlomoko mimhalema:, ya: dali dlo e tlope woloma hulumhalapo, ya:tapo dlomoko ma sikemte milipo depame. ³Epapele dulu dla na:ta wua: watle imuwa kokotapo wua:ye dlomoko dali some mo-hulupo ha:ha:po. ⁴Epedeme wua: na: dla gugoudepo ha:ha:iya. Epalati na: mape wua: dla gugoudepo hallowepo. Epapedeme dlotapo isikimi meyelo halemama dlomoko pomiliwa. Amasiyama dlotapo dali moto dla gugoudepo hallepiye, eta dlomoko milipe. Epapele api tle wua: isikimi muwolo ha:ha:lepiye, dlomoko pomilimolowa. Amasiyama wua:ye na: dla puame gugoudepo ha:ha:iya.

⁵Epedeme na:ye dlomoko dalipo. Epalati wua:tapo dlo ha:ha:po. Epapele dulu dla oplami antapo na: dla puame gugoudepo hallepiye, na: mape ya: mate gugoudepo hallowepo. Epame ya: dlomoko ma sikemte milipe. Amasiyama wua: na: dimi ha:ha:lepiye, wua: isikimi koko pa:le

ha:ha:lepe. ⁶Epedeme oplami antapo na: dla puame pogugoudlalo hallepiye, ya:ye dlomoko dali dlo dlomoko pomilalo wekelati alikili dla hamastale epapele some halapo. Epapedeme epapele dlo palli tatalaye halopame dlapa dulu dla kustamdepo. ⁷Epapele dulu dla wua: na: dla puame gugoudepo ha:ha:mama na:ta imale koko dla dolumsiyamama salladepo siyamelepiye, eta wua: apa koko yilo na: dla otele himha:ha:lepiye, wua: koko eye ma-halepe. ⁸Epedeme wua:tapo dlomoko sikemte milimolowe kokotapo na: Ata hela:dleye botomastlepe, epame wua:ta na: alotle dolumtlalo so depo ha:ha: koko ma botomastlepe.

⁹Epapedeme na: Atapo na:ye bokotiyapo malamhala epammama na:tapo wua:ye epo bokotiyapo malamhalapo. Epedeme na:ta bokotiyapo malamale dulu dla ha:ha:iya. ¹⁰Epapele dulu dla na:tapo na: Ata molo atlale yu dla dolumsela:mama ya:ta bokotiyapo malamale dulu dla halapo. Epapele api tle wua:tapo na:ta molo atlamale yu dla salladepo siyamelepiye, eta wua: mape na:ta bokotiyapo malamale dulu dla ha:ha:lepe.

¹¹Epedeme na: koko iye wua: watle ma-atlamalepo, wua:tapo na: dulu dla siyele elaye wua: ma e halepo depame. Epame siyele etapo wua: dulu dla pasatamama alikili a:ma alowamelepe. ¹²Epapedeme na:ta molo atlale yuye ipo. Na:ta wua: dla sikemte bokotiyapo malamhalaye, epammama wua: mape wua: amkadulo asiyama sikemte bokotiyapo malama asiyama sikemte bokotiyapo malama demha:ha:iya. ¹³Epapele dulu dla oplamitapo ya:mkadulo dla sikemte bokotiyapo malamale pato nati-imama yia: yilo ya: pasakalo polowe dla himiloweta koko pato halapo. ¹⁴Epedeme wua: na: dla salladepo siyamelepiye, wua:ye namkadulo ikadepepo. ¹⁵Epapedeme wua:ye isikimi na: oko halalo so depo poha:ha:sema. Adipalati, isikimi oko halalo oplamiye ya: dokopala oplamita koko hamhalaye poya:malamana. Amasiyama na: wua:ye namkadulo ikadepe dema. Ame adipalati, na:tapo na: Ata na: watle atlamale koko hapulomaye wua: watle ma-imuwapo. ¹⁶Epapele dulu dla wua:tapo na:ye posana. Amasiyama na:tapo wua:ye sesalemuwapo, wua:tapo dlomoko sikemte milimha:ha:lepo depame. Dlomoko eye kokó halepo hallowe dlomokopo. Epapele dulu dla wua: koko ipapele halomha:ha:lepiye, eta na: Atapo wua:ta apa koko yilo na: hi tle otele himha:ha:lati ya:tapo wua: watle hamilipe. ¹⁷Epedeme iye na:ta molo atlale yupo, wua: dla. Wua: wua: amkadulo asiyama bokotiyapo malama asiyama bokotiyapo malama demha:ha:iya.”

Ta:lamo sota alli koko

¹⁸“Ta:lamo sotapo wua:ye allipiye, wua: malamelepe, ewolotapo ka:yapa na:ye ma-alliwapo. ¹⁹Epapele dulu dla wua: ta:lamo so mate hatlope depo ha:ha:lepiye, yia:tapo wua:ye sikemte malamha:ha:lepe.

Amasiyama na:tapo wua:ye ta:lamo so dulu tle mo-sesalemuwapo, wua:tapo yia: mate pohatlope depo ha:ha:lalo wekelepo depame. Epapele koko tle yia:tapo wua: dla elle pato himha:ha:po. ²⁰Epapedeme wua: na:ta atluwa kokoye malamaiya. Adipalati, na:tapo ipo atluwapo. Isikimi oko halalo oplamita ya: dokopala oplamiye tla:mtame pohalasema. Epapele dulu dla opatapo na: dla wotiyalle hamilipiye, yia:ta ma wua: dla wotiyalle mepapeleye hamilipe. Epame yia:tapo na:ta imale dla salladepo siyamelepiye, eta yia:ta wua:ta imale dla ma mepo salladepo siyamelepe. ²¹Amasiyama wua:tapo na: dolumtamala koko tle yia:tapo wua: watle wotiyalle hamilipe. Adipalati, yia:ye na: tane duwa oplamiye yeitamana.

²²Epapele dulu dla na:ta yia: watle puame yu po-atlamalalo wekematiye, eta yia: batalimaleye ponatilalo wekelemla. Amasiyama wata oloma hema yiskamu yia: batalimaleye hemele hatiyomollowe po-ala:na. Adipalati, yia: batalimaleta haliyamale dla mo-hutiyepo. ²³Epapedeme oplami antapo na: dla elle himhallepiye, ya: na: A dla ma elle himhalapo. ²⁴Epedeme na:ta ulugiyemale koko halomhala ipapeleye oplami haletapo epapele koko pohalomhalana. Epame na:tapo yia: dulu dla ipapele koko pohalomalalo wekematiye, eta yia:ta yia: bobtalimaleye ponatilalo wekelemla. Amasiyama yia:ye na:ta koko halomhallati ma-natimduwapo. Epapele tlope yia: na: A mate epo na: mate dla elle pato ala me-himha:ha:po. ²⁵Epapedeme koko itapo mo-woyamuwapo, God yu bukata atlama koko mate ala:lowedeme. Adipalati, God yu bukata epo atlapo, 'Yia:tapo koko pa:le na: dla elle himha:ha:po,' depo.

²⁶Epedeme na:tapo wua: gadlalo Hela:dle Sokoye wua: watle hamilowepo. Hela:dle Soko etapo A tle malame wua: watle ikadepe kokoye imelepe. Epame Hela:dle Soko etapo na: kokoye botomastlepe. ²⁷Epame wua: mape opa dla na: kokoye botomastlepe. Adipalati, wua:tapo ka:yapa na:ta oko kotiyamuwa oloma etle na: mate siyamuwapo."

16 ¹"Epedeme na:tapo wua:ta mikadepe dle tle ma alikili dla tlala depame wua: watle koko hapuloma iye ma-atlamalepo. ²Adipalati, opatapo wua: hiye inoma sumalalo aya dulu dla hutiyeye kotipame wua:ye ma alikili dla dodolomsallepe. Epame alilata me-pulupe, opatapo mikadepe dle so potimolowe kokoye semte God oko hamapo depo malamolowe. ³Epedeme yia:tapo koko ipapeleye wua: dla halomha:ha:lepe. Adipalati, yia:ye na: A koko mate epo na: koko mate poyia:malamanana. ⁴Epapedeme na: koko iye wata wua: watle atlama. Epapele dulu dla koko itapo ikadepe woyamalati wua: na:ta atlama koko iye malamelepe."

Hela:dle Sokota puluwe koko atlale

"Epedeme na: koko iye na: oko ka:yapa kotiyamale oloma edla wua: watle po-atlamana. Adipalati, na: oloma edla wua: mate me-haluwapo.

⁵Amasiyama watapo na:ye na: tane duwa oplami hala dla ma ilame tama. Epalati wua: dulu dla oplami haletapo na:ta ta koko hema, ‘wa: hadima tama,’ depo podalla natisema. ⁶Epapedeme wua: wata na:ta ta kokoye wua: dla atlamalati dalemama wua: dupa sikemte kolepo. ⁷Amasiyama na: ikadepe koko wua: watle atlema. Na:ta wua: saliyome haka:ma dla tlowe kokota wua:ye gadlepe. Adipalati, na:ta telepiye, asiyama Hela:dle Sokoye wua: watle hamilowepo, ya:tapo wua: ma gadlalo hallepo depame. Amasiyama na:tapo potlalo wekelepiye, Hela:dle Sokoye wua: hala dla populuwa.

⁸Epapele dulu dla Hela:dle Sokotapo pulupiye, ya:tapo ta:lamu sota batalimale koko halomha:ha:ye haliyamale dla botomastlepe. Epame opata God mila:pi tle woloma poka:depo ha:ha:ye haliyamale dla botomastlepe. Epame Godta koko gladlowe koko mape haliyamale dla botomastlepe. ⁹Epame Hela:dle Sokotapo na: dla pomikadepe dlalo wekelowe kokoye e batalimale koko sitalipo dlepe. ¹⁰Epame ya:tapo na:ta A God hala dla heta koko tle God mila:pi tle ka:depo hallowe kokoye botomastlepe. Amasiyama na:tapo na: A hala dla hetlati wua:ta na: ma ponatilowa. ¹¹Epame Hela:dle Sokotapo Godta koko gladlowe kokoye haliyamale dla botomastlepe. Adipalati, ta:lamu dokopala oplami Saitenye koko gladle dulu dla ma-halapo.

¹²Epapedeme na: dla koko pasatale me-hutiyepo, wua: watle atlamolowedeme. Amasiyama wata oloma hema wua:ta koko pasatale iye momalamoloweye po-ala:na. ¹³Amasiyama Hela:dle Sokotapo wua: dla mallepiye, ya:tapo wua:ye ikadepe koko hapuloma dla elemtelepe. Ya:tapo meyelo ya:ta malamale tle po-atlamsela:lowa. Amasiyama ya:tapo na: tle dalle kokoye atlamsela:lepe. Epame ya:tapo alotle wowoyamolowe kokoye momolo wua: watle imelepe. ¹⁴Epapedeme Hela:dle Sokotapo na: hi di dla ta:demama na:ta atlamale yuye ma wua: watle hamilipe. ¹⁵Epapedeme koko hapuloma Ata halopo halaye nolépo. Epapele koko tle na:tapo ipo atlalepo, Hela:dle Sokotapo na:ta atlamale yuye halopame ma wua: watle atlamelepe dlepo.”

Dupa kolle kokota ma siyele hampuluwe koko

¹⁶“Alila kiyele ha:ha:po alotle wua: ma na: mila:pi ponatilowa. Amasiyama wua: ma alila kiyele alotle wua: mamisika: na: mila:piye me-natilipe.”

¹⁷Epalati Yesu ya: alotle tlalo so opitapo yiskamu yia: dulu dla epo atlamyaiyo, “Ya:ta di watle atlemama, ‘wua: ma alila kiyele ha:ha:po alotle na: mila:piye ponatilowa,’ depame ma, ‘alila kiyele alotle mamisika: natilipe’ dleye adipo atlemama api? Epame ya:ta atlemama, ‘Na:ye A hala dla hetama,’ dleye adipo atlemama api? ¹⁸Epame ya:ta di watle atlemama, ‘alila kiyele,’ dleye apa koko atlemama api? Di ya: yu dulu koko woloma pomalamasema,” demyaiyo.

¹⁹Yesuta ya: alotle tlalo sotapo ya: watle atlanatilowedeme momalampopa:leye mo-malanatipame yia: watle epo atlaiyo, “Wua: na:ta atlemama, ‘Alila kiyele ha:ha:po alotle na: mila:pi ponatilowa,’ dle mate epo, ‘alila kiyele ha:ha:po alotle mamisika: na: mila:pi natilipe,’ dle koko mate dla atlanatilowedeme momalampopa:ma:? ²⁰Epapele dulu dla na: ikadepe koko wua: watle atlema. Wua:tapo dupa kolomama a:llepe. Amasiyama ta:lamo so tlo sisiyelepe. Yao ikadepe, wua:ye dupa kollepe. Amasiyama wua:ta dupa kolle etapo matle wua: dla siyele koko hampulupe. ²¹Epapedeme wua: natiya, a:yatapo owayemala hamale oloma edla ya: wotiyalle natimdepo. Amasiyama ya:ta owayemala mahamale alotle wotiyalle ya:ta natiliye mo-welimdepo. Adipalati, ya:tapo owayemala amko hamale koko dla sikemte siyemdepo. ²²Epapedeme wua: ma mepapele some ha:ha:po. Adipalati, wua: watapo dupa kolle mate ha:ha:po. Amasiyama na: matle puame wua: natilowepo. Epapele oloma edla wua:tapo sikemte sisiyelepe. Siyele eye oplami haletapo wua: tle alikili a:ma pohamtlowa. ²³Alila oloma edla wua:tapo koko hale yilo na: dla po-atla natilowa. Amasiyama na: ikadepe koko wua: watle atlema. Wua: apa koko halowedeme na: hi tle A hala dla dalla natilipiye, ya:tapo wua:ta dalla nati koko meye hamilipe. ²⁴Epedeme wua: ka:yapa kotiyapo pumulumama koko opi yilo na: hi tle podalla natimdena. Amasiyama wata oloma itle tamalemama wua: apa koko halowedeme na: hi tle dalla natilipiye, wua: koko eye halepe. Epapelepiye, eta siyele wua: dulu dla elata ma sikemte pato dlepe.”

Yesuta ta:lamo dokopala oplami mo-tla:mtale

²⁵“Epapedeme na:tapo koko hapuloma iye atlamsela:mama wayu mate atlamsela:uwapo. Amasiyama alilata me-pulupe, na:tapo koko hapulomaye matle wayu mate wua: watle po-atlamsela:lowa. Amasiyama na:tapo A kokoye haliyamale dla atlamsela:lowepo. ²⁶Epedeme alila oloma edla na:ta wua: koko dla A hala dla podalla natilowa. Adipalati, wua:tapo muwolo koko yilo na: hi tle A hala dla dalla natimha:ha:lepe. ²⁷Ame adipalati, wua:tapo na:ye ikadepe A tle malatepo depame na:ye sikemte bokotiyapo malamha:ha:uwa koko tle asiyama Atapo wua:ye sikemte bokotiyapo malamhalapo. ²⁸Epedeme na:ye Ata hala tle ta:lamo hema maluwapo. Epame matle wata oloma hema ta:lamo saliyome A hala dla ilame hetlowama.”

²⁹Epalati ya: alotle tlalo sotapo ya: watle epo atlaiyo, “Wa: watapo koko iye matle wayu mate di watle po-atlasema. Amasiyama wa: koko hapulomaye di watle ma haliyamale dla atlamalepo. ³⁰Epedeme ditapo wa:ye ikadepe God tle malana depame wa: dla mikadepe dema. Adipalati, wa:ye koko hapuloma sikemte malastana. Ame adipalati, wa: oplami haleta wa: watle atlanatilowedeme halla natipame wa: tatile asiyama yuye

ya: watle ma-atlemdepo. Epapedeme koko itle di wa:ta ikadepe God tle malaleye malamama mikadepe dema.”

³¹Epalati asiyama Yesutapo epo atlaiyo, “Wua: watapo mikadepe dema:? ³²Amasiyama wua: daliya. Alilatapo mo-pulupe, epapeleye alila eye wata mo-puapo, wua:tapo na: salepame meyelohe meyelohe depo tamhalloweye. Epapele tlohe na:ye monolo posela:lowa. Adipalati, Atapo na: mate hallepe. ³³Epedeme wua:tapo na: tle saddle halepo depame na:tapo wua: watle koko hapuloma iye ma-atlamalepo. Epapedeme wua:ta ta:lamo hema ha:ha:lowe oloma edla wua: ala wotiyalle dulu medla me-ha:ha:lepe. Amasiyama wua: wota:le pa:po kokalepo ha:ha:iya. Adipalati, na:tapo ta:lamo dokopala oplamiye mo-tla:mtame halapo.”

Yesuta ya:skamu inoma sumale himili

17 ¹Yesu yu eye ma-atlepo gudepame pepele di dla omhalemama epo inoma sumaiyo, “A, na: alilatapo wata mo-puapo. Epedeme wa: Maseyemalata hela:dleye opa hapuloma dla nati-ine. Epapalati wa: Maseyemalatapo asiyama wa:ta hela:dleye opa hapuloma dla nati-iliwepo. ²Adipalati, wa:tapo opa hapulomaye omhalapo depame Maseyemala watle itiyamale ma-hamiwapo, ma ya:tapo wa:ta ya: watle hapili opa dla halepo halepo pasakalo hapilipo depame. ³Epapedeme halepo halepo pasakalo kokoye wa: koko malamolowe kokopo. Adipalati, wa:ye God ikadepe halapo. Epame halepo halepo pasakalo eye wa:ta tane dle oplami Yesu Keliso koko malamolowe kokopo. ⁴Epedeme na:tapo ta:lamo hema wa:ta na: watle hamiwa okoye moguduwapo. Epapele koko tle na:tapo ta:lamo hema wa:ta hela:dleye opa dla ma-nati-imsela:uwapo. ⁵Epedeme A, ta:lamo ala pomita:plalo hallati na:ta wa: mate halemama hela:dle hamhaluwaye ma wata na: watle hamine.”

Yesuta ya: alotle tlalo so yilo inoma sumale himili

⁶“A, na:tapo wa:ta na: watle ta:lamo so dulu tle hapiwa opa dla wa: kokoye ma-nati-iwapo. Opa iwoloye wolöpo, wa:tapo na: watle halopiwapo. Epame yia:tapo wa: yu dla mo-salladepo siyamuwapo. ⁷Epedeme na:ta wa: tle koko hapuloma halomhalaye, wata yia: ma me-yia:malamana. ⁸Epame wa:ta na: watle imale hamiwaye, ma yia: watle hamilati ma yia:tapo imale eye mikadepe depame hamuwapo. Epame yia:ye ma-yia:malamana, na:ta wa: tle puwa kokoye. Epame yia: mape wa:ta na:ye tulune duwa koko dla ma mikadepe demdepo.

⁹Epedeme na:ta inoma sumale yu himi iye ta:lamo so yilo po-aposema. Amasiyama wa:ta na: watle hapili so yilo inoma sumale yu himima. Adipalati, yia:ye wolöpo. ¹⁰Epapele dulu dla na:ta omhala opaye wolöpo. Epalati asiyama wa:ta omhala opaye nolöpo. Epapele koko tle na:ta hela:dleye yia: tle botomastamhalapo. ¹¹Epapedeme na:ta ma ta:lamo

hema pohallalo wekelowe alilata mo-teteka:mpuapo. Adipalati, na:ta wa: hala dla mo-puapo. Amasiyama na: alotle tlalo so tlo ta:lamo medla me-ha:ha:lepe. A, wa:ye aiyalma ikadepepo. Wa:ta wa: hi na: watle hamiwa, itiyamale hi etle opa iwoloye woloma omhalane. Epapelepiye, yia:tapo wa:ta na: mate hatlope depo halaye, epammama yia:tapo yimkata hatlope depo ha:ha:lepe. ¹²Epapele dulu dla na:ta yia: mate haluwa oloma edla na:tapo wa: hi itiyamale etle yia:ye woloma omhallati oplami haletapo pohodena. Amasiyama God yu bukata atla mate ala:mama isikimi oplami hatlo tlo ikadepe api tle ma alikili dla polatamama haodlepe duwa oplamitapo mo-haoduwapo.

¹³Epedeme na:ye wa: hala dla mo-puma. Amasiyama na: ala ta:lamo dla me-halemama koko iye atlema, na: alotle tlalo sotapo na: dla siyele ela iye ma yia: dulu dla pasatepo ellepo depame. ¹⁴Na:tapo wa: yuye yia: watle ma-atlamuwapo. Amasiyama ta:lamo sotapo yia:ye allipo. Adipalati, na:tapo pota:lamo oplami depo halaye, epammama yia: ma ta:lamo so depo pohaha:sema. ¹⁵Epedeme A, na:ta ipo inoma sumale yu himiye, wa:tapo na: alotle tlalo soye ta:lamo itle alikili a:ma elemtelepo depo po-apesema. Amasiyama wa:tapo yia:ye batalimale oplami Saitenta hohomalala depo woloma omhallepo depo amma. ¹⁶Epapedeme na:tapo pota:lamo oplami depo halaye, yia: ma epammama pota:lamo so depo pohaha:sema. ¹⁷Epapele dulu dla yia:ye wa: yu mate imhalemama yia:ye ullu pa:talo so depo melene. Adipalati, wa: yuye ikadepepo. ¹⁸Epedeme wa:ta na:ye tane duwa epammama ma na:tapo yia:ye ta:lamo dla taiye dema. ¹⁹Epame na:tapo yia: yilo ullu pa:po halapo, yia:tapo ikadepe ullu pa:talo so depo ha:ha:lepo depame.”

Yesuta mikadepe dle so hapuloma yilo inoma sumale himili

²⁰“Epedeme na:tapo hatlo na: alotle tlalo so yilo inoma sumale yu po-atlasema. Amasiyama opa anawolotapo yia:ta imalati dalepame na: dla mikadepe dlalo so dla ma inoma sumale yu iye atlema. ²¹Epame A, na: inoma sumale yuye ipo atlema. Na:tapo wa: dulu dla hallati ma asiyama wa:tapo na: dulu dla halaye, epammama yia: mape epo yimkata yia: dulu dla hatlope depo ha:ha:lepo depo amma. Epame ma ipo inoma suma, yia: mape dia: mate yimkata hatlope dlepo depame. Epapelepiye, eta ta:lamo sotapo na:ye ikadepe wa:ta tane dena depame na: dla mikadepe dlepe. ²²Epapedeme wa:ta na: watle hela:dle hamiwaye, ma na:tapo yia: watle hamiwapo, yia:tapo yia: dulu dla hatlope depo ha:ha:lepo depame. Dita madipatata hatlope depo ha:ha:po. ²³Epame na:tapo yia: dulu dla halapo, epame wa: mape na: dulu dla halapo. Dita epo ha:ha: koko tle yia: mape ikadepe yimkata hatlope depo ha:ha:lepe. Epalati ta:lamo sotapo e natipame na:ye ikadepe wa:ta tane dena depo malamelepe. Epame wa:ta na:ye sikemte bokotiyapo malamhalaye, epammama ta:lamo sotapo wa:ta mikadepe dle so ma sikemte malahala kokoye malanatilipe.

²⁴Epedeme A, wa:ta na: watle mikadepe dle so hamiwa iwolota na:ta tame hallowe mo dla yia: mate ha:ha:lepo depame solotama. Epame na: ma solotama, yia:tapo wa:ta na: watle hela:dle hamiwa eye natilipo depame. Hela:dle eye ta:lamo ala pomita:plalo hallati wa:ta na: bokotiyapo malapame na: watle hamiwapo.

²⁵Epapedeme A, wa: tlo ka:dlepo. Epapele dulu dla ta:lamo soye wa: koko yeitamana. Amasiyama na: tlo wa: kokoye na:malamana. Epame wa:ta na: tane duwa kokoye mikadepe dle so mo-yia:malamana. ²⁶Na:tapo wa: hiye yia: watle mo-botomastauwapo, epame ma me-botomastamhallepe, wa:ta na: dla bokotiyapo malamhala epapeleta ma yia: dulu dla ellepo depame. Epammama na: mape yia: dulu dla me-hallowe.”

Opata Yesu yumuluwedeme hamame tale
(*Ma:t 26:47-56; Maka 14:43-50; Luk 22:47-53*)

18 ¹Yesu inoma sumhalepo gudepame ma ya: alotle tlalo so mate Kidlon koloma koleme hetame seme dla tamalaiyo. Mo seme edla osalo me-halaiyo. Epapeleye Yesutapo ya: alotle tlalo so mate edla tuwaiyo.

²Epapele dulu dla Yudas, Yesu opahale do tama dla homelle oplami ya: mape mo eye mo-ya:malamaiyo. Adipalati, Yesuta alila opi dla ya: alotle tlalo so mate dulu edla tuwa demhalem diyo. ³Epapeleye Yudastapo Loum opahale so elempumama aiyalma aya dokopala so mate epo Pa:lisi so mateta taiya dle so opa elempuaiyo. Yia:ta pumama tuloma mate epo opahale dlalo alisisi mate halopo puame woyamaiyo.

⁴Epapele dulu dla Yesu ya: tatle ya: dla woyamolowe koko hapulomaye ma-natipame yia: watle tame epo atlaiyo, “Wua: oplami anaye totamsiyama:?” diyo.

⁵Epalati asiyama yia:tapo epo atlaiyo, “Di Yesu Nasalet oplami totamsiyama,” diyo. Epapalati Yesuta asiyama yia: watle epo atlaiyo, “Wua:ta totamsiyama oplami eye na:po,” diyo. Epapele oloma edla Yudas, Yesu opahale do tama dla homallalo oplami mape edla yia: mate me-halaiyo. ⁶Amasiyama Yesutapo atlemama eye na:po dla dalepame yia:ta hapulomatapo alo a:ma gilidepame ta:la dla teteyuiyo.

⁷Epalati Yesutapo mamsika: yia: watle atlanatimama epo atlaiyo, “Wua: oplami anaye totamsiyama:?” diyo. Epapalati ma asiyama yia:tapo ya: watle epo atlaiyo, “Di Yesu Nasalet oplami totamsiyama,” diyo.

⁸Amasiyama Yesutapo asiyama epo atlaiyo, “Na:ta wua: watle ma-atlemama oplami eye na:po dlepo. Epedeme wua: ikadepe na: totamasiyama dlepiye, ka:dena, opa opi na: mate siyama iwoloye ma-taiya diya.” ⁹Epapedeme koko itapo epo woyamuwapo. Adipalati, Yesuta ka:yapa ya: alotle tlalo so mate sela:mama atlamale yu mate

ala:lowedeme. Ame adipalati, ya:tapo epo atluwapo, “Wa:ta na: watle hapiwa soye na:tapo woloma omhalemama oplami haletapo pohaedena,” duwapo.

¹⁰Epame Saimon Pitatapo aipa:ya hapame aiyalma aya dokopala oplami ya: oko oplami hale Malakus demdiye ya: dowala moloye ketamastaiyo. ¹¹Epalati Yesutapo Pita watle epo atlaiyo, “Wa: aipa:ya alikili dla himine. Ka:dena, na:tapo Ata na: watle hamilowedeme hala wotiyalle e halowe,” diyo.

¹²Epapeleye Loum opahale so mate epo yia: dokopala oplami mate epo Yu so dokopala sota taiya dle so mateta Yesuye hampame dea mate kokotipoliyeiyo. ¹³Epame yia:tapo ya:ye Kayapas ya: doko Anas hala dla hamame tamalaiyo. Kayapas eye sokomoko oloma edla aiyalma aya dokopala oplami halaiyo. ¹⁴Kayapas hatlo me-itapo Yu so dokopala so watle Yesu koko dla epo atluwapo, “Ka:dena, oplami hatlo itapo opa hapuloma yilo polowe,” duwapo.

Pitata Yesu welli koko

(Ma:t 26:69-70; Maka 14:66-68; Luk 22:54-57)

¹⁵Saimon Pita mate epame Yesu dolumtlalo oplami hale mate opata Yesuye hamame tlali alotle dolumtamalaiyo. Amasiyama aiyalma aya dokopala oplamitapo Pita mate tale oplami iye ya:malamaiyo. Epapedeme yia: aiyalma aya dokopala oplami aya dla puame woyamalati kosukulli kokoloma omhallalo a:yatapo Pita mate puale oplamiye malanatipame ya: tlo Yesuta tuwale dla tulupo depame itiyamale hamiyo. ¹⁶Amasiyama Pita tlo kosukulli kokoloma alikili tle me-omhalaiyo. Epalati Pita mate puale oplamita ma ilame matime kokoloma omhallalo a:ya mate yu ka:depame Pitaye komale dulu dla semtuwaiyo.

¹⁷Epalati a:ya etapo Pita natipo ya: watle epo atlaiyo, “Wa: mape, Yesu ya: alotle tlalo oplami hale wa:po,” diyo. Epalati Pitata asiyama epo atlaiyo, “Hao, oplami eye pona;,” diyo.

¹⁸Epapele dulu dla aiyalma aya dokopala oplami ya: oko sotapo kakapumalati dlapa mipo dlapa tilimha:ha:iyo. Epalati Pita mape tame yia: mate dlapa timhalaiyo.

Anastapo Yesu watle atlanatili

(Ma:t 26:59-66; Maka 14:55-64; Luk 22:66-71)

¹⁹Oloma edla aiyalma aya dokopala oplamitapo Yesu watle ya:ta imale koko mate epo ya: alotle tlalo so koko mate dla atlanatiyo.

²⁰Amasiyama Yesutapo asiyama ya: watle epo atlaiyo, “Na:tapo koko hapuloma iye opa hapuloma mila:pi tle haliyamale dla ma-atlamsela:uwapo. Epame na:tapo alila hapuloma inoma sumalalo aya dla epo aiyalma aya dulu dla hetame opa imsela:mduwapo. Adipalati,

mo edla opa hapulomata puame alumduwapo. Epapele dulu dla na: koko opiye hemele po-atlemdena. ²¹Epapedeme wa: adipalati na: watle atlanatili yu atlema?: Wa: aseka na:ta imhalla dallalo so dla dalla natine. Yia: tlo yia:malamana, na:ta atlamsela:mduwa kokoye.”

²²Yesuta koko iye atlemhallati aiyalma aya dokopala oplami ya: oko oplami haletapo Yesuye mila:pi dla heyumama epo atlaiyo, “Wa: poka:dena, wa:ta di aiyalma aya dokopala oplami dla asiyama yu epo atloweye,” diyo.

²³Epalati Yesutapo ya: yuli oplami watle asiyama epo atlaiyo, “Wa: na:ta atlale dulu hema batalimale yu hale atlale hallepiye, wa: koko eye haliyamale dla na: watle nati-ine. Amasiyama na:ta yukamale dulu hema ikadepe koko tlo atlale hallepiye, ame wa: adipalati na:ye heyu?” diyo. ²⁴Epalati Anastapo Yesu do keketipoliyele mepo hallati aiyalma aya dokopala oplami Kayapas hala dla semtaiya diyo.

Pitata matle Yesu welli

(Ma:t 26:71-75; Maka 14:69-72; Luk 22:58-62)

²⁵Saimon Pitata ala dlapa me-timhallati opa opitapo ya: natipame epo atlaiyo, “Wa: Yesu alotle tlalo oplami hale wa:ta:?” diyo. Epalati Pitatapo epo atlaiyo, “Hao, pona:,” diyo.

²⁶Epapele dulu edla aiyalma aya dokopala oplami ya: oko oplami hale me-halaiyo, ya:ye Pitata molo kestale oplami e mate asiya hatlopeyo. Epapeleye ya:tapo Pita watle epo atlaiyo, “Na: wa:ye Yesu mate osalo dulu dla sela:lati natiwa,” diyo. ²⁷Epalati Pitata matle epo atlaiyo, “Oplami eye pona:,” diyo. Epapele oloma edla gagapotapo mo-yulumaiyo.

Yesu Paelet aya dla semtale

(Ma:t 27:1-2, 11-14; Maka 15:1-5; Luk 23:1-5)

²⁸Utulala ikadepe Yu so dokopala sotapo Yesuye Kayapas aya tle ma Loum gamani oplami Paelet aya dla semtamalaiyo. Amasiyama yia: posolotamaiyo, aya dulu edla u-ulapo tuluwedeme, epammama alikili dla me-ha:ha:iyo. Adipalati, yia: posolotamaiyo, yia:ta po-Yu oplami aya dulu dla tuwaleta ullu walle so depame Namilatale daya dele hotloweye.^d ²⁹Epedeme Paeletapo alikili dla matime halemama yia: watle epo atlaiyo, “Wua: oplami ita apa batalimale koko halë hallati natipame hema sempuo?” diyo.

³⁰Epalati asiyama yia:ta ya: watle epo atlaiyo, “Oplami iye batalimale koko pahalalo wekeleta ammatiye, di ya:ye wa: hala dla po-ipo sempuma,” diyo.

^d 18:28 Yu so aiyalma haletapo epo elapo, “Yu oplamitapo po-Yu oplami aya dulu dla tulupiye, ya:ye mo-ullu walle oplami depo.”

³¹Amasiyama Paelettapo yia: watle epo atlaiyo, “Muwolo ya:ye hamame tame wua: aiyalma mate ala:mama ya: kokoye gladiya,” diyo.

Epalati asiyama Yu so dokopala sota epo atlamyaiyo, “Dia: ya:ye yumuluwe solotama. Amasiyama Loum so wua:tapo dia: watle opa koko gladepo opa potima demha:ha:lowe itiyamaleye pohamina,” demyaiyo.

³²Epapedeme koko itapo mo-wowoyamuwapo, Yesutapo ya:ta adipo polowe koko atlamsela:leta mikadepe dlowedeme.

³³Yia:ta epo atla dalepame Paeletta ma aya dulu dla tuwame polomama Yesu sisilapame ya: watle epo atlaiyo, “Wa: ikadepe Yu so dokopala oplamita?” diyo.

³⁴Epalati asiyama Yesutapo epo atlaiyo, “Atlanatili wa:ta na: watle atla eye isikimi mowolo malamale tle atlema; o, opa opita wa: watle na: kokoye atlo?” diyo.

³⁵Epalati Paelettapo epo atlaiyo, “Na:ye po-Yu oplami. Epapele tlope mo-wa: opa mate epo me-yia: dokopala so matetapo wa:ye na: hala dla hamampualepo. Epedeme wa: apa batalimale koko hauwa?”

³⁶Amasiyama Yesutapo asiyama epo atlaiyo, “Na:ta dokopala depo hallowe kokotapo ta:lamo itle populuwa. Epapele dulu dla na: motapo ta:lamo hema elaleta ammatiye, Yu sotapo na:ye yumuluwedeme hamalala depame na: alotle tlalo sotapo na: yilo nalatimelemla. Amasiyama na:ta dokopala depo hallowe kokotapo ta:lamo itle populuwa.”

³⁷Epalati Paeletta ma epo atlaiyo, “Epapedeme wa: ikadepe dokopala oplami wa:ni?” diyo.

Epalati Yesuta epo atlaiyo, “Wa:ta na: watle atlemama, ‘wa:ye ikadepe dokopala oplami wa:ni,’ dleye, e mikadepepo. Koko edla na:ye ta:lamo hema hamuwapo. Epame na:tapo opa dla ikadepe kokoye atlamolowedeme ta:lamo hema puwapo. Epapedeme opa anawolotapo ikadepe koko dulu dla ha:ha:ma; yia: na: yu dalemha:ha:po.”

³⁸Amasiyama Paelettapo asiyama epo atlaiyo, “Ikadepe kokoye apata:?” diyo.

Paelettapo Yesuye me-yumulupo depame itiyamale hamili

(Ma:t 27:15-31; Maka 15:6-20; Luk 23:13-25)

Paelet ma alikili dla ulatame halemama Yu so dokopala so watle epo atlaiyo, “Na: oplami hema batalimale hale ponatisema. ³⁹Amasiyama na: wua: toto koko dolumama wua:ta Namilatale daya dele alila dla amtuwale aya dulu dla hallalo oplami haleye alikili a:ma woyamane dlowama. Epapedeme wua: ka:dena dema; na:tapo Yu so wua: dokopala oplami iye alikili a:ma hamame woyamolowe?” diyo.

⁴⁰Epalati asiyama yia:tapo yu teta:le mate epo atlamyaiyo, “Hao, di posolotamasema, oplami eta alikili a:ma woyamolowe. Amasiyama wa:

Balabas tlo alikili a:ma hamame woyamane,” demyaiyo. Epele dulu dla Balabas itapo Loum dokopala so dla opahale demhalem-diyo.

19 ¹Epame Paelettapo ya: opa watle “Yesuye hamame tame tuwale dea mate hopoliya,” diyo. ²Epalati opahale sotapo ya:ye hopolepame ma tuwale dea tipo ya: dokopala dla asiyomelepame tluka omteka:peleta asiyomeliyo. ³Epame yia:tapo tetlemyemama ya: watle, “Wa:ye Yu so dokopala oplamipo,” demyemama ya: mila:pi dla heyulumyaiyo.

⁴Epame Paeletta mamisika: ya: aya tle matime halemama Yu so dokopala so watle epo atlaiyo, “Na:ta Yesuye wua: watle hamame matilowepo, na:tapo ya: dla batalimale koko hale hawa halla natili kokoye wua: watle nati-iliwedeme,” diyo. ⁵Ya:ta epo atlati Yesuta matimama tuwale deata tiliye dokopala dla asipame tluka omteka:pele ma-asiyame haliyamale dla matiyo. Epalati Paelettapo yia: watle epo atlaiyo, “Wua: oplami i natiya,” diyo.

⁶Epapele oloma edla aiyalma aya dokopala so mate epo yia: oko so mate Yesu natipame yu teta:le mate epo atlamyaiyo, “Ya:ye dali yekelehmihili di dla gogodepo himiya. Ya:ye dali yekelehmihili di dla gogodepo himiya,” demyaiyo.

Amasiyama Paelettapo yia: watle epo atlaiyo, “Muwolo ya:ye dali yekelehmihili di dla gogodiya. Adipalati, na: ya: dla batalimale hale ponatisema,” diyo.

⁷Epalati Yu so dokopala sotapo asiyama epo atlaiyo, “Di aiyalmata epo atlema, ya:ye polowe ka:pi. Adipalati, ya:tapo ya:skamu atlemama ya:ye God Yamipo demduwapo,” diyo.

⁸⁻⁹Amasiyama Paelettapo koko i dalepame sikemte wota:mama ma aya dulu dla ilame tuwame halemama Yesu watle epo atlaiyo, “Wa: apa oplamita:?” diyo. Amasiyama Yesutapo Paelet yu ipi dla asiyama yu hale po-atlaiyo. ¹⁰Epalati Paelettapo ya: watle epo atlaiyo, “Wa: na: watle asiyama yu atla alipa? Adipalati, wa: powa:malamata:, na: dla itiyamale elapo, na:tapo wa:ye alikili a:ma woyamane dloweye, epame wa:ye dali yekelehmihili di dla gogodiya dloweye?” diyo.

¹¹Epalati Yesutapo asiyama ya: watle epo atlaiyo, “Wata wa:ta itiyamale hamhala eye mowolo pohana. Amasiyama Godtapo wa: watle itiyamale eye hamiwapo. Epapedeme wa: batalimaleye pase pato. Amasiyama na:ye hamame wa: do tama dla homelle oplami ya: batalimale tlo sikemte patopo,” diyo.

¹²Paeletta yu i dalepame ya: solotamaiyo, Yesuye alikili a:ma matane dloweye. Amasiyama Yu so dokopala sotapo yu teta:le mate epo atlamyaiyo, “Oplami antapo ya:skamu ya:ye dokopala oplami demsela:lepiye, ya:ye Loum dokopala oplami Sisa mate opahale demama apopo. Epame wa: oplami iye alikili a:ma hamame woyamelepiye, wa: po-Sisa ya:mkale ikadepe,” demyaiyo.

¹³Yu sota epo atlamyela Paeletapo dalepame Yesuye hamame aya alikili dla semtame pamelepo ya: tlo koko gladlalo oplamita pollalo mo dla polaiyo. Mo eye semama ewalata giyalladle mo demdepo. Epame ma Hibulu yu mate semama Gabata demdepo. ¹⁴Epapedeme koko iye yia:ta Namilatale daya dele wiki dulu edla yia:ta inoma sumalalo alila koko dla dinapele alila dla apiyo. Oloma edla sali inoma mape mo-duka dla umula hetama halaiyo. Epalati Paeletapo Yu so watle epo atlaiyo, “Natiya. Wua: dokopala oplamiye ipo,” diyo.

¹⁵Epapalati yia:tapo yu teta:le mate epo atlamyaiyo, “Ya:ye yumiya. Ya:ye yumiya. Ya:ye dali yekelemhimili di dla gogodiya,” demyaiyo.

Epalati Paeletapo yia: watle epo atlaiyo, “Wua: solotama; na:tapo wua: dokopala oplami dali yekelemhimili di dla gogodloweye?” diyo.

Epalati aiyalma aya dokopala sotapo asiyama ya: watle epo atlamyaiyo, “Di dokopala oplami pato hatlo Sisapo, hale hawa ikadepe,” demyaiyo.

¹⁶Epapala dalepame Paeletapo Yesuye yia: dla me-pomeliyo, ya:ye dali yekelemhimili di dla gogodlepo depame. Epalati opahale sotapo Yesuye hamame tamalaiyo.

Yesu dali yekelemhimili di dla gogodle

(Ma:t 27:32-44; Maka 15:21-32; Luk 23:26-43)

¹⁷Opahale sotapo Yesuye hamame tamama Yesu meyelo ya: dali yekelemhimiliye maka:himme mo hale hi dokopala elo demdiye edla taiyo. Mo eye Hibulu yu mate semama Golgota demdepo. ¹⁸Epame yia: edla tame Yesuye dali yekelemhimili di dla gogodepo himiyo. Epalati opa dapiyamte mape Yesuta duka dla ellati haleta seme tle gogode epo haleta seme tle gogode depo hatitimaiyo.

¹⁹Epapele dulu dla Paeletapo hi hatitipame Yesuta ela dokopala di tle badiya diyo. Hi etapo epo elaiyo,

YESU NASALET OPLAMI, YU SO YIA: DOKOPALA OPLAMIPO

²⁰Epedeme hi hatitimale iye Yu so yu mate epo Loum so yu mate epo Guliki so yu mate hatitimale halaiyo. Epapele hallati opa hapulomatapo hi hatitimale eye sesa:sesa:demha:ha:iyo. Adipalati, Yesu dali di dla gogodepo himili moye Yelusalem tle pase pateka:muyo. ²¹Epapele dulu dla aiyalma aya dokopala sotapo puame Paelet watle epo atlaiyo, “Wa: oplami ya: dokopala di dla hi himimama Yu so dokopala oplami depo himimiya. Amasiyama ipo himine, ‘Oplami itapo ya:skamu ya:ye Yu so yia: dokopala oplami demsela:mduwapo’ dene,” diyo.

²²Amasiyama Paeletta asiyama yia: watle epo atlaiyo, “Na:ta hatitimale hiye mepo ellepe, oplami haleta pomeyelope dlowa,” diyo.

²³Opahale so dapiyamte dapiyamte dletapo Yesuye dali yekelemhimili di dla gogodepame ya: tlukaye yia: dulu dla miyelo hukulupo halomaiyo. Epame ya: sede selemalli ma yia:ta haiyo. ²⁴Epame yiskamu yia: dulu dla

epo atlaiyo, “Di tluka iye isikimi duka dla potallatalladlowa. Amasiyama tluka iye anta halowe depame ewala mate tatipiyele hale tatipiyelowa,” diyo. Epapedeme koko itapo mo-woyamuwapo, God yu bukata atlale koko mate ala:lowedeme. Adipalati, God yu eta epo atlapo,

“Yia:tapo na: tlukaye yia: dulu dla hukuluwapo.

Epame na: sede ma halowedeme ewala mate tatipiyele hale tatipiyewapo,” depo.

Epapedeme opahale sotapo koko eye ma-hauwapo.

²⁵Epapele dulu dla Yesu ya: wai mate epo ya:la mate epo Kolopas ya:llu Meli mate epame Meli Magadalin mateta Yesu dali yekelehmimili di dla ellati isili tle omha:ha:iyo. ²⁶Epalati Yesutapo ya: wai mate epo ya: alotle tlalo oplami hale ya:ta sikemte bokotiyapo malamalalo mateta ya: mateka:pi dla ha:ha:lati natipame ya: wai watle epo atlaiyo, “Wai namkale, oplami iye wa: maseyemalapo,” diyo. ²⁷Epame ma ya: alotle tlalo oplami watle epo atlaiyo, “Namkale, iye wa: waipo,” diyo. Oloma etle Yesu ya: alotle tlalo oplami etapo Meliye ya: aya dla semtame halaiyo.

Yesuta mo-powale

(*Ma:t 27:45-56; Maka 15:33-41; Luk 23:44-49*)

²⁸Epedeme koko ita tame gudlati Yesu ya: malamaiyo, koko hapulomaye mo-puame gudepo, epammama God yu bukata atlama koko mate ala:lowedeme epo atlaiyo, “Na: yú ta:ma,” diyo. ²⁹Epapele oloma edla wain yú haka:le isilako dla tiliye me-polaiyo. Epapeleye opahale sotapo tlukaye dali dla popolupame wain yú haka:le edla saodepame Yesu mati dla kikisiliyo. ³⁰Yesutapo wain yú haka:le eye mo-depame epo atlaiyo, “Wata mogudepo,” diyo. Epame ya: dokopala isili dla heodepame powaiyo.

³¹Epapedeme alila eye Yu sota inoma sumalalo alila koko dla dinapolowe alilapo. Amasiyama yia:ta inoma sumalalo alila eye pta koko pato. Adipalati, yia:ta Namilatatale daya dele ma me-elaiyo. Epapele koko tle Yu so dokopala sotapo posolotamaiyo, opa moto etapo yia:ta inoma sumalalo alila edla dali yekelehmimili di dla me-hutiyelowe. Epammama yia:ta Paelet watle epo atlaiyo, “Opa dali yekelehmimili di dla hutiyeye hapele pallipo depame hete hauwokokopo moto isili dla halopo malame ma alikili dla halopo taiya,” diyo. ³²Epapedeme opahale sotapo puame Yesu mateka:pi dla gogodepo halaleye hete hauwokokomaiyo. Epame ma Yesu seme tle halale mape ya: hete hauwokokomaiyo.

³³Amasiyama yia: puame Yesu natili oloma edla ya:ye mo-powame ellati natipame ya: heteye pohauwokokomalalo wekiyo. ³⁴Amasiyama opahale oplami haletapo ya: benisi hapame Yesu oti seme dla sumaiyo. Epalati omali mate epo yú mateta pakasiyamalalo sumale etle alikili dla sodiyo.

³⁵Epapedeme koko ita woyamala natili oplamitapo koko iye ikadepe demama atlamuwapo. Epedeme ya:malamana, ya:ta atlama kokoye ikadepe kokopo. Epapele dulu dla ya:ta koko ipo atlama kokoye wua:tapo koko edla mikadepe dlepo depame apopo.

³⁶Epedeme God yu bukata atlamale koko mate ala:lowedeme koko itapo mo-wowoyamuwapo. Adipalati, God yu bukatapo epo atlapo,

“Ya: moto dulu dla hutiye elo haletapo popostlowa,” depo.

³⁷Epame God yu bukata ma epo atlapo,

“Opatapo miyelo sumale oplami dla omha:ha:lepe,” depo.

Yesu moto wabasi dulu dla hamatili

(*Ma:t 27:57-61; Maka 15:42-47; Luk 23:50-56*)

³⁸Epame alotle Alimatiya dla hallalo oplami Yoseptapo Yesu moto hame tlowedeme Paelet watle tame daliyo. Yosep eye hemele Yesu ya: alotle dolumtlalo oplami halaiyo. Adipalati, ya: Yu so dokopala so wota:mdiyu. Epapeleye Paelettapo ya: watle itiyamale hamiyo, ya:tapo Yesu moto hamtelepo depame. Epalati Yoseptapo puame Yesu motoye dali yekelehmihili di tle hamtuluiyo. ³⁹Epapalati Nikodimastapo ya: gadepame ya: mate taiyo. Oplami Nikodimas iye ka:yapa utula:la Yesu hala dla tale oplami ipo. Epapeleye ya:tapo ullu ka:depo pamalalo alisisiye Yesu moto dla hutupamellowedeme halopo puaiyo. Ullu ka:depo pamalalo alisisi ita upiyeleye daya yekalo pato dla atilita upiyele epapele sepiyo. ⁴⁰Epedeme opa dapiyamte iwolotapo Yesu powale motoye hame tame Yu sota palli hatimdiye, epammama yia:tapo ullu ka:depo pamalalo alisisi mate Yesu motoye huhutupiliyepo tlukata poliyo. ⁴¹Epapeleye Yesuta dali yekelehmihili di dla gogodepo elale mo mateka:pi edla osalo hale me-halaiyo. Osalo dulu hema wabasi amko, oplami powale moto hale ala pohamatilalo wekele wabasiye me-halaiyo. ⁴²Epapeleye yia:tapo yia:ta inoma sumolowe alilata mo-kotiyamolowe mateka:pi hallati Yesu motoye hapele wabasi edla polomeliyo. Adipalati, wabasi eye mateka:piyo.

Yesuta powale tle ma-sila:tili

(*Ma:t 28:1-8; Maka 16:1-8; Luk 24:1-12*)

20 ¹Sande utulala ikadepe ala me-amtuwame hallati Meli Magadalintapo Yesu wabasi natila taiyo. Ya: tame toko natitepo ewala patota wabasi dla tulalo kokoloma himomeleme elaleye ma-alikili dla kokolustale halla natiyo. ²Epalati Melitapo ma kukulumtame Saimon Pita mate epo Yesuta sikemte bokotiyapo malamalalo alotle tlalo oplami mate dla epo atlaiyo, “Lod motoye ma haka:ma dla hame tamalana. Epame di yia:ta moto hame tame himili moye podimalamana,” diyo.

³Epalati Pita mate epo alotle tlalo oplami hale e mate wabasi natila tamalaiyo. ⁴Yia: ullumtamama alotle tlalo oplami haletapo ya: tatile

Pita tla:mtame wabasi dla woyamaiyo. ⁵Epepeleye ya: toko wabasi dulu dla heodepo natitepo Yesu moto polli tluka tlo me-elaiyo. Amasiyama ya:ye wabasi dulu dla potuwaiyo. ⁶Epalati Saimon Pitatapo alotle puame woyapame wabasi dulu dla tuwame toko ipo natitepo Yesu moto polli tluka tlo me-ella natiyo. ⁷Epame Yesu dokopala dla polli tlukaye woloma polupo himili halla natiyo. ⁸Epalati alotle tlalo oplami hale ya: tatile tame wabasi natilitapo alotle wabasi dulu dla tuwaiyo. Ya: tuwame koko eye natipame mikadepe diyo. ⁹Epepele dulu dla yia: God yu bukata atlemama ya:ye matle powale tle sila:time pasakalo dlepe dle kokoye woloma pomalamalalo ha:ha:iyo. ¹⁰Epame yia:ta madipatata ma ilame aya dla tamalaiyo.

Yesutapo Meli Magadalin dla woyamale

(Ma:t 28:9-10; Maka 16:9-11)

¹¹⁻¹²Amasiyama Meli Magadalinta wabasi alikili tle halemama amhalaiyo. Ya: edla amsela:mama toko wabasi dulu dla ipo heodepo natitepo banakaka so dapiyamteta tluka kamkamale didiyepo popa:la natiyo. Yia: Yesu motota ela dla popa:mama haleta dokopala tiyama tle pola, epalati haleta hete tiyama tle pola dla natiyo.

¹³Epalati banakaka so opa dapiyamtetapo ya: watle epo atlaiyo, “A:ya, wa: adipalati amsela:ma:?” diyo.

Epalati Melita epo atlaiyo, “Yia:tapo na: Lod motoye ma haka:ma dla hamtana. Amasiyama na: pona:malamana, yia:tapo ya: moto hamtame himili moye,” diyo. ¹⁴Meli yu ipo atlepo halemama toko ipo helestame natitepo Yesuta medla hallati natiyo. Amasiyama ya:ta malamaleta Yesuye semte oplami hale mle diyo.

¹⁵Epalati Yesutapo ya: watle epo atlaiyo, “A:ya, wa: anaye totamsela:mama amsela:ma:?” diyo.

Epalati Melita semte ya:ye osalo omhallalo oplami tepo depame ya: watle epo atlaiyo, “Namkale, wa:ta oplami moto iye haka:ma dla tame himili hallepiye, wa: na: atlane. Na: epalati tame moto eye halowama,” diyo.

¹⁶Epalati Yesutapo ya: watle, “Meli,” diyo.

Epalati Melita helestame ya: watle Hibulu yu mate epo atlaiyo, “Laboni.” Yu i ya: dulu kokoye imalalo oplami demama apopo.

¹⁷Epedeme Yesutapo ya: watle epo atlaiyo, “Na: dla puame hammiya. Adipalati, na:ye ala A hala dla pehetasema. Amasiyama wa:ye tame na: alotle tlalo soye atlamane, ‘Na:ye na: A God hala dla hetama. A God hatlo eye wua: ma wua: A Godpo’ dene,” diyo.

¹⁸Epalati Meli Magadalintapo ma ilame puame Yesu ya: alotle tlalo so watle epo atlaiyo, “Na:ye Yesu nati,” diyo. Epame ya:tapo Yesuta ya: watle atlamale koko hapulomaye ma yia: watle atlamaiyo.

Yesuta ma ya: alotle tlalo so dla tame woyamale
(Ma:t 28:16-20; Maka 16:14-18; Luk 24:36-49)

¹⁹Sande tamila:la oloma edla Yesu ya: alotle tlalo sotapo Yu so dokopala so wowota:mama yimkata alupo aya yia:ta ha:ha:le kokoloma hihimapo popa:iyo. Epalati pakasiyamalalo Yesutapo yia:ta alupo popa: duka dla me-woyapo halemama epo atlaiyo, “Sadle mate ha:ha:iya,” diyo. ²⁰Ya:tapo yu epo atlepame halemama ya: do ulu mate epo ya: oti seme dla sumale ulu mate yia: watle nalati-iyo. Epalati Yesu ya: alotle tlalo sotapo ya: natipame sikemte sisiyeiyo.

²¹Epame Yesutapo mamisika: yia: watle epo atlaiyo, “Sadle mate ha:ha:iya. Epedeme Atapo na:ye tane duwaye, epammama ma na:tapo wua:ye taiya dema,” diyo. ²²Yesutapo koko iye atlemhalepame ma yia: watle mati mate opudemama epo atlaiyo, “Wua: Hela:dle Soko haiya,” diyo. ²³Epame ma yia: watle epo atlaiyo, “Wua: amkadulo bobtalimaleye howahapo wellipiye, opa ewolo yia: bobtalimaleye mosukulu hiyolepo hamastlepe. Amasiyama wua:tapo wua: amkadulo bobtalimaleye pohowahapo welilalo wekelepiye, yia: bobtalimale eye pohiyotimolowa,” diyo.

Tomasta Yesu natipame mikadepe dle

²⁴Amasiyama Yesu ya: alotle tlalo oplami hale Tomas, ya: hi hale Didimas demdiye, Yesuta ya: alotle tlalo so dla tame woyamale oloma edla ya:ye ya:mkadulo mate popolaiyo. ²⁵Epapeleye Yesu ya: alotle tlalo sotapo ya: watle epo atlamyaiyo, “Di Lod ma-nati,” demyaiyo. Amasiyama Tomastapo yia: watle epo atlaiyo, “Na: yipta wua:ta atlati dalepame pomikadepe dlowa. Amasiyama na: monolo ya: do dla ulu hutiyeye natipo na: domokota umpame epo ma ya: oti seme benisita sumale dla ulu elaye umpame edla mikadepe dlowepo,” diyo.

²⁶Epame Sande hatlo ma-hamastapame Yesu ya: alotle tlalo sotapo aya hatlo medla alupo popa:iyo. Oloma edla Tomas ma yia: mate me-polaiyo. Amasiyama yia: kokoloma hapuloma hihimapo popa:lati Yesutapo yia:ta popa: duka dla woyapo halemama epo atlaiyo, “Sadle mate ha:ha:iya,” diyo. ²⁷Epo halemama Tomas watle epo atlaiyo, “Wa: domokota na: do dla ulu hutiyeye umpame natine. Epame na: oti seme hema benisita sumale ulu ma umane. Epedeme wa:ta malamale tatlamale mate halemama mikadepe dle pa:le halaye me-melepame ma mikadepe dene,” diyo.

²⁸Epalati Tomasta asiyama epo atlaiyo, “Na: Lod epo na: God,” diyo.

²⁹Amasiyama Yesutapo ya: watle epo atlaiyo, “Wa: na: mila:pi natipame mikadepe dema:? Amasiyama opa anawolotapo na: mila:pi ponatilalo isikimi na: dla mikadepe demha:ha:ma:, Godta asiyama yia: dla siyemhalapo,” diyo.

Yonta yu i ilimale ya: dulu koko

³⁰Epapedeme Yesutapo ya: alotle tlalo so mila:pi tle ulugiyemale koko pasataleye ma-halomaiyo. Epapele tlope Yesuta ulugiyemale koko hapuloma halomale eye buka dulu hema po-ilimalalo wekena. ³¹Amasiyama yu i ilimuwaye, wua:tapo Yesuye ikadepe Keliso depame ya: dla mikadepe dlepo depo apuwapo. Epame wua:tapo ya:ye ikadepe God Yami depame ya: dla mikadepe dle koko tle pasakalo halepo depo apuwapo.

Yesutapo Ga:lili kaula dla ya: alotle tlalo so dla woyamale

21 ¹Epame ma alotle Yesutapo ya: alotle tlalo sota Ga:lili kaula peleyama dla tame siyamalati edla woyamaiyo. Epapeleye koko ipo woyamaiyo.

²Oloma edla Yesu ya: alotle tlalo so iwolotapo yimkata alupo popa:iyo. Saimon Pita, epo Tomas ya: hi hale Didimas demde, epame Ga:lili mo pato dulu dla Ka:na mo yemala dla hallalo oplami Nataniyol demde, epo Sebedi ya: akimlala dapiyamte, epame Yesu ya: alotle tlalo so opa opi dapiyamte ma medla me-popa:iyo. ³Epapeleye Saimon Pitatapo ya:mkadulo watle epo atlaiyo, “Na: mata pololla tlowama,” diyo. Epalati asiyama ya:mkadulota epo atlaiyo, “Dia: mate yimkata tlowa,” diyo. Epame yia:tapo yimkata koa dla alupame amalo api tamalaiyo. Amasiyama yia: utula:la pato dulu dla mata pololemsiyamama amalo hale pohalalo wekiyo.

⁴Epapeleye utulala ikadepe oloma edla Yesutapo kaula peleyama dla woyapo halaiyo. Epalati Yesu ya: alotle tlalo sota koa dulu dla ha:ha:mama Yesu natipo yia:ta malamaleta Yesuye semte oplami hale tepo diyo. ⁵Amasiyama Yesutapo peleyama metle halemama yia: watle epo atlaiyo, “Namkadulo, wua: amalo halomo?” diyo. Epalati asiyama yia:ta epo atlaiyo, “Hao, di amalo hale pohana,” diyo.

⁶Epalati Yesutapo yia: watle epo atlaiyo, “Wua: matle mata halopame wua: dowala tiyama dla pololiya, eta wua: amalo natilipe,” diyo. Epapalati yia: Yesu yu dalepame koko eye haiyo. Epapele oloma edla amalo sikemte pasataleta yia: mata dulu dla tumama yia:tapo mata hame ta:depo koa dulu dla himiloweye po-ala:lalo wekiyo.

⁷Epalati Yesu ya: alotle tlalo oplami hale Yesuta sikemte bokotiyapo malamalalota Pita watle epo atlaiyo, “Eye Lodpiye,” diyo. Pitata epela dalepame ya: tluka uptipo sela:leye matle didiyepo Yesu hala dla hutumtlowedeme yú dulu dla posta tuluiyo. ⁸Amasiyama Yesu ya: alotle tlalo so opitapo koa tle me-sosolemtamama yia: mata amalo pasatale mate yú dulu tle peleyama dla hallume tamalaiyo. Adipalati, etle tamaliye pase pateka:muyo, isikimi 100 mita selemalli epapiyo.

⁹Epedeme yia:tapo koa tle alupo puame tamali dla koa gusullu depame tamali dla popoteliyele oloma edla dlapa militapo me-teleka:mhalla natiyo. Epame amalo mate daya mateta dlapa di dla mo-hutiyela natiyo.

¹⁰Epalati Yesutapo yia: watle epo atlaiyo, “Amalo ala wua:ta halëye hema halopo puaiya,” diyo.

¹¹Epalati Saimon Pitatapo koa dulu dla tulume mata amalo tuwaleye hallumhetame tamali dla himiyo. Mata dulu edla amalo patotota pasatamama, 153 amalo epapeleta hutiyeyio. Epapele dulu yia: amalo sikemte pasatame halë tope, yia: mata potallatalladlalo wekiyo.

¹²Epame Yesutapo yia: watle epo atlaiyo, “Wua: puame daya deiya,” diyo. Amasiyama Yesu ya: alotle tlalo so dulu dla oplami haletapo Yesu watle atlemama, “wa:ye anata;” pe-epo atlaiyo. Adipalati, yia: mo-malamaiyo, ya:ye mo-Lodpo diyo. ¹³Epame Yesutapo amaloye daya mate hame yia: watle hamiyo.

¹⁴Epapedeme iye Yesutapo popo sila:timhetale alotle dapahatlope oloma dla ya: alotle tlalo so dla woyamale koko ipo.

Yesutapo Pitaye matle sale

¹⁵Epedeme yia: daya mate epo amalo mate mo-depo gudepame Yesutapo Saimon Pita watle epo atlaiyo, “Saimon, Yon yami, wa:ta na:ye sikemte malamaleta wa: amkadulota na: malamaleye tla:mtame halema:?” diyo.

Epalati asiyama Pitatapo epo atlaiyo, “Yao Lod, wa:malamana, na:ta wa: sikemte malahala kokoye,” diyo.

Epalati Yesuta asiyama ya: watle epo atlaiyo, “Na: sipi aliya haloye woloma ilimhalane,” diyo.

¹⁶Epame Yesutapo matle epo atlaiyo, “Saimon, Yon yami, wa: ikadepe na:ye sikemte malahalema:?” diyo.

Epalati asiyama ya:tapo Yesu watle epo atlaiyo, “Yao, Lod, wa:malamana, na:ta wa: sikemte malahala kokoye,” diyo.

Epalati Yesuta ya: watle epo atlaiyo, “Na: sipi aliya haloye woloma omhalane,” diyo.

¹⁷Epame ma dapahatlope oloma dla Saimon watle epo atlaiyo, “Saimon, Yon yami, wa: na:ye sikemte malahalema:?” diyo.

Epalati Pitatapo Yesuta ma dapahatlope oloma dla atlemama wa: na:ye sikemte malahalema: dlati dalepame sikemte dupa koliyo. Amasiyama ya:tapo asiyama epo atlaiyo, “Lod, koko hapulomaye wa: malastana. Epedeme wa:malamana, na:ta wa: sikemte malahala kokoye,” diyo.

Epalati Yesutapo ya: watle epo atlaiyo, “Na: sipi aliya haloye woloma ilimhalane. ¹⁸Epedeme na: ikadepe koko wa: watle atlema. Wa:ta ka:yapa amkota:le haluwa oloma edla wa: alisisi dinapopame mowolo solotamale koko dla sela:mduwapo. Amasiyama wa:ta mo-totoyemala hallepiye,

oplami haletapo wa: do dla deata himomeleme halemama ma wa:ta posolotamalalo wekelalo mo dla hallumtelepe.”¹⁹ Epapedeme Yesutapo Pita watle atlale koko iye, Pitatapo adipapele api tle pomama God hi di dla ta:dlowe kokoye atlemama apiyo. Epame Yesutapo Pita watle epo atlaiyo, “Wa: na: dolumane,” diyo.

²⁰ Epapele alotle Pita helestame natilati Yesuta sikemte bokotiyapo malamalalo oplamitapo yia: ko tle pula natiyo. Yesu ya: alotle tlalo oplami iye ka:yapa Yesuta ya: alotle tlalo so mate daya dempopa:le dulu dla Yesu dla hitapolomama, “Lod, oplami antapo wa:ye opahale do tama dla homelepa:?” duwa oplami ipo. ²¹ Epapeleye oplami etapo yia: alotle dolumtlati natipo Pitatapo Yesu watle epo atlaiyo, “Lod, oplami eye adipapopa:?” diyo.

²² Amasiyama Yesutapo ya: watle epo atlaiyo, “Na:tapo ya:ye ala me-hallati ma-ilame puame natili dlepiye, e mepapelepe. Amasiyama koko eye powa: koko. Wa: isikimi na: dolumane,” diyo. ²³ Epalati Yesuta atlale yu eye ya: alotle tlalo so dulu dla balemamama epo atlamyaiyo, “Yesuta atlale oplami eye popolowa,” demyaiyo. Amasiyama Yesu ya:ta atlemama oplami eye popolowa pe-epo atlana. Ya: isikimi ipo atluwapo, “Na:tapo ya:ye ala me-hallati ma-ilame puame natili dlepiye, e mepapelepe. Amasiyama koko eye powa: koko,” duwapo.

²⁴ Epapedeme Yesu ya: alotle tlalo oplami itapo ya:ta tlamale koko hapulomaye buka dulu hema ma-hatitimuwapo. Epedeme dimalamana, ya:ta hatitimale koko hapulomaye ikadepepo.

²⁵ Epedeme Yesutapo koko i mate epo koko opi hapuloma mate ma halomuwapo. Epapele tlope koko hapuloma eye buka dla pohatitimana. Amasiyama koko hapuloma eye buka dla hatitimaleta ammatiye, eta ta:lamu iye bukata pasatamama hatitimolowe mota pa:lemla.

Taiya dle so

Taiya dle so buka ya: dulu koko

Lukta ka:yapa ya: buka dla ka:dle yu Yesu Keliso kokoye ilipame matle Taiya dle so buka iye ilimuwapo.

Oplami Luk iye ka:yapa tuwale siyomalalo tiyama tle dokota oplami halemama ya:mkale Polota God yu hamsela:lati ya: mate sela:iyo.

Buka itapo Yesuta popo sila:time Pepele di dla hetlati alotle sosta kotiyamale kokoye atlapo. Taiya dle so buka dulu hema atlamale kokoye sokomoko 30 epapele dulu dla pumama wowoyampuaiyo.

Epapedeme di sapta 1-7 edla natipo ka:yapa ka:dle yuye Yu so siyapo miyelo Yelusalem dla hame ha:ha:uwapo. Amasiyama sapta 8-12 dla di natipo, ka:dle yuye Yu so opi Yelusalem alikili dla ha:ha:le so dla hamtaleye. Epame ma sapta 10 edla di natipo po-Yu sota ka:yapa ka:dle yu dalepame mikadepe dleye. Epame alotle sapta 13 tle tame mosukulu dla di natipo Polota mo meyelope meyelope dle hapuloma Yu so dla epo po-Yu so dla ka:dle yu hamtale kokoye.

Luktapo Taiya dle so buka dulu hema ilimale koko patoto dapiyamte ipo.

Ka:dle yuye opa hapuloma mo meyelope meyelope dle dla ha:ha:mta so yiolepo. Adipalati, Godtapo Ka:dle yu i hamiwaye hatlo Yu so dla pohamina, hao, po-Yu so watle ma hamiwapo.

Epame ma koko haleye ipo. Taiya dle so bukata ka:yapa Hela:dle Sokota mikadepe dle so dla tullu kokoye imapo. Epame etle kotiyapame puame wata oloma hema Hela:dle Sokota sos hapuloma dla gademhalemama itiyamale hapimhalapo.

Yesu Pepele dimo dla hamamhetale

1 ¹⁻²Tiyopoles namkale,
Na:ta buka ka:yapa ilipo wa: watle hamiwa dulu dla Yesuta koko hamsela:le mate imale mate ma-ilimuwapo. Epame ya:ye Pepele di dla hamamhetlowe mape ma-ilimuwapo. Epedeme Yesu ya: ala pohamame hetlalo halemama Hela:dle Sokota itiyamale tle Taiya dle so ya:ta hohomale watle molo atlale yu atlamuwapo. ³Ya: epame wabasi tle sila:time 40 alila dulu dla sela:mama Taiya dle so watle tame wowoyamsela:uwapo, ya:tapo ikadepe ma pasakalo dle koko dla yia:ta

mikadepe dlepo depame. Epo yia: mate sela:mama God ya: mo kokoye atlamsela:uwapo.

⁴Epedeme alila haleta Taiya dle sota Yesu mate yimkata Olipi tamali di dla tame alupo popa:lali Yesuta yia: watle yu itiyamale mate ipo atlaiyo, “Wua: Yelusalem meleme tamiyo. Amasiyama na: Ata atlale koko eta puluwe dla dalemha:ha:mama omha:ha:iye. Adipalati, na:ta yu iye wua: watle ma-atlamuwapo. ⁵Epapedeme, Yonta opa yú siyapo dla ka:ka:timuwapo. Amasiyama alila mateka:pi dla wua:ye Hela:dle Soko dla ka:ka:timelepe,” diyo.

⁶Epalati yia:ta Yesu watle epo atlaiyo, “Lod, wa: Isael sota mo hapuloma ma omha:ha:lepo depame itiyamale wata ma hamipa:?” diyo.

⁷Amasiyama Yesuta yia: watle epo atlaiyo, “Hatlo Atapo alila epapeleye ya:ta itiyamale tle hatitimdepo. Epedeme wua:ta alila epapeleye malamolowe poka:dena. ⁸Amasiyama Hela:dle Sokota wua: dla tullupiye, wua: itiyamale halepe. Epame wua: na: kokoye opa hapuloma dla atlamtelepe, Yelusalem tle kotiyapame Yudiya mo pato dla epo Samaliya dla epame ta:lamu pato sukulu gugudle dla,” diyo.

⁹Yesu yu i atlepo hallati Pepele dimo dla hamame hetaiyo, yia: me-omha:ha:lali. Epalati wualata puame Yesuye bopudemama yia:ta natilowe kukomaiyo. ¹⁰Amasiyama yia: ala me-omha:ha:lali opa dapiyamte tluka kamkamale didiyeleta pakasiyamalalo yia: mateka:pi dla woyapo ha:ha:mama epo atlaiyo, ¹¹“Ga:lili so, wua: adipapalati omapla di dla ala me-omha:ha:ma:? Wua: inoma dali tle hamame hetale Yesu iye matle ilame pumama mepo mallepe,” diyo.

Taiya dle oplami hale Matiyas hamale

¹²Taiya dle sota Yesu Pepele dimo dla hetla omha:ha:po depo Olipi tamali di tle ma Yelusalem dla ilame tamalaiyo. Yelusalem eye Olipi tamali tle pase pateka:muyo. ¹³Yia: Yelusalem dla tame yia:ta ha:ha:lalo aya dla hetaiyo. Taiya dle so iwolotapo aya dulu hema ha:ha:iyo, Pita mate epo Yon mate epo Yeims mate epo Endulu mate epo Pilipi mate epo Tomas mate epo Batolome mate epo Ma:tiyu mate epame Alpiyes yami Yeims mate epame Loum gamani so mate opahale demhalale oplami Saimon mate epo Yeims yami Yudas. ¹⁴Epapeleye Taiya dle so iwolotapo wola: opi mate epo Yesu ya: wai Meli mate epo Yesu ya: eidulo mate alila hapuloma alupame inoma sumsiyamdiyo.

¹⁵Alila haleta mikadepe dle so hapuloma, 120 epapeleta yimkata alupo popa:iyo. Epalati Pitata sila:time yia: watle epo atlaiyo, ¹⁶⁻²⁰“Mikadepe dle so namkadulo, na:ta wua: watle Yudas kokoye atlowepo. Ya:ye di alumale dulu dla dia: mate oko hatlo hamsela:uwapo. Epapele tope ya:tapo Yesuye opahale so dla hamame iwapo. Epalati asiyama aiyalma aya dokopala sota ya: watle mani hamiwapo. Epalati Yudastapo mani e

hamtame ta:la hauwapo. Epedeme ya: ta:la edla tame teyumama kokota hopostepo elepalota gowala tulumama pouwapo. Epalati Yelusalem so hapulomata koko i dalepo, ta:la iye yia: yu mate hi ipo sauwapo, 'Akeledama.' Hi i ya: dulu kokoye omali ta:la demama apopo.

Epapedeme God yu bukata atlale yuye mo-mikadepe duwapo. Adipalati, Hela:dle Sokota imale tle Deibidita Yudas kokoye mo-powataliya God yu buka dla ilimuwapo. Epapele tle ya: Sam buka dla yu eye ipo ilimuwapo,

'Ya: ayata aya siyapo hallepe,
oplami haleta pohallowa.'

Epame ma epo ilimuwapo,

'Oplami haletapo ya: oko ipiye halepe.'

²¹⁻²²Pita ma epo atlaiyo, "Di ma Yudasta haluwa mo dla hallowe oplami hale hamolowa, ya:tapo dia: mate Yesuta popo sila:tili kokoye atlamsiyamoloweye. Epapedeme oplami iye dia: mate sela:mama Yon opa yú dla ka:ka:timsela:la natili mate epo Yesuye Pepele di dla hamame hetla natili mate tlo hamolowa," diyo.

²³Epame mikadepe dle so hapulomatapo opa dapiyamte Yosep mate epo Matiyas mate huhulumaiyo. Epeleye oplami hale Yosep iye, ya: hi dapahatlopeyo, ya: hi opiye Balesabas epo Yustus. ²⁴⁻²⁵Yia: opa dapiyamte iwolo huhulupo popa:mama ipo inoma sumaiyo, "Lod, wa: opa hapulomata momalamale wa:malamana. Epedeme opa dapiyamte hema wa:ta sale oplamiye di watle nati-ine, ya:tapo Yudasta hallalo mo dla halemama Taiya dle so oko ipi halepo depame. Adipalati, Yudasye batalimale koko hademe ya: asiyama wotiyalle ma-hauwapo," diyo.

²⁶Yia: inoma sumale gudepame alotle ewala mate tatipiyele hale tatipiyeiyo, yia:ta opa dapiyamte huhulumale dulu dla Godta sale oplami tlo hamolowedeme. Yia: epo tatipiyemtumama oplami hatlo Matiyas tlo hamaiyo. Epalati ya:tapo Taiya dle so oko halowedeme Taiya dle so opi mate hatlo godiyo.

Hela:dle Sokota tulli

2 ¹Pentikos alilata mo-pulati mikadepe dle so hapulomata aya hatlo dla alupo ha:ha:iyo. ²Epalati pakasiyamalalo omapla di tle sokomoko some bibikilimale yuta yia:ta popa:le aya dulu dla haiyo. ³Epalati dlapa teleka:le aloweli epapele some opa hapuloma dulu edla popa:le u-umamtla natiyo. ⁴Epammama Hela:dle Sokota yia: dla tulume halati yia:tapo Hela:dle Sokota itiyamale tle yu meyelope meyelope dle yuhamyaiyo.

⁵Amasiyama God koko sikemte momalamale Yu soye mo hapuloma tle puame Yelusalem dla me-ha:ha:mdiyo. ⁶Epapeleye yia:ta sokomoko some bibikilimale yu dalepame koko e natila puaiyo. Yia: puame daletapo

mikadepe dle so hapulomata yu meyelope meyelope dle mate yuhamyela daliyo. Yia:ta epamyela dulu medla daletepo opa ewolotapo ma yia: yu mate yuhamyela dalepame sikemte yiyeliyo. ⁷Epalati yia:tapo yiyelepame momalamale mate popa:mama epo atlamyaiyo, “Opa ipo yuhamyaye Ga:lili sota apopo. ⁸Amasiyama adipammama yia:ta di yu meyelope meyelope dle mate yuhamyela dalema:? ⁹Adipalati, di hapuloma mo meyelope meyelope dle itle pumulale sopo, Patiya tle epo Midiya tle epo Elam tle epo Mesopotamiya tle epo Yudiya tle epo Kapadokiya tle epo Pontus tle epo Asiya tle ¹⁰epo Piligiya tle epo Pampiliya tle epo Isip tle pumulale sopo, epame di opiye Libiya mo pato dulu dla Kulene mo mateka:pi tle pumulale sopo. Epame opiye Loum tle pumulale sopo, epo opiye Loum tle pumulale po-Yu so, Yu so God dla mikadepe dle tle Yu so hi halomale sopo. ¹¹Epame di opiye Kiliti mate Alabiya mate etle pumulale sopo. Di mo meyelope meyelope dle itle pumulale so tlope di yia:ta di yu meyelope meyelope dle mate yuhamyela me-dalepo. Epedeme yia:ta yuhamyaye Godtapo koko patoto halomale e atlamyemama apopo.”

¹²Yia: yiyelle mate malamale tatlamale mate ha:ha:mama yimkadulo watle epo atlamyaiyo, “I apa kokota:, i apa kokota:?” demyaiyo.

¹³Amasiyama opita mikadepe dle so dla tetlemyemama epo atlamyaiyo, “Opa iwoloye kawata yú dlopo yiyilalimsiyama,” demyaiyo.

Pitata yu atlale

¹⁴Epalati Pitata koko i dalepame Taiya dle so mate sillipame yu teta:le mate opa alumale watle epo atlaiyo, “Yu so Yelusalem dla ha:ha:lalo so mate epo isikimi asepe pumulale so mate wua: na: yu daliya. ¹⁵Opa opi wua:tapo di watle, ‘kawata yú dlopo yiyilalimsiyama,’ dlepo, amasiyama di pe-epapesema. Adipalati, sali ala utulala ikadepe hallati opata kawata yú dlopo poyiyilalimasemde. ¹⁶Amasiyama wua:ta dalle yu mate epo natili koko mateye God tle yu hapame molo atlalo oplami Yowelta atlale yu mate ma-ala:po. Adipalati, ya:ta God yu buka dla ipo ilimuwapo,

¹⁷‘Godta epo atluwapo,

Mosukulu alila dla na:ta Hela:dle Sokoye opa hapuloma watle hamilowepo.

Epalati wua: akimlala mate wua: utukaka mate amile kokoye momolo atlamsiyamelepe.

Epame wua: kiptalo mape yia: inomata meyelope demama God tle pua koko tlamelepe.

Epalati wua: opolatalota God tle pua kokoye milamalo tlamha:ha:lepe.

¹⁸Epame na: oko halalo so hapuloma opa mate epo wola: mate edla na:ta Hela:dle Soko hamilowepo.

Epalati yia:tapo amile kokoye momolo atlamsiyamelepe.

19 Epapalati na:tapo omapla di dla epo ta:la isili hema ulugiyemale koko nalati-iliwepo.

Oloma edla ta:lamo hema wua:tapo omali mate dlapa mate epo namile pato mate tlamelepe.

20 Epalati omapla di dla wua:tapo salita amtula natilipe, epame mamatapo omali some omteka:pela natilipe.

Kokota ipapelepiye, Lod ya: alilata puluwedeme hallati apelepe.

21 Amasiyama opa anawolotapo dulu edla ha:ha:mama

Lod watle gadle yilo ya: hi sisilamha:ha:lepiye, asiyama Lodta yia: watle pasakalo hallowe hapilipe.'

22 Epedeme Isalael so opa, wua: yu i daliya. Yesu Nasalet oplamiye Godtapo wua: yilo mo-sauwapo. Epalati Yesuta wua: dulu dla ulugiyemale koko halomsela:mama Godta ya: sale kokoye mo-botomastauwapo. Epedeme wua:malamanana, koko eta wua: dulu dla woyamuwaye.

23 Amasiyama God ya: meyelo solotamale tle mo-powataliya Yesuye wua: watle hamame iliweye yu itiyamale me-himiwapo. Epapele tle ya:ta Yesuye wua: watle hamame ilati wua:tapo batalimale so opa mate ya:ye dali yekelehmhili di dla gogodepo yumuwapo. 24 Amasiyama Godtapo Yesuye powale itiyamale tle hamame ta:duwapo. Adipalati, powaleta ya:ye hamolowe ye po-ala:na. 25 Epedeme Deibiditapo Yesu kokoye God yu buka dla ipo atluwapo,

'Na: alila hapuloma Godta na: mila:pi tle halla natimdepo.

Ya: na: mateka:pi dla halapo, epedeme na: powota:lowa.

26 Epedeme na: opasi dulu dla siyele patota hetamama siyele yu i atlema.

Na: ma polowe dla powota:lowa.

27 Adipalati, wa: na: sokoye powame tame ha:ha:lalo mo dla popomollowa.

Epame na: moto ikadepe mape wabasi dulu dla pohutuluwa.

28 Epame wa:tapo pasakalo ka:depo hallowe kokoye na: watle me-imuwapo.

Epedeme na:ta wa: mate halemama sikemte siyelowepo.'

29 Namkadulo, Deibiditapo koko i atluwaye ya:skamu ya: koko po-atlana. Adipalati, ya: polati ya:ye wabasi dla hamatiwapo. Epo ya: wabasiye wata oloma hema di me-natimdepo. 30 Amasiyama ya: God tle yu hapame molo atlalo oplami hallati Godta ya: watle yu itiyamale himili kokoye ya: momalahaluwapo. Adipalati, Godtapo ya: mate yu itiyapo himimama epo atluwapo, 'Deibidi ya: mamadulo haletapo Deibidita dokopala haluwa mo dla ma dokopala hallepe,' duwapo. 31 Epedeme Deibidita itapu koko i ma-natipame Godta sale Kelisota wabasi tle sila:tilowe koko dla ipo atluwapo, 'Godta ya:ye powame tame ha:ha:lalo mo dla popomollowa, epame ya: motota pohutuluwa,' duwapo.

³²Epedeme Godta Yesuye powale tle ma pasakalo dla hamame sila:tiwapo. Eye dita hapulomata ma-natiwapo. ³³Epame Yesuye Godta Pepele dimo dla hamame hetame ya: dowala tiyama dla pamoluwapo. Epo ya: yu itiyamale himili dolumama ya: Hela:dle Sokoye Yesu watle hamilati ya:tapo ma di watle hamiwapo. Epedeme Hela:dle Soko hamilowe koko eye wata wua:ta natimama dalepo.

³⁴Epapedeme Deibidita Pepele di dla pehetana. Hao. Ya:ta ipo atluwaye, Yesu koko atlemama apuwapo,

‘Godta na: Lod watle epo atluwapo,
Wa: na: dowala tiyama dla polane.

³⁵Epalati na:tapo wa: watle opahale demha:ha: soye wa: hete sitali isili dla hatitimolowepo,’ duwapo.

³⁶Epedeme Isalael so, wua: koko i woloma malamaiya. Yesu wua:ta dali yekelemhimili di dla gogoduwa iye Godtapo ya:ye Lod depo Keliso duwapo.”

³⁷Epalati opata yu i dalepame yiskamu yia: batalimale malanatipame dupa yulumale mate Pita wolo watle epo atlaiyo, “Namkadulo, di apa koko hapa:?” diyo.

³⁸Asiyama Pitata yia: watle epo atlaiyo, “Wua:ta hapuloma, wua: malamale meyelohe depo wua: bobtalimale tle heheletipame Yesu hi tle yú tutula:iya. Epapelepiye, wua: bobtalimaleye hiyotipo wowellipe. Epapalati wua:ta Godta isikimi namkale dle tle hapimhala Hela:dle Sokoye hamelepe. ³⁹Epedeme koko ka:pi iye wua: mate epo wua: yimlala mate epo mo pateka:mu dla ha:ha: so dla mo-puwapo. Epapedeme opa anawoloye Godta sisilamhalema:, yia: dla ma mo-puwapo,” diyo.

⁴⁰Epame Pitata yu selemalli mate sikemte atlemama epo atlaiyo, “Epedeme wua: batalimale koko dulu tle alikili dla potaiya. Adipalati, Godtapo bobtalimale so asiyama wotiyalle hamilati wua: pohalalo wekelepo depame,” diyo.

⁴¹Epalati opa anawolota Pita yu dla dalepo mikadepe duwa, ewoloye Taiya dle sota Yesu hi tle yú dla ka:ka:timaiyo. Epedeme alila edla 3,000 opata yú dla tutula:iyo. ⁴²Epo yia: yú dla tutula:pame alila hapuloma dulu dla yimkata alupame Taiya dle sota imalati woloma ka:pi dalemdiyo. Epammama yia: ma Lod malamale daya dlomsiyamama alila hapuloma inoma sumsiyamdiyo.

Mikadepe dle sota ha:ha:le koko

⁴³Taiya dle sota Godta itiyamale mate ulugiyemale koko patoto halomsiyamalati opa hapulomata natipo sikemte wowota:mdiyo.

⁴⁴Amasiyama mikadepe dle so hapulomatapo alila hapuloma yimkata hatlo alupame alisisi mate asiyama gade asiyama gade demdiyo.

⁴⁵Epamsiyamama yia: ta:la mate yia: alisisi mate opa watle hapipame

asiyama mani hapo mani e mate mikadepe dle so opa opi alisisi pa:talo soye gagademsiamdiyo. ⁴⁶⁻⁴⁷Epame alila hapuloma yia:tapo inoma sumolowedeme Yu so aiyalma aya dla yimkata alumdiyo. Amasiyama yia:ta Yesu malamale daya dlomsiyamama yia: aya meyelope meyelope dle dla dlomsiyamdiyo. Epamsiyamama yia: dupa dulu tle malamale hatlope depame siyele yu God dla atlamsiyamdiyo. Epalati Yelusalem so hapulomata yia: kokoye ka:pi demdiyo. Epame Lodta alila hapuloma dla opa opi watle pasakalo hallowe hapimdiyo. Epammama mikadepe dle sota pasatamdiyo.

Pitata akoloyale oplami ka:dle

3 ¹Alila haleta tamila:la halemtlati Pita mate Yon mate Yu so aiyalma aya dla inoma sumala hetamalaiyo. ²Yia: hetame natilati akoloyale oplamiye kokoloma tala hale, ya: hi ka:pi kokoloma demdiye, edla polla natiyo. Oplami iye ya:yata hammama mepo akoloyale hamaiyo. Epeleye alila hapuloma ya:mkadulota ya:ye hohopo hetame kokoloma tala hema pamelemdiyo. Epalati ya:tapo edla polomama opata aiyalma aya dla hetamha:ha:lata yia: watle mani otompolomdiyo. ³Ya: edla otompolomama natilati Pita mate Yon mate aya dulu dla tulati yia: watle mani otiyo. ⁴Epalati Pita mate Yon mate ya: watle omha:ha:mama Pitata epo atlaiyo, “Di watle natine,” diyo. ⁵Epalati ya:ta malamaleta semte ya: watle mani hamilowedeme ha:ha:mama ammapo depame yia: watle natiyo.

⁶Amasiyama Pitata ya: watle epo atlaiyo, “Na: dla mani hawa. Amasiyama na: isikimi na: dla ela alisisi tlo wa: watle hamilowepo. Epedeme na: Yesu Keliso Nasalet oplami hi tle wa:ye atlema, sila:tipo tane,” diyo. ⁷Ya: epo halemama akoloyale oplamiye dowala do dla hamame halemama ya: ta:dlati ya: heteta ma-ka:diyo. ⁸Ya: heteta ma-ka:dlati sila:tipo sela:mama Pita wolo mate aiyalma aya dla tuwaiyo. Ya: aiyalma aya dla tuwame puputukolemsela:mama God dla siyele ta:demsela:iyo.

⁹⁻¹⁰Opa hapuloma akoloyale oplamita sela:mama God dla siyele ta:demsela:la natipo yiyeliyo. Epo yiskamu epo atlamyaiyo, “Oplami iye akoloyale oplami kokoloma tala dla polomama mani otompolomduwa ipo. Amasiyama ya: adipo sila:time sela:mama ipapele koko hamsela:ma:?” demyaiyo.

Pitata aiyalma aya dla yu atlale

¹¹Akoloyale oplami ala Pita mate Yon mate dla poposila:lipo Solomon potopali dla siyamala natipame opa hapulomata yiyelepame yia: hala dla ullumpumulaiyo.

¹²Amasiyama Pitata opa hapuloma i natipame yia: watle epo atlaiyo, “Isael so, wua: adipalati dia: dla omha:ha:mama sikemte momalama:?”

Adipalati, oplami iye dita itiyamale mate epo dita ka:ka:depo ha:ha:le tle poka:depo sela:sema. ¹³Amasiyama di mamadulo A:iblaham mate epo Aisek mate epo Yokob mate yia: Godtapo ya: oko oplami Yesu watle itiyamale pato ma-hamipame ya: hi di dla ta:duwapo. Amasiyama wua:tapo ya:ye yumulupo depame Yu so dokopala so dla homeluwapo. Epame ya: koko gladlowedeme Paelet dla hamamtlati Paelettapo atlemama, ‘na: ya: dla batalimale koko hale ponatisema,’ dlati wua:tapo mepapele Yesuye me-alliwapo. ¹⁴Amasiyama Yesu ya:ye ka:dle batalimale pa:le oplamipo. Epapele tlope wua:tapo ya:ye allimama ma ya:mkale yumulalo oplami Balabas tlo Paelet watle amtuwale aya tle alikili dla hamame woyamane duwapo. ¹⁵Epedeme wua: Yesu opa pasakalo hallowe dla elemtalo oplamiye wua:ta mo-yumuwapo. Amasiyama Godta ya:ye powale tle pasakalo dla ma-ta:duwapo. Epedeme di bidulo ya:ta powale tle sila:timsela:lali natiwa koko eye atlamsiyamapo. ¹⁶Epedeme Yesu e ya: hi dla mikadepe dle koko tle akoloyale oplami iye ka:dlepo. Epapele dulu dla wua:ta hapuloma mo-wua:malamana, oplami iye ka:yapa akoloyale haluwapo. Amasiyama di Yesu hi dla mikadepe depame wua:ta nati oplami iye ka:dlepo.”

¹⁷Epame Pitata opa hapuloma alumale dla ma epo atlaiyo, “Namkadulo, na:malamana, wua:ta wua: dokopala so mate God Yami Yesu yeitamama ya: dla koko hauwaye. ¹⁸Amasiyama Godta ya: yu hapo molo atlamalalo so ka:yapa ha:ha:uwa tle Yami Kelisota wotiyalle haloweye ma-atluwapo. Epapedeme yu eta wata mikadepe depo. ¹⁹Epedeme wua: malamale meyelope depame wua: bobtalimale tle God dla heheletimaiya. Epalati Godta wua: bobtalimaleye hiyotipo wellipe. Epame wua: watle itiyamale amko hamilipe. ²⁰Epame Yami Yesu, ya:ta sale Kelisoye wua: dla tulune dlepe. ²¹Amasiyama wata alila oloma iye Yesu aseka Pepele di dla hallepe. Ya: ala Pepele di dla me-hallati Godta koko hapuloma ma amko dlati edla mallepe. Epedeme Godta ya: tle yu hapame molo atlamalalo so ka:yapa ha:ha:le tle koko iye ma-atlamuwapo. ²²Epedeme Mosesta God yu buka dla epo atluwapo,

‘Godta wua: yilo wua: dulu tle ya: yu molo atlalo oplami hale, na: sepele hulumelepe.

Epalati wua:ta ya:ta koko hapuloma atlamale dla salladepo siyamelepe.

²³Amasiyama oplami hale antapo ya: yu dalepame posalladlalo sela:lepiye,

oplami eye God ya: opa alumale dulu tle alikili a:ma woyapame polope,’ duwapo.

²⁴God tle yu hapame molo atlalo oplami Sa:muwel mate epo God tle yu hapame molo atlamalalo so opi Sa:muwel ko tle ha:ha:leta wata oloma hema wowoyamolowe kokoye ma-atlamuwapo. ²⁵Epedeme Godta wua:

mamadulo mate epo ya: yu molo atlalo so ka:yapa ha:ha:uwa mate yu itiyamale hatitimale eye, wuolepo. Adipalati, ya: A:iblaham watle epo atluwapo,

‘Wa: mamadulo hale tle na:tapo opa hapuloma ta:lamo dla ha:ha: so watle siyele hamilowepo,’ duwapo.

²⁶Epedeme Godta ya:ta hulumale oko oplami Yesuye wua: watle tane duwapo, wua: tatile yu ka:dle dallepo depame. Epame wua:tapo ya:ta gadle tle wua:ta malamale meyelope depame wua: bobtalimale tle heheletimelepo depo.”

Pita mate Yon mate koko gladle dla hohopo hetale

4 ¹⁻²Pita mate Yon mate ala opa alumale dla yu atlamha:ha:mama epo atlamyaiyo, “Yesuta powale tle sila:tilita opa hapuloma mape palli tle sillipe,” demyaiyo. Amasiyama God ka: epo opa ka: duka dla ha:ha:lalo so mate epo aiyalma aya alikili tle omha:ha:lalo so yia: dokopala oplami mate epo Sa:dusi so mateta puame Pitata palli tle ma silliwke koko dla atlemhallati dalepame sikemte siyalasiyaladiyo. ³Epammama yia:ta Pita mate Yon mate hohomaiyo. Amasiyama ma-apomtlati yia:ye aseka amtuwale aya dulu dla ka:ka:timaiyo. Epame ma-alallati Yu so dokopala so dla elemtlowedeme.

⁴Amasiyama Pita yu dalepo mikadepe dle so mate epo mikadepe dle so opi hapuloma mate hatlo godlati mo-5,000 umaiyo.

⁵Epedeme utulalati Yu so dokopala so hapuloma mate epo aiyalma imalalo so hapuloma mate Yelusalem edla alumaiyo. ⁶Yia:ta alumale dulu edla aiyalma aya dokopala oplami Anas mate ya: asiyadulo Kayapas mate epo Yon mate epo Alesenda mate epo ya: asiyadulo opi mate alumaiyo. ⁷Epalati Pita mate Yon mateye mo-elempuame ha:ha:lali dokopala sota yia: watle epo atlaiyo, “Wua: adipo akoloyale oplami i ka:duwa? Wua: anta itiyamale mate epo ana hi mate ya: ka:duwa?” diyo.

⁸Pita Hela:dle Sokota ya: dla pasatepo halemama yia: watle asiyama yu epo atlaiyo, “Dokopala so, wua: na: yu daliya. ⁹Wua: dita akoloyale oplami gademama ya: ka:dlati wua: e natipo di koko gladlowedeme di hohopo matalepa? ¹⁰Amasiyama wua: mate epo Isalael so hapuloma mate koko i malamolowe ka:pi. Adipalati, Yesu Keliso Nasalet oplami wua:ta yumulati Godta ma powale tle pasakalo duwa, ya: hi itiyamale tle di wata wua:ta nati oplami iye ka:dlepo. ¹¹Epedeme Yesu kokoye God yu buka dla epo atlapo,

‘Aya halalo so wua:tapo alumiti alimama

alumiti hamastale etapo ma wata aya duka dla molopa kestale some halapo,’ depo.

¹²Yao, epapedeme Yesu hatlo ya:tapo pasakalo halowe halapo. Epedeme ta:lamo pato hema oplami hale hawa ikadepe opata pasakalo hallowe halowe, hatlo Yesupo.”

¹³Epalati dokopala sota Pita mate Yon mate yia:ta powowota:lalo asiyama yu ka:pi atlamalati dalepame yia: sikemte yiyeliyo. Adipalati, Pita woloye sukulu yeitamale soyo, isikimi mo dulu dla ha:ha:lalo soyo. Epammama dokopala sota malamaiyo, opa dapiyamte iwoloye Yesu mate siyamale sopo, diyo. ¹⁴Epame akoloyale oplami Pita wolota ka:dleta Pita mate Yon mate halla natipame dokopala sota asiyama yu hale atlowe pa:iyo. ¹⁵Yia: asiyama yu hale atlowe pa:lati Pita wolo watle aya alikili dla wowoyapo omha:ha:iye, diyo. Dokopala sota Pita wolo alikili a:ma taiya depame miyelo yia: dulu dla esemaiyo. ¹⁶Yia: esemama epo atlaiyo, “Di opa iwolo dla apa koko hapa:? Adipalati, Yelusalem so hapulomata yia:ta ulugiyemale koko pato hauwaye ma-natiwapo. Epedeme di koko hema isikimi mala-atlowe poka:dena. ¹⁷Amasiyama di koko ipapeleta ta:lala depame opa dapiyamte iwoloye hohopame ma Yesu hi mate opa dla imsiyamiyo dlowepo,” diyo.

¹⁸Epame dokopala sota ma Pita woloye sisilapo yia: watle epo atlaiyo, “Wua: matle Yesu hi mate imsiyamama koko opi halomsiyamiyo,” diyo.

¹⁹Amasiyama Pita mate Yon mate asiyama yia: watle epo atlaiyo, “Epedeme wua: wuskamu koko iye woloma natiya. Ka:deta:, God mila:pi tle dita wua: yu dla salladepo siyamama God yu dla posalladlalo wekeloweye? ²⁰Adipalati, di bidulo Yesuta koko hamsela:la natiwa mate epo Yesuta koko atlamala dlatuwa mate atlamsiyamoloweye pomellowa,” diyo.

²¹Epalati dokopala sota yia: watle yu itiyamale mate sikemte gogolepame koko gladle aya tle ma-taiya diyo. Adipalati, opa hapulomata akoloyale oplami ka:dle dla sikemte sisiyelati dokopala sota Pita wolo dla wotiyalle hamilowe api ponatiyo.

²²Epedeme Pita mate Yon mate akoloyale oplami ka:dleye 40 sokomoko tla:mtame hallati apiyo.

Mikadepe dle sota God dla inoma sumale himili

²³Pita mate Yon mate koko gladle aya tle alikili a:ma u-ulapo tame mikadepe dle so alumale watle aiyalma aya dokopala so mate epo Yu so dokopala so mateta atlamale kokoye ma yia: watle atlamaiyo.

²⁴Epalati yimkadulo mikadepe dle sota koko i dalepame yimkata inoma sumale yu God dla ta:diyo. Yia:ta inoma sumama epo atlaiyo, “Lod God, wa:tapo ta:lamo mate Pepele dimo mate epo kaula mate epame dulu edla ha:ha:lalo alisisi hapuloma mate mimita:puwapo. ²⁵Epapedeme wa:ta di mama Deibidi mati tle Hela:dle Soko tle ipo atluwapo,

‘Adipapalati po-Yu sota siyalasiyalademdi?

Epo adipapalati opatapo koko pa:le batalipo momalamale hatitimama ammdi?

²⁶Ta:lamo dokopala sota miyelo yimkata alupame

Lod mate epo ya:ta sale oplami mate dla opahale dlowedeme dinapopo ha:ha:po,' duwapo.

²⁷Epedeme Deibiditapo ikadepe koko atluwapo. Adipalati, Helod mate epo Pontes Paelet mate epo Isalael so opa mate epo po-Yu so mate yimkata Yelusalem mo hema alupame Yesu Keliso, wa:ta sale oko oplami yuluwedeme yu ka:demduwapo. ²⁸Amasiyama Lod, yia:ta koko halë iye wa: mo-powataliya malapame wa:ta itiyamale tle dinapuwapo. ²⁹Epedeme Lod, watapo dokopala so iwolota wa: oko so di watle batalimale yu atlamaleye wa: ma-dallepo. Epedeme di watle itiyamale hamine, ditapo wa: yu atlamsiyamama wota:le pa:po siyamelepo depame. ³⁰Epame wa:ta itiyamale nati-imama esusulumale soye ka:ka:dene. Epo wa: oko oplami Yesu hi tle ulugiyemale koko patoto nalati-ine.”

³¹Amasiyama yia: inoma sumaleta tame gudlati yia:ta popa:le ayaye holuiyo. Epalati Hela:dle Sokota yia: dla halati yia:tapo wowota:le pa:po God yu atlamsiyamaiyo.

Mikadepe dle sota ha:ha:le koko

³²Epalati mikadepe dle so alumalepato yia: dupa dulu tle malamale hatlope depo ha:ha:mama yia: dulu dla haleta alisisi podatimdiyo. Amasiyama yia:ta hapulomata alisisi mate yimkadulo asiyama gade asiyama gade demdiyo. ³³Epalati dulu edla Taiya dle sota itiyamale pato mate Yesuta popo sila:tili koko atlamsiyamalati Godta yia:ta hapuloma dla siyele pato hamimdiyo. ³⁴⁻³⁵Epamsiyamama mikadepe dle sota yia: ta:la mate aya mate opa watle hapipame asiyama mani halopo puame Taiya dle so opa watle hapimdiyo. Epalati Taiya dle sota mani eye halopo hukulupame mikadepe dle so opi alisisi pa:talo so watle hapimdiyo. Epapele koko tle yia: dulu dla haleta alisisi pa:le pohalaiyo.

³⁶⁻³⁷Epapele dulu dla mikadepe dle oplami hale Libai ya: asiya oplami Yoseptapo ya: ta:laye opa watle hamipame asiyama mani tlo hampuame Taiya dle so watle hamiyo. Yosep iye Saiples mo dla hallalo oplamipo. Epeleye Taiya dle sota ya: watle hi hale hamiyo, Banabas. Hi i dulu kokoye ya:mkale gadlalo oplami demama apopo.

Ananayas mate ya:llu Sapila mate yia: koko

5 ¹Amasiyama oplami hale halaiyo, ya: hiye Ananayas, epo ya:llu hiye Sapila. Yia: mape yia: ta:la ipi yemalaye opa watle hamipame asiyama mani haiyo. ²Epo puame aya dla yia:ta madipata esepo mani seme hemele himipo mani seme tlo Ananayasta Taiya dle so dla hampuaiyo.

³Epalati Pitata Ananayas watle epo atlaiyo, “Wa: adipalati Saitenta wa:ta malamale dla oko ha di? Epo adipalati God ya: Hela:dle Soko dla elemala natimama wa: ta:la mani seme hemele himi? ⁴Ta:la iye opa

watle pohamilalo haluwaye eta wolë haluwapo. Epame wa:ta opa watle ta:la hamipame asiyama mani hauwaye mani e ma wolëpo. Epedeme wa: mani e mate wa:ta solotamale koko halowe ka:pipo. Ame adipalati wa:ta mani seme wa: aya dla hemele himiliye di watle po-atlalo, ma isikimi atlemama ‘na: mani hapuloma mepo hampua,’ di? Epedeme wa: hatlo dia: dla pomala-atlana, amasiyama wa: God dla mala-atlalepo,” diyo.

⁵⁻⁶Epo atlale oloma edla Ananayasta yu i dalepo powame teyuiyo. Ya: powame ellati kiptalota matime tlukata ya: moto polupo hamtame ta:la muwalepo hamatiyo. Epalati opa koko i dalle sota sikemte wowota:iyo.

⁷Amasiyama Ananayas ya:llu Sapila koko edla woyamaleye podallalo wekiyo. Epapeleye ya: alotle sali inoma dapahatlope mo-pokadepo hallati Pita wolo hala dla puaiyo. ⁸Epalati Pitata ya: watle epo atlaiyo, “Na: watle atlane, wua:ta ta:laye opa watle hamipame mani hauwaye asiyama me-isowapa?” diyo. Epalati Ananayas ya:lluta asiyama epo atlaiyo, “Yao, mani dita hauwaye me-epo,” diyo.

⁹Amasiyama Pitata epo atlaiyo, “Adipalati wua:ta madipatata God ya: Hela:dle Soko dla elemala natilowedeme solotamale himi? Wa: natine, kiptalo wa:wolali hamatili soye kokoloma dla ha:ha:po. Ma hatlo yia:tapo wa:ta polati hamatilipe,” diyo.

¹⁰Epo atlale oloma medla Ananayas ya:lluye powame Pita hete sitali dla teyuiyo. Epalati kiptalota puame natitepo mo-powame ellati ya: motoye hamtame ya:wolali wabasi seme dla hamatiyo. ¹¹Epalati mikadepe dle so opa hapuloma mate epo opa koko i dalle so mate sikemte wowota:iyo.

Taiya dle sota ulugiyemale koko patoto halomale

¹²Taiya dle sotapo ulugiyemale koko patoto opa dulu dla sikemte halomsiyamaiyo. Epalati mikadepe dle so hapulomatapo Solomon potopali dla yimkata puame alumdiyo. ¹³Epalati pomikadepe dle sota yia: natipame yia:ye koko ka:pi demdiyo, amasiyama yia:ta yia: mate hatlo alumoloweye wowota:mdiyo. ¹⁴Epapele tlope alila hapuloma dulu dla opa mate wola: mate Lod dla mikadepe depame mikadepe dle so alumale mate hatlope demdiyo. ¹⁵Taiya dle sota ulugiyemale koko halomsiyamale natipame opa hapulomata esusulumale so hapuloma hohopo puame api duka dla yia: wa:ya yiyalepo ipila:mtamdiyo. Adipalati, Pitata tamama salita ya: dla domale ya:nasamata kukomama yia: ka:ka:dlepo depame.

¹⁶Epalati Yelusalem mateka:pi dla mo yimlala popa:mtale sota esusulumale so mate epo bataliya watalo so mate hohopo pumhalemdiyo. Epalati Taiya dle sota yia:ye ka:ka:demdiyo.

Taiya dle sota Yesu koko dla wotiyalle halë

¹⁷Taiya dle sota ulugiyemale koko i halomsiyamalati aiyalma aya dokopala oplami mate epo yimkadulo Sa:dusi so opa mate koko i

natipame Taiya dle so watle sikemte allimama elle pato himha:ha:iyo.

¹⁸Epammama yia:tapo Taiya dle soye amtuwale aya dla ka:ka:timaiyo.

¹⁹Amasiyama utula:la edla Lod ya: banakaka oplamita malame amtuwale aya kokoloma gowaladiyo. Epame Taiya dle soye amtuwale aya tle alikili dla hohopo tame halemama yia: watle epo atlaiyo, ²⁰“Wua: aiyalma aya dla tame opa watle pasakalo amko koko iye atlamaiye,” diyo.

²¹Epalati Taiya dle sota ya: yu dla mikadepe depame utulalati sali ala matamhallati aiyalma aya dla tuwame Yesu koko imolowe kotiyamaiyo.

Epapalati aiyalma aya dokopala oplami mate Sa:dusi so mate Taiya dle so koko dla esemolowedeme Yu so dokopala so hapuloma sisilamaiyo. Epame yia:ta amtuwale aya omha:ha:lalo so watle yu hamiyo, Taiya dle so elempulupo depame. ²²Amasiyama opata yu hamtame natilati Taiya dle soye amtuwale aya dulu dla hawa halaiyo. Epalati yia: ma ilamtame dokopala so watle epo atlaiyo, ²³“Di tame amtuwale aya natilati kokolomaye sikemte himomelle hala, epame omha:ha:lalo soye alikili tle me-omha:ha:la nati. Amasiyama di kokoloma gowaladepame aya dulu tuwame natilati opa ewoloye hawa hala,” diyo.

²⁴Amasiyama aiyalma aya dokopala so mate epo aiyalma aya alikili tle omha:ha:lalo so yia: dokopala oplami mate koko i dalepame sikemte momalamaiyo, ma-alotle apa kokota woyamolowe depame.

²⁵Epalati oplami haleta puame yia: watle epo atlaiyo, “Natiya, wua:ta opa amtuwale aya dla ka:ka:timuwaye, ma tame aiyalma aya dla opa imha:ha:po,” diyo. ²⁶Epela dalepame aiyalma aya alikili tle omha:ha:lalo so yia: dokopala oplamita ya: opa mate Taiya dle soye ma hohomala taiyo. Yia: tame yia:ye hohopolle mate pohohomaiyo. Adipalati, asiyama mo sota ma yia:ye allimama ewala mate potimalala depame.

²⁷Amasiyama yia: isikimi Taiya dle soye hohopame puame dokopala so mila:pi tle ipila:iyo. Epalati aiyalma aya dokopala oplamita yia: watle epo atlaiyo, ²⁸“Di wua: watle yu itiyamale mate ipo hamiwapo, ‘Wua: matle Yesu hi mate imsiyamama koko opi halomsiyamiyo,’ duwapo. Amasiyama wua: di yu pohana. Epedeme wua: natiya. Wua:ta imale kokotapo Yelusalem mo patoye ma-hauwapo. Epame wua: Yesuta powale kokoye ma dia: dla gudlowedeme apopo,” diyo.

²⁹Amasiyama Pita mate Taiya dle so opi mate asiyama epo atlaiyo, “Di Godta solotamale koko tlo hamsiyama, amasiyama opata solotamale koko pahalowa. ³⁰Adipalati, wua:tapo Yesuye dali yekelemhimili di dla gogodepame yumuwapo. Amasiyama di mamadulo Godta wua:ta yumuwa Yesuye powale tle ma pasakalo duwapo. ³¹Epedeme Godtapo Yesuye powale tle ma pasakalo depame ya: dowala tiyama dla pamoluwapo, ya:tapo dokopala halemama pasakalo gadlalo oplami hallepo depame. Epapedeme hatlo ya: dla itiyamale elapo, Isael so hapulomata yia:ta malamale meyelope depame yia: bobtalimale

tle heheletimalati ya:tapo yia: bobtalimaleye howahapo weliloweye.

³²Epapedeme di koko hapuloma iye Yesuta halomsela:le mate epo ya: dla woyamuwa koko mate bidulo tlapame ma opa dla atlamsiyamapo. Epame Hela:dle Soko dia: dulu dla hala mape koko hema mikadepe yu atlapo. Ame adipalati, Godta ya: Hela:dle Sokoye isikimi ya: yu dla salladepo siyamalalo so dla halopimhalapo.”

³³Epalati Yu so dokopala sota koko i dalepame sikemte siyalasiyalademama Taiya dle soye potimolowe solotamaiyo.

³⁴Amasiyama yia: dulu dla Pa:lisi oplami hale ya: hi Gamaliyel demdeta sila:time halemama Taiya dle soye aseka alikili dla elemtaiya diyo. Epedeme oplami iye opa hapulomata ya:ye ka:depo aiyalma imalalo oplami demama ya:ye di dla pamelemdiyo. ³⁵Epapeleye ya:tapo dokopala so watle epo atlaiyo, “Isael so, wua: opa iwolo dla koko halowedeme woloma koko momalapo apiye. ³⁶Adipalati, wua: malamaiya, ka:yapa oplami hale Teudasta ipapele koko hamama ya:skamu ya:ye pato duwapo. Epame 400 opata ya: mate ma siyamuwapo. Amasiyama opata ya:ye yumulati ya: mate siyamalalo so 400 opaye potauwapo. ³⁷Epame ya: ko tle gamani sota opa hi halomsiyamale oloma edla oplami hale Yudas, Ga:lili dla hallalota mo-woyamuwapo. Ya: mape ya:skamu pato depame opa elemsela:uwapo. Amasiyama opata ya:ye yumulati ya: mate siyamalalo so hapulomata potauwapo. ³⁸Epedeme na: koko i malapame wua:ye atlema, opa iwolo watle koko hale hamiya. Adipalati, yia:ta koko halomsiyamaye oplami tle puana dlepiye, koko ita pa:lepe. ³⁹Amasiyama yia:ta koko halomsiyama iye God tle puma dlepiye, koko ita pogudlowa. Epedeme wua:ta yia:ye humatlepiye, yia: podallowa. Amasiyama wua: isikimi God mate opahale demama apelepe,” diyo.

⁴⁰Epalati dokopala sota Gamaliyel yu dla mikadepe diyo. Epame yia:tapo Taiya dle soye ma elempumulaiya, diyo. Epo Taiya dle sota mo-puame ha:ha:liti yia: opa watle hohopoliya, diyo. Epame hohopolepo gudepame dokopala sota yia:ye ma-taiya demama epo atlaiyo, “Wua: matle Yesu hi mate imsiyamiyo,” diyo.

⁴¹Taiya dle sota yia:ta Yesu dla mikadepe dle kokota wotiyalle ha natipame ma-tamalemama sisiyemtamalaiyo. ⁴²Epame yia: alila hapuloma aiyalma aya dulu dla epo opa aya dulu dla opa watle ka:dle yuye imsiyamama Yesuye Godta sale Kelisopo dloweye poka:liyo.

Dikon so 7 ka:yapa hohomale

6 ¹Alila oloma edla mikadepe dle sota mo-pasatamtaiyo. Amasiyama mikadepe dle so dulu dla Guliki yu yuhalalo sota Hibulu^a yu yuhalalo so mate yu topuloliyo. Adipalati, yia:ta alumale dulu dla daya

^a 6:1 Hibulu yu iye Yu so yia: yu ikadepepo.

alem tamama Guliki yuhalalo so sepeyamataloye daya pase pasatale halomdiyo. ²Epalati Taiya dle sota mikadepe dle so hapuloma sisilapo epo atlaiyo, “Di poka:dena, God yu atlamsiyama i meleme matle sepeyamatalo so daya ilimsiyamoloweye. ³Epedeme wua: dulu dla yimkadulo gadlalo so 7 hohomaiya. Wua:ta yia: hohomelepiye, woloma ka:ka:dle so God ya: Hela:dle Sokota poposatilimale tlo hohomelepe. Epame dita opa iwoloye yimkadulo gadlowe oko dla hatitimolowepo. ⁴Amasiyama dia:ye isikimi God yu atlamsiyamama inoma sumsiyamolowepo,” diyoye.

⁵Epalati mikadepe dle so hapulomata yu i dalepame ka:pi demama opa 7 iwolo hohomaiyo, Stiben (oplami iye mikadepe dle kokalle halemama Hela:dle Sokota pasatepo halaiyo) epo Pilipi epo Plokolos epo Nikanol epo Timon epo Palmenas epo Antiyoka oplami Nikolas. Nikolas iye po-Yu oplami, amasiyama ya:ta Yu so God dla mikadepe dle koko tle Yu oplami hi haiyo.

⁶Yia: opa 7 iwolo hohopame Taiya dle so hala dla elempuaiyo. Epalati Taiya dle sota opa iwoloye dokopala dla hohopo inoma sumaiyo.

⁷Epalati God yuta opa dulu dla ellati mikadepe dle sota Yelusalem mo dulu dla pasatamtaiyo. Epame God ka: epo opa ka: duka dla ha:ha:lalo so opi mape Yesu dla mikadepe dlalimaiyo.

Opata Stiben yumuluwedeme hamale

⁸Godta Stiben mate halemama ya: watile itiyamale pato hamiyo. Epalati ya:tapo opa dulu dla sela:mama ulugiyemale koko patoto halomsela:iyo.

⁹Amasiyama Yu so opa opi, Libetini inoma sumalalo aya dla ha:ha:lalo sota ya:ye eliyo. Opa iwoloye Kulene dla ha:ha:lalo sopo, epo opiye Alesendiliya dla ha:ha:lalo sopo, epo opiye Kiliya dla ha:ha:lalo sopo, epo opiye Asiya dla ha:ha:lalo sopo. Opa iwolota puame Stiben mate yu topuloliyo. ¹⁰Amasiyama yia:ta yu topulolle dulu dla Stibenta Hela:dle Sokota itiyamale tle yukamama opa iwolota yuhalowe api pa:iyo.

¹¹Epalati Stiben mate yu topulolle sota ma hemele tame opa opi ha:ha:limaiyo, yia:ta Stiben hi mate mala-atlamelepo depame. Epalati opa ewolota tame ma mo so dla epo atlamsiyamaiyo, “Di Stibenta batalimale yu God hi mate epo Moses hi mate edla atlamsela:la daluwa,” demyaiyo.

¹²Epame opa hapuloma mate epo Yu so dokopala so mate epo aiyalma imalalo so mate yu i dalepame sikemte siyalasiyalademama Stiben hamaiyo. Epame yia: Stiben hamame dokopala sota esemale dla seme hetaiyo. ¹³Yia: edla hetame ha:ha:lali Stiben koko dla mala-atlamalalo sota epo atlamyaiyo, “Oplami iye di aiyalma ayaye sikemte batalipo atlemde, epo Mosesta aiyalma hatitimale koko dla sikemte batalipo atlemde. ¹⁴Epame di ma ya:ta ipo atla daluwa, ‘Yesu Nasalet oplamita di aiyalma ayaye dokostepo ma Mosesta aiyalma hatitimaleye ma meyelope dlepe’ dla daluwa.”

¹⁵Epalati dokopala so hapulomata ma Stiben watle ompopa:mama natilati Stiben mila:pita God ya: banakaka oplami mila:pi some halla natiyo.

Stibenta yu pato atlale

7 ¹Epalati aiyalma aya dokopala oplamita Stiben watle epo atlaiyo, “Opata wa: watle atlamyale koko iye ikadepeta?” diyo.

²Stiben asiyama dokopala so watle atlemama ipo atlaiyo, “Bapadulo epo adulo, wua: na: yu daliya. Di pato Godta di mama A:iblaham watle woyamuwapo, ya: ala Halan mo dla potlalo Mesopotamiya mo dla hallati.

³Epedeme Godta A:iblaham watle epo atluwapo, ‘Wa: mo mate wa: opa mate melepame na:ta wa: watle mo nati-iliwe dla tane,’ duwapo. ⁴Epalati A:iblahamta Mesopotamiya meleme ma Halan mo dla halla tauwapo.

Epapeleye A:iblaham ya: ata polati Godta A:iblahamye ma wata wua:ta ha:ha: mo hema sempuwapo. ⁵God epame A:iblaham watle mo hema ta:la hale pohamina. Amasiyama Godta A:iblaham mate yu itiyamale me-himiwapo, ya: mate epo ya: mamadulo mateta alotle ta:la i haloweye. A:iblaham ya: ala maseyemala pohimilalo hallati yu i himiwapo.

⁶Epame matle Godta ya: watle epo atluwapo, ‘Wa: mamadulota asepe so some mo hale dla tame ha:ha:lepe. Epalati mo sota yia:ye asiyama pa:le oko pato dla hatitimelepe. Epalati yia:tapo wotiyalle dulu dla ha:ha:mama 400 sokomoko polollepe. ⁷Amasiyama na:ta wa: mamadulo watle wotiyalle hapimha:ha: so watle asiyama wotiyalle hamilowepo. Epalati wa: mamadulota mo e melepame ma hema puame na: dla siyele hapimha:ha:lepe,’ duwapo.

⁸Epame Godta A:iblaham mate yu itiyapo himimama epo atluwapo, ‘Na:tapo wa: mate epo wa: mamadulo mate wua: God halemama wua: mateka:pi dla hallowepo. Epalati asiyama wua:ta na: dla mikadepe dle koko nati-imama wa: mate epo wa: akimlala mate epo wa: mamadulo hapuloma alotle ha:ha:lowe so mate kapala kotimha:ha:lepe,’ duwapo. Epedeme A:iblahamta maseyemala Aisek hampame alila 8 pololepo hallati kapala kestawapo. Epame alotle A:iblaham yami Aisekta maseyemala Yokob hampame ya: kapala ma kestawapo. Epame alotle Yokob mape ya: akimlala 12 ma kapala kotimuwapo. Epeleye Yokob ya: akimlala 12 ewolotapo di elele 12 sitali ha:ha:po.

⁹Epapeleye Yokob ya: akimlala iwolota yia: ei Yosep sikemte elemduwapo. Epammama yia:ta yia: ei Yosepye Isip so watle semtlepo depame asiyama mate hamame iwapo, ya:tapo edla tame asiyama pa:le oko pato dla hallepo depame. ¹⁰Amasiyama Godta ya: mate halemama wotiyalle koko dulu dla ya: sikemte gademduwapo. Epame Godta Yosep watle ka:dle malamale pato hamiwapo. Epeleye Isip so dokopala oplamita koko i natipame Yosep sikemte solotamduwapo. Epammama ya: watle

epo atluwapo, 'Wa:tapo na: isili tle oko hamhalemama Isip mo pato wa:ta omhallepe. Epame na: aya mape omhallepe,' duwapo.

¹¹Epame Isip mo mate Keinan mo mate edla sali silaple patota elemama dayata pa:uwapo. Epalati opa edla ha:ha:le soye dayata pa:lali wotiyalle dulu dla ha:ha:uwapo. Epame di mamadulo mape daya dimi ha:ha:uwapo. ¹²Amasiyama Yokobta Isip dla daya elale dalepame ya: akimlalaye taiya duwapo, daya halepo depame. Epalati yia:ta tame daya halopo pumuluwapo. ¹³Yia: daya halopo pumulalaye mo-pokadlati matle Isip dla daya halomala tamaluwapo. Yia: tame daya halowedeme ha:ha:lali Yosepta ya: bapadulo watle ya: koko botomastauwapo. Epalati Isip so dokopala oplami mape Yosep ya: asiyadulo koko daluwapo. ¹⁴Epalati Yosepta yu hamiwapo, ya: a Yokob mate epo ya: asiyadulo mate puame Isip mo dla ha:ha:lepo depame. Epela dalepame yia:ta hapuloma 75 sota pumuluwapo. ¹⁵Epedeme Yokobta Isip mo dla tame halemama ya: mate ya: akimlala mate medla paliwapo. ¹⁶Alotle yia:ta pallati yia: motoye Sekem mo dla hatiliwedeme halopo tauwapo. Epedeme popliyele ta:la iye amka:yapa A:iblahamta Hamol ya: akimlala watle asiyama mate hauwapo.

¹⁷Alotle Godta A:iblaham watle ta:la hamilowe yu itiyamale himilita ma-teteka:mpulati di mamadulo Isip mo dla ha:ha:le sota ma-pasatamtauwapo. ¹⁸Epalati dokopala oplami amko Yosep koko yeliyeleta Isip mo omhaluwapo. ¹⁹Dokopala oplami ita di mamadulo sikemte alimama yia: dla elemale mate wotiyalle hapimhaluwapo. Epammama ya: yu itiyamale tle di mamadulo yia: owayimlalaye pallipo depame hohopo tame moku dla hatitimduwapo.

²⁰Epamha:ha:le oloma edla a:ya hale owayemala ka:pi hamuwapo, ya: hiye Moses. Amasiyama mama dapahatlope dulu dla Mosesye hemele ya: a aya dulu dla ya: wai mate haluwapo. ²¹Epame mama dapahatlope mo-pokadlati moku dla himiwapo. Epalati Isip dokopala oplami yotita ya: natipo hampame ya: maseyemala depo nomopi iwapo. ²²Epalati Mosesta ta:lali Isip sota ya:ye sukulu malamale ka:dle imuwapo. Epame ya:ta yukamale mate epo motota koko halë mate itiyamale pato halemduwapo.

²³Epame Mosesta 40 sokomoko halale oloma dla ya: solotamuwapo, tame ya: opa Isalael so natilowedeme. ²⁴Ya: tamama natilati Isip oplami haleta Isalael oplami haleye yumhalla natipame ya:ta asiyama Isip oplami tlo yumuwapo. ²⁵Epame Mosesta epo malamduwapo, 'Na:ta Isalael soye wotiyalle dulu tle alikili a:ma eleme woyamelepe,' demduwapo. Amasiyama Isalael soye koko e pomalaha:ha:na. ²⁶Ma alila haleta Isalael so opa dapiyamteta natalimha:ha:lali natipame yia: hohomolowedeme tuwame epo atluwapo, 'Namkadulo, wua: adipalati natalimha:ha:ma:? Wua: mo hatlope sopo,' duwapo. ²⁷⁻²⁸Epalati oplami hale ya:mkale yumhalaleta Moses polokodemama epo atluwapo, 'Wa:

di dokopala oplamita? Eta di humatlaye. Wa: Isip oplami hale tatla yumuwapo. Epedeme wa: na: ma yumula puo?' duwapo. ²⁹Epalati Mosesta yu i dalepame wota:mama Isip mo tle ma Midiya mo dla teletauwapo. Epame Midiya mo dla asepe oplami some halemama a:ya hapo akimlala dapiyamte hatitimuwapo.

³⁰⁻³¹Moses Midiya mo dla tame sokomoko 40 pololepo halemama matle Sainai tamali kikiwi isili dla tame sela:mama natilati dali upa asiyale dulu dla dlapata ullumhalla natipo sikemte yeluwapo. Amasiyama dlapa dulu edla God ya: banakakata haluwapo. Epapeleye Moses ya: solotamuwapo, dlapaye kulume tuwame natilowedeme. Ya: epo tumhallati Lodta ya: watle epo atluwapo, ³²'Na:ye wa: mamadulo A:iblaham epo Aisek epo Yokob yia: Godpo,' duwapo. Epalati Mosesta wota:le mate esesalalimama matle ponatina. ³³Epalati Lodta ya: watle ma epo atluwapo, 'Ta:la wa:ta halaye aiyalmapo. Epedeme wa: hete alisisi uptimane. ³⁴Na: na: opata Isip mo dla wotiyalle hamha:ha:ye manatiwa. Epame yia:ta wotiyalle dulu dla ha:ha:mama a:lemha:ha:uwaye ma-daluwa. Epalati yia: eleme Isip mo tle alikili a:ma woyamolowedeme mala. Epedeme na: wata wa:ye Isip mo dla ma ilamtane dema.'

³⁵Epedeme Moses iye ka:yapa Isalael sota allimama, 'Wa: pta di dokopala oplamita:?' duwapo. Epeleye Godta Moses hatlo me-iyē mosauwapo, ya:tapo Isalael so dokopala oplami halemama yia:ye wotiyalle dulu tle alikili a:ma eleme woyamelepo depame. Epapedeme dali upa asiyale dulu dla dlapata hamdemhalemama Godta ya: banakaka oplami tle koko i atluwapo. ³⁶Epedeme Mosesta ya: opa Isip mo tle eleme woyamolowedeme ulugiyemale koko patoto Isip mo dla epo Omteka:pele Kaula dla halomuwapo. Epame ya: opa Isalael so eleme Isip mo tle alikili dla woyamuwapo. Epo ya:tapo dalupa dulu dla ya: opa eleme sokomoko 40 dulu dla sela:mama ulugiyemale koko patoto opi halomsela:uwapo.

³⁷Epedeme Moses hatlo me-ita ya: opa Isalael so watle epo atluwapo, 'Godta wua: yilo wua: dulu tle ya: yu molo atlalo oplami hale na: sepele hulumelepe,' duwapo. ³⁸Epame Moses hatlo me-ita di mamadulo mate dalupa dulu dla sela:uwapo. Ya: epame Sainai tamali di dla hetame hallati Lod ya: banakakata ya: mate yukamhalemama ya: watle pasakalo yu hapiwapo. Epalati ya:tapo ma di watle hapiwapo.

³⁹Amasiyama di mamadulota Moses allimama ya: yu dla posalladena. Epame yia: solotamuwapo, Isip mo dla ma ilame tlowedeme.

⁴⁰Epammama Moses ala tamali di dla me-hallati opata Moses ya: bapa A:lon watle epo atlamyeuwapo, 'Mosesta dia:ye Isip mo tle elempuwapo. Amasiyama di podimalamana, ya: hadima tauwo? Epedeme wa: di elemtlowe godye mita:pene,' demyeuwapo. ⁴¹Epapele tle Isalael sota biskapa god aliya sepele yia: dota mita:puwapo. Epo yia:ta biskapa god mita:ple mogudlati sisiyele pato mate ya: hi di dla ta:demama

daya douwapo. Epame ya: dla siyele hamimama aliya halo poyuwapo.
 42 Epalati Godta koko i natipame alimama yia: tle kostauwapo. Epapele
 dulu dla yia:ta omapla di dla popa: alisisi tamili epapele mate epo
 sali epapele mate dla god some yia: dla sisiyemha:ha:lati Godta yia:ye
 pohumatlana. Epedeme God tle yu hapame molo atlalo oplami haleta
 koko hema ipo atluwapo,

‘Isalael so, wua: daliya.

Wua: dalupa dulu dla sokomoko 40 dulu dla siyamama
 na: watle namkale dle alisisi mate epo aliya mate poyupo
 halopimduwa?

Hao. Wua: na: dla pohapimdena.

Amasiyama wua: biskapa god dla hapimduwapo.

43 Epame wua: aiyalma aya tlukata halëye momka:tipo siyamduwapo.
 Epo wua:ta aya dulu edla siyele ta:demduwaye, na: dla
 pa-amdena.

Amasiyama wua:ta dota mimita:ple biskapa god Molok mate Lapan
 mate dla ammduwapo.

Epedeme na:tapo wua:ye wua: mo ikadepe tle ma mo pateka:mu
 Babilon seme a:ma dla dodolomsallowepo,’ duwapo.

44 Epedeme aiyalma aya tlukata halë iye Godta Moses watle hane
 duwapo. Epalati opata God yu tle dolumama aya e hauwapo. Epame di
 mamadulota dalupa dulu dla aiyalma aya i hamsiyamama ‘Godta dia:
 mate halema,’ demduwapo. 45 Epame alotle ma Yosuwata di mamadulo
 eleme mo i hala pumama aiyalma aya e mate hampuwapo. Epalati
 Godta di mamadulo gademama mo so hapulomaye mo itle alikili dla
 posaluwapo. Epo yia:ta mo hema aiyalma aya tlukata halë e mate
 hame ha:ha:mama Deibidi oloma dla puame umuwapo. 46 Epame Godta
 Deibidiye sikemte bokotiyapo malamhaluwapo. Epalati Deibidita aiyalma
 aya amko halowe ye God watle dalla natiwapo. 47 Amasiyama aya amko
 ikadepeye ya:ta pohana. Ya: maseyemala Solomonta hauwapo.

48 Epapele tlope di pato Godye opata dota halë aya dla pohalasemde.
 Epedeme God tle yu hapame molo atlalo oplamita God koko dla epo
 atluwapo,

49 ‘Pepele dimoye na:ta polomama ompollalo mopo.

Epame ta:lamu patoye na: heteta kellepo pollalo mopo.

Epedeme wua:ta na: aya halowe ka:deta:?

Epame wua: dla itiyamale elema:, na:ta hedepo pollowe mo
 dinapolowe ye?

50 Amasiyama wua: malamaiya,

koko hapulomaye na:ta mimita:puwapo,’ duwapo.”

51 Stiben ya: yu mosukulu dla ma dokopala so watle epo atluwapo,
 “Wua: dupa kokalalimale sopo. Epedeme wua: dupa dulu dla mikadepe

dle hawapo. Epame God yu dallowe dla molo hihimomale sopo. Epedeme wua: mamadulota Hela:dle Sokota imale allimama hamastauwaye, wua: ma mepammama Hela:dle Sokota imale allimama hamastapo. ⁵²Epame wua: mamadulota Hela:dle Sokota imale allimama God tle yu hapame molo atlalo so opa hapulomaye wotiyalle hapiwapo. Epammama God tle yu hapame molo atlalo so opita atlemama ‘Ka:dle Oplami Kelisoye alotle pulupe,’ dlati wua: mamadulota opa ewoloye mo-potimuwapo. Epapele dulu dla Ka:dle Oplami Kelisoye mo-puwapo. Amasiyama wua:ta ya:ye elemama ya: yumuluwedeme yu ka:depame mo-yumuwapo. ⁵³Epo wua:tapo God ya: banakaka sota Godta aiyalma hatitimale wua: watle hapilati wua:ta e podolumalalo hamastauwapo.”

Stiben yumili

⁵⁴Epalati dokopala sota Stiben yu dalepame sikemte siyalasiyalademama yia: a:pe tetekelalimyaiyo. ⁵⁵Eपालati Stibenta Hela:dle Sokota pasatlali Pepele di dla natitepo Godta hela:dle dulu dla Yesuta ya: A dowala tiyama dla halla natiyo. ⁵⁶Epalati dokopala so watle epo atlaiyo, “Natiya. Na: Pepele dimo kokolomaye gowalastepo ellati Opa Yamita God dowala tiyama dla halla natima,” diyo.

⁵⁷Epalati yia:ta hapulomata sikemte siyalasiyaladepame Stiben yu dla dalla allimama molo hihimapo puame yu teta:le mate Stiben hamaiyo. ⁵⁸Epo yia:tapo Stibenye mo dulu tle hamame tame pamelepo ewalata kelemolowe kotiyamaiyo. Eपालati Stiben koko dla mala-atlamyale sota yia: ma ewalata Stibenye kelemolowedeme yia: kapumale tlukaye uptipame oplami hale ya: hi Sol demde hete sitali dla kolumaiyo. ⁵⁹Epame opa hapulomata ya: watle ewalata me-kelemha:ha:lali Stibenta inoma sumama epo atlaiyo, “Lod Yesu, na: sokoye hamane,” diyo. ⁶⁰Epame yia:ta Stibenye ala me-ewalata kelemha:ha:lali ya:tapo ta:la dla teyume alumata kellepo polomama yu teta:le mate epo atlaiyo, “Lod, opa iwolo yia: batalimale iye howahapo hiyostane,” diyo. Stiben yu i atlepame powaiyo.

Opata mikadepe dle so dla alli

8 ¹⁻³Sol edla halemama opa Stiben ewala mate kelemha:ha: so watle siyele yu atlemhalaiyo. Epame alotle mikadepe dle so opa opita puame Stiben motoye ta:la dla hamatipame sikemte a:liyo.

Stiben yumili alila oloma edla Yelusalem dla ha:ha:lalo mikadepe dle soye opata siyalasiyalademama wotiyalle hapilowe kotiyamaiyo. Eपालati Solta aya hapuloma dla hehetamsela:mama mikadepe dle so opa mate wola: mate hohopo tame amtuwale aya dla ka:ka:timdiyo. Epamhallati mikadepe dle so hapulomata Yelusalem tle potamalemama mo opi hapuloma dla Yudiya mo dulu dla epame Samaliya mo dulu

dla potamalaiyo. Amasiyama Taiya dle so hapuloma tlo Yelusalem dla pomeliyo.

Pilipita Samaliya dla God yu atlale

⁴Epalati mikadepe dle sota Yelusalem tle potame mo yimlala meyelo pe meyelo pe dle dla God yu atlamsiyamaiyo. ⁵Epedeme Pilipita Samaliya mo dla tame woyapame Keliso kokoye opa watle atlamaiyo. ⁶Epame Pilipita God yu atlepame ulugiyemale koko mate halomsela:lati natipame opata ya: yu woloma haiyo. ⁷Dulu edla Pilipita bataliya yimlala opa dulu dla ha:ha:leye alikili a:ma dodolomsallati yia:tapo yu teta:le mate alikili a:ma u-ulapo tamalaiyo. Epame ya:tapo akoloyeyalemale so mape ka:ka:diyo. ⁸Epalati mo dulu edla opa hapuloma dla siyele patota elaiyo.

⁹⁻¹¹Amasiyama Samaliya mo dulu edla osolo walle oplami Saimon halaiyo. Epapeleye alila hapuloma dulu dla ya: osolo mate ulugiyemale koko halomhalemama opa watle yiyelle halopimhalem diyo. Epammama ya: solotam diyo, ya:skamu ya: tlo ka:dena demama di dla hamhetlowedeme. Epalati opa hapuloma patoto mate epo yimlala yimka:sikili mate ya:ta ulugiyemale koko halomale natipame ya: yu dla heodepo salladepo siyamama Saimon watle epo atlem diyo, “Oplami iye godpo. Ya: hiye Itiyamale Pato,” dem diyo.

¹²Amasiyama Pilipita God yu atlemama God ya: mo koko mate Yesu Keliso koko mate atlamsela:iyo. Epalati opa mate wola: mate ya: yu dla mikadepe dlati ya:tapo yia:ye yú dla ka:ka:timsela:iyo. ¹³Epame osolo walle oplami Saimon i mape Pilipi yu dla mikadepe depame yú tulupo Pilipi mate sela:iyo. Epo sela:mama Pilipita ulugiyemale koko halomsela:lati natipame ya: sikemte yiyelemsela:iyo.

¹⁴Amasiyama Yelusalem dla Taiya dle so ha:ha:leta Samaliya sota God yu dalepo mikadepe dle kokoye dalepame Pita mate Yon mate Samaliya dla taiya diyo. ¹⁵⁻¹⁷Epapele dulu dla Samaliya dla mikadepe dle so Yesu hi tle yú tutula:po ha:ha:leye Hela:dle Soko ala yia: dla potullalo halaiyo. Epalati Pita mate Yon mate Samaliya dla puame ha:ha:mama mikadepe dle so dla dota hohopo inoma sumalati Hela:dle Sokota yia: dla malaiyo.

¹⁸Epapalati Saimonta koko i natipame Taiya dle so watle mani hamimama epo atlaiyo, ¹⁹“Na: ma solotama, na: dota opa hohopo inoma sumalati Hela:dle Sokota yia: dla mala demhallepo depame. Epedeme wua:ta itiyamale hamsiyamaye na: ma hamiya,” diyo.

²⁰Amasiyama Pitata ya: watle epo atlaiyo, “Wa: mate epo wa: mani mate Dlapa mo dla telepe. Adipalati, wa:ta malamaleta Godta isikimi namkale dle tle Hela:dle Soko hapimhalaye mani mate hali dlepo. ²¹Epedeme wa: dia: mate God oko yimkata halowe po-ala:na. Adipalati, God mila:pi tle wa: koko pta batalimana. ²²Epedeme wa: watapo wa:ta batalipo malampolaleye memelepame God dla inoma sumane.

Epalati pona:malamana, ya:tapo wa:ta batalipo malamaleye howahapo hiyostlowe sepena,” diyo. ²³Epame Pita ma ya: watle epo atlaiyo, “Na: natima, wa: dupa dulu dla ya:mkale elle pato ala me-elema. Epame batalimale kokota wa:ye dokopala depame wa:ye semsela:po,” diyo.

²⁴Epalati Saimonta wota:mama ma Pita wolo watle epo atlaiyo, “Na: solotama, wua:ta dapiyamteta na: yilo Lod dla inoma sumelepo depame. Adipalati, wua:ta atlamale kokota na: dla powoyamalalo wekelepo depo,” diyo.

²⁵Epo alotle Pita mate Yon mate Yesu kokoye opa dla atlapame matle Yelusalem dla tamama Samaliya mo yimlala opi dla opa watle God yu atlamtaiyo.

Pilipita Itiyopiya oplami yú dla ka:stale

²⁶Alila haleta God ya: banakaka oplamita matle Pilipi watle epo atlaiyo, “Wa: sila:time Yelusalem tle Gasa dla tlalo api dla tane. Api eye haowo tiyama dalupa dulu dla elapo,” diyo. ²⁷⁻²⁸Epalati Pilipita sila:time taiyo. Ya: api duka dla tamhalemama natilati Itiyopiya mo dla hallalo pato oplami hale aliya koa tle tamhalla natiyo. Oplami iye Itiyopiya dokopala a:ya Kandake mani omhalemdiyo. Epeleye ya: Yu so God dla mikadepe depo Yelusalem dla inoma sumala taleta ma api duka dla pumhalaiyo. Ya: api duka dla ya: aliya koa tle pumhalemama God tle yu hapame molo atlalo oplami Aisayata ilimale buka sesa:mpolaiyo. ²⁹Epalati Hela:dle Sokota Pilipi watle epo atlaiyo, “Wa: tame oplami ya: mateka:pi dla halane,” diyo.

³⁰Epalati Pilipita oplami mateka:pi dla kukulumtamama dallati oplamita Aisaya buka tle sesa:mpolla daliyo. Epalati Pilipita ya: watle epo atlaiyo, “Wa: wa:ta sesa:mpola yu ya: dulu kokoye wa: malamata:?” diyo.

³¹Amasiyama oplamita ya: watle epo atlaiyo, “Hao, ya: dulu koko pona:malamana. Adipalati, oplami haleta yu i ya: dulu kokoye na: po-imasemde,” diyo. Ya: epo atlepame ma Pilipiye ya: mate matame polane diyo.

³²Epedeme ya:ta sesa:mpolale yuye ipo,

“Ya:ye aliya halo some yumuluwedeme semtauwapo.

Ya:ye sipi aliya dlalo kestlati woloma yu dimi hayeme elemdiye, epapele some eluwapo.

Epammama ya: yu hale po-atlana.

³³Opata ya:ye yimka:mala demama

koko pa:le ya: dla poka:ka:dle kokoye halomyeuwapo.

Epo ya:ye ya: elo dla hallowe pohatitimana.

Epame ta:lamo hema ya:ta hallowe pasakaloye mosukulu kestawapo.”

³⁴Epalati ya:ta Pilipi watle epo atlaiyo, “Na: atlane, God tle yu hapame molo atlalo oplami iye ana koko atlema: Ya:skamu ya: koko atlema:, o

oplami hale koko atlema:?” diyo. ³⁵Epalati asiyama Pilipita yu i dulu kokoye ya: watle imama ka:dle yu Yesu Keliso kokoye ya: watle atlaiyo.

³⁶Yia:ta madipata tamalemama aloma yemala dla tame woyamaiyo. Epalati Itiyopiya oplamita Pilipi watle epo atlaiyo, “Wa: natine, aloma yemala ipiye. Epedeme na:ta yú tulluweye apata na: api himomelema:?” diyo.

[³⁷Pilipita asiyama epo atlaiyo, “Wa: dupa dulu dla mikadepe dle ellepiye, eta wa: yú tulluwe ka:dena,” diyo.]

Epalati asiyama Pilipi watle epo atlaiyo, “Yao, na: Yesu Kelisoye God Yamipo demama mikadepe dema,” diyo.]

³⁸Epalati Itiyopiya oplamita ya: koa hamsela:lalo oplami watle “koaye medla hedene,” diyo. Epame yia:ta madipatata tulume aloma dla ha:ha:mama Pilipita Itiyopiya oplamiye yú dla ka:staiyo. ³⁹⁻⁴⁰Epame yia:tapo aloma tle matale oloma edla Lod ya: Hela:dle Sokota Pilipiye hamame mo hale pateka:mu Asotus dla tame pameliyo. Epalati Itiyopiya oplamita ma ya: ponatiyo. Epame ya:tapo tamama siyele mate ya: mo dla taiyo.

Amasiyama Pilipita Asotus mo dla woyapame God yu atlepo matle Kasaliya mo dla tamama mo yimlala hapuloma dla God yu atlamtaiyo.

Yesuta Sol dla woyamale

9 ¹⁻²Yelusalem dla Solta mikadepe dle so dla ala me-elle pato elemama yia:ye potimolowa demdiyo. Epammama ya:tapo Damasko mo dla mikadepe dle so opa mate wola: mate hohopo Yelusalem dla elempuluwedeme aiyalma aya dokopala oplami natila taiyo. Epalati aiyalma aya dokopala oplamita ya: watle yu itiyamale ilimale hamimama epo atlaiyo, “Yu ilimale ita wa: watle itiyamale hamipo, wa:tapo Damasko mo dla tame Yesu dla mikadepe dle so hapuloma hohomelepo depame. Epedeme wa: tame Damasko dla Yu so inoma sumalalo aya dokopala so watle yu ilimale iye hamine,” diyo.

³Epalati Solta Damasko mo dla mikadepe dle so hohomolowedeme ma-taiyo. Ya: tame Damasko mo mo-mateka:pi dla hallati pakasiyamalalo pepele di tle hela:dleta tulume ya: dla haiyo. ⁴Epalati Solye ta:la dla teyume elemama yu daliyo. Epame yuta ya: watle epo atlaiyo, “Sol, Sol, wa: adipalati na: watle wotiyalle hapimhalema:?” diyo.

⁵Epalati asiyama Solta epo atlaiyo, “Lod, wa: anata:?” diyo.

Asiyama yuta ya: watle epo atlaiyo, “Na:ye Yesupo. Wa:ta mikadepe dle so dla wotiyalle hapimhalaye, na: watle amhalapo. ⁶Epedeme wa: sila:time Damasko mo dla tane. Epalati edla oplami haletapo wa:ta koko halowe ye atellepe,” diyo.

⁷Epalati opa Sol mate tale sota koko i natipame sikemte yiyeliyo. Yia: mape yu me-daliyo, amasiyama oplami tlo ponatiyo. ⁸Sol ta:la tle

sila:time inoma towanatitepo ya: inoma dapiyamteye kokowepo ha:ha:la natiyo. Epalati ya: mate tale so opa opita ya:ye Damasko dla tamama do dla hamame taiyo. ⁹Sol inoma kokowepo Damasko dla tame halemama alila dapahatlope dulu dla daya mate yú mate podemhalaiyo.

¹⁰Amasiyama Damasko mo dulu dla mikadepe dle oplami hale halaiyo, ya: hiye Ananayas. Oloma edla Lodta Ananayas inomaye meyelope depame ya: mate yukamama epo atlaiyo, “Ananayas.” Epalati asiyama Ananayasta epo atlaiyo, “Lod, na: ipo,” diyo.

¹¹Epalati Lodta ya: watle epo atlaiyo, “Wa: sila:time api hale ya: hi Dolle demdiye, etle tame Yudas aya dla hetame Talesas oplami Sol dalene. Ya: aya dulu edla God dla inoma sumpolomama wa:ye ompolapo. ¹²Adipalati, na:ta ya: inomaye meyelope depame wa:ta puame wa: dota ya: hamalati ya: inoma ka:dloweye ya: watle ma-atla,” diyo.

¹³Amasiyama Ananayasta epo atlaiyo, “Lod, opa hapulomata oplami i ya: kokoye na: watle me-esemuwa. Epedeme ya:ta Yelusalem dla mikadepe dle so watle wotiyalle hapimduwaye, na:malamana.

¹⁴Epapeleye aiyalma aya dokopala oplamita ya: watle itiyamale ma-hamilati Damasko dla mikadepe dle so hohopo ma Yelusalem dla elemtlowedeme pualepo,” diyo.

¹⁵Amasiyama Lodta Ananayas watle epo atlaiyo, “Mepele tane. Adipalati, na:ta Solye ma-hamuwapo, ya:ta na: yu hamsela:lalo oplami hallepo depame. Epedeme ya:tapo po-Yu so dla epo yia: dokopala so patoto dla epo Yu so hapuloma dla na: kokoye botomastlepe. ¹⁶Epo na:tapo ya:ta na: hi tle wotiyalle pato haloweye ya: watle nati-iliwepo,” diyo.

¹⁷Epalati Ananayasta tame Yudas aya dla hetame Solye ya: do mate ummama epo atlaiyo, “Namkale, Lod Yesu wa:ta api duka dla pumhalemama natiwaye, eta na: tane de. Epo ya:tapo wa: inoma ka:depame ma Hela:dle Sokoye wa: dla hamili de,” diyo.

¹⁸Oloma edla amaloka kapa sepeleta Sol inoma tle teyulati ya: inoma kokoweleta ma ma-ka:diyo. Epalati Ananayasta ya:ye semtulume yú dla ka:staiyo. ¹⁹Epame Solye daya depame itiyamale ma-haiyo.

Solta Damasko dla God yu atiale

Epame alila opi dulu dla Solta mikadepe dle so opa opi mate Damasko dla halaiyo. ²⁰Edla halemama yia:ta inoma sumalalo aya dla hetame God yu atlowe kotiyamama ipo imaiyo, “Yesuye God Yamipo,” diyo.

²¹Epalati opa hapuloma yu i dalle sota yiyelepame epo atlamyaiyo, “Oplami ita Yelusalem dla halemama opata Yesu hi dla mikadepe dlati yia: dla wotiyalle hapimduwapo. Epame aiyalma aya dokopala sota ya:ye tane dlati ya:tapo mikadepe dle so hema ha:ha:ye hohopame Yelusalem dla tlowedeme puwapo,” demyaiyo.

²²Epapalati Sol dla God yu atlowe itiyamaletapo sikemte pato diyo. Epammama ya:ta Yesuye Godta sale Kelisopo depo imalati Yu so Damasko dla ha:ha:lalo sota asiya yu atlowe malamale hawa halemdiyo.

²³Epame alila opi atotle Yu sotapo Sol yumuluwedeme yu ka:diyo. ²⁴Yia:tapo mo alikili kosukulli kokoloma dla Solye hamame yumuluwedeme alila mate epo utula:la hapuloma mate ompopa:mdiyo. Amasiyama Sol ya: koko i ma-daliyo. ²⁵Epalati Sol yimkadulota ya: gademama utula:la hale dla Solye hamame tame yekalo dulu dla hamatipo mo kosukulli di tle alikili a:ma halumtuluiyo, ya:tapo teletlepo depame.

²⁶Epalati Solta Yelusalem dla puame mikadepe dle so edla ha:ha:le mate hatlope dlowedeme apalati yia:ta ya:ye wowota:iyo. Adipalati, yia:ta Solta Lod dla mikadepe dle kokoye pase mikadepe diyo. ²⁷Amasiyama Banabasta ya:ye gademama Taiya dle so watle Sol semtame epo atlaiyo, “Lodtapo Solye Damasko api duka dla tamhallati woyapame ya: watle yukamaiyo. Epalati Solta mikadepe depame Damasko dla itiyamale mate God yu Yesu Keliso koko atloweye powota:iyo,” diyo.

²⁸Epame Solta mikadepe dle so mate Yelusalem dla halemama mo dulu edla God yu sikemte itiyamale mate atlemsela:iyo. ²⁹Epammama ya:ta Guliki yuhalalo Yu so mate Yesu koko dla yu topulolemdiyo. Epapele koko tle yia:tapo ya:ye yumuluwe solotamaiyo. ³⁰Epapalati mikadepe dle sota koko i dalepame Sol semtame Kasaliya dla woyamaiyo. Epame ma etle ya: mo ikadepe Talesas dla tane diyo.

³¹Mo hapuloma Yudiya dla epo Ga:lili dla epo Samaliya dla mikadepe dle so dla wotiyalle hapilowe kokota mo-pa:lati alikili so mate epo mikadepe dle so mate ma yimkata sadepo ha:ha:iyo. Epammama yia: sota itiyamama mikadepe dle sota pasataiyo. Adipalati, Hela:dle Sokota yia: gadlati yia:tapo God wowota:mama ya: yu dla salladepo ha:ha:iyo.

Pitata Aeniyas ka:dle

³²Pitata Yu so mo hapuloma dla sela:mama God ya: opaye God yu mate gagademsela:mdiyo. Epamsela:mama God ya: opa opi Lida mo dla ha:ha:lalo dla tame woyamaiyo. ³³Ya: mo edla tame natilati akoloyale oplami Aeniyasta ya:ta ellalo dla ella natiyo. Ya: akoloyelati 8 sokomoko dulu dla isikimi elemhalaiyo. ³⁴Epeleye Pitata ya: natipame ya: watle epo atlaiyo, “Aeniyas, Yesu Kelisota wa:ye ma-ka:depo, epedeme wa: sila:time wa: wa:ya popolomane,” diyo. Epalati oloma edla Aeniyasta ma-ka:depame sila:tiyo. ³⁵Epapalati opa Lida mo dla ha:ha:lalo so mate epo Sa:lon mo dla ha:ha:lalo so mate akoloyale oplamita sela:lati natipame God dla heheletimaiyo.

Pitata Tabita ka:dle

³⁶Amasiyama Yopa mo dla mikadepe dle a:ya hale halaiyo, ya: hiye Tabita. (Ya: hi hale Guliki yu mate semama Dokas demdiyo.) Ya:

yimkadulo polowamale pato elemama yimkadulo alisisi pa:talo so sikemte gagademsele:mdiyo. ³⁷Epeleye Pita ala Lida mo dla me-hallati Tabitaye esiyemama mo-powaiyo. Epalati yimkadulota ya: motoye howahapame aya alupoli hale dla himiyo. ³⁸Amasiyama Lida moye Yopa mo mateka:piyo. Epedeme mikadepe dle so Yopa dla ha:ha:lalota Pitata Lida dla halale dalepame opa dapiyamteta Pita watle yu hamtaiyo. Yia: tame Pita watle epo atlaiyo, “Pita, wa: hapele di mo dla puane,” diyo.

³⁹Epalati Pita yia: mate taiyo. Ya: tame Yopa mo dla woyamalati yia:tapo Pitaye a:ya powaleta ela alupoli dla semhetaiyo. Aya dulu edla sepeyamatalo a:lempopa:leta Pita natipame ya: watle Tabitata ka:yapa sela:mama tluka tilimaleye nati-iyoy.

⁴⁰Epalati Pitatapo sepeyamatalo mate epo opa opi mate alikili dla taiya depame alumata kellepo polomama inoma sumpolaiyo. Ya: inoma supo polomama Tabita watle epo atlaiyo, “Tabita, wa: sila:tine,” diyo. Epalati Tabitata inoma towanatipame Pita natipo sila:time polaiyo. ⁴¹Epalati Pitata ya: gademama ya: do dla hamame sila:time pameliyo. Epame sepeyamatalo so mate epo mikadepe dle so opi mate sisilapo “Tabitata ka:depo polaye natiya,” diyo. ⁴²Epalati opa Yopa mo dla ha:ha:lalo sota yu i dalepame Lod dla mikadepe diyo. ⁴³Epame Pita Yopa dla alila pasatale halemama aliya kapala mate oko halalo oplami Saimon aya dla halaiyo.

Godta po-Yu oplami Konelias watle yukamale

10 ¹Kasaliya mo dla Loum opahale so alumale hale halaiyo. Alumale ya: hiye Itali mo so alumale. Epeleye oplami Koneliyastapo alumale eye omhalem-diyo. ²Konelias iye ka:depo hallalo oplamiyo. Epo ya: mate epo ya: aya dulu dla ha:ha:lalo so mate Yu so God dla wowota:mama mikadepe demdiyo. Epeleye ya:tapo namkale dle alisisiye atali so watle halopimhalemama alila hapuloma dulu dla God watle inoma sumale himme halem-diyo.

³Epo alila haleta tamila:la dla hallati Godta Konelias inomaye meyelo-pe dlati ya:tapo God ya: banakaka oplami natiyo. Banakaka oplamita puame ya: watle epo atlaiyo, “Konelias,” diyo.

⁴Epalati Koneliyasta God ya: banakaka oplami dla wota:le mate omhalemama epo atlaiyo, “Lod, wa: apa solotama:?” diyo.

Asiyama God ya: banakaka oplamita ya: watle epo atlaiyo, “Wa:ta God dla inoma sumhaluwaye, ya: ma-daluwapo. Epame wa:ta atali so gagademhaluwaye, Godta ma-natiwapo. ⁵Epedeme wa: watapo opa opi Yopa dla taiya dene, yia:tapo Saimon Pitaye wa: watle sempulupo depame. ⁶Ya:ye aliya kapala mate oko halalo oplami Saimon aya dla halapo. Oplami ya: ayaye kaula pato peleyama dla polapo,” diyo.

⁷Epame God ya: banakaka oplamita ya: mate yukamhalepo ma-tlati ya: oko so opa dapiyamte mate epo opahale oplami hale, Yu so yia: God

dla mikadepe dlalo mate sisilalimaiyo. Opahale oplami iye Koneliyas gadlalo oplamiyo. ⁸Epapeleye Koneliyasta yia: sisilalipame yia: watle God ya: banakakata atlale yuye atlepame ma Yopa dla taiya diyo. ⁹Epalati yia:tapo Yopa dla ma-tamalemama duka dla hutiyeyiyo. Epo ma-alallati tamama sali duka dla pollati Yopa mo mateka:pi dla tame woyamaiyo.

Pitata inoma meyelope dle

Oloma edla Pita inoma sumolowedeme aya di dla hetaiyo. ¹⁰Epame ya: inoma sumpollati daya ta:leta ya: dla puaiyo. Epalati opata ala ya: daya ha:mpopa:lali Godta ya: inoma tlo meyelope diyo. ¹¹Godta ya: inoma meyelope dlali ya:tapo pepele di kokolomata gowaladepo halla natiyo. Epalati pepele di tle soula sepeleye deata soula akutu dla hihimapo halum-malla natiyo. ¹²Epo soula dulu edla alinepi mila:pi meyelope meyelope dle ta:la dla siyamalalo mate epo di dla siyamalalo tea mateta ha:ha:la tlamaiyo. ¹³Epalati ma pepele di tle yuta ya: watle epo atlaiyo, “Pita, wa: sila:time alinepi dulu hema alinepi hale yumme dene,” diyo.

¹⁴Amasiyama Pitata epo atlaiyo, “Hao, Lod, na: epapele alisisi podesemde. Adipalati, mowolo alinepi epapeleye demiyo duwapo. Epedeme na: hale yumme podlowa,” diyo.

¹⁵Epalati asiyama yuta ma epo atlaiyo, “Godta alisisi hapuloma iye ma:ka:dena dleye, ma wa:ta batalimana demiya,” diyo.

¹⁶Godta koko iye dapahatlope oloma dla Pita watle nalati-ipame ma soula sepeleye pepele di dla hamhetaiyo. ¹⁷Pita ya:ta inomata meyelope dlali tlamale ya: dulu kokoye ala momalampollati Koneliyasta taiya dle so opata puame Saimon aya natipame kokoloma tala dla omha:ha:iyo. ¹⁸Yia:ta omha:ha:mama epo atlaiyo, “Oplami hale Saimon Pita demdiye aya dulu hema poloma:?” diyo.

¹⁹Amasiyama Pita ala ya:ta tlamale koko me-momalampollati Hela:dle Sokota ya: watle epo atlaiyo, “Pita, opa dapahatlopeye wa: totamsiyamapo. ²⁰Epedeme wa: sila:time tulume isikimi yia: mate tane. Adipalati, na:tapo yia:ye wa: natila taiya dlepo,” diyo.

²¹Epalati Pitata tulume yia: watle epo atlaiyo, “Wua:ta totamsiyama oplamiye na:po. Epedeme wua: hema apa koko hala puo?” diyo.

²²Epalati asiyama yia:ta Pita watle epo atlaiyo, “Di pato oplami Koneliyas, Loum opahale so omhallalo oplamita dia:ye taiya duwa. Adipalati, God ya: banakaka oplamita tulume Koneliyas watle atlemama, wa:tapo tame Koneliyas watle God yu atloweyo, diyo. Epedeme dita wa:ye Koneliyas watle semtlowedeme pua. Koneliyas iye God wota:lalo ka:dle oplamipo. Epame Yu so hapulomata ya:ye solotamama ka:dle oplami demde,” diyo.

²³Epalati yia:ta koko i atlepo gudlati Pitata opa ewoloye ya:ta ellalo aya dla elemhetaiyo.

Pitata Koneliyas aya dulu dla po-Yu so watle God yu atlale

Koneliyasta taiya dle sota edla hutiyepo alallati Pitaye Koneliyas hala dla ma-semtlati mikadepe dle so opa opi Yopa dla ha:ha:le so mape yia: mate tamalaiyo. ²⁴Yia: tame duka dla hutiyepo ma alila haleta Kasaliya dla tame woyamaiyo. Koneliyas ya: alila edla ompolomama ya: asiyadulo mate yimkadulo mate aya dulu dla sisilalipo ompolaiyo. ²⁵Epame Pitata Koneliyas aya dulu dla matilati Koneliyasta Pita hete sitali dla tulume polomama ya: dla heodiyo. ²⁶Amasiyama Pitata ya: watle epo atlaiyo, “Wa: sila:tine, na: dla heodemiya. Adipalati, na:ye isikimi ta:la oplamipo,” diyo.

²⁷Epame Pita mate Koneliyas mate aya dulu dla yuhamtumama natilati aya duluye opata mo-pasatame halaiyo. ²⁸Epalati Pitata po-Yu so hapulomata alupo popa:lali natipo yia: watle epo atlaiyo, “Namkadulo, wua: Yu so aiyalma koko mo-wua:malamana. Epedeme Yu oplami haletapo po-Yu so mate hatlope dloweye aiyalma demdepo. Amasiyama Godta na: inoma meyelohe depame na: watle ipo imuwa, Yu so dia: mate epo po-Yu so wua: mate God mila:pi tle ma-hatlopepo. Epedeme na: po-Yu so oplami haleye pobatalimana desema. ²⁹Epapedeme wua:ta na: sisilamalati wua: hala dla puluweye po-alina. Epedeme wua:ta solotamale kokoye wata na: watle atlaiya,” diyo.

³⁰Epalati Koneliyasta ya: watle epo atlaiyo, “Na: alila hale tamila:la na: aya dulu dla inoma sumpoluwa. Epalati pakasiyamalalo oplami hale tluka kamaleta usiyemale didiyepo na: mateka:pi dla puame halla natiwa. ³¹Ya:ta na: watle epo atluwa, ‘Koneliyas, Godta wa:ta inoma sumhaluwaye, ya: ma-daluwapo. Epame wa:ta atali so gagademhaluwaye, Godta ma-natiwapo. ³²Epedeme wa: watapo opa opi Yopa dla taiya dene, yia:tapo Saimon Pitaye wa: watle sempulupo depame. Ya:ye aliya kapala mate oko halalo oplami Saimon aya dla halapo. Oplami ya: ayaye kaula pato peleyama dla polapo,’ duwa. ³³Epedeme na:ta wa:ye puane dlali wa:ta puale dla na: siyema. Epapedeme dita hapulomata God mila:pi tle mo-puame popa:po, Godta wa: tle dia: dla yu atloweyo dleye e dallowedeme,” diyo.

³⁴Epalati Pitata asiyama epo atlaiyo, “Na: wata natima, Godta natili tle opa hapuloma dulu dla oplami haleta ya:mkale tla:mtale pohalasema. ³⁵Epame ta:lamo pato hema mo meyelohe meyelohe dle dulu dla oplami antapo God dla mikadepe depame ka:ka:dle koko halomhallepiye, Godta ya: dla siyemhalapo.

³⁶Epedeme wua: Godta Isalael so watle ka:dle yu hamiwaye wua: ma-daluwapo. Ka:dle yu eye ipo, Yesu Kelisota opa hapuloma dulu dla yia: Lod halapo. Epedeme ya:tapo dia: watle sadepo hallowe kokoye hampuwapo. ³⁷Epedeme wua: ma-daluwayo, Yesu Keliso Nasalet oplamita

Ga:lili tle kotiyapo Isalael so opa dulu dla koko hamsela:uwaye. Ya:ye Yon opa yú dla ka:ka:timalalo oplami ko tle puwapo. ³⁸Epapeleye Godta ya:ye sepo ya: dla Hela:dle Soko mate epo itiyamale mate hamiwapo. Epalati Godta ya: mate halemama ya:tapo Yu so mo hapuloma dla ka:ka:dle koko halomsela:mama Saitenta itiyamale dulu dla ha:ha:lalo soye ka:ka:demsela:uwapo.

³⁹Epapedeme di Taiya dle so dia:ye Yesuta Yelusalem dla epame Yu so mo opi dla koko hapuloma i halomsela:uwaye di me-natiwapo. Epame di ma me-natiwapo, Yu so Yelusalem dla ha:ha:lalota Yesuye dali yekelemhimili di dla gogodepo yumuwaye. ⁴⁰⁻⁴¹Amasiyama ya: alila dapiyamte wabasi dla powame elepame ma alila dapahatlope dla Godta ya:ye powale tle ma pasakalo dla ta:duwapo. Epame Yesuye powale tle sila:time sela:mama opa hapuloma dla powowoyamsela:na. Amasiyama isikimi Godta sesa:le so di watle wowoyamsela:uwapo. Epame ya:ta powale tle sila:time sela:lali di ya: mate siyamama daya mate yú mate dlomsiyamuwapo. ⁴²Ya: di watle yu itiyamale mate atluwapo, ditapo opa watle God yu atlamsiyamelepo depame. Epame Godta Yesuye mopamoluwapo, ya:tapo pasakalo ha:ha: so mate epo palli so mate yia: koko glادلalo oplami hallepodepame. Epedeme dita koko iye botomastapame haliyamale dla atlamsiyamapo. ⁴³Epame God tle yu hapame molo atlamalalo so hapulomata Yesu koko dla epo atluwapo, ‘Oplami antapo ya: dla mikadepe dlepiye, ya: batalimaleye ya: hi tle howahapo wellipe,’ duwapo.”

Hela:dle Sokota ka:yapa po-Yu so dla tullu

⁴⁴⁻⁴⁶Pitata ala yu me-atlemhallati Hela:dle Sokota malame opa Pita yu dalempopa:le dla tuluiyo. Epalati Hela:dle Sokota itiyamale tle yia:tapo yu meyelo pe meyelo pe dle yuhamyemama God hi di dla ta:demyaiyo. Epalati Pita mate pumulale Yu so mikadepe dle sota koko i natipame sikemte yiyelepo epo momalamaiyo, “God adipalati po-Yu so opa watle Hela:dle Sokoye hamima:?” demyaiyo.

Amasiyama Pitata yia: watle epo atlaiyo, ⁴⁷“Dita Hela:dle Soko hamuwaye, epammama yia: ma hamapo. Epedeme oplami antapo yia:ta yú tutula:loweye api himomelepa:?” diyo. ⁴⁸Epo atlepame, “Yia:ye Yesu hi tle yú dla ka:ka:timaiya,” diyo.

Epalati yia:ta Yesu hi tle yú dla tutula:pame solotamaiyo, Pitata yia: mate alila yimka:mala halepo telepo depame.

Pitata po-Yu so kokoye Yelusalem dla atlamale

11 ¹Taiya dle so mate mikadepe dle so Yudiya dla ha:ha:lalo mate po-Yu sota God yu dalepame mikadepe dleye daliyo. ²Epapeleye Pitata po-Yu so mate halepo ma ilame Yelusalem dla pulati Yu so mikadepe dle

sota ya:ye sikemte atlemama epo atlaiyo, ³“Wa: adipalati po-Yu so mo dla tame yia: mate halemama daya demhaluwa? Koko eye poka:dena,” diyo.

⁴Epalati Pitata koko iye woloma yia: watle epo atlaiyo, ⁵⁻⁶“Na: Yopa mo dla halemama inoma sumpollati Godta na: inomaye meyelo pe duwa. Epapele dulu dla natilati soula sepeleta pepele di tle deata soula akutu dla hihimapo halum-malla natiwa. Alisisi eta malame na: mateka:pi dla halla natilati dulu edla alinepi mila:pi meyelo pe meyelo pe dle ta:la dla siyamalalo alinepi mate epo di dla siyamalalo tea mate ha:ha:la tlamuwa. ⁷Epalati oloma edla pepele di tle yuta na: watle epo atluwa, ‘Pita, wa: sila:time alinepi dulu hema hale yumme dene,’ duwa.

⁸Amasiyama na: ya: watle epo atluwa, ‘Hao, Lod, na: epapele alisisi podesemde. Adipalati, mowolo ipapele alisisiye demiyo duwapo,’ duwa.

⁹Amasiyama pepele di tle ma yuta epo atluwa, ‘Godta alisisi hapuloma iye ma-ka:dena dleye, ma wa:ta batalimana demiyo,’ duwa. ¹⁰Koko hapuloma iye dapahatlope oloma dla wowoyapame ma pepele di dla hame hetauwa.

¹¹Epalati pakasiyamalalo opa dapahatlopeta Kasaliya mo tle na: natila taiya dle sota na:ta ellalo aya dla puame na: dla woyamuwa. ¹²Epele dulu dla Hela:dle Sokota na: imuwa, na:tapo yia: mate Kasaliya mo dla telepo depame. Epame mikadepe dle so 6 hema popa: iwolota na: mate tamaluwa. Epo tame yimkata Konelias aya dulu dla hetauwapo. ¹³Epalati Konelias etapo God ya: banakakata ya: aya dulu dla halla natiliye na: watle atluwa. Epame God ya: banakakata ya: watle atlemama wa: opa opi Yopa dla taiya dene, diyo. Yia:ta tame Yopa dla na:ye Konelias dla seme pulupo depame. ¹⁴Epo na:ta puame ya: watle yu atlepiye, yu etapo ya: mate epo ya: asiyadulo mate pasakalo hallowe halepe, diyo, duwa.

¹⁵Epapeleye na:ta tame God yuye yia: dla atlowe kotiyamalati Hela:dle Sokota dia: dla maluwaye, epammama yia: dla tuluwa. ¹⁶Epalati na: Lodta atlale yu iye malamuwa, ya:ta epo atluwapo, ‘Yontapo opaye yú siyapo dla ka:ka:timuwapo. Amasiyama Godtapo wua:ye Hela:dle Soko dla ka:ka:timelepe,’ dleye. ¹⁷Epedeme dita ka:yapa Yesu Keliso dla mikadepe dlati Godta di watle Hela:dle Soko hamiwaye, epammama yia:ta mikadepe dlati Godta yia: watle Hela:dle Sokoye hamiwapo. Epedeme na: adipammama God ya: okoye humatlepa:?”

¹⁸Amasiyama Yu so mikadepe dle sota Pita yu dalepame ya: dla batalipo atlamyaleye medla gudiyo. Epame God dla siyele yu ta:demama epo atlaiyo, “Godtapo po-Yu so opa mape kokoloma mo-gowaladuwapo, yia:tapo God hala dla heheletipame pasakalo hallowe halepo depame,” diyo.

Antiyoka mo dla sos kotiyamale

¹⁹Stiben yumili oloma edla wotiyalle kokota ta:lali mikadepe dle so hapulomata Yelusalem tle mo meyelo pe meyelo pe dle dla potamalaiyo.

Epo potamalemama opita Ponesiya dla potamalaiyo. Epo opita Saiples hasu dla epo opita Antiyoka mo dla epo potamalaiyo. Epame edla tame Yesu Keliso kokoye isikimi Yu so watle atlamsiyamaiyo. ²⁰Amasiyama Yelusalem tle epo potamalale so dulu dla Kulene so opa opi mate Saiples so opi mate Antiyoka mo dla puame Guliki so watle Yesu Keliso koko ma atlamsiyamaiyo. ²¹Epalati Lodta yia: mate hallati Guliki so opa pasataleta yia: dupa dulu malamale meyeloqe depame God dla heheletimaiyo.

²²Epapalati mikadepe dle so Yelusalem dla ha:ha:lalota po-Yu sota mikadepe dle koko i dalepame Banabasye Antiyoka dla tane diyo. ²³⁻²⁴Banabasye ka:dle oplami halaiyo. Ya: mikadepe dle kokalle halemama Hela:dle Sokota pasatepo halaiyo. Epapeleye ya: tame Antiyoka dla woyamalati Lodta gadleye opa dulu dla natipame sikemte siyeiyo. Epame yia: watle gadle yu atlaiyo, yia:tapo Lod dulu dla ha:ha:mama kokalepo ha:ha:lepo depame. Epalati mikadepe dle sota ma-ta:mtaiyo.

²⁵Banabas matle Talesas mo dla Sol totamtaiyo. ²⁶Ya: Sol natipame ma Antiyoka dla semtaiyo. Epame sokomoko hatlo dulu dla yia:ta madipata sos dulu dla oko hamha:ha:mama opa hapuloma imha:ha:iyo. Epalati Antiyoka mo dla mikadepe dle soye ka:yapa alikili sota semama Keliso alotle tlalo so demdiyo.

²⁷Oloma edla God tle yu hapame molo atlalo so opi Yelusalem tle Antiyoka dla pumulaiyo. ²⁸Yia: dulu dla oplami hale ya: hi Agabusyo. Epapeleye ya:ta sila:time Hela:dle Sokota itiyamale tle halemama epo atlaiyo, “Ta:lamo pato hema kokalle kokota pumama dlowe alisisita pa:lepe,” diyo. (Epapeleye koko eta Sisa Kolodiyasta Loum mo patoye dokopala oplami halale oloma edla mo-puaiyo.) ²⁹Epalati Antiyoka mikadepe dle sota yimkadulo Yudiya dla ha:ha:lalo soye gadlowedeme mani pato kolumaiyo. Epapele dulu dla alisisi poposatilimale sotapo mani pato mate gadiyo. Epalati alisisi pase poposatilimale sotapo mani yimka:mala mate gadiyo. ³⁰Epame Banabas mate Sol mate watle hamilati yia:tapo Yelusalem sos dokopala so watle mani eye hamtaiyo.

Helodta mikadepe dle so watle wotiyalle hamili

12 ¹Alila oloma edla Yu so dokopala oplami Helodta ma mikadepe dle so opi watle wotiyalle hapimhalaiyo. ²Epammama ya:tapo Taiya dle oplami hale, Yon ya: bapa Yeimsye hampame ya: opa watle aipa:ya mate yumiya diyo. Epalati yia:ta Yeims mo-yumiyo. ³Epapalati Yu sota koko i natipame sisiyemama ka:dena dlati Helodta matle Pita yumuluwedeme hamaiyo. Koko i woyamaleye Isip mo tle alikili dla woyamale malamale daya dele alila oloma edla apiyo. ⁴Helod ya: solotamaiyo, Godta Namilatale daya dele alilata gudlati opa inoma dali dla Pitaye yumuluwedeme. Epammama Pitaye aseka amtuwale aya

dulu dla ka:staiyo. Epame ya: opahale so 16 hohopame Pitaye woloma omha:ha:iye diyo. ⁵Amasiyama Pitaye amtuwale aya dulu dla hallati mikadepe dle sota ya: yilo God dla inoma sumale pato himha:ha:iyo.

⁶Pita mosukulu utula:la dla ipo momalamelaiyo, “Iyela Helodta na:ye yumilipe,” demelaiyo. Epame utula:la edla opahale so dapiyamteta Pita semhutiyemama yia: doye Pita do mate oli deata keketipoliyepo hutieiyo. Epapalati opahale so opita kokoloma dla omha:ha:iyo. ⁷Epalati pakasiyamalalo Lod ya: banakakata yia: mateka:pi dla woyapo hallati hela:dleta amtuwale aya duluye haiyo. Epo God ya: banakaka oplamita Pita esesa:mama epo atlaiyo, “Pita, wa: hapele sila:tine,” diyo. Epalati oloma edla oli deatapo miyelo Pita do tle totowatimaiyo.

⁸Epame banakaka oplamita ya: watle ma epo atlaiyo, “Wa: sila:time wa: tluka alisisi mate hete alisisi mate didiyepo na: mate puane,” diyo. Epalati Pitata banakaka oplami yu dalepame koko eye haiyo. ⁹Amasiyama Pita ya: koko i natimama semte ya:ta malamaleta Godta ya: inoma meyelope dlati koko tlamapo diyo. ¹⁰Ya: epo malapame banakaka oplami mate kokoloma omha:ha:lalo so alumale dapiyamteta me-omha:ha:mtulati tetla:mtuwaiyo. Epamtuwame kokoloma mosukulu pato dla ha:ha:lali kokolomata meyelo gowaladiyo. Epalati yia:tapo amtuwale aya dulu tle u-ulapo tamha:ha:lali God ya: banakaka oplamita meyelo me-pa:iyo.

¹¹Epapele oloma dla Pitata edla malamaiyo, “Yao, koko iye ikadepe haliyamale dla apotepo,” diyo. “Epedeme na: wata malama, Lodta ya: banakaka oplamiye na: dla tulune dlepo, ya:tapo na:ye Helod do tle alikili dla hamame woyamelepo depame. Epedeme watapo Helodta Yu so opa mila:pi tle na:ye poyumuluwa,” diyo.

¹²Ya: epo momalamale mate tame Yon Maka ya: wai Meli aya dla hetaiyo. Aya dulu hema opa hapulomata alupo inoma sumpopa:iyo. ¹³Pitata tame kokoloma dla heyulumalati aya dulu edla oko halalo a:ya Lodata kokoloma gowaladla matiyo. ¹⁴Ya: kokoloma gowaladla matimama daletepo Pita yu maladalepame sikemte siyemama kokoloma gowaladlowe welipame ma matime opa watle epo atlaiyo, “Pitaye kokoloma tala dla puame halema,” demhalaiyo.

¹⁵Amasiyama opata yu e dalepame asiyama ya: watle epo atlaiyo, “Wa: yiyilamama amma:?” diyo. Amasiyama ya: koko i atloweye poka:liyo. Epalati opa opita epo atlaiyo, “Podimalamana, Pita ya:nasama mle?” diyo.

¹⁶Pita ya: ala alikili dla me-halemama kokoloma me-heyulumhalaiyo. Epalati opata kokoloma gowaladepo natitepo Pita natipame sikemte yiyeliyo. ¹⁷Epalati Pitata yia:ta yuhamyaleye do yu mate keka:lipo yia: watle Lodta ya:ye amtuwale aya dulu tle alikili dla hamame woyamale kokoye atlamaiyo. Ya: epame epo atlaiyo, “Sos dokopala oplami Yeims

mate epo mikadepe dle so opi mate dla na: koko atlamaiye,” diyo. Pita yu i atlepame ma mo hale dla taiyo.

¹⁸Utulalati opahale so Pita omha:ha:lata Pitata hawa hallati sikemte yiyelepame wowota:iyo. ¹⁹Epalati Helodta ya: opa mate Pitaye sikemte totamaiyo. Amasiyama yia: Pita ponatilalo wekelati ma i-ilapo tame Pita omha:ha:lalo so dla koko woloma dlaliyo. Epame ya: opa opi watle, “Pita omha:ha:lalo soye potimaiya,” diyo.

Helodta powale koko

Koko eta tame gudlati alotle Helodta Yudiya mo tle ma Kasaliya mo dla halla taiyo. ²⁰Helod ya: Kasaliya dla halemama Taya so mate epo Saidon so mate dla sikemte siyaladepo halaiyo. Epalati Taya so mate Saidon so mate sadepo ha:ha:lowedeme yimkata Helod mate esemala taiyo. Adipalati, yia: Helod mo tle daya halomha:ha:mdiyo. Epapeleye Helodta yia: mate siyaladepo halemama yia:ta daya halomha:ha:lowe api himomellala depame Helod mate yu ka:dla puaiyo. Epammama yia:ta puame Helod aya omhallalo oplami Balastus mate namkale diyo, ya:tapo yia: tiyama tle halemama yia: kokoye Helod mate ka:dlepo depame.

²¹Epame Helodta yia: mate esemolowedeme alila himiyo. Epo alila edla Helodta yia: mate esemolowedeme ya:tapo dokopala sota didiyelalo tluka alisisi ka:ka:dle didiyepo dokopala oplamita pollalo dla polaiyo. Epo polomama opa hapuloma watle yu atlaiyo. ²²Ya:tapo yu atlepo gudlati opa hapulomata yu teta:le mate ya: watle epo atlamyaiyo, “Wa:ye ikadepe godpo, po-oplami ikadepe,” demyaiyo. ²³Amasiyama koko itle Helodta God hi di dla pota:dena, ya:skamu ya: hi tlo di dla ta:diyo. Epapedeme God ya: banakaka oplamita pakasiyamalalo ya: watle esiyele hamiyo. Epalati oseta ya: moto dlati powaiyo.

²⁴Amasiyama God yuta opa dulu dla ellati mikadepe dle sota pasatamtaiyo.

²⁵Banabas mate Sol mate Antiyoka sota mani kolumaleye hampuame Yelusalem sos dokopala so dla hamipame ma i-ilapo Antiyoka dla tamalemama Yon Maka semtamalaiyo.

Banabas mate Sol mate hohopame taiya dle

13 ¹Antiyoka sos dulu dla God tle yu hapame molo atlalo so mate sos dokopala so mate iwolota ha:ha:iyo. Yia: hiye Banabas, epo Simiyon (ya: hi haleye Nigele), epo Kulene oplami Lukiyus, epo Manae (dokopala oplami Helod mate madipata teta:le), epo Sol.

²Yia:ta yimkata daya aiyalma depo ha:ha:mama inoma sumpopa:lati Hela:dle Sokota yia: watle epo atlaiyo, “Banabas mate Sol mate hohopame na:ta hapilowe oko dla ipila:iye,” diyo. ³Epalati yia:ta daya aiyalma depo ha:ha:po gudepame Banabas mate Sol mate dota hohopo inoma supame God oko dla taiya diyo.

Banabas mate Sol mate Saiples hasu dla tale

⁴⁻⁵Banabas mate Sol mate Hela:dle Sokota taiya dlati Selukiya mo tle koa hame ma Saiples hasu dla tamalemama yia: gadlowe oplami Yon Maka semtaiyo. Yia: puame Saiples hasu dla Salamis mo dla koa himiyo. Epame mo edla Yu so inoma sumalalo aya dla hehetamsiyamama God yu atlamsiyamaiyo.

⁶⁻⁸Epame ala hasu hatlo medla me-siyamama mo hale Papos dla tame woyamaiyo. Yia: edla tame natilati Yu oplami hale osolo walle halaiyo. Ya: hiye Baleyasu (ya: hi haleye Elimayas demdiyo. Adipalati, hi i ya: dulu kokoye osolo walle oplami demama apopo.) Ya: mo edla biskapa God yu molo atlalo oplami halaiyo. Ya:ye hasu dokopala oplami Selegiyus Paulus ya:mkaleyo. Hasu dokopala oplami eye ka:dle oplamiyo. Epedeme ya: God yu dallove solotamama Banabas mate Sol mate sisilamaiyo. Amasiyama osolo walle oplami Elimayas posolotamaiyo, dokopala oplamitapo God yu dalepame Yesu dla mikadepe dloweye. Epammama ya:tapo Banabas mate Sol mateta God yu atloweye humatlaiyo.

⁹Amasiyama oloma edla Sol, ya: hi hale Polo demdeta Hela:dle Sokota pasatale mate halemama osolo walle oplami Elimayas watle inoma kokata omhalemama epo atlaiyo, ¹⁰“Wa:ye Saiten yamipo. Wa: ka:ka:dle koko hapuloma dla opahale demhalapo. Wa:ye alila hapuloma dulu dla opaye isikimi elemala natimhalapo. Epame wa: adipalati Lod yu ka:dleye ma meyelope depame ma opa dla mala-atlamhalema:?” ¹¹Epedeme watapo Lodta wa: watle batalimale asiyama hamimama wa: inoma dapiyamteye kokowepe. Epalati wa:ta alila opi dulu dla salita hela:dle ponatilowa,” diyo.

Epalati oloma edla amtuwaleta ya: inoma dla bodlati ya: inomata mo-kokoweiyu. Epapalati ya:tapo oplami hale ya: api imtlowe totamsela:iyo. ¹²Epalati hasu dokopala oplamita koko i natipo yelepame Lod dla mikadepe diyo. Adipalati, Polo mate Banabas mate yia:ta God yu atlale dulu dla itiyamale natiyo.

Polota Pisidiya mo pato dulu dla Antiyoka mo dla God yu atlale

¹³Polo mate ya: mate pumulale so mate Papos mo tle koa hame kaula pato ulupo ma Pampiliya mo pato dla puame woyamaiyo. Mo dulu edla Pelega mo dla koa himiyo. Edla Yon Makata yia: saliyome ma ilame Yelusalem dla taiyo. ¹⁴Epame Polo mate Banabas mate Pelega saliyome ma ta:la api Pisidiya mo pato dulu dla Antiyoka mo dla tame woyamaiyo. Yia: edla ha:ha:lati Yu so inoma sumalalo alilata pulati yia: inoma sumolowedeme inoma sumalalo aya dulu dla hetame popa:iyo. ¹⁵Epalati inoma sumalalo aya dokopala sota Mosesta aiyalma hatitimale mate epo God tle yu hapame molo atlalo sota hatitimale mate sesa:iyo. Epame ma

Polo mate Banabas mate dla yu hamimama epo atlaiyo, “Namkadulo, wua: dla di watle gadlowe yu atlamolowe hutiyepiye, me-atlamaiya,” diyo.

¹⁶Epalati Polota sila:tipo do ta:demama epo atlaiyo, “Namkadulo Isalael so mate epame God dla mikadepe dle po-Yu so wua: mate yu i daliya. ¹⁷Di Isalael so Godtapo di mamaduloye me-elemuwapo. Epame yia:tapo Isip mo dla ha:ha:lati Godta yia:ye woloma omhaluwapo. Epalati Isalael so opata pasatauwapo. Epapalati Godta yia:ye itiyamale mate Isip mo tle alikili dla eleme woyamuwapo. ¹⁸Epame yia:ta sokomoko 40 dalupa dulu dla God watle allimama ya: dla kostame siyamalati asiyama Godta yia: pomelemdena. ¹⁹Epame Godta Keinan mo dulu dla yu meyelo pe meyelope dle 7 mo so hapulomaye alikili dla dodolomsalepo yia: ta:la kolahapame ma ya: opa Isalael so watle hamiwapo. ²⁰⁻²¹Epalati di mamadulota Isip mo dla ha:ha:po ma mo i hala pumuluwaye, sokomoko 450 mo-pololuwapo.

Epame di mamadulota mo edla me-ha:ha:lati Godta koko glادلalo soye hatitimuwapo, yia: omha:ha:lepo depame. Amasiyama alotle God tle yu hapame molo atlalo oplami Sa:muwelta halale oloma edla Isalael sota ma solotamuwapo, yia: omhallowe dokopala oplami ikadepe hamolowedeme. Epalati Godta Benyamin elele dulu dla oplami hale, Kis yami Solye dokopala oplami ikadepe hallowe dla hulumuwapo. Epapalati Solta sokomoko 40 dulu dla Isalael so dokopala oplami haluwapo. ²²Epame Godta Sol alimama alikili dla gilidepame matle Yesi yami Deibidita yia: dokopala oplami hallepo depame pamoluwapo. Epammama Godta Deibidi koko dla ipo atluwapo, ‘Na: Yesi yami Deibidi dla ka:dle koko natima. Epedeme ya:ta na:ta solotamale koko hapuloma halomhallepe,’ duwapo.

²³Epedeme Godta ka:yapa yu itiyamale mate himimama epo atluwapo, ‘Deibidi asiya dulu tle Isalael so dla pasakalo hallowe hapilalo oplami pulupe,’ duwapo. Epedeme oplami eta mo-puwapo. Eye Yesupo.

²⁴Amasiyama Yesu ala populalo hallati Yon tate puame Isalael so hapuloma watle God yu atlamsela:mama epo atlemsela:mduwapo, ‘Wua: malamale meyelo pe depame yú dla tutula:iya,’ demduwapo. ²⁵Epame Yonta ya: oko mosukulu gudla tamama epo atlemsela:mduwapo, ‘Wua:ta na:ye ana demdi? Godta sale Kelisoye pona: Amasiyama ya:ye na: ko tle pulupe. Epedeme na:ta ya: hete alisisi uptimoloweye po-ala:na,’ demduwapo.

²⁶Namkadulo Yu so wua: mate epo po-Yu so di God dla mikadepe dlalo so wua: mate na: yu daliya. Pasakalo hallowe kokoye Godta dia: watle Yesu tle hamiwapo. ²⁷⁻²⁸Amasiyama Yu so mate yia: dokopala so mate Yesuye woloma pomalanatina. Epapedeme yia: solotamuwapo, Yesuye yumuluwedeme. Epedeme yia: koko pa:le tame Paelet watle

Yesu yumulupo depame ha:ha:limuwapo. Yia:ta koko i halomsiyamaley God tle yu hapame molo atlamalalo sota ka:yapa hatitimale yu mate ma-ala:uwapo. Epapedeme Yu sota inoma sumalalo alila hapuloma dla God tle yu hapame molo atlamalalo sota hatitimale yuye sikemte sesa:mduwapo. Amasiyama yia:tapo dulu koko woloma pohamdena.

²⁹Epedeme God tle yu hapame molo atlamalalo sota Yesu koko dla atlamale koko hapulomata Yesu dla mo-wowoyapo gudlati yia:tapo Yesu motoye dali yekelemhimili di tle hamtulume wabasi dla himiwapo. ³⁰Amasiyama Godta ya:ye powale tle ma pasakalo duwapo. ³¹Epalati alotle alila pasatale dulu dla Yesuta ya: mate Ga:lili tle Yelusalem dla pumulale so watle ya:skamu nalati-imsela:uwapo. Epedeme opa ewolotapo yia:ta Yesu powale tle sila:time sela:la natili kokoye di opa Yu so watle atlamsiyamapo.

³²⁻³³Epedeme dita ka:dle yuye wua: dla hampualepo. Epedeme ka:yapa Godta di mamadulo mate yu itiyapo himiwaye koko etapo wata dia: dla mo-woyamalepo, ya:tapo ya: maseyemala Yesuye mo-powale tle ma pasakalo duwa koko tle. Epedeme Sam 2ta koko hema epo atlapo, 'Wa:ye na: maseyemala ikadepe.

Watapo na:ta wa:ye ma-hamalepo' depo.

³⁴Epame Godta Yesuye powale tle ma pasakalo duwapo. Epedeme ya: matle ya: maseyemalaye poa pe-epapolowa. Epapele koko tle Godta epo atluwapo,

'Na:ta ka:yapa Deibidi watle yu itiyamale mate koko ka:ka:dle hapilowe atluwaye ma wa: watle hamilowepo,' duwapo.

³⁵Epame God yu buka dla ma epo atlapo,

'God tle malale aiyalma oplamitapo wabasi dulu dla pohutuluwa,' depo.

³⁶Epedeme God yu iye Deibidi koko po-atlana. Adipalati, Deibidita God ya: oko hapuloma halomsela:po gudepame pouwapo. Epalati ya: motoye ya: mamadulo wabasi seme dla hamatilati ya: motota edla hutuwapo.

³⁷Amasiyama Yesu motoye wabasi dulu dla elemama pohutana.

Adipalati, Godta ya:ye powale tle ma pasakalo duwapo.

³⁸⁻³⁹Epedeme namkadulo, wua: dita atlama yu i woloma daliya.

Adipalati, Godtapo Yesuta koko halë tle wua: bobtalimaleye hiyolepame ullu pa:talo so dlepe. Ame adipalati, Mosesta aiyalma hatitimaleta wua:ye wua: bobtalimale tle alikili dla eleme woyapame po-ullu pa:talo so dena. Amasiyama oplami antapo Yesu dla mikadepe dlepiye, Yesuta ya:ye batalimaleta itiyamale tle alikili dla hamame woyamelepe.

⁴⁰Epedeme wua: woloma na: yu hapame mikadepe dle dulu dla ha:ha:iya. Adipalati, God tle yu hapame molo atlalo sota atlamale koko ita wua: dla pulala depame,

41 ‘Wua:ta ha:ha:le oloma edla na:tapo koko pato halepe.

Amasiyama wua:ta koko i natipame pomikadepe dlowa.

Epame oplami haleta ya: dulu kokoye wua: dla atlamelepiye,
wua: ma woloma pahalowa.

Epapedeme na: yu dla asupumlalo so, wua: koko i natipo yiyelepame
pallipe.’ ”

42 Epo Polo mate Banabas mate yu atlamha:ha:po gudepame inoma
sumalalo aya tle tulumha:ha:lali opata puame yia: watle epo atlaiyo,
“Wua: matle inoma sumalalo alila haleta puame wua:ta God yu atlaeye
ma atlaiye,” diyo. 43 Inoma sumaleta ma tame gudlati opata sillipo ma
yia: aya dla tamhalaiyo. Epalati Yu so opi mate epo po-Yu sota God
dla mikadepe dlalo so opi mate Polo wolota tamallati dolumtamalaiyo.
Epalati Polo mate Banabas mate yia: watle epo atlaiyo, “Wua:ta Godta
bokotiyapo malamale dulu dla ha:ha:ye, medla mepo ha:ha:iye,” diyo.

44 Epo ma inoma sumalalo alila haleta mo so hapulomata Lod yu dalla
pumulaiyo. 45 Epalati Yu sota opa alumale pato natipame Polo mate Banabas
mate dla elle pato himiyo. Epame yia:tapo Polota God yu atlemhallati sillipame
Polo yu ipi tle isikimi koko atlemhalema demyemama Polo mate yu dlomaiyo.

46 Amasiyama Polo mate Banabas mate powowota:lalo asiyama yuye
yia: watle epo atlamaiyo, “Ka:dlepo, wua: tate dita God yuye wua:
dla atlamoloweye. Amasiyama wua:ta pasakalo hallowe haloweye
allipo. Epedeme di wua: melepame ma po-Yu so watle God yu
atlamsiyamolowepo. 47 Adipalati, Lodta di watle ipo atluwapo,

‘Na:ta wa:ye hamuwapo, wa:tapo po-Yu so dulu dla hela:dlalo
hallepo depame.

Epame wa:tapo pasakalo hallowe yuye opa hapuloma ta:lamo pato
sukulu gugudle dla hamtelepo depame.’ ”

48 Epalati po-Yu sota Polo yu dalepame sisiyemama Lod yuye ka:pi diyo.
Epame yia: dulu dla Godta pasakalo hallowe dla sesa:le so hapulomata
mikadepe diyo. 49 Epalati mo edla opa hapulomata God yuye dlalemtaiyo.

50 Amasiyama Yu sotapo Polo dla elle pato himimama yia:ta tame
God dla mikadepe dlalo po-Yu so patoto wola: mate epo mo dokopala
so mateta siyalasiyaladlepo depame Polo wolo kokoye yia: watle mala-
atlamaiyo. Epalati yia:tapo Polo woloye wotiyalle hapipame mo etle
aliliki dla dodolomsaliyo. 51 Epapalati Polo mate Banabas mate ma
Ikoniom mo dla tlowedeme ha:ha:mama yia:ta Yu so dla alli koko nati-
imama yia: hete sokopeye Yu so opa inoma dali dla hihiyoliyo.

52 Amasiyama mikadepe dle soye Hela:dle Sokota poposatilimalati sisiyeiyo.

Polo mate Banabas mate Ikoniom mo dla ha:ha:le

14 ¹Ikoniom mo dla Polo mate Banabas mate mamisika: Yu so
inoma sumalalo aya dla God yu atlowedeme hetaiyo. Edla yia:ta

itiyamale mate God yu atlamala dalepame Yu so hapuloma mate epo Guliki so hapuloma mate Lod dla mikadepe diyo. ²Amasiyama Yu so opita Polo yu hala allimama mo so watle Polo kokoye isikimi mala-atlamsiyamaiyo, mo sota mikadepe dle so dla siyalasiyaladlepo depame. ³Amasiyama dulu edla Polo mate Banabas mate Ikoniyom dla weya alila selemalli ha:ha:iyo. Yia: edla ha:ha:mama powota:lalo God kokoye opa watle atlamha:ha:iyo. Epalati opata yia: yu dla mikadepe dlepo depame Lodta Polo mate epo Banabas mate dla ulugiyemale koko halowe itiyamale hamiyo. ⁴Epalati mo dulu dla opata duka gladle pato elaiyo. Opa opita Polo wolo tiyama tle ha:ha:, epalati opa opita Yu so tiyama tle ha:ha: diyo.

⁵Epaapele dulu edla Yu so tiyama tle ha:ha:lalo so mate epo yia: dokopala so mate Polo woloye ewalata siyomtimolowa depame yu ka:diyo. ⁶⁻⁷Epalati Polo mate Banabas mate yu i dalepame Likaoniya mo pato dla potamalaiyo. Epo edla potame ha:ha:mama Listla mo mate epo Delebe mo mate epo mo yimlala opi mate dla God yu atlamsiyamaiyo.

Polo mate Banabas mate ma Listla dla tame ha:ha:le

⁸Epame Listla mo dulu dla oplami hale ya:yata hammama mepo akoloyale hamaiyo. ⁹Epaapeleye ya: polomama Polota God yu atlamhallati woloma dalempolaiyo. Polota akoloyale oplami dla omhalemama malamaiyo, ya:ta mikadepe dleta ala:na ya:ye ka:dloweye. ¹⁰Epedeme ya:ta akoloyale watle yu teta:le mate epo atlaiyo, “Wa:ye sila:tine,” diyo. Epalati akoloyale oplamita sila:tipame sela:iyo.

¹¹Amasiyama opa alumaleta Polota oplami ka:dle natipame yu teta:limyemama Likaoniya yu mate epo atlamyaiyo, “Di godta opa some yiyepo pepele di tle dia: dla malana,” demyaiyo. ¹²Epamyemama yia:tapo Banabasye yia: biskapa god pato Sus hi sepiyo. Epame Poloye biskapa god hale Sus ya: yu hamsela:lalo oplami Helmes hi sepiyo. Adipalati, Polotapo alila hapuloma yu atlamsela:iyo.

¹³Sus god dla sisiyelalo ayaye mo kosukulli alikili dla polaiyo. Epeleye Sus god dla inoma sumalalo dokopala oplamita bulumkiyawa aliya mate plaplawa mate halopo puame mo kosukulli kokoloma dla hatitimaiyo. Adipalati, ya: mate epo mo so mate solotamaiyo, Polo mate epo Banabas mate dla sisiyemama aliya poyuluwedeme. Adipalati, yia: malamaiyo, Polo woloye semte god tepo depame.

¹⁴Amasiyama Polo mate epo Banabas mate koko i dalepame yia:ta alli kokoye opa dla nati-imama yia: tluka tallatalladiyo. Epame opa dulu dla ullumsiyamama yu teta:le mate epo atlamsiyamaiyo, ¹⁵“Namkadulo, wua: adipapalati ipapele kokoye dia: dla hama:? Adipalati, di ma ta:la so, wua: epapelepo. Epeleye dita wua: dla yu ka:dle hampuapo, wua:tapo biskapa god eye memelepame ma pasakalo halemhallalo God dla

mikadepe dlepo depame. Adipalati, ya:tapo pepele di mate epo ta:lamo mate epame kaula mate epo alisisi hapuloma dulu dla ha:ha:lalo mate mimita:puwapo. ¹⁶Epedeme Godta ka:yapa opata miyelo solotamale koko halomyelati natipame pohumatlamdena. ¹⁷Amasiyama wua:ta dulu edla ha:ha:lali Godta ya:ta bokotiyapo malamale nati-imama pepele di tle tiyo hamimduwapo, epame emale alisisita ka:depo matlepo depame gadle himmduwapo. Epo wua: dla dlowe alisisi pato hamipame ma wua: dla siyele hamimduwapo. Epedeme Godtapo ya:skamu ya: koko botomastamama koko hapuloma iye wua: dla halopimduwapo,” demyaiyo. ¹⁸Epedeme Polo mate Banabas mate mo sota yia: watle sisiyemama aliya poyupo hapilowe koko atlamaleye api godlowedeme yia: watle yu pato sikemte atlamaiyo.

¹⁹Amasiyama Yu so opa opi Antiyoka mo tle epo Ikoniom mo tle pumulaiyo. Yia:ta puame mo sota siyalasiyaladlepo depame Polo koko dla isikimi mala-atlamyaiyo. Epalati opata siyalasiyaladepame Poloye ewalata kelepomo alikili dla hallumtame himiyo. Epame yia: epo malamaiyo, yia:ta Poloye mo-yumulepo diyo. ²⁰Amasiyama mikadepe dle sota Polota ela dla tame alupo ha:ha:lali Poloye sila:tiyo. Epalati yimkata mo dulu dla ilame tamalaiyo. Epame ma-alallati Polo mate Banabas mate Delebe mo dla tamalaiyo.

**Polo mate Banabas mate ma Siliya mo pato
dulu dla Antiyoka dla ilame tale**

²¹⁻²²Polo mate Banabas mate ma Delebe mo dla God yu atlamsiyamalati opa hapulomata mikadepe diyo. Epame yia: ma Delebe mo tle ma ilame mo opi Listla mate epo Ikoniom mate epame Antiyoka dla mikadepe dle soye mamisika: God yu mate gagademsiyamala taiyo, ya:tapo mikadepe dle dulu dla ha:ha:mama kokalepo ha:ha:lepo depame. Epammama yia:ta epo atlamsiyamaiyo, “Mikadepe dle so ditapo wotiyalle dulu tle God ya: mo koko dla ulatulupe,” demsiyamaiyo. ²³Epamsiyamama Polo wolotapo sos hapuloma dla dokopala so hohomtalamaiyo. Epame daya aiyalma depo ha:ha:mama inoma sumale mate yia:ye Lod do tama dla hatitimdiyo. Adipalati, ya:tapo Lod dla mo-mikadepe duwapo.

²⁴Epame yia: Pisidiya mo tle ma Pampiliya mo dla pumulaiyo. ²⁵Yia: Pelega mo dla God yu atlepo gudepame matle Ataliya mo dla tuluiyo. ²⁶Epame Ataliya mo tle koa hame ma Siliya mo dla ulupo ma Antiyoka mo dla taiyo. Epedeme mo hema ka:yapa mikadepe dle sota Polo mate Banabas mate yia: hohopame mo opi dla God yu hamtaiya demama epo atlaiyo, “Godta wua: mate hallepe,” diyo. Epalati ya:tapo God yu mahame mo opi dla tame siyapo depo okota mogudlati ma i-ilapo puame yia: mo ikadepe Antiyoka dla woyamaiyo.

²⁷Epedeme Polo mate Banabas mate puame Antiyoka dla woyapame mikadepe dle so hapuloma sisilapame hatlo alumaiyo. Epame yia:ta God yu hame mo hapuloma dla atlamsiyamalati Godta yia: mate halale kokoye opa watle atlamaiyo. Epame Godta po-Yu sota mikadepe dlowe kokoloma dokostale koko mape atlamaiyo. ²⁸Epo gudepame Polo mate Banabas mate mikadepe dle so yimkadulo mate mo medla me-ha:ha:iyo.

Yelusalem dla po-Yu so koko esemale

15 ¹Epapele dulu dla opa opi Yudiya tle Antiyoka dla puame po-Yu so mikadepe dle so watle imama epo atlaiyo, “Wua: Mosesta di watle kapala kestlowe koko imuwaye, e podolumalalo wekelepiye, wua: pasakalo hallowe pahalowa,” diyo. ²Epalati Polo mate Banabas mate imale i dalepame allimama yia: mate yu dlomaiyo. Epapalati mikadepe dle sota Polo mate Banabas mate epo mikadepe dle so opi mate hohopo Yelusalem dla taiya diyo, yia:tapo tame Taiya dle so opa mate epo Yelusalem sos dokopala so mate koko iye woloma esemelepo depame.

³Yia: sostapo yia:ye taiya dlati tamalemama Ponesiya mo tle epo Samaliya mo tle tamalaiyo. Edla tamalemama sos hapuloma dla po-Yu sota yia: biskapa god melepame ma Yesu dla mikadepe dle kokoye atlamtamalaiyo. Epalati mikadepe dle so hapulomata koko i dalepame sikemte sisiyeiyo.

⁴Epapedeme yia:ta puame Yelusalem dla woyamalati sos dokopala so mate Taiya dle so mate epame mikadepe dle so hapulomata yia: natipame sikemte sisiyeiyo. Epalati Polo mate Banabas mate Godta yia: tle oko halë kokoye yia: watle atlamaiyo. ⁵Amasiyama mikadepe dle so opa opi Pa:lisi so alumale dulu tle sillipame epo atlaiyo, “Po-Yu sota pasakalo gadle halowa dlepiye, yia: ka:dena, kapala kotipo Mosesta aiyalma hatitimale dolumsiyamoloweye,” diyo.

⁶Epapalati Taiya dle so mate dokopala so mate yu i dulu kokoye woloma esemolowedeme hatlo alumaiyo. ⁷Alila selemalli dulu dla koko i esempopa:pame Pitata sila:time epo atlaiyo, “Namkadulo, wua: malamaiya. Ka:yapa Godta wua: dulu tle na:ye ma-hamuwapo, po-Yu so watle God yu hamtelepo depame. Epalati yia:tapo na: tle God yu dalepame mikadepe duwapo. ⁸Epalati God opa dupa dulu natilalotapo po-Yu sota mikadepe dle koko i natipame ka:pi duwapo. Adipalati, ya:ta koko iye mikadepe demama ya: Hela:dle Sokoye dia: dla hamiwa epammama ma yia: dla hamiwapo. ⁹Epedeme Godta natili dulu dla di Yu so mate epo po-Yu so mate pomeyepedesema. Epapedeme yia:ta mikadepe dlati Godta yia: bobtalimaleye mo-howahapo woweluwapo. ¹⁰Epedeme wua: God elemala natimiya. Epame po-Yu so mikadepe dle soye Mosesta aiyalma hatitimale dolumelepo depame ha:ha:limiya. Wua:ta epapelepiye, wua:ta yia: watle upiyele alisisi epapele some

goludemama apelepe. Adipalati, dia: mate epo di mamadulo mate woloma upiyele alisisi eye pohampuana. ¹¹ Amasiyama di mikadepe dema, di Lod Yesu di watle bokotiyapo malamale tle pasakalo hallowe hamiwaye, epammama po-Yu so mape api hatlo metle pasakalo hallowe halepe,” diyo.

¹² Epalati alumale patotapo Pita yu dalepame yu dimi popa:iyo. Epo yia:ta yu dimi popa:lali Polo mate Banabas mate Godta yia: tle ulugiyemale koko po-Yu so dulu dla halomsiyamaleye yia: dla atlamaiyo.

¹³ Yia:ta yuhapo gudlati ma Yeimsta sila:time epo atlaiyo, “Namkadulo, na: yu daliya. ¹⁴ Saimon Pitata di watle ma-atlalepo, Godta ka:yapa po-Yu soye ya:ta bokotiyapo malamale tle ya: akimlala depo hohomale kokoye. ¹⁵ Epapedeme koko itapo God tle yu hapame molo atlalo sota atlamale yu mate ma-ala:po. Adipalati, God yu buka dla yu ilimaleta ipo elapo,

¹⁶ ‘Koko i gudlati na: matle ilame puluwepo.

Adipalati, Dokopala oplami Deibidita omhaluwa mo kokoye aya epapele some mo-kitlotame elapo.

Amasiyama na:ta puame dinapopame
mamisika: halowepo.

¹⁷ Epedeme na:ta sisilamale po-Yu so opa hapulomatapo na:ye totamelepe.

¹⁸ Epapedeme opata koko i malamelepo depame
Lodtapo mo-powataliya atluwapo.’

¹⁹ Epapedeme na: posolotamasema, dita po-Yu sota God hala dla puluwe api himomolloweye. ²⁰ Amasiyama di isikimi yu ilimale tlo po-Yu so watle hamimama epo atlowepo, ‘Wua: biskapa god watle hamili dlowe alisisi halopo podlowa. Adipalati, dlowe alisisi eye mo-batalimalepo. Epame batalimale koko opa uhalomolowe mate wola: uhalomolowe mate pahalomolowa. Epame omali podlowa, epammama mo ma ala omali mate hallati podlowa.’ ²¹ Epedeme po-Yu soye woloma koko i dolumha:ha:lowe ka:pi. Adipalati, mo-powataliya Yu sotapo mo hapuloma dulu dla yia: inoma sumalalo aya dla ipapele kokoye halomiyo demama haliyamale dla ma-atlamduwapo. Epammama yia:tapo Mosesta aiyalma hatitimaleye inoma sumalalo alila hapuloma dla opa watle ma sesa:po imduwapo.”

Yu ilimale po-Yu so mikadepe dle so watle hamili

²² Epame Taiya dle so mate epo sos dokopala so mate epo mikadepe dle so hapuloma matetapo solotamale himpame opa opi hohopo Polo wolo mate ma Antiyoka dla taiya diyo. Epammama yia:ta dokopala so alumale dulu tle opa iwolo hohomaiyo, Yudas Balesabas mate Saeles mate. ²³ Epalati yia:ta yimkata Antiyoka dla tamalemama yu ilimale i hame tamalaiyo,

“Epedeme namkadulo, di Taiya dle so mate epo sos dokopala so mate yu iye ilima. Epapedeme di yu iye po-Yu so mikadepe dle so hapuloma Antiyoka dla epo Siliya dla epo Kilikiya dla ha:ha:lalo so wua: dla hamima.

²⁴Epapedeme di alumale dulu tle opa opita tame wua: dla yiyilamale koko imalati wua:ta sikemte momalamuwaye di medaluwa. Amasiyama dita yia: watle atlati po-apena. ²⁵⁻²⁷Epapedeme di ma Polo mate Banabas mate ma ilame wua: dla taiya dema. Adipalati, opa iwoloye Lod Yesu Keliso koko dla yia: pasakalo hatitimoloweye po-allisemde. Epele dulu dla dita solotamale tle di alumale dulu dla Yudas mate Saeles mate hohomuwa, yia:ta Polo wolo mate wua: hala dla telepo depame. Epedeme yia:tapo wua: dla tame yu hatlo dita ilimale iye atlamelepe.

²⁸Adipalati, di Hela:dle Soko mate malamale ma-hatlope depo himiwapo. Epedeme di wua: watle upiyele hale pohamilowa. Amasiyama wua: isikimi koko hatlo itlo dolumaiya. ²⁹Wua: biskapa god watle hapili dlowe alisisi halopo podlowa. Epame omali podlowa, epammama mo ala omali mate hallati podlowa. Epame batalimale koko wola: uhalowe epo opa uhalowe mate pahalomolowa. Wua:ta di yu i dolumha:ha:lepiye, eta wua:ye ka:depo ha:ha:lepe.

Eso namkadulo, di yu epo.”

³⁰Epedeme opa iwolota yu ilimale i hame Yelusalem tle Antiyoka dla ma-tamalaiyo. Epame yia: Antiyoka dla puame woyapame opa hapuloma sisilapame yu ilimaleye yia: watle hamiyo. ³¹Epalati Antiyoka sos sotapo gadle yu ilimale i sesa:pame sikemte sisiyeiyo. ³²Epame God tle yu hapame molo atlalo so Yudas mate Saeles mate gadle yu atlamama mikadepe dle so dla itiyamale hamiyo. ³³Epame alila opi Antiyoka dla ha:ha:po gudlati mikadepe dle sota Yudas mate Saeles mate ma Yelusalem dla woloma i-ilapo taiye diyo. [³⁴Amasiyama yia:tapo ilame ma-tamallati asiyama Saeles tlo Antiyoka medla halli diyo.] ³⁵Epalati Polo mate Banabas mate Antiyoka mo dla me-ha:ha:mama opa opi mate God yu atlamha:ha:iyo.

Polo mate Banabas mate duka gladepe tale

³⁶Alotle alila haleta Polotapo Banabas watle epo atlaiyo, “Di matle ilame tame dita ka:yapa Lod yu hamtauwa mo yimlala hapulomaye tlamtlowa. Adipalati, na: edla mikadepe dle so ha:ha:ye sikemte malamama yia: tame natilowe solotama,” diyo. ³⁷Epalati Banabasta solotamaiyo, Yon Makaye ya:ta semtlowedeme. ³⁸Amasiyama Polo posolotamaiyo, Banabasta Yon Maka semtloweye. Adipalati, yia:ta ka:yapa tale dulu dla Yon Makaye hamalati ya:ta oko dla hutulli

woloma ponatiyo. Epapele koko tle Yon Makatapo yia:ye Pampiliya mo tle saliyome ilamtaiyo. ³⁹Epalati Polo mate Banabas mate sikemte yu dlopo yimkata siyamale tle duka gladepo ma meyelope meyelope depo tamalaiyo. Epammama Banabasta Yon Maka seme Saiples hasu dla koa tle uliyo. ⁴⁰Epalati asiyama Polota Saeles tlo saiyo, ya: mate tloweye. Epalati mikadepe dle sota yia:ye taiya demama epo atlaiyo, “Taiya, Lodta gadletapo wua: mate hallepe,” diyo. ⁴¹Epapalati yia:ta tame Siliya mo mate epo Kilikiya mo mate dla mikadepe dle soye God yu mate gagademsiyamama itiyamale hapimsiyamaiyo.

Timotita Polo mate tale

16 ¹Polo wolota tame Delebe mo dla woyapame ma Listla mo dla tame natilati mikadepe dle oplami hale halaiyo, ya: hiye Timoti. Timoti ya: waiye mikadepe dle Yu a:yayo. Epalati ya: a tlo Guliki oplamiyo. ²Epapeleye mikadepe dle so Listla dla ha:ha:lalo mate Ikoniyom dla ha:ha:lalo mateta Timotiye koko ka:dle oplami demdiyo. ³Epapele dulu dla Polota solotamaiyo, Timoti mate sela:lowedeme. Amasiyama Yu so hapuloma edla ha:ha:le soye me-yia:malamaiyo, Timoti ya: aye Guliki oplami. Epapedeme Polota Yu sota sisiyelepo depame Yu so yia: toto koko dolumama Timoti hamame kapala ke staiyo. ⁴Epalati Polo wolota Taiya dle so mate epo dokopala so mateta Yelusalem dla yu ilimaleye opata dolumelepo depame mo hapuloma dla yu e atlamsiyamaiyo. ⁵Epapalati mikadepe dle sota mo-pasatamtamama sos hapulomata itiyamale mate hutiyemtaiyo.

Godtapo Poloye Makedoniya dla tane dle

⁶Polota yimkadulo mate tame Asiya dla God yu atlamoloweye Hela:dle Sokota api himomeliyo. Epalati yia:tapo tamalemama Piligiya mo ka: epo Galasiya mo ka: duka tle tamalaiyo. ⁷Epame yia:tapo Misiya mo mateka:pi dla puame woyapame ma Bituniya mo dla tlowedeme apalati Yesu ya: Sokota yia: api himomeliyo. ⁸Epapalati yia: Misiya mo tla:me ma Tlowas dla tuluiyo.

⁹Yia: Tlowas mo dla puame woyamale utula:la oloma edla Polotapo ya: inomata meyelope dlati Makedoniya oplami natiyo. Oplami etapo ya: watle otele mate epo atlaiyo, “Wa: kaula ulumpuame Makedoniya dla di gadene,” diyo. ¹⁰Epapele dulu dla di Godta dita Makedoniya so watle ka:dle yu hamtelepo depame di taiya duwa kokoye malapame Makedoniya dla tlowedeme me-dinapuwa.

Lidiyata mikadepe dle koko

¹¹Di koa hame Tlowas mo melepame Samoteleis hasu dla uluwa. Edla hutiyepo alallati ma Neyapolis dla uluwa. ¹²Epame etle ma ta:la api Pilipi

dla tauwa. Mo iye Makedoniya mo dulu dla mo pato halepo. Loum so mape mo hema me-ha:ha:uwa. Epalati di mo edla alila pasatale sepele ha:ha:uwa.

¹³Epame di Yu so inoma sumalalo alila dla aloma pili dla tulumuluwa. Adipalati, di malamuluwa, Yu soye edla inoma sumdeyo depame. Epame edla tulume wola: opi edla popa:lali yia: watle yu atlampopa:uwa. ¹⁴Wola: edla di yu dalempopa:uwa dulu dla Tayatila dla hallalo a:ya hale poluwa, ya: hiye Lidiya. A:ya ya: okoye tluka omteka:ple kolepame mani halowedeme opa watle asiyama mate hapimhalemdiyo. Epame ya: mape Yu so yia: God dla mikadepe demdiyo. Epapeleye Polota yu atlampollati Godtapo a:ya ita yu woloma ka:depo halepo depame ya: gaduwa. ¹⁵Epapele koko tle ditapo ya: mate epo ya: aya dulu dla ha:ha:lalo so mate yú dla ka:ka:timuwa. Epalati ya:tapo dia:ye ya: aya dulu dla elemhetlowedeme epo atluwa, “Wua:tapo na:ye ikadepe Lod dla mikadepe dlalo a:ya dlepiye, wua: matame na: aya dulu dla na: mate ha:ha:iya,” duwa. Ya:ta epo atlati asiyama dita ya: mate ya: aya dla hetame ha:ha:uwa.

Polo mate Saeles mate amtuwale aya dla ka:ka:timale

¹⁶Alila haleta di inoma sumolowedeme aloma pili dla tulumha:ha:lali oplami hale ya: oko a:yata duka dla di umuwa. Epapeleye a:ya itapo ilama ya:nasamata ya: dla kukutupo hallati ya:tapo opa watle amile dla koko wowoyamoloweye momolo atlamsela:mdiyo. Ya:ta epamsela:lali ya: patoto sota mani pato hamdiyo. ¹⁷Epapeleye a:ya itapo di ko tle pumama yu teta:le mate epo atlempuwa, “Opa iwoloye di dla hallalo God ikadepe ya: oko sopo. Epedeme yia:tapo wua:ta pasakalo halowe apiye atlamsiyamapo,” duwa. ¹⁸Epame ma ya:tapo alila hapuloma dulu dla di watle mepo atlamsela:mduwa. Epalati Polota alimama helestame ilama ya:nasama ya: dulu dla hala watle epo atluwa, “Na: Yesu Keliso hi tle wa: watle atlema, wa: ya: tle alikili dla ulatane,” duwa. Epalati pakasiyamalalo ilama ya:nasamatapo ya: tle alikili dla ulatauwa.

¹⁹⁻²⁰Epapalati a:ya ya: omha:ha:lalota yia:ta mani halalo api kestale natipame puame Polo mate Saeles mate hohopame gamani so dla elemtauwa. Yia: Polo mate Saeles mate elemtame haliyamale dla ipila:pame Loum gamani so watle epo atluwa, “Opa iwoloye Yu sopo. Epame yia:tapo di mo dulu hema siyaladle ta:demsiyama. ²¹Epapedeme yia:ta imale kokotapo di Loum so aiyalma mate po-ala:sema. Epedeme di Loum sotapo yia:ta imale koko halowe poka:dena,” duwa.

²²Epammama mo so hapulomata Polo mate Saeles mate sikemte aliwa. Epalati gamani sota yia: opa watle Polo mate Saeles mate yia: tlukaye tallatalladepame uptipo dali mate hohopoliya duwa. ²³Epalati opata yia:ye sikemte hohopolepame amtuwale aya dulu dla ka:ka:timuwa.

Epame yia:ta amtuwale aya omhallalo oplami watle epo atluwa, “Wa: woloma yia:ye omhalane,” duwa. ²⁴Epapalati dalepame amtuwale aya omhallalota aya dulu ikadepe kokoloma gowaladepame Polo mate Saeles mate elemtuwame aya dulu edla yia: heteye dali opokoko dulu dla hatitipame elota siyomaiyo.

²⁵Utula:la dukuslopi oloma dla hallati Polo mate Saeles mate inoma sumpopa:mama siyele sala God watle dodolumpopa:iyo. Epapalati amtuwale aya dulu dla ha:ha:lalo so yimkadulo ma me-dalempopa:iyo. ²⁶Epalati pakasiyamalalo allutuwale patota tumama amtuwale aya holuiyo. Epammama amtuwale aya kokoloma hapulomaye dodokotimaiyo. Epame oli deata amtuwale aya dulu dla ha:ha:lalo so kokotipoliyeleye miyelo suwasuwadiyo. ²⁷Epapele dulu dla amtuwale aya omhallalota sila:time natitepo kokoloma hapuloma dodokotipo halla natiyo. Epapala natipame ya:ta malamaleta amtuwale aya dulu dla ha:ha:lalo so hapuloma mo-potayo depame aipa:ya hame ya:skamu yumuluwedeme apiyo. ²⁸Amasiyama Polota yu teta:le mate ya: watle epo atlaiyo, “Wa:skamu yummiya. Dita hapuloma ala me-ha:ha: ini,” diyo.

²⁹Epalati amtuwale aya omhallalota ya:mkale watle tuloma hampuane diyo. Epame tuloma hame amtuwale aya dulu dla kukulumtuwame wota:mama eseselalle mate Polo mate Saeles mate yia: hete sitali dla alumata kellepo polaiyo. ³⁰Epame Polo mate Saeles mate alikili dla elemtuwame yia: watle epo atlaiyo, “Opa, na: apa koko hapo pasakalo hallowe hapa:?” diyo.

³¹Epalati Polo mate Saeles mate ya: watle epo atlaiyo, “Wa: Lod Yesu dla mikadepe dene. Eta wa:ye pasakalo hallowe halepe. Epedeme wa: mate epo wa: aya dulu dla ha:ha:lalo so mateta Lod Yesu dla mikadepe dlepiye, eta wua: pasakalo hallowe halepe,” diyo.

³²Epame ya:tapo Polo mate Saeles mate ya: aya dla elemtaiyo. Epalati Polo wolotapo ya: mate epo ya: aya dulu dla ha:ha:lalo so mate dla Lod yu atlamaiyo. ³³Epapalati utula:la edla amtuwale aya omhallalo oplamita Polo woloye opata hohopolemama kapala kotimaleye howahalomaiyo. Epame oloma edla Polo wolota amtuwale aya omhallalo oplami mate epo ya: aya dulu dla ha:ha:lalo so mate yú dla ka:ka:timaiyo. ³⁴Yia:ye yú dla ka:ka:timalati asiyama amtuwale aya omhallalo oplamita Polo mate Saeles mateye ya: aya dla elemtame daya ilimaiyo. Epame ya: mate epo ya: aya dulu dla ha:ha:lalo so mate yia:ta God dla mikadepe dle koko dla sikemte sisiyeiyo.

³⁵Epo utulalati gamani sota yia: opaye amtuwale aya omhallalo oplami watle taiya demama epo atlaiyo, “Polo woloye ma alikili dla woyamelepo,” diyo. Epalati yia:ta tame amtuwale aya omhallalo oplami watle Polo wolota alikili dla woyamolowe yu gamani sota atlaleye ya: watle atlaiyo.

³⁶Epalati amtuwale aya omhallalo oplamita yu i dalepame tame Polo watle epo atlaiyo, “Gamani sota atlemama, wua:ye ma-taiya duwo. Epedeme wua: woloma taiya,” diyo.

³⁷Amasiyama Polota gamani sota taiya dle opa watle tame epo atlaiyo, “Wua: patoto sotapo di kokoye woloma pogladena. Epammama yia:tapo wua: watle itiyamale hamilati wua:tapo dia:ye opa inoma dali dla hohopoluwapo. Epapedeme yia: poka:dena, Loum mo so ikadepe dla epapele koko haloweye. Adipalati, na: mate Saeles mate di ma Loum mo so opa ikadepepo. Epapele tlope wua:tapo dia:ye hohopoluwapo. Epame wua: patoto sota dia:ye amtuwale aya dulu dla ka:ka:timuwapo. Ma epame yia:tapo dia:ye amtuwale aya tle hemele alikili dla eleme woyamolowedeme apopa? Poka:dena, epapoloweye. Epedeme miyelo puame dia:ye amtuwale aya itle alikili dla eleme woyamolowe ka:pi,” diyo.

³⁸Epalati gamani sota taiya dle opata ma ilame tame Polota atlale yuye gamani so watle atlaiyo. Epapalati gamani sota Polo mate Saeles mateye ikadepe Loum soyo dlati dalepame sikemte yiyelepame wowota:iyo.

³⁹Epame miyelo puame Polo mate Saeles mate dla namkale dle yu atlaiyo. Epo yia:ye amtuwale aya dulu tle alikili dla eleme woyamama epo atlaiyo, “Wua: wata mo itle alikili a:ma woyapo taiya,” diyo.

⁴⁰Epalati Polo mate Saeles mateta amtuwale aya dulu tle woyapame Lidiya aya dla taiyo. Edla tame mikadepe dle so dla gadle yu atlapame ma-tamalaiyo.

Polo mate Saeles mate Tesalonika dla tale

17 ¹Polo mate Saeles mateta Tesalonika mo dla tamalemama Ampipolis mo mate epo Apoloniya mo mate tetla:po tamalaiyo. Epele dulu dla Yu so inoma sumalalo ayaye Tesalonika mo dla polaiyo. ²Polo ma mo edla meyelo aplalo epammama Yu so inoma sumalalo aya dla hetaiyo. Epame Yu so inoma sumalalo alila dapahatlope dulu dla Polota God yu buka dulu tle Yu so watle Keliso kokoye haliyamale dla imdiyo. ³Ya:tapo God yu imama epo atlemdiyo, “Godtapo yu mehimiwapo, ya:ta sale Kelisotapo wotiyalle hapame popo ma powale tle pasakalo dloweye. Epedeme na:tapo wua: watle Yesu koko atlamhala iye Kelisopo. Ya:ye Godtapo sepame tane dle oplami ikadepe wua:ta omha:ha:uwapo,” demdiyo.

⁴Epalati Yu so opitapo Polo mate Saeles mate yia: yu dla dalepo mikadepe demama yia: mate hatlope demdiyo. Epalati God dla mikadepe dle Guliki so mate epo patoto so wola: opi mate yia: mape mikadepe demama Polo wolo mate hatlope demdiyo.

⁵Amasiyama Polo yu dla pomikadepe dle Yu sotapo Polo wolo dla sikemte elle pato himiyo. Epammama yia:tapo mo dulu dla poka:ka:depo

siyamalalo opa hohopame alumale tipo siyaladle ta:diyo. Yia:ta siyaladle ta:depame Yason aya dla ullumtame Polo mate Saeles mate hohopo opa inoma dali dla ipila:lowedeme totamaiyo. ⁶Amasiyama yia:ta Polo wolo ponatilalo wekelati Yason mate mikadepe dle so opi mate hohopame mo dokopala so dla elemtaiyo. Epalati siyaladle ta:dlalo sota dokopala so watle yu teta:le mate Polo wolo koko dla epo atlamyaiyo, “Opa iwolotapo mo hapuloma dla opa watle yiyilamale koko imsiyamama ma di mo hema mo-puwapo. ⁷Epalati oplami Yason itapo yia:ye hohopame ya: aya dla elemhetame halapo. Epedeme opa iwolotapo di pato oplami Sisata aiyalma hatitimaleye hauwokokomsiyama. Adipalati, yia:ta atlemama Sisaye podi pato oplami, amasiyama oplami hale, Yesu tlo di pato oplami demde,” demyaiyo.

⁸Epalati mo so mate dokopala so mate yu i dalepame sikemte yiyelepame alliyo. ⁹Epame dokopala sota asiyama mani hatitimaiya dlali Yason wolotapo dokopala so watle mani hatitipame alikili dla woyamaiyo.

Polo wolota Beleya mo dla tale

¹⁰Epo utula:la oloma edla mikadepe dle sota Polo mate Saeles mate Beleya dla taiya diyo. Epalati yia:ta Beleya dla tame Yu so inoma sumalalo aya dla hetaiyo. ¹¹Epapele dulu dla Polota Tesalonika dla halale oloma edla Yu so edla ha:ha:leta ya: yu dallowe alliyo. Amasiyama Beleya mo hema Yu sota Polota God yu atlati hutulli mate ya: yu hapame yu e ya: dulu kokoye woloma totamdiyo. Epame yia:tapo Polota imaleye mikadepeta: depame alila hapuloma dulu dla God yu buka sikemte sesa:mha:ha:mdiyo. ¹²Yu sota mikadepe dlali Guliki so patoto wola: opi mate epo opa opi mate yia: ma mikadepe diyo.

¹³Amasiyama Tesalonika dla ha:ha:lalo Yu sota Polo woloye Beleya dla God yu atlamha:ha:uwo dla dalepame yia: ma Beleya dla pumulaiyo. Yia: Beleya dla puame mo so watle Polo wolo kokoye isikimi mala-atlamalati opata siyaladle ta:diyo. ¹⁴⁻¹⁵Epapalati Saeles mate Timoti mate Beleya mo medla me-ha:ha:lali mikadepe dle sota Polo tlo hapele koa sitali dla semtuluiyo, ya:tapo etle koa hame Atene mo dla telepo depame. Epame yia: Atene mo dla tame woyamalati Polota ya: semtale so watle epo atlaiyo, “Wua: ilame tame Timoti mate epo Saeles mate atlaiye, yia: ma hapele na: hala dla pumullupo,” diyo.

Polota Atene mo dla God yu atlale

¹⁶Polo ala Atene dla Saeles mate Timoti mate omhalaiyo. Ya: edla yia: omhalemama natilati mo dulu dla opata dota mimita:ple biskapa godta wokasepo elaiyo. Epalati tlapame ya: dupa dulu dla upiyele patota elemama sikemte momalamaiyo. ¹⁷Epame Yu so inoma sumalalo aya

dla Yu so opi mate epo God dla mikadepe dle Guliki so mate esemdiyo. Epame alila hapuloma dulu dla mo duka dla isikimi siyamalalo so mate yuhamsiyamdiyo.

¹⁸ Epalati Epikuliya alumale dla ha:ha:lalo malamale patoto so mate epo Sitoiki alumale dla ha:ha:lalo malamale patoto so mateta puame Polo mate esemama yu dlomaiyo. Epame Polota Yesu koko mate epo palli sota ma palli tle silluwe koko mateye yia: watle atlata dalepame asiyama yia:tapo epo atlamyaiyo, “Oplami iye ya:ta atla ya: dulu kokoye yeliyena. Ya: apa koko imolowedeme amsela:ma:?” demyaiyo. Epo opita epo atlamyaiyo, “Ya: di watle mo opi yia: god kokoye imolowedeme amsela:mama apeyo,” demyaiyo.

¹⁹ Epedeme yia: Polota ya:ta imsela: kokoye woloma atlepo depame Aleopagi tamali di dla patoto sota esemale dla semtamalaiyo. Edla semhetame yia:tapo Polo watle epo atlaiyo, “Wa:ta imale amko hamsela:ye di watle woloma atlane. ²⁰ Adipalati, wa:ta imsela:ye di podimalamana. Epedeme di woloma dallowe solotama,” diyo. ²¹ (Epalati Atene dla ha:ha:lalo so mate epo mo opi tle pumhalale so mate alila hapuloma yia:ta solotamale koko halowe alilaye memelepame ma isikimi imale amko koko tlo esemha:ha:mama yu some balemha:ha:mdiyo.)

²² Epame Polotapo alumale dulu tle sila:time halemama epo atlaiyo, “Atene so opa, wua: na: yu daliya. Wua: api pasatale tle god hapuloma dla sisiyele hapiloweye mo-wua:malamana. ²³ Adipalati, na:ta wua: mo dulu dla tlamsela:mama wua:ta sisiyelalo god tlamuwaye meyelope meyelope dle tlamuwa. Epo dulu edla god hale dla siyele yu ipo ilimale ella natiwa, ‘Opata pomalamalalo wekelalo god watle sisiyelalo aya,’ dleye natiwa. Epedeme wua: ponatilalo wekelalo God dla mikadepe demdepo. Epapeye na:tapo wua: watle God e ya: kokoye atlowepo.

²⁴ Epapedeme God etapo ta:lamo pato mate pepele di mate yia: Lod depo halapo. Adipalati, ta:lamo mate epo pepele di mate epame dulu dla ha:ha:lalo alisisi hapuloma mateye hatlo ya:ta mimita:puwapo. Epedeme ya: opata dlopi dota halë aya dla pohalasesmde. ²⁵ Epapedeme God itapo pasakalo mate alisisi hapuloma mate opa dla hapilalo halapo. Epapedeme dita ya: gadloweye api hawa. Adipalati, ya: dla alisisi hapuloma ya: mate ma-ala:po halapo.

²⁶ Epedeme Godta ka:yapa oplami hatlo mita:puwapo. Epame oplami hatlo ya: tle ta:lamo patoye opa mila:pi meyelope meyelope dleta pasatauwapo. Epame Godtapo yia: mo sukulu mate alila sukulu mate ma hatitimuwapo. ²⁷ Adipalati, Godtapo solotamuwapo, opatapo inoma pa:talo so some ya: totapame ya: natilipo depame. Amasiyama ya: dia: tle pateka:mu dla pohalasesma. ²⁸ Adipalati, dia:ye ya:ta itiyamale tle siyamama ha:ha:po. Epedeme yu iye wua: opata atlamale yu mate ma-ala:na. Adipalati, ka:yapa wua: dulu dla haluwa oplami haleta ipo atluwapo, ‘Di ma God ya: akimlalapo,’ duwapo.

²⁹Di God ya: akimlala depo ha:ha:mama po-ipo malamolowa, ‘Godye dlopi opata ewala mate epo alisisi opi mate mita:pena,’ depo pomalamolowa. ³⁰Epalati Godtapo opaye amka:yapa epapele koko dulu dla me-ha:ha:lali po-atlemdena. Adipalati, yia: God ikadepeye yeitapo ha:ha:iyo. Amasiyama wata oloma hema Godta epo atlapo, ‘Opa hapuloma mo hapuloma dulu dla wua: bobtalimale tle heheletimaiya,’ depo. ³¹Adipalati, ya:ta alila me-himiwapo, ta:lamo so hapuloma yia: kokoye woloma ka:pi gladloweye. Eye ya:ta ka:yapa sale oplamita apelepe. Epedeme Godtapo yu hema mikadepe demama ya:ta sale oplamiye powale tle ma-ta:duwapo.”

³²Polota imale koko tle opata Yesuta powale tle sila:tili dalepame opita eimelemyaiyo. Amasiyama opita Polo watle epo atlamyaiyo, “Di koko iye mamisika: dallowe solotama,” demyaiyo. ³³Epame Polo yu atlepo gudepame ma-taiyo. ³⁴Amasiyama dulu edla opa opitapo Polo yu dalepame mikadepe depame ya: mate hatlope diyo. Polo yu dla mikadepe dle so dulu hema oplami hale Dainosus, Aleopagi alumale dulu dla hallalo oplami. Epo a:ya haleye Damalis epame opa opi mape mikadepe diyo.

Polota Kolin mo dla halale

18 ¹Polota Atene mo dla halepame ma Kolin mo dla taiyo. ²Ya: mo edla tame Yu oplami hale umaiyo, ya: hiye Akwila, ya: mo ikadepeye Pontus. Oplami iye ya:llu Plisila mate ala Itali mo tle Kolin mo dla pumulaiyo. Adipalati, Sisa Kolodiyasta Yu so hapulomaye Loum tle alikili dla dodolomsaliyo. ³Epapeleye Polota tame oplami Akwila mate ya:llu Plisila mate yia: aya dla yimkata ha:ha:iyo. Adipalati, yia: yimkata tlukata aya halomalalo oko hamha:ha:iyo. ⁴Yu so inoma sumalalo alila hapuloma dla Polotapo Yu so mate Guliki so mate Yesu dla mikadepe dlepo depame yia:ta inoma sumalalo aya dla Yesu kokoye esemselaiyo.

⁵Epalati Saeles mate Timoti mate Makedoniya tle Polo hala dla pulati Polotapo ya: oko melepame alila hapuloma dla isikimi God yu atlowe kotiyapo sela:iyo. Epammama ya:tapo Yu so watle Yesu koko haliyamale dla imsula:mama Yesuye Godta sale Kelisopo demselaiyo. ⁶Amasiyama yia:ta Polota imale yu halowe allimama ma Polo watle putlomale yu atlamyaiyo. Epalati Polota Godta kasilamale kokoye yia: watle imama ya: tluka ullu ka:ka:lepame yia: watle epo atlaiyo, “Na: wua: yilo oko pato ma-hauwapo. Epapele tlope wua:ta pasakalo hallowe pohalalo wekelepiye, mo-wua: batalimalepo, amasiyama pona: batalimale. Epapedeme na: wata oloma itle ma po-Yu so dla God yu hamtlowepo,” diyo.

⁷Epame Polo Yu so inoma sumalalo aya melepame ma mateka:pi po-Yu oplami Titiyus Yustus aya dla halla taiyo. Oplami iye Yu so God dla

mikadepe dlalo oplamiyo. ⁸Epo dulu edla inoma sumalalo aya dokopala oplami Klispus mate epo ya: aya dulu dla ha:ha:lalo so mate Lod Yesu dla mikadepe diyo. Epame Kolin so opi mape Polo yu dalepame mikadepe dlali ya:ye yú dla ka:ka:timaiyo.

⁹Epo utula:la haleta Lodta Polo inoma meyelope depame ya: watle epo atlaiyo, “Wa: ase wota:miya. Epame wa:ta yu atlemsela:ye melemiya.

¹⁰Adipalati, na:tapo wa: mate hallepe. Epalati oplami haleta wa: watle wotiyalle pohamilowa. Adipalati, Kolin mo pato dulu hema na:ta sesa:le so opa hapuloma me-ha:ha:po,” diyo.

¹¹Epalati Polota Kolin mo dla God yu imhalemama sokomoko hatlo hamastapame epo ma sokomoko hale kotiyapo tamama mama 6 tlo pololiyo.

Yu sota Poloye gamani oplami Galiyo watle hamame hetale

¹²Loum oplami Galiyota Kolin mo dla halemama Akaya mo pato omhalaiyo. Epapeleye Polota Kolin mo dulu dla God yu imsela:lati Yu so hapulomatapo allimama Poloye Galiyo watle hamame pumulaiyo.

¹³Epammama ya:ta Polo hamampuame Galiyo watle epo atlaiyo, “Oplami itapo api hale tle God dla sisiyelowe imsela:mama di aiyalma mate po-ala:msela:sema,” diyo.

¹⁴Epame Polo ala yu hale atlowedeme hallati Galiyotapo Yu so watle epo atlaiyo, “Yu so, wua: batalimale koko patoto na: dla halopo pumatiye, eta na:ta wua: koko woloma gladle mla. ¹⁵Amasiyama wua: aiyalma koko tle yimka:mala koko hampuademe muwolo gladepame ka:diya. Epedeme na: epapele koko gladlowe alima,” diyo. ¹⁶Ya: yu iye ya: watle atlapame koko gladlalo aya tle ma-taiya diyo.

¹⁷Epame opa hapulomata inoma sumalalo aya dokopala oplami Sostenesye hampame hopoliyo. Amasiyama Galiyotapo koko i natipame ya: dla pokoko diyo.

Polota Antiyoka dla ma ilamtale

¹⁸Polo Kolin mo dla mikadepe dle so mate alila pasatale halaiyo. Epame ya:ye Siliya dla ilame tlowedeme halemama Akwila mate Plisila mate yimkata Kenekeleya mo dla pumulaiyo. Edla puame Polo ya:ta God mate yu itiyamale himili dolumama ya: kokosase ke staiyo.^b ¹⁹Epame ya: koa hapame ma Epeses dla uliyo. Epeses dla tame woyapame Plisila mate Akwila mate medla pomeliyo. Polo ala Epeses dla halemama Yu so inoma

---

^b **18:18** Yu sota kokosase kestlowe dulu kokoye epapena. Yu oplamitapo God mate yu itiyamale himimama alila semdepo, ya:tapo alila sale dulu edla God oko hambalemama ya: kokosase pokedlalo hallowedeme. Epame alotle ya: oko eta tame gudlati ya: kokosase ke stamdepo.

sumalalo aya dla hetame Yu so mate yukampolaiyo. ²⁰Epalati mikadepe dle sota Polo watle epo atlaiyo, “Wa: alila selemalli dia: mate hallowe ka:dena,” diyo. Amasiyama Polo mo edla hallowe posolotamalalo wekele koko atlepame ma epo atlaiyo, ²¹“Godta solotamelepiye, eta na: ma wua: dla ilame puluwepo,” diyo. Epame ya: koa hapame Epeses mo tle ma Kasaliya mo dla taiyo.

²²Polo Kasaliya dla puame koa himpo ma Yelusalem dla taiyo, mikadepe dle so dla namkale dle yu atlowedeme. Polo Yelusalem mikadepe dle so watle namkale dle yu atlepame ma Antiyoka dla ilame taiyo. ²³Epame Antiyoka dla alila yimka:mala halepo depame ma Galasiya mo mate epo Piligiya mo mate dla sela:mama mikadepe dle soye gagademsela:la taiyo.

Apolosta Epeses mo mate Kolin mo mate dla yu atlamale

²⁴Oloma edla Yu oplami hale Apolos, Alesendiliya dla hallaloye Epeses dla puaiyo. Ya: God yu buka sikemte malastaiyo, epapedeme ya:ta God yu atlale oloma dla pta ka:pi atlemdiyo. ²⁵Oplami iye Lod Yesu kokoye oplami haleta me-imaiyo. Epedeme ya:ta Yesu kokoye itiyamale mate imsela:iyo. Amasiyama ya:ye opa yú dla Yesu hi tle ka:ka:timolowe koko pomalamalalo halemama isikimi Yonta opa yú dla ka:ka:timale koko tlo malapo halaiyo. ²⁶Epapeleye Apolosta Yu so inoma sumalalo aya dla hetame powota:lalo God yuye itiyamale mate atlemhalaiyo. Epalati Plisila mate Akwila mate ya: yu dalempopa:pame ya:ye yia: aya dla semtaiyo, God koko hapulomaye ya: watle woloma ka:pi imolowedeme.

²⁷Epame alotle Apolosta Akaya dla tlowe solotamaiyo. Epalati mikadepe dle sota ka:pi demama yu ilimaleye Akaya mikadepe dle so dla hamiyo, yia:tapo Apolosye solotamale mate ya: oko gademha:ha:lepo depame. Epalati ya:tapo edla tame Godta bokotiyapo malamale tle mikadepe dle soye woloma ka:pi gadlalo oplami halaiyo. ²⁸Adipalati, ya:ta God koko sikemte malastale koko tle Yu sotapo Yesu koko dla yu ballalo so mate yu dlomama ya:ta malamaleta yia: tla:mtamdiyo. Epammama ya:tapo God yu buka tle imama Yesuta ikadepe Godta sale Keliso depo hala kokoye opa watle haliyamale dla imdiyo.

Polota Epeses mo dla halale

19 ¹⁻²Apolos ala Kolin mo dla me-hallati Polota ta:la api tame Epeses mo dla woyamaiyo. Polota edla tame mikadepe dle so opi umpame yia: watle epo atlaiyo, “Wua: mikadepe dlati Hela:dle Sokota wua: dla mo-maluwa?” diyo.

Epalati asiyama yia:ta epo atlaiyo, “Wa: apa kokoye di watle atlema?: Di Hela:dle Soko kokoye yeitamana,” diyo.

³Epalati yia: watle epo atlaiyo, “Wua: anta imale tle yú dla tutula:uwa?” diyo.

Asiyama yia:ta Polo watle epo atlaiyo, “Di Yon opa yú dla ka:ka:timalalota imale dolumama yú tutula:uwa,” diyo.

⁴Epalati Polota yia: watle epo atlaiyo, “Yon opa yú dla ka:ka:timalalota imale ya: dulu kokoye epapena. Opatapo Kelisota puluwe koko dla dinapomama yia:ta yia: batalimale tle heheletimalati yú dla ka:ka:timduwapo. Amasiyama ya:ta epamsela:mama epo atlemduwapo, ‘Na: ko tle pua oplami dla mikadepe diya,’ demduwapo. Oplami eye Yesupo,” diyo.

⁵Epedeme yia: koko e dalepame Yesu hi tle yú dla tutula:iyo. ⁶Epame Polota yia: dokopala dla hohopame inoma sumalati Hela:dle Sokota yia: dla malaiyo. Epalati yia:tapo ulugiyemale yu meyelope meyelope dle mate yuhamyemama amile kokoye momolo atlamyaiyo. ⁷Epapele dulu dla alumale dulu hema 12 opa epapeleta apiyo.

⁸Epalati Yu sota mikadepe dlepo depame Polotapo yia:ta inoma sumalalo aya dla hetame mama dapahatlope dulu dla powota:lalo God yu atlemhalem diyo. ⁹Amasiyama Yu so opitapo mikadepe dloweye dupa kokalalimama opa inoma dali dla Yesu kokoye putlopo atlamyaiyo. Epalati Polotapo yia: salepo mikadepe dle so tlo elepame Tilano sukulu aya dla taiyo. ¹⁰Epame edla Polota sokomoko dapiyamte dulu dla alila hapuloma Lod kokoye imhalem diyo. Epapele dulu dla ya:ta God yu atlaleta Asiya mo pato dla dalem taiyo. Epammama Yu so hapuloma epame Guliki so hapuloma edla ha:ha:lalota God yu daliyo.

¹¹Godtapo Polo tle ulugiyemale koko patoto halomaiyo. ¹²Epalati opatapo Polota ekukullati hiyollalo tluka mate epo ya: tluka opi mate halopo tame esusulmale so di dla hatitimalati esusulmale sota ka:ka:dem diyo. Epammama bataliya yimlala mape alikili dla dodolomsalem diyo.

¹³Amasiyama Yu so opi isikimi duka dla siyamalalo sota bataliya yimlala opa dulu tle alikili dla dodolomsalemsiyam diyo. Yia:ta Polota Yesu koko atlemsela:la dalepame matle Lod Yesu hi mate bataliya yimlalaye alikili dla dodolomsalemsiyamolowe kotiyamaiyo. Epammama yia:ta bataliya yimlala watle epo atlem diyo, “Di Polota imsela: Yesu hi tle wa: dla atlema, wa:ye alikili dla woyamane,” dem diyo. ¹⁴Ipapele koko halomsiyamaleye Yu so aiyalma aya dokopala oplami Sikiba ya: akimlala 7ta amsiyamaiyo. ¹⁵Epamsiyamale dulu dla alila hale yia:ta bataliya yemalaye alikili dla dodolomalati asiyama bataliya yemalata yia: watle epo atlaiyo, “Na:malamana Yesuye, epo na:malamana Poloye. Amasiyama wua: anawolota:?” diyo. ¹⁶Epame bataliya walle oplamitapo yia:ye hohopame sikemte itiyamale mate yia: hohopoliyo. Epalati yia:tapo ya: aya tle omali mate tluka dimi potamalaiyo.

¹⁷Epalati Epeses dla ha:ha:lalo Guliki so mate Yu so mate koko i dalepame sikemte wowota:mama hatlo Lod Yesu hi dla heodiyo. ¹⁸Epame

mikadepe dle so hapulomatapo yia: bobtalimaleye haliyamale dla bobotimatimaiyo. ¹⁹Epalati yia: dulu dla anawolotapo osolo mate koko halomsiyamuwa, epapele sota yia: osolo bukaye haliyamale opa inoma dali dla hatlo kolupame dlapa mistaiyo. Osolo buka i yia: asiyamaye 50,000 elo mani tla:mtaiyo. ²⁰Epapele dulu dla God yutapo sikemte itiyamale mate mo pato dla hamtaiyo.

²¹Koko ita gudlati Polo solotamaiyo, Makedoniya mate Akaya mate dla tapame ma etle Yelusalem dla tlowedeme. Epammama ya: ma epo atlaiyo, “Na: Yelusalem dla tapame ma Loum dla tlowepo,” diyo. ²²Epame Polotapo ya: gadlalo so opi Timoti mate Elastus mate Makedoniya dla yia: tatile taiya depame ya: tlo ala Asiya mo medla me-halaiyo.

Epeses dla opata siyaladle pato ta:dle

²³Polo ala Epeses dla me-hallati opata Yesu koko dla siyaladle pato hamta:diyo. ²⁴Adipalati, Epeses mo dla biskapa god Atemis dla sisiyelalo aya polaiyo. Epalati oplami hale Damatliyosta ya: opa eleme aya mila:pi me-epapele sepele ma yia: do mate siyedle mimita:pame opa watle hapimama asiyama yia:ta mani patoto halomdiyo. ²⁵Epapeleye Damatliyosta ya: opa mate epame opa opi yia: mate oko hatlo halalo epapele so mate sisilapame esemaiyo. Epame Damatliyosta esemama yia: watle epo atlaiyo, “Opa, wua: daliya. Di oko i hamha:ha:mama mani pato hamha:ha:po. ²⁶Amasiyama wua: oplami Polota koko hamsela:ye mo-wua:malamana. Ya:ta atlemama opata dota mimita:ple godye pogod ikadepe demsela:lali opa pato Asiya dla ha:ha:lalo mate epo Epeses dla ha:ha:lalo mateta ya: mo-dolumsiyamapo. ²⁷Epedeme di wolomape! Opat Polota imale tlo dolumama di allipiye, di oko ka:pi tle mani patoto halomha:ha:ye kestlowe sepene. Epame koko hale ipo, opa hapuloma Asiya mo hema ha:ha:lalo so mate epo mo opi dla ha:ha:lalo so mate di god hatlo Atemis dla mikadepe demama sisiyemdepo. Amasiyama opata Polota imale dla mikadepe dlepiye, ma yia:ta di god Atemise biskapa god dlepe. Epame ya: dla sisiyelalo aya mape allipe,” diyo.

²⁸Damatliyosta koko i atlemhallati ya: yu dalempopa:le sota siyalasiyaladepame sikemte yu teta:le mate epo atlamyaiyo, “Di Epeses so god Atemista hatlo pato halapo, epedeme god haleta ya:ye pobuluhimuluwa,” demyaiyo. ²⁹Koko itapo Epeses mo pato dulu dla siyaladle ta:diyo. Epammama opa hapulomatapo mo dulu dla yu sikemte teta:limyemama mo haliyamale opata esemalalo dla ullumtamalaiyo. Yia: ullumtamalemama Polo ya:mkadulo Makedoniya so Gaiyus mate Alistakus mate hohopame tamalaiyo.

³⁰Epalati Polo solotamaiyo, opa alumale dla tame yu atlowedeme. Amasiyama mikadepe dle sotapo ya: humatlaiyo. ³¹Epame Polo ya:mkadulo opi, Asiya mo dokopala so mape Polota edla potlalo wekelepodepame ya: watle yu hamiyo.

³²Epapalati alumale dulu dla opa opita yu teta:le mate koko meyelo atlamya epo opa opita koko meyelo atlamya demyayiyo. Epamyemama opa hapulomata yia:ta alumale dulu koko woloma pomalanatiyo. ³³Epalati Yu sota oplami hale, Alesendaye alumale itapu dla akumtuwame pameliyo, ya:tapo alumale dla yu atlemama koko iye Yu so poyia: batalimale dlepo depame. Epalati ya:tapo opata yuhamyaleye medla ka:lipo depame ya: do popokaliyo. ³⁴Amasiyama alumaleta Alesendaye Yu oplami dle kokoye malanatipame posolotamalalo wekemama yu teta:limale mate mamisika: epo atlamyaiyo, “Di Epeses god Atemista hatlo pato halapo, epedeme god haleta ya:ye pobuluhimuluwa,” demyayiyo. Yia: epo yu teta:le mate atlamyemama sali inoma dapiyamte pololiyo.

³⁵Epalati mo omhallalo dokopala oplamita sila:tilati alumale patota yuhamyaleye medla ka:liyo. Epapalati ya:ta epo atlaiyo, “Epeses so wua: daliya, opa hapuloma me-yia:malamana, di pato god Atemis dla sisiyelalo ayaye dita omha:ha:po. Epame ya: mila:pi sepeleye omapla di tle di watle teyuwa mape me-yia:malamana. ³⁶Epapele koko tle wua: siyalasiyalademyleye medla gudiya, epame batalimale koko hale hamiya. ³⁷Epame wua:tapo opa iwoloye koko pa:le hema hohopo pumulalepo. Amasiyama yia:tapo di god dla putlopo po-atlana, epame yia:ta di god dla sisiyelalo aya dulu dla alisisi hale upohana. ³⁸Epedeme Damatliyos, wua: mate epo wua:ta alli so mate koko gladlalo aya dla tame wua: koko gladlowe ka:pi. Adipalati, koko gladlalo so me-ha:ha:po. Epedeme wua: edla tame wua: koko gladiya. ³⁹Amasiyama wua: dla ala koko hale esemolowe ellepiye, ka:dlepo, mo sota esemde alila oloma edla hame mo-tloweye. ⁴⁰Epapedeme wua: wolomape, wata wua:ta koko halë hema Loum sota di watle batalimale asiyama hamilala. Epedeme Loum sotapo di watle koko epapele halepiye, di diskamu gadloweye api ponatilowa. Adipalati, wata dita siyaladle ta:dleye koko pa:na,” diyo. ⁴¹Epame dokopala oplamita yu i atlepo gudepame mo soye ma-taiya diyo.

Polota Makedoniya mo mate Akaya mo mate dla tale

20 ¹Epeses mo dla siyaladle pato sila:tilita mogudlati Polota mikadepe dle so hapuloma sisilapo yia: watle gadle yu atlepame ma Makedoniya mo dla taiyo. ²⁻³Epame ya:tapo Makedoniya mo pato dulu dla mikadepe dle soye God yu mate gagademsele:mama itiyamale halopimsela:iyo. Epo ma Akaya mo dla tame halemama mama dapahatlope pololiyo.

Epame Polota mama dapahatlope Akaya dla pololepo gudepame matle Siliya mo dla ulluwedeme hallati Yu sota ya: watle wotiyalle hamilowedeme esemale yu daliyo. Epapele koko dalepame Akaya tle koa hapo potlalo, ma ilame tame Makedoniya dla koa hapo Siliya mo dla tali diyo. ⁴Epapele oloma edla opa

iwolotapo Polo mate siyamuwapo, Pilus yami Sopata, Beleya dla hallalo, Epo Tesalonika so Alistakus mate Sekundus mate, epo Delebe oplami Gaiyus, epo Timoti, epame Asiya so opa Tikikus mate Tlopimus mate. ⁵Epapedeme opa iwolotapo ya: tatile tame Tlowas mo dla di ompopa:uwa. ⁶Epalati di ta:la api tame Pilipi dla ha:ha:mama Isip mo tle alikili dla woyamale malamale daya dele alila dulu dla ha:ha:uwa. Epame daya dele alila eta mogudlati Pilipi tle koa hame ma Tlowas dla ulumha:ha:mama kaula duka dla alila 5 pololuwa. Epo Tlowas mo dla tame opa iwolo umpame mo edla ha:ha:mama alila 7 pololuwa.

Polota Tlowas so dla God yu mosukulu atlale

⁷Di Tlowas mo dla ha:ha:mama Sande alila dla Yesu malamale daya dlowedeme mikadepe dle so mate yimkata alumuwa. Epalati Polotapo alumale dla God yu atluwa. Amasiyama Polo ya: alallati ma mo hale dla mo-tlowedeme halemama utula:la edla God yu sikemte selemalli atlemama utula:la dukuslopi dla tame guduwa. ⁸Epalati di aya dulu edla tuloma pasatale ota:mtipo popa:mama Polo yu dalempopa:uwa.

⁹Aya dulu edla kipiliyemala hale Yutikusye mosisi kokoloma di dla poluwa. Ya: Polota God yu selemalli atlemhallati dalempolomama inoma ta:mpoluwa. Ya: epo inoma ta:mpolomama aya di tle ta:la dla teyuwa. Ya: ta:la dla teyulati opata tulume ya: hamame natilati mo-powame eluwa. Adipalati, ayaye sikemte di ikadepe dla poluna. ¹⁰Epame Polo mape tulume alumata ta:la dla kellepo ya: hamame polomama epo atluwa, “Ase sikemte momalamiya. Ya:ye ma pasakalo dema,” duwa. ¹¹Epame Polo matle aya dla hetame daya depo mamisika: God yu atlemhalemama alehimiwa. Epo ma utulala ikadepe mo e saliyome mo-tauwa. ¹²Epalati opata kipiliyemala Yutikusta ma pasakalo hallati natipo sisiyele mate semtamaluwa.

Polo wolota Tlowas tle Miletos dla tale

¹³Epame di Tlowas mo tle Asos mo dla tlowedeme popa:lati Polota epo atluwa, “Wua: tatile koa hame Asos mo dla uliye. Na: tlo tamali api tame Asos mo dla wua: koa dla posokolowamo,” duwa. ¹⁴Epalati di koa tle tame Asos dla ya: umpame ya: ma koa dulu dla posokoluwa. Epame ma etle Mitilene mo dla uluwa. ¹⁵Epo ma alallati Mitilene tle ma Kiyos hasu dla uluwa. Epame edla hutiyepo ma alallati koa hame Samos hasu dla uluwa. Epo edla hutiyepo alallati ma koa hapo Miletos mo dla uluwa. ¹⁶Amasiyama Polo ya: posolotamana, ma Epeses mo dla tlowedeme. Adipalati, ya: solotamaiyo, Asiya moye hapele saliyome tame Yelusalem dla Pentikos daya dele alila dla hallowedeme.

Polota Epeses sos dokopala so mate yukamale

¹⁷Epapedeme Polo Miletos dla polomama Epeses sos dokopala so dla yu hamiwa, ya: hala dla pulupo depame. ¹⁸Epame Epeses sos dokopala

sota ya: hala dla pumullati ya:ta yia: watle epo atluwa, “Wua: mo-wua:malamana, na:ta alila hapuloma wua: mate Asiya mo dla halemama koko halomhaluwaye. ¹⁹Na: alila hapuloma dulu dla God oko halowe dla po-alimdena. Epammama naskamu di dla pohamhetamsela:na. Epame Yu sota na:ye yumuluwedeme wotiyalle hapimyelati dulu metle kaiyo mate God oko hamtauwapo. ²⁰Epapedeme wua:malamana, na:ta wua: gadlowedeme powota:lalo God koko hapuloma wua: watle haliyamale dla ma-atlamduwapo. Epammama na: koko hale hemele pohatiyomelemdena. Amasiyama opa hapuloma alumale pato dulu dla epo wua: aya dulu dla na: God koko hapulomaye wua: watle ma-atlamduwapo. ²¹Epedeme na: Guliki so mate Yu so mateta malamale meyelope depo God dla heheletipame di Lod Yesu dla mikadepe dlepo depame yu atlamduwapo.

²²Epedeme na: Hela:dle Soko yu dla salladepo Yelusalem dla tlowepo. Amasiyama edla na: dla woyamolowe kokoye na: pona:malamana. ²³Amasiyama koko hatlo itlo na:malamana. Na:ta mo hapuloma dla sela:lali Hela:dle Sokota na:ta wotiyalle halowe mate amtuwale aya dulu dla tulluwe mate me-imduwapo. ²⁴Epapedeme na: pasakalo pase malamasema. Amasiyama na: hatlo Lod Yesuta na: watle hamili oko eye, ka:dle yu Godta bokotiyapo malamale kokoye opa dla atlowe tlo sikemte malamama mosukulu dla tame gudlowe solotama.

²⁵Epapedeme na: wua: dulu dla God ya: mo kokoye atlamsela:uwapo. Amasiyama wua: dulu dla haleta na: mila:pi ma ponatilowa. ²⁶Epedeme watapo na: wua: watle atlema, wua: dulu dla oplami haletapo pasakalo hallowe pohalalo, ma Dlapa mo dla telepiye, pona: batalimale. ²⁷Adipalati, na: koko hapuloma Godta wua:ta dallepo dle kokoye ma-atlamduwapo.

²⁸Epedeme wua: wuskamu woloma omha:ha:iya. Epammama Hela:dle Sokota wua: dla hapiwa halo ma woloma omha:ha:iya. Epapedeme wua: halo omha:ha:lalo so some ha:ha:mama God ya: sosye woloma omha:ha:iya. Adipalati, Godtapo Yami Yesuta powale tle ya: opaye mohomuwapo. ²⁹Na:malamana, na:ta ma-tlati opa opita moko esemala kakasilamale epapele some wua: dulu dla puame wua: haloye poyulupe. ³⁰Epame mo-wua: opa dulu dla opa opita sillipame mikadepe kokoye ma heheletipame isikimi kokoye atlamsiyamelepe. Epammama yia:tapo wua:ye duka gladepame mikadepe dle so opiye alikili dla elemtelepe. ³¹Epedeme wua: yu i malaha:ha:mama woloma omha:ha:iya. Adipalati, na:tapo sokomoko dapahatlope dulu dla alila hapuloma epo utula:la hapuloma dla koko hema wua: dla amale mate imsula:mduwapo. Epapedeme na:ta imale koko iye wowelimiya.

³²Epedeme watapo na:ta wua:ye God do tama dla ipila:lowepo. Epalati Godta ya:ta bokotiyapo malamale yu ka:dle tle wua:ye itiyamale hamilalo hallepe. Epedeme yu etapo wua: mate epo Godta sesa:le so hapuloma

mate dla pasakalo hallowe hapilipe. ³³Epame na:ta wua: mate sela:uwa dla na: opa opi alisisi mate epo mani mate epo tluka ka:ka:dle mate tlapame dupa pehetamdena. ³⁴Amasiyama mo-wua:malamana, na: na:ta solotamale koko mate epo na: mate siyamuwa sota solotamale koko mate ala:lowedeme na: motoye oko dla himmduwa. ³⁵Epapedeme na: alila hapuloma dulu dla ipapele koko tle wua:ye ma imsula:mduwapo. Epapele tle wua:ta oko halomha:ha:mama atali so gagademsiyamelepo depame. Adipalati, Lod Yesuta yu ipo atluwapo, ‘hapili oloma edla siyele patota elapo, amasiyama halomale oloma edla siyele pastota elapo,’ duwapo.”

³⁶Polota yu i atlepo gudepame Epeses sos dokopala so mate alumata ta:la dla kellepo popa:mama inoma sumuwa. ³⁷⁻³⁸Epame yia:ta hapulomata a:luwa. Adipalati, Polota yia: wadle atlemama, “Wua: ma na: mila:pi ponatilowa,” dlati. Epo yia:tapo Poloye huhulapame koa sitali dla semtuluwa.

Polota Yelusalem dla tale

21 ¹Di koa sitali dla tulume koa dla alupo mo-tlowedeme ha:ha:mama Epeses sos dokopala so dla namkale dle yu atlepame Kos hasu dla uluwa. Epo edla hutiyepo alallati ma Lodes hasu dla tame woyapame ma etle Patala dla tauwa. ²Di Patala dla tame natilati koa patoye Ponesiya dla tlowedeme ella natiwa. Epalati di koa edla alupame tamaluwa. ³Di epame Saiples hasuye weke tiyama dla pomelepo ma Siliya mo dla woyapame ma Taya mo dla tauwa, koa pato dulu dla alisisi hutiyeuwaye edla kolumolowedeme.

⁴Di edla tame mikadepe dle so opi natipame yia: mate alila 7 ha:ha:uwa. Di yia: mate edla ha:ha:lati Hela:dle Sokota imale tle yia:ta Polo wadle Yelusalem dla tamiyo demyeuwa. ⁵Epalati di Taya mo edla ha:ha:po gudepame matle tlowe mo-kotiyamuwa. Epapalati mikadepe dle so hapuloma wola: mate yimlala mate di eleme koa sitali dla tulumuluwa. Epame edla yimkata alumata ta:la dla kellepo popa:mama inoma sumuwa. ⁶Di inoma sumpame koa dulu dla alupo ma-tamalemama namkale dle yu atlati yia: ma mo dulu dla i-ilapo tamaluwa.

⁷Di Taya mo etle ma Tolemais mo dla tauwa. Mo edla mikadepe dle so opi umpame yia: mate alila hatlo ha:ha:uwa. ⁸Epo alallati di Tolemais mo meleme ma Kasaliya dla tauwa. Edla di ka:dle yu atlalo oplami Pilipi aya dla ha:ha:la tauwa. Pilipi iye ka:yapa opa gadlalo dikon so 7 hohomale dulu dla ya: ma halepo. ⁹Epapele dulu dla Pilipi ya: utukaka dapiyamte dapiyamte dle iwolo mape God tle yu hapame molo atlalo so ha:ha:iyo.

¹⁰Di ala alila opi medla ha:ha:lati God yu molo atlalo oplami Agabus Yudiya tle puwa. ¹¹Ya: puame Polo nosowe deaye pustapame ma ya:skamu ya: do mate epo ya: hete mate keketipoliyepo epo atluwa, “Hela:dle Sokota epo atlapo, ‘Yu opa Yelusalem dla ha:ha: sotapo nosowe

dea ya: aye ipo keketipoliyepo himpame ya:ye po-Yu so do tama dla homellepe,' ” duwa.

¹²Dia: mate epo edla ha:ha:uwa so opi mate koko i dalepame Polo watle “Yelusalem dla tamiyo,” depame sikemte atluwa. ¹³Amasiyama Polo di watle epo atluwa, “Wua: adipapalati a:lle mate na: dla dupa kolle hamima:? Na: hatlo Yelusalem dla dea mate keketipoliyepo himilowe dla podinapopo sela:sema. Hao. Amasiyama na: Lod Yesu koko dla polowe ma ma-dinapopo sela:po,” duwa.

¹⁴Epepele dulu dla di natiwa, dita ya:ta Yelusalem dla tlowe api himomolloweye ponatina. Epedeme di mope demama epo atluwa, “Ka:dena, iye Lod koko dlepiye, ya: koko i halepe,” duwa.

¹⁵Di koko i gudepame di alisisi dinapopame Yelusalem dla tauwa. ¹⁶Di Yelusalem dla puame woyamalati mikadepe dle so opi dia: mate Kasaliya tle pumulale sota dia:ye Nason aya dla elemhetauwa. Ya:ye Saiples mo dla hallalo. Epeleye ya: mo-powataliya mikadepe dle oplami halaiyo.

¹⁷Di Yelusalem dla tame woyamalati mikadepe dle sota di natipame sikemte sisiyeuwa. ¹⁸Epame edla hutiyepo alallati yimkata Polo mate Yeims natila tauwa. Amasiyama di edla tame natilati sos dokopala so hapulomata ya: mate popa:uwa. ¹⁹Epalati Polotapo yia: natipo yia: watle namkale yu atlepame ma Godta ya: tle po-Yu so dla koko patoto halomale hapulomaye woloma atlamuwa.

²⁰Epalati yia:ta koko i dalepame God dla sikemte sisiyeuwa. Epame matle yia:ta Polo watle epo atlaiyo, “Namkale, wa: mo i natine. Yu so opi hapulomatapo mo-mikadepe duwapo. Amasiyama yia: ma Mosesta aiyalma hatitimale dolumolowe dla koko pato demdepo. ²¹Epepeleye opa opitapo yia: watle wa: kokoye mala-atlamyemama epo atlaiyo, ‘Polotapo Yu so mo opi dla ha:ha: so watle atlemama, “Mosesta aiyalma hatitimale mate epo akimlala kapala kotimolowe koko mate epo di Yu so toto koko opi mate dolumiya,” demsela:ma,’ diyo. ²²Epedeme di koko i adipapopa:? Adipalati, yia: wa:ta mo dulu hema hala kokoye ma-dallepe.

²³Epedeme wa: dita koko atlepiye, wa: koko e halepe. Epedeme di sos dulu dla opa dapiyamte dapiyamte dletapo God mate yu itiyamale ma hatitimuwapo. ²⁴Epepeleye yia:ta yia: God oko hampuale alila eye mogudlowe mo-mateka:pi puapo. Epedeme wa: yia:ta aiyalma aya dla kokosase kestlowedeme dinapela tlati wa: ma yia: mate telepe. Epame yia:ta dinapeleta tame gudlepiye, wua:ta yimkata Mosesta aiyalma hatitimale dolumama God watle namkale dle alisisi hapilipe. Amasiyama wa:tapo yia:ta namkale dle alisisi hamili ya: asiyama mani himilipe. Epo koko hapuloma i gudlati yia:ta kokosase kestlowe ka:pi. Wa:ta koko i woloma dolumelepiye, eta Yu so hapulomata natipame wa: koko dla yu balemyaleye isikimi koko mleni dlepe. Epame yia:ta wa:ye Mosesta aiyalma hatitimale mate ala:msele:ma dlepe. ²⁵Epedeme koko iye po-Yu

mikadepe dle so poyia: koko. Adipalati, di yia: watle yu ilimale mahamiwapo. Epame di yu ilimale dulu dla epo ilimuwa, ‘Wua: biskapa god watle hapili dlowe alisisi halopo podlowa. Epame omali podlowa, epammama mo ala omali mate hallati podlowa. Epame batalimale koko wola: uhalowe epo opa uhalowe mate pohalomha:ha:lowa.’ ”

²⁶ Epo alila haleta Polota opa dapiyamte dapiyamte dle elepame kokosase kestepo God watle namkale dle alisisi hapilowedeme dinapolowe alila mo-kotiyamuwa. Epalati Polotapo aiyalma aya dla hetame haliyamale dla yia:ta halomolowe kokoye bobotimatimama yia:ta dinapolowe alila mate epo yia:ta alinepi poyupo God dla namkale dle alisisi hapilowe koko mate atlamuwa.

Poloye amtuwale aya dla ka:stlowedeme hamale

²⁷ Epame alila 7 iye mogudlowe mateka:pi hallati Yu so opi Asiya mo tle pumulale sota Poloye aiyalma aya dulu dla halla natiwa. Epame yia:tapo mo dulu dla siyaladle pato ta:depo Polo hampame yu teta:le mate epo atlamyeuwa, ²⁸ “Isael so wua: hapele di gadiya,” demyemama epo atlamyeuwa, “Oplami itapo mo hapuloma dla sela:mama Mosesta aiyalma hatitimale mate epo Isael so koko mate epo di aiyalma aya mate dla isikimi mala-atlamsela:mduwapo. Epame watapo ya:ta Guliki soye di aiyalma aya dla elemhetaleta di aiyalma ayaye mo-batalipo hamastalepo,” demyeuwa. (²⁹ Yu so iwolotapo po-Yu oplami Epeses dla hallalo Tlopmusyepo Polo mate Yelusalem dla sela:lati natipo yia:ta malamaleta Polota ya:ye yia: aiyalma aya dla semhetauwayo demama ipo atlamyeuwa.)

³⁰ Epalati Yelusalem so hapulomata sikemte siyaladepame yimkata ullumpuame Poloye aiyalma aya tle alikili dla hallumtulume mahapele aiyalma aya kokolomaye hihimomuwa. ³¹⁻³² Epame yia: Polo mo-yumuluwedeme ha:ha:iyo. Epalati Loum opahale dokopala oplamita Yelusalem dla siyaladle ta:dle koko dalepame opahale so mate epo yia: omha:ha:lalo so mate elepame hapele opa alumale dla ullumpumuwa. Epalati opata Polo hopolemyaleye opahale sota pumulla natipame medla guduwa.

³³ Epame opahale so dokopala oplamita Poloye hamame ya: opa watle, “Oli dea dapiyamte mate keketipoliyeiya,” depame Yu so watle epo atluwa, “Oplami iye anata? Epame ya: apa koko batalimale halati ya: hopole?” duwa.

³⁴ Epalati opa hapulomata koko meyelo meyelo dle atlamyemama yu teta:limyeuwa. Epamyemama opahale so dokopala oplamita yia: yu woloma pohana. Epapele koko tle ya:tapo ya: opa watle Poloye opahale so aya dla hamame taiya, duwa. ³⁵⁻³⁶ Opahale sota Poloye yia: aya dla hamame tlati opata alotle pumulumama yu teta:le mate

epo atlampumuluwa, “Yumiya, yumiya,” dempumuluwa. Epo Poloye aya tilikali dla hetlowedeme hallati opahale sota ya:ye maka:himme hetamoluwu. Adipalati, opatapo Poloye yuluwedeme sikemte bibikilimyelati.

³⁷Amasiyama opahale sota Poloye yia: aya dulu dla ma-hamame tuluwedeme ha:ha:lali Polota Guliki yu mate opahale so dokopala oplami watle epo atluwa, “Na: wa: watle yu hatlo atlowe ka:deta:?” duwa.

Epalati opahale so dokopala oplamita Polota ya: watle Guliki yu mate yukamala dalepame epo atluwa, ³⁸“Wa: apa oplamita?: Na:ta malamaleta wa:ye Isip oplami, ala hema di gamani so mate opahale ta:demama ya:mkale yumulalo so opa 4,000 elepo dalupa dulu dla elemtauwa oplami e tepo de,” duwa.

³⁹Amasiyama Polota epo atluwa, “Oplami e pona: Na: monolo Yu oplami, Kilikiya mo pato dulu dla Talesas mo dla hallalo. Na: mo eye pta koko pato. Epedeme na: ka:deta:, opa watle yu atloweye?” duwa. ⁴⁰Epalati opahale so dokopala oplamita ya:ta yu atlowe dla itiyamale hamilati ya: sila:time potopali dla halemama opa watle do popokaluwa, yia:ta yuhamyale medla ka:lipo depame. Epame opa hapulomata yu ma-ka:lipo ha:ha:lali ya:tapo Hibulu yu mate yia: watle yu atlowe kotiyamuwa.

Polota Yu so watle ya: koko atlale

22 ¹Polota yu atlowe kotiyamama epo atluwa, “Adulo epo bapadulo epo eidulo, wua: na:ta naskamu na: koko atlati woloma daliya,” duwa. ²Epalati Yu sota Polota yia: yu ikadepe Hibulu yu mate yukamhalla dalepame sikemte titiyalepo dalemha:ha:uwa.

³⁻⁴Epalati Polota epo atluwa, “Na:ye Yu oplami, Kilikiya mo pato dulu dla Talesas mo dla hamuwapo. Amasiyama na: Yelusalem mo hema halemama ta:uwa. Epeleye Gamaliyelta na:ye imalati na:tapo di mamadulota aiyalma hatitimaleye sikemte malastauwa. Epapele dulu dla wata wua:ta semte God oko tepo depo na: dla siyalasiyaladepame na: yumuluwedeme apopo. Amasiyama na: ma ka:yapa semte koko eye God oko tepo depame na:ta itiyamale pato himimama Yesu dolumtlalo soye wotiyalle hapimama opiye mo-potimalati na: koko edla po-alimdena. Epame opa mate wola: mate na:ta hohopame amtuwale aya dulu dla ka:ka:timduwapo. ⁵Epapedeme aiyalma aya dokopala oplami mate Yu so dokopala so mate na: koko iye me-yia:malamana. Adipalati, yia:tapo mikadepe dle so Damasko dla ha:ha:laloye hohopame amtuwale aya dla ka:ka:timelepo depame na: watle yu ilimale hapimama epo atluwa, ‘Wa: tame Damasko dokopala so dla yu ilimale i hapipame mikadepe dle so hohopo Yelusalem dla elempuane,’ duwa.

⁶Na: epamsela:mama alila haleta Damasko mo dla mikadepe dle so hohomala tauwa. Oloma edla alila dukuslopi dla Damasko mo mateka:pi

dla tamhallati pakasiyamalalo pepele di tle hela:dleta tulume na:ye hauwa. ⁷Epalati na:ta ta:la dla teyume elemama yuta ipo atla daluwa, ‘Sol, Sol, wa: adipalati na: watle wotiyalle hapimhalema:?’ duwa. ⁸Na: epalati asiyama ya: watle epo atluwa, ‘Lod, wa: anata:?’ duwa. Epalati ya:ta asiyama epo atluwa, ‘Na:ye Nasalet oplami Yesupo. Wa:ta mikadepe dle so dla wotiyalle hapimhalaye, na: watle amhalapo,’ duwa. ⁹Epepele dulu dla opa na: mate tamaluwa soye yu e woloma podalena. Amasiyama yia: hela:dle tlo me-natiwa.

¹⁰Epame na:ta epo atluwa, ‘Lod, na: apa koko hapa:?’ duwa. Epalati asiyama Lodta na: watle epo atluwa, ‘Wa: sila:time Damasko mo dla tane. Mo edla na:ta solotamale koko wa:ta haloweve atellepe,’ duwa. ¹¹Amasiyama hela:dleta na: inomaye kokowelati na: mate tamalale sota na:ye Damasko dla hamame tauwa.

¹²Na: Damasko dla tame woyamalati oplami hale Ananayasta na: natila puwa. Ya:ye Mosesta aiyalma hatitimaleye woloma dolumsela:lalo oplami. Epapalati Yu so Damasko dla ha:ha:lalota ya:ye ka:dle oplami demdiyo.

¹³Epelepe ya:ta puame na: mateka:pi dla halemama epo atluwa, ‘Sol namkale, wa: matle natine,’ duwa. Oloma edla na: inomata ma-ka:dlati ya: natiwa. ¹⁴Epame ya:ta na: watle epo atluwa, ‘Di mamadulo Godtapo wa:ye mo-sauwapo, wa:tapo ya:ta solotamale kokoye malastlepo depame. Epo wa:ta Ka:dle Oplami Kelisoye natimama ya: yu dallepo depame.

¹⁵Epedeme wa:tapo ya: kokoye opa hapuloma dla wa:ta dalle mate natili mate bobotimatimsela:lepe. ¹⁶Epedeme wa: apa ompoloma: Wa: hapele sila:time Yesu hi sisilamama yú tulune, ya:tapo wa: batalimaleye howahapo wellipo depame,’ duwa.

¹⁷Alotle na:ta Yelusalem dla ilame tame aiyalma aya dla inoma sumpollati Lodta na: inomaye meyelope duwa. ¹⁸Na: inomata meyelope dlati Lodta na: dla yukamhalla natiwa. Epammama ya:ta na: watle epo atluwa, ‘Wa: hapele sila:time Yelusalem saliyome tane. Adipalati, opa hema ha:ha: soye wa:ta na: koko atlamalati dalepame pomikadepe dlowa,’ duwa.

¹⁹Amasiyama na:ta Lod watle epo atluwa, ‘Opa hapuloma yia:malamana, na:ta inoma sumalalo aya hapuloma dla hehetamsela:mama mikadepe dle soye hohopolepame amtuwale aya dla ka:ka:timsela:mduwaye. ²⁰Epame wa: oko oplami Stiben yumuwa oloma edla ya: yumulalo so kapumale tlukaye na:ta omhalemama yia: watle siyele ta:demhaluwapo,’ duwa.

²¹Amasiyama Lodta na: watle epo atluwa, ‘Wa: wata ma-tane. Adipalati, na:ta wa:ye mo itle pateka:mu po-Yu so mo dla tane dema,’ duwa.”

²²Epalati Polo ka:yapa ya: yu kotiyapo atlempuale oloma dla opata ya: yu woloma dalempopa:uwa. Amasiyama ma ya:ta po-Yu so koko

atlemhallati opata dalepame ma siyaladle ta:demama yu teta:le mate ya: watle epo atlamyeuwa, “Yumiya, yumiya. Ya: ta:lamo hema hallowe poka:dena,” demyeuwa. ²³Eppammama yia:ta yu teta:limyemama yia: kapumale tluka uptipo apupu mate di dla pololemyeuwa. ²⁴Epalati opahale so dokopala oplamita ya: opa watle itiyamale hamiwa, yia:tapo Poloye yia: aya dla hamame tame atlanatili mate hopollepo depame. Adipalati, ya: solotamaiyo, Polota opatapo ya: dla siyalasiyaladepame yu teta:limyale ya: dulu koko atlepo depame. ²⁵Eppalati opahale so opata Poloye tuwale dea mate hopollowedeme ya: do mate hete mate ala dali dla keketipoliyemha:ha:lali Polota me-halemama opahale so omhallalo oplami hale watle epo atlaiyo, “Wua: dla itiyamale eleme wua:ta Loum mo oplami ikadepeye koko pa:le isikimi hopolloweye? Adipalati, wua: na: koko ala woloma pogladena,” diyo.

²⁶Epalati opahale so omhallalota yu i dalepame ma tame ya: dokopala oplami watle epo atlaiyo, “Wa: wa:ta koko hamsela:ye malanatima? Adipalati, oplami iye Loum mo oplami ikadepeyo. Epedeme di aiyalmata epo atlapo, ‘Loum mo oplamiye isikimi koko pa:le hopolloweye aiyalma,’ demdepo,” diyo.

²⁷Epalati yia: dokopala oplamita yelle mate puame Polo watle epo atlaiyo, “Wa: na: watle atlane, wa: ikadepe Loum mo oplamita:?” diyo.

Asiyama Polota epo atlaiyo, “Yao, na: ikadepe Loum mo oplamipo,” diyo.

²⁸Eppalati opahale so dokopala oplamita asiyama epo atlaiyo, “Na: Loum mo oplami ikadepe dlowedeme asiyama mani pato himiwa,” diyo.

Amasiyama Polota ya: watle epo atlaiyo, “Na: Loum mo oplami ikadepe dlowedeme mani pato epapele pohimina. Adipalati, na: na: waita na: hamale oloma edla na: Loum mo hi mate hamuwapo. Epedeme na:ye Loum oplami ikadepepo,” diyo.

²⁹Epalati opahale sota Polo hopollowedeme ha:ha:lata yu i dalepame alikili a:ma potamalaiyo. Epame yia: dokopala oplami mape sikemte wota:iyo. Adipalati, ya:ta Loum mo oplami ikadepeye hopollowedeme dea mate keketipoliyeiya dle koko tle.

Polota Yu so dokopala sota esemale dla hetale

³⁰Epame ma alila haleta opahale so dokopala oplamita Polo kokoye woloma malamolowedeme aiyalma aya dokopala so mate epo Yu so dokopala so mate esemolowedeme sisilamaiyo. Epame ya:ta Polo oli dea mate keketipoliyelele totowatipame yia:ta esemale itapu dla pameliyo.

23 ¹Epalati Polota dokopala so alumale dla omhalemama epo atlaiyo, “Namkadulo, na:malamana, Godta na: batalimaleye ma hiyolepo weliwapo. Epedeme watapo Godta na:ye ka:dle oplami depo,” diyo. ²Eppalati aiyalma aya dokopala oplami Ananayasta yu i dalepame

opa opi Polo mateka:pi dla popa: watle epo atlaiyo, “Polo mati dla heyuiya,” diyo. Epalati oplami haleta sila:time Polo mati dla heyuiyo.

³Amasiyama Polota Ananayas watle epo atlaiyo, “Wa:ta na: yuliye asiyama Godta wa: yulupe. Epapedeme wa:ye wa:skamu pepemalalo oplamipo. Adipalati, wa:tapo Mosesta aiyalma hatitimale mate na: koko gladempolapo. Amasiyama wata wa:ta na: heyulita wa: ma aiyalma e ma-hauwokokomalepo,” diyo.

⁴Polota aiyalma aya dokopala oplami dla epo atlati asiyama opa ya: mateka:pi dla popa:leta epo atlaiyo, “Wa: poka:dena, God ya: aiyalma aya dokopala oplami dla yu epo atloweye,” diyo.

⁵Amasiyama Polota epo atlaiyo, “Namkadulo, na: oplami iye semte po-aiyalma aya dokopala oplami tepo de,” diyo. Epammama ya:ta epo atlaiyo, “God yu buka dla epo atlapo, ‘Wa: dokopala oplami dla pobatalipo atlowa,’ depo,” diyo.

⁶Epame Polo natiyo, alumale dulu edla opa opiye Sa:dusi so epo opa opiye Pa:lisi so. Epedeme ya:ta epo atlaiyo, “Namkadulo, na:ye Pa:lisi oplami halepo, epo na: a mape Pa:lisi oplami haluwapo. Epeleye na:tapo opaye palli tle ma sillipe dle koko dla mikadepe dlati koko gladle dla hamamhetame pola ipo,” diyo.

⁷Polota epo atlati alumaleta duka gladepame yu dlomolowe kotiyamaiyo. ⁸Adipalati, Sa:dusi soye opata palli tle silliwé koko dla pomikadepe desemde. Epame God ya: banakaka mate epo Hela:dle Soko mate epo bataliya mate dla pomikadepe desemde. Amasiyama Pa:lisi so tlo koko hapuloma hema mikadepe demdiyo.

⁹Epapele koko tle dokopala so alumaleta duka gladepame yu sikemte dlomaiyo. Epame aiyalma imalalo so opi, Pa:lisi so alumale dulu dla ha:ha:lalota sillipame itiyamale mate ipo atlamyaiyo, “Di oplami hema batalimale koko hale ponatisema. Podimalamana, God ya: banakakata: o Hela:dle Sokota ya: dla yu atluwayo,” demyaiyo.

¹⁰Epame yu dlomaleta ta:mama Pa:lisi so mate Sa:dusi so mate duka gladepame natalimale pato kotiyamaiyo. Epalati opahale dokopala oplamita ya: opa watle Poloye yumulala depame yia: aya dla hamame taiya, diyo.

¹¹Epo utula:la edla Lodta puame Polo mateka:pi dla halemama epo atlaiyo, “Wa: wota:miya. Wa:tapo Yelusalem dla na: koko atlemsela:ye, epammama wa: ma Loum mo dla tame na: kokoye atlamsela:lepe,” diyo.

Yu sota Polo yumuluwedeme yu ka:dle

¹²Epedeme utulalati Yu so opita Polo yumuluwedeme yu ka:demama itiyamale mate epo atlaiyo, “Di Polo ala poyumulalo ha:ha:lepiye, daya mate yú mate podlomolowa. Amasiyama di ya: yumpame daya mate yú mate edla dlomolowepo,” diyo. ¹³Alumale dulu hema Yu so opa 40

epapeleta apiyo. ¹⁴Epame yia:ta tame aiyalma aya dokopala so mate Yu so dokopala so mate dla epo atlaiyo, “Di Polo yumuluwedeme yu itiyamale me-himiwa. Epedeme di daya mate yú mate podlomalalo ha:ha:ma epo alotle ya: yumpame dlomolowama. ¹⁵Epapedeme di solotama, wua: matle opahale so dokopala oplami watle yu ipo hamiye, ‘Di ma solotama, wa:ta Poloye hema hamame pulupo depame. Adipalati, di ya: watle atlanatili yu atlamolowama,’ diye. Amasiyama dia:ye api duka dla Polo ompopa:mama ya:ta pulati ya: yumuluwamo,” diyo.

¹⁶Amasiyama Polo ya: bapota yu i dalepame tame opahale so aya dla Polo natipo opata ya: yumuluwedeme dinapele kokoye atlaiyo. ¹⁷Epalati Polota opahale so omhallaloye sisilapame ya: watle epo atlaiyo, “Maseyemala iye wua: dokopala oplami watle yu hame puana, epedeme ya: hala dla hamame tuwane,” diyo.

¹⁸Epalati opahale so omhallalota Polo ya: bapo hamame tuwame ya: dokopala oplami watle epo atlaiyo, “Amtuwale aya dulu dla hallalo oplami Polota na:ye sisilapo maseyemala iye wa: watle hamame tuwane de. Adipalati, ya:ta wa: watle yu hampuwo,” diyo.

¹⁹Epalati dokopala oplamita maseyemalaye do dla hamame miyelo alikili dla semtame ha:ha:mama ya: watle epo atlaiyo, “Wa: apa koko na: watle atlowedeme api?” diyo.

²⁰Epalati maseyemalata asiyama epo atlaiyo, “Yu so opa yia: solotamuwo, iyela yia: dokopala sota esemale dla wa:ta Poloye hamamtelepo depame. Epalati edla yia:ta ma Polo watle atlanatili yu atlamoloweyo. Epapele tlope wa: yia: yu dla mikadepe demiyo. ²¹Epame wa: Poloye edla semtamiyo. Adipalati, opa pasatale, 40 epapeletapo api duka dla ya:ye yumuluwedeme ompopa:lepe. Epedeme opa iwoloye Polo yumuluwedeme daya mate yú mate dlowe aiyalma depo ha:ha:po. Epapedeme yia: ma-dinapopame wa:ta asiyama yu atlowe dla dalempopa:uwo,” diyo.

²²Epalati dokopala oplamita maseyemalaye ma-tane demama epo atlaiyo, “Wa:ta na: watle atlale kokoye ma opa opi watle atlemiyo,” diyo.

Poloye Kasaliya dla hamame tale

²³⁻²⁴Epame opahale so dokopala oplamita opahale so omha:ha:lalo dapiyamte sisilapame yia: watle epo atlaiyo, “Wua: wata Poloye Kasaliya mo dla semtaiya. Wua:ta tamama 200 opa aipa:ya halomale mate epo 200 opa kosele halomale mate epame 70 opa aliya koa tle tlowe so mate hohopame Kasaliya dla tlowedeme dinapiya. Wua: epo dinapopame wata utula:la opata mo-hutiyelati Kasaliya dla telepe. Wua: epammama Polo watle aliya koa hale hamilipe, ya:tapo gamani oplami Peliks watle woloma tame woyamelepo depame,” diyo.

²⁵Epammama ya:tapo yu ipo ilimale mate gamani oplami Peliks watle hamiyo,

²⁶“Namkale gamani oplami Peliks, na:ye Kolodiyas Lusiyaspo.

²⁷Yu sotapo oplami iye hamame yumuluwedeme apuwa.

Amasiyama ya:ye Loum mo oplami ikadepe dle dalepame na: mate epo na: opa mate ya:ye hemele hatiyomoluwa. ²⁸Epame na:ta ya: koko dallowedeme Yu so dokopala so esemale dla semhetauwa.

²⁹Esemale edla na:ta ya:ta isikimi Yu so aiyalma hauwokokomale tlo dalepame ya:ye poyumina epo amtuwale aya dla poka:stana.

³⁰Epame Yu so opita oplami iye yumuluwedeme dinapele dalepame ya:ye wa: watle semtaiya duwa. Epo na:ta Yu so opiye wa: watle taiya dlowama, yia:ta ya: dla alli kokoye wa: watle atlamelepo depame.

Eso, na: yu mogudepo.”

³¹Epalati utula:la oloma edla opahale sota yia: dokopala oplami yu dalepo Poloye Kasaliya dla semtamalemama api duka Antipatlis mo dla puame woyamaiyo. ³²Epame alallati aliya koa sota Poloye Kasaliya mo dla semtamalati opahale so opi ma Yelusalem dla i-ilapo tamalaiyo.

³³Aliya koa sota Kasaliya dla puame woyapame gamani oplami Peliks watle yia: dokopala oplamita yu ilimale hamiyo. Epame Polo mape ya: watle homeliyo. ³⁴⁻³⁵Epalati gamani oplamita yu ilimale i sesa:pame Polo watle epo atlaiyo, “Wa: apa mo oplamita:?” diyo. Amasiyama Polota ya: watle atlemama, “Na: Kilikiya mo dla hallalo,” dlati ya: ma asiyama epo atlaiyo, “Na: wa: mate siyaladlalo sota pula natipame wa: kokoye gladlowepo,” diyo. Epame ya: opa watle “Poloye hamame tame Helod aya dla woloma omha:ha:iya,” diyo.

Yu sota Polo kokoye Peliks mila:pi tle atlamale

24 ¹Alila 5 gudlati aiyalma aya dokopala oplami Ananayas mate epo Yu so dokopala so opi mate Kasaliya dla Polo kokoye gamani oplami Peliks mila:pi tle gladla pumulaiyo. Yia: pumulumama gamani aiyalma koko malastale oplami hale Teletulus sempumulaiyo, ya:tapo koko gladlowe dla Polo koko atlepo depame. ²Epo yia:ta koko gladlalo aya dla hetamallati Peliksta Polo hema pulupo diyo. Epalati Polota koko gladlalo aya dla mo-puame hallati Teletulusta Polo kokoye atlowe kotiyamama epo atlaiyo, “Peliks, wa:ye di pato oplami ka:dlepo. Adipalati, wa:ta di mo pato omhallati sadle patota elapo. Epame poka:ka:dle koko hapulomaye wa:ta gadle koko tle woloma ka:ka:demduwapo. ³Epapedeme dita koko hapuloma tlapame wa: dla namkale dle yu mate siyele yu mate atlema. ⁴Epapedeme di posolotamasema, alila pato dla wa: mate esemolowedeme. Amasiyama di otele mate wa:ye atlema, wa: isikimi alila kiyele dla di yu i dalene,” diyo.

⁵Epame Teletulus ma epo atlaiyo, “Oplami Polo iye batalimale koko imsela:lalo oplami. Adipalati, ya:ta mo hapuloma dla koko imsela:le

tle Yu so dla siyaladle hapimduwapo. Epedeme ya:ye Nasalet oplami dolumalalo so dokopala oplami halapo. ⁶Epame koko hatlo etlo po-apena. Amasiyama ya:tapo di aiyalma aya mape batalimolowedeme apalati dita ya:ye hamuwa. [Epame ditapo ya:ye di aiyalma mate ya: koko gladlowedeme apuwa. ⁷Amasiyama opahale so dokopala oplami Lusiyasta sikemte itiyamale mate puame Poloye dia: tle hamame tauwa. ⁸Epame Lusiyastapo di watle, ‘Peliks hala dla tame Polo kokoye gladiya,’ duwa.] Epedeme wa: mowolo Polo watle atlanatiliyiye, asiyama ya:ta wa: watle dita ya: koko dla atlamya yu iye dallepe,” diyo.

⁹Epame Teletulus mate pumulale Yu sota Peliks watle atlemama, “Yao, Teletulusta atlaye mikadepe,” demyaiyo.

Polota koko gladle dla ya:skamu ya: koko atlale

¹⁰Epalati gamani oplamita Polo watle yukamane dlati asiyama Polota epo atlaiyo, “Peliks, na:malamana, wa:ye sokomoko hapuloma dulu dla di mo hema opa koko glademhaluwapo. Epedeme na: siyema, asiyama yu wa: watle atlowedeme. ¹¹Epedeme na:ta God watle siyele hamilowedeme Yelusalem dla tauwaye alila ala ¹²pololepo halapo. Epapedeme wa: koko iye opa opi watle atlanatiliyiye, yia:ta wua: watle koko hatlo metlo atellepe. ¹²Epedeme na: Yelusalem dla halemama Yu so aiyalma aya dla opa mate yu podlomsela:mdena. Epame na: inoma sumalalo aya dulu dla epo mo dulu dla sela:mama siyaladle pota:demdena. ¹³Epedeme Yu so hema ha:ha:ta na: kokoye wa: dla yu meyelope meyelope dle atlamyale hapulomaye pomikadepe.

¹⁴Amasiyama yia:ta atlamale dulu dla koko hale tlo mikadepe. Eye, na: di mamadulo God hi ta:dlowedeme Yesu hi dla mikadepe demde. Amasiyama Yu sota na:ta Yesu koko dla imaleye pomikadepedesemde. Na: ma epame Mosesta aiyalma hatitimale mate epo God tle yu hapame molo atlamalalo sota hatitimale yu dla mikadepe demde. ¹⁵Epedeme Yu so opa hema ha:ha:ta Godta ka:ka:dle so mate bobtalimale so mate palli tle ma sillipe dle koko dla mikadepe depo omha:ha:ye, na: ma hatlo medla mikadepe demdepo. ¹⁶Epapedeme ipapele koko tle na: solotamde, God mila:pi tle epo opa mila:pi tle woloma ka:ka:dle koko tlo halomolowedeme.

¹⁷Na: Yelusalem saliyome tame mo opi dla sela:mama sokomoko pasatale pololuwapo. Edla sela:po depo ma Yelusalem dla ilame puwapo, na: opa watle mani hapilowedeme. Epammama na: ma God watle namkale dle alisisi hapilowedeme puwapo. ¹⁸⁻¹⁹Epedeme na: aiyalma aya dla polomama God dla namkale dle alisisi hapilowedeme dinampoluwa. Na: edla polomama opa dulu dla siyaladle koko pota:dena, hao, na: isikimi monolo dinampoluwa. Epalati dulu edla Yu sota puame na: malanatiwa. Epame yia: dulu dla Asiya mo tle pumulale Yu sota na: koko dla opa dulu

dla siyaladle pato ta:duwa. Epedeme ame adipalati opa ewolota wata hema hawa ha:ha:ma? Ka:dena, opa ewolota wata puame na: kokoye wa: watle atlamolowe ka:pi. ²⁰Epele tlope opa ewoloye hema hawa.

Epedeme Peliks, ka:dena, wa: Yu so hema ha:ha:ye atlanatine, yia:ta na:ye Yelusalem dla yia: dokopala so esemale dla semhetame popa:lati apa batalimale koko na: dla natiwa, eye atlowe ka:pi. ²¹Amasiyama na: koko hatlo itlo yia:ta esemale dulu dla yu teta:le mate ipo atluwa, ‘Wata wua:tapo na:ta palli tle ma silluwe dla mikadepe dlati wua:ta na: koko gladepa?’ duwa.”

²²Amasiyama Peliksta Lod kokoye ya: ma-dalepo halaiyo. Epapedeme ya:tapo opa alumale watle epo atlaiyo, “Di wata Polo koko gladleye midla gudlowepo. Epame ma opahale so dokopala oplami Lusiyasta pulati ya: koko matle gladlowepo,” diyo. ²³Epame Peliksta ma opahale so omhallalo hale watle epo atlaiyo, “Wua: Poloye woloma omha:ha:mama ya: dla upiyele koko hale hamimiyo. Epammama ya:mkadulota ya: watle namkale dle alisisi hapilowe apiye pohimomollowa,” diyo.

²⁴Epame alila opi alotle Peliksta ya:llu Dulusila mate Polo hala dla pumulaiyo. Peliks ya:llu Dulusilaye Yu a:yayo. Epeleye yia:ta puame epo atlaiyo, “Poloye hema seme matiya,” diyo. Epalati Polota matime Yesu Keliso dla mikadepe dlowe kokoye atlamhallati Peliksta woloma dalempolaiyo. ²⁵Ya:ta epo dalempollati Polota ya: watle ka:depo hallowe koko mate epo batalimale koko dulu dla moto hamolowe koko mate atlemhalemama Godta mosukulu alila dla koko gladlowe mape atlaiyo. Epalati Peliksta yu i dalepame wota:mama ya: watle epo atlaiyo, “Mope, medla gudene,” diyo. Epame ma Polo watle, “Na:ta alila ka:dle natilipiye, matle wa: sisilamolowepo,” diyo. ²⁶Epapele dulu dla Peliksta hemele epo malamdiyo, “Polota na: watle mani hamilipiye, eta asiyama na:ta Poloye amtuwale aya tle alikili dla seme woyamolowepo,” depo malamdiyo. Ya: epo malamhalemama alila opi dla Polo mate yukamolowedeme ya: sisilamdiyo.

²⁷Amasiyama sokomoko dapiyamte pololepo alotle Peliksyeye ya: gamani oko tle alikili dla gilidepame ma Posiyus Pestusta halaiyo. Amasiyama Yu sota sisiyelepo depame Peliksta Poloye amtuwale aya medla pomeliyo.

Polota Sisata ya: koko gladlepo depo atlale

25 ¹Pestusta gamani oplami hi halë alotle alila dapahatlope mo-pololepo gudlati Kasaliya tle ma Yelusalem dla puaiyo. ²⁻³Ya:ta edla puale oloma edla aiyalma aya dokopala so mate epo Yu so dokopala so opi mate puame ya: watle Polo kokoye epo atlamyaiyo, “Wa: dita solotamale koko hane. Epammama Poloye ma Yelusalem dla sempuane,” demyaiyo. Adipalati, yia: solotamaiyo, Polota Yelusalem dla pumhallati hemele api duka dla yumuluwedeme.

⁴Amasiyama Pestusta epo atlaiyo, “Hao, Poloye Kasaliya medla me-hallepe, Yelusalem dla posempuluwa. Amasiyama na: alila opi pololepo alotle ma Kasaliya dla ilame telepe. ⁵Epedeme wua: dokopala sotapo na: mate Polo koko dla esemolowedeme Kasaliya dla tlowe ka:pi,” diyo.

⁶Pestus alila 10 epapele Yelusalem dla pololepame ma Kasaliya dla ilame taiyo. Ya: Kasaliya dla tame elepo alallati koko gladlalo aya dla hetame ya:ta pollalo dla polomama Polota pulupo depo opa wadle yu hamiyo. ⁷Epalati opata Poloye koko gladlalo aya dla semhetlati Yelusalem tle pumulale Yu so dokopala sota Poloye hallati alikili tle sillidepo ha:ha:mama Polo koko dla yu meyelope meyelope dle atlamyemama Poloye pta batalimale oplami demyaiyo. Amasiyama ya:ta Polo hi mate yu meyelope meyelope dle atlamyale dulu dla Pestusta ikadepe kokoye ponatiyo.

⁸Eपालati Polota ya:skamu gadlowe yu atlemama epo atlaiyo, “Na: Yu so aiyalma hale pohauwokokomana, epo na:ta dia: aiyalma aya hi dla pobatalipo atlana, epame Loum mo pato dokopala oplami Sisa koko dla batalimale yu hale po-atlana,” diyo.

⁹Amasiyama Yu sota sisiyelepo depame Pestusta Polo wadle epo atlaiyo, “Ka:deta: dita hapulomata Yelusalem dla tame wa: koko edla gladlowe?” diyo.

¹⁰Eपालati asiyama Polota epo atlaiyo, “Na: Yelusalem dla potlowa. Adipalati, na: Loum so koko gladlalo aya dla ma-halapo, epedeme hema na: koko gladlowe ka:pi. Epapedeme Pestus, wa: ma mo-wa:malamana, na: Yu so dla batalimale koko hale pohana. ¹¹Epapele dulu dla na: batalimale koko hale hamatiye, eta aiyalma e dolumama na:ta polowe ka:pi. Amasiyama Yu sota na: koko dla isikimi mala-atlamyademe, oplami haleta na:ye Yu so do tama dla homellowe poka:dena. Epapedeme na: solotama, Loum mo dokopala oplami Sisata na: koko gladlepo depame,” diyo.

¹²Eपालati Pestusta ya: wadle molo atlalo so mate koko hema esepame ma Polo wadle epo atlaiyo, “Wa: Sisata wa: koko gladlowe solotamale himideme, wa: Sisa hala dla seme tlowepo,” diyo.

Pestusta Agilipa wadle Polo koko atlamale

¹³Alila opi alotle Yu so dokopala oplami Agilipata yotumala Benike mate Pestus wadle namkale dle yu atlowedeme Kasaliya dla pumulaiyo. ¹⁴Yia: Pestus mate ala me-ha:ha:lali Pestusta Polo kokoye Agilipa wadle esemaiyo. Ya:ta esemama epo atlaiyo, “Oplami hale Poloye Peliksta amtuwale aya dla ka:stepo taleye me-halema. ¹⁵Epapeleye na: Yelusalem dla tame woyamalati Yu so aiyalma aya dokopala so mate dokopala so opi mate puame na: wadle Polo kokoye epo atluwa, ‘Poloye batalimale oplami, epedeme ya:ye yumine,’ duwa.

¹⁶Amasiyama na: yia: watle epo atluwa, 'Di Loum soye oplami hale koko pa:le poyumisemde. Amasiyama di Loum sota koko gladle kokoye epapena. Oplami haleye koko gladle dla ya: dla alilalo sota ya: koko atlepo gudlati asiyama oplami ya:skamu ya: koko atellepe. Epame alotle koko gladlalo oplamita ya: dla batalimale koko ella natilipiye, eta ya:ye yumiya demdepo,' duwa. ¹⁷Epapedeme yia:ta na: mate hema puwa. Oloma edla na:ta koko e gladloweye podekelena. Amasiyama na: puame elepo alallati koko gladlalo aya dla hetame polomama Poloye hema hamame puaiye duwa. ¹⁸⁻¹⁹Dulu edla na:ta malamuwaye, Poloye semte batalimale koko pato hatepo duwa. Amasiyama Yu sota isikimi yia: inoma sumalalo aiyalma mate epo oplami hale Yesu, yia:ta mo-powana demdiye, ma Polota oplami eye ma pasakalo halema dle koko edla yu dlopo ya: koko gladlowedeme seme matale haluwa. ²⁰Amasiyama na: koko i woloma pomalamalalo halemama Polo watle Yelusalem dla tame wa: koko gladlowe ka:pi duwa. ²¹Amasiyama ya: Yelusalem dla tlowe posolotamana. Epammama ya: solotamuwa, Sisata ya: koko gladlepo depame. Epapedeme ya: aseka hema hallepe. Epo na:ta alila ka:dle natipame ya:ye Sisa hala dla semtaiya dlowepo, ya: koko gladlepo depame."

²²Epalati Agilipata Pestus watle epo atlaiyo, "Na: oplami i ya: kokoye monolo dallowama," diyo.

Epalati Pestusta ya: watle epo atlaiyo, "Iyela mowolo ya: koko dallepe," diyo.

Poloye Agilipa mate Benike mate dla sempuale

²³Epame alila haleta Agilipa mate Benike mate patoto so some tluka ka:ka:dle didiyepo koko gladlalo aya dla hetaiyo. Yia: koko gladlalo aya dla tumama opahale so dokopala so mate Kasaliya mo dokopala so mate elemtuwaiyo. Epo yia:ta hapuloma koko gladlalo aya dla alupo popa:laiti Pestusta Poloye sempuaiya diyo. ²⁴Epalati Polota koko gladlalo aya dla puame hallati Pestusta epo atlaiyo, "Dokopala oplami Agilipa, wa: mate epame opa hapuloma mate oplami i natiya. Yu so hema ha:ha: so mate epo Yu so Yelusalem dla ha:ha:lalo so mate oplami i dla sikemte allimama na: watle ya:ye yumuluwe ka:pi demdepo. ²⁵Amasiyama na:ta ya: koko natiye batalimale koko hale hawa ikadepe ya: polowe dla himiloweye. Epapele tlope ya: meyelo solotamaleta Sisata ya: koko gladlepo dedeme na: ya:ye Sisa dla hamame taiya duwa. ²⁶Amasiyama koko hema na:ta di pato oplami Sisa watle Polo koko dla yu ilipo hamiloweye yu hawa halema. Epedeme na:ta ya:ye wua: mila:pi tle seme ma-ta. Epapedeme Agilipa, wa:ta ya: watle atlanatine. Epame asiyama yu ya:ta wa: watle atla dalepo gudepame na: watle atlane. Epalati na:ta yu eye ilipo Sisa watle hamilowepo. ²⁷Adipalati, amtuwale aya dulu dla hallalo oplamiye koko pa:le Loum dokopala oplami Sisa watle tane dloweye poka:dena."

Polota dokopala oplami Agilipa mila:pi tle ya: koko atlale

26 ¹Agilipata Polo watle epo atlaiyo, “Na: wata wa: watle alila hamima, wa:tapo koko gladle hema wa:skamu gadlowe yu atlepo depame,” diyo.

Epalati Polota do ta:depame yu atlowe kotiyamama ipo atlemtaiyo, ²“Dokopala oplami Agilipa, na: siyema, wata Yu sota na: koko dla yu meyelope meyelope dle atlamyeuwa dla asiyama na:ta naskamu gadlowe yu wa: watle atlowedeme. ³Adipalati, wa:malamana, Yu so dia: toto koko hapuloma mate epo dia: dulu dla yu dlomde koko mateye. Epedeme wa: na: yuye woloma dalene.

⁴Epaapele dulu dla Yu so hapuloma me-yia:malamana, na:ta ka:yapa na: opa dulu dla epo Yelusalem dla haluwa pasakaloye. ⁵Epedeme Yelusalem so hapulomaye na: koko yia: malastana. Epaapele yia:ta wa: watle na: koko atlowa dlepiye, yia: na:ta ka:yapa Pa:lisi oplami haluwa kokoye atellepe. Epaapele dla Yu so dulu dla Pa:lisi sota Mosesta aiyalma hatitimale woloma dolumdepo. ⁶Epedeme na:ye wata koko gladle dla halapo, adipalati, Godta na: mamadulo watle yu itiyapo himiliye na:ta edla mikadepe dlati. ⁷Amasiyama di Yu so 12 elele hapulomata alila hapuloma God dla inoma sumha:ha:mama yia: ma yu himili hatlo metlo omha:ha:po. Epedeme na: dokopala oplami Agilipa, na: mape watapo yu himili hatlo medla mikadepe dlati Yu sota na: yumuluwedeme ammdipo. ⁸Epaapele dulu dla Yu so opa, wua: adipalati Godta palli soye ma pasakalo dlowe koko dla pomikadepe desemdi?

⁹Epedeme na: ma wua:ta malamha:ha:ye epammama na: mape Yesu Nasalet oplami dla mikadepe dle so watle elle pato elemduwapo. ¹⁰Epammama aiyalma aya dokopala sota na: watle itiyamale hamilati na:tapo Yelusalem dla God ya: opaye totapo hohopame amtuwale aya dulu dla ka:ka:timsela:mduwapo. Epame mikadepe dle so opiye mopotimalati na: koko edla ka:pi demama siyemduwapo. ¹¹Epo Yu so inoma sumalalo aya hapuloma dla hehetamsela:mama mikadepe dle so dla wotiyalle hapipame Yesu hi dla putlopo atlamaiya demduwapo. Na: epo yia: dla sikemte siyaladepame mo opi dla tame mikadepe dle soye hohopo wotiyalle hapimduwapo.

¹²Na: epamsela:lati alila haleta aiyalma aya dokopala sota na: watle itiyamale hamilati Damasko mo dla mikadepe dle so hohomolowedeme tauwa. ¹³Amasiyama alila dukuslopi tiyama dla na: api duka dla tamhallati pepepe di tle hela:dleta na: dla malla natiwa. Hela:dle eye sikemte hela:demama salita hela:dle pe-epapena. Epedeme na: mate epo na: mate tamalale so hapulomaye hela:dle eta hauwa. ¹⁴Epalati di hapulomata ta:la dla teteyume hutiyelati pepepe di tle di Hibulu yu mate na: watle epo atla daluwa, ‘Sol, Sol, wa: adipalati na: watle

wotiyalle hapimhalema? Wa:ta epamhalaye isikimi wa:skamu wotiyalle hapimhalapo,' duwa.

¹⁵Epalati asiyama na:ta epo atluwa, 'Lod, wa: anata:?' duwa. Asiyama ya:ta na: watle epo atluwa, 'Na:ye Nasalet oplami Yesupo. Wa:ta mikadepe dle so watle wotiyalle hapimhalaye na: watle amhalapo. ¹⁶Epedeme wa: sila:tine. Na:ta wa: watle puame woyamapo. Adipalati, na:ta wa:ye mo-sauwapo, wa:ta na: oko oplami halemama na:ta wa: watle nati-ili mate epo ma nati-iliwe koko mate opa watle imsula:lepo depame. ¹⁷⁻¹⁸Epapedeme wa:tapo Yu so mate epo po-Yu so mate dulu dla na: yu hamsela:lati na:ta wa:ye woloma omhallowepo. Epele dulu dla ya:ta wa:ye wotiyalle hamilipiye, na:ta wa:ye gadlalo hallowepo. Epedeme na:tapo wa:ye yia: dla tane dema, ya:tapo yia: inoma towanatipame amtuwale dulu tle hela:dle dla matilipo depame. Epame wa:ta yia:ye Saitenta itiyamale dulu dla ha:ha: tle elepame ma God hala dla elemgulati na:tapo yia: batalimaleye hiyollowepo. Epapalati yia:tapo na: dla mikadepe dle koko tle Godta sesa:le sota ha:ha: dulu dla yia: ma ha:ha:lepe,' duwa.

¹⁹Epedeme dokopala oplami Agilipa, na: inomata meyeloqe demama Pepele di tle malale yu i dalepame na: po-alina. ²⁰Epame na: Damasko dla epo Yelusalem dla epo Yudiya mo pato dulu dla epame po-Yu so mo hapuloma dla God yu ipo atlemsela:uwa, 'Wua: malamale meyeloqe depame wua: bobtalimale tle heheletipo God hala dla pumulaiya. Epame wua:ta God hala dla pumulale koko eye nati-imama opa mila:pi tle ka:ka:dle koko tlo halomsiyamaiya,' demduwa. ²¹Epapedeme na:ta koko i halomsela:lati Yu sota na:ye yia: aiyalma aya dulu dla hallati yumuluwedeme ammduwapo. ²²Amasiyama Godta gadle pato tle na: ma wata wua: mila:pi tle halemama dokopala so wua: watle epame opa opi hapuloma watle God yu atlemhalema. Epapele tloqe na:ta atlamuwa yu hapulomaye Moses mate God tle yu hapame molo atlamalalo so mateta Godta sale Keliso dla woyamelepe dle koko atlamale mate ma hatlopepo. ²³Epapedeme yu e ya: dulu kokoye ipo, Kelisoye wotiyalle hapame polope. Epame ya: tatile powale tle sila:tipame hela:dleye Yu so mate epo po-Yu so mate dla hampulupe."

²⁴Amasiyama Polo ala yu atlemhallati Pestusta yu teta:le mate ya: watle epo atlaiyo, "Polo, wa: yiyilamale koko hama. Wa:ta malamale koko patotapo wa:skamu wa:ye yiyilamale hamipo," diyo.

²⁵Epalati Polota asiyama Pestus watle epo atlaiyo, "Namkale, na: poyiyilamasema. Adipalati, na:ta atlamale yu hapuloma iye mikadepepo. ²⁶Epapedeme dokopala oplami Agilipaye koko hapuloma iye ya:malamana. Epedeme na:ta ya: watle koko i atlowe ka:pi. Adipalati, koko hapuloma iye hemele po-apena. Hao. Opa hapuloma inoma dali dla apuwapo," diyo.

²⁷Epedeme Polota dokopala oplami Agilipa watle epo atlaiyo, “Agilipa, wa: God tle yu hapame molo atlamalalo sota yu hatitimale dla mikadepe demdi? Yao, na: malama, wa: mikadepe demdepo.”

²⁸Amasiyama dokopala oplami Agilipata epo atlaiyo, “Wa: alila kiyele hema na:ta Yesu dla mikadepe dlepo depame na: watle yu epapele atlemhalema?” diyo.

²⁹Epalati Polota asiyama epo atlaiyo, “Na: alila kiyele o alila selemalli, na: e posesa:sema, wa:ta mikadepe dloweye. Epedeme na: inoma sumale yu himima, wa: mate epo wata hema na: yu dalempopa: sotapo God yu dla mikadepe depame na: some ha:ha:loweye. Epammama tlope wua: do dla oli deata ipo poyulumolowa,” diyo.

³⁰Epalati dokopala oplami Agilipa mate epo Pestus mate epo Benike mate epame opa hapuloma Polo yu dalempopa:leta sillipame matamalaiyo. ³¹Yia: tamalemama epo atlamtaiyo, “Oplami iye batalimale koko hale pohana. Epedeme dita ya:ye amtuwale aya dla ka:stepo yumuluweye poka:dena,” demtamalaiyo.

³²Amasiyama Agilipata Pestus watle epo atlaiyo, “Di oplami iye koko gladle tle ma-tane dlowe ka:pi. Epapele tlope ya: Sisata ya: koko gladlepo dedeme ya: Sisa hala dla semtaiya dlowa,” diyo.

Polota koa tle Itali mo dla tlowe kotiyamale

27 ¹Pestusta Poloye Sisa hala dla semtlowe solotamale himipame ya: Loum opahale so omhallalo oplami hale Yuliyus sisilamaiyo. Epame ya: watle epo atlaiyo, “Polo mate epo amtuwale aya dulu dla ha:ha:lalo so opi mate koa tle Itali mo dla Sisa hala dla elemtane,” diyo. Yuliyus iye opahale so alumale hale, ya: hi Sisa alumale demde dulu dla halem diyo. ²Epalati di Adlamatiya so koaye Kasaliya tle ma Asiya mo dulu dla mo meyelo pe meyelo pe dle dla tlowedeme ella natiwa. Epalati Yuliyusta di watle koa edla alumaiya duwa. Epame Makedoniya mo dulu dla Tesalonika dla hallalo oplami hale Alistakus dia: mate koa edla alupo ma Saidon mo dla tamama duka dla hutieyuwa. ³Epame utulalati Saidon mo dla puame woyamuwa. Amasiyama di Saidon mo dla puame woyamalati Yuliyusta Polo tlo sikemte malamama ya: watle, “Alikili dla woyapo tame wa: amkadulo watle wa:ta solotamale alisisi halomane,” duwa.

⁴⁻⁵Epame di ma Mila mo dla ulumama Saiples hasu mateka:pi tle uluwa. Adipalati, kaula pato haliyamale dla mosisi patota bibikilimama ulo patota silliwa. Di epalati mepele Saiples hasu tle polempuame Kilikiya mate Pampiliya mate tetla:mtame Lisiya mo dla woyapame ma Mila mo dla tauwa. ⁶Di edla tame popa:lati opahale so omhallalo oplami Yuliyusta Alesendiliya so koa, Itali dla tlowedeme ella natiwa. Epame ya:tapo di watle “koa dulu edla alumaiya,” duwa. ⁷⁻⁸Epalati di koa dulu

edla alupame Nidus dla woloma tamalemama alila pasatale kaula duka dla pololuwa. Di Nidus tla:mtamama mosisita bibikilimama ulota sikemte patoto dlati ma Kiliti hasu dla uluwa. Di epame Kiliti hasu ipi Salmone mateka:pi tle woloma polomyemama puame Lasea mo koa sitali dla puame woyamuwa. Epedeme koa sitali ya: hiye Koa sitali ka:pi.

⁹Di koa sitali hema popa:mama epo momalampopa:uwa, “Di alila pato mo-pokaduwapo. Epame Yu sota daya aiyalma depo ha:ha:lowe alila ma mo-tla:mtame halapo. Epapedeme tene alila ma mo-kotiyamapo. Epapele dulu dla dita tene alila dla kaula pato tle tlowe poka:dena. Adipalati, ulo patotota sillimama dia:ye batalimalala,” duwa. Epapalati Polota opa watle epo atluwa, ¹⁰“Opa, na:malamana, tene yapi dla kaula pato dla tamellepiye, dia: mate epo di alisisi mate epame di koa mate batalimelepe. Epapedeme di ka:dena midla ha:ha:lowepo,” duwa.

¹¹Amasiyama koa dokopala oplami mate epo koa ya: a mate yia: posolotamana epapolowe. Epalati opahale so dokopala oplami mape opa dapiyamte iwolo yu dla mikadepe duwa. ¹²Epapalati opa hapulomata epo atluwa, “Di tene yapi dla hema ha:ha:mama koa himme ha:ha:loweye koa sitali poka:dena,” duwa. Epammama yia: solotamuwa, hapele Poiniks mo dla tame ha:ha:lali tene alilata gudlepo depame. Epedeme Poiniks iye koa sitali hale ka:pipo Kiliti hasu dla. Adipalati, koa sitali edla mosisi patota pase puame poyusemda.

Mosisi pato mate ulo patoto dulu dla tale

¹³Epapeleye alila haleta mosisi patota mo-ka:limtlati ma mosisi yimka:malata kaula pato duka tle peleyama tiyama dla bibikilimolowe kotiyamuwa. Epalati koa hamsiyamalalo sota e natipame ka:pi demama upiyele alisisi koa hohopo hutieyele yú dulu tle holalipo koa dulu dla hatitimuwa. Epame di Kiliti hasu peleyama tle polomyeua. ¹⁴Di hasu peleyama tle woloma polomyemha:ha:lali pakasiyamalalo mosisi patota hasu tiyama tle sikemte bibikilimama di koaye ma kaula pato duka dla halemtuwa. ¹⁵Di epapalati koa sosolemtauwa memelepame ma isikimi mosisita di koa halemtlali ompopa:uwa. ¹⁶⁻¹⁷Amasiyama mosisita di koaye Kauda hasu homale dla halemtamhallati koa hamsiyamalalo sota pasakalo gadlalo koa yemala koa pato kei dla himomeleme ellaloye sikemte itiyamale mate hamta:depo koa pato dulu dla himiwa. Epame ulota puame dita tauwa koa dla yumama pogladlalo wekelepo depame yia:ta koaye dea mate sikemte yuwa. Epame koa hamsiyamalalo sota sikemte wowota:uwa, koata Libiya mo tiyama dla tamama esawa dla tame gagadlala depame. Yia: epammama mosisita puame yulalo tluka koa di dla hihimamaleye ma isili dla hatitimuwa, koata ma woloma telepo depame. Epapalati mosisita di koaye kaula duka dla isikimi me-halemtauwa.

¹⁸Epame alila haleta mosisi patota ma sikemte bibikilimalati koa hamsiyamalalo sota opa alisisi koa dulu dla hutiyeyele yú dulu dla pololuwa, koata holokamelepo depame. ¹⁹Epame matle alila haleta yia:tapo koa ya: oko alisisi mape yú dulu dla pololuwa. ²⁰Di mosisi patota bibikilimale dulu dla epo ulo patotota silli dulu dla alila pasatale tamalemama sali mate epo tamili mate potlamana. Di epapele dulu dla me-tamalemama ha:ha:lowe pomalamana, amasiyama isikimi palliwe tlo malatamaluwa.

²¹Amasiyama di alila pasatale dulu dla daya podlomalalo pumulumama Polota sila:time di watle epo atluwa, “Namkadulo, wua: adipalati na: yu podallalo Kiliti hasu saliyome pumuluwa? Di medla ha:ha:matiye, eta koko ipapeleta dia: dla powoyama. ²²Amasiyama wua: ase koko hema sikemte wowota:miya. Adipalati, wua:ta hapuloma dulu dla oplami haleta popolowa. Isikimi di koa tlo batalimelepe. ²³Adipalati, na: God na:ta mikadepe demdeta ya: banakaka oplami na: dla tulune dlati wata utula:la na: watle malame epo atla, ²⁴‘Polo, wa: ase sikemte wota:miya. Adipalati, wa:ye isikimi potasema, wa:ye dokopala oplami Sisa mate yukamala tapo. Epapedeme wa: mate epo wa:ta elemta so mate kaula duka hema popalliwa. Adipalati, Godta wa:ta inoma sumale yuye ma-daluwapo,’ de. ²⁵Epapedeme opa, wua: yu i dalepame wowota:miya. Adipalati, na: ma mikadepe dema, Godta ya: banakaka oplami tle atlamale kokoye woloma dolumelepe. ²⁶Amasiyama di tamama hasu hale dla tame gulomelepe.”

²⁷Di Mediteleniya kaula duka dla siyamama 14 alila pololepame ma utula:la haleta utula:la dukuslopi dla koa hamsiyamalalo sota malamuwaye, semte tamali mateka:pi tepo duwa. ²⁸Epammama yia:tapo ta:la adinamata: depame ta:la ala:lalo dea hame ta:la ala:uwa. Epo natilati ta:laye 40 mita ga:tulli epapele haluwa. Epame matle yimka:mala tame depo matle ala:uwa. Epo natilati 30 mita ga:tulli epapele haluwa. Epalati yia: malamuwa, tamaliye mo-mateka:pi halayo duwa. ²⁹Epapalati yia:tapo sikemte wowota:uwa. Adipalati, koata utula:la esawa dla tamama ewala dla gulomalala depame. Epammama yia:tapo upiyele alisisi dapiyamte dapiyamte dleye koa dla hihimapo yú dulu dla pololuwa koata hatlo ellepo depame. Epame utula:la edla popa:mama koa hamsiyamalalo sota, “hapele alalene,” dempopa:uwa. ³⁰Epampopa:mama yia:ta koa pato tle hemele potlowedeme pasakalo gadlalo koa yemalaye yú dla dea mate halumtulume himpame di watle epo atluwa, “Di koa mu tle upiyele alisisi opi pololowamo,” duwa. ³¹Amasiyama Polota opahale omhallalo oplami mate ya: opa mate dla epo atluwa, “Koa hamsiyamalalo sota potlepiye, di hapuloma palliye,” duwa. ³²Epapalala depame opahale sotapo pasakalo gadlalo koa yemalaye dea kestlati mosisita ma halemtauwa.

³³Epame ma-alallowe mateka:pi dla hallati Polota opa hapuloma watle epo atluwa, “Wua: 14 alila dulu dla wowota:le mate pumulumama daya

woloma podlompwana. ³⁴Epedeme wua: watapo woloma daya deiya, wua:tapo itiyamale mate tamali dla tloweye. Epedeme wua: malamaiya, wua: dulu dla haleta popolowa,” duwa. ³⁵Epame Polo yu i atlepame daya hapo God watle inoma sumale yu atlepame ma opa hapuloma inoma dali dla daya seme gladeleme douwa. ³⁶Polota daya demhalla natipame opa hapulomata malamale hatlope depame yia: mape daya dloomuwa. ³⁷Epedeme dia:ye 276 sota koa dulu edla ha:ha:uwa. ³⁸Yia: daya modlopo gudeleme ma daya hapulomaye yú dulu dla pololuwa koata holokamelepo depame.

Koata tame ewala dla gulomama gaglatimale

³⁹Epame utulala ikadepe ala alalemtlati koa hamsiyamalalo sota peleyama natiwa. Epame yia:tapo peleyama eye woloma pomalanatilalo medla tame koa himilowa duwa. Adipalati, yia:ta malamaleta peleyama eye semte koa himomollowe ka:pi tepo duwa. ⁴⁰Yia: epammama peleyama dla tlowedeme upiyele alisisi koa dla hihimapo hutieyele yú dulu dla kotipo meluwa. Epame koa kei hamalalo kosopaye hitomelepame mu dla tluka himomeleme ellalo haleye ta:depo himomeluwa, mosisita koa halemtlepo depame. Epame dita natiwa tamali peleyama dla tamaluwa. ⁴¹Amasiyama di ala peleyama edla tamha:ha:mama muta tame duka esawa dla gagaduwa. Epalati ulota puame koa kei dla heyulumama koa gaglatimuwa.

⁴²Epapele dulu dla opahale so yia:malamuwa, amtuwale aya dulu dla ha:ha:lalo sota yú huhutapo potlala depame. Epammama yia: solotamuwa, yia:ye koa dulu medla siyomtimolowedeme. ⁴³Amasiyama opahale so omhallalo oplami Yuliyusta posolotamana, yia:ta epo amtuwale aya dulu dla ha:ha:lalo so potimama Polo ma yumuluweye. Epammama ya:ta epo atluwa, “Yú huhutamolowe yia: malamale so wua:ye tamali dla yú huhutamtaiya. ⁴⁴Epame yú huhutamolowe yeitalimale soye koa gaglatimale halopo alotle tamali dla huhutamtaiya,” duwa. Epedeme ipapele koko tle opa hapulomata woloma huhutamtame tamali dla popolahauwa.

Polota Malata hasu dla puame woyamale

28 ¹Di epame yú huhutamtame hasu dla poposokolepo popa:mama dallati hasu ya: hiye Malatayo dla daluwa. ²Di edla puame woyamalati mo so edla ha:ha:lalota dia:ye woloma gaduwa. Amasiyama oloma edla tiyo ma helemhalademe mo sota dita dlapa tilimolowe mo-mipo ha:ha:uwa.

³Epalati Polo mape dlapa halopo puame mimsela:lati ilamata dlapa dulu tle woyapame Polo do dla yeluwa. ⁴Epalati mo sota ilamata ya: do dla yeleme ella natipo yimkadulo watle epo atlamyeuwa, “Oplami iye

ya:mkale yumulalo oplami mle. Adipalati, ya: kaula duka tle pumama popowana. Epedeme ya: wata batalimale asiyama hamama ilama yelepo. Epapedeme ya: wata polope,” demyeuwa. ⁵Amasiyama Polota ilamaye ya: do tle dlapa dulu dla ka:stauwa. Epapele dulu dla koko haleta ya: dla powoyamana. ⁶Amasiyama mo sota epo momalamha:ha:uwa, “Polo doye hoholopame ta:la dla teyumama polope,” depo momalamha:ha:uwa. Amasiyama alila selemalli dulu dla koko haleta Polo watle powoyamana. Epalati opata koko i natipame Poloye god hale mle demyeuwa.

⁷Epapele dulu dla dita dlapa tilimpopa:uwa mo tle Malata hasu dokopala oplami Publiyus ya: ta:la pase pateka:mu. Epapedeme ya:ta di natipame ya: aya dla elemhetame alila dapahatlope ha:ha:lata ya:ta di ka:pi gademhaluwa.

⁸Epele dulu dla Publiyus ya: aye aya dulu edla esiyele mate epo omtelle mate eluwa. Epalati Polota ya:ta ellalo dla tuwame dota ya: hamame inoma sumalati esiyele ta: tle alikili dla woyamuwa. ⁹Alotle koko i dalepame esusulmale so hasu edla ha:ha:le so hapulomata pumhallati Polota yia:ye ka:ka:duwa. ¹⁰⁻¹¹Epele dulu dla dita mo edla ha:ha:lata mo sota di watle namkale dle alisisi halopimha:ha:uwa. Epame mama dapahatlope ha:ha:po gudepame ma mo-tlowedeme popa:lata mo sota ma di watle api duka dla tamama daya dlowe mate epo alisisi opi mate kolumuwa.

Polota Loum mo dla tame woyamale

Di epame Alesendiliya so koa tene yapi Malata hasu dla elale dla alumuwa. Koa e hamsiyamalalota koa ya: mu dla yia: biskapa god dapiyamte mimita:pleta ha:ha:la natiwa. ¹²Di koa etle tame Silakusa mo dla koa himpame alila dapahatlope ha:ha:uwa. ¹³Epame ma etle Legiyum mo dla uluwa. Edla hutiyepo alallati mosisita bibikilimolowe kotiyamuwa. Di epalati mosisita di koa hapele hamtelepo depame medla koa akustepo tamaluwa. Epame ma alila haleta Putiyolu mo dla tame woyamuwa. ¹⁴Di tame Putiyolu mo dla koa himpo natilati mikadepe dle so opi natiwa. Epalati yia:tapo dia:ye alila yimka:mala yia: mate ha:ha:iya duwa. Di epalati Sande hatlope yia: mate ha:ha:po gudepame matle ta:la api Loum dla tamaluwa. ¹⁵Epalati mikadepe dle so Loum dla ha:ha:lalota dita pua dalepame api duka dla di umuluwedeme puwa. Epapele dulu dla opita puame dia:ye Apiyus Polum mo dla umuwa. Epalati opita mo hale ya: hi Asepe So Aya Dapahatlope demdiye, edla puame umuwa. Epapalati Polota yia: natipame sikemte siyemama God dla siyele pato ta:duwa.

¹⁶Amasiyama dita Loum mo dla puame woyamalati opahale so omhallalo oplamita Polo watle epo atluwa, “Wa: amtuwale aya dla potlowa. Amasiyama wa: isikimi aya hale dla hallati opahale oplami hatlopeta wa: omhallepe,” duwa.

¹⁷Epame alila dapahatlope dulu dla halepo alotle Polota Loum mo dulu dla Yu so dokopala so hapulomata ya: hala dla pumullupo depame yu hamiwa. Epo yia:ta mo-puame ha:ha:lata natipame Polota epo atluwa, “Namkadulo Yu so, na: batalimale koko hale na: opa dla pohana, epame di toto aiyalma hale pohauwokokomana. Amasiyama Yelusalem dla Yu sota na:ye koko pa:le hampame Loum so dla homeluwapo. ¹⁸Epame asiyama Loum sota na: watle atlanatili pasatale atlapame na: dla batalimale koko hale ponatina, yia:ta na:ye polowe dla himiloweye. Epedeme yia:ta solotamuwa, na: amtuwale aya tle alikili dla woyamelepo depame. ¹⁹Amasiyama Yu sota na:ye yumuluwedeme apalati na:ta naskamu gadlowe api hale ponatina. Epapalati na: solotamuwa, dokopala oplami Sisata na: koko gladlepo depame. Amasiyama na: koko ipapele dulu dla na: opa Yu so dla po-alisema. ²⁰Epapedeme na:ta koko iye wua: mate woloma esemolowedeme wua:ye sisilama. Epedeme na:ye wata oli dea mate yupo halapo. Adipalati, na:ta Isalael sota dalemha:ha:mama omha:ha: oplami dla mikadepe duwa koko tle,” duwa.

²¹Epalati asiyama dokopala sota Polo watle epo atluwa, “Di wa: koko dla yu ilimale hale Yudiya tle hamilati pohana. Epame Yu so opi etle pumulumduwata di watle wa: hi mate batalimale hale atla podalem dena. ²²Amasiyama di solotama, wa:ta imsela: kokoye di watle atlamelepo depame. Adipalati, mo hapuloma dulu dla opata imale koko iye allimde,” duwa.

²³Epame Polo mate Yu so mate alila hale sepo himiwa, yia:ta matle Polo mate Yesu kokoye esemolowedeme. Epame yia:ta sale alila edla Yu so hapulomata Polo hala dla Yesu koko esemolowedeme pumuluwa. Epalati Polota utulalati kotiyapame alila pato dulu dla halemama God ya: mo koko imhalemama Mosesta aiyalma hatitimale tle epame God tle yu hapame molo atlalo sota yu hatitimale tle Yesu kokoye imhaluwa, yia:ta:po Yesu dla mikadepe dlepo depame. ²⁴Epapalati opa opita Polo yu dla dalepame mikadepe duwa. Amasiyama opa opiye pomikadepe dena. ²⁵Epammama yia: dulu dla duka gladepame yu dlomuwa. Epame yia:ta mo-tlowedeme popa:lata Polota pomikadepe dle so dla yu hatlo itlo atluwa, “Hela:dle Sokotapo ikadepe kokoye God tle yu hapame molo atlalo oplami Aisaya tle wua: mamadulo dla yu ipo atluwapo,

²⁶ ‘Wa: tame opa iwolo dla atlemama ipo atellepe,

“Wua: woloma kulume dallepe,

amasiyama wua: woloma pomalamolowa.

Epame wua: woloma kulume natilipe,

amasiyama wua: woloma pomalanatilowa.”

²⁷ Adipalati, yia: dupa malamaleye pta kokalalimana.

Epapedeme yia: molo mate yia: inoma mate ma hihimamuwapo. Amasiyama yia: natipame epo dalepame epame malamale hapame na: dla ilame pumulumatiye,

eta na:ta yia: bobtalimaleye hiyotimelemla.’

²⁸Epapedeme wua: malamaiya, Godtapo pasakalo halloweye hatlo Yu so dla pohamina. Hao, po-Yu so dla mape hamiwapo. Epedeme yia:tapo woloma solotamale mate God yu dallepe.”

[²⁹Epalati Yu sotapo Polo yu i dalepame tamalemama yiskamu yia: dulu dla sikemte yu dlomtaluwa.]

³⁰Epame Polo sokomoko dapiyamte dulu dla asiyama mate hallalo aya dla halemama opa ya: natila pumulale soye siyele mate aya edla elemheta demhalemduwa. ³¹Epame yia: watle God ya: mo koko imama Lod Yesu Keliso koko atloweye powota:mdena. Epapele dulu dla oplami haleta ya:ye pohumatlemdena.

Polota Loum sos dla yu ilimale hamili Loum

Loum buka ya: dulu koko

Polota ala Loum mo dla potlalo halemama yu iye ilipo Loum so dla hamiyo. Yu ilimale dulu hema mikadepe dlowe ya: dulu kokoye ilimaiyo. Epammama ya:tapo Kelisota oko halë mate epo Godta bokotiyapo malamale mate epo mikadepe dlowe koko mate epo pasakalo halowe koko mate ilalimaiyo. Epame batalimale koko dla ma ilimaiyo. Epame Yu so ikadepe mate epo po-Yu so mateta mikadepe dle tle ma-hatlope depo ha:ha: koko mape ilimaiyo.

1 ¹Na:ye Polo, Yesu Keliso ya: oko oplamipo. Epedeme Godtapo na:ye tane dle oplami hi hamipame na: watle ya: tle pua ka:dle yu atlamsela:lepo depame ma sauwapo. ²Epapedeme mo-powataliya Godtapo ka:dle yu iye opata dallepo depame ya: tle yu hapame molo atlamalalo so opa dla hamimama yu itiyapo himiwapo. Epedeme yu iye God yu buka dla me-ilimale halapo. ³⁻⁴Epapedeme ka:dle yu iye Yami Yesu Keliso kokoye apopo. Yesu Keliso eye di Lodpo. Epele dulu dla opatapo ta:lamo tiyama tle Yesu Keliso natilati ya:ye Deibidi elele halë oplami haluwapo. Amasiyama ma Soko tle natilati ya:ye God Yami ikadepe haluwapo. Adipalati, Godtapo ya:ye itiyamale mate powale tle ta:duwapo. ⁵Epedeme Godtapo na: sikemte malamama Keliso tle na: watle tane dle oko ka:piye hamiwapo, po-Yu so opa hapulomatapo na: tle Keliso dla mikadepe depame salladepo siyamelepo depame. Epapele koko tle na:tapo Keliso yilo ya: oko iye hapo. ⁶Epame wua: mape Godtapo wua:ye Yesu Keliso dulu dla ha:ha:lepo depame mo-sisilamuwapo.

⁷Epapedeme na: yu ilimale iye Godtapo bokotiyapo malamale opa Loum mo dla ha:ha:lalo so wua: dla hamima. Godtapo wua:ta ya: opa depo ha:ha:lepo depame ma-sisilamuwapo. Epedeme di A God mate epo di Lod Yesu Keliso mate yia:ta bokotiyapo malamale mate epo sadle mateta wua: mate hallepe.

**Polota Loum mo so natila puluwedeme
sikemte solotamale himhalale koko**

⁸Epedeme mo hapuloma dulu dla opa hapulomatapo wua:ta mikadepe dle kokoye ma-dlalemtawapo. Epapedeme na:tapo Yesu Keliso tle wua:ta hapuloma yilo God dla siyele yu atlemde. ⁹Epame God ma meya:malamana, na:ta alila hapuloma wua: yilo inoma sumale yu himhala kokoye. God eye na:tapo na: dupa dulu tle sikemte malahalemama ka:dle yu Yami kokoye atlamsela:po. ¹⁰Epedeme na:ta wua: natila puluwe koko dla inoma sumale yu mate God dla dalla natidemhalema. Amasiyama epapele dla Godta solotamelepiye, eta na:ta wua: natila puluwepo. ¹¹Adipalati, na:tapo Soko tiyama tle wua: gadlowedeme wua: natila puluweye sikemte solotama. Epame wua:tapo Lod dulu dla itiyamale mate ha:ha:lepo depame. ¹²Epedeme na:ta atlama kokoye ipapena. Na: solotama, na:ta mikadepe dle kokotapo wua:ye gadlepo depame. Epame asiyama wua: mape wua:ta mikadepe dle kokotapo na:ye gadlepo depame. ¹³Epapedeme namkadulo, wua: malamaiya, na: sikemte solotamde, wua:ye puame natilowedeme. Amasiyama koko haletapo na:ta wua: puame natilowe apiye himomelemhalemduwapo. Epapele dulu dla na:tapo po-Yu so opa opi gadle himiwaye, epammama na: sikemte solotamde, na:tapo wua:ta mikadepe dle kokotapo teta:lepo depame gadle epapele himilowe.

¹⁴Epedeme na: dla solotamale pato elema, mo patoto dulu dla ha:ha:lalo so dla epo dalupa dulu dla ha:ha:lalo so dla ka:dle yu atloweye. Epame koko malamale so dla epo koko yeitamale so dla ka:dle yu atlowe ma solotamale pato elema. ¹⁵Epapele koko tle na: sikemte solotama, Loum mo edla puame ka:dle yu wua: dla atlamolowedeme.

¹⁶Epedeme na: ka:dle yu iye di dla hamhetama. Adipalati, ka:dle yu iye Godta itiyamalepo. Epedeme Godtapo ka:dle yu itle ya: dla mikadepe dle so pasakaloye gademhalapo. Epammama ya:tapo Yu so tatile gadepame matle po-Yu so mape gademhalapo. ¹⁷Epapedeme ka:dle yuta God mila:pi tle ullu pa:po hallowe kokoye botomastamhalapo. Epapele dulu dla ullu pa:po hallowe koko iye isikimi mikadepe dle koko tle ammhalapo. Ame adipalati, God yu bukata epo atlapo,

“Godta ullu pa:talo so demhala sotapo mikadepe dle tle pasakalo hallowe hamha:ha:po.”

Godta siyaladleta opa dla pua koko

¹⁸Epedeme Godtapo Pepele dimo tle ya:ta siyaladle kokoye batalimale koko halomha:ha:lalo so hapuloma dla nati-imhalapo. Adipalati, epapele sota yia:ta batalimale koko halomha:ha:ta ikadepe kokoye hemele hahatimiyomha:ha:po. ¹⁹⁻²⁰Amasiyama epapele sotapo yiskamu yia:ye

God yeitamale so dloweye po-ala:na. Adipalati, yia:tapo ta:lamo hema Godta mimita:ple alisisi hapuloma tlamatapo yia: dla Godta ikadepe hala kokoye mo-botomastamdepo. Epame yia:ta God ponatilalo wekele tope, asiyama yia:tapo ya:ye ikadepe God demama ya:ta itiyamaleta kokó ela ma haliyamale dla natilipe. Adipalati, ta:lamo kotiyamale tle pumama Godtapo ya:skamu ya:ta ikadepe hala kokoye opa hapuloma dla ya:ta mimita:ple alisisi tle ma-nati-impuwapo. Epapedeme opatapo yiskamu yia:ye God yeitamana dloweye po-ala:na.

²¹Epapedeme yia: God koko me-yia:malamale tope, yia:ta ya: dla poheodesemde, epame ya: dla malamale pohimsemde. Amasiyama yia:ta momalamaleye pta sikemte bobtalimana, epame yia: dupa duluye amtuwaletapo sikemte poposatilipo ha:ha:mdepo. ²²Epame yia:tapo yiskamu yia:ye ka:depo momalamale so demdepo. Amasiyama yia:ye sikemte yeitamale sopo. ²³Epapedeme yia: kokó halepo hallalo God hi di dla ta:demama siyele hamilowe koko me-melepame ma biskapa god dlopi dota mimita:ple dla sisiyemha:ha:mdepo. Yia: epo sisiyemha:ha:mama opita opa mila:pi halomale dla sisiyemha:ha:mdepo, epalati opita tea mila:pi halomale dla sisiyemha:ha:mdepo, epalati opita aliya mila:pi halomale dla sisiyemha:ha:mdepo, epalati opita ilama mila:pi halomale dla sisiyemha:ha:mdepo.

²⁴Epapedeme yia:tapo ipapele koko halomha:ha:lali Godta yia:ye batalimale koko medla pomoluwapo. Epame dulu edla opatapo miyelo yia:ta solotamale koko dolumama yia: motoye batalimale koko dla hatitimha:ha:mduwapo. ²⁵Epame yia:ye ikadepe God yu dla mikadepe dloweye memelepame ma biskapa yu dla mikadepe depame mo-dolumtamalapo. Epammama yia:ye alisisi mimita:plalo God ikadepe dla pomikadepe dlalo ma ya:ta mimita:ple alisisi dla mikadepe depo tamalapo. Amasiyama hatlo God hi di dla ta:dlowe tlo ka:pi. Eye ikadepepo.

²⁶Epapedeme opatapo epapele koko halomha:ha:la natipame Godtapo yia: bobtalimale dulu medla dolumtelepo depame me-pomoluwapo. Epapele koko tle wola:tapo yia: opa ikadepeye memelepame ma wola: yimkaduloye uhalomha:ha:po. ²⁷Epammama opa mape yia: wola: ikadepeye memelepame matle opa yimkaduloye uhalomha:ha:po. Epapedeme yia:ye batalimale koko ipapele sikemte halomha:ha:deme yia: moto dla batalimale asiyamaye hapo.

²⁸Epapedeme opatapo God kokoye sikemte welilati asiyama Godtapo yia:ye batalimale koko momalamale dulu medla ha:ha:lepo depame me-pomoluwapo. Epapele koko tle yia: dla batalimale koko opata pohaleli dle koko halomoloweta yia: dulu dla me-elapo. ²⁹Epapedeme yia:ye batalimale koko ipapeletapo yia: dulu dla poposatilipo ha:ha:po. Eye ullu walle kokopo, epame alisisi sikemte solotamolowe kokopo, epame

alliwe koko mate siyaladlowe koko matepo, epame ya:mkale ellewe kokopo, epame ya:mkale yumuluwe kokopo, epame ya:mkale mate nalatimolowe kokopo, epame mala-atlowe kokopo, epame ya:mkale dla batalipo malamolowe kokopo, epame ya:mkale yu ballowe kokopo, ³⁰epame ya:mkale batalipo putlopo atlowe kokopo, epame God dla elle himhallowe kokopo, epame ya:skamu ya: tlo ka:dena depame di dla hamhetlowe kokopo, epame ya:skamu pepemolowe kokopo, epame batalimale koko amko halowe koko atotomolowe kokopo, epame a mate wai mate yia: yu dla posalladlalo wekelowe kokopo. ³¹Epame yia:ye yiyilamale sopo. Epame yia:ye yia:ta yu itiyapo hatitimale podolumalalo wekelalo sopo. Epame yia: yimkadulo popolowamalalo wekele sopo. ³²Epapedeme Godtapo ipapele koko halomha:ha:lalo soye yia: batalimale asiyama dla pallipe duwaye me-yia:malamana. Amasiyama yia: mepapele batalimale koko me-halomha:ha:mama ma yimkadulo watle, “wua: ma halomha:ha:iya,” demha:ha:po.

Godye ka:depo koko gladlalopo

2 ¹Epapedeme wa: po-ala:na, wa:tapo wa: amkale koko glademhalloweye. Adipalati, wa: ma batalimale koko hatlo meye halomhalapo. Epapedeme wa:ta wa: amkale koko gladepame ya: watle ya: batalimale asiyama halopi demhalatapo wa:skamu wa: koko ma me-glademhalapo. ²Amasiyama dimalamana, Godtapo batalimale so koko glademama woloma ka:depo glademde kokoye. ³Epapedeme wa:ta yimkadulo koko glademhalemama ma hemele batalimale koko hatlo meye halomhallepiye, wa: adipo Godta kasilamale tle alikili dla haodepa:? ⁴Amasiyama Godtapo wa:ta malamale meyeloqe dlepo depame wa:ye polowamama sadle mate wa: omhalapo. Amasiyama wa: ya:ta namkale dle koko eye pokoko desema. Adipalati, wa: powa:malamata:, Godta namkale dle kokotapo wa:ye seme ya: hala dla ta kokoye. ⁵Amasiyama wa: dupa dulu sikemte kokalle koko mate epo malamale pomeyeloqe dlowe koko matetapo God dla sikemte siyaladle hapimhalapo. Epapedeme ya:ta koko gladlowe alilata pulupiye, oloma edla wa: watle ya:ta siyaladleye nati-ilipe.

⁶Epapedeme Godtapo opata koko halomha:ha:le asiyama woloma ala:le mate hapilipe. ⁷Epapedeme opa anawolotapo hutulli mate ka:ka:dle koko halomha:ha:mama Godta hela:dle mate epo ya:ta hapili pasakalo mate totamha:ha:lepiye, asiyama Godta yia: watle halepo halepo pasakaloye halopilipe. ⁸Amasiyama opa anawolotapo yia:ta solotamale koko tlo dolumama ikadepe koko allipame ma batalimale koko dolumtamellepiye, yia: asiyama Godta kasilamale dulu dla ha:ha:lepe. ⁹Ta:lamo so anawolotapo batalimale koko halomha:ha:lepiye, Godtapo asiyama yia: dla wotiyalle hapilipe. Epammama ya:tapo Yu so tatile wotiyalle

hapipame matle po-Yu so dla wotiyalle hapilipe. ¹⁰ Amasiyama Godtapo ka:ka:dle koko halomha:ha:lalo so dla hela:dle mate epo sadle mate halopilipe. Epammama ya:tapo Yu so tatle hapilipe, epame alotle ma po-Yu so dla hapilipe. ¹¹ Adipalati, Godta opa hapuloma koko glademama woloma ka:dle api tle gladlepe. Ya: seme tiyape tlo pogadlowa.

¹² Epedeme po-Yu so opa anawolotapo Mosesta aiyalma hatitimale kokoye yeitapo ha:ha:mama batalimale koko halomha:ha:lepiye, yia: ma batalimale asiyama me-halepe. Epame Yu so opa mape, anawolotapo Mosesta aiyalma hatitimaleye mo-malapame ma batalimale koko mehalomha:ha:lepiye, Godtapo aiyalma e mate ala:mama yia: watle yia: batalimale asiyama hapilipe. ¹³ Adipalati, Mosestapo ipo imuwapo, “Isikimi aiyalma koko tlo dalepo ha:ha:lalo soye Godtapo ya: mila:pi tle po-ullu pa:talo so demhalasema. Amasiyama opa anawolotapo aiyalma koko dalepame yia: moto mate koko halomha:ha:lalo soye Godtapo ya: mila:pi tle ullu pa:talo so demhalapo.” ¹⁴ Epedeme po-Yu soye Mosesta aiyalma hatitimale kokoye poyia:malamana. Epapele tlope yia:tapo koko halomha:ha:mama aiyalma kokota atla koko mate ala:po halomha:ha:lepiye, eta yia:ta batalimale koko mate ka:dle koko mate malanatiloweye imdepo. ¹⁵ Epapele koko tle di natipo, aiyalma kokoye yia: dupa dulu dla ma-hatitimale some ha:ha:po. Adipalati, yia:tapo batalimale koko halati yia:ta malamaleta yia: dla wota:le hampumdepo. Epame asiyama ka:dle koko halati yia: dla siyele hampumdepo. ¹⁶ Koko iye koko gladlowe alila dla haliyamale dla nati-ilipe. Adipalati, alila oloma edla Godtapo Yesu Keliso tle opa hapuloma koko glademama opa hapuloma yia: hemele kokoye haliyamale dla botomastlepe. Koko iye ka:dle yu na:ta atlama itapo epo atlapo.

Yu so mate epo aiyalma koko mate

¹⁷ Epedeme na: Yu so wua: watle atlema. Wua: wuskamu Yu so ikadepe depame Mosesta aiyalma hatitimale dla hitaha:ha:lalo so demdepo. Epame wuskamu wua: tlo God mateka:pi dla ha:ha:lalo so depame di dla halopo hetamdepo. ¹⁸ Epame wua:ta atlemama, “di Godta solotamale koko ma mo-dimalamana. Adipalati, di aiyalma hatitimale ma-sesa:pame ka:dle koko mate batalimale koko mate malanatiloweye mo-dimalamana,” demdepo. ¹⁹ Epame wua: wuskamu wua:ye inoma pa:talo so opaye api imalalo so, demdepo. Epame amtuwale dulu dla ha:ha:lalo so yia: hela:dlepo, demdepo. ²⁰ Epame wua: mape yiyilalimale so mate epo koko yeitalimale so mate imoloweye ma-ala:na, demdepo. Adipalati, wua:ta atlemama, “aiyalma kokoye dia: watle hamiwa depame ma ikadepe koko hapuloma mape ma-dimalamana,” demdepo. ²¹ Amasiyama wua: adipalati yimkadulo tlo imha:ha:mama ma wuskamu wua:ta imale koko podolumalalo wekemdi? Adipalati, wua: wua:ta yu

atlemama, “Yimkadulo alisisi uhalomiyo,” depame ma muwolo upo alisisiye uhalomha:ha:po. ²²Epame ma wua:ta, “Upo oplami mate epo upo a:ya mate uhalomiyo,” demdepo. Amasiyama muwolo epapele kokoye halomha:ha:mdepo. Epame ma biskapa dota mimita:ple god dla sikemte allimha:ha:tlope, wua: ala biskapa god dla sisiyelalo aya dla tame alisisiye uhalomha:ha:mdepo. ²³Epedeme wua: wuskamu di dla halopo hehetamama aiyalma kokoye dimalamana, demdepo. Amasiyama wua: aiyalma koko eye hauwokokomale koko tle God hiye mo-batalimdepo. ²⁴Eपालati God yu bukata epo atlapo,

“Yu so wua:ta:po batalimale koko halomha:ha:
natipame asiyama po-Yu sotapo God hi mate putlopo atlamyapo,”
depo.

²⁵Epedeme wa: aiyalma koko dolumhallepiye, eta kapala kestale kokoye koko walena dlepe. Amasiyama wa: aiyalma hauwokokomelepiye, wa: kapala pokestlalo wekele oplami some hallepe. ²⁶Epedeme kapala pokestlalo wekele oplamitapo aiyalmata atlama kokoye woloma dolumhallepiye, eta ya:ye kapala kestale oplami some hallepe. ²⁷Epedeme Yu so wua: dla aiyalma hatitimale koko mate epame kapala kotimolowe koko mate me-elapo. Amasiyama wua: aiyalma me-hauwokokomdepo. Epapele dulu dla opa anawolotapo kapala pokotimalalo wekemama aiyalma koko tlo woloma dolumtamalema:, ewolotapo wua:ye bobtalimale so dlepe.

²⁸Epedeme wa:ta kapala kestepo hala kokotapo wa:ye po-Yu oplami ikadepe desema. Adipalati, ikadepe Yu oplami depo hallowe kokoye kapala di hema ponatisema. Epame kapala kestlowe koko ikadepe mape isikimi kapala di dla pe-elasema. ²⁹Epedeme ikadepe Yu oplami dlowe kokoye ipo elema, oplamitapo God mila:pi tle ka:depo ullu pa:po hallepiye, eta ya:ye Yu oplami ikadepe depo halapo. Epame kapala kestlowe ikadepe koko mape isikimi kapala di dla pe-elasema, amasiyama Sokotapo opa dupa dulu dla ulu hatitimhalapo. Epedeme epapele sotapo opa tle siyele pohamha:ha:sema, amasiyama God tle hamha:ha:po.

3 ¹Epedeme Yu oplami depo hallowe kokoye apa koko ka:dleta elema:?
Epame kapala kestepo hallowe koko mape apa koko ka:dleta elema:?
²Yao, ka:dle koko me-hutiyepo. Adipalati, Godtapo ka:yapa ya: yuye Yu so watle hamiwapo.

³Amasiyama Yu so opitapo God yu dla podolumalalo ha:ha:latai natipame Godtapo asiyama yia: tle kostapa:? ⁴Hao, pe-epapolowa. Adipalati, hatlo God tlo ikadepe koko siyapo tlo atlalo halapo. Amasiyama di ta:la so hapulomaye isikimi mala-atlalo sopo. Ame adipalati, God yu bukatapo God koko dla epo atlapo,

“Wa:ta yu atlati opata dalepame wa:ye ikadepe yu tlo atlema
demdepo.

Epame koko gladle dla wa:tapo opata atlowe malamaleye tla:mtame halapo,” depo.

⁵Epapedeme dita batalimale koko halomha:ha: etapo Godta ikadepe koko tlo halomhala kokoye nati-imdepo. Epedeme di adipo atlepa:? God di batalimale asiyama hamilowe poka:dena depa:? ⁶Hao, ka:dena, Godtapo di batalimale asiyama hamilowe. Adipalati, Godta di batalimale asiyama pohamilalo wekelepiye, ya: adipo ta:lamo so koko gladepa:? ⁷Epedeme oplami haletapo epo atlowe sepena, “Na:ta mala-atlamde kokotapo Godta ikadepe koko siyapo tlo atlamhala kokoye botomastamdepo. Epedeme na:ta poka:dle koko halomdetapo Godta ka:dle koko mate hela:dle mate nati-ilipiye, ya: asiyama poka:dena, na: watle na: batalimale asiyama hamilowe.” Epapele tope ipapele malamale halowe poka:dena. ⁸Epame ma oplami haletapo epo atlowe sepena, “Di batalimale koko me-halomha:ha:lowa. Epalati ka:ka:dle kokotapo woyamelepe.” Amasiyama malamale epo momalamha:ha:lowe pta batalimana. Epapele tope opa opitapo koko iye na:ta imuwayo depame na: hi mate mala-atlamyapo. Epedeme ka:dena, ipapele so dla Godtapo yia: batalimale asiyama hamilowe.

Oplami haleta God mila:pi tle ka:depo pohalasema

⁹Epapedeme di Yu so dia: tlo ka:ka:dle so depo ha:ha:mama po-Yu so tlo batalimale so depo ha:ha:ma:? Hao, pe-epapena. Epapele dulu dla na:tapo wua: watle ma-atlamuwapo, Yu so mate epo po-Yu so mate dita yimkata batalimale dulu dla me-ha:ha:po. ¹⁰Ame adipalati, God yu bukatapo epo atlapo,

“Oplami haletapo God mila:pi tle ka:depo pohalasema.

Ka:dle oplami hale hawa ikadepe.

¹¹Epame God koko malastale oplami hale hawa ikadepe.

Epame God totamalalo oplami hale hawa ikadepe.

¹²Ame adipalati, opa hapulomatapo God tle mo-kokotipo tamalemama sikemte batalipo ha:ha:po.

Epapele dulu dla ka:depo halale oplami hale hawa ikadepe.

¹³Epame yia:ta yuhamde kokoye wabasi dulu tle hutallu woyamde epapele some halapo.

Epame yia:ta yuhalë oloma edla mala-atlamale yu tlo atlamha:ha:po.

Epame yia: yu opiye ilama mitikape some opa dla wotiyalle hamimdepo.

¹⁴Epame yia: alila hapuloma yimkadulo dla elle himha:ha:mama bulumale yu yuhamha:ha:mdepo.

¹⁵Epame yia: yimkadulo potimolowe koko dla mo-dinapopo siyamdepo.

16 Epapele dulu dla yia: tamalemama wotiyalle koko mate epo
upiyele koko mate yimkadulo watle hapimtamalemdepo.

17 Epedeme yia: dla yimkadulo mate sadepo ha:ha:lowe kokoye
poyia:malamanana.

18 Epapedeme yia: dla God wowota:le hawa ikadepe.”

19 Epedeme dimalamana, yu iye aiyalma hatitimale hapili so dla
hamiwapo. Adipalati, yu itapo ta:lamo so hapulomatapo yia: batalimale
malanatipo ma Godta kasilamale isili tle ha:ha:lepo depame apuwapo.
Epapele oloma dla ditapo God mila:pi tle diskamu gadlowedeme di
koko hemele kesomoloweye po-ala:lowa. 20 Adipalati, isikimi aiyalma
koko dolumolowetapo Godta dia:ye ya: mila:pi tle po-ullu pa:talo so
dlowa. Amasiyama aiyalmatapo isikimi di bobtalimale kokoye dia: watle
haliyamale dla bobotimatimhalapo.

Ullu pa:po hallowe kokoye mikadepe dle tle puapo

21 Epapedeme di aiyalma dolumha:ha:le koko tle God mila:pi tle ullu
pa:talo so depo poha:ha:sema. Amasiyama God yu bukata atla koko
dolumama Godtapo di watle api hale tle mo-botomastauwapo, ditapo ya:
mila:pi tle ullu pa:po ha:ha:lowe kokoye. 22 Epedeme dita Lod Yesu Keliso
dla mikadepe dlati asiyama Godtapo dia:ye ullu pa:talo so demhalapo.
Epapedeme dita hapuloma Yu so mate epo po-Yu so matetapo api hatlo
itle pasakalo halomelepe. 23 Adipalati, dita hapulomatapo mo-bobtalimale
dulu dla mo-tutula:pame Godta hela:dle mate po-ala:po ha:ha:sema.
24 Amasiyama epapele tope Godtapo dia:ye sikemte bokotiyapo
malapame Yami Yesu Kelisota di batalimale asiyama hapame ma dia:
eleme di batalimale tle alikili dla woyamalati asiyama Godtapo dia:ye
ma ullu pa:talo so duwapo. 25 Epedeme Godtapo Yami Yesu Kelisoye di
batalimale yilo polopo depame tulune duwapo, ditapo Godta kasilamale
tle alikili dla woyamelepo depame. Epapele dulu dla ditapo Yesu Kelisota
di batalimale yilo omali olostauwa depo ya: dla mikadepe dlepiye,
asiyama Godta dia:ye ya: mila:pi tle ullu pa:talo so dlepe. Epapedeme
ipapele kokotapo Godta ka:depo hala kokoye nati-ipo. Ame adipalati, Yesu
ala popolalo haluwa oloma edla opata batalimale koko halomha:ha:lali
Godtapo yia: sikemte bokotiyapo malamale elemama yia: watle yia:
batalimale asiyama pohamimdena. 26 Epapele dulu dla wata oloma hema
Godtapo woloma ka:dle koko siyapo tlo hamhalapo. Epedeme Yesu dla
mikadepe dlalo soye Godtapo ya: mila:pi tle ullu pa:talo so demhalapo.

27 Epedeme dia: dla api elema:, ditapo diskamu di dla hame hetloweye?
Hao, pe-elasema. Adipalati, isikimi mikadepe dle tle dia:ye God mila:pi
tle ullu pa:talo so demhalapo. Ditapo aiyalma koko dolumha:ha:le tle
po-aposema. 28 Epapedeme dia:ye isikimi mikadepe dle tle Godtapo ya:
mila:pi tle ullu pa:talo so demhalapo. Amasiyama dita aiyalma koko

dolumha:ha:lati po-aposema. ²⁹Epapele dulu dla di natipo, Godye hatlo Yu so yia: God pohalasema. Amasiyama ya: ma po-Yu so yia: God halapo. ³⁰Epele dulu dla Godye hatlopepo. Epame dia:ye ya:tapo ya: mila:pi tle ullu pa:talo so depo elemolowe apiye hatlopepo. Epedeme Yu so mate epo po-Yu so mateye hatlo mikadepe dle tle Godta yia:ye ya: mila:pi tle ullu pa:talo so dlepe. ³¹Epapedeme dita mikadepe dle api tle dolumtamala itapo aiyalma kokoye pokoko dema:? Hao, pe-epapesema. Aiyalma kokoye, koko walena.

**Godtapo A:iblahamta mikadepe dle koko natipame
ya:ye ullu pa:le oplami duwapo**

4 ¹Epapedeme ditapo di mama A:iblaham koko dla adipo atlepa:? ²Ya:ye ya:ta koko halomhalaleta ya:ye God mila:pi tle ullu pa:po haluwa dleta ammatiye, eta ya:ta ya:skamu di dla hamhetlowe api ellemla. Amasiyama ya:ye God mila:pi tle ya:skamu di dla pohamhetamdena. Adipalati, ya: meyelo koko halë tle ullu pa:po pohalana. ³Ame adipalati, God yu bukatapo epo atlapo,

“A:iblahamtapo God dla mikadepe dlati

Godtapo ya:ta mikadepe dle natipame ya: mila:pi tle ya:ye ullu pa:le oplami duwapo.”

⁴Epapele dulu dla oplamitapo oko halepiye, ya: oko asiyama eye ponamkale dle alisisi hamisema. Amasiyama eye ya:ta oko halë asiyama epo. ⁵Amasiyama oplamitapo ya:ta koko halomhalale tle God mila:pi tle po-ullu pa:le oplami dlowa. Amasiyama hatlo mikadepe dle tle Godtapo oplamiye ya: mila:pi tle ullu pa:le oplami demhalapo. ⁶Epedeme Godtapo oplamita koko halomhalale posesa:lalo ya:ye siyele hamipame ullu pa:le oplami demde kokoye Deibiditapo God yu buka dla epo atluwapo,

⁷“Opa anawolo batalimaleye Lodtapo mo-hiyotipo weliwa, wua: sisiyeiya.

⁸Epame opa anawolo batalimaleye Lodtapo asiyama pohamilalo wekema; wua: sisiyeiya.”

⁹Epapele dulu dla siyele koko iye hatlo kapala kotimale so dla elema:? O kapala pokotimalalo wekele so dla ma me-elema:? Epedeme di ka:yapa ma-atlalepo, Godtapo A:iblahamta mikadepe dle natipame ya: mila:pi tle ullu pa:le oplami duwapo. ¹⁰Amasiyama adipalalo Godtapo A:iblahamyeye ya: mila:pi tle ullu pa:le oplami duwa? Ya:ye kapala mo-kestepo hallati apuwa? O kapala ala pkestlalo hallati apuwa? Amasiyama dulu edla ya: kapala ala pkestlalo hallati Godtapo ya: tatile ya:ye ya: mila:pi tle mo-ullu pa:le oplami duwapo. ¹¹Epedeme A:iblahamta ala kapala pkestlalo halemama God dla mikadepe dlati Godta ya:ye ullu pa:le oplami duwapo. Epapele alotle ya: kapalaye kestawapo, ya:ta God mila:pi tle mo-ullu

pa:le oplami depo hala kokoye nati-iliwedeme. Epapele koko tle opa anawolotapo kapala pokotimalalo ha:ha:mama yia:ta mikadepe dle tle ullu pa:po ha:ha:ma:, ewolo yia: a ikadepeye A:iblahampo. ¹²Epame opa anawolotapo kapala kotipo ha:ha:mama A:iblaham some God dla mikadepe depo ha:ha:ma:, ewolo mape A:iblaham ya: yimlala ikadepepo.

Godta atlamale kokoye A:iblahamtapo mikadepe dle koko tle halë

¹³Epedeme Godtapo A:iblaham mate epo ya: mamadulo mate dla yu itiyapo himimama ta:lamo pato iye yia: watle hamilowepo duwapo. Epapele dulu dla koko iye A:iblahamtapo aiyalma koko dolumhallati natipame po-atlana. Amasiyama A:iblahamtapo God dla mikadepe dle koko natipame atluwapo. ¹⁴Epapedeme opatapo Godta atlale koko iye isikimi aiyalma koko dolumha:ha:le tle halomatiye, asiyama mikadepe dle kokota koko pa:le ellemla. Epame Godta A:iblaham dla yu itiyapo atlale koko mape koko pa:le ellemla. ¹⁵Adipalati, aiyalma kokotapo aiyalma postlalo so dla Godta kasilamaleye hampumdepo. Amasiyama aiyalma kokota pe-ellalo wekematiye, opata adipo aiyalma postamha:ha:pa:?

¹⁶Epapele koko tle mikadepe dletapo koko pato halapo. Adipalati, Godta ya:ta yu itiyapo himili atlamale kokoye dita mikadepe dle koko natipame isikimi namkale dle tle dia: dla hapilipe. Epapedeme Yu so mate epo po-Yu so mate dulu dla anawolotapo A:iblahamta mikadepe depo haluwa epapele some ha:ha:ma:, yu itiyapo himili iye yiolepo. Adipalati, A:iblahamye mikadepe dle so hapuloma yia: apo. ¹⁷Ame adipalati, God yu bukatapo A:iblaham koko dla epo atlapo,

“Na:tapo wa:ye ta:lamo so hapuloma yia: a hallepo depame wa:ye mo-hulumuwapo,” depo.

Epedeme A:iblahamta God dla mikadepe dle koko tle koko iye mo-woyamuwapo. Epedeme God iye palli tle ma pasakalo dlalo Godpo. Epame God hatlo me-ita amko koko kotiyamalalo God halapo.

¹⁸Epapele dulu dla Godtapo A:iblaham watle yu itiyapo himimama, “wa:tapo ta:lamo so hapuloma yia: a hallepe,” dlati asiyama A:iblahamtapo koko edla malamale potatlamalalo isikimi mikadepe depame omhaluwapo. Adipalati, Godta ma ya: watle epo atluwapo,

“Wa: mamadulotapo sikemte pasatamama sesa:loweye po-ala:lowa,” duwapo.

Epalati A:iblahamtapo yimlala pohatitimalalo mo-totoyemala halemama mepele Godta atlale yu dla mikadepe duwapo. ¹⁹Epapele dulu dla A:iblahamye mo-totoyemala halemama 100 sokomoko epapele umala taiyo. Epalati ya:llu Sela mape yimlala pohatitimalalo hamkapi a:ya polomama ma-alluyemala polaiyo. Amasiyama A:iblahamtapo Godta atlamale yu dla ala me-mikadepe depo halaiyo. ²⁰Epame ya:tapo Godta ya: dla yu itiyapo himili koko dla mikadepe depo halemama malamale

potatlamalalo halaiyo. Epame ya:ta mikadepe dletapo ya: dla itiyamale hamilati ya:tapo God dla siyele ta:demduwapo. ²¹Epame ya:tapo epo malamduwapo, “Godtapo meyelo na: dla yu itiyapo himili kokoye halepe,” demduwapo. ²²Epapedeme Godta A:iblahamta mikadepe dle koko natipame ya:ye ya: mila:pi tle ullu pa:le oplami duwapo.

²³Epapele dulu dla yu iye hatlo A:iblaham watle po-atlana.

²⁴Amasiyama di watle ma me-atluwapo. Adipalati, di mape God mila:pi tle mo-ullu pa:talo so duwapo, ditapo di Lod Yesu Keliso powale tle ma pasakalo dle God dla mikadepe dlati. ²⁵Epedeme Godtapo Yesuye di batalimale dla polopo depame hamiwapo, ya:ta popo sila:tili kokotapo dia:ye God mila:pi tle ullu pa:talo so dlepo depame.

God mila:pi tle ullu pa:po hallowe koko

5 ¹Epapedeme dita God dla mikadepe dle koko tle dia:ye God mila:pi tle mo-ullu pa:talo so depo ha:ha:po. Epedeme di Lod Yesu Kelisota koko halë tle God mate sadepo ha:ha:po. ²Adipalati, dita mikadepe dle koko tle Kelisotapo dia:ye Godta bokotiyapo malamale dla elempuwapo. Epapedeme dia:ye Godta bokotiyapo malamale dulu dla ha:ha:mama Godta hela:dle ipi halowe dla sisiyele mate dalemha:ha:mama omha:ha:po. ³Epame di ma sisiyemdepo, wotiyalle kokota dia: dla pula natimama. Adipalati, wotiyalle koko itapo dita kokalepo ha:ha:lowe kokoye hampumdepo. ⁴Epame kokalepo hallowe kokotapo ikadepe oplami depo hallowe kokoye hampumdepo. Epame ikadepe oplami depo hallowe kokotapo itiyamale mate pasakalo gadleta puluwe koko dla dalemhalemama omhallowe kokoye hampumdepo. ⁵Epame dalemhalemama omhallowe koko etapo dia: watle wota:le pohamilowa. Adipalati, Godtapo ya: Hela:dle Sokoye dia: dla ma-hamiwapo, ya:tapo di dupa dulu dla Godta bokotiyapo malamale kokoye poposatilipo mellepo depame.

⁶Epedeme ditapo diskamu gadlowe po-ala:lalo wekele dulu dla ha:ha:liti Kelisota di gadlowe alila ka:dle dla mo-puwapo, batalimale so dia: yilo polowedeme. ⁷Epapele dulu dla oplami haletapo ya:mkale pasakalo gadlowe yilo popolowa. Amasiyama epapele tlope pona:malamana, oplami haletapo ka:dle oplami pasakalo gadlowe yilo polowe sepena. ⁸Amasiyama Godtapo ya:ta bokotiyapo malamale pato nati-imama Yami Yesu Kelisoye tulune duwapo, ditapo batalimale dulu dla ala me-ha:ha:liti dia: yilo polopo depame.

⁹Epapedeme dia:ye Keliso omali tle God mila:pi tle mo-ullu pa:talo so duwa deme Kelisotapo dia:ye Godta siyaladle tle alikili dla eleme woyamelepe. ¹⁰Epedeme dia:ye God mate ala me-opahale demha:ha:liti ya:tapo dia:ye Yami Yesu Kelisota powale koko tle me-ya:mkadulo duwapo. Epapedeme dia:ye ma ya:mkadulo ikadepe depame Kelisota pasakalo halë

etle ma di pasakaloye gadlepe. ¹¹Epame koko hatlo etapo pe-elasema. Amasiyama di mape wata God dla sikemte sisiyepo. Adipalati, Godtapo di Lod Yesu Keliso tle dia:ye ma ya:mkadulo ikadepe duwapo.

A:damta polowe koko hampulati Kelisota pasakalo hampuale

¹²Epapedeme oplami hatlo A:damta batalimale koko halë tle batalimale kokotapo ta:lamo dla puwapo. Epame batalimale koko etapo polowe hampuwapo. Epapele koko tle opa hapulomatapo yia: bobtalmale asiyama hamama pallipe. ¹³Epapedeme Mosesta aiyalma hatitimale kokoye ala populalo hallati opatapo batalimale koko me-halomha:ha:uwapo. Amasiyama epapele dulu dla Godtapo yia: batalimaleye posesa:mhalana. ¹⁴Amasiyama epapele tlope A:dam tle kotiyapo puame Mosesta haluwa oloma edla opa hapulomatapo A:damta koko halë tle mo-palimpuwapo. Epapele dulu dla yia:tapo A:damta Godta aiyalma himili postale hale epapeleye yia:ta popostana. Epapele tlope yia:ta hapulomatapo me-palimpuwapo.

A:damtapo alotle puluwe Keliso ya:nasama haluwapo. ¹⁵Amasiyama Godta bokotiyapo malamale mate A:damta batalimale koko halë mate pohatlope. Adipalati, oplami hatlope A:dam ya: batalimale tle polowe kokotapo opa hapuloma dla puwapo. Epalati asiyama Godta sikemte bokotiyapo malamale mate epo ya: mila:pi tle ullu pa:po hallowe koko matetapo ma oplami hale tle opa hapuloma dla puwapo. Oplami iye Yesu Kelisopo. ¹⁶Epapedeme Godta bokotiyapo malamale tle puwa koko mate epo A:damta batalimale tle puwa koko mateye pohatlope. Ame adipalati, A:damta batalimale koko hatlo halë tle dita hapulomatapo ma Dlapa mo dla tlowe api dla ha:ha:uwapo. Amasiyama Godta isikimi bokotiyapo malamaletapo dita hapulomata batalimale koko dulu dla ha:ha:lata alikili dla eleme woyamuwapo. ¹⁷Epapedeme oplami hatlopetata batalimale koko halë tle polowetapo opa hapulomaye dokopala depo haluwapo. Amasiyama Godta bokotiyapo malamale tle ullu pa:talo so dle opatapo kokó halepo halepo pasakalo halopame Yesu Kelisota itiyamale tle dokopala so depo ha:ha:lepe.

¹⁸Epapele dulu dla oplami hatlopetata batalimale koko halëtapo batalimale asiyama dla polowe kokotapo opa hapuloma dla puwapo. Amasiyama Kelisota ka:dle koko halë tle opa hapulomaye God mila:pi tle ullu pa:le so depame yia: watile kokó halepo halepo pasakalo hamiwapo. ¹⁹Epapedeme oplami hatlopetata God yu dla posalladlalo wekele koko tle opa hapulomaye mo-bobtalmale so duwapo. Amasiyama oplami hatlopetata God yu dla salladle koko tle opa hapulomaye God mila:pi tle ullu pa:talo so depo mellepe.

²⁰Epapedeme Godtapo opa dla ya: aiyalma kokoye hamiwapo, yia:tapo yia:ta batalimale koko sikemte halomha:ha:ye malanatilipo depame.

Epapele dulu dla batalimale kokotapo sikemte ta:mtlati asiyama Godta bokotiyapo malamale mape sikemte ma-a:ma ta:mtapo. ²¹Epapedeme batalimale kokotapo opaye dokopala depo hallati opa dla polowe kokota eluwapo. Amasiyama watapo Godta bokotiyapo malamaleta dokopala depo halemama opaye kokó halepo halepo pasakalo hallowe dla elemtapo. Adipalati, di Lod Yesu Kelisota koko halë tle dita God mila:pi tle ullu pa:po ha:ha:lowe kokoye hauwapo.

Batalimale kokota itiyamaleye yumili

6 ¹Epapedeme di batalimale koko me-halomtamelepa:, Godta bokotiyapo malamaleta ta:mtlepo depame? ²Hao, di pe-epapolowa. Adipalati, ditapo ma batalimale koko halomha:ha:lowe dla mo-paliwapo. Epapedeme di ma adipammama batalimale koko dulu medla me-ha:ha:pa:? ³Epapele dulu dla wua: powua:malamata:, dita Yesu Keliso mate hatlope dlepo depame yú tutula:uwa kokotapo dita ya: mate paliwa koko imaye. ⁴Epapedeme dita yú tutula:uwa oloma edla dia:ye Keliso mate mo-palipame wabasi dulu dla mo-popoliyeuwapo. Epame A Godtapo Kelisoye powale tle ma pasakalo duwa epammama dia:ye ya:tapo pasakalo amko dla hohopo ipila:uwapo.

⁵Epapedeme ditapo yú tutula:le koko tle Keliso mate pallipiye, eta ya:ta ma pasakalo dla sila:tiwa epammama di mape ya: mate pasakalo amko dla sillipe. ⁶Epame ma-dimalamana, batalimale koko dita halomha:ha:uwa hapulomaye Keliso mate dali yekelehmimili di dla mogoduwapo, batalimale itiyamale dia: dulu dla elata itiyamale pa:lepo depame. Epame batalimaletapo ma dia:ye podokopala dlalo wekelepo depame. ⁷Adipalati, dita Keliso mate paliwa oloma edla dia:ye batalimale itiyamale tle alikili dla me-eleme woyamuwapo.

⁸Epapedeme di mikadepe dema, dita Keliso mate mo-paliwa koko tle dita ma ya: mate pasakalo amko halomelepe. ⁹Adipalati, dimalamana, Kelisotapo popame ma sila:tiwa kokoye. Epapedeme ya: matle popolowa. Adipalati, polowe kokota ya: mamisika: hamoloweye itiyamale hawa. ¹⁰Epapedeme Kelisota pomama batalimale itiyamaleye yumpo hamastauwapo. Epame ya: watapo pasakalo halemama hatlo God yilo halapo. ¹¹Epapele api hatlo metle wua: mape batalimale itiyamaleye ma alo dla pololuwapo. Epalati Yesu Kelisotapo wua: wadle pasakalo hamiwapo, wua:tapo hatlo God yilo ha:ha:lepo depame.

¹²Epapedeme wua: mota solotamale koko dolumalala depame wua: palilalo motoye batalimaleta dokopala depo hala de demiya. ¹³Epame wua: Saiten ya: oko so dlala depame wua: motoye batalimale koko halomolowe dla hatitimiya. Amasiyama wua: motoye ka:ka:dle koko halomolowe dla God wadle halopiya. Ame adipalati, Godtapo wua:ye palli tle ma pasakalo ha:ha:lowe dla ta:ta:duwapo. ¹⁴Epapedeme batalimale

kokotapo wua:ye ma podokopala depo halasema. Adipalati, wua: ma aiyalma koko dulu dla poha:ha:sema. Amasiyama wua:ye wata Godta bokotiyapo malamale dulu dla ha:ha:po.

**Batalimale koko melepame ma ka:dle koko
dla salladepo sela:lowe koko**

¹⁵Epapele dulu dla Godta bokotiyapo malamaletapo dia:ye aiyalma kokota itiyamale tle ma alikili dla eleme woyamuwapo. Ame ka:deta, ditapo aiyalma koko tle ma alikili dla woyapo ha:ha:mama batalimale koko me-halomha:ha:loweye? Hao, pe-epapolowa. ¹⁶Adipalati, wua: powua:malamata:, wua:ta salladepo dolumtamala kokotapo wua:ye dokopala depo hala kokoye? Epapele dulu dla wua: batalimale koko dla salladepame dolumtamelpepiye, wua:ye pallipe. Amasiyama wua: God yu dla salladepame dolumtamelpepiye, wua:ye God mila:pi tle ullu pa:talo so depo ha:ha:lepe. ¹⁷Epedeme wua:ye ka:yapa batalimale koko dla salladepame dolumsiyamduwapo. Amasiyama na: God dla siyele yu atlema. Adipalati, ka:dle yuta wua: dla pulati wua:tapo kikitilata hampame dolumha:ha:po. ¹⁸Epedeme watapo wua:ye batalimale koko itiyamale tle alikili dla woyapame ma ka:ka:dle koko dla salladepo siyamapo.

¹⁹Epapedeme na: koko iye wua: watle atlemama woloma botomastepo atlowama, wua:ta malamelepo depame. Epedeme wua: ka:yapa wua: motoye batalimale koko halomolowe dla hapimduwapo. Amasiyama watapo wua: motoye ka:ka:dle koko halomolowe dla God watle halopiya, wua:tapo ma ya: opa ikadepe depo ha:ha:lepo depame. ²⁰Epedeme wua:ta ka:yapa batalimale kokotapo wua:ye dokopala depo elemtauwa oloma edla ka:dle kokotapo wua:ye podokopala depo tana. ²¹Epame wua:ta batalimale koko halomduwatapo apa koko ka:dleye wua: dla hampuwa? Hawa. Amasiyama isikimi wua: dla polowe koko tlo hampumduwapo. Epedeme wua: ma wata koko e halomolowe dla wowota:po. ²²Amasiyama wata oloma hema Godtapo wua:ye batalimale itiyamale tle alikili dla eleme woyamuwapo. Epapele koko tle wua:ye watapo God yu dla salladepo siyamapo. Epame koko itapo wua:ye God ya: opa depame halepo halepo pasakalo hallowe koko dla eleme telepe. ²³Epapedeme batalimale asiyamaye polowe kokota elapo. Amasiyama Godtapo ya:ta bokotiyapo malamale tle dia: watle kokó halepo halepo pasakaloye hapimhalapo. Pasakalo eye di Lod Yesu Keliso dulu dla elapo.

Dia:ye aiyalma koko dulu dla poha:ha:sema

7 ¹Epedeme aiyalma koko mo-malastale so namkadulo, wua: mo-wua:malamana, adipalati, aiyalma kokota atlemhalaye mo-palli so dla po-atlemhalasema. Amasiyama ala me-ha:ha: so dla atlemhalapo.

²Epapele dulu dla nasama kokoye ipo. A:yatapo oplami hapo hallepiye, ya: aiyalma koko dolumama isikimi hatlo ya:wolali mate hallepe. Amasiyama ya:wolalita polopiye, ya:ta ya:wolali hapo halale aiyalma dulu tle ma alikili a:ma woyapo tame halapo. ³Amasiyama epapele dulu dla ya:tapo ya:wolali ala me-hallati ma tame oplami hale halepiye, ya: oplami eye uhapo. Amasiyama ya:tapo ya:wolalita mo-polati matle tame oplami hale halepiye, ya: oplami eye po-uhasema.

⁴Epapedeme mikadepe dle so namkadulo, wua: mape mepapena. Adipalati, Kelisota pouwa koko tle wua: mape palli so some ha:ha:po. Epapele koko tle aiyalma kokotapo ma wua:ye po-omhalasema. Adipalati, aiyalmata atla kokoye mo-palli so dla po-atlasema. Amasiyama powale tle sila:tili Kelisotapo wua:ye omhalapo, wua:tapo God ya: oko dulu dla dlomoko some milimha:ha:lepo depame. ⁵Epedeme ditapo ka:yapa mota solotamale koko dulu dla siyamalati aiyalma kokotapo dita batalimale koko halomolowe ma-a:ma solotamale pato eluwapo. Epapele dulu dla batalimale solotamale koko etapo dia:ye polowe dla eleme tamduwapo. ⁶Amasiyama dita Keliso mate paliwa koko tle di watapo aiyalma koko dulu tle alikili dla mo-woyapo tame ha:ha:po. Epapedeme aiyalma koko itiyamaletapo dia:ye ma po-omhalasema. Epame di ka:yapa aiyalma koko dolumha:ha:uwa tle God dla salladepo siyamduwapo. Amasiyama di watapo Sokota itiyamale tle ma God dla salladepo siyamapo.

Godta aiyalma hatitimale kokotapo di batalimale nati-imhalapo

⁷Epedeme di aiyalma koko dla adipo atlepa:? Aiyalma kokoye batalimale kokota:? Hao, pobatalimana. Amasiyama aiyalma koko itapo na: dla na: batalimale kokoye haliyamale dla nati-iwapo. Epapele dulu dla aiyalma hatitimale dulu dla aiyalma haletapo epo atlapo, “Wa: ase ya:mkale alisisi sikemte solotamiya,” depo. Epapedeme na: yu i sesa:pame epo malamuwa, ya:mkale alisisi sikemte solotamolowe kokoye batalimale kokopo. ⁸Amasiyama batalimaletapo aiyalma koko dulu dla api natipame na: dupa dulu dla batalimale halowe solotamale ta:duwapo. Amasiyama aiyalma kokotapo hawa halematiye, eta batalimale koko mape itiyamale pa:le hallemla. ⁹Epapedeme na:tapo ka:yapa aiyalma koko pomalamalalo haluwa oloma edla na: siyele mate haluwapo. Amasiyama na:tapo aiyalma koko malastauwa oloma edla na: naskamu na:ye batalimale oplami depame polowedeme haluwa kokoye malastauwapo. ¹⁰Epedeme na:ta malamaletapo aiyalma kokotapo na: wadle pasakalo hampuluwe tepo duwa, amasiyama isikimi polowe koko tlo na: dla hampuwapo. ¹¹Epapele dulu dla batalimaletapo aiyalma koko dulu dla api natipame na:ye mala-atlepame polowe dla semtauwapo. ¹²Amasiyama aiyalma koko iye me-hela:dena epo me-ka:pi. Adipalati, aiyalma koko iye God tle puwapo.

¹³Epedeme adipammama aiyalma koko na:ta ka:dena demdetapo na: dla polowe koko hampupa:? Hawa, aiyalma itapo na: dla polowe koko pohampuana. Amasiyama batalimale kokotapo na: dla polowe kokoye hampuwapo. Adipalati, batalimaletapo aiyalma koko dulu dla oko hamama na:ye batalimale dla semtauwapo. Epapedeme na: wata natima, batalimale kokoye ikadepe sikemte batalimale kokopo.

Dia: opasi dulu dla opahale demhala koko

¹⁴Epedeme dimalamana, aiyalma kokoye Soko tle puwapo. Amasiyama na:ye ta:la oplamipo. Epedeme batalimale koko solotamaletapo na:ye dokopala depo me-semse:po. ¹⁵Epapedeme na: naskamu na:ta koko halomde kokoye woloma pomalanatisemde. Adipalati, na:ta ka:ka:dle koko halomli depo malamde kokoye e pahalomasemde. Amasiyama batalimale koko na:ta pohaleli demde koko tlo ma na:ta halomdepo. ¹⁶Epame na: na:ta koko halomhala iye batalimale koko depame sikemte wota:lepiye, eta aiyalma kokoye ka:pi dlepe. ¹⁷Epapele dulu dla ikadepe na:tapo batalimale koko iye pahalomhalasema. Amasiyama batalimale na: dulu dla halatapo batalimale koko halomhalapo. ¹⁸Epedeme na: batalimale oplami, ka:dle koko haletapo na: dulu dla pe-elasema. Na: solotamdepo, ka:ka:dle koko tlo halomolowedeme, amasiyama na: koko iye pahalomasemde. ¹⁹Adipalati, na: na:ta ka:ka:dle koko siyapo tlo halomli depo malamde kokoye pahalalo, ma batalimale koko na:ta pohaleli dle koko tlo ma na:ta halomdepo. ²⁰Epapedeme na: na:ta posolotamalalo wekele koko halomhallepiye, eye ikadepe na:ta po-posurea. Amasiyama batalimale na: dulu dla halatapo ammalapo.

²¹Epapele dulu dla na: natima, na: solotamdepo, ka:ka:dle koko siyapo tlo halomolowedeme. Epapele tlope batalimaletapo ala na: dulu dla me-halapo. ²²Amasiyama epapele dulu dla na: na: dupa dulu tle Godta aiyalma hatitimaleye ka:pi demde. ²³Amasiyama na: opasi dulu dla opahale dle kokoye me-elapo. Adipalati, mota solotamale kokotapo na:ta ka:dle koko hali depo solotamde koko mate natalimhalapo. Epapele koko tle batalimaletapo na:ye amtuwale aya dulu dla ka:stepo hala sepepo. ²⁴Epapedeme na: ya:mkale. Anta na: gadepa:, na:tapo pasakalo batalimale itle alikili dla woyamoloweye? ²⁵Epapele tlope na: God dla siyele yu atlema. Adipalati, di Lod Yesu Kelisoye na: gadlalopo.

Epapele dulu dla na: solotamdepo, na:ta malamale tle Godta aiyalma hatitimaleye dolumsela:lowedeme. Amasiyama mota solotamale koko na: dla elatapo na:ye batalimale dla ka:stamhalapo.

Hela:dle Sokota dokopala depo hallowe koko

8 ¹Epapedeme opa anawolotapo Yesu Keliso dulu dla ha:ha:ma:, Godta yia: watle yia: batalimale asiyama poloweye pohamilowa.

²Adipalati, batalimale itiyamaleta dia:ye polowe dla elemtlati asiyama Yesu Kelisota itiyamale tle pasakalo hamilalo Sokotapo dia:ye alikili dla eleme woyamuwapo. ³Epapele dulu dla aiyalma kokotapo dia:ye batalimale tle alikili dla eleme woyamoloweye po-ala:na. Adipalati, mota solotamale kokotapo aiyalma kokoye hopeyamale hamimduwapo. Amasiyama hatlo God tlo ala:le haluwapo, dia:ye batalimale dulu tle alikili dla eleme woyamoloweye. Epapedeme ya:tapo Yamiye oplami moto hapame ta:lamu dla tulune duwapo, di batalimale yilo popame ma dia:ye batalimale dulu tle alikili dla eleme woyamelepo depame. ⁴Epapedeme Godtapo koko iye dinapuwapo, aiyalmata atla koko hapulumaye Kelisota dia: yilo ala:po pustamhallepo depame. Epapele koko tle di mota solotamale koko dla podolumsiyamasema, amasiyama Sokota solotamale koko dla siyamapo.

⁵Epapedeme mota solotamale koko dla dolumsiyamalalo soye isikimi batalimale koko halomolowe tlo momalamalalo sopo. Amasiyama Soko dla dolumsiyamalalo soye isikimi Sokota solotamale koko halomolowe tlo momalamalalo sopo. ⁶Epapele dulu dla batalimale koko dla momalamale hatitipo siyamolowetapo dia: dla polowe hampuwapo. Amasiyama Sokota solotamale koko dla momalamale hatitipo siyamolowetapo dia: dla sadle koko mate epo pasakalo gadlowe koko mateye hampuwapo. ⁷Epapedeme mota solotamaleta elemsiyamalalo soye God mate opahale demha:ha:po. Adipalati, ipapele sotapo Godta aiyalma hatitimale dla salladepo dolumsiyamoloweye sikemte allimama aiyalma dolumolowe mape po-ala:po ha:ha:sema. ⁸Epapele koko tle Godtapo mota solotamale koko dolumsiyamalalo so tle siyele haloweye po-ala:na.

⁹Amasiyama epapele dulu dla mota solotamale kokotapo wua:ye dokopala depo pe-elemsiyamasema. Amasiyama God ya: Soko wua: dulu dla halatapo wua:ye dokopala depo elemsiyamapo. Epapedeme oplami antapo Keliso ya: Soko pa:le halema:, ya:ye po-Keliso ya: oplami ikadepe. ¹⁰Amasiyama Kelisota ikadepe wua: dulu dla halema dlepiye, wua: pasakalo hallowe halepe. Adipalati, Godta wua:ye ya: mila:pi tle mo-ullu pa:talo so duwapo. Epapele tlope wua: moto dla batalimale asiyamatapo polowe hampulupe. ¹¹Amasiyama Godtapo wua:ta palilati ya: Hela:dle Soko tle wua: palli motoye ma pasakalo dlepe. Adipalati, Yesu Kelisoye powale tle ma pasakalo duwa God ya: Sokoye wua: dulu dla halapo.

¹²Epapedeme mikadepe dle so namkadulo, wua:ta ase mota solotamale koko dla dostasiyamiya. ¹³Ame adipalati, wua: koko ipapele halomsiyamelepiye, wua: pallipe. Amasiyama wua: Sokota itiyamale tle wua:ta batalimale solotamale koko wua: dulu dla halaye yumilipiye, etapo wua: halepo halepo pasakalo halepe. ¹⁴Adipalati, opa anawoloye God ya: Sokota dokopala depo elemtama:, opa ewolotapo God ya: akimlala ikadepe depo ha:ha:po. ¹⁵Epapedeme Godta di watle Soko

hamiwaye wota:le soko pohamina. Amasiyama ya:ta di watle Soko hamiwata gadle tle ditapo ya: akimlala depo ha:ha:mama ya: watle “Aba,^a A,” demha:ha:po. ¹⁶Epame God ya: Sokotapo dita God ya: akimlala depo ha:ha: kokoye di dupa dulu dla atlemhalapo. ¹⁷Epedeme di God ya: akimlala depo ha:ha:deme koko hapuloma God tete depo halaye, e ma diolepo. Epedeme di yimkata Keliso mate koko hapuloma eye omha:ha:lowepo. Adipalati, di Kelisota wotiyalle hauwa ipi dita halepiye, eta di mape ya:ta hela:dle ipiye halepe.

Itapu dla hela:dle halowedeme ha:ha: koko

¹⁸Epapedeme dita wata oloma hema wotiyalle hamha:ha:ye pase koko pato. Amasiyama Godtapo di watle hela:dle hamilowedeme halaye pta pato. ¹⁹Epedeme Godta mimita:ple alisisi hapulomatapo solotamale mate Godta ya: akimlala ikadepe haliyamale dla eleme woyamolowe koko dla dalemha:ha:mama omha:ha:po. ²⁰⁻²¹Epapele dulu dla Godtapo ya:ta solotamale tle ya:ta mimita:ple alisisi hapulomaye polowe itiyamale mate epo hutuluwe itiyamale mate dulu dla ipila:uwapo. Amasiyama Godta ya: akimlala ikadepe haliyamale dla eleme woyamolowe alila oloma edla God ma meyelo ya:ta mita:ple alisisi hapulomaye polowe itiyamale tle epo hutuluwe itiyamale tle eleme alikili dla woyamelepe. Epame ya:tapo ya: akimlala ikadepe dla hamilowedeme dinapele hela:dle mepapeleye ma yia: watle hapilipe.

²²Epapedeme a:yatapo owayemala hamolowedeme wotiyalle natimdiye, epammama Godta mimita:ple alisisi hapulomatapo alila eta woyamolowe dla omha:ha:mama wotiyalle dulu dla ha:ha:po. ²³Amasiyama hatlo ya:ta mimita:ple alisisitapo alila eta woyamolowe koko dla po-omha:ha:sema. Amasiyama Hela:dle Soko watalo so di mape wotiyalle dulu medla sukalle mate ha:ha:mama alila eta woyamolowe koko dla omha:ha:po. Adipalati, Hela:dle Sokotapo itapu dla ela pasakaloye dia: dla imhalapo. Epapedeme alila oloma edla Godtapo di watle moto amko hapipame dia:ye ma ya: akimlala dlepe. ²⁴Epapedeme di watapo dita God ya: akimlala depo ma-ha:ha: kokoye isikimi dita mikadepe dle tle malamapo. Amasiyama alotle alila eta pulupiye, koko iye haliyamale dla natilipe. ²⁵Epedeme dita dalemha:ha:mama omha:ha: koko iye di ala ponatisema. Amasiyama di sadle mate itiyamale mate me-omha:ha:po.

Hela:dle Sokota dia: gademama inoma sumde koko

²⁶Epame dita hopeyamala natipame Hela:dle Sokotapo dia:ye gademdepo. Ame adipalati, di God dla ikadepe inoma sumoloweye

^a 8:15 Aba de ya: dulu kokoye Yu so yu mate a demama apopo.

podimalamana. Epapedeme Hela:dle Sokotapo dia: yilo God dla sikemte momalamale mate inoma sumdepo. Epapele tope ya:ta dia: yilo inoma sumde yu ya: dulu koko dita atloweye po-ala:na. ²⁷Amasiyama opa dupa dulu malastale Godtapo Sokota atlemde kokoye ya:malamana. Adipalati, Hela:dle Sokota God ya: opa yilo inoma sumama woloma Godta solotamale oloma dla himmdepo.

Godta ya: opa sesalemde koko

²⁸Epedeme dimalamana, adipapele koko hapuloma dulu dla Godtapo ya: sikemte malaha:ha: so dla ka:ka:dle koko tlo dinapomhalapo. Ame adipalati, God meyelo yu himili dolumama dia:ye ya:ta ya: akimlala depame ma-sesalemuwapo. ²⁹Epedeme Godtapo ya:ta sesalemale soye mo-powataliya malastapame haluwapo. Epame ya:tapo yia:ye ma-sesalemuwapo, yia:tapo ma ya: Maseyemala Yesu some ha:ha:lepo depame. Epapele dulu dla di natipo, Yesutapo God ya: opa hapuloma dulu dla itapu hamale maseyemala depo halemama ya: eidulo mate yotimadulo mate elemhalapo. ³⁰Epedeme Godtapo ya:ta sesalemale soye ma sisilamuwapo. Epame ya:ta sisilamale soye ma ullu pa:talo so duwapo. Epedeme ya:tapo ya: mila:pi tle ullu pa:talo so duwa dla ya:ta hela:dle ma hapiwapo.

Koko haletapo dia:ye Godta bokotiyapo malamale tle duka pogladlowa

³¹Epedeme di koko hema adipo atlepa:? Godta dia: mate halema dlepiye, oplami antapo dia: mate opahale demama dia:ye tla:mtapa:? Hawa. ³²Amasiyama Godtapo Yamiye dupa hohomama podatimana. Ame adipalati, ya:tapo Yamiye di batalimale yilo polopo depame isikimi me-hamiwapo. Godtapo Yami ikadepeye di watle hamilowedeme podatimalalo wekuwapo. Epapedeme Godtapo ma di watle alisisi hapuloma hapiloweye, ya: dla kokalle hale hawa ikadepe.

³³Epedeme Godta ma-sesalemale soye ma oplami antapo batalimale so depa:? Hawa. Adipalati, Godtapo yia:ye mo-ullu pa:talo so duwapo. ³⁴Epame matle oplami antapo Godta ma sesalemale so dia:ye Dlapa mo dla tlowe so depa:? Hawa. Adipalati, Yesu Keliso popo ma pasakalo depame ya: A dowala tiyama dla polomama dia: yilo inoma sumale himhalapo.

³⁵Epedeme apa kokota dia:ye Kelisota bokotiyapo malamale tle duka gladepa:? Kokalle koko mate epo wotiyalle koko mateta dia:ye Kelisota bokotiyapo malamale tle duka gladepa:? Hao. Epame daya pa:le koko mate epo alisisi dimi hallowe koko mateta dia:ye Kelisota bokotiyapo malamale tle duka gladepa:? Hao. Epame wota:le koko mate epo polowe koko mateta dia:ye Kelisota bokotiyapo malame tle duka gladepa:? Hao, pe-epapolowa. ³⁶Epedeme God yu bukatapo epo atlapo,

“Wa: yilo opatapo alila hapuloma dia:ye wotiyalle sikemte hapimha:ha:po.

Epame wa: yilo dia:ye eleme alinepi some mo-potimala tapo.”

³⁷Amasiyama kokalalimale koko hapuloma dulu hema ditapo di bokotiyapo malamalalo Godta itiyamale tle mo-tla:mtame ha:ha:po.

³⁸Adipalati, na:malamana, koko haletapo dia:ye Godta bokotiyapo malamale tle duka pogladlowa. Epapele dulu dla polowe koko mate epo pasakalo koko mateta dia:ye Godta bokotiyapo malamale tle duka pogladlowa. Epame banakaka so mate epo i-itiyamale soko mateta dia:ye Godta bokotiyapo malamale tle duka pogladlowa. Epame wata oloma hema koko wowoyamhala koko mate epo alotle wowoyamolowe koko mateta dia:ye Godta bokotiyapo malamale tle duka pogladlowa.

³⁹Epame omapla di dla alisisi hutiye mate epo ta:la isili hema hutiye alisisi matetapo dia:ye Godta bokotiyapo malamale tle duka pogladlowa. Epedeme ta:lamo pato dulu hema koko haletapo dia:ye Godta bokotiyapo malamale tle duka pogladlowa. Epapedeme Godta bokotiyapo malamale iye Yesu Keliso tle dia: dla botomastamhalapo.

Godtapo Isael soye ya: opa ikadepe depo sale

9 ¹⁻³Epedeme na:ye Keliso dulu dla halemama ikadepe kokoye wua: watle atlema. Epame na:ye isikimi pomala-atlasema. Hela:dle Sokotapo na:ye dokopala depo hallati na:tapo wua: watle atlemama na: opa Isael so yilo sikemte dupa kolle natima. Adipalati, ya:tapo Godta solotamale kokoye podolumasema. Epapedeme na:tapo yia: yilo Godta kasilamale dulu dla tloweye mo-dinapopo halapo.

⁴Epapele dulu dla Isael so opa iwoloye Godtapo ya: akimlala ikadepe duwapo. Epame ya:tapo yia: watle ya:ta hela:dle nati-iwapo. Epame ya:tapo Isael so mate yu itiyapo himili dulu dla yia:ye ya:ta sesalemale so depo ha:ha:lali aiyalma koko ma yia: watle hamiwapo. Epame yia: watle ikadepe api tle ya: hi di dla ta:demama ya: watle siyele hamilowe koko ma imuwapo. Epame yia: watle Kelisota alotle puluwe koko ma atlamuwapo. ⁵Epapele dulu dla yia: mamaduloye A:iblaham mate epo Aisek mate epo Yokob matepo. Epedeme Keliso mape opa iwolo yia: asiya dulu tle oplami moto hapame ta:lamo hema puwapo. Epapedeme Kelisoye Godpo. Epedeme ka:dena, opa hapulomatapo ya: dla kokó siyele ta:demha:ha:loweye. Adipalati, ya:tapo alisisi hapuloma yia: God halapo. Eye ikadepepo.

⁶Epedeme Godtapo Isael so mate yu itiyapo himiwaye ma-hauwokokomuwa? Hao, pe-epapena. Adipalati, Isael so dulu dla opa opiye pase Isael so opa ikadepe. ⁷Epame A:iblaham ya: mamadulo dulu dla opa opiye pase A:iblaham ya: mamadulo ikadepe. Adipalati, Godtapo A:iblaham watle epo atluwapo, “Wa: mamadulo ikadepeye hatlo

wa: maseyemala ikadepe Aisek tle pulupe,” duwapo. ⁸Epapedeme koko itapo epo nati-ipo, A:iblaham ya: mamadulo dulu dla opa opiye pase God ya: akimlala ikadepe. Amasiyama God ya: akimlala ikadepeye yu itiyapo himili maseyemala Aisekta hatitimale sopo. ⁹Adipalati, Godtapo A:iblaham mate yu itiyapo himimama epo atluwapo,

“Na:tapo sokomoko hale dla ma ilame pulupiye, Selatapo maseyemala hamelepe,” duwapo.

¹⁰Epapedeme maseyemala iye di mama Aisekpo. Ya:ta ta:po a:ya Lebeka hauwapo. Epame ya:llu Lebeka eta mopapo polopame akimlala dapiyamte hohomuwapo. ¹¹⁻¹²Epapele dulu dla yimlala dapiyamte iye ala pohohomalalo hallati Godtapo Lebeka watle epo atluwapo, “Wa: maseyemala patotapo ya: ei yemala yu dla heodepo salladepo sela:lepe,” duwapo. Epedeme Godtapo yia:ta dapiyamteta koko halomolowe ala yeitapo ha:ha:lali yu i tatile ma-atluwapo. Epedeme dita Godta ya: opa sesalemhala koko dla natiye, ya: dita koko halomha:ha: dla natipo po-apesema. Amasiyama ya: isikimi meyelo malapame dinapele tle sesalemhala. ¹³Epapedeme God yu bukata epo atlapo,

“Na: Yokob tlo sikemte malamama asiyama Iso tlo alimduwa,” depo.

¹⁴Epapele dulu dla di adipo atlepa:? Godye isikimi seme tiyape tlo gadlalo Godta:? Hao, ya: pe-epapesemde. ¹⁵Adipalati, Godtapo Moses watle epo atluwapo,

“Na: na:ta sesalemale so dla polowamale koko mate epo bokotiyapo malamale koko mate nati-imdepo,” duwapo.

¹⁶Epedeme Godta hulumale kokoye opata solotamale tle epo yia:ta koko halomde koko tle natipo po-apesemde. Amasiyama Godta isikimi meyelo bokotiyapo malamale tle oplamiye hulumhalapo. ¹⁷Epapedeme Godtapo Isip so yia: dokopala oplami dla epo atluwapo,

“Na:tapo wa: watle dokopala hi hamiwapo, isikimi wa: tle na:ta itiyamaleye opa hapuloma dla botomastlowedeme.

Epame na: hi mape opa hapulomata dlalemtlepo depo botomastlowedeme,” duwapo.

¹⁸Epapele dulu dla di natipo, Godye ya:ta sesalemale so dla polowamale koko mate epo bokotiyapo malamale koko mate himhalemdepo. Amasiyama ma opa opi dla mikadepe dlowe dla dupa kokalalimolowe kokoye hapimhalapo.

Godta kasilamale koko mate epo bokotiyapo malamale koko mate

¹⁹Epedeme oplami haletapo na: watle ipo atlanatilowe sepena, “Godtapo meyelo opa opi dla mikadepe dlowe dla dupa kokalalimolowe koko hapimhalema dlepiye, ya: ma adipammama opa ewoloye batalimale so depa:?” ²⁰Amasiyama namkale, wa:ta ipapele atlanatili God dla

atloweye poka:dena. Ame adipalati, wa:ye isikimi ta:la oplamipo. Epedeme nasama yu ipo. Dulitapo yo duli tilalo a:ya watle atlemama, “Wa: adipalati na:ye ipo tima:?” dlowe poka:dena. ²¹ Adipalati, duli tilalo a:ya yo dla itiyamale elapo, ya:tapo duli hale tlo isikimi alila hapuloma dulu dla asiyamta demsela:lowe timama asiyama duli hale tlo isikimi koko dla tamama asiyamta demsela:lowe tiloweye.

²² Epapele dulu dla God ma epamhalapo. Ya: dla itiyamale elapo, ya:ta siyaladle mate itiyamale mate opa dla nati-iliweye. Epapele tlope ya:tapo ya:ta alilalo sota mo-polowe api dla tamha:ha:lali natipame hapele yia: batalimale asiyama pohamilalo, sadle mate yia:ye me-omhalapo. ²³ Epame ya: dla itiyamale me-elapo, ya:tapo ya:ta bokotiyapo malamalalo so dla ya:ta hela:dle koko nati-iliweye. Ame adipalati, opa ewoloye ya: meyelo ma-sesalemuwapo, ya:ta hela:dle dla ulatumellepo depame. ²⁴ Epapedeme Godtapo opaye ya:ta hela:dle dla ulatumellepo depame sesalemama hatlo Yu so siyapo tlo posesalemana. Amasiyama ya: po-Yu so opa mape sesalemuwapo. Epedeme ya:ta sesalemale so opa ewoloye dia:po. ²⁵ Godtapo po-Yu so koko dla Hoseya buka dla epo atluwapo,

“Na:tapo ka:yapa pona: opa dlalo haluwa opa ewoloye watapo ma na:ta na: opa dlowepo.

Epame opa anawoloye na:ta pobokotiyapo malamalalo haluwa opa ewoloye ma watapo na:ta bokotiyapo malamolowepo,” duwapo.

²⁶ Ka:yapa Godtapo yia: watle atlemama,

“Wua:ye pona: opa ikadepe,” duwapo.

Amasiyama ma ya:tapo yia: watle atlemama,

“Wua:ye pasakalo hallalo God ya: akimlala dlepe.”

²⁷ Epame Aisayatapo Isalael so koko dla ma epo atluwapo,

“Isalael sota sikemte pasatamama asila some hallepe.

Amasiyama dulu edla isikimi opihatatapo pasakalo gadle halepe.

²⁸ Ame adipalati, Lodtapo ta:lamo hema ya:ta hali depo atlale kokoye woloma ma-halepe,
ya: powelilowa.”

²⁹ Epame Aisayatapo mamisika: Isalael so koko dla epo atluwapo,

“Itiyamale Lodtapo dia: dulu dla opi pogadlalo wekematiye,

dia:ye Sodom mo mate epo Gomola mo mate dlapata hamdemama opa hapuloma poyuli epapelemla.”

Isalael sota pomikadepe dle koko

³⁰ Epapedeme na:ta atlamale yu ya: dulu kokoye ipo elema. Po-Yu so opatapo yia:ta God mila:pi tle ullu pa:po ha:ha:lowe kokoye pototamana. Amasiyama miyelo yia:ta mikadepe dle koko tle Godtapo yia:ye ya:

mila:pi tle ullu pa:talo so duwapo. ³¹Amasiyama Isalael sotapo God mila:pi tle ullu pa:talo so depo ha:ha:lowe kokoye totamama yia: aiyalma koko tlo sikemte dolumha:ha:uwapo. Amasiyama koko etapo yia:ye po-ullu pa:talo so dena. ³²Adipalati, yia:tapo mikadepe dle pa:le, isikimi miyelo itiyamale tle God mila:pi tle ullu pa:talo so dlowedeme apuwapo. Epele koko tle yia:tapo opata kustamtame teteyulalo ewala dla kustamtame teteyumha:ha:uwapo. ³³Adipalati, God yu bukata ipo atlapo, “Na:tapo Sayon mo dla ewalaye pamellowepo.

Ewala edla opatapo kustamtame teteyumha:ha:lepe.

Amasiyama oplami antapo ya: dla mikadepe dlepiye, ya: wota:le ponatimhallowa.”

10 ¹Epedeme mikadepe dle so namkadulo, na:tapo na: dupa dulu tle Isalael so yilo sikemte inoma sumale pato himhalemde, yia:tapo pasakalo gadle halepo depame. ²Isalael so yia: sikemte solotamde God dolumtlowedeme, amasiyama dulu edla yia: ikadepe api tle God dolumtloweye poyia:malamana. ³Epedeme yia: mape Godta meyelo opaye ya: mila:pi tle ullu pa:talo so demhalaye poyia:malamana. Amasiyama yia: miyelo itiyamale tle God mila:pi tle ullu pa:talo so dlowa depo yia: aiyalma dolumha:ha:ta yia: pogadesema. Epapele koko tle yia:tapo ikadepe God mila:pi tle ullu pa:talo so depo ha:ha:lowe koko haloweye posolotamasema. ⁴Adipalati, Kelisotapo aiyalmata halopo puwa koko hapulomaye dia: yilo ma-ala:po guduwapo. Epapedeme oplami antapo Keliso dla mikadepe dlepiye, asiyama Godtapo ya:ye ya: mila:pi tle ullu pa:le oplami dlepe.

Ka:dle yutapo pasakalo gadle kokoye hampuwapo

⁵Epapedeme aiyalmata hampuale ullu pa:po hallowe koko dla Mosestapo epo atluwapo, “Oplami antapo me-pasakalo hali dlepiye, ya: aiyalma koko hapulomaye woloma dolumhallepe,” duwapo. ⁶Amasiyama mikadepe dle kokota hampuale ullu pa:po hallowe kokotapo epo atlapo, “Poka:dena, opatapo Kelisota yia: gadlepo depame Pepele dimo dla Keliso totamala hetloweye. ⁷Epame ma poka:dena, opatapo Kelisota yia: gadlepo depame tame wabasi dulu dla ya: totamsiyamoloweye,” depo. ⁸Adipalati, isikimi hatlo Keliso dla mikadepe dlowe koko siyapota pasakalo gadlowe kokoye hampumhalapo. Adipalati, God yu bukata epo atlapo, “God ya: yuye wa: mateka:pi dla halapo.

Epame yu eye wa: mati dla epo wa: dupa dulu dla elapo.”
Epedeme mikadepe depo hallowe yu eye dita atlamsiyamapo.

⁹Epedeme wa: wa: mati tle Yesuye Lodpo depo botomastapame ma ya:ye Godta ma powale tle ma pasakalo dle koko dla mikadepe dlepiye, wa:ye pasakalo gadle halepe. ¹⁰Adipalati, wa: dupa duluta mikadepe dle koko tle Godta wa:ye ya: mila:pi tle ullu pa:le oplami demhalapo. Epame

wa: mati tle Yesuye Lodpo depo botomastlepiye, etapo wa:ye pasakalo gadle kokoye halepe. ¹¹ Adipalati, God yu bukatapo epo atlapo,

“Oplami antapo Keliso dla mikadepe dlepiye, ya: wota:le ponatimhallowa,” depo.

¹² Epapele koko dulu dla di natipo, Yu so mate epo po-Yu so mateye ma-hatlopepo. Adipalati, di Lod ma hatlopepo. Epapele koko tle ya:tapo ya: watele otele himha:ha: so dla ka:ka:dle koko hapuloma halopimhalapo.

¹³ Adipalati, God yu bukatapo epo atlapo,

“Oplami antapo gadle yilo Lod dla otele himhallepiye, ya:ta pasakalo gadle kokoye halepe.”

¹⁴ Epapele dulu dla opata God dla pomikadepe dlalo wekematiye, yia: adipammama pasakalo gadlowe yilo ya: dla otele himpa:? Epame yia:tapo ya: koko podlallalo wekematiye, yia: adipammama ya: dla mikadepe depa:? Epame ka:dle yuye yia: dla po-atlamalalo wekematiye, yia: adipammama God yu dalepo hapa:? ¹⁵ Epame ka:dle yu atlamalalo soye potaiya dlalo wekematiye, yia: adipo God yu atlamsiyamelemo? Epapedeme God yu bukatapo epo atlapo,

“Ka:dle yu hamsiyamalalo sotapo ka:dle yu hame pula natiloweye pta ka:pi.”

¹⁶ Amasiyama dulu edla pase opa hapulomatapo pomikadepe dena. Yu iye Aisayatapo God yu buka dla epo atluwapo,

“Lod, di yuye opa anawolota mikadepe duwa?”

¹⁷ Epapedeme ka:dle yu Yesu Keliso koko dallowe kokotapo mikadepe dlowe kokoye hampuapo. ¹⁸ Epapele dulu dla Isalael soye adipapopa:? Yia: ka:dle yu mo-daluwa? Yao, yia: ma-dlaluwapo. Adipalati, God yu bukata epo atlapo,

“Ka:dle yu hamsiyamalalo sotapo ka:dle yuye ta:lamu pato dla tame opa hapuloma dla ma-atlamtauwapo.”

¹⁹ Amasiyama Isalael sotapo ka:dle yu iye dalepame malamale hauwa? Yao, yia: malamale hauwa tlope, woloma pomikadepe dena. Epedeme Mosestapo epo ilimuwapo,

“Godtapo epo atluwapo,

‘Na:tapo po-Yu so dla gadle himhallati
ma wua:tapo yia: dla elle himha:ha:mama yia: dla
siyalasiyalademha:ha:lepe.’ ”

²⁰ Epame Aisayatapo Godta atlamale yu iye wota:le pa:po epo atluwapo,

“Opa na: pototamha:ha:lalo wekele sotapo na:ye ma-natiwapo.
Epame na:tapo na: pototamalalo wekele so dla naskamu na:
kokoye nati-iwapo.”

²¹ Amasiyama Godtapo Isalael so dla epo atluwapo,

“Na: alila hapuloma dulu dla wua: elemolowedeme ma-dinapopo halemduwapo.

Amasiyama muwolo dupa kokalalimale koko tle na: yu dla dalepo salladla allimduwapo.”

Isalael soye Godta powelina

11 ¹Epapedeme na:ta atlama koko iye Godta ikadepe ya: opa Isalael soye alimama alikili a:ma pomoluwa? Hao, pe-epapena. Ame adipalati, na: mape Isalael oplamipo. Epame na: mape A:iblaham ya: mama hale, Benyamin elele dulu dla halapo. ²Epapedeme Godtapo ya:ta mo-powataliya sesalemale soye alimama alikili a:ma popomelena. Epapele dulu dla wua: God yu buka dla Ilayata atlamale kokoye malamaiya. Adipalati, ya:tapo Isalael so koko dla kokoliyemhalemama God dla epo atluwapo, ³“Lod, Isalael so opa iwolotapo wa: tle yu hapame molo atlamalalo soye potipame ma God dla namkale dle alinepi poyupo halomalalo tile mape dodokotimuwapo. Epammama God tle yu hapame molo atlalo oplami hatlo na: tlo me-pomoluwapo. Amasiyama yia: na: ma me-yumuluwedeme apopo,” duwapo.

⁴Amasiyama Godtapo Ilaya yu ipi dla adipo atluwa? Epapele dulu dla ya:tapo Ilaya watle epo atluwapo, “Na: dla mikadepe dlalo oplami hatlo wa:ta pohalasema. Adipalati, na: dla 7,000 opa me-ha:ha:po, yia:ye biskapa god Bal demde dla poheodesemde,” duwapo.

⁵Epapedeme wata oloma hema ma mepo elapo, pase Isalael so opa hapulomatapo God tle alikili a:ma popotana. Amasiyama Isalael so opi tlope ya:ta bokotiyapo malamale tle yia:ye mo-huhulumuwapo, yia:tapo ya: dla mikadepe dlepo depame. ⁶Epapedeme Godtapo ya:ta bokotiyapo malamale tle ya: opaye mo-huhulumdepo. Epapele dulu dla yia:ta ka:dle koko halomha:ha:lata po-apesemde. Ame adipalati, Godta opa huhulumde kokoye isikimi opata ka:ka:dle koko halomha:ha:lata ammde dlepiye, eta asiyama ya:ta bokotiyapo malamaleye koko pa:le ellemla.

⁷Epapedeme Isalael sotapo yiskamu yia:ye God mila:pi tle ullu pa:po ha:ha:lowedeme sikemte itiyamuwapo. Epapele tlope yia: koko iye pohana. Amasiyama isikimi Godta huhulumale so tlo ya:tapo ya: mila:pi tle mo-ullu pa:talo so duwapo. Amasiyama opa opi tlo God yu dalla allimama yia: dupa kokalalimuwapo. ⁸Adipalati, God yu bukata Isalael so koko dla ipo atlapo,

“Godtapo yia: watle malamale yeitamale hapiwapo,
yia:tapo pomalamalalo wekelepo depame.

Epame Godtapo yia: inomaye mo-hihimamuwapo,
yia:tapo ponatilalo wekelepo depame.

Epame ma ya:tapo yia: moloye mo-hihimamuwapo,
yia:tapo ma podallalo wekelepo depame.

Epapedeme ipapele kokotapo ala me-elemtamama wata oloma hema
ma me-elapo.”

- ⁹Epapele dulu dla Deibidi mape yia: koko dla ma epo atluwapo,
 “Miyelo solotapo koko halomha:ha: koko etapo
 yiskamu yia: hohomolowe dea susumale some ha:ha:lepe.
 Epame yia:tapo edla gogodepo teteyupo hutiyemama
 yia: batalimale asiyama halomha:ha:lepe.
¹⁰Epedeme yia:ta ma natilala depame
 yia: inomaye hihimamelepe.
 Epame yia:tapo poutame siyamelepo depame
 yia: watle upiyele didiyemellepe.”

Po-Yu sota pasakalo gadle halowe koko

¹¹Epededeme na: matle ipo atlema, Yu sota Keliso alliwa kokotapo yia:ye mosukulu batalipo hamastauwa? Hao, pe-epapena. Adipalati, yia: batalimale etapo po-Yu so dla pasakalo gadle kokoye hampuwapo. Epela natipame Yu sotapo ma po-Yu so dla elle himha:ha:uwapo. ¹²Epededeme Yu sotapo api hotale kokota po-Yu so opa dla gadle kokotapo puwapo. Amasiyama Godta Yu sotapo yia:ta api hotale tle ma God hala dla pumullupiye, oloma edla asiyama po-Yu sotapo pasakalo gadle sikemte ma-a:ma patoye halepe.

¹³Epedeme na: matle wata oloma hema ma po-Yu so wua: dla atlema, na:ye po-Yu so wua: yilo Taiya dle oplami depo halapo. Epapedeme na:tapo Godta na: watle hamili oko i tlo siyele mate hamhalapo.

¹⁴Epedeme pona:malamana, na:ta po-Yu so mate epo oko hala natipame asiyama na: opa ikadepe Yu sotapo na: eledomama na: hala dla pumulluwe sepena. Epapelepiye, eta na:ta yia: pasakalo gadlowepo.

¹⁵Epedeme Godta Yu so tle alikili a:ma kostauwatapo ta:lamo soye ya: mate namkale depame ya: hala dla elempuwapo. Epapedeme Godta Yu soye ma alotle hohomelepiye, ya:tapo palli soye ma pasakalo depame haliyamale dla elempuale some halemama apelepe. ¹⁶Epedeme wua: natiya, wua:tapo daya yekalo dla atili tle yimka:mala polame God watle hamilita aiyalma dlepiye, daya yekalo dla atili pato mape ma aiyalma depo. Epame dali mape epapena. Dali hala sitalitapo kese woloma ka:depo tutula:po hallepiye, ya: dlo di mape ka:depo hallepe.

Olipi dlomoko dali dla wayu atlale

¹⁷Epedeme Yu soye olipi dlomoko dali emale dlo epapele some ha:ha:po. Epalati asiyama po-Yu soye moku dla hallalo olipi dlomoko dali dlo epapele some ha:ha:po. Epapeleye Godtapo emale olipi dlomoko dali dloye ketamastapame ma asiyama moku dla hallalo olipi dlomoko dali dloye ketahame puame gugouduwapo. Epapedeme po-Yu oplami wa:ye epapele some halapo. Godtapo wa:ye emale dali dla mogouduwapo. Epalati asiyama olipi dlomoko dali emale etapo wa: dla

pasakalo hamimhalapo. ¹⁸ Amasiyama po-Yu oplami wa:, wa: emale olipi dlomoko dali dlota epo kotipo alikili dla hutiyelati ma wa:ta yia: mo dla gugoudepo hala koko dla ase wa:skamu di dla hame hetama halemiya. Adipalati, wa:tapo gugoudepo hala dali sitali pohalasema. Amasiyama wa: isikimi ya: dlo dla gugoudepo halapo. ¹⁹ Epedeme wa: asiyama ipo atlowe sepena, “Na:ta yia: mo halepo depame dlomoko dali dlo ewoloye mo-kotipo alikili dla pololuwapo.” ²⁰ Epapele dulu dla wa:ta atlaye ikadepepo. Adipalati, Yu sota mikadepe dle pa:po ha:ha:lali natipame dali dlo epapele some alikili dla mo-kotipo pololuwapo. Epalati wa:ta mikadepe dle tle dali dlo kestale ipi edla tame mo-gugouduwapo. Epedeme wa: koko edla wa:skamu ase sikemte di dla hame hetamiya. Amasiyama wa: wota:le mate halane. ²¹ Adipalati, Godtapo dali ya: dlo ikadepeye kotipame alikili dla pololuwa, epammama wa:ta pomikadepe dlalo hallati wa: mape mepo kestepo alikili dla hamastlepe.

²² Epapedeme di natipo, Godye sikemte bokotiyapo malamalalo Godpo, epame batalimale koko dla sikemte alilalo Godpo. Epapedeme ya:tapo Yu so opa opi ya: tle alikili a:ma tale so dla posiyemhalasema. Amasiyama wa:tapo ya: dla mikadepe depame ya:ta bokotiyapo malamale dulu dla hallepiye, Godtapo asiyama wa:ye sikemte bokotiyapo malamhalapo. Amasiyama wa:tapo ya:ye pomikadepe dlalo hallepiye, Godtapo wa: mape dali dlo some ketamastlepe. ²³ Epapele dulu dla Yu so ma God dla mikadepe dlepiye, Godtapo matle yia:ta ha:ha:lalo emale dali dlo dla ma-tame gugoudlepe. Epedeme koko i halowepe God dla itiyamale me-elapo. ²⁴ Epedeme po-Yu so wua:ye moku dla hallalo olipi dlomoko dali dlo ketahame ma olipi dali emale dlo dla tame gugoudle some halapo. Amasiyama Yu soye olipi dali emale e ya: dlo ikadepe ha:ha:po. Epapedeme God ya: dla pokokalena, ya:tapo olipi dali emale dlo ikadepeta kotipo alikili dla pololleye ma ilame yia:ta ha:ha:lalo ikadepe dla gugoudepo mellowepe.

Isael soye ma ilame God hala dla eleme puluwe koko

²⁵ Epedeme mikadepe dle so namkadulo, hemele hatiyomeleme ela kokoye na:ta wua: watile haliyamale dla atlowama, eta wua:tapo wuskamu di dla pohalopo hehetamha:ha:lalo wekelepo depame. Epapele dulu dla hemele hatiyomeleme ela kokoye ipo, Isael so opa opitapo pomikadepe dlalo dupa kokalalipo me-ha:ha:mtlati po-Yu so opa opi Godta mo-powataliya ma-sesalemale sota ma God hala dla pumullupe. ²⁶ Epame yia:ta hapulomata mo-pumulla natipame asiyama Isael so opa hapulomatapo pasakalo gadle kokoye halepe. Adipalati, God yu bukata epo atlapo, “Pasakalo gadlalo oplamiye Sayon mo tle pulupe.

Ya:tapo Isael sota batalimale koko halomha:ha: hapulomaye alikili a:ma hamastlepe.

²⁷ Epame na:tapo monolo yu itiyapo himili e dolumama yia: bobtalimaleye hihiyotipo welliwepo,” depo.

²⁸ Epedeme wata oloma hema Yu so opa opitapo ka:dle yu dla allimama God mate opahale demha:ha:po. Epapele koko tle ka:dle yu etapo po-Yu so wua: dla puapo. Amasiyama epapele tlope Yu soye God meyelo sesalemale so opa ikadepepo. Adipalati, Yu sotapo ikadepe God ya: opa depo ha:ha:lowe kokoye Godtapo yia: mamadulo ka:yapa ha:ha:uwa so mate yu itiyapo me-himiwapo. Epapele koko tle Yu sotapo Godta dupa ellalo so ha:ha:po. ²⁹ Adipalati, God ya:ye ya:ta ya: opa ikadepe depo sesalemale koko mate epame ya:ta hapili koko mate dla ma malamale pomeyelope desemde.

³⁰ Epedeme po-Yu so wua:ye ka:yapa Godye alimha:ha:uwapo. Amasiyama ma Yu sota Godye allilati asiyama Godtapo ya:ta bokotiyapo malamaleye ma po-Yu so wua: dla hamiwapo. ³¹ Epedeme wua:ta ka:yapa God yu allimha:ha:uwaye, epammama watapo ma Yu sotapo God yuye allimha:ha:po. Amasiyama Godta wua: dla ya:ta bokotiyapo malamale koko hamiwaye, epammama alotle Yu so dla ma mepo hamilipe. ³² Epapedeme Godtapo opa hapulomaye batalimale koko dulu medla me-pomoluwapo, alotle ya:ta bokotiyapo malamale kokoye yia: dla nati-iliwedeme.

God hi di dla ta:diya

³³ Epedeme Godta malamaleye pta pato epo pta ga:tluna, oplamitapo ya:ta malamale mate epo ya: koko mate malamoloweye po-ala:na.

³⁴ “Oplami antapo Lodta malamale sitali malastapa?: Epame oplami antapo ya: imolowe ala:ta:?”

³⁵ Epapedeme oplami antapo Godta ya: watle alisisi hamilipo depame ya: tatle God dla alisisi hamiwa? Hawa ikadepe.”

³⁶ Adipalati, alisisi hapulomaye isikimi God tle dia: dla pumhalapo. Ame adipalati, alisisi hapulomaye meyelo mimita:pame ya:ole duwapo. Epedeme opa hapulomatapo isikimi alila hapuloma hatlo ya: hi tlo di dla ta:demha:ha:lowe tlo ka:pi. Eye ikadepepo.

Wua: motoye God watle halopiya

12 ¹ Epedeme mikadepe dle so namkadulo, Godtapo di watle bokotiyapo malamale pato ma nati-iwapo. Epapedeme na: solotama, wua:tapo wua: motoye pasakalo halemhala ullu pa:le alisisi epapele some God watle halopiya. Adipalati, ipapele koko tle God dla siyele hamiloweta ka:pi halapo. Epalati asiyama ya:tapo wua: dla siyemhallepe. ² Epapedeme wua: ta:lamo kokota wua:ta malamaleye meyelo de demiya. Amasiyama Godta wua:ta malamaleye meyelo de diya. Wua:ta epapelepiye, eta wua: Godta solotamale kokoye sikemte

malastlepe. Epame wua: dla ka:dle koko malamolowe mate epo ya: dla siyele hamilowe koko mate epame ka:depo hallowe koko mateta hutiyelepe.

³Epedeme na:tapo God ya:ta tane dle oplami depo halemama yu iye wua: watle atlema. Wua: wuskamu di dla halopo hehetamha:ha:miya. Amasiyama Godta wua: watle halopiwa mikadepe dle koko mate ala:mama wuskamu wua: woloma natiya. ⁴Epedeme di moto dla u-ulalimale meyelope meyelope dleta ha:ha:po, epame yia: oko mape meyelope meyelope dlepo. ⁵Epapele dulu dla di mape Keliso dulu dla mepo ha:ha:po. Dita hapulomatapo Keliso dulu dla moto hatlope depo ha:ha:mama asiyama gade asiyama gade dle oko halomha:ha:po.

⁶Epapedeme Godta dia:ye bokotiyapo malamale tle Sokotapo di watle isikimi namkale dle tle hapimhala koko meyelope meyelope dleye dia: dla me-hutiyepo. Epapele dulu dla wa: dla God tle yu hapame molo atlowe oko hamili hallepiye, wa:ta mikadepe dle mate ala:mama yu mepo atlemhallepe. ⁷Epame wa: dla sos dulu dla salladle oko halowe hamili hallepiye, wa: mepo sos dulu dla salladle oko hamhallepe. Epame wa: dla God yu atlowe oko himili hallepiye, wa: mepo God yu atlemhallepe. ⁸Epame wa: dla ya:mkale gadle yu mate itiyamale hamilowe oko hamili hallepiye, wa: mepo yimkaduloye gadle yu mate itiyamale hapimhallepe. Epame wa: dla isikimi namkale dle tle yimkadulo dla hapimhallowe oko hamili hallepiye, wa: mepo hapimhallepe. Epame wa: dla dokopala depo hallowe oko hamili hallepiye, wa: mepo dokopala depo halemama oko ka:pi halepe. Epame wa: dla atali so gadlowe oko hamili hallepiye, wa: mepo atali soye siyele mate gagademhallepe.

Mikadepe dle sota ha:ha:lowe koko

⁹Epedeme mikadepe dle so namkadulo, ikadepe api tle ya:mkale asiyama bokotiyapo malama ya:mkale asiyama bokotiyapo malama demha:ha:iya. Epame batalimale koko tlo allimama asiyama ka:dle koko tlo woloma kikitilata hamaiya. ¹⁰Epame wua: ase wuskamu wua: tlo di dla halopo hehetamha:ha:miya. Amasiyama wua: amkadulo tlo sikemte malamama yia: tlo di dla halopo hehetamha:ha:iya. ¹¹Epedeme wua: Lod oko hamama hopeyamale mate halomiya. Amasiyama wua: dupa dulu hutulli mate epo Sokota itiyamale mate ya: oko haiya. ¹²Epapedeme Godtapo wua: watle hamilowe pasakalo dla sisiyele mate dalemha:ha:mama omha:ha:iya. Epame wotiyalle upiyele dulu medla kokalalipo ha:ha:iya. Epame alila hapuloma dulu dla inoma sumha:ha:iya. ¹³Epapele dulu dla mikadepe dle sotapo adipo kokalle koko dulu dla tulume ha:ha:lepiye, wua: yia:ye gadlepe. Epame mikadepe dle sota asepe pulati yia:ye woloma gadlepe.

¹⁴Epame opa opitapo wua: dla wotiyalle hamilati wua: epalati asiyama Godta yia: watle wotiyalle hamilipo depame ya: atlemiya. Amasiyama

isikimi yia: gadlepo depame God dla atlaiya. ¹⁵Epame sisiyele dulu dla ha:ha: so mate hatlope depame sisiyemha:ha:iya. Epame dupa kolle dulu dla ha:ha: so mate hatlope depame dupa kolle dulu dla ha:ha:iya. ¹⁶Epapele dulu dla wua: amkadulo mate woloma sadepo ha:ha:iya. Epame ase wua: tlo malamale sikemte pato halomana depame wuskamu di dla halopo hetamiya. Amasiyama wuskamu isili dla halopo tutula:pame koko yeitamale so mate hatlope dloweye allimiya.

¹⁷Epedeme opa opitapo wua: watle batalimale koko halati asiyama yia: watle batalimale kokoye nati-idemha:ha:miya. Amasiyama opa mila:pi tle isikimi ka:ka:dle koko tlo halomha:ha:iya. ¹⁸Epapele dulu dla opa hapuloma mate woloma sadepo ha:ha:lowe koko tlo sikemte itiyamaiya.

¹⁹Epapedeme mikadepe dle so namkadulo, opa opitapo wua: dla batalimale halati asiyama batalimale mepapele mate yia: watle hamimiya. Amasiyama God watle pomeliya. Adipalati,

“Lodta epo atlema,

‘Na:tapo opa dla yia: batalimale asiyama hamilalo halapo.’”

²⁰Amasiyama wua: koko ipapeleye haiya,

“Wa: dla opahale dlalo oplamita daya ta:mpollati

wa: ya: watle daya hamine.

Epame ya:tapo yú ta:mpollati

ya: watle yú tipo hamine.

Epapele dulu dla wa:ta epapelepiye,

asiyama ya:tapo ya:skamu ya: batalimale kokoye malanatipame wota:lepe.”

²¹Epedeme batalimale kokota wua:ye tla:mta demiya. Amasiyama wua: ka:ka:dle koko tlo halomha:ha:mama batalimale kokoye yumiya.

Gamani so yu dla salladepo siyamaiya

13 ¹Epapedeme ka:dena, opa hapulomatapo gamani so dla heodepame yia: yu dla salladepo siyamoloweye. Adipalati, gamani so hapulomaye miyelo solotamale tle mo edla dokopala depo popopa:sema. Amasiyama Godtapo itiyamale hamilati yia: mo edla dokopala depame popa:po. ²Epedeme opa anawolotapo gamani yu dla heodlowe dla allimha:ha:ma:, yia: mape God dla heodlowe allimha:ha:mama apopo. Epapele koko tle yia: batalimale asiyama halepe. ³Epapele dulu dla ka:ka:dle koko tlo halomha:ha:lalo sotapo gamani soye powowota:mha:ha:sema. Amasiyama batalimale koko halomha:ha:lalo sotapo gamani soye wowota:mha:ha:po. Epedeme wua: gamani so powota:lalo ha:ha:lowa dlepiye, wua: ka:dena, isikimi ka:ka:dle koko tlo halomha:ha:lepe. Epalati gamani sotapo wua: natipame sisiyelepe. ⁴Epapedeme gamani soye Godtapo mo edla ipila:uwapo, yia:tapo wua:ye gademha:ha:lepo depame. Epapele dulu dla wua: batalimale koko halepiye, wua: wowota:lowe ka:pi. Adipalati, Godtapo yia: watle itiyamale ma-

hamiwapo, yia:tapo wua: wadle wua: batalimale asiyama hapimha:ha:lepo depame. ⁵Epedeme wua: batalimale asiyama halala depame gamani dla heodepame yia: yu dla salladepo siyamaiya. Adipalati, wua:malamana, koko eye ka:dle kokopo.

⁶Epapedeme gamani sotapo Godta yia: wadle oko hapiliye woloma ka:pi halomha:ha:lepo depame ta:kis mani hatitimha:ha:iya. ⁷Epedeme gamani so tete hapulomaye gamani so wadle halopiya. Epame yia: yu dla heodepame salladepo siyamaiya.

Wua: amkadulo sikemte bokotiyapo malamha:ha:iya

⁸Epedeme wua: amkadulo dla alisisi isikimi yepa:ta halomha:ha:miya. Amasiyama wua: amkadulo mate asiyama bokotiyapo malama asiyama bokotiyapo malama demha:ha:iya. Wua:ta epamha:ha:lepiye, eta wua: aiyalma koko hapulomaye ala:po pustamha:ha:mama apelepe. ⁹Adipalati, aiyalma opiye ipo hutiyepo, upo a:ya mate epo upo oplami mate uhala aiyalma, epame ya:mkale yumula aiyalma, epame upo alisisi uhala aiyalma, epame ya:mkale alisisi halowedeme sikemte solotamale himila aiyalma. Epame aiyalma opi ma me-hutiyepo. Amasiyama aiyalma hapuloma iye aiyalma hatlope dulu hema bopudepo halapo. Eye,

“Wa:tapo wa:skamu sikemte bokotiyapo malamhalem diye,
epammama wa: amkadulo mape epo sikemte bokotiyapo
malamhalane.”

¹⁰Epedeme bokotiyapo malamale koko dulu dla ya:mkale dla upiyele mate epo wotiyalle mate hamilowe pe-elasema. Adipalati, bokotiyapo malamale kokotapo aiyalma koko hapulomata atlamale kokoye ala:po pustamhalapo.

¹¹Epedeme na:ta ala atlama koko iye halomha:ha:iya. Adipalati, dia:ye mosukulu alila dla ma-ha:ha:po. Epedeme hutiyele tle ma silliya. Ame adipalati, dita ka:yapa mikadepe duwa oloma edla pasakalo gadle kokoye pateka:mu dla eluwapo. Amasiyama watapo mo-mateka:pi dla puapo. ¹²Epapele dulu dla utula:latapo ma-alallowe mateka:pi dla hallati ma asiyama alilatapo ma-alalempuapo. Epapedeme di ka:dena, amtuwale dulu dla batalimale koko halomha:ha:mdiyeme melepepame ma hela:dle dla ha:ha:mama koko halomha:ha:lowe tlo dinapolowa. ¹³Epedeme di woloma alila hela:dle dla ha:ha:lalo so some woloma ka:depo ha:ha:lowa. Amasiyama poka:dena, ditapo kawata yú dele dulu dla, epo wola: uhalomolowe koko dulu dla, epo yu topulolle mate epo natalimale koko dulu dla, epo ya:mkale ellewe koko dulu dla ha:ha:loweye. ¹⁴Amasiyama dulu edla Lod Yesu Kelisotapo wua: pasakaloye omhala diya. Epame wua:ta mota solotamale koko halomde api ma himomeliya.

Wa: amkale mikadepe dle oplami dla batalipo atlemiya

14 ¹Epedeme wua: dulu dla mikadepe dle pase kokalalimale soye allimha:ha:miya. Epame yia:ta momalamale meyelo meyelo

dle koko natipame yia: atlemiya. ² Adipalati, mikadepe dle oplami haletapo ya:ta malamaleta alisisi hapuloma dloweye ka:pi demdepo. Amasiyama mikadepe dle pase kokallalo wekele oplami haletapo ya:ta malamaleta alinepi mo dloweye aiyalma demdepo. ³ Epedeme dlowe alisisi hapuloma dlowe me-ka:pi dlalo oplamitapo ma mo dlowe tlo aiyalma dlalo oplami dla alliwe poka:dena. Epalati ma asiyama mo dlowe tlo aiyalma dlalo oplamitapo alisisi hapuloma dlalo oplamiye batalimale oplami dlowe poka:dena. Adipalati, Godtapo alisisi hapuloma dlalo oplamiye pobatalimana demhalasema. ⁴ Epedeme wa: dla itiyamale hawa, ya:mkale oko oplamiye batalimana dloweye. Adipalati, hatlo ya: dokopala oplamitapo meyelo ya: oko oplami kokoye gladlepe. Epalati oko oplamitapo Lodta gadle itiyamale tle ya: okoye woloma ka:pi halepe.

⁵ Epame ma alila koko dla oplami haleta epo atlowe sepena, alila hatlope tlo pta aiyalma demama asiyama alila opi tlo aiyalma pa:na, dlowe sepena. Epalati asiyama oplami haleta atlemama, alila hapulomaye ma hatlopepo, dlowe sepena. Epapele dulu dla ka:dena, koko hema opa hapulomatapo isikimi miyelo malamale tle ha:ha:lowe tlo ka:pi. ⁶ Adipalati, alila hatlo tlo aiyalma dlalo oplamitapo, ya: Lod malamama ammdrepo. Epame alisisi hapuloma dlalo oplamitapo ya: Lod malamama alisisi hapuloma demdepo. Adipalati, ya:tapo siyele yu Lod dla atlepame daya demdepo. Epame mo dlowe aiyalma dlalo oplamitapo ya: ma ya: Lod malamama siyele yu atlepame emale alisisi tlo demdepo. ⁷ Epedeme di ta:lamo hema isikimi bidulo solotamale koko halomha:ha:lowedeme poha:ha:sema. Epame dita palliwe mape isikimi bidulo solotamale tle popalimha:ha:sema. ⁸ Amasiyama dita ta:lamo hema isikimi Lodta solotamale koko tlo halomha:ha:lowedeme ha:ha:po. Epame dita palliye, di isikimi Lod yilo palliwepo. Epapedeme dita ta:lamo hema ha:ha:le dulu dla epo dita palliwe dla di isikimi Lod ya: opa depo ha:ha:lowepo.

⁹ Epapele koko tle Kelisotapo powale tle ma pasakalo dla sila:tiwapo, ya:tapo pasakalo ha:ha: so mate epo palli so mate yia: Lod depo hallowedeme.

¹⁰ Epedeme wua: adipalati wua: amkale mikadepe dle oplamiye batalimale oplami demdi? Epame wua: ma adipalati wua: amkale mikadepe dle oplamita malamaleye batalimana demdi? Adipalati, dita hapulomatapo God mila:pi tle koko gladlowedeme ha:ha:lepe. ¹¹ Ame adipalati, God yu bukata epo atlapo,

“Yao ikadepe, opa hapulomatapo na: hete sitali dla heodepame na:ye ikadepe Lodpo demyelepe.”

¹² Epedeme dita hapuloma hatlope hatlope dletapo diskamu di kokoye God dla bobotimatimyelepe.

**Wa:ta dlowe alisisi dlowe koko dla wa:
amkale batalimale dla semtamiya**

¹³ Epapedeme wua: amkadulo mikadepe dle soye allimha:ha:miya. Epame wua: amkale mikadepe dle oplamita batalimale dulu dla tullala depame

wua:tapo ya:ta kustamtame teyuluwe alisisi some ha:ha:miya. ¹⁴Epedeme Lod Yesuta na: watle me-imuwapo, dlowe alisisi hapuloma dloweye aiyalma hale hawa ikadepe. Amasiyama epapele tlope oplami haleta atlemama, “Dlowe alisisi opi dlowe aiyalma,” dlepiye, ya: ka:dena, dlowe alisisi e podlalo mepo aiyalma depo halloweye. ¹⁵Epapele dulu dla wua:ta alisisi dlomha:ha: kokotapo wua: amkale mikadepe dle oplami dla upiyele hapimha:ha:lepiye, wua: oplami eye pobokotiyapo malamha:ha:sema. Epapedeme wua:ta alisisi hapuloma dlomha:ha: kokotapo wua: amkaleye batalimiya. Adipalati, Kelisotapo ya: yilo mo-pouwapo. ¹⁶Epedeme wua:ye wolomape. Wu:ta dlowe alisisi hapuloma dlomha:ha: koko tle opa opitapo ka:dle yuye batalimana dlala. ¹⁷Adipalati, God ya: mo koko dla daya dlowe mate epo yú dlowe mateta koko pato pohalasema. Amasiyama Hela:dle Sokota itiyamale tle God mila:pi tle ullu pa:po ha:ha:lowe koko mate epo yimkadulo mate sadepo ha:ha:lowe koko mate epo siyele dulu dla ha:ha:lowe koko mateta koko pato halapo. ¹⁸Epedeme oplami antapo Keliso dla salladepo sela:mama ipapele koko dulu dla hallepiye, Godtapo oplami edla siyemhalapo. Epame opa opi mape ya: watle ka:depo hallalo oplami demha:ha:lepe.

¹⁹Epapedeme di sadle hampulalo koko tlo halomolowedeme totamha:ha:lowa. Epame di amkadulota mikadepe dle dulu dla itiyamale mate ha:ha:lepo depame asiyama gade asiyama gade demha:ha:lowa. ²⁰Epedeme wua:ta dlowe alisisi dlomde kokotapo God okoye batalima de demiya. Dlowe alisisi hapulomaye ka:dlepo. Epapele tlope wua:ta dlowe alisisi adi dlati wua: amkale mikadepe dle oplami dla upiyele hamimdi, wua: ya: yilo epapele alisisi dlomha:ha:miya. ²¹Epapedeme wua: aliya mo dlowe koko mate epo wain yú dlowe koko mate epame koko opi halomolowe mateta wua: amkale mikadepe dle oplamiye batalimale koko dla semtullala depame epapele kokoye ya: mila:pi tle halomha:ha:miya.

²²Epapele dulu dla wa:ta malamalepo dlowe alisisi hapuloma dloweye ka:pi dlepiye, ka:dena, me-demhalane. Amasiyama wa:ta malamalepo dlowe alisisi opi dlowe tlo pase ka:pi dlepiye, wa: isikimi wa:ta ka:dena dle alisisi tlo demhalane. Koko dapiyamte dulu hema wa:ta koko adi tlo mikadepe dema; wa: metlo God mila:pi tle kokata hamame halane. Epedeme oplami antapo ya:ta koko halomhalaye pobatalimale koko depo malamelepiye, ya: siyelowe ka:pi. ²³Amasiyama poka:dena, oplamitapo malamale tatlalame mate polomama dlowe alisisi hale dloweye. Epapelepiye, Godtapo ya: watle batalimale koko hama dlepe. Adipalati, ya:tapo mikadepe demama koko e pohasema. Epedeme wa:tapo batalimale koko dlalo kokoye ma metlo wa:ta halepiye, wa: batalimale kokoye ma-hapo.

Yimkadulo koko tlo sikemte malamha:ha:iya

15 ¹Epedeme ka:dena, mikadepe dle dulu dla kokalepo ha:ha:lalo so ditapo mikadepe dle pase kokalle so gadloweye. Epame diskamu

dia: tlo malapame koko pohalomha:ha:lowa. ²Amasiyama di diamkadulo tlo sikemte malapame yia:ta mikadepe dle dulu dla kokalepo ha:ha:lepo depame yia:ta solotamale koko tlo dolumha:ha:lowepo. ³Adipalati, Keliso mape God yu bukata atla yu e dolumama meyelo ya:ta solotamale kokoye po-ala:msela:na. Ame adipalati, yuta epo atlapo,

“Opa anawolotapo wa: dla putlomha:ha:ma,
yia: mape na: dla putlomha:ha:mama apopo,” depo.

⁴Epedeme koko hapulomaye God yu buka dla mo-powataliya hatitimuwapo, di imhalemama di gadlalo hallepodepame. Epapele koko tle di saddle mate ha:ha:mama Godtapo di watle pasakalo hamilowe dla dalemha:ha:mama omha:ha:lowepo.

⁵⁻⁶Epedeme mikadepe dle dulu dla kokalepo hallowe koko mate ya:mkale gadlowe koko mateye God tle dia: dla puapo. Epapedeme na: inoma sumale yu himima, wua:tapo Yesu Keliso koko natipo dolumama wua: dulu dla woloma malamale hatlope dle kokota ellepo depame. Epame wua:ta hapuloma yimkatatapo di Lod Yesu Keliso ya: A God hi di dla ta:demha:ha:lepo depame.

Ka:dle yuye Yu so mate epo po-Yu so mate dla elapo

⁷Epedeme Kelisotapo wua: hohomuwaye, wua: ma epammama wua: amkaduloye hohomha:ha:iya. Wua:ta epamha:ha:lepiye, opatapo koko eye natipame God hi di dla ta:dlepe. ⁸Epapedeme na: wua: dla atlema, Kelisotapo Yu so yilo salladle oko halalo oplami haluwapo, ya:tapo Godta yia: mamadulo mate yu itiyapo hatitimale kokoye ikadepe dlowedeme.

⁹Epame po-Yu sotapo Godta yia: watle bokotiyapo malamale himili koko dla ya: hi di dla ta:dlepo depame. Adipalati, God yu bukata epo atlapo,

“Epedeme na:tapo po-Yu so dulu dla halemama wa: hi di dla ta:demhallowepo.

Epame sala dodolumhalemama wa: hi tlo di dla ta:demhallowepo.”

¹⁰Epame God yu bukata ma epo atlapo,

“Po-Yu so wua; wua: Yu so mate yimkata hatlo godepame sisiyeiya.”

¹¹Epame God yu bukatapo ma epo atlapo,

“Po-Yu so wua; wua: God hi di dla ta:demama sisiyeiya.

Epame siyele sala dodolalimama ya: hi di dla ta:diya.”

¹²Epame Aisayata ma epo atlapo,

“Dokopala oplamitapo Yesi^b ya: asiya dulu tle pulupe,
ya:tapo po-Yu soye dokopala depo hallowedeme.

Epame po-Yu sotapo ya: tle pasakalo gadle halowedeme dalemha:ha:mama omha:ha:lepe.”

^b 15:12 Oplami Yesi iye, dokopala oplami Deibidi ya: apo.

¹³Epedeme na: inoma sumale yu himima, wua: dla pasakalo hamilalo Godtapo wua:ye sadle mate epo siyele mateta poposatilipo mellepo depame. Epame Hela:dle Sokota itiyamale tle wua:tapo Godta wua: dla pasakalo hamilowe dla dalemha:ha:mama omha:ha:lali wua: dla siyele elatapo pasatamama alowamelepe.

Polo ya: oko meyelo atlale

¹⁴Epapedeme mikadepe dle so namkadulo, na: mikadepe dema, ka:ka:dle kokotapo wua: dulu dla mo-poposatilipo ha:ha:po. Epame na: ma mikadepe dema, wua:ta Keliso kokoye malastapame ma yimkadulo gadle yu mate asiyama gade asiyama gade demha:ha:loweye mo-wua:malamana. ¹⁵Amasiyama epapele tlope wua:ta koko hapuloma iye welilala depame na:tapo yu ilimale dulu hema haliyamale dla botomastepo ilimuwapo. ¹⁶Adipalati, Godta bokotiyapo malamale tle na:ye Keliso ya: oko oplami duwapo, na:tapo po-Yu so dulu dla oko halepo depame. Epedeme na:ye God ka: epo opa ka: duka dla hallalo some salladle oko hamama ya: tle puale ka:dle yu atlamsela:po. Epame po-Yu soye na:tapo ullu ka:depo pamalalo alisisi epapele some God watle hapima, yia:tapo Hela:dle Sokota itiyamale tle ullu pa:po ha:ha:mama God dla siyele hamilipo depame.

¹⁷Epedeme na: Kelisotapo na:ta God oko hamhallati na: tle oko hamhaluwa tlo di dla hamhetama. ¹⁸Epapele dulu dla na: koko opi tlo di dla hamhetlowe posolotamasema. Amasiyama na: hatlo Kelisotapo na: dulu dla oko hamama na:ta atlamale tle epo na:ta koko halë tle po-Yu sotapo God dla mikadepe duwa koko tlo di dla hamhetama. ¹⁹Epame yia:tapo na:ta Hela:dle Sokota itiyamale tle ulugiyemale koko patoto halomhaluwa natipame God dla mikadepe duwapo. Epedeme na:ye ka:dle yu atlamsela:mama Yelusalem tle kotiyapame tame Ilulikon mo dla tame guduwapo. ²⁰Epapedeme na: sikemte solotamduwa, Keliso koko podallalo wekele so mo dla tame ka:dle yu atlamsela:lowedeme. Epammama na: posolotamdena, ya:mkaleta oko mo-kotiyamale tama di dla ma na:ta oko haloweye. ²¹Adipalati, God yu bukata epo atlapo,

“Ya: koko pomalamalalo wekele sotapo ya: kokoye malamelepe.

Epame ya: koko podallalo wekele sotapo ya: koko dalepame malastlepe.”

**Polota Loum mo dla ha:ha:lalo mikadepe dle so
natila tlowedeme solotamale himili**

²²Epapele koko tle na:tapo ka:dle yu atlamsela:mama wua:ta hala dla tloweye alila ponatimdena. ²³Amasiyama na:ta mo hema oko haloweye moguduwapo. Epedeme na: ma puame wua: natilowe solotama. Adipalati, na: mo-powataliya wua: natilowe solotamale himhaluwapo. ²⁴Epapedeme

na: Spein mo dla tamama Loum mo edla tuwame wua: natilowepo. Epapele dulu dla na:ta wua: mate halepo gudepo ma Spein mo dla tlowedeme apalati wua: na:ye gadle himilipe. ²⁵Amasiyama na: wua: hala dla tlowe aseka me-hallati Yelusalem dla mikadepe dle so watle namkale dle alisisi tatile hamtlowama. ²⁶Adipalati, mikadepe dle so Makedoniya dla ha:ha:lalo so mate epo Akaya dla ha:ha:lalo so mateta Yelusalem dla alisisi pa:talo mikadepe dle so gadlowedeme mani kolupo na: watle hamiwa, na:ta yia: dla hamtelepo depame. ²⁷Epapedeme Makedoniya so mate epo Akaya so mateta sisiyele mate mani i kolumuwapo. Adipalati, Yu so tle pasakalo gadlowe kokota yia: dla mo-puwapo. Epedeme yia: ma asiyama alisisi mate Yelusalem mikadepe dle so gadlowe ka:pi duwapo. ²⁸Epapedeme na:tapo yia:ta namkale dle alisisi kolumale hamtame Yelusalem so dla hapipame ma Spein mo dla tamama duka dla tuwame wua: natilowepo. ²⁹Epedeme na:malamana, na:ta wua:ta hala dla pulupiye, Kelisota di watle siyele pato hamilipe.

³⁰Epapedeme mikadepe dle so namkadulo, Lod Yesu Keliso hi tle epo Sokota bokotiyapo malamale tle na: wua: dla otele pato himima, wua:tapo na: oko ipiye gademama na: yilo God dla inoma sumale himha:ha:lepo depame. ³¹Epame wua: inoma sumale yu hale himiya, Yesu dla pomikadepe dle so Yudiya mo dla ha:ha:lalotapo na:ye hampame wotiyalle hamilala depame. Epame ma inoma sumale yu hale himiya, na:tapo mani Yelusalem dla hamtlati mikadepe dle so Yelusalem dla ha:ha:lalotapo mani e natipame sisiyelepo depame. ³²Epapedeme Godta solotamelepiye, na:tapo siyele mate wua: hala dla tlowepo. Epame dita yimkatatapo asiyama gade asiyama gade demama hedle ka:dle halowepo. ³³Epedeme sadle hamilalo Godtapo wua: mate hallepe. Eye ikadepepo.

Polota mikadepe dle so dla namkale dle yu atiale

16 ¹Epedeme di nana Poibeye Kenekeleya mo dla dikon oko ka:pi halalo a:yapo. ²Epapedeme a:ya itapo wua: hala dla pulati wua:tapo ya:ye Lod hi tle namkale dle mate sepame ya:ye woloma ka:pi gadlepe. Adipalati, ya:tapo na:ye koko opi tle woloma ka:pi gademhalemama opa opi mape ya:ta sikemte gademhalemduwapo.

³Epame na:ta namkale dle yuye Plisila dla epo ya:wolali Akwila dla hamiya. Adipalati, yia: Yesu Keliso dulu dla na: oko ipi halalo sopo. ⁴Epame yia:tapo na: pasakalo tlo sikemte ka:pi gademama asiyama yia: tlo wotiyalle hamama mo-palila yakomuwapo. Epapele koko tle na:tapo namkadulo po-Yu so mikadepe dle so mate yia:ye sikemte malama. ⁵Epame yia: aya dulu dla inoma sumha:ha:lalo so dla ma na:ta namkale dle yuye hamiya.

Epame namkale ikadepe Epainetus dla mape na:ta namkale dle yu hamiya. Adipalati, ya:tapo Asiya mo pato dulu dla ya: tatile Keliso dla mikadepe duwapo.

⁶Epame Meli dla mape na:ta namkale dle yuye hamiya. Adipalati, ya:tapo wua: yilo oko pato hauwapo.

⁷Epame na: asiyadulo Andlonikus mate epo Yuniyas mate dla mape na:ta namkale dle yuye hamiya. Adipalati, yia:tapo na: mate yimkata amtuwale aya dulu dla ha:ha:uwapo. Epapele dulu dla Taiya dle so opa dulu dla opa dapiyamte iwoloye sikemte i-itiyamale sopo. Yia:ye na: ala Keliso dla pomikadepe dlalo hallati yia: tatile mo-powataliya mikadepe depo ha:ha:uwapo.

⁸Epame namkale Lod dulu dla hallalo Ampiliyatus dla mape na:ta namkale dle yuye hamiya.

⁹Epame diamkale Lod dulu dla oko halalo oplami hale Ulbanus dla mape na:ta namkale dle yuye hamiya. Epo namkale Stakus dla mape na:ta namkale dle yuye hamiya.

¹⁰Epame Apeles dla mape na:ta namkale dle yuye hamiya. Ya:tapo wotiyalle dulu medla halemama Keliso dla me-mikadepe depo haluwapo. Epame Alistobulus dla epo ya: aya dulu dla ha:ha:lalo so mate dla na:ta namkale dle yuye hamiya.

¹¹Epame na: asiya dulu dla hallalo oplami hale Helodiyon dla mape na:ta namkale dle yuye hamiya. Epo mikadepe dle so Nalkisus aya dla ha:ha:lalo so dla mape na:ta namkale dle yuye hamiya.

¹²Epame a:ya Tlupaina mate epo ya:la Tluposa mate dla na:ta namkale dle yu mape hamiya. Adipalati, wola: iwolotapo Lod yilo oko pato hamha:ha:po. Epo namkale ikadepe Pelsis dla mape na:ta namkale dle yuye hamiya. Adipalati, ya: mape Lod dulu dla oko ka:pi halalo a:yapo.

¹³Epame Lod dulu dla hallalo oplami Lupus dla mape na:ta namkale dle yuye hamiya. Epo ya: wai dla mape na:ta namkale dle yuye hamiya. Adipalati, ya:tapo na: wai epapele some halemama na:ye woloma ka:pi gademhaluwapo.

¹⁴Epame na:ta namkale dle yuye Asunklitus dla epo Plegon dla epo Helmes dla epo Patlobas dla epo Helmas dla epame mikadepe dle so opi yia: mate yimkata hatlope demde dla hamiya.

¹⁵Epame Pilologus mate dla epo Yuliya mate dla epo Neleus mate dla epo yotumala mate dla epo Olumpas mate dla epame mikadepe dle so yia: mate hatlope demde mate dla na:ta namkale dle yu mape hamiya.

¹⁶Epedeme wua: Keliso dulu dla ha:ha:mama namkale dle mate asiyama huhulama asiyama huhulama demha:ha:iya. Epame mo hema ha:ha:lalo mikadepe dle so hapulomatapo yia:ta namkale dle yuye wua: dla hamima.

Polota mosukulu molo atlale yu hamili

¹⁷Epapedeme mikadepe dle so namkadulo, wua: dulu dla opa duka hukullalo so mate epo mikadepe dle soye alikili a:ma elemtlalo

so mateye woloma natiya. Adipalati, yia:tapo ikadepe koko wua:ta dalepame hamuwa kokoye yia: e podolumasemde. Epedeme yia: tle alikili a:ma potame ha:ha:iya. ¹⁸Adipalati, epapele sotapo Lodta solotamale kokoye podolumha:ha:sema. Amasiyama miyelo solotamale koko tlo dolumha:ha:mama yu sikemte o-opalli koko tle koko yeitamale soye batalimale koko dla elemtuluma:ha:po.

¹⁹Epedeme mikadepe dle so opa hapuloma ma-yia:malamana, wua:tapo Lod dla sikemte mikadepe depame salladepo siyama kokoye. Epedeme epapele kokotapo na: dla siyele hamimhalapo. Amasiyama na: sikemte solotama, wua:ta isikimi ka:ka:dle koko siyapo halomolowe tlo malastepo ha:ha:mama asiyama ma batalimale koko halomolowe dla kokotipo ha:ha:lepo depame.

²⁰Epame sadle hampulalo Godtapo Saitenta itiyamaleye yumpame Saitenye wua: hete sitali dla himilipe. Epedeme di Lod Yesuta bokotiyapo malamaletapo wua:ta hapuloma mate dla hallepe.

Polo ya:mkadulota Loum so dla namkale dle yu hamili

²¹Na: mate oko halalo oplami Timoti mape ya:ta namkale dle yuye wua: watle hamima. Epo na: asiyadulo Lukiyus mate epo Yason mate epo Sosipate mateta yia:ta namkale dle yu mape wua: watle hamima.

²²Epedeme Polo ya: yu ilimalalo oplamiye Teltiyus na:po. Na: mape Lod hi tle wua: dla namkale dle yuye hamima.

²³Epame na:ta hallalo aya ya: a Gaiyus mape ya:ta namkale dle yuye wua: watle hamima. Aya dulu hema mikadepe dle so hapulomatapo yimkata inoma sumdepo. Epame Kolin mo pato dulu dla mani ompollalo oplami Elastus mape ya:ta namkale dle yuye wua: watle hamima. Epo di ei Kuwaltus mape ya:ta namkale dle yuye wua: watle hamima.

²⁴Epedeme di Lod Yesu Kelisota bokotiyapo malamaletapo wua:ta hapuloma mate dla hallepe.

Polota yu mosukulu atlale

²⁵Epedeme God hi di dla ta:diya. Adipalati, ya:tapo na:ta atlamsela: ka:dle yu itle wua:ta mikadepe dle itiyamale hamiloweye ala:na. Ka:dle yu Yesu Keliso koko iye ka:yapa mo-powataliya hemele hatiyomeleme eluwapo. ²⁶Amasiyama kokó halepo hallalo Godtapo yu hamiwapo, ka:dle yu iye God tle yu hapame molo atlamalalo sotapo buka dla ilimelepo depame. Epapuwa koko tle watapo ka:dle yuta ma-haliyamale dla botomastepo elapo, opa hapulomatapo Keliso dla mikadepe depame ya: yu dla salladepo siyamelepo depame. ²⁷Epedeme Yesu Keliso tle ka:depo dinapolalo God hatlo ya: hi tlo alila hapuloma di dla ta:demha:ha:iya. Eye ikadepepo.

Polota Kolin sos dla yu ilimale hamili

1 Kolin

1 Kolin buka ya: dulu koko

Kolin moye Guliki so yia: mo patopo. Epapeleye Polotapo ya: tatle ka:yapa mo pato edla ka:dle yuye hamtauwapo. Epame alotle ya: sokomoko opi mo-pololepo Epeses mo dla halemama dallati Kolin sos dulu dla hukulli elaleye daliyo. Epalati Polotapo yu ilimale iye Kolin sos dla hamiyo. Yu ilimale dulu hema ya:tapo ipapele kokoye ilimaiyo. Mikadepe dle so dulu dla hukulli koko mate epo wola: halomolowe koko mate epo biskapa god dla sisiyelowe koko mate epo Lod malamale daya dlowe koko mate epo Sokota isikimi hapimhala koko mate epo Yesuta wabasi tle ma sila:tili koko mate epo mikadepe dle sota ma wabasi tle silliwe koko mate.

---

1 ¹Na:ye Polopo. Godtapo ya:ta solotamale tle na:ye mo-sauwapo, na:tapo Yesu Keliso ya: Taiya dle oko hamhallepo depame. Epedeme na:tapo di ei Sostenes mate yu iye ilima. ²Na:tapo God ya: opa Kolin mo dla ha:ha: so wua: dla yu iye ilipo hamima. Adipalati, Godtapo Yesu Keliso tle wua:ye ya: opa dlepo depame sisilamuwapo. Epedeme Godtapo wua: sisilamuwa, epammama ya:tapo mo hapuloma dulu dla opaye ma-sisilamuwapo. Epame ma yia:tapo di Lod Yesu Keliso hiye sisilamha:ha:po. Adipalati, hatlo ya:tapo yimkata yia: mate epo dia: mate di Lod halapo.

³Epedeme di A God mate epo di Lod Yesu Keliso mate yia:ta bokotiyapo malamale mate epo sadle mateta wua: mate hallepe.

Polota God dla siyele yu atlale

⁴Godtapo Yesu Keliso tle wua: dla bokotiyapo malamale hamiya koko tle na:tapo alila hapuloma wua: yilo God dla siyele yu atloweye pomelesemde. ⁵Epapedeme wua:tapo Keliso dulu dla ha:ha:lali Godtapo

wua:ye sikemte gadle tle wua:ta ka:dle yu ka:pi atlowe mate epo ka:dle malamale halowe mateye wua: dla hapiwapo. ⁶Koko itapo na:ta wua:watle Keliso koko atluwaye mikadepe depo. ⁷Epapedeme Sokotapo wua: dla isikimi namkale dle tle wua:watle ka:ka:dle koko hapuloma meyelope meyelope dleye ma-hapiwapo, wua:tapo di Lod Yesu Kelisota puluwe dla dalemha:ha:mama omha:ha:lali. ⁸Godtapo wua:ye woloma omhalemama itiyamale hamilalo halapo, wua:tapo Yesuta puluwe alila dla ullu pa:po ha:ha:lepo depame. ⁹Adipalati, Godye ya:ta yu itiyamale himili dolumolowe dla pomelesemde. Epedeme ya:tapo wua:ye masisilamuwapo, wua:tapo Yami Yesu Keliso mate hatlope depo ha:ha:lepo depame. Adipalati, ya:ye di Lodpo.

Kolin sos dulu dla hukullita elale

¹⁰Mikadepe dle so namkadulo, na: Yesu Keliso hi tle wua:ye molo atlema, wua:tapo wua: dulu dla hukulupo ha:ha:mama yu topulolemha:ha:ye medla gudepame matle sadle dulu dla ha:ha:mama hatlope depo ha:ha:lepo depame. ¹¹Adipalati, a:ya Kalowe aya dulu dla ha:ha:lalo sotapo wua:ta yu topulolle dulu dla ha:ha: kokoye na:watle puame atluwa. ¹²Epedeme wua: dulu dla yu topulolemyemama opita epo atlamyapo, “dia:ye Polo dolumalalo sopo,” epalati ma opita atlemama, “dia:ye Apolos dolumalalo sopo,” epalati ma opita atlemama, “dia:ye Pita dolumalalo sopo,” epalati ma opita atlemama, “dia:ye Keliso dolumalalo sopo,” demyapo.

¹³Epele dulu dla Keliso moto hukulluwe ka:deta:? Epame Polo na:tapo wua: yilo dali yekelehmimili di dla pouwa? Epame wua:ta hapuloma Polo hi tle yú tutula:uwa? Hao, pe-epapena. ¹⁴Epedeme na: siyema, adipalati, na:tapo wua: hapulomaye yú dla poka:ka:timana. Amasiyama opa dapiyamte Klispus mate Gaiyus mate tlo na:ta yú dla ka:ka:timuwapo. ¹⁵Epele dulu dla ma oplami haleta wua: dulu tle atlemama, “dia:ye Polo hi tle yú tutula:uwa,” dloweye po-ala:na. ¹⁶Epame na: matle malama, na:ta yú dla ka:ka:timuwa so opa opiye. Na:ta yú dla ka:ka:timuwa so opa ewoloye, Stepanas mate epo ya: aya dulu dla ha:ha:lalo so matepo. Epame ma etle na: ma pomalamasema, na:ta opa opi yú dla ka:ka:timuwa soye. ¹⁷Amasiyama Kelisotapo na:ye opa yú dla ka:ka:timelepo depame potane dena. Asiyama ya:tapo na:ye isikimi opa dla ka:dle yu tlo imsela:lepo depame tane duwapo. Epele dulu dla ya: posolotamasema, na:tapo ka:dle yu atlale dulu dla ta:lamo malamale tle ka:depo atloweye. Adipalati, opatapo epapele yu dalemama asiyama Kelisota dali yekelehmimili di dla powaleye pokoko dlala depame.

Kelisoye Godta itiyamale mate epo malamale matepo

¹⁸Dlapa mo dla tamala sotapo dali yekelehmimili kokoye yiyilamale koko demdepo. Amasiyama Pepele dimo dla hetlalo so ditapo dali

yekelemhimili koko e natimama Godta itiyamale koko demdepo.

¹⁹Adipalati, God yu bukata epo atlapo,

“Na:tapo ta:lamo koko tle sikemte di dla momalamale sota malamaleye batalipo hamastlowepo,” depo.

²⁰Epapedeme ta:lamo koko tle sikemte di ikadepe dla momalamale soye hadima ha:ha:ma? Adipalati, Godtapo sikemte di ikadepe dla momalamale so iwolota malamale hapulomaye mo-totokoleyapopo hamastapame yiyilamale koko duwapo. ²¹Epedeme Godta malamaleye pta ka:pi. Epapedeme God meyelo opata ta:lamo malamale koko tle ya: koko malamolowe apiye himomeluwapo. Amasiyama ya:tapo opata ta:lamo malamale tle natimama yiyilamale koko demde koko tle mikadepe dle so hapuloma dla yia: pasakalo gadloweye hampuwapo. ²²Epele dulu dla Yu sotapo koko opi dla mikadepe dlowe me-hallati ka:yapa yia: tatl ulugiyemale koko natilowe tlo solotamapo. Epalati asiyama po-Yu sotapo di dla malamale kokoye totamyapo. ²³Epapedeme ditapo Kelisota dali yekelemhimili di dla powale kokoye imsiyamalati Yu sota dalepame hala allimdepo. Epalati asiyama po-Yu sotapo dali yekelemhimili koko eye yiyilamale koko demdepo. ²⁴Amasiyama Yu so dulu tle Godta sisilamale so mate epo po-Yu so dulu tle Godta sisilamale so mateta Kelisoye Godta itiyamale mate epo malamale matepo demdepo. ²⁵Epele dulu dla opatapo yiyilamale koko dlaloye Godta e hapame ma yia:ta malamale kokoye ma-tla:mtauwapo. Epame opatapo hopeyalimale koko dlaloye Godta e hapame ma yia:ta itiyamale kokoye ma-tla:mtauwapo.

²⁶Epapedeme mikadepe dle so namkadulo, Godta ka:yapa wua: sisilamuwa oloma edla wua:ta ha:ha:uwa pasakaloye wua: tlo wua:malamana. Adipalati, wua: dulu dla ta:lamo tle di dla momalamale so mate epame dokopala so mate epo alisisi poposatilimale so mateye pase pasatana. ²⁷Epapele dulu dla Godtapo ta:lamo sota natili tle yiyilamale koko dlalo mate yia:ta malamaleye ma-tla:mtauwapo. Epo matle ya:tapo ta:lamo sota hopeyalimale koko dlalo mate yia:ta itiyamaleye ma-tla:mtauwapo. ²⁸Epedeme Godtapo ta:lamo sota posolotamalalo wekelalo soye hohopame ma ta:lamo sota ka:ka:dena dlalo soye ma-tla:mtapame ma koko pa:talo so duwapo. ²⁹Epapedeme Godtapo koko iye dinapuwapo, oplami haletapo koko hema ma ya: mila:pi tle ya:skamu di dla hamhetlala depame.

³⁰Hatlo Godta koko halë tle wua:tapo Yesu Keliso dulu dla ha:ha:po. Epame Godtapo Kelisoye dita ka:depo malamalalo sitali duwapo. Epame ma ya:tapo dia:ye ullu pa:talo so depame ka:ka:dena duwapo. Adipalati, Kelisotapo di batalimale yilo popame ma dia:ye God hala dla eleme puwapo. ³¹Epapedeme God yu bukata epo atlapo,

“Oplami antapo ya:skamu di dla hamhetlowe solotamelepiye, ya: ka:dena, isikimi Lodta koko halë tlo di dla hamhetlepe.”

Polota Hela:dle Soko dla hitahalemama yu atlale

2 ¹Mikadepe dle so namkadulo, na:ta ka:yapa wua: hala dla puwa oloma edla na:tapo ta:lamo koko tle sikemte malamale mate halemama God yuye po-atlana. ²Adipalati, na: solotamuwa, isikimi Yesu Keliso koko mate epo ya:ta dali yekelehmihili di dla pouwa koko mate tlo wua: dla atlamolowedeme apuwapo. ³Epapedeme na:tapo puame wua: mate haluwa oloma edla na: dla wota:leta hamama hopeyamale mate epo eseselalle mate haluwa. ⁴Epame na:ta wua: mate yukamsela:le dulu dla epo na:ta God yu atlale dulu dla woloma ka:pi ta:lamo malamale mate po-atlemdena, wua:ta na: yu dla dalepame mikadepe dlepo depame. Amasiyama na: Hela:dle Sokota itiyamaleye haliyamale dla botomastamama ammduwapo. ⁵Adipalati, na: posolotamdena, wua:ta mikadepe dle kokotapo isikimi opata malamale tama di dla halloweye. Amasiyama na: solotamduwa, wua:ta mikadepe dle kokotapo woloma Godta itiyamale tama di dla hallepo depo ammduwapo.

Godta malamale koko

⁶Ditapo mikadepe dle dulu dla mo-opa dle so mate yuhamama Pepele dimo malamale mate yuhamdepo. Malamale iye pota:lamo malamale epapena, epame pota:lamo dokopala sota malamale pe-epapena. Adipalati, ya:ta itiyamaleye pa:lepe. ⁷Di asiyama Godtapo hemele hatiyomelle malamaleye atlamsiyamapo. Ta:lamo ala pomita:plalo halemama Godtapo malamale i mate dia:ye hela:dle dla eleme tlowedeme yu himiwapo. ⁸Amasiyama ta:lamo dokopala sotapo malamale iye woloma pomalanatina. Yia:tapo woloma malanatimatiye, etapo ya:ta di Hela:dle Lodye dali yekelehmihili di dla pogogodema. ⁹Koko iye God yu bukata atlemama epo atlapo,

“Godtapo ya: dla sikemte malaha:ha:lalo so opa dla hamilowedeme ka:depo dinapopo himili kokoye
 oplami haleta ponatina,
 epame oplami haleta podalena,
 epame opata malamale sitali dla puame po-umana.”

¹⁰Epapele tlope koko iye Godtapo ya: Soko tle dia: dla me-imuwapo. Adipalati, Sokotapo koko hapulomaye malastepo halapo. Epedeme ya:tapo Godta malamale sitali ma malastepo halapo. ¹¹Epedeme oplamita malamale sitali dulu dla koko hutiyehapulomaye isikimi ya: dulu dla hala sokota malastame halapo. Epapedeme God ya: Hela:dle Soko siyapota Godta malamale sitali dla koko hutiyehapulomaye malastepo halapo. ¹²Epedeme ditapo ta:lamo sokoye pohamana. Amasiyama ditapo God tle ya: Sokoye hamuwapo, ditapo Godta dia: watile hapili koko hapulomaye malastepo ha:ha:lepo depame.

¹³Epele dulu dla Godta hapili koko eye dita imsiyama kokopo. Epedeme dita imale kokoye opata malamale tle popuasemde, amasiyama Sokotapo

imale kokopo. Epedeme ditapo ikadepe Sokota imale kokoye Soko watalo so dla imdepo. ¹⁴Amasiyama pomikadepe dlalo wekele sotapo God ya: Sokota imale koko halomoloweye allimdepo. Adipalati, yia:ta malamaletapo God ya: Sokota imale kokoye yiyilamale koko demdepo. Epele dulu dla yia:tapo koko iye woloma pomalamolowa. Adipalati, yia: dla God ya: Soko pohalasema. ¹⁵Epedeme Soko poposatilimale sotapo koko hapuloma i hukulloweye ka:dena. Amasiyama opa opitapo Soko poposatilimale so yia: koko hukulloweye poka:dena. ¹⁶Adipalati, God yu bukata epo atlapo,

“Oplami antapo Lodta malamale sitali malastepo halema:?”

Epame oplami antapo Lodye imolowe ala:ta:?” depo.

Amasiyama dita koko i momalamoloweye ala:na. Adipalati, di Kelisota malamale epapeleye ma-halomuwapo.

Di yimkata God okoye hamha:ha:po

3 ¹Epedeme mikadepe dle so namkadulo, na:tapo ka:yapa wua: dla yu atlamama mo-mikadepe dle dulu dla mo-opa depo ha:ha: so dla yu atlamdiye pe-epapena. Adipalati, wua:ye mikadepe dle dulu dla ala owayimlala some ha:ha:mama ta:lamo sota ha:ha:le epapele some ha:ha:uwapo. ²Epedeme wua:tapo daya kokalalimale dloweye ala po-ala:lalo ha:ha:la natipame na:tapo isikimi wua: dla meme ilimuwapo. Amasiyama ma wata oloma hema wua: ala meme siyapo tlo me-dlomha:ha:po. ³Adipalati, wua:ye ala mota solotamale kokota wua:ye eleme siyamapo. Epedeme wua: dulu dla ya:mkale ellewe koko mate epo yu topulolle koko mate ala me-hutiye tle di malanatipo, wua:tapo ala ta:lamo sota ha:ha:mde epo ha:ha: kokoye. ⁴Adipalati, wua: dulu dla opa opita atlemama, “na:ye Polo dolumalalo oplami,” dlati ma opita atlemama, “na: Apolos dolumalalo oplami,” demya kokotapo wua:ta ala ta:lamo so some ha:ha:ye nati-ipo.

⁵Epele dulu dla Apolos mate na: mateye isikimi God ya: oko sopo. Ditapo Godta dia: dla oko hamilati wua:ta mikadepe dlepo depame wua: gaduwapo. ⁶Na:tapo isikimi wua: dupa dulu dla God yuye dlomoko ale some emtlati asiyama Apolostapo yú sisimamlalo haluwapo. Amasiyama Godtapo wua: dulu dla mikadepe dle koko eta peyapo ta:lepo depame itiyamale hamilalo haluwapo. ⁷Epedeme emalalo oplami mate epo yú sisimamlalo oplami mate yia: kokoye pase sikemte pato. Amasiyama emale alisisi eta peyapo ta:lepo depame itiyamale hamilalo God tlo pta koko pato halapo. ⁸Epedeme emalalo oplami mate epo yú sisimamlalo oplami mate yimkata koko hatlo yilo oko hapo. Amasiyama yia:tapo oko meyelope meyelope dle halomale e mate ala:le asiyamaye halomelepe. ⁹Epedeme dita madipata Apolos mate God ya: oko hamha:ha:mama ya: osalo dulu dla oko hamha:ha:po. Epalati asiyama wua:tapo God ya: osalo some halapo.

Epame wua: mape God ya: aya some halapo. ¹⁰Epele dulu dla Godtapo namkale dle tle na:ye ma-ka:dena dlati na:tapo ka:depo aya halalo oplamita aya halowedeme saka mate alumiti mate kellemdiye, epammama na:tapo saka mate alumiti mate wua: dulu dla ma-kelliwapo. Epalati ma asiyama oplami haletapo na:ta kelle saka mate epo alumiti mate e tama di dla aya hapo. Amasiyama ya: wolomape! Aya woloma ka:depo halepe. ¹¹Adipalati, hatlo Kelisotapo dita aya ha dulu hema saka mate epo alumiti mate halapo. Epapeleye oplami haleta saka mate alumiti mate ma amko pokellowa. ¹²Aya halalo so opitapo saka mate alumiti mate kelle e tama di dla aya hamama ka:ka:dle itiyamale alisisi ipapeletapo aya hamdepo. Eye gold ewalapo epame silba ewalapo epame ewala opi ka:ka:dle matepo. Amasiyama aya halalo so opitapo pase itiyamale alisisi ipapele mate hamdepo. Eye biskapa dalipo epo osamokolopo epame pelamu upapo. ¹³Ditapo alumiti mate epo saka mate kelle e tama di dla apa alisisi mate aya halepiye, asiyama koko gladle alila dla aya eye ka:depo hata: depame opa hapuloma inoma dali dla dlapata mistla natilipe. ¹⁴Epele dulu dla dita aya haletapo dlapa dulu dla me-kokalepo pollopiye, eta di asiyama halepe. ¹⁵Amasiyama oplami antapo biskapa alisisi mate aya halë hallepiye, dlapata aya eye mosukulu hamdepo hamastlepe. Amasiyama yo aya halë oplami eye dlapa dulu metle teletale some hallati asiyama Godta mepele ya: pasakaloye gadlepe.

Wua:ye God ya: aiyalma ayapo

¹⁶Epedeme wua: powua:malamata:, wua:ye God ya: aiyalma ayapo? Epedeme God ya: Sokotapo wua: dulu dla halapo. ¹⁷Epele dulu dla oplami haletapo God ya: aiyalma ayaye batalimelepiye, asiyama Godtapo oplami eye batalipo hamastlepe. Adipalati, God ya: aiyalma ayaye pta aiyalma ikadepepo. Epedeme aiyalma aya eye wua:po.

¹⁸Epedeme wua: koko iye woloma haiya. Adipalati, oplamitapo woloma ka:depo malamale mate halli dlepiye, ya: ka:yapa ta:lamo malamale sota natili tle ya:ye yiyilamale oplami some hallepe. ¹⁹Adipalati, ta:lamota malamale hamili kokoye Godtapo yiyilamale koko demhalapo. Adipalati, God yu bukata epo atlapo,

“Opa miyelo ta:lamo koko tle malamaletapo dea susumale some hallati asiyama Godtapo ya:ye edla ka:ka:tipo hohomhalapo.”

²⁰Epame God yu bukata matle epo atlapo,

“Lodtapo ta:lamo tle sikemte di dla momalamale halë sota malamaleyeye malastepo halapo.

Epapedeme ya:ta momalamale koko eye asiyama ya:tapo pokoko demdepo.”

²¹Epedeme wua:tapo wua: dokopala so opi tlo ka:ka:dena demama asiyama opi tlo allimiya. Adipalati, koko hapulomaye wuolepo. ²²Polo

mate epo Apolos mate epame Pita mateye wua: gadlepo depame wua: watle hapiwapo. Epame ta:lamo mate epo pasakalo mate epo polowe mate mape wua: watle ma-hapiwapo. Epame ma wata ha:ha: i ya: koko mate epo ma alotle ha:ha:lowe ya: koko mateye wua: watle ma-hapiwapo. Koko hapuloma iye wuolepo. ²³Epele dulu dla wua:ye Keliso tetepo. Epalati asiyama Kelisoye God tetepo.

Taiya dle so yia: oko koko

4 ¹Epedeme wua:tapo na: mate epo Apolos mateye Keliso ya: oko sopo dloweye ka:dena. Adipalati, Godta meyelo hemele hatiyomelle kokoye ma haliyamale opa dla atlepo depame dia:ye hohomuwapo. ²Epedeme Godtapo oplami haleye sepame oko hamilipiye, ya: solotamapo, oplami etapo woloma hutulli mate oko ka:depo halepo depame. ³Amasiyama na: oplami haleta o wua:tapo na: oko kokoye gladlowe dla na: pokoko desema. Adipalati, na: mape naskamu na: kokoye pogladesemde. ⁴Ame adipalati, na:ta malamale sitalita na:ta oko halë batalipo hauwa kokoye po-imasema. Amasiyama epapele kokota na:ye Lod mila:pi tle ala poka:dena desema. Adipalati, hatlo Lodtapo na: oko natipame koko gladlepe. ⁵Epedeme Lodta ala populalo hallati ha:ha:mama yipta yimkadulo kokoye glademha:ha:miya. Adipalati, Lodtapo puame hemele amtuwale dulu dla hutiye koko mate epo opata hemele yia: dupa dulu dla momalamde koko hapuloma mateye haliyamale dla bobotimatimelepe. Epame oloma edla opa hapulomatapo yia:ta halomha:ha:le koko hapuloma mate ala:leye God tle asiyama halomelepe.

⁶Mikadepe dle so namkadulo, na:tapo wua: malapame na: mate Apolos mate di koko tle wua: dla imalepo, wua:tapo God yu bukata atla mate ala:po ha:ha:mama wua: dokopala so yilo wua: dulu dla hukulli pa:po ha:ha:lepo depame. ⁷Wua: adipalati wuskamu di dla halopo hehetamha:ha:ma:? Epame wua: koko adiye God tle pahalalo wekuwa? Amasiyama Godtapo isikimi ya:ta namkale dle tle wua: dla koko hapulomaye ma-halopiwapo. Ame epapele dulu dla wua: adipalati God tle koko opi pahalomalalo wekele some ma wuskamu di dla halopo hehetamha:ha:ma:?

⁸Wua:ta malamaletapo wua:ye koko hapuloma mo-malastale so demha:ha:po. Epame wua: ma wuskamu wua:ye Sokota isikimi hapimhala kokoye mo-poposatilipo ha:ha:ma demha:ha:po. Epame wua: ma dita gadle dimi dokopala hi mo-halomuwa demha:ha:po. Wua:ta epapeleta ammatiye, ka:dena, na: mape dokopala hi ma halë hallemla. ⁹Amasiyama pona:malamana, Godtapo Taiya dle so dia:ye hohopame mosukulu alo ikadepe dla hatitimuwayo, ditapo koko gladle dla palliwedeme ha:ha: so opa epapele some ha:ha:lata asiyama ta:lamo so opa hapuloma mate epo banakaka so mateta dia:ye tepelemha:ha:lepo depame.

¹⁰Keliso yilo ditapo yiyilamale so some ha:ha:lali asiyama wua:ta atlemama, “dia: tlo Keliso dulu dla malamale ka:ka:dle so,” demha:ha:mdepo. Epame ditapo hopeyalimale so some ha:ha:lali asiyama wua:tapo atlemama, “dia: tlo itiyamale so,” demha:ha:mdepo. Epame opata wua: tlo sikemte ka:ka:dle so demama asiyama dia: tlo allimdepo. ¹¹Epele dulu dla di daya teta:le mate yú teta:le mate me-siyamdepo. Epame di tluka mape isikimi bobtalimale siyapo tlo didiyepo siyamdepo. Epame opatapo dia:ye sikemte posalemdepo. Epele dulu dla dia: dla dita ha:ha:lalo aya ikadepe ma hawa. ¹²Epapedeme ditapo di moto mate oko pato halomdepo, dita dlowe malamama. Epame opa opita dia: dla putlopo atlamyelati asiyama ditapo yia: dla isikimi siyele yu tlo atlamdepo. Epame opa opita dia: dla wotiyalle hamilati asiyama ditapo isikimi sadle mate yu dimi ha:ha:mdepo. ¹³Epame yia:tapo di hi mate isikimi mala-atlamyelati asiyama ditapo isikimi yu ka:dle siyapo tlo yia: dla atlamdepo. Epame ta:lamo sotapo dia:ye hakaka demdepo.

¹⁴Epapele dulu dla na:tapo yu ilima i mate wua: dla wota:le hamilowedeme po-apesema. Amasiyama na:ta wua:ye na: yimlala ikadepe some malahalemama wua: watle molo yu atlema. ¹⁵Adipalati, pona:malamana, wua: dla Keliso koko imuwa opaye sikemte pasatale mle. Amasiyama dulu edla hatlo na:tapo wua: a halapo. Adipalati, ka:yapa na: tate ka:dle yu Yesu Keliso kokoye wua: dla puame imalati wua:tapo mikadepe duwapo. ¹⁶Epapedeme wua:tapo na: koko natipame dolumelepo depame na:tapo koko iye wua: dla atlema. ¹⁷Epapele koko tle na:tapo Timotiye wua: dla tane dema. Adipalati, ya:ye Keliso dulu dla ka:depo oko halalo oplamipo. Epame ya:ye Keliso dulu dla na:ta sikemte dupa ellalo maseyemala ikadepe sepena. Epedeme ya:tapo puame wua: watle na:ta Keliso dulu dla hala koko mate epo mikadepe dle so hapuloma dla na:ta Keliso koko imsela: mateye wua: dla atlamelepe.

¹⁸Epedeme wua: dulu dla opa opitapo na:ye ma ilame edla populalo wekelepe depo malapame yiskamu di dla halopo hehetamyapo. ¹⁹Amasiyama Lodtapo na:ta wua: hala dla tloweye ka:dena dlepiye, eta na:ta ma-hapele wua: hala dla tlowepo. Amasiyama na:ta pulupiye, na: posolotamasema, isikimi yia:ta atlama yu siyapo tlo dallowe, amasiyama na: solotama, opa ewolota yiskamu di dla halopo hehetamama itiyamale halopo ha:ha: kokoye woloma natilowepo. ²⁰Adipalati, God ya: mo kokoye isikimi opata atlamde yu tama di dla pohalasema. Amasiyama itiyamale tama di dla halapo. ²¹Epapedeme na:ta wua: hala dla puluwe dla wua: apa solotama: Na:ta pumama bulukupi mate hampupa:, o isikimi bokotiyapo malamale mate sadle mate pupa:?

Opa mate wola: mate uhalowe koko dla molo atlale

5 ¹Epedeme wua: dulu dla opa mate wola: mate uhalomolowe kokota eluwo demdiye, na: me-dalemde. Koko hema oplami hale wua: dulu

dla hallalotapo ya: a ya:llu kolahame halaye pta koko batalimana. Ipapele kokoye God yeitamale sota pohalalo wekemde tlo, ma adipammama mikadepe dle oplamita koko iye hama:? ²Epame wua: adipalati ipapele kokoye me-natipame ma wuskamu di dla halopo hehetamha:ha:ma:? Amasiyama wua: ipapele koko natipame dupa kolemana epapele oplamiye aseka sos tle alikili dla hallopo depame ya: hi geda:dlowe ka:pi. ³Epedeme wua: malamaiya, na:tapo na: moto ikadepe mate wua: mate pohalasema. Amasiyama na:tapo soko tle wua: mate halapo. Epedeme batalimale koko halalo oplami e ya: kokoye na:tapo ma-gladuwapo. ⁴Epapedeme wua: ka:dena, koko hema yimkata Lod Yesu hi tle alupame esemale haiya. Epalati na: mape soko tle wua: mate alumale dulu edla hallowepo. Epame Yesu Kelisota itiyamale ma wua: mate me-hallepe. ⁵Epame wua:ta esemale dulu edla wua: oplami eye hampame ya: dla mota solotamale koko elaye yulupo depame Saiten do tama dla homeleiya. Epelepiye, eta ya:ta ya: batalimale tle ma malamale meyelope dlati asiyama Lodtapo ya:ta puluwe alila dla ya: pasakalo gadlepe.

⁶Wua:tapo wuskamu di dla halopo hehetamha:ha:ye pta batalimana. Epele dulu dla powua:malamata:, yist alisisi yemalatapo palawa daya dla goudepo dukumalati dayata di a:ma hetamdepo. Epammama oplami hatlota batalimale koko hamhallati pohumatlalo me-omha:ha:lepiye, wua:ta hapulomatapo batalimale koko hatlo medla tutula:lepe. ⁷Epapedeme wua:tapo woloma ka:depo ha:ha:lowedeme wua: dulu dla batalimale koko halalo oplami halaye alikili dla holamastaiya. Adipalati, Kelisoye yumulati dia: yilo mo-pouwapo. ⁸Epapedeme di ka:dena, batalimale koko mate epo poka:ka:dle koko mateye alikili dla pololepame ma ullu pa:le koko mate epo ikadepe koko mate dulu dla ha:ha:loweye.

⁹Na:tapo ka:yapa wua: dla yu ilipo hamiwa dulu dla wua:ye ma-atlamuwapo, wua:tapo wola: mate epo opa mate uhalomalalo so mate hatlope demha:ha:lala depame. ¹⁰Epele dulu dla na:ta atluwaye, alikili sota wola: mate opa mate uhalomde koko dla atlemama po-apena. Epame yia:ta mani mate alisisi mate sikemte solotamde koko dla atlemama po-apena. Epame yia:ta biskapa god dla sisiyemde koko dla atlemama po-apena. Amasiyama isikimi mikadepe dle so opita batalimale ipapele koko dulu dla ha:ha:la natipame atlemama apuwapo. Epele dulu dla na:tapo wua:ye alikili so ipapele mate hatlope demha:ha:miyo dematiye, mikadepe dle so wua:ye hadima tame ha:ha:lemo? Adipalati, ta:lamo pato iye alikili so epapele sota pasatepo elapo. ¹¹Amasiyama na:tapo wua: watle yu ilipo hamiwa ya: dulu kokoye ipo elema. Oplami haletapo ya:skamu ya:ye mikadepe dle oplami depame matle batalimale koko ipapele halomhalemama matle ya:mkale putlomolowe koko mate epo kawata yú sikemte dlowe koko mate epo uhalowe koko mate halomhallepiye, epapele mate hatlope demiya.

12-13Epedeme alikili so koko gladloweye pona: koko. Adipalati, hatlo Godtapo yia: kokoye gladlepe. Amasiyama mikadepe dle so alumale wua: dla itiyamale elapo, wua: dulu dla oplami haleta batalimale koko halati ya: koko gladloweye. Adipalati, God yu bukata epo atlapo,

“Batalimale koko halomalalo oplami wua: dulu dla halaye alikili dla dodolomaiya,” depo.

Wua: amkadulo mikadepe dle soye eleme koko gladle dla tlowe

6 ¹Epedeme mikadepe dle so wua: dulu dla oplami haletapo ya:mkale mate yu topulolepame ma adipalati koko eye hame alikili so koko gladlalo so dla koko gladla tamdi? Amasiyama wua: isikimi ka:dena, mikadepe dle so siyapota koko i ka:dloweye. ²Adipalati, wua: powua:malamata:, mikadepe dle so ditapo ta:lamo pato i ya: koko gladloweye? Epapedeme ta:lamo pato i ya: kokoye mikadepe dle so ditapo gladlepe dedeme, wua: ka:dena, wua: dulu dla yimka:sikili koko i tatle woloma ka:pi glademha:ha:iya. ³Epame wua: ma powua:malamata:, mikadepe dle so ditapo God ya: banakaka so koko gladloweye? Epapedeme di ka:dena, dita ha:ha:le dulu dla yimka:sikili koko woloma ka:ka:demha:ha:loweye. ⁴Epapele dulu dla yu topulolle kokota wua: dulu dla woyamalati natipame koko eye ka:dlowedeme wua: ma adipalati alikili so koko gladlalo so dla tamdi? ⁵Wua: wowota:lowe ka:pipo. Adipalati, mikadepe dle so wua: dulu dla ka:dle oplami hale hawata:, wua: koko gladloweye? ⁶Amasiyama mikadepe dle oplamitapo ya:mkale mikadepe dle oplami haleye seme koko gladlowedeme ma alikili so koko gladlalo so hala dla tamdepo.

⁷Wua: dulu dla koko gladle hutiyetapo wua:ta mikadepe dle kokota mo-powale some elaye nati-ipo. Epedeme wua: poka:deta:, oplami haletapo wua: dla batalimale koko hale halati isikimi natipo emolloweye? Epame wua: poka:deta:, oplami haleta wua: alisisi uhalati isikimi natipo emolloweye? ⁸Epele tlope muwolo yimkadulo dla batalimale koko halopame ma yia: alisisi uhalomdepo. Wua:ta epamha:ha:mama wua: amkadulo mikadepe dle so dla ma mepamdepo.

⁹Epapedeme wua: powua:malamata:, batalimale koko halomalalo sotapo God ya: mo koko dla po-u-ulapo tulalo wekeloweye? Wua: koko iye woloma malamaiya. Adipalati, opa mate wola: mate uhalomalalo so mate, epo biskapa god dla sisiyelalo so mate, epo opa yimkadulo halomalalo so mate, ¹⁰epo yimkadulo alisisi uhalomalalo so mate, epo alisisi mate mani mate sikemte solotamalalo so mate, epame kawata yú sikemte dlalo so mate, epo yimkadulo dla putlopo atlamalalo so mate, epame isikimi elemale tle yimkadulo alisisi halomalalo so mateye God ya: mo koko dla po-u-ulapo tuluwa. ¹¹Opi wua:ye ipapele koko dulu dla ha:ha:uwapo. Epapele tlope watapo di Lod Yesu Keliso hi tle epame God ya: Sokota

itiyamale tle batalimale hapuloma eye wua: tle mo-howahalomuwapo. Epedeme Godtapo wua:ye ya: mila:pi tle mo-ullu pa:talo so depame ma ya: opa duwapo.

Wua: motota koko halë tle God dla siyele hamiya

¹²Epedeme wua: dulu dla opitapo epo atlemdepo, “Dia: dla koko hapuloma halomolowe dla aiyalma hawa,” demdepo. Amasiyama na:ta wua:ye atlema, koko opi wua:ta halomoloweye wua: dla pase ka:pi. Epame koko haleta wua:ye dea some popoliyepo dokopala depo halloweye poka:dena. ¹³Epame opita ma epo atlemdepo, “Dlowe alisisiye di koko tetepo epame asiyama di kokoye dlowe alisisi tetepo,” demdepo. Amasiyama koko dapiyamte hema Godtapo mosukulu alila dla batalipo hamastlepe. Epedeme di motoye opa mate wola: mate uhalomha:ha:lowe dla pomita:pena. Amasiyama Lod tete depame mimita:puwapo. Epame asiyama Lod mape di motoye omhalapo. ¹⁴Epapedeme Godtapo ya:ta itiyamale tle Lodye powale dulu tle ma pasakalo duwapo. Epedeme ma hatlo ya:tapo dia:ye powale dulu tle ma pasakalo dlepe. ¹⁵Epame powua:malamata:, wua: moto hapulomaye Keliso moto ipipo? Epapeleye ma ka:deta:, oplamitapo ya: motoye Keliso dulu tle hapame ma duka dla sela:lalo a:ya mate hatlope dloweye? Hao, poka:dena. ¹⁶Epedeme powua:malamata:, oplamitapo isikimi duka dla sela:lalo a:ya mate hatlope dlepiye, ya:ta dapiyamtetapo moto ma-hatlope depo? Adipalati, God yu bukata epo atlapo,

“Oplamitapo a:ya halepiye,
ya:ta madipatatapo moto ma-hatlope depo halapo.”

¹⁷Amasiyama oplami antapo Lod dla tame ulupo halema:, ya:ye Soko tle ya: mate ma hatlope depo halapo.

¹⁸Epedeme wua:ye opa mate wola: mate uhalomolowe batalimale koko tle alikili dla potaiya. Adipalati, batalimale koko opi hapulomatapo wua: motoye pobatalimasemde. Amasiyama opa mate wola: mate uhalowe koko etapo wua: moto dla batalimaleye hampumdepo. ¹⁹Adipalati, powua:malamata:, wua: motoye God ya: Hela:dle Sokota hallalo ayapo? Godtapo ya: Hela:dle Sokoye wua: watile ma-hamiwapo. Epedeme Hela:dle Soko etapo wua: dulu dla halapo. Epapedeme wua:ye wuskamu muwolo wua: motoye po-omha:ha:sema. ²⁰Adipalati, Godtapo wua:ye asiyama pato mate me-elemuwapo. Epapedeme dita di moto mate koko halomdetapo God dla siyele hamilowe tlo ka:pi.

Oplamita ya:llu mate hallowe koko

7 ¹Epedeme wua:ta na: watile yu ilipo hamimama atlanatiwaye, na: wata koko edla asiyama yuye wua: dla atlowe solotama. Yao, oplamitapo isikimi a:ya pahalalo hallowe tlo ka:pi. ²Amasiyama epapele tlope wua:ta opa mate wola: mate uhalowe batalimale dla tullala depame

wua: ka:dena, oplamitapo woloma ya: a:ya hatlo tlo hapo halloweye. Epame a:ya mape ya: oplami hatlo tlo hapo halloweye.

³Epo ha:ha:le dulu dla a:yatapo ya:wolali mate hatlope dlowe solotamelepiye, ka:dena, oplamitapo ya:llu yu dla salladloweye. Epame ma asiyama oplamitapo ya:llu mate hatlope dlowe solotamelepiye, ka:dena, ya:llutapo ya:wolali yu dla salladloweye. ⁴Adipalati, a:yaye ya:wolali tetepo. Epedeme ya:tapo ya:skamu ya: motoye po-omhalasema. Amasiyama ya:wolalita omhalapo. Epame asiyama oplami mape ya:llu tetepo. Adipalati, ya:tapo ya:skamu ya: motoye po-omhalasema, ya:llutapo omhalapo. ⁵⁻⁶Epedeme wua:ta madipata ha:ha:mama hatlope demha:ha:loweye melemiya. Amasiyama wua:ta God dla inoma sumha:ha:lowedeme wua:ta madipatata hatlope demde koko dla esepame solotamale himpo alila kiyele dla aiyalma depo ha:ha:lowa dlepiye, e ka:pipo. Amasiyama koko hema na:tapo wua:ta epapelepo depame wua:ye pohaha:masema. Epame wua:ta aiyalma depo ha:ha:le kokota mo-puame gudlepiye, eta ma wua:ta madipatata ma-hatlope demha:ha:lowe ka:pipo. Adipalati, wua:ta madipatata ma pohatlope dlalo ha:ha:laiti Saitenta wua:ye elemala natimama opa mate wola: mate uhalowe koko dla elemtullala.

⁷Isikimi na:ta malamale dla ipo elemde, opa hapulomatapo na: some wola: pahalomalalo ha:ha:lepo depame. Amasiyama Godtapo opa opi dla wola: halomolowe malamaleye hapimhalapo. Epame ma opa opi dla wola: pahalomalalo isikimi mepo ha:ha:lowe malamaleye hapimhalapo. Epame wola: dla mape mepapena.

⁸Epame na: ma watapo wola: mate opa mate pahalomalalo wekele so wua: dla epo dupulapitalo so wua: dla yu i atlema. Ka:dena, wua:ta na: some wola: mate opa mate pahalomalalo ha:ha:loweye. ⁹Amasiyama epapele dulu dla wua:tapo wola: mate opa mate uhalomolowe batalimale koko dla tulluwe dla pokokalepo ha:ha:lalo wekelepiye, eta wua: ma ka:dena, opa mate wola: mate halomoloweye. Adipalati, oplamitapo a:ya pahalalo halemama isikimi a:ya hapo hallowe koko tlo sikemte momalamhalloweye e poka:dena. Amasiyama epapele kokota woyamalala depame oplamita a:ya hapo hallowe tlo ka:pipo. Wola: mape koko ma hatlopepo.

¹⁰Na: ma wola: mate opa mate ma-halomale abili so wua: dla yu iye atlema. Amasiyama yu iye pona: yu ikadepe. Adipalati, Lodtapo meyelo epo atluwapo, "A:yatapo ya:wolaliye pomeleme tlowa," duwapo. ¹¹Amasiyama ya:tapo mepele ya:wolaliye meleme telepiye, ya: ka:dena, oplami ma pahalalo mepo isikimi polloweye. Epapele dulu dla ya:tapo isikimi mepo pollowe koko dla woloma pomalamalalo wekelepiye, ya: ka:dena, ma ilame tame ya:wolali mate hatlope dlowedeme esemelepe. Epame opa mape poka:dena, yia: wola: salepo tloweye.

¹²Epapedeme Lodta atlale yu ipi hema na: mape na:ta malamale kokoye wua: dla atlowe solotama. Mikadepe dle oplami hale ya:llu pomikadepe dletapo ala ya:wolali mate me-hallowe solotamalati asiyama ya:wolalitapo ya: meleme tlowe poka:dena. ¹³Epame ma mikadepe dle a:ya mape mepapena. Ya:wolali pomikadepe dle oplamitapo ya: mate me-hallowe solotamalati asiyama ya:llutapo ya: meleme tloweye poka:dena. ¹⁴Adipalati, pomikadepe dle oplamiye, ya:lluta mikadepe dle koko tle ya:ye God mila:pi tle ullu pa:le oplami some halapo. Epame asiyama pomikadepe dle a:ya mape, ya:wolalita mikadepe dle koko tle ya:ye God mila:pi tle ullu pa:le a:ya some halapo. Koko ita pe-epo ellalo wekematiye, wua: yimlalata God mila:pi tle ullu watalo so some ha:ha:lemla. Amasiyama yia:ye God mila:pi tle mo-ullu pa:le so depo ha:ha:po. ¹⁵Amasiyama wa: a:ya pomikadepe dlalo wekele epapeleta o wa: oplami pomikadepe dlalo wekele epapeleta wa:ye meleme tlowe solotamelepiye, ka:dena, ya: watile me-tane dlepe. Adipalati, ipapele koko dulu dla aiyalma haleta pe-elasema. Amasiyama Godta solotamapo, wa:tapo woloma sadle dulu dla hallepo depame. ¹⁶Epedeme a:ya, Godtapo wa: tle wa:wolali pasakalo gadlowedeme halaye wa: adipo malapa:? Epame oplami wa: mape, Godtapo wa: tle wa: a:ya pasakalo gadlowedeme halaye wa: adipo malapa:?

**Godta wua: hadima ha:ha:lati sisilamuwa
pasakalo dulu medla mepo ha:ha:iya**

¹⁷Epedeme ka:dena, opa hapulomatapo Godta yia: watile hapili pasakalo e mate ha:ha:loweye. Epame wua:tapo Godta ka:yapa wua: sisilamale oloma edla wua:ta ha:ha:uwaye epo ha:ha:iya. Epedeme koko hatlo iye na:tapo mikadepe dle so hapuloma dla imsela:po. ¹⁸Wa: ala pomikadepe dlalo halemama kapala ma-kestawayo, epapeleye wa: matle mikadepe depo halemama wa:ta kapala kestawaya eye ma meyelope demiya. Epame wa: ala kapala pokestlalo halemama mikadepe duwayo, wa: matle kapala kestamiya. ¹⁹Adipalati, kapala kestowne koko mate epo kapala pokestlalo wekelowe koko mateta koko pato pohalasema. Amasiyama isikimi Godta molo atlale yu dla dolumhallowe tlo koko patopo. ²⁰Epedeme Godta ka:yapa wua: sisilamale oloma edla wua:ta ha:ha:uwaye mepo ha:ha:iya.

²¹Godta wa: sisilamuwa oloma edla wa:ye asiyama pa:le dla oko halalo oplami some haluwayo. Wa: ase malamiya, aseka medla mepo halane. Amasiyama medla me-halemama wa:ta alikili a:ma dla woyamolowe api natilipiye, wa: api etle tane. ²²Lodtapo asiyama pa:le dla oko halomalalo so sisilamale oloma edla yia:tapo Lod dulu dla ma asiyama pa:le dla oko halomalalo so some poha:ha:sema. Amasiyama asiyama pa:le dla oko pohomalalo wekelalo soye Lodta yia: sisilamale oloma dla ma asiyama yia:tapo Keliso dulu dla asiyama pa:le dla oko halomalalo so

some ha:ha:po. ²³Godtapo wua:ye asiyama pato mate me-elemuwapo. Epedeme ta:lamo kokota wua:ye elemta demiya. ²⁴Epedeme mikadepe dle so namkadulo, Godta ka:yapa wua: sisilamuwa oloma edla wua:ta ha:ha:uwaye, God mila:pi tle ma mepo ha:ha:iya.

Opa mate wola: mate halomolowe koko

²⁵Lodtapo na: watle amkoteta:le sota wola: mate opa mate halomolowe dla yu hale po-atlana. Amasiyama wua: dla isikimi na:tapo molo yu atlowepo. Epele dulu dla wua:tapo na:ye mikadepe diya. Adipalati, Lodtapo na:ye gadle tle malamale ka:dleye na: watle ma-hamiwapo. ²⁶Epedeme di wata oloma hema ta:lamo kokalalimale koko dulu dla ha:ha:deme na:ta wua: dla atlema, wua:ta ha:ha:ye mepo ha:ha:iya. ²⁷Epedeme wua: opa mate epo wola: mate ma-halopo ha:ha:yo, mepo halopo ha:ha:iya. Amasiyama opi wua: ala wola: mate opa mate pohalomalalo ha:ha:yo, wua: mape mepo me-ha:ha:iya. ²⁸Amasiyama epele dulu dla wa:tapo a:ya hali dlepiye, eye pobatalimale koko. Epame ipilalotapo oplami hali dlepiye, e mape pobatalimale koko. Amasiyama na: solotama, opata wola: halopo ha:ha:mama upiyele koko opi tlamdiye, wua:ta koko e potlamalalo wekelepo depame wua:ye gadema.

²⁹Epedeme mikadepe dle so namkadulo, Yesuta puluwe alilatapo mo-kiyempulati na:tapo wua: dla yu ipo atlema. A:ya ma-halë oplamitapo God oko tlo sikemte malamama a:ya pohalalo wekele some hallowe ka:pi. ³⁰Epame siyele koko mate epo dupa kolle koko mate epo alisisi pasatepo hallowe koko matetapo oplamita God oko halowe dla api himomollowe poka:dena. ³¹Epedeme dita ta:lamo hema ha:ha: oloma dla koko hapuloma halomha:ha:tapo oplamita God oko halowe dla api himomollowe poka:dena. Adipalati, ta:lamo pato i mate epo dulu edla ha:ha: alisisi mateta pa:lowe mo-mateka:pi halapo.

³²Na: posolotamasema, wua:tapo koko hapuloma dla sikemte momalamale mate ha:ha:lowe. Adipalati, a:ya pa:le oplamitapo isikimi hatlo Lod oko hamhalemama ya: dla siyele hamilowe koko tlo sikemte momalamhalemdepo. ³³Amasiyama a:ya walle oplamitapo ya:llu mate epo yimlala mate gadlowe koko tlo momalamsela:mama ya:llu dla siyele hamilowe koko ma sikemte momalamhalemdepo. ³⁴Epammama ya:tapo momalamale dapiyamte dla tatlapo halemdepo. Malamale haleye ya:llu dla siyele hamilowe kokopo, epame haleye Lod dla siyele hamilowe kokopo. Epame wola: mape mepamdepo. Sote popa:lalo wola: mate epo ipilatalo matetapo woloma God okoye ka:pi halowe tlo momalamdepo. Adipalati, yia: solotamdepo, yia:tapo God oko hamama yia: moto tle epame yia: soko tle aiyalma depo ha:ha:lowedeme. Amasiyama oplami walle a:yatapo isikimi ya:wolali mate yimlala mate gadlowe koko tlo momalamhalemama ya:wolali dla siyele hamilowe koko ma sikemte

momalamhalemdepo. ³⁵Na:ta koko i atla dulu dla wua:tapo opa mate wola: mate halomolowe koko dla pohumatlasema, asiyama na:tapo isikimi wua:ye gademama amma. Adipalati, na: solotama, wua:tapo Lod dulu dla woloma ka:depo ha:ha:mama hatlo ya: tlo sikemte momalamha:ha:lepo depo amma.

³⁶Epele dulu dla wa:tapo ipilalo hale halowe dla yu himme halayo. Epame wa: mape a:ya e halowe dla sikemte solotamale ellepiye, ka:dena, wua:ta madipatata me-halomolowe. Adipalati, edla batalimale koko hale pe-elasema. ³⁷Amasiyama wa:ta malamaleta mowolo a:ya dimi hallowe kokoye ka:pi depo malapame ma wa:skamu wa: moto hamolowe ma ala:le hallepiye, ka:dena, wa:tapo wa: watle a:ya hamilowa depo yu me-himpo ha:ha:leye ma memellepe. ³⁸Epapele dulu dla wa:ta a:ya halowe ka:dle kokopo. Amasiyama wa:tapo a:ya dimi isikimi mowolo hallowe tlo sikemte ka:dena.

³⁹A:yatapo ya:wolalita ala me-hallati ma oplami hale halowe poka:dena. Amasiyama ya:wolalita mo-polati ma oplami hale halowe solotamelepiye, ka:dena, ya:tapo ma oplami hale hamama isikimi mikadepe dle oplami halowe tlo ka:pi. ⁴⁰Amasiyama na:ta malamale dla ipo elema, aya eta ma isikimi siyele mate halli dlepiye, ya: ka:dena, matle oplami hale pahalalo mepo pollowe. Na: mikadepe demama God Soko tle koko iye atlema.

Biskapa god dla namkale dle alisisi hapili dlowe koko

8 ¹Epedeme di ma watapo dlowe alisisi biskapa god dla namkale dle hapimde koko dla malamolowe. Dita hapuloma koko iye madimalamale tope, asiyama malamale kokotapo diskamu dia: dla di dla halopo hetlowe kokoye hampumdepo. Amasiyama bokotiyapo malamale kokotapo isikimi yimkadulo gadlowe kokoye hampumdepo. ²Epapedeme ya:skamu ya: tlo koko hapuloma sikemte malamana dlalo oplamiye, koko hapuloma dulu dla sikemte yeliyele oplamipo. ³Amasiyama God sikemte malahallalo oplamiye, Godtapo ya: kokoye malastepo halapo.

⁴Epedeme biskapa god dla namkale dle alisisi hapili dlowe kokoye ipo elema. Dimalamana, biskapa god hapulomaye pogod ikadepe. Adipalati, di God hatlota halapo, god opi hawa ikadepe. ⁵Epapele tope pomikadepe dlalo wekele so opatapo pepele di dla ha:ha:lalo alisisi opi mate epo ta:lamo dla ha:ha:lalo alisisi opi mate semama god demdepo. ⁶Amasiyama dimalamana, di A God hatlota halapo. Epedeme hatlo ya:tapo koko hapulomaye mimita:puwapo. Epedeme ditapo hatlo ya: yilo ha:ha:po. Epame Lod mape hatlo Yesu Kelisopo. Godtapo hatlo ya: tle koko hapulomaye mimita:puwapo, epame ya: tle di watle pasakalo hamiwapo.

⁷Epapele dulu dla mikadepe dle so opitapo koko iye woloma sikemte pomalastepo ha:ha:sema. Adipalati, ya:tapo biskapa god opiye semte god

ikadepe tepo demdepo. Epammama yia:tapo biskapa god dla namkale dle alisisi hapili halopo demama semte batalimale koko hamapo depame sikemte wowota:mdepo. ⁸Amasiyama dlowe alisisitapo dia:ye God hala mateka:pi dla pe-elempuasemde. Epedeme ditapo dlowe alisisi dlomde kokotapo dia:ye God mila:pi tle po-ullu pa:talo so desemde. Epame ma dita dlowe alisisi e podlalo wekelati mape eta dia:ye God mila:pi tle po-ullu pa:talo so desemde.

⁹Epedeme wua: tlo wua:malamanana, wua:tapo biskapa god dla namkale dle alisisi hamili e dlowe dla aiyalma hawa kokoye. Amasiyama wua: alisisi e dlomha:ha:mama wolomape. Adipalati, wua:ta epamde kokotapo mikadepe dle so opi pase kokalalimale so yia: hete kustame tlalo alisisi some hallala. Adipalati, yia:tapo ipapele alisisi dloweye semte aiyalma tepo demdepo. ¹⁰Epapedeme wua: natiya. Wua:tapo biskapa god dla sisiyelalo aya dulu dla epapele daya dempola:lati mikadepe dle dulu dla pase kokalepo ha:ha:lalo sota wua: natipame yia:ta malamaleta wua:ye batalimale koko hama dlepe. Asiyama wua:tapo yia:ta aiyalma dlalo koko tlo ma me-dlomala natimama yia: ma me-dlomalala. ¹¹⁻¹²Amasiyama wua:ta epapele koko halë tle mikadepe dle dulu dla pase kokalalimale sota mikadepe dleye mo-bobtalimdepo. Epapedeme wua:tapo yia:ye batalimale koko dla me-eleme tulumdepo. Adipalati, yia:tapo wua: koko natipame dolumama ma yia:ta aiyalma dlalo kokoye ma me-halomdepo. Wua:ta epamde koko tle wua:tapo Keliso dla mo-batalimale koko hamdepo. Adipalati, Kelisotapo yia: yilo pouwapo. ¹³Epapedeme na:tapo ipapele daya dele koko tle namkale mikadepe dle dulu dla pase kokalle oplami batalimalala depame na: matle ipapele daya podemhallowa.

God oko halalo sota yia: oko asiyama halowe koko

9 ¹Epedeme na: dla itiyamale pe-elema:, na:ta wua: dla yu ipo ilipo hamiloweye? Epame na:ye potane dle oplamita:? Epame na: mape di Lod Yesu ponatilalo wekele oplamita:? Epame pona:ta:, wua: yilo oko pato hauwaye, wua:ta mikadepe dlepo depame? ²Epele dulu dla opa mo opi dla ha:ha:lalo sotapo na:ye potane dle oplami dlepiye, asiyama wua:tapo na:ye tane dle oplami ikadepe dlowe ka:pi. Adipalati, wua:tapo na:ta Lodta tane dle oko hauwa e ya: ulu ha:ha:po.

³Epapedeme opa opitapo na:ta tane dle oko hamsela: itiyamale dla na: watle atlanatimde dla ya: asiyama yuye wata atlowama. ⁴Epedeme wua: malamaiya, na: mate Banabas mate dita di oko asiyama dla daya mate yú mate dlomha:ha:loweye poka:deta:? ⁵Epame ditapo di wola: mikadepe dle so mate yimkata siyamoloweye poka:deta:? Adipalati, Taiya dle so opi mate epo Yesu ya: eidulo mate epame Pita mate mape yia: wola: mate me-siyamdepo. ⁶Hatlo dita madipata Banabas mateta diskamu di gadlowe alisisi yilo bidulo di do mate oko hamha:ha:pa:? ⁷Epedeme wua: natiya,

opahale dla tlalo oplamitapo ya:skamu ya: oko asiyamaye hamipa?
Epame alisisi emalalo oplamitapo ya:ta emale alisisi hauwalepo puame
ma alisisi eye podlalo wekemdi? Epame halo omhallalo oplamitapo ya:
aliya sumpo ma mo eye podlalo wekemdi?

⁸⁻⁹Epedeme koko iye na:tapo isikimi opata malamale tle po-atlasema.
Adipalati, Mosesta aiyalma hatitimale mape epo atlapo,

“Wua: bulumkiyawa aliyata oko hamsela:mama

daya dlala depame ya: matiye deata ketopolomiya,” depo.

Epedeme Godtapo yu i atluwaye, ya: isikimi bulumkiyawa aliya tlo
sikemte malamama apuwa? ¹⁰Hao. Ya:tapo di kokoye atlemama
apuwapo. Adipalati, osalo dla oko halalo sotapo yia: osalo tle dlowe
alisisi hauwalemkiye, epammama ka:dena, God ya: oko so mape yia: oko
asiyama halomha:ha:lepe. ¹¹Epedeme ditapo wua: dulu dla Soko kokoye
me-emuwapo. Epele dulu dla poka:deta:, asiyama wua:tapo dia:ye alisisi
mate gadloweye? ¹²Epame wua:tapo wua: dla God yu atlamalalo so opiye
gademde dlepiye, ame poka:deta:, wua:tapo ma di gadloweye?

Amasiyama ditapo wua: dla alisisi opiye po-otomdena. Adipalati, di
posolotamdena, epapele kokotapo wua:ta ditapo ka:dle yu Keliso koko
atlati dalla allilala depame. Epapalala depame ditapo kokalle koko dulu
medla ha:ha:loweye po-allimdena. ¹³Epame wua: ma powua:malamata:,
opata God dla namkale dle alisisi hapili alisisiye, yo Yu so aiyalma aya dulu
edla oko halalo sotapo demduwapo. Adipalati, eye yia: oko asiyamapo.
¹⁴Epapedeme Lodtapo itiyamale yu mate epo atluwapo, mikadepe dle
sotapo God yu atlamalalo soye asiyama gademha:ha:lowe ka:pi.

¹⁵Amasiyama epapele tlope na:tapo asiyama halowe yilo God oko
pohamsela:na. Epame ma na:tapo wata oloma itle na: oko asiyamaye
mikadepe dle so tle hamsela:lowedeme yu iye po-ilimasema. Epele dulu
dla na: siyema. Adipalati, na:tapo asiyama yilo God okoye pohamsela:na.
Amasiyama oplami haletapo na:ta asiyama pa:le God oko hamsela: hema
natipo alimama na: api himomellepiye, na: asiyama isikimi polowe
tlo solotama. ¹⁶Epedeme na: dla na:ta God yu atlamsela:mde koko
dla naskamu di dla pohamhetlowa. Adipalati, ka:dle yu hame opa dla
atlamsela:loweye Godtapo na: watle hamiwapo. Epapedeme na:tapo
God yuye opa dla woloma po-atlemsela:lalo wekelepiye, na: ya:mkale!
Na: pasakaloye batalimelepe. ¹⁷Epele dulu dla na: monolo solotamale
tle ka:dle yuye atlemsela:matiye, eta na:tapo na: oko asiyamaye
hamsela:lemla. Amasiyama Godtapo meyelo na:ye sepame oko iye
hamiwapo, pona:ta solotamale tle. ¹⁸Epedeme na: oko asiyamaye apata?:
Na: oko asiyamaye na:tapo opa dla ka:dle yuye asiyama dimi isikimi
atlamsela:ta na: dla siyele hampuluwe kokopo.

¹⁹Epedeme na:ta oko hamsela: dulu hema opata na:ye dokopala depo
pohalasema. Amasiyama epapele tlope na:tapo opa hapulomaye Keliso

hala dla elemtlowedeme yia: yu dla salladepo sela:po. ²⁰Epapedeme na:ta Yu so mate halemama Yu sota ha:ha:mde kokoye natipame na: mape yia: some halemduwapo, na:tapo yia:ye eleme Yesu hala dla puluwedeme. Epele dulu dla yia:ta Mosesta aiyalma hatitimale dulu dla ha:ha:lali asiyama na: tlo aiyalma dulu edla pahalana. Amasiyama na:tapo yia:ye Yesu hala dla eleme puluwedeme na: mape yia: some aiyalma dulu dla hallalo oplami some halemduwapo. ²¹Epame na:tapo po-Yu so mate halale dulu dla mepamduwapo. Yia:ye Mosesta aiyalma hatitimale kokoye yeitamana. Epedeme na: mape yia: mate mepo aiyalma koko yeliyele oplami some halemduwapo, yia:ye Keliso hala dla eleme puluwedeme. Amasiyama epapele dulu dla na:ye ikadepe aiyalma pa:le dulu dla pahalasema. Adipalati, na: mape Keliso aiyalma dolumalalo halapo. ²²Epame na:tapo mikadepe dle dulu dla pase kokalalimale so mate halale dulu dla na: mape yia: some halemduwapo, yia:ye Keliso hala dla eleme puluwedeme. Epapedeme na:tapo opa hapuloma yilo koko hapuloma iye halomsela:mduwapo, na:ta yia:ye Keliso hala dla eleme puluwedeme. ²³Epapedeme na:ta ka:dle yu yilo koko hapuloma iye halomhalapo. Adipalati, na: ma solotama, ka:dle yuta hampua koko ka:dle e halowedeme. ²⁴Ame adipalati, wua: malamaiya, opa hapulomata ullumtale dulu dla isikimi oplami hatlota tla:mtapame asiyamaye hamdepo. Epapedeme wua: mape, wua:ta ullumtale dulu dla isikimi tla:mtlowa depo malamale mate ullumtaiya. ²⁵Epedeme ullalo sotapo ulluwedeme ka:yapa atotomala natili dulu dla ha:ha:mama oko pato hamdepo, pakasiya pa:lalo asiyama alisisiye halowedeme. Amasiyama dita ullumta iye kokó elepo ellalo asiyama alisisi halowedeme apopo. ²⁶Epapedeme na:tapo isikimi yeliyepo pokukulumtasema. Amasiyama na:tapo na:ta tlowe api itapuye woloma ma-natipame kukulumtapo. Epame na:tapo opokoko sillidle dla siyomalalo oplami some halemama na: kosele mate woloma opokoko sillidle dla siyomhalapo. ²⁷Epapedeme opa opi dla God yu atlalo oplami na: mape alila hapuloma dulu dla na: motoye keketiyamhalapo, mosukulu alila dla na:ta asiyama haloweye batalimalala depame.

Isael so dla woyamale kokotapo dia: dla imale koko some halapo

10 ¹Mikadepe dle so namkadulo, na: ma posolotamasema, wua:tapo di mamadulo dla wowoyamuwa koko woweliloweye. Yia:tapo Isip mo tle alikili dla woyapame tamallati Godtapo wualaye hamiwapo, yia: eleme telepo depame. Epame ya:tapo yia:ye eleme kaula pato duka gladepepe ta:la sekelle tle seme dla uluwapo. ²Epame yia:tapo wuala dolumtamalale koko mate epo kaula dulu tle tamalale koko mateta yia:ye Moses ya: alotle tlalo so duwapo. ³⁻⁴Epame yia:ta hapulomatapo yimkata Soko daya mate epo Soko yú mate dlomuwapo. Yú eye yia: mate tale Soko ewala dulu tle malemhaluwapo. Soko ewala eye Kelisopo. ⁵Amasiyama

epapele tlope Godtapo yia: dla posiyemhalana. Epapedeme yia:tapo dalupa dulu dla me-siyamama palimpuwapo.

⁶Epapedeme koko hapuloma itapo dia: dla imapo, ditapo yia:ta batalimale koko halomha:ha:le eye ma dita halomolowe dla solotamalala depame. ⁷Epame ma ditapo yia:ta biskapa god dla sisiyemha:ha:uwa epapalala depame. Adipalati, God yu bukata epo atlapo,

“Yia:tapo biskapa god dla sisiyemama daya mate yú mate dlomolowedeme popa:uwapo.

Epame ma sillipame siyaluwapo,” depo.

⁸Epame yia:tapo wola: mate epo opa mate uhalomha:ha:le kokoye ma dita pohalomha:ha:lowa. Adipalati, yia:tapo epamha:ha:le koko tle 23,000 opatapo alila hatlo dla paliwapo. ⁹Epame wua: mape Kelisoye elemala natimiya. Adipalati, yia:ta epapalati yia:ye ilamata yiyelemama palimpuwapo. ¹⁰Epame di poka:dena, isikimi alli mate ha:ha:mama yu balemha:ha:loweye. Adipalati, yia:ta epamha:ha:lali Godtapo yia: watle polowe hampulalo banakakaye yia: dla tulune duwapo, yia: bobtalimelepo depame.

¹¹Epedeme koko itapo yia: dla wowoyamuwapo, dia:ye imelepo depame. Epammama di ta:lamo mosukulu mateka:pi dla ha:ha:lalo so dla molo atlale yu iye hatitimuwapo, ditapo malaha:ha:lepo depame.

¹²Epapedeme oplami antapo ya:skamu ya:ye kokalepo halemama batalimale koko dulu dla potulusemde dlepiye, ya:ye wolomape. Adipalati, ya: mape batalimale koko medla tullala. ¹³Epedeme wua: dla elemala natili koko hapulomata pumhalaye, hatlo mepapeletapo ma opa opi hapuloma dla pumhalapo. Amasiyama Godtapo wua:ta itiyamale tla:mtale elemala natili kokoye yumhalapo. Epame ma wua:ta elemala natili koko dulu tle alikili dla woyamolowe apiye ya:ta imhalapo. Adipalati, ya:tapo woloma ka:dle koko siyapo tlo halalo halapo.

Yesu malamale daya depame epo matle biskapa god dla sisiyelowe koko

¹⁴Epapedeme mikadepe dle so namkadulo, wua: biskapa god dla sisiyelowe koko tle alikili dla potaiya. ¹⁵Wua:ye ka:depo momalamalalo so some ha:ha:lali na:tapo wua: dla yu iye atlema. Epapedeme muwolo yu i ya: dulu kokoye hukuliya. ¹⁶Epedeme dita Lod malamale daya dele dla ditapo isilako hapo siyele yu atlepame yú dlomdetapo dia:ye Yesu omali mate hatlope demdepo. Epame ditapo matle daya hauwokokomale halopo demdeta dia:ye Keliso moto mate hatlope demdepo. ¹⁷Adipalati, ditapo daya hatlo hapame hukulupo dlomdetapo dita hapulomata Keliso moto dulu dla hatlope depo ha:ha: kokoye imdepo. ¹⁸Epapedeme wua: ma Isael so kokoye malamaiya. God dla namkale dle alisisi hapili e dlomalalo so opa hapulomatapo namkale dle alisisi e ha:lalo tile mate hatlope demduwapo.

¹⁹Epedeme biskapa god dla namkale dle alisisi hapiloweye ka:pita? Hao. Epame biskapa godye ikadepe godta? ²⁰Hao, biskapa godye pogod ikadepe. Epapedeme na:tapo ipo atlema, namkale dle alisisi biskapa god dla hapimdiye God ikadepe dla hapimama po-apesemde, amasiyama bataliya watle hapimama ammdepo. Epapedeme na: posolotamasema, wua:tapo epapele koko tle bataliya yimlala mate hatlope demha:ha:loweye. ²¹Epapedeme wua: poka:dena, wua:tapo Lod malamale daya demama Lod isilako tle yú depo ma bataliya dla sisiyemama ya: isilako tle yú de demha:ha:loweye. Epame wua: ma poka:dena, wua:tapo Lod malamale daya depame matle bataliya dla sisiyemama ya: daya ma hapo de demha:ha:loweye. ²²Amasiyama dita epapele koko halomha:ha:lepiye, Lodta dia: dla elle himhallepe. Amasiyama epapele dulu dla dita itiyamale mate Lodta itiyamale mate po-ala:na. Adipalati, Lodta itiyamaleta ma-a:ma tla:mtame halapo.

Yimkadulo dla hete kustamtlalo alisisi some ha:ha:miya

²³Epapedeme wua: dulu dla opitapo epo atlemdepo, “Dia: dla koko hapuloma halomolowe dla aiyalma hawa,” demdepo. Amasiyama epapele tlope wua:ta koko opi halomha:ha:ta wua:ta mikadepe dle dulu dla kokalepo ha:ha:lepo depame pogadesemde. ²⁴Epame wua: ase wua:ta solotamale koko tlo halomha:ha:miya. Amasiyama wua: amkadulo mikadepe dle so gademama yia:ta solotamale koko ma halomha:ha:iya.

²⁵Epapedeme wua: alinepi mo mani mate halomalalo aya dla tame mo halowedeme isikimi me-halopo deiya. Amasiyama wua: mo e halomolowedeme, mo eye biskapa god dla namkale dle alisisi halopita: depame yia: dla atlanatimiya. ²⁶Epedeme ka:dena, wua:tapo dlowe alisisi hapuloma isikimi me-halopo dlomha:ha:loweye. Adipalati,

“ta:lamo pato i mate epo dulu dla alisisi hapuloma hutiyeye mateye Lod tetepo.”

²⁷Epame pomikadepe dle oplamitapo wua:ye eleme tame ya: aya dla daya dlowa dlepiye, isikimi ya: mate ya: aya dla tame dayaye me-deiya. Epame edla ya:tapo wua: watle daya hapilati asiyama wua:ta daya e dlowedeme biskapa god dla ma-hamita:e depame ya:ye atlanatimiya. Isikimi me-deiya. Adipalati, wua:ta epapeta batalimale koko hale pohasema. ²⁸Amasiyama wua:tapo daya dlompopa:lali oplami haleta puame wua: watle atlemama, “wua:ta dlompopa: daya eye biskapa god dla namkale dle alisisi ma-hamina, epedeme dlomiya,” dlepiye, wua: epalati ya: malamama daya eye ma dlomiya. ²⁹Amasiyama wua: tlo wua:malamana, wua:ta daya e dlowe. Amasiyama oplami eta malamaletapo daya e dlowe aiyalma dlepe.

Epapedeme na:ta ka:dena dlalo koko dla ma oplami haleta aiyalma hatitimolowe ka:deta:? ³⁰Epame na:ta siyele mate ma dlalo alisisiye

ma oplami haletapo aiyalma himilowe ka:deta? ³¹ Amasiyama wua: wolomape! Yimkadulo malamale mate koko halomha:ha:iya. Adipalati, wua:ta daya demde mate epo yú demde mate epo koko hapuloma halomde matetapo God hi di dla ta:dlowe tlo ka:pi. ³² Epammama wua:ta koko halomdeta Yu so dla epo po-Yu so dla epo mikadepe dle so dla hete kustamtlalo alisisi some hala demiya. ³³ Epedeme na: mape mepamdepo. Na:ta koko halomdetapo opa opi dla yia: hete kustamtlalo alisisi some halloweye posolotamasemde. Ipapele koko dulu dla na: isikimi na:ta solotamale koko halowedeme po-aposema. Amasiyama opa opi gademama yia:ta solotamale koko tlo halowedeme amma, yia:tapo pasakalo gadle halepo depame.

11 ¹ Na:tapo Keliso koko natipame dolumtaye, wua: ma epammama na: koko natipo dolumaiya.

God dla siyele hamilowedeme dokopala bopudlowe koko

² Epedeme wua:ta na:ye sikemte malaha:ha:mama na:ta wua: dla imuwa kokoye woloma ka:pi dolumha:ha:la natipame wua: dla sikemte siyema.

³ Amasiyama wua: malamaiya, Kelisotapo oplamiye dokopala depo halapo. Epalati asiyama oplamitapo ya: a:yaye dokopala depo halapo. Epame Keliso mape ya: dokopala oplamiye Godta halapo. ⁴ Epapedeme oplami antapo opa inoma dali dla inoma sumolowedeme epo God tle yu hapame atlowedeme ya: dokopalaye bopudepo halemama apelepiye, ya:ye ya: dokopala oplami Keliso dla wota:le hamipo. ⁵ Epame a:ya antapo inoma sumolowedeme epo God tle yu hapame atlowedeme ya: dokopalaye pobopudlalo apelepiye, ya:tapo ya:wolali dla wota:le hamipo. Adipalati, a:yatapo ya: dokopala pobopudlalo wekelowe koko mate epo kokosase tamolowe koko mate yia: dulu kokoye pomeyelo. ⁶ Epedeme a:yatapo ya: dokopala bopudlowe allipiye, ya: ka:dena, isikimi ya: kokosase tlo tamelepe. Amasiyama a:yata kokosase tamolowe wota:lepiye, ya: ka:dena, isikimi ya: dokopala tlo bopudloweye.

⁷ Amasiyama oplamitapo ya: dokopalaye pobopudlowa. Adipalati, ya:tapo God mila:pi mate epo ya:ta hela:dle mateye ya: tle botomastamhalapo. Amasiyama a:ya tle oplami hiye di dla ta:demhalapo. ⁸ Adipalati, oplamiye a:ya tle pomita:pena, asiyama a:ya tlo oplami tle mita:puwapo. ⁹ Epame oplamiye a:ya yilo pomita:pena, asiyama a:ya tlope oplami yilo mita:puwapo. ¹⁰ Epapele koko tle a:yatapo ya:ta ya:wolalita itiyamale isili tle halema dle kokoye banakaka so dla imama ya: dokopala bopudlowe tlo ka:pipo.

¹¹ Amasiyama Lod dulu dla a:yatapo oplami dla koko pato halapo. Epame asiyama oplami mape a:ya dla koko pato halapo. ¹² Adipalati, ka:yapa a:yaye oplami tle mita:puwapo. Epapele tlope ma wola:tapo opaye hohomha:ha:po. Amasiyama Godtapo koko hapuloma iye sitali halapo.

¹³Epedeme wua: malamaiya, ka:deta:, a:yatapo inoma sumala tamama ya: dokopala pobopudlalo tloweye? ¹⁴Oplamitapo kokosase seselemalli mate halemama ya:skamu ya: dla wota:le hamimdepo. ¹⁵Amasiyama a:ya dla ya: kokosasete seselemallitapo ya: dla siyele hamimdepo. Epame kokosase seselemalli etapo ya:skamu ya: bopudlepo depame ya: dla hamiwapo. ¹⁶Epedeme God ya: opa hapulomatapo koko hatlo iye dolumha:ha:po. Epedeme oplami haletapo koko hema na: mate yu topulolloweye po-ala:na.

Lod malamale daya dele

¹⁷Na: yu iye wua: dla atlemama posiyesema. Adipalati, wua:ta yimkata alupo inoma sumha:ha: kokotapo wuskamu wua:ye pogadesema.

¹⁸Adipalati, wua:ta alupo inoma sumde dulu dla gladle ela kokoye na: me-dalepame koko eye mikadepe mle duwa. ¹⁹Amasiyama wua: dulu dla hukulli ela koko tle wua:tapo woloma ikadepe api tiyama tle ha:ha: so malanati epame batalimale api tiyama tle ha:ha: so ma malanati depo.

²⁰Epapedeme wua:ta yimkata puame alupo Lod malamale daya demdiye, woloma ikadepe Lod malamale daya demama po-aposemde.

²¹Adipalati, wua:ta yimkata alupo daya dlomde dulu dla wua: woloma hapuloma yimkatata ma alupo gudlati edla daya podeseemde. Amasiyama opi tatle daya mo-dlomyelati opitapo ala me-alumhalemdepo.

Epammama wua: dulu dla opita daya dimi pumulale soye pogadesemde. Epapele koko tle opitapo daya teta:le mate popa:liti opitapo daya sikemte susukalle mate popa:mdepo. ²²Epapalala depame wua: ka:dena, mo-wua: aya ikadepe dla daya mo-dlopame ma Lod malamale daya dele dla puluwe ka:pi. Adipalati, wua:ta yimkata alupo daya dele dulu dla daya pa:talo so pogadlalo wekemde kokotapo yia: dla wota:le hampumama mo-wua: sos dla mape wota:le hampumdepo. Epapedeme na: ma apa kokoye wua: dla atlepa:? Wua:ta malamaleta koko hema na:ye siyema dema:? Hao. Na: posiyesema.

²³⁻²⁴Epapedeme na:tapo Lod tle imale koko hauwaye ma wua: dla hamima. Lod Yesu opahale so do tama dla homellowe utula:la oloma edla ya:tapo daya hapo siyele yu atlepo gudepame hauwokokopo halemama epo atluwapo, “Iye na: motopo, wua: yilo hamipo. Epedeme wua: na: malamale mate ha:ha:mama daya iye dlomha:ha:lepe,” duwapo. ²⁵Epame daya dele mogudlati Yesu ma isilako hapame epo atluwapo, “Isilako iye Godta na: omali tle yu itiyapo himili amko ipo. Wua:tapo isilako itle yú dlomha:ha:mama na: malamale mate dlomha:ha:lepe,” duwapo.

²⁶Epedeme wua:tapo daya i mate epo yú i mate dlomha:ha:mama Yesuta powale kokoye botomastamha:ha:lepe, ya:ta puluwe alila dla omtamama.

²⁷Epapedeme oplami antapo sosoka:liti koko mate daya i hapo depame ma Lod ya: isilako tle yú delepiye, ya:tapo Lod ya: moto mate epo ya: omali mate

dla batalimale koko ma-hapo. ²⁸Epapedeme oplamitapo ka:yapa ya: tatle ya:skamu ya: kokoye totapame alotle daya depo matle Lod ya: isilako tle yú delepe. ²⁹Adipalati, ya:tapo Yesuta powale kokoye woloma pomalamalalo daya mate yú mate delepiye ya:skamu ya: dla koko gladleye hampupo. ³⁰Epapele koko tle wua: dulu dla mo-pasatale sepeletapo hopeyalimama esusulumale mate ha:ha:po. Epame opitapo mo-paliwapo. ³¹Amasiyama ditapo di kokoye woloma ikadepe api tle totamha:ha:lepiye, eta ditapo Godta kasilamale isili tle poha:ha:lowa. ³²Amasiyama Lodtapo di koko glademama di posalemhalapo, ditapo ta:la so mate Dlapa mo dla tlala depame.

³³Epapedeme mikadepe dle so namkadulo, wua:tapo Lod malamale daya dlowedeme woloma wua: amkadulota ma-alupo gudlati edla yimkata daya de demha:ha:iya. ³⁴Epele dulu dla oplami antapo daya ta:lepiye, ya: ka:dena, ya: tatle ya: aya dla daya depame ma yimkata alumale dla pulupe. Adipalati, wua:tapo ma yimkata alupo daya de demha:ha: koko dla Lodta wua: koko gladlala depame. Koko opiye na:tapo alotle wua: hala dla puame ka:ka:dlowepo.

Sokota isikimi namkale dle tle hapimhala koko

12 ¹Mikadepe dle so namkadulo, na: ma posolotamasema, wua:tapo Sokota isikimi namkale dle tle hapimhala koko woloma pomalamalalo yeitapo ha:ha:loweye. ²Wua: ka:yapa ala pomikadepe dlalo ha:ha:lali wua:ye biskapa god dota mita:ple dla mikadepe dlepo depame elemsiyamuwa kokoye malamaiya. Epele dulu dla biskapa god iwoloye yuhalowe poyia:malamana. ³Epedeme na: wua: dla ikadepe koko atlema. God ya: Sokota semsela:lalo oplamitapo ma Yesu hi dla putlopo atloweye po-ala:na. Epame isikimi God ya: Sokota semsela:lalo oplamitapo Yesuye Lodpo dloweye ala:na.

⁴Sokota isikimi namkale dle tle hapimhala koko meyelope meyelope dleye opa dla hapimhalapo. Amasiyama Soko hatlo eta hapimhalapo. ⁵Epame sos dulu dla oko meyelope meyelope dleye me-hutiyepe, amasiyama oko hapuloma etle Lod hatlo yilo oko hamdepo. ⁶Epame itiyamale koko meyelope meyelope dle ma me-hutiyepe. Amasiyama God hatlotapo itiyamale eye dita hapuloma dla hapilalo halapo.

⁷Hela:dle Sokotapo sosta ta:lepo depame koko meyelope meyelope dleye mikadepe dle so dla hapimhalapo. ⁸Soko hatlotapo oplami hale dla ka:depo malamale mate yu atlowe itiyamaleye hamimdepo. Epame ma Soko hatlo meta oplami hale dla malamale pato hamimdepo. ⁹Epame ma Soko hatlo meta oplami hale dla mikadepe dle itiyamaleye hamimdepo. Epame ma Soko hatlo meta oplami hale dla esusulumale so ka:ka:dlowe itiyamaleye hamimdepo. ¹⁰Epame matle Soko hatlo meta oplami hale dla ulugiyemale koko halomolowe itiyamaleye hamimdepo. Epame Soko hatlo meta oplami hale dla God tle yu hapame molo atlowe itiyamaleye

hamimdepo. Epame ma Soko hatlo meta oplami hale dla God ya: Soko mate epo soko opi mate malanatilowe itiyamaleye hamimdepo. Epame ma Soko hatlo meta oplami hale dla ulugiyemale yu mate yukamolowe itiyamaleye hamimdepo. Epame ma Soko hatlo meta oplami hale dla ulugiyemale yu mate yukamale ya: dulu koko woloma hatostepo atlowe malamaleye hamimdepo. ¹¹ Amasiyama koko hapuloma iye Soko hatlotapo hapimhalemama woloma ya:ta solotamale tle opa dla alemhalapo.

Moto hatlope, u-ulalimale tlo pasatale

¹² Keliso motoye dali moto hatlotapo dlo tlo pasatale halem diye epapele some halapo. Epele dulu dla moto tlo hatlopepo, asiyama ya: dla u-ulalimale dlo tlo sikemte pasatana. ¹³ Epedeme dita hapulomaye Keliso moto hatlope dulu dla u-ulalimale meyelo meyelo depo ha:ha:po. Epele dulu dla opi dia:ye Yu sopo, epalati opiye po-Yu sopo, epalati opiye asiyama pa:le dla oko halomalalo sopo, epalati opiye yia: dokopala sopo. Amasiyama dita yú tutula:uwa oloma edla Hela:dle Soko hatlope tle dita hapulomaye moto hatlope dla ma gugoudlalimuwapo. Epame Hela:dle Sokoye dia: watile yú some olostlati dita hapulomatapo Hela:dle Soko eye mo-dlomuwapo.

¹⁴ Epedeme moto patoye ulumale hatlota hallati pohalasema. Amasiyama u-ulalimale hapulomata halemama moto hatlo pato tipo halapo. ¹⁵ Epele dulu dla heteta ipo atellepe, “Na:ye podo, epapedeme na:tapo moto pato ipi pohalasema,” dlepe. Amasiyama heteta epo atla kokota ya:ta moto hatlo dla ulupo halaye medla ga:dedepa:? Hao, pe-epapolowa. ¹⁶ Epame molo ma mepapena. Ya:ta atlemama, “Na:ye po-inoma, epedeme na:tapo moto pato ipi pohalasema,” dlepe. Amasiyama molota epo atla kokota ya:ta moto hatlo dla ulupo halaye medla ga:dedepa:? Hao, pe-epapolowa. ¹⁷ Epele dulu dla moto hatlo patoye isikimi inoma siyapota halematiye, asiyama dallowe tlo adipo dalemha:ha:lemo? Epame moto hatlo patoye isikimi molo siyapota halematiye, asiyama ullu pamalalo muye hadima hallemo? ¹⁸ Amasiyama Godtapo meyelo malamale tle solotapame moto dla u-ulalimale meyelo meyelo dleye miyelo ha:ha:lowe mo dla u-ulalimuwapo. ¹⁹ Epedeme moto dla u-ulalimale hapuloma meyelo meyelo dle ha:ha:ta ma isikimi mila:pi hatlope depo halematiye, asiyama moto ikadepe pato iye pohalema. ²⁰ Epapedeme ya:tapo moto hatlo dulu dla u-ulalimale hapuloma meyelo meyelo dleye mo-mimita:puwapo. Epapele koko tle yia:ta hapulomatapo moto hatlo pato tipo ha:ha:po.

²¹ Epapele koko tle inomatapo do watile atlemama, “Na: wa: posolotamasema,” dloweye poka:dena. Epalati asiyama dokopalata hete watile atlemama, “Na: wa: posolotamasema,” dloweye poka:dena. ²² Amasiyama moto hatlo dla u-ulalimale opi pase sikemte i-itiyamale mate ha:ha:tapo moto

dla koko pato depo ha:ha:po. ²³Epame ditapo di moto dla u-ulalimale yimlala opi dita haliyamale dla ha:ha:lowe tlo pase ka:ka:pi dlaloye, ma ditapo woloma ka:pi natimama totowalimdepo. ²⁴Amasiyama u-ulalimale opi haliyamale dla ha:ha:laloye ditapo pase totowalisemde. Epedeme Godtapo u-ulalimale opi dita pase ka:ka:pi dlaloye koko patoto dla hatitimuwapo. ²⁵Godtapo ipo dinapuwapo, moto hatlo dulu dla hukulli pa:po ha:ha:lepo depame. Epame u-ulalimale hapulomatapo ya:mkale asiyama sikemte malama asiyama sikemte malama demha:ha:lepo depame. ²⁶Epapedeme moto hatlo dla ulumale hatlota wotiyalle natilipiye, u-ulalimale opi hapulomatapo yimkata ya: mate wotiyalle ipi eye halomdepo. Epame ma ulumale hatlota siyele halepiye, u-ulalimale opi hapulomatapo yimkata ya: mate siyele halomdepo.

²⁷Mikadepe dle so hapuloma wua:ye Keliso ya: motopo. Epapedeme wua:ta hatlope hatlope dle hapulomatapo ya: dla u-ulalipo ha:ha:po. ²⁸Epapedeme Godtapo wua: dulu dla ka:yapa opa opi dla Taiya dle okoye ma-hapiwapo. Epame ma medla opa opi dla God tle yu hapame molo atlamalalo okoye hapiwapo. Epame ma medla opa opi dla God yu atlowe okoye hapiwapo. Epame ma opa opi dla ulugiyemale koko halowe itiyamaleye hapiwapo. Epame opa opi dla esusulumale so ka:ka:dlowe itiyamaleye hapiwapo. Epame opa opi dla yimkadulo gagadlowe itiyamaleye hapiwapo. Epame opa opi dla sos omha:ha:lowe oko hapiwapo. Epame ma opa opi dla ulugiyemale yu yuhalowe itiyamaleye hapiwapo. ²⁹Epapele dulu dla opa hapulomatapo Taiya dle so ha:ha:ma:? Epame opa hapulomatapo God tle yu hapame molo atlamalalo so ha:ha:ma:? Epame opa hapulomatapo God yu atlalo so ha:ha:ma:? Epame opa hapulomatapo ulugiyemale koko halomalalo so ha:ha:ma:? ³⁰Epame opa hapulomatapo esusulumale so ka:ka:dlo ha:ha:ma:? Epame opa hapulomatapo ulugiyemale yu yuhalalo ha:ha:ma:? Epame opa hapulomatapo ya: dulu kokoye ma woloma hatostepo atlamalalo ha:ha:ma:? ³¹Amasiyama Sokota wua: dla isikimi namkale dle tle me-hapimhala dulu dla woloma ka:ka:dle tlo halomolowe dla sikemte solotamale pato himme ha:ha:iya.

Ya:mkale bokotiyapo malamolowe koko

13 Wata na:tapo wua: watle sikemte ka:dle apiye nati-ima. ¹Epapedeme na:ye opata yuhalalo yu hapuloma mate epame ma banakaka sota yuhalalo yu hapuloma mate malastepo halemama asiyama ya:mkale bokotiyapo malamale koko tlo na: dla hawa hallepiye, na:ye isikimi koko pa:le yu siyapota sisikalemsela:mama apopo. ²Epame na: dla God tle yu hapame molo atlowe itiyamale mate epo hemele koko hapuloma mate sikemte malastepo halemama asiyama na: dla ya:mkale bokotiyapo malamale koko tlo hawa hallepiye, na:ye koko pa:le oplamipo. Epame na: dla ka:depo malamale mate epo mikadepe dle kokalle koko tle tamali patoto alikili dla dodokatimolowe itiyamale mate hapo halemama

asiyama ya:mkale bokotiyapo malamale koko tlo pa:po hallepiye, na:ye koko pa:le oplamipo. ³Epame na:tapo na: dla hutiyelalo alisisi hapulomaye alisisi pa:talo so dla hapipame ma yia: dla pobokotiyapo malamalalo hallepiye, na: koko pa:le oplamipo. Epame ka:dle koko yilo na:tapo na: motoye dlapa mistlowe dla himipame ma na: dla ya:mkale bokotiyapo malamolowe pa:le hallepiye, na: ikadepe koko pa:le oplamipo.

⁴Ya:mkale bokotiyapo malamolowe kokoye woloma sadepo hallowe kokopo, epame woloma namkale depa hallowe kokopo. Ya:mkale bokotiyapo malamolowe koko dulu dla ya:mkale ellewe kokoye pe-elasema. Epame ya:skamu ya: tlo di dla hamhetlowe koko mate epo ya:skamu pepemolowe koko mateye pohutiyesema. ⁵Epame ya:mkale dla alli hamilowe koko mate epo ya:skamu ya: tlo malamolowe koko mate epo hapele siyaladlowe koko mate pohutiyesema. Epame ya:mkale bokotiyapo malamolowe kokotapo batalimale hapulomaye kokó pomalahallalo isikimi wowelimalapo. ⁶Epame ya:mkale bokotiyapo malamolowe kokotapo batalimale koko dla posiyemhalasema. Amasiyama woloma ikadepe koko dla siyemhalapo. ⁷Epame ya:mkale bokotiyapo malamolowe kokotapo koko hapuloma dla sukalemama po-alimhalasema. Epame ya:mkale bokotiyapo malamolowe kokotapo God dla hitahalemdepo. Epame Godta pasakalo hamilowe alilata puluwe dla sadle mate omhalemdepo. Epame koko hapuloma dulu dla kokalepo hallowe kokoye hampumdepo.

⁸Ya:mkale bokotiyapo malamolowe koko itapo gudlowe sukulu pa:le hallepe. Amasiyama dulu edla God tle yu hapame molo atlamde kokota pa:lepe. Epame ulugiyemale yu mate yuhalowe koko mate epo Soko tle ka:depo malamale halowe koko mate ma medla pa:lepe. ⁹Adipalati, dia: dla hutiyé ka:depo malamale mate epo God tle yu hapame molo atlamde koko mateye ala woloma po-ala:po halasema. ¹⁰Amasiyama woloma ikadepe ala:po pustale kokota woyamelepiye, asiyama woloma po-ala:lalo wekele kokotapo pa:lepe. ¹¹Epame na:ta maseyemala haluwa oloma edla na:tapo yimka:sikilita atlamalalo yuye yukamsela:uwapo. Epame oloma edla na:tapo maseyemalata malamdiye epamhaluwapo. Amasiyama na:ta wata ikadepe mo-oplami duwa oloma edla na: ma maseyemala some koko halomhalloweye memeluwapo. ¹²Wata oloma hema di inomatapo yú ka:le dulu dla natilati amtutuwaremdiye, epapele some halapo. Amasiyama alotle di inomatapo ma woloma gilistlati di ma woloma ka:depo natilipe. Epame wata oloma hema ditapo koko opi tlo malastepo ha:ha:po, amasiyama alotle Godtapo di koko malastepo halaye epammama di mape koko hapulomaye malastlepe.

¹³Epapedeme mikadepe dle koko mate epo koko dla dalemhalemama omhallowe koko mate epame ya:mkale bokotiyapo malamolowe koko matetapo kokó me-hutiyelepe. Amasiyama dapahatlope koko dulu hema koko ikadepe sikemte patoye ya:mkale bokotiyapo malamolowe kokopo.

**Ulugiyemale yu mate yuhalowe koko mate epo
God tle yu hapame molo atlowe koko mate**

14 ¹Epedeme wua: ya:mkale bokotiyapo malamolowe koko dolumaiya. Epame God tle yu hapame molo atlamolowe koko tlo halowedeme sikemte solotamha:ha:iya. Epame Sokota isikimi hapimhala koko opi halomolowe ma solotamale mate omha:ha:iya. ²Adipalati, isikimi ulugiyemale yuta yukamalalo oplamiye ya: opa opi dla yu potlasemde. Amasiyama ya:tapo isikimi God dla yukamama ammdepo. Epame hemele hutiyeye kokoye Soko tle atlemama ammdepo. Epedeme oplami haletapo ya:ta yukama ya: dulu kokoye pomaladalesemde. ³Amasiyama God tle yu hapame molo atlamalalo oplamitapo opata woloma ka:depo itiyamale mate ha:ha:lepo depame gadle yu mate opa dla atlamhalemdepo. ⁴Epele dulu dla ulugiyemale yu mate yukamalalo oplamitapo isikimi ya:skamu gademdepo. Amasiyama God tle yu hapame molo atlalo oplamitapo ya:ta molo atlale koko mate mikadepe dle so hapulomaye gademdepo.

⁵Na: pase solotamasema, wua:ta hapulomatapo ulugiyemale yu mate yuhamyelepodepame. Amasiyama na:ta sikemte solotamaye, wua:ta hapulomatapo God tle yu hapame molo atlamalalo so depodepame. Adipalati, God tle yu hapame molo atlalo oplamitapo ulugiyemale yu mate yukamalalo oplamiye tla:mtame halapo. Epapele tlope ulugiyemale yu mate yukamalalo oplamitapo ya:ta ulugiyemale yu mate yukamde ya: dulu koko ma opa hapulomata dallepo depame hatostepo atlalo oplami hallepiye, eta ya: mape God tle yu hapame molo atlalo oplami mate ala:po hallepe.

⁶Epedeme mikadepe dle so namkadulo, na:ta puame wua:ta ha:ha: dla ulugiyemale yu mate yukamsela:lepiye, na: adipo wua: gadepa:? Amasiyama na:tapo wua: hala dla puame na:ta God tle yu halēye wua: dla woloma imelepiye, eta na:ta wua:ye ka:pi gademama apelepe.

⁷Adipalati, alisisi ipapele sepeleye pitikako mate epo woiyo mate woloma poyulalo wekelepiye, asiyama opata sala solowe edleye adipo himpa:? ⁸Epame opahale dele dulu dla hulu mape woloma posisilamalalo wekelepiye, antapo opahale koko dla dinapopa:?

⁹Epedeme wua: ma epapena. Wua:tapo opata pomalamalalo wekele yu mate yuhalepiye, yia: asiyama wua: yuye adipo maladalepa:? ¹⁰Epedeme ta:lamo pato hema yu meyelo meyelo dle ma me-hutiyepo. Epapele tlope yu hapuloma dulu hema yeitamale so dla ulugiyemale yu demdepo. ¹¹Epedeme oplami haletapo isikimi ya: yu mate na: dla yukamelepiye, na: adipo ya: yuye maladalepa:? Epapele koko tle na:tapo ya: yu yeliyemama oplami e watle yu meyelo oplami dlepe. Epalati asiyama ya: mape na: watle yu meyelo oplami dlepe. ¹²Epapedeme ipapele koko mape wua:

dulu dla me-elapo. Epapele dulu dla wua: Sokota hapili kokoye sikemte solotamha:ha:po. Epapedeme wua: asiyama sosta ta:lepo depame Sokota hapili kokoye sikemte totamha:ha:iya.

¹³Epapedeme ka:dena, ulugiyemale yu mate yukamalalo oplamitapo matle Godta ya: watle ya:ta ulugiyemale yu mate yukamhala ya: dulu koko woloma hatostepo atlowe malamaleye hamilipo depame inoma sumale himme hallepe. ¹⁴Adipalati, na:tapo ulugiyemale yu mate God dla inoma sumelepiye, na: soko mape God dla inoma sumelepe. Amasiyama na:ta malamale tlo woloma pohatostlowa. ¹⁵Epapedeme na: apa koko hapa:? Na: ka:dena, ulugiyemale yu mate inoma suma epo na: yu ikadepe mate inoma suma dloweye. Epammama na:tapo ulugiyemale yu mate siyele sala doluma epo na: yu ikadepe mate siyele sala doluma dloweye. ¹⁶Adipalati, wa:tapo ulugiyemale yu mate God dla siyele ta:demama inoma sumelepiye, asiyama yu yeliyele oplamitapo wa:ta inoma sumale yuta tame gudle oloma dla ya: adipo dalepo mogudepo depa:? Adipalati, ya:ye poya:malamana, wa:ta atla kokoye. ¹⁷Amasiyama pona:malamana, wa: api ka:dle tle God dla siyele ta:demhalemama apeyo. Epapele tlope asiyama oplami hale eye pogadesema.

¹⁸Na: God dla siyele yu atlema. Adipalati, ulugiyemale yu yuhalë dulu dla na:tapo wua:ta hapulomaye ma-tla:mtame halapo. ¹⁹Amasiyama na:ta mikadepe dle so imolowedeme isikimi ya:ta malamale yu mate imolowe tlo ka:pi. Asiyama yu ulugiyemale mate imolowe poka:dena.

²⁰Epapedeme mikadepe dle so namkadulo, wua: ase akimlalata malamale some ha:ha:miya. Amasiyama wua:ta malamale tle mo-opa dle some ha:ha:iya. Epame wua: bobtalimale koko halomolowe dla owayimlala some ha:ha:iya. Adipalati, ya: dla batalimale koko momalamolowe poyia:malamana.

²¹God yu buka dla yuta ipo elapo,

“Lodta epo atlema,

‘Na:tapo yu meyelope meyelope dle yu halalo so mati tle na: opa Isalael so dla yukamolowepo,

Amasiyama ya:tapo na: yuye woloma pomaladallowa.’ ”

²²Epapedeme ulugiyemale yu mate yuhalowe pomikadepe dle so dla Godta koko gladlowe kokoye imolowe kokopo. Asiyama koko iye mikadepe dle so dla po-atlasema. Amasiyama God tle yu hapame molo atlowe kokoye mikadepe dle so dla imolowe kokopo, asiyama pomikadepe dle so dla po-atlasema. ²³Epapedeme mikadepe dle so wua:tapo hatlo yimkata alupo ha:ha:mama ulugiyemale yu mate yuhamha:ha:lati asiyama pomikadepe dle sota wua: natipo wua:ye yiyilamsiyamama amma dlepe. ²⁴⁻²⁵Amasiyama mikadepe dle so wua:tapo God tle yu hapame molo atlamha:ha:lati asiyama pomikadepe dle sotapo puame yu e dalle tle yiskamu ya: bobtalimaleye tlamelepe. Adipalati, wua: yutapo

yia: kokoye glademama yia: dupa dulu dla hemele hutiyē batalimale koko hapulomaye ma haliyamale dla bobotimatimelepe. Epalati yia:tapo alumata akukulume God dla inoma sumpopa:mama epo atlamyelepe, “Ikadepe, Godye wua: mate halapo.”

Mikadepe dle sota alupo inoma sumha:ha:lowe koko

²⁶Epedeme mikadepe dle so namkadulo, wua:ta inoma sumha:ha:le dulu dla wua: ipapele koko tlo dolumha:ha:lowe ka:pi. Epedeme wua:ta yimkata inoma sumale dulu dla haleta sala dolumalalo hallepe. Epalati haleta God yu atlalo hallepe. Epalati haleta God tle amko kokota puaye bobotimatimalalo hallepe. Epalati ma haleta ulugiyemale yu mate yukamalalo hallepe. Epalati ma haleta yu e ya: dulu kokoye opa dla hatostepo atlalo hallepe. Epapele dulu dla koko meyelope meyelope dle hapuloma itapo wua:ta mikadepe dle kokota ta:lepo depo ammdepo.

²⁷Epedeme ka:dena, opata ulugiyemale yu mate yuhalē oloma dla isikimi opa dapiyamte o dapahatlopetā apolowe ka:pi. Epame yia:ta ulugiyemale yu mate epo yuhalē oloma edla woloma ya:mkale tatlē yukapo gudlati ma ya:mkaleta yukama dlowe ka:pi. Epame oplami haleta yu eye ma opa hapulomata dallepo depame hatostepo atlowe ka:pi. ²⁸Amasiyama ulugiyemale yu mate yuhalati yu e hatostepo atlalo oplami hawa hallepiye, ka:dena, epo ulugiyemale yu mate yukamalalo oplamita inoma sumale dulu dla yu dimi polomama ya:skamu ya: dla epo God dla yukamolowe tlo ka:pi.

²⁹Epalati wua:ta inoma sumale dulu dla God tle yu hapame molo atlamalalo so alumale dulu dla isikimi opa dapiyamte o dapahatlope epapeleta God yu molo atlamha:ha:lowe tlo ka:pi. Epalati asiyama opitapo yia:ta atlama ya: dulu kokoye hukullalo so ha:ha:lepe. ³⁰Epame asiyama wua:ta popa: dulu dla pakasiyamalalo Godtāpo oplami hale watle koko bobotimatimelepiye, ka:dena, ka:yapa yu atlalo oplami aseka hedepo polloweye. ³¹Epame ka:dena, wua:tapo God tle yu hapo atlamha:ha:mama ya:mkale tatlē atlepo gudlati ma ya:mkaleta atla demha:ha:loweye. Ipapele api tle wua:tapo opa hapulomaye woloma gadlowedeme imama apelepe. ³²Adipalati, God yu molo atlamalalo sotāpo Sokota yia: dulu dla oko hamde kokoye miyelo omha:ha:po. ³³⁻³⁴Adipalati, Godye kokota batalipo telepo depame sosoka:lipo mellalo Godta pohalasema. Amasiyama ya:ye kokota woloma ka:depo telepo depame ka:depo dinapolalo Godta halapo.

Mo hapuloma dla sos popa:mta dulu dla ela koko e dolumama wola:tapo wua:ta inoma sumale dulu dla yu dimi sadle mate popa:lowe ka:pi. Adipalati, Mosesta aiyalma hatitimale mape hatlo mepo atlapo. ³⁵Epele dulu dla yia:tapo koko opi dlallowe solotamelepiye, yia: ka:dena, yia: aya dulu dla yia:wolalidulo watle atlanatilipe. Adipalati, a:yata inoma sumale dulu dla yu atloweye pase ka:dena.

³⁶Epapedeme wua:tapo na:ta atlama koko iye dolumala allipiye, na: epalati asiyama ipo atlowepo, “Wua: tle God yuye kotiyamuwa? Epame God yuye isikimi hatlo wua: siyapo dla puwa?” dlowepo. ³⁷Epapedeme opa yiskamu yia:ye God tle yu hapame molo atlamalalo so dlalo mate epo yiskamu yia:ye Soko poposatilimale so dlalo mateta na:ta wua: dla yu ilipo hami iye Lod tle puma dlowe ka:pi. ³⁸Epapedeme wua: na: yu dalla alilalo oplami yuye dalemiya.

³⁹Epapedeme mikadepe dle so namkadulo, wua: ka:dena, God tle yu hapame molo atlamsiyamolowe koko tlo sikemte totamaiya. Epammama ulugiyemale yu mate yuhalalo soye humatlemiya. ⁴⁰Amasiyama ka:dena, koko hapulomaye woloma ka:dle api tle halomha:ha:lowe ka:pi.

Kelisota wabasi tle ma sila:tili

15 ¹Mikadepe dle so namkadulo, na:ta ka:yapa wua: dla ka:dle yu hame atlampulati wua:tapo dalepo mikadepe depame dulu medla kokalepo ha:ha:uwapo. Amasiyama wua:ta welilala depame na:tapo wata koko iye mamisika: wua: dla imolowama. ²Epame wua:tapo na:ta wua: dla ka:dle yu atlamuwa koko hema sikemte kokata hamame ha:ha:lepiye, etapo wua: pasakaloye gadlepe. Amasiyama wua:ta matle biskapa koko imale dla mikadepe dlepiye, eta wua: pasakalo pogadlowa.

³Na:tapo ka:yapa dalepame hamuwa kokoye ma na:tapo wua: dla atlamuwapo. Adipalati, koko iye pta pato. Eye Kelisotapo di bobtalimale yilo pouwapo, God yu bukata atla e dolumama. ⁴Epame God yu bukata atla e dolumama ya:ye ta:la dulu dla hamatilati wabasi dulu dla elepo depame ma alila dapahatlope oloma dla sila:tiwapo. ⁵Epame ya:tapo Pita dla tame woyamuwapo. Epame ma alotle tame ya: alotle tlalo so dla woyamuwapo. ⁶Epame ma alotle ya:tapo alila hatlo dulu medla mikadepe dle so 500 opa dla tame woyamuwapo. Opa hapuloma dulu hema opa opi tlo mo-palimama opihata tlo me-ha:ha:po. ⁷Epame ya:ye ma Yeims hala dla tame woyamuwapo. Epame matle Taiya dle so opa hapuloma dla tame woyamuwapo. ⁸Epame ma mosukulu dla ya:tapo na: dla puame woyamuwapo. Epapele dulu dla na:ye a:yata owayemala hammama ala polo yemala hamdiye, na: epapele some hallati apuwapo.

⁹Adipalati, Taiya dle so hapuloma dulu dla hatlo na: tlo yimka:mala ikadepepo. Epame opatapo na:ye Taiya dle oplami ikadepe dloweye poka:dena. Adipalati, ka:yapa na:tapo God ya: opa dla wotiyalle hapilalo oplami haluwapo. ¹⁰Amasiyama Godta polowamale koko tle na:tapo wata ipo halapo. Adipalati, Godta na: dla ya:ta polowamale koko hamiwaye, na:tapo eye podosomana. Amasiyama namkadulo Taiya dle so alumale dulu dla hatlo na:tapo okoye sikemte hauwapo. Epele dulu dla monolo na:ta itiyamale tle pa-amdena. Amasiyama Godta bokotiyapo malamaletapo na: dulu dla halemama oko hamhalemduwata

ammduwapo. ¹¹Epedeme Taiya dle so namkadulota ka:dle yu atlamsiyama koko hatlo meye ma na:tapo wua: dla atlamsela:po. Epalati asiyama wua:tapo ka:dle yu edla mikadepe duwapo.

Palli sotapo wabasi dulu tle ma silliwe koko

¹²Ditapo Godta Kelisoye wabasi dulu tle ma ta:dle kokoye atlamsiyamapo. Ame wua: adipalati wua: dulu dla opa opita atlemama, “wabasi dulu tle ma silliwe kokoye hawa,” demsiyama? ¹³Wabasi dulu tle silliwe kokoye hawa halematiye, Keliso mape wabasi dulu tle posila:tima. ¹⁴Epame Kelisota wabasi dulu tle posila:tilalo wekematiye, dita ka:dle yu atlamsiyama i mape koko pa:le hallemla. Epame wua:ta mikadepe dle koko mape isikimi koko pa:le ellemla. ¹⁵⁻¹⁶Epame di mape God koko dla isikimi mala-atlamsiyamelemla. Adipalati, ditapo Godta Kelisoye ma pasakalo dla ta:dleye ma-atlamsiyamuwapo. Epele dulu dla Godta palli soye pasakalo dla pota:dlalo wekele kokota ikadepe demhalematiye, ya: Kelisoye pasakalo dla ma pota:dema. ¹⁷Epedeme Godta Kelisoye pasakalo dla pota:dlalo wekematiye, wua:ta mikadepe dle kokotapo koko pa:le hallemla. Epame wua: mape wua: bobtalimale dulu medla ala me-ha:ha:lemla. ¹⁸Epame koko ita ikadepe dematiye, Keliso dla mikadepe dle sota palliye mosukulu batalimelemla. ¹⁹Epapele dulu dla Keliso dla mikadepe dlowe kokoye isikimi wata dita ha:ha: pasakalo i siyapo gadlepe depo malamatiye, di yimkadulo. Di ikadepe sikemte yeitamale so depo ha:ha:lemla.

²⁰Amasiyama Godtapo Kelisoye powale tle ma pasakalo dla ta:dleye mikadepepo. Epedeme koko itapo dia:ye imapo, opa anawolotapo mopalipo hutiyema:, yia: mape palli tle ma pasakalo dla sillipe. ²¹Epedeme polowe kokotapo oplami tle puwapo. Epapedeme asiyama powale tle ma pasakalo dlowe koko mape oplami tle puwapo. ²²Adipalati, A:damtapo polowe kokoye opa hapuloma dla hampuwapo. Amasiyama ma watapo opa hapulomatapo Keliso dulu dla pasakalo hamha:ha:lepe. ²³Amasiyama Keliso tatle powale tle ma-sila:tiwapo. Epame mikadepe dle so opatapo Kelisota ma ilame puluwe oloma edla yia:tapo palli tle sillipe. ²⁴Epalati oloma edla Kelisotapo ta:lamu dokopala so mate epo itiyamale soko hapuloma mateye mosukulu batalipo hamastapame ma ya: mo kokoye A God watile hamilipe. Epapele alotle ta:lamota mosukulu tame gudlepe.

²⁵Kelisotapo ya: dla opahale dlalo so hapulomaye ya: hete sitali isili dla ipila:lowe alila dla ompumama ya:tapo dokopala depo hallepe.

²⁶Epedeme Kelisotapo ya: dla opahale dlalo so hapuloma poyumtame gudepame ma mosukulu dla yumuluweye polowe kokopo. ²⁷Adipalati, God yu bukata epo atlapo,

“Godtapo koko hapulomaye ya: hete sitali isili dla mahatitimuwapo,” depo.

Epedeme dimalamana, God yuta atlemama koko hapuloma Keliso hete sitali isili dla hatitimuwa deye, God yo mate isili dla pohimina. Adipalati, hatlo God ya:tapo koko hapulomaye Keliso hete sitali isili dla hatitimalalo halapo. ²⁸Ya:tapo koko hapulomaye Yami hete sitali isili dla hatitipo gudlati Yamitapo ya:skamu ya:ye A Godta itiyamale isili dla himilipe. Epapele koko tle koko hapuloma dulu dla God hatlo ya:tapo pato hallepe.

²⁹Epapedeme palli tle ma silliwe kokota pe-ellalo wekematiye, ame adipalati opatapo yimkadulo yú potutula:lalo palli so yilo ma yia:ta yú tutula:mdi? ³⁰Epame palli tle ma silliwe kokota pe-ellalo wekematiye, di adipapalati diskamu dia:ye God yu yilo alila hapuloma dulu dla wotiyalle dulu dla halopo tulumama polowe mateka:pi dla hatitimdi? ³¹Epapedeme mikadepe dle so namkadulo, na:tapo Yesu Keliso di Lod dulu dla wua: yilo siyemhala kokoye atlemama ipo atlema, na:tapo alila hapuloma dulu dla polowe mateka:pi dla halemde. ³²Palli tle ma silliwe kokota pe-ellalo wekematiye, ame na: adipalati Epeses mo dla halemama na: dla opahale dlalo so, moko esemala sepele mate natalimhaluwa? Epedeme Godta palli soye ma pasakalo dla pota:ta:dlalo wekematiye, eta

“ditapo daya mate yú mate dlomha:ha:lemla.

Adipalati, iyelaye polowe alilata pulupe.”

³³Epedeme wua: ase opa opitapo wua:ye alikili dla elemta demiya. Adipalati, batalimale so mate namkale depame hatlope depo siyamolowe kokotapo ka:ka:dle koko hapulomaye bobtalmdepo. ³⁴Epapedeme wua: ka:dle koko halowe malamale hapame matle batalimale koko halomha:ha:miya. Adipalati, na:ta wua: dla wota:le hamilowedeme yu ipo atlema, wua: dulu dla opiye God koko yeitamale so me-ha:ha:po.

Wabasi dulu tle halopo silliwe moto

³⁵Epedeme wa:ta epo atlowe sepene, “Adipammama Godtapo palli soye ma pasakalo depa:? Epame yia:ye moto adipapele mate ma pasakalo depo sillipa:?” dlepe. ³⁶Amasiyama wa:ye koko yeliyele oplamipo. Adipalati, wa: alisisi ale emelepiye, ale e ya: motoye ka:yapa ta:la dulu dla hutumdepo. Epalati ma ale amkota etle peyapo matamdepo. ³⁷Epame wa:ta emde alisisi hapuloma eye isikimi ale yemalapo, moto pato pe-emasesmde. ³⁸Amasiyama Godtapo wa:ta alisisi emde edla ya: moto ikadepe hamili depo dinapeleye hamimdepo. ³⁹Epapedeme pasakalo halemhala alisisi hapuloma mape yia: moye meyelope meyelope dle halapo. Epedeme oplayemala moye meyelopepo, epame ta:la dla siyamalalo alinepi mo mape meyelopepo, epame tea mo mape meyelopepo, epame amalo mo mape meyelopepo. ⁴⁰Epame dulu edla Pepele dimo moto mate epo ta:lamo moto mate me-hutiyepo. Amasiyama Pepele dimo motota hela:dle mate epo ta:lamo motota hela:dle mateye pohatlope. ⁴¹Epedeme salita hela:dle mape meyelopepo, epame mamata

hela:dle mape meyelopepo, epame tamilita hela:dle mape meyelopepo. Epapele dulu dla tamilita hela:dle tlo meyelope meyelope dena.

⁴²Epapedeme palli sota ma pasakalo dlowe koko ma epapena. Wabasi dulu dla hamatilalo motoye hutulalo motopo. Amasiyama Godtapo pasakalo dla ta:dlowe motoye pohutulalo wekelalo motopo. ⁴³Epame wabasi dulu dla hamatilalo motoye poka:dena. Amasiyama Godta ta:dlowe oloma edla pta sikemte hela:dle mate hallepe. Epame hopeyamale motoye wabasi dla hamatiliyiye, ma itiyamale dla ta:dlepe. ⁴⁴Epame ta:lamo motoye wabasi dulu dla hamatiliyiye, asiyama Pepele dimo motota wabasi dulu tle sillipe.

Epapedeme ta:lamo motota hallepiye, Pepele dimo moto ma me-halapo. ⁴⁵Epedeme God yu bukata epo atlapo, “Ka:yapa haluwa oplami A:damyepasakalo haluwapo,” depo. Amasiyama alotle puwa A:damtapo opa dla pasakalo hamilalo Soko halapo. Ya:ye Kelisopo. ⁴⁶Pepele dimo moto tatile pahalana, ta:lamo moto tatile haluwapo. Epalati alotle Pepele dimo motota edla haluwapo. ⁴⁷Epapedeme ka:yapa haluwa oplamiye Godtapo ta:la apupu tle mita:puwapo. Ya:ye ta:lamo oplamipo. Epalati ya: ko tle dolumalalo oplamiye Pepele di tle maluwapo. ⁴⁸Ta:lamo so hapulomaye apupu tle mita:ple oplami some ha:ha:po. Epalati Pepele dimo soye Pepele dimo tle malale oplami some ha:ha:po. ⁴⁹Epedeme ditapo ta:lata mita:ple A:dam moto sepele hapo ha:ha:ye, epammama ditapo ma alotle Pepele dimo tle malale oplami Keliso moto sepeleye halopo ha:ha:lepe.

⁵⁰Epapedeme mikadepe dle so namkadulo, di ta:lamo mototapo God ya: mo koko dla po-ulatuluwa. Adipalati, di moto iye hutulalo motopo. Amasiyama God ya: mo kokoye kokó elepo ellalo mopo. ⁵¹⁻⁵²Amasiyama wua: daliya, na:ta hemele kokoye wua: dla botomastama. Dita hapuloma dulu dla opiye popalliwa. Amasiyama mosukulu hulu sisilamale oloma edla dita hapulomatapo pakasiyamalalo di ta:lamo moto itle ma meyelope dlalimelepe. Adipalati, hulu sisilamale oloma edla palli sotapo ma pohutulalo wekelalo moto halopo sillipe. Epame oloma edla di ala popalilalo me-ha:ha:lowe so di moto mape meyelope dlalipame pohutulalo wekelalo moto halomelepe. ⁵³⁻⁵⁴Adipalati, Godtapo dia: dla popo hutulalo moto hutiye iye uptipame matle popolalo wekelalo motoye didiyemellepe. Epapele oloma edla God yu buka dla yu elata mikadepe dlepe. Adipalati, God yu eta ipo elapo,

“Polowe kokoye ma-tla:mtame halapo.

⁵⁵Epedeme poloweta tla:mtlowe itiyamale da:?

Epame poloweta wotiyalle hamilalo itiyamale da:?” depo.

⁵⁶Epapedeme polowetapo wotiyalle hamilowe itiyamaleye batalimale tle hamdepo. Epalati asiyama batalimaletapo aiyalma koko tle itiyamale hamdepo. ⁵⁷Amasiyama dia: God dla sisiyema. Adipalati, ya:tapo dia:ye eleme di Lod Yesu Keliso tle batalimale koko mate epo polowe koko mateye ma-tla:mtauwapo.

⁵⁸Epapedeme mikadepe dle so namkadulo, wua: kokalepo ha:ha:mama houlalimha:ha:miya. Epame alila hapuloma dulu dla Lod oko halowe yilo itiyamale mate ha:ha:iya. Adipalati, wua:malamana, wua:ta Lod dulu dla oko ha etapo isikimi koko pa:le pe-elasema.

**Mikadepe dle so Yelusalem dla ha:ha:lalo gadlowe
dla namkale dle alisisi kolumolowe**

16 ¹Epapedeme wua:ta mikadepe dle so gadlowe dla namkale dle alisisi kolumolowe koko dla na:ta Galasiya so sos hapuloma dla imuwa kokoye epo haiya. ²Wua: Sande alila hapuloma dulu dla wua:ta hatlope hatlope dletapo namkale dle alisisi wua: mate ala:leye aseka alikili dla kolumha:ha:lepe. Adipalati, eta na:ta wua: hala dla puluwe oloma edla wua: matle namkale dle alisisiye pokolumolowa. ³Epapedeme wua: na:ta puluwe dla omha:ha:mama namkale dle alisisiye momolo kolupame eye halopo Yelusalem dla tlowe so opa mape hulupo ha:ha:iya. Epame na:ta pulupiye, isikimi yia: dla yu ilimale tlo hamilowepo, yia:tapo namkale dle alisisi kolumale e mate hamtelepo depame. ⁴Epele dulu dla na:ta yia: mate tlowe dla ka:dena dlepiye, eta na: ma yia: mate tlowepo.

Polota mo hale dla tlowedeme dinapele koko

⁵Na: Makedoniya tatile tapame matle wua: hala dla puluwepo. ⁶Na: pona:malamana, wua: mate halemama tene oloma mape wua: mate me-hallowe sepena. Epame wua: ka:dena, na:tapo ma etle hadima tlowedeme apalati na: gadloweye. ⁷Na: posolotamasema, wata oloma hema isikimi metla:mtamama wua: mila:pi tlamoloweye. Amasiyama Lodta solotamelepiye, eta na:tapo alila pasatale wua: mate halepo gudepame tlowepo. ⁸⁻⁹Amasiyama na: yipta wua: hala dla potlowa. Adipalati, Epeses mo hema na:ta ka:dle oko halowe kokoloma patota mo-dokostame elema. Amasiyama epapele tlope na: dla opahale dlalo so ma pta wokasemana. Epapedeme na: ala Epeses mo midla halemama Pentikos alilata umulati edla tlowepo.

¹⁰Wua: Timotita wua: hala dla pulati woloma natilipe. Adipalati, ya: poka:dena, wua: dulu dla wota:le mate halloweye. Ame adipalati, ya:ye na:ta Lod oko hamsela:ye, ya: mape epapele oplamipo. ¹¹Epapedeme na: posolotamasema, oplami haletapo ya:ye yimka:mala depame ya:ye alliweye. Amasiyama wua:tapo saddle mate ya:ye sepame ma hapele na: hala dla pulupo depame tane diya. Adipalati, na: ya:tapo mikadepe dle so opi mate pulupo depame ya:ye omhalema.

¹²Na: solotamuwa, di ei Apolostapo mikadepe dle so ya:mkadulo mate wua: hala dla tame woyamelepo depame. Amasiyama ya:ta wua: hala dla puluweye alilata po-ala:na. Epapedeme ya:tapo alila ka:dle natipame wua: hala dla pulupe.

Mosukulu yu

¹³Wua: dinapopame mikadepe dle dulu dla kokalepo ha:ha:iya. Epame sikemte itiyamale mate damkowastame ha:ha:iya. ¹⁴Epame wua:ta

koko hapuloma halomale dulu dla woloma bokotiyapo malamale mate halomha:ha:iya.

¹⁵Epedeme mikadepe dle so namkadulo, Stepanas aya dulu dla ha:ha:lalo so yia: kokoye mo-wua:malamana. Yia:ye Akaya mo dulu dla yia: tatile mikadepe dle dulu dla matimoluwapo. Epame yia: mape yiskamu yia: motoye mikadepe dle so gadlowe oko halomolowe dla hatitipo ha:ha:po. ¹⁶Epapedeme wua: ka:dena, wua:tapo yia: yu dla salladepo siyamolowe. Epammama opa opi yia: epapele so yu dla mape salladepo siyamaiya. Adipalati, yia: mape hutulli mate God oko hapo. ¹⁷Na: Stepanas mate epo Potunetas mate epo Akaikus mateta na: hala dla pumulale dla siyema. Adipalati, wua:ta na: mate pohaha:lalo wekele koko dla yia:tapo na: gademha:ha:po. ¹⁸Yia:tapo wua: ka:pi gademha:ha:uwaye, epammama yia: ma watapo na:ye ka:pi gademha:ha:po. Epapedeme wua: epapele so dla sisiyemha:ha:iya.

¹⁹Asiya mo pato dulu hema sos popa:mtatapo yia:ta namkale dle yuye wua: watle hamima. Epame Akwila mate epo Plisila mate epo yia: aya dulu dla inoma sumha:ha:lalo so mateta Lod hi tle yia:ta namkale dle yu patoye wua: dla hamima. ²⁰Epame mikadepe dle so hapuloma hema ha:ha: so mape yia:ta namkale dle yuye wua: dla hamima. Epedeme wua: Keliso dulu dla ha:ha:mama namkale dle mate asiyama huhulama asiyama huhulama demha:ha:iya.

²¹Na: Polopo. Na:tapo monolo na: do ikadepe mate namkale dle yu iye ilima.

²²Epedeme oplami antapo Lodye pobokotiyapo malamalalo hallepiye, ya:ye ala Godta kasilamale isili dla halapo.

Yao Lod, wa: puane.

²³Yesu Kelisota bokotiyapo malamaletapo wua: mate hallepe.

²⁴Eso. Na:ta bokotiyapo malamaleta Yesu Keliso dulu dla ha:ha:lalo so hapuloma wua: mate hallepe.

Polota Kolin sos dla matle yu ilimale hamili

2 Kolin

2 Kolin buka ya: dulu koko

Biskapa koko imalalo sota Kolin sos dla imsiyamama yia: tlo ka:dena demama asiyama Poloye pase ikadepe Taiya dle oplami demdiyo. Epammama yia:tapo opata Polo yu dla ikadepe dlala depame humatlamsiyamdiyo. Epapele kokoye Polotapo Makedoniya mo dla halemama dalepame yu iye ilipo hamiyo. Epame ya: ma yu ilimale dulu hema mikadepe dle sota yimkadulo gagademha:ha:lepo depame atlamaiyo.

---

1 ¹Na:ye Polopo. Godtapo ya:ta solotamale tle na:ye mo-sauwapo, na:tapo Yesu Keliso ya: Taiya dle oko hamhallepo depame. Epapedeme na: mate epo di ei Timoti mate yu ilimale iye God ya: opa hapuloma Kolin mo dla ha:ha: mate epo Akaya mo dla ha:ha: mate dla hamima. ²Epedeme di A God mate epo Lod Yesu Keliso mate yia:ta bokotiyapo malamale mate epo sadle mateta wua: mate hallepe.

Opata wotiyalle dulu dla ha:ha:ladi Godta gadlalo halapo

³Epapedeme di Lod Yesu Keliso ya: A God hi di dla ta:diya. Adipalati, ya:tapo polowamale koko mate epo gadlalo koko mate sitali halapo. ⁴Epame ya:tapo dita wotiyalle dulu dla ha:ha:ladi dia:ye gademdepo. Eta asiyama ma dita opa opita wotiyalle dulu dla ha:ha:ladi yia: gademha:ha:lepo depame. ⁵Epapedeme dita Keliso yilo wotiyalle halepiye, asiyama gadle mape Keliso tle dia: dla pulupe. ⁶Wua:ta dita wotiyalle dulu dla kokalepo ha:ha:uwa e malaha:ha:lepiye, eta wua: gadlepe. Epame Godtapo dia:ye gadle himhallepiye, ya:tapo wua: dla mape gadle himhallepe. Epapele dulu dla wua: dita wotiyalle hauwa epapele halepiye, wua: wotiyalle dulu edla kokalepo ha:ha:lepe. ⁷Epedeme di mikadepe dema, wua:tapo wotiyalle dulu medla woloma

kokalalipo ha:ha:lepo depame. Adipalati, wua: dita wotiyalle hauwa ipiye hamha:ha:lepiye, eta wua: dita God tle gadle hauwa ipiye wua: ma e halepe.

⁸Epapedeme mikadepe dle so namkadulo, wua: na:ta Asiya mo dla wotiyalle hauwa kokoye dalowe ka:pi. Wotiyalle koko eye pta sikemte patoto. Epapele dulu dla na:ta malamwaye, na: wotiyalle dulu medla polowetepo duwa. ⁹Yao ikadepe, na:ta malamwaye, na: dulu medla polope depo malamwaye. Amasiyama koko itapo epo wowoyamuwapo, na:tapo naskamu gadlowe tlo pomalamalalo, ma palli so pasakalo dlalo God dla hitahallepo depame. ¹⁰Epapele dulu dla Godtapo na:ye wotiyalle patoto dulu hema mo-polowe mateka:pi dla hallati ya:tapo gadle himiwapo. Epedeme na: malama, ya:tapo alila hapuloma na:ye gademhallepe. ¹¹Adipalati, wua: mape wua:ta inoma sumale tle na: gademha:ha:po. Epedeme opa hapulomatapo Godta dia: dla gadle himila natipame asiyama ya:tapo God dla siyele ta:dlepe. Adipalati, ya:tapo ya:ta inoma sumale yu dla asiyama ma-hamimdepo.

Polota malamale meyelope depame Kolin mo dla potlalo wekuwa koko

¹²Epedeme di diskamu dita atlama koko hema ikadepe demama epo atlema. Eye ditapo diskamu woloma keketiyapo ha:ha:mama wua: dulu dla epo opa hapuloma dulu dla ikadepe koko tle Godta solotamale koko tlo ala:mha:ha:uwapo. Dita ipo ha:ha:uwaye bidulo malamale tle po-apena, amasiyama Godta gadle tle ha:ha:mama apuwapo. ¹³Epapedeme na:ta wua: watle yu ilimale hapiwa ya: dulu kokoye hemele pe-elasema. Amasiyama na:tapo wua: watle haliyamale dla me-ilalipo hapiwapo, wua:tapo sesa:mama di kokoye woloma malamelepo depame. ¹⁴Amasiyama wua:ta oloma hema di kokoye ala pomalamolowa. Epapele tlope alotle wua:tapo di koko hapulomaye malastlepe. Epapelepiye, Lod Yesu Kelisota pulati dita wua: koko tle siyele halepe. Epalati asiyama wua: mape di koko tle siyele halepe.

¹⁵⁻¹⁶Epedeme na:ta wua:ta na: sikemte malaha:ha: koko malapame Makedoniya dla tamama ka:yapa wua: tatle tame natilowedeme sikemte solotamuwa. Epame ma Makedoniya mo dla halepo ilame pumama matle tuwame wua: natilowe solotamuwa. Epammatiye, eta na:ta wua: hala dla tuwame natiliye dapiyamte depame wua: gadle ma dapiyamte dle mla. Epame asiyama wua:tapo na:ta Yudiya dla tlowe apiye gadle mla.

¹⁷Epapele dulu dla koko iye na:ta mo-malapame yu me-himiwapo. Amasiyama na: koko eye podolumana. Epapele koko tle wua:ta na:ye malamale tatlamalalo oplami depo malama:? Epame wua: na:ye ta:lamu oplamita koko halowedeme yu hatitipame ma pahalomalalo wekemde oplami sepema dema:? ¹⁸Hao, na:ye pe-epapele oplami. Amasiyama Godta ikadepe koko tlo atlamhalaye, epammama na: mape ikadepe

koko tlo atlamsela:po. ¹⁹Adipalati, God Yami Yesu Kelisoye malamale potatlamalalo oplami. Adipalati, ya:ye ya:ta koko halomolowepo depo malamde koko hapulomaye halomdepo. Epapedeme Saeles mate epo Timoti mate epo na: mate Keliso kokoye wua: dla atlamsiyamuwapo. ²⁰Epapedeme Godta di gadlowedeme yu itiyapo hatitimale hapulomaye Keliso tle mo-wowoyamuwapo. Epapedeme di God hi di dla ta:demama Yesu Keliso hi tle atlema, “eye ikadepepo,” demdepo. ²¹Epapele dulu dla God hatlo ya:tapo wua: mate epo dia: mate Keliso dulu dla kokalepo ha:ha:lepo depame itiyamale hamimdepo. Epame God hatlo ya:tapo dia:ye sesalemuwapo, ditapo wua: dla ka:dle yu atlamsiyamelepo depame. ²²Epame hatlo ya:tapo ya: uluye dia: dla hatitimuwapo. Epame ya: Hela:dle Sokoye di dupa dulu dla ma hatitimuwapo, dita God ya: akimlala ikadepe depo ha:ha: kokoye dia: dla imelepo depame.

²³Epapedeme na: ikadepe kokoye wua: watle atlema. Na:ta malamale meyelope depame ma wua:ta hala dla potlalo wekuwa kokoye ipo elema. Na: posolotamana, na:tapo wua: hala dla tame yu itiyamale mate atlemama wua: watle upiyele hamiloweye. Epame God ma na:ta malamale koko iye me-ya:malamana. ²⁴Epapedeme wua:ta mikadepe dle koko dla na:ta dokopala oplami depo halemama yu iye po-atlasema. Hao, wua:ye mikadepe dle dulu dla mo-kokalalipo ha:ha:po. Amasiyama na:ta wua: gadlowe tlo sikemte solotamama yu iye atlema, siyele kokota wua: dla poposatilipo hutiyelepo depame.

2 ¹Epapedeme na: posolotamana, matle wua: hala dla tame wua: watle yu itiyamale mate atlamama upiyele hamiloweye. ²Adipalati, na:tapo wua:ta hala dla tame upiyele mate epo wotiyalle mate hapilipiye, ma antapo na: watle siyele hamipa:? Hawa. ³Epapedeme na:ta wua: hala dla potlalo isikimi yu ilimale tlo hamiwapo, wua:tapo wua: batalimale tle heheletipame ka:ka:dle koko tlo halomha:ha:lepo depame. Adipalati, eta na:ta tame wua:ta ka:ka:dle koko halomha:ha:la natipame na: dla siyele hamilimla. Amasiyama na: posolotamana, wua:ta batalimale koko halomha:ha:la natimama na: dla dupa kolle hamiloweye. Amasiyama na: mikadepe duwa, wua:ta woloma ka:ka:dle koko halomha:ha:ta na: dla siyele hamilati wua: ma edla sisiyelepo depame. ⁴Na:tapo yu eye ilimama dupa kolle mate epo kaiyo mate ilimuwapo. Amasiyama na:ta yu ilimale eye wua:ta natipame dupa kolle himilipo depo po-apena. Isikimi na:tapo wua: sikemte bokotiyapo malahala kokoye nati-imama yu ilimale eye hamiwapo.

Wa: amkale batalimale welilowe koko

⁵Epapedeme oplami hale wua: dulu dla halatapo wua: dla dupa kolle pato hamimama na: dla mape hamiwapo. Amasiyama na: koko hema itiyamale mate atlowe posolotamasema. ⁶Epapele dulu dla sos dokopala so wua:tapo

wua:ta esemale dla ya: batalimale kokoye natipo asiyama ma-hamiwapo. ⁷Amasiyama wata oloma hema wua:tapo ya: batalimale kokoye welipame ya:ye gadiya, ya:tapo sikemte dupa kolle himimama mikadepe dle tle alikili a:ma woyapo teletlala depame. ⁸Epedeme wua: ka:dena, wua:tapo ya: dla bokotiyapo malaha:ha:ye matle ya: watle nati-iya.

⁹Wua:tapo na: yu dla salladepo ha:ha: kokoye malanatilowedeme na:tapo wua: watle ka:yapa yu ilimale eye ma-hamiwapo. ¹⁰⁻¹¹Epedeme oplami ana batalimaleye wua:ta wellipiye, na: mape ya: batalimaleye oloma medla welilowepo. Epapele dulu dla na:tapo oplami i ya: batalimaleye wua: yilo Keliso mila:pi tle mo-weliwapo, Saitenta itiyamaleta dia:ye hamalala depame. Adipalati, Saitentapo api hapuloma tle dia:ye elemala natilowedeme mo-dinapopo halaye mo-dimalamana.

Polota Taites dla malamale pato himhalale koko

¹²Epapele dulu dla na:ye Tlowas mo dla tame ka:dle yu Yesu Keliso kokoye atlamolowedeme apalati Lodtapo na:ta edla ka:dle yu atlamolowe kokolomaye dokostauwapo. ¹³Amasiyama na:ye Taites edla ponatilalo wekelati ya: yilo sikemte malamale himiwa. Epammama na:ye mikadepe dle so Tlowas dla ha:ha:laloye medla saliyome ma Makedoniya dla Taites totamala tauwa.

Keliso dulu dla itiyamale halowe koko

¹⁴Epedeme di ka:dena, God hi di dla ta:demama hatlo ya: dla siyele hamiloweye. Adipalati, Godtapo Keliso tle Saitenta itiyamaleye mo-yumuwapo. Epapele koko tle ditapo Keliso dulu dla ha:ha:lali Godtapo dia: dla itiyamale hamimdepo. Epapedeme dita mo hadima tama:, edla Godtapo ka:dle yuye dia: tle ullu ka:dle pamalalo alisisi some opa dla pasalalemtelepe. ¹⁵⁻¹⁶Epedeme ditapo Keliso kokoye opa dla bobotimatimsiyamelepiye, eta ullu ka:dle pamalalo alisisi epapele some God hala dla hetlepe. Epedeme opa hapulomatapo ullu ka:dle pamalalo iye pamelepe. Pasakalo gadle halowe sotapo ullu ka:dle i pamama pasakalo hallowe ullu pamelepe. Amasiyama pasakalo gadle pahalalo wekelowe sotapo ullu i pamama polowe ullu pamelepe. Epedeme oplamitapo isikimi meyelo ya:ta itiyamale tle ipapele oko haloweye po-ala:na. ¹⁷Amasiyama di Godta itiyamale tle oko i halowe tlo ala:na. Adipalati, ditapo opa opi some isikimi mani halowe yilo God yuye po-atlamsiyamasemde. Amasiyama Godtapo dia:ye Keliso ya: oko halomha:ha:lepo depame taiya duwapo. Epapele koko tle ditapo God mila:pi tle ha:ha:mama di dupa dulu woloma ka:dle malamale tle God yu atlamsiyamapo.

Godta yu itiyapo himili amkota hela:dle

3 ¹Epedeme wua: ma na:ye naskamu di dla hame hetamama na: kokoye atlamsela:yo depo malama:? Hao, na: pe-epapesema.

Epame wua: ma solotama:, na:tapo opa opita yia: koko dla ilalimale pepa halopo puame wua: watle nati-imdiye epapoloweye? Epame na: ma wua:ta na: koko dla ilimale pepaye wua: tle hali depo solotamdi? Hao, pe-epapesemde. ²Adipalati, wua:ye na: koko dla ka:depo malamalalo yu ilalimale pepa epapele some ma-ha:ha:po, opa hapulomatapo natipame sesa:mha:ha:lepo depame. Epedeme yu ilalimale eye na: dupa dulu dla ma me-ilimuwapo. ³Epapele dulu dla na:tapo wua: yilo oko hauwa tle wua:tapo mo-mikadepe duwapo. Epapedeme wua: pasakaloye Kelisota yu ilimale hamili epapele some halapo, opa hapulomata natipo sesa:lepo depame. Epedeme yu ilimale iye dota po-ilimana. Amasiyama pasakalo hallalo God ya: Soko tle ilimuwapo. Epame yu ilimale iye aiyalma ewala dla hatitimale pe-epapena. Amasiyama ikadepe wua: dupa dulu dla ilimuwapo. ⁴Epapele dulu dla na: koko hema mikadepe dema. Adipalati, na: Yesu Keliso tle na:ta mikadepe dleye God dla hitahalapo.

⁵Epedeme na: oko iye monolo na:ta itiyamale tle haloweye ala:na demama po-atlasema. Amasiyama Godta itiyamale hamilati oko iye hapo. ⁶Epapedeme ya:tapo na:ye ya: yu itiyapo himili amko dulu dla salladepo sela:lalo oplami hallepo depame mo-sisilamuwapo. Epapele dulu dla yu itiyapo himili amko iye dota po-ilimana. Amasiyama Hela:dle Soko tle puwapo. Adipalati, dota ilimale aiyalmatapo polowe koko hampupapo. Amasiyama Sokotapo pasakalo hapimhalapo.

⁷Epedeme ewala dla ilalimale aiyalma kokoye polowe hampulalo kokopo. Epapele tope Godtapo Moses watle aiyalma koko eye hamilati Godta hela:dletapo nati-iwapo. Epapele dulu dla Moses ya: mila:pi tle hela:dle eye nati-iwapo. Epalati Isalael sotapo Moses mila:pi natiloweye sikemte usiyemduwapo. Epapele tope hela:dle eye pakasiya pa:lalo hela:dlepo. ⁸Epapele dulu dla aiyalma takala hapili oloma edla Godta hela:dletapo pato haluwapo. Amasiyama Sokota amko koko kotiyamale oloma edla Godta hela:dletapo sikemte pato haluwapo. ⁹Epedeme polowe hampulalo aiyalma kokotapo Godta hela:dle pato mate haluwapo. Epapele tope asiyama Sokota hampuale amko kokotapo sikemte hela:dle pato mate pumama God mila:pi tle ullu pa:po hallowe kokoye hampupapo. ¹⁰Epapedeme ikadepe, ka:yapa eluwa aiyalma kokota hela:dleye mo-pa:uwapo. Adipalati, hela:dle amkotapo ka:yapa eluwa hela:dleye mo-tla:mtauwapo. ¹¹Adipalati, kokó hallalo amko kokota hela:dletapo pakasiya pa:lalo takala kokota hela:dleye mo-tla:mtame halapo.

¹²Epedeme amko kokota dia: dla ellati ditapo ka:dle yuye wowota:le pa:po itiyamale mate atlamsiyamapo. ¹³Epapele dulu dla di Mosesta koko halë pe-epapesema. Adipalati, ya:tapo ya: mila:piye tlukata bopuduwapo, Isalael sota ya: mila:pi dla hela:dle ela kokota alikili a:ma haode kokoye ponatilalo wekelepo depame. ¹⁴Amasiyama oloma edla Isalael sota God

hala dla pulala depame yia: dupa momalamale hapulomaye sikemte kokalalipo meluwapo. Epapele dulu dla wata oloma hema mape yia:ta dupa momalamale hapulomaye ala me-kokalalipo ha:ha:po. Adipalati, yia:ta aiyalma takala sesa:mha:ha:le oloma edla tluka epapele sepeleta yia: dupa momalamale hapulomaye kukopo haluwapo, yia:tapo ikadepe kokoye ponatilalo wekelepo depame. Amasiyama hatlo Kelisotapo yia: dupa dulu dla tluka sepeleta kopo ela alikili a:ma hamastloweye ala:na. ¹⁵Yao, ikadepe, ala wata oloma hema yia:tapo Mosesta aiyalma hatitimaleye sesa:mha:ha:mama tluka epapele sepeleta yia: dupa momalamaleye kukopo hallati yia:tapo ikadepe kokoye pomalamasema. ¹⁶Amasiyama oplami antapo malamale meyelohe depame Lod hala dla pulupiye, ya: dupa dulu dla tluka sepeleta kopo halaye alikili a:ma hamastlepe. ¹⁷Epapedeme Lodye Sokopo. Epedeme Lod ya: Sokotapo dia:ye batalimale tle epo aiyalma koko dolumha:ha:mama polowe koko mate tle alikili dla eleme woyamuwapo. ¹⁸Epapele dulu dla di mila:piye tlukatapo pobopudepo ha:ha:sema. Epapele koko tle dita hapulomatapo di mila:pi tle Lodta hela:dleye opa dla nati-ipo. Epame Lod ya: Sokota dia: dulu dla oko hamhallati dia:ye dita ha:ha:le tle Lod some ha:ha:mtapo. Epammama ditapo ya:ta sikemte hela:dleye ma-a:ma nati-imtamalapo.

Ka:dle yu atlamolowe koko

4 ¹Epedeme Godta dia:ye bokotiyapo malamama dia:ye ya: oko halepo depame taiya duwapo. Epapele koko tle dia:ye susukalemama duka dla pogudesema. ²Epame dia:ye hemele batalimale koko halomolowe hapulomaye ma alikili dla pololuwapo. Epame di elemale tle ka:dle yuye po-atlamsiyamasema. Epame di ka:dle yuye pobatalipo atlamsiyamasema. Amasiyama di opa dla ka:dle yu iye haliyamale dla bobotimatipo atlamsiyamapo, opatapo dita koko halomha:ha: natipame dia:ye God mila:pi tle ka:ka:depo ha:ha:lalo so dlepo depame. ³Amasiyama dita ka:dle yu atlamsiyama iye hemele hatiyomeleme elema dlepiye, isikimi alikili dla haohaodle so dla hemele hatiyomeleme elemama apelepe. ⁴Adipalati, ta:lamo dokopala oplami Saitentapo yia:ta momalamale hapulomaye mo-hihimapo hamastauwapo. Epapele koko tle ka:dle yu Yesu Keliso kokota yia: dla hela:depo dompuaye yia: ponatisema. Epapele tlohe Kelisoye ikadepe God mila:pi himili oplamipo. ⁵Epapedeme di diskamu di kokoye po-atlamsiyamasema. Amasiyama di Yesu Kelisoye Lodpo depo atlamsiyamapo. Epapedeme ya:tapo dia:ye taiya duwapo, wua: gadlepo depame. ⁶Epedeme kotiyamale sitali dla Godtapo epo atluwapo, “Amtuwale dulu dla hela:dleta domelepe,” duwapo. Epapeleye God hatlo etapo di dupa dulu dla ya:ta hela:dle hamimama domuwapo, ditapo Godta hela:dle Yesu Keliso mila:pi dla elaye malamelepo depame.

⁷Epapele dulu dla dia:ye ta:la so tlope Godtapo meyelo ya:ta hela:dle eye dia: dla hamiwapo, opatapo Godta hela:dle itiyamale eye natimama isikimi God tle puma dlepo depame. ⁸Epapele dulu dla opatapo di watle upiyele hapimha:ha: koko etapo dia:ye pobatalimasemde. Epame di dita tlowe api pomalamalalo wekelati duka medla pogudesemde. ⁹Epame opatapo dia: dla wotiyalle hamilati asiyama Godta dia: pomeleme tasemde. Epame opatapo dia:ye posalemama hohopollati di matle sillimdepo. ¹⁰Epedeme opatapo Yesu ya: pasakaloye di moto tle natilipo depame ditapo di moto mate wotiyalle hamama Yesuta powale ipiye hapo. ¹¹Yao, ikadepe, dia:ye Yesu dolumama mo-palliwe mateka:pi dla ha:ha:po, opatapo di palliwe moto itle Yesu ya: pasakaloye natilipo depo apopo. ¹²Epedeme ditapo wua: yilo oko hamama palila yakomatapo wua: dla pasakaloye hampuapo.

¹³Epame God yu bukata epo atlapo,
 “Na:ye God dla mikadepe demama koko iye atlema,” depo.
 Epedeme dita mikadepe dle mape epapena. Di God dla mikadepe demama ka:dle yuye atlamsiyamapo. ¹⁴Adipalati, dimalamana, Godtapo Lod Yesu Kelisoye powale tle ma pasakalo dla ta:duwapo. Epapedeme di mape Godtapo pasakalo dla ta:ta:dlepe. Epame wua: mate epo dia: mateye ya:ta hala dla elempuame ya: mila:pi tle ha:ha:lepe. ¹⁵Epapedeme ditapo wua: yilo wotiyalle pasatale eye hapo, Godta bokotiyapo malamaletapo alila hapuloma opaye Keliso hala dla elempumhallepo depame. Epame alila hapuloma opata God hi di dla ta:dlowe kokotapo ta:mtlepo depame.

Mikadepe depo hallowe koko

¹⁶Epedeme di ta:lamo moto ita itiyamale mo-pa:mama hopeyalimapo. Amasiyama di dupa duluye alila hapuloma Godtapo itiyamale amko hapimhalapo. Epedeme di susukalemama duka dla pogudesemde. ¹⁷Adipalati, wata oloma hema wotiyalle koko dia: dla pumhalaye pase patoto epame yia:ye pase alila selemalli hema poha:ha:lowa. Amasiyama epapele tlope wotiyalle koko itapo dia: dla kokó elepo ellowe siyele patoye hampulupe. ¹⁸Epedeme dia:ye dita di inomata me-tlamde koko dla dita malamaleyeh pohatitipo ha:ha:lowa. Amasiyama dita malamaleyeh dita potlamalalo wekemde koko dla hatitipo ha:ha:lowepo. Adipalati, dita tlamde kokoye isikimi alila kiyele elepame ma mo-pa:mdepo. Amasiyama dita potlamalalo wekemde kokotapo kokó hutiyemdepo.

5 ¹Epedeme dita ta:lamo hema ha:ha:mama moto halopo ha:ha:ye kimna:ya epapele some ha:ha:po. Epame dimalamana, di moto itapo kimna:ya some kutulostlepiye, Godtapo Pepele dimo dla di watle aya amkoye hapilipe. Aya eye kokó halepo hallowe motopo. Epapele dulu dla aya eye dlopi dota pohana, amasiyama Godtapo hauwapo. ²Epapedeme

ditapo ta:lamu hema upiyele dulu dla susukalle mate ha:ha:mama Pepele dimo dla hutiyeye moto halomolowe tlo sikemte solotamale mate omha:ha:po. ³Epame ditapo moto amkoye tluka some didiyelepiye, oloma edla di matle tidali siyapo posiyamolowa. ⁴Yao ikadepe, di kimna:ya dulu hema ha:ha:mama wotiyalle mate epo upiyele mate natimha:ha:po. Epele dulu dla di palliwe wowota:mde tlope, di solotama, moto amkoye halomolowedeme. Eye di solotamapo, di ta:lamu motoye me-melepame ma kokó halepo hallalo moto tlo halomolowedeme. ⁵Epedeme Godtapo dia:ye mimita:puwapo, ditapo Pepele dimo dla moto amko hutiyeye halomelepo depame. Epame ya:tapo di watle Hela:dle Sokoye mahamiwapo, Soko etapo dita Pepele dimo dla moto amko halomoloweye ikadepe demama ulu himili halapo.

⁶Epapedeme ditapo alila hapuloma wota:le pa:po itiyamale mate ha:ha:po. Epapele dulu dla dimalamana, di ta:lamu moto i mate ha:ha:mama Lod mate ala poha:ha:sema. ⁷Epedeme dia:ye dita di inomata tlamde kokotapo di pe-elemtasema. Amasiyama mikadepe dle kokotapo dia:ye elemtapo. ⁸Yao ikadepe, di wota:le pa:po itiyamale mate ha:ha:po. Epame di solotama, di moto iye medla pomelepame ma Lod mate tame ha:ha:lowedeme. ⁹Epapedeme di ala me-ha:ha:mama Lod dla siyele hamilowe tlo solotama. Epame ma Lod mate tame ha:ha:mama mepo ya: dla siyele hamilowe ma solotama. ¹⁰Adipalati, dita hapulomatapo Keliso mila:pi tle ya:ta koko gladle dla ha:ha:lepe, ya:tapo dita ta:lamu hema koko halomha:ha:le ya: asiyama mate ala:pame di kokoye gladlepe. Epapele dulu dla ka:ka:dle koko halomha:ha:le sotapo yia: asiyama halomelepe. Amasiyama batalimale koko halomha:ha:le sotapo yia: batalimale asiyama halomelepe.

God mate namkale depo hallowe koko

¹¹Epedeme di Lod dla wota:lowe kokoye dimalamana. Epapedeme opatapo di kokoye malastlepo depame yia: gadlowedeme amma. Adipalati, God me-ya:malamana, dia:ye ikadepe ya: oko sopo. Epapedeme di solotama, wua: ma epo malamelepo depame. ¹²Epapele dulu dla di diskamu di koko tlo di dla hamhetlowedeme po-apesema. Amasiyama wua:tapo dia:ye di dla halopo hetlepo depame ditapo di kokoye wua: watle atlamsiyamapo. Epapelepiye, etapo opatapo yia: dupa dulu koko tlo pomalamalalo ma isikimi yia: kapala di koko tlo halopo hetlati natimama wua:ta edla yia: watle asiyama yu atlamoloweye ala:lepe. ¹³Epedeme wua:ta di koko natipame atlemama, ikadepe yiyilamale so dlepiye, dita ikadepe God yilo oko halati apopo. Amasiyama wua:tapo di koko natipame atlemama, ka:dle koko hama dlepiye, dita ikadepe wua: yilo oko halati apopo. ¹⁴Adipalati, Kelisota bokotiyapo malamaletapo dia:ye elemsiyamapo. Ame adipalati, dimalamana, oplami hatlopetapo

opa hapuloma yilo pouwapo. Epapele koko tle dita hapulomatapo mo-paliwapo. ¹⁵Epedeme Kelisotapo dia: yilo mo-pouwapo, ditapo bidulo solotamale koko tlo podolumsiyamalalo ma isikimi Kelisota solotamale koko tlo dolumsiyamelepo depame. Adipalati, Kelisotapo dia: yilo popame ma pasakalo dla ta:duwapo.

¹⁶Epapedeme di wata oloma itle oplami haleye ta:lamo malamale tle ponatisema. Amasiyama di ka:yapa Yesu Keliso kokoye ta:lamo sota malamduwa epo malamduwapo. Epapele tlope di wata oloma hema ya: kokoye epo pomalaha:ha:sema. ¹⁷Epedeme oplami antapo Yesu Keliso dla mikadepe dlepiye, ya:ye ma-oplami amko depo. Ya:ta ka:yapa haluwa pasakalo takalaye ma-hamastlati ma asiyama pasakalo amkota ya: dla mo-puwapo. ¹⁸⁻¹⁹Ipapele kokoye Godtapo dia: dla hauwapo. Epame Yesu Kelisota powale koko tle Godtapo ya:ta siyaladle pustamama dia: mate namkale duwapo. Epame Godtapo dia:ye taiya duwapo, ditapo ka:dle yuye atlamsiyamama opa hapulomatapo adipo God mate namkale depo ha:ha:pa: dle kokoye atlamsiyamelepo depame. Epedeme ka:dle yuye ipo. Godtapo Keliso tle opa hapuloma ya: bobtalimaleye posesa:na, asiyama ya:tapo isikimi ya: mate namkale dlowe tlo solotamuwapo. ²⁰Epapele koko tle Godtapo Keliso okoye ma dita halepo depame di watle hamiwapo. Epedeme Godtapo dia: tle wua:ye sisilamhalapo. Epedeme di Keliso kokoye atlamsiyamama wua:tapo God hala dla pulati asiyama Godtapo wua: mate namkale depo hallepo depame otele himha:ha:po. ²¹Epapedeme Kelisotapo batalimale koko hale pohana. Amasiyama Godtapo ya:ye di batalimale asiyama dla ya:ta halepo duwapo, ditapo God mila:pi tle ullu pa:po ha:ha:lepo depame.

6 ¹Epapedeme ditapo yimkata God mate oko hamha:ha:mama wua: dla otele himima, Godta bokotiyapo malamale wua:ta hamuwatapo isikimi koko pa:le ellala depame. ²Adipalati, Godta ipo atluwapo, “Na:ta namkale dle alila dla na:tapo wa:ta inoma sumale yuye daluwapo.

Epame pasakalo gadlowe alila dla na:tapo wa:ye gaduwapo,” duwapo.

Epedeme na: wua: dla ikadepe koko atlema. Wata alila iye Godta namkale dle alila ipo. Epame wata alila iye pasakalo gadlowe alilapo.

Polota kokalle koko dulu dla tale

³Epapedeme di ka:depo ha:ha:mama opatapo di okoye batalipo atlepo depame kustamtlowe alisisiye api duka dla pohatitimasemde.

⁴Amasiyama di koko hapuloma dulu dla dita ikadepe God ya: oko so depo ha:ha: kokoye opa dla nati-imde. Eye di wotiyalle mate epo upiyele mate dulu dla me-kokalepo ha:ha:mdepo. ⁵Epapele dulu dla opatapo dia:ye hohopolepame amtuwale aya dulu dla pololemdepo.

Epame opatapo di koko dla siyaladle pato ta:demdepo. Epame dia:ye pohutiyelalo daya dimi oko pato hamdepo. ⁶Amasiyama epapele tlope ditapo di dupa dulu dla ullu pa:po ha:ha:mdepo. Epame ditapo ka:depo malamale mate ha:ha:mama sadle mate epo namkale dle mate ha:ha:mdepo. Epame Hela:dle Sokotapo dia: mate hallati ditapo dia: amkaduloye sikemte bokotiyapo malamha:ha:mdepo. ⁷Epame di ikadepe koko tlo atlamsiyamalati Godta itiyamaleta dia: dulu dla oko hamhalemdepo. Epame God mila:pi tle ka:depo hallowe kokoye opahale alisisi some halopo ha:ha:po, diskamu dia:ye gadlowedeme. ⁸Epame opa opitapo di watle siyele hamilati asiyama opitapo di yu balemdepo. Epame opa opitapo di hi mate batalimale yu atlamyelati asiyama opitapo di hi mate ka:ka:dle koko atlamyemdepo. Epo opa opitapo di watle atlemama isikimi mala-atlamalalo so demyemdepo. Amasiyama di ikadepe koko tlo atlamsiyamdepo. ⁹Epapele dulu dla opa hapulomatapo di kokoye mo-malastepo ha:ha: tlope asiyama yia:tapo dia:ye woloma ponatisemde. Epame opatapo dia:ye hohopolemyemama mo-palila yakomapo. Amasiyama di ala me-pasakalo ha:ha:po. ¹⁰Epapele dulu dla dia: dla dupa kolle pato me-elapo. Amasiyama di dulu medla alila hapuloma sisiyele mate ha:ha:mdepo. Epame ditapo atali so some ha:ha:mama opa hapulomaye mikadepe dle tle ma alisisi poposatilimale so depo melemdepo. Epame dia: dla alisisi hawa tlope asiyama koko hapulomaye diolepo.

¹¹⁻¹²Epapedeme Kolin mo dla ha:ha:lalo so namkadulo, ditapo ikadepe kokoye wua: watle atlamapo. Ditapo di dupa dulu tle wua:ye sikemte bokotiyapo malaha:ha:ma. Amasiyama wua:tapo dia:ye pase malaha:ha:sema. ¹³Epapedeme atapo ya: yimlala dla yu atlamdiye, epapele some ma na:tapo wua: watle yu iye atlema. Dita wua:ye sikemte bokotiyapo malaha:ha:ye, epammama wua: ma asiyama dia: dla sikemte bokotiyapo malamale himha:ha:iya.

Pomikadepe dle so mate hatlope demiya

¹⁴Epapedeme wua: pomikadepe dle so mate sikemte hatlope demha:ha:miya. Adipalati, ka:deta:, ka:dle oplamitapo batalimale oplami mate hatlope depo halloweye? Hao. Epame ka:deta:, hela:dle mate epo amtuwale mate hatlope depo ha:ha:loweye? Hao, poka:dena. ¹⁵Epame ka:deta:, Keliso mate epo bataliya yemala Beliyal mate hatlope depo ha:ha:loweye? Hao, poka:dena. Epame ka:deta:, pomikadepe dlalo wekele oplami mate epo mikadepe dle oplami mate hatlope dloweye? Hao, poka:dena. ¹⁶Epame ka:deta:, biskapa god dlopi dota mita:pleta God ikadepe ya: aiyalma aya dla halloweye? Hao, poka:dena. Adipalati, dia:ye pasakalo halemhala Godta hallalo ayapo. Epapedeme Godtapo epo atluwapo,

“Na:tapo yia: mate halemama yia: dulu dla sela:lowepo.
 Na:ta yia: God hallowepo,
 epalati yia:tapo na: opa depo ha:ha:lepe,” duwapo.
 17-18 Epedeme itiyamale Godtapo ma epo atluwapo,
 “Batalimale koko halomha:ha:lalo so tle alikili a:ma woyapo tame
 ha:ha:iya.
 Epame ullu walle koko tle alikili a:ma potaiya.
 Epalati na:tapo wua:ye na:ta hala dla elempluwepo.
 Epame na:tapo wua: A ikadepe depo hallati
 wua:tapo na: akimlala epo na: utukaka ikadepe depo ha:ha:lepe,”
 duwapo.

7 ¹Epedeme mikadepe dle so namkadulo, Godtapo yu itiyapo
 hatitimale hapuloma iye di watle ma-hapiwapo. Epapedeme di
 ka:dena, God wowota:mama di moto dla epo dita malamale dla ullu
 hutiyepo hapulomaye alikili a:ma pololepame woloma God mila:pi tle
 ka:depo ha:ha:lowa.

Kolin sotapo malamale meyelope dlati Polota siyele

²Epedeme wua: dia:ye sikemte bokotiyapo malamaiya. Ame adipalati,
 di wua: dulu dla oplami haleye pobatalimana. Epame oplami haleye
 batalimale dla posemtana. Epame oplami hale maniye po-uhana.
³Epapele dulu dla na:tapo wua:ye alimama wua: dla batalimana
 demama yu iye po-atlamasema. Adipalati, na:tapo ka:yapa wua: watle
 ma-atlamuwapo, na:ta wua:ye me-sikemte bokotiyapo malahalemama
 polowe koko mate epo pasakalo depo hallowe koko matetapo dia:ye duka
 pohukulluwa, duwapo. ⁴Epedeme na:ta wua: watle koko iye haliyamale
 dla atlapo. Na:tapo wotiyalle hapuloma dulu dla halemama wua: koko
 dalepame sikemte siyeuwa.

⁵Epapele dulu dla di ala Makedoniya dla puame woyamalati di hedle
 ka:dle ponatina. Adipalati, opatapo dia: dla upiyele koko hamiwa. Epela
 natimama dia: dla momalamale patota puwa. ⁶Amasiyama dupa kolle dulu
 dla ha:ha:lalo so gadlalo Godtapo dia:ye gademama Taitesye di hala dla
 tane duwa. ⁷Epalati Taitesta dita hala dla pulati natipame dia:ye sikemte
 sisiyeuwa. Epame ya:tapo dia: watle wua: koko hapuloma atlamalati
 dalepame epo ma wua:ta Taites watle siyele hamili koko ma atla dalepame
 di sikemte sisiyeuwa. Epapeleye Taitestapo di watle wua:ta na: natilowe
 sikemte solotamale himha:ha: koko mate epo wua:ta na: dla batalimale
 koko halë tle ma dupa kolle himme ha:ha: kokoye atlati me-daluwa. Epame
 wua:ta ka:yapa na: tiyama tle poha:ha:lalo ha:ha:uwa tle ma heheletipo na:
 tiyama tle ha:ha: kokoye dalepame na: ma sikemte siyeuwa.

⁸Epedeme na:ta ka:yapa wua: watle yu ilimale hamiwatapo wua: dla
 dupa kolle hamili dalepame na: ma dupa kolle mate haluwa. Amasiyama

na: wata ma dupa kolle mate pohalasema. ⁹Hao, na: wata siyele mate halapo. Adipalati, wua:ta dupa kolle koko tle ma malamale meyelope depame God hala dla heheletimale koko dalepame. Epedeme wua:ta dupa kolle himili kokoye Godta solotamale koko mate ala:mama apuwapo. Epapele koko tle ditapo wua: dla ikadepe wotiyalle pohamina. ¹⁰Adipalati, Godta hamili dupa kolle kokotapo dia:ye malamale meyelope depame ma God hala dla elempumhalapo. Epedeme di ka:dena, epapele dupa kolle koko dla sisiyeloweye. Adipalati, etapo dia: dla pasakalo gadlowe kokoye hampulupe. Amasiyama ta:lamo dupa kolle kokotapo dupa dulu malamale meyelope dlowe kokoye pohampuasema. Amasiyama polowe koko tlo hampuapo.

¹¹Epedeme God tle puwa dupa kolletapo wua:ta dupa malamale meyelope dle kokoye natiya. Adipalati, etapo wua: dla ipapele kokoye hampuwapo. Eye, wua: sikemte solotamuwapo, wua:ta sosoka:lipo ha:ha:le kokoye woloma hatotimolowedeme. Epame wua: batalimale koko dla allimduwapo, epo batalimale kokota hampua asiyama dla ma wowota:mduwapo. Epame wua:tapo ma na:ye sikemte natilowe solotamama na: tiyama tle ha:ha:po. Epame wua:tapo batalimale koko halë oplami dla asiyama ma-hamiwapo. Epedeme koko hapuloma dulu hema wua:tapo ka:ka:dle koko siyapo tlo halomaleye botomastauwapo. ¹²Epapedeme na:tapo yu ilimale hamiwaye, batalimale kotiyamalalo oplami koko dla po-apena. Epame ya:ta batalimale hauwa oplami edla po-apena. Amasiyama God mila:pi tle wua:tapo ikadepe na: tiyama tle ha:ha:ma: depo natilowedeme apuwapo. ¹³Epapele koko tle dia: dla siyele pato elema.

Epame ditapo Taitesta wua: yilo siyele koko natipame di ma sikemte sisiyeuwa. Adipalati, wua:tapo ya:ye gademama ya:ta momalamale koko dla hedle hamiwapo. ¹⁴Amasiyama ya:ye ala wua: hala dla potlalo hallati na:tapo ya: dla wua: kokoye pepemama di dla hame hetauwa. Epapele dulu dla Taitesta wua: hala dla tame natilati na:ta wua: koko pepemama hamhetauwa kokotapo ikadepe duwapo. Epapele koko tle wua:tapo na: dla wota:le pohamina. Adipalati, ditapo alila hapuloma ikadepe koko tlo wua: dla atlamdiye, epammama dita Taites dla wua: koko di dla hamhetauwa kokota mo-mikadepe duwapo. ¹⁵Epedeme Taitestapo wua:ta ya: dla wota:mama ya: hampame ya: yu dalepame salladuwa kokoye powelisemde. Epapedeme ya:ta wua: sikemte bokotiyapo malamaletapo me-ta:mtapo. ¹⁶Epedeme na: sikemte siyema, wua:tapo na:ta atlamuwa koko hapulomaye matle halomha:ha:la natipame.

**Yelusalem dla mikadepe dle so ha:ha: gadlowe
dla namkale dle alisisi kolumale**

8 ¹Epedeme mikadepe dle so namkadulo, Godtapo ya:ta bokotiyapo malamale Makedoniya mikadepe dle so dla hamiwaye wua:

watle atlamolowama. ²Epapele dulu dla yia:tapo upiyele koko mate epo wotiyalle koko mate dulu medla ha:ha:mama sisiyele mate ha:ha:uwapo. Epapele dulu dla yia:ye alisisi dimi ha:ha:uwa tlope mepapele yia:tapo namkale dle alisisiye sikemte kolumduwapo, mikadepe dle so Yelusalem dla ha:ha: soye gadlowedeme. ³Yao, ikadepe, yia:ta yimkadulo watle alisisi hapulomaye sikemte me-halopimha:ha:mama tla:mtale hapimduwapo. Epapele dulu dla yia:tapo miyelo solotamale tle koko iye halomha:ha:uwapo. ⁴Adipalati, yia:tapo dia: dla otele himiwapo, yia:tapo yimkata mikadepe dle so opi mate mikadepe dle so Yelusalem dla ha:ha:ye gadle himilowedeme. ⁵Epapele dulu dla yia:tapo Godta solotamale koko dolumsiyamama yia: moto tatle God dla halopimduwapo. Epame yia:tapo di yu dla ma salladepo siyamolowa duwapo. Epedeme yia:ta epapele koko halë tle dita malamale tla:mtale kokoye hauwapo.

⁶Epapedeme Taitestapo ka:yapa wua: gademama Yelusalem mikadepe dle so dla namkale dle alisisi hamiloweye mo-kotiyapame kolumpuwapo. Epapeleye di solotama, Taites ma wua:ta hala dla ilame tane dloweye, ya:tapo wua:ye ma gademama namkale dle hamilowe alisisiye mosukulu kolumtame gudlepo depame. ⁷Epedeme wua: natiya, wua:tapo ka:dle yuye ka:pi atlamha:ha:po. Epame ikadepe kokoye ka:pi malapo ha:ha:po. Epame koko hapulomaye itiyamale mate halomha:ha:po. Epame wua: dia:ye sikemte bokotiyapo malamha:ha:po. Wua:ta koko hapuloma ipapele halomha:ha: tle itapu so depo ha:ha:po. Epedeme na: solotama, hamili dulu hema wua:tapo mepo itapu so depo ha:ha:lepo depame.

⁸Epapele dulu dla na:ta atlama koko iye wua:ta me-halomha:ha:lepo depame wua: watle yu itiyamale mate po-atlamasema. Amasiyama na:tapo Makedoniya sota hamili kokoye wua: dla atlema, wua:ta ikadepe sikemte bokotiyapo malamale mate ha:ha:ma: depo natilowedeme.

⁹Epedeme wua: di Lod Yesu Kelisota bokotiyapo malamale kokoye mo-wua:malamana. Ya:ye alisisi sikemte pasatale oplami tlope ma wua: yilo ma alisisi pa:le oplami duwapo, wua:tapo ma alisisi poposatilimale so depo ha:ha:lepo depame. Epapedeme ka:dena, wua:tapo wua: amkadulo mikadepe dle so opi epo gagademha:ha:loweye.

¹⁰Epedeme wua: na: yu daliya. Alo sokomoko dla wua: tatle mikadepe dle so Yelusalem dla ha:ha: so gadlowedeme solotamale pato himpame mani kolumoloweye mo-kotiyamuwapo. Amasiyama wua: duka medla guduwapo. ¹¹Epedeme wua: ma itiyamale mate kotiyapame mosukulu dla gudlowedeme kolumtamama wua: dla ala:le hutiyeye alisisi mate isikimi me-hapiya. ¹²Epedeme wua: siyele mate hapilipiye, Godtapo wua:ta namkale dle hapi koko dla siyelepe. Epapele dulu dla wua: dla pasatale hutiyelepiye, wua: pasatale mepapeleye hapilipe. Amasiyama wua: dla pase pato hutiyelepiye, wua: e mate ala:mama pase pato hapilipe.

¹³ Adipalati, na: posolotamasema, wua:tapo wua: amkadulo Yelusalem so watle sikemte pasatatale hapimama asiyama wua: tlo pase pato ha koko dla upiyele natilowe. Amasiyama na: solotama, hapulomatapo alisisi ala:le mate ha:ha:lepo depame. ¹⁴ Amasiyama wata oloma hema wua:ye alisisi sikemte poposatilipo ha:ha:deme, wua:ta yia: gadle himilowe me-ka:pi. Epame yia:tapo poposatilipo ha:ha:mama asiyama wua:ta alisisi pa:lati ma asiyama yia:tapo wua: gadlowe ala:lepe. Epapele koko tle wua: dulu dla asiyama gade asiyama gade dlowe kokota ellepe. ¹⁵ Epapedeme God yu bukatapo Isalael so koko dla epo atlapo,

“Mena daya sikemte poposatilipo halomale sotapo yia: mate ma-ala:uwapo.

Epame mena daya koweta halomale so mape yia: ma yia: mate ma-ala:uwapo.”

Taitesye Kolin mo dla tane dle koko

¹⁶ Epedeme na: God hi di dla ta:dema. Adipalati, Godtapo na:ta wua: sikemte bokotiyapo malahala koko hamiwaye, epammama Taites dla mape hamiwapo. ¹⁷ Epapele dulu dla Taitesye meyelo solotamale tle wua: hala dla tlowe solotamale himme haluwapo. Epapele dla dita ya:ye wua: hala dla tane dlati ya: ma ika sikemte solotama, wua: hala dla tlowedeme. ¹⁸ Epapedeme di ei haleye Taites mate wua: hala dla tane dema. Oplami iye mikadepe dle so hapulomata ya:ye ka:dle oplami demama ya:ye di dla hamhetamde. Adipalati, ya:tapo ka:dle yu woloma ka:pi atlamdepo. ¹⁹ Epame mikadepe dle so hapulomatapo ma solotamuwa, oplami hatlo itapo na: mate Yelusalem dla namkale dle alisisi kolumaleye hamtelepo depame. Epapele dulu dla dita namkale dle alisisi iye hamtame hamilipiye, etapo God dla siyele hampumama dia: dla ikadepe diamkadulo gadlowe solotamale elaye botomastlepe. ²⁰ Epapedeme di posolotamasema, dita mani iye hamta koko dla oplami haletapo di yu ballowe. Epedeme ka:dena, dita madipatata namkale dle alisisi iye hamtlowepo. ²¹ Adipalati, di solotama, Lodta ka:dena dle koko mate epo opata ka:dena dle koko mate ala:mama mani iye woloma omha:ha:lowama.

²² Epapele dulu dla di matle oplami haleye Taites wolo mate wua: hala dla taiya dema. Adipalati, ditapo oplami ita yimkadulo sikemte gadle kokoye natimduwa. Epapedeme ya: ma sikemte solotama, wua: gadlowedeme. Adipalati, ya: me-ya:malamanana, wua:tapo solotamale mate Yelusalem so gadlowedeme ha:ha: kokoye. ²³ Epedeme Taitesye na: mate wua: yilo oko halalo oplamipo. Epapeleye na:tapo ya:ye wua: hala dla tane dema. Amasiyama opa dapiyamte iwoloye sos hema popa:tapo Taites mate wua: hala dla taiya dema. Opa ewoloye ka:ka:dle sopo, Keliso dla siyele hamilalo sopo. ²⁴ Epapedeme opa iwolutapo wua: hala dla pulati

wua:ta yia:ye sikemte bokotiyapo malaha:ha:le kokoye haliyamale dla nati-iyā, sos hapulomatapo na:ta wua: koko di dla hamhetauwaye ikadepe mleni dlepo depame.

God ya: opa gadlowe dla namkale dle alisisi kolumale

9 ¹Epedeme na:tapo wua: dla Yelusalem so watle namkale dle alisisi hamilowe dla ma yu ilimale hamiloweye poka:dena.

²Adipalati, na:malamana, wua:ta yia: gadlowe dla solotamale me-elapo. Epedeme na:tapo Makedoniya mikadepe dle so dla wua: kokoye di dla hamhetamama epo atluwapo, “Mikadepe dle so Kolin dla ha:ha:lalotapo alo sokomoko dla Yelusalem so dla gadle himilowedeme ma-dinapopo ha:ha:uwapo,” duwapo. Epapele koko tle Makedoniya mikadepe dle sota koko i dalepame yia: ma Yelusalem so dla namkale dle hamilowe dla sikemte solotamale himiwapo. ³Amasiyama na: Taites mate epo ya:mkadulo mate wua: hala dla taiya dema, wua:tapo maniye ikadepe mo-kolupo himha:ha:ma: depo natilowedeme. Adipalati, na: posolotamasema, na:ta wua: koko dla wua:ye di dla hamhetauwa kokotapo isikimi koko pa:le elloweye.

⁴Epedeme na:tapo Makedoniya dla ha:ha:lalo mikadepe dle so mate wua: hala dla pulupiye, na: solotama, wua:tapo mani kolumale e mate ma-dinapopo ha:ha:loweye. Amasiyama epapele dulu dla yia:ta puame wua:ta ala podinapolalo ha:ha:la natilipiye, koko etapo na: dla wota:le hamilipe. Epame wua: mape wota:le ipiye me-halepe. ⁵Epapedeme na: Taites wolo tatile wua: hala dla taiya dema, wua:ta namkale dle alisisi kolumha:ha:lowa duwa kokoye natilowedeme. Epapele tle na:ta tlowe oloma edla mani kolumale etapo ma-dinapopo ellepo depame. Epapele dulu dla mani iye muwolo solotamale tle hamilipe. Amasiyama na:tapo wua: akumulati pohamilowa.

⁶Epedeme wua: koko iye malamaiya. Oplamita alisisi pase pato emelepiye, ya: ma mepo alisisi pase pato hauwallepe. Amasiyama oplami antapo alisisi pasatale emelepiye, ya: ma mepo alisisi pasatale hauwallepe. ⁷Ka:dena, oplamitapo meyelo solotamale mate ala:mama siyele mate namkale dleye hamilipe. Epele dulu dla poka:dena, isikimi ya:mkaleta ha:ha:mlati namkale dle alisisi hamiloweye. Adipalati, siyele mate hamilalo oplami dla Godtapo bokotiyapo malamhalapo. ⁸Epame Godtapo wua: gadle tle wua: dla alisisi ala:leta hutiyelati asiyama ma wua:tapo opa opi gadloweye ala:lepe. ⁹Adipalati, God yu buka dla epo atlapo,

“Ka:dle oplamitapo siyele mate yimkadulo alisisi pa:talo so dla isikimi me-halopimhalemdepo.

Epame Godtapo ya:ta ka:dle koko halomhalale hapulomaye powelilowa.”

¹⁰Epapedeme Godtapo alisisi emalalo oplami dla alisisi aleye hapimhalemama dlowe alisisi ma hapimhalapo. Epedeme ya:tapo wua: watle ka:ka:dle koko hapulomaye dlomoko ale some emelepo depame hapilipe. Epalati asiyama wua:tapo ka:ka:dle kokoye emale alisisi some hauwalepame ma alisisi pa:talo soye gadlepe. ¹¹Yao, ikadepe, Godta wua: dla gadle pato himhallepe, wua:tapo opa opi dla isikimi me-hapimha:ha:lepo depame. Epapele dulu dla ditapo wua:ta namkale dle alisisi kolumaleye Yelusalem mikadepe dle so dla hamtlati yia:tapo siyele yu God dla atellepe.

¹²Epapele dulu dla wua:ta koko ha ita hatlo wua: amkadulo mikadepe dle soye gadlowe dla po-aposema, amasiyama yia:tapo God dla ma siyele ta:dlepo depo apopo. ¹³Epedeme wua:ta Yelusalem mikadepe dle so dla gadle pato himiye, wua:ta mikadepe dle kokoye nati-imama apopo. Wua:ta yia:ye epo gadlepiye, asiyama yia:tapo wua:ta ka:dle yu Yesu Keliso koko dla salladepo siyama koko mate epo wua: amkadulo mikadepe dle so dla gadle pato himha:ha: koko mate natimama God dla siyele ta:dlepe. ¹⁴Epapele dulu dla yia:tapo wua:ye yia: dupa dulu tle sikemte malamale mate wua:ye God dla inoma sumale mate ta:dlepe. Ame adipalati, wua: dulu dla Godta bokotiyapo malamale patotapo elapo. ¹⁵Epedeme God dla siyele ta:diya. Adipalati, ya:tapo Yamiye di watle hamiwapo. Namkale dle alisisi iye pta sikemte pato. Epedeme ditapo Godta namkale dle alisisi hamili hema yu atlowe yuta po-ala:sema.

Polota ya: oko koko dla ya:skamu ya: koko atlale

10 ¹⁻²Epapedeme wua: dulu dla opa opitapo na: koko dla epo atlamyapo, “Polotapo dia: mate halemama hopeyamale mate yu atlamhalemde. Amasiyama ya:tapo dia: tle alikili a:ma tame halemama yu ilimale tle dia: dla yu itiyamale mate sikemte atlamhalemde,” demyapo. Epame wua: dulu dla na: watle ta:lamo oplami some halema depo atlalo so ma me-ha:ha:po. Epedeme na:tapo sadle mate epo bokotiyapo malamale mate hallalo Keliso hi tle wua: dla otele himima, na: yu ballalo sotapo na:ta puluwe dla omha:ha:mama yia: bobtalimale tle heheletimelepo depame. Yia:ta epapelepiye, eta na: puame yia: watle yu itiyamale mate po-atlowa.

³Epapedeme, yao ikadepe, di ta:lamo hema ha:ha:po. Amasiyama di ta:lamo sota opahale demdiye pe-epapesema. ⁴Adipalati, dita opahale alisisi halopo opahale demdiye pota:lamo opahale alisisi epapena. Amasiyama di God ya: opahale alisisi itiyamale eye halopo opahale demama Saitenta itiyamaleye yumdepo. ⁵Epame opahale alisisi i mate ta:lamota malamale mate epo ya:skamu di dla hamhetlowe koko mateye yumdepo. Adipalati, ipapele kokotapo God koko malamolowe apiye himomelemdepo. Epame ma opahale alisisi i mate opata malamaleye

meyelope depame ma Keliso dla salladepo siyamolowe dla elempumdepo. ⁶Epedeme wua: Keliso dla salladepo siyapame ma ya: yu dla salladlowe allipiye, di wua: dla asiyama wotiyalle hamiloweye ma-dinapopo ha:ha:po.

⁷Epapedeme wua: koko hapuloma dulu dla woloma heheletipo natiya. Epapele dulu dla oplami antapo ya:skamu ya:ye Keliso ya: oplami dlepiye, ya: ma ka:dena, di watle atlemama, “ewolo ma Keliso ya: opapo,” dloweye. ⁸Yao, ikadepe, na: Lodta na: watle itiyamale hamiwa tlo di dla hame hetloweye powota:sema. Epedeme Lodta na: watle itiyamale hamiwaye wua: dla wotiyalle hamilipo depo po-apena. Amasiyama wua: gadlepo depame apuwapo.

⁹Epapele dulu dla na: na:ta yu ilimale hapuloma i mate wua: dla wota:le hamilowedeme po-apesema. ¹⁰Adipalati, opa opitapo epo atlamyapo, “Polotapo pateka:mu tle dia: dla yu ilimale hamimama yu itiyamale mate ilipo hami demhalema. Amasiyama ya:tapo dia: mate hala oloma edla ya: sikemte hopeyamale mate halemama yu pase itiyamale mate po-atlamhalasemde,” demyapo. ¹¹Epapedeme opa epapele sotapo koko iye malamolowe ka:pi. Adipalati, na: wua:ta hala dla pulupiye, na:ta wua: dla yu itiyamale mate ilimale hapiwa e mate ala:mama wua: dla yu itiyamale mate atlowepo.

¹²Epedeme di opa yiskamu yia: tlo natimama yia: tlo ka:ka:dle dlalo so mate pohatlope dlowa. Adipalati, opa iwoloye sikemte yiyilalimale sopo. ¹³Epedeme di Godta di watle hamili oko tlope di dla hamhetamsiyamama Godta gudlowe sukulu himiliye potla:mtlowa. Amasiyama wua:ye di oko sukulu himili dulu dla me-ha:ha:po. ¹⁴Adipalati, di tatile ka:dle yu Keliso kokoye wua: watle atlampuwapo. Epapedeme ditapo di oko kokoye woloma ala:le mate di dla hamhetamsiyamapo. Amasiyama dita ka:dle yuye wua: dla pohampulalo wekematiye, di diskamu di dla pohamhetamsiyama.

¹⁵Epame di yimkadulota oko halë natipame ma dita eledomama oko eye dita hauwa pe-epapesemde. Amasiyama di isikimi di oko tlo di dla hamhetamdepo. Epame di solotama, wua:ta mikadepe dletapo ta:mama dita wua: dulu dla oko hauwatapo ma a:ma ta:lepo depame. ¹⁶Epapelepiye, ditapo Kolin mo tle ma mo opi dla ka:dle yu podallalo wekele so opa dla ka:dle yu hame atlamtallowepo. Adipalati, di posolotamasema, ya:mkaleta oko halë mo dla ma dita oko halë some diskamu di dla hamhetloweye. ¹⁷Adipalati, God yu bukatapo epo atlapo, “Oplamitapo ya:skamu di dla hamhetlowe solotamelepiye, ya: ka:dena, isikimi Lodta koko halë tlo di dla hamhetlepe.”

¹⁸Epedeme opa anawolotapo yiskamu yia: tlo ka:ka:dena depo malamdi, epapele so opaye ikadepe poka:ka:dle sopo. Amasiyama opa anawoloye Lodtapo ka:ka:dle so demhalema; opa ewoloye ikadepe ka:ka:dle sopo.

Polo mate epo biskapa koko imalalo so mate

11 ¹Epapedeme namkadulo, na:ta weya yiyilamale sepele mate naskamu di dla hamheta sepelati natipame mepele na: yuye me-daliya. ²Epedeme Godtapo wua: dla dupa elaye epammama na: mape wua: dla dupa elapo. Adipalati, homta pollalo ipilaloye ya: ata oplami watle hamilowedeme yu himmdiye, epammama na:tapo wua:ye Keliso watle hamilowedeme yu himiwapo. ³Amasiyama na: wota:ma, Ib dla koko woyamale epapele kokotapo wua: dla woyamalala depame. Adipalati, ilamatapo Ibye elemala natilati batalimale dulu dla seme tuluwaye, epammama biskapa imalalo sotapo wua: elemala natipame Keliso tle alikili a:ma elemtamallala. Epedeme na: wua: yilo dupa yuma. ⁴Adipalati, wua: opa opitapo puame biskapa kokoye imalati woloma poheheletipo natilalo ma hapele yia: yu dla tulumdepo. Epame yia:ta Yesu koko imama dita imuwa mate pohatlope dlalo wekelati yia: yu halowe ma po-alisemde. Epammama wua: Hela:dle Sokoye ma-hamuwa tlope matle ulugiyemale soko hamolowe mape po-alisemde.

⁵Epame wua:tapo biskapa koko imalalo so iwoloye taiya dle so opa patotopo demha:ha:po. Amasiyama na:ta malamalepo yia:ta malamaleye mo-tla:mtame halapo. ⁶Epedeme yao, ikadepe, na: opa mila:pi tle woloma ka:pi yukamolowe malamale pohana. Amasiyama na: ka:dle yu koko dla malamale sikemte pato elapo. Epedeme na:tapo koko iye alila hapuloma dulu dla wua: watle ma-nalati-imhaluwapo.

⁷Epapedeme na:tapo asiyama pa:le God tle puale ka:dle yuye isikimi wua: watle me-atlamsela:mduwapo. Epame na:tapo naskamu isili dla hame tuluwapo, ma asiyama wua: tlo di dla ta:dlowedeme. Epapele dulu dla na:ta asiyama pa:le God yu atlemduwaye, na: batalimale koko hamama ammduwa? Hao, pe-epamdena. ⁸Epedeme mikadepe dle so mo opi dla ha:ha:lalota na: watle mani hamilati na:tapo mani e hapame wua: yilo oko hamduwapo. ⁹Epapele dulu dla na:ta wua: mate haluwa oloma edla na: alisisi dimi halemama wua: dla alisisi podalemdena. Amasiyama Makedoniya dla mikadepe dle so ha:ha:lalotapo na: watle alisisi halopo puame hapiwapo. Epedeme na: wua: dla alisisi hale podalemdena. Epame matle na:tapo wua: watle alisisi hale podallowa. ¹⁰Epapedeme Kelisotapo ikadepe koko tlo atlamsela:uwaye, epammama na: mape wua: dla ikadepe koko tlo atlema. Adipalati, wua: yilo oko hamhalemama wua: dla mani po-otlalo wekemduwa koko dla naskamu di dla hamhetama. Epedeme Akaya mo pato dulu dla oplami haletapo na:ta naskamu di dla hamheta koko hema humatloweye po-ala:na. ¹¹Epapele dulu dla na: adipalati wua: dla alisisi podallalo wekemdi? Na:ta wua: dla pobokotiyapo malamalalo wekele koko tle amma:? Hao. Adipalati, God me-ya:malamana, na:ta wua: sikemte bokotiyapo malamhala kokoye.

¹²Epapedeme na:ta oko hamsela:mama opa dla mani po-otlalo wekemduwaye, mepamhalowama. Adipalati, biskapa koko imalalo sotapo epo atlamsiyamapo, “Polota koko hamsela: epapeleye di ma hatlo mepapele koko tlo hamsiyama,” demsiyamapo. Epapele koko tle na: solotama, epo atlamsiyama so opaye humatlowedeme. Adipalati, yia: tlo yia: oko asiyamaye halomha:ha:po. ¹³Opa iwoloye po-Taiya dle so ikadepe. Yia:tapo yiskamu yia:ye Keliso ya: Taiya dle so depame wua:ye elemala natimha:ha:po. ¹⁴Amasiyama na: koko hema pase totokoleyapsema. Adipalati, Saiten mape ya:skamu ya:ye Hela:dle banakaka some yepo halemdepo. ¹⁵Epapedeme Saiten ya: oko sotapo ma God ya: opa ka:depo ha:ha:lalo so some ha:ha:lati natipame di poyiyellowa. Amasiyama mosukulu alila dla yia:tapo yia:ta batalimale koko halomha:ha:le mate ala:mama yia: batalimale asiyama halepe.

Polota Keliso yilo wotiyalle halë kokoye atlale

¹⁶Epedeme na: matle wua: watle ipo atlema, na:ye yiyilamsela:ma depo malamiya. Amasiyama wua: na:ye yiyilamsela:yo depo malamelepiye, wua: yiyilamale oplamita atlamsela:la dalemdiye, epammama na:ta naskamu di dla hamheta yu i ma daliya. ¹⁷Epapele dulu dla na:ta ipo naskamu di dla hamhetaye Lodta yukamalalo epo yukamama po-apesema. Amasiyama na: weya yiyilamale oplami some yukamapo. ¹⁸Amasiyama biskapa koko imalalo so hapulomatapo yiskamu di dla halopo hehetamdiye, epammama na: mape naskamu di dla hamhetapo. ¹⁹Epapele dulu dla wua:ye wuskamu sikemte momalamale so demdepo. Amasiyama wua:ye ikadepe yiyilamale so some ha:ha:po. Adipalati, wua:tapo sikemte sisiyele mate yiyilamale so yu dallowe tlo solotamdepo. ²⁰Adipalati, biskapa koko imalalo sotapo yiskamu yia:ye wua: dokopala so demyelati wua: yia:ye alikili a:ma poposalesemde. Epame yia:tapo wua:ye elemale tle wua: alisisiye isikimi halomalati wua: yia:ye po-atlamasemde. Epame yia:tapo yiskamu yia: tlo di dla hamhetamama asiyama wua: tlo isili dla hamtulupame ma yu batalimale wua: dla atlamalati wua: asiyama yia:ye po-alisemde. ²¹Epapele dulu dla na: siyema. Adipalati, na: epapele kokoye wua: dla pahalomsela:na.

Epapedeme na: ala me-yiyilamale oplami some yukamama opa opita yiskamu di dla halopo hehetamama yuhamdiye epapolowepo. ²²Epapele dulu dla biskapa koko imalalo sotapo yiskamu yia:ye Hibulu so demdepo. Epele tlope na: mape Hibulu oplamipo. Epame yia:tapo yiskamu yia:ye Isalael so demdepo. Epele tlope na: mape Isalael oplamipo. Epame ma yia:tapo atlemama yia:ye A:iblaham ya: mamadulo demdepo. Epapele tlope na: mape A:iblaham ya: mamapo. ²³Epame ma yia:tapo atlemama yia:ye Keliso ya: oko so demdepo. Amasiyama na:tapo Keliso ya: oko oplami depo halemama itiyamale mate oko hauwata yia: okoye tla:mtame halapo.

Epame na: tlope alila pasatale amtuwale aya dla tutula:mhalemduwapo. Epame na:ye opata sikemte hopolemduwapo. Epame na:ye mo-yumuluwe mateka:pi dla halemduwapo. ²⁴Epame do supulastale oloma dla Yu so dokopala sotapo na:ye dea mate hopolemhalemama sesa:mtame 39 dla guduwapo. ²⁵Epame dapahatlope oloma dla Loum dokopala sotapo na:ye dali mate hopoluwapo. Epo ma hatlo oloma dla opatapo na:ye ewalata kelemama yumula yakomuwapo. Epame dapahatlope oloma dla koa pato tle tamalemama koatapo olloduwapo. Epo alila hale dla koata kaula duka dla ollodlati na:ye kaula duka dla yúta halemsele:mama alila mate epo utula:la mate pololuwapo. ²⁶Epapedeme na:ta sela:le dulu dla aloma yú pupualemale dulu dla aloma u-ula:msela:mama mo-pola yakomuwapo. Epame uhalalo sotapo na: mo-yumula yakomduwapo. Epame mo-na: opa Yu so mate epo po-Yu so mateta na:ye mo-yumula yakomduwapo. Epapele dulu dla na:ye mo patoto dla epo dalupa dulu dla epo kaula pato dulu dla mo-pola yakomduwapo. Epame opa yiskamu yia:ye mikadepe dle so dlatotapo na:ye mo-yumula yakomduwapo.

²⁷Epapele dulu dla na:tapo oko pato ma-hauwapo. Epame na: utula:la opi dla woloma ka:dle elale pohamdena. Epame na: alila opitapo yú ta:le mate epo daya ta:le mate halemduwapo. Epame daya dimi halemama tluka alisisi ma pa:po kapumale dulu dla halemduwapo. ²⁸Epapedeme na: wotiyalle hapuloma dulu hema me-tamama mikadepe dle so hapuloma yilo sikemte momalamale pato himhalemdepo. ²⁹Epapele dulu dla mikadepe dle oplamitapo hopeyamale natilipiye, na: ma hopeyamale hatlo meye natimdepo. Epame oplami haletapo ya:mkaleye batalimale dla semtullati natimama asiyama na: dla wotiyalle hamimdepo.

³⁰Epedeme na:tapo naskamu di dla hamhetle dlepiye, na: isikimi na: dla hopeyamale koko ela tlo di dla hamhetlowedeme apelepe. ³¹Epapedeme di Lod Yesu ya: A God dita siyele hamilalo mape me-ya:malamana, na:tapo ikadepe yu tlo atlama kokoye. ³²Epedeme na:tapo Damasko mo dla tame hallati dokopala oplami Aletas ya: oko oplamitapo na:ye yumuluwedeme solotamuwapo. Epammama ya: opatapo na:ye hamolowedeme mo kosukulli kokoloma tala dla omha:ha:mduwapo. ³³Amasiyama namkadulotapo na:ye yekalo dulu dla hamatipame mo kosukulli opokoko tle deata himomelepo alikili a:ma halumtuluwapo. Epalati na:tapo etle alikili a:ma teletauwapo.

Polota inomata meyelope dle koko

12 ¹Epapele dulu dla na:ta naskamu di dla hamheta koko iye pta dulu koko pa:na. Amasiyama na:tapo naskamu di dla me-hamhetamhalemama na: inomata meyelope dle koko mate epo Lodta na: dla bobotimatimuwa koko mate wua: dla atlamolowama. ²⁻³Epedeme 14 sokomoko mo-pololepo haluwa oloma edla na:ye Pepele dimo ikadepe

dla hamame hetauwapo. Epapele dulu dla na: pona:malamana, na:ye ikadepe na: moto mate Pepele di dla hamame hetauwo-o, o isikimi inomata meyelope demama natiwo-o. Amasiyama koko eye hatlo God tlo ya:malamana. ⁴Amasiyama epapele tlope na:malamana, na:ye Pepele dimo dla hamame hetauwapo. Epapeleye na: edla ka:ka:dle koko hapuloma yuta atlowe wekele kokoye daluwapo, koko eye na:tapo haliyamale dla bobotimatipo atlamoloweye pta aiyalma. ⁵Epapedeme na:tapo Pepele dimo kokota na: dla woyamuwa koko tlo di dla hamhetlowe tlo ka:pi. Epapele tlope na:ta koko eye di dla pohamhetlowa. Epapele dulu dla na:ta naskamu di dla hamhetle dlepiye, na: isikimi na: dla hopeyamale koko ela tlo di dla hamhetlowedeme apelepe. ⁶Amasiyama na: inomata meyelope demama tlamale koko hapulomaye di dla halopo hetlowe solotamelepiye, eta na:ye poyiyilamsela:mama apolowa. Adipalati, na: isikimi ikadepe koko tlo atlamolowedeme apelepe. Amasiyama wua:tapo na:ye di dla hamhetlala depame na:tapo na: inomata meyelope dlati tlamuwa kokoye matle po-atlamsela:lowa. Adipalati, na: solotama, wua:ta isikimi na:ta koko halomsela:la natiwa mate epame atlamsela:la dlaluwa koko mate tlo malaha:ha:lepo depo amma.

⁷Epapedeme Godtapo na: inomaye meyelope depame ka:ka:dle koko hapulomaye na: watle nati-iwapo. Amasiyama na:tapo koko edla naskamu di dla hamhetlala depame Saiten ya: banakaka oplamiye na: moto dla tuwale some wotiyalle hamilalo hallepo depame tane duwapo. ⁸Epapele dulu dla na: Lod dla dapahatlope oloma dla inoma sumale himiwa, Lodtapo na: dla wotiyalle ela eye alikili a:ma hamastlepo depame. ⁹Amasiyama ya:tapo na: watle epo atluwa, “Na:ta bokotiyapo malamaleye wa: mate ma-ala:po halapo. Adipalati, wa:ta hopeyamalati na:ta itiyamaletapo wa: mate halemdepo,” duwa. Epapedeme Kelisota itiyamaleta na: dulu dla hallepo depame na:tapo na: dla hopeyamale koko ela tlo naskamu di dla hamhetlowepo. ¹⁰Epedeme na: Keliso yilo wotiyalle halowe dla sikemte siyema. Epapedeme na:ta hopeyamale dulu dla epo opata na: hi mate batalimale yu atlamalati epame kokalle koko mate wotiyalle koko mate dulu dla me-siyele mate hallowepo. Adipalati, na:tapo hopeyamalati Kelisota itiyamaletapo na: mate hallepe.

Polota Kolin mikadepe dle so dla bokotiyapo malamale himhalale

¹¹Epedeme na:tapo ipo yiyilamale koko atlaye wua: batalimale koko tle apopo. Adipalati, wua:tapo na: koko dla ka:ka:dle koko siyapo tlo atlamha:ha:lowe ka:pipo. Epapele tlope wua: pe-epapesema. Amasiyama na:ye koko pa:le oplami. Epapele tlope biskapa koko imalalo so ewolotapo na:ye potla:mtame ha:ha:sema. ¹²Ame adipalati, na: tlo sikemte itiyamale mate halemama na:tapo ikadepe Taiya dle oplami depo hala kokoye wua:

watle nati-imama wua: dulu dla itiyamale mate ulugiyemale kokoye manalati-imhaluwapo. ¹³Epapedeme na:tapo mikadepe dle so opa opi mate halemama koko halomhaluwaye ma wua: mate halemama koko hatlo metlo halomhaluwapo. Epapele dulu dla na:ta wua: dulu dla halemama koko hatlo na:ta pohalalo wekuwaye ipo. Na: wua: watle alisisi hale potomdena. Epele dulu dla koko iye na:ta batalimale koko hauwa? Hao, pe-epapena.

¹⁴Epapedeme na: wata oloma hema dapahatlope oloma dla wua: hala dla puame natiloweye ma-dinapopo halapo. Epame na:ta wua: hala dla pulupiye, na: alisisi hale yilo wua: dla podallowa. Na:ye isikimi wua:ye sikemte malamama wua: natila puma, amasiyama na:tapo wua: mani pohalowa. Adipalati, yimlalatapo aduloeye po-omha:ha:semde. Amasiyama aduotapo yimlalaye omha:ha:mdepo. ¹⁵Epapedeme na: sikemte solotama, na: dla hutiyeye alisisi mate epo na: moto mate wua: yilo oko dla himilowedeme. Na:tapo wua:ye sikemte bokotiyapo malamhalapo. Ame wua: adipalati na:ye pase bokotiyapo malamalalo ha:ha:ma?

¹⁶Epedeme na:ta wua: dla alisisi po-otlalo wekemduwa kokoye wua:ta hapuloma mo-wua:malamana. Amasiyama wua: dulu dla opa opita na:ye semte mala-atlemsela:mama wua:ye elepame wua: mani uhamtlowedeme apopo demyapo. Epapele tlope na: adipo epapele kokoye wua: dla hapa:? ¹⁷Epele dulu dla opa na:ta taiya duwa, ewolotapo tame wua:ye elepame wua: mani hauwa? Hao, pe-epapena. ¹⁸Epame na: Taites mate epo di ei hale mate wua: hala dla taiya duwapo. Epele dulu dla Taitestapo wua: maniye elemale tle hapame tauwa? Hao, pe-epapena. Adipalati, mo-wua:malamana, Taites mate epo na: mateye dupa malamale hatlope depame koko halomdepo.

¹⁹⁻²⁰Epapedeme dita koko ipo atlamalati wua:ta malamaletapo Poloye isikimi ya:ta batalimale koko halë me-kesoma demyayo. Amasiyama koko eye pomikadepe. Adipalati, di God mila:pi tle dia:ye Keliso ya: oko so ikadepe demama wua:ye imha:ha:po. Epedeme mikadepe dle so namkadulo, di isikimi wua: gadlowedeme apoma, wua: dulu dla ipapele kokota hutiyelala depame. Eye yu topulolle koko epo ya:mkale ellewe koko epo siyaladlowe koko epo ya:skamu ya: tlo malamolowe koko epo putlomale yu atlowe koko epame yu ballowe koko epo ya:skamu di dla hamhetlowe koko epo aiyalma pa:po ha:ha:lowe koko. Wua:ta ipapele koko dulu dla ha:ha:lata na:ta puame natilipiye, na: wua: dla sikemte siyalademama yu itiyamale mate atellepe. Amasiyama wua: posolotamasema, na:ta ipapele koko wua: dla haloweye. ²¹Epame na: ma posolotamasema, na:ta ma ilame puale oloma dla wua: dulu dla opa opitapo ya: bobtalimale dulu dla ala me-ha:ha:mama opa mate wola: mate uhalowe koko mate epame ullu walle koko mate dulu dla ha:ha:la natiloweye. Wua:ta epapele koko dulu dla ha:ha:lata na:ta puame

natilipiye, Godtapo wua: mila:pi tle wua: yilo na: dla wota:le mate dupa kolle mate hamilipe.

Polota mosukulu molo atlale yu

13 ¹Epedeme na: wata dapahatlope oloma dla wua: puame natilowedeme mo-dinapopo halema. Adipalati, God yu bukatapo epo atlapo, “Opa dapiyamte epapele o opa dapahatlope epapeletapo koko hadima ikadepe yu atlepiye, koko eye ikadepepo,” depo. ²Epapele dulu dla na:ta dapiyamte oloma dla wua: mate halemama batalimale koko halomalalo so dla yu itiyamale mate ma-atlamhaluwapo. Epedeme na: opa ewolo dla mamisika: atlema, na:ta ilame puame wua:ta ala batalimale dulu dla ha:ha:la natilipiye, na: wua:ye sikemte atellepe. ³Epedeme na:ta koko iye halowepo. Adipalati, wua:tapo Kelisota na: tle oko ha kokoye ikadepe natilowedeme solotamapo. Amasiyama epapele dulu dla Kelisotapo wua: dulu dla oko haloweye pohopeyamasema, asiyama ya:ye itiyamale mate wua: dulu dla me-halapo. ⁴Yao, Kelisotapo hopeyamale mate dali yekelemhimili di dla eluwaye e ikadepepo. Amasiyama watapo ya:ye Godta itiyamale tle halapo. Epapele dulu dla di ma hohopeyalimale tlope Keliso dulu dla ha:ha:mama Godta itiyamale hapo ha:ha:po. Epedeme dita wua: tame natilowe oloma edla di itiyamale i mate wua: dulu dla oko halowepo.

⁵Epapedeme wua:ye woloma mikadepe dle koko tle dolumtamalema: depame wuskamu woloma kulume natiya. Epapele dulu wua: Yesu Kelisota wua: dulu dla pohallalo wekelepiye, etapo wua:ta ikadepe pomikadepe dle so some ha:ha: kokoye nati-imama apelepe. ⁶Amasiyama na: mikadepe dema, wua:tapo dia:ye ikadepe Taiya dle so demdepo. ⁷Epedeme di God dla inoma sumale yu himima, wua:tapo ma batalimale koko pahalomalalo wekelepo depame. Epapele dulu dla opatapo dia:ye ka:dena dlepo depame inoma sumale yu iye pohimisema. Amasiyama wua:tapo ma woloma ka:depo ha:ha:lepo depo apopo. ⁸Epapedeme di poka:dena, ikadepe kokoye humatloweye. Amasiyama di ka:dena, ikadepe koko yilo oko haloweye. ⁹Epame dita hohopeyamale oloma edla ma asiyama wua:ta itiyamalati di koko edla sikemte sisiyemde. Epedeme koko hema di inoma sumale yu himima, wua:tapo Lod dulu dla mo-opa depo ha:ha:lepo depame. ¹⁰Epedeme na:tapo wua: watle yu iye ilipo hamima, na:tapo ma wua: hala dla tame yu itiyamale mate wua: watle po-atlamalalo wekelepo depame. Adipalati, na: solotama, Lodta na: watle hamiwa itiyamale i mate wua: gadloweye. Amasiyama na: itiyamale i mate wua: dla wotiyalle hamiloweye posolotamasema.

¹¹Epapedeme mikadepe dle so namkadulo, na: yu mosukuluye ipo. Wua: sisiyele mate ha:ha:iya. Epame wua: malamale ka:depame na: yuye welimiya. Epame wua: dulu dla yu topulolemha:ha:miya. Amasiyama

sadle mate ha:ha:iya. Epapelepiye, bokotiyapo malamalalo Godtapo wua: mate halemama ya:ta sadle kokoye wua: dla hamilipe.

¹²Epedeme wua: Keliso dulu dla ha:ha:mama namkale dle mate asiyama huhulama asiyama huhulama demha:ha:iya. Epapedeme mikadepe dle so hapuloma hema ha:ha:tapo yia:ta namkale dle yuye wua: dla hamipo.

¹³Epedeme Lod Yesu Kelisota bokotiyapo malamale mate epo Godta bokotiyapo malamale mate epame Hela:dle Soko mate hatlope dlowe koko matetapo wua:ta hapuloma dulu dla hutiyelepe.

Polota Galasiya sos dla yu ilimale hamili Galasiya

Galasiya buka ya: dulu koko

Galasiya sos iye ka:yapa Polota Taiya dle oko hamsela:mama kotiyamaiyo. Amasiyama ma Polo ko tle Yu so opa opitapo edla pumulaiyo. Polo ko tle pumulale Yu so opa iwolotapo yia:ta imale dulu dla Poloye ikadepe po-Taiya dle oplami demdiyo. Epame asiyama yia:ta imama opa watle epo atlemdiyo, “Wua: pasakalo halowe solotamelepiye, wua: Mosesta aiyalma hatitimale dolumha:ha:mama kapala kotimha:ha:lepe,” demdiyo.

Epele dla Polotapo koko iye alotle dalepame alimama yu ilimale iye Galasiya mo dulu dla sos hapuloma dla halopiyo. Yu ilimale dulu hema Polota ya:skamu ya:ye Taiya dle oplami ikadepe dle kokoye ilimaiyo. Epame ma Galasiya so watle yu itiyamale hamimama epo atlaiyo, “Wua: opa opita puame wua: dla ma amko koko imalati edla ikadepe demiyo. Adipalati, oplamitapo isikimi Yu so aiyalma dolumale tle pasakalo hallowe pohalowa. Amasiyama isikimi hatlo Yesu Keliso dla mikadepe dle koko tle oplamitapo pasakalo hallowe halepe,” diyo.

1 ¹⁻²Na: Taiya dle oplami hale Polopo. Na:tapo Galasiya mo pato dulu dla sos popa:mta dla yu ilimale iye hamima. Isikimi opatapo na: sepame Taiya dle okoye pohamina. Amasiyama Yesu Keliso mate epame ya:ye powale tle ta:duwa God mate na:ye sepame Taiya dle okoye hamiwapo. Epame namkadulo na: mate ha:ha: mikadepe dle so mate dita yu ilimale iye wua: watle hamima.

³Epedeme A God mate epame Lod Yesu Keliso mate yia:ta bokotiyapo malamale mate sadle mateta wua: dulu dla ellepe. ⁴A Godta solotamale koko e dolumama Kelisota di batalimale yilo ya: pasakaloye polowe dla himiwapo, dita ta:lamo batalimale dulu dla ha:ha:latai elepo alikili dla woyamolowedeme. ⁵Epapedeme ka:dena, God hi di dla ta:demama ya: dla siyele hamilowe kokotapo kokó elepo ellowe tlo ellepe. Eye ikadepepo.

Ka:dle yu hale hawa ikadepe

⁶Godtapo dia:ye Kelisota bokotiyapo malamale tle sisilapame ma ya: akimlala duwapo. Amasiyama epapele tlope ma wua:ta ka:dle yu ka:yapa daluwa e hapele memelepame ma api hale dla tlowedeme apalati dalepame yelemama na: pomikadepedesema. ⁷Epele dulu dla wua:ta api hale dolumta eye poka:dle yu ikadepe. Amasiyama opa opitapo wua:ye yiyilamale koko dla elemtlowedeme Keliso kokoye meyelope depo imama apopo. ⁸Amasiyama ditapo ka:dle yuye wua: wadle ma-atlamuwapo. Epele dulu dla oplami antapo ka:dle yuye ma-ilahame meyelope depo imsula:lepiye, ka:dena, ya:ta Dlapa mo dla tulluweye. Epame na: mate epo Pepele di tle malale banakaka oplami mate ka:dle yu iye ilahame ma meyelope depo imsiyamelepiye, ka:dena, di mape Dlapa mo dla tutula:loweye. ⁹Na: na:ta ka:yapa atlaleye mamsika: atlema. Wua:ye ka:dle yuye dalepame ma-hamuwapo. Epeleye ma oplami haleta ka:dle yu eye ilahame ma meyelope depo imsula:lepiye, ka:dena, oplami eta Dlapa mo dla tulluweye.

¹⁰Epapedeme na:ta imale koko hamsela: iye isikimi opa dla siyele hamilowedeme po-amsela:sema. Amasiyama na: isikimi Godta ka:dena dle koko mate ala:lowedeme amma. Epapele dulu dla na: isikimi opata ka:dena dle koko mate ala:lowedeme apelepiye, eta na:ye po-Keliso ya: oko oplami dlepe.

Polota Keliso tle imale halë

¹¹Mikadepe dle so namkadulo, wua: koko iye woloma malamaiya. Adipalati, na:ta imale hamsela: iye opata imale kokoye pohamsela:sema. ¹²Na:ta imale hamsela: iye oplami haleta na: wadle pohamina, epame oplami haleta na:ye po-imana. Amasiyama koko iye Yesu Keliso meyelo na: dla botomastauwapo.

¹³Epedeme wua: mo-wua:malamana, na:ta Yu sota imale koko dulu dla haluwa pasakaloye. Na:tapo God ya: sos opaye elle himpo halemama wotiyalle hapimduwapo. Adipalati, na: solotamduwa, sos iye yumuluwedeme. ¹⁴Epo Yu sota imale kokoye na:ta sikemte kikitilata hampo dolumtamama na: nasamaduloye na:ta ma-tla:mtauwapo. Epammama na:tapo di toto koko dolumolowe tlo solotamama sikemte itiyamale himmduwapo.

¹⁵⁻¹⁶Amasiyama na:ye na: waita ala pohamalalo hallati Godtapo na:ye ma-sauwapo, na:tapo ya: oko hamsela:lepo depame. Epammama ya:tapo bokotiyapo malamale tle na:ye ma-sepame Yamiye na: wadle nati-iwapo, na:tapo ka:dle yu Keliso kokoye po-Yu so wadle hamtelepo depame. Godta na:ta po-Yu so wadle ka:dle yu hamtelepo depame sisilamalati na: gadle yu halowe yilo oplami hale dla tame powoyamana. ¹⁷Epame Yelusalem

dla hetame ka:yapa ha:ha:le Taiya dle so watle gadle yu yilo yia: hala dla potana. Amasiyama Godta na: sisilamala dalepame isikimi Alabiya mo dla tauwapo. Edla halepo depame ma Damasko dla ilampuwapo.

¹⁸Epame sokomoko dapahatlope Damasko dla halepame ma Yelusalem dla Pita natila hetauwa. Epame Pita mate halemama alila 15 pololuwa. ¹⁹Na:ta Yelusalem dla haluwa oloma edla na: Taiya dle so opa opi potlamana. Amasiyama hatlo Lod ya: ei Yeims tlo natiwa. ²⁰Epedeme na: God mila:pi tle ikadepe kokoye wua: dla ilima. ²¹Epo alotle na: Siliya mo mate Kilikiya mo mate dla sela:uwa. ²²Epapedeme Yudiya mo dla Keliso ya: sos hapuloma dulu dla mikadepe dle soye na: mila:pi natilowey poyia:malamana. ²³Amasiyama yia: isikimi opata na: koko dla ipo atlamyelati tlo dalem-diyo, “Oplami Polo itapo ka:yapa Yesu Keliso koko imale alimama dia:ye wotiyalle hapimsela:mduwapo. Epapele tlope ya: ma medla mikadepe depame ya:ta ka:yapa aliwa imale kokoye ma ka:dle koko depame opa imsela:po,” demdiyo. ²⁴Epalati opa iwolota na: koko dalepame God dla siyele pato ta:demdiyo.

Taiya dle so opata Poloye sale koko

2 ¹Sokomoko 14 pololepame na: ma Banabas mate Yelusalem dla tamalemama Taitesye semtamaluwa. ²Adipalati, Godta na:ye edla telepo depame imuwa. Epalati na:ta edla tame na:ta po-Yu so watle ka:dle yu imsela: kokoye sos dokopala so mate esemuwa. Ame adipalati, na: posolotamana, yia:tapo na: oko dla pomikadepe dlalo wekemama na: okoye batalipo hamastlala depame. ³Epele dulu dla na: mate sela:uwa oplami Taitesye Guliki oplamipo. Epapele tlope dokopala sotapo Yu so yia: toto koko dolumama ya:ye kapala kestlepo depame poha:ha:mana. ⁴Amasiyama dita esemale dulu dla opa opita solotamuwa, Taitesye kapala kestlepo depame. Epapele tlope opa iwoloye ikadepe Kelisoye pomikadepe dlalo sopo. Amasiyama yia: isikimi hemele dita Keliso dulu dla ha:ha:mama ma Yu so yia: aiyalma koko podolumalalo ha:ha:ye e natila matiwa. Adipalati, yia: solotamuwapo, yia: aiyalma koko imaletapo dia: dla upiyele hamilowedeme. ⁵Amasiyama di yia: yu dla mikadepe depame potuluna. Adipalati, di solotamuwa, ikadepe ka:dle yuta wua: dulu dla halemama wua: gadlepo depame.

⁶Epedeme na: yu dalempopa:uwa sos dokopala sotapo na: yu dalepame ka:dena depo yu hale po-atlana. (Amasiyama sos dokopala so dla mikadepe dle sota patoto so demdiye yia: adipapele sota: Na: pona:malamana. Amasiyama na: edla pase koko desema. Adipalati, God mila:pi tle oplami haleta ya:mkale potla:mtame halasema.) ⁷Amasiyama sos dokopala so yia: natiwapo, Godta Pita watle Yu so dla ka:dle yu atlamsela:lowe dla itiyamale hamiwa epapele itiyamaleye na: dla hamiwapo, na:tapo ma po-Yu so dla ka:dle yu atlamsela:lepo depame.

⁸Epalati Godtapo Yu so yilo Pita tle oko pato hauwaye epammama ya: ma po-Yu so yilo na: tle oko pato hauwapo.

⁹Epedeme dokopala so Yeims mate epo Pita mate epo Yon matetapo Godta na: watle oko hamili i malanatipame dia: mate oko hatlo halalo so depame na: mate Banabas mate dla do halomuwa. Epame Yeims wolotapo solotamuwa, ditapo po-Yu so dla ka:dle yu hamsiyamelepo depame. Epalati asiyama yia:tapo Yu so dla ka:dle yuye hamsiyamolowamo, duwa. ¹⁰Epame koko hatlo iye yia:ta di watle atluwa, ditapo alisisi pa:talo so mate atali so mate gagademsiyamelepo depame. Amasiyama koko iye na:ta halowedeme sikemte solotamale me-himhaluwapo.

Polota Pitata api hotlati Pita mate yu dele

¹¹⁻¹³Pitata Antiyoka dla ka:yapa puame haluwa oloma edla ya:ye po-Yu so mikadepe dle so mate hatlope depame yimkata daya demsela:mduwapo. Amasiyama opa opita Yeims hala tle pumullati natipame wota:mama ma po-Yu so mikadepe dle so opa mate pohatlope demhalana. Adipalati, Yeims tle pumulale sota epo atlemduwapo, “Ka:dena, po-Yu sotapo mikadepe dle dulu dla tuluwedeme kapala kotimelepe,” demduwapo. Epalati Pitata opa iwoloye wota:mama ma po-Yu so mate pohatlope demhalana. Epalati Yu so mikadepe dle sotapo Pita natipame ya: koko dla dolumuwa. Epapalati Banabas mape yia: koko medla tuluwa. Epapele koko tle Pitata ikadepe api hotlati na:ta ya:ye opa mila:pi tle sikemte atluwa.

¹⁴Na: Pita wolotapo ka:dle yu ikadepeye podolumalalo ha:ha:lali natipame opa mila:pi tle Pita watle atlemama epo atluwa, “Wa: Yu oplami ikadepepo. Amasiyama wa: Yu oplamita koko halalo pe-epo halasema. Amasiyama wa: po-Yu sota koko halalo epo halema. Adipalati, wa:ta mikadepe duwa koko tle Yu so yia: aiyalma upiyele eye mo-meluwapo. Ame adipalati wa:tapo po-Yu soye aiyalma koko e dolumha:ha:lepo depame upiyele hamila yakoma:?” duwa.

¹⁵Epapele tlope dia:ye po-Yu sota aiyalma pa:le dulu dla ha:ha:lalo so pe-epapena. Hao, dia:ye ikadepe Yu sopo. ¹⁶Amasiyama dimalamana, oplamitapo Yu so aiyalma koko woloma dolumhalale tle Godta ya:ye ya: mila:pi tle po-ullu pa:le oplami dlowa. Hao. Isikimi Yesu Keliso dla mikadepe dle koko tle Godtapo dia:ye ya: mila:pi tle ullu pa:talo so demhalapo. Epapedeme di Yu so mape Keliso dla mikadepe duwapo, Godta dia:ye ya: mila:pi tle ullu pa:talo so dlepo depame. Koko iye ditapo di aiyalma koko woloma dolumha:ha:lali po-apena. Adipalati, oplamitapo Yu so aiyalma koko woloma dolumhalale koko tle Godtapo ya:ye ya: mila:pi tle po-ullu pa:le oplami dlowa.

¹⁷Di Yu sotapo Keliso hala dla mo-pumuluwapo, Godtapo dia:ye ya: mila:pi tle ullu pa:talo so dlepo depame. Epame etle di malanatiwapo, di

ma po-Yu so some bobtalimale so duwapo. Epapele tle Kelisota batalimale koko halowe dla ka:dena demhalema? Hao. ¹⁸Epapedeme na: poka:dena, aiyalma koko na:ta mo-meluwaye matle kotiyapame imselalowe. ¹⁹Epapele koko tle na:tapo aiyalma koko dla mo-pouwapo, aiyalma kokotapo ma na:ye po-omhallalo wekelepo depame. Epame asiyama God dulu dla na:ye pasakalo halapo, Godtapo na:ye ma omhallepo depame. ²⁰Epapele koko tle na:ta mikadepe duwapo Yesuta dali yekelehmihili di dla pouwaye na: ma epapuwapo. Epapedeme wata na:ta pahalasema. Amasiyama Kelisotapo na: dulu dla halapo. Epapedeme na:tapo God Yami dla mikadepe dle tle watapo na: moto ikadepe i mate halema. Ya:tapo na:ye sikemte bokotiyapo malapame na: yilo ya: pasakaloye polowe dla himiwapo. ²¹Na: Godta bokotiyapo malamale kokoye pokoko demama po-aposema. Adipalati, oplamitapo isikimi Yu so aiyalma dolumolowe koko tle God mila:pi tle ullu pa:po hallowe kokoye halepe dematiye, eta asiyama Kelisota powaleye koko pa:le hallemla.

Mikadepe dle koko mate epo aiyalma dolumolowe koko mate

3 ¹Galasiya so wua:ye yiyilamale sopo. Adipalati, Yesu Kelisota dali di dla powale kokoye wua: watle haliyamale dla ma-atlamuwapo. Epapele tope ma anta wua:ye elemala natili dla elemtuluwa? ²Epapedeme wua: koko hatlo iye na: watle atlaiya, wua: apa api tle Hela:dle Sokoye hamuwa? Wua: aiyalma koko dolumolowe tle Hela:dle Soko hamuwa? Hao. Amasiyama wua:ta ka:dle yu dla mikadepe duwa koko tle wua:tapo Hela:dle Sokoye hamuwapo. ³Wua: yiyilamale sota:? Wua: Sokota itiyamale tle wua:ta mikadepe dlowe kokoye mo-ka:pi kotiyamuwapo. Epapele tope wua: matle mosukulu dla wua:ta itiyamale tle gudlowedeme apopa? Koko eye poka:dena. ⁴Wua:ta mikadepe dle dulu dla wotiyalle hauwaye koko pa:le ellati apuwa? Hao, ya: dulu koko walena.

⁵Godtapo wua: watle Hela:dle Soko hamipame matle ulugiyemale koko halomuwaye wua:ta aiyalma koko dulumha:ha:lati apuwa? Hao, pe-epapena. Amasiyama wua:tapo ka:dle yu dla mikadepe depo ha:ha:lati apuwapo. ⁶Epedeme wua: A:iblaham kokoye malamaiya. Ya:tapo God dla mikadepe duwapo. Epalati Godta ya:ta mikadepe dle natipame ya:ye ullu pa:le oplami duwapo. ⁷Wua: koko itle woloma malamaiya. Opa anawolotapo mikadepe dle mate ha:ha:ma:, yia:ye A:iblaham ya: mamadulo ikadepepo. ⁸Epedeme God yu bukatapo po-Yu sota mikadepe dle tle pasakalo hallowe halowe ka:yapa ma-atluwapo. Adipalati, Godtapo A:iblaham watle epo atluwapo, “A:iblaham, wa: tle ta:la so hapuloma dla siyele hampulupe,” duwapo. ⁹Epapedeme Godtapo A:iblahamta mikadepe dle koko natipame ya: dla siyele hamiwaye, epammama opa anawolota God dla mikadepe dlepiye, Godtapo yia: dla siyele hamilipe.

¹⁰ Amasiyama opa anawolotapo aiyalma koko tlo dolumha:ha:mama aiyalma koko dla hitaha:ha:lepiye, yia:ye Godta kasilamale dulu dla ha:ha:po. Adipalati, God yu bukata epo atlapo, “Aiyalma koko dla hitaha:ha:lalo sotapo aiyalma dolumha:ha:mama aiyalma hatlo tlo hotlepiye, yia: ma Godta kasilamale dulu dla ma-ha:ha:po,” depo.

¹¹ Epedeme aiyalma koko tlo woloma dolumhallalo oplami dla Godta ya:ye ka:dena pe-epapesema. Ame adipalati, God yu bukata epo atlapo, “Godta ullu pa:talo so demhala sotapo mikadepe dle tle pasakalo hallowe hamha:ha:po.”

¹² Amasiyama aiyalma dolumolowe kokotapo mikadepe dle tama di dla pohalasema. Hao, aiyalma dolumolowe kokotapo moto mate koko halowe tama di dla halapo. Adipalati, God yu bukata epo atlapo, “Oplami antapo aiyalma dolumolowe koko dla salladepo sela:ma:, ya: pasakaloye aiyalmata omhalapo,” depo. ¹³ Epedeme aiyalma koko dolumolowetapo dia:ye Godta kasilamale dulu dla elemtuwapo. Epalati Kelisotapo dia:ye Godta kasilamale dulu dla ha:ha:lali elepo alikili dla woyamuwapo. Epame asiyama ya:tapo dia: yilo Godta kasilamale dulu dla tuwapo. Adipalati, God yu bukata epo atlapo, “Oplami antapo dali di dla powame ellepiye, ya:tapo Godta kasilamale dulu dla elapo,” depo. ¹⁴ Epapele dulu dla Kelisotapo Godta kasilamale dulu edla mo-tuwapo, Godta A:iblaham watle yu itiyapo himilita ma po-Yu so dla pulupo depame. Epame dita mikadepe dle koko tle Godta ikadepe atlale Hela:dle Sokoye dita hamelepo depame.

Aiyalma kokotapo Godta yu itiyapo himiliye pomeyelope dena

¹⁵ Mikadepe dle so namkadulo, na: isikimi nasama koko mate yu ipo atlowama. Alila hale dla opa dapiyamtetapo yia:ta madipata malamale hatlope depame koko hale dla yu itiyapo himilipiye, koko eta ikadepe hallepe. Epele dulu dla oplami haleta amko koko mate yu itiyapo himili iye pokoko depame ma pomeyelope dlowa. ¹⁶ Epapedeme God mape A:iblaham mate epame A:iblaham ya: mama hale mate yu itiyapo himiwapo. God yu buka hema A:iblaham ya: mamadulo hapuloma dla po-atlasema. Amasiyama oplami hatlo Keliso kokoye atlemama apopo. ¹⁷ Na:ta atla ya: dulu kokoye ipapena. Godta A:iblaham mate yu itiyapo himpame yu edla dolumhalloweye kokalepo me-himiwapo. Epame 430 sokomoko mogudlati alotle Mosesta aiyalma hatitimale kokotapo edla puwapo. Epedeme alotle puale aiyalma koko itapo Godta ka:yapa A:iblaham mate yu itiyapo himili iye pomeyelope dena. ¹⁸ Epedeme wua: natiya. Godta ka:ka:dle kokoye aiyalma koko tle di watle hapimhalematiye, eta Godta ka:yapa A:iblaham mate yu itiyapo himili kokoye koko pa:le hallemla. Amasiyama koko eye pe-epapena. Adipalati, Godta meyelo ka:yapa A:iblaham mate yu itiyapo himili e dolumama ka:dle kokoye A:iblaham watle hamiwapo.

Aiyalma kokoye adipapolowe dla hamiwa?

¹⁹Epedeme aiyalma kokoye adipapolowe dla hamiwa? Godta yu itiyapo himili alotle aiyalma kokoye hamiwapo, opatapo yiskamu yia: bobtalimale kokoye malanatilipo depame. Epame Godtapo aiyalma koko iye opata A:iblaham ya: mama Kelisota puluwe dla omha:ha:mama dolumha:ha:lowe dla hamiwapo. Adipalati, Godtapo yu itiyapo himili iye Keliso koko dla atluwapo. Aiyalma koko iye God ya: banakaka sotapo opa ka: epo God ka: duka dla hallalo oplami Moses watle hamiwapo. ²⁰Epapele dulu dla alumale dapiyamte hallepiye, ka:dena, duka dla hallalo oplami hamoloweye. Amasiyama alumaleye isikimi hatlo hallepiye, duka dla hallalo oplami pohallowa. Epedeme Godtapo A:iblaham mate yu itiyapo himiwaye ya: A:iblaham ka: epo ya: ka: depo duka dla hallalo oplami pohamana. Amasiyama God meyelo A:iblaham mate yukamama yu itiyamale iye himiwapo.

²¹Epedeme aiyalma kokotapo Godta yu itiyapo himili koko mate opahale demhalema:? Hao, pe-epapesemde. Amasiyama aiyalma kokotapo di watle ikadepe pasakalo hallowe hamimatiye, eta dita aiyalma koko dolumha:ha:lati Godta dia:ye ya: mila:pi tle ullu pa:talo so dlemla. Amasiyama pe-epapena. ²²Adipalati, God yu bukata epo atlapo, “Ta:lamo pato hema opaye batalimale itiyamaletapo mo-dokopala depo halapo,” depo. Epedeme Godta yu itiyapo himili ka:dle koko e haloweye hatlo Yesu Keliso dla mikadepe dle tle halepe.

²³Amasiyama mikadepe dle kokoye ala dia: dla populalo hallati aiyalma kokotapo dia:ye upiyele dulu dla elemhaluwapo. ²⁴Epame aiyalma koko itapo dia:ye Kelisota puluwe dla omtamama elemtauwapo. Epapele tle Kelisota puale oloma dla dia:ye ma mikadepe dle koko tle Godtapo ya: mila:pi tle mo-ullu pa:talo so dlepe duwapo. ²⁵Watapo mikadepe dle kokota dia: dla puame ellati ma aiyalma kokota dia:ye po-omhalasema.

²⁶Wua:ta hapulomaye Yesu Keliso dla mikadepe dle koko tle wua:ye God ya: akimlala depo ha:ha:po. ²⁷Adipalati, opa anawolotapo Keliso mate hatlope depame yú tutula:uwa, yia: Kelisoye tluka some ma-didiyeuwapo. ²⁸Epedeme Keliso dulu dla hukulli hawa ikadepe. Epapedeme Yu so mate po-Yu so mate ma hatlope, epame wotiyalle dulu dla asiyama pa:le oko halalo so mate epo yia: omha:ha:lalo so mate ma hatlope. Epame opa mate wola: mate ma hatlope. Adipalati, wua:ta hapulomaye Keliso dulu dla ma hatlope depo ha:ha:po. ²⁹Epele dulu dla wua: Keliso dulu dla ha:ha:lepiye, wua:ye ikadepe A:iblaham ya: mamadulo depame ya: elo dla ha:ha:lepe. Epedeme Godta A:iblaham watle yu itiyapo himiliye wuolepo.

4 ¹⁻²Nasama yu hale ipo. Oplamitapo yami ala yimka:mala hallati polope. Epalati ma yamitapo ya: a alisisi hapulomaye halomelepe.

Amasiyama ya:ta ya: a alisisi halomolowe ye ya: ala yimka:mala hallati ma aseka oplami haletapo ya: mate ya: a alisisi mate omhallepe. Epalati ya:tapo aseka ya: omhallalo yu dla salladepo sela:lepe. Epame alotle ya: ata atlale alilata umulati ma ya:tapo ya: a elo dla halemama ya: alisisi hapuloma omhallepe.

³Epapedeme di mape dita ka:yapa ka:dle yu dla ala pomikadepe dlalo ha:ha:latai ta:lamo kokotapo dia:ye epo omhaluwapo. ⁴Epame Godta alila himilita mo-umulati ya:tapo Yamiye tulune duwapo. Epalati Yamitapo puame ta:lamo a:ya tle hampame Yu so aiyalma dulu dla haluwapo. ⁵Ya:tapo asiyama mate dia:ye aiyalma dulu dla ha:ha:latai alikili dla elepo woyamuwapo, ditapo God ya: akimlala depo ha:ha:lepo depame. ⁶Godtapo wua:ye ya: akimlala depo hala koko botomastamama Yami Sokoye di dupa dulu dla hamiwapo. Epedeme Soko eta epo sisilamhalapo, *Aba*,^a A. ⁷Epapele koko tle wua:ye ma aiyalma koko upiyele dulu dla asiyama pa:le oko halalo so some poha:ha:sema. Amasiyama wua:ye wata God ya: akimlala ikadepe depo ha:ha:po. Wua:ta ikadepe God ya: akimlala depo ha:ha: koko tle Godta omhala mo kokoye wuolepo.

Polota Galasiya mikadepe dle so sikemte malahalale

⁸Epedeme wua:ye ka:yapa ikadepe God koko yeitapo ha:ha:mama biskapa god opi dla salladepo siyamuwapo. ⁹Amasiyama wua: watapo ikadepe Godye mo-malapo ha:ha:po. Amasiyama ipo atlowe tlo ka:pi, Godta wua:ye mo-malapo halapo. Epapele tlope wua: ma adipalati God tle kokotipame biskapa god dla salladepo siyamolowedeme ilamtamalema:? Adipalati, koko eta koko ka:dle hale wua: dla pohampuluwa. Wua: adipalati matle upiyele koko eta wua: dokopala depo hallowe solotama:? ¹⁰Wua: ma Yu so yia: koko dolumama alila hale dla koko hale halowe ye sepo himi, epo mama hale dulu dla koko hale halowe ye sepo himi, epame sokomoko hale dulu dla koko hale halowe ye sepo himi demha:ha:po. ¹¹Epapele tlope na: koko i natipame sikemte wota:ma. Adipalati, na:ta wua: yilo oko pato hauwaye isikimi koko pa:le ellala depame.

¹²Amasiyama mikadepe dle so namkadulo, na: sikemte solotama, wua:tapo na: koko natipo dolumha:ha:lepo depame. Adipalati, na:tapo ka:yapa wua: mate tame haluwa dulu dla na:ye wua: some haluwapo. Na:ta ka:yapa ka:dle yu wua: watle hampuwa oloma edla wua:ta na:ye allimama batalimale koko hale pohana. ¹³Epapedeme wua: mo-wua:malamana, na:ta esiyelati puame wua: mo dla halemama ka:dle yuye ka:yapa wua: watle atlamuwapo. ¹⁴Epame na:ta esiyele mate puame halemama wua: dla upiyele koko hamilati wua:tapo na:ye allimama po-

^a 4:6 *Aba* de ya: dulu kokoye Yu so yu mate a demama apopo.

ayalemana. Amasiyama wua:tapo na:ye God ya: banakaka oplami tepo depame na:ye woloma omha:ha:uwapo. Epame wua:ta malamaleta na:ye Yesu Keliso meyelo malatepo depame woloma natiwapo. ¹⁵Na:ta ka:yapa wua: mate haluwa dla siyele kokota wua: mate haluwapo. Epame wua: sikemte solotamduwapo, na: woloma gademha:ha:lowedeme. Epammama oloma edla wua:ta wua: inomaye hoholalipo na: dla hapila:po haluwapo. Epapele tlope ame adipalati oloma edla siyele koko eluwata alikili dla haoduwa? ¹⁶Ikadepe koko na:ta wua: watle atlama ita wua:ye na: mate opahale dema:?

¹⁷Amasiyama biskapa koko imalalo sotapo wua:ye na: tle eleme alikili dla elemtulluwedeme sikemte itiyamapo. Epele tlope yia: woloma wua: yilo po-aposema. Amasiyama yia: solotama, wua:tapo na: melepame ma yia: dolumelepo depame. ¹⁸Opa opitapo wua: yilo sikemte itiyamelepiye, yia: ka:dena, isikimi ka:dle koko dla yia:ta wua: yilo epo itiyamoloweye. Epapele dulu dla na:ta ka:yapa wua: mate haluwa oloma edla wua:ta ka:dle koko halomolowe dla itiyamale himme ha:ha:uwaye, epammama ma na:ta wua: mate pohallalo wekele oloma edla mepo itiyamale himme ha:ha:iya. ¹⁹Mikadepe dle so namkadulo, na:ta wua:ye mamisika: Keliso some ha:ha:lepo depame wua: gadlowe yilo a:yata owayemala hammama wotiyalle hamdiye, epo amma. ²⁰Amasiyama na: solotama, wata oloma hema na:ye wua: mo edla halematiye, eta na:ta wua:ye woloma gadlowe api natilimla. Amasiyama watapo na: dla wua:ye woloma gadlowe api ponatisema.

Sela mate ya: oko a:ya Hagai mate yia: koko

²¹Epedeme wua: dulu dla opa opita aiyalma koko dolumolowe tlo solotamha:ha:po. Amasiyama wua: aiyalma ya: dulu kokoye wua:malamata:? ²²God yu bukata epo atlapo, A:iblahamta akimlala dapiyamte hatitimaiyo. Maseyemala haleye A:iblaham ya:llu Sela ya: oko a:ya Hagaita himiyo. Epalati maseyemala haleye A:iblaham ya:llu ikadepe Selata himiyo. ²³A:iblaham yami hale Sela ya: oko a:yata himiliye wola:ta yimlala hohomde api etle hamaiyo. Amasiyama A:iblaham ya:llu ikadepe Selata hamale maseyemalaye Godta yu itiyapo himili mate ala:mama hamaiyo.

²⁴Wola: dapiyamte iwolo kokotapo di watle wayu imapo. Wola: dapiyamte itapo Godta yu hatitimale dapiyamte imapo. Hagaitapo Godta Sainai tamali di tle Moses watle aiyalma hapili kokoye imapo. Epedeme opa anawolotapo aiyalma koko dulu hema ha:ha:ma:, yia:ye upiyele dulu dla asiyama pa:le oko halomalalo so some ha:ha:po. ²⁵Epapedeme a:ya Hagai itapo Alabiya mo dulu dla Sainai tamali koko mate Yelusalem koko mate imapo. Adipalati, Yelusalem mo pato i mate epo ya: opa mate aiyalma koko dulu dla upiyele mate ha:ha:po. ²⁶Amasiyama Sela,

A:iblaham ya:llu ikadepetapo Pepele dimo dla aiyalma pa:le Yelusalem ela kokoye imapo. Epedeme Pepele di edla ela Yelusalemye mikadepe dle so di waipo. ²⁷Epedeme God yu bukata epo atlapo,

“Hamkapi pollalo a:ya, wa: siyene.

Wa: yemala hammama wotiyalle halowe kokoye yeliyena.

Wa: yimlala hatitimolowe yeliyele tlope

wa: yu teta:le mate siyele di dla ta:demsela:ne.

Adipalati, ya:wolali pa:le a:ya yimlalatapo pasatamama ya:wolali walle a:ya yimlalaye tla:mtlepe.”

²⁸Epedeme mikadepe dle so namkadulo, Sela yami Aisektapo Godta yu itiyapo himili koko tle God yami depo haluwaye, wua: ma yu itiyapo himili hatlo etle God ya: akimlala depo ha:ha:po. ²⁹Epapele dulu dla ta:lamo koko tle himili Hagai yamitapo God ya: Soko tle himili Sela yami dla upiyele koko mate wotiyalle koko mate hapimduwapo. Epedeme koko hatlo epapeletapo wata oloma hema me-elapo. Aiyalma koko dulu dla ha:ha:lalo sotapo God ya: Soko yimlala di watle upiyele koko mate wotiyalle koko mate halopimha:ha:po. ³⁰Amasiyama God yu bukata di watle apa koko ima:? “Sela ya: oko a:ya mate yami mate alikili dla posaliya. Adipalati, maseyemala eta poka:dena, ya: a elo dla halloweye. Amasiyama ka:dlepo, ya:llu ikadepe yamitapo ya: a elo dla halemama alisisi hapuloma omhalloweye.” ³¹Epedeme mikadepe dle so namkadulo, dia:ye po-Sela ya: oko a:ya Hagai ya: akimlala. Amasiyama dia:ye A:iblaham ya:llu ikadepe Sela ya: akimlalapo.

Upiyele koko dulu tle woyapame ma ilame tamalemiya

5 ¹Di watapo aiyalma koko upiyele dulu dla poha:ha:sema. Adipalati, Kelisotapo dia:ye dulu etle alikili dla me-eleme woyamuwapo. Epedeme kokalepo ha:ha:mama ma i-ilapo aiyalma koko upiyele dulu dla tamalemiya.

²Namkadulo, na:tapo wua:ye atlema, wua: aiyalma koko dolumama kapala kotimha:ha:lepiye, Kelisota wua: dulu dla halaye koko pa:le dlepe.

³Epedeme na: matle wua: dla ipo atlema, oplami antapo aiyalma koko dolumama kapala kestlepiye, ya: ka:dena, aiyalma koko hapuloma woloma dolumhallepe. ⁴Epedeme wua: aiyalma koko dolumale tle Godta wua:ye ullu pa:talo so dlepo dlepiye, wua:ta Keliso dulu dla ha:ha:le tle ma-alikili dla woyamaleta apelepe. Epapele dulu dla wua: ma Godta bokotiyapo malamale dulu dla poha:ha:lowa. ⁵Amasiyama Hela:dle Sokota itiyamaleta dia: dulu dla hallati ditapo Godta yu itiyapo himili eye mikadepe dle tle halowedeme dalemha:ha:mama omha:ha:po. Adipalati, Godtapo dita mikadepe dleye natipame dia:ye ullu pa:talo so duwapo.

⁶Epele dulu dla kapala kotimolowe koko mate epo kapala pokotimalalo wekelowe koko mateta Keliso dulu dla koko pato pahalasema.

Amasiyama mikadepe dle tle yimkadulo bokotiyapo malamolowe koko tlo pato halapo.

⁷Wua: mikadepe dle kokoye ka:pi kotiyapame tamaluwapo. Epele tlope ma antapo wua:ye ikadepe api tle tamallati api himomelepame ma alikili dla elemtuluwa? ⁸Wua: api himomelepame wua: alikili dla elemtuluwaye God tle puame po-apena. ⁹Epedeme daya haka:le yimka:mala daya amko mate dukumalati daya patoye haka:leta hamdepo. ¹⁰Amasiyama na: Lod dla mikadepe dema, wua:tapo biskapa elemala natili koko imale dla potullalo ma na:ta imale dla mikadepe dlepo depame. Oplami antapo wua:ye biskapa elemala natili koko mate yiyilamale hapimhallepiye, ya:ye ya: batalimale asiyama halepe.

¹¹Mikadepe dle so namkadulo, opa opitapo na:ye kapala kestlowe koko imsula:ma demyapo. Epele dulu dla koko iye ikadepeta ammatiye, Yu sota na: dla wotiyalle koko pohamilalo wekelemla. Ame adipalati Yu sotapo na: dla ala wotiyalle me-hapimha:ha:ma:? Yia:ta na: dla epo wotiyalle hapimha:ha: koko tle na: natipo, na:ye ala Kelisota powale kokoye imsula:po. ¹²Epedeme opa anawolotapo wua:ye yiyilamale koko hapimha:ha:ma; ka:dena, yia:tapo yiskamu yia: kapala kotimama yia: moko mate hoholatimoloweye.

¹³Mikadepe dle so namkadulo, Godta wua:ye aiyalma koko upiyele dulu dla ha:ha:lati wua:ye alikili dla eleme woyamolowedeme sisilamuwapo. Amasiyama upiyele koko etle alikili dla woyapo ha:ha:mama wuskamu wua: motota solotamale koko tlo ala:mha:ha:miya. Amasiyama yimkadulo bokotiyapo malamale mate asiyama malama asiyama malama demha:ha:iya. ¹⁴Adipalati, aiyalma koko hapulomaye molo atlale yu hatlo dulu hema hutiyepo. Eye,

“Wa:ta wa:skamu sikemte bokotiyapo malamdiye,

epammama wa: amkale ma sikemte bokotiyapo malamhalane.”

¹⁵Amasiyama wua: wua: amkadulo dla elle mate yu topulolle mate dulu dla ha:ha:lepiye, wua: wolomape. Adipalati, wua: dulu dla epapele kokota ellepiye, eta wua:ta mikadepe dle kokoye batalipo hamastlala.

Sokota solotamale tle siyamaiya

¹⁶Epapedeme na:ta wua: watle atlema, Sokota solotamale tle siyamaiya, wua:tapo mota solotamale koko dla potullalo wekelepo depame. ¹⁷Adipalati, mota solotamale kokotapo Sokota solotamale kokoye po-ala:mhalasema. Epame asiyama Sokota solotamale koko mape mota solotamale koko mate po-ala:mhalasema. Epapedeme solotamale koko dapiyamte iwolotapo yiskamu yia: dulu dla opahale demha:ha:po. Epapele koko tle wua:ta halowa depo momalamde kokoye pahalomasemde. ¹⁸Amasiyama Sokota wua: omhallepiye, wua:ye aiyalma koko upiyele dulu dla ma poha:ha:lowa.

¹⁹Epedeme mota solotamale kokoye haliyamale dla hutiyepo. Eye ipapele kokopo. Opa mate wola: mate uhalomolowe koko, epo ullu walle koko, epame opa mate wola: mate uhalomolowe dla sikemte ta:le koko, ²⁰epo dota mimita:ple god dla sisiyelowe koko, epame ya:mkadulo mimita:plowe koko, epo yimkadulo mate posadepo hallowe koko, epame yimkadulo mate yu topulollowe koko, epo sikemte siyaladlowe koko, epo ya:skamu ya: tlo sikemte malamama yimkaduloye pomalamalalo wekelowe koko, epame opa duka hukulupo ha:ha:lowe koko, ²¹epo ya:mkale sikemte ellewe koko, epame daya dele pato himpame kawata yú dlopo yiyilalimsiyamama batalimale koko halomolowe koko, epame batalimale koko opi epapele. Epapedeme ipapele koko dla na:ta ka:yapa wua: watle ma-atlamuwapo. Epapeleye ma wata wua: watle atlema. Opa anawolotapo ipapele koko dulu dla ha:ha:lepiye, yia: God ya: mo koko dla po-u-ulapo tuluwa.

²²Amasiyama Hela:dle Soko ya: dlomokoye ipo, ya:mkale bokotiyapo malamolowe koko, epo siyele koko, epame sadepo hallowe koko, epo yimkadulo mate ka:depo hallowe koko, epame namkale dle koko, epo ka:dle koko, epame ikadepe koko tlo halowe malamale, ²³epo ya:skamu isili dla hamtulluwe koko, epame ya:skamu ya: moto hamolowe koko. Epapedeme ipapele koko dolumolowe dla aiyalma hale pe-elasema. ²⁴Epedeme Keliso dulu dla ha:ha:lalo sotapo mota solotamale batalimale koko hapulomaye dali yekelehmihili di dla mo-gogoduwapo. ²⁵Epame ditapo pasakalo amkoye Hela:dle Soko tle ma-hamha:ha:po. Epapedeme ka:dena, Hela:dle Sokota di dokopala depo halloweye. ²⁶Epammama poka:dena, ditapo diskamu di dla halopo hetamama yimkadulota siyalasiyaladlepodepame potepelemha:ha:lowa. Epame yimkadulo elle mate poha:ha:lowa.

Yimkaduloye gagademha:ha:iya

6 ¹Mikadepe dle so namkadulo, wua: dulu dla haleta batalimale koko dla tullupiye, ka:dena, mikadepe dle dulu dla kokalepo ha:ha:lalo so wua:tapo ya:ye sadle mate gadepame ma ilame hamame pulupe. Amasiyama epapele dulu dla wua: ma wolomape. Adipalati, wua: ma batalimale koko hatlo mepapele dla tullala. ²Epedeme wua: dulu dla wuskamu asiyama gade asiyama gade demha:ha:iya. Wua:ta epamha:ha:lepiye, Kelisota solotamale kokoye dolumha:ha:mama apelepe. ³Epapedeme oplami antapo ya:skamu ya:ye ka:dena depo atlepame matle ya:ta atla koko e mate po-ala:lalo wekelepiye, ya:ye isikimi ya:skamu mala-atlemhalapo. ⁴Epedeme wua: dulu dla opa hapulomatapo woloma yiskamu yia: kokoye tlamolowe ka:pipo. Epame yia:ta natili dulu dla yia:ta koko halomha:ha:ye ka:pi dlepiye, eta yia:ye sisiyelowe ka:pi. Amasiyama poka:dena, oplamitapo ya: koko mate yimkadulo koko mate

ala:loweye. ⁵Epapele dulu dla ka:dena, opa hapulomatapo yia: pasakaloye miyelo woloma omha:ha:loweye.

⁶Epedeme ka:dena, wua: dla alisisi ka:dle hutiyeye e mate wua: dla God yu imha:ha: so opaye asiyama gadloweye.

⁷Wua: wuskamu elemala natimha:ha:mama God ma elemala natilowa demha:ha:miya. Adipalati, Godye oplami haleta elemala natiloweye po-ala:na. Epedeme oplamitapo apa alisisi ale emelepiye, ya: alisisi eye polahame delepe. ⁸Epedeme e ma epapena. Oplamitapo mota solotamale kokoye emelepiye, ya: asiyama polowe kokoye polahalepe. Amasiyama oplami antapo Sokota solotamale kokoye emelepiye, ya: asiyama pasakalo hallowe kokoye polahalepe. ⁹Epapedeme ka:ka:dle koko halomha:ha:mama susukallati oko duka dla gudemiya. Adipalati, dita emale alisisi hauwallowe alilaye me-pulupe. ¹⁰Epedeme dia: dla alila ka:dle natilipiye, ka:dena, ditapo mikadepe dle so dla woloma ka:ka:dle koko halomsiyamolowepo. Epame opa hapuloma dla mape ka:ka:dle koko halomolowepo.

**Kapala kotimoloweye pokoko, amasiyama oplamita
amko dlowe kokota koko pato halapo**

¹¹Epedeme wua: na:ta na: do mate yu ilimale dulu dla hi patoto hatitimaleye me-natipo.

¹²Opa opitapo isikimi koko hatlo tle wua:ye kapala kotimelepo depame solotamapo. Epammama yia: solotamapo, opa opitapo yia:ye ka:ka:dle so dlepo depame. Adipalati, yia: posolotamasema, yia:ta hatlo Keliso koko tlo atlamsiyamalati opata yia:ye wotiyalle hamiloweye. ¹³Epele dulu dla kapala kotimale so ewolota Moses ya: aiyalma kokoye woloma podolumha:ha:sema. Asiyama yia:tapo isikimi wua:ye kapala kotimale koko tle yiskamu yia:ye di dla halopo hetlowedeme apopo.

¹⁴Amasiyama na: wua: dla na: kokoye atlowepo. Na: koko opi tle naskamu di dla pohamhetlowa. Amasiyama Yesu Keliso dali yekelehmihili tlo na:tapo di dla hamhetlowepo. Adipalati, ya:ta dali yekelehmihili di dla pouwa koko tle ta:lamo kokotapo na: dla mo-pouwapo. Epalati asiyama na: mape ta:lamo koko dla mo-pouwapo. ¹⁵Epedeme oplamitapo kapala kestepo hallowe koko mate epo kapala pokestlalo hallowe koko mateta koko pato pohalasema. Amasiyama oplamitapo ma amko depo hallowe kokotapo koko pato halapo. ¹⁶Epapedeme opa anawolotapo koko i dolumha:ha:lepiye, yia: mate epo God ya: opa hapuloma mate dla sadle koko mate epo bokotiyapo malamale koko mateta yia: dulu dla hutiyeyelepe.

¹⁷Epedeme na: dla ase upiyele hapimha:ha:miya. Adipalati, na: moto dla ulu hutiyetapo na:ta Yesu Keliso ya: oko oplami depo hala kokoye nati-ipo.

¹⁸Mikadepe dle so namkadulo, Lod Yesu Kelisota bokotiyapo malamaletapo wua: mate hallepe. Eye ikadepepo.

Polota Epeses sos dla yu ilimale hamili Epeses

Epeses buka ya: dulu koko

Polotapo amtuwale aya dulu dla halemama yu ilimale iye Epeses sos dla hamiyo. Epedeme ya:ta yu ilimale dulu hema ipo atlaiyo, “Mikadepe dle so hapulomaye Keliso dulu dla hatlope depo ha:ha:po.” Epame ya: ma epo atlaiyo, “Sostapo Keliso moto hallati Kelisotapo dokopala depo halapo. Epame mikadepe dle so hapulomatapo yimkata aya some hallati asiyama Kelisotapo dulu edla molopa kestale some halapo. Epame sostapo Keliso ya:llu some halapo.”

1 ¹Na:ye Polopo. Godta na:ye sauwapo, na:tapo Yesu Keliso ya: Taiya dle oko halepo depame. Epedeme na:tapo yu ilimale iye Epeses mo dulu dla ha:ha:lalo Yesu Keliso dla mikadepe dle so wua: dla hamima. Adipalati, wua:ye God ya: opapo. ²Di A God mate epo Lod Yesu Keliso mate yia:ta bokotiyapo malamale mate epo sadle mateta wua: dulu dla ellepe.

Kelisota koko halë tle dia:ye God ya: akimlala duwapo

³Epedeme ka:dena, ditapo Lod Yesu Keliso ya: A God dla siyele ta:dloweye. Adipalati, dita Keliso dulu dla ha:ha:lali ya:tapo ya: Soko tle ka:ka:dle koko hapulomaye Pepele dimo tle dia: watle ma-hapiwapo. ⁴Ta:lamo ala pohallalo hallati ya:tapo dia:ye mo-hohomuwapo, ditapo Keliso dulu dla ha:ha:mama ya: mila:pi tle batalimale pa:po aiyalma depo ha:ha:lepo depame. ⁵Ya:ta bokotiyapo malamale tle Godtapo Yesu Keliso tle dia:ye ya: akimlala dlowedeme mo-powataliya solotamale mehimiwapo. Adipalati, eye ya:ta sikemte solotamale kokopo. ⁶Epedeme ka:dena, ditapo Godta dia: bokotiyapo malamale koko dla sisiyelowe ka:pi. Adipalati, ya:ta di bokotiyapo malamale botomastamama ya: Maseyemala hatlo ya:ta dupa ellaloye dia: watle hamiwapo. ⁷Epapedeme

Kelisota ya: omali asiyama mate dia:ye elepame di bobtalimaleye me-hihiyotipo weliwapo. Koko iye Godta di bokotiyapo malamale tle apuwapo. ⁸Adipalati, Godtapo bokotiyapo malamale patoye di watle hamimama malamale ka:dle pasatale mape di watle hamiwapo. ⁹⁻¹⁰Epame Godtapo ya:ta hemele dinapopo himili kokoye di watle motomotastauwapo. Epapedeme ya:ta hemele dinapopo himili koko eye ipo. Ya:ta sale alila dla tame umulupiye, ya:tapo koko hapuloma Pepele dimo dla hutiyete mate epo ta:lamo dla hutiyete mate hatlo alupame Kelisota dokopala depo hala isili dla puame ipila:lepe.

¹¹Epapedeme koko hapulomaye Godta solotamale koko tle wowoyamhalapo. Epapedeme Kelisota koko halë tle Godtapo dia:ye ya: opa dlepo depame mo-hohomuwapo. Epapedeme koko iye ya:tapo mo-powataliya solotapame dinapuwapo. ¹²Epapedeme ya:tapo solotamuwapo, Yu so di tatle Keliso dla mikadepe dlalo sotapo di A God ya: dla siyele ta:dlepo depame. ¹³Epame po-Yu so wua: mape, wua:ta ka:yapa ka:dle yuye dalepame Keliso dla mikadepe duwa koko tle wua:ye mo-God ya: opa duwapo. Epame epapele koko tle ya:tapo meyelo ya: yu himili dolumama wua: watle ya: ulu himimama ya: Hela:dle Sokoye ma-hapiwapo, wua:ta ikadepe God ya: opa depo ha:ha: kokoye nati-imama. ¹⁴Adipalati, dita Yesuta puame di elemolowe dla omta koko hema Hela:dle Sokota di watle itiyamale hamilipe, ditapo Godta ya: opa yilo dinapopo himili koko hapulomaye halomelepo depame. Epapedeme di ka:dena, God dla sisiyeloweye.

Polota inoma sumale koko

¹⁵Epapedeme na:ta wua:ta Lod Yesu dla mikadepe dle koko mate epo wua:ta God ya: opaye sikemte bokotiyapo malamha:ha: koko mateye me-daluwa. ¹⁶Epapedeme na: wua: yilo siyemama God dla inoma sumhalloweye pomelesemde. ¹⁷Epame na:ta wua: yilo di Lod Yesu ya: A God dla inoma sumhalemde, ya:tapo Soko tle wua: watle malamale ka:ka:dle hapilati wua:tapo God kokoye sikemte malastepo ha:ha:lepo depame.

¹⁸Epame na: matle inoma sumale yu hale ipo himima, wua:tapo wua: soko inomaye totowatimalati wua:tapo wua:ta dalemha:ha:mama omha:ha: ya: dulu kokoye woloma natilipo depame. Epame Godta ya:ta sesalemale so dla dinapopo himili koko patoye malastlepo depame. Adipalati, ya:tapo wua:ta koko hapuloma eye halomelepo depame ma-sisilamuwapo.

¹⁹⁻²⁰Epame na: matle inoma sumale yu hale himima, wua:tapo ya:ta itiyamale kokoye sikemte malastlepo depame. Adipalati, itiyamale etapo mikadepe dle so dia: mate halemama di gademhalapo. Epame itiyamale hatlo metapo Godta Yesu Kelisoye powale tle ma pasakalo depame

Pepele dimo dla ya: dowala tiyama dla pamoluwapo. ²¹Epedeme Godtapo Kelisoye hampame dokopala so hapuloma mate epo itiyamale soko hapuloma mate yia: dokopala oplami depo hallepo depame pamoluwapo. Epapedeme hatlo ya:tapo wata oloma hema yia: dokopala oplami halapo. Epame alotle Godta ta:lamu amko mita:plati ma hatlo ya:tapo yia: dokopala oplami depo hallepe. ²²Epedeme Godtapo koko hapulomaye Keliso hete sitali dla hatitipame ma ya:ye sos dokopala oplami duwapo, ya:tapo koko hapuloma omhallalo hallepo depame. ²³Epapedeme sosye Keliso ya: motopo. Epedeme sostapo Keliso tle pasakalo hapulomaye halomhalapo. Epalati Kelisotapo mo hapuloma dulu dla koko hapuloma dla pasakalo hapilalo halapo.

Powale tle ma pasakalo dlowe koko

2 ¹Wua: ka:yapa wua: bobtalimale koko tle mo-palipo ha:ha:uwapo. ²Adipalati, oloma edla wua:tapo ta:lamu koko hapuloma dolumale koko tle Saitenye mo-dolumuwapo. Ya:tapo ta:lamu pato iye omhalemama God dla poheodlalo wekele soye omhalapo. ³Epedeme ka:yapa dita hapulomatapo epapele so some ha:ha:mama mota solotamale koko halomolowe kokota dia:ye dokopala depo haluwapo. Epapele koko tle batalimale sotapo Godta kasilamale umula tamaluwa api edla di ma medla tamaluwapo.

⁴⁻⁵Amasiyama God dla ya:mkale polowamale kokoye pato elapo. Epapedeme ya:tapo dia:ye bokotiyapo malamama dita di batalimale dulu dla palipo ha:ha:lata natipame Keliso mate palli tle ma pasakalo duwapo. Epedeme Godta bokotiyapo malamaletapo wua: pasakaloye gaduwapo. ⁶Epame Godta dia:ye Keliso mate pasakalo depame ma Pepele dimo dla dia:ye Keliso mate ipila:uwapo. ⁷Epedeme ya:tapo opa alotle ha:ha:lowe sota Godta bokotiyapo malamale mate epo namkale dle pato mate malamelepo depame ya:tapo Yesu Kelisoye di watle hamiwapo. ⁸Epapedeme wua:ta God dla mikadepe dlati asiyama ya:ta bokotiyapo malamale tle wua: pasakaloye gaduwapo. Epedeme wua:ta muwolo itiyamale tle po-apena. Amasiyama Godta isikimi ya:ta namkale dle koko tle apuwapo. ⁹Epapedeme wua:ta ka:ka:dle koko halomha:ha:la natipame Godta wua: dla pasakalo pohamina. Epedeme koko hema oplami haletapo ya:skamu di dla hamhetloweye po-ala:na. ¹⁰Epapedeme dia:ye Godtapo ka:depo dinapele so depo ha:ha:po. Epame dita Keliso dulu dla ha:ha:mama ka:ka:dle koko siyapo tlo halomha:ha:lepo depame dia:ye ka:depo dinapuwapo. Ka:ka:dle koko iye Godtapo mo-powataliya dita halomelepo depame dinapuwapo.

Keliso dulu dla hatlope depo hallowe koko

¹¹Epedeme wua:ye Yu so mate pohatlope. Adipalati, wua:ye po-Yu sopo. Epapedeme Yu sotapo wua: watle atlemama, kapala pokotimalalo

wekele so, demdepo. Epame asiyama yiskamu yia: tlo kapala kotimale so demdepo. Amasiyama kapala kotimale koko iye isikimi dlopi opatapo yia: moto dla hamdepo. ¹²Epapedeme wua: malamaiya, wua:ta ka:yapa ha:ha:uwa dulu dla wua:ye Keliso dimi ha:ha:uwapo. Epame wua: mape ikadepe Isalael mo so depo poha:ha:na. Epapele koko tle Godtapo Isalael so mate yu itiyapo hatitimale koko hapulomaye wua: hi mate pohutiyaena. Epame oloma edla wua:tapo koko pa:le ta:lamo hema God dimi siyamuwapo. ¹³Epedeme wua: ka:yapa God tle pateka:mu dla ha:ha:uwapo. Amasiyama wata oloma hema Kelisota ya: omali tle wua:ye God mateka:pi dla me-eleme puwapo.

¹⁴⁻¹⁵Ka:yapa Yu so mate epo po-Yu so mate yimkadulo asiyama ele asiyama ele dle dulu dla ha:ha:uwapo. Adipalati, Yu so aiyalma kokotapo yia: mate epo po-Yu so mate dulu dla duka gladle eluwapo. Amasiyama Kelisota powale koko tle Yu so aiyalma koko hapulomaye mo-dokostamama ya:mkale ellewe kokota komale some haluwa ma mo-dokostauwapo. Epedeme Yu so mate epo po-Yu so mateye Kelisotapo ma-yimkata ma-hatlope depame mo-opa amko duwapo. Epame sadle kokoye yia: dla hampuwapo. Adipalati, Kelisoye di sadlepo. ¹⁶Epedeme Kelisota powale koko tle Yu so mate epo po-Yu so mateye ma hatlope demama Godta kasilamale kokota yia: hi mate eluwaye alikili dla ma-hamastauwapo. Epame ma yia:ye God hala dla eleme puwapo.

¹⁷Kelisotapo puame God tle pateka:mu dla ha:ha:uwa po-Yu so wua: dla epo God mateka:pi dla ha:ha:le Yu so dia: dla sadle kokoye atlampuwapo.

¹⁸Epapedeme Kelisota koko halë tle Yu so dia: mate epo po-Yu so wua: mateta Hela:dle Soko hatlo itle A God hala dla puluweye ala:na.

¹⁹Epedeme po-Yu so wua:ye wata po-alikili so depo ha:ha:sema. Amasiyama wua:ye watapo yimkata God ya: opa mate God ya: mo so depo ha:ha:mama God ya: akimlala depo ha:ha:po. ²⁰Epedeme wua:ye Godta aya halë some halapo. Epapedeme aya hema Taiya dle so mate epo God tle yu hapame molo atlamalalo so opa matetapo saka some ha:ha:po. Epalati asiyama Yesu Keliso meyelo molopa kestale alumiti some halapo. ²¹Epapele dulu dla hatlo Kelisota aya eye hamame hallalo hallati ayata ta:mtapo. Epalati asiyama aya etapo ma Lod ya: aiyalma aya depo halapo. ²²Epedeme po-Yu so wua:ye Keliso tle aya dulu hema aya halë dali opi epapele some ha:ha:po. Epalati Godta ya: Hela:dle Soko tle aya dulu hema hallalo halapo.

Polota po-Yu so dla ka:dle yu hamtale

3 ¹Na: Polopo. Na:tapo Yesu Keliso oko oplami halemama po-Yu so wua: dla Keliso koko atlamsela:uwa tle na:tapo amtuwale aya dulu dla halapo. ²Epapele dulu dla koko iye mo-wua:malamana, Godtapo na: watle po-Yu so wua: dla ka:dle yu Godta bokotiyapo malamale kokoye

atlamsela:lepo depame oko hamiwaye. ³Epedeme Godtapo ya:ta dinapele koko hemele hatiyomeleme eluwaye meyelo na: watle ma haliyamale dla botomastauwapo. Epalati na:tapo koko iye wua:ta malamelepo depame me-ilipo hamiwapo. ⁴Epedeme wua: na:ta ilimale i sesa:mama na:ta ya:ta hemele dinapopo himili koko sikemte malastepo halaye natilipe. Godta hemele dinapele koko eye Keliso kokopo. ⁵Epedeme koko iye ka:yapa ha:ha:uwa opata pomalaha:ha:na. Amasiyama watapo Hela:dle Soko tle Taiya dle so dla epo God tle yu hapame molo atlamalalo so dla mo-botomastauwapo. ⁶Epapedeme Godta hemele dinapopo himili ya: dulu kokoye ipo elapo. Po-Yu so wua:tapo ka:dle yu dla mikadepe depame Keliso dulu dla ha:ha: kokotapo Yu so mate yimkata God ya: akimlala depo ha:ha:po. Epame ka:yapa Godtapo Yu so dla yu itiyapo hatitimuwa koko hapulomaye wua: ma e halomelepe.

⁷Godtapo na: bokotiyapo malamama ya:ta itiyamale tle na: watle ya: yu ka:dle atlamsela:lowe oko hamiwapo. ⁸Epedeme God ya: opa hapuloma dulu dla na:ye alo ikadepe dla hallalo halapo. Epapele tlope Godtapo na:ye ma-sauwapo, na:tapo Keliso dulu dla sukulu pa:le ka:ka:dle koko hapuloma hutiyeye po-Yu so dla haliyamale dla atlamsela:lepo depame. ⁹Epedeme koko hapuloma mimita:plalo Godtapo mo-powataliya hemele dinapopo hatiyomeleme haluwa kokoye na:tapo botomastlepo depame na:ye ma-sauwapo. ¹⁰Epalati itiyamale soko hapulomata God ya: sos tle Godta malamale patota ela kokoye woloma malamelepe. ¹¹Yu so mate epo po-Yu so mate hatlope dlowe koko iye Godtapo ka:yapa malapame dinapuwa kokopo. Epapeleye ya:tapo Yesu Keliso di pasakalo gadlalo tle koko iye ma-hauwapo. ¹²Epapedeme Kelisota koko halë tle epame dita ya: dla mikadepe dle tle ditapo itiyamale mate wowota:le pa:po God hala dla puluwe ka:pi. ¹³Epedeme na:ta wua: dla atlema, na:ta amtuwale aya dulu hema wua: yilo wotiyalle hamhala koko hema ase sikemte momalamha:ha:miya. Adipalati, na:ta wua: yilo wotiyalle ha koko itapo alotle wua: dla siyele hampulupe.

**Godtapo mikadepe dle so dla itiyamale hamilipo
depame Polota inoma sumale himili**

¹⁴Epapele koko tle na:tapo alumata ta:la dla akukulume polomama A God dla inoma suma. ¹⁵Ta:lamo mate epo Pepele dimo mate dulu dla ha:ha: opa hapulomatapo ya: tle yia: hi halomha:ha:po. Adipalati, God hatlo ya:tapo di A halapo. ¹⁶Epame God dla ka:ka:dle koko hapulomata pasatapo elapo. Epedeme na: inoma sumama ya: dla atlema, ya:tapo ya: Soko tle wua: dupata kokallowe koko itiyamaleye hamilipo depame. ¹⁷Epame na: ma inoma sumale yu hale himima, wua:ta mikadepe dle tle Kelisotapo wua: dupa dulu dla hallepapo depame. Epame wua:tapo ya:ta bokotiyapo malamale koko dulu dla kokalalipo ha:ha:lepo depame. ¹⁸Epame na: ma ya: dla

atlema, wua:tapo yimkata God ya: opa mate ha:ha:mama ya:ta bokotiyapo malamale kokota ga:tulli mate epo popolalle mate epo selemalli mate epo didle mateye malastlepo depame. ¹⁹Kelisota bokotiyapo malamale kokoye pta sikemte pato epame opata malamaleye tla:mtana. Amasiyama epapele tlope na: inoma sumale yu himima, wua:ta ya:ta bokotiyapo malamale eye malastlepo depame. Wua:ta epapelepiye, koko hapuloma dulu dla wua:tapo God some ha:ha:lowe ala:le oloma dla ha:ha:lepe.

²⁰Epedeme Godta itiyamaleta dia: dulu dla oko hamhallepiye, Godta dia: tle koko patoto hapuloma halomolowe ala:na. Adipalati, ya: dla koko patoto halomolowe itiyamaleye elapo. Itiyamale eye dita ya: dla atlamde koko mate epo dita malamale mateye tla:mtana. ²¹Epedeme ka:dena, ditapo sos dulu dla Yesu Keliso tle God dla siyele hamilowe kokotapo kokó elloweye. Koko eye ikadepepo.

Keliso moto dulu dla hatlope dlowe koko

4 ¹Epedeme na: Lod yilo amtuwale aya dulu dla halema. Epedeme na: solotama, wua:tapo Godta wua: sisilamuwa pasakalo mate ala:po ha:ha:lepo depame. ²Epame wua: amkadulo mate woloma ka:depo sadle mate ha:ha:mama hapele siyalade demha:ha:miya. Amasiyama wua: ya:mkale asiyama bokotiyapo malama asiyama bokotiyapo malama demha:ha:iya. ³Epele dulu dla wua: alila hapuloma dulu dla wua:tapo Soko tle hatlope depo ha:ha:lowedeme wua: amkadulo mate woloma sadepo ha:ha:iya. ⁴Adipalati, dita hapulomaye moto hatlope dulu dla ha:ha:po. Epame Soko ma hatlopepo. Epame Godtapo dita hapulomata koko hatlo dla dalemha:ha:mama omha:ha:lepo depame sisilamuwapo. ⁵Epame di Lod ma hatlopepo. Epame dita mikadepe dle ma hatlopepo. Epame yú tulluwe koko ma hatlopepo. ⁶Epame di A God ma hatlopepo. Epedeme ya:tapo dita hapulomaye omhallalo halemama dia: tle oko hamhalapo. Epame dia: dulu dla halapo.

⁷Epapedeme Kelisotapo dita hapuloma dla isikimi namkale dle tle malamale meyelope meyelope dleye ma-halopiwapo, ditapo God ya: oko halepo depame. ⁸Epapedeme God yu bukata epo atlapo,

“Ya:tapo di ikadepe dla hetamama

ya: dla opahale dlalo soye hohopame dea mate yulupo eleme hetauwapo.

Epame ma ya:tapo opa dla namkale dle alisisi halopiwapo,” depo. ⁹Epedeme wua: ka:yapa, “ya:tapo di ikadepe dla hetaiyo,” dle kokoye malamaiya. Adipalati, “ya:ta di ikadepe dla hetale” ya: dulu kokoye ipo elapo. Keliso ya: yapa Pepele dimo tle ma ta:lamo isili ikadepe hema maluwapo. ¹⁰Epapedeme Pepele di ikadepe tle ma ta:lamo isili ikadepe hema maluwa oplami hatlo eta matle Pepele dimo di ikadepe dla hetauwapo, ya:tapo koko hapuloma dulu dla pasatepo hallowedeme.

¹¹Epedeme Kelisotapo isikimi namkale dle tle ya: sos dulu dla oko meyelo pe meyelo pe dle hapimama opa opi dla Taiya dle okoye hapiwapo, epame opi dla God tle yu hapame molo atlamolowe oko hapiwapo, epame opi dla God yu hame mo opi dla siyamolowe oko hapiwapo, epame opi dla sos omhallowe oko hapiwapo, epame opi dla God yu imalalo oko hapiwapo. ¹²Kelisotapo koko i hauwapo, mikadepe dle sotapo God oko halowe dla ma-dinapopo ha:ha:lepo depame. Epame Keliso ya: motota ta:lepo depame. ¹³Epapelepiye, eta ditapo mikadepe dle tle hatlope depo ha:ha:mama God Yami kokoye sikemte malastepo ha:ha:mama apelepe. Epame dita mikadepe dle tle ikadepe opa depo ha:ha:mama ikadepe Keliso some ha:ha:lepe.

¹⁴Epapele dulu dla di matle dita mikadepe dle dulu dla yimlala yimka:sikili some poha:ha:lowa. Epame biskapa amko koko imale dalepame malamale potatlalimha:ha:lowa. Epame biskapa amko koko imalalo sota api meyelo pe meyelo pe dle tle dia:ye eleme tlowedeme apelepiye, di epalati ya: podolumolowa. ¹⁵Amasiyama di ikadepe koko tlo kikitilata hampame bokotiyapo malamale mate ha:ha:mama koko hapuloma dulu dla di dokopala oplami Keliso dla kese tutula:po ha:ha:lowepo. ¹⁶Adipalati, Kelisotapo moto dla u-ulalimale hapuloma hohopo halapo. Epalati moto hapuloma meyelo pe meyelo pe dletapo moto pato dla gugoudepame oko hamhalemama bokotiyapo malamale kokota pasatapo halapo. Epalati motota ta:mtapo.

Keliso dulu dla amko depo hallowe koko

¹⁷Epedeme na:tapo Lod hi tle wua:ye atlema, wua: ase ta:lamo sota ha:ha:lalo epapele some ha:ha:miya. Adipalati, ya:ta malamale hapulomaye poka:ka:dle koko dla hatitipo siyamapo. ¹⁸Epame ya:ta momalamale hapulomaye ma-amtuwalemana. Epame ya: dla ikadepe koko malamolowe ye po-ala:na. Yia:ta epo dupa kokalalimale koko tle yia:ye Godta hamili pasakalo tle pateka:mu dla ha:ha:po. ¹⁹Epame ya: dla ka:dle koko mate epo batalimale koko mate malanatilowe ye poyia:malamana. Epapedeme ya:tapo isikimi yia: mota solotamale koko tlo dolumha:ha:mama batalimale koko hapuloma halomha:ha:mama gudlowe pa:po ha:ha:po.

²⁰Amasiyama wua:ye epapele api tle Keliso kokoye pomalamana. ²¹Epapedeme wua:tapo ya: kokoye ma dalepame ikadepe koko Yesu dulu dla elaye mo-malamuwapo. ²²Epapedeme wua:ta ka:yapa ha:ha:uwa pasakalo batalimale eye alikili a:ma pololiya. Adipalati, pasakalo batalimale epapeletapo wua:ye batalimolowedeme eleme tamdepo. ²³Epapedeme Godtapo wua:ta malamale ye meyelo pe de diya. ²⁴Epame wua: pasakalo takalaye tluka takala some uptipame ma pasakalo amkoye tluka amko some halopo didiyeiya. Pasakalo amko eye Godtapo

dinapuwapo, ditapo ya: some aiyalma dle mate ullu pa:po ha:ha:lepo depame.

²⁵Epapedeme ka:dena, wua:ta hapulomatapo ya:mkale mala-atlowe koko tle memelepame ma ikadepe koko tlo atlamsiyamaiya. Adipalati, dita hapulomata Keliso moto dulu dla hatlope depo ha:ha:po.

²⁶Epame wa:ta siyaladle koko dulu dla siyaladle koko eta wa:ye batalimale dla semta demiya. Epame wa:ta siyaladle koko eta wa: dla ala me-elemama sali tulu demiya. ²⁷Adipalati, siyaladle kokotapo di pasakalo batalimelepo depame Saiten dla kokoloma dokostamdepo.

²⁸Epedeme wa: uhalalo oplami depo halayo. Wa: uhamhalaye memelepame ma wa: do mate oko halowe kotiyamane. Wa:ta epapelepiye, eta wa:tapo ma yimkadulo atali so gadloweye ala:lepe.

²⁹Epame wua:ta batalimale yu atlamsiyamde kokoye medla gudiya. Epame wua: matle yu ka:dle, ya:mkale gadlowe yu siyapo tlo atlamha:ha:iya.

³⁰Epammama wua:ta ha:ha:le koko tle God ya: Hela:dle Soko dla dupa kolle hamimiya. Adipalati, ya:tapo wua: dulu dla God ya: ulu halapo. Epedeme Yesuta puame ya: opa hohomolowe alila dla omtamama wua:ta ikadepe God ya: opa depo ha:ha: kokoye ya:ta imhalapo.

³¹Epedeme wua: dulu dla ipapele koko hapuloma hutiyeye alikili dla pololiya. Eye ya:mkale elle mate hallowe koko, epame siyaladle koko, epame ya:mkale dla itiyamale yu mate sisikayuluwe koko, epame yimkadulo dla putlopo atlowe koko, epame ya:mkale polowamale pa:le koko. ³²Amasiyama wua: namkale dle mate epo ya:mkale bokotiyapo malamale mate ha:ha:iya. Epame Godta Yesu Keliso tle wua: bobtalimale howahapo weliwaye, epammama wua: ma wua: amkadulo bobtalimale kokoye wowelimha:ha:iya.

Hela:dle dulu dla hallowe koko

5 ¹Wua:ye God ya: akimlala depo ha:ha:po. Epame Godtapo wua:ye bokotiyapo malamhalapo. Epapedeme wua: God koko natipame ya:ta hala epo ha:ha:iya. ²Epame yimkadulo bokotiyapo malamolowe mate ha:ha:iya. Adipalati, Kelisotapo di bokotiyapo malapame dia: yilo mo-pouwapo. Epame Yu so opata ullu ka:dle alisisi God watle namkale dle hapimduwaye, epammama ya:tapo ya: motoye God watle hamiwapo.

³Epedeme God ya: opa wua: dulu dla batalimale koko ipapeleta hutiyeloweye poka:dena. Eye opa mate epo wola: mate uhalomolowe koko, epame ullu walle koko hapuloma meyelope meyelope dle halomolowe, epame mani mate alisisi mate sikemte solotamolowe koko.

⁴Epame matle poka:dena, wua:tapo batalimale koko esemsiyamoloweye epame ullu walle yu yuhamsiyamoloweye epame batalimale koko dla sikemte asupumsiyamoloweye. Amasiyama wua: epapele koko tle

memelepame ma God dla siyele yu mate atlamha:ha:iya. ⁵Ame adipalati, wua: malamaiya, wola: mate epo opa mate uhalomalalo so mate epo ullu walle koko halomalalo so mateye Keliso mate God mate yia: mo koko dla pe-elemtuluwa. Epame mani mate alisisi mate sikemte solotamalalo so mape pe-elemtuluwa. Adipalati, yia:ye biskapa god dla sisiyelalo sopo. ⁶Epapedeme ipapele koko dla oplami haleta wua:ye mala-atla demha:ha:miya. Adipalati, batalimale koko hapuloma ipapele tle Godta kasilamale kokotapo ya: yu dla posalladlalo wekele so dla puapo. ⁷Epapedeme wua:ye ipapele so opa mate hatlope demha:ha:miya.

⁸Adipalati, wua: ka:yapa amtuwale dulu dla siyamuwapo. Amasiyama wua:ye wata Lod dulu dla hela:dle mate ha:ha:po. Epedeme wua: hela:dle dulu dla ha:ha:lalo sota koko halomde, epapele some ha:ha:iya. ⁹Adipalati, hela:dle ya: dlomokoye ipo. Eye namkale dle koko epame God mila:pi tle ka:depo hallowe koko epame ikadepe koko. ¹⁰Epedeme wua: ipapele koko dulu dla ha:ha:mama Lod dla siyele hamilowe koko siyapo tlo totamha:ha:iya. ¹¹Epammama wua: amtuwale dulu dla ha:ha:lalo sota koko halomde kokoye halomha:ha:miya. Amasiyama wua:tapo koko eye haliyamale dla botomastepo atlamsiyamaiya. ¹²Adipalati, yia:ta koko hemele halomdiye pta batalimana. ¹³Amasiyama batalimale koko eye hela:dletapo haliyamale dla botomastlati opatapo natimdepo. ¹⁴Adipalati, hela:dletapo koko hapulomaye haliyamale dla halopo pumdepo. Epapedeme God yuta epo atlapo,

“Ellalo oplami, wa: sila:tine,

Wa: powale dulu tle sila:tine.

Epalati Kelisota wa:ye hela:depo mellepe,” depo.

¹⁵Epedeme wua:ta ha:ha: kokoye woloma natiya. Epammama koko yeitamale so some ha:ha:miya. Amasiyama wua: woloma ka:depo malamale mate ha:ha:iya. ¹⁶Epame wua:ta koko halomha:ha: dulu dla alila ka:dle iye isikimi dosomiya. Adipalati, wata alila oloma iye batalimale alilapo. ¹⁷Epapedeme wua: koko yeitamale so some ha:ha:miya. Amasiyama wua: woloma Lodta solotamale koko tlo momalamha:ha:iya. ¹⁸Epame wua: kawata yú dlopame yiyilamale mate ha:ha:miya. Adipalati, epapele kokotapo wua:ye batalimale dla elemtamdepo. Amasiyama Sokota wua: dulu dla pasatepo hala diya. ¹⁹Epame wua:ta yimkata alumale dulu dla siyele sala dolumha:ha:mama wua: dupa dulu tle Lod dla siyele ta:demha:ha:iya. ²⁰Epame wua: alila hapuloma dulu dla koko hapuloma dla di Lod Yesu Keliso hi tle A God dla siyele yu atlamha:ha:iya.

Opa mate epo yia: alludulo mate

²¹Epedeme wua: Keliso tlo wowota:mama wuskamu isili dla halopo tulupame yimkadulo yu dla asiyama sallade epo asiyama sallade demsiyamaiya.

²²Epame wola:, wua:ta Keliso yu dla salladepo siyamaye, epammama wua: ma wua:wolalidulo yu dla mepo salladepo siyamaia. ²³Adipalati, Kelisota ya: sos dokopala halaye, epammama oplamitapo ya: a:yaye dokopala halapo. Sos eye Keliso ya: motopo. Epedeme Keliso meyelo ya: sosye pasakalo gadlalo halapo. ²⁴Epedeme sosta ya:skamu isili dla hamtulupame Keliso yu dla salladepo sela:mdiyе, epammama wola:, wua: mape wuskamu isili dla halopo tutula:pame wua:wolalidulo yu dla salladepo siyamaia.

²⁵Epame opa, Kelisotapo ya: sos bokotiyapo malamuweye, epammama wua: mape wua: alluduloye sikemte bokotiyapo malamha:ha:iya. Adipalati, Kelisotapo ya: sos yilo ya: pasakaloye polowe dla himiwapo.

²⁶Epame ya:tapo ya: sosye yú tutula:lowe koko mate epo God yu mate howahauwapo, sostapo ma God ya:ole depo hallepo depame.

²⁷Kelisotapo koko iye hauwapo, ya: sostapo hela:dle mate halemama ullu pa:po aiyalma depo hallepo depame. ²⁸Epapele koko tle ka:dena, opatapo yiskamu yia: moto sikemte malamdiye, epammama yia: alludulo ma sikemte bokotiyapo malamolowe ka:pi. Adipalati, ya:llu sikemte bokotiyapo malamalalo oplamitapo ya:skamu ya: moto ma woloma ka:pi omhalemdepo. ²⁹Epedeme wua: malamaia, oplamitapo ya: motoye alimama batalipo po-omhalasemde. Amasiyama ya:tapo ya: motoye sikemte malamama ya: motota itiyamale mate hallepo depame daya demhalemdepo. Epedeme Kelisotapo ya: moto sos dla epamhalapo.

³⁰Adipalati, dia:ye ya: motopo. ³¹Epapedeme God yu bukata epo atlapo, “Epedeme oplamitapo ya: a mate epo ya: wai mate melepame ma ya:llu mate hatlope depo hallepe.

Epame yia:ta madipatatapo moto hatlope depo ha:ha:lepe.”

³²Epedeme oplamita a:ya hapame ya: mate hallowe ya: dulu kokoye pta pato. Epedeme koko itapo Kelisota sos mate moto hatlope depo hala kokoye botomastapo. ³³Epapedeme na: ma opa dla atlema, wua:tapo wuskamu sikemte malamdiye, epammama wua: alludulo mape sikemte bokotiyapo malamha:ha:iya. Epalati ka:dena, wua: alludulo mape wua: yu dla salladepo siyamolowe.

Adulo mate waidulo mate epo yimlala mate

6 ¹Yimlala, wua: Lod dulu dla ha:ha:mama wua: adulo yu dla epo wua: waidulo yu dla salladepo siyamaia. Adipalati, iye ka:dle kokopo.

²⁻³Epapedeme aiyalma hatitimale dulu dla aiyalma haleta epo atlapo, “Wua: adulo yu dla epo wua: waidulo yu dla salladepo siyamaia.”

Epedeme wua:ta epapelepiye, eta

“ta:lamo hema wua:tapo woloma ka:depo kokó ha:ha:lepe.”

⁴Epedeme adulo wua:ta wua: yimlala batalipo omha:ha:le tle yia: dla siyaladle hami demha:ha:miya. Amasiyama wua: yimlalata

woloma ka:depo ha:ha:lepo depame woloma ka:dle api tle yia:ye gademha:ha:mama Keliso dulu dla ha:ha:lowe kokoye imha:ha:iya.

Asiyama pa:le dla oko halalo so mate epo yia: dokopala so mate

⁵Epame asiyama pa:le dla oko halalo so, wua:ta Keliso yu dla salladepo siyamaye, epammama ma wua: ta:lamo dokopala soye wowota:mama yia: yu dla hutulli mate salladepo siyamaiya. ⁶Epele dulu dla wua: isikimi yia: inoma dali dla oko ka:pi halowa demiya. Adipalati, oko halowe dla sasalalimale soye isikimi yia: dokopala so inoma dali dla oko ka:pi halomdepo. Amasiyama wua: Keliso ya: oko so some wua: dupa dulu tle woloma Godta solotamale dla salladepo siyamaiya. ⁷Epedeme wua:ta hutulli mate yia: oko hamama wua: dupa dulu tle isikimi Lod yilo oko hama depo malamaiya. ⁸Adipalati, wua:malamana, Lodta opa hapuloma, asiyama pa:le dla oko halomalalo so mate epo yia: dokopala so mate dla yia:ta ka:ka:dle koko halomha:ha:le yia: asiyama mate ala:leye halopilipe.

⁹Epame dokopala so wua: mape wua: oko soye woloma ka:pi omha:ha:iya. Epame yia: dla itiyamale yu mate wowota:le hapimha:ha:miya. Adipalati, wua:malamana, wua: mate epo yia: mate wua: Lod hatlopeye Pepele dimo dla halapo. Epedeme ya:tapo opa hapuloma kokoye woloma ka:pi gladlepe, epammama ya:tapo seme tiyape tlo pogadlowa.

Wua: opahale koko dla dinapiya

¹⁰Epedeme na: yu mosukulu dla na:tapo wua: wadle koko iye atlema. Wua: Lod dulu dla ha:ha:mama ya:ta itiyamale pato mate ha:ha:iya.

¹¹Epame opahale dla tamama didiyepo tlalo alisisi hapulomaye God tle halopame didiyeiya, wua:tapo Saitenta elemala natili koko hapuloma dulu medla kokalalipo ha:ha:lowedeme. ¹²Adipalati, dita opahale de iye isikimi opa ikadepe mate po-opahale desema. Amasiyama ditapo bataliya yimlala hapuloma mate epo yia: dokopala so mate epame ta:lamo amtuwale omha:ha:lalo yia: dokopala so mate opahale depo.

¹³Epapedeme wua:tapo batalimale alila dla kokalalipo ha:ha:lowedeme God tle opahale alisisi hapulomaye halopo didiyeiya. Wua:ta epapelepiye, eta opahale dele alilata mogudlati wua:tapo ala me-kokalalipo ha:ha:lepe.

¹⁴Epapedeme wua: kokalalipo ha:ha:lowedeme ikadepe kokoye nosowe some didiyeiya. Epame God mila:pi tle ullu pa:po hallowe kokoye kapulu some pitako dla didiyeiya. ¹⁵Epame ka:dle yuta hapili sadle mate epo dinapopo hallowe koko mateye wua: hete dla hete alisisi some didiyeiya.

¹⁶Epame alila hapuloma dulu dla mikadepe dle kokoye ilokili some hamsiyamama wuskamu wua:ye kukomsiyamaiya, Saiten ya: opahale kosele teleka:leta puame wua:ye sumalala depame. ¹⁷Epame pasakalo gadlowe kokoye etimi some didiyeiya. Epame Hela:dle Sokota wua:

dla hapili aipa:yaye wua: do mate halopo ha:ha:iya. Adipalati, aipa:ya iye God yupo. ¹⁸Koko hapuloma iye inoma sumale tle halomha:ha:iya. Epame alila hapuloma dulu dla Sokota itiyamale tle inoma sumha:ha:iya. Epammama wua:ta solotamale koko hapulomaye inoma sumale tle God dla otele himme ha:ha:iya. Epame wua: dinapopo ha:ha:mama God ya: opa hapuloma yilo inoma sumale yu himme ha:ha:iya.

¹⁹Epame wua: mape na: yilo inoma sumale yu himme ha:ha:iya, Godtapo na:ta atlamolowe yu hapulomaye na: watle hapilipo depame. Epame na:tapo powota:lalo itiyamale mate ka:dle yu ya: dulu kokoye haliyamale dla botomastlepo depame. ²⁰Adipalati, na:tapo ka:dle yu yilo oko halalo halapo. Amasiyama epapele tlope na:tapo oko eye wata oloma hema amtuwale aya dulu dla halemama oko hamhalapo. Epapedeme wua: na: yilo inoma sumha:ha:iya, na:tapo God yuye wota:le pa:po atlamhallepo depame.

Mosukulu dla namkale dle yu atlale

²¹⁻²²Epedeme na:tapo na: ei, Lod dulu dla oko halalo oplami Tikikusye wua: hala dla tane dema, ya:tapo di koko hapulomaye wua: dla atlepo depame. Epame gadle yu mate wua:ye itiyamale hamilipo depame.

²³A Godtapo Lod Yesu Keliso mate yia:ta sadle koko mate epo bokotiyapo malamale koko mate epo mikadepe dle koko mateye mikadepe dle so hapuloma dulu dla ellepe. ²⁴Epedeme di Lod Yesu Keliso sikemte malamalalo so opa dla Godta bokotiyapo malamaleta yia: mate hallepe.

Polota Pilipi sos dla yu ilimale hamili Pilipi

Pilipi buka ya: dulu koko

Mikadepe dle so Pilipi dla ha:ha:lalota Polo watle namkale dle alisisi halopiyo. Epalati alotle Polota Loum mo dla amtuwale aya dulu dla polomama asiyama yu ilimale iye ya: watle hamiyo. Ya: ya: watle siyele yu atlemama molo atlale yu mate ilipo hamiyo. Polo ya:skamu ya:ye amtuwale aya dulu dla halema depo pomalamaiyo. Amasiyama ya: isikimi mikadepe dle sota Lod dulu dla me-sisiyele mate ha:ha:lepo depame yu iye ilipo hamiyo.

---

1 ¹Di Yesu Keliso oko halalo so Polo mate epo Timoti mate yu ilimale iye Pilipi mo dulu dla mikadepe dle so mate epo dikon so mate epame sos dokopala so mate dla hamima. ²Epedeme di A God mate Lod Yesu Keliso mate ya:ta bokotiyapo malamale mate sadle mateta wua: dulu dla ellepe.

Polota Pilipi so dla namkale dle yu atlale

³Na: alila hapuloma wua: malapame God watle siyele yu atlemde. ⁴Epame wua: yilo God watle inoma sumama siyele mate atlemde. ⁵Adipalati, wua:ta ka:yapa God yu dalepame mikadepe duwa oloma etle pua dulu dla wua:ta na:ta ka:dle yu atlamsela:lati ka:pi gademduwapo. ⁶Epapedeme na:malamana, Godta wua: dulu dla oko ka:dle kotiyamuwaye pomellowa. Amasiyama Yesu Kelisota ma ilampuluwe dla tame gudepo mellepe. ⁷Epapele koko tle na:ta wua: yilo ipo sikemte malamhalaye ka:dena. Adipalati, wua:ye namkadulo ikadepepo. Ame adipalati, na:ta amtuwale aya dla tulluwe dla epame na:ta God tiyama tle halemama opata mikadepe dle dulu dla kokalepo ha:ha:lepo depame ka:dle yuye imsula:lati wua:tapo na: mate Godta bokotiyapo malamale dulu dla

hatlope demduwapo. ⁸God ya:malamana, na:ta wua: natilowedeme solotamale pato himme hala kokoye. Adipalati, na:tapo wua:ye Yesu Kelisota bokotiyapo malamale mate wua:ye sikemte malahalema.

Polota inoma sumale

⁹⁻¹⁰Na: wua: yilo inoma sumale yu pato himima, wua: dulu dla wua:tapo yimkadulo bokotiyapo malamolowe kokota ta:lepo depame, epame wua:tapo God koko malamoloweta sikemte ta:lepo depame. Epo na: ma inoma sumale yu hale himima, wua:tapo ka:dle koko mate batalimale koko mate dulu dla ka:dle koko tlo malanatipame halomha:ha:lepo depame. Epo wua:ta epamha:ha:mama Kelisota puale oloma dla ullu pa:talo so depo ha:ha:lepo depame. ¹¹Epame na: ma inoma sumale yu hale himima, wua:tapo Keliso tle ka:ka:dle koko halomoloweta wua: dla poposatilipo ha:ha:lali Godta natipo siyelepo depame.

Polota amtuwale aya dulu dla haluwatapo ka:dle yuye opa dulu dla pato duwapo

¹²Mikadepe dle so namkadulo, na: solotama, wua:tapo koko iye woloma malastlepo depame. Adipalati, na: dla woyamuwa wotiyalle kokotapo ka:dle yuye poyumina. Amasiyama na: dla wowoyamuwa koko etapo ka:dle yuye opa hapuloma dla ma-hamtauwapo. ¹³Epapedeme opa hapuloma hema ha:ha: so mate epo dokopala oplami aya alikili tle omha:ha:lalo so mate me-ya:malamana, na:ta Keliso dla mikadepe duwa koko tle amtuwale aya dulu dla halaye. ¹⁴Epame na: dla oli dea yulupo hala koko itapo mikadepe dle so opi dla itiyamale hamipo, yia:tapo God yuye wowota:le pa:po atlamsiyamelepo depame.

¹⁵Mikadepe, opa opitapo na: dla elle himpame yia:ta God yu atlale koko tle na: tla:mtlowa depame God yu atlamsiyamapo. Amasiyama opa opitapo ka:dle malamale tle Keliso kokoye atlamsiyamapo. ¹⁶Adipalati, yia:malamana, na:ta God tiyama tle halemama God yu yilo na:ta amtuwale aya dulu dla tuluwaye. Epapedeme yia:tapo na:ye bokotiyapo malapame God yu atlamsiyamapo. ¹⁷Amasiyama opa opi anawolotapo yia:ta God yu atlale koko tle na: tla:mtlowa dlalo sotapo yia: ka:dle koko tle Keliso kokoye po-atlamsiyamasema. Amasiyama yia: yiskamu hamhetale koko tle Keliso kokoye atlamsiyamapo. Yia:ta epamsiyamama na:ta amtuwale aya dla hallati na: watile wotiyalle hamilowedeme amsiyamapo. ¹⁸Epapele dulu dla opa opitapo batalipo malamale tle God yu atlamsiyamalati opa opitapo ka:dle momalamale tle Keliso kokoye atlamsiyamapo. Amasiyama epapele dulu dla na: koko e posesa:sema. Adipalati, hatlo Keliso koko tlo opa dla atlowe kokota pato halapo. Epedeme ipapele koko dla na: sikemte siyema.

Epapele dulu dla na: ma sikemte siyema. ¹⁹Adipalati, wua:ta na: yilo inoma sumale koko tle epame Yesu ya: Hela:dle Sokota na: gademhala

koko tle na:malamana, na:ye amtuwale aya dulu tle ma alikili dla woyamelepe. ²⁰Epedeme na: dupa dulu tle malapame solotamale kokoye ipo. Na:ta kokalepo halemama God oko wata hamhala iye pomellowa. Adipalati, na:ta na: okoye woloma pahalalo isikimi duka dla teyulupiye, eta na: dla wota:le hamilipe. Epapedeme na: solotama, na:ta ka:yapa wota:le pa:po itiyamale mate God oko dla sela:uwaye, ma wata epo hallowe solotama. Epapele dulu dla na:ta pasakalo hallowe dla epo polowe dla na: isikimi Keliso hi tlo di dla ta:dlowe solotama. ²¹Adipalati, na:ta ala me-pasakalo hallepiye, na: isikimi Keliso yilo hallowepo. Amasiyama na:ta polowe ma ka:pi. Adipalati, edla na: Keliso mate hallepe. ²²Epapedeme na: ala me-pasakalo hallepiye, ka:dena, na: Lod okoye woloma hamtlowepo. Amasiyama na: dla malamale pta tatlama. Adipalati, na:ta malamaleye poloweta ka:pita:, o pasakalo hallowe kokota ka:pita:? dema. ²³Amasiyama na:tapo koko dapiyamte hema koko hatlo tlo solotamoloweye pta kokalema. Epele tlope na: popame Keliso mate hallowe tlo sikemte solotama. ²⁴Amasiyama na:ta wua: gadlowe yilo na:ta ala popolalo hallowe tlo ka:pi.

²⁵Na: koko eye ikadepe demama malama, na:ye yipta popolowa, wua:tapo na:ta gadle tle mikadepe dle dulu dla kokalepo ha:ha:mama sisiyele mate ha:ha:lepo depame. ²⁶Epapedeme na:ta ma wua: hala dla ilampulati wua:tapo Keliso dulu dla sikemte sisiyelepe.

²⁷Epedeme koko patoye ipo, wua:ta ha:ha:le pasakalo dulu dla Keliso ya: ka:dle yu mate ala:po ha:ha:iya. Epele dulu dla na:ta puame wua: natilowe dla ta:, o isikimi na: mo dla halemama dallowe dla ta:, na: solotama, wua:tapo woloma malamale hatlope depame yimkata opa hapuloma mila:pi tle ka:dle yu dulu dla kokalepo ha:ha:lepo depame.

²⁸Epele dulu dla wua: dla allimha:ha: so dla wowota:mha:ha:miya. Wua:ta powowota:lalo ha:ha:lepiye, eta yia:ta polowe dla umula taye yia: watle imelepe. Epame Godtapo wua: watle pasakalo hallowe hamilowedeme hala koko mape yia: watle imelepe. ²⁹Epedeme Godtapo wua:ye Keliso hala dla sisilamuwaye hatlo mikadepe dle dulu dla ha:ha:lepo depame po-apena. Hao, amasiyama Keliso yilo wotiyalle dulu dla ha:ha:lowe mate dla mape sisilamuwapo. ³⁰Epapedeme dita hapulomatapo yimkata kokalle koko dulu dla wotiyalle me-natimdepo. Epame wua: ma me-natiwapo, na:ta ka:yapa Keliso yilo wotiyalle hamama upiyele hauwaye. Epele dulu dla na: wotiyalle dulu edla ala me-halapo.

Ya:mkale bokotiyapo malamale mate sadle mate ha:haiya

2 ¹Wua: Keliso dulu dla ha:ha:lali itiyamale hamdi? Epame ya:ta bokotiyapo malamaleta wua:ye gademdi? Epo dulu edla wua: Soko mate hatlope demdi? Epame wua: dulu dla ya:mkale polowamale mate

gadlowe koko mate elema? ²Wua: dulu dla ipapele kokota dollupiye, na: wua: dla atlema, malamale hatlope depame bokotiyapo malamale dulu dla ha:ha:mama hatlope depo ha:ha:iya. Wua:ta ipapele koko dulu dla ha:ha:lepiye, eta na: dla siyele pato hamilipe. ³Epo ha:ha:le dulu dla wua: wa:skamu wua: hi di dla halopo hetamama ya:mkale malamale pa:le mate ha:ha:miya. Amasiyama wua: saddle mate ha:ha:mama yimkadulo sikemte momalamha:ha:iya. ⁴Epame wua: hatlo wua:ta solotamale koko tlo ala:mha:ha:miya. Amasiyama wua: amkadulota solotamale koko mape ala:mha:ha:iya.

Keliso koko natipo dolumaiya

⁵Wua:ta ha:ha:le dulu dla wua:ta momalamale mate epo wua:ta moto mate koko halë mate Keliso some ipo ha:ha:iya.

⁶Koko hapuloma dulu dla Kelisoye God depo haluwapo.

Amasiyama ya:ta epo God depo haluwa kokoye pase sikemte malamana.

⁷Amasiyama ya: ya:ta epo halale koko hapulomaye God hala dla me-pomelepame

ya:skamu ya:ye koko pa:le duwapo.

Epame ya:ye oplami moto hapame ta:lamo dla puwapo.

Ya:tapo salladlalo oplami halemama salladle oko halowedeme maluwapo.

⁸Ya: epo oplami moto hapo ya:skamu isili dla hamtulupame

God yu dla salladepo sela:mama dali yekelehmimili di dla poloweye po-alina.

⁹Epedeme Godta ya:ye di ikadepe dla hamhetapame ya: watle hi pato hamiwapo.

Hi itapo hi hapuloma dulu dla di ikadepe dla elapo.

¹⁰Godtapo Yesu watle hi pato iye hamiwapo,

Pepele di dla ha:ha: so hapuloma mate epo ta:lamo dla ha:ha: so hapuloma mate epame ta:la dulu dla ha:ha: so hapuloma mateta hatlo Yesu ya: hi dla heodlepo depame.

¹¹Epapedeme hapulomatapo di A God hiye di dla ta:dlowedeme Yesu Kelisoye Lod dlepe.

Wua: God ya: akimlala depo ha:ha:mama tamili some amtuwale dulu dla salempopa:iya

¹²Epapedeme namkadulo, na:ta wua: mate haluwa oloma edla wua:ta na: yu dla ka:pi salladepo siyamuwapo. Amasiyama ka:dena, ma na:ta wua: saliyome tame pateka:mu dla hala oloma hema wua:tapo na: yu dla woloma mepo salladepo siyamaiya. Epele dulu dla wua: God wowota:le mate ha:ha:mama mikadepe dle sota ha:ha:lalo pasakalo nati-iy.

¹³ Adipalati, Godtapo wua: dulu dla oko hamhalemama wua: watle ya:ta solotamale koko ka:ka:dle halomolowe malamaleye halopimdepo.

¹⁴ Wua: koko hapuloma halomha:ha:mama alli mate yu topulolle mate halomha:ha:miya. ¹⁵ Adipalati, wua:ta epapele koko pahalomalalo ha:ha:lepiye, eta wua:ye God ya: akimlala depame ullu pa:le ikadepe ka:ka:dle so dlepe. Epame dulu edla wua:tapo ta:lammo hema ha:ha:mama batalimale so dulu dla tamili some salempopa:lepe. ¹⁶ Adipalati, wua:tapo opa opi watle pasakalo yuye alemha:ha:le koko tle. Wua:ta epamha:ha:lepiye, eta na: malamelepe, na: oko wua: dulu dla hauwaye koko pa:le pe-elasema. Epammama Yesuta ma ilampulupiye, na: wua: koko dla siyelowepo.

¹⁷ Wua:ta mikadepe dleye alinepi poyupo God dla hapimdiye epapele some halapo. Epapedeme e tama di tle opata na: yumpo na: omaliye simelepiye, ka:dena. Adipalati, epapele koko dla na:tapo ka:dena demama wua: mate hatlo siyepo. ¹⁸ Epapedeme wua: mape koko hema na: mate sisiyelowe ka:pi.

Timoti mate Epaplotitos mate yia: koko

¹⁹ Namkadulo, Lod Yesu Kelisota ka:dena dlepiye, eta Timotiye wua: dla tane dlowepo. Epame ya:ta wua:ta ha:ha: koko natipame ma ilampuame na: watle atlati dallowe sikemte solotama. ²⁰ Epele dulu dla na: dla wua: gadlowe oplami hale hawa ikadepe, hatlo Timotipo. Hatlo ya:tapo wua: gadloweye sikemte solotama. ²¹ Amasiyama opa opiye yiskamu yia: koko tlo sikemte malamama Keliso oko tlo pase malamasema. ²² Epele dulu dla wua: Timotita halale kokoye mo-wua:malamana. Ya:tapo maseyemalata ya: a gademdiye epammama ya:tapo na:ta ka:dle yuye opa dla hamsela:lati na: gademsela:uwapo. ²³ Epapedeme na:ta na: dla koko woyamolowe malastlepiye, eta wua: watle Timotiye hapele tane dlowepo. ²⁴ Epame na: Lod dla mikadepe dema, ya:ta na: dla alila hamilipiye, eta na: mape hapele tame wua: natilipe.

²⁵ Amasiyama namkale Keliso dulu dla na: mate oko halalo oplami Epaplotitos mape wua: dla tane dlowama. Wua:tapo ya:ye na: mate sela:mama na: gademsela:lepo depame tane duwapo. Amasiyama na: wata ya:ye ma ilame wua: hala dla tane dema. ²⁶ Adipalati, ya:ye wua: sikemte momalamhalema. Epame wua:ta ya:ta esiyele koko dalepo ya: momalamha:ha: dla ya:ye sikemte dupa yuli mate halema. ²⁷ Yao, eye ikadepe, ya: esiyemama mo-pola yakomuwapo. Epapele tlope Godta ya: bokotiyapo malamama ya:ye ma-ka:duwapo. Epame ya:ta ka:dle koko tle Godta na: ma gaduwa, na:ta ya: yilo dupa kollala depame. ²⁸ Epapele koko tle na:tapo ya:ye hapele wua: dla tane dema, wua:ta ya: natipo sisiyelepo depame. Epalati asiyama na:tapo wua: yilo woloma hedle halowepo. ²⁹ Wua:ta ya:ta pula natipame sisiyele mate ya: hamaiya.

Wua: opa Epaploditos epapele so dla siyele ta:demha:ha:iya. ³⁰Adipalati, ya:tapo Keliso oko hamsela:mama mo-pola yakomuwapo. Wua:tapo mo pateka:mu dla ha:ha:mama na: pogadlalo ha:ha:lali ya:tapo wua: yilo na: gademsela:mama ya:skamu ya: pasakaloye haodlowe dla himiwapo.

Keliso koko malamolowe tlo pta koko pato

3 ¹Epapedeme namkadulo, wua: Lod dulu dla ha:ha:mama sisiyele mate ha:ha:iya. Na: na:ta wua: watile ma atlamuwa koko iye ma wata wua: watile atlamolowedeme po-alisema. Adipalati, ka:dlepo, wua:tapo koko iye woloma sikemte malastepo ha:ha:loweye.

²Epapedeme wua: wolomape. Adipalati, opa opitapo wua:ye ipo imsiyamapo, “Wua: pasakalo hallowe halowedeme kapala kotimaiya,” demsiyamapo. Epapele tlope yia:ta imale koko dla mikadepe demiya. Adipalati, yia:ye esemala some batalimale koko halomsiyamama apopo.

³Epame God mila:pi tle yia:ye kapala pokotimale so depo ha:ha:po. Amasiyama Hela:dle Sokota itiyamale tle God hi di dla ta:dlalo so dia:ye ya: mila:pi tle ikadepe kapala kotimale so depo ha:ha:po. Di dita itiyamale tle koko halomde dla diskamu popepeyalimasema. Amasiyama Kelisota dia: dla koko halë tlo di dla hamhetamama ya:ye pepema. ⁴Epele dulu dla oplami haletapo ya:skamu pepemolowe poka:dena. Amasiyama ya:ta ya:skamu pepemama ya:ye di dla hamhetlepiye, na:ta ya:ye tla:mtelepe. ⁵Adipalati, na: waita na: hampame alila 7 pololepo gudlati 8 alila dla na: kapala kestauwapo. Na:ye Isalael so dulu dla Benyamin elele halë oplamipo. Epapedeme na:ye Hibulu oplami ikadepepo. Epo na:ye Pa:lisi oplami halemama Godta aiyalma hatitimale hapulomaye woloma dolumpumama hale pohamastana. ⁶Na:ta ikadepe Yu oplami depame Godta aiyalma hatitimale hapuloma eye woloma kikitilata hamame dolumpumama mikadepe dle soye wotiyalle hapimhaluwapo. Epele dulu dla aiyalma koko hapuloma dulu tle opata na: natiwaye, na:ye batalimale pa:le oplami depo haluwapo.

⁷Alila oloma edla na:ta koko e tlamduwaye koko pta pato demduwapo. Amasiyama watapo Keliso dulu tle halemama takala koko e tlamaye, na: dla pokoko desema. ⁸Epapedeme na:ta Yesu Kelisoye na: Lod duwa kokota pato halemama koko opi hapulomaye na: dla koko pa:le halapo. Epedeme na: Keliso hamolowedeme ya: yilo takala koko hapuloma eye pokoko depame hakaka some mo-pololuwapo. ⁹Na: Keliso mate hatlope depo hallowe tlo sikemte solotama. Epele dulu dla na:ta di Yu so aiyalma dolumhaluwatapo na:ye God mila:pi tle ullu pa:le oplami pe-epapena, hao. Amasiyama na:ta Keliso dla mikadepe duwa koko tle Godtapo na:ye ullu pa:le oplami duwapo. ¹⁰Epedeme na: Keliso koko mate epo ya:ye powale tle ma pasakalo dla ta:duwa itiyamale koko mate tlo sikemte malamolowe solotama. Epammama na: solotama, Kelisota wotiyalle hapo

pouwaye na: ma epapolowedeme. ¹¹Epame na: ma mikadepe dema, na:ta powale tle ma pasakalo dloweeye.

God tle asiyama halowedeme itiyamale mate mosukulu dla ullumtaiya

¹²Na:ta atla dulu hema na:ye Keliso kokoye ikadepe sikemte malastauwa depo po-atlasema. Epame na: dla Godta ya: oko hamhalaye ala pogudesema. Amasiyama na: Keliso some hallowedeme ya:ta na: sisilamuwa koko dla ala omtamama itiyamale mate tapo. Adipalati, Kelisotapo na:ta ya: some hallepo depame na:ye ma-sauwapo.

¹³Namkadulo, epapele tlope na: ala Keliso some pohalasema. Epapedeme na: alo koko hapulomaye wowelipame itapu koko tlo sikemte solotamama malatapo. Adipalati, koko iye patopo. ¹⁴Epedeme na: itiyamale mate asiyama halowedeme mosukulu dla tama. Asiyama eye Godta Yesu tle dinapele Pepele di dla ela pasakalo e halowedeme. ¹⁵Epapedeme di mikadepe dle dulu dla kokalepo ha:ha:lalo sota ipo malamha:ha:lowe ka:pipo. Epapele dulu dla wua: koko hema pase mikadepe dlalo wekelepiye, Godta wua:ye woloma imelepe. ¹⁶Amasiyama ka:dlepo, dita adipo ka:dle yuye dolumpuwa, ma mepo dolumtlowe ka:pi.

¹⁷Namkadulo, ka:dena, wua:tapo na:ta haluwa pasakalo natipame dolumoloweeye. Epame mikadepe dle so opa opita di koko natipo dolumha:ha:ye, wua: ma ewolo pasakalo natipame yia: dolumaiya.

¹⁸Adipalati, opa opitapo Kelisota dali di dla powale kokoye allimama ya: dla opahale demha:ha:po. Epedeme na: koko hapuloma iye wua: watle ma-atlamuwapo. Epame ma watapo kaiyo mate wua: watle atlema.

¹⁹Adipalati, opa iwolota tamalaye Dlapa mo dla tamalapo. Epame yia: godye yia: motota solotamale alisisipo. Epame yia:ta batalimale koko halomde dla wowota:lowe tlope ma ka:ka:dle koko depame sisiyemdepo. Epame yia:ta malamale dulu dla ta:lamo koko tlo solotamale pato hutiyepo. ²⁰Amasiyama dia:ye, Pepele dimoye di mo ikadepepo. Epedeme di, di Lod Yesu Kelisota Pepele dimo tle mallepo depame ya: omha:ha:po. Adipalati, ya:tapo di pasakaloye hampulupe. ²¹Epele dulu dla ya:tapo malame di ta:lamo motoye ya:ta itiyamaleta meyelohe depame ma ya: Pepele dimo moto sepeleye di watle hapilipe. Ya:ta di moto amko hapilowe itiyamale etapo alisisi hapulomaye ma ya: hete sitali dla hatitimoloweeye ala:na.

Mikadepe dle sota halomha:ha:loweeye Polota molo atlale

4 ¹Namkadulo, na: wua: sikemte malamama wua: tame natilowe solotama. Epame wua:ta na: dla siyele pato hamima. Epedeme wua: Lod dulu dla ha:ha:mama woloma kokalepo ha:ha:iya.

²Na: ma wola: dapiyamte Yuwodiya mate Suntuka: mate dla atlema, yia:ta yu topulolle dulu dla ha:ha:ye memelepame ma Lod dulu dla

hatlope depo ha:ha:lepo depame. ³Epedeme namkale pato, na: wa: dla atlema, wola: dapiyamte iwoloye woloma gadene. Adipalati, yia:tapo Kelemen mate epo opa opi mate na:ta ka:dle yu hame sela:lati na: gademsiyamuwapo. Epame iwolo hiye Pasakalo Buka dulu dla hutiyepo.

⁴Epapedeme Lod dulu dla sisiyele mate ha:ha:iya. Epame na: yu i mamisika: atlema, wua: sisiyele mate ha:ha:iya. ⁵Epame opa hapuloma dla wua:ta sadle kokoye nati-iya. Lodta puluweye mo-mateka:pi. ⁶Epapele dulu dla wua: ase sikemte momalamale mate ha:ha:miya. Amasiyama inoma sumale yu mate siyele yu mate wua:ta solotamale koko hapulomaye God dla otele himme ha:ha:iya. ⁷Epalati Godta sadletapo wua: dupa dulu dla epo wua:ta malamale dla omhallepe, wua:ta Yesu Keliso dulu dla me-ha:ha:lepo depame. Adipalati, Godta sadle iye pta ka:pi, opata malamaleye tla:mtana.

⁸Epedeme mikadepe dle so namkadulo, na: yu mosukulu dla tamama koko iye wua: watle atlema. Wua:ta malamale dulu dla ipapele koko tlo sikemte malamha:ha:iya. Eye ikadepe kokopo, epo sadepo hallowe kokopo, epo God mila:pi tle ka:depo hallowe kokopo, epame ullu pa:po hallowe kokopo, epame opa dla siyele hamilowe kokopo. Epedeme ipapele koko tlo sikemte momalamha:ha:iya. ⁹Epapedeme ka:dle koko na:ta wua: watle imalati wua:ta dalepame hauwaye etlo dolumha:ha:iya. Epame wua:ta na:ta koko halomsela:lati natiwaye e ma halomha:ha:iya. Epapelepiye, sadle hamilalo Godta wua: mate hallepe.

Polota Pilipi sota namkale dle alisisi hamili koko dla siyele yu atlale

¹⁰Epapedeme wua:tapo alila pato mo-pokadlati wua:ta ma na: malapame namkale dle alisisi na: watle hamiwa dla na:ta sikemte siyele yu Lod dla atlema. Na:malamana, wua:tapo alila hapuloma dulu dla na: malamha:ha:mduwaye. Amasiyama alila ka:dleta wua: dla popumdena, wua:ta na: malapame na: dla namkale dle alisisi hapiloweye. ¹¹Epedeme na: dla alisisita pa:lati wua: watle alisisi otomama po-atlasema. Amasiyama na: na:malamana, na:ta adipapele koko dulu dla tulume hallepiye, na: edla alimama pobatalimana desemde. ¹²Adipalati, na: alisisi dimi halloweye na:malamana. Epame na: alisisi pasatale hallowe koko mape na:malamana. Epapele dulu dla na: dla alisisi pasatale hallowe koko mate epo alisisi dimi hallowe koko mate dulu edla na: ma-ala:na. Epame na: dla daya ta:lowe koko mate epo daya sukallowe koko mate dulu dla na: ma-ala:na. Adipalati, na: ipapele koko hapuloma dulu dla halloweye mo-malastauwapo. ¹³Epapedeme na: Kelisota itiyamale hamiwa tle koko hapuloma halomoloweye ma-ala:na.

¹⁴Amasiyama dulu edla wua:tapo na:ta kokalle koko dulu dla hallati gaduwaye ka:pi. ¹⁵Epedeme Pilipi so mo-wua:malamana, na:ta ka:yapa ka:dle yuye wua: dla hampuame Makedoniya dla hamsela:po depame ma

mo hale dla tlowedeme hallati wua:tapo na:ye alisisi mate gaduwapo. Epele dulu dla sos opita na:ye pogadena. ¹⁶Alila opi dulu dla na: Tesalonika dla halemama alisisi dimi hallati wua:tapo alisisi mate na:ye gademduwapo. ¹⁷Epapele dulu dla na:tapo wua: watle alisisi otomhallati po-apesemde. Amasiyama na: solotama, wua:tapo hamili tle asiyama Godta wua: dla gadle himhala natilipo depo amma. ¹⁸Watapo na: dla alisisi sikemte pasatepo elapo. Adipalati, Epaplotitosta wua:ta na: watle namkale dle alisisi hapiliye puame hapiwa. Epapedeme wua:ta na: watle namkale dle alisisi hamiliye di Yu sota ka:dle ullu pamalalo ha:lati Godta seyamale ullu papame siyemama ka:dena demdiye, epapele some halapo. Epedeme Godtapo wua: dla ka:dena depame siyemhalapo. ¹⁹Epapedeme na: God dla koko hapulomata pasatame sukulu pa:le elapo. Epedeme ya:ta Yesu Keliso tle wua:ta solotamale kokoye wua: watle hapilipe.

²⁰Epapedeme siyele kokotapo di A God dla kokó elepo ellepe. Eye ikadepepo.

²¹Epapedeme Yesu Keliso dla mikadepe dle so opa hapuloma dla namkale dle yu atlamaiya. Mikadepe dle so na: mate hema ha:ha: so ma ya:ta namkale dle yu wua: dla atlema. ²²Epalati Sisa aya dla oko halalo mikadepe dle so ya:ta namkale dle yuye wua: dla atlema. Epame mikadepe dle so opi mape ya:ta namkale dle yuye wua: dla atlema.

²³Lod Yesu Kelisota bokotiyapo malamaletapo wua: mate hallepe.

Polota Kolosi sos dla yu ilimale hamili Kolosi

Kolosi buka ya: dulu koko

Kolosi sos dulu dla biskapa koko imalalo sota ipapele kokoye imha:ha:iyo, opata aiyalma hatitimale dolumolowe koko epo banakaka so dla sisiyemama heodlowe koko. Epame yia:ta imale dulu dla hatlo Kelisota itiyamale tle di pasakalo gadloweye po-ala:na demdiyo. Epela natipame Polota amtuwale aya dulu dla halemama yu ilimale iye Kolosi sos watle hamiyo. Epedeme ya:ta yu ilimale dulu hema koko pato hatlo ya:ta atlaleye, hatlo Kelisota di pasakalo gadloweye ala:na diyo.

---

1 ¹⁻²Na:ye Polopo. Godta na:ye sauwapo, na:tapo Yesu Keliso ya: Taiya dle oko halepo depame. Epedeme na:tapo di ei Timoti mate yu iye Kolosi dla ha:ha:lalo Keliso dla mikadepe dle so wua: dla hamima. Adipalati, wua:ye God ya: opapo. Epedeme di A Godta bokotiyapo malamale mate epo sadle mateta wua: mate hallepe.

Polota siyele yu mate inoma sumale yu mate atlale

³Ditapo wua: yilo inoma sumha:ha:mama di Lod Yesu Keliso ya: A God dla siyele yu atlemde. ⁴Adipalati, wua:ta Yesu Keliso dla mikadepe dle koko mate epame wua:ta God ya: opa dla bokotiyapo malamha:ha: koko mateye di me-daluwa. ⁵Epedeme ka:dle yutapo wua: dla puwa oloma etle pua dla wua:tapo Pepele dimo dla ela pasakaloye halowedeme dalemha:ha:mama omha:ha:uwapo. Epapele koko tle wua: dulu dla mikadepe dle koko mate ya:mkale bokotiyapo malamolowe koko mateta hutiyepo. ⁶Wua:ta ka:yapa ka:dle yu dalepame Godta bokotiyapo malamaleye ikadepe dlati ka:dle yutapo wua: dulu dla dlomoko some mimama pasatauwapo. Epele dulu dla koko eta hatlo wua: dulu dla powoyamana. Amasiyama mo hapuloma dulu dla wowoyamuwapo.

⁷Epedeme wua:tapo ka:dle yuye dita sikemte malamalalo oplami Epaplas tle ma-daluwapo. Oplami itapo yimkata dia: mate Lod okoye hamdepo. Epedeme ya:tapo wua: gadlowedeme wua: dulu dla Keliso okoye ka:pi hauwapo. ⁸Epame wua:ta Soko dulu tle ha:ha:mama ya:mkale bokotiyapo malamha:ha: kokoye di watle atluwapo.

⁹Epedeme dita wua: koko daluwa oloma etle dita wua: yilo God dla inoma sumoloweye poka:limdena. Adipalati, di solotama, Godtapo ya:ta solotamale kokoye Soko tle wua: dla imalati ma wua:ta malastlepo depo amma. Epame Godtapo ya: Soko tle wua: dla malamale ka:dleye hamilipo depo amma. ¹⁰Epedeme ditapo wua: yilo inoma sumha:ha:ye, wua:ta ka:depo ha:ha:le pasakalo tle Lod dla siyele hamilipo depo amma. Epame wua:tapo ka:ka:dle koko tlo halomha:ha:mama dlomoko some milimelepo depo amma. Epame wua:ta God koko malamoloweta ta:lepo depo amma. ¹¹Di ma inoma sumale yu hale himima, Godtapo ya:ta itiyamale pato mate wua: dla itiyamale hamilipo depame wua:tapo kokalle koko hapuloma dulu dla kokalepo dalemha:ha:mama omha:ha:lepo depame. ¹²Epedeme siyele mate A God hi di dla ta:demha:ha:iya. Adipalati, ya:tapo hela:dle mo dla ya:ta sesalemale so watle hamilowedeme dinapele kokoye ma dita halowe ala:na duwapo. ¹³Adipalati, ya:tapo dia:ye amtuwale itiyamale dulu tle ma eleme ya:ta malamale Maseyemalata itiyamale dulu dla ipila:uwapo. ¹⁴Epedeme Maseyematapato di batalimale asiyamaye ya:ta himiwapo. Epapedeme ya:tapo di batalimale hapulomaye mo-howahalomuwapo.

Kelisota koko hapuloma dulu dla pato halapo

¹⁵Epedeme Kelisoye opata ponatilalo wekemde God mila:pi himhalapo. Epame Godta alisisi hapuloma mimita:ple dulu dla ya:tapo itapu halemama omhallalo halapo. ¹⁶Adipalati, Godtapo hatlo Keliso ya: tle alisisi hapuloma ta:lamo dla ha:ha:lalo mate epo pepele di dla ha:ha:lalo mate mimita:puwapo. Ya:tapo epo mimita:pomama dita tlamde alisisi hapuloma mate epo dita potlamalalo wekemde alisisi hapuloma mate mimita:puwapo. Epammama ya:tapo itiyamale soko hapuloma mate epo ya:ta omha:ha:lalo mo hapuloma mate mimita:puwapo. Epapedeme Godtapo koko hapulomaye Keliso tete depame Keliso tle mimita:puwapo. ¹⁷Epedeme alisisi hapuloma ala poha:ha:lalo hallati Keliso ya: tle haluwapo. Epapedeme ya:ta mimita:ple alisisi hapulomata dokostepo tullala depame woloma hamame hallalo halapo. ¹⁸Epedeme Kelisota sos dokopala halapo. Epapedeme sos eye ya: motopo. Ya:ye kotiyamalepo. Epame ya:ye powale tle ka:yapa itapu sila:tili oplamipo, ya:tapo koko hapuloma dulu dla itapu hallepo depame. ¹⁹Adipalati, Godtapo solotamuwapo, ya: koko hapulomatapato Keliso dulu dla pasatepo hallepo depame. ²⁰Epame Godtapo Kelisota dali yekelehmihili di dla powale

koko tle alisisi hapuloma ta:lamo dla ha:ha:lalo mate epo pepele di dla ha:ha:lalo mateye ma ilame ya: hala dla elempuwapo. Adipalati, ya:tapo Keliso omali tle sadle kokoye hampuwapo.

²¹Wua:ye ka:yapa God tle pateka:mu dla ha:ha:uwapo. Adipalati, wua:ta malamale tle epame wua:ta batalimale koko halomduwa koko tle wua:ye God mate opahale demha:ha:uwapo. ²²Amasiyama ma watapo Yami Yesu Kelisota oplami moto hapame powale koko tle Godtapo wua:ye ya: hala dla me-elempuwapo, wua:tapo ya: mila:pi tle ullu pa:po ha:ha:mama batalimale pa:po ha:ha:lepo depame. ²³Epedeme wua: ka:dena, mikadepe dle dulu dla woloma kokalepo ha:ha:iya. Epame wua:ta ka:dle yu dalepame mikadepe depo ha:ha:mama Godta wua: pasakalo gadlowe dla dalemha:ha:mama omha:ha:ye melemya. Ka:dle yu iye ta:lamo pato dla ma-atlampuwapo. Epedeme Godtapo na: dla oko i hamilati na:tapo ka:dle yu iye hame sela:lalo halapo.

Polotapo sos yilo oko halë koko

²⁴Na:tapo wua: yilo wotiyalle hamama siyema. Adipalati, Kelisota hauwa wotiyalle ipiye ma na:tapo na: moto mate Keliso ya: sos yilo wotiyalle hapo. Ame adipalati, sosye Keliso ya: motopo. ²⁵Epame Godtapo sos yilo na:ye ya: oko oplami duwapo. Epedeme ya:tapo na: watle oko hamiwaye, na:tapo wua: gademama God yuye woloma haliyamale dla bobotimatimsela:lepo depame hamiwapo. ²⁶Adipalati, ka:dle yu iye ka:yapa opa hapulomata dallala depame hemele hatiyomeleme eluwapo. Amasiyama ma wata oloma hema Godtapo ya: opa dla mo-botomastauwapo. ²⁷Epedeme hemele hatiyomeleme elale koko eye ipo, Kelisota wua: dulu dla halapo. Epapedeme ya:tapo wua:ta God hala dla hetloweye api dlepe. Epapedeme Godtapo solotamale tle hemele hatiyomeleme elale ka:dle yu iye ma po-Yu so wua: dla mo-botomastauwapo.

²⁸Epedeme ditapo malamale ka:dle mate Keliso kokoye opa hapuloma dla imsiyamama molo atlamsiyamapo, yia:tapo Keliso dulu dla ikadepe opa depo ha:ha:lepo depame. ²⁹Epapele koko tle Kelisota itiyamale patota na: dulu dla hallati na:tapo God okoye sikemte hapo.

2 ¹Na: solotama, wua:ta koko iye sikemte malamelepo depame. Adipalati, na:ta wua: yilo epame Laodikeya so yilo epame opa opi na: mila:pi ponatilalo wekele so yilo inoma sumale yu mate sikemte oko hamde. ²Adipalati, na:ta solotamale koko patoye epo elema, mikadepe dle soye gadle yu mate itiyamale hamilowedeme. Epame yia:tapo yimkata ha:ha:le dulu dla asiyama bokotiyapo malama asiyama bokotiyapo malama dlowe kokotapo yia:ye hatlo alupo dea some yupo hallepodepo ammd. Epame na: ma solotama, yia:tapo ka:dle yuye sikemte malastepo ha:ha:mama wota:le pa:po siyele mate ha:ha:lepo depame. Epame na:

ma solotama, yia:ta Godta hemele hatiyomelle ela kokoye malastlepo depame. Adipalati, Godta hemele hatiyomelle ela koko eye Kelisopo. ³Epedeme hatlo Keliso ya: dulu dla malamale ka:dle hapulomaye me-hutiyepo. ⁴Yu iye na:tapo wua: watle atlema, oplami haletapo biskapa koko imale tle wua:ye eleme alikili dla tlowedeme popotiyamale yu atlamalala depame.

⁵Epapele dulu dla na:tapo ikadepe wua: mate pohalasema. Amasiyama na:tapo Soko tle wua: mate halapo. Epedeme na:tapo wua:ta ka:depo ha:ha:mama Keliso dla mikadepe depo kokalepo ha:ha: dla na: siyema.

Keliso dulu dla ha:ha:lowe koko

⁶Epedeme wua:tapo Yesu Kelisoye wua: Lod depo ya: hamuwaye, epammama woloma hatlo ya: tlo dolumaiya. ⁷Epame wua:ta mikadepe dle keseye hatlo Keliso dulu dla tutula:diya. Epame ya: tama dla wua:ta mikadepe dle kokota ta:ta:diya. Epame wua:ta mikadepe dle dulu dla itiyamale mate ha:ha:mama kokalepo ha:ha:iya. Adipalati, koko hapuloma iye wua: dla mo-imuwapo. Epame alila hapuloma dulu dla God dla siyele mate ha:ha:iya.

⁸Epedeme wua: wolomape, oplami haletapo ya:ta ka:depo dinapolowe malamale mate epo isikimi yu opalli tle wua:ye eleme alikili dla tlala. Adipalati, epapele malamaleye Keliso tle popuasema, isikimi opata malamale tle puapo epame ta:lamo soko tle puapo.

⁹Amasiyama Keliso moto dulu dla God koko hapulomatapo pasatepo halapo. ¹⁰Epapedeme wua: Keliso dulu dla ha:ha:lepiye, wua: dla koko haletapo pokiyepo halasema. Epedeme hatlo ya:tapo itiyamale soko hapulomaye dokopala depo halemama omhallalo halapo. ¹¹Epedeme wua:ta Keliso dulu dla ha:ha: koko tle wua:ye kapala mo-kotimale so depo ha:ha:po. Amasiyama kapala kotimale koko iye dlopi opata wua: moto dla kapala pokotimana. Hao. Amasiyama Kelisota kapala kotimaleye wua:ta ma-hauwapo. Eye wua:ta mota solotamale koko dla siyama tle alikili dla wowoyamoloweye apopo. ¹²Epame wua:ta yú tutula:uwa oloma edla wua:ye Keliso mate wabasi dulu dla ma-hatiwapo. Epame wua:ye Keliso mate wabasi dulu tle ma mo-siliwapo. Adipalati, wua:tapo Godta Yesuye powale tle ma pasakalo duwa itiyamale edla mikadepe duwapo.

¹³Epedeme wua: Kelisota kapala kotimale ulu pohalomalalo ha:ha:uwa koko tle epame wua: batalimale koko tle wua: mo-palli so some ha:ha:uwapo. Amasiyama Godtapo Keliso tle wua:ye pasakalo dla elempuwapo. Epame ya:tapo di batalimale hapuloma mo-howahalomuwapo. ¹⁴Epame di bobtalimale hapuloma hatitimale pepa eye hiyotipame Keliso mate dali yekelemhimili di dla mo-gogoduwapo. Adipalati, pepa etapo dia:ye Godta kasilamale dla elemtlowedeme eluwapo. ¹⁵Epedeme Kelisota dali yekelemhimili di dla powale koko tle

Godtapo itiyamale soko hapulomata itiyamaleye mo-tla:mtapame opa hapuloma inoma dali tle yia: dla wota:le hamiwapo.

Isikimi opata aiyalma hatitimale dla dolumiya.

¹⁶Epedeme opa opi wua: dulu dla aiyalma sikemte hatitimalalo soye me-ha:ha:po. Epapedeme wua:ta daya mate yú mate dlomha:ha: koko dla yia:ta aiyalma hatitimalati dolumha:ha:miya. Epame yia:tapo wua:ta daya dele meyelope meyelope dle koko dla epo wua:ta inoma sumalalo alila koko dla aiyalma hatitimaleye wua:ta podolumalalo ha:ha:lali asiyama yia:ta wua: dla allipiye, wua: epalati ase sikemte momalamha:ha:miya. ¹⁷Adipalati, ipapele aiyalma kokoye ikadepe kokota alotle puluwedeme hallati ya:nasama siyapota itapu dla dompuapo. Amasiyama ya:nasama i ikadepe kokoye Kelisopo. ¹⁸Opa iwolotapo epo aiyalma hatitimale tle opata yia: tlo ka:ka:dle so dlepo depame yiskamu yia:ye isili dla halopo tutula:mdepo. Yia: ma epame banakaka so dla siyele ta:demha:ha:mama inomata meyelope depame koko tlamha:ha:mdepo. Epame epapele koko tle yia:tapo yiskamu di dla halopo hehetamha:ha:mama yiskamu yia: tlo ka:ka:dle so demdepo. Epame ma asiyama yia:tapo mikadepe dle so wua: tlo bobtalimale so demdepo. Amasiyama wua: epalati koko edla ase sikemte malamiya. ¹⁹Adipalati, epapele soye sos dokopala oplami Keliso dla tame po-u-ulalipo ha:ha:sema. Epapedeme yia:ye Keliso moto ipi pohalopo ha:ha:sema. Amasiyama Keliso dulu dla Keliso moto ipi halopo ha:ha:lalo so opaye Kelisota yia:ye kelepti some hohopo hallalo halemama yia:ye omhalapo. Epalati mototapo Godta solotamale tle ta:mtapo.

²⁰Epedeme wua: Keliso mate mo-paliwapo. Epame ta:lamo koko tle alikili dla wowoyapame ma opata hatitimale aiyalma koko tle alikili dla wowoyapo ha:ha:po. Epedeme wua: ma adipalati ta:lamo so some ha:ha:mama aiyalma ipapele dolumha:ha:ma? ²¹Eye, “epapele hala aiyalma,” epo “ipapele alisisi dla natila aiyalma,” epame “epapele umula aiyalma,” dlowe kokoye apopo. ²²Adipalati, aiyalma iye isikimi opata dlopi hatitimale aiyalmapo, epame hapele pa:lalo alisisi dla hutiyepo. ²³Opa opitapo aiyalma koko ipapele natimama semte ka:detepo depo malamdepo. Adipalati, yia:ta natili dulu dla aiyalma ipapele dolumalalo sota itiyamale mate God dla sisiyemama yiskamu isili dla halopo tutula:pame yia: moto hohomalalo so demdepo. Amasiyama epapele tlope ditapo batalimale koko dla tullala depame aiyalma ipapeletapo dia: dla itiyamale pohamisemde.

**Takala koko dulu dla hallowe mate epo
amko koko dulu dla hallowe mate**

3 ¹Epedeme wua:ye Godta Keliso mate powale tle ma pasakalo dla ma-ta:duwapo. Epedeme wua:ta malamale hapulomaye Pepele

dimo dla hutiyeye koko tlo malaha:ha:iya. Adipalati, edla Kelisotapo Godta pollalo dowala tiyama dla polapo. ²Epedeme wua: ase ta:lamo koko tlo momalamha:ha:miya. Amasiyama Pepele dimo koko momalamoloweta wua:ta momalamale dla poposatilipo hutiyeye diya. ³Adipalati, wua:ye mo-paliwapo, epame wua: pasakaloye Keliso mate God dulu dla hutiyepo. ⁴Epedeme Kelisoye wua: pasakalo ikadepepo. Ya:tapo ma ilampulupiye, wua:tapo Kelisota hela:dle dulu dla ya: mate ha:ha:lepe.

⁵Epedeme wua: dulu dla mota solotamale koko ipapeleye pololiya, eye opa mate epo wola: mate uhalomolowe kokopo, epame ullu walle koko ma pololiya. Epame batalimale koko halomolowe dla sikemte ta:lowe koko ma alikili dla pololiya. Epame mani mate epo alisisi mate sikemte solotamolowe koko ma momalamha:ha:miya. Adipalati, mani mate alisisi mate sikemte solotamolowe koko iye biskapa god dla sisiyelowe kokopo. ⁶Epedeme Godta siyaladletapo batalimale koko hapuloma i halomha:ha:lalo so dla pulupe. ⁷Ipapele koko hapulomaye wua:tapo ka:yapa ta:lamo koko dulu dla ha:ha:mama halomha:ha:mduwapo.

⁸Amasiyama wua: wata batalimale koko hapuloma pololiya. Epedeme wua: yimkadulo dla siyaladle mate ha:ha:miya. Epame yimkadulo elle mate ha:ha:mama yia: dla wotiyalle halopimha:ha:miya. Epame batalimale yu mate epo yimkadulo putlomale yu mate atlamha:ha:miya. ⁹⁻¹⁰Epame wua: yimkadulo dla mala-atlamha:ha:miya. Adipalati, wua:ye takala koko hapulomaye tluka some uptipo mo-pololepame ma amko kokoye tluka some didiyewapo. Epedeme wua:ye alila hapuloma dulu dla Godta ya:ta gadle tle wua:ta ha:ha:leye ma amko demha:ha:po, wua:tapo ya: some ha:ha:lepo depame. Epame wua:tapo God sikemte malastame ha:ha:lepo depame. ¹¹Epedeme amko koko dulu hema opa duka hukulliye hawa. Epapedeme Yu so mate epo po-Yu so mateye ma ma-hatlopepo. Epame kapala kotimale so mate epo kapala pokotimalalo wekele so mateye ma-hatlopepo. Epame yu meyelo meyelo dle so mate epo mo pateka:mu dla ha:ha:lalo so mate ma ma-hatlopepo. Epame asiyama pa:le dla oko halomalalo so mate epo yia: dokopala so mate ma ma-hatlopepo. Adipalati, hatlo Kelisota koko pato halapo. Epame ya:tapo mikadepe dle so hapuloma dulu dla halapo.

¹²Epedeme wua:ye God ya: opapo. Ya:tapo wua:ye bokotiyapo malapame ma-sesalemuwapo. Epedeme wua: sadle mate ha:ha:mama yimkadulo polowamale mate ha:ha:iya. Epame wua: amkadulo dla namkale dle mate ha:ha:mama yimkadulo yu dla heodemha:ha:iya. ¹³Epame wua: amkadulo mate woloma ha:ha:mama hapele siyalade demha:ha:miya. Amasiyama wua: amkadulo bobtalimale kokoye wowelimha:ha:iya. Adipalati, Lodta wua: bobtalimale hapuloma woweluwaye, epammama wua: ma wua: amkadulo bobtalimaleye wowelimha:ha:iya. ¹⁴Epedeme koko patoye ipo elema. Ya:mkale bokotiyapo malamale mate ha:ha:iya.

Adipalati, bokotiyapo malamale kokotapo yimkadulo mate woloma sadepo halemama hatlope depo hallowe kokoye hampuapo.

¹⁵Epapedeme wua:ye Keliso ya: moto ipipo. Epame ya:tapo wua:ye ya:ta sadle dulu dla ha:ha:lepo depame ma sisilamuwapo. Epedeme Kelisota sadletapo wua: dupa dulu dla dokopala depo hallepe. Epame sisiyele mate ha:ha:iya. ¹⁶Epame Kelisota imaletapo wua: dupa dulu dla pasatepo hallepe. Epedeme wua: malamale ka:dle mate epo siyele sala mate ya:mkale asiyama gade asiyama gade demha:ha:iya. Epame wua: dupa dulu tle God dla inoma sumale sala mate sisiyele sala mate dodolalimha:ha:iya. ¹⁷Epedeme wua:ta atlamha:ha:mde koko hapuloma mate epo moto mate koko halomha:ha:mde hapuloma mateye Lod Yesu hi tle halomha:ha:iya. Epame Yesu hi tle siyele yu God dla atlamha:ha:iya.

Pasakalo amko dulu dla yimkadulo mate ha:ha:lowe koko

¹⁸Wola:, wua:wolalidulo yu dla salladepo siyamaiya. Adipalati, Lod dulu dla koko iye ka:pipo.

¹⁹Epame opa wua: mape, wua: wola:ye sikemte momalamha:ha:mama yia: mate woloma ka:pi sadepo ha:ha:iya.

²⁰Epame yimlala wua: mape, wua: adulo yu mate epo wua: waidulo yu mate dla woloma salladepo siyamaiya. Adipalati, koko iye Lodta solotamapo.

²¹Epame adulo, wua: yimlalata koko halomalati natipame yia:ye ase sikemte batalipo atlamiya. Adipalati, wua:ta epapelepiye, wua: yimlalata ma miyelo koko halomolowe ye wowota:lepe.

²²Epame asiyama pa:le dla oko halalo so, wua: ta:lamo hema wua: dokopala so yu dla woloma salladepo siyamama yia: okoye woloma halomha:ha:iya. Epammama hatlo yia:ta wua: omha:ha:lato oko ka:pi hali demiya. Adipalati, oko halowe dla sasalalimale soye isikimi yia: dokopala sota yia: omha:ha:lato natipame oko ka:pi halomdepo. Epedeme wua: woloma wua: dupa dulu tle solotamale mate wua: dokopala so okoye ka:pi halomha:ha:iya. Adipalati, ipapele kokotapo wua:ta wua: Lod wowota:le kokoye botomastamdepo. ²³Epapedeme wua:ta oko halë dulu dla woloma ka:pi halowe tlo malapame oko haiya. Epame wua:ta opa opi oko hamama isikimi Lod yilo oko hama depo malamaiya. ²⁴Adipalati, wua:ye ikadepe Keliso ya: oko sopo. Epedeme wua:tapo Pepele dimo dla ya: tle asiyama halomelepe. ²⁵Amasiyama batalimale koko halomalalo so dla yia: batalimale asiyama hapilipe. Adipalati, Godta koko gladle alila dla ya:tapo isikimi seme tiyape tlo pogadlowa. Amasiyama ya:tapo koko hapulomaye woloma ka:pi gladlepe.

4 ¹Epame dokopala so, wua: oko so iwoloye woloma ka:pi omha:ha:iya. Adipalati, wua: mape wua: dokopala oplamiye Pepele dimo dla me-halapo.

Koko hapuloma dulu dla inoma sumale mate ha:ha:iya

²Epedeme wua: alila hapuloma dulu dla dinapopo ha:ha:mama inoma sumha:ha:iya. Epame God dla namkale dle yu atlamha:ha:iya. ³Wua:ta epamha:ha:mama dia: yilo inoma sumha:ha:loweye welimiya. Adipalati, di solotama, Godtapo dita ka:dle yu hamsiyamolowe kokolomaye gowaladlepo depame. Epame ditapo Keliso koko hemele elaye ma opa dla atlamelepo depame. Epedeme na:tapo Keliso yilo amtuwale aya dulu hema halapo. ⁴Epapedeme wua: na: yilo inoma sumha:ha:iya, na:tapo ka:dle yu atlale dla woloma ka:pi hatostepo atlepo depame.

⁵Epedeme wua: alila hapuloma dulu dla alikili so mate ha:ha:mama ka:ka:dle koko siyapo tlo woloma ka:pi halomha:ha:iya, yia:tapo koko e natimama Keliso koko tlo pta ka:pi dlepo depame. ⁶Epame wua:tapo yia: dla yu atlale oloma edla woloma ka:pi sadle mate atlamha:ha:iya. Epame yia:tapo asiyama wua: watile atlanatili yu atlati asiyama atlowe yu mape ma-dinapopo ha:ha:iya.

Mosukulu namkale dle yu atlale

⁷⁻⁸Epedeme na:tapo na: ei, Lod dulu dla oko halalo oplami Tikikusye wua: hala dla tane dema, ya:tapo di koko hapulomaye wua: dla atlepo depame. Epame gadle yu mate wua:ye itiyamale hamilipo depame.

⁹Epapele dulu dla na: ma wua: abo oplami Onisimasye wua: dla tane dema. Ya: mape mikadepe dle dulu dla diamkale ikadepepo. Epapedeme Tikikus mate epo Onisimas matetapo di kokoye wua: dla tame atellepe.

¹⁰Epame na: mate amtuwale aya dulu dla hallalo oplami Alistakusta ya:ta namkale dle yuye wua: dla atlema. Epalati Banabas ya: ei Maka mape ya:ta namkale dle yuye wua: dla atlema. Wua: oplami Maka kokoye mo-wua:malamana. Epedeme ya:ta wua: dla pulupiye, wua:tapo ya:ye woloma sadle mate selepe. ¹¹Epame oplami hale Yesu depame ma ya: hi hale Yustus demde mape, ya:ta namkale dle yuye wua: dla hamima. Epedeme Yu so opa hapuloma dulu dla opa dapahatlope iwolo tlo na: mate God ya: mo koko yilo oko hamha:ha:po. Epame yia:tapo na:ye ka:pi gadle koko tle na: dla siyele elemde.

¹²Epalati wua: abo oplami Epaplas mape ya:ta namkale dle yuye wua: dla hamima. Oplami i mape Keliso ya: oko oplamipo. Epedeme ya:tapo wua: yilo inoma sumale pato himhalemde, wua:tapo Keliso dulu dla kokalepo ha:ha:mama ikadepe opa depo ha:ha:lepo depame. Epame wua:tapo Godta solotamale koko hapulomaye malastlepo depame.

¹³Epame na:malamana, ya:ye wua: yilo oko pato hamhalapo. Epame ya: mape mikadepe dle so Laodikeya dla ha:ha: so mate epo Hiyelapolis dla ha:ha: so mate yilo ma oko pato hamhalapo. ¹⁴Epame diamkale dokota Luk mate epo Dimas mate yia: mape yia:ta namkale dle yuye wua: dla

hamima. ¹⁵Epame na:ta namkale dle yuye diamkadulo mikadepe dle so Laodikeya dla ha:ha: so dla atlaiya. Epame na:ta namkale dle yuye a:ya Nimpa dla epame ya: aya dulu dla inoma sumha:ha:lalo so dla ma atlaiya.

¹⁶Epedeme wua: yu ilimale iye sesa:pame ma Laodikeya sos dla hamimama ma asiyama na:ta yia: watle yu ilimale hale hamiliye e hapo sesa:iya.

¹⁷Epame Alkipus watle atlemama Lodta ya: watle oko hamiliye woloma ka:pi hamtame mosukulu dla gudene diya.

¹⁸Epedeme na:ye Polopo. Na:tapo mosukulu yu ilimale iye monolo na: do mate ilipo wua: dla hamima. Epedeme na:tapo amtuwale aya dulu hema hala koko dla na:ye malaha:ha:iya.

Eso, Godta bokotiyapo malamaleta wua: mate hallepe.

Polota Tesalonika sos dla yu ilimale hamili

1 Tesalonika

1 Tesalonika buka ya: dulu koko

Poloye Kolin mo dla halemama Tesalonika so watle yu i ilimaiyo. Polo ka:yapa Tesalonika dla tale oloma edla opatapo ya: yu dla dalepame mikadepe diyo. Amasiyama Yu sota koko i natipame Poloye dodolomaiyo (Taiya dle so 17:1-10). Epeleye Polotapo mikadepe dle so iwoloye sikemte malahalemama yia: watle molo atlale yu i ilipo hamiyo, yia:tapo wotiyalle dulu dla ha:ha:mama God mila:pi tle woloma ka:depo ha:ha:lepo depame. Epame yia:tapo Yesuta puluwe dla mikadepe dle so hapulomata ya: hala dla hetlowe koko ma malastlepo depame ilimaiyo.

1 ¹Di Polo mate Saeles mate epo Timoti mate yu ilimale iye Tesalonika sos dulu dla mikadepe dle so wua: watle hamima. Adipalati, wua:ye A God mate Lod Yesu Keliso mate dulu dla ha:ha:po. Epedeme Lodta bokotiyapo malamale mate sadle mateta wua: dulu dla ellepe.

Tesalonika sota mikadepe dle koko

²Dita alila hapuloma wua: yilo inoma sumama wua: koko dla God dla siyele yu atlemde. ³Epammama wua:ta mikadepe depame oko hauwa mate epo ya:mkale bokotiyapo malapame moto mate koko hauwa mate epo wua:ta Yesu Keliso dla dalemha:ha:mama omha:ha: koko mateye dita di A God dla inoma sumha:ha:mama powelisemde.

⁴Mikadepe dle so namkadulo, dimalamana, Godta wua:ye bokotiyapo malapame wua:ye mo-hohomuwapo. ⁵Adipalati, dita yu ka:dle wua: dla hampuwaye isikimi yu siyapo pohampuana. Amasiyama itiyamale mate epo Hela:dle Soko mate wua: dla hampuwapo. Epo di mape ka:dle yu iye sikemte mikadepe depo malamama wua: dla impuwapo. Epapedeme dita wua: gadlowedeme wua: mate ha:ha:uwaye, wua:malamana. ⁶Epame

wua:ta di koko natipo di dolumama Lod dolumuwapo. Epame wua:ta ka:dle yu dalepo hapame wotiyalle dulu dla ha:ha:lali Hela:dle Sokota siyeleye wua: dla hamiwapo. Epalati wua:tapo siyele mate ka:dle yu eye hauwapo.

⁷Epedeme mikadepe dle so hapuloma Makedoniya dla ha:ha:lalo so mate epo Akaya dla ha:ha:lalo so mateta wua: koko natipo wua: dolumolowe ka:pi. ⁸Epapedeme Godta wua: dulu dla oko halë kokoye wua: tle hatlo Makedoniya mate Akaya mate dla podlalemtana. Hao, wua:ta mikadepe dle kokoye mo hapuloma dla mo-dlalemtauwapo. Epapedeme wua: kokoye dita mo opi dla atlamtloweye poka:dena. ⁹Ame adipalati, mo hapuloma dulu dla opata dita wua: aya dla pulati wua:ta yu ka:dleye hutulli mate hamuwaye e atlamyapo. Epammama yia:ta wua:ta biskapa god tle ma ikadepe pasakalo hallalo God dla mikadepe depo ya: yu dla salladepo siyama kokoye atlamyapo. ¹⁰Epammama yia:ta ma wua:ta God Yami, Godta powale tle hamame ta:dleye Pepele di tle mallepe depo omha:ha:ye atlamyapo. Eye Yesupo. Ya:tapo Godta kasilamaleta pulati dia:ye eleme alikili dla woyamelepe.

Polota Tesalonika mo dla oko halë koko

2 ¹Mikadepe dle so namkadulo, dita wua: hala dla pumuluwaye ya: dulu koko popa:na. ²Wua:malamana, dita ka:yapa wua: hala dla puluwedeme Pilipi mo dla ha:ha:lali opata dia: dla mala-atlamyemama wotiyalle hamiwaye. Amasiyama epapele dulu dla di Lodta di gadle tle opata di alli dulu medla ditapo wota:le pa:po wua: watle God tle puale ka:dle yuye atlamuwapo. ³Adipalati, dita imale kokoye mala-atlale tle popuasema, epame ullu walle koko tle popuasema. Epedeme dita wua:ye pomala-atlowa, hao. ⁴Amasiyama di God yu ka:dle tlo atlamsiyamapo. Adipalati, Godtapo dia:ye ala:na depame hohopo ya: yu ka:dleye atlamtaiya duwapo. Epedeme dita oko hamsiyama iye opata sisiyelepo depo po-aposema. Hao. God, di dupa dulu tlamalalota siyelepo depo apopo.

⁵Epo wua: mape wua:malamana, wua:ta di hala dla matilipo depame isikimi mala-atlale yu mate po-opalina. Epammama di mani halowe yilo ka:dle yuye po-atlemdena. God ma koko iye ikadepe depo. ⁶Epapele tle di wua: mate epo opa hapuloma mateta dia: dla sisiyelepo depame pa-amdena. ⁷Amasiyama di Kelisota Taiya dle so dla itiyamale eluwapo, wua: dla alisisi otloweye. Epapele tlope di alisisi wua: dla po-otomdena. Adipalati, ditapo wua:ye owayemala ya:yatapo ya: yimlala woloma omhalemdiye, epapele some woloma omha:ha:uwapo. ⁸Adipalati, dita wua:ye bokotiyapo malamale tle hatlo God tle puale ka:dle yuye wua: dla pohampuana, hao. Di pasakalo mape wua: dla hapilowedeme puwapo. Ame adipalati, wua:ye dita sikemte malaha:ha: sopo. ⁹Epapele dulu dla

ditapo wua: mate ha:ha:mama dita dlowe alisisi mate epo dita solotamale alisisi opi mate e ala:lowedeme ditapo utula:la hapuloma mate epo alila hapuloma mate di moto mate oko pato hamha:ha:uwaye, wua:malamana. Epapele koko tle dita God tle puale ka:dle yu atlamsiyamama wua: dla alisisi po-otomdena.

¹⁰Yao, dita mikadepe dle so wua: mate ha:ha:uwaye di api hale pohotana. Amasiyama dita yimkata wua: mate ha:ha:mama woloma ka:depo ha:ha:uwapo. Epedeme wua: koko i mo-wua:malamana, epo God mape koko hema mikadepe depo. ¹¹Ata ya: akimlala woloma omhalem diye, epammama dita wua: hapulomaye woloma omha:ha:uwapo. ¹²Ditapo wua:ta God mila:pi tle ka:ka:depo ha:ha:lepo depame api meyelo pe meyelo pe dle tle wua: watle gadle yu atlamha:ha:uwapo. Adipalati, Godtapo wua:ye sisilamhalapo, wua:tapo ya: mo koko dla tuwame ha:ha:mama ya:ta hela:dle dulu dla ha:ha:lepo depame.

¹³Di ma God dla siyele yu atlema. Adipalati, wua:ta dita God yu atla dalepo hamama yu iye oplami tle puma pe-epo atlana. Amasiyama wua:ta yu iye ikadepe God tle puma depame woloma hauwapo. Epedeme God yu etapo mikadepe dle so wua: dulu dla oko hamhalapo. ¹⁴Epedeme mikadepe dle so namkadulo, mo-wua:malamana, Yu sota Yudiya mo dla Yesu Keliso dla mikadepe dle so watle wotiyalle hapimduwaye. Epammama epapele kokota wua: dla mo-woyamama mo-wua: abo sotapo wua: dla wotiyalle ma-hapimduwapo. ¹⁵Yu sotapo amka:yapa God tle yu hapame molo atlamalalo soye potipame Yesu Keliso ye ma yumuwapo. Epame ma yia:tapo dia: watle wotiyalle hamiwapo. Epedeme Yu so ewolotapo God dla siyele pohapimhalasema epame yia:tapo opa hapuloma dla elle pato elapo. ¹⁶Epammama yia:tapo dita po-Yu so watle ka:dle yu hamtame atlati po-Yu sota pasakalo hallowe halala depame yia:ta di api himomella yakomuwapo. Ipapele koko tle yia: bobtalimale hapulomatapo yiskamu yia: dla kokolumtlati Godta kasilamaletapo ikadepe yia: dla umula puapo.

Polota ma Tesalonika mo dla tlowe solotamale

¹⁷Epapedeme mikadepe dle so namkadulo, opata dia:ye wua: mo tle posallati dita alila kiyele dla wua: saliyomtame ha:ha:uwa dla, wua: malamoloweye powelimdena. Epedeme di sikemte solotamduwa, wua: mila:pi mamisika: natilowedeme. ¹⁸Epammama na: monolo puame wua: natilowe sikemte solotamduwa. Amasiyama Saitenta di api himomelemduwa.

¹⁹Epapedeme di Lod Yesuta ma ilampuale dla apa kokota di watle siyele hamipa:? Epame apa kokota dita ya: mila:pi tle wota:le pa:po kokalepo ha:ha:pa:? Wua:po. Wua:ta mikadepe dletapo dita ka:depo oko

halë kokoye haliyamale dla botomastlepe. ²⁰Ikadepe, Godtapo wua: koko tle di watle siyele hamilipe.

3 ¹⁻²Di wua: natila puluwe alilaye ma-tla:mtlati ma a:ma gilidlowe allimama isikimi Timoti tlo wua: dla tane demama dia: tlo Atene mo medla ha:ha:lowa duwa. Timoti iye dia: mate oko hamsela:mama God yu ka:dle Keliso kokoye atlamsela:mdepo. Epapeleye dita ya:ye wua: watle tane duwapo, ya:tapo wua:ta mikadepe dle dulu dla kokalepo ha:ha:lepo depame molo atlowedeme. ³Adipalati, wotiyalle dulu hema oplami haleta mikadepe dle tle teyulala depame. Epame wua: ma mo-wua:malamana, mikadepe dlowe kokoye wotiyalle koko mate elapo. ⁴Epapedeme dita wua: mate ha:ha:mama wotiyalle kokota puluweye wua: watle ma-atlamduwapo. Epapeleye wotiyalle koko etapo wata dia: dla mo-woyamuwapo. ⁵Epapele koko tle na: posolotamana, na:ta wua:ta mikadepe dle kokoye podallalo halloweye. Epammama na:ta Timotiye wua: hala dla tane duwa. Adipalati, na: wua: yilo sikemte dupa kiyetamhaluwa, wua:tapo Saitenta elemala natili dla tullati dita wua: yilo oko hauwata koko pa:le ellala depame.

⁶Amasiyama Timotita ala wua: mate halepo ma ilampuame di watle wua: koko atlamala daluwaye pta ka:pi. Adipalati, ya:tapo wua:ta mikadepe dle koko mate ya:mkale bokotiyapo malamolowe koko mate halomha:ha:ye puame di watle atlamuwa. Epo ya:ta di watle wua:ta di malaha:ha:mama di natilowe sikemte solotamale elema duwa. Epele dulu dla di ma asiyama wua: natilowe sikemte solotama. ⁷Epedeme mikadepe dle so namkadulo, dita wotiyalle koko mate upiyele koko mate dulu dla ha:ha:mama wua:ta mikadepe dle kokoye puame atlati daluwata di gaduwa. ⁸Adipalati, dita wua:ta Lod dulu dla kokalepo ha:ha:le koko dalepame sikemte sisiyemama woloma hedle hama. ⁹Epapele koko tle dita wua: yilo siyele yu God dla atloweye sukulu pa:le elema. Adipalati, di God mila:pi tle ha:ha:mama wua: kokota dia: dla siyele pato hamima. ¹⁰Epo utula:la mate alila mate wua: matle natilowe yilo God dla inoma sumale yu pato himme ha:ha:ma. Epapele dulu dla wua:ta mikadepe dle koko dulu dla koko haleta ala po-ala:lalo hallepiye, dita puame eye ala:lowepo.

¹¹Epedeme di inoma sumale yu himima, di A God mate epo di Lod Yesu mate dita wua: hala dla tlowe apiye ka:depo dinapelepo depame. ¹²Epame di ma inoma sumale yu hale himima, Godtapo wua: dulu dla bokotiyapo malamale elaye ta:lepo depame. Epalati dita wua:ye sikemte bokotiyapo malaha:ha:ye epammama ma wua:tapo wua: dulu dla epo opa hapuloma dulu dla ya:mkale bokotiyapo malamale mate ha:ha:lepo depame. ¹³Epame di ma inoma sumale yu hale himima, di Lod Yesuta ya:ta sesa:le opa mate puale oloma edla wua:tapo mikadepe dle dulu dla kokalepo ha:ha:mama di A God mila:pi tle ullu pa:po ka:ka:dle so depo ha:ha:lepo depame.

God mila:pi tle ka:ka:depo ha:ha:lowe koko

4 ¹Mikadepe dle so namkadulo, ka:depo ha:ha:le koko tle God dla siyele hamilowe kokoye dita wua: watle me-imuwapo. Epedeme na:malamana, wua: epapele koko dulu dla ma-ha:ha:po. Amasiyama ka:ka:dle kokota wua: dulu dla hutiyetapo ta:lepo depame watapo na:ta Lod Yesu hi tle wua:ye sikemte atlema.

²Wua: mo-wua:malamana, dita Lod Yesuta itiyamale tle wua: watle imuwa kokoye. ³Adipalati, Godta solotamapo, wua:tapo ya: mila:pi tle aiyalma depo ha:ha:lepo depame. Epedeme wua:ye opa mate wola: mate uhalomolowe koko tle aiyalma depo ha:ha:iya. ⁴Epo wua: mape mo-wua:malamana, oplamita ya: moto woloma hampame aiyalma depo hallowe ka:pi. ⁵Epedeme batalimale malamale wua: dulu dla elatapo wua:ye semsela: demiya. Adipalati, God yeitalimale sota epapele koko halomdepo. ⁶Epapele koko tle wa: amkale mikadepe dle oplami ya: a:ya uhamama ya: dla wotiyalle hamimiya. Adipalati, Lodtapo batalimale koko ipapele halomalalo soye batalimale asiyama hamilipe. Eye dita ka:yapa wua: watle atlemama epapele koko halomiyo, duwapo. ⁷Ame adipalati, Godtapo di sisilamuwaye, ditapo batalimale dulu dla ha:ha:lepo depo po-apena. Amasiyama ditapo God mila:pi tle woloma ka:ka:depo ha:ha:lepo depame ya:ta di sisilamuwapo. ⁸Epapedeme oplami antapo yu iye dolumolowe allipiye, ya: oplami yu dla alimama po-aposema. Amasiyama ya: God, wua: dla Hela:dle Soko hapimhala yu dla alimama apopo.

⁹Epedeme wua: bokotiyapo malamale dulu dla ha:ha:mama mikadepe dle sota ya:mkale asiyama gade ya:mkale asiyama gade dlowe kokoye mo-wua:malamana. Adipalati, Godtapo bokotiyapo malamale koko eye wua: watle me-imuwapo. Epedeme ma dita koko hema wua: dla yu ilipo hamilowe poka:dena. ¹⁰Namkadulo, wua:ta Makedoniya mo dla ha:ha:lalo mikadepe dle soye bokotiyapo malamha:ha:mama gagademha:ha:ye dimalamana. Epedeme dita wua:ye epapele koko dulu medla mepo ha:ha:lepo depame sikemte atlema.

¹¹Epedeme wua: wua: amkadulo mate woloma ka:depo sadle mate ha:ha:mama homta ha:ha:iya. Epame wua: oko halomha:ha:mama yimkadulo oko dla yu balemha:ha:miya. Epammama muwolo wuskamu wua: gadlowe yilo wua: moto mate oko halomha:ha:iya. Adipalati, dita koko iye wua: watle me-imuwapo. ¹²Wua:ta ipapele koko halomha:ha:lepiye, alikili sota wua: koko natipame ka:pi dlepe. Epame wua:tapo wuskamu gadlowedeme wua: amkadulo dla pohitaha:ha:lowa.

Yesuta puluwe koko

¹³Namkadulo mikadepe dle so, di posolotamasema, wua:tapo palli so kokoye yeitapo ha:ha:loweye. Alikili sotapo palli so yilo dupa kolomama

sikemte a:lemdepo. Adipalati, yia: palli sota ma-silliwe kokoye yeitamana. Amasiyama wua:tapo alikili so some palli so yilo sikemte dupa kolle mate ha:ha:miya. ¹⁴Adipalati, di Yesuta powale tle ma pasakalo dle koko dla mikadepe demdepo. Epedeme di ma mikadepe dema, Yesuta ma ilampuluwe oloma edla Godta mikadepe dle so opa palliye Yesu mate elempulupe.

¹⁵Epedeme Lodta meyelo atlale yuye dita wua: watle atlema, eye Lodta puale oloma edla, palli so ala me-hutiyelati di popalilalo pasakalo ha:ha: sota yipta Yesu hala dla pehetlowa. ¹⁶Amasiyama Lod meyelo Pepele di tle malemama itiyamale yu mate epo banakaka so yia: dokopala oplami yu mate epo God ya: hulu yu mate mallepe. Epalati Keliso dla mikadepe depo ha:ha:mama palli so tatile sillipe. ¹⁷Yia:ta me-hetlati di ala popalilalo ha:ha: so mape palli so mate yimkata wuala di dla Lod umula hetlepe. Epame ditapo Lod mate kokó ha:ha:po ha:ha:lepe. ¹⁸Epapedeme wua: amkadulo wua: dulu dla ha:ha: sota palli so yilo sikemte malaha:ha:lala depame yu i mate yia:ye woloma gagademha:ha:iya.

Lodta puluwe koko dla dinapiya

5 ¹Mikadepe dle so namkadulo, dita ipapele kokota wowoyamolowe alila wua: watle imolowe poka:dena. ²Adipalati, wua: mo-wua:malamanana, Lodta ma ilame pumama uhalalo oplamita utula:la pumdiye epapele some pulupe. ³Alila oloma edla opata epo atlameyelepe, “Haiya! Alila pta ka:pi. Dia: dla koko hale hawa, siyele siyapota elapo,” demyelepe. Epamyelati pakasiyamalalo wotiyalle kokota yia: dla pumama pallipe. Epedeme wua: malamaiya, mopapo pollalo a:yata ya:ta owayemala hamolowe wotiyalleta ya: dla pumdiye ya: malapollati po-apesemde. Epapedeme e ma epapena. Opata alila e malaha:ha:lali populuwa. Epedeme alila hema oplami haleta poteletlowa.

⁴Amasiyama mikadepe dle so namkadulo, alila eta pulupiye, uhalalo oplamita puale some wua: dla yiyelle pohamilowa. Adipalati, wua:ye amtuwale dulu dla poha:ha:sema. ⁵Amasiyama wua:ye alila hela:dle dulu dla ha:ha:lalo sopo. Epapedeme di utula:la amtuwale dulu dla poha:ha:lalo so. ⁶Epapedeme di hutiyelalo opa some poha:ha:lowa. Amasiyama di dinapopame omha:ha:mama di moto hohomalalo so depo ha:ha:lowepo. ⁷Adipalati, hutiyelalo soye utula:la hutiyemdepo, epo kawata yú dlopo yiyilamalalo soye utula:la kawata yú dlomdopo.

⁸Amasiyama di alila hela:dle dulu dla ha:ha:lalo sopo. Epedeme di ka:dena, dinapopo omha:ha:mama di moto hohomalalo so depo ha:ha:lowe. Epo ha:ha:mama mikadepe dle koko mate bokotiyapo malamale koko mate kapulu some didiyepo ha:ha:lowepo. Epo Godta pasakalo hallowe koko di watle hamilowe dla omha:ha: kokoye di dokopala dla dokopala alisisi some didiyelowepo. ⁹Adipalati, Godtapo

di sisilamuwaye, ya:ta kasilamale dulu dla tumullupo depo po-apena. Amasiyama di Lod Yesu Keliso tle pasakalo hallowe halepo depame apuwapo. ¹⁰Epededeme Kelisota dia: yilo mo-pouwapo, ditapo ya: mate yimkata ha:ha:lepo depame. Epedeme dita ha:ha:po pallipiye, eta dita Keliso mate ha:ha:lowe kokoye pomeyelo dlowa. ¹¹Epedeme wua: wua: amkaduloye mikadepe dle dulu dla kokalepo ha:ha:lepo depame asiyama gade asiyama gade demha:ha:mama itiyamale hapimha:ha:iya. Amasiyama na:malamana, wua:ye mepamha:ha:po.

Gadle yu mosukulu

¹²Mikadepe dle so namkadulo, di wua: dla atlema, wua: sos dokopala so mate epo God yu imalalo so mate dla heodepame yia: watle siyele hamiya. Adipalati, yia:tapo wua: dulu dla oko pato sikemte hamha:ha:po. ¹³Epededeme yia:ta oko ha koko dla wua:ta yia:ye bokotiyapo malamama yia:ye di dla ipila:iya. Epammama wua: amkadulo mate woloma sadepo ha:ha:iya.

¹⁴Epame wua: dulu dla oko halomolowe dla hopeyalimale soye oko halomelepo depame sikemte atlamaiya. Epo haliyamale dla koko halomolowe dla wowota:lalo soye gadle yu mate gagademha:ha:iya. Epo atali so hapuloma mape gagademha:ha:iya. Epame wua: amkadulo mate sadepo ha:ha:mama pakasiyamalalo kakasilamha:ha:miya.

¹⁵Epamha:ha:le dulu dla oplami haleta wua: watle batalimale koko hale halepiye, wua: asiyama ya: watle wotiyalle pohamilowa. Amasiyama sadle mate ka:ka:dle koko tlo wua: dulu dla epo opa hapuloma dulu dla halomha:ha:iya.

¹⁶Alila hapuloma dulu dla sisiyele mate ha:ha:iya. ¹⁷Epammama alila hapuloma dulu dla inoma sumale mate ha:ha:iya. ¹⁸Epame koko hapuloma dulu dla God dla siyele yu atlemha:ha:iya. Adipalati, Godtapo Keliso ya: opata ipapele koko halomha:ha:lepo depame solotamhalapo. ¹⁹Epededeme wua: Hela:dle Soko okoye humatlemiya. ²⁰Epammama God yu molo atlamalalo sota God tle yu hapame atlamale yuye isikimi koko demiyo. ²¹Amasiyama koko hapuloma dulu dla ikadepe God tle puma:e depame woloma heheletimala natiya. Epame koko ka:ka:dle tlo halopame e dolumha:ha:iya. ²²Epame batalimale koko hapuloma halomolowe dla aiyalma depo ha:ha:iya.

²³Epedeme di inoma sumale yu himima, sadle hapilalo Godta meyelo wua:ye woloma aiyalma depo hallowe kokoye hamilipo depame. Epame di ma inoma sumale yu himima, di Lod Yesu Kelisota puale dla omtamama wua:tapo wua: soko tle epo wua: moto tle epo wua:ta malamale tle ullu pa:po ha:ha:lepo depame. ²⁴Epedeme Godta wua: dla koko i halomelepe. Adipalati, wua: sisilamuwa Godye ya:ta yu atlale dolumolowe pomelesemde.

²⁵Mikadepe dle so namkadulo, wua: dia: yilo inoma sumale yu himha:ha:iya. ²⁶Epame wua: amkadulo mikadepe dle so dla namkale dle yu atlamha:ha:iya. ²⁷Na: Lod hi tle wua:ye atlema, wua:tapo yu ilimale iye mikadepe dle so hapuloma watle sesa:po ilipo depame. ²⁸Epedeme di Lod Yesu Kelisota bokotiyapo malamaleta wua: mate hallepe.

Polota Tesalonika sos dla matle yu ilimale hamili

2 Tesalonika

2 Tesalonika buka ya: dulu koko

Tesalonika sos dulu dla mikadepe dle so opitapo yia: oko hapulomaye memelepame ma hatlo popa:mama Yesuta puluwe koko dla omha:ha:iyo. Epalati Polotapo koko e natipame matle yia: watle gadle yu i ilipo hamiyoy. Epame opatapo Yesuta puluwe koko dla batalipo malapame omha:ha:lali Polota Yesuta puluwe kokoye ma woloma yia: watle imaiyo.

---

1 ¹Di Polo mate Saeles mate epo Timoti mate yu ilimale iye Tesalonika sos dulu dla ha:ha:lalo mikadepe dle so wua: watle hamima. Adipalati, wua:ye di A God mate Yesu Keliso mate dulu dla ha:ha:po. ²Epedeme di A God mate Lod Yesu Keliso mate yia:ta bokotiyapo malamale mate sadle mateta wua: dulu dla ellepe.

Godta koko gladloweye Polota atlale

³Mikadepe dle so namkadulo, di ka:dena, wua:ta mikadepe dle koko mate ya:mkale bokotiyapo malamale koko mateta wua: dulu dla ta:mtaye dita God dla siyele yu atlowe ka:pi. ⁴Wua:ta wotiyalle koko mate kokalle koko mate dulu dla kokalepo ha:ha:mama mikadepe dle dulu dla me-ha:ha: koko tle ditapo siyele mate God ya: sos opi dla wua: kokoye atlamsiyamde.

⁵Wua:tapo mikadepe dle tle wotiyalle ha kokotapo Godta opa kokoye woloma ka:pi gladlowe kokoye haliyamale dla imapo. Epapele koko tle Godtapo wua:ye ya: mo koko dla ulatuluweye ala:na dlepe. Epapele dulu dla God ya: mo koko yilo wua:tapo wotiyalle hapo. ⁶⁻⁷Epedeme Godye woloma ikadepe koko tlo halalopo. Epapedeme Yesuta ilame pulati ya:tapo wua: watle wotiyalle hapimha:ha: so watle asiyama wotiyalle hamilipe. Epame wotiyalle dulu edla ha:ha: so wua: watle hedle ka:dle

hamilipe. Epame di watle mape hedle hamilipe. Koko iye Lod Yesuta ya: banakaka so itiyamale mate Pepele di tle dlapa tele aloweli mate malemama apelepe. ⁸Lod Yesuta malame God koko posolotamalalo wekelalo so mate epo ka:dle yu Keliso koko dla posalladepo siyamalalo so mate dla asiyama wotiyalle halopilipe. ⁹Oloma edla Lodta yia:ye batalipo hamastlepe epame ya: mila:pi tle epo ya:ta hela:dle itiyamale tle alikili dla hohopo polollati yia:ta edla ha:ha:mama sukulu pa:le ha:ha:lepe. ¹⁰Epame alila oloma edla ya:ta pulati ya: opata ya: watle sisiyemama haiyalle yu mate sisiyele pato ta:dlepe. Epedeme dulu hema wua: ma me-ha:ha:lepe. Adipalati, wua:ta ka:dle yu dita wua: dla atlati wua:ta mikadepe duwa koko tle.

¹¹Di koko hema wua: yilo God dla alila hapuloma inoma sumale yu himme ha:ha:ma, wua:tapo Godta wua: sisilamuwa pasakalo mate ala:po ha:ha:lepo depame. Epame di ma inoma sumale yu himima, wua:tapo wua: dla malamale ka:ka:dle hutiyeye Godta itiyamale tle eye moto mate koko halomha:ha:lepo depame. Epame di ma inoma sumale yu himima, wua:tapo Godta itiyamale tle wua:ta mikadepe dle dulu tle peyama okoye woloma halomha:ha:lepo depame. ¹²Epedeme dita inoma sumale yu himi iye opatapo wua: koko ka:pi natipo di Lod Yesu hiye di dla ta:dlepo depo amma. Epame Lod Yesuta asiyama wua: hi di dla ta:demama siyele hamilipo depo amma. Epedeme di God epo Lod Yesu Kelisota bokotiyapo malamale tle koko iye puapo.

Humatla podallalo wekelalo oplami koko

2 ¹Mikadepe dle so namkadulo, na: di Lod Yesu Kelisota puluwe koko mate epo ya:ta dia:ye elemolowe koko mate wua: dla atlowe solotama. ²Epedeme wua: opa opita puame atlemama, “Lod ya: alilaye mo-puwa,” dlati dalepame hapele yiyelepame dupa yulumama yia: yu dla tulumiya. Epame yia:ta atlemama, “Sokota di watle koko iye momolo imuwa,” dlati yia: yu dla mikadepe dlalimiyo. Epo ma yia:ta atlemama, “Polo wolota di watle yu ilimale hamimama ipo atluwa,” dlati e mape yia: yu dla mikadepe dlalimiyo. ³Epapedeme ipapele koko hapuloma dulu dla oplami haleta wua:ye elemala nati demiya. Adipalati, Lod ya: alilata puluwedeme hallati koko dapiyamte tate wowoyamelepe. Eye, opata Lod posolotamalalo alikili dla wowoyapo telepe. Epame humatlati podallalo wekelalo oplamita woyamelepe. Amasiyama alotle ya:ye Dlapa mo dla ka:stlepe. ⁴Ya:tapo ya:skamu hamhetamama opata sisiyelalo god hapulomaye batalimana depame hatlo ya: tlo ka:dena depo di dla hamhetlepe. Epammama ya:tapo tame God ya: aiyalma aya dla polomama ya:skamu ya:ye ikadepe Godpo dlepe.

⁵Amasiyama na:ta wua: mate sela:mama koko hapuloma i ma-atlamsela:uwaye, wua: mo-woweluwa? ⁶Amasiyama wata oloma hema

humatla podallalo wekelalo oplamita puluwe api himomeleme hala kokoye mo-wua:malamana. Adipalati, ya:ta woloma ya: alila ikadepe dla pulupo depame ya: apiye ala himomeleme halapo. ⁷⁻⁸Epapele tlope humatla podallalo wekelalo kokotapo hemele opa dulu dla oko ma-hamhalapo. Amasiyama ipapele kokota ta:lala depame ya: api himomeleme hallalotapo ya: apiye ala me-himomelemhalapo. Epame alotle ya: api himomeleme hallaloye alikili dla gilidlati ya:tapo edla woyamelepe. Amasiyama Lod Yesuta puame ya: mati tle hedle mate epo ya:ta hela:dle itiyamale mate humatla podallalo wekelalo oplamiye yumpo hamastelepe.

⁹Epedeme humatla podallalo wekelalo oplamita pulupiye, ya: Saitenta itiyamale mate pulupe. Ya: puame elemale mate ulugiyemale koko patoto halomsela:lepe. ¹⁰Ya:tapo epamsela:mama batalimale api tle alikili soye elemale mate hohomelepe. Epalati yia:tapo dulu edla mosukulu pallipe. Adipalati, yia:tapo yia: watle pasakalo hamilowe yu dla allimama pohana. ¹¹Ipapele koko tle Godtapo elemala natili koko patoye yia: watle hamilipe, yia:tapo elemala natili dulu edla tutula:lepo depame. ¹²Epedeme anawolotapo ikadepe koko dla pomikadepe dlalo wekepame batalimale koko tlo solotamha:ha:ma:, ewoloye Godta yia: koko gladepame yia: watle batalimale asiyama hamilipe.

Kokalepo ha:ha:iya

¹³Mikadepe dle so namkadulo, Lodta bokotiyapo malamaleta wua: mate halapo. Epame dita wua: yilo God dla siyele yu atlowe ka:pi. Adipalati, Godta wua:ye mo-powataliya pasakalo hallowe dla ma-sesalemuwapo. Epedeme wua:tapo Hela:dle Sokota itiyamale tle ullu pa:talo so dle koko tle epo wua:ta ikadepe koko dla mikadepe dle koko tle Godta wua:ye pasakalo hallowe ma-hapiwapo. ¹⁴Godtapo dita ka:dle yu atlamsiyama itle wua:ta pasakalo hallowe halepo depame wua: sisilamuwapo, wua: ma Yesu Kelisota hela:dle dulu ha:ha:lepo depame. ¹⁵Epedeme mikadepe dle so namkadulo, dita wua: dla imuwa koko mate epo yu ilalimale halopo puwa mate woloma kokata hohopame wua:ta mikadepe dle dulu dla sikemte kokalepo ha:ha:iya.

¹⁶⁻¹⁷Epedeme di inoma sumale yu himima, di Lod Yesu Keliso mate epo di A God mate wua: gadle tle wua:ye itiyamale hamilipe, wua:tapo ka:ka:dle koko halomsiyamama ka:ka:dle yu tlo yuhamsiyamelepo depame. Adipalati, di A Godtapo dia:ye bokotiyapo malapame dia: watle kokó elepo ellalo gadleye hamiwapo, ditapo siyele mate ya:ta hapilowe pasakalo dla dalemha:ha:mama omha:ha:lepo depame.

Dia: yilo inoma sumale yu himha:ha:iya

3 ¹Mikadepe dle so namkadulo, God yuta mo hapuloma dla ma-hapele dlalemlepo depame wua:ta dia: yilo inoma sumale yu himme

ha:ha:iya. Adipalati, di solotama, wua:tapo God yuye pato depame siyele mate hamuwaye, opa mo hapuloma dla ha:ha: so ma epapelepo depame. ²Epapele dulu dla wua: Godta dia:ye batalimale so dulu dla woloma omhallepo depame inoma sumale yu himha:ha:iya. Adipalati, pase opa hapulomata God dla pomikadepe desema.

³Amasiyama Godye ya:ta yu itiyapo himili dolumolowe dla pomelesemde. Epedeme ya:tapo wua:ye itiyamale hamipame wua:ye woloma omhallepe, batalimale oplami Saitenta wua: dla wotiyalle hamilala depame. ⁴Epedeme di Lod dla mikadepe dema, wua:tapo dita atlamuwa kokoye ma-hamha:ha:yo depame. ⁵Epedeme di wua: yilo inoma sumale yu himima, wua:tapo Lodta gadle tle Godta bokotiyapo malamale kokoye wua: dupa dulu dla ellepo depame. Epame Kelisota pua koko dla dalemha:ha:mama omha:ha:lepo depame.

Itiyamale mate oko haiya

⁶Mikadepe dle so namkadulo, di Yesu Keliso hi tle wua:ye sikemte atlema. Mikadepe dle oplami antapo dita imale yuye podolumalalo hopeyamale mate hallepiye, wua: epapele so mate hatlope demiya. ⁷Adipalati, wua: mo-wua:malamana, dita ha:ha:uwa kokoye. Epedeme wua: ma epo ha:ha:lowe ka:pi. Adipalati, dita wua: mate ha:ha:uwa dulu dla di hopeyamale mate poha:ha:na. ⁸Epame di oplami hale daya dlowedeme asiyama dimi podemdena. Hao, di asiyama himpame daya demduwapo. Epame alila mate epo utula:la mate di motoye oko pato dla hatitimduwapo, dita daya dlowe asiyama himiloweye halowedeme. Epammama di oplami hale dla pohitaha:ha:na. ⁹Di epamsiyamama wua: dla dita alisisi otlowe itiyamale eluwa kokoye haliyamale dla pobotomastemdena. Amasiyama dita wua: dla ka:dle koko imama diskamu dia:ye omha:ha:mduwapo. ¹⁰Epame dita wua: mate siyamale oloma edla ditapo wua: watile imuwa kokoye ipo. Oplami antapo oko halowe sasalemama allipiye, ya: daya podlowa.

¹¹Amasiyama di wua: dulu dla opa opita oko halowe alli kokoye atla me-daluwa. Epammama yia:tapo oko pahalomalalo isikimi duka dla siyamama yimkadulo yu balemsiyamapo. ¹²Di opa epapele so dla Yesu Keliso hi tle atlema, yia:tapo epapele koko tle memelepame ma yiskamu yia: pasakalo gadlowe yilo yia: moto mate oko halomha:ha:lepo depame. ¹³Amasiyama mikadepe dle so namkadulo, wua: ka:ka:dle koko halomolowe dla hopeyalimiya.

¹⁴Ipapele koko dulu dla oplami hale dita yu ilimale hami hema pomikadepe dlalo wekelepiye, wua:ta ya:ye woloma inoma dlolemha:ha:lepe. Epame ya: mate hatlope depo siyamiyo. Adipalati, ya:tapo koko i natipo ya:skamu wota:lepo depame. ¹⁵Amasiyama epele dulu dla ya:ye alikili oplami demiyo. Isikimi ya:ye molo atlale yu mate

atellepe. Adipalati, ya:ye wua: mate yimkata mikadepe dle dulu dla halapo.

Polota namkale dle yu mosukulu atlale

¹⁶Epedeme na: inoma sumale yu himima, koko hapuloma dulu dla sadle hamilalo Lodtapo alila hapuloma dulu dla wua: dla sadle hapilalo hallepo depame. Lod etapo wua: mate hallepe.

¹⁷Na: Polo monolo hema na: do mate na:ta namkale dle yu i ilima. Iye na:ta yu ilimale koko ipo. Wua:tapo hema malanatipame yu ilimale hapulomaye na:ta ilalimana dlepo depame. Epedeme na: ipo ilimde.

¹⁸Di Lod Yesu Kelisota bokotiyapo malamaleta wua: mate hallepe.

Polota Timoti watle yu ilimale hamili

1 Timoti

1 Timoti buka ya: dulu koko

Polotapo God yu hamsela:le oloma dla Timotitapo ya:ta imale dalepame mikadepe diyo. Epame ya:tapo Polota God yu hame mo hapuloma dla sela:lati ya: mate sela:iyo. Epapele alotle Timotitapo Epeses sos dokopala oplami hallati Polotapo ya: watle yu ilimale iye hamiyo. Yu ilimale dulu hema sos dokopala so dla gadle yuye ilimaiyo.

1 ¹Na:ye Polopo. God di pasakalo gadlalo mate Yesu Keliso mateta na:ye sepame Taiya dle okoye hamiwapo. Epedeme Yesu Kelisotapo dita dalemha:ha:mama omha:ha: halepo halepo pasakaloye di watle hamila pulupe.

²Na:tapo yu ilimale iye Timoti wa: watle hamima. Adipalati, mikadepe dle dulu dla Timoti wa:ye na: maseyemala ikadepe sepena.

A God mate epame Yesu Keliso di Lod mate yia:ta bokotiyapo malamale mate epame sadle mateta wa: mate hallepe.

Biskapa imale koko dla atlale

³Na:tapo Makedoniya mo dla tamhalemama wa:ye atluwapo, wa:tapo Epeses mo dla hallepo depame. Adipalati, wa:ta edla halemama opa opita God koko batalipo imsiyamaye humatlepo depame. ⁴Opa iwolotapo Yu so yia: toto esemale koko tlo sikemte esemsiyamapo. Amasiyama esemale koko itapo isikimi opa dla yu dlomale koko hampuapo. Epapedeme yia:ta imale kokotapo oplamita God dla mikadepe dle dulu dla kokalepo hallowe kokoye pohamisema. ⁵Amasiyama na:ta yu ilimale ya: dulu kokoye ipapena. Ka:dena, mikadepe dle sotapo yimkadulo sikemte bokotiyapo malamoloweye. Adipalati, bokotiyapo malamale koko eye ullu pa:le dupa tle epame dupa malamale ka:dle tle epame Yesu Keliso

dla mikadepe dle tle pumhalapo. ⁶Amasiyama God koko batalipo imsiyamalalo opa iwolotapo isikimi biskapa koko imsiyamama ikadepe api tle ma alikili dla ma-tamalapo. ⁷Epapedeme yia:ta malamaletapo yia:ta Mosesta aiyalma hatitimale imsiyamolowe tlo solotamdepo. Amasiyama yia: aiyalma kokoye poyia:malamana. Yia: isikimi yeitamale tle imama Mosesta hatitimale aiyalma kokoye ipapena demsiyamama batalipo imsiyamapo.

⁸Amasiyama dimalamana, dita aiyalma koko eye woloma ka:dle api tle imelepiye, eta aiyalma koko eye woloma ka:pi ellepe. ⁹Adipalati, aiyalma koko iye ka:ka:dle so dla pohatitimana. Amasiyama batalimale opa ipapele so dla hatitimuwapo. Eye aiyalma hauwokokomalalo so dla, epo God yu dalla allimama ma miyelo solotamale dla siyamalalo so dla, epame God tle alikili dla potamalale so dla, epo batalimale koko halomalalo so dla, epame pomikadepe dlalo isikimi ta:lamo koko dolumsiyamalalo so dla, epame yia: adulo mate yia: waidulo mate potipame ma opa opi potimalalo so dla, ¹⁰epame opa mate wola: mate uhalomalalo so dla, epame opa opita ma yimkadulo dla namile pasakalo ilalo so dla, epame asiyama pa:le oko halomalalo soye opa opi dla asiyama mate hapilalo so dla, epame isikimi mala-atlalo so dla, epame ikadepe God koko imale dla allilalo so dla. ¹¹Epedeme imale hapuloma eye ka:dle yu dulu dla hutiyepo. Ka:dle yu eye Godtapo na: wale ma-hamiwapo, na:tapo opa dla atlamsela:lepo depame.

Godta polowamale koko dla Polota namkale dle yu atlale

¹²Na:tapo na: dla itiyamale hamilalo di Lod Yesu Keliso dla siyele yu atlema. Adipalati, ya:tapo na:ye ka:dena depame ya: oko oplami duwapo. ¹³Na: ka:yapa ala pomikadepe dlalo halemama na:tapo Keliso koko dla batalipo atlemduwapo. Epame na:tapo Yesu Keliso dolumalalo so dla wotiyalle mate upiyele mate hapimduwapo. Epapele tlope Godtapo na: polowamama na:ye ya: hala dla sempuwapo. Adipalati, oloma edla na: pomikadepe dlalo halemama na:ta koko halomhaluwa hapulomaye woloma pomalamdena. ¹⁴Epame di Lodta ya:ta polowamale kokoye na: dla sikemte pasatepo hamiwapo. Epapele koko tle na:tapo Yesu Keliso dulu dla halemama ya: dla mikadepe dlowe koko mate epame yimkadulo bokotiyapo malamolowe koko mate hauwapo.

¹⁵Yesu Kelisotapo ta:lamo hema puwapo, batalimale koko halomalalo so opa di pasakalo gadlowedeme. Epedeme yu iye ikadepepo, ditapo dalepo hamama dolumelepo depame. Amasiyama batalimale so opa hapuloma dulu dla na:tapo ikadepe sikemte batalimale oplami haluwapo. ¹⁶Epapele tlope Yesu Kelisotapo na: polowamama na:ye ma ilame hamuwapo, opatapo koko e natimama Godta batalimale so sikemte malahala kokoye malamelepo depame. Epame ya: dla mikadepe depo halemama kokó halepo halepo pasakaloye halepo depame.

¹⁷Godtapo kokó halepo hallalo dokopala oplami halapo. Ya:ye popowasemde, epame opata ya:ye ponatisemde. Epedeme ya:tapo God hatlo halapo. Epapedeme ka:dena, hatlo ya: dla heodepo sisiyemha:ha:lowe kokota kokó elepo ellepe. Yu iye ikadepepo.

**Polotapo Timoti watle mikadepe dle dulu
dla kokalepo hallowe koko atlale**

¹⁸Na: maseyemala Timoti, God tle yu hapame molo atlamalalo sotapo wa: watle yu hamiwaye malamane. Epedeme na: mape yia:ta yu hamili malamama na:ta yu ilimale iye wa: watle hamipo. Epedeme wa:tapo yu eye woloma kokata hamame halemama ka:dle yu yilo itiyamale mate opahale dene. ¹⁹Epame wa:ta Yesu Keliso dla mikadepe dle kokoye kokalepo halemama wa: dupa dulu dla ka:dle malamale elaye mepo hala dene. Adipalati, opa opiye yia: dupa dulu dla ka:ka:dle momalamale hutie e mate ka:ka:dle kokoye pohalomha:ha:sema. Epame yia:tapo batalimale api dolumtamalemama yia:ta Keliso dla mikadepe dle kokota mo-haohaodepo. ²⁰Epedeme ipapele so opa opiye Humenayospo epame Alesendapo. Opa iwoloye na:tapo Saiten do tama dla homeluwa. Adipalati, miyelo edla yia:ta God koko batalipo imsiyamaye malanatipame medla gudlepo depame.

Inoma sumolowe koko dla imale

2 ¹Epedeme wa: na:ta atla yu iye woloma dalene. Ka:dena, mikadepe dle so ditapo God dla namkale dle yu mate otele yu mate inoma sumha:ha:mama opa hapuloma ta:ta:demha:ha:loweye. ²Epame ka:dena, ditapo gamani dokopala so mate epame mo dulu dla itiyamale hohopo ha:ha:lalo so mateye God dla inoma sumale mate ta:ta:demha:ha:loweye. Adipalati, ditapo yimkata sadle dulu dla ha:ha:mama God mila:pi tle ka:depo ha:ha:lepo depame. ³Adipalati, ditapo yimkaduloye inoma sumale mate ta:ta:demha:ha:lepiye, di pasakalo gadlalo Godye sikemte siyemhallepe. ⁴Epapedeme God dla solotamale elapo, opa hapulomatapo pasakalo gadle hamama ikadepe koko ma malamelepo depame. ⁵Adipalati, God hatlota halapo, epame God ka: epo opa ka: duka dla hallalo ma hatlo Yesu Kelisota halapo. ⁶Adipalati, Godta himili alila dla Yesutapo ya:skamu ya: motoye hamiwapo, ta:la so batalimale hapuloma asiyama dla. ⁷Epedeme Godtapo na:ye sisilapame tane dle oko hamiwapo, na:tapo po-Yu so dla ka:dle yu hamtelepo depame yia:tapo ka:dle yuye dalepame mikadepe dlepo depame. Epedeme na:ta atlama yu iye ikadepepo.

⁸Epedeme na: solotama, God sikemte malamalalo so opatapo inoma sumolowedeme tame alupo yia: do di dla ta:ta:depo inoma sumha:ha:mama yia: dulu dla yu topulolle mate siyaladle mate poha:ha:lowa.

⁹Epame na: posolotamasema, wola:tapo duka dla siyamalalo so wola: some tluka poka:ka:dleye didiyepo opa inoma dali dla siyamoloweye. Amasiyama wua: ka:dena, wua:ta tluka didiyemha:ha:lowe alisisiye woloma natilipe. Adipalati, tluka sikemte ka:ka:dle didiyelowe mate epo kokosase popoliyetimolowe mate epo gold mate moli mate sokolomale alisisi didiyelowe mateta wua:ye God mila:pi tle poka:dena dlowa. ¹⁰Amasiyama ka:ka:dle koko halomoloweta wua:ye ka:dena demdepo. Epedeme koko iye God wowota:le so wola: dla ka:dena.

¹¹Epedeme wola:, wua: daliya. God yu atlalo oplamitapo God yu atlemhallati woloma dalempopa:mama malamale hapame yu edla salladepo siyamaiya. ¹²Epele dulu dla poka:dena, wola:tapo opa dla dokopala depo ha:ha:mama yia: dla God yu atlamha:ha:loweye. Amasiyama ka:dena, wola:tapo woloma yu dimi God yu tlo dalloweye. ¹³Adipalati, Godtapo A:dam tatile mita:pame ma alotle Ib mita:puwapo. ¹⁴Epapele dulu dla Saitentapo A:dam tatile pe-eleman. Amasiyama Ib tatile elemala natilati batalimale kokoye ma-hauwapo. ¹⁵Epedeme wola:tapo mepo yimlala hohomha:ha:lepe. Epame yia:tapo yia:ta mikadepe dle dulu dla ullu pa:po kokalepo ha:ha:mama opa hapulomaye bokotiyapo malamale mate koko ka:ka:dle halomha:ha:lepiye, Godtapo yia: pasakaloye gadlepe.

Sos dokopala so

3 ¹Epedeme na:ta atla yu iye ikadepepo. Oplamitapo sos dokopala oplami halli dlepiye, ya: ka:dle oko halowedeme solotamapo. ²Epapedeme ka:dena, sos dokopala oplamitapo ka:depo hallalo oplami halemama a:ya hatlope tlo hamhallepe. Epame ya:ye ya:skamu ya: moto hamalalo oplami hallepe. Epame ya:ye sadle oplami hallepe. Epame asepe so dla namkale dlalo oplami hallepe. Epame ka:dle yuye ka:pi imalalo oplami hallepe. ³Epame ya: kawata yú depame poyiyilamhallowa. Epame pakasiyamalalo posiyalademhallowa. Epame ya:ye mani sikemte posolotamhallowa. ⁴Epame ya:ye ya:llu mate epo ya: yimlala mate woloma ka:pi natilalo oplami hallepe. Epame ya: yimlala mape ya: yu dalepame salladlalo ha:ha:lepe. ⁵Amasiyama ya:tapo ya:llu mate epo ya: yimlala mate batalipo omhallepiye, ya: ma mikadepe dle so sos dulu dla ha:ha:ye adipo omhalepa:?

⁶Epame mikadepe dle ala amko oplamitapo sos dokopala oplami hallowe poka:dena, ya:tapo ya:skamu di dla hamhetale koko tle teyulala depame. Adipalati, Saitentapo amka:yapa ya:skamu di dla hamhetale koko tle teyupame wotiyalle hauwapo. ⁷Epapedeme ka:dena, mikadepe dle so mate epo alikili so mateta dokopala oplami i natipame ka:dena dloweye. Epapelepiye, opatapo ya: hi dla batalimale yu hale po-atlowa. Epame ya:tapo Saitenta elemala natili koko dla poteyuluwa.

Dikon so

⁸Dikon so mape ka:ka:dle so opata ha:ha:lowe ka:pi, opatapo yia: natipame ka:dena dlepo depame. Epapedeme yia: ka:dena, alila hapuloma dulu dla woloma ikadepe koko tlo atlamha:ha:loweye. Epame yia: poka:dena, kawata yú dlopo yiyilamha:ha:loweye. Epame yia: poka:dena, mani ma sikemte solotamha:ha:loweye. ⁹Epame yia: poka:dena, dupa malamale tatlamale mate ha:ha:loweye. Amasiyama ka:dena, yia:tapo mikadepe koko tlo sikemte kikitilata hamame ha:ha:loweye. ¹⁰Epedeme opa anawolotapo dikon so ha:ha:lowa dlepiye, ka:dena, mikadepe dle sotapo ka:yapa opa ewolo koko tatle woloma tlamelepe. Epele dulu dla yia: koko hapuloma ka:ka:pi ha:ha:la tlamelepiye, ka:dena, opa ewolota dikon so opa ha:ha:lepe.

¹¹Epapedeme dikon so wola: hohomolowe mape koko hatlo mepapena. Yia: mape opa opita yia: natipame ka:ka:dle so wola: dlalota ha:ha:lepe. Epame yimkadulo yu poballalo wekelalo so wola:ta ha:ha:lepe. Epame yia: mape yiskamu yia: moto hohomalalo so wola:ta ha:ha:lepe. Epame yia:ta oko halë dulu dla yia: woloma oko ka:pi hutulli mate halalo sota ha:ha:lepe.

¹²Epapele dulu dla dikon so opaye ka:dena, wola: hatlo halopo ha:ha:loweye. Epame yia: ka:dena, yia: wola: mate epo yia: yimlala mate woloma ka:pi omha:ha:loweye. ¹³Epapedeme dikon so opatapo oko woloma ka:pi hutulli mate halepiye, opata e natimama opa ewoloye ka:pi dlepe. Epela dalemama yia:tapo mikadepe dle dulu dla yia:ta itiyamale mate kokalalipo ha:ha:lepe.

Dita God malamolowe ya: dulu koko

¹⁴Na: ma solotama, wa:ta hala dla puluwedeme. Amasiyama na: ma isikimi yu ilimale iye wa: wattle hamima. ¹⁵Adipalati, na:ta hapele populalo wekelepiye, yu ilimale ita mikadepe dle sotapo halowe kokoye wa: dla imelepe. Adipalati, mikadepe dle so iwoloye pasakalo halemhala God ya: sospo. Epedeme God ya: sos itapo ikadepe koko ya: sitali halapo. ¹⁶Epedeme dita Yesu Keliso dla mikadepe depo ta kokoye pta koko pato. Adipalati,

Ya:tapo oplami ikadepe moto hamsela:lati

opata ya: natiwapo.

Epame Hela:dle Sokota ya:ye ka:dle oplami duwapo.

Epame banakaka sota ya: natiwapo.

Epame opatapo ta:lamo hapuloma dla ya: kokoye atlamsiyamalati

opata ya: dla mikadepe duwapo.

Epame Godtapo ya:ye Pepele dimo dla ta:duwapo.

Isikimi mala-atlalo sota imale koko dla dolumiya

4 ¹Hela:dle Sokotapo haliyamale dla epo atlapo, “Mosukulu alila dla opa opita mikadepe dle kokoye memellepe. Epame yia:tapo

isikimi mala-atlalo sokota imale koko mate epo bataliya yimlalata imale koko mate dla dolumelepe,” depo. ²Amasiyama opa ipapele koko imsiyamalaloye isikimi mala-atlalo sopo. Epame yia:tapo yiskamu di dla halopo hetamsiyamolowe tlo malamama asiyama ka:dle koko mate batalimale koko mate malanatilowe tlo poyia:malamana. Adipalati, yia: dla ka:dle koko malamolowe malamale hutiyeye mo-palipo hutiyepo. ³Epame yia:tapo wola: halomolowe mate epo dlowe alisisi opi dlowe mate aiyalma demdepo. Amasiyama Godtapo dlowe alisisi hapulomaye mimita:puwapo, ditapo delepo depame. Epedeme ka:dena, mikadepe dle sotapo dlowe alisisi e dlowedeme ka:yapa God dla inoma sumale mate siyele yu atlowe ka:pi. ⁴Adipalati, Godta mimita:ple alisisi hapulomaye pta ka:pipo. Epele dulu dla di ma poka:dena, ditapo dlowe alisisi opiye batalimana dloweye. Amasiyama ditapo God dla sisiyele mate dlowe alisisi i dloweye ka:pi. ⁵Adipalati, God yu mate epo inoma sumale yu matetapo dlowe alisisi iye ma-ka:demdepo.

Keliso koko dla ka:dle salladlalo oplami hallowe

⁶Wa:tapo yu iye woloma mikadepe dle so opa dla imhallepiye, wa:ye Yesu Keliso ya: oko oplami ikadepe ka:dleta apelepe. Epame wa:ta daya demhalemama itiyamale hamdiye, epammama wa:tapo ka:dle yu dla mikadepe dlowe kokoye dolumhallepiye, eta wa: dla itiyamale hamilipe. ⁷Epedeme dulu edla wa: biskapa koko esemale dalemama koko edla dolumiya. Amasiyama wa: God mila:pi tle woloma ka:depo hallowe koko tlo atotomala natimhalane. ⁸Adipalati, wa: motota itiyamale mate hallepodepo atotomala natimhalloweye pase koko pato. Amasiyama wa:ta God mila:pi tle woloma ka:depo hallowe koko tlo koko pta patopo. Adipalati, koko itapo wata dita ta:lamo hema ha:ha: pasakalo mate epo ma alotle puluwedeme hala kokó halepo halepo hallowe pasakalo mate yia: sitali halapo.

⁹Yu iye ikadepepo. Epedeme opa hapulomatapo yu i dalepame dolumha:ha:lowe ka:dena. ¹⁰Adipalati, dimalamana, Godye pasakalo hallalo Godpo. Epame dimalamana, ya:tapo opa hapulomata pasakalo gadlowe halepo depame solotamhalapo. Epapedeme ka:dle yu dla mikadepe depame dolumha:ha:lalo so opa dla ya:tapo yia: pasakalo gadlalo halapo. Epapedeme ipapele koko tle mikadepe dle so ditapo ka:dle yuye opa dla imsiyamama oko pato hapo, opatapo yu i dalepame dolumelepo depame. ¹¹Epedeme yu iye opa dla imane.

¹²Epedeme wa:ta ala amkota:le oplami depo hala koko dla opata wa:ye yimka:mala de demiya. Amasiyama opata wa: koko natipo dolumelepo depame woloma ka:ka:dle koko tlo halomhalane, wa:ta yukamale tle, epo wa:ta halale pasakalo tle, epame wa:tapo yimkadulo bokotiyapo malamale tle, epame wa:ta mikadepe dle koko tle, epame wa:ta wa:skamu

wa: moto hamale koko tle. ¹³Epame wa: na:ta puluwe dla omtamama God yuye opa dla sesa:pame yia:ye imhalemama molo yu atlamhalane. ¹⁴Epame sos dokopala sotapo wa: dokopala dla hamame inoma sumama wa: watle molo atlale oloma dla Hela:dle Sokota wa: watle hamili oko hamiwa eye woloma itiyamale mate hamhalane.

¹⁵Wa: opa hapuloma mila:pi tle halemama na:ta atlama koko hapuloma iye woloma dolumhalane. Epame oko itiyamale mate hane, opata wa: koko natipame ka:dena dlepo depame. ¹⁶Wa: wolomape! Wa: woloma ikadepe koko tlo imhalemama ka:ka:dle koko tlo halomhalane. Wa:ta epapelepiye, Godtapo wa: pasakalo mate epo wa:ta imhala opa yia: pasakalo mateye gadlepe.

Yimkadulo dla sadle mate atlamane

5 ¹Epele dulu dla wa: toto oplamita batalimale koko hamhala natipame ya: watle ase sikemte yu sisikalle mate atlemiya. Amasiyama wa:tapo wa: a watle woloma sadle mate yukapo imdiye, epammama wa:tapo ya: watle woloma sadle mate atlane. Epame amkoteta:le so dla mape wa:ta wa: ei ikadepe dla woloma sadle mate yukapo imdiye, epammama wa:tapo yia: watle woloma sadle mate atlamane. ²Epame hadiyema dla popa:lalo so wola: mape wa:ta wa: wai watle woloma sadle mate yukapo imdiye, epammama yia: watle woloma sadle mate atlamane. Epame ipilatalo dla mape mepapene. Wa:ta wa:tumadulo watle woloma sadle mate yukapo imdiye, epammama yia: watle woloma sadle mate epo ka:dle malamale mate atlamane.

Sepeyamatalo soye woloma gagademha:ha:iya

³Epame sepeyama a:ya yimlala pa:leta isikimi duka dla sela:mama gadlowe pa:msela:lati mikadepe dle sota e natimama ya: gadlowe ka:pi. ⁴Amasiyama sepeyama ya: yimlala mate epo ya: awadulo mate me-ha:ha:lepiye, ka:dena, yia:tapo yia:ta mikadepe depo ta koko e dolumama ya: gadlowe ka:pi. Yia:ta epamha:ha:lepiye, eta yia:ta yimka:sikili ha:ha:lati yia: wai mate epo yia: awa mateta yia: gademha:ha:uwa asiyama eye gademama apelepe. Adipalati, ipapele kokotapo God dla siyele hamimhalapo. ⁵Epele dulu dla sepeyama pollalo a:yatapo gadlowe pa:le dulu dla polomama utula:la mate epo alila mate gadle yilo God dla otele himimpollope. ⁶Amasiyama sepeyama antapo meyelo solotamale koko tlo dolumsela:ma:, ya:ye mo tle pasakalo halemama asiyama soko tle mo-powale halapo.

⁷Epedeme wa: mikadepe dle so atlane, yia:tapo sepeyamatalo yimlala pa:le woloma gadlepo depame. Yia:ta epapelepiye, opata yia: natimama yia: koko dla batalimale yu hale po-atlowa. ⁸Amasiyama oplami antapo atlemama, “na:ye mikadepe dle dulu dla Keliso dolumtlalo oplami,”

depame matle ya: waidulo mate epo ya: asiyadulo mate woloma pogadlalo hallepiye, ya:ye mikadepe dle dulu dla pahalasema. Epedeme ya:ye pomikadepe dle wekele oplami ikadepepo.

⁹Epedeme sos dulu dla mikadepe dle sotapo sepeyamatalo woloma gadlepo depame wa:ta yia: hi halomama isikimi ipapele sepeyamatalo so wola: hi tlo halomelepe. Sokomoko 60 mo-tla:mtame ha:ha: so, epo isikimi oplami hatlo tlo halomale so. ¹⁰Epame yia:ye opa hapulomata ka:ka:dle koko halomalalo so dlalo wola:. Epame yia:ye yia: yimlala woloma ka:pi omha:ha:lalo wola:. Epame yia:ye asepe so gadlalo wola:. Epame yia:ye mikadepe dle so opi dla salladle oko halalo so wola:. Epame yia:ye wotiyalle dulu dla ha:ha:lalo so gadlalo wola:. Epame yia:ye ka:ka:dle koko hapuloma halomalalo wola:. Epapele sepeyamatalo so hi tlo halomolowe ka:pi.

¹¹⁻¹²Amasiyama wa: sepeyamatalo so hi halomama wola: ala amkoteta:leta sepeyama popa: hiye pahalomolowa. Adipalati, yia:tapo sepeyamatalo popa:mama sosta yia: gadlepo depame yu himimama, “di matle opa pahalomolowa,” demdepo. Epapele tlope ma alotle opa halomolowe solotamaleta yia: dla pulati yia:tapo matle opa halomdepo. Yia:ta epamde koko tle sosta yia: gademha:ha:lepo depame yia:ta yu himiliye ma-hauwokokomama batalimale koko hamdepo. ¹³Epame ma koko haleta ipo elapo. Wa:tapo ala amkota:le sepeyamataloye sosta gadlepo depame hi halomelepiye, yia:tapo oko halowe sasalalimama isikimi koko pa:le aya dla hohola:msiyamama yimkadulo yu balemsiyamelepe. ¹⁴Epedeme ka:dena, ala amkoteta:le sota sepeyama popa:tapo matle opa halopame yimlala hatitipo, yia: yimlala eye woloma omha:ha:loweye. Yia:ta epapelepiye, pomikadepe dle sota yia: watle batalipo atlowe api hale ponatilowa. ¹⁵Amasiyama epapele tlope ala amkoteta:le sota sepeyama popa: opitapo Saiten yu dla dalepame mo-dolumtamalapo.

¹⁶Epele dulu dla mikadepe dle a:ya antapo ya: asiyadulo dulu dla sepeyamatalo popa:lepiye, ya: ka:dena, ya:tapo ewoloye woloma omhalloweye. Epalati asiyama sos dulu dla mikadepe dle ha:ha: sotapo isikimi gadle pa:le sepeyamatalo siyama tlo gagademha:ha:lepe.

Sos dokopala so dla woloma gadlowe koko

¹⁷⁻¹⁸Epedeme wua: God yu buka dla yu hutiyeye dالي.

“Wua: bulumkiyawa aliyata oko hamsela:mama
daya dlala depame ya: matiye deata ketopolomiya.”

Epame God yu bukata ma epo atlapo,

“Ka:dena, oko halalo oplamitapo ya: oko asiyama halowe ka:pi.”
Epapedeme sos dokopala sotapo wua: dla God yu imha:ha:mama oko pato hamdepo. Epedeme wua: yia: yu dla heodepame yia:ye woloma omha:ha:mama yia: oko asiyama ma hapimha:ha:iya.

¹⁹Epame oplami hatlota puame wa: watle atlemama, “na: sos dokopala oplamita batalimale koko hamhala nati” dlati wa: yipta ya: yu dla dalepame mikadepe demiya. Amasiyama opa pasataletapo puame wa: watle atlepiye, eta yia: yu dla mikadepe dlepe. ²⁰Epele dulu dla sos dokopala oplamita batalimale koko ikadepe halë hallepiye, wa: epalati opa hapuloma inoma dali tle ya:ye sikemte atlane. Wa:ta epapelepiye, opata koko e natimama wowota:lepe.

²¹Na: God mate Yesu Keliso mate epame yia:ta sesalemale banakaka opa mila:pi tle wa:ye atlema, wa:tapo na: yu dalepame dolumhallopo depame. Epamhalemama seme tiyape tlo pogademhallowa.

²²Epame wa: hahapila:le mate opaye sos dokopala ha:ha:lepo depame hapele huhulupo yia: dokopala dla do mate hohopo inoma suma demhalemiya. Epame opa opita batalimale koko dulu dla tullati wa: mate tuludemhalemiya. Amasiyama wa: wa:skamu wa: motota batalimale koko dla tullala depame hamalalo halane.

²³Timoti, wa: yú siyapo demhallati wa: dupaye yelemhalapo. Epedeme wa: yú demama wain yú mate dukupo dedemhalane, eta wa: dupa yelemhalaye pa:lepe.

²⁴Opa opitapo batalimale kokoye haliyamale dla halati opa hapulomatapo me-natipame epo atlemdepo, “Godta wua: kokoye gladlepe,” demdepo. Amasiyama opa opita batalimale koko halomaleye dita potlamasemde. Amasiyama alotle Godta koko gladlepiye, batalimale hapuloma eye haliyamale dla hatitimelepe. ²⁵Epapedeme ka:ka:dle koko opi opata halomdiye, haliyamale dla hutiyepo. Epalati ka:ka:dle koko opi opata halomdiye, hemele hutiyepo. Amasiyama alotle Godtapo ka:ka:dle koko dita halomde hapulomaye haliyamale dla hatitimalati opa hapulomatapo natilipe.

Asiyama pa:le dla oko halomalalo so mate epo yia: dokopala so mate

6 ¹Asiyama pa:le dla oko hamha:ha:lalo soye ka:dena, yia:tapo yia: dokopala so yu dla heodemha:ha:loweye. Yia:tapo epamha:ha:lepiye, opata e natimama ka:dle yu mate epo God hi mate dla pobatalipo atlowa. ²Asiyama pa:le dla oko halomalalo so opi yia: dokopala soye mikadepe dle sopo. Epapele tlope yia:tapo yia: dokopala so yu popokallowe poka:dena. Amasiyama ka:dena, yia:tapo woloma hutulli mate yia: dokopala so yu dla heodepo salladepo siyamoloweye. Adipalati, yia: dokopala so mape mikadepe dle sopo. Epame Godtapo yia: ma bokotiyapo malamhalapo.

Mani sikemte solotamolowe kokoye batalimale kokopo

Epedeme Timoti, wa:tapo na:ta atlamale kokoye opa dla imhalemama atlamhalane.

³Epame oplami antapo imale hale hame opaye imsula:lepiye, ya:ye ikadepe di Lod Yesu Keliso koko imale tle alikili dla ma-taleta apelepe. ⁴Ipapele oplami dla ka:dle koko malamale hale pe-elasema, amasiyama isikimi ya:skamu ya: tlo ka:dena depame di dla hamhetlalo oplamipo. Epame ipapele oplamitapo imale meyelo pe meyelo dle yilo yu topulollowe sikemte solotamdepo. Epame yu topulolle koko itapo ya:mkale ellewe koko mate epo yu balle koko mate epo isikimi mala-atlowe koko mate epame duka gladle koko mate halopo pumdepo. ⁵Epame ipapele oplami dla ka:dle malamale pe-elasema. Epame ya: dla ikadepe kokota hawa halapo. Epammama ya:ta malamaleta semte God dla mikadepe depo halloweye alisisi poposatilipo hallowe koko tepo demdepo.

⁶Amasiyama oplami antapo God dulu dla halemama siyele mate sadepo hallepiye, ya:ye koko hapuloma mo-halopo halapo. ⁷Epedeme ta:lamo hema di waidulota di hohomuwaye, alisisi mate pohohomana. Epapedeme dita pallipiye, di ma di alisisi mate potlowa. ⁸Epedeme dia: dla dlowe alisisi mate tluka alisisi mate hutiyee natimama ditapo alisisi iye dia: mate ma-ala:na dlowe ka:pi.

⁹Amasiyama alisisi sikemte poposatilipo ha:ha:lowa depo momalamalalo sotapo yiskamu yia:ye elemala natili koko dla elemtulumdepo. Opa ipapele soye aliyatapo dea susumale dulu dla tumdiye, epapele some ha:ha:po. Adipalati, yia:ta alisisi poposatilipo ha:ha:lowe malamale kokotapo batalimale koko hapuloma halomolowe dla yia:ye eleme tamama bobtalimelepe. ¹⁰Ame adipalati, mani sikemte solotamolowe kokotapo batalimale koko hapuloma sitali halapo. Epedeme opa opitapo mani sikemte solotamale koko tle yia:ta mikadepe dle dulu tle ma alikili dla wowoyapame ma-tamaluwapo. Epapele koko tle yiskamu yia: dla dupa kolle kokoye hampumdepo.

Timoti, wa: batalimale koko hapuloma tle alikili dla halane

¹¹Amasiyama Timoti, wa:ye God ya: oplamipo. Epedeme wa: batalimale koko hapuloma tle alikili dla woyapo halane. Epame wa: God mila:pi tle ka:depo halemama ka:ka:dle koko halomhalane. Epame mikadepe dle koko dulu medla halemama yimkadulo sikemte bokotiyapo malamhalane. Epame wotiyalle koko hapuloma dulu dla kokalepo halane. Epame sadle mate halane. ¹²Epedeme Godta wa: sisilamuwa kokó halepo halepo hallowe pasakalo e halowedeme woloma mikadepe dle koko dulu dla kokalepo halemama opahale dene. Adipalati, wa:tapo opa hapuloma mila:pi tle halemama wa:ta God dla mikadepe depo hallowe koko atlati Godtapo pasakalo eye wa: wadle hamilowedeme ma-sisilamuwapo.

¹³Epedeme na:tapo alisisi hapuloma dla pasakalo hapilalo God hi mate epame Pontes Paelet mila:pi tle woloma ikadepe koko tlo botomastlalo

Yesu hi mate wa:ye atlema, ¹⁴wa:tapo di Lod Yesu Kelisota puluwe alila dla omtamama woloma ullu pa:po halemama na:ta imale yu dla dolumhalane. ¹⁵Epedeme Godta alila sepo himilipiye, Yesuta alila edla pulupe. Epame ya:ye dokopala so hapuloma yia: dokopala oplamipo. Epame patoto so hapuloma yia: Lodpo. Epedeme hatlo ya: dla siyele ta:demha:ha:lowe ka:pi. ¹⁶God hatlo ya:tapo kokó halepo hallalo halapo. Epame ditapo ya:ta hala mateka:pi dla tuluweye po-ala:na. Adipalati, ya:ye sikemte hela:dle dulu dla hallalopo. Epapedeme oplami haletapo ya:ye ponatina. Ikadepe, oplami haleta ya: natiloweye po-ala:na. Ya: dla kokó elepo ellalo itiyamaleye elapo. Epedeme ditapo alila hapuloma hatlo ya: dla siyele ta:demha:ha:lowe tlo ka:pi. Koko iye ikadepepo.

Mani poposatilimale so wua: yimkadulo gagadiya

¹⁷Wa: mani sikemte poposatilimale so opa watle yu iye atlamane, yia:tapo yiskamu di dla halopo hetamama yia: mani dla hitaha:ha:lala depame. Amasiyama ka:dena, yia:tapo hatlo God dla hitaha:ha:loweye. Adipalati, God hatlo eta di gadlalo halapo. Epame hatlo ya:tapo ka:ka:dle kokoye dia: dla halopimhalapo. ¹⁸Epame ma yia: watle atlane, yia:tapo opa dla ka:ka:dle koko tlo halomha:ha:mama yia: gagademha:ha:lepo depame. Epammama yia:tapo yia: mani mate alisisi pa:talo soye gagademha:ha:lepo depame. ¹⁹Yia:ta epapele koko halomha:ha:lepiye, eta yia:tapo ma alotle halomolowe alisisiye Pepele dimo dla kokolumha:ha:mama apepele. Epame yia:tapo kokó halepo halepo hallowe pasakaloye halepe.

²⁰Timoti namkale, Godtapo wa: watle hamiwa okoye woloma omhalane. Epame batalimale yu dla dalepame dolumiya. Epame ka:dle yu dla alilalo so mate yu topulolemhalemiya. Adipalati, yia:tapo yiskamu yia:ye koko momalamale so demdepo, amasiyama yia:ye ikadepe yeitamale sopo. ²¹Epapedeme opa opitapo ipapele malamale mate ha:ha:mama ikadepe api tle ma alikili dla ma-tamaluwapo.

Eso. Godta bokotiyapo malamaleta wua: mate hallepe.

Polota matle Timoti watle yu ilimale hamili

2 Timoti

2 Timoti buka ya: dulu koko

Yu ilimale iye Polota amtuwale aya dulu dla halemama Timoti watle ma hamiyo. Adipalati, ya: malamaiyo, opata ya: yumuluwe alilaye mo-mateka:pi dla puapo depame. Epedeme Polota Timotita mikadepe dle dulu dla kokalepo hallepodepame molo atlale yu iye ilipo hamiyo. Adipalati, Polota malamaiyo, oko ya:ta hamsela:leye ma Timotita hamtelepo depame.

1 ¹Na:ye Polopo, Yesu Kelisota tane dle oplamipo. Epame Godta meyelo solotamale tle na:ye sepame Taiya dle oko iye hamiwapo, na:tapo ya: yuye opa dla imsela:lati opata dalepame mikadepe dlepo depame. Epame yia:ta Yesu Keliso dulu dla ha:ha:mama halepo halepo pasakalo halepo depame. ²Yu ilimale iye na:ta sikemte bokotiyapo malamale maseyemala Timoti wa: watle hamima.

A God mate epame di Lod Yesu Keliso mate yia:ta bokotiyapo malamale mate epo sadle mateta wa: mate hallepe.

Timoti, wa: wota:miya

³Timoti, na:ta wa: malamama God dla sikemte siyele yu atlemde. Epame alila hapuloma mate utula:la hapuloma mate na:tapo wa: yilo God dla inoma sumale yu atlemde. Epame na: mamadulota God dla mikadepe depo puwaye, na: ma hatlo yia: God medla mikadepe depame ka:dle malamale mate ya: oko hamhalema. ⁴Epame dita yimkata ha:ha:pame na:ta wa: saliyome tlati wa:ta na: yilo sikemte amuwaye na: e powelimhalasema. Epedeme na: wa: mila:pi matle natipame sikemte siyele mate hallowe solotama.

⁵Wa:ta Yesu Keliso dla mikadepe depame kokalepo hala kokoye na:malamana. Epedeme wa:ta mikadepe dle koko epapeleye ka:yapa

wa: awa Lois dla eluwapo. Epame matle wa: wai Yunike dla eluwapo. Epapedeme na: ma mikadepe dema, mikadepe dle epapeleye wata wa: dla elapo. ⁶Epapele koko tle na:ta wa: dla atlema. Adipalati, na:ta wa: dokopala dla do mate hamame inoma sumalati Hela:dle Sokota wa: watle oko hamiwaye, woloma itiyamale mate oko eye hamtane. ⁷Adipalati, Godta di watle Soko hamiwaye, wota:le soko pohamina. Amasiyama ya:tapo di watle Soko hamiwa etapo itiyamale mate epo bokotiyapo malamolowe koko mate epame batalimale koko dla tullala depame di moto hohomolowe koko mate hapimhalapo.

⁸Epapedeme wa: di Lod Yesu Keliso kokoye opa dla atlowe wota:miya. Epame na:ta Keliso yilo amtuwale aya dulu dla hala itapo wa: dla wota:le hami demiya. Amasiyama wa: na: oko ipi hamama Godta wa: watle oko hamiwa eye wotiyalle dulu medla itiyamale mate me-hamtane. Adipalati, Godtapo wa: dla itiyamale hamilalo halapo. ⁹Godtapo alisisi hapuloma ala pomita:plalo halemama ya:ta di elemolowe kokoye yu itiyapo mehimiwapo. Dita ka:dle koko halomha:ha:lati po-apena. Amasiyama ya:ta di bokotiyapo malamale tle Yami Yesu Kelisota di batalimale dla polati asiyama ya:tapo dia:ye elemolowedeme sisilamuwapo. ¹⁰Epame di pasakalo gadlalo oplami Yesu Kelisota puwa kokotapo Godta ka:yapa hemele dinapopo himili kokoye ma haliyamale dla botomastauwapo. Epame ya:tapo powaleta itiyamaleye mo-yumpame ma ka:dle yu tle pasakalo hallowe halowe kokoye haliyamale dla botomastauwapo.

¹¹Epedeme ka:dle yu iye na:tapo opa dla imalalo oplami hallep depame A Godtapo na: watle tane dle okoye hamiwapo. ¹²Epedeme na:tapo oko i hamhalemama wotiyalle koko dulu dla wota:le pa:le mate hamhalema. Adipalati, na:malamana, na:ta mikadepe depame dolumta oplamiye. Epapedeme na:malamana, ya:ta na: watle oko hamiwa okoye meyelo na: gademhalemama oko eye hamtame mosukulu dla gudlepe.

¹³Na:tapo wa: dla ikadepe imale kokoye etlo kikitilata hamame halemama e dolumhalane. Epame Yesu Keliso dulu dla halemama ya:mkale bokotiyapo malamolowe koko mate epo mikadepe depo hallowe koko mate dulu medla halane. ¹⁴Epame dia: dulu dla hallalo Hela:dle Sokota gadle tle Godta wa: watle hamili ka:dle yuye sikemte kikitilata hamame halane.

¹⁵Epame wa: ma wa:malamana, Asiya so hapulomatapo na: saliyome tamallati Pigelos mate epo Helmogenes mateta ma na: saliyome tamaluwaye.

¹⁶⁻¹⁷Epalati oplami Onesipolasta Loum mo dla puame na: natilowedeme na: totamsela:uwapo. Epame ya:ta na:ta amtuwale aya dulu dla oli dea mate yulupo polla natipame powota:lalo na: gademhalemduwapo. Epedeme na: inoma sumale yu himima, Lodta gadletapo Onesipolas mate epo ya: aya dulu dla ha:ha:lalo so mate dla ellepo depame. ¹⁸Epame

Godta koko gladle oloma edla ya: kokoye woloma polowamale mate gladlepo depame. Epedeme Timoti, wa: ma wa:malamana, na:ta Epeses dla hallati ya:ta na: ka:pi gademhaluwa kokoye.

Keliso yilo ka:depo opahale dlalo oplami halane

2 ¹Na: maseyemala namkale, wa: Yesu Keliso dulu dla bokotiyapo malamale ela etle itiyamale hane. ²Epame wa: opa hapuloma inoma dali tle na:ta wa: imuwa kokoye ka:ka:dle so opa hapuloma dla imane, yia:ta:po ma opa opi dla imelepo depame.

³Epame Yesu Keliso yilo ka:depo opahale dlalo oplami some wotiyalle dulu dla oko hamhalloweye alimiya. ⁴Adipalati, wa: natine, ka:depo opahale dlalo oplamitapo ya: dokopala oplami yu dla sikemte salladepo sela:lowe tlo solotamama isikimi koko hale dla alila dosomolowe posolotamasemde. ⁵Epame wa: ma natine, kukullalo oplamitapo kukulli dulu dla ya:ta yimkadulo tla:mtlowedeme solotamama aiyalma hapulomaye woloma ka:pi dolumdepo. ⁶Epame wa: ma natine, ka:dena, alisisi sikemte emalalo oplamitapo ya: alisisita ma-napo popa:lati natipame ya: tatle polahamdemdepo. ⁷Epedeme wa: na:ta atla koko iye woloma malamane. Adipalati, Lodtapo wa:ta yu iye woloma halepo depame wa: watle ka:depo malamaleye hamilipe.

⁸Epedeme wa: Deibidi ya: mama Yesu Kelisota powale tle ma pasakalo duwa kokoye malamane. Adipalati, eye ka:dle yu na:ta imsela: ipo. ⁹Epame na:ta ka:dle yu imsela:lali opata na:ye uhalalo oplami some hampame amtuwale aya dulu dla oli deata kokotipoliyepo halapo. Amasiyama ka:dle yuye dea mate pokokotipoliyepo halasema. ¹⁰Epapele koko tle na:ta:po Godta sesalemale so opa yilo wotiyalle dulu dla halapo, yia:ta:po Yesu Keliso tle kokó halepo hallalo pasakalo mate epo hela:dle mate halomelepo depame.

¹¹Epapedeme koko iye ikadepepo.

Di ikadepe ya: mate palli hallepiye,
di matle ya: mate ha:ha:lepe.

¹²Epame ditapo wotiyalle koko dulu dla mepo kokalepo ha:ha:lepiye,
eta di mape ya: mate omha:ha:lalo ha:ha:lepe.

Epame ditapo opa mila:pi tle ya:ye hamolowe allipiye,
asiyama ya:ta:po opa mila:pi tle di hohomoloweye allipe.

¹³Amasiyama dita mikadepe dle dulu dla ha:ha:mama ya:
welidemha:ha:lepiye,
ya: asiyama dia:ye powelidemhalasema.

Adipalati, ya: ya:ta yu itiyapo himiliye postapame ma meyelope
dloweye po-ala:na.

Ka:depo oko halalo oplami

¹⁴Epedeme wa: na:ta atlama koko iye ma mikadepe dle so dla woloma imhalane. Epame yia:ta:po yimka:sikili koko dla yu topulolemha:ha:ye

God mila:pi tle yia:ye atlamane. Adipalati, epapele kokota ka:dle kokoye opa dla pohampuasema. Amasiyama isikimi yu e dallalo so tlo bobtalmdepo. ¹⁵Timoti, wa: okota wa: dla wota:le pohamilalo wekelepo depame God mila:pi tle wa: okoye woloma ka:depo hane. Epame God yu dulu kokoye woloma ka:depo hukulupame opa dla ikadepe koko tlo imhalane, Godta wa:ye ka:depo oko halalo oplami dlepo depame.

¹⁶Amasiyama wa: batalimale koko tlo esemsiyamalalo so tle alikili dla halane. Adipalati, epapele kokotapo opaye God hala dla pe-elempuasemde. ¹⁷Epame epapele esemale kokotapo ta:mama hakopa pato some opa mo demdepo. Epapele so dulu dla opa opi ha:ha:ye Humenayos mate Piletus matepo. ¹⁸Adipalati, opa iwolotapo ikadepe api tle ma alikili dla ma-tamaluwapo. Epame yia:ta atlemama opata palli tle ma silliwle kokoye mo-woyamuwa depo atlamsiyamalati opa opita koko e dalemama yia:ta mikadepe dleye mo-bobtalmuwapo. ¹⁹Amasiyama Godtapo sitali kotiyamama kokalepo himilita ala me-elapo. Sitali koko eye ipo, “Godtapo ya: opaye malastepo halapo. Epedeme oplami antapo atlemama, ‘Na: God dulu dla halema,’ dlepiye, ya: ka:dena, batalimale koko hapuloma tle alikili dla woyapo hallepe.”

²⁰Epedeme alisisi pasatale oplami aya dulu dla palita pasatale me-hutiyeipo. Palita opiye pta sikemte ka:ka:pita hutiyepo. Epalati palita opiye pase sikemte ka:ka:pi ma me-hutiyeipo. Epapele dulu dla palita opi pta sikemte ka:ka:dleye isikimi koko patoto dla daya dlowedeme halomdepo. Amasiyama palita opi pase sikemte ka:ka:dleye isikimi alila hapuloma dulu dla daya dlomha:ha:mama halomha:ha:mdepo. ²¹Epapedeme yu i ya: dulu kokoye ipapena. Oplami antapo ya: batalimale tle malamale meyeloje depame alikili dla woyamelepiye, Godtapo ya:ye hampame koko pato dla pamellepe. Adipalati, epapele oplamitapo aiyalma depo halemama ya: dokopala oplami okoye ka:depo halowedeme ma-dinapopo halapo.

²²Epedeme wa: amkoteta:le sota sikemte solotamde batalimale koko tle alikili dla woyapo halane. Epame ullu pa:po halemama mikadepe dle koko mate epo bokotiyapo malamolowe koko mate hallowedeme itiyamane. Epame dupa dulu tle God dla sisilamha:ha: so mate sadepo halane. ²³Epame wa: yimka:sikili koko dla yu topulollalo so tle alikili dla woyapo halane. Adipalati, wa:malamana, ipapele kokotapo natalimale kokoye hampumdepo. ²⁴Epapedeme God ya: oko oplamitapo yu potopulolemhallowa. Amasiyama ya:tapo opa hapuloma mate woloma sadepo halemama pakasiyamalalo posiyalademhallowa. Epame ya:ye woloma ka:depo imalalo oplami hallepe. ²⁵⁻²⁶Epame ya:ta imale koko dla allilalo so dla asiyama ya:tapo yia:ye woloma sadle mate gadlalo hallepe. Adipalati, Saitenta yia:ye me-elemuwapo, yia:tapo ya:ta solotamale koko halomha:ha:lepo depame. Amasiyama ka:depo imalalo oplamitapo ikadepe kokoye yia: dla woloma sadle mate imelepiye, eta yia:ta

Godta gadle tle yia:ta malamale meyelope depame ikadepe koko imaleye hammama asiyama Saiten koko tlo memellowe sepena.

Mosukulu alila koko

3 ¹Koko itlo woloma sikemte malahalane. Adipalati, mosukulu alila dla wotiyalle koko mate epo kokalimale koko mateta pumhallepe. ²Adipalati, oloma edla opatapo ya:mkale pomalamalalo isikimi yia: tlo sikemte malamalalo ha:ha:lepe. Epame opatapo maniye sikemte solotamelepe. Epame opatapo yiskamu di dla halopo hehetamha:ha:lepe. Epame yia:tapo yimkadulo koko dla isikimi mala-atlamha:ha:lepe. Epame yia:tapo yia: adulo yu dla epo yia: waidulo yu dla posallademha:ha:lowa. Epame yia:tapo yimkadulo dla siyele yu po-atlamha:ha:lowa. Epame yia:tapo ullu walle koko halomha:ha:lepe. ³Epame yia: dla yimkadulo bokotiyapo malamale kokota pa:lepe. Epame yia: dla ya:mkale batalimale koko welilowe kokota pe-ellowa. Epame yia:tapo yimkadulo kokoye balemha:ha:lepe. Epame yia:ye batalimale koko halowe dla yia: moto pohohomha:ha:lowa. Epame yia:tapo yimkadulo pomalamalalo wekele mate wotiyalle hapimha:ha:lepe. Epame yia:tapo ka:dle kokoye sikemte allimha:ha:lepe. ⁴Epame yia:tapo yimkaduloye elemala natimha:ha:lepe. Epame yia:tapo itapu kokoye woloma pomalamalalo isikimi me-yeitapo koko halomha:ha:lepe. Epame yia:tapo yiskamu yia: tlo sikemte patoto so demyelepe. Epame yia:tapo yia: motota solotamale koko tlo sikemte halomha:ha:mama asiyama Godye pomalamha:ha:lowa. ⁵Ipapele sotapo kapala di tle mikadepe dle so some ha:ha:mama asiyama Godta itiyamale kokoye pomikadepe demha:ha:lowa. Epedeme ipapele so mate hatlope demsela:miya.

⁶⁻⁷Adipalati, ipapele so opatapo yimkadulo aya dulu dla hehetamsiyamama malamale tatlamale so wola:ye hohomdepo, yia:tapo ma yia:ta imale koko dla dolumelepo depame. Ipapele so wola:tapo alila hapuloma solotamdepo, imale amko koko dalepame halowedeme. Epapele tope yia:tapo ikadepe koko haloweye po-ala:lowa. Adipalati, yia: batalimale koko mate epo yia: motota solotamale koko mateta yia:ye elemtamdepo. ⁸Epedeme ka:yapa Yanes mate epo Yambles mate Mosesye sikemte alimha:ha:uwapo. Epapedeme ma mosukulu alila dla ha:ha:lalo sotapo ikadepe kokoye ma yia:ta mepo alimha:ha:lepe. Adipalati, yia:ta malamaleye mo-batalipo hamastlati yia:ta mikadepe dle kokotapo mo-puame sukastlepe. ⁹Yia:ta mikadepe dle kokota epo puame sukastlati ma asiyama yia: batalimale kokota haliyamale dla botomastlepe. Adipalati, Yanes mate epo Yambles mate mape yia: ma mepapuwapo.

Wa: na: koko natipame dolumane

¹⁰⁻¹¹Epedeme Timoti, wa: mo-wa:malamana, na:ta imuwa kokoye, epame na:ta haluwa kokoye, epo na:ta solotapame mala tauwa kokoye, epame

na:ta mikadepe dle kokoye, epo na:ta sadle mate bokotiyapo malamhaluwa kokoye. Epame wa: ma me-daluwapo, na:tapo Antiyoka mo dla epo Ikoniyo mo dla epo Listla mo dla wotiyalle koko dulu dla kokalepo me-haluwaye. Na: wotiyalle koko hapuloma dulu medla me-haluwapo, amasiyama Lodtapo na:ye wotiyalle koko dulu etle seme alikili dla woyamuwapo. ¹²Yao, ikadepe, opa anawolotapo Yesu Keliso dulu dla ka:ka:depo ha:ha:lowa depo solotamelepiye, opatapo yia: dla wotiyalle hapimha:ha:lepe. ¹³Epapele dulu dla batalimale so mate epo isikimi kapala di dla mikadepe dlalo so mateye matle sikemte batalimale koko dulu dla ha:ha:lepe. Epame yia:tapo opa opiye eleme batalimale koko dla tulumama yia: mate medla tulumellepe.

¹⁴Amasiyama Timoti, wa: dla imuwa ikadepe ka:dle koko etlo woloma kikitilata hamame halane. Adipalati, mo-wa:malamana, wa: dla koko i imuwa soye. ¹⁵Epame wa: mape ala yimka:mala tle kotiyapame pumama God yu bukata atla kokoye malampuwapo. Epedeme God yu etapo wa: dla malamale hamilipe, wa:ta Yesu Keliso dla mikadepe depame halata wa: dla pasakalo hamilipo depame. ¹⁶⁻¹⁷Epedeme God yu bukaye, e God yu ikadepepo. Epapedeme God yu bukatapo opaye imhalemama opata api hotlati matle ikadepe api dla elempua demhalapo. Epame God yu bukatapo opata ka:depo ha:ha:lowe kokoye imhalapo, God ya: opata ka:ka:dle koko siyapo tlo halomha:ha:lowe ala:po ha:ha:lepo depame.

Polotapo Timoti wadle molo yu mosukulu atlale

4 ¹⁻²Yesu Kelisota dokopala hi hapo ma ilame pulupiye, ya:tapo opa hapuloma ala me-pasakalo ha:ha: so koko mate epo mo-palli so koko mate gladlepe. Epapedeme na:tapo Yesu Keliso hi tle epo God hi tle wa: dla atlema, wa:tapo ka:dle yuye opa dla imhallepo depame. Epedeme wa: ka:dena, opa God yu dallowe solotamalalo so dla God yu atlamhalemama God yu dalla alilalo so dla ma me-atlamhalane. Epamhalemama opata biskapa koko imale dla tullati natipame asiyama wa:tapo yia:ye ka:dle yu mate ma ikadepe koko imale dla elempua demhalane. Epame ma yia:ta batalimale koko dla tullala depame God yu mate yia:ye gademhalane. Epame wa: yia: dla God yu imhalemama sadle mate yia:ye itiyamale hapimhalane. ³Adipalati, opatapo matle ka:dle yu imale dla dalla alliwe alilata pulupe. Epalati yia:tapo isikimi yia:ta solotamale koko siyapo tlo imalalo so opa yu dla sikemte dalemha:ha:lepe. ⁴Epame yia:tapo ikadepe koko imaleye memelepame matle biskapa koko imale dla dolumelepe. ⁵Amasiyama dulu edla wa: ka:dena, ikadepe koko tlo kikitilata hampame wa:skamu wa: motoye hamalalo halemama wotiyalle koko dulu medla kokalepo hallepe. Epame ka:dle yu imhalemama Godta wa: wadle hamiwa okoye woloma ka:depo hamhalane.

⁶Epedeme Timoti, na:ye opata mo-yumuluwe mateka:pi dla halapo.

⁷Amasiyama na: God okoye woloma ka:depo hampuame guduwapo. Epele dulu

dla na:ta mikadepe dleye ala me-kokalepo halapo. ⁸Epapele dulu dla Godta na: hi mate dinapopo himili asiyamaye Pepele dimo dla na: omelapo. Epedeme di koko glادلalo oplami Yesuta puame asiyama eye na: watle hamilipe. Epame hatlo na: watle asiyama iye pohamilowa. Hao, opa anawolota ya:ta puluwe dla omha:ha:ma:, yia: asiyama mape halopo puame hapilipe.

⁹Timoti, wa: hapele na:ta hala hema puane. ¹⁰Adipalati, oplami na: mate haluwa Dimasye meyelo ta:lamo solotamale koko tle na: saliyome ma Tesalonika mo dla tauwa. Amasiyama Kleskesye Galasiya mo dla God oko hala tauwa. Epalati Taites tlo Dalamatiya mo dla God oko hala tauwa. ¹¹Epapele dulu dla hatlo Luk tlo na: mate hema halema. Epedeme wa:ta na: hala dla pumama Makaye seme puane. Adipalati, ya:tapo puame na: mate halemama na: gademhallopo. ¹²Amasiyama na: Tikikusye Epeses mo dla tane duwa. ¹³Epedeme Timoti, wa: pumama na: kapumale tluka, Tlowas mo dla halepo pumama Kalopus aya dla welimpuwaye, hampuane. Epame na: buka alisisi mape halopo puane.

¹⁴Epapele dulu dla oli mate alisisi mimita:plalo oplami hale Alesendatapo na: dla wotiyalle pato hamimduwa. Amasiyama Lodtapo ya: watle asiyama hamilipe. ¹⁵Ka:e! Wa: pumama oplami etlo wolomape. Adipalati, ya:tapo dita imale kokoye sikemte alimde.

¹⁶Epapedeme na:ta kayapa koko glادلa hetauwa oloma edla oplami haletapo na: gadepame na: mate pehetana. Amasiyama yia:ta hapulomatapo na: saliyome potauwapo. Epapele tlope na: Lod dla inoma sumale yu himima, ya:tapo yia: batalimaleye wellipo depame. ¹⁷Amasiyama epapele dulu dla Lodtapo na: mate halale tle koko glادلalo sota na:ye polowe dla pohimina. Epedeme ya:tapo na:ye gaduwapo, na:tapo ka:dle yuye po-Yu so hapuloma dla hamtelepo depame. ¹⁸Epapedeme oplami antapo na: dla wotiyalle hamilowedeme apelepiye, Lodtapo na: mate halemama na: gadlalo hallepe. Epame ya:tapo na:ye ya: Pepele dimo dla seme hetlepe. Epapedeme ka:dena, opatapo alila hapuloma dulu dla hatlo God dla heodepo sisiyemha:ha:loweye. Yu iye ikadepepo.

¹⁹Epedeme wa:tapo na:ta namkale dle yuye Plisila mate epo Akwila mate dla atlepame ma Onesipolas mate epo ya: aya dulu dla ha:ha:lalo so mate dla atlamane.

²⁰Elastusye Kolin mo dla me-hallati asiyama Tlopinus tlo esiyemhallati Miletos mo dla na:ta saliyome tauwa.

²¹Epapedeme wa: tene alila ala po-umulalo hallati hapele wa:ta puluwe api totapame na: hala dla puane.

Yubulas mate epo Pudes mate epo Linus mate epame Kalaodiya mate epo mikadepe dle so hapuloma matetapo yia:ta namkale dle yuye wa: watle hamima.

²²Lodta wa: mate hallepe. Epame Godta bokotiyapo malamaletapo wua:ta hapuloma mate dla hallepe.

Eso, na: yu mogudepo.

Polota Taites watle yu ilimale hamili Taites

Taites buka ya: dulu koko

Polota mo hapuloma dla God yu hamsela:lali Taitesta ya: mate sela:iyo. Epame alotle Polotapo Taitesye Kiliti hasu dla sos dokopala oplami hallepo depame medla saliyome taiyo. Epapedeme yu ilimale dulu hema Polotapo Taites watle sos dokopala oplamita hallowe kokoye ilipo hamiyo.

1 ¹Na:ye Polo, God ya: oko oplamipo. Epame Yesu Kelisotapo na:ye tane duwapo, na:ta Godta sesalemale soye ikadepe koko mate ka:dle yu mate imhalati yia:ta mikadepe dleta teta:lepo depame. Adipalati, ikadepe koko etapo yia:ta God dulu dla ha:ha:lowe kokoye imelepe.

²Epame yia:tapo kokó halepo hallalo pasakaloye God tle halowedeme omha:ha:lepo depo na:tapo yia:ye gadlalo halapo. Adipalati, Godtapo ka:yapa alisisi hapuloma ala pomita:plalo halemama ya:tapo kokó halepo hallalo pasakalo iye di watle hamilowedeme yu ma himiwapo. Epedeme Godye pomala-atlasemde. ³Epapedeme ka:dle alilata pulati God di pasakalo gadlalotapo ka:dle yuye botomastapame na:ye tane duwapo, na:tapo ka:dle yuye opa dla atlepo depame.

⁴Epedeme na:tapo yu ilimale iye Taites wa: watle hamima. Adipalati, mikadepe dle dulu dla wa:ye na: maseyemala ikadepe sepena.

A God mate epame Yesu Keliso di pasakalo gadlalo mate yia:ta sadle mate epame bokotiyapo malamale mateta wa: mate hallepe.

Sos dokopala so

⁵Na:tapo wa:ye Kiliti hasu dla saliyome tauwapo, wa:tapo sos hapuloma dla yia: dokopala so hohomtelepo depame, epame sos koko opi ma dinapelepo depame. ⁶Wa: epamsela:mama na:ta wa: watle sos dokopala so koko dla atluwa yu ma me-malasela:lepe. Adipalati, sos dokopala

oplamitapo batalimale pa:le hallepe. Epame ya: a:ya hatlo hamhallepe. Epame ya: yimlala ma mikadepe depo ha:ha:mama yia: a mate yia: wai mate yia: yu dla salladlalo ha:ha:lepe. Epame yia:tapo poka:ka:dle kokoye pohalomha:ha:lowa. ⁷Oplamitapo sos dokopala oplami halli dlepiye, ya: ka:dena, batalimale pa:le hallepe. Adipalati, ya:ye God oko hamhalapo. Epame ya:tapo ya:skamu di dla pohamhetamhallowa. Epame hapele posiyalademhallowa. Epame kawata yú depame poyiyilamhallowa. Epame ya: ponalatimhallowa. Epame mani sikemte posolotamhallowa. ⁸Amasiyama ya:tapo asepe so dla namkale dlalo oplami depo hallepe. Epame ka:ka:dle koko hapuloma tlo solotamalalo hallepe. Epame ya: ya:skamu ya: moto hamalalo hallepe. Epame opa mila:pi tle ka:depo halemama God mila:pi tle ma ka:dle oplami depo hallepe. ⁹Epame ya:tapo dita imsiyama ka:dle yu ikadepe dla kokata hamame halemama ka:dle yu e mate opa gadlalo hallepe. Epame ya:tapo ikadepe koko dla allimha:ha: so watle yia:ta api hotepo ta kokoye imalalo hallepe.

Kiliti so opa opitapo batalimale koko imha:ha:le

¹⁰Epapedeme sos dulu dla dokopala so yu dla poheodlalo wekele so opaye me-ha:ha:po. Yia:ta biskapa kokoye opa dla imama yia:ye batalimale api dla eleme tapo. Ipapele koko halomha:ha:ye Yu so opa opi mikadepe dle dulu dla ha:ha: sota amha:ha:po. ¹¹Epapedeme yia:ta imsiyama kokoye humatlowe ka:dena. Adipalati, yia:tapo opa hapulomata malamaleye bobtalimsiyamapo. Epame yia:tapo mani halowedeme poka:ka:dle koko iye imsiyamapo. ¹²Epapedeme Kiliti so dulu dla imalalo oplami haletapo Kiliti so koko dla epo atluwapo, “Kiliti so hapulomaye isikimi mala-atlalo sopo. Epame yia:tapo moko esemala epapele some ha:ha:po. Yia:tapo oko halowe dla allimama asiyama dlowe tlo sikemte dlomha:ha:po,” duwapo. ¹³Ya:ta ipo atluwa kokoye ikadepe koko atluwapo. Epedeme Taites, wa: biskapa imalalo so opa iwoloye natipame yia:ye sikemte atlamane, yia:tapo batalimale imale kokoye memelepame ma ka:dle koko imale dla mikadepe dlepo depame. ¹⁴Epame yia:tapo Yu so yia: toto koko esemala hamsiyamaye memelediya. Epame yia:tapo ka:dle yu dla allimha:ha: sota imale koko dla dalemsiyama ma memelediya.

¹⁵Epedeme God mila:pi tle ka:ka:depo ha:ha:lalo so dla alisisi hapuloma mate epo dlowe alisisi hapuloma mate ullu pa:po me-hutiyepo. Amasiyama batalimale dulu dla ha:ha: so mate epame pomikadepe dle so mate dla alisisi hapuloma ullu walena. Adipalati, ka:depo malamolowe malamale yia: dla eluwaye mo-batalipo hamastauwapo. Epedeme yia: dla ka:dle koko mate batalimale koko mate malanatiloweye poyia:malamanana. ¹⁶Epedeme yia:ta atlemama, “Di Godye dimalamanana,” demdepo. Amasiyama yia:ta batalimale koko halomdetapo yia:ta God

dla pomikadepe dlalo wekele kokoye nati-imdepo. Yia:ye batalimale so ikadepepo. Epame yia:tapo ikadepe ka:dle yu dla allimdepo. Epame yia: dla ka:ka:dle koko halomolowe dla po-ala:lalo wekele so ikadepepo.

Ikadepe koko imale dla dolumolowe

2 ¹Amasiyama wa: opa imane, yia:tapo ka:dle yu dulu dla ha:ha:mama Godta solotamale koko tlo halomha:ha:lepo depame. ²Epammama wa: toto opa imane, yia:tapo sadepo ha:ha:mama yiskamu yia: moto hohomalalo so depo ha:ha:lepo depame. Epame yia: imane, yia:tapo mikadepe dle dulu dla kokalepo ha:ha:mama opa hapulomaye sikemte bokotiyapo malamha:ha:lepo depame. Epame yia:tapo wotiyalle koko dulu dla kokalepo ha:ha:lepo depame. Yia:ta epo ha:ha:lepiye, eta opatapo yia:ye ka:ka:dle so dlepe.

³Epame toto wola: ma ipo imane, yia:tapo God yu dla mikadepe depame moto mate koko halomha:ha:lepo depame. Epame yia: atlamane, yia:tapo yimkadulo yuye poballalo ha:ha:lepo depame. Epame yia:tapo kawata yú dlopo yiyilamsiyamalala depame yia:ye atlamane. Epame yia:ta ka:ka:dle koko halomha:ha:lati wola: opita yia: natipame yia: dolumelepo depame yia:ye imane. ⁴Epapedeme yia:tapo epapele api tle amkoteta:le so wola:ta yia:wolalidulo mate epo yimlala mate dla bokotiyapo malamolowe kokoye imha:ha:lepe. ⁵Epame ka:dena, yia:tapo amkoteta:le so wola:ta ka:dle koko halomha:ha:mama yiskamu yia: moto hohomolowe kokoye imelepe. Epame yia:wolalidulo mate yia: yimlala mate woloma natilowe koko ma imelepe. Epame yia:tapo yia:wolalidulo yu dla sallademha:ha:lowe koko ma imelepe. Yia:ta epamha:ha:lepiye, pomikadepe dle sotapo koko e natimama God yu dla pobatalipo atlowa.

⁶Epame amkoteta:le so opa mape yiskamu yia: moto hohomolowe kokoye imane. ⁷Epedeme Taites, wa:tapo amkoteta:le so opa dla ka:depo hallowe kokoye nati-iliwe ka:pi. Epame wa:tapo God yu atlemama woloma ka:pi imane. ⁸Wa:ta God yuye woloma ka:pi imhallepiye, asiyama wa: alilalo so opatapo wowota:mama wa: dla batalipo atlowe apiye ponatilowa.

⁹Epame wa: ma asiyama pa:le dla oko halomalalo soye atlane, yia:tapo yia: omha:ha:lalo so yu dla salladepame ka:ka:dle koko tlo halomha:ha:mama yia: mate yu potopulollalo ha:ha:lepo depame. ¹⁰Epame poka:dena, yia:tapo yia: omha:ha:lalo so mani uhalomha:ha:loweye. Amasiyama yia:tapo woloma ka:dle koko siyapo tlo halomha:ha:lepe, yia: omha:ha:lalo sota yia: kokoye ka:pi dlepo depame. Epame God di pasakalo gadlalota imaleye ka:pi dlepo depame.

¹¹Godta di bokotiyapo malamale tle Yesu Kelisoye ta:lamo hema tulune duwapo, ya:tapo opa hapuloma pasakalo gadlepo depame. ¹²Godta bokotiyapo malamale koko etapo dia:ye imhalapo, ditapo ta:lamo koko

dulu dla ma poha:ha:lalo wekelepo depame. Epame ditapo di moto hohopo ha:ha:mama God mila:pi tle woloma ka:ka:depo ha:ha:lepo depame. ¹³Epedeme dita hapulomatapo pasakalo gadlalo Yesu Kelisota Godta hela:dle mate ta:lamo hema puluwe dla woloma dalemha:ha:mama omha:ha:lowa. Ya:ye ikadepe Godpo. ¹⁴Ya:tapo dia: yilo mo-pouwapo, ditapo di batalimale dulu dla ha:ha:lali asiyama mate hohopame alikili dla eleme woyamolowedeme. Epammama ya:tapo mo-pouwapo, ditapo ya: mila:pi tle ya: opa depo ha:ha:mama ullu pa:talo so depo ha:ha:lepo depame. Epame ditapo ka:ka:dle koko tlo halomolowe dla sikemte solotamha:ha:lepo depame.

¹⁵Epapedeme wa: koko hapuloma iye itiyamale mate woloma molo atlemhalemama yimkaduloye God yu mate gagademhalane. Wa:ta epo imhalla natipame opata hatlo wa:ta imale dla heodemha:ha:lowe tlo ka:pi. Epammama oplami haleta wa:ye koko pa:le oplami de demiya.

Mikadepe dle sota ha:ha:lowe koko

3 ¹Epedeme mikadepe dle so opa dla ipapele kokoye imhalane, ya:tapo ya: omha:ha:lalo gamani dokopala so yu dla epame mo dokopala so yu dla heodemha:ha:lepo depame. Epammama ya:tapo ka:ka:dle koko halomolowe dla ma-dinapopo ha:ha:lepo depame.

²Epame ya: poka:dena, ya:mkale yu balemha:ha:mama oplami hale dla batalimale koko atloweye. Amasiyama ya: sadle mate bokotiyapo malamale dulu dla ha:ha:mama yimkadulo mate namkale demha:ha:lowe ka:pi.

³Epedeme Taites, wa: dita ka:yapa ha:ha:uwa pasakalo malamane. Di ala pomikadepe dlalo ha:ha:mama pasakalo batalimale dulu dla ha:ha:uwapo. Dita God yu dla posalladlalo ha:ha:lali batalimale kokota dia:ye elemsiyamuwapo. Epalati ditapo yimkadulo allimduwapo, epame yimkadulo alisisi natipame solotamama ya:ye elemduwapo. Epame opata dia: dla allilati asiyama dita ya:ye allimduwapo.

⁴Amasiyama God di pasakalo gadlalotapo ya:ta namkale dle koko mate epame yimkadulo malamolowe koko mateta dia: dla woyamalati ya:tapo di pasakaloye gaduwapo. ⁵Epele dulu dla ditapo ka:ka:dle koko halomha:ha:lali po-apena. Amasiyama ya:tapo meyelo di bokotiyapo malamale tle apuwapo. Epame ya:tapo di batalimaleye howahalopame Hela:dle Sokoye di watle hamiwapo, ditapo ma opa amko so depo ha:ha:lepo depame. ⁶Godtapo Yesu Keliso di pasakalo gadlaloye dia: dla malane duwapo, ditapo ya: tle Hela:dle Sokoye hamama sikemte poposatlipo ha:ha:lepo depame. ⁷Epapedeme Godtapo dia:ye ya:ta bokotiyapo malamale tle ma ullu pa:talo so dlati asiyama ditapo kokó halepo hallalo pasakaloye halowedeme omha:ha:po. ⁸Epedeme yu iye ikadepepo. Adipalati, yu itapo opa hapulomaye gagademhalapo. Epedeme

na: solotama, wa:tapo koko iye mikadepe dle so dla woloma imhallepo depame. Epelepiye, yia:tapo woloma ka:ka:dle koko halomha:ha:mama opa gagademha:ha:lepe.

⁹Amasiyama wa: yimka:sikili koko dla yu topulollalo so tle alikili dla woyapo halane. Epame opatapo Yu so yia: toto koko esemale mate epo Mosesta aiyalma hatitimale dolumolowe koko yilo yu topulolemha:ha: natipame dolumiya. Adipalati, ipapele koko hapulomatapo opaye pogadesemde. ¹⁰Epame oplami antapo biskapa imale hame sos dulu dla imsela:mama opa duka gladlepiye, epapele oplami dla humatlane. Epame ya:ta wa: yu podallalo wekelati matle ya:ye humatlane. Amasiyama ya:ta ala wa: yu podallalo me-imsela:lepiye, ya:ye alikili dla pomelene. ¹¹Ame adipalati, ya:ye batalimale oplamipo. Epedeme ya:ta koko halomhalatapo ya: batalimaleye haliyamale dla ma-nati-ipo.

Mosukulu namkale dle yu atlale

¹²Na:tapo Atemas epapele o Tikikus epapeleye wa: dla tane dlowepo. Epame ya:tapo wa:ta hala dla tame woyamalati asiyama wa:tapo Nikopolis mo dla na:ye umula puane. Adipalati, na: solotama, tene oloma dla wa: mate edla yimkata ha:ha:lowedeme. ¹³Epame gamani aiyalma koko malastale oplami Sinasi mate epo ya:mkale Apolos mateye gadene. Epame yia:ta mo hale dla tlowedeme ha:ha:lali yia: watle yia:ta api duka dla tamama halopo tlowe alisisi ma-ala:leye halopine. ¹⁴Epame ka:dena, mikadepe dle sotapo ka:ka:dle koko halomha:ha:lowe tlo malamha:ha:mama asiyama gade asiyama gade demha:ha:loweye. Adipalati, di opatapo mikadepe dle dulu dla ha:ha:mama isikimi ha:ha:lowe tlo poka:dena.

¹⁵Epedeme na: mate ha:ha:lalo so hapulomatapo wa: dla namkale dle yuye hamipo. Epapedeme Taites, ma wa:tapo dita namkale dle yu iye wa: mate ha:ha: mikadepe dle so dla atlane.

Godta bokotiyapo malamale kokotapo wua: mate alila hapuloma dulu dla hallepe.

Polota Palimon watle yu ilimale hamili Palimon

Palimon buka ya: dulu koko

Oplami Palimonye alisisi sikemte pasatale oplami halaiyo. Epapele tlope ya: mikadepe depo halemama Polo mate namkale depo halaiyo. Epapele dulu dla Onisimasye Palimon ya: oko oplami halemama asiyama pa:le dla oko hamhalaiyo. Epapele dulu dla Onisimastapo ya: dokopala oplami Palimon tle teletame Polo umpame ya: mate halaiyo. Epalati Polotapo imale koko tle Yesu dla mikadepe diyo. Epela natipame Polotapo Palimon watle yu ilimale iye hamiyo, ya:tapo ya: oko oplami Onisimasta ma ilame ya: hala dla tlati ya:tapo ya:ye siyele mate ma hamelepo depame.

---

¹⁻²Na:ye Polopo, Yesu Keliso koko yilo amtuwale aya dulu dla hallalo oplamipo. Na:tapo di ei Timoti mate yu ilimale iye hamima. Ditapo diamkale dia: mate oko hatlo halalo oplami Palimon wa: dla epame mikadepe dle so wa: aya dulu dla inoma sumalalo so dla yu ilimale iye hamima. Epame yu ilimale hatlo iye di nana Apiya wa: mate epame ka:dle yu yilo kokalepo hallalo oplami Alkipus wa: mate dla ma hamima.

³Di A God mate Yesu Keliso mate yia:ta bokotiyapo malamale mate epame saddle koko mateta wua: mate hallepe.

Palimonta bokotiyapo malamale koko mate epame mikadepe dle koko mate

⁴Palimon, na:ta alila hapuloma inoma sumde dla wa: ta:demama God dla wa: yilo siyele yu atlemde. ⁵Adipalati, na: me-dalemde, wa:ta Lod Yesu dla mikadepe dle kokoye. Epame wa:ta God ya: opa hapulomaye bokotiyapo malahala koko ma me-dalemde. ⁶Na:ta inoma sumale yu haleye ipapena. Wa: mate epo dia: mate dita mikadepe dle kokotapo Godta wa: dla Keliso tle ka:ka:dle koko hapuloma halopimhalaye

malastlepo depame. ⁷Na: ei namkale, wa:tapo God ya: opaye bokotiyapo malamama ya: dla siyele hapimhala kokotapo na: dla itiyamale mate siyele pato mate hamima.

Onisimasye wa: ei ikadepe some sane

⁸Keliso dulu dla na:tapo wa: bapa some halapo. Epedeme na: dla itiyamale elapo, na:tapo wa:ye molo atloweye. ⁹Amasiyama na:ta wa: bokotiyapo malamaleye pato elema. Epedeme na:ta wa: dla isikimi atlanatima. Adipalati, na:ye Polopo, Yesu Keliso yilo amtuwale aya dulu dla halemama mo-totoyemala halapo. ¹⁰Na: Onisimas kokoye wa: dla dalla natima, wa:tapo ya:ye ma sadle mate selepo depame. Adipalati, na:tapo amtuwale aya dulu dla halemama ya:ye gademhaluwa, ya:tapo mikadepe dlepo depame. Epapedeme watapo na:ta ya: a some halema. ¹¹Ka:yapa Onisimastapo wa: oko halalo oplami haluwa oloma edla ya:tapo wa:ye woloma pogademdena. Amasiyama watapo ya:ta mikadepe depo halemama wa: mate na: mate gadlalo ka:dle oplami halapo.

¹²⁻¹³Onisimasye na:ta sikemte solotamale oplamipo. Epedeme na: solotama, ya:ye hema hamame hallowedeme. Adipalati, na:ta ka:dle yu yilo amtuwale aya dulu dla hallati ya:tapo wa:ta na: gadlowe okoye ma ya:ta hamhalemde. Epapele tlope na: ya:ye ma ilame wa: dla tane dema. ¹⁴Adipalati, na:tapo wa:ye podallalo ya:ye hema seme halloweye poka:dena. ¹⁵Pona:malamana, Onisimastapo alila yimka:mala wa: tle alikili dla tame haluwapo. Epapele tlope ma ya:tapo alila hapuloma dulu dla wa: mate hallowe sepena. ¹⁶Epedeme wa:ta ya:ye ma semtlepiye, wa: matle ya:ye isikimi wa: isili tle halemama asiyama pa:le dla oko hamhala demiyo. Adipalati, ya: mape watapo Keliso dulu dla mikadepe dle oplami amko depo halapo. Epedeme na:ta ya:ye sikemte malamde. Epapedeme asiyama wa:tapo ya:ye Keliso dulu dla wa: ei ikadepe some sikemte malahallepe.

¹⁷Na:ye wa: amkale ikadepepo. Epedeme na:ta wa: hala dla pulati natipame wa:ta siyele yu na: dla atlowe epapele yu ma wa:tapo Onisimasta wa: hala dla pulati natipame atellepe. ¹⁸Epele dulu dla Onisimastapo wa: dla batalimale koko hale ma hauwayo, epame ya:ta wa: dla alisisi hale asiyama ala pohamilalo halayo, e ma na: dla atlane. ¹⁹Epalati na:ta ya:ta alisisi halomale asiyamaye wa: dla hamilowepo. Adipalati, na: Polopo. Na:tapo na: do ikadepe mate yu iye ilima. Amasiyama wa:malamana, wa:tapo Keliso dulu dla ka:dle pasakalo hamhallepo depame na:tapo oko pato hauwapo. Epapele tlope ma na:tapo wa: pasakalo yilo oko hauwa e ya: asiyamaye wa: dla po-otlowa. ²⁰Epapedeme na: ei namkale, wa: Lod yilo Onisimasye ma-sane, na:tapo Keliso dulu dla siyelepo depame. ²¹Na: malama, wa:tapo na:ta atlama koko iye halomelepe depame. Epame na: ma malama, wa:tapo na:ta

atlama koko iye ma halomama tla:mtelepe depame. Epammama yu ilimale iye hamima.

²²Epame koko haleye ipo. Wua:tapo na:ta amtuwale aya tle alikili dla woyamelepo depame God dla inoma sumha:ha:mdepo. Epedeme Godta solotamelepiye, na: alikili dla woyapame ma wua: hala dla puluwepo. Epapedeme na:ta edla tame hallowe moye dinapene.

Mosukulu namkale dle yu atlale

²³Na: mate Keliso yilo amtuwale aya dulu dla hallalo oplami hale Epaplas mape ya:ta namkale dle yuye wa: dla atlema. ²⁴Epame namkadulo opi na: mate yimkata oko halalo so Maka mate epo Alistakus mate epo Dimas mate epame Luk mate yia:ta namkale dle yu ma wa: dla hamima.

²⁵Eso. Lod Yesu Kelisota bokotiyapo malamaleta wua: mate hallepe.

Yu so dla yu ilimale hamili Hibulu

Hibulu buka ya: dulu koko

Di podimalamana, Hibulu buka i ilimale oplamiye. Amasiyama yu ilimale iye Yu so mikadepe dle so dla ilipo hamiwapo. Epele dulu dla Yu so yia: hi haleye Hibulu so demdepo. Oloma edla Yu sotapo God ya: banakaka so mate epo Moses mate tlo patoto so demduwapo. Epapele tlope asiyama yu ilimale dulu hema atla kokota ma epo atlapo, hatlo Yesu tlo pato halapo. Adipalati, Yesutapo amko koko hampuwata takala koko Mosesta hampualeye tla:mtauwapo. Ame adipalati, takala koko dulu dla God ka: epo opa ka: duka dla ha:ha:lalo sotapo opa bobtalimale howahalowedeme alinepi omali mate ammduwapo. Amasiyama amko koko dulu dla Yesutapo God ka: epo opa ka: duka dla hallalo amko halapo. Adipalati, ya:tapo ya: omali mate opa hapuloma yia: bobtalimale howahalowe kokoye hampuwapo. Epapele koko tle takala koko dla ma itiyamale hale pe-elasema. Epedeme dita isikimi hatlo Yesu Kelisota di bobtalimale dla pomama ya: omalitapo di bobtalimale howahapo hamastauwa dla mikadepe dlepiye, eta dia:ye God mila:pi tle ullu pa:talo so dlepe. Epame buka itapo ka:yapa ha:ha:uwa mikadepe dle kokalalimale so opa yia: koko mape dia: dla imapo. Epapedeme ditapo yia: koko natipo dolumha:ha:mama wotiyalle koko dulu medla dita mikadepe dle mate kokalalipo ha:ha:lowepo.

God Yamitapo banakaka sota itiyamaleye tla:mtame halapo

1 ¹ Mo-powataliya Godtapo ya: yu molo atlamalalo so tle di mamadulo dla api meyelo pe meyelo pe dle tle molo atlamhalemduwapo.

² Amasiyama wata mosukulu alila oloma hema ya:tapo ya: yuye Yami tle dia: dla yukamuwapo. Epedeme ya:tapo Yami tle alisisi hapulomaye mimita:pame Yamiye mo-sauwapo, ya:tapo alotle alisisi hapulomaye omhallepo depame. ³ Epedeme Yamitapo Godta hela:dle hamhalemama God mila:pi ikadepe himhalapo. Epame ya:tapo ya: yu itiyamale tle koko hapulomaye halopo hallalo halapo. Epedeme ya:tapo opa yia: bobtalimaleye howahalopo gudepame Pepele dimo dla hetame pato God

dowala tiyama dla polapo. ⁴Epapele dulu dla Yamitapo banakaka soye tla:mtame halapo. Epame Godtapo Yami watle hi hamiwatapo banakaka so dla hi halopiliye tla:mtame halapo. ⁵Ame adipalati, Godta ya: banakaka oplami hale dla yu po-ipo atlana,

“Wa:ye na: Maseyemalapo,
watapo na:ye wa: A dlepo,” pe-epo atlana.

Epame Godtapo banakaka so hale dla ma yu hale po-ipo atlana,

“Na:tapo ya: A dlepe,
epalati ya:tapo na: Maseyemala dlepe,” pe-epo atlana.

⁶Epame matle Godtapo Yami hatloye ta:lamo dla seme maluwa oloma edla, ya:tapo epo atluwapo,

“God ya: banakaka so hapulomatapo hatlo Yami dla heodepame siyele hamilipe,” duwapo.

⁷Amasiyama Godtapo ya: banakaka so koko dla yu ipo atluwapo,

“Godtapo ya: banakaka soye ya: oko so depame mosisi some hallepo depame mimita:puwapo.

Epame dlapa teleka:le some hallepo depame mimita:puwapo.”

⁸Amasiyama ya:tapo ya: Maseyemala koko dla epo atluwapo,

“God, wa: mo kokotapo kokó elepo ellepe.

Epame wa:tapo ka:dle api tle wa: opaye woloma omhallepe.

⁹Epame wa: ka:dle koko tlo solotamama

asiyama batalimale koko tlo alimhalemduwapo.

Epapele koko tle wa: Godtapo wa:ye ma-sepame

wa: dla siyele hamiwapo.

Siyele wa: dla hamiwa etapo wa: amkadulo dla siyele hutiyeye tla:mtame halapo.”

¹⁰Epame Godtapo matle epo atluwapo,

“Lod, wa:tapo kotiyamale sitali dla ta:lamoye wa:ta mita:puwapo.

Epame pepele di ma wa: dota mimita:puwapo.

¹¹Epapele tlope ta:lamo mate epo pepele di mate pa:lepe.

Yia:tapo tluka takala some sosola:timelepe.

Amasiyama Lod, wa:ye kokó halepo hallepe.

¹²Epame Lod, wa:tapo ta:lamo mate pepele di mate tluka takala some popolopo hamastlepe.

Epalati yia:tapo ma mila:pi meyelope dlepe.

Amasiyama Lod, wa:ye pomeyelope desemde.

Epame wa:ye sukulu pa:le hallalopo.”

¹³Epapele dulu dla Godtapo banakaka oplami hale dla yu po-ipo atlana,

“Wa: na: dowala tiyama dla polane.

Wa: pollati na:tapo wa: watle opahale demha:ha: soye wa: hete sitali isili dla hatitimolowepo,” pe-epo atlana.

¹⁴Amasiyama banakaka so hapulomaye isikimi God yu dla salladepo siyamalalo sokopo. Yia:ye Godtapo taiya duwapo, yia:tapo pasakalo gadle halowedeme ha:ha: soye gadlepo depame.

Pasakalo gadle halowe kokoye koko patopo

2 ¹Epedeme dita ma-daluwa ikadepe kokoye woloma kikitilata hamame ha:ha:lowe ka:pi, ditapo ikadepe api tle ma alikili dla hahala:po tlala depame. ²Epedeme banakaka sota di mamadulo dla hapili aiyalma hatitimaleye ikadepepo. Epapele dulu dla opa anawolotapo yu edla allimama podolumalalo wekele soye, Godta yia: bobtalimale asiyama hapimduwapo. ³Epedeme di koko itlo ikadepe demama asiyama Lod meyelo ya: tatlle pasakalo gadle koko botomastaleye koko pa:le dlepiye, di adipo Godta kasilamale dulu tle alikili a:ma woyapa:? Epapedeme Yesu yu dalle sotapo pasakalo gadle koko iye ikadepe demama ma di watle atlamuwapo. ⁴Epalati ditapo yia:ta atlamsiyamale yu dla mikadepe dlepo depame Godtapo di watle ulugiyemale koko patoto nalati-imduwapo. Epame ya:ta sesalemale so dla Hela:dle Sokoye hapimduwapo.

Yesuta dia:ye pasakalo gadlowe dla elemtlalo halapo

⁵Epedeme dimalamana, Godtapo ta:lamo amko mita:plepiye, ya: banakaka sota omha:ha:lepo depame itiyamale pohamilowa. ⁶Adipalati, God yu bukata epo atlapo,

“God, wa: adipalati opaye sikemte malamdi?

Epame wa: adipalati opaye woloma sikemte omhalemndi?

⁷Wa:tapo yia:ye alila kiyele dulu dla banakaka so isili tle ha:ha:iya, duwapo.

Epame wa:tapo yia:ye ma hohopo ta:depame hela:dle mate epo itiyamale mate dla ipila:uwapo.

⁸Epame wa:tapo yia: watle koko hapuloma omha:ha:lepo depame itiyamale hamiwapo.”

Epedeme Godta koko hapulomaye opata itiyamale isili tle hatitimama koko haleye popomelena. Epapele dulu dla wata oloma hema di ala opata koko hapuloma omha:ha:lali ponatisema. ⁹Amasiyama di Yesu tlo natipo. Adipalati, ya:ye Godtapo alila kiyele dulu dla banakaka so isili tle halane duwapo. Epapeleye watapo Godtapo ya:ye hamame ta:depame hela:dle mate itiyamale mate dla pamoluwapo. Adipalati, ya:tapo Godta bokotiyapo malamale tle wotiyalle hapame opa hapuloma yilo pouwapo.

¹⁰Epapedeme Godtapo koko hapuloma mimita:pame ma ya:ole duwapo. Epame ya:tapo ya: opaye hela:dle dla elempuluwedeme solotamuwapo, Yesutapo wotiyalle hapame polati ya:ye ala:na dlowedeme. Adipalati, Yesutapo opaye pasakalo gadlowe dla elemtlalo oplami halapo.

¹¹Epedeme Yesu mate epo ya:ta God dla elemtlalo so mate A hatlopepo. Epapele koko tle ya:tapo yia: watle atlemama, “wua:ye na: eidulo mate epo notimadulo matepo,” dloweye powota:semde. ¹²Epammama Yesuta God watle epo atluwapo,

“Na:tapo wa: hiye na: eidulo dla epo notimadulo dla bobotimatimolowepo.

Epame wa: opa hapuloma alumale dulu dla na:tapo wa: hi di ikadepe dla ta:dlowepo.”

¹³Epame ya:tapo matle epo atluwapo,

“Na: mikadepe dema, Godta na: pasakaloye omhallepo depame,” duwapo.

Epame ya:tapo mamisika: epo atluwapo,

“Na:ye ipo. Na:tapo Godta na: watle hapili yimlala mate halapo,” duwapo.

¹⁴Epedeme God ya: yimlalatapo opa moto halopo ha:ha:po. Epapele koko tle Yesu ya: mape oplami ikadepe moto hauwapo, ya:tapo ya:ta powale koko tle polowe dokopala oplami Saitenta itiyamaleye yumuluwedeme. ¹⁵Epame palliwe wowota:le kokota dea some popoliyepo ha:ha:le soye eleme alikili a:ma woyamolowedeme. ¹⁶Epedeme wua: natiya, Yesuta puwaye, ya: banakaka so gadlowedeme popuana. Amasiyama ya: isikimi A:iblaham ya: mamadulo tlo gadlowedeme puwapo. ¹⁷Epapedeme ya:tapo puame koko hapuloma dulu dla dia: some haluwapo. Epammama ya:tapo dia: bokotiyapo malamama God ka: epo di ka: duka dla hallalo halapo. Epapele koko tle ya:tapo Godta kasilamale pustamama opa hapuloma batalimale yilo pouwapo. ¹⁸Epedeme Yesuta elemala natili koko mate epo wotiyalle koko mate dulu metle tademe, ya: ala:na, dita elemala natili dulu dla ha:ha:lata di gadloweye.

Yesuta Moses tla:mtame hala koko

3 ¹Epedeme mikadepe dle so namkadulo, Godtapo wua:ye ya: opa depame ma-sisilamuwapo. Epapedeme wua: Yesu kokoye malamaiya. Godtapo Yesuye di watle ma-tane duwapo, ya:tapo di mikadepe dle so alumale dokopala oplami hallepo depame. ²Epapele dulu dla Mosestapo God ya: opa gademama God yu dla hutullupo sela:uwaye, epammama Yesutapo ya: tane dle God yu dla hutullupo sela:uwapo. ³Epedeme wua: natiya, opatapo oplami haleta aya ka:pi hamhalla natipame ya: watle atlemama, aya ka:pi halalo oplami, depame ya: hiye di dla hamhetamdiye, epammama Godtapo Yesu tlo di ikadepe dla hamhetamama asiyama Moses tlo woya isili tiyama dla hamtuluwapo. ⁴Epapele dulu dla aya hapulomaye yo halalo so me-ha:ha:po. Amasiyama Godtapo koko hapuloma dinapolalo halapo.

⁵Epedeme Mosestapo God ya: opa yilo salladle oko ka:pi hauwapo. Ya: oko etapo Godta alotle ya: opa dla bobotimatimolowe kokoye imuwapo.

⁶Amasiyama God Yami Kelisotapo God ya: opaye dokopala depo halemama oko ka:pi hamhalapo. Epedeme ditapo mikadepe dle dulu dla me-kokalepo ha:ha:mama dita dalemha:ha:mama omha:ha: kokoye pomellalo wekelepiye, eta dia:ye ikadepe God ya: opa dlepe.

Pomikadepe dle koko dla molo atlane

- ⁷⁻⁸Epedeme Hela:dle Sokotapo epo atlapo,
 “Watapo wua: God yu dalepame wua: dupa kokalalimiya.
 Adipalati, wua: mamadulotapo dalupa dulu dla siyamama epo
 dupa kokalimduwa koko tle God dla allimduwapo.
⁹Epedeme wua: mamadulotapo 40 sokomoko dalupa dulu dla siyamama
 na:ta yia: watle koko patoto halomduwaye me-natimduwapo.
 Epapele tlope yia: na: yu dallowe allimama
 na: dla siyaladle hapimduwapo.
¹⁰Epedeme na:tapo yia: mate sikemte siyalademama epo atluwapo,
 ‘Yia:ye na: tle alikili a:ma tamalapo.
 Epame yia: na: kokoye pomalamasema,’ duwapo.
¹¹Epapele koko tle na:tapo siyaladle mate yu ipo itiyapo himiwapo,
 ‘Yia:tapo na:ta hedlowe mo dinapele dla po-u-ulapo tuluwa.’”
¹²Epedeme mikadepe dle so namkadulo, wua: wolomape. Batalimale
 malamale mate epo malamale tatlamale mateta wua:ye pasakalo halemhala
 God tle alikili dla elemta demiya. ¹³Amasiyama batalimale kokotapo wua:
 dupa kokalalimalala depame wua: alila hapuloma dulu dla yimkadulo gadle
 yu mate asiyama gade asiyama gade demha:ha:iya. ¹⁴Epapele dulu dla dita
 ka:yapa mikadepe depame itiyamale mate ha:ha:uwa me-emte mosukulu dla
 tame gudlepiye, eta dia:ye Keliso mate hatlope depo ha:ha:mama apelepe.
¹⁵Epapele koko tle God yu bukata epo atlapo,
 “Watapo wua: God yu dalepame wua: dupa kokalalimiya.
 Adipalati, wua: mamadulota epo dupa kokalalimduwa koko tle
 God dla allimduwapo.”
¹⁶Epedeme dulu hema opa anawolotapo God yu dalla allimduwa? Eye Isael
 so Mosesta Isip mo tle alikili dla eleme woyamale sota ammduwapo. ¹⁷Epame
 40 sokomoko dulu dla Godtapo opa anawolo dla siyaladle pato himhaluwa? Eye
 Isael so batalimale koko halopame dalupa dulu dla palimpuwa sopo. ¹⁸Epame
 Godta ma opa anawolo watle yu itiyapo himimama, “Wua: na:ta hedlowe mo
 dinapele dla po-u-ulapo tuluwa,” duwa? Eye ya: yu dla posalladlalo siyamale
 Isael so dla atlemama apuwapo. ¹⁹Epedeme di natipo, yia:ta mikadepe dle
 pa:le koko tle yia:ta Godta hedlowe mo dinapele dla po-u-ulapo tuwana.

God ya: opata hedle halowe koko

4 ¹Epedeme Godtapo yu itiyapo himimama ya: opatapo ya:ta hedlowe
 mo dinapele dla u-ulapo tulupo depo yu himiwata ala me-kokalepo

elapo. Epapedeme wolomape, wua: dulu dla oplami haleta po-ulatulalo wekelala. ²Adipalati, ka:dle yu dita daluwa eye, Mosesta ka:yapa Isip mo tle alikili dla eleme woyamale so mape ka:dle yu eye ma-daluwapo. Amasiyama yu etapo yia:ye pogadena. Adipalati, yia: yu edla pomikadepe demdena. ³Epapele dulu dla ditapo ya: yu dla mikadepe dlepiye, ditapo Godta hedlowe mo dinapele dla u-ulapo tulupe. Amasiyama pomikadepe dlalo wekele so dla Godta epo atluwapo,

“Na:tapo siyaladle mate yu ipo itiyapo himiwapo,

“Yia:tapo na:ta hedlowe mo dinapele dla po-u-ulapo tuluwa,”
duwapo.

Epapele tope ka:yapa ta:lamo mita:ple oloma edla Godtapo ya: oko hapuloma mogudepame hedepo poluwapo. ⁴Adipalati, God yu bukata epo atlapo, “Godtapo alila 6 dulu dla oko hamtepo gudepame ma alila 7 dla hedepo poluwapo.” ⁵Epame Godta yu hatlo iye mamisika: atlemama epo atlapo, “Yia:tapo na:ta hedlowe mo dinapele dla po-u-ulapo tuluwa,” depo.

⁶Epedeme hedlowe koko etapo ala me-elapo, opatapo dulu edla u-ulapo tulupo depame. Amasiyama ka:yapa ha:ha:uwa sotapo yia:ta ka:dle yu dalepame posalladlalo wekele koko tle hedlowe mo dinapele edla po-u-ulapo tuwana. ⁷Epedeme Godtapo dita u-ulapo tulupo depame ma alila hale himiwapo. Alila eye wata ipo. Adipalati, ma alotle Godtapo Deibidi tle dita mo-malamale yu hema mamisika: epo atluwapo,

“Watapo wua: God yu dalepame wua: dupa kokalalimiya,” duwapo.

⁸Epapedeme Yosuwatapo opa eleme hedlowe mo dla tamatiye, eta Godta ma alotle ya: opata hedlowe alila hale halowe koko dla po-atlalo wekelemla. ⁹Epedeme dimalamana, itapu dla God ya: opata hedle ka:dle halowe alilata me-omelapo. ¹⁰Epapedeme Godtapo ta:lamo patoye mita:po gudepame ma hedepo poluwaye, epammama alila oloma edla God ya: opatapo yia: oko tle epo hedepo popa:lepe. ¹¹Epedeme di ka:dena, Godta hedlowe mo dinapele edla u-ulapo tuluwedeme itiyamoloweye. Adipalati, opa anawolotapo Isalael sota apele epammama God yu dla posalladlalo ha:ha:lepiye, yia: mo dulu edla po-u-ulapo tuluwa.

¹²Epedeme God yuye pasakalo halemhalemama itiyamale mate oko hamhalapo. Epame aipa:ya ko mate a:pe walle some halapo. Amasiyama ya:ta haka:lleta aipa:ya haka:lle hapulomaye tla:mtame halapo. Epame God yu eta aipa:ya some di opasi dulu dla tumama soko mate epo malamale mate hutiyeye duka glademdepo. Epammama yu etapo dita solotamale koko mate epo di dupa malamale mate dla koko glademhalapo. ¹³Epapele dulu dla koko hapulomatapo God tle hemele pohatiyomeleme elasema. Amasiyama koko hapulomatapo ya: inoma dali dla hutiyepo. Epedeme God hatlo hema ditapo diskamu di koko hapulomaye bobotimatimelepe.

Yesuye God ka: epo opa ka: duka dla hallalo oplamipo

¹⁴Epedeme dia: dla God ka: epo di ka: duka dla hallalo ka:dle oplami me-halapo. Ya:tapo Pepele dimo dla hetauwapo. Eye God Yami Yesupo. Epapedeme di ka:dena, dita mikadepe depo tamala koko itlo woloma kikitilata hamolowe. ¹⁵Epapele dulu dla dita elemala natili koko tle alikili dla potlowe po-ala:lalo ha:ha:la natipame di polowamama di gademhallowe, hatlo Yesu tlo ala:na. Adipalati, elemala natili kokota dia: dla pumdiye, epammama Yesutapo ta:lamo hema halemama elemala natili koko hapulomata ya: dla ma me-pumduwapo. Amasiyama dulu edla ya: batalimale koko hale pohana. ¹⁶Epapedeme dita gadle halowe solotamelepiye, eta di ka:dena, wowota:le pa:po Yesu hala dla puluweye, ya:ta di gadlepo depame. Dita epapelepiye, eta di edla Godta bokotiyapo malamale mate epo polowamale mate halomelepe.

5 ¹Epedeme aiyalma aya dokopala oplami hallowedeme Yu so opa dulu tle hale hulumdepo, ya:tapo God ka: epo opa ka: duka dla halemama opa yilo oko hamhallepo depame. Epame oplami etapo opa hapuloma batalimale howahalomelepo depame God dla aliya poyupo namkale dle alisisi halopimhallepe. ²Epapedeme aiyalma aya dokopala oplami iye yeitamale so mate epo batalimale so mateta batalimale dulu dla tulume ha:ha:lali polowamale mate yia: gademdepo. Adipalati, ya: mape isikimi ta:lamo oplamipo. ³Epapele koko tle ya:tapo opa hapuloma yia: bobtalimale mate epo me-ya: batalimale mate howahalomolowedeme God dla aliya poyupo namkale dle alisisi halopimdepo.

⁴Epedeme oplamitapo God ka: epo opa ka: duka dla hallowe hi meyelo pahalowa. Adipalati, Godtapo ka:yapa A:lon hulumuwaye, epammama ya:tapo isikimi ya:ta solotamale tle God ka: epo opa ka: duka dla ha:ha:lalo soye hulumhalapo. ⁵Epapedeme Kelisotapo ya:skamu di dla hamhetamama God ka: epo opa ka: duka dla hallowe hi pohana. Amasiyama Godtapo ya:ye sepame ya: watile epo atluwapo,

“Wa:ye na: maseyemalapo,
watapo na:ye wa: A dlepo,” duwapo.

⁶Epame Godtapo ma epo atluwapo,

“Wa:tapo Melkisedek some God ka: epo opa ka: duka dla hallalo halemama kokó hallepe,” duwapo.

⁷Epedeme Yesuta ta:lamo hema haluwa oloma edla God dla otele yu himimama kaiyo mate inoma sumhalemduwapo. Epapele dulu dla Godta ya:ta hutulli natipame ya:ta inoma sumale yuye me-dalemduwapo. Adipalati, God dla itiyamale me-eluwapo, ya:ye powale tle gadlowe.

⁸Epapedeme Yesuye God Yami tlope, ya: ya:ta wotiyalle hauwa koko tle ya:ta salladepo tauwa kokoye me-malamuwapo. ⁹Epapele koko tle ya:tapo ya: yu dla salladepo siyamalalo so dla kokó elepo ellalo pasakalo sitali

halapo. Adipalati, ya:ta wotiyalle halë koko tle Godtapo ya:ye ala:na duwapo. ¹⁰Epame ya:ye opa ka: epo God ka: duka dla hallalo oplami Melkisedekta halale some hallepo depame sauwapo.

Mikadepe dle dulu dla mo-opa depo ha:ha:lowe

¹¹Epedeme koko hema dita yu atlamolowe pasatale ala me-hutiyepo. Amasiyama dita yu i ya: dulu koko wua: watle woloma atlamolowe pta kokalena. Adipalati, wua:ta koko i malamolowe pta dekelena.

¹²Wua:ye mo-powataliya mikadepe dle dulu dla me-ha:ha:uwapo. Epapedeme wua: ka:dena, ma wua:tapo opa opi watle God yu imolowe. Amasiyama epapele tope wua: Keliso dulu dla ala amkoteta:le so some ha:ha:mama ma oplami haleta wua:ye God koko woloma imelepo depame solotamha:ha:po. Epedeme wua: owayimlala some ala meme tlo dlomha:ha:mama daya kokalle podlomha:ha:sema. ¹³Adipalati, oplami ala meme tlo me-demhallalo oplamiye, ya:ta mikadepe dle dulu dla ala pokokalepo halasema. Epame ya: ala ka:dle koko mate epo batalimale koko mate woloma pomalanatimhalasema. ¹⁴Amasiyama mikadepe dle dulu dla mo-opa depo ha:ha: sotapo daya kokalle ipapele dloweye ala:na. Adipalati, ya:ta sikemte atotomala natili koko tle ya: ma-ya:malamana, batalimale koko mate epo ka:dle koko mate malanatilowe.

6 ¹⁻²Di mikadepe dle so amko dla ipapele koko imdepo. Eye polowe dla elemtlalo batalimale koko tle malamale meyelo depame God dla mikadepe dlowe koko mate, epame yú tulluwe koko mate, epame dota dokopala dla hohopo inoma sumolowe koko mate, epame palli tle ma silliwé koko mate, epame kokó ellalo koko gladle koko mate. Amasiyama dia: mikadepe dle dulu dla ala amkoteta:le so epapele some poha:ha:sema. Epedeme di ka:dena, dita mikadepe dle dulu dla ma a:ma tamalemama mikadepe dle dulu dla mo-opa depo ha:ha: so epapele some ha:ha:loweye. ³Epedeme Godta ka:dena dlepiye, di epapolowepo.

Opata mikadepe dle tle alikili a:ma tlala depame molo atlale

⁴Epapele dulu dla di mikadepe dle dulu tle ma alikili dla potale soye ma adipo hohopa:, ya:ta ma malamale meyelo depo God dla heheletimelepo depame? Adipalati, ya:ye Godta hela:dle kokoye mo-malapame Pepele dimo koko ma ma-dla natiwapo. Epame Hela:dle Soko ma ma-hamuwapo. ⁵Epame ya:ye God yu ka:dle ma ma-hauwapo. Epame Godta alotle ta:lamo amko mita:plowe oloma edla ya:ta itiyamaleta puluwe koko ma mo-malamuwapo. ⁶Epapele tope ya:ye ya:ta mikadepe dleye melepame ma alikili dla potauwapo. Epedeme ipapele soye ma malamale meyelo depo God hala dla elempuluweye pta kokalena. Adipalati, ya:tapo God Yamiye mamisika: dali di dla gogodemha:ha:mama opa inoma dali dla ya: dla wota:le hapimha:ha:po.

⁷Epele dulu dla opa opiye ta:la ka:pi epapele some ha:ha:po. Tiyota ta:la dla hellati dlowe alisisita ka:pi matapame dlomoko milimalati yo emalalo oplamita hauwalemdiye, epapele some ha:ha:po. Epapedeme Godye epapele ta:la dla sikemte siyemhalapo. ⁸Amasiyama opa opiye ta:la batalimale epapele some ha:ha:po. Ta:la edla osamokolo batalimale siyapota matapame Godta kasilamale isili dla tula yakomhalapo. Epalati Godtapo ta:la eye mosukulu alila dla dlapata misteli demhalapo.

⁹Mikadepe dle so namkadulo, na: mikadepe dema, na:ta yu ipo atlamale dulu dla na: wua: koko po-atlamasema. Adipalati, na:malamana, wua:ye God tle pasakalo gadle halowe so opata koko halomalalo epapele some halomha:ha:po. ¹⁰Adipalati, wua:ta God yilo oko sikemte halomha:ha:uwaye, ya: e powelimhalasema. Epame wua:ta ya:ye sikemte malamama mikadepe dle soye woloma gagademha:ha:uwaye, ya: e ma powelisema. Epedeme wua:ta yia:ye ala me-gagademha:ha:ye ya: me-malahalapo. ¹¹Epapele dulu dla di sikemte solotama, wua:ta yimkadulo sikemte malamha:ha:ye duka dla gudemiya. Adipalati, eta wua:ta Godta pasakalo gadlowe dla dalemha:ha:mama itiyamale mate mosukulu dla tame gudlepe. ¹²Epedeme wua:ta ipapelepiye, eta wua:ta mikadepe dle dulu dla hohopeyalimale mate poha:ha:lowa. Amasiyama wua: mikadepe dle tle God dla pasakalo halowedeme dalemha:ha:mama omha:ha: sota koko halomha:ha: natipame dolumaiya.

Godta yu itiyapo himili dla mikadepe dlowe ka:pi

¹³Oplami haletapo Godye potla:mtame halasema. Epedeme Godtapo me-ya: hi mate aiyalma sepame A:iblaham mate yu itiyapo himimama epo atluwapo,

¹⁴“Na:tapo wa: gademama wa: mamadulo pasataleye hapilowepo,” duwapo.

¹⁵Epalati A:iblahamtapo saddle mate Godta yu itiyapo himili dla omhaluwapo. Epame ya:ta epo omhalepo gudlati Godtapo ya: watle hamili depo yu himili kokoye ya: watle hamiwapo.

¹⁶Epedeme opatapo aiyalma solowedeme apelepiye, yia:ye yia: tla:mtame hala oplami hi sepame aiyalma semdepo. Epame yia:ta aiyalma ipo semdetapo yia:ta yu itiyapo himili kokoye kokalemdepo. Epalati opata koko e natimama yu poballowa. ¹⁷⁻¹⁸Epammama Godtapo ya: opa gadlowedeme yu itiyapo himiwapo. Epedeme opatapo ya:ta atlama koko dla mikadepe dlepo depame ya:tapo itiyamale mate aiyalma ma ma-sauwapo. Epapedeme Godtapo di watle ya: yu itiyapo himili koko mate epo aiyalma solowe koko mate hapiwapo. Koko dapiyamte iye ma meyelope dloweye po-ala:na. Adipalati, Godye isikimi pomala-atlasemde. Epapedeme dia: dla wota:le pe-elasema. Epame ditapo Godta dia: dla pasakalo hamilowe dla omha:ha:mama gadle yilo God hala dla ullumpumuluwapo.

¹⁹Epedeme Godtapo di watle pasakalo hamilowe koko itapo di pasakalo dla koata halemyelala depame deata dali dla himomelemhalem diye, epapele some halapo. Epapeleye dea eye pta sikemte sesemomama kestloweye po-ala:na. Epame dea eye Pepele dimo aiyalma aya dulu dla tlukata komale seme tle tuwame himomelemhalapo. ²⁰Mo iye Yesutapo ya: tatl itapu mo-ulatuwapo, dia: gadlowedeme. Adipalati, ya:ye Melkisedek some halemama God ka: epo di ka: duka dla kokó halepo hallalo halapo.

Melkisedek koko

7 ¹Oplami Melkisedek iye Salem mo pato dokopala oplami haluwapo. Epame ya:tapo di ikadepe dla hallalo God ka: epo opa ka: duka dla hallalo haluwapo. Epedeme A:iblahamtapo opahale dla tame dokopala so opa poyupo pumhallati Melkisedektapo ya:ye api duka dla umpame Godta siyele kokoye ma ya: dla hamiwapo. ²Epalati asiyama A:iblahamtapo ya:ta opahale dla tepo pumama alisisi halopo pualeye alumale 10 dulu dla kolumtapame kolumale hatlope tlo Melkisedek watle hamiwapo. Melkisedek hi ya: dulu kokoye ka:depo hallowe dokopala oplami. Epame Salem hi ya: dulu kokoye sadle. Epapedeme ya:tapo sadle dokopala oplami haluwapo. ³Oplami Melkisedek iye ya: a pa:na epo ya: wai pa:na. Epame ya: toto ma hawa, epo ya: hamale alila ma hawa, epame ya:ta polowe alila ma hawa. Epapedeme ya:tapo God ka: epo opa ka: duka dla hallalo halemama kokó hallalo halapo. Epedeme ya:ye God Yami sepele some halapo.

⁴Epedeme oplami Melkisedektapo dokopala oplami pato haluwaye, wua: eye woloma sikemte malamaiya. Adipalati, Isalael so opa hapuloma ya: mama A:iblahamtapo ya:ye malanatipame ya:ta opahale depo pumama halopo puale alisisiye alumale 10 dla kokolumtapame alumale hatlope tlo Melkisedek watle hamiwapo. ⁵Mosesta aiyalma hatitimale dolumama Libai elele dulu dla opa anawolotapo God ka: epo opa ka: duka dla ha:ha:lalo ha:ha:ma:, isikimi ewolotapo ya: opa ikadepe Isalael so tle alisisi kokolumale 10 dulu dla kolumale hatlo tlo halomduwapo. ⁶⁻⁷Amasiyama Melkisedek iye po-Libai elele halë oplami. Epapele tope ya:tapo A:iblaham tle alisisi kokolumale 10 dulu dla kolumale hatlo tlo hauwapo. Epame wua: ma natiya, dokopala oplamitapo ya: isili dla hallalo oplami watle Godta siyele koko hamilowe tlo ala:na. Epedeme Melkisedektapo A:iblaham watle Godta siyele kokoye hamiwapo. Amasiyama A:iblahamye God tle yu itiyapo hatitimale halomale oplamipo.

⁸Amasiyama koko haleye ipo elema. Yu so dulu dla alisisi 10 kokolumale dulu dla hatlo tlo halomalalo so opaye palilalo sopo. Amasiyama A:iblaham tle alisisi kolumale 10 dulu dla hatlo halë oplami

Melkisedek iye popolalo wekelalo oplamipo. Adipalati, God yu bukata atlemama, ya:ye popolalo, kokó mepo hallalo oplami demdepo. ⁹⁻¹⁰Epele dulu dla Libai elele halë sotapo alisisi 10 kokolumale dulu dla kolumale hatlo tlo halomalalo ha:ha:uwapo. Amasiyama A:iblahamta api duka dla Melkisedek umpame ya: watle alisisi hamiwa oloma edla Libaiye ala pahalana. Epapele tlope ya: mape ya: mama A:iblaham tle ya: alisisiye Melkisedek watle ma-hapiwapo. Adipalati, ya:ye ya: mama A:iblaham omali ipipo.

¹¹Mosesta aiyalma hatitimaleta epo atlapo, “Opa ka: epo God ka: duka dla ha:ha:lalo so hapulomaye isikimi Libai elele tle ha:ha:lepe,” depo. Amasiyama Libai elele so ewolotapo opa pasakalo gadloweye po-ala:na. Epapedeme Godtapo opa ka: epo God ka: duka dla hallalo oplami amko, Melkisedek epapeleye ma-hamuwapo. Amasiyama ya:tapo oplami amko iye Libai mate epo A:lon mate yia: elele tle pohamana. ¹²Epedeme God ka: epo opa ka: duka dla hallalo oplamiye ma elele hale tle hamelepiye, ka:dena, Mosesta aiyalma hatitimale ma meyelohe dloweye. ¹³Epedeme dita atla oplami iye di Lodpo. Amasiyama ya: elele sotapo opa ka: epo God ka: duka dla poha:ha:mdena. ¹⁴Adipalati, dimalamana, di Lodye Yuda elele halë oplamipo. Amasiyama epapele tlope Mosestapo God ka: epo opa ka: duka dla halloweye Yuda elele tle populupe demdena.

Kelisoye Melkisedek sepele oplamipo

¹⁵Epedeme di watapo Godta adipalati ya: ka: epo opa ka: duka dla hallalo oplami amko Melkisedek sepele hamale kokoye malamapo. ¹⁶Yesutapo opa ka: epo God ka: duka dla hallalo oplami amko halapo. Ya:ta mo edla halaye Libai elele hi halë tle pohalasema. Amasiyama ya: pasakalotapo sukulu pa:le hallowe itiyamale tle ya:tapo hi eye hapo halapo. ¹⁷Adipalati, God yu bukata ya: koko dla epo atlapo,

“Wa:tapo Melkisedek some God ka: epo opa ka: duka dla hallalo halemama kokó hallepe,” depo.

¹⁸⁻¹⁹Epedeme Godtapo aiyalma takala ma alikili dla himiwapo. Adipalati, aiyalma edla itiyamale ma-hawa haluwapo, epame opa pasakalo ma pogademdena. Epela natipame koko amko ka:pitapo ya: moye ma-hauwapo, ditapo amko koko ka:pi etle God mateka:pi dla pulupo depame.

²⁰Epedeme Godtapo Yesuta opa ka: epo God ka: duka dla hallepo depame yu itiyapo me-himiwapo. Amasiyama ya:tapo ka:yapa Libai elele tle ha:ha:mpuwa opa dla yu itiyapo himili ipapeleye po-atlana. ²¹Amasiyama ma ya:tapo yu itiyapo himimama Yesu dla epo atluwapo,

“Wa:tapo God ka: epo opa ka: duka dla hallalo halemama kokó hallepe.

Lodtapo yu iye itiyapo me-himiwapo.

Epedeme ya: matle ya:ta yu itiyapo himili amko iye pomeyelo pe dlowa.”

²²Epedeme koko amko dulu dla Yesuta God ya: ulu halapo. Epapele koko tle amko kokotapo takala kokoye ma-tla:mtauwapo. ²³Epapedeme takala koko dulu dla God ka: epo opa ka: duka dla ha:ha:lalo so hapulomatapo mo-palimpuwapo. ²⁴Amasiyama amko koko dulu dla Yesutapo God ka: epo opa ka: duka dla hallalo halemama kokó hallepe. Adipalati, ya:ye popolowa. ²⁵Epapedeme ya: dla itiyamale elapo, ya:tapo opa eleme God hala dla ta so yia: pasakalo gadloweye. Adipalati, ya:tapo kokó halemama ya: opa yilo God hala dla otele himhalapo.

²⁶Epedeme hatlo Yesuta God ka: epo di ka: duka hallalo hallowe tlo ala:na. Adipalati, ya:ye pta aiyalma depo hallalopo. Epo ya:ye batalimale pa:le halemama ullu pa:po hallalopo. Epame Godtapo ya:ye batalimale so dulu tle hampame Pepele dimo ikadepe dla pamoluwapo. ²⁷Yesuye ka:yapa ha:ha:uwa God ka: epo opa ka: duka dla ha:ha:lalo so epapele some pohalasema. Adipalati, yia:tapo alila hapuloma dulu dla me-yia: bobtalimale mate epo opa hapuloma yia: bobtalimale mate howahalomolowedeme God dla aliya poyupo hapimduwapo. Amasiyama Yesutapo opa hapuloma yia: bobtalimaleye alila hatlo dla howahapo hamastlowedeme ya:skamu ya: motoye polowe dla himiwapo. ²⁸Epele dulu dla Mosesta aiyalma hatitimale kokotapo God ka: epo opa ka: duka dla ha:ha:lowe so hohomduwaye isikimi ta:la so opa hohomduwapo. Amasiyama Mosesta aiyalma hatitimale alotle Godtapo yu itiyapo himili amko tle Yamiye sawwapo, ya:tapo God ka: epo opa ka: duka dla hallalo hallepo depame. Adipalati, Godta ya:ye kokó hallalo ka:dle oplami duwapo.

Yesuye God ka: epo di ka: duka dla hallalo ka:dle oplamipo

8 ¹Epedeme dita atlama koko hapuloma dulu dla koko patoye ipo elema. Di ka: epo God ka: duka dla hallalo oplamiye Pepele dimo dla hetame pato God dowala tiyama dla polapo. ²Epame ya:tapo Pepele dimo aiyalma aya dulu dla oko hamhalapo. Aiyalma aya iye isikimi opata yia: do mate pohana. Amasiyama Godtapo meyelo hauwapo.

³Epedeme ka:yapa Mosesta aiyalma koko dolumama God ka: epo opa ka: duka dla ha:ha:uwa sotapo God dla namkale dle alisisi mate epo alinepi mate poyupo halopimduwapo. Epapedeme ka:dena, di ka: epo God ka: duka dla hallalo oplami amko mape God dla namkale dle alisisi hamiloweye.

⁴Epele dulu dla wua: natiya. Yesutapo ta:lamo hema halematiye, ya:ye God ka: epo opa ka: duka dla hallalo oplami pohalema. Adipalati, God ka: epo opa ka: duka dla ha:ha:lalo soye ma-ha:ha:po. Epame yia:tapo Mosesta aiyalma hatitimale dolumama God dla namkale dle alisisi halopimha:ha:po.

⁵Amasiyama yia:ta oko halomduwa aiyalma aya eye isikimi Pepele dimo

dla aiyalma aya ikadepeta pola e ya:nasamapo. Adipalati, Godtapo Moses wadle tlukata halë aiyalma aya e halepo depame epo atluwapo, “Wa: na:ta tamali di dla nati-iwa nasama edla dolumama aiyalma ayaye woloma ka:pi halepe,” duwapo. ⁶Epapele koko tle wua: natiya. Godtapo Yesu dla opa ka: epo God ka: duka dla hallalo oko hamiwatapo ka:yapa oko e halompuwa opaye mo-tla:mtame halapo. Epame Yesutapo God tle amko koko hampuwatapo Mosesta takala koko hampuwaye mo-tla:mtame halapo. Adipalati, amko kokotapo Godta yu itiyapo himili ka:dle tama di dla elapo.

⁷Epapedeme Mosesta hampuwatapo takala koko eta woloma ka:depo elematiye, eta Godta matle koko hale amko pohimma. ⁸Amasiyama God meyelo Mosesta hampuwatapo takala koko eye poka:dena depame epo atluwapo,

“Lodta ipo atlema,

‘Alilata pulupe, na:tapo Isalael so opa hapuloma mate

epo Yuda elele halomale so mate yu itiyapo himili amko himiloweye.

⁹Epedeme yu itiyapo himili amko iye

ka:yapa na:tapo yia: mamaduloye Isip mo tle alikili dla woloma eleme woyamuwa oloma dla aiyalma hatitimale hamiwa mate pohatlope.

Adipalati, yia:tapo na:ta yia: wadle hamiwa aiyalma hatitimaleye podolumha:ha:na.

Epalati na:tapo yia: tle kostauwapo.

¹⁰Amasiyama na:tapo alotle Isalael so opa mate yu amko itiyapo himiloweye ipapena.

Na:tapo yia:ta malamale sitali dla epo yia: dupa dulu dla na: aiyalma kokoye hatitimolowepo.

Epalati yia:tapo na: aiyalma eye alila hapuloma dla malaha:ha:lepe.

Epapalati na:tapo yia: God hallowepo.

Epalati yia:tapo na: opa depo ha:ha:lepe.

¹¹Epapedeme yia: dulu dla oplami haletapo yimkaduloye na: koko malastepo ha:ha:lepo depame po-imolowa.

Adipalati, yia:ta hapuloma yimka:sikili tle kotiyapo tame patoto oloma dla na: kokoye malastepo ha:ha:lepe.

¹²Epalati na:tapo yia: polowamama yia: bobtalimale hapulomaye welliwepo.’ ”

¹³Epedeme Godta amko kokoye himili dlepiye, ya: takala kokota pa:lowe alilata mo-teteka:mpulati natipame apopo. Epapedeme takala kokoye mo-takala molati alikili dla hamastlowedeme ma-dinapopo elapo.

Mosesta hampuale takala koko

9 ¹Epedeme takala koko dulu dla opata God dla sisiyelowe apiye me-eluwapo. Epame yia:ta sisiyelalo aiyalma aya ma me-haluwapo.

²Epame aiyalma aya dulu edla alupoli dapiyamte me-ha:ha:uwapo. Epedeme ka:yapa kokoloma tle aya dulu dla ulatuwame alupoli hale hala hiye Aiyalma. Epeleye alupoli edla tuloma dali mate epo aiyalma daya hatitimalalo helemale mate popa:mduwapo. Epalati aiyalma dayaye helemale di dla hatitipo hutiyemduwapo. ³Epame ma etle alupoli hale dulu a:ma dla tulalo kokolomaye tlukata kopo halemduwapo. Alupoli e ya: hiye pta Sikemte Aiyalma dlalo alupolipo. ⁴Alupoli dulu edla goldta halë ullu ka:dle seyamale ha:lalo tile polomduwapo. Epame Godta yu itiyapo himili aiyalma tóko goldta mita:ple mape alupoli hatlo medla polomduwapo. Epame tóko dulu edla goldta mita:ple isilako dulu dla mena dayaye hapo elemduwapo. Epame A:lon ya: dali ku, pupulu dla dali upata peyamale mape tóko dulu medla elemduwapo. Epame aiyalma 10, ewala dla hatitimale mape gold tóko hatlo dulu medla hutiyemduwapo. ⁵Epame gold tóko di bodlalo hema Pepele di dla ha:ha:lalo hela:dle banakaka epapele sepele dapiyamte dlopi opata mimita:pleta popa:mduwapo. Yia: di edla popa:mama yia: suku mate gold tókoye bopudepo popa:mduwapo. Aiyalma tóko iye ka:yapa batalimale howahalomduwa mopo. Amasiyama watapo dita wua: dla koko hapuloma iye woloma imoloweye poka:dena.

⁶Epapedeme aiyalma aya dulu dla alisisi hapulomata ipo hutiyeuwapo. Epalati God ka: epo opa ka: duka dla ha:ha:lalo so hapulomatapo aiyalma aya dulu hema itapu dla hallalo alupoli dla tuwame God watle siyele hamilowe oko halomduwapo. ⁷Amasiyama God ka: epo opa ka: duka dla ha:ha:lalo so yia: dokopala oplami hatlotapo aiyalma aya dulu dla pta Sikemte Aiyalma dlalo alupoli dla tumduwapo. Epele dulu dla ya:tapo sokomoko hatlo dulu dla isikimi alila hatlo dla alupoli hema tumduwapo. Ya:tapo epo isikimi alila hatlo dla tuwa demhalemama ya: batalimale mate epo opa hapulomata yeitamale koko tle batalimale koko halomale hapuloma mate howahalomolowedeme omali hamtuwa demhalemduwapo. ⁸Epapedeme Hela:dle Sokota di imapo, aiyalma aya takalata ala me-poluwatapo opata God hala dla tlowe apiye ala me-himomeleme haluwapo.

⁹Epapedeme koko hapuloma itapo wata dia: dla ela kokoye imapo. Adipalati, God dla namkale dle alisisi hapilowe koko mate epo alinepi poyupo hapilowe koko mateta God dla sisiyelalo so opa dupa dulu howahaloweye po-ala:mdena. ¹⁰Adipalati, takala koko itapo dia:ye eleme amko koko dla puwapo. Amasiyama amko kokota mo-pulati asiyama takala kokota mo-pa:uwapo. Adipalati, takala kokoye isikimi daya dlowe koko mate epo yú dlowe koko mate epame yú huhutamolowe meyelope meyelope dle koko mate dla elapo.

Kelisota hampuale amko koko

¹¹Epapedeme amko koko ka:pita pulati Kelisotapo dulu edla God ka: epo opa ka: duka dla hallalo halla puwapo. Epapedeme ya:tapo Pepele

dimu dla pollalo ullu pa:le aiyalma aya dulu dla tuwapo. Aiyalma aya iye dlopi opata do mate pohana. Epame aiyalma aya iye ta:lamo hema popolasema. ¹²Aiyalma aya dulu edla Kelisotapo isikimi alila hatlo dla alupoli hale pta Sikemte Aiyalma dlalo dla tumama gaut aliya omali mate epo bulumkiyawa aliya omali mate pohame tuwana. Amasiyama ya:tapo me-ya: omali ikadepeye hapo tumama kokó elepo ellalo batalimale howahalalo kokoye dia: dla hampuwapo. ¹³Takala koko dulu dla gaut aliya omali mate epame bulumkiyawa aliya omali mate epo bulumkiyawa aliya elo hamdele tilepu mateta batalimale so opaye isikimi kapala di tlo ka:ka:demduwapo. ¹⁴Amasiyama Keliso omalitapo dita pasakalo halemhala God dla siyele hamilipo depame di dupa dulu dla polowe dla elemtlalo batalimale koko hapulomaye howahalalomdepo. Adipalati, kokó hallalo Sokota itiyamale tle Kelisotapo ya:skamu di batalimale asiyama dla ya: motoye God watle hamiwapo. Adipalati, hatlo ya:tapo batalimale pa:le halemama koko eye ya:ta halowe tlo ala:uwapo.

¹⁵Epapele koko tle Kelisotapo amko koko dulu dla God ka: epo opa ka: duka dla hallalo halapo, Godta sisilamale so opa hapulomatapo kokó halepo hallalo pasakaloye halepo depame. Adipalati, Kelisota powale kokotapo yia:ta takala koko dulu dla ha:ha:mama batalimale halomha:ha:uwa hapulomaye mo-howahalomuwapo.

¹⁶Epedeme oplamitapo mo-polowedeme polomama ya:ta solotamale kokoye pepa dla ilimelepe. Epame ya:ta mo-polati alotle opa opitapo pepa edla natipame ya:ta solotamale koko halepe. ¹⁷Epapedeme pepa ilimalalo oplami yoye ala me-hallati isikimi oplami haletapo pepa e hapame ya:ta solotamale koko hatitimale eye pohalomolowa. Amasiyama ka:dena, yo pepa i ilimalalo oplamiye mo-powale hallati oplami haleta pepa e hapo ya:ta solotamale koko iye halomoloweye ka:pi.

¹⁸Epapedeme ka:yapa Mosesta aiyalma hatitimale kokoye kotiyamolowedeme, alinepi poyuli omali mate kokoloma dokostauwapo.

¹⁹Adipalati, Mosestapo ka:yapa aiyalma koko hapulomaye Isalael so watle ma-atlapame ma bulumkiyawa aliya yemala omaliye hapame yú mate dukumuwapo. Epame sematipi sese hame dali dla polupame omali dla saodepo aiyalma hatitimale buka dla popokalepame ma opa dla popokaluwapo. ²⁰Epame epo atluwapo, “Wata omali itapo Godta wua: mate yu itiyapo himiliye kokalepo, wua:tapo dolumha:ha:lepo depame.” ²¹Mosestapo omali mate epo popokalemama aiyalma aya mate epame dulu dla hutiyelalo alisisi hapuloma mate ma popokaluwapo.

²²Epapedeme Mosesta aiyalma hatitimaleta epo atlapo, “Alisisi hapulomatapo omali huhutamelepiye, eta ka:dlepe,” depo. Epele dulu dla omalita po-olostlalo wekelepiye, batalimale mape pohohawapo welilowa.

²³Epapedeme ta:lamo aiyalma aya mate epo dulu dla hutiyeye alisisi hapuloma mateye omalitapo howahamhallepe dle koko tle alinepi

omalita howahalomhaluwapo. Amasiyama aiyalma aya i mate epo dulu dla hutiyelalo alisisi mateye isikimi Pepele dimo dla ikadepe popa: e yia:nasamapo. Amasiyama Pepele dimo dla aiyalma aya ikadepe pola eye isikimi alinepi omali tle pohowahalowa. Amasiyama sikemte ka:dle alisisita howahalepe. ²⁴Epapedeme Kelisotapo ta:lamo hema pollalo aiyalma aya dulu dla potuwana. Adipalati, ta:lamo hema aiyalma aya polaye Pepele dimo dla aiyalma aya ikadepeta polaye e ya:nasamapo. Amasiyama ya: Pepele dimo dla hetame dia: gadlowe yilo God hala dla woyamuwapo. ²⁵Epame opa ka: epo God ka: duka dla ha:ha:lalo so yia: dokopala oplamitapo sokomoko hapuloma dulu dla alinepi omali mate aiyalma aya dulu dla pta sikemte Aiyalma Dlalo alupoli dla tuwa demhalemduwaye, ya: pe-epapena. Adipalati, ya:tapo isikimi alila hatlo dla God watle ya: motoye hamimama omali olostauwapo. ²⁶Epapedeme ya:ta pe-epapalalo wekematiye, ya:tapo alila hapuloma ta:lamo kotiyamale tle pumama wotiyalle hampulumla. Amasiyama mosukulu alila hema ya:tapo puame alila hatlope dla ya: omali olostauwa koko tle di bobtalimale hapulomaye mo-howahalopo hamastauwapo.

²⁷Epapedeme oplamitapo alila hatlope dla polopiye, ya: Godta koko gladle dla tame woyamelepe. ²⁸Epapedeme Kelisotapo alila hatlo dla pomama opa hapuloma yia: bobtalimaleye halopame alikili dla hamastauwapo. Amasiyama ya:ta ma ilame puaye, ya: opa hapuloma yia: bobtalimaleye matle halopo alikili dla hamastlowedeme popuasema. Hao. Amasiyama ya:tapo ya: omha:ha: so opa dla pasakalo gadle hamilowedeme pulupe.

10 ¹Mosesta aiyalma hatitimale kokoye isikimi alotle ka:ka:dle kokota puluwedeme hala e ya:nasama halapo. Epapele koko tle aiyalma koko dulu hema ha:ha:lalo sotapo God mateka:pi dla puluwedeme sokomoko hapuloma dulu dla yia: bobtalimale howahalomelepo depame God watle api hatlo metle alinepi poyupo hapimha:ha:mduwapo. Amasiyama yia:ta alinepi poyupo God watle hapimha:ha:mduwa koko etapo yia:ye eleme yia: bobtalimale tle alikili dla powoyamhalana. ²Epele dulu dla yia:ta God watle alinepi poyupo hapimha:ha:le koko eta yia: dupa duluye woloma ka:pi howahapo hamasta demhalematiye, eta yia:ta God watle alinepi poyupo hapimha:ha:leye medla gudlemla. ³Amasiyama yia:ta epo alinepi poyupo God watle hapimha:ha:le kokotapo sokomoko hapuloma dulu dla yia:ta yia: bobtalimale ma mo-malamolowe kokoye imduwapo. ⁴Adipalati, gaut aliya omali mate epo bulumkiyawa aliya omali matetapo batalimaleye woloma ka:pi howahapo hamastloweye po-ala:na.

⁵Epapedeme Kelisotapo ta:lamo hema puwa oloma edla ya:tapo God watle epo atluwapo,

“Wa: alinepi poyuli mate epo namkale dle alisisi hapili mate ma posolotamasema.

Amasiyama wa:tapo na: watle oplami moto ikadepeye
ma-dinapuwapo.

⁶ Epame alinepi dlapa halomale mate epo batalimale howahalepo
depame namkale dle alisisi hapilowe kokotapo ma wa: dla siyele
pohapimhalasema.

⁷ Epedeme na:ta epo atluwapo,

‘God yu bukata na: koko atla eye ala:lowedeme
na:tapo wa:ta solotamale koko halowedeme mo-puwapo.’”

⁸ Epedeme dulu hema Kelisota God watle atlemama epo atluwapo,
“Wa: matle alinepi poyupo halomale koko mate epame batalimale
howahalowe dla namkale dle alisisi hapili mate ma posolotamasema,”
duwapo. Amasiyama wua: natiya, alinepi poyupo God watle hapili
koko iye Mosesta aiyalma hatitimale kokotapo wua: watle, “koko
iye halomha:ha:iye,” dle kokopo. Epapele tlope God ma koko eye
posolotamasema. ⁹ Epapedeme Kelisota God watle epo atluwapo, “Na:tapo
wa:ta solotamale kokoye halowedeme mo-puwapo,” duwapo. Epapedeme
Kelisota takala kokoye alikili dla hamastapame ma amko kokoye hapame
takala kokota hallalo mo dla himiwapo. ¹⁰ Epedeme Godta solotamale
koko e dolumama Yesu Kelisotapo ya: motoye polowe dla himiwatapo
ditapo alila hapuloma dulu dla kokó God ya: opa depo ha:ha:po.

¹¹ Epapedeme takala koko dulu dla God ka: epo opa ka: duka
dla ha:ha:lalo sotapo alila hapuloma dulu dla opa batalimale
howahalepo depame God watle alinepi poyupo namkale dle alisisiye
halopimha:ha:mduwapo. Amasiyama koko etapo yia: bobtalimaleye
woloma pohowahapo hamastamdena. ¹² Amasiyama Kelisotapo alila hatlo
dla ya: motoye polowe dla himimama kokó ellalo batalimale howahalaloye
hampuwapo. Epame ya:tapo God dowala tiyama dla poluwapo. ¹³ Ya: edla
polomama Godtapo ya: dla opahale dlalo soye elempuame ya: hete sitali
isili dla ipila:lepo depame ompolapo. ¹⁴ Epame ya:tapo alila hatlo dla ya:
motoye polowe dla himili kokotapo Godta ka:dena dle so opaye kokó elepo
ellalo batalimale howahalowe dla elempuwapo.

¹⁵ Epame Hela:dle Soko mape di watle Lodta atlale kokoye ikadepe
atlemama epo atlapo,

¹⁶ “Na:tapo alotle na: opa mate yu amko itiyapo himiloweye ipapena.

Na:tapo yia:ta malamale sitali dla epo yia: dupa dulu dla na: aiyalma
kokoye hatitimolowepo.”

¹⁷ Epame Hela:dle Sokota ma epo atlapo,

“Na: matle yia: bobtalimale mate epo yia:ta poka:ka:dle koko
halomha:ha:le hapuloma mateye ma pomalahallowa.”

¹⁸ Epapedeme batalimale hapulomaye woloma mo-howahapo
hamastlepiye, ma alotle batalimale howahalowe dla God watle namkale
dle alisisi hapilowe kokotapo isikimi koko pa:le ellepe.

Di ka:dena, Godta hala mateka:pi dla tuluweye

¹⁹Epedeme mikadepe dle so namkadulo, Yesu omalitapo dia: dla itiyamale hamiwapo, ditapo aiyalma aya dulu dla pta Sikemte Aiyalma dlalo alupoli dulu dla tuluweye. ²⁰Adipalati, Yesuta pouwa kokotapo pta Sikemte Aiyalma dlalo alupoli dla tulalo tluka kokolomaye modokostauwapo. Epapedeme ya:tapo dita God hala dla tlowe pasakalo halemhala api amkoye ma-tamuwapo.

²¹Dia: dla God ka: epo di ka: duka dla hallalo oplami ka:dleta me-halapo. Ya:tapo God ya: opa omhallalo halapo. ²²Epapedeme di ka:dena, dita mikadepe dle koko tlo kikitilata hampame wota:le pa:po Godta hala mateka:pi dla tlowa. Adipalati, di dupa dulu dla malamale sitaliye Yesu ya: omalitapo mo-howahapame ka:depo meluwapo. Epame di moto mape yú sikemte alisiyamale mate mo-howahalomuwapo. ²³Epedeme Godta di watle pasakalo gadle hamilowedeme yu itiyapo himili e halowe dla dalemha:ha:mama malamale tatlamale mate omha:ha:miya. Adipalati, God ya: dla ya:ta yu itiyapo himili e halowe pomelesemde. ²⁴Epapedeme diamkadulotapo bokotiyapo malamale mate ha:ha:mama ka:dle koko siyapo tlo halomha:ha:lepo depame yia:ye gagademha:ha:lowa. ²⁵Epedeme wua: yimkata alupame inoma sumha:ha:lowe kokoye memelemiya. Adipalati, opa opitapo yimkata alupo inoma sumha:ha:lowe kokoye memeleme tamalapo. Amasiyama wua: Yesuta ilame puluwe alilata mateka:pi dla mo-pula natipo omtamama yimkata alupame gadle yu mate asiyama sikemte gade asiyama sikemte gade demha:ha:iya.

²⁶Epedeme ditapo ikadepe kokoye mo-malapame ma alotle batalimale kokoye sikemte solotapame halomha:ha:lepiye, ditapo ma alotle di batalimale howahalowe apiye pe-ellowa. ²⁷Amasiyama di Godta koko gladlowe dla wowota:le mate omha:ha:lowepo. Adipalati, dlapa sikemte itiyamaletapo God dla opahale dlalo soye hamdepo hamastlepe. ²⁸Epapedeme Mosesta aiyalma hatitimale postlalo oplami kokoye koko gladle dla opa dapiyamte epapele o dapahatlope epapeleta ya: koko dla ikadepe koko atlamelepiye, ka:dena, ya:ye yumuluweye. ²⁹Epedeme wua: malamaiya, Mosesta aiyalma hatitimale postlalo oplamiye epo yumilipiye, asiyama God Yami dla alilalo oplami dla apa kokota woyapa:? Adipalati, ya:tapo ya: bobtalimale howahalomuwa Keliso omaliye pokoko demama bokotiyapo malamale Soko dla ma alli mate putlomale yu atlamhalapo. ³⁰Amasiyama dimalamana, Godta epo atluwapo, “Asiyama hamilowe ye nolëpo.

Epapedeme na:tapo batalimale koko halomalalo so dla yia: batalimale asiyamaye halopiliwepo,” duwapo. Epame ya: ma epo atluwapo,

“Lodtapo ya: opa kokoye gladlepe,” duwapo.

³¹Epapedeme oplamitapo koko gladle alila dla ya: batalimale koko tle pasakalo halemhala God do tama dla teyuluweye pta koko pato. Adipalati, eye pta wota:le kokopo.

Wua: mikadepe dle dulu dla kokalepo ha:ha:iya

³²Epapedeme wua:ta ka:yapa Yesu Keliso koko dalepo hapame wotiyalle koko dulu dla kokalepo ha:ha:uwa eye welimiya. ³³Adipalati, alila opi dla opata wua:ye opa hapuloma mila:pi tle wua: dla batalipo atlepame wotiyalle hapimduwapo. Epame ma alila opi dla yia:tapo wotiyalle koko mepapeleye wua: amkadulo dla hapimduwapo. ³⁴Epame amtuwale aya dulu dla ka:ka:timale sota wotiyalle halati wua:ta yia:ye gademduwapo. Epame opa opitapo wua: alisisiye wua: tle kokolahapo tlati wua: asiyama yia: dla yu hale po-atlalo isikimi sisiyemduwapo. Adipalati, wua:tapo kokó hutiyelalo ka:ka:dle kokota wua: omelaye, etlo halomolowedeme omha:ha:mama ammduwapo.

³⁵Epapedeme wua:ta mikadepe dle dulu dla itiyamale mate ha:ha:ye alikili dla pololemiya. Adipalati, koko etapo wua: dla asiyama patoye hampuapo. ³⁶Epapedeme ka:dena, wua:ta Godta solotamale koko halomha:ha:mama wua:ta ya:ta yu itiyapo himili koko halowedeme mikadepe dle dulu dla itiyamale mate ha:ha:iya. ³⁷Adipalati, God yu bukata epo atlapo,

“Alila yimka:mala dla ha:ha:po gudlepiye,
ma alotle dita omha:ha: oplamitapo oloma edla woyamelepe.
Epele dulu dla ya: podekellowa.

³⁸Na:ta ullu pa:talo so demhala sotapo mikadepe dle tle pasakalo hallowe hamha:ha:po.

Amasiyama yia:tapo na: tle alikili dla telepiye, na: yia: dla posiyelowa.”

³⁹Amasiyama dia:ye God tle ma alikili dla haodepo Dlapa mo dla tamala so epapele some poha:ha:sema. Amasiyama dia:ye mikadepe dle dulu dla ha:ha:mama God tle pasakalo gadle halowa depo omha:ha:lalo sopo.

Mikadepe dle kokalalimale so opa

11 ¹Epedeme mikadepe dle kokoye adipapeta? Mikadepe dle kokoye ipapena. Ditapo dalemha:ha:mama omha:ha: kokota ikadepe dia: dla pulupe dlowe kokopo. Epame dita potlamalalo wekemde kokoye ma dita “koko eye ikadepe kokopo,” dlowe kokopo. ²Ka:yapa ha:ha:uwa di mamaduloye, yia:ta mikadepe dle koko tle Godtapo yia: dla siyemhalemduwapo.

³Epame ditapo Godta ta:lamo mate epo pepele di mateye ya: yu tle mimita:piyo dle kokoye adipo malapa? Isikimi dita mikadepe dle koko tle

koko iye malastlepe. Epame hatlo dita mikadepe dle koko tle wata dita tlama koko iye dita potlamalalo wekemde koko tle mimita:piyo demdepo.

Eibol

⁴Eiboltapo God dla mikadepe demama namkale dle alisisi hapimhallati Godtapo ya: dla siyemama ka:dle oplami duwapo. Amasiyama ya: bapa Keinta namkale dle alisisi halopimhalale dla Godtapo posiyena. Epapele dulu dla Eibol yoye mo-powataliya pouwapo. Amasiyama ya:ta mikadepe dle kokotapo ala dia: dla me-imhalapo.

Inok

⁵Inokta mikadepe dle kokoye Godta natipame ya: ala popolalo hallati Godtapo ya:ye Pepele dimo dla hamame hetauwapo. Epedeme opatapo ya:ye ma ponatina. Epele dulu dla ya: ala Pepele dimo dla pohamame hetlalo hallati Godtapo ya:ta mikadepe dle kokoye natipame ya: dla siyemduwapo. ⁶Amasiyama mikadepe dle pa:le oplami dla Godta posiyemhalasema. Adipalati, ka:dena, God hala dla puluwedeme solotamalalo oplamitapo ka:yapa, Godye ikadepe halema, depame mikadepe dlepe. Epame ya: ma ka:dena, Godtapo ya: totalalalo so opa dla asiyama hapimhala koko dla ma mikadepe dlepe.

Nowa

⁷Epame mikadepe dle koko tle Nowatapo ya:llu mate epo ya: yimlala mate pasakalo gadlowedeme koa pato tiwapo. Adipalati, Godta itapu dla woyamolowe kokoye ya: watle momolo atlati ya:tapo dalepame God dla wota:mama isikimi salladuwapo. Epame ya:ta mikadepe dle kokotapo ta:lamo so hapuloma dla yia: bobtalimale kokoye imuwapo. Epame Godtapo Nowata mikadepe dle koko natipame ya:ye ka:dle oplami duwapo.

A:iblaham

⁸Godtapo A:iblaham watle epo atluwapo, “Wa: mo mate epo wa: opa mate memelepame ma na:ta wa: watle hamilowedeme hala mo dla tane,” duwapo. Epalati A:iblahamta God dla mikadepe depame ya: mo saliyome Godta ya: watle atlale mo edla yeliyemtamama oloma hadima tame woyamolowe demtauwapo. ⁹⁻¹⁰A:iblahamtapo Godta ya: watle hamili dle mo edla tame woyapame asepe oplami some halemama mo e halowe dla mikadepe depo haluwapo. Epame ya:ta mo edla tame halemama kimna:ya halopo halemse:lamduwapo. Adipalati, ya:tapo Godta woloma ka:depo dinapeleta kokó ellalo mo edla hallowe tlo omtamama dalemhaluwapo. Epame ya: ko tle yami Aisek mate epo ya: mama Yokob matetapo yia: mape kimna:ya halopo ha:ha:msiyamalati Godtapo A:iblaham mate yu itiyapo himiliye ma yia: watle hamiwapo.

¹¹Epame ya:llu Sela hamkapi pollalo a:ya mape ma alluyemala ikadepe polomama ya:ta mikadepe dle koko tle God tle owayemala hamolowe itiyamaleye hauwapo. Adipalati, ya:tapo Godta yu itiyapo himili edla mikadepe duwapo. ¹²Epapedeme A:iblahamta mo-totoyemala ikadepe halemama maseyemala himili tle ya: mamadulota pasatepo halapo. Epedeme ya: mamadulotapo pasatamama tamili some epo asila some sesa:lowe pa:le halapo.

Mikadepe dle sota asepe so some ha:ha:le koko

¹³Opa hapuloma iwolotapo Godta yia: mate yu itiyapo himili e halomolowe dla omha:ha:lowe kokoye pomelena. Amasiyama yia:tapo koko eye pahalomalalo paliwapo. Yia: isikimi Godta yia: watle hapili dle kokota ala pateka:mu tle pumulla natipame isikimi ka:dena duwapo. Adipalati, yia: malamuwapo, yia:ye isikimi ta:lamo hema asepe so some ha:ha:po depame. ¹⁴Epedeme opa yiskamu yia:ye asepe so dlalo sotapo woloma yia: mo ikadepe tlo totamha:ha:po. ¹⁵Epapedeme opa iwolotapo yia:ta ka:yapa ha:ha:le mo edla ha:ha:lowedeme atlamha:ha:mama ammatiyeye, eta yia:ye ma i-ilapo mo edla tamellemla. ¹⁶Amasiyama yia:tapo Pepele dimo ka:dle tlo totamha:ha:mama apuwapo. Epapedeme yia:tapo God watle, “wa:ye di God ikadepe halapo,” dlati asiyama Godta yia:ye po-alimdena. Adipalati, ya:tapo yia: yilo Pepele dimo ka:dleye ma-dinapuwapo.

Godta A:iblahamta mikadepe dle kokoye natili

¹⁷⁻¹⁸Epedeme Godtapo A:iblaham watle epo atluwapo, “Na:tapo wa: mamadulota pasatlowe koko dla yu itiyapo himiwaye, wa: maseyemala ikadepe Aisek tle kotiyamelepe,” duwapo. Epapele tlope Godtapo A:iblahamta mikadepe dleye kokaleta: depo natilowedeme, “Wa: maseyemala hatlo Aisekye yumpo na: watle hamine,” duwapo. Epalati asiyama A:iblahamtapo God dla mikadepe demama ya: maseyemala Aisekye yumpo God watle hamilowedeme apuwapo. ¹⁹Adipalati, ya: mikadepe duwapo, Godtapo ya:ye ma pasakalo dlepe depame. Epapele koko tle A:iblahamtapo ya: maseyemala Aisekye mo-powale tle ma pasakalo desepuwapo.

Aisek mate epo Yokob mate epame Yosep mate

²⁰Epame Yokob mate epo Iso mate yia:ta itapu dla ha:ha:lowe koko dla yia: a Aisektapo ya:ta mikadepe dle tle yia:ye inoma sumale mate ta:duwapo.

²¹Epame Yokobtapo mo-totoyemala mo-polowe mateka:pi dla halemama ya:ta mikadepe dle tle ya: mamadulo Yosep ya: akimlala dapiyamte yilo God watle inoma sumale mate ta:duwapo. Epame ma ya:tapo ya: dali ku dla hitahalemama God dla siyele hamiwapo.

²²Epame Yoseptapo mo-totoyemala mo-polowe mateka:pi dla halemama ya:ta mikadepe dle tle Godtapo Isalael soye Isip mo tle alikili dla eleme woyamolowe ye atluwapo. Epapedeme ya:tapo ya: opa Isalael so watle epo atluwapo, “Wua:tapo Isip mo tle alikili dla woyapo tamalemama na: elo mate halopo telepe,” duwapo.

Moses

²³Epame mikadepe dle koko tle Moses ya: a mate epo ya: wai matetapo Mosesye hampame hemele alikili dla hatiyomeleme ha:ha:mama mama dapahatlope pololuwapo, Isip mo dokopala oplamita ya: yumulala depame. Epammama yia:tapo maseyemala ka:dle hamale natipame Isip mo dokopala oplami yu hauwokokomolowe ye powowota:na. Adipalati, mikadepe dle kokotapo yia: dla itiyamale hamiwapo, yia:ta dokopala oplami yu hauwokokomolowe ye.

²⁴Epame Mosesta ta:pame ya:ta mikadepe dle koko tle Isip mo dokopala oplami dla ya: mama ikadepe dlowe ye aliwapo. ²⁵Adipalati, ya:tapo God ya: opa mate wotiyalle halowe tlo sikemte solotamama asiyama dokopala oplami aya dulu dla alisisi pasatale dulu dla hallowe ye aliwapo. ²⁶Mosestapo Isip mota hamili ka:ka:dle koko mate epo alisisi pasatale koko mate dulu dla hallowe ye posolotamana. Amasiyama ya:tapo Kelisota puluwe koko dla omtamama wotiyalle halowe tlo ka:pi duwapo. Adipalati, ya:tapo isikimi Godta ya: watle asiyama hamilowe tlo omhaluwapo. ²⁷Epame Mosestapo ya:ta mikadepe dle koko tle Isip mo dokopala oplamita kasilamale ye powota:lalo Isip mo tle alikili dla woyamuwapo. Epame ya:tapo opata ponatilalo wekelalo Godye ikadepe ma-natili some omtamama itiyamale mate tauwapo. ²⁸Epame mikadepe dle koko tle Mosestapo Isalael so watle Godta Namilatale dayaye demama yia: aya kokoloma dla omali huhutupiliyemtaiye duwapo, polowe hampulalo banakaka oplamitapo yia: akimlala ka:yapa itapu hohomale soye popotimtlalo wekelepo depame.

²⁹Mikadepe dle koko tle Isalael sotapo Omteka:pele Kaula duka glade pame isikimi ta:la sekelle tle uluwapo. Amasiyama Isip so opatapo yia: ma api hatlo metle ulluwa depo ullati yúta yia:ye poyuwapo.

Leihab

³⁰Epedeme mikadepe dle koko tle Isalael sota Yeliko mo patoye alila 7 dulu dla siyamama sillidemsiyamalati mo kosukullita meyelo hauwokokopo tuluwapo.

³¹Epame mikadepe dle koko tle opa pasatale elemse:lalo a:ya Leihabtapo Isalael so yia: wota: tlalo soye gaduwapo. Epapele koko tle Yeliko so opa hapuloma, God dla posalladlalo wekele so tlo palimama hatlo Leihab tlo popolalo wekuwapo.

Opa opita mikadepe dle koko

³² Epapedeme na: ma apa kokoye wua: dla atlepa:? Adipalati, na:tapo wua: dla Gidiyon koko mate, epo Balak koko mate, epo Semson koko mate, epo Yepta koko mate, epo Deibidi koko mate, epo Sa:muwel koko mate, epame God tle yu hapame molo atlamalalo so koko mate atlamtelepiye, alilata pa:lepe. ³³ Epedeme mikadepe dle koko tle opa iwolotapo mo patoto opi mate opahale demama ma-tla:mtamaluwapo. Epame yia:tapo ka:ka:dle koko halomha:ha:lata asiyama Godta yia: watle hamili depo halale kokoye yia:ta ma-halomduwapo. Epame layon esemalata yia:ye potimalala depame yia: matiye hihimamduwapo. ³⁴ Epame yia:tapo dlapa ulli teleka:le aloweliye sustimduwapo. Epame opahale sota yia: aipa:ya mate yia:ye potimala yakomalati yia:tapo dulu metle alikili dla woyamduwapo. Yia:ta opahale dele dulu dla yia:ta hopeyalimalati asiyama Godta yia: watle itiyamale hamimduwapo. Epalati yia:tapo itiyamale e mate opahale soye alikili dla posalemduwapo.

³⁵ Wola: opitapo yia: opa palli so ma pasakalo depo sillati yia:tapo ma elemduwapo. Epalati opa opitapo mikadepe dle so dla wotiyalle hapimha:ha:uwapo, yia:tapo wotiyalle e natimama God dla mikadepe dlowe kokoye memellepo depame. Epapele tlope mikadepe dle so ewolotapo wotiyalle koko e natimama yia:tapo God tle alikili dla woyamoloweye posolotamdena. Adipalati, yia: solotamduwapo, wotiyalle dulu edla palipame ma mosukulu alila dla God tle pasakalo amko ka:dle halomolowedeme.

³⁶ Dulu edla mikadepe dle so opiye opata tepelemyemama hohopolemduwapo. Epame opiye amtuwale aya dulu dla oli dea mate hihimapo ka:ka:timduwapo. ³⁷ Epalati opiye ewala mate siyomtimduwapo. Epalati opa opi motoye duka kotimduwapo. Epame opi tlo aipa:ya mate potimduwapo. Epalati opitapo sipi aliya kapala mate gaut aliya kapala mate didiyemha:ha:mama atali yimlala some alisisi dimi ha:ha:mduwapo. Epame yia: dla ellalo sotapo yia: watle wotiyalle hapimha:ha:mduwapo. ³⁸ Epalati yia:tapo dalupa dulu dla epo tamali di dla epo munamu dulu dla ha:ha:mseyamduwapo. Epapedeme ta:lamo iye pta batalimana, ka:ka:dle so opa ipapeleta hema ha:ha:loweye.

³⁹ Epedeme opa hapuloma iwoloye yia:ta mikadepe dle tle Godtapo yia: dla siyemhalemduwapo. Amasiyama yia:tapo Godta yia: mate yu itiyapo himili kokoye pahalomana. ⁴⁰ Adipalati, Godtapo ka:ka:dle kokoye dia: watle hamilowedeme ma-dinapopo haluwapo. Epapele tlope ya: posolotamana, opa ewolo tatle koko e haloweye. Amasiyama ya: solotamuwapo, ditapo yimkata yia: mate koko eye halomelepo depame.

Di ka:dena, Yesu koko natipo dolumoloweye

12 ¹ Epedeme opa hapuloma iwolota mikadepe dle kokotapo dia: dla imapo, ditapo batalimale koko hapuloma pololepame itiyamale

mate mosukulu dla ullumtlepo depame. Adipalati, batalimale kokotapo dia:ye hohopame hopeyamale hapimhalapo. ²Epedeme ka:dena, ditapo mosukulu dla ullumtamama di inomata woloma Yesu dla omtamama tloweye. Adipalati, ya:tapo dita mikadepe dle kokoye kotiyapame dinapolalo halapo. Epame ya:tapo alotle siyele halowe malamama dali yekelemhimili di dla poloweye powota:na. Epame ya:tapo God dowala tiyama dla poluwapo. ³Epedeme wua:tapo hopeyamama duka dla gudlala depame Yesu koko tlo momalamha:ha:iya. Adipalati, batalimale sota ya: allimama wotiyalle hapimyelati ya:tapo duka dla pogudena. ⁴Epedeme wua:ta batalimale koko mate opahale demha:ha: kokotapo ala wua:ye omali olostlowe oloma dla tame pogudesema.

Godtapo di A depo halemama di molo atlalo oplami halapo

⁵Godtapo wua:ye ya: akimlala depame gadle yu mate wua: molo atluwaye, wua: mo-wowelipa? Adipalati, ya:tapo epo atluwapo, “Na: maseyemala, wa:ta api hotlati Lodtapo wa: yumhala koko dla pokoko demiya.

Epame ya:ta wa:ye sikemte molo atlali dalla alimiya.

⁶Adipalati, Lodtapo ya:ta malahala sota api hotla natipame posalemhalapo.

Epame ya:tapo ya: akimlala dlalo so opata ka:ka:depo ha:ha:lepo depame yia:ye posalemhalapo,” duwapo.

⁷Epedeme Godta wua: posalemhala koko dulu medla woloma sadle mate ha:ha:iya. Adipalati, Godtapo wua:ye ya: akimlala ikadepe depame wua:ye posalemhalapo. Ame adipalati, dimalamana, adulotapo yia: yimlalata ka:ka:depo ha:ha:lepo depame posalemha:ha:mde kokoye.

⁸Epapedeme Godtapo ya: akimlala hapulomaye posalemhalapo. Epapele dulu dla Godtapo wua:ta api hotlati wua: popoyulalo wekelepiye, wua: po-God ya: akimlala ikadepe depo ha:ha:sema. ⁹Epedeme ta:lamo hema di adulotapo dita api hotlati dia:ye posalemha:ha:lali ditapo yia: yu dla salladepo siyamdepo. Epapedeme di ma ka:dena, ditapo pasakalo hallowe halowedeme, Pepele dimo dla hallalo A yu dla salladepo siyamoloweye.

¹⁰Epame ta:lamo hema di adulotapo dita api hotlati yia:tapo malamale tle ka:dena dle koko hamama dia:ye alila kiyele dla posalemdepo. Epele tlope Godtapo di posalemde kokoye pta ka:pipo. Adipalati, ya:tapo solotamdepo, dita ya: some ullu pa:po ha:ha:mama aiyalma depo ha:ha:lepo depame. ¹¹Epapele dulu dla dita api hotlati di posalemde kokoye posiyele koko, amasiyama pta wotiyalle kokopo. Epapele tlope ditapo di posalemde koko etle malamale ka:pi halepiye, eta ditapo ka:depo sadle dulu dla ha:ha:lepe.

¹²Epapedeme wua: do mate epo wua: hete mateta hopeyalimaleye itiyamale hapiya. ¹³Epame wua:ta tlowe api ma woloma ka:depo dolepo

himiya. Epelepiye, eta wua: ko tle dolumtamala hopeyalimale so mape poteteyuluwa, amasiyama yia: ma itiyamale halepe.

Dita God tle kostamtlala depame molo atlale

¹⁴Epedeme opa hapuloma mate woloma sadepo ha:ha:lowe koko tlo totamaiya. Epame ullu pa:po ha:ha:lowe koko ma totamaiya. Adipalati, ullu mate ha:ha:lalo sotapo Lodye ponatilowa. ¹⁵Epedeme wua: dulu dla oplami haletapo Godta bokotiyapo malamale kokoye pohalalo wekelala depame yimkaduloye asiyama woloma gade asiyama woloma gade demha:ha:iya. Epame wua: dulu dla ya:mkale ellewe kokotapo wua:ye dukulu some popoliyepo halemama batalimale koko dla elemtulu demiya. Adipalati, epapele kokotapo wua:ta hapulomaye batalimalala. ¹⁶Epame wua: wolomape, wua: dulu dla oplami haletapo wola: uhalowe koko mate epo opa uhalowe koko mate dulu dla tullala. Epame Iso some God dla kostapame ma batalimale koko dla solotamiya. Adipalati, Isotapo isikimi alila hatlo dla daya dlowe yilo ya: a elo dla hallowe itiyamaleye ma ya: ei watle hamiwapo. ¹⁷Amasiyama wua:malamana, ya:tapo ma-alotle ya: a elo dla hallowe itiyamaleye ma hali depame ya: a watle puame atlali asiyama ya: ata ma ya: watle pohamina. Epela natipame ma ya:tapo amale mate ya: a watle atluwapo. Amasiyama ya: atapo ma malamale meyelo depame ya: gadlowe apiye ponatina.

Sainai tamali mate Sayon tamali mate

¹⁸Epedeme wua:ye Sainai tamali dla popuana. Adipalati, Godtapo tamali di edla halemama Isalael so dla ya: aiyalmaye hapiwapo. Epapele oloma dla tamali eye amtuwale patota bopudepo hallati dlapata dulu metle woyapo ullumhaluwapo. Epalati mosisi patotapo tamali di edla puame yumhaluwapo. ¹⁹Epapele dulu dla Isalael sotapo hulu yu mate epo Godta yukamale yu mate dalepame sikemte wowota:le mate ma dalla allimama epo atlamyeuwapo, “Yu yukamhala eye medla gudlepo,” demyeuwapo. ²⁰Adipalati, Godtapo epo atluwapo, “Oplami haletapo epame alinepi haletapo tamali iye umulupiye, ya:ye ewala mate kelepame yumilipe,” duwapo. ²¹Epalati Moses mape ya:ta natili koko dla sikemte wota:mama epo atluwapo, “Na: sikemte wota:mama eseselalema,” duwapo.

²²Hao, wua: Sainai tamali dla popuana. Amasiyama wua:tapo Sayon tamali dla mo-puapo. Tamali eye pasakalo halemhallalo God ya: mopo. Eye Pepele dimo Yelusalempo. Epedeme mo edla God ya: banakaka so sikemte pasataletapo sisiyele mate alumhalapo. ²³Epame mo edla Godta ka:yapa hohomale akimlala Pepele dimo dla yia: hi hutiyeye so ma medla me-ha:ha:po. Epame opa hapuloma koko gladlalo God ma edla halapo. Epame God mila:pi tle ka:ka:depo ha:ha:mama palli so

ya: nasama mape mo edla ha:ha:po. Adipalati, ya: mape mo edla God tle pasakalo gadle halopo ha:ha:po. ²⁴Epane mo edla Yesu ma me-halapo. Ya: tapo Godta yu itiyapo himili amkoye di watle hampuwapo. Epane ya: omalita popokalletapo dia: dla batalimale howahalowe kokoye imapo. Amasiyama Eibol omaliye pe-epapena.

²⁵Epedeme wua: wolomape! Godta wua: watle koko atlanti ya: yu dalla allimiya. Adipalati, Godta Sainai tamali di dla Moses tle yukamhallati dalla alli so hapulomaye isikimi wotiyalle pa:le alikili dla powoyamana. Epapedeme watapo dita Pepele di tle dia: dla yukamale oplami yu dla dalla allipiye, di ma adipammama wotiyalle pa:le mate alikili dla woyapa: ²⁶Godtapo Sainai tamali di tle yukamhalale oloma edla ya: yutapo ta:lamu patoye holuwapo. Amasiyama ya: matle epo atluwapo,

“Na:ta matle yukamelepiye,

hatlo ta:lamu siyapota poholluwa.

Amasiyama pepele di mate hollupe.”

²⁷Epedeme Godta ipo atluwa ya: dulu kokoye ipapena. Ya:ta ya: do mate mimita:ple alisisi hapulomaye mosukulu batalipo polollepe. Amasiyama kokó ha:ha:lalo alisisi hapulomatapo kokó mepo ha:ha:lepe.

²⁸Epedeme ditapo Godta di watle kokó hallalo mo hamilowe koko dla sisiyemama God dla wota:le mate ya: hi di dla ta:dloweye ka:pi.

²⁹Adipalati, di Godtapo alisisi hapuloma sikemte hamdepo hamastlalo dlapa epapele some halapo.

Mosukulu dla molo yu atlale

13 ¹Wua:ta mikadepe dle dulu dla ya:mkale asiyama bokotiyapo malama ya:mkale asiyama bokotiyapo malama demha:ha: koko dulu medla mepo ha:ha:iya. ²Epane yimkadulo asepe so mape gademha:ha:lowe koko ma welimiya. Adipalati, opa opitapo ka:yapa epo asepe so gagademha:ha:mama God ya: banakaka so ikadepeye ya:ta malamaleta semte opa ikadepe tepo depame ya: aya dla eleme hetauwapo. ³Epane wua:tapo amtuwale aya dulu dla ha:ha:lalo soye sikemte malaha:ha:mama wua: mape semte ya: mate yimkata ha:ha:mapo demha:ha:iya. Epane opa opita wotiyalle dulu dla ha:ha: so mape sikemte malaha:ha:mama wua: mape semte ya: mate yimkata ya:ta wotiyalle ha eye hamapo demha:ha:iya.

⁴Epane opatapo wola: halomolowe kokoye pta koko patopo. Epedeme ka:dena, abili so opata ya: wola: mate woloma ka:depo ha:ha:mama ullu pa:po ha:ha:lowe ka:pi. Adipalati, Godtapo opa mate epo wola: mate uhalomalalo so kokoye gladepame ya: batalimale asiyama halopilipe.

⁵Epane wua: mani sikemte solotamale mate ha:ha:miya. Amasiyama wua: dla alisisi hutiyeye etlo wua: mate ma-ala:na demha:ha:iya. Adipalati, God meyelo epo atluwapo,

“Na:tapo wua:ye posaliyome tlowa,
epame na:tapo wua:ye powelilowa.”

⁶Epapedeme ditapo yu edla ikadepe demama epo atlowe ka:pi,
“Lodye na: gadlalopo. Epedeme na: powota:lowa.
Adipalati, isikimi oplami siyapota itiyamale tle adipapele
wotiyalloye na: dla hamipa:?”

⁷Epame ka:yapa God yu wua: dla atlamha:ha:uwa dokopala so ewolo
kokoye momalamha:ha:iya. Adipalati, yia:ta adipo ha:ha:le koko tle
wua: dla siyele hampumduwa e malapame yia:ta mikadepe dle koko ma
natipame dolumaiya.

⁸Yesu Kelisoye alila hapuloma dulu dla pomeyelope desemde.
Epapedeme ya:tapo tatla mate epo watapo mate epame iyela mate mila:pi
hatlo mepo halemdepo.

⁹Epapedeme biskapa koko imale meyelope meyelope dleta wua:ye
eleme alikili dla tademiya. Amasiyama Godta bokotiyapo malamaleta
wua: dupa dulu dla itiyamale hamilalo hala diya. Adipalati, wua:ta daya
dlomde dla aiyalma hatitimale kokotapo wua: dupa duluye itiyamale
pohamimhalasema. Ame adipalati, aiyalma e dolumalalo so dla aiyalma
etapo yia: pogademhalasema.

¹⁰Epapedeme amko koko dulu dla ha:ha:lalo so dia: dla alinepi poyupo
ha:lalo tileye me-polapo. Epapele tlope aiyalma aya dulu edla oko halalo
sotapo di tile edla daya hutiyeye e dloweye aiyalmapo. Adipalati, yia:ye
takala koko dulu dla ha:ha:lalo sopo. ¹¹Epapedeme takala koko dulu dla
God ka: epo opa ka: duka dla ha:ha:lalo so yia: dokopala oplamitapo opa
batalimale howahalomolowedeme alinepi omali hapame pta Sikemte
Aiyalma dlalo alupoli dulu dla tumduwapo. Amasiyama alinepi e yia:
moto ikadepe tlo opata ha:ha:mduwa mo alikili dla halopo tame dlapa
dla mistemduwapo. ¹²Epapedeme Yesu mape ya: omali mate opaye
ka:ka:depo mellowedeme yia: mo alikili dla wotiyalle hapame pouwapo.
¹³Epapedeme ditapo mo dulu tle alikili dla u-ulapo ya: hala dla tlowa.
Epame opata ya: dla batalipo atlamya kokoye yimkata dia: mate halowa.
¹⁴Adipalati, ta:lamo iye podita kokó ha:ha:po ha:ha:lowe mo. Epapedeme
ditapo dita kokó ha:ha:po ha:ha:lowe mo amkoye omha:ha:po.

¹⁵Epapedeme ka:dena, ditapo Yesu tle dita siyele kokoye God watle alila
hapuloma namkale dle alisisi some hapimha:ha:lowa. ¹⁶Epapedeme
wua: ka:ka:dle koko halomolowe mate epo yimkadulo gagadlowe koko
halomolowe mate melemiya. Adipalati, ipapele koko mape God dla siyele
hamilowe namkale dle alisisi epapele some halapo.

¹⁷Epapedeme wua: sos dokopala so yu dla salladepame siyamama yia:
yu dla hutullu dle mate ha:ha:iya. Adipalati, yia:tapo wua: pasakalo
omha:ha:lalo ha:ha:po. Epame mosukulu alila dla yia:tapo wua:
omha:ha:uwa kokoye woloma God dla bobotimatimelepe. Epapele koko

tle yia:tapo siyele mate yia: oko woloma ka:depo halomelepo depame wua:tapo yia: yu dla salladle mate siyamaiya. Amasiyama wua:ta pe-epapalalo wekelepiye, asiyama yia:tapo upiyele mate ha:ha:mama wua:ye woloma pogadlowa.

¹⁸Epapedeme wua:tapo dia: yilo God watle inoma sumale himme ha:ha: kokoye melemiya. Epame di ma mikadepe dema, dita malamale sitalita dia: dla dita batalimale koko halë halaye po-atlasema. Adipalati, di solotamde, alila hapuloma dulu dla woloma ka:ka:dle koko siyapo tlo halomha:ha:lowedeme. ¹⁹Epapedeme na: solotama, wua:tapo na:ta hapele wua: hala dla ilame pulupo depame inoma sumale himme ha:ha:loweye.

²⁰Godtapo sadle hamilalo halapo. Epame ya:tapo di Lod Yesuye powale tle ma pasakalo duwapo. Epedeme watapo Yesutapo ya: opaye sipi aliya some eleme tlalo halapo. Adipalati, ya:tapo Godta ya: opa mate kokó ellalo yu itiyapo himili amkoye kokallepo depame ya: omaliye olostauwapo. ²¹Epedeme na: inoma sumale yu himima, wua:tapo Godta gadle tle ya:ta solotamale koko halomha:ha:lepo depame. Epame na: ma inoma sumale yu hale himima, Godtapo Yesu Kelisota itiyamale tle wua: pasakalota ya: dla siyele hamilalo hallepo depame. Epedeme Yesu Keliso dla itiyamale mate hela:dle mateta kokó ellepe. Koko iye ikadepepo.

²²Mikadepe dle so namkadulo, na:tapo wua: dla gadle yu kiyeyele ilipo hamima. Epedeme ka:dena, wua:tapo na: yu iye woloma ka:pi dalepame sadle mate haiya.

²³Na: ma solotama, wua:tapo di ei Timotiye amtuwale aya dulu tle ma-alikili dla hamame woyamale kokoye dallepo depame. Epapedeme ya:tapo hapele na: hala dla puame woyamelepiye, eta na:tapo ya: mate ma wua: hala dla puluwepo.

²⁴Epapedeme na:ta namkale dle yuye wua: sos dokopala so dla epo mikadepe dle so hapuloma dla atlema. Epele dulu dla Itali mo tle pumulale mikadepe dle so opi mape yia:ta namkale dle yuye wua: dla atlema.

²⁵Eso. Godta bokotiyapo malamaleta wua: mate hallepe.

Yeimsta yu ilimale

Yeims

Yeims buka ya: dulu koko

Yeims buka ilimalalo oplami iye Yesu ya: ei Yeims mle. Ya:tapo Yelusalem sos dokopala halemama mo opi dla ha:ha:lalo mikadepe dle so watle yu ilimale iye hamiyo, ya:tapo Keliso yilo wotiyalle ha dulu dla kokalepo ha:ha:lepo depame.

1 ¹Na: Yeims, God mate Yesu Keliso mate ya: oko halalo oplamipo. Na:tapo Yu so elele 12 so ta:lamo meyelope meyelope dle dla ha:ha:mta dla namkale dle yu i ilipo hamima.

Kokalle koko mate elemala natili koko mate

²Mikadepe dle so namkadulo, kokalle koko hapulomata wua: dla pulati sisiyele mate dulu medla ha:ha:iya. ³Adipalati, wua:malamana, kokalle koko ipapeletapo pumdepo, dita mikadepe dleye kokaleta: depo natilowedeme. Epapele dulu dla dita kokalle koko dulu dla kokalepo ha:ha:lepiye, eta dita mikadepe dle dulu dla hutulli mate ha:ha:lowe kokoye hampumdepo. ⁴Epapedeme ka:dena, wua:ta mikadepe dle dulu dla mo-opa depo ha:ha:lepo depame hutulli koko wua: dulu dla elata ta:mta diya. Wua:ta epapelepiye, eta wua:ta mikadepe dle dulu dla sikemte kokalepo ha:ha:mama ka:depo malamale Yesu Keliso dla ela epapeleta wua: dla ellepe. Epalati wua:ta mikadepe dle dulu dla koko opita wua: dla pokiyelowa.

⁵Epedeme oplami antapo ka:depo hallowe malamaleyeye ya: dla po-ala:lalo halema; ya: ka:dena, God dla inoma sumale yu mate otele himme hallepe. Adipalati, Godye ya: opa gadlowe dla sikemte solotamale elademe ya:tapo ya:ye gadlepe. ⁶Amasiyama ya: God dla mikadepe depame inoma sumale himme polomama malamale potatlamolowa. Adipalati, malamale tatlamale oplamiye mosisita puame ulo dla yulati ulota hahala:po siyamdiye, ya: ma epapele some halapo. ⁷⁻⁸Epapele oplamiye malamale hatlo dla pohimme halasema, amasiyama

momalamale tatlamaale mate halapo. Epapedeme poka:dena, ya:tapo God dla inoma sumale yu mate otele himme halaye asiyama hali depo malahalloweye.

⁹Epapedeme mikadepe dle dulu dla ha:ha:mama alisisi pa:po ha:ha: so, wua: sisiyeiya. Adipalati, Godtapo wua:ye ya: mila:pi tle mo-patoto so duwapo. ¹⁰Epame alisisi poposatilimale so, wua: ma Godtapo wua:ye isili dla halopo tulluwe dla sisiyeiya. Adipalati, alila haleta wua:ye sali alemalleta osamokolo dla domalati tolemama palimdiye, wua: ma epapelepe. ¹¹Epame salita matamama dali haha dla domalati dali haha ka:dleta tolemama balla tulumdiye, wua: ma epapelepe. Epapedeme wua:tapo wua: oko me-hamha:ha:mama me-pallipe.

¹²Kokalle koko dulu dla kokalepo hallalo oplamitapo siyelepe. Adipalati, ya: kokalle koko dulu dla kokalepo hallepiye, Godta ya: watle asiyama halepo halepo hallowe pasakalo hamilipe. Epapedeme halepo halepo hallowe pasakalo iye Godtapo ya: dla sikemte malaha:ha: so watle hamilowedeme yu itiyapo himiwapo.

¹³Epapedeme elemala natili kokota wa: dla pulati “Godta na:ye elemala natima,” demiya. Adipalati, batalimale kokotapo Godye elemala natili dla pohamamtulusemde. Epame Godta ya: opaye batalimale koko dla tullupo depame pe-elemala natisemde. ¹⁴Amasiyama oplami meyelo batalimale koko solotapame malamdetapo ya:ye elemala natimhalapo. ¹⁵Epame batalimale koko malamale itapo moto mate koko halowe dla hamame tulumdepo. Epalati moto mate batalimale koko halē itapo ta:pame ma oplami dla polowe ye hampumdepo.

¹⁶Epapedeme namkadulo, wua: malamaiya, Godta opaye pe-elemala natimhalasemde. ¹⁷Adipalati, ka:ka:dle ullu pa:talo alisisi hapulomaye A Godta hala di tle pumhalapo. Epele dulu dla ya:ta mimita:ple alisisi hapuloma mama mate epo tamili mate epo sali matetapo yia:ta ha:ha:leye alila opi dla yia:ta popa:le meyelo meyelo demdepo. Amasiyama yia: mimita:plalo Godye pomeyelo desemde. ¹⁸Epapedeme Godtapo meyelo yu himili dolumama ya: yu ka:dle tle di watle pasakalo hallowe kokoye ma-hamiwapo, ya:ta mimita:ple alisisi hapuloma dulu dla ditapo itapu so depo ha:ha:lepo depame.

God yu dalepame moto mate koko halomha:haiya

¹⁹Epapedeme mikadepe dle so namkadulo, wua: daliya, opa hapulomatapo hapele dlallalo so depo ha:ha:lowe ka:pi. Epammama ma hapele yukamolowe koko mate hapele siyaladlowe koko mate dulu dla poha:ha:lowa. ²⁰Adipalati, oplamita siyaladle tle koko woyamdetapo God mila:pi tle ka:depo hallowe pasakalo mate po-ala:po halasema. ²¹Epapedeme wua: dulu dla batalimale koko hapuloma mate epo ullu walle koko hapuloma mate alikili dla pololiya. Epame wua:ta God yu dalepame

hamuwa koko eye hutulli mate kikitilata hamame ha:ha:iya. Adipalati, yu edla itiyamale elapo, wua:ta pasakalo hallowe halowe.

²² Epapedeme wua: God yu dalepame ya:ta atla koko eye halomha:ha:iya. Adipalati, wua: God yu dalepame ya:ta atla koko e pohalomalalo ha:ha:lepiye, wua: wuskamu elemala natimha:ha:mama apelepe. ²³⁻²⁴ Adipalati, oplami antapo God yu dalepo moto mate koko pohalalo hallepiye, ya:ye oplamitapo ya:nasama natilalo alisisi dla ya:skamu natipame ma pakasiyamalalo ya: mila:pi welimdiye, epapele some halapo. ²⁵ Amasiyama oplami antapo Godta molo atlale yu ka:dle e natipame powelilalo woloma dolumhallepiye, Godtapo oplami eta koko hapuloma halomde dla siyemama ka:ka:dle koko tlo ya: dla halopilipe. Epedeme Godta molo atlale yu ka:dle eta opaye batalimale koko dulu tle alikili dla eleme woyamhalapo.

²⁶ Epapele dulu dla oplami antapo ya:skamu ya:ye God koko sikemte malastana depame ya: matiye poka:ka:dle koko atlowe dla pohamalalo wekelepiye, ya:ta God koko malastaleye koko pa:leta apelepe. Epame ya:ye ya:skamu elemala natimama apelepe. ²⁷ Amasiyama oplamitapo atali so mate dupulapi so mate gagademhalemama ta:lamo batalimale koko mate podopdomalalo hallepiye, Godta ya:ta mikadepe dle kokoye sikemte ka:dena dlepe.

Alisisi pa:talo so allimiya

2 ¹ Mikadepe dle so namkadulo, wua:ye di pato Lod Yesu Keliso dla mikadepe dle sopo. Epapedeme wua: opa opi natipame yia: tlo ka:ka:dena depo solotamama opa opiye batalimana depo allimiya. ² Eye ipapolowe koko yapopo, oplami haletapo wua:ta inoma sumpopa:lati tluka ka:ka:dle didiyepo matilipe, epalati oloma medla alisisi pa:le oplami mape tluka bobtalimale didiyepo matilipe. ³ Epalati wua:tapo tluka ka:ka:dle didiyepo mati oplami watle atlemama, “Wa: itapu hema matime polane,” depame ma alotle tluka bobtalimale didiyepo mati oplami watle atlemama, “Wa: alo huma tuwame polane,” dlepe. ⁴ Amasiyama wua:ta koko ipapele haye, wua: apa koko hama? Wua: isikimi opa opi tlo ka:ka:dena demama opa opi tlo bobtalimana depo. Epapedeme batalipo malamale wua: dulu dla ela etapo opaye ipo duka hukulumhalapo.

⁵ Epedeme mikadepe dle so namkadulo, wua: koko iye woloma daliya. Godtapo ta:lamo pato dulu dla alisisi pa:talo soye mo-sesalemuwapo, yia:tapo yia: dupa dulu dla mikadepe dle kokotapo poposatilipo ha:ha:lepo depame. Epame yia:ta God ya: mo koko dla u-ulapo tulupo depame. Adipalati, Godtapo ya: dla malaha:ha: so watle yu itiyapo mehimiwapo, ya: mo koko halowe. ⁶ Amasiyama dulu edla wua:tapo alisisi pa:talo soye pokoko demdepo. Ame wua: adipalati ma alisisi pasatale so dla dostasiyama:? Ewolotapo wua: dla wotiyalle hapipame koko gladle

dla elementulumdepo. ⁷Epame yia:tapo di Lod Yesu Keliso hi dla opahale demha:ha:mama mala-atlamha:ha:po.

⁸God yu buka dulu dla molo atlale yu pato ipo elapo,

“Wa: wa:skamu sikemte bokotiyapo malamdiye,

epammama wa: amkale ma sikemte bokotiyapo malamane,” depo.

Epedeme wua: molo atlale yu i woloma dolumha:ha:lepiye, eta wua:ye

api dla ha:ha:po. ⁹Amasiyama wua:ta malamale dulu dla opa opi tlo

ka:ka:dena demama, opa opi tlo bobtalimana dlepiye, wua: batalimale

koko dla mo-tulumama apopo. Epapele tle God ya: yutapo wua:ye

aiyalma hauwokokomalalo so demdepo. ¹⁰Adipalati, oplami antapo God

ya: aiyalma hapuloma woloma dolumhalemama aiyalma hatlo postlepiye,

ya:ye God ya: aiyalma hapulomaye ma-hauwokokomama apopo.

¹¹Epedeme Godta epo atluwapo, “Wua: upo wola: mate epo upo opa

mate uhala aiyalma,” duwapo. Epame God hatlo meta ma epo atluwapo,

“Ya:mkale pasakalo kestla aiyalma,” duwapo. Epapele dulu dla wa: upo

wola: mate epo upo opa mate upohalalo halemama ya:mkale pasakalo tlo

kestlepiye, wa: God aiyalma hapulomaye ma-hauwokokomapo.

¹²Epapedeme wua:ta yuhalë hapuloma mate epo moto mate koko

halomale hapuloma mate wolomape. Adipalati, wua: bobtalimale tle

aliliki dla eleme woyamuwa aiyalma etapo wua: kokoye gladlepe.

¹³Epedeme koko gladle oloma edla Godtapo opa yimkadulo

popolowamalalo wekelalo soye sadle mate koko pogladlowa. Amasiyama

Godtapo koko gladle dla yimkadulo polowamalalo soye sadle mate koko

gladlati yia:tapo wowota:le pa:po sisiyele mate ha:ha:lepe.

Mikadepe dle dulu dla moto mate koko halowe

¹⁴Epapedeme mikadepe dle so namkadulo, oplami haletapo ya:skamu

ya:ye mikadepe dle oplami depame ya:ta moto mate koko halëta

pa:lepiye, ya:ta mikadepe dleye koko pa:le halapo. Epapele oplamiye

ya:ta mikadepe dleta ya: wadle pasakalo hallowe pohamilowa. ¹⁵Epapele

dulu dla wa: amkale mikadepe dle oplamita daya epapele mate epo

tluka epapele mate pa:po hallepe. ¹⁶Epalati wa:tapo ya: wadle atlemama,

“Namkale, woloma tame tluka didiyepo polomama daya dene,” dlepe.

Amasiyama wa: ya:ta solotamale koko pohamilalo isikimi epo atlepo

mellepiye, wa: koko ka:dle pohasema. ¹⁷Ame adipalati, mikadepe dletapo

meyelo halemama moto mate koko halëta pa:lepiye, mikadepe dle eye

mo-powame elapo.

¹⁸Epapele dulu dla oplami haleta epo atlowe sepene, “Wa: tlo

mikadepe dle walena. Amasiyama na: tlo isikimi moto mate koko halalo

oplami,” dlepe. Epalati asiyama na:ta epapele oplami dla epo atellepe,

“Adipammama oplamitapo moto mate koko halë pa:po halemama ya:ta

mikadepe dle kokoye nati-ipa? Amasiyama moto mate ka:ka:dle koko

halomhallalo oplamitapo ya: moto mate koko halë tle ya:ta mikadepe dleye nati-ilipe,” dlepe. ¹⁹Epedeme wa:ta God hatlo dla mikadepe demde deye e ka:pipo. Amasiyama bataliya yimlala mape God hatlo medla mikadepe demama wowota:mdepo.

²⁰Epapedeme wa: yiyilamale oplamipo. Adipalati, mikadepe dleye moto mate koko halëta pa:lepiye, mikadepe dle eye ya: dulu koko hawapo. Epedeme wa: koko iye na:ta woloma wa: watle imelepo depo amma:? ²¹Ame adipalati, di mama A:iblahamye ya:ta mikadepe depame moto mate koko halë tle Godtapo ya: mila:pi tle mo-ullu pa:le oplami duwapo. Eye ipapuwapo, ya:ta ya: maseyemala Aisekye God dla alinepi poyupo hapilalo tile dla yumuluwedeme di dla himiwapo. ²²Epapedeme wua: natiya. A:iblahamtapo mikadepe dle mate epo moto mate koko halë matetapo woloma ka:pi ala:po eluwapo. Epame ya:ta moto mate koko halëtapo ya:ta mikadepe dleye ka:pi duwapo. ²³Koko itapo God ya: yu buka dulu dla atlale koko mate ma-ala:mama epo atlapo, “A:iblahamye God dla mikadepe dlati Godta ya:ta mikadepe dleye natipame ya: mila:pi tle ullu pa:le oplami duwapo.” Epapele koko tle Godta A:iblahamye namkale ikadepe duwapo. ²⁴Epedeme wua: natiya. Opaye hatlo mikadepe dle tle God mila:pi tle ullu pa:talo so pe-epo amhalasema. Hao. Moto mate koko halë mate epo mikadepe dle mateta God mila:pi tle opaye ullu pa:talo so demhalapo.

²⁵Epo di ma duka dla sela:lalo a:ya Leihabta koko halë natipo. Ya: mape ya:ta koko halëta Godta ya:ye ya: mila:pi tle mo-ullu pa:le a:ya duwapo. Adipalati, ya:tapo Isalael so yia: wota: soye gademama ya: aya dla elemhetauwapo. Epame ma api hale tle taiya demama yia: pasakalo gaduwapo. ²⁶Epedeme oplamitapo ya: dla hedleta pa:lepiye, ya: motoye mo-powame elemdepo. Epapedeme mikadepe dle koko ma epapena. Oplamitapo ya:ta mikadepe dle kokoye moto mate koko pohalalo hallepiye, ya:ta mikadepe dleye mo-powame elapo.

Wua: teye woloma hohomaiya

3 ¹Mikadepe dle so namkadulo, na: pase malamasema, wua:ta hapulomata imalalo so depo ha:ha:loweye. Adipalati, Godta koko gladle oloma dla imalalo so hapuloma di kokoye Godta sikemte kokalle mate gladlepe. ²Epele dulu dla dita hapulomatapo api mo-komdepo. Amasiyama oplami antapo ya:ta yukamale dulu dla api pohotlalo hallepiye, ya:ye ikadepe ka:dle oplamipo. Epedeme ipapele oplamitapo ya:skamu ya: moto hamoloweye ala:na. ³Epapedeme di ya:nasama koko i natipo. Oplamitapo hos aliya koa tle tlowedeme apelepiye, ya: alisisi yemala hos aliya mati dla himpame deata seme dla himomele epo seme dla himomele dlepe. Epame dea edla hohopo tamama hos aliyata oplamita solotamale dla telepo depame deaye hahalumtelepe. ⁴Epame

ya:nasama hale ipo. Kaula pato dla siyamalalo koa ma epapena. Koata mosisi patota bibikilimale dulu dla mepele me-telepiye, koata pobataliplo tlowa. Adipalati, koaye pato tope ya:ye hamame tlalo kosopa yemala hale kei dla me-halapo. Etapo koa hamtlalo oplamita solotamale dla semtlepe.

⁵Epapedeme di mati dulu dla te yemala halaye e ma epapena. Di moto dla ha:ha: alisisi hapuloma dulu dla teye yimka:mala ikadepepo. Amasiyama ya: dla yu o-opalimama koko di dla halopo hetale pta pato. Isikimi malamane, mo patoye dlapa yemala yimka:malata seledlati mo pato e hamdemdepo. ⁶Epedeme te di mati dulu dla halaye ya: ma dlapa sepena. Adipalati, teye di moto dulu dla batalimale hamilalo alisisi halapo. Epedeme teta batalimale kotiyapame oplami moto patoye dlapa some hamdemdepo. Dlapa iye Dlapa mo tle kotiyapame di te dla seledemdepo. Epalati dlapa itapo oplami pasakaloye hamdepo hamastamdepo.

⁷Epapele dulu dla opata yowo alinepi mila:pi meyelohe meyelohe dle tea epo aliya epo yú dulu dla ha:ha:lalo ipapeleye ma halo dlepo depame ilimdepo. ⁸Amasiyama oplamita teye aliya some hamame iliweye po-ala:na. Adipalati, teye sikemte batalimana. Epedeme ya:tapo ilama some oplami dla wotiyalle hamilowedeme me-dinapopo elapo. ⁹Epapele tope te hatlo ita di A Lod hi di dla ta:demdepo. Epame te hatlo me-itapo Godta ya: sepele mimita:ple opaye wotiyalle halopiliwe yu atlamdepo. ¹⁰Epedeme mati hatlo me-itle God dla siyele ta:dlowe koko mate epame opa wotiyalle hapilowe koko mate atlamdepo. Epedeme mikadepe dle so namkadulo, dia: dulu dla ipapele kokota ellowe poka:dena. ¹¹Epapedeme ka:deta:, matale hatlope tle yú ka:le mate yú alisiyamale mate molloweye? Hao. ¹²Epame pigi dalita olipi dlomoko pomilimasemde. Epo gla:pi dalitapo pigi dlomokoye pomilimasemde. Hao. Epame yú batalimale alinepita yú huhutamalalo dla yú ka:dle alisiyamale potilimasemde.

Oplami antapo ka:depo malamalalo halema:?

¹³Epedeme wua: dulu dla oplami antapo ka:depo hallowe malamale mate halema:? Ya: ka:dena, ya:ta ka:depo hallowe malamale etle ya: moto mate koko halë nati-iliwe ka:pi. Epammama ya:tapo ya:skamu di dla hamhetlowe malamale mate pohallowa. ¹⁴Amasiyama wa: hemele wa: dupa dulu dla ya:mkale ellewe koko mate epo ya:mkale pomalamalalo wekelowe koko mate me-hutiyelati wa:skamu wa:ye ka:depo malamalalo oplami demiya. Adipalati, wa:ta epo atlaye wa: ikadepe koko po-atlasema. ¹⁵Wa: hemele batalimale koko ipapele me-malamhalemama wa:skamu wa:ye ka:dena dlepiye, malamale eye God tle pomalasema. Amasiyama malamale eye ta:lamota malamale mate epo Saitenta malamale mate tle puapo. ¹⁶Epapedeme mo hadima ya:mkale ellewe

koko mate epo ya:mkale pomalamalalo wekelowe koko mate ellepiye, mo edla duka gladleta elemama batalimale koko hapulomata ta:lepe.

¹⁷Amasiyama ka:depo hallowe malamale God tle puatapo di watle ipapele koko imapo. Itapu koko patoye ullu pa:le kokopo. Epame sadle koko epame ya:mkale malamolowe koko epame ya:mkale yu dla salladlowe koko epame bokotiyapo malamolowe koko epo ya:mkale gadlowe koko epo poduka hukulumama opiye batalimale tiyama dla ipila: epo opiye ka:dle tiyama dla ipila: dlowe koko epo te pobobla:lallo wekelowe koko. ¹⁸Epapedeme oplamitapo opa opi mate sadepo halemama yimkadulo mate sadepo hallowe koko imhallepiye, opa ewolo dulu dla ka:dle kokota dollupe.

God mateka:pi dla pumulaiya

4 ¹Epedeme apa kokota natalimale koko mate yu topulolle koko mate wua: dla halopo pumdi? Wua: dupa dulu dla batalimale solotamale koko hutiyetapo halopo pumdepo. Adipalati, wua: dupa dulu dla batalimale koko solotamaletapo ka:dle koko solotamale mate natalimhalapo. ²Wua: alisisi solotamdepo, amasiyama wua: e pohalomasemde. Epame wua: dla ya:mkale elle kokota elemama ya:mkaleye yumdepo. Epapele tlope wua:ta solotamale koko mate ala po-ala:semde. Epame wua: yu demama natalimdepo. Amasiyama koko itapo wua:ta solotamale koko ala po-ala:semde. Adipalati, muwolo God dla po-atlanatisemde. ³Epame wua:ta God dla atlati asiyama pohamilalo wekemdiye ipapalati ammdrepo. Eye wua:tapo malamale batalimale mate popa:mama God dla atlepame ma alisisi e mate muwolo solotamale koko halomolowa dlati ammdrepo.

⁴Momalamale tatlalimale so wua:ye woloma God yu dla poha:ha:sema. Epedeme wua: malamaiya, ta:lamo koko dla solotamale himilowetapo God dla opahale dlowe dla semtulupo. Epedeme oplami antapo ta:lamo koko mate hatlope depo sela:lepiye, ya:ye God mate opahale demhalapo. ⁵Epedeme wua: God yuta ipo atlaye pomikadepe desema:? Adipalati, God yuta ipo atlapo,

“Godtapo di watle Soko hamiwatapo
dita hatlo God tlo malasiyamelepo depame sikemte
solotamhalapo,” depo.

⁶Epame Godta dia:ye bokotiyapo malamale pato himhalapo ditapo hatlo ya: tlo malasiyamelepo depame. Epapedeme ya: yu dla ipo atlapo,
“Godtapo yiskamu di dla halopo hetlalo soye alimhalapo.

Amasiyama sadepo ha:ha:lalo so dla ya:ta bokotiyapo malamale
pato himhalapo,” depo.

⁷Epapedeme wuskamu wua: motoye God dla halopipame ya: yu dla salladepo siyamaiya. Epame Saitenta elemala natili dulu dla kokalepo

ha:ha:mama ya: yu dla humatlaiya. Adipalati, wua:ta epapelepiye, Saiten mape wua: tle alikili dla teletlepe. ⁸Epedeme wua: God mateka:pi dla pumulaiya, epalati God mape wua: mateka:pi dla pulupe. Epedeme bobtalimale so wua:, oplamitapo ya: do ullu howahamdiye, wua: ma epammama wua: bobtalimale tle God dla heheletimaiya. Epame momalamale tatlalimale so wua:, wua: dupa duluye howahalomaiya. ⁹Epedeme wua: sisiyele koko memelepame ma wua: batalimale koko dla dupa kolle mate a:lemha:ha:iya. ¹⁰Epo God mila:pi tle wuskamu isili dla halopo tutula:iya. Epalati Godta wua:ye di dla ipila:lepe.

Wa: amkale mikadepe dle oplami koko glademiya

¹¹Epedeme mikadepe dle so namkadulo, wua: dulu dla wua: amkadulo isikimi mala-atlamiya. Epedeme oplami antapo ya:mkale kokoye isikimi mala-atlepame ya: koko glademama ya:ye batalimale oplami dlepiye, ya: God aiyalmaye batalimana depo. Epedeme epapele oplamiye God aiyalma woloma podolumasemde. Amasiyama ya: ya:skamu koko gladlalo oplami demhalapo. ¹²Epapele tlope dulu edla di natiye, hatlo Godtapo aiyalma hatitimalalo halemama koko gladlalo halapo. Epame God hatlo ya:tapo pasakalo gadlalo halemama opa watle yia: batalimale asiyama hapilalo halapo. Epapedeme poka:dena, wa:ta wa: amkale koko glademama ya:ye batalimale oplami dloweye.

Di iyela dla koko woyamolowe podimalamana

¹³Epedeme opa opitapo epo atlamdepo, “Di iyela mo opi dla tame alisisi aya tipo ha:ha:mama sokomoko hatlo dla mani pato tiliwa,” demdepo. Epapedeme opa ipo atlamale so, wua: yu i woloma daliya. ¹⁴Adipalati, wua: powua:malamana, iyela dla koko woyamolowe. Wua: pasakaloye wuala some halapo. Adipalati, wuala yimka:malata elepo depo ma pakasiyamalalo halemtamdiye epapele some halapo. ¹⁵Amasiyama wua: isikimi yu ipo atlowe tlo ka:pi, “Di Lodta solotamelepiye, eta di ha:ha:mama koko i halomha:ha:lowepo,” dlepe. ¹⁶Epapele tlope wua: wata wuskamu di dla halopo hehetamyemama wua:ta halomolowe koko atlamha:ha:po. Epedeme ipo yiskamu di dla halopo hehetamolowe kokoye batalimale kokopo. ¹⁷Epapedeme oplami antapo ka:dle koko halowe mo-ya: malamaletapo ma koko e pahalalo hallepiye, ya: batalimale koko dla mo-tulupo halapo.

Alisisi poposatilimale so, wua: wolomape!

5 ¹Alisisi poposatilimale so, wua: na: yu daliya. Wua: dupa kolle mate a:lemha:ha:iya. Adipalati, wua: dla wotiyalle kokota puapo. ²Epapedeme wua: alisisi hapulomaye huhutalemelepe. Epalati wua: tluka alisisiye mututla:ta dlomelepe. ³Wua: elo mani aya dla kokolupo

ha:ha:leta miyelo batalimelepe. Wua: elo mani batalimaletapo wua: bobtalimale kokoye nati-imama apelepe. Epedeme wua: mani bobtalimale etapo koko gladle oloma dla wua:ye dlapa some hamdepo hamastlepe. Epapedeme wua: yeitamale sopo. Wua: adipalati mosukulu alila tlo omha:ha:mama alisisi kokolupo ha:ha:uwa? ⁴Epedeme wua: natiya, wua:ta wua: oko sotapo wua: alisisi emale dla oko halomha:ha:lata asiyama pahalopimdena. Epapedeme yia:ta wua: dla allimama God dla gadle yilo a:lemha:ha:po. Epalati di pato Lodtapo yia:ta a:lemha:ha: kokoye ma-dalepo.

⁵Epele dulu dla wua:ta ta:lamo hema ha:ha:uwaye, alisisi poposatilipo ha:ha:mama wua:ta solotamale koko tlo halomha:ha:uwapo. Epedeme wua: aliya halo ipo ta:lata yumme demdiye, wua: aliya epapele some ha:ha:po. Adipalati, wua: wua:ta solotamale koko mate wuskamu me-ilipo teta:lata koko gladlowe oloma dla aliya some poyuluwedeme ha:ha:po. ⁶Epame wua:tapo ka:ka:dle so opaye koko gladle dla elemhetame yia: koko gladepame potimaiya demduwapo. Amasiyama opa iwolotapo wua: dla batalimale koko hale pahalomdena.

Wotiyalle dulu dla dalle mate omha:ha:mama kokalepo ha:ha:iya

⁷Epedeme mikadepe dle so namkadulo, wua: Lodta puluwe dla dalemha:ha:mama omha:ha:iya. Eye epapena, oplamitapo alisisi empame tiyo hellepo depo omhalemdepo. Tiyotapo helemama ya: alisisi emaleye teta:pame dlowe alisisita teimelepo depame omhalemdepo. ⁸Epapedeme alisisi emalalo oplamitapo ya: alisisita matlepo depame omhalemdiye, epammama wua: ma woloma dalle mate omha:ha:mama kokalepo ha:ha:iya. Adipalati, Lodta puluweye mo-mateka:pi halapo.

⁹Epapedeme mikadepe dle so namkadulo, wua: amkadulo watle atlamha:ha:mama “wua:ta batalimale kokota amma,” demha:ha:miya. Adipalati, wua:ta epamha:ha:lepiye, Godta wua: kokoye gladepo batalimale asiyama hamilipe. Epedeme wua: natiya. Koko gladlalo oplamiye mo-kokoloma tala dla halapo.

¹⁰Epapedeme mikadepe dle so namkadulo, wua: God tle yu hapame molo atlamalalo sota ha:ha:le natipame wua: ma epo ha:ha:iya. Adipalati, yia:tapo Lod hi tle yu atlamsiyamama wotiyalle koko dulu dla woloma sadle mate ha:ha:mduwapo. ¹¹Epapedeme opa anawolotapo wotiyalle koko dulu dla kokalepo ha:ha:lepiye, Godta yia: dla siyemhalapo. Epedeme wua: Yob kokoye mo-wua:malamana. Ya: wotiyalle koko dulu dla sadle mate woloma kokalepo haluwapo. Epalati Godta ya: dla siyemama koko hauwaye wua: ma-daluwapo. Adipalati, Lodye opa sikemte bokotiyapo malamhalapo. Ame adipalati, ya: dla ya:mkale polowamale pato elapo.

¹²Mikadepe dle so namkadulo, koko pato itlo woloma daliya. Wua: mikadepe koko atlowedeme omapla di mate epo ta:lamo mate epo alisisi

opi mate sesalepame aiyalma posolowa. Epedeme wua: koko hale halowe solotamepiye, ka:dena, wua: wua:ta solotamale koko hatlo metlo atellepe. Epame wua: koko hale halowe posolotamalalo wekelepiye, ka:dena, wua:ta posolotamalalo wekele koko hatlo metlo atellepe. Adipalati, wua:ta pe-epapalalo ma mepele aiyalma selepiye, Godta wua: koko gladlepe.

Inoma sumale kokoye itiyamale kokopo

¹³Epapedeme wua:ta ha:ha:le dulu dla oplami antapo ya: dla upiyele koko ellepiye, ka:dena, ya:tapo inoma sumale yu God dla otele himilipe. Epame oplami antapo siyele mate hallepiye, ka:dena, ya:tapo siyele sala mate God hi di dla ta:demhallepe.

¹⁴Epame wua: dulu dla oplami antapo esiyele mate ellepiye, ya: ka:dena, sos dokopala so sisilamolowe, ya:ta puame ya: dla Lod hi mate dakopala ullu ka:dleta sipame ya:ye inoma sumale mate ta:dlepo depame. ¹⁵Epalati ya:ta mikadepe depame inoma sumale himilipiye, esiyele oplami eta ka:dlepe. Adipalati, Lodta ya:ta inoma sumale yuye dalepame ma-ka:depo. Epapele dulu dla oplami ya: dla batalimale koko hale ellepiye, Lodta oloma medla hiyolepo wellipe.

¹⁶Epapedeme wuskamu wua: dulu dla wua: bobtalimale kokoye bobotimatipame inoma sumale mate asiyama ta:de asiyama ta:de demha:ha:iya, Godta wua: dulu dla esusulumale so hutiyeye ka:ka:dlepo depame. Adipalati, God mila:pi tle ka:depo hallalo oplamita inoma sumaleye sikemte itiyamana. ¹⁷Epedeme wua: natiya, di mama Ilayaye oplami dia: sepele haluwapo. Ya:tapo tiyo pehellalo hallepo depame inoma sumale kokalle himilati tiyota pehellalo sokomoko dapahatlope gudepo ma mama 6 pololuwapo. ¹⁸Ya: epame ma tiyo hellepo depame inoma sumale kokalle himilati tiyo patota ma heluwapo. Epalati dlowe alisisita matle matauwapo.

¹⁹⁻²⁰Epapedeme mikadepe dle so namkadulo, wua: dulu dla oplami haleta mikadepe api tle alikili dla polatullupiye, ka:dena, oplami haleta ya:ye hamame puluweye. Adipalati, wua: malamaiya, oplami antapo ya:mkaleye batalimale koko tle ma ka:dle api dla sempulupiye, ya: oplami eye kokó elepo ellalo polowe dla tullati ya: pasakalo gademama apelepe. Epalati oloma medla Godta ya: batalimaleye hiyotipo wellipe.

Pitata yu ilimale

1 Pita

1 Pita buka ya: dulu koko

Mikadepe dle so opitapo ya:ta mikadepe dle koko tle wotiyalle koko mate epo kokalalimale koko mate dulu dla ha:ha:la natipame Saimon Pitatapo ya: watle gadle yu ilimale iye hamiyo, ya:tapo dulu medla ha:ha:mama sisiyele mate ha:ha:lepo depame. Adipalati, wotiyalle koko mate epo kokalalimale koko matetapo ya:ta mikadepe dle kokoye kokalalimhalapo. Epammama ya:ta ya: watle epo atlaiyo, “Kelisoye ta:lamo hema sela:mama wotiyalle ma-hauwapo. Epedeme mikadepe dle so hapulomatapo wotiyalle epapele halowe dla ma dinapopo ha:ha:lowe ka:pi,” diyo.

1 ¹Na: Pitapo, Yesu Kelisotapo sepame tane dle oplamipo. Epedeme na:tapo Godta sesalemale so opa hapuloma Pontus mo dla epo Galasiya mo dla epo Kapadokiya mo dla epo Asiya mo dla epo Bituniya mo dla meyelope meyelope depo hutukuliyapo tame ha:ha: so dla yu ilimale iye hamima. Adipalati, wua:ye ta:lamo pato hema asepe so some ha:ha:po. ²Epedeme wua:ye Godta ka:yapa mo-malapame ma sesalemuwapo, wua:tapo ya: Soko tle ullu pa:po ha:ha:mama aiyalma depo ha:ha:lepo depame. Epame wua:tapo Yesu Keliso yu dla salladepo siyamama ya: omali tle howahalomale so depo ha:ha:lepo depame.

Godta bokotiyapo malamale mate epo sadle mateta wua: mate kokó hallepe.

Pasakalo halemhala koko dla dalemha:ha:mama omha:ha:lowe koko

³Epedeme ditapo di Lod Yesu Keliso ya: A God dla siyele ta:dlowe ka:pi. Adipalati, ya:ta di bokotiyapo malamama Yesu Kelisota popo sila:tili koko tle dia:ye ma-amko so duwapo. Epedeme Pepele dimo dla ka:dle kokota di omela e halowedeme dalemha:ha:mama omha:ha:po. ⁴Pepele dimo dla di omela koko eye pobatalimolowa epo popa:lowa, amasiyama kokó mepo ellepe.

⁵Epedeme wua:ta mikadepe dle tle Godtapo ya:ta itiyamale mate wua:ye woloma omhallepe, wua:tapo pasakalo gadlowe halepo depame. Epedeme Godta ya: opa pasakalo gadlowe koko iye mosukulu alila dla opa hapulomata natilipo depame botomastlepe. ⁶Epapele dulu dla wata oloma hema wua:ye dupa kolle mate wotiyalle meyeloape meyeloape dle dulu dla ha:ha:po. Amasiyama wua: sisiyeiya. Adipalati, wua: pasakalo gadlowe kokota wua: omelapo.

⁷Epedeme dlapatapo gold ewala dla hullu hutiyemde hapuloma hamdepo hamastlati ma isikimi gold ewala ka:dle siyapota halem diye, epapele some kokalalimale kokotapo dia: dla pumdepo, dita mikadepe dle kokoye kokaleta: depo natilowedeme. Godta natili tle wua:ta mikadepe dletapo pa:lalo alisisi gold ewalaye ma-tla:mtale halapo. Epedeme wua:ta mikadepe dle kokotapo me-kokalalipo hutiyelepiye, eta Yesuta puluwe oloma dla Godta wua: dla siyele pato mate hela:dle mate hapimama wua: hiye di dla ta:dlepe.

⁸⁻⁹Wua:tapo Keliso ye ponatisemde, epele tlope wua:tapo ya:ye sikemte malamdepo. Epame wua: wata oloma hema ya:ye ala ponatisema. Amasiyama wua:tapo mepele ya:ye mikadepe demdepo. Epedeme wua:ta mikadepe dle kokota tame gudlowe ya: asiyamaye wua:tapo kokó halepo halepo pasakalo halepe. Epapele koko tle wua: dla siyele sikemte patota elapo.

¹⁰Epedeme ka:yapa ha:ha:uwa God tle yu hapame molo atlamalalo sotapo pasakalo gadlowe koko iye woloma malamolowedeme yia:tapo ya: dulu kokoye woloma totamduwapo. Epame yia:tapo Godta bokotiyapo malamale kokota alotle wua: dla puluwe kokoye momolo atlamha:ha:mduwapo. ¹¹Epalati Keliso ya: Sokotapo yia: dulu dla halemama Kelisotapo wotiyalle hapame ma dokopala depo hallowe kokoye imduwapo. Epapedeme yia:tapo Kelisota adipalalo woyamolowe depame woloma totamha:ha:mdiyoye. Epame oplami anaye Keliso depa: demha:ha:mdiyoye. ¹²God tle yu hapame molo atlamalalo so iwolotapo Keliso koko momolo atlamsiyamuwaye, Kelisotapo yia:ta ha:ha:le oloma edla pulupo depame po-apena. Adipalati, koko iye Godtapo isikimi yia: watle imuwapo, Kelisotapo wua:ta ha:ha: oloma hema pulupe depame. Epapedeme wata oloma hema Taiya dle so opata Pepele di tle hamili Hela:dle Sokota itiyamale tle ka:dle yu Yesu Keliso kokoye wua: dla atlamsiyamalati ma-daluwapo. Epedeme banakaka sotapo Godta ya: opa yilo pasakalo gadlowe dinapele koko itapo ya: opa dla adipo woyamolowe depame sikemte solotamale mate natilowedeme omha:ha:mdepo.

Aiyalma depo ha:ha:lowe koko dla sisilamale

¹³Epedeme wua: hahamale mate ha:ha:mama wua: moto hohomalalo so depo ha:ha:iya. Epame Yesu Kelisota puluwe oloma edla Godta wua:

watle bokotiyapo malamale hapilowe kokota woyamolowe koko dla dalemha:ha:mama omha:ha:iya. ¹⁴Epapedeme God yu dla salladepo siyamama matle wua:ta ka:yapa ha:ha:uwa pasakalo dla ilame tamalemiya. Adipalati, wua: ka:yapa God koko yeitapo ha:ha:mama mota solotamale koko dulu dla ha:ha:uwapo. ¹⁵Epedeme wua: sisilamuwa Godye aiyalmapo. Epapedeme wua: mape koko hapuloma dulu dla mepo aiyalma depa ha:ha:iya. ¹⁶Adipalati, God yu bukata epo atlapo,
 “Na:ye Aiyalmapo.

Epedeme wua: mape aiyalma depa ha:ha:iya,” depa.

¹⁷Epapedeme wua:tapo God dla inoma sumha:ha:mama ya: watle A demha:ha:mdepo. Amasiyama ya:tapo opa hapuloma yia: kokoye glademama isikimi yia:ta halomha:ha:le koko mate ala:po gladlepe. Epapedeme wua:tapo ta:lamo hema asepe so some ha:ha:mama God wowota:le mate ha:ha:iya. ¹⁸Adipalati, wua:malamana, wua:tapo ka:yapa wua: mamadulota Keliso dimi ha:ha:uwa pasakalo epapele dulu dla ha:ha:lali Godtapo wua:ye asiyama pato mate elemuwa kokoye. Epedeme Godtapo wua:ye pa:lalo alisisi gold mate epo silba mate pe-elemana. ¹⁹Amasiyama ya:tapo Keliso omali tle wua:ye me-elemuwapo. Adipalati, Kelisoye God ya: La:m ullu pa:lepo. ²⁰Epapele koko tle Godtapo ta:lamo ala pokotiyamalalo hallati Kelisoye wua: yilo omali olostlepo depame mo-sauwapo. Epapele tlope Godtapo Kelisoye ta:lamo kotiyamale oloma edla potulune dena. Amasiyama ya:tapo wua:ta ha:ha: oloma dla tulune duwapo. ²¹Epedeme wua:tapo Keliso tle ya: A Godye mikadepe demdepo. Adipalati, ya:tapo Kelisoye powale tle ta:depame ma ya: watle hela:dle mate epo itiyamale mate halopiwapo. Epapedeme wua:tapo God dla mikadepe depame ya: tle kokó halepo halepo pasakalo halowedeme dalemha:ha:mama omha:ha:po.

²²Epapedeme wua:ye watapo ka:dle yu dla salladepo ha:ha: koko tle wua:ye mo-ullu pa:po ha:ha:po. Epedeme wua: watapo bokotiyapo malamale dulu dla ha:ha:mama wua: dupa dulu tle wua: amkadulo mikadepe dle soye asiyama malama asiyama malama demha:ha:iya. ²³Epedeme pasakalo halemhala God yutapo wua: dla pasakalo amkoye ma-hamiwapo. Pasakalo amko iye wua: adulotapo wua: watle halopiwa pasakalo pe-epapena. Adipalati, yia:tapo wua: watle pasakalo hapili iye pa:lepe. Amasiyama God yuta wua: watle hapili pasakaloye popa:lowa. ²⁴Epapedeme God yu bukata epo atlapo,

“Opa hapulomaye osamokolota palimdiye,
 epapele some ha:ha:po.

Epame matle dali hahata u-uplatipo ha:ha:po ma hapele balladepo tulumdiye,
 epapele some ha:ha:po.

Epapedeme osamokolo mate epo dali haha matetapo palimha:ha:po.

²⁵ Amasiyama God yu tlope kokó elepo elapo.”

Epedeme yu eye wua: watle ma-atlamuwa ka:dle yu epo.

2 ¹ Epapedeme wua: batalimale koko hapuloma tle epame isikimi mala-atlowe koko tle epo ya:skamu pepemhallowe koko tle epo ya:mkale ellewe koko tle epame ya:mkale yu ballowe koko tle alikili dla wowoyamaiya. ²⁻³ Wua: watapo Lodta halale ka:dle kokoye natipame momalamuwapo. Epedeme wua: owayemalatapo ya: wai meme dlowedeme sikemte ta:mhalemdiye, epammama wua:tapo God yuye sikemte dallowe tlo solotamha:ha:iya. Adipalati, wua:ta God yu dalemha:ha:lepiye, etapo wua:ye Keliso dulu dla teta:pame pasakalo gadlowe kokoye halepe.

Yesuye pasakalo halemhala alumitipo

⁴ Wua: Yesu Keliso hala dla puaiya. Adipalati, ya:ye pasakalo halemhala alumitipo. Epame Godtapo ya:ye solotapame sale oplamipo. Epapele tlope opatapo ya:ye alimama hamastauwapo. ⁵ Epedeme wua: mape Godta sesalemale pasakalo halemhala alumiti epapele some ha:hapo. Epapedeme wua: God hala dla pumulaiya, ya:tapo ya: aiyalma ayaye wua: tle halepo depame. Epame wua: mape aya dulu edla ha:ha:mama God ka: epo opa ka: duka dla ha:ha:mama God oko hamha:ha:po. Epedeme wua:ta Keliso dulu dla ha:ha:mama God oko hamha:ha:ye, etapo God dla namkale dle alisisi hamili epapele some halapo. Epedeme koko edla Godta sikemte siyemhalapo. ⁶ Epedeme God yu bukata epo atlapo, “Na:ta sale alumitiye Sayon mo dla hitomollowepo.

Amasiyama oplami antapo ya: dla mikadepe dlepiye, ya: wota:le ponatimhallowa,” depo.

⁷ Epedeme alumiti eta mikadepe dle so wua: dla koko pato halapo. Amasiyama Keliso koko dla alilalo so dla God yu bukata epo atlapo, “Aya halalo sota alumiti alimama alumiti hamastaletapo ma wata aya duka dla molopa kestale some halapo.”

⁸ Epame God yu bukata ma epo atlapo, “Opatapo alumiti edla kustamtame teteyumha:ha:lepe,” depo. Epedeme opata God yu dla allimama posalladlalo siyama koko tle yia:tapo alumiti hema kustamtame teteyumha:ha:lepe. Eye Godtapo yia: dla mepapelepo depame dinapopo himili kokopo.

⁹ Amasiyama wua:tapo God ka: epo opa ka: duka dla ha:ha:mama ya: oko hamha:ha:lepo depame Godta sesalemale so wua:po. Epame wua:ye God ya: opa depame aiyalma depo ha:ha:lalo sopo. Godtapo wua:ye amtuwale dulu dla ha:ha:lati ma ya:ta hela:dle dulu dla elemuwapo, wua:tapo Godta ka:ka:dle koko halomaleye haliyamale dla bobotimatimelepo depame. ¹⁰ Wua:ye ka:yapa po-God ya: opa depo ha:ha:na. Amasiyama watapo wua:ye God ya: opa ikadepe depo ha:ha:po.

Epame wua: ka:yapa Godta bokotiyapo malamale kokoye pohamana. Amasiyama wata wua:tapo Godta bokotiyapo malamale kokoye ma-hauwapo.

¹¹ Mikadepe dle so namkadulo, wua:tapo ta:lamu hema ha:ha:mama asepe so some ha:ha:po. Epapedeme na:tapo wua:ye sikemte itiyamale mate atlema, wua:tapo wua: mota solotamale koko dolumsiyamolowe dla aiyalma depo ha:ha:iya. Adipalati, mota solotamale kokotapo wua: sokota solotamale koko mate opahale demhalapo. ¹² Epedeme wua: alikili so dulu dla ha:ha:mama woloma ka:pi ha:ha:iya. Epame dulu edla yia:tapo wua:ye allimama wua: dla batalipo atlamyelati asiyama wua:tapo isikimi ka:ka:dle koko tlo halomha:ha:iya. Adipalati, yia:tapo wua:ta ka:ka:dle koko halomha:ha:la natili koko tle Godta yia: pasakalo gadlowedeme puluwe oloma edla yia:tapo God hiye di dla ta:dlepe.

Dokopala so yu dla heodepame salladepo siyamaiya

¹³⁻¹⁴ Epapedeme wua: Lod yilo gamani dokopala oplami yu dla epo ya:ta taiya dle so opa yu dla salladepo siyamaiya. Adipalati, gamani sotapo yia: opaye wua: dla taiya demdepo, batalimale koko halomalalo so dla asiyama hapilipo depame. Epame ma ka:ka:dle koko tlo halomalalo so dla siyele hamilowedeme. ¹⁵ Epedeme Godta solotamapo, wua:tapo ka:ka:dle koko halomha:ha:lepiye, eta koko yeitalimale sotapo wua: dla batalipo atlamolowe apiye ponatilowa. ¹⁶ Epapele dulu dla wua: ka:yapa Saitenta itiyamale dulu dla ha:ha:uwapo. Amasiyama Kelisota itiyamale tle wua:ye dulu etle ma alikili dla eleme woyamuwapo. Epedeme wua:ta epo ha:ha: kokotapo wua:ye ma batalimale koko dla elemtulu demiya. Amasiyama wua: God dla salladlalo so depo ha:ha:iya. ¹⁷ Epapedeme wua:ye wua: amkadulo malamale mate ha:ha:iya. Epame mikadepe dle so mate yimkata bokotiyapo malamale dulu dla ha:ha:iya. Epame wua: God wota:mama wua: gamani dokopala oplami yu dla salladepo siyamaiya.

¹⁸ Asiyama pa:le dla oko halalo so, wua: dokopala so dla wowota:le mate yia: yu dla salladepo siyamaiya. Epammama wua: hatlo dokopala so koko ka:ka:dle so yu dla salladepo siyamaiya. Amasiyama wua: dokopala so koko bobtalimale so yia: yu dla ma me-salladepo siyamaiya. ¹⁹ Wua: Godta solotamale koko dolumha:ha:lali opata wua: dla koko pa:le isikimi wotiyalle tlo hapilipiye, Godta wua:ye ka:ka:dle so dlepe. ²⁰ Amasiyama wua: bobtalimale koko halomha:ha:lali opata asiyama wua: dla wotiyalle hapilipiye, wua: asiyama apa hali depa:? Hawa. Adipalati, wotiyalle eye wua: batalimale asiyamapo. Amasiyama wua: ka:ka:dle koko halomha:ha:lali opata wua: dla wotiyalle hapilipiye, asiyama Godta wua: dla siyemhalapo. ²¹ Godtapo wua:ye ipapele koko dla sisilamuwapo. Adipalati, Kelisotapo wua: yilo wotiyalle ma-hauwapo, wua:tapo ya: natipame dolumelepo depame. ²² Adipalati, God yu bukata epo atlapo,

“Ya:ye batalimale koko hale pohana.

Epame ya: mati tle bobokolomale yu hale po-atlemsela:mdena,”
depo.

²³Epame opatapo Keliso watle putlomale yu atlamyelati dalepame asiyama ya:tapo yia: watle putlomale yu hale po-atlemdena. Epame opata ya: dla wotiyalle hapimyelati asiyama ya:tapo opata wowota:lepo depame wota:le yu hale po-atlemdena. Amasiyama ya:tapo wotiyalle koko dulu medla isikimi ya: pasakalo tlo God do tama dla himmduwapo. Adipalati, Godtapo opa hapuloma kokoye woloma ikadepe koko tle glادلalo halapo. ²⁴Epedeme Kelisotapo di batalimale hapuloma halopame dali yekelehmihili di dla eluwapo, ditapo batalimale koko hapuloma halomha:ha:ye memelepame matle God mila:pi tle ka:ka:dle koko tlo halomha:ha:lepo depame. Epapedeme ya: moto dla ulu hutiyewotiyalletapo wua:ye ma-ka:ka:duwapo. ²⁵Adipalati, wua:ye muwolo solotamale dla siyamama sipi aliya some dalupa dulu dla mo-haohaodepo ha:ha:uwapo. Amasiyama watapo wua:ye sipi aliya omhallalo oplami dla ma ilame mo-pumuluwapo. Ya:ye wua: pasakalo omhallalo oplamipo.

Wola: mate epo yia:wolalidulo mate

3 ¹Epapedeme wola:, wua:wolalidulo yu dla salladepo siyamaiya. Adipalati, wua:ta epamha:ha:lepiye, wua:wolalidulo opi pomikadepe dle sotapo wua: koko ka:pi e natimama yia: ma God dla mikadepe dlepe. Epapele koko tle oplami haletapo yia:ta mikadepe dlepo depame yia: watle gadle yu hale po-atlowa. ²Adipalati, wua:wolalidulotapo wua:ta God mila:pi tle ka:ka:depo ullu pa:po ha:ha: e natimama yia: ma God dla mikadepe dlepe.

³Epedeme wua:ta kokosase ka:ka:depo kokotipolijemde mate epo tluka ka:ka:depo didiyemde mate epo ka:ka:dle alisisi sokolomale didiyemde koko matetapo wua:ye poka:ka:dena dlowa. Hao. ⁴Amasiyama wua: dupa dulu dla ka:depo dinapele kokotapo wua:ye ka:ka:dena demdepo. Eye sadle mate homta hallowe kokopo. Adipalati, Godtapo koko iye ka:dena demhalapo. Epedeme wua: dupa dulu dla sadle koko mate epo homta hallowe koko mateta hutiyeye popa:lowa. ⁵Epapedeme ipapele api tle ka:yapa ha:ha:uwa God dla mikadepe dle so wola:tapo yia: dupa dulu tle ka:depo dinapomha:ha:mama yia:wolalidulo yu dla salladepo siyamduwapo. ⁶Epedeme Sela ma epamduwapo. Ya:tapo ya:wolali A:iblahamyemama ma ya: dokopala oplami demduwapo. Epedeme wua: woloma ka:ka:dle koko halomolowe dla powowota:lalo ha:ha:lepiye, wua:ye Sela ya: utukaka ikadepepo.

⁷Epapedeme opa, wua: mape wua: wola: malamale mate ha:ha:iya. Adipalati, yia:ye pase i-itiamana. Amasiyama yia: mape Godta wua: watle hamili pasakalo hatlo meye halopo ha:ha:po. Epedeme wua:ta

wua: wola: mate ka:depo ha:ha:lepiye, eta wua:ta alila hapuloma God dla inoma sumha:ha:lowe apiye pohimomollowa.

Ka:ka:dle koko halomha:ha:lowe yilo wotiyalle halowe

⁸Epapedeme na:ta ma-atlamuwa kokoye ipo elema. Wua: malamale hatlope depame ya:mkale malamale mate ha:ha:iya. Epammama ya:mkale bokotiyapo malamale mate ha:ha:mama saddle mate ha:ha:iya.

⁹Epame wua: amkadulota wua: watle batalimale koko halati asiyama batalimale koko mate yia: watle hademha:ha:miya. Epame yia:tapo wua: watle putlopo atlati wua: mape asiyama yia: watle putlomale yu mate atlamha:ha:miya. Amasiyama wua: yia: watle asiyama isikimi ka:ka:dle koko tlo nati-imha:ha:iya. Adipalati, wua:ta ipapele koko tlo halomha:ha:lepo depame Godta wua:ye sisilamuwapo. Epedeme ya:tapo wua: watle asiyama hapilipe. ¹⁰Adipalati, God yu bukata epo atlapo,

“Oplamitapo alila hapuloma dulu dla siyele mate hallowe solotamelepiye,

ya: ka:dena, ya: mati tle batalimale yu mate epo mala-atlowe yu mate po-atlamhallowa.

¹¹Epame ya: ka:dena, ya:ta batalimale koko halomhalaye memelepame matle ka:ka:dle koko tlo halomhallowe.

Epame ya:tapo yimkadulo mate woloma sadepo hallowe kokoye totamelepe.

¹²Adipalati, Lodtapo ka:ka:dle koko halomalalo soye

woloma omhalemama yia:ta inoma sumale yuye dlalemhalapo.

Amasiyama ya:tapo batalimale koko halomalalo so dla kostepo halapo.”

¹³Epedeme ka:ka:dle koko halomhalalo so, wua: dla antapo wotiyalle hamipa:?

¹⁴Amasiyama epapele tlope wua:ta ka:ka:dle koko yilo wotiyalle halepiye, Lodtapo wua: dla siyemhalapo. Epele dulu dla wua: dla wotiyalle hapilalo so opa dla ase sikemte wowota:miya, epame ase sikemte momalamale mate ha:ha:miya. ¹⁵Amasiyama Kelisota wua: dokopala oplami depo hallepo depame wua: dupa dulu dla hamaiya.

Epame opatapo wua:ta mikadepe dle ya: dulu kokoye dallati yia: watle asiyama yu atlowe dla ma dinapopo ha:ha:iya. Epame wua:ta yia: watle wua:ta mikadepe dle ya: dulu koko atlemama ya:mkale malamale mate epo saddle mate atellepe. ¹⁶Epame wua:ta batalimale koko dulu dla poha:ha:lalo wekelepiye, wua: dla batalipo atlamha:ha:lalo sotapo wua:ta Keliso dulu dla ha:ha:mama woloma ka:pi ha:ha: natipame wowota:lepe.

¹⁷Epapedeme wua:ta poka:ka:dle koko tlo halomha:ha:lato opata wua: dla wotiyalle halopimha:ha:lepiye, Godta asiyama wua: dla siyemhalema? Hao, posiyelowa. Amasiyama wua:ta Godta solotamale dolumha:ha:mama ka:dle koko halomha:ha:lato opata wua: dla wotiyalle halopimha:ha:lepiye, asiyama Godta wua: dla siyemhalapo.

¹⁸Adipalati, Keliso mape Godta solotamale koko dolumhalemama wotiyalle hauwapo. Ame adipalati, ya: batalimale pa:le oplami tlope, bobtalimale so dia: yilo alila hatlo dla wotiyalle hauwapo, dia:ye God hala dla elempluwedeme. Epele dulu dla opatapo ya:ye mo-yumuwapo. Amasiyama God ya: Sokota ya:ye ma pasakalo duwapo. ¹⁹Epedeme ya:tapo Soko tle tame amtuwale aya dulu dla ha:ha:lalo soko dla ka:dle yuye atlamuwapo. ²⁰Iwolotapo ka:yapa Nowata koa timhalale oloma edla Godta yia:ye saddle mate omhallati yia:tapo ka:dle yu dallowe dla allimduwapo. Epapele koko tle opa hapulomaye yúta poyulati isikimi 8 sotapo koa dulu dla tumama pasakalo gadlowe hauwapo. ²¹Epapedeme koko itapo mikadepe dle sota yú tutula:lowe kokoye imapo. Yú tutula:lowe koko itapo di kapala dla ullu hutiyeye howahalepo depame po-aposemde. Amasiyama yú tutula:lowe koko itapo dita Yesu Kelisota popame ma pasakalo dle tle ma dita pasakalo halowe kokoye imapo. Epedeme oplamita yú tulluwe kokoye ipapena. Oplamita God mila:pi tle ka:depo hallowe yilo yú tulumdepo.

²²Yesu Kelisoye watapo Pepele dimo dla hetame God dowala tiyama dla polapo. Epedeme ya:ta edla pollati banakaka so hapuloma mate epo dokopala so hapuloma mate epo itiyamale soko hapuloma matetapo hatlo ya: dla heodemha:ha:po.

God yilo hallowe koko

4 ¹Epedeme Kelisotapo ta:lamo hema sela:mama wotiyalle hauwapo. Epedeme wua: mape wotiyalle halowedeme ma dinapopo ha:ha:iya. Adipalati, wua: wotiyalle dulu dla ha:ha:lepiye, wua: ma batalimale dulu dla poha:ha:lowa. ²Epapele koko tle wua: matle ta:lamo solotamale koko podolumha:ha:lowa. Amasiyama wua: Godta solotamale koko tlo dolumha:ha:lepe. ³Adipalati, wua: ala pomikadepe dlalo ha:ha:mama alikili so mate batalimale koko sikemte halomha:ha:mama wola: mate epo opa mate uhalomha:ha:mduwapo. Epame mota solotamale koko dla dolumama daya dele pato himpame kawata yú sikemte dlomha:ha:mduwapo. Epame dota mita:ple god dla sisiyemha:ha:mama sikemte batalimale koko halomha:ha:mduwapo. ⁴Epapedeme wua:ta ipapele koko tle alikili dla wowoyapo ha:ha:la natipame alikili so wua: mate siyamduwatapo wua:ye tepelememama wua: hi mate putlopo atlamyapo. ⁵Amasiyama mosukulu alila dla yia:tapo pasakalo ha:ha: so koko mate epo palli so koko mate gladlalo God mila:pi tle ha:ha:lepe. Epalati ya:tapo yia: koko gladlepe. ⁶Epedeme ka:dle yu atlati dallalo so opiye mo-paliwapo. Amasiyama epapele tlope yia: motota palilati yia: sokota God mate kokó ha:ha:po. ⁷Ta:lamo koko hapulomata puame gudlowe alilaye mo-mateka:pi halapo. Epapedeme wua: woloma ka:dle malamale mate ha:ha:mama God dla inoma sumha:ha:iya.

⁸Epame koko hapuloma dulu dla koko patoye ipo. Wua: ha:ha:mama wua: amkaduloye bokotiyapo malamha:ha:iya. Adipalati, koko hapuloma dulu dla bokotiyapo malamolowe kokotapo yimkadulo bobtalimale kokoye wowelimhalapo.

⁹Epame wua: dupa dulu upiyele mate wua: amkaduloye wua: aya dla elemheta demha:ha:miya. Amasiyama siyele mate yia:ye elemhetame daya ilima demha:ha:iya.

¹⁰Epedeme Godtapo ya: Soko tle wua:ta hapuloma dla oko meyelope meyelope dleye ma-hapiwapo. Epedeme Godta wua: watle oko hapili eye woloma yimkadulo gadlowe yilo oko haiya. Wua:ta epamha:ha:lepiye, Godta bokotiyapo malamale kokoye yia: dla nati-imama apelepe.

¹¹Epapedeme Godta wa: dla ya: yu atlowe oko hamili hallepiye, wa: woloma God yuye atlamsela:ne. Epame wa: dla yimkadulo gadlowe oko hamili hallepiye, wa: woloma Godta itiyamale tle yimkaduloye gademhalane. Epapedeme ipapele koko hapuloma dulu dla wua:tapo woloma ka:depo halomha:ha:lepiye, koko eta Yesu Keliso tle God hiye di dla ta:dlepe. Epapedeme itiyamale mate epo hela:dle mateta ya: dla kokó elepe ellepe. Koko iye ikadepepo.

Mikadepe depo halemama wotiyalle halowe koko

¹²Mikadepe dle so namkadulo, wotiyalle kokota dlapa some wua: dla pulati natimama ase sikemte momalamiya. Adipalati, mo-wua:malamana, wotiyalle koko ipapeleta mikadepe dle so dla pumdepo, yia:ta mikadepe dletapo dulu medla kokalepo ha:ha:lepo depame. ¹³Amasiyama wotiyalle koko dulu dla wua: sisiyele mate ha:ha:iya. Adipalati, wua:ta Kelisota wotiyalle hauwa epapele wotiyalle halepiye, asiyama ya:ta hela:dle mate epo itiyamale mate puluwe alila dla wua:ye sikemte sisiyelepe.

¹⁴Wua:ta Keliso dla mikadepe dle koko dla opata wua:ye tepelemyemama putlomale yu mate atlameyelepiye, wua: asiyama isikimi sisiyeiya. Adipalati, God ya: Hela:dle Sokotapo wua: mate hallepe. ¹⁵Epapedeme wua: ya:mkale yumili koko tle epame alisisi uhalë koko tle epo batalimale koko halomhalale tle epo ya:mkale yu balle koko tle wotiyalle koko halepiye, wua: God tle wua:ta wotiyalle ha asiyamaye pahalowa. Adipalati, wotiyalle eye wua: batalimale asiyamapo. ¹⁶Amasiyama wua:ta mikadepe dle koko tle wotiyalle hamama ase wowota:miya. Isikimi wua:ta God ya: akimlala depo ha:ha: koko dla God dla sisiyeiya.

¹⁷Epedeme koko gladlowe alilaye mo-puapo. Epapedeme Godtapo ya: akimlala ikadepe tle koko gladloweye kotiyamelepe. Godta mikadepe dle so tle koko gladloweye kotiyamelepe dlepiye, ame ka:dle yu dla pomikadepe dlalo so opa dla apa kokota woyapa:? ¹⁸Adipalati, God yu bukata ipo atlapo,

“Ka:ka:dle sota pasakalo gadle halowe dla kokalle natilipiye,

asiyama God alilalo so mate epo batalimale so mate dla adipapopa:?” depo.

¹⁹Epedeme Godta solotamale koko dolumha:ha:mama wotiyalle halomalalo so, wua: wotiyalle dulu medla ha:ha:mama wua: mita:plalo God dla hitaha:ha:iya. Adipalati, ya:tapo wua:ye pomeleme tasemde. Epedeme wua: ka:dle koko halomha:ha:loweye melemiya.

God okoye hutulli mate haiya

5 ¹Na: wata ma sos dokopala so dla yu atlowama. Na: mape sos dokopala oplami halepo. Epame na: mape Kelisota wotiyalle hauwaye me-natiwa. Epame na: mape wua: mate Kelisota ma ilame puluwe oloma dla yimkata wua: mate Kelisota hela:dle ipi halepe. ²Epedeme sipi aliya omhallalotapo ya: sipi woloma omhalem diye, epammama wua: mape Godta wua: watle hapili mikadepe dle soye woloma omha:ha:iya. Epame wua: ya:ye woloma solotamale mate omha:ha:iya. Epapele dulu dla wua: isikimi asiyama halowe malamale mate ha:ha:mama alli mate ya:ye omha:ha:miya. ³Epame wua: ya:ye omha:ha:mama sikemte itiyamale mate omha:ha:miya. Amasiyama ya:tapo wua: koko natipo wua: dolumelepo depame wua:ye woloma God mila:pi tle ka:ka:depo ha:ha:iya. ⁴Epame Kelisota pulupiye, oloma edla ya:tapo wua: watle sukulu pa:le asiyamaye halopilipe.

⁵Epame amkoteta:le so wua: mape sos dokopala so yu dla salladepo siyamaiya. Epame mikadepe dle so hapuloma, wua: mape wua: amkadulo mate woloma sadebo ha:ha:iya. Adipalati, God yu bukata ipo atlapo, “Godtapo yiskamu di dla halopo hetlalo so opaye alimhalapo.

Amasiyama ya:tapo yimkadulo mate sadebo ha:ha:lalo so opa dla ya:ta bokotiyapo malamaleye hapimhalapo.”

⁶Epedeme wua: itiyamale God isili tle woloma sadle mate ha:ha:iya. Wua:ta epelepiye, ya:tapo ya:ta himili alila dla wua: dla siyele hamilipe. ⁷Epame epele dulu dla ha:ha:mama wua:ta momalamde koko hapulomaye God watle halopiya. Adipalati, ya:tapo wua:ye malamama woloma ka:pi gademhalapo.

⁸Epedeme wua: wolomape, wua: wuskamu woloma omha:ha:iya. Adipalati, wua: dla opahale dlalo oplami Saitenye wua: podlowedeme alikili tle layon esemala some siyaladepo sela:po. ⁹Epedeme wua: mikadepe dle dulu dla kokalepo ha:ha:mama Saiten dla humatlaiya. Adipalati, mo-wua:malamana, wua: amkadulo mikadepe dle sota ta:lamo pato dulu hema wotiyalle koko hatlo metle tamalaye.

¹⁰Epedeme wua:ta alila kiyele dla wotiyalle dulu dla ha:ha:po gudlepiye, Godtapo wua:ye gademama kokalepo melepame itiyamale hamilipe. Adipalati, ya:tapo wua:ye sikemte bokotiyapo malamama Yesu Keliso tle kokó halepo hallalo hela:dle dulu dla ha:ha:lepo depame

sisilamuwapo. ¹¹Epedeme itiyamale patotapo hatlo ya: dla kokó elepo ellepe. Eye ikadepepo.

Yu mosukulu dla Pitatapo namkale dle yu atlale

¹²Epedeme na:tapo wua: gadlowe yu kiyele iye mikadepe dle dulu dla na: ei ikadepe some hallalo oplami Saeles mate ilipo hamima. Epedeme na:ta yu ilimale ya: dulu kokoye, Godta bokotiyapo malamale kokopo. Epedeme wua:ye dulu medla kokalepo ha:ha:iya.

¹³Epedeme Godta sale sos Babilon mo dla hala mate epo mikadepe dle dulu dla na: maseyemala some hallalo Maka mate yia:ta namkale dle yuye wua: dla hamima. ¹⁴Epedeme wua:ta ha:ha:le dulu dla wua: amkadulo mikadepe dle so opi natipame sisiyele mate yia:ye huhulama demha:ha:iya.

Eso. Godta sadletapo Keliso dulu dla ha:ha:lalo so hapuloma wua: mate hallepe.

Pitata matle yu ilimale

2 Pita

2 Pita buka ya: dulu koko

Pitata matle yu ilimale hale hamili i ya: dulu kokoye ipapena. Biskapa elemala natilalo so opatapo Yesu Keliso kokoye batalipo imsiyamala natipame ya:tapo mikadepe dle so dla gadle yu iye ilipo hamiyo, yia:tapo ma yia:ta imale dla tullala depame. Epammama ya:tapo mikadepe dle so ewolo dla epo atlaiyo, “Yesu Kelisoye ikadepe ma ilame pulupe,” diyo. Epedeme Pitatapo ya:ta polowe mateka:pi dla tamama gadle yu mosukulu iye ilipo mikadepe dle so dla hamiyo. Adipalati, ya: malamaiyo, ya:ta Yesu Keliso dla mikadepe dle koko tle opata ya:ye yumilipe depame.

---

1 ¹Na:ye Saimon Pitapo, Yesu Kelisotapo Taiya dle oko hamilati ya: yu dla salladepo sela:lalo oplamipo. Yesu Kelisota di God halemama di pasakalo gadlalo halapo. Epedeme ya:tapo di watle mikadepe dle ka:dle hamiwa, epapeleye matle wua: watle hamiwapo. Adipalati, ya:ye woloma ka:dle koko siyapo tlo halalo oplamipo. Epapedeme na:tapo wua: watle yu ilimale iye hamima.

²Godta bokotiyapo malamale mate epo sadle mateta wua: dla sikemte pasatlali wua:tapo God mate epo di Lod Yesu mate dla malamaleyeye ma:ma sikemte ta:mtlepe.

Godta sisilamale pasakalo mate ala:po ha:ha:iya

³Yesutapo Godta itiyamaleyeye hapo halapo. Epedeme dita ya: kokoye malastepo ha:ha:lali ya:tapo di watle itiyamale etle koko hapulomaye ma:hapiwapo, ditapo ka:depo ha:ha:mama Godta solotamale koko dolumha:ha:lepo depame. Epame ya:tapo ya:ta hela:dle mate epo ya:ta ka:depo halale koko dulu tle dia:ye ma-sisilamuwapo. ⁴Epapele koko tle ya:tapo koko patoto ka:ka:dleye di watle hapilowedeme yu itiyapo hatitimuwapo, ditapo yu itiyapo hatitimale itle mota solotamale kokota ta:lamo dla batalimale halopo pumhala tle alikili dla woyapo ha:ha:lepo depame. Epame God some batalimale pa:po ha:ha:lepo depame.

⁵Epapele koko tle mikadepe dle dulu dla woloma ka:depo ha:ha:iya. Epo ka:depo ha:ha:mama ka:depo malamale mate ha:ha:iya. ⁶Epo ka:depo malamale mate ha:ha:mama wua: moto ma woloma omha:ha:iya. Epo wua: moto woloma omha:ha:mama wotiyalle dulu dla kokalepo ha:ha:iya. Epo wotiyalle dulu dla kokalepo ha:ha:mama God mila:pi tle ka:depo ha:ha:iya. ⁷Epo God mila:pi tle ka:depo ha:ha:mama wua: amkadulo mikadepe dle soye gagademha:ha:iya. Epo wua: amkadulo mikadepe dle soye gagademha:ha:mama opa hapulomaye bokotiyapo malamha:ha:iya. ⁸Epedeme ipapele koko hapulomata mikadepe dle so wua: dulu dla pasatepo hutiyelepiye, etapo ka:ka:dle kokota wua: dla dlomoko some milimelepe. ⁹Amasiyama oplami antapo ipapele kokota ya: dla pa:po hallepiye, ya:ye inoma pa:le oplami some halapo. Epame Godta ka:yapa ya: batalimale mo-howahauwa kokoye ya: mo-welipo halapo.

¹⁰Epapedeme mikadepe dle so namkadulo, wua: Godtapo sesalepame sisilamuwa dulu medla ha:ha:lowedeme sikemte itiyamaiya. Wua:ta epapelepiye, wua: poteteyuluwa. ¹¹Epalati asiyama Godtapo wua:ta di pasakalo gadlalo Lod Yesu Kelisota omhala kokó elepo ellalo mo dla hetlowe apiye dinapelepe.

¹²⁻¹³Wua:ta hapulomatapo ikadepe koko dulu dla mo-kokalepo ha:ha:po. Epedeme na:ta atlama koko iye mo-wua:malamana. Amasiyama epapele tlope na: ala popolalo halemama koko iye wua:ta powelilalo me-malaha:ha:lepo depame wua: watle atlama. ¹⁴Adipalati, na:malamana, na:ye pase kokó hallowa. Ame adipalati, na:ta polowe kokoye di Lod Yesu Kelisota na: watle me-imuwapo. ¹⁵Epapedeme na: solotama, koko hapuloma iye wua: watle imolowedeme, wua:tapo na:ta polati ma alotle ha:ha:mama me-malaha:ha:lepo depame.

God yu buka sitali koko

¹⁶Epedeme ditapo wua: watle di Lod Yesu Kelisota itiyamale mate puluwe koko atlamsiyamuwaye, isikimi opata esemale kokoye po-atlamsiyamana. Amasiyama ditapo di inoma ikadepe mate ya:ta hela:dle mate epo itiyamale mate natiwapo. ¹⁷Adipalati, A Godtapo ya: hi di dla ta:demama ya: watle siyele hamimama epo atluwapo, “Iye na: dupa ellalo maseyemalapo. Epedeme na: ya: dla siyema,” duwapo. ¹⁸Yu iye dita yimkata Yesu mate aiyalma tamali di dla ha:ha:mama pepele di tle mallati daluwapo.

¹⁹Epapedeme dimalamana, God tle yu hapame molo atlamalalo sota Yesu Keliso koko dla hatitimuwa yuye ikadepepo. Epapedeme wua: mape ka:dena, ya: yu dla mikadepe diya. Adipalati, yu etapo amtuwale dulu dla tuloma epapele some hela:dle hamimhalapo. Amasiyama utula:lata ma-tlati ma hela:dleta pumama tamili kodlopata wua: dupa dulu dla domolowe alilaye mo-puapo. ²⁰Epedeme koko patoye ipo elapo.

Oplamitapo isikimi ya:ta itiyamale tle God yu buka dla molo atlale yu gladloweye po-ala:na. ²¹Adipalati, God yu buka dulu dla molo atlale yu haleta isikimi opata malamale tle popuana. Amasiyama Hela:dle Sokotapo opa dulu dla hallati yia:tapo God tle yu eye hapame ma atlamsiyamuwapo.

Biskapa koko imalalo so

2 ¹Amasiyama ka:yapa Isael so dulu dla biskapa koko imalalo so opaye me-ha:ha:uwapo. Epapedeme biskapa koko imalalo so opa opiye wua: dulu dla ma me-siyamelepe. Epedeme yia:tapo yia: asiyama mate hohomale Lodye alimama hemele God kokoye batalipo imsiyamale tle mikadepe dle soye bobtalimelepe. Epedeme Godta yia: watle asiyama hamiloweye podekellowa. ²Amasiyama mikadepe dle so opitapo biskapa koko imalalo so yia: batalimale koko dla dolumala natipame ma alikili sota ikadepe Keliso dolumolowe apiye batalimana demyelepe. ³Epame biskapa koko imalalo so iwolotapo yia:ta elemale tle isikimi wua: mani halowedeme mala-atlameyelepe. Amasiyama Godta yia: koko gladlowe alilaye mo-powataliya himili halapo. Epedeme alila etapo ala yia: dla umula pumhalapo.

⁴Adipalati, God ya: banakaka sota batalimale koko dla tullati Godtapo yia: natipame pomelena. Amasiyama Godtapo yia:ye hohopame munamu amtuwale dulu dla ka:ka:timuwapo, yia:tapo edla ha:ha:mama koko gladlowe alilaye omha:ha:lepo depame. ⁵Epedeme wua: natiya, ka:yapa Godta ta:lamu pato iye yú mate yuli oloma edla batalimale so opiye pogadena. Amasiyama ka:dle yu atlalo oplami Nowa mate epo ya: mate hatlo koa dulu dla tumulale so ⁷ mate tlo gaduwapo.

⁶Epame ma alotle Godta Sodom mo mate epo Gomola mo mate poyuli oloma edla dlapatapo hamdepo hamastauwapo. Epedeme ya:tapo koko itle batalimale so dla alotle koko woyamoloweye nati-iwapo. ⁷⁻⁸Amasiyama wua: natiya, dlapata Sodom mo mate epo Gomola mo mate hamdele oloma edla Godtapo ka:dle oplami hatlo Lot tlo gaduwapo. Adipalati, hatlo ya:tapo opata alila hapuloma dulu dla batalimale koko halomyela natipame alimama dupa kolle mate haluwapo.

⁹Epapedeme wua: natiya, God ya:malamana, ya: opatapo kokalalimale koko dulu dla epo upiyele koko dulu dla ha:ha:lati natipame gadlowe apiye. Epame ya: ma ya:malamana, koko gladlowe alila dla omtamama batalimale so opaye hohopo halloweye, yia: koko gladlowedeme. ¹⁰Epedeme opa anawolotapo mota solotamale batalimale koko halomha:ha:mama God dla poheodlalo ha:ha:ma; Godtapo ewolo dla yia: batalimale asiyama hamilipe.

Epapedeme biskapa koko imalalo so iwoloye wowota:le pa:po yiskamu di dla halopo hehetamsiyamama Saiten ya: banakaka so dla putlopo

atloweye powowota:semde. ¹¹Amasiyama wua: natiya, God ya: banakaka sota biskapa koko imalalo sota itiyamaleye ma-tla:mtame halapo. Epapele tope yia:ye Lod mila:pi tle Saiten ya: banakaka so dla allimama poputlopo atlamasemde. ¹²Amasiyama biskapa koko imalalo so iwoloye moku dla ha:ha:lalo alinepita koko halomalalo epapena. Adipalati, yia:tapo yia:ta pomalamalalo wekele koko mate putlopo atlamyemdepo. Yia:ye opatapo alinepi poyupo dlomdiye, epapele some ha:ha:po. Adipalati, Godtapo yia:ye epo poyulupe.

¹³Epedeme yia:tapo yimkadulo watle wotiyalle halopimha:ha:uwa koko tle asiyama Godtapo yia: watle wotiyalle me-epapele hamilipe. Epame yia:tapo mota solotamale batalimale koko opa inoma dali dla halomolowedeme wowota:le mate po-aposemde. Epame yia:tapo wua: elemale mate wua: mate hatlope depo daya dlomha:ha:po. Epapele koko tle yia:ye batalimale alisisi ullu walle epapele some ha:ha:mama wua: hiye bobtalimha:ha:po. ¹⁴Epedeme yia: alila hapuloma wola: uhalomolowe koko tlo sikemte solotamale hatitipo siyamdepo. Epammama yia: dla batalimale koko halomoloweye pomelesema. Epame yia:tapo opa anawolota mikadepe dle dulu dla pase kokalalimale soye batalimale koko halomelepo depame elemtulumdepo. Epame yia: dupa dulu dla mani ta:le koko mape pato elemdepo. Epapedeme ipapele koko tle yia:ye Godta kasilamale dulu dla ma-ha:ha:po. ¹⁵Yia:ye ikadepe api dolumtlowe mo-melepame ma Beol yami Balamta imale dla dolumtamalapo. Adipalati, ka:yapa Balam itapo asiyama yilo batalimale koko halomhalloweye po-alimdena. ¹⁶Epapedeme Godtapo Balamta batalimale koko halomhala memellepo depame ya: donki aliya yukamolowe yeliyeletapo meyelo yukamaiyo.

¹⁷Epedeme biskapa koko imalalo so iwoloye yú matale mo-pitalemale some ha:ha:po. Epame mosisitapo wuala dla yulati wualata hahala:po siyamdiye, epapele some ha:ha:po. Amasiyama Godtapo yia: mo dinapeleye munamu ga:tulli amtuwale dulu dla halapo. ¹⁸Adipalati, iwolotapo yia: tlo ka:ka:dena depame yiskamu di dla halopo hehetamsiyamama yu o-opalimsiyamdepo. Epammama opa opitapo ala batalimale dulu dla ha:ha:po depo ma haliyamale dla woyamalati ma asiyama yia:tapo wola: uhalomoloweye ka:dena dle koko tle nomsu some halalepame yia:ye batalimale koko dla ma eleme tulumdepo. ¹⁹Opa iwolotapo imama dokopala so yu dla heodloweye koko pa:na demdepo. Amasiyama epapele tope yia:ye batalimale kokotapo eleme dokopala depo tapo. Adipalati, wa: apa koko dla salladepo sela:lepiye, koko etapo wa:ye dokopala depo halapo.

²⁰Epedeme di pasakalo gadlalo Yesu Keliso dulu dla ha:ha:lalo so opaye ta:lamo batalimale dulu tle ma alikili dla woyapo ha:ha:po. Amasiyama epapele tope yia:tapo matle ilame tame yia:ta ka:yapa batalimale koko

dulu dla ha:ha:uwa dla ha:ha:lepiye, yia:ta ha:ha:le pasakalotapo ma sikemte batalipo hallepe. ²¹Epapedeme ka:dena, yia:tapo ka:yapa ikadepe Yesu Keliso kokoye pomalamalalo wekelowe tlo ka:pi. Adipalati, yia:tapo Yesu Keliso kokoye malapame ma i-ilapo tamaluwa kokotapo batalipo halapo. ²²Epedeme ipapele koko tle molo atlale yuta yia: koko dla ipo atlapo,

“Esemalatapo ma ilame tame meyelo mumulli takalaye me-demdepo. Epame aliyatapo yú mo-hutupame ma ilame tame toto hutumdepo.”

Yesu ma ilame pulupe

3 ¹Mikadepe dle so namkadulo, na: matle yu ilimale hale iye wua: dla hamima. Na:ta wua: dla yu ilalipo hapili dapiyamte dulu hema na: solotama, wua:ta woloma malamale ka:dle halepo depame. ²Adipalati, na: solotama, wua:tapo God tle yu hapame molo atlamalalo sota atlamale yu mate epo di pasakalo gadlalo Lod Yesu Keliso yu, Taiya dle sota atlamale mate woloma malaha:ha:lepo depame.

³Epedeme wua: koko i woloma malamaiya. Adipalati, mosukulu alila dla God koko dla tepelemyemama putlomale yu mate atlamalalo so opatapo pulupe. Epame yia:ta puame yia: motota solotamale koko hapulomaye halomyelepe. ⁴Epame ma yia:ta epo atlamyelepe, “Yesuye ikadepe ma ilame puli duwa? Amasiyama ya: ala popuasema. Adipalati, ta:lamo pato i kotiyapo puwa oloma etle ta:lamo:tapo ma pomeyelope dlalo hallati asiyama di mamadulo tlo mo-palimpuwapo,” demyelepe. ⁵Epapele koko tle yia:tapo Godta ya: yu tle pepele di mita:ple koko mate epo ta:lamo:ye yú dulu tle hame woyamale koko mate dla mikadepe dloweye allimdepo.

⁶Epedeme amka:yapa God meyelo yú mate ta:lamo pato, oloma edla haluwaye, yumuwapo. ⁷Amasiyama God matle wata oloma hema hutiye pepele di mate epo ta:lamo mateye dlapatapo hamdlepo depame yu himpo halapo. Epedeme koko iye Godta koko gladlowe alila dla woyamelepe. Epame alila oloma edla ya:tapo batalimale so opa kokoye gladepame batalipo hamastlepe.

⁸Amasiyama mikadepe dle so namkadulo, wua: koko hatlo itlo malamolowe wowelimiya. Adipalati, God dla alila hatlopeye 1,000 sokomoko epapele some halapo. Epame ma asiyama 1,000 sokomokoye alila hatlope epapele some halapo. ⁹Epedeme Lod dla ya:ta koko hali dle koko haloweye podekelena. Amasiyama opa opitapo Lodye dekelema demdepo. Epapele tlope ya: podekelesemde. Adipalati, ya: posolotamasema, oplami hatlota Dlapa mo dla tloweye. Epedeme ya:tapo wua:ta batalimale koko dulu tle malamale meyelo dlepo depame sadle mate wua:ye omhalapo.

¹⁰Amasiyama Lod ya: alilata puluweye uhalalo oplami some pulupe. Epalati oloma edla pepele diye sokomoko some dillimpumama me-pa:lepe. Epalati dlapatapo alisisi hapulomaye hamdemama ta:lamo mate epo dulu edla ha:ha:lalo alisisi hapuloma mate mosukulu hamdepo hamastlepe.

¹¹Epedeme ka:e! Koko hapulomaye dlapata epo hamdepo hamastlepe dlepiye, wua: ka:dena, aiyalma depo ha:ha:mama God mila:pi tle woloma ka:depo ha:ha:iya. ¹²Wua: God mila:pi tle ka:ka:depo ha:ha:mama Lod ya: alilata puluwe dla dalemha:ha:mama omha:ha:iya. Wua:ta epapelepiye, eta God ya: alilatapo ma-hapele pulupe. Epedeme alila oloma edla pepele diye dlapata hamdlepe. Epalati alisisi hapulomaye alemalleta hamama potulupo hamastlepe. ¹³Amasiyama di Godta yu itiyapo himili e dolumama pepele di amko mate epo ta:lamo amko mateta puluwe dla omha:ha:po. Epedeme mo edla isikimi ka:dle koko siyapota meyelo ellepe.

¹⁴Epedeme mikadepe dle so namkadulo, wua:tapo Lod ya: alilata puluwe dla omha:ha:mama woloma God mila:pi tle ka:depo ha:ha:iya, wua:ta ya: alila dla ullu pa:talo so depo ha:ha:lepo depame. Epame God mate sadepo ha:ha:iya. ¹⁵Epedeme wua: koko iye woloma malamaiya. Lodye opata pasakalo gadlowe halepo depame sadle mate yia:ye ala me-omhalapo. Epedeme diamkale Polo mape koko hatlo hema Godta ya: dla ka:dle malamale hamili mate wua: watle me-ilalipo hamiwapo. ¹⁶Epedeme ya:tapo yu ilalimale hapuloma dulu dla koko hatlo metlo ilalimuwapo. Amasiyama koko opi Polota ilalimale dulu dla kokalalimale ma me-hutiyepo. Epedeme koko yeitamale so mate epo malamale tatlamale so matetapo Polota yu ilalimale ya: dulu kokoye batalipo hukulumdepo. Epame God yu opi mape mepo batalipo hukulumdepo. Epapele koko tle yiskamu miyelo yia: dla koko gladleye hame pumdepo.

¹⁷Mikadepe dle so namkadulo, wua: ipapele kokoye mo-wua:malamana. Epapedeme wuskamu wua:ye woloma omha:ha:iya. Adipalati, batalimale sotapo yia:ta imale koko tle wua:ta kokalepo ha:ha: tle wua:ye ma alikili dla eleme tlala. ¹⁸Amasiyama wua:ye Lod Yesu di pasakalo gadlalota bokotiyapo malamale mate epo wua:ta ya: malamale koko mateta wua: dulu dla ta:ta:diya. Epapedeme hela:dle mate epo itiyamale mateta Keliso dla kokó elepo ellepe. Koko iye ikadepepo.

Yonta yu ilimale

1 Yon

1 Yon buka ya: dulu koko

Elemala natilalo sotapo sos hapuloma dla imsiyamama Yesuye oplami moto hame ta:lamo dla posela:na demsiyamaayo. Epame yia:ta imale dulu dla batalimale koko halowe ye pokoko demsiyamdiyo. Epame ya:mkale bokotiyapo malamolowe mape pokoko demdiyo. Yia:tapo ipapele imale hamsiyamalati Yesu ya: alotle tlalo oplami hale Yontapo mo-totoyemala halemama koko i natipame yu ilimale iye sos hapuloma dla halopimtaiyo. Adipalati, Yon posolotamaayo, mikadepe dle so sos hapuloma dla ha:ha:tapo ma elemala natilalo sota imale dla tullala depame. Amasiyama ya: solotamaayo, yia:tapo ka:yapa Keliso koko dalepo hamuwa koko tlo sikemte kikitilata hamame ha:ha:mama yimkadulo ma sikemte bokotiyapo malamha:ha:lepo depame.

Yesuye Pasakalo Hapilalo Yupo

1 ¹Ditapo wua: wadle Pasakalo Hapilalo Yu kokoye ilima. Eye ka:yapa kotiyamale sitali ikadepe dla ya:ye haluwapo. Di ya: kokoye dalepame di inomata ya:ye natiwapo. Epame di do mate ya:ye umuwapo. ²Pasakalo eta haliyamale dla botomastlati di natiwapo. Epapedeme dita ya: natideme dita ya: kokoye haliyamale dla botomastepo atlamsiyamapo. Epedeme ya:ye ka:yapa A God mate haluwapo. Epame dia: wadle haliyamale dla botomastauwapo. Epapedeme ya: dla kokó elepo ellalo pasakalo elapo. ³Epedeme dita dalepame natiwa kokoye wua: wadle atlema, wua:tapo dia: mate hatlope dlepo depame. Adipalati, dia:ye A God mate Yami Yesu Keliso mate hatlope depo ha:ha:po. ⁴Epapedeme ditapo koko hema wua: mate dia: mate siyele pato ta:dlowedeme yu iye ilipo hamima.

Godye hela:dlepo

⁵Epedeme dita Keliso tle daluwa kokoye ma wua: wadle botomasta ipo. Eye, Godye hela:dlepo. Ya: dla amtuwale hale pe-elasema. ⁶Epapele dulu

dla dita atlemama, “Di God mate hatlope demde,” depame ma amtuwale dulu dla me-siyamelepiye, dia:ye isikimi mala-atlapo. Epapele koko tle dia: dla ikadepe kokota pe-elasema. ⁷Amasiyama Godta hela:dle dulu dla halaye, epammama di ma hela:dle dulu dla ha:ha:lepiye, eta di mikadepe dle so hapulomaye hatlope depo ha:ha:mama apelepe. Epapalati Yami Yesu omalitapo di bobtalimale hapulomaye howahapame hiyostlepe.

⁸Epele dulu dla dita atlemama, “Di bobtalimale pa:talo so,” dlepiye, di diskamu ikadepe koko tle ma alikili dla elemtulupo. Epedeme dia: dla ikadepe kokoye hawa. ⁹Amasiyama epapele dulu dla dita di bobtalimaleye God dla bobotimatimelepiye, ya:tapo di bobtalimale hapulomaye howahapo wellipe. Adipalati, ya:tapo ya: yu itiyapo himili e dolumama woloma ikadepe koko tlo halepe. ¹⁰Epame dita atlemama, “Di bobtalimale koko pahalomasemde,” dlepiye, di Godye isikimi mala-atlalo oplami demama apelepe. Epapele tle God yuta di dupa dulu dla pe-ellowa.

Kelisoye di gadlalopo

2 ¹Na: mamadulo namkadulo, wua:tapo batalimale koko dulu dla tutula:lala depame yu ilimale iye wua: watle hamima. Amasiyama wua: dulu dla haleta batalimale koko dulu dla tullupiye, wua: malamaiya, oplami haletapo dia: tiyama tle halemama God dla dia: yilo otele himhalapo, eye ka:dle oplami Yesu Kelisopo. ²Epedeme Kelisota di batalimale dla pomama Godta kasilamaleye mo-pustauwapo. Amasiyama hatlo di batalimale yilo po-apena, hao, ta:la so hapuloma yia: bobtalimale yilo apuwapo.

³Epame dita Godta molo atlale yu dla salladepo siyamelepiye, eta dita ya:ye mikadepe dle kokoye nati-imama apelepe. ⁴Amasiyama oplami haletapo atlemama, “Godye na:malamana,” depame ma ya:ta molo atlale yuye podolumalalo sela:lepiye, ya:ye isikimi mala-atlemama apelepe. Epedeme epapele oplami dla ikadepe kokoye hawapo. ⁵Amasiyama oplami antapo Godta molo atlale yu dla salladepo sela:lepiye, epapele oplamitapo ya: dupa dulu tle God sikemte malamolowe kokoye pato elapo. Epame di ipapele koko tle dita ikadepe God mate hatlope dle kokoye malamdepo. ⁶Eye, oplami haleta atlemama, “Na: God mate hatlope depo halema,” dlepiye, ka:dena, epapele oplamitapo Yesuta haluwa pasakalo epapele some hallepe.

⁷Namkadulo, na:ta wua: watle molo atlale yu ilipo hami iye po-amko. Amasiyama wua:ta ka:yapa mikadepe depame molo atlale yu hamuwaye e ipo. Adipalati, molo atlale yu takala iye wua:ta ka:yapa ma-daluwapo. ⁸Epapele tlope molo atlale yu takala hema amko kokoye me-elapo. Adipalati, amko koko ikadepeye Keliso dulu dla epame wua: dulu dla nati-ipo. Epapele koko tle amtuwaleta mo-pa:mtlati hela:dleta mo-dompuapo.

⁹Oplami antapo ya:skamu ya:ye hela:dle dulu dla halema depame ya:mkale mikadepe dle oplamiye elle mate hallepiye, ya: ala amtuwale dulu dla halapo. ¹⁰Amasiyama oplami antapo ya:mkadulo mikadepe dle soye bokotiyapo malamhallepiye, ya:ye hela:dle dulu dla halapo. Epedeme hela:dle dulu edla ya:ta batalimale dla tullupo depame kustame tlowe alisiye hawapo. ¹¹Epapedeme dulu edla oplami antapo ya:mkale mikadepe dle oplamiye elle mate hallepiye, ya:ye amtuwale dulu dla halapo. Ya: amtuwale dulu dla sela:mama ya:ta ta apiye ponatisema. Adipalati, amtuwale kokotapo ya: inomaye me-hihimamuwapo.

¹²Epedeme na: mamadulo, na: wua: watle yu ilimale iye hamima. Adipalati, wua: bobtalimaleye Keliso hi tle me-hihiyoluwapo. ¹³Epame adulo, yu ilimale i ma wua: dla hamima. Adipalati, ka:yapa kotiyamale sitali tle haluwa oplami Kelisoye mo-wua:malamana. Epo ma amkoteta:le so, wua: dla yu ilimale iye hamima. Adipalati, wua:tapo batalimale oplami Saitenye ma-tla:mtame ha:ha:po. Epame na: mamadulo, na: ma wua: dla yu ilimale iye hamima. Adipalati, wua: di Aye mo-wua:malamana. ¹⁴Epame adulo yu ilimale i ma wua: dla hamima. Adipalati, ka:yapa kotiyamale sitali tle haluwa oplami Kelisoye mo-wua:malamana. Epo ma amkoteta:le so wua: dla yu ilimale iye hamima. Adipalati, wua:ye itiyamale sopo. Epame God yuta wua: dulu dla ellati wua:tapo batalimale oplami Saitenye ma-tla:mtame ha:ha:po.

Ta:lamo koko dla sikemte solotamolowe

¹⁵Epedeme wua: ta:lamo koko mate epame ya:ta halopo pua alisisi hapuloma mate ase sikemte solotamiya. Oplamitapo ta:lamo koko dla sikemte solotapo hallepiye, ya: dupa dulu dla A God malamoloweye ikadepe hawa halapo. ¹⁶Epapedeme ta:lamo sikemte solotamale koko tle ipapele kokota woyamelepe. Mota solotamolowe koko, epo ta:lamota halopo pua alisisi tlapame sikemte solotamolowe koko, epame alisisi pasatepo halemama ya:skamu di dla hamhetlowe koko. Epele tlope koko hapuloma iye A God tle popuasema, amasiyama ta:lamota halopo pua kokopo. ¹⁷Epedeme ta:lamo koko mate epo ya:ta halopo pua koko hapuloma mate pa:lepe. Amasiyama Godta solotamale koko halomalalo so tlo kokó ha:ha:po ha:ha:lepe.

Keliso dla humatlalo oplami

¹⁸Na: mamadulo wua: daliya. Mosukulu alilaye mo-mateka:pi halapo. Epedeme Keliso dla humatlalo oplamita puluwe kokoye wua: watle ma-atlamuwapo. Amasiyama Keliso dla humatlalo so opiye wata mo-wowoyapo siyapapo. Di epapele koko tle malanatipo, mosukulu alilaye mo-mateka:pi puapo depo. ¹⁹Amasiyama opa iwoloye ka:yapa dia: mate hatlope depo siyapame ma di salepo tauwapo. Adipalati, yia:ye

ikadepe dia: mate hatlope depo poha:ha:na. Yia:ta dia: mate ikadepe hatlope depo ha:ha:leta ammatiye, eta di posalepo tama. Amasiyama yia:ta di salepo tauwa eta ikadepe yia:ta dia: mate pohatlope dle kokoye botomastauwapo.

²⁰Amasiyama wua:ye Kelisotapo Hela:dle Sokoye wua: dla mo-olostauwapo. Epapele koko tle wua:ta hapuloma ikadepe kokoye mo-wua:malamana. ²¹Epedeme na:ta wua: dla ilima koko iye wua:ta ikadepe kokoye yeitapo ha:ha:lali po-apsema. Amasiyama ikadepe kokoye mo-wua:malamana. Adipalati, ikadepe koko dulu dla mala-atlowe koko pe-elasema.

²²Epapele dulu dla anaye isikimi mala-atlalo oplami demdi? Eye oplami antapo Yesuye po-Keliso dlalo halema:, epapele oplamiye isikimi mala-atlalo oplami demdepo. Epedeme ya:tapo Keliso dla humatlalo oplami halapo. Adipalati, ya:tapo A God mate Yami mate dla pokoko desemde. ²³Epapedeme oplami antapo God Yami Yesuye pokoko demhalema:, ya: dulu dla A God ma pohalasema. Amasiyama oplami antapo God Yami Yesuye ya: dupa dulu dla ma-hamuwa, ya: A God ma ma-hamuwapo.

²⁴Epedeme ka:dlepo, wua:ta ka:yapa ka:dle yu hauwa eta wua: dupa dulu dla kokó elloweye. Epapele dulu dla yu eta wua: dulu dla kokó ellepiye, eta A God mate epo Yami mateta wua: mate hatlope depo hallepe. ²⁵Epalati Keliso meyelo di watle kokó elepo ellalo pasakalo hamilowedeme yu itiyapo himiwaye hamilipe.

²⁶Epapedeme opa opitapo biskapa imale koko hamsiyamalati na:tapo wua: watle yia: kokoye ilipo hamima. ²⁷Adipalati, wua: dla Kelisota ya: Hela:dle Sokoye mo-olostauwapo. Epedeme Hela:dle Soko eta wua:ye imalalo hallati wua: ma posolotamasema oplami haleta wua:ye imoloweye. Ame adipalati, Hela:dle Soko etapo wua:ye ikadepe koko hapuloma me-imhalapo. Epedeme ya:ta imale dulu dla isikimi ikadepe koko siyapo tlo imhalemama isikimi mala-atlale koko po-imhalasema. Epapedeme wua: Keliso dulu medla mepo ha:ha:iya.

God ya: akimlala

²⁸Epapedeme na: mamadulo, wua: Keliso dulu dla mepo ha:ha:iya. Epelepiye, wua:tapo ya:ta puale oloma edla ya: mila:pi tle itiyamale mate wowota:le pa:po ha:ha:lepe. ²⁹Di Godye isikimi ka:ka:dle koko tlo halomhalemde dlepiye, eta di malamelepe, ka:ka:dle koko halomalalo soye God ya: akimlalapo.

3 ¹Di A Godta dia:ye sikemte bokotiyapo malamuwaye woloma malamaiya. Ya:ta bokotiyapo malamale tle dia:ye ya:tapo ya: akimlala demdepo. Epapedeme dia:ye ikadepe ya: akimlala depo ha:ha:po. Epapele koko tle ta:lamo solotamalalo sotapo di kokoye

poyia:malamana. Adipalati, yia:ye God koko poyia:malamana. ²Epedeme namkadulo, di watapo God ya: akimlala depo ha:ha:po. Amasiyama di ala podimalamana, dita alotle adipo ha:ha:pa: dle kokoye. Epapele tlope dimalamana, Kelisota pulupiye, di ma ya: some ha:ha:lepe. Adipalati, ditapo ya: mila:pi ikadepeye natilipe. ³Epedeme koko hema opa anawolotapo dalemha:ha:mama omha:ha:ma:, ka:dena, yia:ta ullu pa:po Keliso some ha:ha:loweye.

⁴Oplami antapo batalimale dulu dla sela:ma:, ya:tapo Godta aiyalma hatitimaleye hauwokokomhalapo. Adipalati, batalimale kokotapo aiyalma hauwokokomhalapo. ⁵Wua: mo-wua:malamana, Kelisota puwaye opa hapuloma batalimaleye howahapo welilowedeme puwapo. Adipalati, ya: dla batalimale hale hawa. ⁶Oplami antapo Keliso dulu dla halema:, ya: matle batalimale koko dulu dla posela:lowa. Amasiyama oplami antapo batalimale koko dulu medla sela:ma:, ya:ye Keliso kokoye woloma natipame pomalamana.

⁷Na: mamadulo namkadulo, wua: wolomape, opa opita imale tle wua:ye alikili dla elemtulu demiya. Ka:ka:dle koko tlo halomhallalo oplamiye, ya: God mila:pi tle ka:dle oplami depo halapo. Epedeme ya:tapo Kelisota God mila:pi tle ka:dle oplami depo halaye ya: ma epo hallepe. ⁸Amasiyama oplami antapo batalimale koko dulu dla sela:lepiye, ya:ye Saiten ya: oplamipo. Adipalati, Saitenye ka:yapa kotiyamama batalimale oplami depo haluwata ala me-halapo. Epapele koko tle God Yamita Saiten ya: oko yumuluwedeme puwapo.

⁹Epedeme opa anawolotapo mo-God ya: akimlala depo ha:ha:ma:, yia: matle batalimale koko dulu dla posiyamolowa. Adipalati, Godta hallalo pasakalo ikadepeye yia: dulu dla halapo. Epedeme yia:tapo ma batalimale koko dulu dla siyamoloweye po-ala:lowa. ¹⁰Epapedeme ipapele koko tle ditapo God ya: akimlala mate Saiten ya: akimlala mate malanatimha:ha:po. Oplami antapo ka:ka:dle koko pahalomalalo halemama ya:mkale mikadepe dle oplamiye pobokotiyapo malamalalo hallepiye, ya:ye po-God yami.

Ya:mkale sikemte bokotiyapo malamolowe

¹¹Wua:ta ka:yapa imale koko daluwaye ipo. Ka:dena, dita hapulomatapo ya:mkale asiyama bokotiyapo malama ya:mkale asiyama bokotiyapo malama demha:ha:loweye. ¹²Wua:ye ipapele koko dulu dla ha:ha:mama Kein some ha:ha:miya. Adipalati, ya:ye Saiten yu dla salladepo sela:mama ya: ei yumuwapo. Epedeme wua: natiya, adipalati Keinta ya: ei yumuwa? Eye ya: natiwapo, ya:ta koko halomhalale hapulomaye bobtalimale siyapo. Amasiyama ya: eita koko halomhalale hapulomaye isikimi ka:ka:dle siyapo. ¹³Ipapele koko tle wua: malamelepe, ta:la sotapo wua: dla elle pato himilipiye, ase sikemte malamiya.

¹⁴Di dita diamkadulo mikadepe dle soye bokotiyapo malamha:ha: koko tle ditapo polowe tle ma pasakalo dla ulumtame ha:ha:ye natipo. Oplami antapo ya: dla ya:mkale bokotiyapo malamale hawa hallepiye, ya:ye ala polowe dulu dla me-halapo. ¹⁵Oplami antapo ya:mkale mikadepe dle oplami dla elle mate hallepiye, ya:ye ya:mkale yumulalo oplamipo. Epapedeme wua: mo-wua:malamana, oplami antapo ya:mkale yumulalo hallepiye, ya: dulu dla halepo halepo pasakalo hawa halapo.

¹⁶Epapedeme di ipapele koko tle ikadepe bokotiyapo malamolowe kokoye malamapo. Yesu Kelisotapo dia: yilo ya: pasakaloye polowe dla himiwapo. Epedeme di ma ka:dena, dita diamkadulo mikadepe dle so yilo di pasakaloye alikili dla hatitimoloweye. ¹⁷Epapedeme oplami hale alisisi pasataletapo ya:mkale mikadepe dle oplami alisisi pa:le hallati natipame ya: gadlowe allipiye, ya: dupa dulu dla God sikemte malamaleye hawa ikadepepo. ¹⁸Na: mamadulo namkadulo, poka:dena, ditapo isikimi di mati tle ya:mkale bokotiyapo malamolowe kokoye atlamha:ha:loweye. Amasiyama ka:dena, ditapo ya:mkale bokotiyapo malamolowe koko ikadepeye moto mate nati-imha:ha:loweye.

God mila:pi tle wota:le pa:po itiyamale mate ha:ha:lowe

¹⁹⁻²⁰Di diamkaduloye ikadepe sikemte bokotiyapo malamha:ha:lepiye, eta dita ikadepe God ya: akimlala depo ha:ha:ye malamelepe. Amasiyama dita ikadepe God ya: akimlala depo ha:ha: dulu dla di dupa malamaleta di bobtalimaleye nati-ilipiye, di koko edla powowota:lowa. Amasiyama di mepele God mila:pi tle wowota:le pa:po itiyamale mate ha:ha:lowepo. Adipalati, Godta pato halemama di dupa dulu malamaleye tla:mtamhalemama koko hapulomaye malastepo halapo.

²¹Epapedeme mikadepe dle so namkadulo, di dupa dulu malamaleta dia:ye pobatalimale so dlepiye, eta di wowota:le pa:po God mila:pi tle ha:ha:lowepo. ²²Epele dulu dla di apa kokoye ya: dla atlanatiliipiye, di koko eye ya: tle halepe. Adipalati, ditapo ya:ta molo atlale yu dolumha:ha:mama ya:ta solotamale koko halomha:ha:po. ²³Epedeme ya:ta molo atlale yuta ipo atlapo, “Wua: God Yami Yesu Keliso hi dla mikadepe diya. Epame ya:ta imale dolumama ya:mkale asiyama bokotiyapo malama ya:mkale asiyama bokotiyapo malama demha:ha:iya,” depo. ²⁴Opa anawolotapo Godta molo atlale yu dolumha:ha:ma:, yia:ye ya: mate hatlope depo ha:ha:po. Epame asiyama ya:ye yia: mate hatlope depo halapo. Di ma dimalamana, Godye dia: mate hatlope depo halapo. Adipalati, ya:tapo ya: Hela:dle Sokoye di watle hamiwapo.

Imale hapulomaye heheletimala natiya

4 ¹Mikadepe dle so namkadulo, wua: wolomape! Adipalati, biskapa God yu molo atlamalalo so hapuloma watapo ta:lamu pato dla ma-

siyamapo. Epedeme oplami haleta puame wua: dla atlemama, “Na:ta imale koko hamsela: iye Soko tle puma,” dlati wua: yipta ya: yu dalepame ya: dla tulumiyu. Amasiyama wua: ya:ta imale hamsela:ye ikadepe God tle puma: depame ya:ye woloma heheletimelepe. ²Amasiyama wua: yia:ta imale dulu dla God ya: Soko kokoye ipo malanatilipe. Yia:ta imaleta atlemama, Yesuye God tle malame oplami moto hame ta:lamo hema haluwa, dlepiye, eta yia:ta imale kokoye ikadepe God tle puapo. ³Amasiyama oplami antapo ipapele kokoye po-imalalo wekelepiye, ya:ta imale kokoye God tle popuasema. Ipapele oplami dupa dulu dla Keliso dla humatlalo soko halapo. Keliso dla humatlalo sokoye ta:lamo pato dla pulupe dlati wua:ta dalemha:ha:uwaye, eta wata mo-puame halapo.

⁴Na: mamadulo namkadulo, epapele tlope wua:ye God ya: akimlala ikadepepo. Epedeme wua:tapo biskapa God yu molo atlamalalo sota imale dalepame yia: yu dla potullalo wekuwata wua:ta yia:ye ma-tla:mtauwapo. Adipalati, wua: dulu dla Soko halata itiyamaletapo ta:lamo so dulu dla soko hala itiyamaleye ma-tla:mtame halapo. ⁵Biskapa God yu molo atlamalalo so iwoloye ta:lamo sopo. Epedeme yia: alila hapuloma ta:lamo koko tlo esemsiyamapo. Epalati ta:lamo sota yia: yu dla sikemte dalemha:ha:po. ⁶Amasiyama di God ya: opa depo ha:ha:po. Epedeme God ya: opa ikadepetapo di yu dalemdepo. Amasiyama po-God ya: opatapo di yuye podalesemde. Ipapele koko tle ditapo ikadepe koko imalalo soko mate isikimi elemala natili koko tle imalalo soko mate malanatimdepo.

Godye sikemte bokotiyapo malamalalo halapo

⁷Mikadepe dle so namkadulo, ka:dena, dita hapulomatapo ya:mkale asiyama bokotiyapo malama asiyama bokotiyapo malama demha:ha:loweye. Adipalati, bokotiyapo malamale kokoye God tle puapo. Epedeme oplami antapo ya:mkale bokotiyapo malamhalema:, ya:ye God ya: maseyemalapo, epame ya:ye God kokoye ya:malamana. ⁸Amasiyama oplami antapo ya:mkale pobokotiyapo malamalalo halema:, ya:ye God poya:malamana. Adipalati, Godye sikemte bokotiyapo malamalalo halapo. ⁹Epedeme Godtapo dia:ye sikemte ipo bokotiyapo malamuwapo. Ya:tapo Yami hatlopeye ta:lamo dla tulune duwapo, ditapo ya: tle pasakalo hallowe halepo depame. ¹⁰Bokotiyapo malamolowe ikadepe kokoye ipapena. Ka:yapa dita Godye pomalamana, hao. Amasiyama Godta dia:ye sikemte bokotiyapo malamama Yami hatlopeye di watle hamiwapo, ya:tapo di batalimale asiyama halowedeme.

¹¹Mikadepe dle so namkadulo, Godta dia:ye adipo sikemte bokotiyapo malamuwa, di ma ka:dena, epo bokotiyapo malamale mate diamkadulo asiyama bokotiyapo malama asiyama bokotiyapo malama demha:ha:loweye. ¹²Oplami haletapo Godye ponatina. Amasiyama dita ipo ya:mkale asiyama bokotiyapo malama asiyama bokotiyapo malama

demha:ha:lepiye, eta Godye dia: dulu dla hallepe. Epalati ya:ta bokotiyapo malamaleta dia: dulu dla ma-ala:po hallepe.

¹³Di dimalamana, dia:ye God dulu dla ha:ha:po. Epalati asiyama ya:tapo dia: dulu dla halapo. Epedeme di koko iye dimalamana, adipalati, ya:tapo ya: Hela:dle Sokoye di watle hamiwapo. ¹⁴Epedeme A Godtapo Yamiye ta:lamu hema tulune duwapo, ya:tapo ta:la so pasakalo gadlalo hallepo depame. Epalati ditapo koko iye natipame atlamsiyamapo.

¹⁵Epedeme oplami antapo Yesuye God Yami dlepiye, Godta ya: mate halapo. Epalati ya: mape God mate halapo. ¹⁶Epedeme dimalamana, Godta adipo di bokotiyapo malamuwaye. Epapedeme di ya: dla mikadepe depame ya: dla hitaha:ha:po.

Godye bokotiyapo malamalalo halapo. Epedeme oplami antapo bokotiyapo malamale ya: dupa dulu dla elema:, ya:ye God mate hatlope depo hallati asiyama God mape ya: mate hatlope depo halapo. ¹⁷Ditapo wowota:le pa:po itiyamale mate Godta koko gladlowe alila dla ha:ha:lepo depame ya:tapo bokotiyapo malamale kokoye dia: dulu dla ma-ala:po himiwapo. Adipalati, dia:ye Keliso some ta:lamu hema ha:ha:po.

¹⁸Amasiyama di Godta di watle di batalimale asiyama hamilowe dla wowota:mha:ha:lepiye, ya:ta bokotiyapo malamaleye dia: dla ala po-ala:po halasema. Adipalati, bokotiyapo malamale dulu dla wota:le kokoye hawa. Epame bokotiyapo malamale kokotapo wota:le kokoye yumhalapo.

¹⁹Dia: dla bokotiyapo malamaleye me-elapo. Adipalati, God tatile dia:ye bokotiyapo malamuwapo. ²⁰Epedeme oplami haletapo atlemama, “Na: Godye sikemte malamde,” depame matle ya:mkaleye elle mate hallepiye, ya:ye isikimi mala-atlalo oplamipo. Adipalati, ipapele oplamitapo ya:mkale mikadepe dle oplami ya:ta natilaloye pobokotiyapo malamalalo hallepiye, ya: ma ya:ta ponatilalo wekele Godye adipo malapa:? ²¹Molo atlale yu iye Kelisota di watle hamiwapo. Oplami antapo Godye sikemte malahallepiye, ya: ma ka:dena, ya:mkale mikadepe dle oplamiye sikemte bokotiyapo malamhallepe.

Mikadepe dle kokotapo ta:lamu koko itiyamaleye tla:mtelepe

5 ¹Epedeme oplami antapo Yesuye Godta sale Keliso dlepiye, ya:ye God yamipo. Epame oplami antapo Aye sikemte malahallepiye, ya: mape A Yamiye sikemte malahalapo. ²Di God sikemte malaha:ha:mama ya:ta molo atlale yu dla salladepo siyamelepiye, eta dita God ya: akimlala dla bokotiyapo malaha:ha: kokoye nati-imama apelepe. ³Adipalati, God sikemte malamolowe ya: dulu kokoye ipo. Ditapo ya:ta molo atlale yu dla salladepo siyamelepe. Epedeme ya:ta molo atlale yuye dia: dla pase upiyena. ⁴Epedeme God ya: akimlalatapo yia:ta mikadepe dle tle ta:lamu kokota itiyamaleye ma-tla:mtame ha:ha:po. ⁵Epapedeme oplami antapo ta:lamu kokota itiyamaleye tla:mtapa:? Eye oplami antapo Yesuye God

yami demhalema:, epapele oplamitapo ta:lamo kokota itiyamaleye ma-tla:mtame halapo.

Halepo halepo hallowe pasakaloye Yesu dla elapo

⁶Yesuye ta:lamo dla puame yú tuluwapo. Epame polowe dla ya: omali olostauwapo. Epapedeme Yesuta ta:lamo hema puwaye hatlo yú tulluwedeme popuana. Amasiyama yú tulupame omali olostlowedeme puwapo. Epalati Hela:dle Sokotapo koko hema di watle ikadepe koko atlapo. Adipalati, Hela:dle Sokota isikimi ikadepe koko tlo atlamhalapo.

⁷Dapahatlope koko iwolotapo Keliso koko dla imapo. ⁸Eye Hela:dle Soko mate epo yú tulli koko mate epo omali olostale koko mateta di watle Keliso kokoye botomastapo. Epammama dulu edla haleta koko hale meyelo po-imasema. ⁹Di solotamdepo, opa opita yia:ta tlamale kokoye di watle atlamalati dalepame mikadepe dlowedeme. Epapele dulu dla ka:dena, Godta di watle atlamhala koko tlo sikemte kikitilata hamoloweye. Adipalati, ya:tapo di watle Yami koko dla ikadepe koko atluwapo. ¹⁰Epedeme opa anawolotapo God Yami dla mikadepe depo ha:ha:ma:, Godtapo Yami koko dla ikadepe atlale yuta yia: dupa dulu dla elapo. Amasiyama opa anawolotapo Godta Yami koko dla ikadepe atlale yu dla pomikadepe dlalo ha:ha:ma:, yia:tapo Godye isikimi mala-atlalo oplami demha:ha:po. ¹¹Epedeme Godtapo di watle Yami koko dla ikadepe atluwa yuye ipo. Godtapo di watle halepo halepo hallowe pasakaloye hamiwapo. Pasakalo eye Yami dulu dla elapo. ¹²Epedeme oplami antapo Yami Yesuye ma-hamuwa, ya: dla pasakalo eye me-elapo. Amasiyama oplami antapo God Yamiye pohamalalo wekuwa, ya: dla halepo halepo hallowe pasakaloye pe-elasema.

Yonta mosukulu yu atlale

¹³Epedeme na: God Yami dla mikadepe dle so wua: watle yu ilimale iye hamima, wua:tapo halepo halepo hallalo pasakalo hauwa kokoye malamelepo depame. ¹⁴Epedeme di ikadepe dema, dita inoma sumale dulu dla dita solotamale kokoye ya:ta solotamale mate ala:po atlepiye, ya: di yu dallepe. ¹⁵Epele dulu dla ya:ta di inoma sumale yuye alila hapuloma dalemhalema dlepiye, di dimalamana, dita apa kokoye ya: dla dalla natilipiye, ya:ta alisisi eye di watle ma-hamimdepo.

¹⁶Epame oplami antapo ya:mkale mikadepe dle oplamiye popolowe dla semtullalo batalimale koko hamhallati natilipiye, ka:dena, ya:tapo oplami e yilo inoma sumale yu himilipe, Godta ya: pasakalo gadlepo depame. Epapedeme na:ta atla koko iye oplamiye popolowe dla semtullalo batalimale koko tlo atlema. Amasiyama polowe dla semtullalo batalimale kokoye me-elapo. Epedeme na:ta atla kokoye polowe dla semtullalo batalimale koko halalo oplami yilo inoma sumelepo depo po-

atlasema. ¹⁷Epapele dulu dla dimalamana, poka:ka:dle koko hapulomaye batalimalepo. Amasiyama epapele tlope oplami popolowe dla semtullalo batalimale koko ma me-hutiyepo.

¹⁸Epedeme dimalamana, oplami antapo God yami depo halema:, ya: matle batalimale koko dulu dla posela:lowa. Adipalati, God Yamitapo ya:ye woloma omhalapo. Epalati batalimale oplami Saitentapo ya:ye pobatalimolowa.

¹⁹Epame di dimalamana, dia:ye God ya: akimlalapo. Amasiyama ta:lamo pato iye Saitenta omhalapo.

²⁰Epame di ma dimalamana, God Yamitapo mo-puwapo. Epame ya:tapo di watle ka:depo malamaleye ma-hamiwapo, ditapo ikadepe God koko tlo malastlepo depame. Epedeme ditapo ikadepe God mate epo Yami Keliso mate hatlope depo ha:ha:po. Epedeme Yesuye ikadepe Godpo. Epapedeme ya: dla halepo halepo hallowe pasakalo kokoye elapo.

²¹Epedeme na: mamadulo namkadulo, wua: wuskamu woloma omha:ha:mama biskapa god dla mikadepe dlalimiya.

Yonta matle yu ilimale

2 Yon

2 Yon buka ya: dulu koko

Ka:yapa God yu hamsiyamama opa imsiyamalalo sotapo mo hale tle ma mo hale dla ta demsiyamama God yu hamsiyamaiyo. Epalati mo dulu dla mikadepe dle sota yia:ye woloma ka:pi gagademdiyo. Amasiyama God yu hamsiyamalalo so dulu dla biskapa koko imalalo so alumale mape me-siyamaiyo. Epalati Taiya dle oplami hale Yonta koko i natipame mikadepe dle sotapo biskapa koko imalalo soye gadlala depame yu iye ilimaiyo.

---

¹⁻²Wua: mama pato na:tapo Godta sale wai mate ya: yimlala mate dla yu ilimale iye hamima. Na: wua:ye sikemte malahalema. Hatlo na:ta wua:ye sikemte pomalahalasema, amasiyama ikadepe koko malamale so opi mape wua:ye sikemte malaha:ha:po. Adipalati, ikadepe koko di dupa dulu dla ela itapo dia: dla kokó elepo ellepe.

³A Godtapo Yami Yesu Keliso mate di watle bokotiyapo malamale mate polowamale mate epame sadle mate hapilipe. Adipalati, ditapo ikadepe koko dla mikadepe depame yimkaduloye bokotiyapo malamale mate ha:ha:po.

⁴Wa: yimlala opitapo Ata molo atlale yu dla ikadepe depame dolumtauwo dla dalepame na: sikemte siyeuwa. ⁵Epedeme wai namkale, yu ilimale iye wa: dla po-amko desema. Amasiyama dita ka:yapa daluwa bokotiyapo malamale kokoye e atlemama amma. Epedeme ka:dena, dita hapulomata asiyama bokotiyapo malama asiyama bokotiyapo malama demha:ha:loweye. ⁶Epapedeme bokotiyapo malamale ya: dulu kokoye ipo. Ditapo Godta molo atlale yuye woloma dolumha:ha:loweye. Adipalati, ka:dena, wua:tapo God sikemte malamale mate ha:ha:mama ya:mkale asiyama bokotiyapo malama ya:mkale asiyama bokotiyapo malama demha:ha:loweye. Epedeme wua: ka:yapa koko iye ma-daluwapo.

⁷Epedeme biskapa koko imalalo so hapulomatapo wata ta:lamu pato hema me-siyamapo. Ipapele opatapo Yesu Kelisota ikadepe oplami moto

hapame ta:lamo hema sela:uwaye po-imasemde. Oplami antapo ipapele koko imsela:lepiye, ya:ye elemala natilalo oplamipo, epame ya:ye Yesu dla humatlalo oplamipo. ⁸Epedeme wua: wolomape, biskapa koko imale dla tulumama wua: God tle asiyama pohalalo wekelala depame. Epapedeme wua: asiyama halowedeme wuskamu woloma omha:ha:mama kokalepo ha:ha:iya. ⁹Amasiyama oplami antapo Kelisota imale dulu dla pohallalo ma imale hale dla hallepiye, ya:ye God mate pohalasema. Amasiyama oplami antapo Kelisota imale dulu dla halema:, ya:ye A God mate Yami mate hatlope depo halapo. ¹⁰Epapedeme oplami antapo Kelisota imale koko pohampulalo ma imale hale hampulupiye, wua: ya:ye namkale depame wua: aya dla semhetamiya. ¹¹Adipalati, oplami antapo ipapele oplami mate namkale dlepiye, ya:tapo ya: mate batalimale oko ipiye hapo.

¹²Eso namkadulo, na: wua: dla atlamolowe koko opi ma me-hutiyema. Amasiyama na: posolotamasema, yu ilimale tle wua: dla atlamoloweye. Adipalati, na: solotama, monolo puame wua: mate yukamolowedeme. Epedeme na:ta edla pulupiye, eta dita yimkata siyele ta:dlowepo.

¹³Eso namkale, wa: nana Godta sale ya: yimlalatapo yia:ta namkale dle yu wa: dla atlema.

Yonta matle dapahatlope oloma dla yu ilimale

3 Yon

3 Yon buka ya: dulu koko

Yontapo yu ilimale iye ya:mkale mikadepe dle oplami Gaiyus watle hamiyo. Adipalati, Gaiyustapo God yu imsiyamalalo sota ya: mo dla tlati gadle koko dalepame. Epame sos dokopala oplami Diyotlopas watle ya:ta alli yuye hema ilimaiyo. Adipalati, oplami itapo God yu imsiyamalalo soye gadlowe alimama opa opita yia: gagadlala depame humatlemhalemdiyo.

---

¹Namkale Gaiyus, wa: mama na:tapo wa:ye sikemte malamama wa: watle yu ilimale iye hamima.

²Namkale, na: mikadepe dema, wa:ye esiyele dulu dla pohallalo woloma ka:depo halayo. Amasiyama na: wa: yilo inoma sumale yu himima, wa:tapo koko hapuloma dulu dla ka:depo hallepe depame. Epele tlope na:malamana, wa:ye mikadepe dle koko dulu dla ka:depo halapo.

³Epame mikadepe dle so namkadulo opitapo puame wa:ta ikadepe koko dla kikitilata hampame e dolumhala kokoye atlati dalepame na: sikemte siyeuwa. ⁴Epapedeme koko opi patotota na: dla siyele pato pohamisemde, amasiyama na: mamadulotapo ikadepe api dolumtlati natipame na: dla sikemte siyele elemde.

⁵Namkale, wa:ta ka:dle yu imsiyamalalo sota imsiyamama wa: mo dla asepe so some pumullati wa:ta yia: gagademhalaye e ka:pipo. ⁶Epame yia:ta wa:ta bokotiyapo malamale mate hala kokoye di sos hema puame atluwa. Wa: God yu imsiyamalalo sota wa: mo dla pumulupo ma mo-tlowedeme popa:lata yia:ta api duka dla dlomtlowe alisisi halopimama Godta ka:dena dle koko mate ala:po halopi demhallepe. ⁷Adipalati, yia: Keliso yilo oko hamsiyamama pomikadepe dle so tle alisisi pahalomasemde. ⁸Epedeme ka:dena, dita ipapele soye woloma gagademha:ha:loweye. Dita ipapele so gagademha:ha:lepiye, eta di ma Keliso oko ipi hamama apelepe.

⁹Epapele koko dla na: sos edla yu ilimale ma-hamiwa. Amasiyama Diyotlopasta di yu e dalepame poheodena. Adipalati, ya: sikemte solotama, wua: dulu dla ya:tapo sos edla dokopala hallowedeme.

¹⁰Epedeme na:ta pulupiye, ya:ta poka:ka:dle koko halomhalemama di kokoye isikimi mala-atlemhaluwaye haliyamale dla atlowepo. Epame koko hatlo itlo pohana. Amasiyama ya: God yu imsiyamalalo so mape ya: mo dla pumullati ya:ta humatlamdepo. Epame matle sos sota God yu imsiyamalalo so ewolo gagadlowedeme apalati ya:ta yia: ma humatlamdepo. Epapele dulu dla sos so opita ya: yu dla poheodlalo God yu imsiyamalalo so gadlati ya:tapo yia:ye sos dulu dla ha:ha:ye hi kotimdepo.

¹¹Epapedeme namkale, batalimale oplami koko natipame ya: koko dolumiya. Amasiyama koko adi tlo ka:deta:, etlo halomhalane. Oplami antapo ka:ka:dle koko tlo halomhalema:, ya:ye God mate hatlope depo halapo. Amasiyama oplami antapo batalimale koko halomhalema:, ya:ye God koko yeliyepo halapo.

¹²Epapele dulu dla di natipo, opa hapulomatapo oplami Damatliyos kokoye ka:dena demyapo. Epame ya:ta moto mate koko halëtapo ikadepe koko mate ma-ala:po. Epo di mape ya:ye ka:dle oplami demdepo. Epedeme wa: mo-wa:malamana, dia:ye ikadepe koko tlo atlamdepo.

¹³Eso namkale, na: dla koko opi wa: watle atlamoloweye me-hutiyema. Amasiyama na: posolotamasema, yu ilimale tle wa: dla atloweye. ¹⁴Na: solotama, monolo puame wa: mate yukamolowedeme.

¹⁵Epedeme sadle kokotapo wa: mate hallepe. Epame wa: amkadulotapo wa: watle yia:ta namkale dle yu atlema. Epedeme asiyama wa:tapo dia: amkadulo edla ha:ha: so watle dita namkale dle yu atlamtane.

Yudata yu ilimale

Yuda

Yuda buka ya: dulu koko

Yuda buka ilimalalo oplami iye Yesu ya: ei Yudas mle. Epapeleye ya:tapo mikadepe dle so hapuloma dla gadle yu iye ilipo hamiyo, yia:tapo biskapa imale dla tullala depame. Adipalati, ya: natiyo, biskapa koko imalalo sotapo mikadepe dle soye alikili dla elemtlati.

---

¹Na:ye Yuda, Yesu Keliso ya: oko oplamipo, epame Yeims ya: eipo. Na:tapo A Godta sesalemale so wua: dla yu ilimale iye hamima. Adipalati, A Godtapo wua:ye bokotiyapo malamama wua:ye Yesu Keliso yilo woloma omhalapo. ²Epedeme Godta polowamale mate sadle mate epame bokotiyapo malamale mateta wua: dla sikemte pasatepo hallepe.

Biskapa imalalo so koko dla molo yu atlale

³Mikadepe dle so namkadulo, na:tapo dita God tle pasakalo gadle halomuwa kokoye mo-powataliya wua: wadle ilipo hamilowe solotamuwa. Amasiyama na: ma koko hale dla yu ilimale iye ilipo hamima, wua:tapo Godta ya: opa dla hamili mikadepe dle dulu dla kokalepo ha:ha:mama biskapa sota imale koko tlo hamastlepo depame. ⁴Adipalati, biskapa koko imalalo sotapo hemele wua: alumale dulu dla mo u-ulapo tuwame ha:ha:po. Epedeme opa iwolota imama Godta di polowamale koko dulu dla dita batalimale koko haloweye pohumatlasema. Isikimi dia: dla wola: mate opa mate uhalomolowe koko dla kokoloma me-dokostame elema demdepo. Epame ma yia:tapo di dokopala oplami Lod Yesu Keliso dla allimdepo. Amasiyama Godtapo ipapele so opa koko gladlowe dla mo-powataliya yu himiwapo.

⁵Epapele dulu dla na:tapo mo-wua:malamale kokoye matle wua: dla woloma imolowe solotama. Epedeme wua: malamaiya, Lodtapo Isael so gademama Isip mo tle alikili dla eleme woyamuwapo. Amasiyama ma alotle Isael so opa opi ya: dla pomikadepe dle soye ya:tapo mo-potimuwapo.

⁶Epame wua: koko hale i malamaiya. Banakaka so opitapo Godta yia: watle hamili itiyamale e mate oko halowe posotomalalo isikimi matle itiyamale pato halowe tlo solotamama Godta yia: dla hamili mo saliyome tamaluwapo. Epalati Godtapo yia:ye oli dea mate yulupame munamu amtuwale dulu dla ka:ka:tipo halapo, mosukulu alila dla yia: koko gladlowedeme.

⁷Epame wua: matle Sodom mo mate epo Gomola mo mate epame mo yimlala opi yia: mateka:pi dla popa:myale yia: koko malamaiya. Adipalati, mo hema opa mate epo wola: mate uhalowe batalimale kokotapo pasatepo elemama yia: moto dla batalimale koko opiye mahalomduwapo. Epedeme mo iwolotapo itapu dla wotiyalle kokotapo batalimale koko halomalalo so dla puluweye imapo. Wotiyalle koko iye kokó elepo ellalo Dlapa kaulapo.

⁸Epapele api tle biskapa koko imalalo so iwolo mape yia: ma mepamdepo. Yia:tapo yiskamu yia: tlo milamalo tlamalalo so demha:ha:mama yiskamu yia: moto dla batalimale koko mate hakaka apomdepo. Epame yia:tapo God dla poheodlalo ha:ha:mama soko hapuloma dla putlopo atloweye powowota:semde. ⁹Amasiyama epapele tlope banakaka so yia: dokopala oplami Maikoltapo Saiten mate Moses moto yilo yu dele oloma edla ya:tapo yu batalimale hale po-atlana. Amasiyama ya: isikimi Saiten watle yu ipo atluwapo, “Godtapo wa:ye sikemte atellepe,” duwapo. ¹⁰Amasiyama opa iwolotapo yia:ta pomalamalalo wekele koko mate putlopo atlamyemdepo. Epame yia:ye moku dla ha:ha:lalo alinepita yia:ta solotamale koko tlo halomha:ha:mdiye, epapele some ha:ha:po. Epedeme yia:ta solotamale koko halomha:ha: koko itapo yia:ye batalipo hamasta demhalapo.

¹¹Epapedeme yia:ye yimkadulo! Yia:tapo Kein api dla mo-dolumuwapo. Adipalati, Keintapo ya: ei yumuwapo. Epame yia:tapo Balam koko natipame dolumama mani yilo batalimale koko halomha:ha:po. Epame yia:tapo Kola koko natipame dolumha:ha:mama God yu dla poheodemha:ha:sema. Epedeme Godtapo yia:ye potimelepe.

¹²Epedeme opa iwolotapo wua:ta malamale daya dele dulu edla yiskamu yia: tlo sikemte malamama wowota:le pa:po daya sikemte dlomdepo. Epapele koko tle yia:ye batalimale alisisi ullu walle epapele some ha:ha:mama wua: hiye bobtalimha:ha:po. Epame yia:ye pepele dita gillistame elepo depo ma tiyo hellowedeme dikipo pumdiye, epapele some ha:ha:po. Epame yia:ye dlomoko dalitapo dlomoko pomilimalalo ha:ha:mdiye, epapele some ha:ha:po. Epame yia:ye dali mo-palli alikili dla popotatipo pololemndiye, epapele some ha:ha:po. ¹³Epapedeme kaula dla ulo patotota sillimama atuluta di tle kumpumdiye, epammama yia:tapo yia: batalimale koko mate haliyamale dla epo nalati-imdepo. Epame yia:ye omapla di dla yeitamsiyamalalo tamili epapele some ha:ha:mama

kokó elepo ellalo munamu ga:tulli amtuwale dulu dla tulluwedeme tamalapo.

¹⁴⁻¹⁵Epedeme A:dam ya: mamadulo dulu dla 7 oloma dla hallalo oplami Inoktapo ipapele so opa koko dla momolo atlemama epo atluwapo, “Wua: natiya. Lodtapo ya: opa sikemte pasatale mate puapo, ta:la so opa hapuloma yia: koko gladlowedeme. Epame ya:tapo God mate opahale demha:ha:mama ya: dla batalimale koko halomha:ha: so opaye koko gladla puapo. Epame ya:tapo God pomalamalalo wekele so opata ya: putlopo atlamyelalo so dla asiyaama hamila puapo,” duwapo.

¹⁶Epapedeme yia:tapo yia:ta alli kokoye botomastamama yimkadulo yuye balemsiyamdepo. Epammama yia:tapo mota solotamale koko dla dolumsiyamama yiskamu yia: tlo ala:na depame yiskamu di dla halopo hehetamsiyamdepo. Epame ma yia:tapo opa opi tle yia:ta solotamale alisisi halomolowedeme yu sikemte o-opalimyemdepo.

**Wuskamu wua: motoye Godta bokotiyapo
malamale dulu dla hatitipo ha:ha:iya**

¹⁷Epedeme namkadulo, wua: di Lod Yesu Kelisota Taiya dle sota momolo atlamuwa kokoye malamaiya. ¹⁸Adipalati, yia:tapo wua: dla ipo atluwapo, “Mosukulu alila dla God koko dla tepelemyemama putlomale yu mate atlamalalo so opatapo pulupe. Epame yia:ta puame yia: mota solotamale koko hapulomaye halomeyelepe,” duwapo. ¹⁹Epedeme opa iwoloye mikadepe dle so dulu dla hukullalo sopo. Epame yia: mape ta:lamo koko dla solotamalalo sopo. Epedeme Hela:dle Sokoye yia: dulu dla pohalasema.

²⁰⁻²¹Amasiyama mikadepe dle so namkadulo, wua: pasakaloye wua:ta mikadepe dle tama di dla aya some haiya. Epame Sokota itiyamale tle inoma sumha:ha:mama Godta bokotiyapo malamale dulu dla ha:ha:iya. Epame Lod Yesu Kelisota bokotiyapo malamale tle wua: dla hamili kokó ellalo pasakaloye halowedeme dalemha:ha:mama omha:ha:iya.

²²Epame mikadepe dle dulu dla malamale tatlalame mate ha:ha:lalo opaye polowamha:ha:mama gagademha:ha:iya. ²³Epame wua: amkadulota Dlapa mo api dla tamallati natipame ma ikadepe api dla elempumulaiya. Epedeme wua: amkadulota batalimale koko dla tullati yia:ye woloma polowamale mate gagademha:ha:mama wuskamu wua: ma woloma omha:ha:iya, wua:tapo yia: batalimale koko hatlo medla tullala depame.

God hi di dla ta:diya

²⁴Godye itiyamana. Epedeme ya:tapo wua:ta teteyulala depame gadlepe. Epame ya:ye ala:na, ya:tapo wua:ye ullu pa:talo so depame ya:ta hela:dle dla elempupame wua: dla siyele pato hamiloweye. ²⁵Epedeme

hatlo ya:tapo di Lod Yesu Keliso tle di pasakalo gadlalo God halapo.
Epapedeme hatlo ya: dla hela:dle mate itiyamale mateta elapo. Epedeme
ya:ta itiyamale mate epo hela:dle matetapo ka:yapa haluwapo, epo wata
halapo, epo alotle ma me-hallepe. Koko iye ikadepepo.

Bobotimatimale Buka

Bobotimatimale buka ya: dulu koko

Yesu ya: alotle tlalo oplami Yonta mo-totoyemala halemama Godta ya: inoma meyelope dle koko tle ya:tapo itapu dla wowoyamolowe kokoye buka hema ilimaiyo. Oloma edla mikadepe dle so hapuloma dla wotiyalle halopimha:ha:iyo. Epalati Yontapo ya:ta God tle tlamale koko hapulomaye ilipo yia: watle hamiyo, yia:tapo mikadepe depo ha:ha:mama wotiyalle koko hapuloma dulu dla me-kokalepo ha:ha:lepo depame.

---

1 ¹ Godtapo Yesu Keliso tle ya: opa dla amile dla wowoyamolowe kokoye bobotimatimale. Koko hema Yesutapo ya: oko oplami Yon watle imolowedeme ya: banakaka oplamiye tulune diyo. ² Epalati Yontapo ya:ta tlamale koko hapulomaye atlamaiyo. Epedeme ya:ta tlamale koko atlamaleye God yu mate epo Yesu Kelisota botomastlowe koko matepo. ³ Yu i sesa:lalo oplami dla Godtapo siyemhalapo. Epame yu i dalepame yia: dupa dulu dla hatitimalalo so dla ma Godtapo siyemhalapo. Adipalati, koko hapuloma ita wowoyamolowe alilaye mo-mateka:pi halapo.

Namkale dle yu sos 7 dla atlamale

⁴ Na: Yontapo Asiya mo dulu dla sos 7 dla namkale dle yu atlema. God halapo, epame ka:yapa haluwapo, epame ya: matle hallepe. Epedeme wua: ya: tle bokotiyapo malamale mate sadle mate halomaiya. Epame ya: mila:pi dla ha:ha:lalo Soko 7 tle ma bokotiyapo malamale mate sadle mate halomaiya. ⁵ Epame matle Yesu Keliso tle bokotiyapo malamale mate sadle mate halomaiya. Adipalati, ya:ye ikadepe koko atlalo oplamipo. Epame ya:ye powale dulu tle ya:tapo itapu sila:tili oplami halapo. Epame hatlo ya:tapo ta:lamo dla dokopala ha:ha:mta so yia: dokopala oplami halapo.

Ya:tapo dia:ye bokotiyapo malapame ya: omali tle dia:ye di bobtalimale tle alikili dla me-eleme woyamuwapo. ⁶ Epame ya:tapo dia:ye ya: A God ka: epo opa ka: duka dla ipila:uwapo, ditapo ya: mo so depo ha:ha:mama ya: A God oko hamha:ha:lepo depame. Epedeme Yesu Keliso dla hela:dle mate itiyamale mate kokó halepo hallepe. Eye ikadepepo.

⁷Epedeme wua: natiya, ya:tapo wuala dulu tle woyapo pulupe. Opa hapuloma mate epo ya: yumili so mateta ya: natilipe. Epame ta:la so hapulomatapo ya:ta pua koko natipame a:jemyelepe. Yao, koko ita woyamelepe. Eye ikadepepo.

⁸Epapedeme Lod Godta epo atlapo, “Na:ye kotiyamale mate epo sukulu matepo. Epame na:ye wata halapo, epame ka:yapa haluwapo, epame ma alotle hallepe. Na:ye itiyamalepo.”

Yonta Opa Yami natili koko

⁹Na:ye wua: mama Yonpo. Na:tapo wua: mate Keliso yilo wotiyalle hamhalapo. Amasiyama dulu edla Kelisota dia: watle kokalepo ha:ha:lepo depame itiyamale hamimhalapo. Epapedeme dita hapulomaye ya: mo sopo. Na:tapo God yu mate epo Keliso koko mate opa dla atlamsela:le koko tle opatapo na:ye Patmos hasu dla dodolomuwapo. ¹⁰Inoma sumalalo alila dla Hela:dle Sokota tulumu na:ye hauwa. Epalati hulu yu sepeletapo na: ko dla sisilamalati daluwa. ¹¹Yu eta na: watle epo atla daluwa, “Wa:ta tlama koko hapulomaye buka dla ilalipame sos 7 iwolo dla halopine. Eye Epeses sos dla epo Sumuluna sos dla epo Pelgamon sos dla epo Tayatila sos dla epo Saldis sos dla epame Piladelepiya sos dla epame Laodikeya sos dla hapine,” duwa.

¹²Epalati na: helestame na: dla yukamhala oplamiye anta amma: depame natiwa. Epo toko natitepo gold tuloma 7ta ha:ha:la natiwa. ¹³Epalati tuloma dulu medla toko natitepo Opa Yami sepeleta tluka seselemalli didiyepame gold nosoweta pitako dla asiyame hallati natiwa. ¹⁴Epalati ya: kokosasetamama wapoko some hallati natiwa. Epame ya: inomata dlapa tele some teleka:mhallati natiwa. ¹⁵Epalati ya: hetetapo blons ewala epapele some hela:demama sikemte usiyemala natiwa. Epalati ya: yutapo utumapita dillimhalem diye epapele some haluwa. ¹⁶Epalati natitepo ya: dowala dota tamili 7 hohopo halemama ya: mati tle aipa:ya haka:lle ko mate a:pe walleta woyamala natiwa. Epame ya: mila:pita hela:dletapo sali some domala natiwa.

¹⁷Na:ta ya: natiwa oloma edla na: ta:la dla teyume powale oplami some eluwa. Epalati ya:tapo ya: dowala do mate na:ye hammama epo atluwa, “Wa: ase sikemte wota:miya. Na:ye kotiyamale mate epo sukulu matepo. ¹⁸Na:ye kokó halepo hallalopo. Na:ye mo-pouwapo, epapele tlope na: matle kokó halepo hallalo pasakalo halapo. Epapedeme polowe kokoloma elo mate epame popo tame ha:ha:lalo mo kokoloma elo mate na: dla hutiyepo.

¹⁹Epapedeme wa:ta ka:yapa tlamuwa koko mate epo wata wa:ta tlamale koko hapuloma mate epame wa:ta ma alotle tlamolowe koko hapuloma mate buka dla hatitimhalane. ²⁰Epapedeme wa:tapo tamili 7 na: dowala do dla popa:la tlamale mate epo gold tuloma 7 tlamale mate

yia: dulu kokoye ipo elema. Epedeme tamili 7 iye sos 7 yia: banakaka sopo. Epalati tuloma 7ye sos 7po.”

Epeses sos dla yu ilimale hamili

2 ¹“Epeses sos banakaka oplami dla yu iye ilipo hamine. Tuloma 7 dulu dla sela:mama tamili 7 ya: dowala dota hohopo sela:lalo oplamita epo atlema, ²Wa:ta koko halomhala hapulomaye na:malamana. Epame wa:tapo upiyele dulu dla God oko hamhalemama hutulli mate hamhalaye na:malamana. Epame wa:ta batalimale koko halomha:ha:lalo so alimhalaye na:malamana. Epame opatapo yiskamu yia:ye Taiya dle so opa demsiyamalati asiyama wa:tapo yia:ye heheletimale natimama yia:ta isikimi mala-atlale koko natidemhalaye na:malamana. ³Epame wa:tapo na: hi yilo wotiyalle dulu dla pohopeyamalalo halemama me-kokalepo hala mape na:malamana.

⁴Amasiyama na:ta poka:dena dle koko hatlo wa: dla natiye, e atlowe solotama. Eye, wa:ta ka:yapa mikadepe depame na: sikemte malahaluwa kokoye wa: ma mo-welina. ⁵Epapedeme wa:skamu wa:ta teyuli natipame wa: dupa dulu malamale meyelope depame wa:ta ka:yapa halemama halomhaluwa kokoye ma-halomane. Amasiyama wa: malamale pomeyelope dlalo hallepiye, na: puame wa: tulomaye hame alikili dla himilowepo. ⁶Amasiyama wa:ta Nikolas alumale sota halomde koko natipo alimhala kokoye e ka:pipo. Adipalati, na: mape ewolota halomde koko natiloweye alimde.

⁷Epapedeme molo walle oplamitapo Hela:dle Sokota sos dla atlemhalaye dallepe. Epedeme oplami antapo mikadepe dle dulu dla halemama kokalepo hallepiye, na:tapo ya: watile itiyamale hamilowepo, ya:tapo God ya: mo dulu dla pasakalo dlomoko dali tle dlomokoye dowahame delepo depame.”

Sumuluna Sos dla yu ilimale hamili

⁸“Sumuluna sos banakaka oplami dla yu iye ilipo hamine. Na:ye kotiyamale mate epo sukulu matepo. Na:ye popame ma pasakalo duwapo. Epapedeme na:tapo yu iye hamima. ⁹Wa:ta wotiyalle koko mate epo alisisi pa:le koko mate dulu dla halaye na:malamana. Amasiyama wa:ye Soko tle alisisi pasatale depo halapo. Epame opatapo wa: dla batalimale koko atlamha:ha:ye na:malamana. Yia: epammama yiskamu yia:ye Yu so demha:ha:po, amasiyama yia:ye ikadepe po-Yu so, yia:ye Saiten ya: opapo. ¹⁰Wa:ta wotiyalle koko halowedeme hala dla ase sikemte wota:miya. Epedeme na:tapo wa: dla atlema, Saitentapo wua: dulu dla opa opiye amtuwale aya dulu dla ka:ka:timelepe, wua:ta mikadepe dle koko natilowedeme. Epalati wua:tapo alila 10 dulu dla wotiyalle dulu dla ha:ha:lepe. Epapedeme wua:ta mikadepe dle koko dulu dla wua:

woloma kokalepo ha:ha:mama wua:ta palliwe sukulu dla tame gudiya. Wua:ta epapelepiye, na:ta asiyama pasakalo hallowe kokoye wua: watle hamilowepo.

¹¹Epapedeme molo walle oplamitapo Hela:dle Sokota sos dla atlemhalaye dallepe. Epedeme oplami antapo mikadepe depo halemama itiyamale mate kokalepo hallepiye, ya:tapo soko tle polowe kokoye ponatilowa.”

Pelgamon Sos dla yu ilimale hamili

¹²“Pelgamon sos banakaka oplami dla yu iye ilipo hamine. Aipa:ya ko mate a:pe walle hamhallalota yu iye atlema. ¹³Wa:ta hala moye na:malamana, mo edla Saitenta dokopala halapo. Epapele tope wa:tapo na: dolumoloweye pomelesema. Epame Saiten mo wa:ta hala edla opatapo na: yu hamsela:lalo oplami Antipas yumulati wa:ta na: dla mikadepe dloweye pomelena.

¹⁴Amasiyama na:ta wa: dla poka:dena dle koko opi tlamuwaye, e wa: watle atlowe solotama. Eye wua: dulu dla Balamta imale koko dolumsiyamalalo soye me-ha:ha:po. Epedeme Balamta imale koko dolumalalo oplami hale Balaktapo amka:yapa Isalael so opaye eleme batalimale koko dulu dla tuluwapo. Epalati yia:tapo biskapa god dla halopili dlowe alisisi dlomha:ha:mama opa mate wola: mate uhalomha:ha:mduwapo. ¹⁵Epedeme Nikolas alumale sota imale koko dolumsiyamalalo so opa opi mape wua: dulu dla me-ha:ha:po. ¹⁶Epapedeme wa: batalimale tle helestapame wa:ta malamale meyelope dene. Wa:ta pe-epapalalo wekelepiye, na:tapo ma-hapele puame na: mati tle woyamolowe aipa:yata yia: mate natalimolowepo.

¹⁷Epapedeme molo walle oplamitapo Hela:dle Sokota sos dla atlemhalaye dallepe. Epedeme oplami antapo mikadepe depo halemama itiyamale mate kokalepo hallepiye, na:tapo ya: watle hemele ela mena daya mate epo ewala kamale mate hapilowepo. Ewala hema hi amkoye me-elapo. Epapedeme hi eye oplami haleta poya:malamana. Amasiyama yo ewala e halalo oplami tlo ya:malamana.”

Tayatila Sos dla yu ilimale hamili

¹⁸“Tayatila sos banakaka oplami dla yu iye ilipo hamine. Na:ye God Yamipo. Na: inomaye dlapa some teleka:na, epame na: heteye blons ewala epapele some hela:demama sikemte usiyemana. Epapedeme na:tapo epo atlema. ¹⁹Wa:ta koko halomhala hapuloma mate epo wa:ta bokotiyapo malamale mate epo mikadepe dle koko mate halemama hutulu depo hala kokoye na:malamana. Epame wa:ta Keliso yilo wotiyalle hamhala mape na:malamana. Epo wa:ta wata koko halomhalata, wa:ta ka:yapa koko halomhaluwa tla:mtame halaye, na:malamana.

²⁰ Amasiyama na:ta wa: dla koko hatlo tlo poka:dena dle koko natiye, e wa: watle atlowama. Eye wa:tapo a:ya hale Yesabelta koko hamhalaye pohumatlasemde. Adipalati, ya:tapo ya:skamu ya:ye God tle yu hapame molo atlalo a:ya depame ya:ta imale koko mate na: opaye eleme opa mate wola: mate uhalomha:ha:mama biskapa god dla dlowe alisisi halopili dlomha:ha:po. ²¹ Epalati na:tapo ya: watle alila ma-hamiwapo, ya:tapo ya: batalimale tle malamale meyelope dlepo depame. Amasiyama ya: posolotamasema, ya:tapo ya: batalimale tle helestapame malamale meyelope dloweye. ²² Epapedeme na:tapo ya: watle esiyele hamilowepo. Epame opa anawolotapo ya: mate batalimale koko halomduwa, ewolo dla mape na:tapo wotiyalle pato hamilowepo, yia:tapo yia: bobtalmale koko tle poheheletimalalo wekelati. ²³ Epame na:tapo ya: dolumalalo opa hapuloma ma potimolowepo. Epalati sos hapulomatapo koko i natimama na:ye opata malamale mate epo dupa dulu mate tlamalalo oplami dlepe. Epedeme na:tapo wua: watle wua:ta halomha:ha:le asiyama mate ala:le hapilowepo.

²⁴⁻²⁵ Yesabelta imale hamsela: iye Saitenta imale kokopo. Amasiyama Tayatila so opi wua:ye ya:ta imale koko iye podolumha:ha:na. Epedeme na: wua: dla atlema, na:ta puluwe sukulu dla omtamama isikimi wua:ta God yu dla ha:ha:ye mepo me-ha:ha:mama koko hatlo metlo dolumha:ha:iya.

²⁶ Epapedeme oplami antapo mikadepe dle dulu dla kokalepo halemama na:ta solotamale koko hamhalemama sukulu dla tame gudlepiye, na:tapo ya: watle ta:lamo hapuloma omhallowe itiyamale hamilowepo.

²⁷ Ya:tapo sikemte itiyamale mate yia:ye omhallepe.

Epame ya:ta itiyamaletapo ta:lata dinapele alisisi supulastemdiye, epapele some opaye susupulatimelepe.’

Itiyamale hatlo iye na:ta na: A tle hauwa ipo. ²⁸ Epame na:tapo ya: watle ma-alalem-matlali tamili kodlopa pato woyamdiye e hamilowepo.

²⁹ Epapedeme molo walle oplamitapo Hela:dle Sokota sos dla atlemhalaye dallepe.”

Saldis Sos dla yu ilimale hamili

3 ¹ “Saldis sos banakaka oplami dla yu iye ilipo hamine. God ya: soko 7 mate epo tamili 7 mate halomalalo oplamita epo atlema. Wa:ta koko halomhalaye na:malamana. Opata wa:ye pasakalo halema demdepo. Epele tlope wa: mo-powana. ² Epedeme wa: elale tle sila:tipame wa: dla hutiyeye koko mo-palila yakomaye matle itiyamale hapine. Adipalati, na:ta natili dulu dla wa:ta halomhala koko hapulomaye na: God mila:pi tle po-ala:po elasema. ³ Epedeme wa:ta ka:yapa God yu dalepame hauwaye e malamama woloma dolumane. Epammama wa: dupa dulu malamale meyelope depame

elale tle sila:tine. Wa:ta posila:tilalo wekelepiye, na: uhalalo oplami some pulupe. Epedeme na:ta puluwe alilaye wa: woloma pomalanatilowa.

⁴Amasiyama opa opi God mila:pi tle ka:ka:depo ha:ha:ye Saldis mo dulu medla me-ha:ha:po. Epedeme yia:tapo tluka kamkamale didiyepo na: mate siyamelepe. Adipalati, yia:ye ka:ka:dle sopo. ⁵Epedeme oplami antapo mikadepe dle dulu dla itiyamale mate kokalepo hallepiye, ya: mape tluka kamkamale mepapele didiyelepe. Epedeme ya: hi Pasakalo Buka dla elaye na:tapo pohiyostlowa. Epame na:tapo na: A mate epo ya: banakaka so mate yia: mila:pi tle ya:ye solowepo. ⁶Epapedeme molo walle oplamitapo Hela:dle Sokota sos dla atlemhalaye dallepe.”

Piladelepiya Sos dla yu ilimale hamili

⁷“Piladelepiya sos banakaka oplami dla yu iye ilipo hamine. Na:ye aiyalma epo ikadepepo. Na:ye Deibidi kokoloma elo hamhallalopo. Epedeme na:ta kokoloma gowaladlepiye, ma oplami haleta pohimomollowa. Epame na:ta kokoloma himomellepiye, ma oplami haleta pogowaladlowa. Epedeme na: ipo atlema, ⁸Wa:ta koko halomhalaye na:malamana. Epedeme wa: natine, na: wa: dla kokoloma mo-gowaladlepo. Epalati oplami haleta ma pohimomollowa. Epapele dulu dla wa: itiyamale pasto tope, wa:ta na:ta imale dolumsela:mama opa hapuloma mila:pi tle na: kokoye powelimdena. ⁹Wa: dalene! Na:ta Saiten ya: opaye elempuame wa: hete sitali isili dla pomellepe. Epalati yia:ta edla popa:mama na:ta wa: bokotiyapo malamale kokoye malanatilipe. Epedeme opa iwolota mala-atlamyemama yiskamu yia:ye Yu sopo demdepo. Epele tope yia: po-Yu so ikadepe. ¹⁰Epedeme wotiyalle patota ta:lamo hema pulupe, opa hapulomata kokalepo ha:ha:ma: depo natilowedeme. Amasiyama alila edla na:ta wa:ye woloma omhallowepo. Adipalati, wa: na:ta imale dolumama kokalepo halemama wa:ta mikadepe dleye pomelena.

¹¹Na:ta puluweye mo-mateka:pi. Epedeme wa: dla mikadepe dle koko elaye woloma omhalane, oplami haleta wa: hi mate ela pasakalo Pepele dimo dla elaye halala depame. ¹²Epedeme oplami antapo ya:ta mikadepe dle dulu dla itiyamale mate kokalepo hallepiye, na:tapo na: A God aiyalma aya dla ya:ye alumiti some hitomollowepo. Epelepiye, ya:tapo matle aiyalma aya tle alikili dla powoyamolowa. Epame na:tapo na: A God hi mate epo na: hi amko mate epo God ya: mo hi mate ya: dla hatitimolowepo. Mo iye Yelusalem mo amkopo. Epedeme mo itapo Pepele di na: A Godta hala tle mallepe. ¹³Epedeme molo walle oplamitapo Hela:dle Sokota sos dla atlemhalaye dallepe.”

Laodikeya Sos dla yu ilimale hamili

¹⁴“Laodikeya sos banakaka oplami dla yu iye ilipo hamine. Na:ye ikadepepo. Epame na: tle God yu ikadepeye botomastamdepo. Epo

na:tapo Godta mimita:ple alisisi hapuloma dulu dla sitali depo halemama yu iye atlema. ¹⁵Wa:ta koko halomhala hapulomaye na:malamana. Epedeme na:ta wa: natili dulu dla wa:ta na: malamaleye pase pato, epame wa:ta na: alli koko mape pase pato. Amasiyama wa: isikimi duka dla hallalo oplamipo. Epapele tlope na: posolotamasema, wa:tapo isikimi epo duka dla halloweye. ¹⁶Epedeme na:tapo wa:ye na: mati dulu tle alikili dla mumulluwepo. ¹⁷Epapedeme wa:ta wa:skamu wa:ye atlemama, 'na:ye alisisi pasatana,' depame 'na: dla alisisi ma-ala:na,' demdepo. Amasiyama wa: powa:malamata:, wa:tapo alisisi pa:po halemama atali yemala some inoma pa:po tidali siyapo sela:ye? ¹⁸Epedeme na: wa: dla atlema, wa: na: dla puame gold mani hane, wa:ta alisisi pasatale depo hallepo depame. Epame wa: na: dla puame tluka kamkamale halomane, wa:ta tidali siyapo sela: e bopudloweye. Epame wa: na: dla puame inoma melesene ma halopo inoma dla huhutupiliyene, wa:ta ma ka:depo natilipo depame.

¹⁹Epedeme na:ta sikemte bokotiyapo malamalalo soye na:ta atlamhalemama posalemhalapo. Epapedeme wa: hutulli mate halemama wa: dupa dulu pasakaloye meyelohe dene. ²⁰Epedeme wa: dalene! Na: kokoloma tala dla halemama kokoloma dla heyulumhalapo. Oplami antapo na: yu dalepame kokoloma gowaladlepiye, na: ya: hala dla tuwame ya: mate daya delepe, epame asiyama ya: mape na: mate daya delepe. ²¹Na:ta mikadepe dle mate itiyamale mate hallati na: Ata ya:ta pollalo dla ya: mate pollopo depame na:ye mo-pameluwapo. Epapedeme oplami antapo ya:ta mikadepe dle dulu dla itiyamale mate hallepiye, na:ta ya:ye na:ta pollalo mo dla na: mate pollopo depame pamollowepo. ²²Epedeme molo walle oplamitapo Hela:dle Sokota sos dla atlemhalaye dallepe.”

Yonta Pepele dimo natili

4 ¹Koko ita tame gudlati na: toko ipo natitepo, Pepele dimo kokolomata gowaladepo hallati natiwa. Epele dulu dla na:ta ka:yapa daluwa hulu yu sepeleta ma na: watle epo atluwa, “Hema matane. Epalati na:tapo amile dla wowoyamolowe kokoye wa: watle imolowepo,” duwa. ²Epalati pakasiyamalalo Hela:dle Sokota na:ye halati toko Pepele dimo dla natitepo Godta ya:ta pollalo mo dla polla natiwa. ³Ya:ta hela:dletapo sikemte usiyemama ewala Yasepa mate epo Kaneliya demdiye epapele some haluwa. Epalati pesepidolota ewala Emelal demdiye epapele sepeleta ya:ta pollalo dla sillidepo hallati natiwa. ⁴Epame ya:ta pollalo alikili tle dokopala so 24ta yia:ta popa:lalo dla popa:lali natiwa. Yia: popa:mama tluka kamkamale didiyepo gold dokopala alisisi didiyepo popa:uwa. ⁵Epame Godta pollalo mo tle omaplata halë mate hela:hela:dle mateta wowoyamhaluwa. Epame ya:ta pollalo mila:pi tle tuloma 7ta ota:mtipo ullalimha:ha:lali natiwa. Tuloma iye God ya: Soko 7po. ⁶Epame

ya:ta pollalo mila:pi tle galasi kaula alisiyamale sepeleta hela:lemtame ellati natiwa.

Epame Godta pollalo alikili mateka:pi medla pasakalo ha:ha:lalo alisisi dapiyamte dapiyamte dleta ha:ha:la natiwa. Yia: mila:pi mate epo yia: ko mateye inomata pasatame ha:ha:la natiwa. ⁷Yia: dulu dla haleta layon aliya mila:pi himili some haluwa. Epalati haletapo bulumkiyawa aliya mila:pi himili some haluwa. Epalati haleye oplami mila:pi himili some haluwa. Epalati haletapo kepili tea mila:pi himili some haluwa. ⁸Yia:ta hapulomatapo suku 6 watalota ha:ha:mama inomata yia: moto hapulomaye hapo ha:ha:uwa. Yia: suku isili ma inoma watalo. Epapele dulu dla ewolotapo alila hapuloma mate epo utula:la hapuloma mate dulu dla ipo atlamha:ha:mdepo,

“Aiyalma, aiyalma, aiyalma,

di Lod Godye sikemte aiyalmapo, epame sikemte itiyamalepo.

Ya:ye ka:yapa haluwapo,

epame wata me-halapo, epame ya:ye alotle ma me-hallepe.”

⁹⁻¹⁰Epedeme pasakalo ha:ha: alisisi dapiyamte dapiyamte dletapo God dla sisiyele mate ya: hi di dla ta:dlepiye, dokopala so 24 mape oloma medla ya: dla heodepo popa:mama ya: dla siyele hamimdepo. Adipalati, ya:ye kokó halepo hallalopo. Yia:tapo yia: dokopala alisisi ya: mila:pi dla hatitipame epo atlamdepo,

¹¹“Di Lod God, ka:dena, wa:ta itiyamale hapuloma halomoloweye.

Epedeme ka:dena, dita wa: dla sisiyemama wa: hi di dla ta:dloweye.

Adipalati, wa:ta alisisi hapuloma mo-mimita:puwapo.

Epedeme wa:ta solotamale tle yia:ta hapulomata me-ha:ha:po.”

Pepa polli mate La:m mate

5 ¹Na: Godta ya:ta pollalo dla polla natitepo ya: dowala do dla pepa pollita ellati natiwa. Pepa edla dulu mate epo alikili mate yu ilimana. Epame pepa polli eye dea 7ta yulupo hutiyelati natiwa. ²Epame na: banakaka oplami hale sikemte itiyamale natiwa. Ya:tapo yu sisiyatlemale mate epo atluwa, “Oplami anta ala:ta, dea i kotipame pepa i towastloweye,” duwa. ³Amasiyama Pepele dimo mate ta:lamo mate epo ta:la dulu dla ha:ha: mate dla oplami haletapo dea i kotipo pepa dulu natiloweye po-ala:na. ⁴Epedeme na: sikemte amuwa. Adipalati, pepa polli i towastepo dulu natilowe oplami hale hawa ikadepe. ⁵Epame dokopala so dulu dla oplami haleta na: watle epo atluwa, “Wa: ase sikemte ammiya. Adipalati, Yuda elele oplami Deibidi ya: mama haletapo ya: dla opahale dlalo soye motta:mtauwapo. Epalati opata ya:ye Layon demdepo. Epedeme hatlo ya: dla itiyamale elapo, ya:ta dea 7ye kotipame pepa polli dulu ma natiloweye.”

⁶Epalati na: Godta pollalo mo dla pasakalo ha:ha: alisisi mate epo dokopala so mate dulu dla sipi aliya yemala La:mta halla natiwa. La:m

aliya eye opata yumili ulu walena. La:m eye pate 7 epame inoma 7 dena. Inoma 7ye Godtapo ta:lamo hapuloma dla taiya dle Soko 7po. 7Epedeme La:mta puame God ya: dowala do dla pepa polli elaleye hauwa. 8Ya:tapo pepa polli ya: dowala do tle halati pasakalo ha:ha:lalo alisisi dapiyamte dapiyamte dle mate epo dokopala so 24 mateta ya: hete sitali dla heodepo popa:uwa. Epame yia:ta hapulomatapo woiyo mate gold isilako mate halopo popa:uwa. Gold isilako dulu edla ullu ka:dle pamalalo alisisita poposatilipo popa:uwa. Eye God ya: opata inoma sumalalo yupu. 9Epame yia:ta popa:mama sala amkoye ipo sauwa,

“Wa: ala:na, pepa polli dea kotimoloweye.

Adipalati, opata wa:ye yumuwapo.

Epedeme wa: omali tle ta:lamo hapuloma dulu dla

opa elele meyelope meyelope dle mate epo yu meyelope meyelope dle so mateye God dla me-elempuwapo.

10 Epedeme wa:ta yia:ye elepame

God ya: mo so duwapo,

yia:tapo God ka: epo opa ka: duka dla ha:ha:mama

God oko hamha:ha:lepo depame.

Epame yia:tapo ta:lamo hapuloma dla dokopala depo ha:ha:lepe.”

11 Epame ma na:ta natiwa dulu dla banakaka so hapuloma sesa:lowe sukulu pa:leta yu hala daluwa. Epame yia:ta Godta pollalo mate epo pasakalo ha:ha:lalo alisisi mate epame dokopala so mateta popa:lali alikili tle sillidepo ha:ha:lali natiwa. 12 Yia:ta ha:ha:mama yu teta:le mate sala ipo sauwa,

“Opata yumili La:mye ala:na,

itiyamale hapuloma mate alisisi hapuloma mate malamale ka:dle mate hela:dle mate halomoloweye.

Epedeme dita ya: dla sisiyemama

ya: hi di dla ta:dlowe ka:pi.”

13 Epame na: ma Pepele dimo dla epame ta:lamo dla epame ta:la dulu dla epame yú dulu dla pasakalo ha:ha: hapulomata ipo atlati daluwa,

“God mate epo La:m mate dla

hela:dle mate itiyamale mateta kokó hutieyepe.

Epedeme dita yia: dla sisiyemama

yia: hi di dla ta:dlowe ka:pi.”

14 Epalati pasakalo ha:ha:lalo alisisi dapiyamte dapiyamte dleta epo atluwa, “Eye ikadepepo,” duwa. Epame dokopala sota heodepo popa:mama God mate La:m mate dla siyele ta:duwa.

Pepa polli yulumale deaye La:mta kotimale

6 1Na: natilati La:mta pepa polli yulumale dea 7 dulu dla dea hatlo kestlati natiwa. Epalati pasakalo ha:ha:lalo alisisi dapiyamte

dapiyamte dle haleta yukamama omapla some gulludemama, “Puane,” duwa. ²Epalati na: toko ipo natitepo hos aliya kamale natiwa. Hos di dla poluwa oplamiye to walena. Epame ya: dokopala dla dokopala alisisi hamiliye asiyame poluwa. Ya:tapo itiyamale mate tamama opahale soye potipame dokopala hali demtauwa.

³Epalati La:mta dea yuli hale kestlati pasakalo ha:ha: alisisi haleta ipo atlati daluwa, “Puane.” ⁴Epalati na: toko ipo natitepo hos aliya omteka:peleta woyamalati natiwa. Epalati Godta hos aliya di dla pollalo oplami dla aipa:ya hamimama epo atluwa, “Wa: tame ta:lamo dla sadle kokota elaye kolahane, opata yiskamu ya:mkale yumi ya:mkale yumi demha:ha:lepo depame,” duwa.

⁵Epalati La:mta dea yuli hale kestlati pasakalo ha:ha: alisisi haleta ipo atlati daluwa, “Puane.” Epalati na: toko ipo natitepo hos aliya dikili natiwa. Hos di dla poluwa oplami do dulu dla upiyele natilalo alisisita ella natiwa. ⁶Pasakalo ha:ha: alisisi dapiyamte dapiyamte dle dulu dla yuta ipo atlati daluwa, “Daya pa:le kokota pulupe. Epedeme alila hatlope oko asiyamatapo witi daya isikimi 1 lita epapele halepe. Epame alila hatlo oko asiyamatapo bali daya isikimi 3 lita epapele halomelepe. Epapele dulu dla ope mate epame wain yú mate pobatalimolowa,” duwa.

⁷Epame La:mta dea yuli hale kestlati pasakalo ha:ha: alisisi haletapo epo atlati daluwa, “Puane.” ⁸Epalati na: toko ipo natitepo hos aliya walle natiwa. Hos aliya di dla pollalo oplami ya: hiye polowe. Epalati popo tame ha:ha:lalo mota ya: ko tle dolumpulati natiwa. Epame Godta yia: watle epo atluwa, “Wua: ta:lamo pato dla tame opaye alumale dapiyamte dapiyamte dle dulu dla hukulupame alumale hatlope dulu dla ha:ha:lalo so tlo poyulupe. Wua: yia:ye poyumama aipa:ya mate epame daya pa:le koko tle epame esiyele koko tle epame alinepi itiyamale mate tle yia:ye poyulupe,” duwa.

⁹Epame La:mta ma dea yuli hale kestlati na: toko ipo natitepo, God dla namkale dle alisisi ha:po hapilalo tile mateka:pi dla God yu atlamha:ha:lali potimale yia: sokota hutiyelati tlamuwa. ¹⁰Yia:tapo yu teta:le mate epo atluwa, “Di pato Lod, wa:ye aiyalma mate epo ikadepe matepo. Wa: adipalalo ta:lamo so koko gladepe di omali koko dla asiyama hamipa:?” duwa. ¹¹Epalati Godta yia: watle tluka kamkamale didiyemelemama epo atluwa, “Wua: aseka alila kiyele omha:ha:iya. Adipalati, wua:ye opata potimalati paliwaye, epammama alotle mikadepe dle so opa opi mape mepapelepe. Opata yia: potimtamama na:ta sukulu himili dla tame gudlepiye, eta na:ta yia: koko gladepo yia: watle asiyama wotiyalle hamilowepo,” duwa.

¹²Epame na: La:mta ma dea yuli hale mosukulu tiyama kestlati me-natiwa. Epapele oloma edla allutuwale patota tuwa. Epalati salitapo tluka dikili some sikemte diki depo haluwa. Epalati mamatapo omali

some omteka:po haluwa. ¹³Epapalati tamili omapla di dla popa:leta mosisi patota pumama dali dlomoko mili dla yulati dlomokota ta:la dla balladepo tulumdiye, tamilita epo ta:la dla balladepo tuluwa. ¹⁴Epapele oloma edla wa:yata popolumdiye, epapele some pepele dita epo popolumtamama me-pa:uwa. Epame tamali hapuloma mate epo hasu hapuloma mate yia:ta popa:lalo mo memelepame ma alikili dla dodokolapo tulum hutiyemyela natiwa.

¹⁵Epalati ta:lamo dokopala so hapuloma mate epo opahale dokopala so hapuloma mate epo alisisi poposatilimale so mate epo asiyama pa:le oko halalo so mate epo yia: dokopala so mateta teiko dulu dla epo munamu dulu dla haohaodemyeuwa. ¹⁶Epammama yia:tapo tamali mate epo ewala patoto mate dla epo atlamyeuwa, “Dia:ye bopudiya, Godta di ponatilalo wekelepo depame. Epame ditapo La:mta siyaladle tle hemele haohaodlepo depame. ¹⁷Adipalati, yia:ta siyaladle alilatapo mo-puapo. Epapedeme dulu edla oplami antapo me-kokalepo halemama yia:ta siyaladleye tla:mtapa:?” demyeuwa.

Isael so 144,000 opata God dla ulu halomale

7 ¹⁻²Epedeme koko ita tame gudlati na: banakaka so dapiyamte dapiyamte dleta ta:lamota tame gugudle dapiyamte dapiyamte dle dla tame ha:ha:la natiwa. Godta yia: dla itiyamale hamiyo, yia:tapo ta:lamo mate kaula pato mate epo dalupa mateye mosisita bobtalimelepo depame. Amasiyama yia:tapo mosisita bibikilimalala depame ala me-himomeleme ha:ha:uwa. Epame na: ma banakaka oplami haleta salita matlalo tiyama tle matla natiwa. Ya: matamama pasakalo hallalo Godta ya: wate hamili ukule mate hampuwa. Epame ya:tapo yu teta:le mate banakaka so dapiyamte dapiyamte dle dla epo atluwa, ³“Wua: ta:lamo mate kaula pato mate epo dalupa mate yipta bobtalimiya. Wua: aseka me-ha:ha:lati di tatle God dla salladepo siyamalalo so opa hapuloma yia: daptala dla ukule mate ulu hatitimtlowama. Dita yia: dla ulu hatitimtepo gudlati wua: alotle mosisita ta:lamo mate epo kaula pato mate epo dalupa mate bobtalimaiya,” duwa.

⁴Epame na: opa ulu halomale so sukulu daluwa. Eye 144,000 so opata ulu halomuwa. Opa iwoloye Isael so elele 12 halomalepo.

⁵Yuda elele dulu dla 12,000 opata ulu halomuwa.

Epame Luben elele dulu dla 12,000 opata ulu halomuwa.

Epame Gad elele dulu dla 12,000 opata ulu halomuwa.

⁶Epame Asel elele dulu dla 12,000 opata ulu halomuwa.

Epame Naptali elele dulu dla 12,000 opata ulu halomuwa.

Epame Manase elele dulu dla 12,000 opata ulu halomuwa.

⁷Epame Simiyon elele dulu dla 12,000 opata ulu halomuwa.

Epame Libai elele dulu dla 12,000 opata ulu halomuwa.

Epame Isakal elele dulu dla 12,000 opata ulu halomuwa.

⁸ Epame Sebulun elele dulu dla 12,000 opata ulu halomuwa.

Epame Yosep elele dulu dla 12,000 opata ulu halomuwa.

Epame Benyamin elele dulu dla 12,000 opata ulu halomuwa.

Mo hapuloma tle wowoyamale opa

⁹Koko ita tame gudlati na: matle toko ipo natitepo opa alumale patota Godta pollalo mo mila:pi dla epo La:m mila:pi tle ha:ha:la natiwa. Yia:ye oplami haleta sesa:loweye po-ala:na. Yia: mo meyelope meyelope dle tle epo elele meyelope meyelope dle tle epo yu meyelope meyelope dle tle puame ha:ha:uwa. Epame yia:ta tluka kamkamale didiyepo ha:ha:mama dota bikisi halopo ha:ha:uwa. ¹⁰Epame yia:tapo yu teta:le mate epo atlamyeuwa,

“Di Godye ya:ta pollalo mo dla mo-polapo.

Epame dita pasakalo ha:ha:lowe kokoye ya: mate epo La:m mateta di watle ma-hapiwapo,” demyeuwa.

¹¹Epame dokopala so mate epo pasakalo ha:ha: alisisi mateta Godta pollalo mo mateka:pi dla ha:ha:lali banakaka so hapulomatapo alikili tle sillidepo ha:ha:mama God mila:pi tle heodepo ya: dla siyele ta:demama epo atlamyeuwa,

¹² “Ikadepe, siyele mate hela:dle mate malamale ka:dle mate itiyamale mate di God dla kokó hutiyelepe.

Epedeme dita ya: dla sisiyemama ya: hi di dla ta:dlowe ka:dena.

Eye ikadepepo,” demyeuwa.

¹³Epalati dokopala oplami haleta na: watle epo atluwa, “Tluka kamkamale didiyepo ha:ha: iwoloye anawolota? Epame yia:ye adi tle pumulo?” duwa.

¹⁴Epalati na:ta asiyama ya: watle epo atluwa, “Dokopala oplami, na: pona:malamana. Wa: tlo koko eye wa:malamana,” duwa.

Epalati asiyama ya:ta na: watle epo atluwa, “Iye ta:lamu pato dla wotiyalle pato pua dulu tle alikili dla wowoyamale opapo,” duwa. “Opa iwoloye La:m omali mate yia: tluka howahalomalati ma kamkamuwapo. ¹⁵Epedeme yia:ta Godta pollalo mila:pi tle ha:ha:mama ya: aiyalma aya dulu dla alila mate utula:la mate ya: hi di dla ta:demha:ha:po. Epalati Godta meyelo yia:ye omhalemama yia: gademhalapo. ¹⁶Epedeme yia:tapo matle daya mate yú mate pota:ta:mha:ha:lowa. Epame sali alemalleta yia: dla podomhallowa. ¹⁷Adipalati, Godta pollalo mateka:pi dla hallalo La:mta meyelo yia:ye omhalemama yia:ye pasakalo yú kolomale dla elemta demhallepe. Epalati Godta yia: inoma kaiyo hapulomaye hihiyotipo wellipe.”

Dea yuli mosukulu kestale

8 ¹Epedeme La:mta pepa polli dea yulumale mosukulu kestlati Pepele dimota alila kiyele dla yu dimi ka:lipo eluwa. ²Epame na: matle

banakaka so opi 7 God mila:pi tle ha:ha:lalo sota ha:ha:la natiwa. Epame yia: dla hulu 7ye halopiwa.

³Epame banakaka oplami haleta gold isilako hapame Godta pollalo mila:pi dla gold tileta pola dla puame haluwa. Epame ullu ka:dle pamalaloye ya: watle hamilati ya:tapo God ya: opata inoma sumale yu mate hatlo dukupame gold isilako dla ha:uwa. ⁴Epalati ya:ta ha:mhala isilako etle ullu ka:dle pamalalo hamdele namile mate epame God ya: opata inoma sumale yu mate God hala dla hetauwa. ⁵Epame banakaka oplamita tile dla dlapa hapame gold isilako dla hapo pasatlali ma ta:lamo dla hamastauwa. Epalati omapla hela:hela:dle mate omapla halè mate epo allutuwa le mateta wowoyamuwa.

Banakaka sota hulu sisilamale

⁶Epedeme banakaka so 7ta hulu sisilamolowedeme dinapopo ha:ha:uwa. ⁷Epapeleye banakaka oplami itapu hallalota ya: hulu sisilamalati ewala mate epo dlapa mateta omali mate dukupo ta:la dla tiyo some heluwa. Epalati ta:lamo patoye alumale dapahatlope dulu dla hukulupame alumale hatlope tlo dlapata hamdemama dali mate osamokolo mate hamdouwa.

⁸⁻⁹Epame banakaka oplami haleta ya: hulu sisilamalati tamali patoye dlapa hamdele epapeleta kaula pato dla hamastauwa. Epammama kaula patoye alumale dapahatlope dulu dla hukulupame alumale hatlo tlo omali yelati dulu edla ha:ha:lalo alisisi hapulomata paliwa. Epame koa hapuloma edla siyamale mape mo-bobtalipo hamastauwa.

¹⁰Epame banakaka oplami haleta ya: hulu sisilamalati tamali pato tuloma some hamdemhallalota pepele di tle aloma yú dla epo yú kokolomale dla teyuwa. ¹¹Tamali pato ya: hiye Haka:le. Epalati aloma yú hapuloma mate epo yú kokolomale hapuloma mate alumale dapahatlope dulu dla hukulupame alumale hatlo dulu dla ha:ha:lalo aloma yú mate epo yú kokolomale mate mo-bobtalimuwa. Epedeme yú e dlomale so opa hapulomaye paliwa. Adipalati, yú iye pta haka:na.

¹²Epame ma banakaka oplami haleta ya: hulu sisilamalati sali seme mate mama seme mate epame tamali opi mateta amtuwa. Epammama alila ipita amtumama utula:la ipi ma mama mate tamali mate dla hela:dle hawa haluwa.

¹³Epame na: matle natilati kepilita omapla di dla hollomsela:la natiwa. Ya: hollomsela:mama yu teta:le mate ipo atlali daluwa, “Woiyo! Woiyo! Woiyo! Ta:lamo dla ha:ha:lalo so opa yimkadulo. Adipalati, banakaka so opa dapahatlope ala yia: hulu posisilalimasema. Yia:ta yia: hulu sisilalimelepiye, wotiyalle koko dapahatlopeta wua: dla pulupe,” duwa.

Ma banakaka oplami haleta ya: hulu sisilamale

9 ¹Epame ma banakaka oplami haletapo ya: hulu sisilamalati na: pepele di tle ta:la dla teyuli tamali natiwa. Tamali hema munamu

sukulu pa:le kokoloma eloye hamiwa. ²Epame ya:tapo kokoloma gowaladlati sukulu pa:le munamu dulu tle namile patota woyapo hetamama pepele di mate sali mate amtuwa. ³Epalati namile dulu tle wolomopita wowoyapo ta:lamo dla maluwa. Epalati wolomopi hema kalepateyewalata yellati wotiyallalo epapele itiyamaleye hamiwa, yia:tapo opa yiyelemelepo depame. ⁴Epalati yuta wolomopi watle epo atluwa, “Wua: ta:lamo dla osamokolo mate dali mate ha:ha: hapulomaye pobobtalimolowa. Amasiyama opa anawolo daptala dla God ya: ulu hawa ha:ha:ma; wua: isikimi opa ewolo dla wotiyalle hapimha:ha:iya,” duwa. ⁵Amasiyama wolomopi hema opa potimolowe itiyamale pohamina. Isikimi mama 5 dulu dla opa dla wotiyalle hapimha:ha:lepo depame itiyamale tlo hamiwa. Epedeme opaye wolomopita yiyelemaalati yia:tapo kalepateyewalata yellati wotiyalemkiye, epapele wotiyalleye natimha:ha:lepe. ⁶Epalati alila oloma edla opatapo palliwe solotamelepe, amasiyama yia: popalliwa.

⁷Wolomopi iwoloye hos aliya patotota opahale dla tlowedeme dinapo ha:ha:mdiyeye, epapele sepena. Yia: dokopala dla gold dokopala alisisi epapele didiyepo ha:ha:uwa. Epalati yia: mila:pita opa mila:pi some ha:ha:uwa. ⁸Epalati yia: kokosaseye wola: kokosase some ha:ha:uwa. Epame yia: a:peye layon aliya a:pe some ha:ha:uwa. ⁹Epame yia: pitako dla olita kapulu mita:ple sepele didiyepo ha:ha:uwa. Epame yia:ta hoholoyemama yia: sukuta popaliyeuwaye, opahale sota hos aliya tle opahale dla ullumtamama yuhalemkiye, epapele some haluwa. ¹⁰Yia: tileye kalepateyewala tile sepena. Epedeme yia: tile e mate mama 5 dulu dla opa yiyelemha:ha:lowe itiyamale eluwa. ¹¹Wolomopi yia: dokopala oplamiye sukulu pa:le munamu dulu dla hallalo banakaka oplamipo. Oplami i ya: hiye Hibulu yu mate semama Abadon. Epalati Guliki yu mate semama Apoliyon.^a

¹²Epedeme wotiyalle koko itapu eluwaye mogudepo. Amasiyama itapu a:ma dla ala wotiyalle koko dapiyamteta me-hutiyepo.

Ma banakaka oplami haleta ya: hulu sisilamalale

¹³Epame ma banakaka oplami haleta ya: hulu sisilamalati na: God mila:pi tle pollalo gold tile pate tle yuta epo pulati daluwa. ¹⁴Yu eta yo hulu sisilamalalo banakaka oplami dla epo atluwa, “Yupalates aloma pato pili dla banakaka so opa dapiyamte dapiyamte dle dea mate yulupo ha:ha:ye totowatimane. ¹⁵Adipalati, yia:ye ma-dinapopo ha:ha:po ta:lamo so hapuloma hukulli dapahatlope dulu dla alumale hatlope dulu dla ha:ha:lalo so tlo potimolowedeme. Epedeme wata iye yia: alilapo epo yia:

---

^a 9:11 Abadon hi mate epo Apoliyon hi mate yia: dulu kokoye koko hapuloma bobtalimalalo oplami demama apopo.

mamapo epo yia: sokomokopo,” duwa. Epela dalepame banakaka oplami yo hulu sisilamalalota tame yia:ye dea totowatimuwa.

¹⁶Epame na: opahale sota hos aliya di dla popa:lati natiwa. Epame yia: namba ma daluwa, eye 200 miliyon. ¹⁷Epedeme na:ta tlamuwa hos aliya mate epo aliya di dla popa:uwa opahale so mateye ipapena. Aliya di dla popa:uwa yia: kapuluye omteka:pena epo dikina epo walena. Epalati hos aliya yia: dokopalaye layon dokopala sepena. Epame yia: mati dulu tle dlapa mate namile mate epo ullu batalimale pamalalo mateta woyamuwa. ¹⁸Epalati ta:lamo so hapuloma alumale dapahatlope dulu dla alumale hatlope tlo hos aliya mati tle woyamale dlapa mate namile mate epo ullu batalimale pamalalo mateta potimuwa. ¹⁹Hos aliyata itiyamaleye mati dla epo tile mate dla hutiyeuwapo. Adipalati, yia: tileye ilama sepena, dokopala watalo. Epedeme e mate opaye wotiyalle hapimduwapo.

²⁰Amasiyama wotiyalle koko ita opa potimama opa opi ta:lamo medla pomelle sotapo yia:ta dota mita:ple god dla sisiyeloweye pomelena. Epammama yia:tapo bataliya dla sisiyemha:ha:loweye pomelena. Yia:tapo malamale pomeyelope dlalo ha:ha:mama dota mimita:ple god ipapele dla sisiyemha:ha:uwapo, goldta mita:ple god dla epo silbata mita:ple god dla epo blonsta mita:ple god dla epo ewalata mita:ple god dla epame dalita mita:ple god dla. Epapele tlope god iwoloye natilowe poyia:malamana, epo dallowe ma poyia:malamana, epame siyamolowe ma poyia:malamana. ²¹Epame opa iwolo dla yimkadulo potimolowe koko mate epo osolo koko mate epame opa mate wola: mate uhalomolowe koko mate epo upo alisisi uhalomolowe koko mate pomelena.

Banakaka oplami mate buka polli mate

10 ¹Na: matle banakaka oplami hale itiyamaleta pepele di tle wualata ya: moto dla polupo malla natiwa. Epalati ya: dokopala di dla pesepidolota hallati natiwa. Epame ya: mila:pita sali some hallati ya: heteta dlapa some teleka:mmalla natiwa. ²Epame banakaka oplami ya: do dla buka polli yemalaye mo-towastame ella natiwa. Epame ya:ta malemama ya: dowala heteta kaula pato dla doluwa, epalati ya: weke heteta ta:la dla doluwa. ³Epame ya:tapo yu teta:mama layon some paluwa. Ya:ta epo yu teta:le dulu dla omapla 7ta yuhalë daluwa. ⁴Yia:ta yuhapo gudlati na:tapo yia:ta yuhalë eye buka dla hatitimolowedeme apuwa. Amasiyama pepele di tle yuta malemama na: watile epo atluwa, “Wa: omapla 7ta yuhalë kokoye buka dla hatitimiya. Yia:ta yuhalë kokoye opa hapuloma dla botomastamiya,” duwa.

⁵Epame na:ta banakaka oplamita ya: hete mate kaula pato dla dole epo ta:la dla dole depo hallati natiwata ya: dowala do mate pepele di dla ta:depo halla natiwa. ⁶Epame ya:ta God hi tle yu teta:le mate epo

atluwa, “Kokó halepo hallalo Godtapo pepele di mate ta:lamo mate epo kaula pato mate epame dulu edla ha:ha:lalo alisisi hapuloma mate mimita:puwapo. Epedeme na:tapo ya: hi tle ikadepe koko atlema. Godta ya:ta hali dle koko haloweye podekellowa. ⁷Epedeme mosukulu hallalo banakaka oplamita ya: hulu sisilamelepiye, Godtapo ya:ta hemele dinapopo himili kokoye hame haliyamale dla woyamelepe. Godtapo koko iye ya: yu hapo molo atlamalalo so dla ma-atlamuwapo,” duwa.

⁸Epame yuta pepele di tle matle na: watle epo atluwa, “Wa: banakaka oplami ta:la dla epo kaula pato dla dole depo hala dla tame ya: do dulu dla buka gowaladepo elaye hane,” duwa.

⁹Na: epalati tame banakaka oplami dla buka e halowedeme daluwa. Epalati ya:ta asiyama na: watle epo atluwa, “Wa: hame dene. Wa:ta delepiye, wa: mati dla topsiyo some opalli hamilipe. Amasiyama wa:ta dokollopiye, eta wa: dla haka:le hamilipe,” duwa. ¹⁰Epalati na: banakaka oplami tle buka hame ka:yapa douwa oloma edla topsiyo some opaluwa. Amasiyama ma dokollati haka:uwa. ¹¹Epalati yuta ma na: watle epo atluwa, “Wa: matle ta:lamo meyelope meyelope dle so dla epo yu meyelope meyelope dle yuhalalo so dla epo dokopala so hapuloma dla alotle yia: dla koko wowoyamoloweye ma-atlamtane,” duwa.

God tle yu hapame molo atlamalalo so opa dapiyamte

11 ¹God ya: banakaka oplamita na: watle ala:lalo dea hamimama epo atluwa, “Wa: tame God ya: aiyalma aya mate epo God dla namkale dle alisisi ha:lalo tile mate tlo ala:ne. Epame edla God dla siyele ta:dlalo so opa hapuloma sesa:ne. ²Amasiyama aiyalma aya alikili tlo ala:miyo. Adipalati, eye po-Yu sota halepo depame alikili dla pomoluwapo. Yia:tapo edla ha:ha:mama Yelusalem moye 42 mama dulu dla hete dolemha:ha:lepe. ³Epame na:tapo na: opa dapiyamteye taiya dlowepo, yia:ta na: yu hamsiyamelepo depame. Epalati yia:tapo dupa kolle tluka didiyepo 1,260 alila dulu dla God yu atlamsiyamelepe,” duwa.

⁴Opa dapiyamte iwoloye ta:lamo pato God mila:pi tle ha:ha:lalo olini dali dapiyamte mate epame tuloma dapiyamte mate God yu buka dla atlaye ewolopo. ⁵Epapele dulu dla oplami antapo yia: dla wotiyalle hamilowedeme apelepiye, dlapatapo yia: mati tle woyapame ya:ye hamdepo hamastlepe. ⁶Epedeme yia: dla itiyamale elapo, yia:ta God yu molo atlamsiyama alila edla tiyota hellala depo himomolloweye. Epame yia: dla itiyamale hale elapo, yúye ma omali yeloweye. Epame yia: dla ma itiyamale hale me-elapo, ta:lamo hema wotiyalle mila:pi meyelope meyelope dle hame yia:ta solotamale oloma dla hampua hampua dloweye.

⁷Opa dapiyamte iwolota God yu atlamsiyamata mogudlati sukulu pa:le munamu dulu tle woyamale ulugiyemale alinepitapo yia: mate opahale

demama yia:ye potimelepe. ⁸Epame yia: Lod dali yekelehmimili di dla gogodle mo pato edla yia: motota api duka dla dollupe. Epedeme mo pato eye soko tle natilati Sodom mo mate epo Isip mo mate epapele some halapo. ⁹Epalati opa hapuloma mo meyeloape meyeloape dle so mate epo elele meyeloape meyeloape dle so mate epo yu meyeloape meyeloape dle so mateta yia: motota 3½ alila dulu dla api duka dla hutiyela natipame hatiliwe allipe. ¹⁰Epame ta:lamo pato dla ha:ha: so hapulomatapo opa dapiyamte iwolota palli koko dla sikemte sisiyemama yimkadulo watle namkale dle alisisi mate asiyama hami asiyama hami demha:ha:lepe. Adipalati, opa dapiyamte iwolota opa hapuloma dla wotiyalle pato hapimha:ha:mduwapo.

¹¹Epame 3½ alilata mogudlati Godta ma opa dapiyamte iwolo dla pasakalo halopiwa. Epalati yia:ta sillati yia: natilalo sotapo sikemte yiyelemama wowota:uwa. ¹²Epame yuta Pepele di tle yia: dla epo atla daluwa, “Hema mataiya.” Epalati yia:tapo yia: dla opahale dlalo sota me-omha:ha:lali wuala dulu tle Pepele di dla hetauwa.

¹³Yia:ta Pepele di dla hetale oloma edla allutuware patota tuwa. Epalati mo pato dulu dla mo yemala hatlope tlo batalipo hamastamama 7,000 opaye poyuwa. Epalati opa opi popotimalalo wekele sota koko i natipame wowota:mama Pepele dimo dla hallalo Godta itiyamale dla mikadepe demama ya: dla heodemyeuwa.

¹⁴Epapedeme wotiyalle koko dapahatlope dulu dla dapiyamteye mogudepo. Amasiyama ma itapu a:ma dla ala hatlope me-elapo.

Banakaka oplamita mosukulu hulu sisilamale

¹⁵Mosukulu dla hallalo banakaka oplamita ya: hulu sisilamalati yu itiyamaleta pepele di tle epo atlamyeuwa,

“Watapo ta:lamo pato omhallowe itiyamaleye di God mate ya:ta sale Keliso mate dla me-elapo.

Epedeme Godta ta:lamo pato iye omhalemama sukulu pa:le dulu dla hallepe.”

¹⁶Epame God mila:pi tle popa:lalo 24 dokopala sota yia: dokopalata ta:la dla heodepo popa:mama God dla siyele ta:demama epo atlamyeuwa,

¹⁷“Lod God wa: itiyamalepo.

Wa:ye ka:yapa haluwapo epame wata halapo.

Epedeme di wa: hi di dla ta:dema.

Adipalati, ta:lamo pato iye wa:ta itiyamale pato mate omhallowe mo-kotiyamapo.

¹⁸Ta:lamo so hapulomata kakasilamha:ha:lali

wa:ta kasilamaleta mo-woyamapo.

Epame palli so koko gladlowe alila ma mo-woyamapo.

Epame wa: yu molo atlamalalo so dla wa:ta asiyama hapilowe alilata ma mo-puapo.

Epame mikadepe dle so mate epo wa: hi dla wowota:lalo so hapuloma yimka:sikili mate epo patoto mate dla asiyama hapilowe alila ma mo-puapo.

Epame wa:ta yimkadulo potimalalo so opa poyuluwe alila ma mo-puapo.”

¹⁹Epame na: God ya: aiyalma aya Pepele dimo dla pollalo kokolomata gowaladepo hallati natiwa. Epame aiyalma aya dulu dla Godta yu itiyapo kokalepo himili aiyalma tókota polla natiwa. Epalati omapla hela:hela:dle mate epo omapla halè mate epame allutuware mateta woyamuwa. Epame ewalata pepele di tle tiyo some heluwa.

A:ya mate ilama mate

12 ¹Epalati pepele di dla ulugiyemale kokotapo woyamuwa. Eye a:yatapo sali asipo ya: hete dapiyamteta mama dla dololepo halemama tamili 12 ya: dokopala dla didiyepo hallati natiwa. ²A:ya iye mopapo koko walena. Epeleye ya:tapo owayemala hamolowedeme wotiyalle natimama ammeluwa.

³Epame ma ulugiyemale koko haleta pepele di dla woyamuwa. Eye ilama pato omteka:peleta woyamuwa. Ilama ya: dokopalaye 7. Epame ya: dokopala 7 hema dokopala sota didiyelalo alisisiye didiyepo ha:ha:la natiwa. Epame ilama hema pate 10ta ha:ha:uwa. ⁴Epalati ilamatapo ya: tile mate tamili alumale dapahatlope dla heyulati alumale hatlopetata:la dla teyuwa. Epame ilamata a:ya mudali dla omhaluwa, ya:tapo owayemala hamalati e yumdlowedeme. ⁵Epame a:yata maseyemala ma-hamalati banakakatapo maseyemala eye Godta hala dla hamame hetauwa. Adipalati, maseyemala etapo ta:lamo pato hapulomaye itiyamale mate omhallalo hallepe. ⁶Epalati ya: waiye dalupa dulu dla Godta ya: mo dinapele dla teletauwa. Ya:tapo edla tame 1,260 alila dulu dla hallati Godta ya:ye woloma omhallepo depame.

⁷Epalati Pepele di dla opahaleta woyamuwa. Epalati banakaka so yia: dokopala oplami Maikolta ya: banakaka so eleme Ilama mate nalatimuwa. Epalati asiyama Ilamata ya: banakaka so eleme yia: mate nalatimuwa. ⁸⁻⁹Amasiyama epo opahale dle dulu dla Ilama mate ya: banakaka so mate po-itiyamalalo wekelati Maikoltapo yia:ye Pepele di tle ta:lamo isili dla ka:ka:timuwa. Epedeme ilama pato iye ka:yapa mowataliya haluwapo. Epame ya:ye ta:lamo so hapuloma elemala natilalo oplamipo. Ya: hi dapiyamte, haleye bataliyapo, epame haleye Saitenpo.

¹⁰Na: epalati pepele di tle yu teta:le patota epo atla daluwa,

“Wata God ya: mo koko mate epo ya:ta itiyamale mateta dia: dla mo-pualepo. Epame pasakalo gadlowe koko mape dia: watle ma hamilipo. Epedeme watapo Godta sale Kelisotapo dokopala oplami halapo. Adipalati, Saitenye watapo Pepele di tle ma-ka:stalepo. Ya:tapo alila

hapuloma mate epo utula:la hapuloma mate God mila:pi tle halemama mikadepe dle so kokoye batalipo atlemhalemduwapo. ¹¹Amasiyama yia:tapo La:m omali tle epo ka:dle yu yia:ta hamsiyamale tle Saitenye ma:ta:mtauwapo. Epele dulu dla yia: palliwe powowota:mdena.

¹²Epapedeme Pepele dimo mate epame dulu edla ha:ha:lalo so wua: mate sisiyeiya. Adipalati, Saitenye wua: tle ma alikili dla ka:stalepo. Amasiyama ta:lamu dla ha:ha:lalo so mate epo kaula pato dulu dla ha:ha:lalo so mate, wua:ye wolomape! Kokalle koko mate epame upiyele koko mateta wua: dla pulupe. Adipalati, Saitenye wua: dla mo-malalepo. Ya:ye sikemte siyaladle mate sela:lepe. Adipalati, ya: natipo, ya:ta ya: opa elemolowe alilaye pase selemalina.”

¹³Epame Ilamata ya:skamu natitepo ya:ye ta:lamu dla ka:stla natipame ma maseyemala hamale a:yaye hamolowedeme dodolomuwa.

¹⁴Amasiyama a:yatapo Ilama etle dalupa dulu dla teletlepo depame kepili suku dapiyamteye ya: watle halopiwa. Epalati ya:tapo kepili suku e mate dalupa dulu dla hollomtauwa, Godta ya:ye edla sokomoko dapahatlope mate epo mama 6 dulu dla woloma omhallopo depame.

¹⁵Epalati Ilamatapo ya: mati tle aloma pato woyamuwa, yútapo a:ya eye yumatilipo depame. ¹⁶Amasiyama ta:lata a:ya e gademama ya: mati pato mate yúye dokoluwa. ¹⁷Epalati Ilamatapo a:ya dla sikemte siyaladepame tame a:ya yimlala opi dla opahale ta:duwa. A:ya i ya: yimlalaye Godta molo atlale yu dolumha:ha:mama Yesuta imale kokoye sikemte kikitilata hohopo ha:ha:lalo sopo. ¹⁸Epalati Ilamatapo kaula pato peleyama dla haluwa.

Kaula pato dulu tle ulugiyemale alinepita woyamale

13 ¹Epalati na: ma ulugiyemale alinepita kaula pato dulu tle haliyamale dla woyam-matla natiwa. Ya: dla pate 10 mate dokopala 7 mate ha:ha:uwa. Epalati ya: pate hapuloma dla dokopala sota didiyelalo alisisita ha:ha:uwa. Epalati ya: dokopala hapuloma dla God dla putlomale yu hatitimaleta hutiyeuwa. ²Na:ta ulugiyemale alinepi natiwa eye moko esemala leped moto epapena. Epalati ya: hete tlo bea aliya hete epapena. Epalati asiyama ya: mati tlo layon mati epapena. Epapeyele Ilamatapo ya: dla itiyamale eluwa hapuloma eye ma ulugiyemale alinepi hema halopiwa. ³Ulugiyemale alinepi ya: dokopala haleye opata yumili ulu walle halla natiwa. Epalati ta:lamu so hapulomatapo yiyelle mate ya: omha:ha:mama dolumtamaluwa. ⁴Epame Ilama dla heodepame ya: dla siyele ta:demyeuwa. Adipalati, ya:tapo itiyamale pato ulugiyemale alinepi dla hamiwa. Epame yia: ma ulugiyemale alinepi dla heodepo sisiyemama epo atlamyeuwa, “Anta itiyamaletapo ulugiyemale alinepita itiyamaleye tla:mtame halema:? Epame antapo ya: mate opahale dlowe ala:ta:?” demyeuwa.

⁵Epame ulugiyemale alinepi dla itiyamale hamiwa, ya:tapo 42 mama dulu dla ya:skamu hamhetamsela:mama God hi dla putlopo atlamsela:lepo depame. ⁶Epalati ya:tapo God hi dla putlopo atlemsela:mama Pepele dimo mate epame dulu edla ha:ha:lalo so mate dla putlopo atlemsela:uwa. ⁷Epame ya: dla ma itiyamale hamiwa, ya:ta mikadepe dle so dla opahale demhalemama wotiyalle hapimhallowedeme. Epame ya: dla ma itiyamale hamiwa, ya:tapo ta:lamo meyelope meyelope dle hapuloma mate epame opa yu meyelope meyelope dle so mate epo elele meyelope meyelope dle so mateye omhallalo hallowedeme. ⁸Epalati ta:lamo so opa hapulomatapo ya: dla heodepame sisiyemha:ha:uwa. Amasiyama ta:lamo ala pomita:plalo hallati Godta opa anawolo hiye Pasakalo Buka dla ma-hatitimuwa, opa ewolota ulugiyemale alinepi dla heodepo posisiyena. Epedeme Pasakalo Buka iye opata yumili La:m tetepo.

⁹Epedeme molo watalo so wua: yu i daliya.

¹⁰Opa anawoloye amtuwale aya dla hohopo telepe dle hallepiye, yia:ye mepo amtuwale aya dla hohopo telepe.

Epame opa anawoloye aipa:ya mate potimelepe dle hallepiye, yia:ye mepo aipa:ya mate potimelepe.

Ipapele koko natimama God ya: opatapo mikadepe dle dulu dla woloma kokalepo ha:ha:lowe ka:pi.

Ta:la dulu tle ulugiyemale alinepita woyamale

¹¹Na: matle ulugiyemale alinepi haleta ta:la dulu tle woyamala natiwa. Ya: pate dapiyamteye La:m pate sepena. Amasiyama ya:ye ilama some yukamalalo. ¹²Epedeme ya:tapo ka:yapa kaula dulu tle woyamale ulugiyemale alinepita itiyamaleye hapame itiyamale e mate ta:lamo so hapulomaye ha:ha:msela:uwapo, yia:tapo ka:yapa woyamale ulugiyemale alinepi dla heodepo sisiyelepo depame. ¹³Ya:ta epamsela:mama ulugiyemale koko patoto halomsela:uwa. Epame ya:tapo opata omha:ha:lali dlapaye pepele di tle malane dlati maluwa. ¹⁴Epame ya:tapo ta:lamo so opaye elemala natilowedeme ulugiyemale koko hapulomaye halomsela:uwa. Epame ya:tapo ka:yapa woyamale ulugiyemale alinepi ya: mila:pi sepeleye opata dlopi dota mita:plepo depame ha:ha:mhaluwa. ¹⁵Ya: matle itiyamale hapame dlopi dota mita:ple alisisi dla pasakalo hamiwa, ya:tapo yukamelepo depame. Epame dlopi dota mita:ple alisisita yukamalati ya: dla heodepo posisiyelalo wekele soye potimaiya duwa.

¹⁶Ya: matle ta:lamo so opa hapuloma yimka:sikili mate epo patoto mate, epame alisisi poposatilimale so mate epo alisisi pa:talo so mate, epame asiyama pa:le oko halalo so mate epo yia: dokopala so mateye yia: dowala do dla o yia: daptala dla ulu halomelepo depame ha:ha:limhaluwa. ¹⁷Epapele dulu dla ulu pahalomalalo wekele so dla alisisi hoidlowe mate

epo alisisi halomolowe mate dla itiyamale pe-ellowa. Ulu iye ka:yapa woyamale ulugiyemale alinepi ya: hipo, epame ya: hi nambapo.

¹⁸Wua: koko hema woloma malamaiya. Ka:depo malamalalo oplamitapo ulugiyemale alinepi ya: namba iye sesa:lepe. Adipalati, namba i ya: dulu kokoye oplami hale hita elapo. Epedeme ya: nambaye 666.

144,000 sota sala sale

14 ¹Na: matle natilati La:mta Sayon tamali di dla halla natiwa. Epalati 144,000 opata ya: mate ha:ha:la natiwa. Opa iwolo daptala dla La:m hi mate epo ya: A hi mate hutiyeuwa. ²Na: epame pepele di tle utumapita sodle yu sepeleye daluwa. Epame omaplata halë sepele ma daluwa. Epame yu na:ta daluwa eye woiyo taumalalo sota woiyo yulumha:ha: sepele yu some daluwa. ³Epalati 144,000 sota Godta pollalo mo mate epo pasakalo ha:ha:lalo alisisi dapiyamte dapiyamte dle mate epame dokopala so mate yia: mila:pi tle ha:ha:mama sala amko semha:ha:uwa. Sala iye oplami haletapo malamolowe po-ala:na. Amasiyama isikimi 144,000 opa yia: tlo sala iye yia:malamanana. Opa iwoloye ta:lamo tle Godtapo asiyama mate ma-hohomuwapo. ⁴Opa iwoloye wola: mate poha:ha:mdena, epame wola: kapala po-umamdena. Yia:ye ullu pa:talo sopo. Epame yia:tapo La:mta hadima tama; yia: ma ya: dolumsiyamdepo. Epedeme opa iwolotapo osalo dulu dla itapu teimale alisisiye hauwalepo God mate epame La:m mate dla hapili alisisi epapele some ha:ha:po. Adipalati, yia:ye Godtapo ta:lamo tle asiyama mate mo-hohomuwapo. ⁵Epame yia:tapo yia: mati tle bobokolomale yu po-atlamasemde. Epedeme yia: dla batalimale koko hale pe-elasema.

Banakaka so dapahatlopeta atlamale koko

⁶Epame na: ma di dla natilati banakaka oplamita di dla hollomsela:lati natiwa. Ya:tapo ta:lamo meyelo pe meyelo pe dle dla epame elele meyelo pe meyelo pe dle so dla epo yu meyelo pe meyelo pe dle so dla kokó ellalo ka:dle yuye hamtlowedeme hollomsela:uwa. ⁷Epame ya:tapo yu teta:le mate epo atluwa, “God dla wowota:mama hatlo ya: dla siyele ta:diya. Adipalati, alilata mo-umula puapo, Godtapo opa hapuloma koko gladloweye. Godtapo pepele di mate epo ta:lamo mate epame kaula pato mate epame yú matale hapuloma mate mimita:puwapo. Epedeme hatlo ya: dla siyele ta:diya,” duwa.

⁸Epalati banakaka oplami haleta ya:mkale ko tle dolumtamama epo atluwa, “Babilon mo patoye mo-batalipo hamastauwapo. Adipalati, ya:ta batalimale kokotapo ta:lamo so hapulomaye batalimale dla elemtauwapo,” duwa.

⁹Epalati matle banakaka oplami haleta yimkadulo ko tle tamama yu teta:le mate epo atluwa, “Opa anawolota ulugiyemale alinepi dla epo ya:

mila:pi sepele dlopi dota mita:ple dla heodepo sisiyemha:ha:lepiye, yia:ye bobtalimelepe. Epame opa anawolota ulugiyemale alinepi tle ya: do dla o daptala dla ulu halomelepiye, yia: ma bobtalimelepe. ¹⁰ Adipalati, yia:tapo Godta kasilamale pato isilako tle yú dlomelepe. Epapele dulu dla opa iwoloye La:m mate epo God ya: banakaka so mateta me-omha:ha:lati dlapa mate ewala teleka:le mateta yia: dla wotiyalle hamilipe. ¹¹ Yia: dla wotiyalle hamilalo dlapaye sumtlowe poya:malamana. Epame ya: namiletapo alila hapuloma dulu dla mepo hetama hallepe. Epedeme wotiyalle dulu edla ha:ha:lalo so dla hedle hale ponatilowa. Adipalati, yia:tapo ulugiyemale alinepi tle ulu halopame ma ya: dla epo ya: mila:pi sepele dlopi dota mita:ple dla heodepo sisiyemha:ha:uwapo. ¹² Ipapele koko natimama God ya: opa Yesu dla mikadepe dlalo sotapo mikadepe dle dulu dla woloma kokalepo ha:ha:lowe ka:pi.”

¹³ Na: pepele di tle yuta epo pulati daluwa, “Buka dla yu iye ilimane. Wata oloma itle tamalemama mikadepe dle dulu dla ha:ha:mama palli sota sisiyelepe,” duwa. Epalati Hela:dle Sokota asiyama epo atluwa, “Ikadepe, yia: matle wotiyalle ponatilowa, amasiyama aseka hedepo ha:ha:lepe. Adipalati, yia:ta ka:dle koko halomha:ha:lati asiyama Godta yia: watle hamilowedeme dinapele kokotapo yia: dolumsiyamapo,” duwa.

Ta:lamo alisisi hauwallowe koko

¹⁴ Na: matle di dla natilati wuala kamale natiwa. Epame wuala di dla Opa Yami sepeleta polla natiwa. Ya: dokopala dla dokopala sota didiyelalo alisisi goldta mita:ple asipame aipa:ya haka:lle hampoluwa. ¹⁵ Epalati God ya: aiyalma aya dulu tle banakaka oplami haleta puame wuala di dla poluwa oplami watle yu teta:le mate epo atluwa, “Ta:lamo alisisi hapulomaye ma-napo popa:po. Epame alisisi hauwallowe alilata mo-puapo. Epedeme wa: aipa:ya hapame alisisi hauwalene,” duwa. ¹⁶ Epalati wuala di dla pollalo oplamitapo ya: aipa:ya hapame ta:lamo alisisi hapulomaye ma-hauwaluwa.

¹⁷ Epalati banakaka oplami haletapo aipa:ya haka:lle mate aiyalma aya Pepele dimo dla pola tle woyamala natiwa. ¹⁸ Na: matle God dla namkale dle alisisi ha:lalo tile dla dlapa milalo banakaka oplami natiwa. Ya:tapo aipa:ya hamhallalo banakaka oplami watle yu teta:le mate epo atluwa, “Ta:lamo dla gla:pi dlomoko hapulomaye ma-napo hutiyepo. Epedeme wa: aipa:ya hapame gla:pi dlomokoye hauwalene,” duwa. ¹⁹ Epalati banakaka oplamitapo ya: aipa:ya hapame gla:pi dlomoko hapuloma hauwalepame halopo puame dlomoko dala okollalo ita dla kolumuwa. Iti iye Godta kasilamale ita patopo. ²⁰ Epapeleye mo pato alikili dla dlomoko dala okollalo ita dla dlomokoye hete dolemha:ha:lati omalitapo ita etle alowampoluwa. Epo alowampolomama omalitapo aloma pato himiwa, 300 kilomita selemalli epapele, epame ya:ta ga:tulliye oplami maka: oloma epapele dla haluwa.

Banakaka so 7ta mosukulu wotiyalle koko halopo puluwe dla dinapele

15 ¹Na: ulugiyemale koko pato haleye omapla di dla natiwa. Epedeme banakaka so 7ta mosukulu wotiyalle koko 7 halopo pula natiwa. Yia:ta halopo pua wotiyalle koko 7 ita puame gudlepiye, Godta kasilamale kokota medla gudlepe. ²Epame na: ma galasi kaula sepeleta dlapa mate dukumale hallati natiwa. Epo na: matle ulugiyemale alinepi tle ulu pahalalo wekepame ma ya: mate epo ya: mila:pi sepele dlopi dota mita:ple dla posisiyelalo wekele sotapo galasi kaula dla ha:ha:la natiwa. ³Yia:tapo Godta yia: watle hapili woiyo yulumha:ha:mama God yu dla salladepo sela:lalo oplami Moses sala mate epo La:m sala mate ipo dodolalimha:ha:uwa,

“Lod God wa:ye sikemte itiyamana.

Wa:ta koko halomale hapulomaye sikemte patoto epame pta ka:ka:pi.

Wa:tapo ta:lamo hapuloma dulu dla dokopala halapo.

Wa: koko hapulomaye ka:dena epame ikadepe.

⁴Lod, wa: dla powota:lalo wekelalo oplami hale halema:?

Epame wa: dla heodepame sisiyelowe dla alilalo oplami hale halema:?

Adipalati, hatlo wa: tlope aiyalma ikadepepo.

Ta:lamo so hapulomatapo puame wa: dla heodepame sisiyelepe.

Adipalati, opa hapulomatapo wa:ta ka:ka:dle koko halomale hapulomaye ma-dalemtauwapo.”

⁵Koko ita tame gudlati na: toko ipo natitepo Pepele dimo dla aiyalma aya kokolomata gowaladepo halla natiwa. ⁶Epalati mosukulu wotiyalle koko halopo pumulalo banakaka so 7ta aya dulu etle wowoyamala natiwa. Yia:tapo tluka kamkamale didiyepame ma yia: pitako dla gold nosowe didiyele haluwa. ⁷Epame pasakalo ha:ha:lalo alisisi dapiyamte dapiyamte dle dulu dla haleta banakaka so 7 dla kokó halepo hallalo Godta kasilamale pasatale isilako 7ye hapiwa. ⁸Epalati banakaka so 7tapo wotiyalle koko 7 halopo puale alilata gudlepo depo omhalale alila oloma edla namileta Godta hela:dle tle epame itiyamale tle puame aiyalma ayaye hapo haluwa, oplami haleta tulala depame.

Godta kasilamale isilako 7

16 ¹Epame na: matle yu teta:le patotapo aiyalma aya tle banakaka so 7 dla epo atla daluwa, “Wua: tame Godta kasilamale isilako 7ye ta:lamo dla olotimaiya,” duwa.

²Epela dalepame itapu hallalo banakaka oplamitapo ya: isilakoye ta:la dla olostauwa. Epalati ulugiyemale alinepi tle ulu halomale so mate epo ya: mila:pi sepele dlopi dota mita:ple dla heodepame sisiyelalo so mate dla sose mate hakopa mateta yulumtauwa.

³Epalati matle banakaka oplami haletapo ya: isilakoye kaula pato dla olostauwa. Epalati yútapo ma omali yeuwa. Omali eye palli so omali epapele sepena. Epalati kaula dulu edla pasakalo ha:ha:lalo alinepi hapulomata paliwa.

⁴Epame matle banakaka oplami haletapo ya: isilakoye aloma yú dla epame yú matale hapuloma dla olostauwa. Epalati yúta omali yeuwa.

⁵Epalati yú omhallalo banakaka oplamitapo God dla epo atluwa,
 “Aiyalma God, wa:ye wata halapo epame ka:yapa haluwapo.
 Epame wa:ta koko gladleye pta ka:pi.

⁶Adipalati, bobtalimale so iwolotapo wa: opa mate wa: yu molo atlamalalo so mate yia: omaliye olotimuwapo.

Epapedeme wa: watapo omaliye yia:ta delepo depame hamilipo.
 Eye yia: asiyama mate ala:lepo.”

⁷Na: matle God dla namkale dle alisisi ha:lalo tile tle yuta epo atla daluwa,

“Lod God, wa:ye itiyamalepo.

Ikadepe, wa:ta koko gladleye pta ka:pi, koko hale hotale hawa ikadepe.”

⁸Epame matle banakaka oplami haletapo ya: isilakoye sali dla olostauwa. Epalati salitapo sikemte itiyamale mate domama sikemte alemaluwa. ⁹Salita sikemte alemalemama opaye dlapa some hamdlati natipame opata God hi dla putlopo atlamyeuwa. Adipalati, wotiyalle koko hapuloma iye Godta omhallalo halapo. Amasiyama yia: posolotamana, yia:tapo yia: bobtalimale tle heheletipame ma God hala dla puame ya: dla heodemama sisiyelowe.

¹⁰Epalati ma banakaka oplami haleta ya: isilakoye ulugiyemale alinepita pollalo dla olostauwa. Epalati amtuwaletapo ulugiyemale alinepita omhallalo moye halati opatapo wotiyalle natimama yia: teye yiyelemyeuwa. ¹¹Epame yia:tapo wotiyalle pato natimama Pepele di dla hallalo God hi dla putlopo atlamyeuwa. Adipalati, sose mate hakopa mate yia: moto dla sikemte yulumyeuwa. Amasiyama yia: posolotamana, yia:tapo yia: bobtalimale tle heheletimolowe.

¹²Epalati ma banakaka oplami haleta ya: isilakoye Yupalates aloma pato dla olostauwa. Epalati aloma patotapo pitauwa, salita matlalo tiyama tle dokopala sota yia: opa elempulupo depame. ¹³Epalati bataliya yimlala dapahatlope kwaka sepeleta ilama mati tle epo ulugiyemale alinepi mati tle epame isikimi mala-atlalo oplami^b mati tle wowoyamuwa. ¹⁴Bataliya yimlala iwoloye ulugiyemale koko patoto halomolowe yia:malamana. Epedeme yia:tapo ta:lamo dokopala so

^b 16:13 Isikimi mala-atlalo oplami iye ta:la dulu tle woyamale ulugiyemale alinepipo. (13:11)

hapulomaye yia: opa mate elempulupe, Godta sale alilata umulati God mate opahale dlowedeme. ¹⁵⁻¹⁶Epame bataliya yimlala iwolotapo dokopala so hapulomaye mo hale Hibulu yu mate semama Almagendon demde dla elempuame pomoluwa.

Epedeme wua: daliya! “Na:ta puluweye mo-mateka:pi. Na: uhalalo oplami some pulupe. Epapedeme oplami antapo tluka ma-dinapopo halemama omhallepiye, ya:ye siyelepe. Adipalati, ya:tapo tidali siyapo sela:mama wota:mdiyeye, ma pe-epapolowa.”

¹⁷Epalati mosukulu dla hallalo banakaka oplamitapo ya: isilakoye ta:lamo ka: epame Pepele dimo ka: duka di dla olostauwa. Epalati aiyalma aya dulu dla Godta pollalo mo tle yuta epo atluwa, “Koko hapulomaye mo-puame gudemo,” duwa. ¹⁸Epame oloma edla omaplata hela:hela:dle mate epo omaplata halë mate epame allutuware sikemte pato mateta haluwa. Allutuware ipapeleye opata ka:yapa ponatimdena. ¹⁹Epalati allutuware pato ita tumama mo pato Babilonye alumale dapahatlope dla hukulupo ipila:uwa. Epame ta:lamo pato dulu dla mo hapulomatapo bobtalimtauwa. Epame oloma edla Godtapo Babilon mo pato ya: batalimaleye powelina. Epedeme Godtapo ya:ta kasilamale isilakoye ya: watle hamiwapo, ya:ta delepo depame. ²⁰Epame oloma edla hasu hapulomaye yúta dodokoluwa. Epalati tamali hapulomata illipo tulumhaluwa. ²¹Epalati ewala patoto yia:ta upiyele 40 kilogla:m epapeleta tiyo some pepele di tle ta:lamo so opa tama di dla heluwa. Epalati opata wotiyalle koko i natimama God dla putlomale yu atlamyeuwa. Adipalati, wotiyalle koko iye pta pato haluwa.

Duka dla sela:lalo batalimale a:ya mate ulugiyemale alinepi mate

17 ¹Isilako 7 halopo ha:ha:lalo so banakaka oplami haletapo puame na: watle epo atluwa, “Na: mate puane. Epalati na:tapo wa: watle duka dla sela:lalo batalimale a:ya koko gladloweye nati-iliwepo. A:ya iye aloma pili hapuloma dla hallalopo. ²Epalati ta:lamo dokopala so hapulomatapo a:ya hema uhalomha:ha:mduwapo. Epalati ta:lamo so hapulomatapo a:ya ita opa uhalomhalale batalimale kokoye kawata yú some dlopame yiyilalimsiyamduwapo.”

³Epame banakaka oplamita na:ye Soko tle seme dalupa dulu dla tauwa. Na: edla natilati a:yata ulugiyemale alinepi omteka:pele tama di dla polla natiwa. Ulugiyemale alinepi ya: moto dla God dla putlomale yu ilimaleta hutiyeuwa. Epame ya: dla dokopala 7 mate epame pate 10 mateta ha:ha:uwa. ⁴Epalati a:yatapo tluka omteka:pele sikemte ka:ka:dle didiyepo poluwa. Epame ya:tapo mani patota halomale gold alisisi mate epo ewala yimka:sikili ka:ka:dle mate epo moli mate sokolomale didiyepo poluwa. Epame ya:tapo ya: do mate gold isilako hampoluwa. Isilako dulu hema ya:ta opa uhalomhalale batalimale koko mate epame batalimale

hapuloma mateta pasatame poluwa. ⁵Epame ya: daptala dla hi iye himili haluwa,

Babilon mo pato.

Batalimale hapuloma mate

epo duka dla siyamalalo batalimale wola: hapuloma mate yia: waipo. Hi i ya: dulu kokoye hemele me-elapo.

⁶Na: epame a:ya ita God ya: opa Yesu koko atlamsiyamale so potimale yia: omaliye sikemte depo yiyilampolla natiwa.

Na: epela a:ya i natipame sikemte yelepame momalamuwa. ⁷Epalati banakaka oplamita na: watle epo atluwa, “Wa: adipalati sikemte momalampoloma?: Na: wa: dla a:ya i ya: dulu koko mate epame ya:ta pola ulugiyemale alinepi, dokopala 7 mate epame pate 10 mate halomale, ya: dulu kokoye atlowepo. ⁸Wa:ta ulugiyemale alinepi nati iye, ya: ka:yapa haluwapo. Amasiyama wata oloma hema epapele alinepi ma pohalasema. Amasiyama alotle eye sukulu pa:le munamu dulu tle haliyamale dla woyapame ma Dlapa mo dla tullupe. Epalati opa anawolo hiye ta:lamu ala pokotiyamalalo hallati Pasakalo Buka dla pohatitimalalo wekuwa, opa ewolotapo ulugiyemale alinepi i natimama yiyellepe. Adipalati, alinepi iye ka:yapa haluwapo. Epame wata oloma hema pohalasema. Amasiyama ya: ma alotle pulupe.

⁹Epedeme ka:depo malamale sotapo koko iye woloma malamelepe. Ulugiyemale alinepi dokopala 7ye a:yata pollalo tamali 7po. ¹⁰Epame ya: dulu koko haleye dokopala so 7po. Dokopala so 7 dulu dla 5ye mopaliwapo. Epalati haletapo wata oloma hema me-halapo. Amasiyama haleye ala puluwedeme halapo. Amasiyama ya:ta pulupiye, ya: isikimi aliila kiyele dla halla pulupe. ¹¹Epapedeme ka:yapa haluwa ulugiyemale alinepiye wata pohalasema. Amasiyama ma ya:ta namba 8 dokopala oplami hallepe. Epapele tlope ya:ye dokopala so 7 mate sitali hatlopepo. Amasiyama ya:ye alotle Godta batalimelepe.

¹²Epapedeme pate 10 wa:ta natiliye dokopala so 10po. Dokopala so 10 iwoloye ala poha:ha:sema. Amasiyama yia:tapo ulugiyemale alinepi mate aliila kiyele dulu dla dokopala depo ha:ha:lepe. ¹³Epame dokopala so 10 hapuloma iwolotapo yia:ta malamale hatlope depame yia:ta itiyamaleye ulugiyemale alinepi dla hamilipe. ¹⁴Epame yia:tapo La:m dla opahale dlepe. Amasiyama La:mtapo ya:ta sesa:le so opa elepame opahale dele dulu dla dokopala so 10ye tla:mtelepe. Adipalati, ya:ye dokopala so hapuloma yia: dokopala oplamipo, epame patoto so hapuloma yia: Lodpo.”

¹⁵Epame banakaka oplamita ma na: watle epo atluwa, “Batalimale a:yata aloma pili hapuloma dla hallati wa:ta tlamuwa aloma e ya: dulu kokoye ta:lamu meyelope meyelope dle sopo, epo elele meyelope meyelope dle sopo, epame yu meyelope meyelope dle sopo. ¹⁶Epalati

wa:ta natiwa ulugiyemale alinepi mate epo pate 10 mateta a:ya dla sikemte elle pato himilipe. Epammama yia:tapo ya: alisisi hapuloma uhalopame ya:ye tidali siyapo pomellepe. Epame ma yia:tapo ya: moye depame ya:ye dlapa dla ka:stlepe. ¹⁷Amasiyama God meyelo opa ewolota malamale dla epapene dlati yia:tapo koko eye halomha:ha:lepe. Epame yia:tapo malamale hatlope depame yia:ta itiyamaleye ulugiyemale alinepi watle hamilipe. Yia:ta epamha:ha:mama Godta atlamale koko hapulomata wowoyapo gudlepe. ¹⁸Epame a:ya wa:ta natiwa eye ta:lamo dokopala so hapuloma omhallalo mo pato Babilonpo.”

Babilon mo patoye batalipo hamastale

18 ¹Epedeme koko ita tame gudlati na: matle banakaka oplami haleta sikemte itiyamale hame pepele di tle malla natiwa. Epame ya:ta hela:dletapo ta:lamo pato mate hela:depo maluwa. ²Epame ya:tapo sikemte yu teta:le mate epo atluwa,

“Babilon mo patoye mo-batalipo hamastlati opata ma mo edla poha:ha:sema. Mo siyapo pomoluwapo. Epalati bataliya yimlatapo ma mo edla ha:ha:po.

Epame opata posolotamalalo wekele tea ma edla ha:ha:po.

³ Adipalati, ta:lamo so hapulomatapo ya: batalimale kokoye kawata yú some mo-dlopo yiyilalimsiyamduwapo.

Epame ta:lamo dokopala so hapulomatapo ya: mate mo-hutiyemduwapo.

Epame ya: batalimaletapo alisisi aya watalo soye ma-alisisi poposatilimale so demduwapo.”

⁴Epame na: matle yuta pepele di tle epo atla daluwa,

“Na: opa, wua: Babilon dulu tle alikili dla woyamaiya, wua:tapo ya: mate batalimale koko pahalalo wekelepo depame.

Adipalati, wua:tapo ya: mate batalimale koko halomelepiye, wua: mape ya:ta ya: batalimale asiyama wotiyalle halati wua: mate halomelepe.

⁵ Ya: batalimale kokotapo kolumhetamama pepele di umula yakomapo. Epalati Godtapo ya: batalimale asiyama hamiloweye powelisema.

⁶ Ya:tapo batalimale koko opa opi dla hamhaluwaye ma asiyama ya: watle hapiya.

Epame ya:tapo opa opi dla batalimale koko halomhaluwa asiyama ya: watle hapimama tla:mtame hapiya.

Epame ya:tapo ya: batalimale koko mate opa opi dla kawata yú some ilimhaluwaye ma asiyama ya: watle imama tla:mtame iya.

⁷ Ya:tapo ya:skamu di dla hamhetamhalemama alisisi pasatapo haluwa,

e mate ala:le asiyamaye wotiyalle mate dupa kolle mate ya: dla hapiya.

Adipalati, ya:tapo ya:skamu epo atlemduwapo,

‘Na:ye podupulapi, na:ye dokopala a:yapo. Epedeme dupa kolle kokota na: dla populuwa,’ demduwapo.

⁸ Epapedeme pakasiyamalalo wotiyalle koko ipapeletapo ya: dla pulupe,

polowe koko mate epame dupa kolle koko mate epo daya ta:le koko mateta ya: dla pulupe.

Epame dlapatapo ya:ye hamdepo hamastlepe.

Adipalati, ya: koko gladlalo Lod Godye sikemte itiyamalepo.”

⁹ Epalati ta:lamo dokopala so ya: mate hutiyelalo sotapo dlapata ya: hamdemhala namileta hetla natipame ya: yilo dupa kolemana a:lemyelepe. ¹⁰ Epame yia:ta ya:ta wotiyalle ha koko e natipame wowota:mama pateka:mu tle omha:ha:mama epo atellepe,

“Woiyo, Babilon mo pato ya:mkale!

Wa: pta itiyamale mo haluwapo.

Epapele tlope alila kiyele dulu hema pakasiyamalalo koko gladle kokotapo wa: dla mo-woyamapo,” dlepe.

¹¹ Epame ta:lamo hema alisisi aya watalo sotapo ya: yilo dupa kolema:ha:ma a:lemha:ha:po. Adipalati, oplami haletapo ma yia: tle alisisi ipapele pohalomolowa. ¹² Eye goldpo, epame silbapo, epo ka:ka:dle ewala yimlala, epame molipo. Epame tluka ka:ka:dle mila:pi meyelope meyelope dle mate, epo dali ullu ka:depo pamalalo mila:pi meyelope meyelope dle mate, epame alisisi opi mila:pi meyelope meyelope dle elota mimita:ple, epo dali ka:dleta mimita:ple, epo blons ewalata mimita:ple, epo olita mimita:ple, epame ewala kamaleta mimita:ple.

¹³ Epame daya dla goudepo dlalo alisisi mila:pi meyelope meyelope dle mate, epo ka:depo seyamale pamalalo alisisi mate, epame osokolo mate. Epame wain yú mate epame olipi ope mate, epo palawa daya mate, epo bulumkiyawa mate epo sipi aliya mate, epame hos aliya mate epo aliya koa mate, epame asiyama pa:le dla oko halomha:ha:lalo so opa mate.

¹⁴ Epame yia:tapo Babilon watle epo atellepe, “Babilon, ka:ka:dle alisisi wa:ta sikemte solotamalalo hapulomatapo wa: tle mo-haodlepo. Epo wa:ta daya ka:ka:dle demhalemduwa mate epo alisisi pasatepo halemduwa mateta wa: tle mo-pa:po. Epedeme wa: matle alisisi iye ma ilame pohalomolowa,” dlepe. ¹⁵ Opa iwolotapo yia: alisisiye Babilon watle halopimha:ha:mama mani sikemte poposatilipo ha:ha:mduwapo. Amasiyama ya:ta wotiyalle hala natipame yia:tapo pateka:mu tle omha:ha:mama wowota:mha:ha:lepe. Epame yia:ta dupa kolle mate a:lle mate ha:ha:mama epo atlamha:ha:lepe,

¹⁶ “Woiyo, Babilon mo pato ya:mkale,

mo-batalimapo!

Ya:tapo tluka omteka:pele sikemte ka:ka:dle didiyemhalemama
mani patota halomale gold alisisi mate epo ewala yimka:sikili
ka:ka:dle mate epo moli mate sokolomale didiyemhalemduwapo.

17 Epapele tlope ya:tapo pakasiyamalalo alila kiyele dla ya: alisisi
ka:ka:dle hapuloma eye mo-haodlepo.”

Epalati yú koa patoto halopo siyamalalo so mate epo yia: opa mate
pateka:mu tle ha:ha:mama Babilon mo omha:ha:lepe. 18 Epo yia:ta Babilon
mota hamdemhala dlapa namile patota hetla natipame epo atellepe,
“Ta:lamu pato dulu hema Babilon mo pato ipapele hale hawa ikadepe,”
dlepe. 19 Epame yia:ta ya: yilo dupa kolle mate a:lemymama yia:
dokopala dla apuputa kukutimyemama epo atlamyelepe,

“Woiyo, Babilon mo pato ya:mkale,
mo-batalimapo!

Koa watalo so ditapo ya: alisisi yemha:ha:mama mani patoto
halomduwapo.

Amasiyama alila kiyele dulu hema pakasiyamalalo Godta ya:ye
batalipo hamastapo,” dlepe.

20 Amasiyama Pepele di dla ha:ha:lalo so mate epo God ya: opa mate
epame Taiya dle so opa mate epo God tle yu hapame molo atlamalalo
so mate wua: sisiyeiya. Adipalati, Babilontapo wua: dla wotiyalle
hapimhaluwa e ya: asiyama Godtapo ya:ye yumama batalipo hamastapo.

21 Epalati banakaka oplami hale sikemte itiyamaletapo ewala patoye
hame kaula pato duka dla hamastamama epo atluwa,

“Babilon mo patoye ipo hamastlati ya:tapo matle pohallowa.

22 Epedeme Babilon, wa: dulu dla opatapo woiyo yu mate
epo hulu yu mate epo sala sale mate matle podallowa.

Epame opatapo matle wa: dulu dla oko pohalomha:ha:lowa.

Epame wa: dulu dla wola:tapo daya ma poyulumha:ha:lowa.

23 Epame tuloma wa: dulu dla hela:depo ha:ha:mduwatapo
matle hela:depo ha:ha:la ponatilowa.

Epame opata wola: halomha:ha:mama
sisiyemha:ha:mduwa yuye matle podallowa.

Epame wa: alisisi aya omha:ha:lalo sotapo ta:lamu pato hema
sikemte itiyamale mate ha:ha:uwapo.

Epame wa: osolo kokotapo ta:lamu so hapulomaye alikili dla me-
eleme tauwapo.

24 Epapedeme Godtapo Babilon mo dla ya: batalimale asiyamaye
ma-hamipo.

Adipalati, ya:tapo God tle yu hapame molo atlamalalo so mate
epame God ya: opa mate epame ta:lamu pato dulu dla opa
opi mate mo-potimduwapo.”

Godta Babilon mo yumulati opata sisiyele

- 19** ¹Koko ita tame gudlati na: matle Pepele di dla opa hapulomata yuhalë yu epapele daluwa. Yia:tapo epo atluwa,
 “God dla sisiyeiya.
 Adipalati, pasakalo gadlowe koko mate
 epo hela:dle koko mate epame itiyamale koko mateye hatlo di God tetepo.
- ²Ya:ta koko gladle dulu dla koko hale hotale hawa ikadepe.
 Amasiyama ya: isikimi ikadepe koko tle koko glademdepo.
 Epapedeme ya:tapo duka dla sela:lalo batalimale a:ya kokoye gladepame
 ya:ye mo-batalipo hamastauwapo.
 Adipalati, a:ya i ya: batalimale koko tle ta:la so opa hapulomaye mo-bobtalipame
 God ya: opa ma ya:ta potimduwapo.
 Epapele koko tle Godta ya: watle asiyama hamiwapo.”
- ³Epame yia:ta ma epo atluwa,
 “God dla sisiyeiya.
 Adipalati, duka dla sela:lalo batalimale a:ya hamdemhala dlapa namiletapo alila hapuloma dulu dla di dla hetamhallepe.”
- ⁴Epalati dokopala so 24ta pasakalo ha:ha:lalo alisisi dapiyamte dapiyamte dle mateta Godta pollalo mila:pi tle alumata kellepo popa:mama God dla sisiyele ta:duwa. Epammama yia:ta epo atluwa,
 “Koko eta mepapelepe. Epedeme God dla sisiyeiya.”

La:mta a:ya halë dla daya dele koko

- ⁵Godta pollalo mo tle yuta epo atluwa,
 “Opa hapuloma patoto mate epo yimka:sikili mate anawolotapo God yu dla salladepo siyamama ya: wowota:le mate ha:ha:ma;
 wua: di God hi di dla ta:diya,” duwa.
- ⁶Na: matle opa alumale patota yuhalë yu sepele mate epo utumapi yu sepele mate epame omaplata halë yu sepele mateta yuhamama epo atla daluwa,
 “God dla sisiyeiya.
 Adipalati, di Lod Godye sikemte itiyamalepo. Epame ya:tapo di dokopala halapo.
- ⁷Epedeme ditapo sikemte sisiyemama
 God hi di dla sikemte ta:dlowepo.
 Adipalati, La:mta a:ya halowe alilaye mo-puapo.

Epame ya:lluta ma-dinapopo halapo.

⁸ Epame ya:ta asilipo depame

ya: watle tluka kamale ullu pa:le hamiliye ma asiyame halapo.”

Tluka kamale i ya: dulu kokoye God ya: opata ka:ka:dle koko halomde kokopo.

⁹ Epame banakaka oplamita na: watle epo atluwa, “Wa: buka dla yu iye hatitimane. ‘La:mta a:ya halë daya dele dla pumullupo depame sisilalimale so, wua:ye sisiyeiya.’ ” Epame banakaka oplamita matle epo atluwa, “Yu iye ikadepe God ya: yupo,” duwa.

¹⁰ Epalati na:tapo ya: yu dalepame ya: hete sitali isili dla heoduwa, ya: dla siyele ta:dlowedeme. Amasiyama banakaka oplamita na: watle atlemama epo atluwa, “Na: dla siyele ta:demiya. Adipalati, na: mape God yu dla salladepo sela:lalo oplami wa: epapelepo, epame Yesu yu hamsiyamalalo so opa epapelepo. Epedeme wa: hatlo God dla siyele ta:dene. Epapedeme Yesu koko atlamsiyamalalo soye yia: Hela:dle Sokota itiyamale tle atlamsiyamapo.”

Hos aliya kamale di dla pollalo oplami

¹¹ Na: matle Pepele dita gowaladepo hallati natiwa. Epalati dulu edla oplamita hos aliya kamale di dla polla natiwa. Epeleye opata ya: hi semama ikadepe koko tlo halalo oplami demdepo. Epame ya:ye God ya: oko oplami ikadepe ka:pi demdepo. Epedeme ya:ta koko gladle dulu dla koko haleye pohotasemde. Epame ya:tapo ka:dle koko hame puluwe yilo opahale demdepo. ¹² Epame ya: inomaye dlapa teleka:le aloweli epapele some haluwa. Epame ya: dokopala dla dokopala sota didiyelalo alisisiye sikemte wokasepo haluwa. Epame ya: moto dla ya: hi himili haluwa. Amasiyama opa hapulomata hi eye poyia:malamana. Hatlo ya: tlo ya:malamana. ¹³ Epame ya:tapo tluka omali dla haliyomelleye asiyame poluwa. Epeleye opata ya: hi semama God yu demdepo. ¹⁴ Epalati Pepele dimo opahale sota tluka ka:dle kamkamale didiyepo hos aliya kamkamale di dla hetame popa:mama ya: ko tle tamaluwa. ¹⁵ Epame ya: mati tle woyamolowe aipa:ya haka:lletapo ta:lamo so opa hapulomaye posalepame yia:ye tla:mtelepe. Epame ya:tapo sikemte itiyamale mate ma yia:ye omhalemama Godta kasilamale ita dulu dla gla:pi dlomoko kolumaleye hete dollepe. ¹⁶ Epalati hi itapo ya: tluka dla epo ya: malla dla hutiyeuwa,

“Dokopala so hapuloma yia: dokopala oplamipo,
epame patoto so hapuloma yia: Lodpo.”

¹⁷ Na: matle banakaka oplami haleta sali dla halla natiwa. Epeleye ya:ta tea hapuloma di dla holoyemsiyamalalo dla yu teta:le mate epo atluwa, “Godta daya dele pato dinapele dlowedeme wua:ta hapulomata puame alumaiya. Adipalati, Godtapo ya: dla opahale dlalo soye potimelepe.

¹⁸Epedeme wua: puame ta:lamo dokopala so palli mo dlomaiya. Epame matle hos aliya palli mo mate epo hos aliya di dla popa:lalo so opa palli yia: mo ma dlomaiya. Epame opa hapuloma patoto mate epo yimka:sikili mate yia: mo ma dlomaiya,” duwa.

¹⁹Epalati na: ulugiyemale alinepi mate epo ta:lamo dokopala so mateta yia: opaye eleme alupo ha:ha:la natiwa. Yia:tapo hos aliya kamale di dla pollalo oplami mate epo Pepele dimo opahale so mate dla opahale dlowedeme dinapomha:ha:uwa. ²⁰Amasiyama opahale dele dulu dla ulugiyemale alinepi mate epo isikimi mala-atlalo oplami mateye hohopame Dlapa kaula dla ka:ka:timuwa. (Isikimi mala-atlalo oplami itapo ulugiyemale alinepi tle ulu halopame ma ya: mila:pi sepele dlopi dota mita:ple dla heodepo sisiyelalo so hapuloma hohomsela:uwa oplami eye ipo.) ²¹Epame opa opiye hos aliya di dla pollalo oplamitapo ya: mati tle woyamale aipa:yata potimuwa. Epalati teata puame yia: moye dlomama sikemte susukaluwa.

1,000 sokomoko koko

20 ¹Na: matle banakaka oplami haleta Pepele di tle malemama sukulu pa:le munamu kokoloma elo sumalalo mate epo oli dea pato mate halopo mallati natiwa. ²⁻³Epame banakaka oplami eta Saiten, ka:yapa haluwa ilamaye hampame oli deata yupo sukulu pa:le munamu dulu dla ka:stapame kokoloma eloye sumuwa, ya:tapo 1,000 sokomoko dulu dla halemama ta:lamo soye matle pe-elemala natilalo wekemhallepo depame. Amasiyama 1,000 sokomokota mogudlepiye, banakaka oplamitapo matle ya:ye munamu tle alikili dla hamame woyamelepe, ya:tapo alila kiyele dla ta:lamo soye elemala natimsela:lepo depame.

⁴Na: matle toko ipo natitepo God yu mate epo Yesu Keliso koko mate imsiyamalati opata potimale so yia: soko tlamuwa. Epame matle ulugiyemale alinepi tle yia: do dla epo yia: daptala dla ulu pahalomalalo wekele so yia: soko ma tlamuwa. Yia:tapo ulugiyemale alinepi mate epo ya: mila:pi sepele dlopi dota mita:ple mate dla heodepame posisiyemdena. Epapedeme yia:ta hapulomatapo ma pasakalo depame dokopala sota popa:lalo mo dla popa:la natiwa. Opa ewolo dla Godta ta:la so opa koko gladlowe itiyamale hamiwa. Epapedeme yia:tapo Keliso mate yimkata 1,000 sokomoko dulu dla ta:lamo ye omha:ha:lepe. ⁵⁻⁶Epedeme yia: tatle palli tle silli so, yia: sisiyelowe ka:pi. Adipalati, soko tle polowe kokota yia: dla populuwa. Epapedeme yia:ta opa ka: epo God ka: duka dla ha:ha:mama Yesu mate 1,000 sokomoko dulu dla ta:lamo patoye omha:ha:lepe. Amasiyama palli so opi hapulomaye yipta posilliwa. Yia:tapo 1,000 sokomokota tame mogudlati edla sillipe.

Godta Saitenye Dlapa kaula dla ka:stale

⁷1,000 sokomoko ita tame gudlati banakaka oplamitapo sukulu pa:le munamu kokolomaye gowaladlepe, Saitentapo matle ulamatilipo depame.

⁸Epalati ya:tapo ta:lamo pato dla tame sela:mama opaye isikimi elemala natimsela:lepe. Epamsela:mama ya:tapo Gog mo so mate Magog mo so mate elempulupe, God ya: opa mate opahale dlowedeme. Epedeme ya:ta eleme puluwe so opa iwoloye pta pasatana, sesa:lowe po-ala:na. ⁹Epeleye opa iwolota puame aya polemama Godta sikemte malahallalo opa mate epo ya:ta sikemte malahallalo mo mateye silliduwa. Amasiyama pepele di tle dlapata malame yia:ye hamdepo hamastauwa. ¹⁰Epame Godta Saitenye hampame ulugiyemale alinepi mate epo isikimi mala-atlalo oplami mateta ha:ha: Dlapa kaula medla ka:stauwa. Epalati yia:tapo edla ha:ha:mama alila mate epo utula:la mate wotiyalle sukulu pa:le dulu dla ha:ha:lepe.

Mosukulu alila dla koko gladlowe

¹¹Na: matle dokopala oplamita pollalo kamale alisisi pato di dla Godta polla natiwa. Epalati ta:lamo mate epo pepele di mateta ya: tle mosukulu potlati oplami haleta ma yia: ponatina. ¹²Epalati na: palli so hapuloma patoto mate yimka:sikili mateta Godta pollalo mila:pi tle ha:ha:la natiwa. Epame buka hapulomaye gowalagowaladla natitepo Pasakalo Buka mape gowaladepo ella natiwa. Buka opi dulu dla opa hapulomata koko hapuloma meyelope meyelope dle halomha:ha:leye edla hatitimale haluwa. Epalati Godta buka etle ompolomama palli so koko hapulomaye gladuwa. ¹³Epapedeme kaula pato dulu dla palli so hutiyetapo matle haliyamale dla wowoyamuwa. Epalati palli so opi poloweta hohopo ha:ha:le so mate epame powame tame ha:ha:lalo mota hohopo ha:ha:le so hapuloma mape haliyamale dla wowoyamuwa. Epalati Godtapo yia:ta halomha:ha:le koko hapulomaye buka tle ompolomama yia: kokoye gladuwa. ¹⁴Epame polowe mate epo powame tame ha:ha:lalo mo mateye Dlapa kaula dla ka:ka:timuwa. Epedeme Dlapa kaula iye soko tle polowe kokopo. ¹⁵Epame Pasakalo Buka dla hi pohutiyelalo wekele so opa hapulomaye Dlapa kaula dla ka:ka:timuwa.

Pepele di amko mate ta:lamo amko mate

21 ¹Na: matle pepele di amko mate ta:lamo amko mate tlamuwa. Ka:yapa haluwa ta:lamo mate epo pepele di mateta ma-hawa hallati kaula pato mape ma-hawa haluwa. ²Epalati na: toko ipo natitepo ullu pa:le mo Yelusalem amkota Godta hala mo tle malla natiwa. Ya:tapo a:ya ipilalota ya:wolali halowedeme tluka ka:pi dinapopo pumdiye, epo malla natiwa. ³Epalati Godta pollalo mo tle yu sikemte teta:le mate epo atla daluwa, “Watapo God ya: ayaye opa dulu dla mo-polapo. Epedeme ya:tapo yia: mate hallepe. Epame opa iwolo mape ya: opapo. God meyelo yia: mate hallepe. Adipalati, ya:ye yia: Godpo. ⁴Epame ya:tapo ya: opa inoma dulu dla kaiyo hapulomaye hihiyollepe. Epame oloma edla polowe

koko ma hawa hallepe. Epame dupa kolle koko mate epame a:lle koko mate epame wotiyalle koko mateta medla pa:lepe. Adipalati, takala koko hapulomatapo mosukulu mo-pa:po.”

⁵Epame Godtapo ya:ta pollalo dla polomama epo atluwa, “Wua: natiya. Na:tapo koko hapulomaye ma amko depo.” Epame ya: matle epo atluwa, “Wa: buka dla koko iye hatitimane. Adipalati, yu iye ikadepepo,” duwa.

⁶Epame ya: matle na: watle epo atluwa, “Koko hapulomaye wata medla puame gudepo. Na:ye kotiyamale mate epo sukulu matepo. Epame na:ye sitali mate epo pupulu matepo. Epedeme yú ta:msela:lalo oplami dla na:tapo pasakalo yú matale tle asiyama pa:le isikimi tipo hamilowepo. ⁷Epame oplami antapo mikadepe depo halemama kokalepo hallepiye, ya:tapo koko hapuloma iye halomelepe. Epame na:tapo ya: God hallati asiyama ya:tapo na: maseyemala depo hallepe. ⁸Amasiyama God yu dla wowota:le so mate, epo God yu dalla alli so mate, epame ullu watalo so mate, epo yimkadulo potimalalo so mate, epame wola: mate opa mate uhalomalalo so mate, epo yimkadulo popolotimalalo so mate, epame biskapa god dla sisiyelalo so mate, epame mala-atlamalalo so mateye hohopame Dlapa kaula dla ka:ka:timelepe. Dlapa kaula iye soko tle polowe kokopo.”

Yelusalem mo amko

⁹Mosukulu wotiyalle hampulalo isilako hohopo ha:ha:lalo banakaka 7 dulu dla banakaka oplami haleta na: watle puame epo atluwa, “Na: mate puane. Na:tapo wa: watle La:m ya:lluye nati-iliwama,” duwa. ¹⁰Epame ya:tapo na:ye Soko tle tamali di ikadepe dla semhetauwa. Epame edla ya:tapo na: watle ullu pa:le mo Yelusalemta Godta hala mo tle malla nati-iwa. ¹¹Mo itapo Godta hela:dle mate malemama dom-maluwa. Epame ya:ta hela:hela:dleye mani pato mate halalo ewala yemala yasepa demdiye epapele some haluwa. ¹²Epame ya: kosukulliye pta pato epame pta di ikadepe. Epame kosukulli kokoloma 12 dla banakaka so 12ta omha:ha:uwa. Epame kokoloma 12 hema Isalael so elele 12 hita hutiyeuwa. ¹³Epalati kokoloma dapahatlopeta salita matlalo tiyama dla ha:ha:, epame salita tullalo tiyama dla kokoloma dapahatlopeta ha:ha:, epame bukopa seme dla kokoloma dapahatlopeta ha:ha:, epame seme dla kokoloma dapahatlopeta ha:ha:demtauwa. ¹⁴Mo kosukulli pato eye ewala 12 tama di dla kosukulli haluwa. Ewala 12 hema La:m ya: Taiya dle so 12 opa hita hutiyeuwa.

¹⁵Na: mate yukamhaluwa banakaka oplamiye ala:lalo gold dea hame haluwa, meyelo tame mo mate epo mo kosukulli mate epame kokoloma mate ala:lowedeme. ¹⁶Epame banakaka oplamita mo ikadepeta ta:le ala:uwaye ipapele haluwa. Mota selemalliye 2,400 kilomita epapele haluwa, epame mota popolalle mape 2,400 kilomita epapele haluwa.

Epame di mape 2,400 kilomita epapele haluwa. ¹⁷Epame banakaka oplamita mo alikili tle kosukullita deiyamale ala:uwaye 66 mita epapele haluwa. Ya:ta ala:lalo dea hame sela:uwa iye wata dita hame ha:ha: ala:lalo dea i mate hatlopepo.

¹⁸Mo kosukulli iye yasepa ewalata kosukulli haluwa. Amasiyama mo pato tlo sikemte galasi some hela:lle gold ewalata halè haluwa. ¹⁹Epalati kosukulli pato i hamame hallalo ewala 12 patoto hatitimaleye mani patota halomale ewala yimlala yimka:sikili mate ka:pi dinapele haluwa. Epedeme ewala patoto dulu edla itapu pollalo ewalaye Yasepa ewalapo. Epalati medla pollaloye Sapaya ewalapo. Epame medla pollaloye Aget ewalapo. Epalati medla pollaloye Emelal ewalapo. ²⁰Epame medla pollaloye Saldoniks ewalapo. Epame medla pollaloye Kaneliya ewalapo. Epalati medla pollaloye Kilisolait ewalapo. Epame medla pollaloye Belol ewalapo. Epame medla pollaloye Topas ewalapo. Epalati medla pollaloye Kilisopes ewalapo. Epame medla pollaloye Yasin ewalapo. Epame mosukulu dla pollaloye Ametis ewalapo.

²¹Epalati kokoloma 12ye moli 12 mate mimita:pena. Epapele dulu dla moli hatlo pato mita:pleta kokoloma hatlo dla hala hala demtauwa. Epalati mo dulu edla api pato eluwaye gold ewalata mita:pemama sikemte galasi some hela:lemeluwa.

²²Amasiyama mo dulu edla aiyalma aya tlo ponatina. Adipalati, sikemte itiyamale Lod God mate La:m mateta mo edla yia:tapo aiyalma aya depo ha:ha:po. ²³Epame mo edla salita hela:dle mate epo mamata hela:dle mate ma posolotamasema. Adipalati, God ya: hela:dletapo mo pato eye hela:depo hallepe. Epalati La:mtapo mo e ya: tuloma hallepe. ²⁴Epalati ta:lamo so hapulomatapo hela:dle dulu edla siyamelepe. Epalati ta:lamo dokopala sotapo yia: alisisi ka:ka:dle hapulomaye halopo mo pato edla pumullupe. ²⁵Epalati mo pato kosukulli dla kokoloma hapuloma ha:ha:ye pogogodemha:ha:lowa. Adipalati, mo edla amtuwaleye hawa hallepe. ²⁶Epame mo dulu edla ta:lamo alisisi ka:ka:dle poposatilimale koko hapulomaye halopo pulupe. ²⁷Epame mo dulu edla batalimale koko haleye pohame tuluwa. Epame batalimale koko halomalalo so mate epo mala-atlamalalo so mate mo edla potuluwa. Amasiyama La:m ya: Pasakalo Buka dla opa hi hutiyelalo so siyapota mo dulu edla tulupe.

22 ¹⁻²Banakaka oplamitapo matle na: wadle pasakalo hapimhallalo alomaye nati-iwa. Aloma i ya: yúye sikemte alisiyamana. Epalati ya: huye God mate La:m mateta popa:lalo mo tle kotiyapo api pato mo duka dla ellalo alikili tle polomyeuwa. Epalati aloma pili seme mate seme mate dla pasakalo hapilalo dlomoko dalita ha:ha:uwa. Yia:tapo mama hapuloma dulu dla dlomoko milimha:ha:mde. Epalati yia: upatapo opaye ka:ka:demde. ³Mo edla opata matle Godta kasilamale dulu dla pohaha:lowa. Epalati God mate epo La:m mateta popa:lalo moye mo dulu edla hallepe. Epalati

God ya: opatapo ya: dla heodepo sisiyemha:ha:lepe. ⁴Epame yia:tapo God mila:pi ikadepeye natimha:ha:lepe. Epalati ya: hitapo yia: daptala dla hutiyelepe. ⁵Epame mota matle po-amtumhallowa. Epame opata tulomata hela:dle mate epo salita hela:dle mate matle posolotamha:ha:lowa. Adipalati, Lod Godta meyelo mo edla hela:dle hamilalo hallepe. Epalati God ya: opatapo kokó ha:ha:lalo dokopala so depo ha:ha:lepe.

Lod Yesu wa: puane

⁶Banakaka oplamita matle na: watle epo atluwa, “Yu iye ikadepepo. Epedeme Lod Godtapo ya: banakakaye tane dlepo, ya:tapo ya: opa watle amile dla wowoyamolowe kokoye imelepo depame. Ya:ye ya: yu molo atlamsiyamalalo so dla ya: Hela:dle Soko hamilalo Godpo,” duwa.

⁷“Epedeme wua: daliya. Na:ta puluwe alilaye mo-mateka:pi. Epapedeme oplami antapo buka dulu hema yu hutiyeye kikitilata hamame halemama dolumhallepiye, ya:ye siyelepe.”

⁸Na:ye Yonpo. Na:tapo koko hapuloma iye natipame daluwapo. Banakaka oplamita na: watle koko iye nati-imhalepo gudlati na:tapo ya: hete sitali dla tulume heodepo poluwa, ya: dla siyele hamilowedeme.

⁹Amasiyama banakaka oplamita na: watle epo atluwa, “Na: dla siyele ta:demiya. Adipalati, na: mape God yu dla salladepo sela:lalo oplami wa: epapelepo, epame God tle yu hapame molo atlmalalo so opa epapelepo, epame buka ita atla yu dla dolumsiyamalalo so opa epapelepo. Epedeme wa: hatlo God dla heodepo siyele hamine,” duwa.

¹⁰Epame ya:ta na: watle atlemama epo atluwa, “Buka dulu hema molo atlale yu hutiyeye iye hemele hahatiyomiya. Adipalati, koko hapuloma ita wowoyamolowe alilaye mo-mateka:pi dla puapo. ¹¹Epedeme batalimale koko halomhallalo oplamitapo batalimale koko dulu medla me-hallepe. Epame ullu walle oplamitapo ullu dulu dla me-hallepe. Epame ka:ka:dle koko halomalalo oplamitapo ka:ka:dle koko tlo me-halomhallepe. Epame aiyalma depo ha:ha:lalo sotapo mepo aiyalma depo ha:ha:lepe,” duwa.

¹²“Epedeme wua: daliya. Na:ta puluwe alilaye mo-mateka:pi. Na:tapo opa hapulomata halomha:ha:le mate ala:le asiyamaye halopo pulupe.

¹³Na:ye kotiyamale mate epo sukulu matepo. Epame itapu mate epo alo matepo. Epame sitali mate epo pupulu matepo.

¹⁴Epedeme tluka howahalopo ha:ha:lalo so, wua:ye sisiyeiya. Adipalati, wua: dla itiyamale elapo, wua:ta pasakalo dlomoko dali tle dlomoko dlalipo dloweye. Epame mo kosukulli kokoloma tle mo dulu dla ulatuluweye wua: dla itiyamale ma me-elapo. ¹⁵Amasiyama esemalata koko halomalalo epapele so mate, epo yimkadulo popolotimalalo so mate, epo wola: mate epo opa mate uhalalo so mate, epo yimkadulo potimalalo so mate, epo biskapa god dla sisiyelalo so mate, epo mala-atlamalalo so mateye mo dulu edla potulalo, isikimi alikili tle ha:ha:lepe.

¹⁶Na:ye Yesupo. Na:tapo na: banakaka oplamiye wua: dla tane duwapo, ya:tapo sos dulu dla ha:ha: so wua: watle koko hapuloma iye bobotimatimelepo depame. Na:ye Deibidi ya: mamapo. Epame ma alalem-matlali tamili kodlopa patota matame polomdiye e na:po.”

¹⁷Epalati Hela:dle Soko mate epo La:m ya:llu mateta epo atlema, “Yesu puane.” Epedeme yu i dallalo so hapulomatapo yia: ma atlemama, “Yesu puane,” dlowe ka:pi. Epapedeme yú ta:mse:lalo oplami wa: puame pasakalo hamilalo yúye asiyama pa:le isikimi me-tipo dene.

¹⁸Epedeme buka hema yu hutiye i dallalo so opa wua: koko iye woloma daliya. Oplami antapo yu hema yu opi mate babadlepiye, Godtapo buka dulu hema wotiyalle koko atlaye ya: watle hamilipe. ¹⁹Epame oplami antapo buka dulu hema yu hutiye opiye hiyotimelepiye, Godtapo ya:ta pasakalo hamilalo dlomoko dali tle dlomoko dowahame dloweye aiyalma himilipe. Epame ya:tapo Yelusalem mo amko dulu dla tuluwe api ma himomellepe.

²⁰Epedeme koko hapuloma iye haliyamale dla bobotimatimalalotapo epo atlapo, “Ikadepe, na:ta puluweye mo-mateka:pi.”

Yao, Lod Yesu, wa: mo-puane.

²¹Lod Yesuta bokotiyapo malamaletapo opa hapuloma mate dla ellepe. Eye ikadepepo.